

## A - a

- äa** [ɛa] *adj.* *Variant:* **ar**; **däa**; **äh**. Objektiewform von 'see'; Genitiewform von 'see' - her. **Ekj jäw miene kjliene Sesta mea Tiet, wan äa daut halpt.** I give my little sister more time, if she needs it. **Äa Maun, äare Sesta un äa Kjint komen morjen.** Her husband, her sister and her child come tomorrow. *Category:* **9.2.3. Pronouns.**
- äaje** [ɛajə] *pron.* waut ar ooda an jehieet - hers, theirs. **De Dochta äa Oafgoot es daut äaje.** The daughter her inheritance is hers. *Category:* **9.2.3. Pronouns.**
- Äajd** [ɛajd] *n.f.* *Pl:* **Äajden.** Jereetschoft toom daut Launt jlikj moaken von Kjlieta un kjliene Rigjes - harrow. *Category:* **6.2.2.2. Plow a field.**
- äajden** [ɛajdɛn] *v.w.* met eene Äajd schaufen; eene Äajd schlafen - harrow. *Category:* **6.2.2.2. Plow a field.**
- Äajdakjs** [ɛajda:cs] *n.f.* *Pl:* **Äajdakjsen.** een natet Tia met hoade Striepen dedwäa äwarem Rigjen - salamander; lizard. *Category:* **1.6.1.3.2. Lizard, 1.6.1.4. Amphibian.**
- Äajdakjsel** [ɛajda:csɛl] *n.m.* *Pl:* **Äajdakjsels.** Seelemaunda; leedseelemaunda; Ranakje; een kjlienet Tia em Jeschekj von eene Krokodiel - lizard; salamander; newt; eft. *Category:* **1.6.1.3.2. Lizard, 1.6.1.4. Amphibian.**
- Äajdjelenkj** [ɛajdʒɛɲkɔ] *n.n.* *Pl:* **Äajdjelenkja.** een Jelenkj von de Äajd - a section of a harrow.
- äajdwinjen** [ɛajdʒɪnɛn] *v.s.* daut kjrieslen von Stoff em Wint - swirl (like dust around a windy corner); eddy; create a dust devil. *Category:* **1.3.1.3. River.**
- Äakjel** [ɛacɛl] *n.n.* een Aufschu; een sea ommaklich ooda jäajenaun sennen; een Jreiel - disgust; loathing; nausea; abomination. *See:* **Jreiel.** *Category:* **3.4.2.1.3. Disgusted, 3.4.2.1.2. Hate, detest, 2.5.2.3. Stomach illness.**
- äakjlen** [ɛaclɛn] *v.w.* waut Äten soo sea jäajenaun sennen, soo daut eenem kolkjat; aufschuen - loathe; detest; abhor; feel disgusted. *See:* **aufschuen.** *Category:* **3.4.2.1.2. Hate, detest.**
- äakjelhauft** [ɛacɛlhɔuft] *adj.* äakjlich; oppscheislich; sea jäajenaun von een Jeschmak, Jeroch, Dot ooda waut eena sitt - loathsome; distasteful; repulsive; nauseous; abominable. *See:* **äakjlich; oppscheislich.** *Category:* **3.4.2.1.3. Disgusted, 3.4.2.1.1. Dislike, 2.5.2.3. Stomach illness, 2.3.1.8.2. Ugly, 3.4.2.1.2. Hate, detest.**
- äakjlich** [ɛaclɪç] *adj.* *Variant:* **äakjelhauft.** sea jäajenaun; waut eenem kolkjrich moakt - loathing; repulsive; distasteful. *Category:* **3.4.2.1.2. Hate, detest, 3.4.2.1.3. Disgusted.**
- Äakjlichkjeit** [ɛaclɪççɛit] *n.f.* Aufschu; daut jäajenaun sennen - abhorrence. *See:* **Aufschu.** *Category:* **3.4.2.1.2. Hate, detest, 3.4.2.1.3. Disgusted.**
- Äara** [ɛara] *adj.* waut Äa jehieet (Heeflichkjeitsform) - her (formal use); hers. **Äa Oabeida kjemt met Äaren Maun, Äare Dochta un Äa Pieet.** Her servant is coming with her husband, her daughter and her horse. **De Frulied äa Leida (äare Leidasch), äare Kjääkjsche (äare Kjääkjsches) un äa Buak (äare Bieekja) komen morjen.** The women their leader, their cook, and their book come tomorrow. **Ekj jeef de Kjinja jieda een Stock un Marie haft äaren root jeforwen.** I gave the children each a stick, and Marie has painted hers red. *Category:* **9.2.3. Pronouns.**
- äara** [ɛara] *pron.* waut ar ooda an jehieet - her, their. **De Stool es äara, de Benkj es äare, un daut Schaup es äat.** The chair is hers, the bench is hers and the dresser is hers. *See:* **äa.** *Category:* **9.2.3. Pronouns.**
- Äarkliena** [ɛarklinɛ] *n.m.* *Pl:* **Äarklienensch.** een Jereetschoft, jeweenlich aun een Moota, toom dän Stoff ute Loft säwen - air cleaner.
- Äarkondischen** [ɛarkɔndɪʃɛn] *n.m.* eene Enrechtunk toom de Loft en eene Stow ooda Foatich kjeel moaken; Loftkjeelunk - air conditioning.
- Äarplän** [ɛarplɛ:n] *n.m.* *Pl:* **Äarpläns.** een Loftschepp; eene Maschien dee Flieejen kaun un Sachen ooda Menschen fieren - airplane. *Category:* **7.2.4.3. Fly.**
- Äarport** [ɛarport] *n.f.* *Pl:* **Äarports.** een Hoff wua Äarpläns loossflieejen un launden - airport. *Category:* **7.2.4.3. Fly.**

- äatshaulwen** [ɛatshɔulvən] *adv.* wäajen ar ooda an; wiels see daut haben mucht; wiels ar ooda an daut halpt - for her part; for their part. **Aus Maria äa Maun krank wia, kjeem äa Brooda om äathaulwen eene Tiet halpen.** When Mary's husband fell ill, her brother came for her sake for a time to help.
- äatsjlikjen** [ɛatsjlicən] *adj.* soo aus see; meist äwareen met äa - her peers; their peers; of her or their kind; like her; the likes of her (them).
- ABC** [a:bese] *n.n.* Zekjreet; Bekjhus; Hieskje; Auftrett - toilet. *Category:* **2.2.8. Defecate, feces, 6.5.2.7. Room.**
- ach** [a:χ] *exclam.* Utdruck biem beduaren, nodenkjen, ooda bejaumren - oh.
- Acht** [a:χt] *n.f.* Respakjt; Wieet - respect; esteem; attention. *Category:* **4.3.2. Admire someone, 3.1.2.3. Attention, 3.2.1.1. Think about, 9.6.3.3. Prompters of attention.**
- acht** [a:χt] *num. Pl: achten.* Numma; Kardinalzol: 8; daut Numma tweschen säwen un näajen; Ordnungszol: achta - eight. *Category:* **8.1.1.1. Cardinal numbers.**
- achten** [a:χtən] *v.w.* Wieet talen; no waut opppaussen daut eena weet waut passieet es - mind; respect; have regard for; esteem. *Category:* **3.1. Soul, spirit, 3.2.1. Mind, 3.2.6. Remember, 4.3.2. Admire someone.**
- Achtdoagesklock** [a:χtdɔagesklɔk] *n.f. Pl: Achtdoagesklocken.* eene Klock dee eemol de Wäakj oppjetrocken mott - eight-day clock.
- Achtdoagestiet** [a:χtdɔagestit] *n.f. Pl: Achtdoagestieden.* eene Tiet von acht Doag; mea aus eene Wäakj - span of eight days.
- Achtel** [a:χtəl] *n.n. Pl: -.* een achtet Poat; daut waut blift wan bie acht woat jedeelt - eighth part; an eighth of a section of land; a furlong; an eighth of a mile. *See: Achtelmiel. Category:* **8.1.1.2. Ordinal numbers, 8.1.1.6. Fraction.**
- Achtelmiel** [a:χtəlmil] *n.f. Pl: -.* een Achtel von eene Miel - furlong; an eighth of a mile. *See: Achtel.*
- Achtelnoot** [a:χtəlnøʊt] *n.f. Pl: Achtelnooten.* eene Noot en Musikj dee een Achtel von dän Wieet von eene volle Noot haft (♩) - an eighth note; a quaver (in music).
- achtieen** [a:χtiən] *num.* Numma; Kardinalzol: 18; Ordnungszol: 18.; achtieenda - eighteen.
- achtjäwen** [a:χtjə:vən] *v.s.* Respakjt jäwen; no opppaussen; opppaussen woo waut jeit - give respect. *Category:* **4.3.2. Admire someone, 4.2.2.3. Celebrate, 4.5.5. Honor.**
- Achtnoote** [a:χtnøʊtə] *n.f. Pl: Achtnooten.* een Oktaw; en Musikj eene Rieej von acht Nooten ooda Zifren- octave.
- achtungsvoll** [a:χtʊŋsfɔl] *adj.* met väl Acht; met väl Respakjt - respectful. *Category:* **4.3.7. Polite, 4.5.5. Honor.**
- achtungswieet** [a:χtʊŋsviət] *adj.* wieet no opp to paussen; wieet Acht to jäwen - noteworthy.
- Achtunk** [a:χtʊŋk] *n.f.* Väasecht; de Toostaunt von horchen un opppaussen - attention. *Category:* **3.1.2.3. Attention, 3.2.1.1. Think about, 9.6.3.3. Prompters of attention.**
- Adel** *See main entry: Odel.*
- Adelmaun** *See main entry: Odelmaun.*
- Ädikj** [e:dic] *n.m. Variant: Ätikj.* een suaret Wota; Suastoff daut von jäaren kjeemt un daut toom Äten moaken un reinmoaken jebrukt woat - vinegar.
- Adobe** [a:do:bə] *n.n.* eene Sort leed ooda Blott von dee Tieejlen jemoakt kjennen; eene Tieejel von soon Blott - adobe; brick; clay. *Category:* **6.5.3. Building materials, 6.6.2.4. Working with clay, 1.2.2.1. Soil, dirt, 6.6.5.3. Sculpture.**
- adoptieren** [a:doptirən] *v.w.* hannämen toom fläajen ooda hoolen, soo aus een Kjint - adopt. *Category:* **2.6.4.2.1. Rear a child, 4.1.9.6. Adopt.**
- Adrass** [a:dra:s] *n.f. Pl: Adrassen.* de Informazion ooda Eenselheiten, dee eenem sajen wua eena wont ooda läft; Postadrass - address. *Category:* **3.5.1.2.9. Be about, subject, 6.5.1.1. House.**
- Adrassbuak** [a:dra:sbuæk] *n.n. Pl: Adrassbieekja.* een Buak met Adrassen - address book; directory.

**adrassieren** [a:dra:sirən] *v.w.* *Variant:* **adressearen**. de Adrass opp eenen Breef schriewen - address a letter. *Category:* **3.5.1.2.9. Be about, subject, 6.5.1.1. House.**

**adressearen** *See main entry: adrassieren.*

**Adwent** [a:dvent] *n.m.* *Pl:* **Adwenten**. advent.

1 • de Toostuant von opp waut rääkjen un aankomen - advent.

2 • de latste Wääkjen ver Wienachten; de Tiet toom reedmoaken fa Wienachten - advent. *Category:* **7.2.3.3.1. Arrive.**

**Adverb** [a:dveɪb] *n.n.* *Pl:* **Adwerben**. een Omstauntsmaat; een Wuat daut een Tietmaat Bedinjungen jeft - adverb. *Category:* **9. Grammar, 3.5.3. Language, 3.5.3.1. Word.**

**afens** [a:fens] *adv.* *Variant:* **afents**. knaup; nich sea; weinich - almost; barely; nearly; marginally. *See:* **meist; soomea**. *Category:* **8.1.5.6. Almost, 8.4.6.4.1. Soon, 8.4.6.4.2. Not yet, 9.4.4.7. Just, almost not.**

**Afrika** [a:frɪkɫ] *n.f.* een Kontinent siedlich von Europa; daut Launt von wua de Nääja komen - Africa. *Category:* **9.7.2.6. Names of continents.**

**Agj** [a:ɟ] *n.f.* *Pl:* **Agjen**. eene Kaunt von Zeich, dee beseemt ooda aundasch foadich jemoakt es - selvage; fringe; edging; edge. *Category:* **5.3.6. Parts of clothing, 8.6.6. Edge, 6.7.8. Parts of tools.**

**äjanoatich** *See main entry: ieejenoatich.*

**ajcht** [a:çt] *adj.* rein; luta; derch un derch äwareen - pure. *Category:* **1.2.2.3. Metal, 1.3.6. Water quality, 4.3.1. Good, moral, 7.5.3.1. Pure, unmixed, 8.3.3.3. Color.**

**Ajent** [a:ɟent] *n.m.* *Pl:* **Ajenten**. *Variant:* **Äjent**. eena dee daut Rajcht haft fa eenen aundren (Jeschafft ooda Rejierunk) to haundlen; een Jeschekjta - agent. *See:* **Jeschekjta**. *Category:* **4.8.3.6.5. Spy.**

**Äjipta** [e:ɟɪptɫ] *n.m.* *Pl:* -. een Mensch von Äjipten - Egyptian.

**Äjipten** [e:ɟɪptən] *pn.* een Launt em nuadoost von Afrika - Egypt.

**äjiptisch** [e:ɟɪptɪʃ] *adj.* soo aus en Äjipten; von Äjipten - Egyptian.

**Aka** [a:kɫ] *n.m.* *Pl:* **Akasch**. eene Mot von Launt, 1/640 von eene Miel bie eene Miel; 1.327,7 bie 10 Meeta; 4.356 bie 10 Schoo - acre. *Category:* **8.2.5. Big area.**

**akren** [a:krən] *v.w.* foarmren; Launt be'oabeiden - till; work the land. *Category:* **8.4.6.1.4. Until.**

**Akabua** [a:ka:bua] *n.m.* *Pl:* **Akabuares**. een Foarma; eena dee doa akat - farmer. *Category:* **6.2.7. Farm worker, 6.6. Occupation.**

**Akaflekj** [a:ka:flec] *n.n.* *Pl:* **Akaflekja**. een Stekj Launt toom akren; eene Stap - acreage. *Category:* **8.2.5. Big area.**

**Akajäajent** [a:ka:ɟejent] *n.f.* *Pl:* **Akajäajenden**. eene Jäajent dee toom akren kaun jebrukt woaren; eene Jäajent wua je'akat woat - arable land; agricultural region.

**Akalaunt** [a:ka:lount] *n.n.* *Pl:* **Akalenda**. Launt daut toom akren ooda foarmren to brucken es - arable land.

**Akamaun** [a:ka:moun] *n.m.* *Pl:* **Akamana**. Foarma - farmer. *Category:* **6.2.7. Farm worker, 6.6. Occupation.**

**Akaschoawoakj** [a:ka:ʃɔvɔɔc] *n.n.* *Pl:* **Akaschoawoakjen**. eene Oabeit fa de Kolonie dee een leejendeema schuldich es - compulsory labour; socage.

**Akatiet** [a:ka:tit] *n.f.* *Pl:* **Akatieden**. Sodeltiet; Tiet toom akren ooda seien - time for working the land.

**Akawirtschaft** [a:ka:vɪʃtʃɔft] *n.f.* *Pl:* **Akawirtschaften**. eene Foarmarie; eene Wirtschaft wua väl je'akat woat - corporate farm. *Category:* **6.2.9. Farmland.**

**Akj** [a:c] *n.f.* *Pl:* **Akjen**. eene Spetz wua twee Lienjes ooda Plauten toopkomen; eene Kjriezlienje wua twee Wääj toopkomen - corner; angle; nook. *Category:* **6.5.2.2. Roof, 6.5.4.1. Road, 8.3.1.4.2. Leaning, sloping, 8.3.1.5. Bend, 8.3.1.6.1. Concave.**

**Akjaopklauma** [a:ca:ɔpklauma] *n.m.* *Pl:* **Akjopklaumasch**. een akja aunftangs Klauma ( [ ] ) - opening bracket ( [ ] ).

**Akjatooklauma** *n.m.* *Pl:* -. een Tieekjen daut een Jedanken foadich es ( [ ] ) - square bracket.

- akjawalsch** [a:ca:va:lʃ] *adj.* nich en Ordnunk; veschowen; winjsch; scheef - askew; out of plumb. *See: äwa'uat; scheef; winjsch.* *Category: 8.3.1.4.2. Leaning, sloping, 8.3.1.5. Bend.*
- Akjbengkj** [a:cbɛŋc] *n.f. Pl: Akjbengkjen.* eene Benkj dee en twee Rechtungen jeit rom eene Akj - corner bench.
- Äkjenät** *See main entry: leekjenät.*
- akjich** [a:ciç] *adj.* met väl Akjen - angular. *Category: 8.2.3.3. Thin person.*
- Akjia** [a:cjia] *n.n. Pl: Akjjeesch.* een Jia aum Enj von twee Walen soo daut dee sikj äware Akj driewen - corner gear.
- Akjpost** [a:cɔst] *n.m. Pl: Akjpast.* een Post dee oppe Akj steit - corner post.
- Akjpuat** [a:cɔuət] *n.n. Pl: Akjpuaten.* een Puat daut oppe Akj es - corner door or gate.
- Akjs** [a:cs] *n.f. Pl: Akjsen.* een schoapet lesa aun eenen Stäl toom Holt spoolen ooda haken - axe; hatchet; tomahawk. *Category: 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.6.3.1. Lumbering, 6.7.1. Cutting tool, 7.8.3. Cut, 5.2.1.2. Steps in food preparation.*
- Akjschaup** [a:cʃɔp] *n.n. Pl: Akjschaups.* een Schaup daut en eene Akj nenn paust un oppe Schrozinj väaren op es ooda op to moaken es - corner cupboard.
- Akjshaulm** [a:cshoulm] *n.m. Pl: Akjshalma.* een Akjs Stäl - axe handle.
- Akjsstäl** [a:cste:l] *n.m. Pl: Akjsstäls.* een Akjshaulm; een Stäl aun eene Akjs - axe handle.
- Akjsteen** [a:cstɛin] *n.m. Pl: Akjsteena.* Gruntsteen; de ieeschta Steen dee doa wiest wua jebut saul woaren; een Steen dee oppe Akj licht - cornerstone; keystone. *Category: 6.5.3. Building materials.*
- Akjstekj** [a:cstɛc] *n.n. Pl: Akjstekja.* een Stekj daut oppe Akj es - corner piece.
- Akjstenda** [a:cstɛndʌ] *n.m. Pl: Akjstendasch.* een Stenda dee oppe Akj steit - corner post.
- Akjstow** [a:csto:v] *n.f. Pl: Akjstowen.* eene Stow enne hinjaschte Akj; de Elren äare Schlopstow - corner room.
- Akjtooklauma** [a:cʔɔuklɔumʌ] *n.m. Pl: Akjtooklaumasch.* een akja Klauma aum Enj von Wieed en Klaumasch ( ] ) - closing bracket (]).
- Akozje** [a:kɔtsjɛ] *n.f. Pl: -. Variant: Okoskje; Akozjeboom.* eene Sort Beem - acacia; caragana tree. *Category: 1.5.1. Tree.*
- Akozjeboom** *See main entry: Akozje.*
- Akozjeholt** [a:kɔtsjɛhɔlt] *n.n. Pl: Akozjehelta.* daut Holt von een Akozje - wood from an acacia or caragana tree.
- Aksident** [a:ksɪdɛnt] *n.n. Pl: Aksidents.* een Ojjlekj; een Toofaul wua een Schoden nich jeit väatobieejen - accident; mishap. *Category: 2.5.3. Injure, 4.4.2. Trouble, 4.4.2.3. Accident.*
- aktiew** [a:ktiv] *adj.* bewäacht; nich stell hoolen; waut wieda stalen - active. *Category: 2.4.1. Strong, 7. Physical actions, 9.1.2. Do.*
- Alboagen** [a:lboagən] *n.m. Pl: Alboages.* een Jelenkj medden em Oarm tweschen Schulla un Haunt - elbow. *Category: 2.1.3.1. Arm, 2.1.6. Bone, joint.*
- älendich** [e:lɛndiç] *adj.* sea denn; moaga; soo aus vehungat - skinny; seedy. *Category: 8.2.3.3. Thin person, 4.3.1.1. Bad, immoral.*
- Älent** [e:lɛnt] *n.n.* een Lieden; eene groote Noot, soo aus Hungaschnoot, Krankheit, Oamoot - misery; affliction; wretchedness. *Category: 2.5.6.1. Pain, 3.4.2.1. Sad, 4.4.2.6. Suffer, 2.5.2. Disease.*
- alf** [a:lʃ] *num. Variant: alw.* Numma; Kardinalzol: 11; Ordnungszol: 11., alfta; uk 'alw' jesajcht: Klock alw - eleven. *Category: 8.1.1.1. Cardinal numbers.*
- Alfabeet** *n.n.* daut Aubeetsee; eene Rieej von aule Latren dee jebrukt woaren toom schriewen - alphabet.
- Alfalfa** [a:lfa:lʃʌ] *n.n.* eene Sort sea noarhauffet Lankfooda fa Vee - alfalfa. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine, 6.2.1.5. Growing grass.*
- alfta** [a:lʃtʌ] *adj.* Ordinalzol fa alf; dee no dän tieenden - eleventh. *Category: 8.1.1.2. Ordinal numbers.*
- Alftel** [a:lʃtɛl] *n.n. Pl: -.* een alftet Poat - eleventh part. *Category: 8.1.1.2. Ordinal numbers.*



**Alkohol** [a:lko:ho:l] *n.n.* de Speetskje en Bea, Wien un Schnaups; een flissendjet Kemmiko toom Baktierien dootmoaken - alcohol. *Category:* **5.2.3.7. Alcoholic beverage, 6.6.2.9. Working with chemicals.**

**Alkoholika** [a:lko:ho:lɪkʌ] *n.m. Pl: -.* eena dee aun alkoholische Jedrenkj jebungen es; een sochtja Drinkja; Supknust - alcoholic. *Category:* **5.2.3.7.2. Drunk.**

**alkoholisch** [a:lko:ho:lɪʃ] *adj.* met Alkohol; soo aus Alkohol - alcoholic. *Category:* **5.2.3.7.2. Drunk.**

**Alumienium** [a:lyminiʏm] *n.n.* leichtet selwanet Mettol - aluminium. *Category:* **1.2.2.3. Metal.**

**alw** *See main entry: alf.*

**am** [a:m] *pron.* de Objektiewform von 'hee' - him. *Category:* **9.2.3. Pronouns.**

**Ama** [a:ma] *n.m. Pl: Amasch. Dim: Amakje.* soo aus een leichtet Tonkje met een Bäajel, toom Wota, Malkj, Jeträajd usw. droagen - pail; bucket. *Category:* **5.1. Household equipment, 6.6.7. Working with water, 6.7.7. Container.**

**Amavoll** [a:ma:fɔl] *n.m. Pl: -.* de Mot dee en een Ama nenjeit - pailful.

**Amen** [a:mən] *n.m. Pl: Amens. Variant: aumen.* daut Schlusswuat to een Jebäd; daut bediet: mucht daut soo woaren - amen; final word of a prayer; word of approval or admission.

**Amerika** [a:mərikʌ] *pn.* Nuad Amerika: een Kontinent nuaden von Sied Amerika, tweschen däm Atlantischen un Pazifischen Ozean, ooda uk tweschen Asien un Europa; Sied Amerika: een Kontinent daut sieden von Nuad Amerika licht, tweschen Afrika un Australien - America.

**an** [a:n] *pron.* Objektiewform fa de Meazol von 'hee' - them. *Category:* **9.2.3. Pronouns.**

**Anabaptist** [a:na:ba:ptɪst] *n.m. Pl: Anabaptisten.* Wadadeepa; Mennonit; Anabaptist bediet sikj oppem Gloowen deepen loten, eendoont auf eena aus Kjint jedeepet es ooda nich - anabaptist.

**analisieren** [a:na:lɪsɪrən] *v.w.* derchseenen toom daut vestonen; lieren woo waut schauft; testen waut doabennen es - analyze. *Category:* **2.3.1.3. Examine, 3.2.2.1. Study.**

**Anarkjist** [a:na:ɪkɪst] *n.m. Pl: Anarkjisten.* eena dee kjeene Rejierunk haben well un met Jewault jäajen siene Rejierunk schauft - anarchist. *Category:* **4.5.4.6. Rebel against authority.**

**änlen** [e:nlən] *v.w.* äwareen loten; likjnen - resemble. *Category:* **8.3.5.2.2. Like, similar.**

**Angel** [a:ŋəl] *n.f. Pl: Anglen.* Jereetschoft toom anglen ooda feschen - fishing rod and line.

**anglen** [a:ŋlən] *v.w.* fish.

1 • met eene Angel waut jriepen ooda feschen - fish with a rod; angle.

2 • waut sieekjen to kjriepen oba nich jlikjto - work toward. *Category:* **1.6.1.5. Fish, 6.4.5.2. Fish with hooks, 6.4.6. Things done to animals, 8.3.1.4.2. Leaning, sloping, 8.3.1.5. Bend.**

**Angelschnua** [a:ŋɛlʃnua] *n.f. Pl: Angelschnuaren.* eene Lien biem feschen; een Drot vom Fescha nom Feschhoaken - fishing line.

**Angornie** [a:ŋɔni] *n.f. Pl: Angornieen.* waut eena schuldich es; de Schult; de Flicht - duty; draft. *Category:* **9.4.3.2. Hortative, 1.1.3.1. Wind, 3.5.7.4. Publish.**

**Angst** [a:ŋst] *n.f.* Forcht; grootet Beduaren; Schis; Schnett - fear; deep concern; anguish; trepidation. **Ekj hab Angst von een grooten Wint Storm.** I'm afraid of a violent wind storm. *Category:* **2.5.6.1. Pain, 3.4.2.1. Sad, 3.4.2.4. Afraid.**

**Anka** [a:ŋkʌ] *n.m. Pl: Ankasch.* een schwoaret Jewicht, met een grooten Hoaken, toom von een Boot em Wota loten, om daut et nich wieda schwamt - anchor; grapnel. *Category:* **7.5.2. Join, attach.**

**ankren** [a:ŋkrən] *v.w.* anchor.

1 • een Anka utem Schepp loten toom daut hoolen von wiedagonen von Wint ooda Walen; een Schepp em Howen faustmoaken - anchor.

2 • sikj aun waut hoolen ooda faustmoaken - rely on; trust. *Category:* **7.5.2. Join, attach, 1.5.3. Grass, herb, vine, 4.7.4. Court of law, 7.2.4.2. Travel by water, 4.3.5.3. Reliable, 8.1.7.3. Need, 3.2.5.1.1. Trust.**

**Ankaplauz** [a:ŋka:plɔuts] *n.m. Pl: Ankaplaza.* eene Städ fa een Schepp toom Anka raufloten; Howen; Ankastäd - berth; haven; mooring; wharf. *See: Ankastäd.* *Category:* **5.1.1.3. Bed, 4.4.4.4. Save from trouble, 6.7.5. Fastening tool, 7.2.4.2. Travel by water.**

**Ankastäd** [a:ŋka:ste:d] *n.f.* *Pl.* **Ankastäden**. Ankaplauz; Howen - berth; wharf. *See: **Ankaplauz***. *Category: **5.1.1.3. Bed, 7.2.4.2. Travel by water***.

**Ankawinj** [a:ŋka:vɪŋ] *n.f.* Jereetschoft toom daut Anka opphâwen; de Roll opp dee de Strank ooda Kjäd nom Anka jeit opptorollen - anchor windlass.

**änlich** [e:nliç] *adj.* meist äwareen; biejlík soo aus waut aundret - resembling; similar; alike; like. *See: **jlikj; äwareen***. *Category: **8.3.5.2.2. Like, similar, 3.4.1.1. Like, love, 3.4.1.1.1. Enjoy doing something, 4.3.3. Love, 9.5.1.4. Way, manner, 9.6.3. Discourse markers***.

**Änlichkjeit** [e:nliççeit] *n.f.* *Pl.* **Änlichkjeiten**. daut äwareen ooda meist äwareen sennen; een Väabilt - similarity; resemblance; likeness; semblance; parallel. *Category: **8.3.5.2.2. Like, similar, 7.2.4.8. Map, 8.3.1.2. Line, 8.4.5.2.2. At the same time***.

**Antartika** [a:nta:ʔɪkʌ] *n.n.* een Kontinent biem Siedpol - Antarctica. *Category: **9.7.2.6. Names of continents***.

**Antiefries** [a:ntifris] *n.n.* waut eena em Rádiäta nenjitt soo daut dee nich tweifrieren woat; Antiefries mott miere Grod unja null gonen ea daut enfrist - antifreeze.

**Aparat** [a:pa:ra:t] *n.n.* een foadjet Jereetschoft toom een jewesse Sach moaken - apparatus. *Category: **6.7. Tool, 6.7.9. Machine***.

**Apetiet** [a:pətɪt] *n.m.* een Velangen haben toom äten - appetite. *Category: **5.2.2.5. Hungry, thirsty***.

**apetietlich** [a:pətɪtliç] *adj.* *Variant: **opptietlich***. soo daut et scheen schmakjt; von Äten: schmock auntrakjent - appetizing. *Category: **2.3.3. Taste***.

**apoaat** *See main entry: **oppoaat***.

**Apostel** [a:pöstəl] *n.m.* *Pl.* -. eena von de twalf Jinja dee met Jesus jinjen en de drie Joa aus hee unjarechten deed - apostle. *Category: **4.9.7.2. Christianity***.

**Apostelaumt** [a:pöstələumt] *n.n.* *Pl.* **Apostelamta**. daut Aumt von een Apostel - apostleship.

**Aposteljeschicht** [a:pöstələʃiçt] *n.f.* de Jeschicht von de Apostel; een Buak en de Bibel, no de vea Evangelien un ver Paulus siene Breew em Nieen Tastament - epistle. *Category: **3.5.7.7. Letter***.

**Apostelzol** [a:pösteltso:l] *n.f.* *Pl.* **Apostelzolen**. de Apostel toop aus eene Grupp; daut Numma von woo väl Apostel doa wieren - number of apostles.

**Aprill** [a:præt] *n.m.* *Pl.* **Aprells**. de vieede Moonat em Joa; de Moonat tweschen Moaz un Mei - April. *Category: **8.4.1.4.1. Months of the year***.

**ar** *See main entry: **äa***.

**Arabien** [a:ra:bin] *pn.* een Launt wua de Araba wonen; de Lenda tweschen Israel un Indien - Arabia.

**arabisch** [a:ra:biʃ] *adj.* soo aus de Araba; von Arabien - Arabic.

**Aranje** [a:ra:nə] *n.f.* *Pl.* **Aranjes**. spider.

1 • eene Sort jeftje Spanden met twee roode Punkta aum Buck - spider.

2 • een Sulkje; een leichta Woagen met twee Räda - light, two-wheeled buggy. *Category: **1.6.1.8. Spider***.

**Ararat** [a:ra:ra:t] *pn.* een Boajch nuaden von Palestina un Israel; de Boajch wua Noah sien Schepp sikj sad-Ararat.

**Arbus** [a:ʔbys] *n.f.* *Pl.* **Arbusen**. Rebus; Wotamelloon - watermelon. *Category: **1.5.3. Grass, herb, vine***.

**Arbusenzieropp** [a:ʔbysentsirop] *n.m.* een Zopsel ooda Zieropp daut von rieke Arbusen aufjekoakt es - watermelon syrup.

**Arche** [a:ʔxə] *n.f.* daut Schepp opp woont Noah en de Biblische Jeschicht veschoont blift - ark.

**Arent** *See main entry: **Arnt***.

**Armee** [a:ʔmæɪ] *n.f.* *Pl.* **Armeeen**. eene Maunschoft met Jewäaren met dee Kjrich je'eeft woat; een Häa - army. *See: **Häa***. *Category: **4.2.1.7. Crowd, group, 4.8.3.6.1. Army***.

**Armeejung** [a:ʔmæɪʔʊŋ] *n.m.* *Pl.* **Armeejunges**. een Soldot; een Jung dee to de Armee jehieet - soldier. *Category: **4.8.3.6.4. Soldier, 6.6. Occupation***.

**Armeeleida** [a:ʁmɛɪleɪdʌ] *n.m.* *Pl.*: **Armeeleidasch**. een Leida enne Armee; Kommandaut - commander. *Category*: **4.8.3.6.4. Soldier**.

**Arnt** [a:ʁnt] *n.f.* *Pl.*: **Arnten**. *Variant*: **Arent**. daut goode waut eena von akren kjrict; de Ennom vom Launt; daut Jeträajd daut vom Launt enjenomen woat - crop; harvest; produce. *Category*: **1.5. Plant, 1.6.2.1. Parts of a bird, 6.2.1. Growing crops, 6.2.5. Harvest, 2.3.1.4. Show, let someone see, 6.8.2.1. Produce wealth, 9.1.1.2. Become, change state, 9.1.2.5. Make**.

**arnten** [a:ʁntən] *v.w.* eifsten; de riepe Jeträajd enbrinjen; draschen; kombeinen - harvest. *Category*: **6.2.5. Harvest**.

**Arnttiet** [a:ʁntit] *n.f.* *Pl.*: **Arnttieden**. eene Tiet wan de Arnt woat enjebrocht; de Hoafst - harvest time. *Category*: **6.2.5. Harvest**.

**Arschien** [a:ʁʃin] *n.n.* eene Rusche Mot von Lenjd, 71.12 Zentimeeta ooda 28 Zoll - a Russian form of measure (71.12 cm).

**Artikjel** [a:ʁtɪcəl] *n.m.* *Pl.*: -. article.

- 1 • eene Jeschicht ooda een Oppschriewen en eene Zeitunk - a written article such as in a journal.
- 2 • een Jeschlajchtswuat - grammatical article.

**Asch** [a:] *n.f.* *Pl.*: **Aschen**. eene Sort Beem - ash tree.

**Äsel<sub>1</sub>** [e:səl] *n.m.* *Pl.*: **Äsels**. *Variant*: **Esel**. Burra; een Tia daut eenje enne Städ een Pieet brucken toom rieden un Sachen fieren - donkey. *Category*: **1.6.1.1.3. Hoofed animals, 6.3.1. Domesticated animal, 6.3.1.7. Beast of burden**.

**Äsel<sub>2</sub>** [e:səl] *n.n.* Ausch - ashes. *Category*: **2.6.6.5. Bury**.

**Äselbood** [e:sɛlbøʊd] *n.f.* *Pl.*: **Äselbooden**. Auschkul; eene Städ wua Ausch ooda Äsel jehoolen woat - ash pit. *See*: **Auschkul; Äselkul**.

**Äselfalm** [e:sɛlfɑ:lm] *n.n.* *Pl.*: **Äselfalms**. een junga Äsel - hinny; colt. *Category*: **6.3.1.7. Beast of burden**.

**Äseljeschrech** [e:sɛʎɛʃrɛç] *n.n.* een Jelud ooda Jeschrech von een Äsel - braying.

**Äseljoalinkj** [e:sɛʎɑ:lɪŋç] *n.n.* *Pl.*: **Äseljoalinja**. een eenjoascha Äsel; een Äsel, dee een Joa oolt es - donkey yearling.

**Äselkjiep** [e:sɛlcɪp] *n.f.* *Pl.*: **Äselkjiepen**. Auschbehelta; Ausch Doos - ash bucket.

**Äselkobbel** [e:sɛlkɔbəl] *n.f.* *Pl.*: **Äselkoblen**. eene see Äsel - donkey mare.

**Äselkul** [e:sɛkyl] *n.f.* *Pl.*: **Äselkulen**. een Loch enne leed wua Ausch ooda Äsel jespikjat woat - ash pit. *See*: **Äselbood**.

**Äselmaunda** [e:sɛlməʊndʌ] *n.m.* *Pl.*: **Äselmaundasch**. Äajdakjs; een schlangoatjet Tia met 4 Been, eenje Sorten sent blooss een poa Zoll lank, eenje bat sass Schoo lank; een Rana; de lat toom Deel soo aus een sea kjliena Krokodiel - salamander; lizard. *Category*: **1.6.1.4. Amphibian, 1.6.1.3.2. Lizard**.

**Asien** [a:sin] *n.n.* een Kontinent, Oosten von Europa un wasten von Nuad Amerika; daut Launtstekj wua Chiena, Indien un Jaupaun sent - Asia. *Category*: **9.7.2.6. Names of continents**.

**Assado** [a:sa:do:] *n.m.* *Pl.*: **Assados**. eene Moltiet von jebrodnet Fleesch; jebrodnet Fleesch - wood-fired barbeque.

**asten** [a:stən] *v.w.* Asta kjrileen; Asta lenja moaken - branch out. *Category*: **1.5.6. Growth of plants**.

**astich** [a:stɪç] *adj.* met väl Asta - gnarled; branchy. *Category*: **8.3.1.5. Bend**.

**äten** [e:tən] *v.s.* Äten to sikj nämen - eat. *Category*: **2.1.1.4. Mouth, 5.2.2. Eat**.

**ätboa** [e:tboʌ] *adj.* soo daut et to äten jeit; daut es toom äten - edible; esulent. *Category*: **1.5. Plant, 5.2.3. Types of food**.

**Ateen** [a:tɛɪn] *pn.* eene Staut en Griechenlaunt, de Hauptstaut - Athens.

**Ateena** [a:tɛɪnʌ] *n.f.* *Pl.*: -. eena dee von Ateen kjemt - Athenian.

**atelje** [a:tɛʎə] *adj.* eenje; waut von dee; nich aule - some; several; few. *Category*: **8.1.5.1. Some, 8.1.3.2. Few, little**.

**Äten** [e:tən] *n.n. Pl: -*. *Variant: Äte*. eene Moltiet; daut waut toom äten es; Menschen Fooda - food; nourishment; nutrient. *Category: 5.2. Food.*

**Äteskausten** [e:təskoustən] *n.m. Pl: Äteskaustes*. een Kausten toom Äten droagen - food hamper; picnic basket.

**Äteskoma** [e:təsko:mʌ] *n.f. Pl: Äteskomren*. eene nate Stow toom Äten oppbewoaren; Koma - larder; pantry; cupboard. *Category: 5.2.1.3. Cooking utensil, 6.5.2.7. Room, 5.1.1.4. Cabinet.*

**Ätesschaup** [e:təsxɔup] *n.n. Pl: Ätesschaups*. een Schaup ooda eene Malkjbenkj wua Äten oppbewoat woat; Äteskoma - pantry; food shelf; cupboard. *Category: 5.2.1.3. Cooking utensil, 6.5.2.7. Room, 5.1.1.4. Cabinet.*

**Ätikj** *See main entry: Ädikj.*

**Atlantische Ozean** [a:tla:ntɪʌ o:tsean] *n.ph. From: Eng.* een Ozean tweschen Europa un Afrika em Oosten un Nuad un Sied Amerika em Wasten - Atlantic Ocean. *Category: 9.7.2.8. Names of oceans and lakes.*

**Ätläpel** [e:tle:pəl] *n.m. Pl: Ätläpels*. een Läpel toom Supp ooda Moos äten; een Läpel dee bie 15 Ml. helt - tablespoon. *Category: 8.2.5.1. Big container, volume.*

**Atom** [a:təm] *n.m. Pl: Atomms*. een sea kijenet Stekj, von woone aule Sachen, Flissendjet un Loft jemoakt es; daut Biet waut siene Krauft aufjeft en Atommbommen - atom. *Category: 1.2.2.4. Mineral, 6.6.2.9. Working with chemicals.*

**Atommbomm** [a:təmbɔm] *n.f. Pl: Atommbommen*. een Jewää daut met sea groote Krauft uteneenblost ooda eksplodieet - atom bomb.

**Ätstow** [e:tsto:v] *n.f. Pl: Ätstowen*. eene Stow wua Moltieden jeweenlich jejäten woaren - dining room; refectory. *Category: 5.2.1.5. Serve food, 6.5.2.7. Room.*

**Ätwa** [e:tvoa] *n.n.* Äten; Sachen dee toom äten sent - groceries.

**Ätwoahendla** [e:tvoahendlʌ] *n.m. Pl: Ätwoahendlasch*. eena dee Sachen toom äten vekjäft - grocer.

**Aubeetsee** [ɔubɛɪtsɛi] *n.n.* Alfabeet; aule Latren enne Rieej met dee Wied jeschräwen woaren - abc's; alphabet. *Category: 3.5.7.1. Write.*

**audee** [ɔudɛi] *exclam.* aufscheets Gruss; daut Wuat staumt von een Fraunseesischet Aufscheets Wuat - goodbye; farewell.

**auf** [ɔuf] *prep.* whether.

1 • veleicht; daut es mäajlich; woarschienlich; aus - whether.

2 • wajch; von; oppoat - off. *Category: 2.3.3. Taste, 8.2.6. Distance, 8.3.7.8. Decay.*

**auf un too** [ɔuf ən təu] *adv.ph.* hanewada; eenjemol - now and then; on and off. *Category: 8.4.6.6.2. Sometimes, 8.4.5.1.5. Regular.*

**aufäajden** [ɔufɛajdɛn] *v.w.* veäajden; met äajden de Stap glaut moaken - harrow after seeding.

**aufarnten** [ɔufa:ɪntɛn] *v.w.* aufdraschen; aufkombeinen; de Arnt nenbrinjen - harvest; reap. *Category: 6.2.5. Harvest.*

**aufasten** [ɔufa:stɛn] *v.w.* Asta aufmoaken; utasten - debranch; prune. *Category: 5.2.3.1.2. Food from fruit, 6.2.1.4.1. Growing grapes, 6.2.1.4.2. Growing bananas, 6.2.1.6. Growing flowers, 6.2.1.7. Growing trees, 6.2.4.4. Trim plants.*

**aufbarschten** [ɔufba:ɪftɛn] *v.w.* met barschten waut aufmoaken; aufriewen - brush off.

**aufbeizen** [ɔufbɛitsɛn] *v.w.* met strenje Seep ooda Speetskje waut aufmoaken - remove through caustic action.

**aufbestalen** [ɔufbɛsta:lɛn] *v.w.* bestalen daut waut opphieren saul; sajen daut saul opphieren - cancel an order; countermand an order.

**aufbieten** [ɔufbitɛn] *v.s.* bite off.

1 • waut bieten soo daut eena waut em Mul nenkjricht - bite off.

2 • äwanämen; sijj ve'auntwuatlich fa waut moaken - take on responsibility. *Category: 5.2.2.1. Bite, chew.*



**Aufbietsel** [ɔʊfbitsəl] *n.n.* daut waut eena aufjebäten haft; de Mot von eemol aufbieten - a bite. *Category:* **2.1.1.5. Tooth, 2.5.3. Injure, 2.5.3.2. Poison, 5.2.2.1. Bite, chew.**

**Aufbildunk** [ɔʊfbildʊŋk] *n.f.* *Pl:* **Aufbildungen.** een jemoldet Bilt, tB. een Plon ooda eene Launtkoat - illustration. *Category:* **6.6.5.1. Draw, paint.**

**Aufbilt** [ɔʊfbilt] *n.n.* *Pl:* **Aufbilda.** eene Statu ooda een Bilt daut no wäm ooda waut likjent; eene Statu ooda Bilt daut aunjebät woat - image; copy; likeness; replica. *Category:* **2.3.1.8. Appearance, 3.2.1.2. Imagine, 4.3.1.4. Reputation, 8.3.5.4. Pattern, model, 8.3.5.5. Imitate, 8.3.5.2.2. Like, similar, 8.3.5.6. Copy.**

**aufbinjen** [ɔʊfbɪŋən] *v.s.* tie off.

1 • aufschnieren; soo faust rom een Schlauch ooda eene Oda binjen daut nuscht mea derch kaun, soo aus aun een Been ooda Oarm - apply a tourniquet; tie off; cinch.

2 • bie een Maun ooda eene Fru em Kjarpa een Schlauch vedoawen, soo daut dee nich mea Kjinja haben kaun - get a tubal ligation or vasectomy. *Category:* **2.2.5. Bleed, blood, 7.5.4. Tie, 2.6.3.3. Miscarriage.**

**Aufbinjsel** [ɔʊfbɪŋsəl] *n.n.* *Pl:* **Aufbinjsels.** daut aufbinjen von een Schlauch; daut met waut eene Oda aufjebungen woat - tourniquet. *Category:* **2.5.7. Treat disease.**

**aufbliewen** [ɔʊfblivən] *v.s.* wajchbliewen; nich dichtbie gonen - stay away.

**aufbräakjen** [ɔʊfbræacən] *v.s.* break off.

1 • waut bieeen ooda bräakjen soo daut et gauns frie es; loossbräakjen - demolish; break off.

2 • wajchbräakjen; von eene Grupp aufgonen - separate self from others. **Wan du dän Stock too wiet bichst, dan woat dee aufbräakjen.** If you bend the stick to far, it will break off. *See:* **loossbräakjen.** *Category:* **7.9.2. Tear down, 7.5.2.4. Remove, take apart.**

**aufbrennen** [ɔʊfbrenən] *v.w.* dolbrennen; met Fia waut gauns vedoawen ooda vebrennen - be razed by fire; burn down. *Category:* **5.5.4. Burn, 7.9.3. Destroy.**

**aufbrieejen** [ɔʊfbriəjən] *v.w.* scald.

1 • aufschnuzen; wäm beschnuzen; domm lieren - insult; scorn.

2 • brieejen; met heetet Wota waut looss ooda wieekj moaken - scald. *Category:* **2.5.3. Injure, 3.5.1.8.3. Mock, 4.3.2.1. Despise someone.**

**aufbrinjen** [ɔʊfbrɪŋən] *v.s.* trigj tolen waut eena jeliel haft ooda schuldich es - repay. *Category:* **4.7.7.7. Atone, restitution, 4.8.2.5. Revenge, 6.8.5.4. Repay debt.**

**aufbroklen** [ɔʊfbrɔklən] *v.w.* en kjiene Stekja von waut loossbräakjen; vekjreemlen - crumble away.

**aufbrucken** [ɔʊfbrʊkən] *v.w.* waut brucken bat daut nich mea eenen gooden Wieet haft - wear away; use up. *Category:* **7.9.1. Damage, 6.1.2.2.4. Use up.**

**aufbrutschen** [ɔʊfbrʊtsjən] *v.w.* nich eene goode Oabeit doonen; de Oabeit too bosich un nich krakjt jenuach doonen; aufkwoakjsen - do a sloppy job.

**aufdachen** [ɔʊfda:xən] *v.w.* met eene Maschien eene Kopie moaken von een Papia ooda Buak - make a copy of a page or book.

**aufdakjen** [ɔʊfda:cən] *v.w.* opdakjen; eene Dakj von waut raufnämen, soo daut to seenen es - uncover; remove a blanket. *Category:* **3.5.1.5.2. Disclose, 7.3.7.1. Uncover.**

**Aufdank** [ɔʊfda:ŋk] *n.f.* *Pl:* **Aufdanken.** eene Räd opp een Bejrafniss; een Bejrafniss - eulogy. *Category:* **2.6.6.3. Funeral, 3.5.1.7. Praise.**

**aufdanken** [ɔʊfda:ŋkən] *v.w.* officiate at funeral.

1 • de Räd opp een Bejrafniss jäwen; begrowen - officiate at a funeral.

2 • auflajen; opphieren toop to oabeiden - be fired; retire. *Category:* **2.6.4.5. Old person.**

**aufdaumen** [ɔʊfɔʊmən] *v.s.* met een Daum daut Wota, ooda aundret waut rant, aufschezlen - dam off.

**aufdaumpen** [ɔʊfɔʊmpən] *v.w.* *Lit:* steam away met väl Krauft ooda Jeschrech loossfoaren ooda loossgonen, soo aus met de Krauft von een Daump Kjätel - speed away.

**Aufdeel** [ʊfdeɪl] *n.m. Pl: -*. een Deel; Poat; een jeweset Stekj von waut jratret - part; portion; department. *Category: 4.2.5. Drama, 6.5.2. Parts of a building, 7.4.4. Distribute, 8.1.6.1. Part, 8.6. Parts of things, 3.5.3.1. Word, 5.2.1.5. Serve food, 8.1. Quantity, 8.2.8. Measure, 4.2.1.8. Organization, 4.6.3. Government organization, 4.6.3.1. Governing body, 6.9. Business organization.*

**aufdeelen** [ʊfdeɪlən] *v.w.* endeelen; aufjāwen; en Deel moaken un de trafende daut jāwen, tB. een Oafgoot - apportion; distribute an inheritance. *See: deelen. Category: 7.4.4. Distribute, 7.8. Divide into pieces.*

**Aufdeelunk** [ʊfdeɪlʊŋk] *n.f. Pl: Aufdeelungen. Variant: Aufdeelinj.* een Poat, daut waut aufjedeelt es; een Deel - section; part; department; part of an inheritance. *Category: 6.5.1.3. Land, property, 8.1.6.1. Part, 8.6. Parts of things, 4.2.5. Drama, 6.5.2. Parts of a building, 7.4.4. Distribute, 4.2.1.8. Organization, 4.6.3. Government organization, 4.6.3.1. Governing body, 6.9. Business organization.*

**aufdichten** [ʊfdiçtən] *v.w.* dicht moaken; vepaken - insulate. *Category: 4.4.4.5. Protect.*

**aufdinjen** [ʊfdɪŋən] *v.s.* vesieekjen dān Priess lääja to kjriien; vesieekjen eene Jeschicht nata to moaken-bargain for a better price or deal. *See: erauf dinjen.*

**aufdoktren** [ʊfdɔktʁən] *v.w.* aufdriewen; medizienisch daut Lāwen von en de Mutta rutdriewen - abort; perform an abortion. *Category: 2.6.3.3. Miscarriage.*

**aufdonsten** [ʊfdɔnstən] *v.w.* Donst aufjāwen; drieijen - evaporate. *Category: 1.2.3. Solid, liquid, gas, 1.3.3.1. Dry.*

**aufdreien** [ʊfdreɪən] *v.w.* turn off.

- 1 • dreien bat waut aufkjemt - remove by twisting.
- 2 • toodreien; eenen Kron too moaken - turn on; switch on.
- 3 • eene Sach runt moaken opp eene Dreibenkj - work with a lathe. *Category: 6.7.9. Machine, 8.3.3.1.1. Light source.*

**aufdrekjen** [ʊfdʁɛcən] *v.w.* pull trigger.

- 1 • met eene Drekjmaschien eene Kopie moaken; aufdachen; wan eena twee Sachen, eent opp daut aundre haft, un dan met waut schoapet opp daut drekjt, soo daut en daut unjaschte nenjedrekjt woat-print.
- 2 • opp een Loch ooda een Schlauch nopp drekjen soo daut nuscht rutkjemt - pinch off.
- 3 • eene Flint scheeten moaken; met een Kamara een Bilt moaken - pull trigger; press shutter. *Category: 3.5.7.4. Publish, 6.4.1.1. Track an animal.*

**Aufdrekja** [ʊfdʁɛcɔ] *n.m. Pl: Aufdrekjasch.* aun eene Flint, daut waut dām Schoss moakt - trigger. *Category: 4.8.3.7. Weapon, shoot.*

**aufdrenjen** [ʊfdʁɛŋən] *v.w.* tosied drenjen; met drenjen, nich loten waut derchgonen - push or squeeze someone from his rightful place. *Category: 2.6.3.4. Labor and birth pains, 3.3.3.5. Compel, 7.3.2.9. Push.*

**Aufdrieekhodda** [ʊfdʁiɛχkɔdɔ] *n.n. Pl: Aufdrieekhodren.* een Zeich ooda Haunduak toom Teetich aufdrieijen - kitchen towel.

**Aufdrieekshaunduak** [ʊfdʁiɛχshɔundɔɛk] *n.n. Pl: Aufdrieekshaundieekja.* een Zeich ooda Haunduak toom Teetich aufdrieijen - kitchen towel.

**aufdrieijen** [ʊfdʁiɛjən] *v.w.* met een driejet Kodda waut nautet weschen soo daut et drieek woat; waut loten enne Loft drieijen ooda vedrieijen - wipe dry; dry off.

**Aufdrief** [ʊfdʁɪf] *n.m.* een Prozass von waut aufdriewen ooda aufdoktren; de Prozass von een onjebuarnet aufschauften - abortion. *Category: 2.6.3.3. Miscarriage.*

**aufdriewen** [ʊfdʁɪvən] *v.s.* aufdoktren; medizienisch ooda fiesisch, daut Lāwen von en de Mutta rutdriewen, daut et nich een Kjint jeft - perform an abortion.

**aufdrinkjen** [ʊfdʁɪŋcən] *v.s.* aufschlurpsen; een beskje von een sea vollet Dinkj drinkjen - drink a little from a container that is too full.

**aufdroagen** [ʊfdʁɔgən] *v.s.* wear out.

1 • Kjleeda droagen bat de vebrukt sent - wear out clothing.

2 • wajchdroagen; wieda droagen - carry away.

**aufenjsten** [ɔufɛnstɛn] *v.w.* wajchenjsten - scare away.

**aufferen** [ɔufɛrɛn] *v.w.* Fäla moaken; dän gooden Wajch ooda ne goode Lia veloten un orrajcht doonen - err.

**auffäajen** [ɔufɛajɛn] *v.w.* fäajen; aufmoaken met fäajen; rein fäajen - sweep off.

**Auffaul** [ɔufɔt] *n.m.* Aufgank; Mell; Os; Ort; Drank; Äwalei - garbage. *Category:* **6.1.2.2.2. Useless, 7.4.5.2. Throw away, 8.3.7.8.3. Garbage.**

**auffaulen** [ɔufɔulɛn] *v.s.* fall off.

1 • looss faulen; wajch faulen - fall off, like leaves from a tree.

2 • nich bie de goode Lia bliewen - leave approved teaching. *Category:* **7.2.2.5.1. Fall.**

**auffieren** [ɔufirɛn] *v.w.* purge.

1 • väl Stoolgank moaken; met Auffiameddel de groote Doarm loten ladich moaken - purge.

2 • een Stroom von Fiafunken moaken - shoot with sparks. *Category:* **7.4.5.2. Throw away.**

**Auffiameddel** [ɔufiamɛdɛl] *n.n. Pl: -.* Meddel daut eenem moakt Stoolgank haben - purative.

**auffielen** [ɔufilɛn] *v.w.* aufmoaken met fielen; met eene Fiel waut aufmoaken - file off.

**auffoaren** [ɔufɔarɛn] *v.s.* drive off.

1 • loossfoaren; sikj met een Foatich oppem Wajch moaken - drive off; depart.

2 • wajchschieren; aufschieren - wear away. *Category:* **4.8.2.4. Defend, 7.2.3.3. Leave.**

**auffoadjen** [ɔufɔajɛn] *v.w.* aufschnuzen; aufschobben; wiesen daut eena nich met waut tofräd es - snub; put down; be flippant; do a sloppy job; do a hurry-up job. *Category:* **3.1.2.4. Ignore, 3.5.1.8. Criticize, 7.3.4.3. Put down.**

**auffodren** [ɔufɔdrɛn] *v.w.* sikj waut jäwen loten derch velangen ooda prachren; auftobren - ask of; demand. *Category:* **3.3.3.4. Insist.**

**auffoodren** [ɔufɔʊdrɛn] *v.w.* gauns jäajen Owent noch eemol Vee Foda jäwen - feed the stock for the last time in the evening.

**auffrieren** [ɔufriɛn] *v.s. Variant: auffrearen.* vefrieren un doaderch auffaulen - freeze off.

**auffulen** [ɔufylɛn] *v.w.* vefulen un doaderch auffaulen - rot off.

**Aufgangsrua** [ɔufga:ŋsrua] *n.n. Pl: Aufgangsruaren. Pl: Aufgangsruasch.* Aufleida; een Rua ooda Piep toom Aufgank ooda Wota aufleiden - sewer pipe.

**Aufgank** [ɔufga:ŋk] *n.m.* Mell; Ort; Os; Drank; Auffaul - waste; rubbish; garbage; refuse; trash; rejects; excrement. *Category:* **2.2.8. Defecate, feces, 2.6.6.1. Kill, 6.1.2.2.6. Waste, 6.8.4.7. Spend, 8.3.7.8.3. Garbage, 6.1.2.2.2. Useless, 7.4.5.2. Throw away, 3.3.5.2. Reject.**

**Aufgankfräta** [ɔufga:ŋkfrɛ:tʌ] *n.m. Pl: Aufgankfrätasch.* Osfräta; een Tia daut Aufgank un Os frat - scavenger. *Category:* **1.6.1. Types of animals.**

**Aufgankwota** [ɔufga:ŋkvo:tʌ] *n.n.* Kjetawota; Aufgank; Drank; Wota daut aufrant - swill; drainage.

**aufgaundren** [ɔufgɔundrɛn] *v.w.* auflaupsen; met schmeichlen, äwaräden ooda prachren sikj waut tooieejnen - rip off.

**Aufglauns** [ɔufglɔuns] *n.m. Pl: -.* een Schien von waut blanket; een Bilt em Spieejel - reflection. *Category:* **2.3.1.7. Reflect, mirror, 3.2.1.1. Think about.**

**aufgloowsch** [ɔufglɔʊvʃ] *adj.* von eenen aundren ooda faulschen Gloowen - superstitious. *Category:* **3.2.5.1. Believe, 4.4.5. Chance.**

**aufgnaubren** [ɔufgnɔubrɛn] *v.w.* aufkeiwen; aun waut sea hoadet kjliene Schelwa aufbieten - chew off; bite off; gnaw off. *Category:* **5.2.2.1. Bite, chew.**

**aufgnoagen** [ɔufgnɔagɛn] *v.w.* gnoagen bat waut aufkjemt; opp waut hoadet bieten un Bieta doavon kjrieen - gnaw off.

**aufgnuppen** *See main entry: aufgnupsen.*

**aufgnupsen** [ɔʊfɡnʊpsən] *v.w.* eene Tank äwaschlönen, wan eene Hool nich helt soo aus een Taupen ooda een Knubbel - slip off from a knob.

**aufgonen** [ɔʊfɡo:nən] *v.s.* commence.

1 • loosskomen; velieren - leave; lose.

2 • wajchgonen; auffangen to gonen - leave; commence.

3 • eene Grupp veloten - leave a group.

4 • looss scheeten von eene Patroon ooda Reifel - go off (as a gun shooting). *Category:* **8.4.6.1.1. Beginning, 2.6.6.7. Inherit, 3.6.2. School, 4.1.7.1. End a relationship, 4.2.1.8.2. Leave an organization, 4.2.9. Holiday, 4.3.3.3. Abandon, 7.2.3.3. Leave, 7.2.4.5. Move to a new house, 7.4.5.1. Leave something.**

**Aufgonst** [ɔʊfɡɔnst] *n.f.* wäm waut nich jennen; een Gloowen daut eena sull uk daut ooda soont haben aus een aundra haft; een Oaja wiels eena nich soont haft aus aundre - envy; jealousy; grudge. *Category:* **3.4.2.1.8. Jealous, 3.4.2.3. Angry.**

**Aufgotsdeenst** [ɔʊfɡɔtsdɛɪnst] *n.m.* *Pl:* **Aufgotsdeensten.** eene Zeremonie fa eenen Aufgott; de Gloowen aun eenen Aufgott - idolatry. *Category:* **4.9.8.1. Idol.**

**Aufgott** [ɔʊfɡɔt] *n.m.* *Pl:* **Aufjetta.** eene Sach dee aunjebät woat, oba nich Gott es - idol; image. *Category:* **4.9.8.1. Idol, 2.3.1.8. Appearance, 3.2.1.2. Imagine, 4.3.1.4. Reputation, 8.3.5.4. Pattern, model.**

**aufgrosen** [ɔʊfɡro:sən] *v.w.* Grauss plekjen ooda auf bieten un oppfräten, soo aus Vee - graze off.

**aufgrulen** [ɔʊfɡrylən] *v.w.* wajchgrulen; wajchenjsten - frighten away.

**Aufgrunt** [ɔʊfɡrʊnt] *n.m.* *Pl:* **Aufjvind.** eene Kluft; een sea deepet steilet Eewa wua ieejentlich nich rauf to gonen es - chasm; abyss; gulf; deep canyon. *See:* **Kluft.** *Category:* **1.2.1.5. Underground, 8.2.6.5. Deep, shallow, 1.3.1.5. Island, shore.**

**Aufguss** [ɔʊfɡʊs] *n.m.* Drank; daut waut aufjegoten woat - swill.

**aufhaken** [ɔʊfha:kən] *v.w.* met eene Akjs ooda een Biel waut looss ooda auf moaken - hack off; lop off.

**aufhalpen** [ɔʊfha:lɐn] *v.s.* frie woaren von Schult derch aufoabeiden - pay a debt by helping; redress. *Category:* **4.7.7.7. Atone, restitution.**

**aufhaultren** [ɔʊfhɔultɾən] *v.w.* dän Haulta aufnâmen - unhalter.

**aufhaupsen** [ɔʊfhɔʊpsən] *v.w.* uthaupsen; haustich waut vom Läpel haupsen ooda em Mul nämen - put something in the mouth to taste (like taking a spoon into the mouth to taste its contents and then quickly withdrawing it as if it were hot). *Category:* **2.1.1.4. Mouth, 2.3.3. Taste.**

**aufhäwlen** [ɔʊfhe:vlən] *v.w.* met eenen Häwel waut kijlanda, denna ooda glauta moaken - plane off with a carpenter's plane.

**aufheiwen** [ɔʊfheivən] *v.w.* chop off.

1 • heiwen; Grauss schnieden met eene Sans ooda Maschien - mow; cut grass.

2 • met schlönen, soo aus met eene Wipp, Akjs ooda Biel waut aufmoaken - chop off. *Category:* **6.2.4.1. Cut grass, 6.2.1.5. Growing grass.**

**aufhenjen** [ɔʊfhejnən] *v.s.* hang away.

1 • raufhenjen soo daut et nuscht aanschieet - to hang away from.

2 • eene Bedinjunk haben - to depend on something. **Daut woat vom Wada aufhenjen auf wie morjen weeden kjennen.** It will depend on the weather as to whether we will hoe tomorrow.

**aufhenjich** [ɔʊfheɲiç] *adj.* von waut aufhenjen; met waut vebungen sennen, daut uk mott em Betracht jenomen - dependent upon.

**aufhoaden** [ɔʊfhoadən] *v.w.* hoat woaren von Enstalunk; waut schwoaret jewant woaren, tB: de Kold - harden off.

**aufhoaken** [ɔʊfhoakən] *v.w.* vom Hoaken nämen; loosshoaken - unhook; unlatch. *Category:* **7.5.2.4. Remove, take apart.**

**aufhoakjen** [ɔʊfhoacən] *v.w.* wajch nämen met hoakjen; met eene Hoakj waut wajchmoaken - rake off.



**Aufhoakjssel** [ʊʁfhɔacsəl] *n.n. Pl.* **Aufhoakjssels**. een Hoakjssel; waut toopjehoakjt es - gleanings; leftovers. *Category:* **5.2.1.4. Food storage, 8.1.7.4. Remain, remainder.**

**aufhoatlen** [ʊʁfhɔatlən] *v.w.* hoatlich woaren von vël brucken ooda jewant woaren; aufhoaden - harden; toughen. *Category:* **1.2.3. Solid, liquid, gas, 8.3.6.2. Hard, firm.**

**aufhocken** [ʊʁfhɔkən] *v.w.* aufschezlen; een Rum oppoat saten ooda moaken; oppoat saten - partition off; sequester; segregate; confined to a designated area. *Category:* **7.5.1.2. Include.**

**aufholen** [ʊʁfho:lən] *v.w.* holen; wäm ooda waut opp Enj von eene Reis trafen un wieda fieren - pick up someone from the station; pick up an item someone has borrowed. *Category:* **1.1.3.1. Wind, 4.6.6.1.1. Arrest, 5.5.6. Fuel, 7.3.2.4. Lift, 7.3.4.2. Pick up, 7.4.2. Receive, 7.4.3. Get, 8.1.4.2. Increase.**

**aufhoolen** [ʊʁfhəʊlən] *v.s.* hold off.

1 • waut von waut wajch hoolen; nich loten dichtbie komen - hold off; hold at bay.

2 • een Kjint opp eenen Topp hoolen - hold a child while it performs its natural functions, as part of toilet training. *Category:* **7.2.7.3. Wait.**

**aufjäwen** [ʊʁfje:vən] *v.s.* mail.

1 • wiedajäwen; aufschmetten - give off; transmit dye.

2 • enne Post lajen; wajchschekjen - mail; become involved with a debt; repay a debt.

3 • endeelen, tB: Oafgoot - distribute as inheritance.

4 • Schult auftolen - repay. *Category:* **4.6.6. Government functions, 4.8.3.7. Weapon, shoot.**

**aufjebriecht** [ʊʁfjɛbrɪɛχt] *adj.* vël goodjenuach sennen; aufjehoat; frajch; driest - having a lot of nerve; insensitive; being very forward.

**aufjebrukt** [ʊʁfjɛbrukt] *adj.* soo vël jebrukt, soo aus Kjleeda, daut et nich mea goot jenuach es - shabby; threadbare. *See:* **aufbrucken.** *Category:* **5.3. Clothing, 3.5.1.1.8. Speak poorly.**

**aufjedroacht** [ʊʁfjɛdrɔaχt] *adj.* soo lang jedroacht, daut dee nich mea to brucken sent, soo aus Kjleeda; velumpt; derchjeschieet - worn out like clothing. *Category:* **2.4.4. Tired, 7.9. Break, wear out, 8.4.6.5.4. Old, not new.**

**aufjeeten** [ʊʁfjɛitən] *v.s.* een Poat von waut utjeeten ooda en een aundret Dinkj nenjeeten - pour some liquid from a container that may be too full.

**aufjefoadicht** [ʊʁfjɛfoadiçt] *adj.* foadich jemoakt; soo jemoakt daut et nich mea schaufen kaun - finished off.

**aufjefollen** [ʊʁfjɛfɔlən] *adj.* vom Boom jefollen; vonne Lia ooda Jemeent aufjegenen - fallen off.

**aufjefult** [ʊʁfjɛfult] *adj.* soo vefult, daut et auffelt ooda vefelt; vekomen; vestokt - rotted off.

**aufjegenen** [ʊʁfjɛyɔ:nən] *adj.* von eene Grupp wajchjegenen - separated from group. *Category:* **9.6.1.6. Dissociation.**

**aufjehakt** [ʊʁfjɛha:kt] *adj.* met eene Akjs ooda Hak aufjeschnäden; aufjemoakt met eene Akjs ooda Hak - chopped off.

**aufjehoakt** [ʊʁfjɛhɔakt] *adj.* loossjehoakt; nich toopjehoakt - unhooked.

**aufjehokt** [ʊʁfjɛhɔkt] *adj.* en een ooda mea Hocks jemoakt; oppoat jesat met een Schetzel ooda eene Waunt - compartmentalized; separated.

**aufjejept** [ʊʁfjɛjɛpt] *adj.* wajch jerutscht; nich sien Hool jehoolen; veschowen - slipped.

**aufjekloppat** [ʊʁfjɛklɔpa:t] *adj.* aufjekomen von kloppen ooda fläajlen; utjekloppat - beaten off.

**aufjeklunjt** [ʊʁfjɛklunjt] *adj.* aufjeschieet von opp waut klunjen; aufjedroacht soo aus eene Schoo - trodden off.

**aufjekoakt** [ʊʁfjɛkɔakt] *adj.* von koaken aufjekomen; jekoakt - boiled off.

**aufjekopt** [ʊʁfjɛkɔpt] *adj.* met dän Kopp aufjemoakt - beheaded.

**aufjeladat** [ʊʁfjɛla:da:t] *adj.* met daut Lada wajchjetrant; onen Lada - skinned.

- aufjeläft** [ɔʊfjələ:ft] *adj.* kjrippieet; utjeläft; schwak un en proste Jesuntheit von een swoaret ooda een langet Läwen - decrepit; having the appearance of having lived a hard life. *Category:* **8.4.6.5.4. Old, not new.**
- aufjelascht** [ɔʊfjələ:ft] *adj.* vewescht daut et nich to läsen es; vewescht; wajchjewescht; met eene Lasch velascht - erased.
- aufjeläst** [ɔʊfjələ:st] *adj.* met de baste utjeläst un wajch jenomen; met de baste jeplocken - picked off.
- aufjeleent** [ɔʊfjələ:nt] *adj.* von de Oabeit aufjesajcht; soo daut eena nich mea siene Oabeit haft - fired. *Category:* **6.5.3. Building materials.**
- aufjeleest** [ɔʊfjələ:st] *adj.* loosened off.  
 1 • auffjetuscht, soo aus bie de Oabeit, daut eena nich too meed woat - freed up.  
 2 • von Benja ooda Strenj loossjemoakt - loosened.
- aufjeleewat** [ɔʊfjələ:wa:t] *adj.* wieda jejäft; waut wuahan jebrocht, soo aus eenem daut oppjebat wia - delivered.
- aufjeluat** [ɔʊfjələ:uət] *adj.* jenuach Tiet jenomen, bat waut reed wia; lang nuach jeluat; aufjewacht - waited for.
- aufjemassat** [ɔʊfjəma:sa:t] *adj.* aufjeschnäden; met Massa aufjemoakt - cut off. *Category:* **7.5.2.4. Remove, take apart.**
- aufjemäten** [ɔʊfjəme:tən] *adj.* met eene jewesse Mot - measured off; having been surveyed. *See:* **aufmäten.**
- aufjemoagat** *adj.* moaga jeworden; denna jeworden - become skinny; lost weight.
- aufjemolt** [ɔʊfjəmolt] *adj.* met molen, een tweeden Bilt von waut moaken - sketched.
- aufjemuckat** [ɔʊfjəmuka:t] *adj.* denn jeworden von Krankheit ooda hungren; onjesunt jeworden - thinned out.
- aufjenstich** [ɔʊfjenstɪç] *adj.* met Aufgonst; jieren waut haben wellen, waut däm aundren sient es - envious; jealous. *See:* **Aufgonst.** *Category:* **3.4.2.1.8. Jealous.**
- aufjenuzt** [ɔʊfjənʊst] *adj.* utjeschieet; veschieet; vebrukt; aufjebrukt; jebrukt bat daut nich mea goot es toom lenja brucken - worn out. *See:* **aufnutzen.** *Category:* **2.4.4. Tired, 7.9. Break, wear out, 8.4.6.5.4. Old, not new, 5.3. Clothing, 3.5.1.1.8. Speak poorly.**
- aufjeplocken** [ɔʊfjɛplɔkən] *adj.* met plekjen aufjemoakt ooda nenjebrocht; aufjeräten - picked off.
- aufjerant** [ɔʊfjɛra:nt] *adj.* met daut Wota aufjetrocken - run off. *Category:* **7.2.6.3. Escape.**
- aufjeräten** [ɔʊfjɛrɛ:tən] *adj.* met rieten aufjemoakt; aufjetrant; wajchjeräten - torn off.
- aufjerubbelt** [ɔʊfjɛrʊbɛlt] *adj.* met rublen aufjemoakt; aufjeschieet; aufjebarscht - rubbed off.
- aufjeschäat** [ɔʊfjɛʃa:t] *adj.* met de Woll aufjeschnäden; met de Hoa kort aufjeschnäden - sheered.
- aufjeschalt** [ɔʊfjɛʃa:lt] *adj.* onen Schal; met de Schal aufjemoakt - peeled.
- aufjeschapt** [ɔʊfjɛʃa:pt] *adj.* met een wesset Poat met een Schapkje aufjenomen; met daut bowaschte von waut Flissendjet wajchjenomen - dipped off.
- aufjeschauft** [ɔʊfjɛʃɔuft] *adj.* slain.  
 1 • doot jemoakt - slain.  
 2 • doafäa jeschauft; met schaufen rechtich jeworden - earned by working.
- aufjescheddat** [ɔʊfjɛʃɛda:t] *adj.* met schedren aufjemoakt; aufjekomen von schlakren un tekjren - shaken off.
- aufjeschläpen** [ɔʊfjɛʃlɛ:pən] *adj.* wajchjemoakt met schliepen; kjlanda ooda schoap jemoakt met schliepen; met een Schliepsteen aufjemoakt - ground away.
- aufjeschlowen** [ɔʊfjɛʃlo:vən] *adj.* onen Schluw ooda Schluwen; met de Schluwen aufjemoakt; aufjetrocken; utjepuscht - peeled off.
- aufjeschnäden** [ɔʊfjɛʃne:dən] *adj.* met schnieden aufjemoakt; aufjemassat - cut off. *Category:* **7.5.2.4. Remove, take apart.**

- aufjeschräwen** [ɔʊfjɛʃrɛ:vən] *adj.* nojeschräwen; met schriewen jemoakt; kopieet - copied.
- aufjesechat** [ɔʊfjɛsɛçɑ:t] *adj.* soo besorcht daut et secha es; en Sechaheit jebrocht - secured.
- aufjesondat** [ɔʊfjɛzɔnda:t] *adj.* apoat jebrocht ooda jehoolen von aundret; soo daut et nich met aundret toopkjemt - separated.
- aufjespezt** [ɔʊfjɛspɛtst] *adj.* spetz jemoakt ooda jeworden; soo daut et denna un denna woat bat aune Spetz - sharpened; pointed; made sharp. *Category:* **2.1.1.3. Nose, 8.3.2.3.1. Pointed.**
- aufjestat** [ɔʊfjɛsta:t] *adj.* aufjeschloagen; jestukst daut waut aufkjemt; loossjespellat - chipped off; marred. *Category:* **8.3.7.8.2. Blemish.**
- aufjestenjelt** [ɔʊfjɛstɛnjɛlt] *adj.* met de Stenjels aufjemoakt - stripped; having stems removed. *Category:* **5.3.8. Naked.**
- aufjetieekjent** [ɔʊfjɛtiɛcɛnt] *adj.* soo daut et leicht to seenen es; entwäda oppligjent ooda met eene aundre Kalia, soo daut et leicht to finjen es - prominent; marked. *Category:* **2.3.1.5. Visible, 4.5.6.1. High status.**
- aufjetient** [ɔʊfjɛtint] *adj.* met eenen Tun aufjrejnst; apoat jemoakt met Tieninj - fenced off.
- aufjetolt** [ɔʊfjɛtɔlt] *adj.* foadich betolt; gauns onen Schult - paid.
- aufjetrant** [ɔʊfjɛtra:nt] *adj.* met tranen aufjemoakt; aufjeräten - torn off.
- aufjetrocken** [ɔʊfjɛtrɔkən] *adj.* drawn back.
- 1 • waut biem rääkjenen, wajchjenomen woat - subtracted.
  - 2 • blauss - pale.
  - 3 • utjetrocken - naked. *Category:* **1.1.1.1. Moon, 2.1.4. Skin, 2.5.6. Symptom of disease, 8.3.3.3. Color, 8.3.3.3.6. Change color.**
- aufjewäat** [ɔʊfjɛvɛat] *adj.* soo daut dee eenem nich mea enjsten; soo daut dee eenem nich mea aunjriepen kaun - repulsed; defended.
- aufjewant** [ɔʊfjɛva:nt] *adj.* soo daut waut eenem jewant ooda tusich wia, nich mea soo bekaunt es - unaccustomed.
- aufjewarcht** [ɔʊfjɛva:ɰxt] *adj.* soo daut dee nich odmen kaun; aufjeschnieet - choked.
- aufjleppen** [ɔʊfjɛpən] *v.w.* haustich Grunt velieren; wajch faulen wiels sikj daut nich mea helt; aufgnupsen; wajchrutschen - slip off; lose grip suddenly.
- aufjoagen** [ɔʊfjɔagən] *v.s.* bosich un stoakj wieda foaren - speed away; chase off.
- aufjrensen** [ɔʊfjɛrsən] *v.w.* eene Jrens saten; eene Scheedunk moaken; aufhocken - set a boundary.
- Aufjrensunk** [ɔʊfjɛrsʊŋk] *n.f. Pl: Aufjrensungen.* eene Jrens; de Toostaunt von eene Jrens saten - separation; determining a boundary. *Category:* **2.6.1.4. Divorce, 7.5.1.1. Separate, scatter, 8.5.4.4. Interval, space.**
- aufkauen** *See main entry: aufkeiwen.*
- aufkeiwen** [ɔʊfkeivən] *v.w. Variant: aufkauen.* aufbieten; aufgnoagen; aun waut keiwen bat daut aufkjemt - chew off.
- aufkjarten** [ɔʊfca:ɰtən] *v.w.* kjarta moaken; waut wajchnämen om daut kjarta to moaken; vekjarten; vekjlandren - shorten; abbreviate; abridge. *See: vekjarten; vekjlandren. Category:* **8.2.2.1. Short, not long, 8.2.2.3. Short, not tall, 3.5.3.1. Word, 8.1.4.3. Decrease.**
- aufkjeelen** [ɔʊfcɛɪlən] *v.w.* Hett velieren; kolda woaren - cool off. **Ekj wudd de Malkj aufjekjeelt haben** I would have cooled the milk. **Ekj wudd onen dän Rock aufjekjeelt sennen.** I would have without the coat chilled. *Category:* **8.3.4.1. Cold.**
- aufkjeepen** [ɔʊfcɛipən] *v.s.* kjeepen; waut von wäm kjeepen - purchase from someone.
- aufkjienen** [ɔʊfcinən] *v.w.* Kjiensels ooda Stenjels aufmoaken; aufschlieten - remove sprouts from old potatoes.
- aufkijkjen** [ɔʊfcɪcən] *v.w.* aufseenen; waut goot beseenen, soo daut eena daut uk kaun doonen ooda nomoaken; nodoonen - copy after seeing.

**aufkjniepen** [ɔʊfɕnipən] *v.s.* aufkjlamen; toopkjniepen daut nuscht mea rutkjemt; aufdrekjen - pinch off.

**aufkjniewlen** [ɔʊfɕnivlən] *v.w.* aufschnieden; aufmoaken ooda schnieden met een stompet Massa - hack off; whittle off.

**aufkjniipsen** [ɔʊfɕniɪpsən] *v.w.* snip off.

1 • met de Finjasch waut aufbräakjen; aufschnieden; met een kjlienen Schnett waut aufmoaken - snip off; take a picture.

2 • aufdrekjen aun een Kamara, toom een Bilt moaken - take a picture. *Category:* **7.5.2.4. Remove, take apart, 6.6.5.2. Photography.**

**aufkjrieen** [ɔʊfɕriən] *v.s.* looss kjrieen; loossmoaken - separate from.

**aufkloppen** [ɔʊfɕklɔpən] *v.w.* looss schlonen; aufschlonen; met kloppen loossmoaken - beat so things fall off, as in hitting a rug. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds, 4.2.3. Music, 4.6.6.1. Police, 4.7.7. Punish, 4.8.3.1. Defeat, 6.6.2.3. Working with metal, 7.7.1. Hit.**

**aufklopren** [ɔʊfɕklɔprən] *v.w.* looss klopren; met leicht stuksen loossmoaken - tap at something until it falls off.

**aufklunjen** [ɔʊfɕklʊŋən] *v.w.* noppstaupen daut waut aufkjemt; aufschieren aun de Schoo ooda Flua - wear off shoes; dance. *Category:* **4.2.2.1. Ceremony, 4.2.4. Dance.**

**aufknaksen** [ɔʊfɕkna:ksən] *v.w.* aufbräakjen met een Knaks - snap off. *Category:* **6.6.5.2. Photography, 7.8.1. Break, 2.3.2.3. Types of sounds, 7.8.2. Crack.**

**aufknaupen** [ɔʊfɕknɔʊpən] *v.w.* sea spoaren; weinich brucken; weinich jäwen ooda betolen - ration; skimp. *Category:* **8.1. Quantity.**

**aufkoaken** [ɔʊfɕkɔakən] *v.w.* boil down.

1 • koaken soo daut Bieta ooda Jeschmak aufkomen - concoct.

2 • koaken toom Wota aufdonsten - boil down; evaporate. *Category:* **1.2.3. Solid, liquid, gas, 1.3.3.1. Dry.**

**aufkomen** [ɔʊfɕko:mən] *v.s.* get away from.

1 • loosskomen; loossloten; de Foljen von jeweset looswoaren - get away from.

2 • aufstaumen - descend from.

**aufkoppfen** [ɔʊfɕkɔpən] *v.w.* dän Kopp aufmoaken, soo aus Heena met een Biel aufkoppfen - behead. *Category:* **2.6.6.1. Kill, 4.7.7.4. Execute.**

**aufkrauzen** [ɔʊfɕkrɔʊtsən] *v.w.* scratch off.

1 • met krauzen waut aufkjrieen, tB. Foaw aufkrauzen - scratch off.

2 • veloten; wajchranen; stoawen - leave; kick the bucket (vulg.); die. *Category:* **7.5.2.4. Remove, take apart, 2.6.6. Die.**

**aufkussen** [ɔʊfɕkusən] *v.w.* bäta kussen; bäta moaken met een Kuss - kiss a small child's hurt.

**aufkwoakjsen** [ɔʊfɕkwɔacsən] *v.w.* aufschwienen; eene schlaichte Oabeit moaken; aufbrutschen - do a poor, sloppy job.

**aufladren** [ɔʊfla:drən] *v.w.* daut Lada von een Tia nämen - skin. *Category:* **1.2.3.1. Liquid, 1.6.2. Parts of an animal, 2.1.4. Skin, 5.2.1.2.1. Remove shell, skin, 6.3.4. Butcher, slaughter, 6.6.4.3. Working with leather, 8.6.4.1. Outer part.**

**auflajen** [ɔʊfla:jən] *v.s.* lay off.

1 • waut tosied lajen; waut opphieren; eenen Oabeida gonen loten - lay off; discard.

2 • loossfoaren; wajchreisen - start a journey or trip. *See:* **loossfoaren.** *Category:* **6.9.2. Work for someone, 7.4.5.2. Throw away, 8.3.7.8.3. Garbage.**

**Auflaja** [ɔʊfla:jʌ] *n.m. Pl:* -. een Blaut ooda Stenjel met woont eena eene fresche Plaunt auffangen kaun; een Sän - plant cutting; shoot; slip of a plant. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant, 2.6.6.1. Kill, 4.2.6.2.2. Basketball, 6.4.1. Hunt.**

**aufläsen** [ɔʊfle:sən] *v.s.* pick off.

1 • jewesse utläsen; blooss de baste nämen - pick off.



2 • eenem siene Jedanken ooda Enstalunk läsen von siene Jedonten - read (e.g. feelings).

**aufaschen** [ɔʊflaːʃən] *v.w.* aufrublen; waut jeschräwnet verublen soo daut et nich mea to läsen es; Kjried von eene Tofel aufweschen; met een Gumm daut aufaschen waut met eene Bliesteft jeschräwen es-erase; obliterate. *Category:* **5.6.6. Wipe, erase.**

**auflapsen** [ɔʊflɔʊpsən] *v.w.* *Variant:* **auflupren**. wäm orrajcht loten aum korten Enj to hoolen kjriien; met Lest waut von wäm kjriien; beschumlen - defraud another person; elicit; pry something from another person.

**aufläwen** [ɔʊfleːvən] *v.w.* utläwen; schwak un vebrukt woaren aum Kjarpa; kjrippieren - wear away a life in dissipation.

**aufleenen** [ɔʊflɛɪnən] *v.w.* aflajen von eene Oabeit met Loon - dismiss; discharge; lay off. *Category:* **3.3.5.2. Reject, 7.2.8. Send someone, 1.3.2. Movement of water, 1.3.2.1. Flow, 2.2. Body functions, 2.5.7.4. Hospital, 7.2.6.4. Set free, 6.9.2. Work for someone.**

**aufleesen** [ɔʊflɛɪsən] *v.w.* eenem siene Städ ennämen soo daut dee sikj reiwen kaun - spell off.

**aufleewren** [ɔʊflɛɪvrən] *v.w.* aufjäwen; handroagen; waut wua han droagen un daut doa loten - deliver. *Category:* **2.6.3. Birth, 2.6.3.5. Help to give birth, 4.4.4.4. Save from trouble, 7.2.6.4. Set free, 7.3.3. Take somewhere.**

**aufleiden** [ɔʊflɛɪdən] *v.w.* drain off.

1 • Ranen moaken toom Wota moaken aufranen - drain off.

2 • wäm von eenen Jedanken ooda eene Lia wajch stieren - distract; lead away. *Category:* **7.3. Move something, 3.1.2.2. Notice, 3.4.2.1.6. Upset.**

**auflekjen** [ɔʊflɛcən] *v.w.* waut lekjen daut doa waut aufkjemt - lick off.

**auflenkjen** [ɔʊflɛncən] *v.w.* von eene ledee, Lia ooda Jedanken wajch leiden - divert; deflect. *Category:* **6.6.7.3. Controlling water.**

**Auflia** [ɔʊflia] *n.f.* eene Lia von waut aufkijkjen; waut eena lieet derch seenen un nodoonen - mimicking; imitation; lesson to be learned.

**auflieren** [ɔʊflirən] *v.w.* Lia auf nämen; waut lieren von de Oabeit delenjd seenen - take direction; learn a lesson.

**auflieen** [ɔʊfliən] *v.w.* borjen; eene Sach von wäm lieen - lend; borrow from. *See:* **borjen**. *Category:* **6.8.5.1. Lend.**

**auflocken** [ɔʊflɔkcən] *v.w.* met Lest auflenkjen ooda aufleiden - lure; obtain by coaxing. *Category:* **2.6.2.2. Attract sexually, 3.4.1.4.4. Attract, 4.3.5.5. Deceive, 7.3.2.8. Pull.**

**aufloten** [ɔʊfloːdən] *v.s.* von een Woagen ooda eene Fua waut raufnämen; Sachen vom Woagen nämen - unload. *Category:* **7.4.5.2. Throw away.**

**aufloten** [ɔʊfloːtən] *v.s.* allow to alight.

1 • dän Priess läaja saten - reduce asking price.

2 • wäm loten utem Foatich krupen - allow to alight.

**aufluaren** [ɔʊfluəɾən] *v.w.* bat waut jewesset wachten ooda luaren - await patiently; abide the time.

**auflupren** [ɔʊflɔʊprən] *v.w.* auflapsen; met schmeichlen waut von wäm kjriien - defraud; trick someone out of something. *Category:* **4.3.5.5. Deceive, 6.8.9.2. Cheat.** *See:* **auflapsen**.

**aufmäten** [ɔʊfmeːtən] *v.s.* waut bemäten; seenen woo lank ooda groot waut es en Mot - measure; survey. *Category:* **8.1. Quantity, 8.2. Big, 8.2.2. Long, 8.2.5.1. Big container, volume, 8.2.8. Measure, 9.1.2. Do, 2.3.1.1. Look.**

**aufmesten** [ɔʊfmɛstən] *v.w.* Mest no Stap fieren; dän Mesthupen wajchfieren - clean up the manure pile.

**aufmoagren** [ɔʊfmoagrən] *v.w.* moagra woaren; Wicht velieren soo aus een Mensch - grow thin.

**aufmoaken** [ɔʊfmoakən] *v.s.* remove appendage.

1 • loossmoaken; aufschnieden moaken - remove an appendage.

2 • waut opphieren; waut soo moaken daut et opphieet; eenen Kontrakt beräden - discontinue.

3 • vemoaken; en een Tastament vespräkjen - designate someone in a will.

**aufmolen** [ʊɤfmɔ:lən] *v.w.* een Bilt nomolen; opp een dennet Papia molen waut doarunja to seenen es - copy a drawing.

**aufmukren** [ʊɤfmʊkrən] *v.w.* aufmoagren; denna woaren; Wicht velieren derch too weinich äten - become thin and emaciated.

**aufmurkjsen** [ʊɤfmʊrcsən] *v.w.* onen Jefeel waut doot moaken - do away with; kill. *Category: 2.6.6.1. Kill, 6.3.4. Butcher, slaughter, 6.4.1. Hunt.*

**aufnämen** [ʊɤfne:mən] *v.s.* take away.

1 • Wicht velieren; aufmoagren - take away; diminish; decrease; decline; waste away; lose weight.

2 • wajchnämen; wieda nämen; Hoot vom Kopp nämen - amputate; relieve; deliver a baby by other than natural means; doff (a hat).

3 • met een Kamara een Bilt moaken - snap a photo. *Category: 7.3.3.1. Take something from somewhere, 8.1.2.3. Subtract numbers, 8.1.4.3. Decrease, 9.3.1.4. To a smaller degree, 3.3.2.2. Refuse to do something, 3.3.5.2. Reject, 2.5.2.1. Malnutrition, starvation, 8.2.3.3. Thin person, 8.2.9.2. Light in weight, 2.5.3.1. Amputate, 2.5.7. Treat disease.*

**Aufnäma** [ʊɤfne:mɔ] *n.m. Pl: Aufnämasch.* eena dee Bilda nemt ooda aufnemt; een Jereetschoft toom Bilda aufnämen; een Kamara - camera; photographer. *Category: 6.6.5.2. Photography.*

**aufnutzen** [ʊɤfnʊtsən] *v.w.* aufbrucken; utnutzen; vebrucken - utilize to the fullest; wear out. *Category: 7.9. Break, wear out.*

**aufoabeiden** [ʊɤfʊabeiden] *v.w.* work off debt.

1 • fa wäm schaufen toom Schult betolen; aufhalpen - work off a debt; repay a debt by working for it.

2 • Wicht velieren met oabeiden - lose weight by working.

**aufpaussen** [ʊɤfpʊsən] *v.w.* bat eene goode ooda rajchte Tiet wachten; plonen waut to eene goode Tiet doonen - await the opportune time.

**aufplagen** *v.w.* aufschalen; eene Schicht looss ducken - peel away.

**aufplakjen** [ʊɤfpla:cən] *v.w.* utplakjen; Kalia langsam velieren - fade (for cloth material). *See: utplakjen. Category: 8.3.3.3.6. Change color.*

**aufplekjen** [ʊɤfplɛcən] *v.s.* von eenen Boom Frucht nämen ooda plekjen - pick off (like fruit from a tree).

**aufplostren** [ʊɤfplɔstrən] *v.w.* en Flekja von eene Waunt ooda Bän auffaulen, soo aus Foaw ooda veschmäadet - peel off; remove. *Category: 7.5.2.4. Remove, take apart, 7.3.2.7. Take something out of something, 7.3.3.1. Take something from somewhere.*

**aufprachren** [ʊɤfpra:χrən] *v.w.* om Vezeiunk froagen; wäm sajen daut eenem waut leet es; om Entschuldjunk froagen - beg forgiveness; apologize. *See: entschuldjen. Category: 4.8.4.6. Repent, 4.8.4.8.1. Stop fighting.*

**aufproowen** [ʊɤfprəuven] *v.w.* utproowen; seenen auf waut jeit; seenen woo väl daut kaun; seenen woo väl schwoaret een Mensch nämen woat - test. *Category: 3.2.2.3. Evaluate, test, 3.6.7. Test, 6.1.2.1. Try, attempt, 8.2.8. Measure.*

**aufpusten** [ʊɤfpystən] *v.w.* wajchpusten; wajchblösen; aufmoaken met Wint - blow something off. *Category: 1.1.3.1. Wind, 7.3.5. Turn something, 7.3.7.2. Wrap, 7.5.4. Tie, 8.3.1.5.2. Twist, wring.*

**aufputzen** [ʊɤfputsən] *v.w.* polish.

1 • met schieren rein ooda blank moaken; rein moaken - polish; clean.

2 • gauns rein wajchmoaken - remove thoroughly. *Category: 5.4.7. Care for the fingernails, 7.7.5. Rub, 8.3.2.1. Smooth, 1.3.6. Water quality, 5.4.4. Care for the teeth, 5.6. Cleaning, 5.6.1. Clean, dirty, 5.6.4. Wash clothes.*

**aufräajnen** [ʊɤfrɛajnən] *v.w.* vom Räajen aufwauschen; met Räajen rein waschen - rain off (like the dust from a plant).

**aufräakjnen** [ʊɤfrɛacnən] *v.w.* biem Räakjnen, een Numma von een aundret auftrakjen - subtract. *Category: 8.1.2.3. Subtract numbers.*

**aufräden** [ɔufre:dən] *v.w.* eenem äwaräden, daut hee waut nich doonen ooda jleewen saul - deter.

**aufrajchnen** [ɔufra:çnən] *v.w.* Rach eewen toom eenem trigj tolen ooda bestrofen - revenge. *Category:* **4.8.2.5. Revenge.**

**aufrakren** [ɔufra:krən] *v.w.* sikj enne Grunt brinjen met sea oabeiden - toil excessively.

**Aufran** [ɔufra:n] *n.f.* eene Ran toom Wota aufleiden - drain; sluice. *Category:* **1.3.2. Movement of water, 1.3.3.1. Dry, 6.6.7. Working with water, 6.6.7.1. Plumber, 8.1.8.1. Empty, 6.6.2.1. Mining.**

**aufranen** [ɔufra:nən] *v.w.* run off.

1 • rauf un ut ranen, soo aus Wota ooda uk de Fada aun eene Klock - run off.

2 • utranen von Tiet ooda eene Jeläajenheit - elapse, as time. *Category:* **7.2.6.3. Escape.**

**aufrauspən** [ɔufrɔuspən] *v.w.* met eene Rausp waut aufmoaken - rasp or file off.

**aufreisen** [ɔufreisən] *v.w.* loossfoaren; wajchfoaren; sikj opp eene Reis moaken - leave on a trip; depart. *Category:* **7.2.3.3. Leave.**

**aufriemen** [ɔufrimən] *v.w.* raufnämen un oppriemen, soo aus een Desch ooda uk eene Stap - clean off; store. *Category:* **5.1.1.4. Cabinet, 6.8.1.4. Store wealth, 6.8.4.8. Store, marketplace.**

**aufrietən** [ɔufritən] *v.s.* aufmoaken met rieten; tweirieten; een Enj moaken - tear off. *Category:* **7.5.2.4. Remove, take apart.**

**Aufrietskalenda** [ɔufritska:lɛndʌ] *n.m. Pl: Aufrietskalendasch.* een Kalenda aun däm eena jieda Dach daut Blaut fa däm Dach auftritt, jeeenlich es daut een Blaut met waut scheene Jedanken un een Spruch fa dän Dach - tear-off calendar with a reading for each day.

**aufriewen** [ɔufriwən] *v.s.* riewen ooda schieren bat waut aufkjemt; blank riewen; auflaschen - rub off. *Category:* **7.5.2.4. Remove, take apart.**

**aufroden** [ɔufro:dən] *v.w.* tooräden waut nich to doonen; Rot jäwen jäajen waut - dissuade; discourage; advise against. *Category:* **3.3.3.3. Persuade, 3.3.3.7. Warn, 3.4.2.1. Sad, 3.4.2.1.4. Disappointed.**

**aufrollen** [ɔufrolən] *v.w.* utrollen; waut von eene Roll raufnämen; Jäajendeel von opprollen - unroll. *Category:* **7.5.2.4. Remove, take apart.**

**aufroopen** [ɔufrɔʊpən] *v.w.* roopen; Kontakt moaken met roopen ooda wiesen - hail someone.

**aufropen** [ɔufro:pən] *v.w.* mete Henj daut bowaschte raufnämen; aufschoawen - push off the excess with the hands.

**aufrublen** [ɔufrublən] *v.w.* rublen ooda schieren soo daut verubbelde Stekja aufkomen; aufriewen - rub off. *See: aufriewen. Category:* **7.5.2.4. Remove, take apart.**

**aufsajen** [ɔufsa:jən] *v.s.* refuse.

1 • sajən daut eena waut opphieet - refuse.

2 • eenem met Wieed beschämen - insult. *Category:* **3.3.5.2. Reject, 8.3.7.8.3. Garbage.**

**Aufsat** [ɔufsa:t] *n.f. Pl: Aufsaten.* eene Hak von eene Schoo; daut Poat unja de Schoosol daut unja de Hak kjemt - heel of a shoe.

**aufsaten** [ɔufsa:tən] *v.w.* remove office.

1 • wäm een läajret Aumt jäwen, ooda een Aumt wajchnämen - remove from office.

2 • haustich veloten ooda wieda gonen - leave in a hurry.

**Aufsata** [ɔufsa:tʌ] *n.m. Pl: Aufsatasch.* Auflaja; een Stekj von eene Plaunt met daut eena eene niee Plaunt aunfangen kaun - plant cutting.

**Aufsauz** [ɔufsaʊts] *n.m. Pl: Aufsaz.* landing.

1 • eene Städ wua eena vone Trap rauf staupt - landing.

2 • een Vedeerst biem Sachen haundlen - profit.

3 • een Rum ver dän ieeschten Sauz en een Paragraf - indentation. *Category:* **6.5.2.8. Floor, story, 7.2.3.3.1. Arrive, 7.2.4.2. Travel by water.**

**aufschäären** [ɔuffʃa:ən] *v.w.* Woll ooda Hoa kol aufschnieden; auf kjlipren - shear. *Category:* **6.3.1.2. Sheep, 6.3.5. Wool production.**

**aufschalen** [ʊuffʃa:lən] *v.w.* eene Schal aufmoaken ooda aufschnieden; de butaschte Schicht ooda Hut wajchmoaken - peel; pare. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant, 2.1.4. Skin, 2.5.2.2. Skin disease, 5.2.1.2.1. Remove shell, skin.**

**aufschapen** [ʊuffʃa:pən] *v.w.* met een Schapkje ooda Läpel daut bowaschte oppschapen - skim off; ladle off.

**aufschauften** [ʊuffʃɔufən] *v.w.* eliminate.

1 • een Tia dootmoaken; opphieren met waut haben - eliminate; kill; do away with; dispatch.

2 • aufoabeiden; met Oabeit betolen - pay in service. *Category:* **7.3.2.7. Take something out of something, 7.4.5.2. Throw away, 2.6.6.1. Kill, 6.3.4. Butcher, slaughter, 6.4.1. Hunt.**

**aufschazen** [ʊuffʃa:tsən] *v.w.* taksieren; bestemmen woo goot ooda woo vâl Wieet waut es - assess; evaluate. *See:* **schazen; taksieren.** *Category:* **3.2.2.3. Evaluate, test, 8.1.2. Count, 8.2.8. Measure, 8.3.7.9. Value.**

**aufschedden** [ʊuffʃɛdən] *v.w.* loten daut bowaschte raufrutschen; aufropen - pour off a solid such as grain.

**aufschedren** [ʊuffʃɛdrən] *v.w.* schedren ooda tekjren daut waut aufkjemt - shake off.

**aufscheeden** [ʊuffʃɛidən] *v.w.* Aufscheet nämen; eenen Gruss jäwen verem wajchgonen - leave. *Category:* **2.6.6.7. Inherit, 3.6.2. School, 4.1.7.1. End a relationship, 4.2.1.8.2. Leave an organization, 4.2.9. Holiday, 4.3.3.3. Abandon, 7.2.3.3. Leave, 7.2.4.5. Move to a new house, 7.4.5.1. Leave something.**

**Aufscheet** [ʊuffʃɛit] *n.m. Pl: Aufsheed; Aufsheets.* een uteneen gonen; waut jesajcht woat biem utenaunda gonen - farewell; adieu; parting.

**aufscheeten** [ʊuffʃɛitən] *v.s.* scheeten; eenen Schoss met eene Flint nämen - shoot off; fire. *Category:* **4.8.3.7. Weapon, shoot, 5.5. Fire, 8.3.4. Hot.**

**aufscheetnämen** [ʊuffʃɛitne:mən] *v.s.* Aufscheet moaken; dän Gruss jäwen toom uteneen gonen - take leave; say goodbye. *Category:* **3.5.1.4.4. Say farewell.**

**Aufscheetsgruss** [ʊuffʃɛitstgrus] *n.m. Pl: Aufsheetsjriss.* een Jlekwensch ooda Säajen biem utenaunda gonen - leave-taking.

**Aufscheetsmol** [ʊuffʃɛitsmo:l] *n.n. Pl: Aufsheetstieden.* eene Moltiet verem utenaunda gonen; de latste Moltiet - farewell meal.

**Aufsheetsräd** [ʊuffʃɛitrsre:d] *n.f. Pl: Aufsheetsräden.* eene Räd biem ooda verem utenaunda gonen - valedictory address; valediction.

**aufschekjen** [ʊuffʃɛcən] *v.w.* waut en de Post ooda met wäm wajch schekjen - mail; dispatch; send off. *Category:* **4.6.6. Government functions, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 2.6.6.1. Kill.**

**aufscherren** [ʊuffʃɛrən] *v.w.* utspaunen; Haulta aufnämen - unharness. *Category:* **7.2.6.4. Set free.**

**aufshezlen** [ʊuffʃɛtslən] *v.w.* aufhocken; met een Schetzel ooda eene läaje Waunt waut auffjrensen - partition; segregate; sequester; separate with a wall. *Category:* **7.5.1.2. Include.**

**aufschieren** [ʊuffʃi:rən] *v.w.* aufmoaken met schieren; aufrublen - rub off; shine; polish. *Category:* **7.5.2.4. Remove, take apart, 1.1.1. Sun, 8.3.3.4. Shiny, 5.4.7. Care for the fingernails, 7.7.5. Rub, 8.3.2.1. Smooth.**

**aufschitzen** [ʊuffʃitsən] *v.w.* too moaken; too schitzen; eene Schitz ver een Loch saten; een Jelud ooda Prozass moaken opphieren - turn off. *Category:* **6.7.9. Machine.**

**aufschläären** [ʊuffʃɛlə:rən] *v.w.* wieda gonen; aufschlendren; aufschlorren - saunter off; shuffle off.

**aufschlappen** [ʊuffʃla:pən] *v.w.* wajch schlappen; wieda schlappen; wajch gonen un waut hinja sikj schlappen - drag away.

**aufschlendren** [ʊuffʃɛndrən] *v.w.* lauzhuarich wiedagonen; aufschlorren - walk away dragging one's feet.

**aufschliepen** [ʊuffʃli:pən] *v.s.* waut wajch schliepen; met een Schliepa waut wajch moaken ooda schoap moaken - hone down; grind off.

**aufschliesren** [ʊuffʃli:srən] *v.w.* biem dreien ooda wenjen waut velieren - shake a fluid off, as in water from one's hand.



**aufschlieten** [ɔufflītən] *v.s.* de Enja von Schooten aufmoaken, soo aus Oaften ooda jreene Schaublen - remove the pointed ends from green beans or peas.

**aufschlonen** [ɔufflɔ:nən] *v.s.* met schlonen ooda een Stuks waut aufmoaken - decline. *Category: 3.3.2.2. Refuse to do something, 3.3.5.2. Reject, 8.1.4.3. Decrease, 9.3.1.4. To a smaller degree.*

**aufschlorren** [ɔufflɔ:rən] *v.w.* lauzhuarich wiedagonen; aufschlendren - amble away.

**aufschlurpsen** [ɔufflʊpsən] *v.w.* schlurpsen; daut bowaschte utem Kuffel enholen - slurp off.

**Aufschluss** [ɔufflʊs] *n.m. Pl: Aufschlussen.* Schluss; een Opphieren; een foadich moaken - closing. *Category: 8.4.5.1.4. Last.*

**aufschluten** [ɔufflytən] *v.s.* conclude.

1 • een Enj moaken von een Toopkomen - conclude.

2 • eene Sach aus beschluten aunnämen - conclude. *Category: 3.2.1.1. Think about.*

**aufschluwen** [ɔufflyvən] *v.s.* aufdakjen; auftrakjen; ut de Schluw nämen, tB. Oaften, Schaublen ooda Kjeleeda - slip off (like a garment).

**aufschmaunten** [ɔuffʃmɔuntən] *v.w.* dän Schmaunt aufschapen ooda loten aufranen - skim off the cream; separate cream from milk.

**aufschmelten** [ɔuffʃmeltən] *v.s.* waut soo woam ooda heet moaken, daut waut jescholten aufkjemt - melt off.

**aufschmetten** [ɔuffʃmɛtən] *v.w.* biem Kjeleeda wauschen de Kalia von een Zeich no daut aundre doagen; een bätje wäm waut nodoonen - run, as a colour.

**Aufschnitt** [ɔuffʃnɛt] *n.m. Pl: Aufschnetten.* een Poat von een Schriewen, soo aus een poa Varzh ute Bibel; een Paragraf - paragraph; excerpt; selection; reading; segment; piece that has been cut off. *Category: 3.5.3.1. Word, 9. Grammar, 8.1.6.1. Part, 3.3.1.2. Choose, 8.2.8. Measure, 1.6.2.4. Parts of an insect.*

**aufschnieren** [ɔuffʃnirən] *v.w.* waut soo faust aufbinjen daut doa nuscht derch kaun - tie or bind off; cinch. *Category: 7.5.4. Tie.*

**aufschnieden** [ɔuffʃnidən] *v.s.* kjarta schnieden; met een Massa ooda Schea aufmoaken - cut off; shear off; sever. *Category: 7.5.2.4. Remove, take apart, 2.5.3.1. Amputate.*

**aufschnuzen** [ɔuffʃnytsən] *v.w.* groff behandlen; bewiesen daut waut nich jeräakjent es; billich feelen moaken - snub; put someone in his place. *Category: 3.1.2.4. Ignore.*

**aufschobben** [ɔuffʃɔbən] *v.w.* eenem sien Kjarpa jäajen waut rublen daut waut aufkjemt; aufschnuzen; sikj nich met wäm aufjäwen - shrug off; shirk; abrogate. *Category: 3.1.2.4. Ignore, 4.3.3.2. Not care.*

**aufschossich** [ɔuffʃɔsiç] *adj.* boajauf; rauf; von huach bat läaja - sloping, as the incline of a roof. *Category: 8.3.1.4.2. Leaning, sloping.*

**aufschräden** [ɔuffʃre:dən] *v.w.* wajch schräden; bosich wajchgonen; talen woo väl Schräd waut es; met Schräd mäten - pace off. *Category: 7.2.1.1. Walk, 8.2.2. Long.*

**aufschrakjent** [ɔuffʃra:cənt] *adj.* soo daut et wäm wajch enjst; soo daut et Forcht en wäm drift - frightened away.

**Aufschreft** [ɔuffʃrɛft] *n.f. Pl: Aufschreften.* daut waut aufjeschräwen es; waut jeschräwnet - transcription; transcript.

**aufschriewen** [ɔuffʃrivən] *v.s.* dol schriewen soo aus daut opp eene aundre Städ es; eene Kopie moaken met noschriewen - copy by hand; transcribe.

**aufschropen** [ɔuffʃro:pən] *v.w.* met eenen Schropa waut aufmoaken; met eene hoade Kaunt waut aufkrauzen - scrape off; abrade. *See: schieren; schmirjlen. Category: 7.5.2.4. Remove, take apart.*

**aufschrozen** [ɔuffʃro:tʰsən] *v.w.* schroz aufmoaken; schroz ooda jlijktoo no waut gonen - make slanted.

**Aufschrozunk** [ɔuffʃro:tʰʊŋk] *n.f. Pl: Aufschrozungen. Variant: Aufschrozinj.* daut waut schroz es ooda schroz aufjemoakt es - slant. *Category: 8.3.1.4.2. Leaning, sloping.*

**aufschruwen** [ɔuffʃryvən] *v.s.* tooschruwen; eenen Kron toodreien - turn off. *Category: 6.7.9. Machine.*

**Aufschu** [ɔuffy] *n.m. Pl.* -. waut eenem jääjenaun es; soont waut soo schljacht es daut eena doa nich aun denkjen well ooda von räden well; Äakjlichkheit - aversion; abhorrence; trepidation. *See: **Äakjlichkheit**. Category: 3.4.2.1.1. Dislike, 3.4.2.1.2. Hate, detest, 3.4.2.1.3. Disgusted, 3.4.2.4. Afraid.*

**aufschuen** [ɔuffyən] *v.w.* sea jääjenaun sennen; äakjlich finjen; kolkjren - abhor. *See: **äakjlen**. Category: 3.4.2.1.2. Hate, detest.*

**aufschumen** [ɔuffymən] *v.w.* Schum raufnämnen - skim off the foam.

**aufschuwen** [ɔuffyvən] *v.s.* push away.

1 • wieda schuwen; raufschuwen - push away; spurn; scorn.

2 • oppschuwen; loten lota woaren - postpone.

3 • nich Ve'auntwuatunk nämen; sikj entschuldjen - excuse self. *Category: 7.3.2.9. Push, 4.3.2.1. Despise someone, 3.5.1.8.3. Mock, 8.4.5.3.5. Postpone.*

**aufschwälen** [ɔuffve:lən] *v.w.* dolbrennen; dolschwälen; schwälen - burn without a flame; smoulder.

**aufschwienen** [ɔuffvinən] *v.w.* prost eene Oabeit doonen, soo daut väle Sachen nich krakjt jeworden sent; aufkwoakjsen - do a sloppy job; slough off.

**Aufsecht** [ɔufseçt] *n.f. Pl: Aufsechten.* een Plon met een jeweset Ziel; daut opp waut enne Tookunft jerääkjent es; een Plon - purpose; objective; design; intent; intention. *Category: 3.3.1.1. Purpose, goal, 3.3.1.4. Intend, 6.1.2.5. Plan, 9.1.3.1. Physical, non-physical, 6.5. Working with buildings, 6.6.1. Working with cloth, 6.6.5. Art, 8.3.1.8. Pattern, design, 9.1.2.3. Create, 9.1.2.4. Design.*

**aufsechtich** [ɔufseçtiç] *adj. Variant: aufsechtlich.* met Aufsecht; met Fliet; jeplont; väasechtich - deliberately; intentionally; purposely. *Category: 3.3.1.5. Deliberately, 6.1.2.3.1. Careful, 3.3.1.4. Intend.*

**aufsechtlich** *See main entry: aufsechtich.*

**aufseenen** [ɔufseɪnən] *v.s.* nodoonen waut eena jeseenen haft; aufkjkjen; met een Ziel waut doonen - imitate. *Category: 8.3.5.5. Imitate.*

**aufsenjen** [ɔufseɲən] *v.w.* aufschwälen; langsam aufbrennen - singe off; burn. *Category: 2.1.4. Skin, 2.5.3. Injure, 2.5.6.1. Pain, 5.5.4. Burn, 8.3.4. Hot.*

**aufsetzen** [ɔufsetən] *v.s.* dismount.

1 • von een Woagen ooda Foatich ute Sett krupen un aufstieen - dismount.

2 • aufluaren, soo aus Tiet en eene Strof - abide; wait for. *Category: 7.2.7.2. Stay, remain, 7.2.7.3. Wait.*

**aufsieen** [ɔufsɪən] *v.w.* sieen; met eene Sie Stekja un Flekja ut waut flissendjet rut nämen - pour liquid through a sieve.

**Aufsoag** [ɔufsoaj] *n.f. Pl: Aufsoagen.* een aufsajen; de Kjiep kjrieen - refusal. *Category: 3.3.2.2. Refuse to do something, 3.3.5.2. Reject.*

**aufsoagen** [ɔufsoagən] *v.w.* gauns derch soagen; kjarta moaken met eene Soag - saw off; cut off. *Category: 7.5.2.4. Remove, take apart.*

**aufsondren** [ɔufsondrən] *v.w.* uteneen spoolen von eene Grupp; sikj von waut trigj trakjen; wäm tosied saten; aufspoaren - separate; segregate; seclude; sequester; isolate; quarantine. *See: aufspoaren. Category: 2.6.1.4. Divorce, 7.5.1.1. Separate, scatter, 7.5.1.2. Include, 4.1.6.2. Set self apart, 7.2.6.2. Prevent from moving.*

**Aufsondrunk** [ɔufsondrʊŋk] *n.f. Pl: Aufsondrungen.* eene Erfoarunk von waut aufsondren; eene Spoolunk en eene Grupp; een uteneen gonen - separation; seclusion; segregation; isolation; quarantine. *Category: 2.6.1.4. Divorce, 7.5.1.1. Separate, scatter, 8.5.4.4. Interval, space, 4.1.9.9. Race, 4.1.6.3. Alone, 7.2.6.2. Prevent from moving.*

**aufspeelen** [ɔufspɛlən] *v.w.* rein moaken met leicht em Wota ducken ooda Wota loten äwaranen - rinse off.

**aufspetzen** [ɔufspetsən] *v.w.* spetz woaren; spetz moaken - make pointed.

**aufspieejlen** *v.w.* wadaspieejlen; soo aus en een Spieejel to seenen sennen - reflect.

**Aufspieejlunk** *n.f.* waut eena en een Spieejel sitt; daut waut waut nomoakt - reflection.

**aufspoaren** [ʊfspoːrən] *v.w.* save.

1 • dicht moaken; vepaken; aufschezlen; Jrensen saten tweschen Sachen - save.

2 • aufsondren; aufschetzlen - separate; set a divider. *See: aufsondren. Category: 4.4.4.4. Save from trouble, 4.9.5.7. Salvation, 6.8.1.4. Store wealth, 7.4.5. Keep something.*

**Aufspoarunk** [ʊfspoːrʊŋk] *n.f. Pl: Aufspoarungen. Variant: Aufspoarinj.* Aufjrensunk; Vedichtunk - insulation. *Category: 6.5.2.1. Wall.*

**aufstääkjen** [ʊfstɛːcən] *v.s.* met eene Forkj ooda Scheffel waut aufschnieden ooda looss moaken - cut off by using a sticking motion.

**Aufstääkja** [ʊfstɛːca] *n.m. Pl: Aufstääkjasch.* daut waut aufstakjt; een Aust; eene Siedbon - branch. *Category: 1.3.1.3. River, 1.5.5. Parts of a plant, 3.2.3.2. Area of knowledge, 8.1.6.1. Part.*

**aufstankren** [ʊfstɑːŋkrən] *v.w.* met de Been soo vâl bewääjen daut dee nich bedakjt bliewen - kick off the blankets.

**Aufstaum** [ʊfstəʊm] *n.m. Pl: Aufstaumen.* Nokomen; eena dee von jeweset aufstaumt - ancestry; lineage. *Category: 4.1.9.1.1. Grandfather, grandmother, 4.1.9.1. Related by birth.*

**aufstaumen** [ʊfstəʊmən] *v.w.* von eenen jewessen Staum ooda Lia komen - descend from; originate from; derive or be derived from.

**Aufstaumunk** [ʊfstəʊmʊŋk] *n.f. Pl: Aufstaumungen.* de Jeschicht von wua eena ooda waut kjemt; de Häakunft - ancestry. *Category: 4.1.9.1.1. Grandfather, grandmother.*

**aufsteeten** [ʊfstɛːtən] *v.s.* aufschlonen; looss komen von steeten; met wäm nuscht to doonen haben - repel; disgust; revolt. *Category: 3.4.2.1.1. Dislike, 4.8.2.4. Defend, 7.3.2.9. Push, 3.4.2.1.3. Disgusted, 4.5.4.6. Rebel against authority.*

**aufsteewen** [ʊfstɛːvən] *v.s.* dust off.

1 • von Wint wajch joagen; wajch steewen; Stoff wajchmoaken - dust off.

2 • en eene Stoffwoljk wajchfoaren - drive off in a cloud of dust.

**aufstemmen** [ʊfstɛːmən] *v.w.* waut bestemmen met Stemmen talen; eenen Entschluss foten met seenen wäa doafäa ooda doajäajen es - decide by ballot.

**aufstenjlen** [ʊfstɛːplən] *v.w.* Stenjels aufmoaken - remove the stems.

**aufstieen** [ʊfstiːən] *v.s. Variant: raufstieen.* von waut raufstaupen; raufstieen - step down; alight. *Category: 1.6.4.1. Animal movement.*

**aufstonen** [ʊfstoːnən] *v.s.* stand off.

1 • tosied stonen; nich gauns aun daut, von waut daut aufsteit - stand off.

2 • loosswoaren; gonen loten - remove. *Category: 8.2.6.1. Far.*

**aufstoaken** [ʊfstɔːkən] *v.w.* met de Forkj, waut vom Schläden ooda Woagen saten; aufloden - unload a load of hay or sheaves by fork.

**aufstoawen** [ʊfstɔːvən] *v.s.* utstoawen; weinja woaren wiels miere stoawen - die out; die off. *Category: 9.1.1.1. Exist.*

**aufstreepen** [ʊfstɾɛːpən] *v.w.* aus eene foadje Schal rauftrakjen; uttrakjen - denude; strip off; flay. *Category: 6.3.4. Butcher, slaughter.*

**aufstrikjen** [ʊfstɾicən] *v.w.* stroke off.

1 • utstrikjen; een Strääkj derch waut moaken; nich mea en Betracht nämen - strike through; set aside.

2 • bowen jliikj strikjen; met een Strikja waut utweschen - remove top part, as in making a level spoonful; strike through. *Category: 7.5.2.4. Remove, take apart.*

**auftalen** [ʊftaːlən] *v.w.* eent nom aundren talen; seenen krakjt woo vâl doa sent - count. *Category: 8.1.2. Count.*

**auftanken** [ɔʊfta:ŋkən] *v.w.* groff looss gonen; lud veloten - walk away; leave in a huff.

**aufteemen** [ɔʊftəimən] *v.w.* dän Toom von een Pieet nämen - unbridle. *Category:* **7.2.6.4. Set free.**

**auftieekjnen** [ɔʊftiēcən] *v.w.* *Variant:* **auftieekjnen.** leave mark.

1 • een Tieekjen moaken - mark.

2 • oppwiesen; kloa jenuach sennen daut et to seenen es - leave a visible impression or mark.

**auftienen** [ɔʊftinən] *v.w.* eenen Tun rom moaken; aufjrensen - fence off.

**auftobren** [ɔʊftɔbrən] *v.w.* aufgaundren; wäm beräden daut dee eenem waut jäwen saul - swindle. *Category:* **4.3.5.5. Deceive, 6.8.9.2. Cheat.**

**auftolen** [ɔʊfto:lən] *v.w.* pay back.

1 • Schult betolen; eene Tolunk moaken; de latste Tolunk moaken - pay back; repay; complete payments.

2 • trigjtolen; trigjstroken - repay; revenge. *Category:* **4.8.2.5. Revenge, 4.7.7.7. Atone, restitution, 6.8.5.4. Repay debt.**

**aufträden** [ɔʊftre:dən] *v.w.* leave office.

1 • een Amt oppjäwen - leave office.

2 • raufstaupen soo aus von een Pult - step down, as from the stage. *Category:* **4.6.1. Ruler.**

**auftrakjen** [ɔʊftra:cən] *v.s.* subtract.

1 • biem Rääkjen een Numma von een aundret nämen; aufrääkjen - subtract.

2 • uttrakjen; Kjleeda aufnämen - remove clothes.

3 • blauss woaren - blanch; grow pale. *Category:* **8.1.2.3. Subtract numbers, 3.4.2.4. Afraid, 8.3.3.3.6. Change color.**

**auftranen** [ɔʊftra:nən] *v.w.* looss moaken derch tranen - separate from; cut a seam.

**Auftranunk** [ɔʊftra:nʊŋk] *n.f. Pl:* **Auftranungen.** Spoolunk; Scheedunk; een von enaunda gonen - severance.

**auftreesten** [ɔʊftreistən] *v.w.* Troost jäwen; faulschen Troost jäwen; beräden; ruich moaken - console. *Category:* **4.4.4.2. Show sympathy, support.**

**Auftrett** [ɔʊftret] *n.f. Pl:* **Auftretts.** outhouse.

1 • Zekjreet; Bekjhuse; Hieskje - outhouse; urinal; backhouse; toilet.

2 • raufgonen; een Amt aufjäwen - stepping down from an office. *See:* **Bekjhuse; Hieskje; Zekjreet.** *Category:* **6.5.1. Building, 6.5.1.2. Types of houses, 2.2.7. Urinate, urine, 2.2.8. Defecate, feces, 6.5.2.7. Room.**

**aufтусchen** [ɔʊftʏsχən] *v.w.* aufwakjslen; eenem aundren siene Städ ennämen; omzajcht eene Oabeit doonen - trade off.

**aufwäären** [ɔʊfvɛ:ɹən] *v.w.* sikj jääjen eene Jefoa wäären; daut wajchhoolen waut jefäadlich ooda toom schoden es - fend off; parry; defend. *Category:* **4.8.2.4. Defend, 4.4.4.4. Save from trouble, 4.4.4.5. Protect, 4.7.5.4. Defend against accusation.**

**aufwääjen** [ɔʊfvɛ:ɹən] *v.s.* de Wicht von waut mäten, soo aus met eene Wichtschole ooda een Bäsmä - weigh. *Category:* **8.2.9. Weigh.**

**aufwakjslen** [ɔʊfvɑ:cslən] *v.w.* auftuschen; omwakjslen; omzajcht waut doonen; wäm loten reiwen - change off; take turns; alternate; interchange; diversify. *See:* **omwakjslen.** *Category:* **4.3.4.5. Share with, 8.4.5.1.6. Alternate, 6.5.4.1. Road.**

**Aufwakjslunk** [ɔʊfvɑ:cslʊŋk] *n.f. Pl:* **Aufwakjslungen.** eene Ve'endrunk; een Reiwen von waut eena jedonen haft - exchange. *Category:* **7.5.6. Substitute.**

**aufwanen** [ɔʊfvɑ:nən] *v.w.* omlieren; nich jewant moaken; opphieren met waut eena jewant es - overcome a habit; wean. *Category:* **2.6.4.1.1. Care for a baby.**

**aufwarjen** [ɔʊfvɑ:ɹən] *v.w.* throttle.

1 • met warjen doot moaken ooda en Jefoa saten; faust romem Hauls drekjen; stekjen - throttle; strangle; choke.



2 • eenen Moota tooväl Oabeit jäwen, daut de opphieet to dreien - overstress a motor so it stops running. *See: **vestoppen**; **stekjen**. Category: **2.6.6.1. Kill**.*

**aufwauschen** [ʊfʷɔʊʃən] *v.s.* reinwauschen; aufmoaken met waschen - wash off.

**aufwekjen** [ʊfʷɛclən] *v.w.* aufrollen von eene Roll ooda een Klue - uncoil; unwind.

**aufweschen** [ʊfʷɛʃən] *v.w.* veweschen; wajchnämen ooda onkloa moaken met weschen; reinmoaken met weschen - wipe off. *Category: **7.5.2.4. Remove, take apart**.*

**aufwiesen** [ʊfʷisən] *v.s.* show off.

1 • to seenen oppmoakjsom sennen - be noticeable.

2 • sikj waut meenen; sikj puchen - show off; be ostentatious. *Category: **4.3.2.4. Show off**.*

**Auger** [ʊgɛɹ] *n.m. Pl: **Augers**.* Jereetschoft toom Jeträajd scheflen ooda wieda saten - auger.

**August** [ʊʷʊst] *n.m.* de achte Moonat em Joa; de Moonat tweschen Juli un Septamba - August. *Category: **8.4.1.4.1. Months of the year**.*

**Aujebott** *See main entry: **Aunjebott**.*

**aul** [ɑt] *adv.* nu; foadich; geworden; wan de Tiet ooda Mot voll es - already; by now; by this time; as far as; yet. **Hee wia hia aul eene Stund ver Klock tieen.** He was already here an hour before 10 o'clock. *Category: **8.4.5.2. Before**, **8.4.6.3.1. Now**, **9.6.1.5. But**.*

**aula** [ʊlʌ] *adv.* all.

1 • jieda eena; kjeena utjeloten - all; everyone. **Wan daut räajent kjennen de Schiela nich aula komen.** When it rains, the pupils cannot all come.

2 • ladich; aules wajch - empty; all gone. **Hee haft de latste jenomen; nu sent dee aula.** He has taken the last, now they are all gone. *Category: **8.1.5. All**, **9.2.3.2. Indefinite pronouns**.*

**aule** *adj.* jieda eena; kjeena utjeloten; 'aule' kaun uk aus een Fawuat jebrukt - all. **De Wint haft aule Bläda wajch jepust; doa sent nu kjeene jebläwen.** The wind has blown all the leaves away, now none are left.

**aulabasta** [ʊla:ba:stʌ] *adj.* baste von aule; gauns scheenste; nuscht es bäta - very best.

**Aulabausta** [ʊla:bɔustʌ] *n.m.* eene witte Sort Steen, dee jewesset Licht derchschiene lat - alabaster. *Category: **8.3.3.3.1. White**.*

**auladinjs** [ʊla:dɪns] *adv.* emma; emmahan; en jieda Faul; ombedinjt - really; indeed; of course; be sure. *See: **freilich**. Category: **9.3. Very**, **9.4.4.1. Certainly, definitely**, **9.4.6. Yes**, **9.6.3.2. Markers of emphasis**, **3.3.2.1. Agree to do something**.*

**aulahaunt** [ʊla:hɔunt] *adj. Variant: **aulerhaunt**.* veschiednet; bunt; miere Sorten; maunchatlei - various; all sorts. *See: **maunchatlei**. Category: **8.3.5.2.5. Various**.*

**aulahechsta** [ʊla:hɛçstʌ] *adj.* hecha aus aule aundre; gauns hechste; nuscht es hecha - most high.

**aulaheilichsta** [ʊla:heiligstʌ] *adj.* gauns heilichste; heilja aus aule aundre; nuscht es heilja - most holy.

**aulajratsta** [ʊla:jra:tstʌ] *adj.* gauns jratste; jrata aus aule aundre; nuscht es jrata - largest. *Category: **8.2. Big**.*

**aulatooop** [ʊla:təʊp] *adv.* aus eent; tojlikj - altogether. *Category: **8.1.2.2. Add numbers**, **8.1.5. All**, **9.3.2. Completely**.*

**aulatrusta** [ʊla:trʊstʌ] *adj.* gauns tru; nuscht es dolla to vetruen - most faithful.

**aulawääjen** [ʊla:vɛajən] *adv. Variant: **äwaraul**; **opp jieda Städ**; **aulawääjes**.* kjeene Städ es utjeloten - everywhere; all over. *See: **äwaraul**. Category: **8.1.5. All**, **9.2.3.2. Indefinite pronouns**, **8.2.6.1. Far**.*

**aulawääjes** *See main entry: **aulawääjen**.*

**auldäachlich** [ʊldɛaçliç] *adj.* jieda Dach; soo to sajen jieda Dach - daily. *Category: **8.4.1.2. Day**, **8.4.5.1.5. Regular**.*

**auldoagsch** [ʊldɔagʃ] *adj.* soo aus aum Auldach; soo aus jeweenlich; nich besonda schmock; soo aus aule Doag buta Sindach - daily; work-a-day. *Category: **8.4.1.2. Day**, **8.4.5.1.5. Regular**.*

- aulebeid** [ɔuləbeid] *adv.* beid (betoont daut nich eena von de twee utblift) - both. *Category:* **8.1.1.1.2. Two, 8.1.5.3. Both.**
- auledach** [ɔuləda:χ] *adv.* jieda Dach - everyday. *Category:* **8.1.5. All.**
- auleen** [ɔuləɪn] *adv.* nich met eenem aundren toop; eenseln - alone; single; unmarried; without family or dependents. *Category:* **4.1.6.3. Alone, 4.4.2.5. Separate, alone, 8.1.5.7. Only, 2.6.1.3. Unmarried, 8.1.1.1.1. One.**
- aulemaun** [ɔuləmɔun] *pron.* jieda eena; aula; kjeena utjeloten - everyone; every Tom, Dick and Harry. *Category:* **8.1.5. All, 9.2.3.2. Indefinite pronouns.**
- aulemol** [ɔuləmo:l] *adv.* onbedinj; jeedenfauls; soowiesoo; onen Froag; selfstvestentlich - at any rate. *See:* **jeedenfauls; soowiesoo.**
- aulenthaulwen** [ɔulenthɔulvən] *adv.* opp jieda Faul; emma; ombedinjt - in any event; anyway. *Category:* **9.6.1.5. But.**
- aulentiet** [ɔuləntit] *adv.* emma; to irjent eene Tiet - all the time; always. *Category:* **8.4.6.6.4. All the time, 8.4.2.3. Forever, 8.4.6.6.5. Every time.**
- aulerhaunt** *See main entry:* **aulahaunt.**
- aulles** [ɔuləs] *n.n.* aul daut; aule Sachen; nuscht utjeloten; Jääjendeel von 'nuscht'; 'aulles' es eenzolich - everything. *See:* **aula.** *Category:* **8.1.5. All, 9.2.3.2. Indefinite pronouns.**
- aulestoop** [ɔuləstəʊp] *adv.* aules toopjenomen; em Gaunsen; nich blooss een Poat - altogether. *Category:* **8.1.2.2. Add numbers, 8.1.5. All, 9.3.2. Completely.**
- Aulfenbeen** [ɔulfənbeɪn] *n.n.* een Huarn von een Eelefaunt; Materiol daut von een Huarn von een Eelefaunt kjemt - ivory. *Category:* **2.1.1.5. Tooth, 8.3.3.3.1. White.**
- auljemeen** [ɔuləmɛɪn] *adj.* jemeenlich; derchwajch - generally; commonly; together; public. *Category:* **8.1.5.4. Most, almost all, 9.6.2.2.1. In general, 7.5.3. Mix, 8.4.5.2.2. At the same time, 9.5.2.1. Together.**
- Auljemeenheit** [ɔuləmɛɪnhɛit] *n.f.* waut jemeen jehoolen woat; derchwajch; waut äwareen jehoolen woat - generality; commonality.
- auljemeenlich** [ɔuləmɛɪnliç] *adj.* jemeenlich; derchschnetlich - very usually.
- auljewoa** [ɔuljəʋa] *adv.* onen aunjemalt; jewoacht; nich vääsechtich - without warning. *See:* **opp auljewoa.** *Category:* **8.4.8.3. Sudden.**
- aulkjen** [ɔulcən] *v.w.* joagen; bosich sennen - speed; run around wildly. *Category:* **7.2.1.2. Move quickly, 8.4.8. Speed.**
- Aulmacht** [ɔulma:χt] *n.f.* *Pl:* **Aulmajchta.** volle Jewault; Macht to aules - omnipotence. *Category:* **4.9.4. Miracle, supernatural power.**
- aulmajchtich** [ɔulma:çtiç] *adj.* met onbejrenste Krauft ooda Macht - almighty; omnipotent. *Category:* **4.9.4. Miracle, supernatural power.**
- aulmälich** [ɔulmɛ:liç] *adv.* sacht; schmeissich; en sea kjliene Moten; met väl Tiet - gradually. *Category:* **8.4.8.2. Slow, 9.3.3. Partly.**
- Aulmaunsfrint** [ɔulmɔunsfrɪnt] *n.m.* *Pl:* **Aulmaunsfrind.** eena dee sea leicht Frind moakt - friend to everyone.
- Aulmoosen** [ɔulmøʋsən] *n.f.* eene Gow fa de Oame un Behindade; waut fa de Oame jejäft woat - alms; gifts for the poor. *Category:* **6.8.3.4. Beg.**
- Aulpenkjreita** [ɔulpɛnkrɛitɔ] *n.pl.* eene Sort Medizien dee eena boolt wua kjeepen kaun - medicinal concoctions.
- Aulpenroos** [ɔulpɛnrøʋs] *n.f.* *Pl:* **Aulpenroosen.** eene grootblädaje bennaschte Plaunt - rhododendron. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine.**
- aulsoo** [ɔulsøʋ] *adv.* wiels waut verhää jesajcht ooda jeworden es; doaderch; doawääjen - so; as a result; therefore. *See:* **doaderch.** *Category:* **9.1.5. General adverbs, 9.2.5.3. Sentence conjunctions, 9.3. Very, 9.6.2.6. Result.**

- Aultenheim** [ɔultenɦeim] *n.n.* *Pl.*: **Aultenheims**. een Heim fa ellaschwake Menschen - old folks home. *Category*: **2.6.4.5. Old person**.
- Aultoa** [ɔultɔa] *n.m.* *Pl.*: **Aultoaren**. een oppjeklozta Desch, veleicht von Steen, opp däm Opfa jebrocht woat- altar. *Category*: **4.9.8. Religious things, 4.9.8.2. Place of worship**.
- aultomol** [ɔulto:mo:l] *adv.* em gaunsen jenomen; aules toop - altogether; everyone. *Category*: **8.1.2.2. Add numbers, 8.1.5. All, 9.3.2. Completely, 9.2.3.2. Indefinite pronouns**.
- aulwada** [ɔulva:dʌ] *adv.* soo aus ea (wiest daut et schod es ooda nich met jerääkjent wia) - again! (emphatic).
- Aulweet** [ɔulvɛɪt] *n.m.* *Pl.*: **Aulweeten**. eena dee sikj utjeft aules to weeten; eena dee soo rät aus wan hee om weet oba doch nich väl weet - omniscience.
- aulweetent** [ɔulvɛɪtent] *adj.* met volstendje Weisheit; met kjeene Jrens von weeten - omniscient.
- aum** [ɔum] *contr.* aun däm - on the point of; at the point of.
- Aumboaj** [ɔumboaj] *n.m.* *Pl.*: -. een Eewa; een Humpel - promontory; rise. *Category*: **1.3.1.5. Island, shore, 1.1.1. Sun, 1.3.2.6. Tide, 2.5.6.2. Fever, 5.2.3.3.4. Leaven, 7.2.2.4. Move up, 8.1.4.2. Increase, 8.3.1.4.2. Leaning, sloping**.
- Aumbolt** [ɔumbɔlt] *n.m.* *Pl.*: **Aumboltes**. een schwoaret grootet lesa daut aus een kjliena Desch jebrukt woat toom waut kloppen ooda utkloppen - anvil. *Category*: **6.6.2.3. Working with metal**.
- Aume** [ɔumə] *n.f.* eene Fru dee eene aundre Fru äa Kjint Brostmalkj jeft - wet nurse.
- aumen** *See main entry: Amen*.
- Aumpel** [ɔumpɛl] *n.f.* *Pl.*: **Aumpels**. Lichta opp eene Akj von Gaussen, dee väasajen, wäa daut rajcht haft toom foaren - street light; traffic light. *Category*: **8.3.3.1.1. Light source**.
- aumplen** [ɔumplən] *v.w.* sea bewäacht sennen onen daut et to vestonen es waut daut Ziel es - gesture wildly; gesticulate; flail the arms and legs. *Category*: **3.5.6.1. Gesture**.
- Aumpelmaun** [ɔumpɛlmɔun] *n.m.* *Pl.*: **Aumpelmana**. eene Popp dee met Benja von een Enjstje auf Bewääjungen jejäft woat - puppet at the end of a stick or string that dances; marionette.
- Aumsel** [ɔumsɛl] *n.f.* een Voagel met jülen Buck; eene schwoate Sort Voagel - meadowlark; blackbird. *Category*: **1.6.1.2. Bird**.
- Aumt** [ɔumt] *n.n.* *Pl.*: **Amta**. eene besondere Ve'auntwuatunk, soo aus een Eltesta ooda Präsident - office; function; administration; ministry.
- Aumt auflajenn** {} - resign. *Category*: **4.1.6.2. Set self apart, 6.1.2.4.3. Give up, 4.1.2.1. Working relationship, 4.6.1. Ruler, 4.6.1.2. Government official, 6.5.1. Building, 6.5.2.7. Room, 6.9. Business organization, 2.2. Body functions, 3.3.1.1. Purpose, goal, 9.1.2. Do, 6.9.1. Management, 4.6.3. Government organization, 4.6.3.1. Governing body, 4.9.7.1. Religious person**.
- aumtlich** [ɔumtlic] *adj.* em Aumt; met de Macht von een jewesset Aumt; formell - official.
- aumtlich deenen** *Category*: **4.2.6.2. Sports, 4.6. Government, 4.6.1.2. Government official, 4.6.6.5. Politics, 3.5.1.1.6. Speech style, 4.3.7. Polite**.
- Aumtslied** [ɔumtsli:d] *n.pl.* Menschen dee jieda een Aumt haben, dee jieda eene Ve'auntwuatunk haben aus Leida - administrators.
- aun** [ɔun] *prep.* gauns dichtbie soo daut et aanschieet ooda faust es; von Tiet: don; von ellektrischet Jereetschoft: em Gank sennen; em gonen; aum schaufen - on; switched on. **Hee henjt dän Kalenda aun de Waunt**. He hangs the calendar on the wall. **Daut Jeschaft es aum Sindach too**. That business is closed on Sunday. *Category*: **3.5.1.2.9. Be about, subject, 9.2.4. Prepositions, postpositions**.
- Auna** [ɔunʌ] *pn.* een Mejales ooda Fruesnomen - Anna.
- aunbäden** [ɔunbe:dən] *v.w.* bäden to wäm; ieren; eenen Gloowen en wäm haben - worship; pray; adore; deify; supplicate. *Category*: **4.3.2. Admire someone, 4.3.3. Love, 4.5.5. Honor, 4.9.5.3. Worship, 7.1.5. Bow, 4.9.5.2. Pray, 3.4.1.1. Like, love**.

**Aunbäda** [ɔunbe:dʌ] *n.m.* *Pl.*: -. eena dee bäden deit; eena dee wäm aunbäden deit - worshipper.

**aunbädent** [ɔunbe:dənt] *adj.* em Jebäd; soo aus em Jebäd - worshipped.

**aunbaken** [ɔunba:kən] *v.w.* met Liem ooda waut liemjet twee Sachen moaken aunenaunda bliwen; faust aun waut woaren wiels daut too heet jeworden es ooda too bakrich es - paste on; stick on; affix glue.

**aunbalen** [ɔunba:lən] *v.w.* een Jelud von eenen Hunt moaken; aufenjsten - bark at.

**aunbeeden** [ɔunbɛ:dən] *v.s.* väaschlönen ooda sikj malden, fa waut eena wellich es to doonen - offer. *Category*: **3.3.2.4. Willing, 3.3.5. Offer, 6.8.3.1. Give, donate.**

**aunbelangen** [ɔunbɛ:lən] *v.w.* to waut jewesset jehieren; vebungen met waut sennen - pertain to; concern; relate to. *Category*: **3.2.1.1. Think about, 3.4.2.4.1. Worried, 3.5.1.2.9. Be about, subject, 4.1. Relationships.**

**Aunbelangsform** [ɔunbɛ:lənʃfɔrm] *n.f.* *Pl.*: **Aunbelangsformen**. Genitiewform; dise Form von een Hauptwuat wiest daut däm waut jehieet - genitive case.

**aunbelkjen** [ɔunbɛ:lçən] *v.w.* lud to wäm räden ooda schrieen; aunbloaren - yell at. *Category*: **3.5.1.4.1. Call, 4.8.4.1. Rebuke.**

**aunbieten** [ɔunbitən] *v.s.* enbieten; daut ieeschte mol aufbieten - take the first bite; nibble. *Category*: **5.2.2.4. Manner of eating.**

**aunbinjen** [ɔunbɪŋən] *v.s.* faust moaken met een Strank ooda Baunt; toopbinjen - tether; tie; moor; fasten by tying. *Category*: **7.5.4. Tie, 4.2.6.2. Sports, 5.3.1. Men's clothing, 1.2.1.1. Mountain, 1.2.1.6. Forest, grassland, desert, 7.5.2. Join, attach.**

**aunbloaren** [ɔunblɔ:əən] *v.w.* aunbelkjen; ommaklich lud aunräden - blare or roar at.

**Aunboajch** [ɔunbɔ:ʧ] *n.m.* *Pl.*: **Aunboaj**. eene hechre Städ; een Eewa - small hill.

**aunboaschen** [ɔunbɔ:ʃən] *v.w.* boasch aunräden; ve'achten; aunbloaren; schellen; aunflieejen - accost verbally. *See*: **aunflieejen; aunfaulen**. *Category*: **4.7.5.3. Accuse, confront.**

**aunbräakjen** [ɔunbrɛ:acən] *v.s.* break open.

1 • aunfangen to brucken; waut von een nieet Pak brucken - start using from a new container.

2 • eene Doos ooda een Pak opmoaken; dän ieeschten Bruch moaken - break open. *Category*: **7.8.1. Break.**

**aunbrellen** [ɔunbrɛ:lən] *v.w.* too lud aunräden; aunbelkjen - roar at.

**aunbrennen** [ɔunbrɛ:nən] *v.w.* burn to pan.

1 • vedorwen woaren von too väl Hett; aunbaken von too väl Hett; wan eenem sien Plon nich goot utkjemt, dan es am daut aunjebrent - burn to the pan.

2 • Ojjlejk haben; eenen Plon haben schrozgonen - be disappointed; fail in a plan.

**Aunbu** [ɔunby] *n.m.* *Pl.*: -. een Poat daut aun een Jebied aunjebut woat - building addition.

**aunbuen** [ɔunbyən] *v.w.* waut jebudet jrata moaken met mea doa naunbuen - add a new building.

**aunbuaren** [ɔunbɔ:əən] *v.w.* eene Foarm ooda Wirtschoft aunfangen; oppbuaren - start or add to a new farm.

**aunda** [ɔundʌ] *adj.* aundra - another. *Category*: **8.1.4. More, 8.3.5.2.4. Other.**

**Aundacht** [ɔunda:χt] *n.f.* *Pl.*: **Aundachten**. eene Kjoakj; een Toopkomen toom jeistliche Sachen bedenken- devotion; prayers; church service. *Category*: **4.3.5.2. Faithful, 4.9.5.1. Devout, 4.9.5.3. Worship, 4.9.5.5. Offering, sacrifice, 4.9.5.4. Religious ceremony.**

**aundajchtich** [ɔunda:çtiç] *adj.* oppmoakjsom; soo aus en eene Aundacht ooda Kjoakj; met lea - attentive. *See*: **oppmoakjsom**. *Category*: **3.1.2.3. Attention.**

**aundamol** *See main entry*: **aundatmol**.

**aundasch** [ɔunda:ʃ] *adv.* nich soo aus aundre, jeweenlich ooda ea; butajeweenlich - differently. *Category*: **7.5.1.3. Special, 8.3.5.2.3. Different, 8.3.5.2.4. Other.**

**aundathaulw** [ɔunda:thɔulv] *num.* eent un een haulwet - one and a half.



**aundatmol** [ɔunda:tmo:l] *adv.* Variant: **aundremol**. to eene aundre Tiet; noch emol oba nich dit mol - another time. See: **nochmol**. Category: **8.4.6.6.1. Again**.

**aundatwäajen** [ɔunda:tveajən] *adv.* Variant: **aundawäajes**; **aundatswäaje**; **aundatwäajes**. nich hia oba opp eene aundre Städ - elsewhere; somewhere else. Category: **8.5.3.1. Absent**, **8.5.5. Spatial relations**.

**Aundeel** [ɔundɛ:l] *n.n.* Pl: -. een Poat von waut - share; portion; part. Category: **4.3.4.5. Share with**, **5.2.1.5. Serve food**, **6.8.3. Share wealth**, **7.4.4. Distribute**, **3.5.3.1. Word**, **8.1. Quantity**, **8.1.6.1. Part**, **8.2.8. Measure**, **8.6. Parts of things**, **4.2.5. Drama**, **6.5.2. Parts of a building**.

**Aundeelsvejlík** [ɔundɛ:lsfɛ'li:k] *n.m.* Pl: **Aundeelsvejlíken**. een Aundeel; daut waut eenem tojedeelt woat - ration. Category: **8.1. Quantity**.

**aundeenen** [ɔundɛ:nən] *v.w.* väasajen; waut velangen - give an order or direction; command. Category: **4.5.3.2. Command**, **4.7.1. Laws**.

**Aundenkjplauz** [ɔundɛ:ncplouts] *n.m.* Pl: **Aundenkjplaza**. eene Städ ooda een Plauz dee enjerecht es toom aun waut besondret to denkjjen - memorial place.

**Aundenkjsteen** [ɔundɛ:ncstɛ:n] *n.m.* Pl: **Aundenkjsteena**. Variant: **Aunjedenkjsteen**. een Steen, veleicht met nenjehakte Schreft, dee eenem aun waut besondret denkjjen halpt - memorial stone.

**Aundenkjzadel** [ɔundɛ:ncɪtsa:dəl] *n.m.* Pl: **Aundenkjzadels**. een Zadel dän eena brukt toom waut em denkj hoolen - memento.

**aundieden** [ɔundidən] *v.w.* wuaropp han wiesen; no eenen Jedanken leiden onen daut kloa to sajen - indicate. Category: **2.3.1.4. Show, let someone see**, **3.5.6.2. Point at**, **3.5.8.4. Show, indicate**.

**aundiedent** [ɔundidɛnt] *adj.* hanwiesent; waut dieden - suggestive.

**Aundiedunk** [ɔundidʊŋk] *n.f.* Pl: **Aundiedungen**. eene Hanwiesunk; daut met waut eenem opp waut besondret hanwiest - indication. Category: **3.5.8.4. Show, indicate**.

**aundoonen** [ɔundəʊnən] *v.s.* to wäm waut doonen waut dee nich jleicht - inflict. Category: **4.4.2.6. Suffer**.

**aundra** [ɔundrʌ] *adj.* nich disa oba doch wää - another; different one. Category: **8.1.4. More**, **8.3.5.2.4. Other**.

**aundreien** [ɔundrɛiən] *v.w.* turn on.

1 • aum dreien moaken; eenen Moota starten - turn on; switch on.

2 • met Lest wäm waut jäwen, oppjäwen ooda vekjeepen - compel someone to accept something. Category: **6.7.9. Machine**, **8.3.3.1.1. Light source**.

**aundremol** See main entry: **aundatmol**.

**aune** [ɔunə] *contr.* aun de - at the.

**aunenaunda** [ɔunənɔundʌ] *adv.* toop; soo daut see toopschieren ooda eent no daut aundre sent; aunsteetet; aunligjent; aunhenkjlich - abutting. See: **aunhenkjlich**; **aunsteetet**; **aunligjent**. Category: **8.5.1.5. Touching, contact**.

**aunerkjanen** [ɔunɛ:ka:nən] *v.w.* wiesen daut eena wäm kjant; wiesen daut eena waut, waut wieet rääkjent- recognize; acknowledge. Category: **3.2.6.2. Recognize**, **3.5.2.4. Admit**.

**Aunerkjanunk** [ɔunɛ:ka:nʊŋk] *n.f.* Pl: **Aunerkjanungen**. Respakjt; een Wuat ooda Tieekjen daut eena waut rääkjent; oppmoakjsom moaken opp dän Wieet von waut - recognition. Category: **3.2.4. Understand**, **3.2.6.2. Recognize**, **4.2.2.1. Ceremony**.

**aunfajchten** [ɔunfa:çtən] *v.w.* aunjriepen; schlemm baudren - nervous attack.

**Aunfajchtunk** [ɔunfa:çtʊŋk] *n.f.* Pl: **Aunfajchtungen**. een Aunfaul; eene Erfoarunk dee eenem (sea) baudat - nervous attack.

**aunfangen** [ɔunfa:nən] *v.s.* eenen Aunfank moaken; de ieeschte Stoopn nämen; loosslajen - begin; start; commence; originate. See: **loosslajen**. Category: **8.4.6.1. Start something**, **8.4.6.1.1. Beginning**, **9.4.1.2. Aspect--dynamic verbs**, **6.7.9. Machine**.

**aunfangs** [ɔunfa:ŋs] *adv.* aum Aunfank von waut; väären en - at the beginning; begin with; initially; primarily. *Category:* **8.4.6.1.1. Beginning.**

**Aunfank** [ɔunfa:ŋk] *n.m. Pl: Aunfanks.* daut gauns ieeschte Poat von eene Erfoarunk ooda waut langet - beginning; commencement; outset; inception; opening; origin; genesis. *Category:* **8.4.6.1.1. Beginning, 9.4.1.2. Aspect--dynamic verbs, 1.2.1.5. Underground, 4.2.2.1. Ceremony, 4.2.6.1.2. Chess, 6.1.2.9. Opportunity, 7.2.3.4.1. Move out, 7.8.5. Make hole, opening, 8.5.4.4. Interval, space, 9.6.2.5. Cause.**

**Aunfankstiet** [ɔunfa:ŋkstiet] *n.f. Pl: Aunfankstieden.* de Tiet wan waut aunfankt - time to get established.

**Aunfaul** [ɔunfaʊ] *n.m. Pl: Aunfal.* eene Aunfajchtunk; een Vääkomen von eene schwoare Erfoarunk; een Aunjreff - seizure; attack; fit; stroke. *See: Krankheitsaunfaul; Aunjreff.* *Category:* **4.6.6.1.1. Arrest, 7.2.6.1. Catch, capture, 3.5.1.8. Criticize, 4.8.2.3. Attack, 2.4.1. Strong, 2.5.2. Disease, 7.2.4.2.2. Swim, 7.3.4.1. Touch.**

**aunfaulen** [ɔunfəʊlən] *v.s.* aunjriepen; äwafaulen; enne Macht nämen; aunflieejen - accost; attack; assail. *See: aunboaschen; aunflieejen; aunjriepen.* *Category:* **4.7.5.3. Accuse, confront, 3.5.1.8. Criticize, 4.8.2.3. Attack.**

**aunfeichten** [ɔunfeixtən] *v.w.* leicht naut moaken; klaum moaken - moisten. *Category:* **1.3.3. Wet.**

**Aunfenja** [ɔunfɛŋʌ] *n.m. Pl: -.* eena dee aum Aunfank es; eena dee noch nich väl weet - beginner; novice. *Category:* **6.1.1.1. Expert.**

**aunfenkjlich** [ɔunfɛŋclɪç] *adj.* toom Aunfank - originally; begin with; primarily. *Category:* **8.4.6.1.1. Beginning.**

**aunfieren** [ɔunfirən] *v.w.* aunfangen; leiden; em Schwunk brinjen - instigate. *Category:* **4.8.2. Fight.**

**Aunfiatieekjen** [ɔunfiatiɛcən] *n.n. Pl: Aunfiatieekjens.* twee korte Stricha dee wiesen daut de näakjste Wieed entwäda jerät woaren ooda aundasch betoont sent ( " ); een enjkeldet Aunfiatieekjen ( ' ) - opening quote mark.

**Aunfiera** [ɔunfirɪʌ] *n.m. Pl: -.* Leida; eena dee waut aunfangt, foaken von waut schljachtet - instigator.

**aunflieejen** [ɔunfliɛjən] *v.s.* todoak gonen; aunboaschen; ruchlooss aun waut naungonen; aunfaulen; rasääkjlen - accost; attack; charge. *See: aunboaschen; aunfaulen; rasääkjlen.* *Category:* **4.7.5.3. Accuse, confront, 3.5.1.8. Criticize, 4.8.2.3. Attack, 1.6.4.1. Animal movement, 4.8.3. War, 6.8.4.3. Price.**

**aunfoaren** [ɔunfɔʌrən] *v.s.* drop in.

1 • wua stell hoolen un met wäm räden un dan wiedafoaren - drop in casually by vehicle.

2 • aun waut naunfoaren - drive against.

3 • toofaaren; todoak gonen; aunboaschen - attack. *Category:* **3.5.1.8. Criticize, 4.8.2.3. Attack.**

**aunfoten** [ɔunfo:tən] *v.s.* met de Haunt aanschieren; enne Haunt nämen - touch; grab; grasp; take hold of. *Category:* **2.3.5. Sense of touch, 7.3.4.1. Touch, 8.5.1.5. Touching, contact, 7.3.3.1. Take something from somewhere, 7.5.2. Join, attach.**

**aunfräten** [ɔunfre:tən] *v.s.* overeat.

1 • too väl äten - overeat.

2 • daut ieeschte von waut fräten - nibble at something for the first time.

**aunfrieren** *v.s.* met frieren aun waut faust woaren; toopfrieren - freeze to.

**aunfrieen** [ɔunfriən] *v.w.* toop komen ooda Frintschoft woaren derch befrieen - join through marriage.

**Aunfroag** [ɔunfrɔʌɣ] *n.f. Pl: Aunfroagen.* eene Nofroag; aunlangen; met eene Froag no wäm gonen - request; inquiry; petition; application. *Category:* **3.3.2. Request, 9.4.3.2. Hortative, 3.5.1.5. Ask, 4.9.5.2. Pray.**

**aunfroagen** [ɔunfrɔʌgən] *v.s.* froagen; met eene jewesse Froag no wäm gonen - request; question; enquire; apply for a job. *Category:* **3.3.2. Request, 9.4.3.2. Hortative, 3.2.2.3. Evaluate, test, 3.5.1.5. Ask.**

**aunfulen** [ɔunfylən] *v.w.* aunfangen to fulen; von Frucht, aunfangen schljacht to woaren - begin to rot.

**aunglotzen** [ɔʊŋlɔtsən] *v.w.* sea no waut kijken; ommaklich sea no waut kijken; aunglupen - stare at; glare at.

**aunglupen** [ɔʊŋlypən] *v.w.* onverschämt sea no waut kijken; aunglotzen - ogle at.

**aungnoagen** [ɔʊŋnoʊgən] *v.w.* aurfangen to gnoagen; enbieten; aunfräten - gnaw at; nibble at. *See: aunfräten.*

**aungonen** [ɔʊŋo:nən] *v.s.* acquire.

1 • waut besondret fa sikj em Gank kjrieen; sikj waut kjeepen; sikj waut besorjen - acquire; effect; bear upon.

2 • Trubbel moaken; een Schowanak driewen - do something silly; cause trouble. *See: besorjen; aunschaufen. Category: 3.2.2. Learn, 6.8.2. Accumulate wealth, 6.8.2.6. Collect, 7.4.3. Get, 7.7. Physical impact.*

**Aungonen** [ɔʊŋo:nən] *n.n. Pl: -.* een Aunfaul; eene Erfoarunk; een Toopkomen; een Gaustjebott; wilt omhäagonen - occurrence; happening; tantrum. *Category: 9.1.2.1. Happen.*

**Aungow** [ɔʊŋo:v] *n.f. Pl: Aungowen.* eene Aunfroag; een malden ooda aunjäwen - submission; application. *Category: 3.3.3.1. Suggest.*

**aunhaben** [ɔʊnha:bən] *v.s.* waut aus Kjeleeda droagen; waut aunjetrocken haben - wear; have on. *Category: 5.3.7. Wear clothing, 7.9. Break, wear out, 5.4.2. Cosmetics.*

**aunhaften** [ɔʊnha:ftən] *v.w.* leicht toopstekjen; leicht aunnoaglen - affix; nail or stitch on temporarily. *Category: 7.5.2. Join, attach, 9. Grammar.*

**Aunhank** [ɔʊnha:ŋk] *n.m. Pl: Aunhenja.* appendage.

1 • een Poat von een Buak daut bie de tweede Utgow biejedonen es; een Bieschlach - appendage; addition; annex; follower; supporter; following.

2 • eene Grupp von Aunhenja; dee waut eenen Mensch ooda eene ledee unjastetten; Unjastettunk - support; following. *See: Bieschlach. Category: 1.6.2.5. Parts of small animals, 2.1. Body, 8.6. Parts of things, 7.5.2.3. Add to something, 8.1.2.2. Add numbers, 8.1.4.2. Increase, 7.5.2. Join, attach, 3.2.5.1. Believe, 4.5.4.5. Follow, be a disciple, 4.9.7.1. Religious person, 8.4.5.1.3. Next, 8.4.5.2.1. After.*

**aunhaunt** [ɔʊnhəʊnt] *adv.* hia; nu jrod; enne Haunt - on hand.

**aunhäwen** [ɔʊnhe:vən] *v.s.* aurfangen waut to häwen; opphäwen - raise; lift; introduce a subject of topic. *Category: 2.6.4.2.1. Rear a child, 3.5.1.2.5. Introduce, 7.3.2.4. Lift, 8.1.4.2. Increase, 8.3.1.4.1. Vertical, 9.3.1.3. To a larger degree, 6.5.2.8. Floor, story.*

**aunhenjen** [ɔʊnhɛjnən] *v.s.* hang on.

1 • aun waut henjen; opphoaken - hang on; cleave to.

2 • eene Lia nogonen - follow a teaching.

**Aunhenja** [ɔʊnhɛjɒ] *n.m. Pl: -.* eena dee sikj to wäm ooda eene Lia helt; daut waut naunjekuppelt woat - trailer. *Category: 7.3.2.8. Pull.*

**Aunhenjsel** [ɔʊnhɛjsəl] *n.n. Pl: Aunhenjsels.* eena ooda soont waut aun eenem blift ooda aunhenjt; eena dee sea aufhenjich von aundre es - trinket; locket appendage; something that is hung; attachment. *Category: 4.2.7. Play, fun, 4.3.3. Love, 7.5.2. Join, attach, 8.6. Parts of things.*

**aunhenkjlich** [ɔʊnhɛjɔɔliç] *adj.* em Toophank; aunligjent; aunenaunda; aunligjent - continuance; abutting. *See: aunenaunda; aunsteetent; aunligjent. Category: 8.5.1.5. Touching, contact.*

**aunhetten** [ɔʊnhɛtən] *v.w.* aurfangen to hetten; opphetten - heat up. *Category: 8.3.4. Hot.*

**aunhieren** [ɔʊnhirən] *v.w.* toohieren; toohorchen delenjd hieren; no horchen - hear; listen to. *Category: 2.1.1.2. Ear, 2.3.2. Hear, 2.3.2.1. Listen.*

**aunhitschen** [ɔʊnhɪtʃən] *v.w.* toophoaken; toopkopen - hitch. *Category: 7.5.2. Join, attach.*

**aunhoaken** [ɔʊnhoakən] *v.w.* enhoaken; met eenen Hoaken faust moaken - hook on to.

**aunholen** [ɔʊnho:lən] *v.w.* tighten.

1 • fausta moaken - tighten.

2 • bosja waut doonen - pick up speed; accelerate. **Wan ekj dän Bolten noch dolla aunhol, dan kunn de aufbrääkjen.** If I tighten that bolt more, it could break off. **Wan de Wint aunholt, woat de Stoff flieejen.** If the wind picks up, the dust will fly. *Category: 7.1.9. Move a part of the body, 7.5.4. Tie, 8.2.7.1. Tight, 7.2.1.2. Move quickly.*

**aunhoolen** [ʊnhøʊlən] *v.s.* persist.

1 • stell hoolen; opphieren - stop; stall; stop in at.

2 • noch lenja droagen aus Kjeleeda; biehoolen - persist; persevere; stop; stop in at. *Category: 3.3.1.6. Determined, 4.3.1.5. Patient, 3.3.4.4. Prevent, 7.2.7.1. Stop moving, 8.4.6.1.2. Stop something.*

**aunhoolent** [ʊnhøʊlənt] *adj.* bestendich; staunthauft; nich met waut opphieren - persistent; adamant; determined. *See: staunthauft. Category: 3.3.1.7. Stubborn, 3.3.1.6. Determined, 8.3.6.2. Hard, firm.*

**aunhorchen** [ʊnhɔɪχən] *v.w.* toohorchen; delenjd hieren - listen to. *Category: 2.3.2.1. Listen.*

**aunieejnen** [ʊniəjən] *v.w.* tooieejnen; daut fa sikj nämen - claim as one's own.

**aunjäwen** [ʊnjə:vən] *v.s.* malden; een kjlien bät von waut weeten loten; eene Entschuldjunk moaken; bekauntmoaken ooda sajen - register; list. *Category: 3.5.7.5. Record, 3.5.7.6. List.*

**Aunjebott** [ʊnjəbɔt] *n.n. Pl: Aunjebotts. Variant: Aujebott.* een Väaschlach von een Priess ooda Plon; waut eenem jeboden woat; waut eena beeden deit - offer; occasion. *Category: 3.3.2.4. Willing, 3.3.5. Offer, 6.8.3.1. Give, donate, 6.1.2.9. Opportunity, 9.1.2.1. Happen.*

**aunjebungen** [ʊnjəbʊŋən] *adj.* met Benja ooda Strenj faustjemoakt - tied. *Category: 7.5.4. Tie.*

**aunjebut** [ʊnjəbyt] *adj.* soo daut et aun waut aundret jebut es - additional. *Category: 8.1.4. More.*

**Aunjedenkj** [ʊnjədəŋc] *n.n. Pl: Aunjedenkja. Variant: Aujedenkj.* een Jedanken ooda eene Sach, dee eenem aun waut denkjen halpt - memento; remembrance; keepsake; token; souvenir. *Category: 3.2.6. Remember.*

**Aunjedenkjsknoop** [ʊnjədəŋcsknøʊp] *n.m. Pl: Aunjedenkjskneep. Variant: Aujedenkjsknoop.* eene Meddalj; een besondra Knoop toom waut em Denkj hoolen - medallion; medal. *Category: 4.2.6.2. Sports.*

**Aunjedenkjsteen** *See main entry: Aundenkjsteen.*

**aunjefot** [ʊnjəfo:t] *adj.* met de Haunt aunjeschieet; soo daut daut wää aunjeschieet haft - touched.

**aunjefriet** [ʊnjəfrit] *adj. Variant: aujefriet.* toopjefriet; Frintschoft derch befrienen - related by marriage. **Miene Fru äa Onkel es nu mien aunjefrieda Onkel.** My wife's uncle is now my uncle through marriage. *Category: 4.1.9.2. Related by marriage.*

**aunjihieren** [ʊnjəhɪrən] *v.w.* to waut ooda wäm jehieren - belong.

**aunjihieeja** [ʊnjəhiəjə] *pron. Variant: aujehieje.* eena em Frintschoft; eena dee to eenem jehieet soo aus too eenem siene Famielje - one who belongs; relative.

**aunjeholt** [ʊnjəhɔlt] *adj. Variant: aujeholt.* faust; jeschnieet; em Schwunk - tightened; tense; taut. *Category: 3.4.2.4.1. Worried, 7.1.9. Move a part of the body, 9.4.1.1. Tense, 7.5.4. Tie.*

**aunjekloppat** [ʊnjəklopə:t] *adj.* soo daut dee von kloppen aunjemoakt sent; met kloppen - knocked.

**aunjekoppelt** [ʊnjəkɔpəlt] *adj.* aunjihitscht; vebungen; toopjestekjelt - attached; hitched. *Category: 4.3.3. Love, 7.5.2. Join, attach, 2.6.1. Marriage.*

**aunjelangen** *v.w.* bat de jezielde Städ komen; aunlaunden - arrive.

**aunjeliemt** [ʊnjəlɪmt] *adj.* met Liem faust jemoakt; aunjebakt; aunjekjleeft - glued. *Category: 7.5.2. Join, attach.*

**aunjemalt** [ʊnjəma:lt] *adj.* enjeschräwen; aunjejäft; soo daut de jemalt es - notified.

**aunjenäm** [ʊnjəne:m] *adj. Variant: aujenäm.* maklich; paussent; jemietlich; soo daut eena dee wellich aunnemt - pleasant; attractive; reputable; agreeable; desirable. *See: eenich. Category: 3.4.1.2. Happy, 2.3.1.8.1. Beautiful, 2.6.2.2. Attract sexually, 3.4.1.4.4. Attract, 4.3.1.4. Reputation, 3.3.2.4. Willing, 3.3. Want.*

**aunjenoagelt** [ʊnjənɔagelt] *adj.* met Näajel faust jemoakt; derch jenoagelt - nailed. *Category: 7.5.2. Join, attach.*



- aunjenomen** [ɔʊŋəno:mən] *adj.* *Variant:* **aujenomen**. derch eene Wol ooda beräden eenich jeworden; tooje'ieejent; selfstvestentlich jehoolen; hanjenomen - adopted; carried (at a meeting); assumed. *See:* **hanjenomen**.
- aunjepaust** [ɔʊŋəpɔust] *adj.* soo daut et paust; toom Pauss; soo daut een Proowstekj jemoakt es worden auf waut paust - fitted.
- aunjeputtat** [ɔʊŋəputa:t] *adj.* aunjekloppat; soo daut eena jeputtat haft - knocked (at the door).
- aunjerant** [ɔʊŋərə:nt] *adj.* soo daut et no eenem rant; met ranen no wäm opptoo komen - come running.
- aunjereet** [ɔʊŋərəɪt] *adj.* reed; reedjemoakt; foadich jemoakt - prepared. *Category:* **6.1.2.6. Prepare, 6.1.2.6.1. Prepare something for use.**
- aunjosal** [ɔʊŋəza:l] *adj.* soo daut dee Frind jeworden sent - befriended.
- aunjeschnalt** [ɔʊŋəʃna:lt] *adj.* met eene Schnal faust jemoakt - buckled down.
- aunjeschweest** [ɔʊŋəʃvəɪst] *adj.* met schweessen faust jemoakt ooda trajchtjemoakt - welded. *Category:* **7.5.2. Join, attach.**
- aunjeseenen** [ɔʊŋəsəɪnən] *adj.* soo daut waut jeseenen ooda jeacht es; met eenen Wieet ooda Respakjt-honoured.
- aunjesiedelt** [ɔʊŋəsɪdɛlt] *adj.* soo daut eena sikj tusich jemoakt haft; soo daut eena sien Tus doa moakt - settled. *Category:* **7.2.1.6. Steady, unsteady, 9.4.4.1. Certainly, definitely.**
- aunjespaunt** [ɔʊŋəsɔunt] *adj.* met daut Pieetsjescherr oppjelajcht un toopjehoakt - harnessed.
- aunjespezt** [ɔʊŋəsɔɛst] *adj.* *Variant:* **aujespetst**. schoap jemoakt; spetz jemoakt - sharpened; brought to a point.
- aunjespornt** [ɔʊŋəsɔɔnt] *adj.* mootich; äwadäl un iewrich; soo daut see mootich jeworden sent - encouraged.
- aunjestalt** [ɔʊŋəsta:lt] *adj.* *Variant:* **aujestalt**. ve'auntwuatlich; em Aumt - placed in a position of responsibility. *See:* **aunstalen**.
- aunjestekjt** [ɔʊŋəstɛkt] *adj.* *Variant:* **aujestekjt**. wiedajedroacht, soo aus eene wankende Krankheit ooda Zooten un Mooden - lit. *See:* **aunstekjen**. *Category:* **8.3.3. Light.**
- aunjestrenjt** [ɔʊŋəstrɛnt] *adj.* soo daut dee sea jeoabeit haft; met vâl Mieej - exerted.
- aunjetääjelt** [ɔʊŋətəajelt] *adj.* aunjebungen; met Strenj faust - tied down.
- aunjetieekjent** [ɔʊŋətɪɛɔnt] *adj.* met een Tieekjen fa waut jewesset - marked.
- Aunjewanheit** [ɔʊŋəva:nheit] *n.f. Pl:* **Aunjewanheiten**. *Variant:* **Aujewanheit**. waut eena sikj aunjewant haft; waut eena meist onen tweemol denkjen deit wiels daut soo bekaunt es - habit; idiosyncrasy. *Category:* **4.3.9.2. Habit, 4.9.8. Religious things, 5.2.5. Narcotic.**
- aunjewant** [ɔʊŋəva:nt] *adj.* *Variant:* **aujewant**. bekaunt; jeeenlich - having become accustomed to; habitual. *Category:* **4.3.9.2. Habit, 8.4.6.6.3. Often.**
- aunjewitt** [ɔʊŋəvɪt] *adj.* soo daut et witt es; met Kaulkj beschmät - whitened.
- Aunjreff** [ɔʊŋrɛf] *n.m. Pl:* **Aunjreffs**. een Aunfaul; een aunjriepen - invasion; attack; onslaught. *See:* **Aunfaul; Krankheitsaunfaul**. *Category:* **4.8.2.3. Attack, 3.5.1.8. Criticize.**
- aunjrensent** [ɔʊŋrɛnsɛnt] *adj.* soo daut et gauns bat naun licht; soo daut et aanschieet; fuaz biesied - bordering. *Category:* **8.5.1.5.1. Next to, 8.6.6. Edge.**
- aunjriepen** [ɔʊŋrɪpən] *v.s.* truarich ooda schwoa moaken; haustich faust hoolen; met Jewault jääjen wäm gonen; aunfaulen; todoak gonen; äwafaulen - seize; attack; affect; assail; invade. *See:* **aunfaulen; todoak; äwafaulen**. *Category:* **4.6.6.1.1. Arrest, 7.2.6.1. Catch, capture, 7.3.3.1. Take something from somewhere, 3.5.1.8. Criticize, 4.8.2.3. Attack, 3.3.3. Influence, 7.7. Physical impact.**
- aunjriepent** [ɔʊŋrɪpɛnt] *adj.* soo daut eena doa waut met deit; oppmoakjsom - impressive. *Category:* **3.4.1.1. Like, love.**
- aunkjäden** [ɔʊŋɔɛ:dən] *v.w.* met Kjäden faust moaken - chain on.

**aunkjikjen** [ɔʊŋɕɪcən] *v.w.* no waut kijken; beseenen - look at; gaze at. *Category:* **2.3.1.1. Look, 2.3.1.3. Examine, 3.2.1.1. Think about.**

**aunkjleeden** [ɔʊŋɕlɛɪdən] *v.w.* Kjleeda ooda soowaut auntrakjen - clothe; dress. *Category:* **5.3.7. Wear clothing, 5.3. Clothing, 5.3.2. Women's clothing.**

**aunkjleewen** [ɔʊŋɕlɛɪvən] *v.w.* aunbaken; met Liem faust moaken - past on. *See:* **aunbaken.**

**aunkjneppen** [ɔʊŋɕnɛpən] *v.w.* establish a relationship.

- 1 • kort wäajen waut spazieren; kort met wäm spazieren - establish a relationship.
- 2 • een Teema aunfangen - start a topic.

**aunkjwielen** [ɔʊŋɕvilən] *v.w.* spit at.

- 1 • kjwielen daut et aun wäm naun kjemt; sea aufschnuzen - spit at.
- 2 • sea aufschnuzen - insult. *Category:* **2.2.3. Spit, saliva, 5.2.1.3. Cooking utensil.**

**Aunkloag** [ɔʊŋɕklɔɔɣ] *n.f.* eene Kloag dee jäajen eenem jebrocht woat; eene Beschuldjunk - accusation; persecution; prosecution; indictment. *See:* **Kloag; Beschuldjunk.** *Category:* **3.5.1.8. Criticize, 4.7.9.6. Oppress.**

**aunkloagen** [ɔʊŋɕklɔɔgən] *v.w.* vekloagen; zeijen von waut orrajcht es; beschuldjen; väaschmieten - accuse. *See:* **beschuldjen; väahoolen; väaschmieten; väaschuwen.** *Category:* **4.7.5.3. Accuse, confront.**

**Aunkloagsveträda** [ɔʊŋɕklɔɔgsfə'tre:dʌ] *n.m. Pl: Aunkloagsveträdasch.* Ofkot; eena dee eenem biem aunkloagen biesteit un räden halpt - prosecutor. *Category:* **4.7.4.1. Legal personnel.**

**aunkloppen** *See main entry: aunkloppen.*

**aunkloppen** [ɔʊŋɕklɔɔpən] *v.w.* aunputren; aunkloppen - rap on a door.

**aunknoaren** [ɔʊŋɕknɔɔɔɣən] *v.w.* aunhetten; bie een Fia sea aunlajen - make a big fire.

**aunkomen** [ɔʊŋɕko:mən] *v.s.* bat aum Ziel komen; aunlaunden; aunjelingen; enfinjen - arrive; drop by. *See:* **aunjelingen; aunlaunden; enfinjen.** *Category:* **2.6.3. Birth, 7.2.3.3.1. Arrive, 4.2.1.4. Visit.**

**aunkoplen** [ɔʊŋɕkɔɔplə] *v.w.* aunstekjen; toophoaken - attach a machine. *Category:* **7.5.2. Join, attach, 7.5.2.1. Link, connect, 9.6. Connected with, related.**

**aunkroagen** [ɔʊŋɕkrɔɔgən] *v.w.* enloden; Moot moaken - invite. *Category:* **4.2.1.1. Invite.**

**Aunkunft** [ɔʊŋɕkʊnfʏt] *n.f.* een aunkomen; een hankomen; een Ziel opp eene Reis rieekjen - arrival. *Category:* **2.6.3. Birth, 7.2.3.3.1. Arrive.**

**aunlajen** [ɔʊnla:jən] *v.s.* mea Holt ooda Brennstoff opp een Fia lajen - add fuel to a stove; hitch on to.

**aunlangen** [ɔʊnla:ŋən] *v.w.* aunfroagen; no waut froagen - apply. *Category:* **3.3.2. Request.**

**aunlaunden** [ɔʊnlaʊndən] *v.w.* aunkomen; launden; to Launt komen vom Wota ooda von enne Loft; sikj enfinjen - arrive; land. *See:* **aunjelingen; aunkomen; enfinjen.** *Category:* **2.6.3. Birth, 7.2.3.3.1. Arrive, 4.6.7.1. Country, 6.5.1.3. Land, property, 7.2.4.4. Travel in space.**

**aunleiden** [ɔʊnlaɪdən] *v.w.* veropp gonen; aunwiesen; een Leida sennen - initiate. *Category:* **8.4.6.1. Start something.**

**aunlenjen** [ɔʊnleŋən] *v.w.* lenja moaken, entwäda Tiet ooda Mot - lengthen. *Category:* **8.2.2. Long.**

**aunliemen** [ɔʊnlimən] *v.w.* met Liem ooda waut bakajet twee Sachen toop liemen, dee moaken eent aun daut aundre baken - glue on.

**aunligjen** [ɔʊnli:ŋən] *v.s.* beligjen; emma wada velangen - continually solicit; pester. *Category:* **3.4.2.3.1. Annoyed.**

**Aunligjen** [ɔʊnli:ŋən] *n.n. Pl: -.* eene jewesse wichtje Sach - concern. *Category:* **3.2.1.1. Think about, 3.4.2.4.1. Worried, 3.5.1.2.9. Be about, subject.**

**aunligjent** [ɔʊnli:ŋənt] *adj.* biesied; doatoo; doamet vebungen; aunenaunda; aunhenkjlich; aunsteetent - abutting; adjacent; contiguous. *See:* **aunenaunda; aunhenkjlich; aunsteetent.** *Category:* **8.5.1.5. Touching, contact, 8.5.1.5.1. Next to.**

- aunmaldden** [ʊnma:lðən] *v.w.* sikj malden; sikj aunjäwen; aunsajen - report; announce; notify; set up an appointment. *See:* **malden**; **aunsajen**. *Category:* **3.2.2.3. Evaluate, test, 3.5.2.1. Report, 3.5.2.2. News, message, 3.5.1.2.1. Announce.**
- Aunmalda** [ʊnma:ldʌ] *n.m. Pl: Aunmaldasch. Variant: Aumalda.* Jereetschoft daut eene Jefoa malt, soo aus tB. Fia - fire alarm.
- aunmäten** [ʊnme:tən] *v.s.* em verut mäten toom paussen moaken - measure for a fitting.
- aunmoaken** [ʊnmoækən] *v.s.* faust moaken; toopkuplen - attach. *Category:* **7.5.2. Join, attach.**
- aunmumlen** *v.w.* dikj berollen; ennuzhlen - wrap cozily; overdress.
- aunnämen** [ʊne:mən] *v.s.* stonen loten aus goot jenuach; wellich hannämen - accept; adopt; hire; assume; suppose. *See:* **hannämen**. *Category:* **3.2.5.1. Believe, 3.2.5.4. Agree with someone, 3.3.2.1. Agree to do something, 3.3.5.1. Accept, 7.4.2. Receive, 2.6.4.2.1. Rear a child, 4.1.9.6. Adopt, 6.8.4.6. Hire, rent, 3.2.2.4. Guess, 9.4.4.6.1. Think so.**
- aunnaten** [ʊna:tən] *v.w.* knaup naut moaken - moisten. *Category:* **1.3.3. Wet.**
- aunneeden** [ʊnɛɪdən] *v.w.* met Needen faust moaken - rivet on.
- aunneien** [ʊnɛiən] *v.w.* met Notel un Drot ooda ne Neimaschien faust moaken - sew on.
- aunnoaglen** [ʊnnoʊglən] *v.w.* met Näajel faust moaken - nail on.
- Aunnom** [ʊno:m] *n.f. Pl: -.* een hannämen; eene Eenjunk; een aunnämen - acceptance. *Category:* **3.3.5.1. Accept.**
- aunnuzhlen** [ʊnʊzələn] *v.w.* sikj waut sea wieekjet ooda makeljet nodren - nuzzle into.
- aunoabeiden** [ʊnoʊbeidən] *v.w.* too sea oabeiden; äwameed woaren; kjwälen; rakren - overwork; over exert.
- aunordnen** [ʊno:ɔdnən] *v.w.* velangen; jesazlich velangen - give direction; order. *Category:* **4.5.3.2. Command, 7.5. Arrange, 7.5.5. Organize, 8.4.5.1. Order, sequence, 8.4.5.1.1. Series.**
- Aunordnunk** [ʊno:ɔdnʊŋk] *n.f. Pl: Aunordnungen.* eene Rääjel; een Jesaz; eene Väaschreft; een Jeboot- ordinance; law; demand. *Category:* **4.7.1. Laws, 4.7. Law, 4.9.3.1. Sacred writings, 3.3.3.4. Insist.**
- aunpaussen** [ʊnpausən] *v.w.* try on.  
 1 • waut Kjleeda proowen auf dee paussen; auf dee toom Pauss sent - try on; try and fit a garment.  
 2 • Ve'endrungen moaken soo daut waut leichta ooda määjlich es; omstalen - adapt; adjust; accommodate. *See:* **omstalen**; **stalen**. *Category:* **7.5.5. Organize.**
- aunpinjlen** [ʊnpɪŋlən] *v.w.* väl Kjleeda aun un äwa trakjen; sikj sea woam auntrakjen - dress heavily.
- aunplaunten** [ʊnpləuntən] *v.w.* Sot ooda ne Stud ooda Plaunt ensaten; waut plaunten doaropp daut et met de Tiet waut wieetvollet jeft - start new plants.
- aunpolen** [ʊnpo:lən] *v.w.* aun een Pol faustmoaken - tether to a pole.
- aunputren** [ʊnputrən] *v.w.* aukloppen, soo aus aun eene Dää ooda Fensta; sikj malden; aunfroagen - rap on a door. *See:* **aunkloppen**.
- aunräajen** [ʊnrɛajən] *v.w.* oppjeräacht moaken; aunftangen opptoräajen - excite; stimulate. *Category:* **2.6.2.2. Attract sexually, 3.4.1.4.1. Excited, 2.6.2. Sexual relations, 3.4.1.4. Interested.**
- aunräajent** [ʊnrɛajənt] *adj.* soo daut et eene Oppräajunk jeft; toom oppräajen - exciting. *Category:* **3.4.1.4.1. Excited.**
- aunräakjnen** [ʊnrɛacnən] *v.w.* wieetvoll hoolen; bieräakjnen - charge to the account.
- aunräden** [ʊnrɛ:dən] *v.w.* to wäm räden; aunftangen to wäm to räden - converse with; engage someone in a conversation; address someone.
- Aunrädform** [ʊnrɛ:dfɔ:m] *n.f. Pl: Aunrädformen.* eene Form von een Wuat, met dee eena wäm aunrät, tB. jeweenelje Aunrädform un heefelje Aunrädform - form of address.

**Aunrâdsform** [ɔunre:dsfɔrm] *n.f. Pl: Aunrâdsformen.* de Form von een Nomen, Tietel ooda Hauptwuat daut eena brukt toom dän aunrâden; tB. Oom Isaak - form of address.

**aunrakren** [ɔunra:krən] *v.w.* too sea schaufen; äwa'oabeiden - overexert.

**aunrechten** [ɔunrɛçtən] *v.w.* Leida sennen to een Onheil; aunfangen - raise up; incite. *Category: 4.8.2. Fight.*

**aunreeden** [ɔunrɛidən] *v.w.* reed moaken, soo aus een Toopkomen; tostaund brinjen - incite mischief; create excitement.

**aunreizen** [ɔunrɛitsən] *v.w.* opprâajen; oppjerâacht moaken - incite; stimulate; instigate. *Category: 4.8.2. Fight, 2.6.2. Sexual relations, 3.4.1.4. Interested.*

**Aunreizmeddel** [ɔunrɛitsmɛdɛl] *n.n.* een Meddel waut een Unjascheet aun ooda en eenem moakt; eene Medizien fa jewesse Foljen - stimulant. *Category: 2.5.7.2. Medicine, 5.2.6. Stimulant.*

**aunrieren** [ɔunrirən] *v.w.* aunschieren; opprâajen - touch; mix; incite. *Category: 2.3.5. Sense of touch, 7.3.4.1. Touch, 8.5.1.5. Touching, contact, 5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.5.3. Mix, 4.8.2. Fight.*

**aunrieten** [ɔunritən] *v.s.* met Macht ooda Lest waut sient moaken - acquire with some force.

**aunroopen** [ɔunrøupən] *v.w.* bie Tellefoon met wäm Kontakt moaken; lud aunrâden - call by phone; call; invoke. *Category: 1.6.4.3. Animal sounds, 3.5.1.4.1. Call, 4.2.1.4. Visit, 9.7.1. Name of a person, 9.7.3. Name of a thing, 4.9.4.1. Sorcery.*

**aunsajen** [ɔunsa:jən] *v.s.* bekaunt moaken; aunjäwen; aunmalden - announce. *See: aunmalden; malden. Category: 3.5.1.2.1. Announce.*

**Aunsaja** [ɔunsa:jʌ] *n.m. Pl: Aunsajasch.* eena dee waut aunsajcht; een Bekauntmoaka - announcer. *Category: 4.2.6.2. Sports.*

**aunsaten** [ɔunsa:tən] *v.w.* start suddenly.

1 • aunbrennen, unjen em Gropen aunbaken wan daut too heet es ooda nich jerieet woat - burn on; accumulate.

2 • aunfangen; goot aunstrenjen - start energetically; exert.

3 • sikj bedrinkjen - get drunk } - exert. *See: toopsaumlen. Category: 1.2.2.1. Soil, dirt, 1.3.4. Be in water, 9.1.2. Do, 6.8.2. Accumulate wealth, 7.5.1. Gather, 8.1.4.2. Increase.*

**Aunsauz** [ɔunsaʊts] *n.m. Pl: Aunsaz.* eene Kaunt, dee een bät rutstakjt ooda hecha es aus daut äwaje - protrusion; flange.

**aunschauften** [ɔunʃɔufən] *v.w.* eene Sach fa sikj besorjen; towäaj brinjen; kjeepen; aungonen - acquire; obtain. *See: aungonen; besorjen. Category: 3.2.2. Learn, 6.8.2. Accumulate wealth, 6.8.2.6. Collect, 7.4.3. Get, 7.4.2. Receive.*

**aunscheeten** [ɔunʃɛtən] *v.s.* met eene Flint waut scheeten oba nich doot moaken - wound by shooting.

**aunschieren** [ɔunʃirən] *v.w.* befeelen; soo vâl toopkomen daut et to feelen es; toopschieren; aunenaunda sennen - touch; come in contact with. *Category: 2.3.5. Sense of touch, 7.3.4.1. Touch, 8.5.1.5. Touching, contact.*

**aunschienen** [ɔunʃinən] *v.s.* eenen Endruck jäwen onen daut et gauns kloa es - appear. *Category: 2.3.1.5.1. Appear, 9.1.1.1. Exist, 9.4.4.6.3. Seem.*

**aunschient** [ɔunʃinɛnt] *adj.* soo aus daut schient; soo aus eenem daut vâakjemt ooda lat - appearing; seeming. *Category: 9.4.4.6.3. Seem.*

**Aunslach** [ɔunʃla:χ] *n.m. Pl: Aunslâaj.* Aunfaul; een aunjriepen ooda äwafaulen - attempts; demonstrations.

**aunschlonen** [ɔunʃlo:nən] *v.s.* take effect.

1 • wirkjen, soo aus Medizien; aunfangen to wirkjen - take effect; come into effect.

2 • een Zadel opphenjen toom waut bekaunt jäwen - post a notice. **Wan daut Wunda'eelj nich aunschlonen woat, mott wie no däm Dokta foaren.** If the wonder oil does not take effect, we will have to go to the doctor.



- aanschluten** [ɔʊnʃlytən] *v.s.* sikj met eene Grupp ooda Lia ve'eenjen; sikj ve'auntwuatlich moaken met wäm ooda eene Grupp - join; espouse; affiliate with. *Category:* **4.1.5. Unity, 4.2.1. Come together, form a group, 7.5.2. Join, attach, 4.1. Relationships, 4.1.2.1. Working relationship.**
- aanschlutent** [ɔʊnʃlytənt] *adj.* aunjeschluten; faust met waut toop - joining. *Category:* **7.5.2. Join, attach.**
- aanschluwen** [ɔʊnʃlyvən] *v.s.* von Kjeleeda, waut looss äwanämen - slip on.
- aanschmäären** [ɔʊnʃmɛaɪəɐn] *v.w.* sikj opp waut veloten daut nich soo utkjemt aus jeplont - fool; deceive; delude; hoodwink. *Category:* **3.2.1.4. Stupid, 3.5.5. Foolish talk, 4.3.5.5. Deceive, 3.5.1.3.2. Tell a lie, 6.8.9.2. Cheat.**
- aanschmäarent** [ɔʊnʃmɛaɪəɐnt] *adj.* soo daut et wäm aunjeschmääat haft; soo daut eena weinja kjricht aus waut eena jerääkjent haud - befooled; disappointed. *Category:* **3.4.2.1. Sad, 3.4.2.1.4. Disappointed.**
- aanschmeichlen** [ɔʊnʃmɛiχlən] *v.w.* met Lest sikj soo to wäm vehoolen, daut dee saul eenen gooden Endruck von eenem kjrieen - fawn at.
- aanschnalen** [ɔʊnʃna:lən] *v.w.* met Schnalen waut faust moaken - buckle on.
- aanschnieren** [ɔʊnʃniɪrən] *v.w.* met eenen Baunt ooda Reemen sea faust aunbinjen - overtighten; buckle down.
- aanschnieden** [ɔʊnʃnidən] *v.s.* dän ieeschten Schnett en waut moaken; anfangen to schnieden - make the first cut.
- aanschrieen** [ɔʊnʃriən] *v.s.* mootwellich opp waut ooda wäm schrieen; ut Veläajenheit ooda beduaren lud wäm aunräden - yell at. *Category:* **3.5.1.4.1. Call, 4.8.4.1. Rebuke.**
- aanschriewen** [ɔʊnʃrivən] *v.s.* dolschriewen; oppschriewen soo daut doa Oppwiess es - record; make a written note; record a sales transaction; keep score. *Category:* **3.5.3.2. Information, 3.5.7.5. Record, 3.5.9.5. Recorded music, 8.2.8. Measure.**
- aanschruwen** [ɔʊnʃryvən] *v.s.* faust moaken met Schruwen - screw on.
- aanschuwen** [ɔʊnʃjyvən] *v.s.* bat dichtbie schuwen oba nich too, tB. eene Dää - push closer.
- aanschwalen** [ɔʊnʃva:lən] *v.s.* oppschwalen; dikj woaren derch eene Enzindunk ooda Krankheit - swell. *Category:* **1.3.2.4. Wave, 2.5.6.3. Swell.**
- aanschweessen** [ɔʊnʃvɛisən] *v.w.* waut faust moaken derch schweessen - weld on.
- Aunsecht** [ɔʊnʃɛçt] *n.f. Pl: Aunsechten.* view.
- een Blekj; waut eena seenen kaun - view.
  - eene Enstalunk; woo eena waut besitt - attitude. *Category:* **2.3.1. See, 4.2.5. Drama, 3.2.5. Opinion, 3.2.1.1. Think about, 3.2.5.6. Attitude, 3.4. Emotion.**
- aunseenen** [ɔʊnʃɛinən] *v.s.* observe.
- bekijkjen; be'oobachten - observe; view; consider; regard; look on.
  - aufluaren; wachten woo waut utkomen woat - wait and see; wait for evidence. *Category:* **2.3.1. See, 2.3.1.1. Look, 2.3.1.2. Watch, 3.1.2.2. Notice, 3.2.1.1. Think about, 3.2.5. Opinion, 3.2.2.3. Evaluate, test, 3.2.5.1. Believe, 4.3.2. Admire someone.**
- aunsiedlen** [ɔʊnʃsidlən] *v.w.* wua hantrakjen; eene Städ fa sikj besorjen un daut tusmoaken - settle (like an immigrant). *Category:* **1.2.2.1. Soil, dirt, 1.3.4. Be in water.**
- Aunsiedla** [ɔʊnʃsidlɔ] *n.m. Pl: Aunsiedlasch.* eena dee fresch aansiedelt - settler.
- Aunsiedlunk** [ɔʊnʃsidlʊŋk] *n.f. Pl: Aunsiedlungen.* eene Siedlunk; eene Jääjent wua eene Grupp aansiedelt ooda hantrakjen deit - settlement. *Category:* **6.5.1.1. House.**
- Aunsoag** [ɔʊnʃɔɔɔɔ] *n.f. Pl: Aunsoagen.* Bekauntmoakunk; een aunjäwen ooda bekauntmoaken - announcement. *Category:* **3.5.1.2.1. Announce.**
- aunspalden** [ɔʊnʃpa:lɔdən] *v.w.* met eene ooda miere Notlen waut toopmoaken; eene Spald aunmoaken - pin on; affix with a pin.
- aunspaunen** [ɔʊnʃpɔʊnən] *v.w.* reed moaken toom foaren, soo aus Pieed de Sälen opplajen un dän Woagen aunspaunen toom foaren - hitch up.

- aunspetzen** [ɔunspetsən] *v.w.* spetz moaken; eene schoape Spetz moaken - sharpen to a point. *Category:* **8.3.2.3.1. Pointed.**
- aunspieen** [ɔunspiən] *v.s.* metem Mul waut Spie opp waut ooda eenem schmieten - spit at.
- aunspornen** [ɔunspɔrnən] *v.w.* wäm mootich to waut moaken - urge on; motivate. *Category:* **3.4.1.4.2. Enthusiastic.**
- aunspunjen** [ɔunspunən] *v.w.* eene kijienet deepet Loch en eene Rebus moaken toom seenen auf dee riep es - test a watermelon for ripeness by cutting a small triangle or rectangle through the rind.
- aunstalen** [ɔunsta:lən] *v.w.* een Toopkomen plonen un werkjlich moaken - place in a position of authority or responsibility; turn or switch on; make mischief.
- Aunstault** [ɔunstault] *n.f. Pl:* **Aunstaulten.** een Jebied ooda Jeschaft wua eena Bildunk ooda fa kranke Behaundlunk kjrieen kaun - institution. *Category:* **2.5.7.4. Hospital, 4.2.1.8. Organization.**
- Aunstaultswajchta** [ɔunstaultsva:çtʌ] *n.m. Pl:* -. een Wajchta en eene Aunstault; eena dee en een grootet Jebied Oppsechta es - janitor; caretaker; watchman; guard. *Category:* **6.5.3.1. Building equipment and maintenance, 4.4.4.5. Protect, 4.8.2.4. Defend, 6.6. Occupation, 4.8.3.6. Military organization, 4.8.3.7. Weapon, shoot.**
- aunsteeten** [ɔunstætən] *v.s.* een bät naunsteeten; toopsteeten; beleidjen - abut; touch; offend; hurt someone's feelings. *Category:* **2.3.5. Sense of touch, 7.3.4.1. Touch, 8.5.1.5. Touching, contact, 3.4.2.1.1. Dislike, 3.4.2.3. Angry, 3.5.1.8.2. Insult, 4.3.4.1. Do evil to, 3.4.2.1.6. Upset.**
- aunsteetent** [ɔunstætənt] *adj.* aun; bat naun; soo daut et aunschieet; aunligjent; aunenaunda; aunhenkjlich - contiguous; abutting; offensive; discourteous. *See:* **aunenaunda; aunhenkjlich; aunligjent.** *Category:* **8.5.1.5. Touching, contact, 3.4.2.1.1. Dislike, 3.4.2.3. Angry, 4.3.7.1. Impolite, 4.8.2.3. Attack, 4.8.3.7. Weapon, shoot.**
- aunsteften** [ɔunstəftən] *v.w.* aunfangen; enleiden; waut em Schwunk brinjen - incite; start. *Category:* **4.8.2. Fight, 6.7.9. Machine, 8.4.6.1. Start something.**
- Aunstefta** [ɔunstəftʌ] *n.m. Pl:* -. eena dee waut aunftangt ooda aunsteften deit; dee wäa eene Sach (nich een Dinkj) em Schwunk kjricht - instigator.
- aunstejieren** [ɔunstəjirən] *v.w.* waut em Schwunk brinjen ooda em Schwunk hoolen, soo aus een Trubbel ooda eene Bewäajunk - instigate; perpetrate. *Category:* **4.8.2. Fight.**
- Aunstejierunk** [ɔunstəjirʊŋk] *n.f. Pl:* **Aunstejierungen.** *Variant:* **Aunstejierinj.** een Faul von waut em Schwunk brinjen ooda hoolen; waut aunstejieren - perpetration.
- aunstekjen** [ɔunstɛcən] *v.w.* ignite.
- een Fia aunfangen; waut en Fia brinjen - ignite; light; kindle.
  - eene Krankheit von eenem nom aundren wieda jäwen - infect; communicate.
  - toopstekjen; Stekja toop saten un toopneien - sew patches together. *Category:* **5.5.1. Light a fire, 1.1.1. Sun, 5.5.5. What fires produce, 8.2.9.2. Light in weight, 8.3.3. Light, 8.3.3.1.1. Light source, 8.3.3.1.2. Bright, 2.5.5. Cause of disease.**
- aunstekjlen** [ɔunstɛclən] *v.w.* met eenen Stekjel waut toophoaken - pin machinery together.
- aunstekjent** [ɔunstɛcənt] *adj.* soont waut aunstekjen deit, soont waut wieda drajcht - communicable. *Category:* **2.5.5. Cause of disease.**
- Aunstekjunk** [ɔunstɛcʊŋk] *n.f. Pl:* **Aunstekjungen.** *Variant:* **Aunstekjinj.** een wiedadroagen soo aus von eene wankende Krankheit; eene Enzindunk aum gonen kjrieen - infection. *Category:* **2.5.2. Disease, 2.5.5. Cause of disease.**
- aunstemmen** [ɔunstɛmən] *v.w.* eene Stemm jäwen toom een Leet ooda Jesank aunfangen; een Leet aunfangen to sinjen - intone; start a song or a tune.
- aunstendich** [ɔunstɛndiç] *adj. Variant:* **austendich.** aunjenäm; nich prost loten; jescheit - proper; seemly; decent; respectable; becoming; well-behaved; handsome. *Category:* **8.3.7.7. Right, proper, 8.3.7.7.3. Compatible, 9.3. Very, 4.3.1. Good, moral, 9.4.1.3. Aspect--stative verbs, 4.3.7. Polite, 2.3.1.8.1. Beautiful, 2.6.2.2. Attract sexually.**

- aunstieen** [ɔunstjən] *v.s.* oppkomen; äwadäl komen - arise. *Category:* **7.2.2.4. Move up, 9.1.1.1. Exist.**
- aunstonen** [ɔunsto:nən] *v.s.* een Jefaulen aun waut haben; waut jleichen - appeal. *Category:* **2.6.2.2. Attract sexually, 3.3.2. Request.**
- Aunstooss** [ɔunstøus] *n.m. Pl:* -. eene Beleidjunk; waut onverhofs schwoaret - stumbling block.
- Aunstoot** [ɔunstøvt] *n.m. Variant:* **Austoot.** een Aunfaul; Eppillepsie - epilepsy; catalepsy; convulsions. *Category:* **2.5.2. Disease.**
- aunstrenjen** [ɔunstrejən] *v.w.* sea schaufen; sikj meed moaken; sikj sea bemieejen - exert; struggle; strain. *Category:* **9.1.2. Do, 4.8.2. Fight, 6.1.2.1. Try, attempt, 2.5.3. Injure, 7.3.3.1. Take something from somewhere.**
- Aunstrenjunk** [ɔunstrejɔŋk] *n.f. Pl:* **Aunstrenjungen.** een Faul von sikj sea bemieejen - effort; exertion.
- aunstriken** [ɔunstrɪcən] *v.w.* strike match.
- 1 • een Strich moaken toom waut auntieekjnen; foawen - stroke; make a line; paint.
  - 2 • een Schwäwel striken toom Fia moaken - strike a match.
- aunt** [ɔunt] *contr.* aun daut - at the.
- auntaksen** [ɔunta:ksən] *v.w.* soo aus een Voagel ooda eene Han äten deit; met een Schnowel waut aunbieten - peck at.
- auntieekjnen** [ɔuntjæcnən] *v.w.* tieekjnen; dolschriewen; een Tieekjen moaken opp waut, soo daut eena daut näakjste mol weet waut eena tieekjnen wull - mark; score; delineate. *Category:* **2.3.1.4. Show, let someone see, 3.5.8.4. Show, indicate, 3.6.5. Correct, 3.6.7. Test, 4.2.2.3. Celebrate, 7.7.7. Mark, 4.2.3.1. Compose music, 4.2.6.2. Sports, 8.1.1.5. Numbered group, 8.3.2.5. Furrow.**
- auntolen** [ɔunto:lən] *v.w.* een Poat von waut betolen - make a down payment.
- Auntolunk** [ɔunto:lɔŋk] *n.f. Pl:* **Auntolungen.** *Variant:* **Auntolinj.** een Poat von waut betolen; de ieeschte Tolunk toom faust saten daut eena daut kjeepen well - down payment; fee; premium; retainer. *Category:* **6.9.6. Insurance.**
- auntovestonen** [ɔunto:fə'sto:nən] *adv.* eenem waut soo vestonen; stoakj aundieden - imply. *Category:* **3.5.8.4. Show, indicate.**
- auntovestonenjäwen** [ɔunto:fə'sto:nɛp:vən] *v.s.* no waut hanwiesen onen daut krakjt to sajen; vestonen loten - hint strongly.
- auntrafen** [ɔuntra:fən] *v.s.* waut bejäajnen; toofalich waut seenen ooda bie waut sennen - come upon; discover a situation; find; meet. *Category:* **7.6.2. Find, 3.2.2. Learn, 4.2.1.2. Encounter, 4.2.1.3. Meet together, 4.2.6.2. Sports, 7.5.1. Gather, 7.5.2.1. Link, connect, 8.5.1.5. Touching, contact.**
- auntrakjen** [ɔuntra:cən] *v.s.* en een Hamd, Kjleet, Schoo ooda soo waut nenn krupen; sikj kjleeden - attract; gravitate; acquire an odour. *Category:* **2.6.2.2. Attract sexually, 3.4.1.4.4. Attract, 7.3.2.8. Pull.**
- auntrakjent** [ɔuntra:cənt] *adj.* soo daut eenem daut trakjt ooda lokt; soo daut eenem daut intressieet ooda jankat - attractive; inviting; interesting; winsome. *See:* **moakhauffich; schompieren; trakjent.** *Category:* **2.3.1.8.1. Beautiful, 2.6.2.2. Attract sexually, 3.4.1.4.4. Attract, 3.4.1.4. Interested.**
- Auntrakjsel** [ɔuntra:csəl] *n.n. Pl:* **Auntrakjsels.** een Kjleet ooda Kjleedie; waut eena sikj auntrakjen kaun - piece of clothing.
- auntsied** [ɔuntsid] *adv. Lit:* aside tosied; nich medden mank - put aside; brush aside. *Category:* **7.3.2.3. Put aside, 7.3.4.3. Put down.**
- auntuksen** [ɔuntuksən] *v.w.* waut haustich aanschieren un fuaz tochlotten; een Tuks ooda kjliena Stuks jäwen; sikj waut loten en Jefeel wee doonen; jestat feelen - peck at.
- Auntwuat** [ɔuntvuæt] *n.f. Pl:* **Auntwieed.** een Wuat ooda Sauz, dee eene Froag tofräd stalt; eene Bemoakjunk to eene Froag - reply; response; solution; answer. *Category:* **3.5.1.5.1. Answer, 4.4.4. Respond to someone in trouble, 9.1.2.2. React, respond, 1.3.5. Solutions of water, 6.6.2.9. Working with chemicals, 7.5.3. Mix, 8.1.2.1. Mathematics, 3.2.2. Learn, 3.2.2.5. Solve, 3.6.8. Answer in a test.**

- auntwuaten** [ɔuntvuətən] *v.w.* eene Auntwuat jåwen; daut sajen waut eene Froag velangt - reply; answer; respond; retort. **Hee wull nich auntwuaten, aus see frugen wua hee jewast wia.** He did not want to answer, when the asked where he had been. *See: be'auntwuaten.* *Category: 3.5.1.5.1. Answer, 3.2.2. Learn, 3.2.2.5. Solve, 3.6.8. Answer in a test, 8.1.2.1. Mathematics, 4.4.3. Respond to trouble, 9.1.2.2. React, respond.*
- aunveleeft** [ɔunfə'lœift] *adj.* soo daut eena dee sea goot es; soo daut eena vål met daut to doonen haben well - beloved. *Category: 4.3.3. Love.*
- Aunveleewda** [ɔunfə'lœivdɑ] *n.m. Pl: Aunveleewde.* eena, dām eena haft vål råkijnen jeliëet; eena, dām eena goot jeworden es - beloved. *Category: 4.3.3. Love.*
- aunvetruen** [ɔunfə'tryən] *v.w.* wäm waut äwajåwen; jleewen daut dee daut kaun ooda woat - trust; have confidence in. **Wiels hee emma soone goode Oabeit deit, hab wie am daut aunvetrut.** Since he always does such good work, we entrusted this to him. *Category: 3.2.5.1.1. Trust.*
- Aunvetruen** [ɔunfə'tryən] *n.n.* sikj opp waut veloten; Vetruen - trust. *Category: 3.2.5.1.1. Trust.*
- aunvetru** [ɔunfə'try] *adj.* met Vetruen jesajcht; metjedeelt; äwajäft - trusted; confided. *Category: 3.2.5.1.1. Trust.*
- aunwanen** [ɔunva:nən] *v.w.* soo foaken seenen ooda doonen, daut eenem daut bekaunt es un emma soo haben well; to Mood moaken; jewant woaren; enläwen - acquire a habit; become accustomed to. **Met de Joaren en Mexico, haft hee sikj daut Spaunisch räden aunjewant.** With the years in Mexico, he has become accustomed to speaking Spanish. *See: enläwen.*
- aunwanden** [ɔunva:ndən] *v.w. Variant: aunwenden.* em Jebruck nämen soo aus een Wuat ooda eene Lia-apply; make proper use of; practice; employ; utilize. *Category: 2.5.7.1. Doctor, nurse, 4.3. Behavior, 9.1.2. Do, 6.9.2. Work for someone, 3.3.2. Request.*
- aunwartlen** [ɔunva:ʉtlən] *v.w.* niee Wartlen schmieten; langsam äwa Tiet sikj aun waut faust moaken - root. *Category: 1.5.5. Parts of a plant, 2.1.1.5. Tooth, 2.1.5. Hair, 6.2.1.2. Growing roots, 9. Grammar.*
- aunwäsent** [ɔunve:sent] *adj.* tojåajen; oppe Städ sennen; doa - be present. *See: bewåaj.*
- Aunwault** [ɔunvɔult] *n.f. Pl: Aunwaulten.* een Ofkot; eena em Jesaz jeliëet, toom eenem ver daut Jesaz väästonen; een Rajchgsaunwault - barrister; lawyer; solicitor; proctor. *See: Rajchtsaunwault; Ofkot.* *Category: 4.7. Law, 4.7.4.1. Legal personnel, 6.6. Occupation.*
- aunwaussen** [ɔunvɔusən] *v.s.* groot woaren; oppwaussen; daut Kjinjaje auflajen - mature; grow toward adulthood. *Category: 1.5.6. Growth of plants, 2.6.4.4. Adult, 2.6.4.5. Old person, 2.6.4.6. Grow, get bigger, 4.3.1.3. Mature in behavior, 4.3.8. Change behavior, 8.4.6.5.2. Old, not young.*
- aunwaussent** [ɔunvɔusent] *adj.* aum groot woaren - nearing adulthood.
- aunwenden** *See main entry: aunwanden.*
- aunwiesen** [ɔunvisən] *v.s.* een Biespel moaken; waut aus een Väabilt jåwen ooda wiesen - show by example; start a trend; tempt; lead astray. *Category: 3.4.1.4.4. Attract, 4.3.1.1. Bad, immoral.*
- aunwiesent** [ɔunvisən] *adj.* soo daut et wiest; soo daut et to seenen es - indicating.
- Aunwiesunk** [ɔunvisʉŋk] *n.f. Pl: Aunwiesungen.* een wiesen opp waut eene Lia sikj stett - reference.
- aunwitten** [ɔunvitən] *v.w.* met Kaulkj bestriken; witt moaken - whiten; whitewash. *Category: 8.3.3.3.6. Change color, 6.5.3. Building materials.*
- aunwoawen** [ɔunvɔavən] *v.w.* waut sien ieejnet moaken - acquire. *Category: 3.2.2. Learn, 6.8.2. Accumulate wealth, 6.8.2.6. Collect, 7.4.3. Get.*
- Aunwoawa** [ɔunvɔavɑ] *n.m. Pl: Aunwoawasch.* een Fria; een Mensch dee Lied vesieekjt toop to brinjen daut see sikj befriëen sellen - someone that goes to bat for a wooer; agent who asks for a girls hand on behalf of another man. (ex: Cerano de Bergerac).
- Aunzol** [ɔuntso:l] *n.f. Pl: Aunzolen.* eene Zol von Menschen; miere; vüle toop; een grootet Numma ooda Schoof; eene Somm - number; quantity; amount. *See: Somm.* *Category: 4.2.3. Music, 8.1. Quantity, 8.1.1. Number, 8.1.2. Count, 8.2.8. Measure, 8.1.2.2. Add numbers.*



- aunzuben** [ɔuntsyβən] *v.w.* eefach kjeleeden; Kjeleeda auntrakjen - dress; dress slovenly. *Category:* **5.3. Clothing, 5.3.2. Women's clothing.**
- Aunzuch** [ɔuntsʊχ] *n.m. Pl:* **Aunziej.** een Kjeleet; een Maunskjeleet; een Kjeleet daut eenem sien Amt wiest - suit; vestment; habit of clothing. *Category:* **4.2.6.1.1. Card game, 4.7.4. Court of law, 5.3.1. Men's clothing, 8.3.7.7. Right, proper.**
- Aupel** [ɔupəl] *n.m. Pl:* **Apel.** eene runde sauftje Frucht von een Aupelboom - apple. *Category:* **1.5.1. Tree, 5.2.3.1.2. Food from fruit.**
- Aupelboom** [ɔupəlbəʊm] *n.m. Pl:* **Aupelbeem.** een Boom dee Apel drajcht - apple tree.
- aupeldwautsch** [ɔupəldvɔʊtʃ] *adj.* dwautsch; nich bie rajchtet denkjen; em Kopp vedreit - crispy; sour attitude. *Category:* **5.2.1. Food preparation, 8.3.6.3. Stiff, flexible.**
- Aupelkoos** [ɔupəlkoʊs] *n.f. Pl:* **Aupelkoosen.** eene Frucht von eenen Aupelkoosen Boom - apricot. *Category:* **1.5.1. Tree, 5.2.3.1.2. Food from fruit, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**
- Aupelkruz** [ɔupəlkrʏts] *n.f. Pl:* **Aupelkruzen.** een Klockenhus; de Medd vom Aupel wua de Kjieena sent - apple core. *See:* **Klockenhus.**
- Aupelkuak** [ɔupəlkuæk] *n.f. Pl:* **Aupelkuaken.** eene Kuak en Fat jebrot dee Apelstekja em Dieech haft - apple fritters.
- Aupelmooss** [ɔupəlməʊs] *n.f.* eene Moos met Apelstekja; eene seete Kost von Apel un Malkj oppjekoakt - apple sauce.
- Aupelsauft** [ɔupəlsɔʊft] *n.f.* eene Sauft von Apel - apple juice.
- Aupelschal** [ɔupəlʃa:l] *n.f. Pl:* **Aupelschalen.** de Schal von een Aupel - apple peel.
- aupelschemmel** [ɔupəlʃeməl] *adj.* eene schemmelje Kalia von Pieed; lichtbrun - dapple grey.
- Aupelsien** [ɔupəlsin] *n.f. Pl:* **Aupelsienen.** Orange; Frucht von eenen Aupelsienen Boom - orange. *Category:* **1.5.1. Tree, 5.2.3.1.2. Food from fruit, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**
- Aupelstekj** [ɔupəlstɛc] *n.m. Pl:* **Apelstekja.** een Biet von een Aupel - pieces of dried apple.
- aus** [ɔʊs] *conj.* to de selwje Tiet; biejjikj soo; meist äwareen; auf - as; than; but except; apart from; when. **Hee kjeem aus de Sonn oppjinkj.** He came at sunrise. **Vermeddach rikjt de Kjääkj aus wan Äten jemoakt woat.** In the forenoon the kitchen smells as though food is being cooked. *Category:* **8.3.5.2.2. Like, similar, 8.4.5.2.2. At the same time, 8.3.5.2. Compare, 9.6.1.5.1. Except, 9.6.1.6. Dissociation, 8.4. Time, 8.4.3. Indefinite time, 9.2.3.2. Indefinite pronouns, 9.2.3.4. Question words.**
- Ausch** [ɔʊ] *n.f.* Äwabliefesl wan waut utjebrent es; Äsel - ashes. *See:* **Äsel.** *Category:* **2.6.6.5. Bury.**
- Auschbehelta** [ɔʊʃbɛhɛltʌ] *n.m. Pl:* **Auschbeheltasch.** een Dinkj toom Ausch hoolen ooda droagen; Auschkjiej; Äselkjiej - ash container.
- Auschkjiej** [ɔʊʃcip] *n.f. Pl:* **Auschkjiepen.** een Auschbehelta; eene Kjiej fa Ausch; Äselkjiej - ash container.
- Auschklompen** [ɔʊʃklɔmpən] *n.m. Pl:* **Auschklompes.** een Klompen Ausch - ash pile.
- Auschkomkje** [ɔʊʃkɔmçɛ] *n.n. Pl:* **Auschkomkjes.** een Behelta fa Ausch, soo aus Ziggoaren Ausch - ash-tray.
- Auschkul** [ɔʊʃkyl] *n.f. Pl:* **Auschkulen.** een Loch wua Ausch nenjefieet woat; Äselbood - ash pit. *See:* **Äselbood.**
- Auss** [ɔʊs] *n.f. Pl:* **Aussen.** eene Wal ooda uk Scheft; eene runde Stang dee met daut Raut toop dreit, ooda opp dee daut Raut dreit - axle; axis. *Category:* **7.2.4.1.1. Vehicle, 8.1.2.1. Mathematics.**
- Aust** [ɔʊst] *n.m. Pl:* **Asta.** een Oarm von eenen Boom - branch; limb. *Category:* **1.3.1.3. River, 1.5.5. Parts of a plant, 3.2.3.2. Area of knowledge, 8.1.6.1. Part, 2.1.3. Limb.**
- Austma** [ɔʊstmʌ] *n.n.* eene Krankheit en dee eena schlaecht odmen kaun wan jewesse Sachen enje'odemt woaren, wiels de Lungen beschädicht sent - asthma. *Category:* **2.5.2. Disease.**
- Australien** [ɔʊstra:lin] *n.n.* een Insel Kontinent nom Sieden von Asien; eene Nazion dee de Insel gauns ennemt, de Hauptstaut es Canberra - Australia.

**auten** *See main entry: äten.*

**Autfitt** [ʊʊftɪt] *n.n. Pl: Autofitts.* een Stekj Jereetschoft; een Trekjta met Maschien hinjaraun; daut waut eena sikj aunjetrocken haft - outfit; clothing. *Category: 5.3. Clothing.*

**Auto** *n.n. Pl: Autos.* eene Koa - automobile; car.

**automatikj** [ʊʊto:ma:ɪtɪk] *adv.* von selfst; eene Sort Transmischen, daut von selfst von een Jia no daut aundre jeit - automatic.

**automatisch** [ʊʊto:ma:ɪtɪʃ] *adj.* von selfst; von selfst; onen doa waut aundoonen - automatically.

**äwa** [e:vʌ] *prep.* over.

1 • opp waut von eene Sied bat de aundre; hecha aus - on top of; over; covering; above; higher than; superior to; more than; exceeding. **De Wolkjen trocken äwa, un daut leet no Rääjen.** The clouds came over and it threatened to rain.

2 • opp een Teema - concerning. **Well wie ons nich äwa dit strieden.** Let us not argue over this. *See: ver.* *Category: 8.1.4. More, 8.4.6.6.1. Again, 8.5.1.3.1. Above, 8.2.6.1. Far, 8.4.6.2. Past, 9.3.1.3. To a larger degree.*

**äwa** *adv.* vebie; foadich; vegonen - past; finished. **Nu daut de Heljedoag äwa sent, well wie sea schaufen.** Now that the holidays are over, we want to work hard.

**äwa'äten** [e:va:'ʔe:tən] *v.s.* too väl äten; mea äten aus goot fa eenem es - overeat.

**äwa'aunstrenjen** [e:va:'ʔəunstɾɛŋən] *v.w.* too sea schaufen; kjwälen - over exert; over strain.

**Äwa'aunstrenjunk** *n.f. Pl: Äwa'aunstrenjungen.* eene Kwol; eene Kjwälarie - torture.

**äwabäarent** [e:va:bɛərənt] *adj.* toodrinjlich; met too väl velangen; ommaklich väl velangent - priggish; overbearing.

**äwabeeden** [e:va:bɛɪdɛn] *v.s.* mea beeden aus aundre; too väl beeden - overbid.

**äwabekjen** [e:va:bɛcən] *v.w.* dolbekjen; rauflangen; äwabieejen - bend over. *Category: 7.1.8. Bend down.*

**äwabieejen** [e:va:biɛjən] *v.s.* äwabekjen; sikj bieejen; vebieejen - bend over; stoop. *See: bekjen.* *Category: 7.1.8. Bend down.*

**äwabinjen** [e:va:bɪŋən] *v.s.* waut äwa waut binjen - tie over.

**Äwablietsel** [e:va:blɪtsəl] *n.n. Pl: Äwablietsels.* Äwafluss; Äwamot; daut waut äwajebliet - leftovers; leavings; remainder. *Category: 5.2.1.4. Food storage, 8.1.7.4. Remain, remainder, 8.1.2.3. Subtract numbers.*

**äwabliewen** [e:va:blɪvən] *v.s.* mea aus jenuach sennen; nich jebrukt woaren wiels doa too väl es - remain; be left over. *Category: 7.2.7.2. Stay, remain, 8.1.7.4. Remain, remainder, 8.4.7. Continue, persevere.*

**äwablosen** [e:va:blo:sən] *v.w.* blow over.

1 • vebie pusten; äwa pusten - blow over.

2 • sikj berujen von waut eenem oppräajd - pass; settle down. *Category: 1.2.1.1. Mountain, 3.6.7. Test, 4.2.6.2.1. Football, soccer, 4.7.2. Pass laws, 7.2.3.5. Move past, over, through, 7.3.1.1. Throw, 8.1.4. More.*

**äwabroden** [e:va:bro:dən] *v.w.* refry.

1 • daut eene Paun loten soo heet woaren daut et äwakoakt un äwarant broden - fry to overflowing.

2 • toom tweedemol reeden ooda - refry.

**äwabrostich** [e:va:brɔstɪç] *adj.* met de Brost no väären jeschowen; brow; ekjich; baussich - with chest forward.

**äwabrudlen** [e:va:brʊdlən] *v.w.* äwakoaken en eene Paun - boil over. *Category: 5.2.1.1. Cooking methods.*

**äwabruzhen** [e:va:brʊzən] *v.w.* äwakoaken; sea schumen - foam over.

**äwabuaren** [e:va:buəɪən] *v.w.* vedeenen; mea fa eene Oabeit kjrieen aus eenem daut jekost haft - make a profit. *Category: 6.8.2.2. Make profit.*

**äwabuut** [e:va:buət] *adj.* äwa de Kaunt, soo aus von een Schepp ooda Woagen - overboard.

**äwadach** [e:va:da:x] *adv.* bie dach; em Dach; nich de Nacht - during the daytime.

**äwadakjen** [e:va:da:cən] *v.w.* eene Dakj, ooda soo waut, äwa waut moaken ooda dakjen - cover. *Category:* **3.5.1.5.3. Hide your thoughts, 7.3.7. Cover, 7.3.7.2. Wrap, 7.3.7.3. Spread, smear, 7.5.9.2. Fill, cover, 8.6.4.1. Outer part.**

**äwadäl** [e:va:de:l] *adv.* opp un rom; äwahäa; to seenen; nich trigj jetrocken ooda vestoaken - up and about; prominent; messy; untidy; unorganized. *Category:* **2.3.1.5. Visible, 4.5.6.1. High status, 4.3.6.3. Untidy, 7.5.5.1. Disorganized.**

**äwadäm** [e:va:de:m] *adv.* en dee Tiet; en de Tiet aus waut wort - during that time; then. *Category:* **8.4.3. Indefinite time, 8.4.5.1.3. Next, 8.4.5.2.1. After, 9.2.5.3. Sentence conjunctions, 9.6.2.6. Result, 9.6.3.1. Markers of transition.**

**äwadoonen** [e:va:dəʊnən] *v.s.* too sea waut doonen; äwa aunstrenjen; Schoden kjriien von too sea schaufen ooda waut doonen - overdo; repeat. *Category:* **3.5.1.3.6. Exaggerate, 4.3.6.1. Lack self-control, 3.5.1.2.6. Repeat, 8.4.6.6.1. Again.**

**äwadräwen** [e:va:dre:vən] *adj.* met Äwadrief; met jratre Moten aus de Woarheit toolat - exaggerated. *Category:* **3.5.1.3.6. Exaggerate.**

**äwadreessich** [e:va:drɛisɪç] *adj.* toom meed woaren; lankwielich; äwadräwen; too väl velangent; too aunspaunent - monotonous; boring; dull; drab; sick of. *See:* **lankwielich.** *Category:* **3.4.1.4.6. Uninterested, bored, 2.4.4. Tired, 1.1.3.2. Cloud, 8.3.2.4. Blunt, 8.3.3.3. Color.**

**Äwadreessichkjeit** [e:va:drɛisɪççeit] *n.f.* een Toostaunt von sea meed woaren von daut selwje; Lankwielichkjeit - monotony. *Category:* **3.4.1.4.6. Uninterested, bored.**

**äwadreien** [e:va:drɛiən] *v.w.* opp eene aundre Sied dreien; aum dreien kjriien, soo aus een Moota - turn over. *Category:* **7.3.5. Turn something.**

**äwadriest** [e:va:drist] *adj.* too driest; vewoacht - over confident.

**äwadriewen** [e:va:drivən] *v.s.* sajen daut waut jrata ooda mea ooda hecha es, aus daut werkjlich es - exaggerate; overact; overstate. *Category:* **3.5.1.3.6. Exaggerate, 4.2.5. Drama.**

**äwadriewent** [e:va:drivent] *adj.* met äwadriewen; utjepuzt; met mea aus de Woarheit - extreme; outrageous; exaggerated. *Category:* **3.2.5.7. Extreme belief, 8.2.6.1. Far, 3.5.1.3.6. Exaggerate.**

**Äwadriessichkjeit** [e:va:drɛisɪççeit] *n.f.* de Toostaunt von vedrissich sennen; een Jefeel daut eena nich wieda kjemt ooda vesteit waut doa passieet - frustration. *Category:* **3.4.2.3.1. Annoyed.**

**äwadroagen** [e:va:drɔagə] *v.s.* von eene Städ no de aundre droagen; soo aus eene wankende Krankheit von eenem nom aundren wiedajäwen - transfer. *Category:* **7.2.8. Send someone, 7.3. Move something, 3.5. Communication, 3.5.1.4.2. Contact, 2.5.5. Cause of disease.**

**äwaducken** [e:va:dʊkən] *v.w.* een Kaunkje ooda eene Tonn soo wiet ducken daut doa waut rut rant - tip over. *Category:* **7.2.2.5.1. Fall, 7.3.1.4. Knock over.**

**äwadunklen** [e:va:dʊŋklən] *v.w.* met Wolkjen betrakjen; dunkel ooda diesta woaren wäajen Wolkjen, waut aundret enne Loft ooda een Monenvedunklen - cloud over; eclipse. *Category:* **8.3.3.2.1. Shadow.**

**äwa'ellat** [e:va:'ʔɛla:t] *adj.* sea oolt jeworden - aged. *Category:* **2.6.4.5. Old person, 8.4.6.5.2. Old, not young.**

**äwafaulen** [e:va:fəulən] *v.s.* fall over.

1 • omfaulen; nich kjennen stonen bliewen - fall over; tip over.

2 • aunjriepen met Jewault; bekjamfen; met Jewault waut ooda wäm enne Macht nämen; todoak gonen - attack. *Category:* **3.5.1.8. Criticize, 4.8.2.3. Attack, 7.2.2.5.1. Fall, 7.3.1.4. Knock over.** *See:* **aunjriepen; todoak.**

**äwafellen** [e:va:fɛlən] *v.w.* too väl en waut nenjeeten; soo väl nenjeeten daut et äwarant - over fill.

**äwafieren** [e:va:firən] *v.w.* seduce.

1 • von eene Städ no de aundre fieren - transport.

2 • wäm kjriien daut hee aun eene Sach jleeft - seduce. **Voda fruach auf wie de Sakj no am äwajefieet hauden.** Father asked whether we had transported the bags over to him. **Hee wort von**

**eenen Erriera äwafieet, un dan veleet hee ons.** He was seduced by a heretic, and then he left us. *Category:* **2.6.2.2. Attract sexually, 2.6.2.3. Sexual immorality, 3.4.1.4.4. Attract.**

**äwaflechlich** [e:va:flɛçliç] *adj.* flak; nich deep; onen de gaunse Meenunk jäwen - superficially; cursory; perfunctory.

**äwafliissich** [e:va:flɪsiç] *adj.* toom äwajen; too väl - superfluous; superabundant; spare; redundant. *Category:* **8.1.7.1. Extra, 4.4.4.1. Mercy.**

**Äwafloss** [e:va:flʊs] *n.m.* eene Mot dee äwarant; waut too väl es; waut nich nutzboa es - glut; surplus; profusion. *Category:* **8.1.7.4. Remain, remainder.**

**äwafloaren** [e:va:foaɹən] *v.s.* drive over.

1 • äwa waut foaren - drive over; cross; pass over.

2 • eene Strakj foaren - traverse. **hee es daut en eene Stund äwajefloaren? De Schlauch schneet twei aus hee doa äwafua.** The hose was cut when he drove over it. **Peeta es de Miel en eene sea korte Tiet äwajefloaren.** Peter traversed the mile in a very short time. *Category:* **3.4.2.3. Angry, 4.7.7.4. Execute, 4.9.7.2. Christianity, 7.2.3.5. Move past, over, through.**

**äwafloawen** [e:va:foaɹən] *v.s.* met Foaw bedakjen ooda bestrikjen - paint over.

**äwafodren** [e:va:fodrən] *v.w.* too väl von wäm ooda waut velangen - demand too much; overcharge.

**äwafräten** [e:va:fre:tən] *v.s.* too väl fräten; mea fräten aus waut goot fa däm es - over eat.

**Äwagloowen** [e:va:gləʊvən] *n.m. Pl: Äwagloowes.* een Gloowen en waut nich to bewiesen es; een Gloowen en waut nich to mäten, hieren ooda seenen es - superstition. *Category:* **3.2.5.1. Believe, 4.9.9. Irreligion.**

**äwagloowsch** [e:va:gləʊv] *adj.* met Äwagloowen; em Äwagloowen - superstitious. *Category:* **3.2.5.1. Believe, 4.4.5. Chance.**

**äwagnuppen** *See main entry: äwagnupsen.*

**äwagnupsen** [e:va:gnʊpsən] *v.w.* eene Tank äwaschlönen ooda utloten; eene Hool nich hoolen kjennen - skip a cog.

**äwagonen** [e:va:yo:nən] *v.s.* go over.

1 • äwakoaken; äwabrudlen; äwabruzhen - boil over.

2 • sikj von waut loossmoaken un bie waut aundret biemoaken - switch over to; change to.

3 • eene Strakj gonen - traverse; cross or pass over. **Aus de Borscht aunftok to koaken wull dee fuaz äwagonen.** When the soup started to boil, it wanted to go over right away. **Am wia daut schod, daut hee must no de aundre Kjeesfabrikj äwagonen.** He regretted that he had to (switch) go over to the other cheese factory. **Met sienen schlemmen Foot kunn hee nich no de Grooselren äwagonen.** With is sore foot, he could not walk over to the grandparents. *Category:* **5.2.1.1. Cooking methods.**

**äwagoa** [e:va:ɣɔa] *adj.* too goa; too lang jekoakt ooda jebakt; mäa - overcooked; overdone.

**äwahäa** [e:va:hɛa] *adv.* äwadäl; bejeistat - almost hysterically.

**äwahäagonen** [e:va:hɛa:yo:nən] *v.s.* äwanämen; derchfieren; aune Oabeit sennen - take on a project; do it.

**Äwahank** [e:va:ha:ŋk] *n.m. Pl: Äwahanks.* daut waut äwahlenjt ooda äwastakjt - roof extension.

**äwahans** *adv.* butajeweenlich; sea; too sea - unusually; very.

**äwaharschen** [e:va:ha:ʃən] *v.w.* rejieren; sea velangent sennen; baussen - dominate. *Category:* **3.3.3.6. Control.**

**Äwaharschunk** [e:va:ha:ʃʊŋk] *n.f.* daut äwaharschen; de Macht dee Jewault äwa waut haft - domination.

**Äwahaunt** [e:va:həunt] *n.f. Pl: Äwahlenj.* eene Macht äwa waut haben; dee wäa stoakja es; Macht haben derch stoakja sennen; mea om waut weeten; een hechret Aumt haben ooda soo waut - supremacy; predominance; dominion. *Category:* **4.5. Authority.**

**äwahaupt** [e:va:həupt] *adv. Variant: äwaheipt.* besondasch; sea; goanich daut Jäajendeel - mainly; generally. *Category:* **8.1.5.4. Most, almost all, 9.6.2.2.1. In general.**



**äwaheipt** *See main entry: **äwahaupt**.*

**äwahlenjen** [e:va:hɛnən] *v.s.* von waut raufhenjen; äwa waut ligjen; äwa waut henjen - hang over; jut out.

**äwahetten** [e:va:hɛtən] *v.w.* too sea hetten - overheat.

**äwaholen** [e:va:ho:lən] *v.w.* een Kjint äware Schoot nämen aus toom priejlen - lash out; fetch over.

**äwahoolen** [e:va:høulən] *v.s.* waut haben wiels doa mea aus jenuach wia; mea aus jenuach haben - have left over. **Wie kunnen weinich Fooda äwahoolen, wiels wie soo väl Kjalwa hauden.** We had little feed left over, because we had so many calves.

**äwahupsen** [e:va:hupsən] *v.w.* äwasprinjen; sikj äwa waut äwaschmieten un oppe Feet bliewen - jump over. *Category: 7.2.1.1.3. Jump.*

**äwajäten** [e:va:je:tən] *adj.* met too väl jejäten; äwafräten - overeat; gorged.

**äwajäwen** [e:va:je:vən] *v.s.* wäm eene Ve'auntwuatunk jäwen - hand over; entrust. *Category: 4.8.2.7. Betray.*

**äwaje** [e:va:jə] *adj.* dee ooda daut waut noch es; waut jebläwen es - rest; remaining. *Category: 2.4.5. Rest, 3.4.1.2.1. Relaxed, 5.7. Sleep, 8.1.7.4. Remain, remainder.*

**äwajeeten** [e:va:jɛtən] *v.s.* opp waut nopp jeeten; nich väasechtich sennen un loten waut äwaschelpsen - pour liquid over.

**äwajelajch** [e:va:jɛla:ç] *adj.* vedobbelt; dobbelt jelajcht; äwajestrajkt - folded. *Category: 8.3.1.5.3. Fold.*

**äwajens** [e:va:jɛns] *adv.* em aundren Faul; aundasch beseenen; uk noch - merely; really; withal; for the rest; otherwise; after all; by the way; moreover; furthermore; besides; however. *See: dan. Category: 8.1.5.7. Only, 9.3.1.2. To a small degree, 9.3. Very, 9.4.4.1. Certainly, definitely, 9.6.1.2. Or, either, 9.6.2.8. Condition, 9.6.1.1. And, also, 6.1.2. Method, 9.6.1.5. But.*

**Äwajewault** [e:va:jɛvɔult] *n.f.* eene Macht äwa waut; stoakja sennen aus aundre - supremacy; upper hand.

**Äwajewicht** *See main entry: **Äwawicht**.*

**äwajewossen** [e:va:jɛvɔsən] *adj.* bewossen; bedakjt met Bläda ooda Plaunten - overgrown with; covered with growth. *See: **äwawaussen**.*

**äwajoagen** [e:va:joagən] *v.s.* overheat.

1 • een Tia too sea joagen ooda äwa'aunstrenjen - overheat (a horse by driving it too fast).

2 • tr, s.{bosich äwa waut ooda eene Strakj foaren - race across.

**äwakjikjen** [e:va:cicən] *v.w.* waut beseenen toom daut aufschazen - look over. *Category: 2.3.1.1. Look, 2.3.1.3. Examine.*

**äwakjleewen** [e:va:clɛivən] *v.w.* äwabaken; met Liem waut naunmoaken toom bedakjen - paste over.

**äwakjriez** [e:va:crits] *adv.* eent äwa daut aundre; en een Kjriez; dedwäa; äwa'uat - crosswise; across; diagonally. *See: **äwa'uat**. Category: 8.5.1.6. Across.*

**äwakjriez un dedwäa** [e:va:crits ən dɛdvɛa] *adv.ph.* sea orriemsch; derchenaunda - criss-cross; every which way.

**äwaklautren** [e:va:kloutrən] *v.w.* äwakrupen; klautren toom äwa waut äwa komen - clamber over.

**äwaklunjen** [e:va:klɔnən] *v.w.* äwastaupen; too wiet gonen - stomp on. *Category: 4.8.3.1. Defeat, 7.2.1.1. Walk.*

**äwakoaken** [e:va:koakən] *v.w.* soo sea koaken daut et äwarant - boil over; overcook. *Category: 5.2.1.1. Cooking methods.*

**äwakomen** [e:va:ko:mən] *v.s.* overcome.

1 • Jefeel derch oabeiden; äwawinden - overcome; vanquish; surmount.

2 • han foaren; no wäm komen - come over; drop in. *Category: 3.3.4.4. Prevent, 4.8.3.1. Defeat.*

**äwakopp** [e:va:kɔp] *adv.* äwajedreit sennen; wan daut waut jeeenlich bowen es, unjen es, un waut jeeenlich unjen es, bowen es - upside down; inverted; capsized; head-over-heels. *Category: 8.3.1.4.1. Vertical.*

**äwakrupen** [e:va:krypən] *v.s.* äwaklautren; opp Kjneees äwa waut äwagonen - crawl over. *Category: 7.2.2.4. Move up.*

**Äwalaj** [e:va:la:] *n.f. Pl: -.* Vestentniss; Vemieejen waut derch to denkjen un waut vestonen to ranen - idea; plan; strategy; conception; I.Q.; reflection; speculation. *Category: 3.2. Think, 3.3.1. Decide, plan, 3.3.1.1. Purpose, goal, 3.3.1.4. Intend, 6.1.2.5. Plan, 9.1.2.4. Design, 6.1.2. Method, 2.6.3.1. Pregnancy, 3.2.1.2. Imagine, 9.1.2.3. Create, 2.3.1.7. Reflect, mirror, 3.2.1.1. Think about.*

**äwalajen** [e:va:la:jən] *v.s.* nodenkjen; sikj väastalen waut daut meenen woat - plan; consider; reflect; speculate. *Category: 3.3.1. Decide, plan, 3.3.1.1. Purpose, goal, 3.3.1.4. Intend, 6.1.2.5. Plan, 9.1.2.4. Design, 3.2.1.1. Think about, 3.2.2.3. Evaluate, test, 3.2.5.1. Believe, 2.3.1.7. Reflect, mirror, 3.5.8.4. Show, indicate, 9.4.4.6.1. Think so.*

**äwalänen** [e:va:le:nən] *v.w.* länen; no waut langen ooda länen; soo wiet äwaducken daut et felt - lean over; recline. *Category: 7.1.6. Lean, 7.1.8. Bend down, 7.1.3. Lie down.*

**äwalangen** [e:va:la:nən] *v.w.* äwa waut no waut rieekjen - reach over.

**äwalangs** [e:va:la:n̩s] *adv.* hanewada - now and then; from time to time. *Category: 8.4.6.6.2. Sometimes.*

**äwaläsen** [e:va:le:sən] *v.s.* derchläsen; derchkjikjen - read over. *Category: 3.5.7.3. Read.*

**äwaläwen** [e:va:le:vən] *v.w.* derchjemoakt; eena es waut derch un läft noch - live beyond.

**äwaleewren** [e:va:lœvrən] *v.w.* waut no wäm brinjen; äwajäwen - hand over. *Category: 4.8.2.7. Betray.*

**äwaloden** [e:va:lo:dən] *v.s.* too väl opploden; too väl äwanämen - overload.

**äwaloten** [e:va:lo:tən] *v.s.* jewesset nich doonen ooda brucken wan ieescht een Poat jedonen ooda jebrukt es; wäm eene Ve'auntwuatunk äwajäwen - leave over; entrust; leave someone with a responsibility.

**äwalud** [e:va:lyd] *adv.* to hieren; met Stemm waut sajen; äwaludes - aloud; audibly. *Category: 3.5.1.1.1. Shout.*

**Äwamacht** [e:va:ma:χt] *n.f. Pl: Äwamajchta.* Äwajewault; stoakja aus aundre - upper hand; superiority.

**äwameed** [e:va:mæɪd] *adj.* too meed; soo meed daut hee nich goot mea kaun - over tired.

**Äwamoot** [e:va:møʊt] *n.m.* too mootich sennen un sikj too väl woagen ooda toovetruen - brazenness.

**äwamootich** [e:va:møʊtiç] *adj.* sikj mea äwanämen aus eena utfieren kaun; met too väl Moot - brazen. *Category: 3.4.2.2.1. Ashamed.*

**äwamorjen** [e:va:mɔjən] *adj.* de Dach no Morjen; de tweeda Dach von vondoag - day after tomorrow.

**Äwamot** [e:va:mo:t] *n.f. Pl: Äwamoten.* Äwalei; Äwawicht; Äwabliefsel; mea aus jewenscht; too väl - excess; excessive measure. *Category: 8.1.7.1. Extra.*

**äwanacht** [e:va:na:χt] *adv.* enne Nacht; derche Nacht - overnight.

**äwanachten** [e:va:na:χtən] *v.w.* äwanacht bliwen; wua to Nacht bliwen - stay overnight. *Category: 4.2.1.4. Visit.*

**äwanämen** [e:va:ne:mən] *v.s.* Ve'auntwuatunk fa waut nämen; een Leida fa waut woaren - undertake; tackle. *Category: 6.1.2.1. Try, attempt, 9.1.2. Do, 6.4.5.3. Fishing equipment.*

**Äwanämen** [e:va:ne:mən] *n.n. Pl: -.* een väanämen; daut wua eena sikj ve'auntwuatlich vää moakt; Ve'auntwuatunk fa waut nämen; Ve'auntwuatunk fa een Projekt; Plon - undertaking. *Category: 9.1.2. Do.*

**äwanäment** [e:va:ne:mənt] *adj.* mootich; wellich; brow; wellich waut nieet ooda mea doonen; ieebejjerich - ambitious; enterprising; dauntless. *See: ieebejjerich. Category: 6.1.2.3.6. Ambitious, 4.4.3.1. Brave.*

**Äwanämungsjeist** [e:va:ne:mʊŋsjeist] *n.m. Pl: Äwanämungsjeista.* Moot toom waut äwanämen; Moot waut auntofangen; Väanämjungsjeist - ambition. *See: Väanämungsjeist. Category: 3.3.1.6. Determined, 6.1.2.3.6. Ambitious.*

**Äwanämunk** [e:va:ne:mʊŋk] *n.f. Pl: Äwanämungen.* een Väanämen; een Plon; daut waut eena sikj äwanemt ooda ve'auntwuatlich vää moakt - enterprise. *Category: 6.9. Business organization.*

**äwanatieedlich** [e:va:nati:ediç] *adj.* aundasch aus enne Natua vääkjemt - supernatural. *Category: 4.9. Religion, 9.1.3.1. Physical, non-physical.*

**äwanaunda** *See main entry: äwarenaunda.*

**Äwaneijunk** [e:va:neijʊŋk] *n.f.* Neijunk; jeneicht sennen; bootl reed to jeweset sennen - inclination. *Category: 3.2.8. Tendency, 8.3.1.4.2. Leaning, sloping.*

**äwa'oabeiden** [e:va:'ʔaɒbeidən] *v.w.* soo sea oabeiden daut eena Schoden doabie litt - overwork.

**äwapenslen** [e:va:penslən] *v.w.* eene Oabeit nich goot jenuach doonen - brush over superficially.

**äwaräakjnen** [e:va:rɛacnən] *v.w.* noräakjnen; derch rääkjen; plonen; sikj väastalen woo waut utkomen kunn - re-calculate.

**äwaräden** [e:va:re:dən] *v.w.* äwafieren; beräden; wäm kjrieen daut hee aun eene Sach jleeft - convince. **De Liera haft am kunt äwaräden, daut hee wada komen woat.** The teacher was able to convince him, that he would come again. *Category: 3.3.3.3. Persuade, 9.4.4.2. Sure.*

**äwaranen** [e:va:ra:nən] *v.w.* run over.

1 • äwaschwamen; soo väl Wota, ooda aundret flissendjet sennen, daut et bowen rut ooda äwa rant - run over.

2 • eene Strakj ranen - to cover a distance by running. *Category: 7.2.3.5. Move past, over, through, 8.1.8. Full.*

**Äwaransborm** [e:va:ra:nsbɔɪm] *n.m. Pl: Äwaransborms.* Sprunk; Kjwal; een Borm ut däm Wota von selfst äwarant; een Ruaborm - artesian well. *See: Ruaborm. Category: 1.3.1.4. Spring, well.*

**äwaraul** [e:va:rɔʔ] *adv. Variant: äwa'aul.* aulawäajen; opp jieda Städ - over all; all over. *See: aulawäajes; äwaraul. Category: 8.2.6.1. Far.*

**äwarauschen** [e:va:rɔʊʃən] *v.w.* vefieren - surprise; startle. *Category: 4.7.5.1. Investigate a crime, 3.4.1.3. Surprise.*

**äwarauschent** [e:va:rɔʊʃənt] *adj.* toom vefieren - surprisingly.

**Äwarauschunk** [e:va:rɔʊʃʊŋk] *n.f. Pl: Äwarauschungen. Variant: Äwarauschinj.* een vefieren; een Väafaul soo aus eena daut nich jedocht ooda jeplont haud - surprise. *Category: 4.7.5.1. Investigate a crime.*

**äware** [e:va:rə] *contr.* äwa de - over the.

**äwareen** [e:va:rɛɪn] *adj.* soo aus waut aundret; biejljk soo aus waut aundret; waut sikj likjent; änlich; waut aundret jlik - same; similar equal; alike; identical. *See: änlich; jlikj. Category: 8.3.5.2.1. Same, 8.3.5.2.2. Like, similar.*

**äwareenformich** [e:va:rɛɪnfɔɪmiç] *adj.* met äwareene Form; äwareen; eena krakjt soo aus de aundra - uniform. *Category: 3.6.2. School, 4.2.6.2. Sports, 5.3.5. Clothes for special people, 8.3.5.2.1. Same.*

**Äwareenheit** [e:va:rɛɪnhɛit] *n.f.* daut äwareen sennen - equality.

**äwareenjetrocken** [e:va:rɛɪnɛtrɔkən] *adj.* jäajenäwa jetrocken; jäajen enaunda aufjeschazt - compared; contrasted.

**äwareenmoaken** [e:va:rɛɪnmɔakən] *v.s.* aufprachren; om Vezeiunk bedden; een äwareenet Vestentniss fa waut kjrieen - atone. **See wieren sikj oneenich, oba nu haben see äwareen jemoakt.** They were in disagreement, but now they have made up. *Category: 4.7.7.7. Atone, restitution.*

**äwareenstemmen** [e:va:rɛɪnstɛmən] *v.w.* eenich sennen ooda woaren; de selwsje Meenunk haben - agree. *Category: 3.2.5.4. Agree with someone, 8.3.5.2.1. Same, 8.3.7.7.3. Compatible, 9.4.6. Yes.*

**Äwareenstemmunk** [e:va:rɛɪnstɛmʊŋk] *n.f. Pl: Äwareenstimmungen.* Eenichkjeit; daut äwareen stemmen; Eentracht; Fräd - accord. *See: Eenichkjeit; Eentracht; Fräd. Category: 8.3.7.7.3. Compatible.*

**äwarem** [e:va:rəm] *contr.* äwa däm - over the.

**äwarenaunda** [e:va:rɛnɔundʌ] *adv. Variant: äwanaunda.* eent äwa daut aundre - one upon another; superimposed; criss-cross.

**äwarenj** [e:va:rɛŋ] *adv.* steil; oppjerecht daut et opp daut Enj steit - on end; upright. **Hee kaun nu auleen äwarenj setten un nich äwafaulen.** He can now sit upright alone and not fall over.

**äwaressen** [e:va:resən] *v.w.* met een Reemen ooda Wipp schlonen; priejlen - lash out with a strap or whip.

**Äwarhaunt** *See main entry: Äwahaunt.*

**äwarieekjen** [e:va:riēcən] *v.w.* wäm waut jäwen - hand over. *Category: 4.8.2.7. Betray.*

**äwarieep** [e:va:rip] *adj.* too ripe; mäa - overripe.

**äwariepen** [e:va:ripən] *v.w.* too lang riepen un too riep ooda äwarieep woaren - over ripe.

**äwarigj** [e:va:ri:ǰ] *adv.* nom Rigjen han; äwaroasch - over backwards.

**äwaroasch** [e:va:rɔa] *adv.* nom Rigjen han; daut Jäajendeel von verwoaz; trigjwoaz - backwards; reverse. *See: trigjwoaz. Category: 8.4.5.1. Order, sequence, 8.5.2.2. Backward.*

**Äwaroaschstrich** [e:va:rɔa|striç] *n.m. Pl: Äwaroaschstricha.* een schroza Strich von linkjsch no rajchtsch, soo groot aus eene groote Lata, dee väl em Komputa jebrukt woat; daut woat betieekjent met \ - backslash.

**Äwarock** [e:va:rɔk] *n.m. Pl: Äwarakj.* een Wanikj daut bat äware Kjneenen rieekjt; een woama Rock toom äware Kjleeda auntrakjen - overcoat; greatcoat. *Category: 5.3.1. Men's clothing.*

**äwaruat** *See main entry: äwauat.*

**äwarumplen** [e:va:rɔmplə] *v.w.* äwarollen; äwabulren - bounce across. *Category: 7.2.2.5.1. Fall, 7.2.1.1.3. Jump.*

**äwarut** [e:va:ryt] *adv. Variant: äwa'ut.* besondasch; derchut; sechalich; jeedenfauls wan - especially; particularly. *Category: 9.6.3.6. Markers of focus, 9.6.2.2. Limitation of topic.*

**äwasaten** [e:va:za:tən] *v.w.* waut en eene Sproak hieren ooda läsen, un dan en eene aundre Sproak wadajäwen - translate; interpret. *Category: 3.5.8. Interpreting messages.*

**Äwasata** [e:va:za:tə] *n.m. Pl: Äwasatasch.* eena dee von eene Sproak enne aundre äwasat; Dolmetscha - translator.

**Äwasatunk** [e:va:za:tɔŋk] *n.f. Pl: Äwasatungen. Variant: Äwasatinj.* daut waut von eene Sproak en de aundre äwasat es worden; daut von eene Sproak en de aundre omschriewen - translation; interpretation; version. *Variant: Äwasatinj. Category: 3.5.8.1. Meaning.*

**äwaschazen** [e:va:ʃa:tsən] *v.w.* een too grooten Wieet jäwen - to overrate; overestimate. *Category: 3.5.1.3.6. Exaggerate, 3.2.2.3. Evaluate, test, 8.1.5.8.1. Approximate.*

**äwaschedden** [e:va:ʃedən] *v.w.* soo väl em Behelta haben daut et äwarant; äwaranen; unjaschedden; beschedden; opp waut nopp schedden - spill over; (not liquid).

**äwaschlonen** [e:va:ʃlo:nən] *v.s.* utloten; tochlotten un no däm näakjsten gonen - skip over; miss; pass over; omit; leave out; carry over. *Category: 2.6.5.2. Woman, 3.1.2.2. Notice, 3.2.6.1. Forget, 3.3.1.1. Purpose, goal, 4.1.6.3. Alone, 7.7.2. Aim at a target, 8.4.5.3.3. Late.*

**äwaschmieten** [e:va:ʃmitən] *v.s.* overthrow.

1 • eenen Väaschlach nich annämen; eene Lia ooda Aunjewanheit nich mea biehoolen - overthrow.

2 • bosich bedakjen ooda waut Kjleeda äwa nämen - throw over. *Category: 4.5.4.6. Rebel against authority, 4.6.1. Ruler.*

**äwaschnaupen** [e:va:ʃnɔupən] *v.w.* too väl drinkjen; sikj too Faust aun eene Lia hoolen - loose sobriety.

**äwaschnaupt** [e:va:ʃnɔupt] *adj.* fanatisch; enjsechtich - garbled; missing a cog; fanatical. *Category: 3.5.8.3. Unintelligible, 3.2.1.4. Stupid.*

**Äwaschoo** [e:va:ʃøu] *n.f. Pl: -.* eene gumne Schoo toom äwa de jeeenelje Schoo droagen om dee von Nauts un Schnee to bewoaren - overshoes.

**äwaschorren** [e:va:ʃɔrən] *v.w.* langsam omfaulen - slump over.

**Äwaschoss** [e:va:ʃɔs] *n.m. Pl: Äwaschossen.* Äwalei; Äwamot; Äwabliefsel; daut waut too väl es; daut waut mea aus needich es; too wiet jeschmäten - surplus. *Category: 8.1.7.4. Remain, remainder.*

**äwaschossich** [e:va:ʃɔsiç] *adj.* mea aus needich; too väl - extra. *Category: 7.5.2.3. Add to something, 8.1.4. More.*



- äwaschräden** [e:va:jre:dən] *v.w.* eene Mot aufschazen met Schräd talen; bosich wua hangonen - pace  
off. *Category:* **7.2.1.1. Walk, 8.2.2. Long.**
- Äwaschreff** [e:va:jreft] *n.f. Pl: Äwaschrefften.* een Tietel; waut bowen oppem Blaut steit, veleicht met  
groote Buakstowen - caption; heading. *Category:* **7.2.2. Move in a direction, 8.5.2.8. North, south,  
east, west.**
- äwaschroz** [e:va:jro:ts] *adv.* nich delenjd ooda dedwäa oba von eene Akj bat de aundre - diagonally  
across.
- Äwaschult** [e:va:ʃult] *n.m. Pl: Äwaschulten.* eena dee äwa de Darps Schulten steit; Bowaschult - reeve.
- äwaschwälen** [e:va:jve:lən] *v.w.* sea priejlen; sea strofen; sea schlonen - administer lashes. *See: priejlen.*
- äwaschwamen** [e:va:jvamən] *v.s.* äwaranen; met Wota bedakjen; Huachwota - flood. *Category:* **1.3.1.3.  
River, 1.3.2.1. Flow, 1.3.3. Wet, 7.5.9.2. Fill, cover.**
- Äwaschwamunk** [e:va:jvamʊŋk] *n.f. Pl: Äwaschwamungen. Variant: Äwaschwaminj.* wan daut Wota  
em Riefa ooda See sticht bat daut äwa de Kaunten rant un daut Launt met Wota bedakjt - flood;  
deluge; inundation. *Variant: Äwaschwaminj. Category:* **1.3.1.3. River, 1.3.2.1. Flow, 1.3.3.  
Wet, 7.5.9.2. Fill, cover, 1.1.3.3. Rain, 1.1.3.7. Flood.**
- Äwasecht** [e:va:sɛçt] *n.f. Pl: Äwasechten.* Ve'auntwuatunk äwa waut - scene; overview; review;  
omission; oversight. *Category:* **4.2.5. Drama, 3.5.1.2.7. Summarize, 3.2.2.1. Study, 3.5.1.2.6.  
Repeat, 4.3.6.4. Mistake.**
- Äwasechta** [e:va:sɛçtʌ] *n.m. Pl: -.* eena dee Ve'auntwuatunk äwa aundre Oabeida haft - supervisor.
- äwaseenen** [e:va:səinən] *v.s.* nich opp waut achten; een Poat vejäten - overlook. **Hee vestunt de Froag  
nich, wiels hee haud daut Poat em Buak äwaseenen.** He did not understand the question, because  
he had overlooked that part of the book.
- äwasied** [e:va:sid] *adv. Variant: äwatsied.* tosied; wajch; äwa eene Sied; utem Stich - out of the way; put  
aside; done with; completed. **Opp een Schepp schmieten see dän Auffaul foaken äwasied, em  
Wota nenn. "Daut hab wie äwatsied," säd Voda aus see foadich wieren.** "That's out of the way,"  
said dad when they were finished. *Category:* **8.2.6.1. Far, 7.3.2.3. Put aside, 7.3.4.3. Put down.**
- äwasiedlen** [e:va:sidlən] *v.w.* Städ velajen; no eene aundre Jääjent trakjen - emigrate. *Category:* **7.2.4.  
Travel.**
- äwaspreeden** [e:va:spreidən] *v.w.* bedakjen; eene Spreed äwa waut moaken - cover; spread  
over. *Category:* **3.5.1.5.3. Hide your thoughts, 7.3.7. Cover, 7.3.7.2. Wrap, 7.3.7.3. Spread,  
smear, 7.5.9.2. Fill, cover, 8.6.4.1. Outer part.**
- äwasprinjen** [e:va:sprɪŋən] *v.s.* äwahupsen - jump over. *Category:* **7.2.1.1.3. Jump.**
- äwastankren** [e:va:sta:ŋkrən] *v.w.* dolschlönen; jääjenaun gonen; derchschlönen - kick (over the traces).
- äwasteeten** [e:va:stəitən] *v.s.* waut auntuksen ooda aunsteeten soo daut et äwafelt - overthrow; knock  
over accidentally. *Category:* **4.5.4.6. Rebel against authority, 4.6.1. Ruler.**
- äwastelpen** [e:va:stɛlpən] *v.w.* omstelpen; äwakopp dreien; bedakjen; bestelpen - tip over. **Doa wia  
kjeena jestat, aus see met däm Woagen äwastelpten.** No one was hurt when the tipped with the  
wagon. *Category:* **7.2.2.5.1. Fall, 7.3.1.4. Knock over.**
- äwastieen** [e:va:stiən] *v.s.* eene groote Staup äwa waut moaken; väasechtich sennen daut eena nich opp  
waut noppsticht - step over.
- äwastonen** [e:va:sto:nən] *v.s.* derch moaken; uthoolen - overcome one's habit or situation. **De Schiela  
woone goot studieet hauden, hauden aul äare Eksamen kunt äwastonen.** The pupils who  
studied hard all were able to pass their exams.
- äwastrakjen** [e:va:stra:cən] *v.w.* äware Schoot nämen, soo aus toom priejlen; äwastreepen - put on over.
- äwastreepen** [e:va:strəipən] *v.w.* soowaut aus eene Lemp ooda Meiw äwa waut paussen ooda trakjen  
soo daut et runtom bedakjt - fit over; slip over as in a pant leg or sleeve.
- äwastreien** [e:va:streien] *v.w.* waut opp waut streien; kliene Bieta opp waut faulen loten - strew over.
- äwastrikjen** [e:va:stɪcən] *v.w.* cover with strokes.

1 • haujen; foawen; penslen - cover with strokes; paint over.

2 • kortjefot vetalen; onen väl Eenselheiten derchgonen - summarize.

**äwataksieren** [e:va:ta:ksirən] *v.w.* too väl Taks velangen - overtax.

**Äwatlei** [e:va:tlei] *n.n.* daut waut too väl es; daut waut nich jebrukt kaun woaren - surplus; extra. *Category:* **8.1.7.4. Remain, remainder, 7.5.2.3. Add to something, 8.1.4. More.**

**äwatojoa** [e:va:to:joa] *adv.* twee Joa trigj; daut Joa ver latst Joa - year before last; two years ago.

**äwaträden** [e:va:tre:dən] *v.w.* een Jesaz bräakjen; too wiet met waut gonen; nich jehuarsom sennen - infringe; contravene; violate; overstep. *Category:* **4.3.4.6. Meddle, 2.5.3. Injure, 7.3.6.3. Limit.**

**Äwaträdunk** [e:va:tre:dʊŋk] *n.f. Pl: Äwaträdungen.* orrajcht doonen; too wiet met waut gonen; nich jehuarsom sennen - transgression; sin. *Category:* **4.7.3. Break the law, 4.9.9. Irreligion.**

**äwatrakjen** [e:va:tra:cən] *v.s.* een Kjelet äwa een aundret trakjen; een Wanikj ooda Jake auntrakjen - put on over.

**Äwatrakjsel** [e:va:tra:csəl] *n.n. Pl: Äwatrakjsels.* waut eena sikj äwatrakjt - jacket.

**äwatsied** *See main entry: äwasied.*

**äwa'uat** [e:va:'ʔuət] *adj. Variant: äwaruat.* scheef; schroz; derchenaunda; äwakjriez; akjawalsch; scheef; winjsch - aslant; askew; across. *See: äwakjriez; akjawalsch; scheef; winjsch; schroz.* *Category:* **8.3.1.4.2. Leaning, sloping, 8.3.1.5. Bend, 8.5.1.6. Across.**

**äwawarjen** [e:va:va:rjən] *v.w.* apply force.

1 • too sea aunstrenjen; too väl von waut ooda wäm velangen, soo aus eenen Bolten daut Jewinj vedoawen - apply force to the point of damage.

2 • Jewinj ve'oabeiden met Jewault - force the thread on a bolt.

**äwawaultjen** [e:va:vəulcən] *v.w.* vewaultjen; met Jewault Jeschljchtsvekjia met wäm haben dee doa nich wellich to es - rape; overpower. *Category:* **2.6.2.3. Sexual immorality, 4.8.3.1. Defeat.**

**äwawaussen** [e:va:vəusən] *v.s.* gauns bewaussen; soo groot waussen, daut et waut gauns bedakjt - become overgrown; be covered with growth.

**äwaweltjen** [e:va:vəlcən] *v.w.* wiesen daut eena de Krauft äwa waut ooda wäm haft; sea be'endrukken - overwhelm. *Category:* **4.8.3. War, 4.8.3.1. Defeat.**

**Äwawicht** [e:va:viçt] *n.f.* eene Mot von woo väl too schwoa waut es; too väl Wicht haben; daut waut too väl Wicht es - overweight. *Category:* **8.2.3.2. Fat person, 8.2.9.1. Heavy.**

**äwawinden** [e:va:vɪndən] *v.s.* derchmoaken; jlekjllich derchmoaken; jewennen - overcome; win; persevere. *Category:* **3.3.4.4. Prevent, 4.8.3.1. Defeat, 4.2.6.2. Sports, 4.8.3.2. Win, 3.3.1.6. Determined, 4.3.1.5. Patient.**

**Äwawindunk** [e:va:vɪndʊŋk] *n.f. Pl: Äwawindungen.* waut derch moaken; waut äwakomen - act of perseverance.

**äwawintren** [e:va:vɪntrən] *v.w.* derchem Winta bliewen; derchem Winta uthoolen - over winter; make it through the winter.

**äwawoamen** [e:va:vəamən] *v.w.* noch eemol oppwoamen; toom tweedemol oppwoamen, soo aus waut toom äten - reheat; warm through. *Category:* **8.3.4. Hot.**

**äwazeicht** [e:va:tseixt] *adv.* met Äwazeijunk; secha; faust en eene Meenunk - convinced. *See: äwazeijen.* *Category:* **9.4.4.2. Sure.**

**äwazeijen** [e:va:tseijən] *v.w.* wäm waut jleewen moaken; waut biebrinjen; soo väl Bewiess jäwen daut eena waut jleeft waut hee ieescht nich jleewd - convince; persuade. *Category:* **3.3.3.3. Persuade, 9.4.4.2. Sure.**

**Äwazeijunk** [e:va:tseijʊŋk] *n.f. Pl: Äwazeijungen.* een secha sennen; daut waut eena faust jleeft, soo aus eena waut vesteit; daut äwazeicht sennen - conviction; persuasion. *Category:* **3.4.2.2. Sorry, 4.7.6.2. Condemn, find guilty.**

**äwent** [e:vent] *adv. Variant: äwinjs; äwens.* werkjllich; krakjt - actually. *Category:* **9.6.3.2. Markers of emphasis.**

**äwinjs** *See main entry: **äwent**.*

**äwrich** [e:vriç] *adv.* om waut besorcht sennen; een Metjefeel haben; wellens to halpen un waut jäwen;  
aundre väl jennen; waut rääkjenen - be

## B - b

**Bäa** [bɛa] *n.f.* *Pl:* **Bäaren**. berry.

1 • de sauffte seete Frucht von eenen Bäarenboom; eene schmakhaupte Frucht veleicht 10 zm. lank un väl denna aun een Enj aus aun daut aundre - pear.

2 • eene nate Frucht soo aus von leedbäaren, Himbäaren usw. - berry. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 1.5.5. Parts of a plant, 5.2.3.1.2. Food from fruit, 1.5.1. Tree.**

**bäajen** [bɛajən] *v.w.* waut woamet aum Kjarpa lajen soo daut et makelja es, un bosja heelen woat - bathe a wound; apply compresses.

**Bäajel** [bɛajəl] *n.m.* *Pl:* **Bäajels**. eene Jröp von een Ama; jeweenlich een dikja Drot en een haulf Mon daut aun jieda Sied vom Ama faust es - handle of a pail; bail; rim of wheel supported by spokes.

**Bäarenboom** [bɛarɛnbøum] *n.m.* *Pl:* **Bäarenbeem**. een Frucht Boom dee Bäaren drajcht - pear tree.

**bäben** [bɛ:bən] *v.w.* schedren, soo aus de leedboddem; tekjren; zetren - quake. *Category:* **1.2.1.7. Earthquake, 3.4.2.4. Afraid.**

**Bäbe** [bɛ:bə] *n.n.* *Pl:* **Bäbes**. een gauns kjlienet Kjint; eena dee kjinjrich es - baby. *Category:* **2.6.4.1. Baby, 4.1.2. Types of people, 4.3.1.3.1. Immature in behavior.**

**Bäben** [bɛ:bən] *n.n.* *Variant:* **Bäbinj**. een schedren soo aus von de leed ooda een Jebied - quake; tremor. *Category:* **1.2.1.7. Earthquake, 3.4.2.4. Afraid.**

**Bach** [ba:χ] *n.m.* *Pl:* **Bäakja**. eene Rie; Läacht; een kjliena Riefa; Schelsel - creek; brook; stream. *See:* **Schelsel; Rie.** *Category:* **1.3.1.3. River, 1.3.2.1. Flow.**

**Bad** [ba:d] *n.n.* *Pl:* **Baden**. Meebel opp waut eena schlopen kaun, jeweenlich met eene Madrauz un Dakjen toom wieekj un woam ligjen; Loaga - bed. *See:* **Loaga.** *Category:* **5.1.1.3. Bed, 7.1.3. Lie down.**

**bäden** [bɛ:dən] *v.w.* to Gott räden, entwäda en een stellet ooda ludet Jebäd - pray; worship. *Category:* **4.9.5.2. Pray, 4.3.2. Admire someone, 4.3.3. Love, 4.5.5. Honor, 4.9.5.3. Worship, 7.1.5. Bow.**

**Bädel** [bɛ:dəl] *n.m.* *Pl:* **Bädels**. een vewoagda ooda onveninfja Jung ooda Maun - scoundrel. *Category:* **4.3.1.1. Bad, immoral.**

**bädent** [bɛ:dɛnt] *adj.* em Jebäd; biem bäden - praying.

**Badinj** [ba:dɪŋ] *n.f.* *Pl:* **Badinjen**. eene Schicht, soo aus eene Madrauz, toom een wieekjet Loaga moaken; Loaken, Dakj un Kjessen fa een Badstäd - bedding.

**Badjestal** [ba:jɛsta:l] *n.n.* een Badstäd; een Jestal toom eene Madrauz hoolen toom schlopen - bed; bedstead. *Category:* **5.1.1.3. Bed, 7.1.3. Lie down.**

**Badkranka** [ba:dkra:ŋkʌ] *n.m.* *Pl:* **Badkranke**. eena dee soo krank es daut hee gauns em Bad besorcht woat - invalid confined to bed.

**Badspreed** [ba:dsprɛɪd] *n.f.* *Pl:* **Badspreeden**. eene denne Dakj ooda Spreed toom äwa daut Bad spreeden wan doa kjeena bennen licht, foaken schmock utjeneit - bed spread.

**Badstäd** [ba:dste:d] *n.f.* *Pl:* **Badstäden**. een Badjestal; Bad onen Badinj - bedstead.

**Bak** [ba:k] *n.f.* *Pl:* **Baken**. eene Städ em Owen wua jebakt woat; daut Fleesch aun jiedat Sied Mul - oven; cheek. *Category:* **5.2.1.3. Cooking utensil, 5.5.7. Fireplace, 6.7.9. Machine, 2.1.1. Head.**

**baken** [ba:kən] *v.w.* bake.

1 • waut em Owen heet moaken soo daut et goa woat - bake (in an oven).

2 • kjeleewen; toopbaken; bakrich sennen - paste} - bake. *Category:* **1.2.3. Solid, liquid, gas, 5.2.1.1. Cooking methods.**

**bakren** [ba:krən] *v.w.* bakrich sennen; soo sennen toom aunbaken - be sticky.

**Bakenboat** [ba:kəboət] *n.m.* *Pl:* **Bakenböata**. eene Boat aune Baken; lank jewosne Hoa verre Uaren - sideburns. *Category:* **2.1.5. Hair.**

**Bakeschlach** [ba:kɛʃla:χ] *n.m.* *Pl:* **Bakeschläaj**. een Klaups oppe Bak ooda em Jesecht - slap on the cheek.

**Bakhieet** [ba:khiɛt] *n.n.* *Pl:* **Bakhieets**. een Bakowen - bake oven.

**Bakja** [ba:cʌ] *n.m.* *Pl:* -. eena dee Broot un aundret Äten bakt - baker. *Category:* **6.6. Occupation.**

**Bäkjabrat** *See main entry:* **Bieekjabrat.**

**Bakjarie** [ba:ca:ri] *n.f.* *Pl:* **Bakjarieen**. een Jeschaft wua see väl baken - bakery. *Category:* **5.2.1. Food preparation.**



- Bakknoaken** [ba:kknɔakən] *n.m.* *Pl:* **Bakknoakes**. een Knoaken em Bowamul bat unja de Uagen - mandible. *Category:* **2.1.6. Bone, joint**.
- Bakkomm** [ba:kkɔm] *n.f.* *Pl:* **Bakkommen**. eene Komm toom Dieech enriieren un kjnäden - baking dish; bowl. *Category:* **5.2.2.8. Eating utensil, 6.7.7. Container, 8.2.5.1. Big container, volume**.
- Bakowen** [ba:ko:vən] *n.m.* *Pl:* **Bakowes**. Bak; een Owen dee blooss toom baken jebrukt woat, jeweentlich buten - outdoor bake oven.
- Bakpulwa** *n.n.* eene Sort Pulwa dee enne Kjääkj jebrukt woat enne Städ Häw - baking powder.
- bakrich** [ba:kriç] *adj.* daut waut toopbaken well; kjelebrich - sticky; gooey. *Category:* **7.5.2.2. Stick together**.
- Baks** [ba:ks] *n.m.* *Pl:* **Baksen**. impact.
- een Heiw ooda Klaups; eene Doos ooda Behelta: Fiabaks, Jiabaks, Woagen Baks - impact.
  - eene Doos ooda Behelta; Fiabaks; Jiabaks; Woagen Baks - container; box; hearth; transmission housing; wagon box. *Category:* **3.3.3. Influence, 7.7.1. Hit, 9.1.2.6. Change something**.
- baksen** [ba:ksən] *v.w.* eenen Baks jäwen; leicht schlönen; gootmeenent klaupsen - slap. *Category:* **7.7.1. Hit**.
- Baksinj** [ba:ksɪŋ] *n.f.* een Loaga; daut Jereetschoft opp Enj von eene Wal soo daut de Wal sea leicht opp Bala ooda Kugels dreit - bearing; wheel box bearing; boxing. *Category:* **4.3. Behavior, 8.5.2. Direction, 4.2.6.2. Sports**.
- Baksooda** *n.m.* Sooda; een Pulwa dee eenjemol em Äten jebrukt woat ooda uk toom reinmoaken - baking soda; sodium bicarbonate.
- Baktän** [ba:kte:n] *n.f.* *Pl:* **Baktänen**. eene hinjaschte Tän em Mul - molar tooth; grinder. *Category:* **5.2.1.2.3. Grind flour, 6.7.9. Machine**.
- Baktierie** [ba:ktiri] *n.f.* *Pl:* **Baktierieen**. eene läwendje Zell dee eenem eene Enzindunk jäwen kaun em Kjarpa, soo aus een Schwäa, schlemmen Hauls, ooda Lungenenzindunk - bacteria. *Category:* **1.6.1.9. Small animals, 2.5.5. Cause of disease**.
- Baktroch** [ba:ktroç] *n.m.* *Pl:* **Bakträaj**. een heltana Troch en däm Dieech jekjnät woat - baking or kneading trough.
- balen** [ba:lən] *v.w.* daut haustje Jelud von een Hunt; maneewren - bark. *See:* **maneewren**. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant, 1.6.4.3. Animal sounds, 6.3.1.5. Dog**.
- Bän** [be:n] *n.m.* *Pl:* **Bäns**. ceiling.
- von bennen daut bowaschte von eene Stow; een Unjadak - ceiling.
  - de Bowastowen - loft; upstairs. *See:* **Unjadakj**. *Category:* **6.5.2.2. Roof**.
- Banan** [ba:na:n] *n.f.* *Pl:* **Bananen**. *Variant:* **Banana**. eene lenkjelje jäle Frucht von heete Lenda met eene wieekje Schal de leicht aufkjemt; eene Boomworscht - banana. *See:* **Boomworscht**. *Category:* **5.2.3.1.2. Food from fruit, 6.2.1.4.2. Growing bananas, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum**.
- Banana** *See main entry:* **Banan**.
- bandich** [ba:ndiç] *adj.* schmiedich; waut sikj leicht bieeen lat; goot enne Foa sennen; nich jäajenaun ooda nekjsch - manageable.
- bandjen** [ba:njən] *v.w.* belieren; tom moaken; riedsch moaken - tame; curb; control; subdue. *Category:* **1.6.1. Types of animals, 6.3.1. Domesticated animal, 6.4.6. Things done to animals, 6.5.4.1. Road, 8.6.6. Edge, 3.3.3.6. Control, 4.5. Authority, 4.5.3.1. Lead, 7.2.6.2. Prevent from moving, 4.8.3.1. Defeat**.
- Bang** [ba:ŋ] *n.f.* *Pl:* **Bangen**. een Jefeel wan eena jieren eenen Frint seenen mucht - homesickness; fear. *Category:* **3.4.2.1.5. Lonely**.
- bangen** [ba:ŋən] *v.w.* daut velangen no eenen Frint dän eena eene Tiet nich jeseenen haft - yearn; be lonesome; be homesick. *Category:* **3.3. Want, 3.4.1.1. Like, love**.
- bangrich** [ba:ŋriç] *adj.* met een Jefeel ooda Velangen no waut bekaundet - nostalgic; wistful; pining. *Category:* **3.4.2.1. Sad**.
- Banje** [ba:ŋə] *n.f.* *Pl:* -. eene Bodstow met väl Donst - steam bath.
- Bank** [ba:ŋk] *n.f.* *Pl:* **Banken**. een Jeschaft wua eena Jelt opp Entras lajen, ooda uk lieen, kaun - bank; savings bank. *Category:* **1.3.1.5. Island, shore, 1.6.4.1. Animal movement, 6.5.1. Building, 6.8.1.4. Store wealth, 8.3.1.4.2. Leaning, sloping**.
- Bankia** [ba:ŋkia] *n.m.* *Pl:* **Bankiasch**. een aunjestalda en eene Bank; de leejendeema von eene Bank - banker.
- bankrott** [ba:ŋkrɔt] *adj.* *Variant:* **bankrutt**. met mea Schult aus Vermieejen; gauns rauffebuat; met soo väl Schult, daut eena nich lieen kaun - bankrupt. *Category:* **6.8.1.3. Poor**.
- Banktala** [ba:ŋkta:l] *n.m.* *Pl:* **Banktalasch**. een Oabeida en eene Bank dee Jelt haundet - bank teller.

**bankwirdich** [ba:ŋkvɪdɪç] *adj.* met Wieet enne Bank ooda Jeschaft - valuable; worthy. *Category:* **6.1.2.2.1. Useful, 8.3.7.9. Value, 4.3.1. Good, moral, 8.3.7. Good, 8.3.7.5. Important.**

**Bankzadel** [ba:ŋktsa:dəl] *n.m. Pl:* **Bankzadels.** een jeschräwna Zadel dee Jelt wieet es un von de Bank aunjeseenen woat aus bankwirdich; Jeltzadel - cheque. *See:* **Jeltzadel.**

**Bäntrap** [be:ntra:p] *n.f. Pl:* **Bäntrapan.** eene Trap toom oppem Bän nopp ooda raufgonen - staircase. *Category:* **6.5.2.8. Floor, story.**

**Barba** [ba:ɪbʌ] *n.m. Pl:* **Barbasch.** een Hoa Schnieda - barber. *Category:* **5.4.3.5. Cut hair.**

**Barchtola** [ba:ɪχto:lʌ] *n.m. Pl:* -. eena dee von Barchtol kjemt; eena dee to de Barchtolsche Jemeent jehieet - Bergthaler; member of a Bergthal colony or Bergthal church.

**Barscht** [ba:ʃt] *n.f. Pl:* **Barschten.** een Dinkj toom barschten; foaken een Holt met Borschtlen ooda stiewe Hoa - brush. *Category:* **1.2.1.6. Forest, grassland, desert, 1.5. Plant, 5.4.3.1. Comb hair, 5.4.4. Care for the teeth, 5.6.5. Sweep, rake, 6.6.5.1. Draw, paint, 7.3.4.1. Touch, 8.5.1.5. Touching, contact.**

**barschten** [ba:ʃtən] *v.w.* met eene Barscht fienet Drakj von waut weschen; fäajen - brush. *Category:* **1.2.1.6. Forest, grassland, desert, 1.5. Plant, 5.4.3.1. Comb hair, 5.4.4. Care for the teeth, 5.6.5. Sweep, rake, 6.6.5.1. Draw, paint, 7.3.4.1. Touch, 8.5.1.5. Touching, contact.**

**Bäsbaul** *See main entry:* **Beesbaul.**

**Bäsmā** [be:smʌ] *n.m. Pl:* **Bäsmasch.** eene Wichtschool dee vom Bän ooda Noagel henjt, un dee een Hoaken ooda Komm aun daut unjaschte Enj haft, toom daut hoolen waut jewoagen woat - balancing beam scale.

**Bassem** [ba:səm] *n.m. Pl:* **Bassem.** een Jereetschoft toom Mell toopfäajen; waut eena brukt toom utfäajen - broom. *Category:* **1.5.1. Tree, 5.1. Household equipment, 5.6.5. Sweep, rake.**

**Bassemkrut** [ba:sɛmkryt] *n.n. Pl:* -. stiewet Krut daut jebrukt woat toom Bassem's moaken - broom grass.

**Bassemstäl** [ba:sɛmste:l] *n.m. Pl:* **Bassemstäls.** de Stock ooda Stäl von een Bassem - broom handle.

**Bassemstock** [ba:sɛmstɔk] *n.m. Pl:* **Bassemstakja.** een Bassem; een Stock dee von een Bassem kjemt - broomstick.

**Bassoa** [ba:soa] *n.m. Pl:* **Bassoaren.** een Jardzäl; eene Utstalunk met veschiedne von eenem siene Sachen toom vekjeepen - bazaar.

**-bast** [ba:st] *adv.* sea goot - within the best.

**baste** *See main entry:* **goot.**

**bat** [ba:t] *prep.* von ver, ooda ea, un bat naun; tweschen nu un dan; von ... bat ... - until; by; up to. **Von Wienachten bat Niejoa es eene Wäakj.** From Christmas to New Year is one week. **Von ons Hus bat de School es meist eene Miel.** From home to school is almost one mile. *Category:* **8.4.6.1.4. Until, 8.4.5.2. Before, 8.5.1.5.1. Next to, 9.5.1.3. Means.**

**Bät** [be:t] *n.n. Dim:* **bätje.** eene kjliene onbestemde Mot; weinich - bit; little; some; somewhat. *Category:* **6.3.1.7. Beast of burden, 8.1.6.1. Part, 8.1.6.2. Piece, 8.6. Parts of things, 2.6.4.2. Child, 8.2.1. Small, 8.2.2.3. Short, not tall, 8.4.6.5.1. Young, 9.3.1.2. To a small degree, 8.1.5.1. Some, 8.1.5.8.1. Approximate.**

**bätren** [be:trən] *v.w.* improve.

1 • bätä woaren en Jesuntheit; jesunda woaren - improve.

2 • Wicht oppnämen - gain weight. *Category:* **4.3.8. Change behavior, 8.3.7.6. Improve, 8.2.3.2. Fat person, 8.2.9.1. Heavy.**

**bätä** *See main entry:* **goot.**

**batem** [ba:təm] *contr.* bat däm; bat aun däm; bat aum - to the.

**Bätje** [be:cə] *n.n. Variant:* **Bätskje.** eene kjliene onbestemde Mot; nich väl; een beskje - little bit. *See:* **beskje.**

**Batrie** [ba:tri] *n.f. Pl:* **Batrieen; Batries.** een Jereetschoft daut jewesset ellekjrtrischet Fia hoolen kaun toom Licht moaken ooda een Moota dreien - battery. *Category:* **4.8.3.6. Military organization, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.6.8.1. Working with electricity.**

**baublen** [bɔublən] *v.w.* move lips.

1 • waut loten utem Mul faulen; schwietren; räden waut nuscht meent - move lips.

2 • schwietren; räden waut nuscht meent - babble.

3 • fiene Bewääjungen metem Mul, soo aus bie kjliene Steena ut Kjoaschen läsen - oral movements to remove pits from cherries.

**baudren** [bɔudrən] *v.w.* em Stich sennen; zoakren; een Toostaunt moaken, däm de aundra nich jleicht - bother; harass; trouble. *Category:* **3.4.2.4.1. Worried, 4.3.4.6. Meddle, 3.4.2.3.1. Annoyed, 4.7.9.6. Oppress, 4.4.2. Trouble.**

- Baul** [bɔt] *n.m. Pl: Bauls*. een Dinkj daut von jieda Rechtunk runt es; en Sport woat välmol een Baul jebrukt- ball; globe; sphere. *See: Kugel. Category: 2.1.6. Bone, joint, 4.2.6.2. Sports, 4.2.7. Play, fun, 8.3.1.6. Round, 7.2.4.8. Map.*
- baulren** [bɔulrən] *v.w.* ommaklich lud sennen, meist soo lud aus rumlen - rattle; rumble. *Category: 2.3.2.3. Types of sounds, 4.2.3.5. Musical instrument, 7.3.1.3. Shake.*
- Baulch** [bɔulχ] *n.n. Pl: Balj*. een onjehuarsomet Kjint - brat. *Category: 2.6.4.2. Child, 4.3.1.3.1. Immature in behavior.*
- Baulj** [bɔul] *n.f. Pl: Bauljen*. eene Enrechtunk toom Loft pusten, soo aus opp een Schmett sien Fia; Blossbaulj - bellows. *See: Blossbaulj. Category: 1.1.2.1. Blow air, 5.5.2. Tend a fire, 6.6.2.3. Working with metal.*
- Bauljch** [bɔulχ] *n.m. Pl: Balj*. een Kjint daut nich sea jebandicht es; onjehuarsomet Kjint - rascal; brat. *Category: 2.6.4.2. Child, 4.3.1.3.1. Immature in behavior.*
- Baulkjen** [bɔulcən] *n.m. Pl: Baulkjes*. eene dikje Bol dee em Bän ooda en een Staul jebrukt woat toom buen - beam; support; wooden joist. *Category: 1.1.1. Sun, 3.5.6.3. Facial expression, 3.5.6.4. Laugh, 6.5.3. Building materials, 6.6.3.2. Wood, 8.3.3. Light, 4.3.4.5.1. Provide for, support, 7.3.4.6. Support.*
- Baulpaunj** [bɔulpɔunt] *n.m. Pl: Baulpaunjts*. een Tint Schriewa; een Schriewa dee met Tint aun eenen kjlienen Baul aum Enj schrift - ballpoint; pen. *Category: 3.5.7.1. Write, 4.7.7.3. Imprison, 6.3. Animal husbandry, 6.3.1.2. Sheep.*
- baulstierich** [bɔulstiriç] *adj.* ieejenkoppich; Jäajendeel von nojäwrich - stubborn; headstrong; obdurate. *Category: 3.3.1.7. Stubborn, 3.3.1.6. Determined.*
- Baulstierichkjeit** [bɔulstiriçcɛit] *n.f.* leejensenn; een sea ieejenkoppich sennen - doggedness.
- Baun** [bɔun] *n.m.* een vebaunen; wäm ut Jesalschoft saten wäajen een vebräakjen - ban; interdiction; excommunication from church. *Category: 4.9.5.6.1. Taboo.*
- baunen** [bɔunən] *v.w.* ut eenem siene Jemeenschoft saten; em Baun saten; Jemeenschoft bräakjen - excommunicate.
- Baund** [bɔund] *n.f. Pl: Baunden*. eene Grupp, veleicht junge Menschen dee een Vestentniss unja sikj haben, dee äa Ziel un Oabeit foaken ve'acht es - band; gang. *Category: 3.5.9.1. Radio, television, 4.2.1.7. Crowd, group, 4.2.3.4. Musician, 6.7.5. Fastening tool, 7.5.4.1. Rope, string, 8.3.1.2. Line.*
- Baundiet** [bɔundit] *n.m. Pl: Baundieten*. eena dee von schowanaken un stälen läft, dee jeft nuscht rom fa daut Jesaz - bandit. *Category: 6.8.9.1. Steal.*
- Baunt** [bɔunt] *n.m. Pl: Benja*. een Drot; een dikja Twierem; sea denna Strank - string; band; cord. *Category: 4.2.3.5. Musical instrument, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.6.4.2. Weaving baskets and mats, 6.7.5. Fastening tool, 7.5.4.1. Rope, string, 3.5.9.1. Radio, television, 4.2.1.7. Crowd, group, 4.2.3.4. Musician, 8.3.1.2. Line.*
- Bauntiesa** [bɔuntisɔ] *n.n. Pl: Bauntiesasch*. lange denne Strämels von lesa, dee toom faust vepaken kjennen jebrukt woaren - strip metal used to hold together the staves of a barrel.
- Bauntworm** [bɔuntvɔrm] *n.m. Pl: Bauntwarm*. een Worm dee enne Moag un Doarm läwen kaun - tapeworm. *Category: 1.6.1.9. Small animals.*
- Baununk** [bɔunʊŋk] *n.f. Pl: Baunungen*. de Toostaunt von vebaunt sennen; de Prozass von eenem baunen; een tosied saten - banning; exile. *Category: 4.7.7.5. Ostracize, 7.3.3.4. Chase away.*
- Bauss** [bɔus] *n.m. Pl: Baussen*. boss.
- een Leida; een Wieet; eena dee baussich es; eena dee strenj väasajcht un daut rajcht doatoo haft; eena dee aus Leida aunjestalt es; - boss, leader.
  - eene läaje mauns Stemm - bass voice} - boss. *Category: 4.5.1. Person in authority, 6.9.2. Work for someone.*
- baussen** [bɔusən] *v.w.* rejieren; väasajen; belieren - boss. *Category: 4.5.1. Person in authority, 6.9.2. Work for someone.*
- baussich** [bɔusiç] *adj.* soo aus een Bauss; väasajsch; välvelangent - bossy. *Category: 3.3.3.5. Compel.*
- Baust** [bɔust] *n.f.* de Schal von een Boom - bark of a tree.
- Bea** [bea] *n.m. Pl: Beasch*. een leicht alkoholische Drinkj - beer. *Category: 5.2.3.7. Alcoholic beverage.*
- be'achten** [bɛ'ʔa:χtən] *v.w.* no opppaussen; seenen; be'oobachten - observe. *See: be'oobachten. Category: 2.3.1. See, 2.3.1.1. Look, 2.3.1.2. Watch, 3.1.2.2. Notice, 3.2.1.1. Think about.*
- be'akren** [bɛ'ʔa:kren] *v.w.* Launt em Jebrock nämen ooda haben - cultivate. *Category: 6.2.1. Growing crops, 6.2.2.2. Plow a field, 6.2.3. Plant a field, 6.2.4. Tend a field.*
- be'akat** [bɛ'ʔa:ka:t] *adj.* jeakat; en Pluachlaunt; beseit - cultivated; seeded. *Category: 1.5. Plant, 1.5.3. Grass, herb, vine.*

- be'aumta** [bə'ʔaʊmtʌ] *adj.* met een Aumt; met eene Ve'auntwuatunk - responsible. *Category:* **4.3.1.3. Mature in behavior, 4.3.5.3. Reliable, 4.5.3.4. Appoint, delegate, 4.7.6.3. Fault.**
- be'aumten** [bə'ʔaʊmtən] *v.w.* de Macht ooda daut Aumt jäwen; berajchten - authorize. *See:* **berajchten**. *Category:* **3.3.4.1. Give permission, 4.5.3. Exercise authority.**
- Be'aumta** [bə'ʔaʊmtʌ] *n.m. Pl: Be'aumte.* eena dee een Aumt haft; een Bauss - officer; one in authority; functionary; official. *Category:* **4.8.3.6.4. Soldier, 6.6. Occupation, 4.2.6.2. Sports, 4.6. Government, 4.6.1.2. Government official, 4.6.6.5. Politics.**
- be'auntwuatēn** [bə'ʔaʊntwuatən] *v.w.* Auntwuat jäwen; waut to eene Froag sajen - answer; respond. *See:* **auntwuatēn**. *Category:* **3.2.2. Learn, 3.2.2.5. Solve, 3.5.1.5.1. Answer, 3.6.8. Answer in a test, 8.1.2.1. Mathematics, 4.4.3. Respond to trouble, 9.1.2.2. React, respond.**
- bebaken** [bəba:kən] *v.w.* äwakjleewen; met Liem waut äwa waut aundren aunliemen ooda aunbaken - paste onto.
- bebakt** *adj.* bedakjt met daut waut aunjebakt ooda aunjeliemt es; met väl Bieta aunjebakt - covered with things glued.
- bebren** [bəbrən] *v.w.* schedren; fienet opp un dol bewäajen - quake; shake. *Category:* **1.2.1.7. Earthquake, 3.4.2.4. Afraid, 7.1.9. Move a part of the body, 7.2.2.8. Move back and forth, 7.3.1.3. Shake.**
- bebinjen** [bəbɪnən] *v.s.* Baunt faust äwa un rom waut moaken; äwabinjen; vebinjen - tie down.
- bebrīejen** [bəbrīəjen] *v.w.* briejejen; gauns briejejen - blanch; scald. *Category:* **3.4.2.4. Afraid, 8.3.3.3.6. Change color, 2.5.3. Injure.**
- bebrukt** [bəbrukt] *adj.* veschieet; jebrukt; nich soo aus nie - worn. *Category:* **6.1.2.3.2. Work hard, 7.9. Break, wear out, 8.4.6.5.4. Old, not new.**
- bebuen** [bəbyən] *v.w.* rom ooda äwa waut buen soo daut et bedakjt woat - build around.
- bebut** [bəbyt] *adj.* äwajebut; met Dak un Wenj runtom - built over; covered. *Category:* **7.3.7. Cover, 4.4.4.4. Save from trouble.**
- Becht** [bəχt] *n.f. Pl: Bechten.* eene äwadräwne Jeschicht; eene Vetal ooda Jeschicht dee nich gauns to jleewen es; woat meist emma en Meazol jebrukt: 'Bechten rieten' ooda uk 'Ressen rieten' - exaggerations.
- bedachen** [bəda:χən] *v.w.* Licht opp waut schienen - light up. *Category:* **1.1.3.6. Lightning, thunder, 5.2.4. Tobacco, 8.3.3. Light.**
- bedacht** [bəda:χt] *adj.* met Licht; soo daut et to seenen es - lit up.
- bedajchtich** [bəda:çtiç] *adj.* met nodenkjen; derchjedocht - contemplative.
- bedakjen** [bəda:cən] *v.w.* eene Dakj äwa waut lajen; waut toodakjen ooda äwadakjen - cover (with a blanket).
- bedanken** [bəda:ŋkən] *v.w.* eenen Dank fa waut utspräakjen; dankscheen sajen - thank. *Category:* **3.5.1.7.1. Thank.**
- bedden** [bədən] *v.s.* froagen; prachren; waut velangen - request; ask; beg. *Category:* **3.3.2. Request, 9.4.3.2. Hortative, 3.3.4. Ask permission, 3.5.1.5. Ask, 6.8.3.4. Beg.**
- beddent** [bədɛnt] *adj.* soo daut et eene Froag ooda Bedd es - praying.
- bedeeljen** [bədəɪlən] *v.w.* aun waut Deel nämen; een Poat von eene Grupp sennen - participate. *Category:* **4.2.6.2. Sports.**
- Bedeeljunk** [bədəɪluŋk] *n.f. Pl: Bedeeljungen.* de Toostaunt von sikj en waut bedeeljen; dee Zol von dee, dee aun waut deelnämen - participation. *Category:* **4.1. Relationships.**
- bedeenen** [bədəɪnən] *v.w.* wäm deenen; eenen Deenst jäwen; wäm aules hanstalen - serve. *Category:* **4.5.4.3. Serve, 5.2.1.5. Serve food.**
- Bedeenkunk** [bədəɪnʊŋk] *n.f. Pl: Bedeenungen. Variant: Bedeeninj.* eene Oabeit von wäm bedeenen; de Prozass von bedeenen - service. *Category:* **2.6.1.2. Wedding, 4.5.4.3. Serve, 4.9.5.3. Worship.**
- bedeiwen** [bədəɪvən] *v.w.* anfangen to deiwen; met Donst befrieren; met Deiw naut woaren - form hoarfrost.
- bedenkjen** [bədəŋcən] *v.s.* waut nodenkjen; Tiet nämen toom äwa eene Sach denkjen; sikj bemieejen eenen gooden Plon to moaken - consider; think over; speculate. *Category:* **3.2.1.1. Think about, 3.2.2.3. Evaluate, test, 3.2.5.1. Believe, 9.4.4.6.1. Think so.**
- Bedenkjen** [bədəŋcən] *n.n.* een Twiewel; daut sikj nich gauns eenich sennen äwa eene Sach - thought; reflection; misgiving; consideration; reservation. *Category:* **3.2. Think, 2.3.1.7. Reflect, mirror, 3.2.1.1. Think about.**
- bedenkjlich** [bədəŋçliç] *adj.* froglich; veleicht nich mäajlich; waut eena beduat - questionable. *Category:* **4.7.5.2. Suspect, 9.4.4.5. Uncertain.**
- Bederfniss** [bədəɪfnɪs] *n.n. Pl: Bederfnissen.* eene Noot; een Mangel; waut eenem needich fält - need; requirement. *Category:* **8.1.7.3. Need, 9.4.2.3. Necessary, 4.7.1. Laws.**



**bedieden** [bɛdɪdɛn] *v.w.* waut meenen; eenen Wieet haben - signify; symbolize; denote; purport; bode. *Category:* **4.9.4.7. Omen, divination.**

**bediedenswieet** [bɛdɪdɛnsviɛt] *adj.* soo daut et eenen Wieet haft; soo daut et waut meent - notable.

**bediedent** [bɛdɪdɛnt] *adj.* dääje; soo daut et waut meent ooda een Unjascheet moakt - significant; momentous; considerable. *Category:* **8.1.3.1. Many, much, 9.3.1.1. To a large degree.**

**Bediedunk** [bɛdɪdɔŋk] *n.f. Pl: Bediedungen. Variant: Bediedinj.* eene Utlaj ooda Meenunk von waut; een Wieet von waut - portent; omen; meaning; significance; intimation. *Category:* **4.9.4.7. Omen, divination, 3.5.8.4. Show, indicate, 3.5.3. Language, 3.5.8.1. Meaning.**

**bedieslen** [bɛdɪslɛn] *v.w.* dieslich moaken; Jlikjewicht velieren - become dizzy.

**bedieselt** [bɛdɪsɛlt] *adj.* dieslich jeworden; besopen; nich bie kloaren Kopp - dizzy; drunk. *Category:* **2.5.6. Symptom of disease, 5.2.2.7. Drink, 5.2.3.7.2. Drunk.**

**bedinjen** [bɛdɪŋɛn] *v.s.* Jrensen saten en eene Sach dee berät woat; jewesse Eenselheiten velangen en eene Sach - stipulate.

**bedinj** [bɛdɪŋt] *adv.* ombedinjt; nich onen - of a certainty; conditional.

**Bedinjunk** [bɛdɪŋɔŋk] *n.f. Pl: Bedinjungen.* eene Beschrenkjunk; daut waut ieescht mott ea eena wieda gonen kaun - condition; stipulation; term. *Category:* **2.4. Body condition, 8. States, 8.3. Quality, 9.6.2.8. Condition, 2.6.3.1. Pregnancy, 3.5.3.1. Word, 8.4.1.5. Season.**

**bedocht** [bɛdɔχt] *adj.* derchjedocht; weis - resourceful; resolute; well-considered. *See: bedenken. Category:* **3.3.1.6. Determined, 3.3.3.4. Insist.**

**bedonsten** [bɛdɔnstɛn] *v.w.* fiene Dreppen Feichtichkeit aun sikj saumlen, soo aus waut koldet en feichte Loft - steam up, as in glasses fogging up.

**bedoodjent** [bɛdɔvɔjɛnt] *adj.* soont waut dän Moot toom läwen wajchneemt - mortifying.

**Bedrach** [bɛdra:χ] *n.m. Pl: Bedräaj.* een bedrieejen ooda auflaupsen; een Haundel moaken met nich aule Woarheit oppem Desch - act of fraud.

**bedreiwen** [bɛdrɛivɛn] *v.s.* dreiwen; waut von wäm met Jewault velangen - coerce. *Category:* **3.3.3.5. Compel.**

**bedrekjen** [bɛdrɛcɛn] *v.w.* suppress.

1 • doldrekjen; dol hoolen; moaken Moot velieren - press down.

2 • moaken Moot velieren - oppress; depress. *Category:* **3.5.1.5.3. Hide your thoughts, 3.3.3.6. Control, 4.7.9.6. Oppress, 7.6. Hide.**

**bedrekjent** [bɛdrɛcɛnt] *adj.* soo daut eenem daut schwoa moakt; soo daut eena mootlooss woat - depressing. *Category:* **3.4.2.1. Sad.**

**bedrekj** [bɛdrɛc] *adj.* mootlooss; soo aus en eene schwoare Tiet - depressed. *Category:* **3.4.2.1. Sad, 8.2.6.4. Low.**

**bedrenjen** [bɛdrɛŋɛn] *v.w.* nich Rum jäwen - oppress; depress; crowd. *Category:* **3.3.3.6. Control, 4.7.9.6. Oppress, 3.4.2.1. Sad, 7.3.2.9. Push.**

**bedrenjt** [bɛdrɛŋt] *adj.* met weinich Frieheit; aun eene korte Lien - squeezed in; oppressed; depressed. *Category:* **4.7.9.6. Oppress, 3.4.2.1. Sad, 8.2.6.4. Low.**

**bedrieecht** [bɛdriɛχt] *adj.* beschummelt; bedwungen - swindled; cheated.

**bedrieejen** [bɛdriɛjɛn] *v.s.* hinjat Licht fieren; ojjerajcht sikj waut besorjen - swindle. *Category:* **4.3.5.5. Deceive, 6.8.9.2. Cheat.**

**bedrinkjen** [bɛdrɪŋcɛn] *v.s.* too väl alkoholischet drinkjen; besopen - get drunk.

**bedroagen** [bɛdrɔagɛn] *v.s.* defraud.

1 • too väl jäwen; too sea be'enflussen - give too much; flatter.

2 • bedrieejen; beschumlen; beschupsen; unjadroagen - defraud; deceive; beguile. *See: unjagonen; beschumlen; beschupsen. Category:* **4.3.5.5. Deceive, 6.8.9.2. Cheat, 3.5.1.3.2. Tell a lie.**

**bedrooen** [bɛdrɔvɔɛn] *v.w.* bedreiwen, woarnen met Strof vespräakjen - threaten. *Category:* **3.3.3.8. Threaten.**

**bedrunken** [bɛdrɔŋkɛn] *adj.* nich em rajchten Kopp von too väl Bea, Wien ooda Schnaups drinkjen - drunk. *Category:* **5.2.2.7. Drink, 5.2.3.7.2. Drunk.**

**beduaren** [bɛduɛrɛn] *v.w.* ferchten daut eene Sach veleicht nich utkomen woat - worry about; pity.

**Beduaren** [bɛduɛrɛn] *n.n. Pl: -.* Forcht; Angst - anxiety; concern; fear. *Category:* **3.4.2.4.1. Worried, 3.2.1.1. Think about, 3.5.1.2.9. Be about, subject.**

**beduat** [bæduæt] *adj.* met beduaren; met Angst woo waut utkomen woat - concerned; worried. *Category:* **3.2.1.1. Think about, 3.4.2.4.1. Worried.**

**bedudlen** [bædudlən] *v.w.* sway.

1 • wäm äwaräden met schmeichlen ooda lieejen; eenem beräden jääjen däm sien bāta weeten - sway; persuade; influence.

2 • bedrinkjen; besupen - get drunk. *Category:* **3.3.3.3. Persuade, 3.3.3. Influence, 4.3.8. Change behavior.**

**beduslen** [bæduslən] *v.w.* duslich moaken; bedutzen; moaken daut hee em Twiewel kjemt - befuddle; confuse. *Category:* **2.5.6.5. Dazed, confused, 3.4.2.5. Confused, 4.3.6.4. Mistake.**

**bedutzen** [bædutsən] *v.w.* daze.

1 • beduslen; wäm em Twiewel brinjen; wäm too väl to drinkjen jäwen - daze.

2 • wäm too väl to drinkjen jäwen - daze with alcohol. *Category:* **2.5.6.5. Dazed, confused.**

**bedwinjen** [bædvɪŋən] *v.s.* äwaräden veleicht met dreiwen; bemotten - persuade by force; coerce; compel. *Category:* **3.3.3.5. Compel.**

**Bedwinjunk** [bædvɪŋɪŋk] *n.f.* unja jewesse Macht un bemotten sennen - enforcement.

**bedwungen** [bædvɪŋən] *adj.* bemott; met Jewault ooda Strof doatoo berät - bribed.

**beeden** [bæɪdən] *v.s.* een Aunjebott moaken; een Bott jäwen; waut von wäm velangen - bid; offer. *Category:* **3.3.5. Offer, 3.3.2.4. Willing, 6.8.3.1. Give, donate.**

**Been** [bæɪn] *n.n.* *Pl:* -. daut Poat aum Kjarpa vonne Hoft bat de Teenen - leg. *Category:* **2.1.3.2. Leg, 5.3.6. Parts of clothing.**

**be'endjen** [bæ'ʔɛŋjən] *v.w.* een Enj moaken; foadich moaken - end; terminate; conclude; finish. *Category:* **3.3.1.1. Purpose, goal, 8.4.5.1.4. Last, 8.4.6.1.2. Stop something, 8.4.6.1.3. End, 9.6.2.6. Result, 2.6.6.1. Kill, 3.2.1.1. Think about, 6.1.2.2.4. Use up, 6.1.2.3.5. Complete, finish.**

**be'endrucken** [bæ'ʔɛndrʊkən] *v.w.* eenen Endruck moaken; wiesen daut et eenen Wieet haft - influence. *Category:* **3.3.3. Influence, 4.3.8. Change behavior.**

**be'endrucksvoll** [bæ'ʔɛndrʊksfɔl] *adj.* soo daut et eenen Endruck lat; oppfaulent; schmock - impressive; notable. *Category:* **3.4.1.1. Like, love.**

**be'enflussen** [bæ'ʔɛnflʊsən] *v.w.* eenen Unjascheet en eenem siene Meenunk moaken; be'endrucken - influence; sway; patronize. *Category:* **3.3.3. Influence, 4.3.8. Change behavior, 3.3.3.3. Persuade.**

**bees** [bæɪs] *adj.* doll; schljacht; nich goot ooda fein; vom Beesen - evil; wicked. *Category:* **4.3.1.1. Bad, immoral.**

**Beesa** [bæɪzʌ] *n.m.* *Pl:* **Beese.** een schljachta un hinjarigjscha; Soton - evil one.

**beesren** [bæɪsrən] *v.w.* oajren; schikjanieren; dol moaken; ve'oajren - rankle; irritate; anger. *See:* **enoajren; ve'oajren.** *Category:* **3.4.2.3. Angry, 3.4.2.3.1. Annoyed.**

**Beesbaul** [bæɪsbəʊ] *n.m.* *Pl:* **Beesbauls.** *Variant:* **Bäsbaul.** baseball.

1 • een Spell met eenen Baul dee jeschloagen un jejräpen woat - baseball game.

2 • een Baul fa soon Spell - baseball. *Category:* **4.2.6.2. Sports.**

**Beese Fient** [bæɪsə fɪnt] *n.m.* Soton; een Jeist met beese ooda schljachte Aufsecht - evil one; Satan; devil; fiend; miscreant. *Category:* **4.9.2. Supernatural being, 4.3.1.1. Bad, immoral.**

**Beesen** [bæɪsən] *n.pl.* Schelprua; dikje holle Haulms dee en eene naute Plak waussen - hollow reeds; rushes. *Category:* **6.5.2.3. Floor.**

**Beesenhoot** [bæɪsɛnhøʊt] *n.m.* *Pl:* **Beesenheed.** een Hoot von Schelprua jemoakt - hat made of reeds.

**Beesewicht** [bæɪsɛvɪçt] *n.m.* *Pl:* **Beesewichten.** eena dee beese ooda schljachte Aufsecht haft - evil one; Satan; devil; fiend; miscreant. *Category:* **4.9.2. Supernatural being, 4.3.1.1. Bad, immoral.**

**Beest** [bæɪst] *n.n.* *Pl:* **Beesta.** een Tia; een grootet Tia; een stekj Vee ooda Rint; Jedieet - beast; brute. *See:* **Jedieet.** *Category:* **1.6.1. Types of animals, 4.8.2.8. Violent.**

**Beestmalkj** [bæɪstma:lɔ] *n.f.* de ieeschte Malkj von eene Koo de fresch jeworden es - first milk from a freshened cow.

**Beet<sub>1</sub>** [bæɪt] *n.f.* *Pl:* **Beeten.** eene dikje noarhaufte Wartel jeweenlich dunkel root - beet. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.5. Food from roots.**

**Beet<sub>2</sub>** [bæɪt] *n.n.* *Pl:* **Beets.** eene Plak dee gauns voll Bloomen jeplaunt es; een Bloomen Goaden - bed of flowers.

**Beetenfoarma** [bæɪtɛnfɔarmʌ] *n.m.* *Pl:* **Beetenfoarmasch.** een Foarma dee met Beeten akat - beet farmer.

**befäajen** [bæfɛajən] *v.w.* fäajen; met een Basseem bestrikjen - sweep over.

**Befäl** [bæfɛ:l] *n.m.* *Pl:* -. eene Ordnunk dee jehorcht saul woaren; eene Aunordnunk; een Jesaz - command; order. *Category:* **4.5.3.2. Command, 4.7.1. Laws, 7.5. Arrange, 7.5.5. Organize, 8.4.5.1. Order,**

**sequence, 8.4.5.1.1. Series.**

**befälen** [bɛfɛ:lən] *v.s.* jebeeden; väasajen; waut von wäm velangen - command; order. *Category:* **4.5.3.2.**

**Command, 4.7.1. Laws, 7.5. Arrange, 7.5.5. Organize, 8.4.5.1. Order, sequence, 8.4.5.1.1. Series.**

**Befälsform** *n.n.* de Form von een Tietwuat waut wäm väajesajcht woat waut hee doonen saul - imperative form.

**befangen** [bɛfa:nən] *adj.* bleed; schuchta; trigjjetrocken - inhibited. *Category:* **3.4.2.4.3. Shy, timid.**

**befaulen** [bɛfɔulən] *v.s.* eene Krankheit opp Jeträajd komen - infect. *Category:* **2.5.5. Cause of disease.**

**befeelen** [bɛfɛ:lən] *v.w.* aulawäajen aun waut feelen; seenen woo waut es met aunschieren - feel all over.

**beferchten** [bɛfɛ:ɣtən] *v.w.* ferchten; beduaren; sikj enjsten - fear.

**Beffel** [bɛfɛl] *n.m. Pl: Beffels. Variant: Biffel.* een Beest daut en Nuad Amerika oppe Präarie tus wia, daut haft groote väa Schulla un nich Hieena - buffalo. *Category:* **1.6.1.1.3. Hoofed animals.**

**befinjen** [bɛftɪnən] *v.s.* aufschazen; met Jefeel ooda Wieed eene Erfoarunk beschriewen - gather an impression.

**befleescht** [bɛflɛ:ft] *adj.* met eene goode Schicht Fleesch; nich denn ooda moaga - well-fleshed; plump; well-fed. *Category:* **8.2.3.2. Fat person.**

**beflekjen** [bɛflɛcən] *v.w.* väl Flekja opp waut moaken - patch all over; cover with patches.

**beflekjt** [bɛflɛct] *adj.* met Flekja; jeflekjt; trajchtjemoakt, soo aus Kjeleeda - patched. *Category:* **5.6.4. Wash clothes.**

**befoawen** [bɛfɔavən] *v.s.* paint over.

1 • met Foaw äwastrikjen; foawen - paint over.

2 • sea schmock moaken loten met Wieed - praise.

**Befolenheit** [bɛfo:lənheit] *n.f.* een Jesaz; waut jesazlich velangt woat - mandatory order.

**befoljen** [bɛfɔlən] *v.w.* Väaschreff nogonen; daut nogonen waut von eenem velangt es - follow (as orders).

**befoten** [bɛfo:tən] *v.s.* befeelen; aunschieren; enne Henj nämen - feel; touch; fīnger. *Category:* **2.3.5. Sense of touch, 3.4. Emotion, 7.3.4.1. Touch, 9.4.4.6.1. Think so, 8.5.1.5. Touching, contact, 2.1.3.3. Finger, toe.**

**befrädjen** [bɛfre:jən] *v.w.* tofräd stalen; ruich moaken - satisfy; gratify; mollify. *Category:* **3.4.1.2. Happy, 3.4.1.1. Like, love, 3.4.2.3. Angry.**

**befrädjent** [bɛfre:jənt] *adj.* tofrädstalent; soo daut eena ruich doavon woat - satisfying. *Category:* **3.4.1.1.1. Enjoy doing something, 6.1.4. Job satisfaction.**

**Befrädjunk** [bɛfre:jʊŋk] *n.f.* een tofräd stalen; een Fräd moaken - satisfaction; gratification; pacification. *Category:* **3.4.1.1.1. Enjoy doing something, 4.8.4. Peace, 4.8.4.3. Appease.**

**befräten** [bɛfre:tən] *v.s.* too väl äten; Schoden kjrieen von Kjniepasch ooda Ojjezeffa - over eat.

**befrieren** [bɛfrirən] *v.s.* freeze over.

1 • von Butakaunt vefrieren - freeze over; become frosted.

2 • beriepen - gather hoarfrost.

**befrieen** [bɛfriən] *v.w.* eenen Ehepoatna kjrieen; Kjast moaken - wed; marry. *Category:* **2.6.1. Marriage.**

**befriet** [bɛfrit] *adj.* eenen ehelichen Maun ooda Fru haben - married. *Category:* **2.6.1. Marriage.**

**befroagen** [bɛfrɔagən] *v.s.* Froagen stalen daut eena eene Sach vesteit - interrogate; enquire; question. *Category:* **3.5.1.5. Ask, 3.2.2.3. Evaluate, test, 3.3.2. Request.**

**befroaren** [bɛfrɔaɪən] *adj.* beriept; met jefroarna Deiw bedakjt - frosted. *Category:* **2.3.1.6. Transparent.**

**befrodmen** [bɛfrɔdmən] *v.w.* bedonsten von feichte Loft utem Mul - cause fogging.

**befruchten** [bɛfrʊxtən] *v.w.* beranen; de Prozass derch däm eene Bloom ooda een Tia Sot kjricht toom Junge haben - impregnate. *Category:* **2.6.2. Sexual relations, 2.6.3.1. Pregnancy.**

**beglodiesen** [bɛglo:disən] *v.w.* met Glodiess bedakjen; glaut woaren von een Rääjen dee aules befrist - sleet. *Category:* **1.1.3.4. Snow, ice.**

**beglotzen** [bɛglɔtsən] *v.w.* sea no waut kijken; ommaklich sea no waut kijken - ogle; eye closely. *Category:* **2.3.1.1. Look.**

**beglupen** [bɛglypən] *v.w.* sea no waut kijken; eenjemoten plietsch no waut kijken - observe slyly with sidelong glances.

**begnaubren** [bɛgnɔubrən] *v.w.* vebieten; kjliene Stekja von waut hoadet aufbieten ooda aufgnaubren - leave gnaw marks.

**begnoagen** [bɛgnɔagən] *v.w.* met de Tänen aun waut bieten toom waut aufkjrieen - chew over; gnaw over.

- begonen** [bəyo:nən] *v.s.* waut doonen; met waut engonen; sikj en eene Sach enmischen - do; commit. *Category: 9.1.2. Do, 3.5.1.9. Promise, 4.3.4.5.3. Entrust to the care of.*
- begoft** [bəɔft] *adj.* väl Gowen haben ooda eene wichtje Gow haben - gifted; endowed; talented. *Category: 3.2.1.3. Intelligent.*
- Begonje** [bəɔɔnə] *n.f. Pl:* -. eene Sort Bloomen - peonies; begonia. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine.*
- begoodjen** *v.w.* bejennen; goot heeten; unjastetten - grant; concede; support.
- begoten** [bəyo:tən] *adj.* met Wota doa nopp jekräajen; jewotat - watered.
- begraujen** [bəgrəujən] *v.w.* met de Poot beschmäaren; nich leefolich aunfoten - paw over.
- begrosen** [bəgro:sən] *v.w.* daut Vee loten de Weid oppäten - graze on or over.
- begrowen** [bəgro:vən] *v.s.* be'ieedjen; waut en een Loch enne leed saten un unjaschedden; beschoawen - bury; inter. *See: be'ieedjen. Category: 2.6.6.5. Bury, 7.3.7. Cover, 7.6. Hide, 7.8.6. Dig.*
- behaken** [bəha:kən] *v.w.* een Hoof betrimmen; de Kaunten vom Hoof jlei moaken - trim by chopping.
- behakjsen** [bəha:csən] *v.w.* met äwanatieedliche Krauft wäm waut schljachtet wenschen - bewitch. *Category: 4.9.4.1. Sorcery.*
- Behakjsunk** [bəha:csʊŋk] *n.f. Pl: Behakjsungen.* een Prozass en dee een beesa Jeist opp wäm jeroopen woat - incantation. *Category: 4.9.4.1. Sorcery.*
- behakt** [bəha:kt] *adj.* met haken de Kaunt aufmoaken; met een Beitel ooda Akjs de Kaunten aufmoaken - trimmed.
- beharschen** [bəha:ʃən] *v.w.* sikj em Toom nämen; sikj nich daut schljachte erlauben; sikj goot oppfieren - control; govern. *Category: 3.3.3.6. Control, 4.5. Authority, 4.5.3.1. Lead, 7.2.6.2. Prevent from moving, 4.6. Government.*
- behaundlen** [bəhəundlən] *v.w.* met waut omgonen; eene Sach fieren, soo aus eene Tru ooda Bestädjunk - officiate; discuss; treat.  
2 • *v.w.* einschachren; kjeepen; entuschen - trade; purchase. *See: schachren; dinjen. Category: 3.5.1.2. Talk about a subject, 3.5.1.4. Speak with others, 3.5.1.6. Debate, 2.5.7. Treat disease, 8.3.7.8.4. Preserve.*
- Behaundlunk** [bəhəundlʊŋk] *n.f. Pl: Behaundlungen. Variant: Behaundlinj.* een derchräden; de Prozass von wäm behaundlen - negotiation; act; treatment. *Category: 4.8.4.4. Negotiate, 4.2.2.2. Festival, show, 4.2.5. Drama, 4.3. Behavior, 9.1.2. Do, 2.5.7. Treat disease.*
- behauputen** [bəhəuptən] *v.w.* opp eenen Jedanken ooda ledee stonen bliewen un meenen daut es soo; beheipten - assert; confirm; aver; declare; maintain; allege; contend. *See: beheipten. Category: 3.5.1.6.1. Demonstrate, 9.4.6. Yes, 3.5.1. Say, 3.5.1.2.1. Announce, 3.3.3.4. Insist, 6.1.2.2.5. Take care of something, 6.5.3.1. Building equipment and maintenance, 8.3.7.8.4. Preserve, 3.5.1.6. Debate.*
- Behauptunk** [bəhəuptʊŋk] *n.f. Pl: Behauptungen.* een doaropp stonen bliewen, daut waut soo es - assertion.
- behäwlen** [bəhe:vələn] *v.w.* plane.  
1 • met eenen Häwel waut be'oabeiden - plane.  
2 • 'Hienna behäwlen': opp eenen strenjen Wajch wäm lieren daut hee nich soo driest ooda hunjsch es - provide consequences for bad behaviour. *Category: 7.2.4.3. Fly, 8.3.1.3.1. Flat.*
- behäwelt** [bəhe:vəlt] *adj.* planed.  
1 • met een Häwel be'oabeit ooda glaut jemoakt - planed.  
2 • belieet; opp eenen strenjen Wajch daut schljachte aufjewant - disciplined. *Category: 4.3.6. Self-controlled.*
- beheipten** [bəheiptən] *v.w.* behaupten; zeijen daut waut de Woarheit es - assert; confirm; aver; declare; maintain; allege; contend. *See: behaupten. Category: 3.5.1.6.1. Demonstrate, 9.4.6. Yes, 3.5.1. Say, 3.5.1.2.1. Announce, 3.3.3.4. Insist, 6.1.2.2.5. Take care of something, 6.5.3.1. Building equipment and maintenance, 8.3.7.8.4. Preserve, 3.5.1.6. Debate.*
- beheiwlen** [bəheivən] *v.w.* Grauss schnieden - trim; cut away. *Category: 4.3.6.2. Tidy, 5.4.3.5. Cut hair, 5.4.7. Care for the fingernails, 6.2.4.4. Trim plants, 8.2.3.3. Thin person, 7.5.2.4. Remove, take apart.*
- behelplich** [bəhəplɪç] *adj.* wellich sennen toom halpen - helpful. *Category: 3.3.3.2. Advise, 4.3.4.2. Help, 6.1.2.2.1. Useful.*
- Behelta** [bəhəltʌ] *n.m. Pl: Beheltasch.* een Dinkj wua eena waut bennen hoolen kaun - container. *Category: 5.2.1.4. Food storage, 6.7.7. Container.*
- behenjen** [bəheɲən] *v.s.* waut väahenjen ooda äwahlenjen - drape; cover with cloth. *Category: 7.3.7. Cover.*
- behielen** [bəhilən] *v.w.* äwa waut hielen ooda roaren - cry over.
- behiepen** [bəhipən] *v.w.* leed aun eene Plaunt naunkleiwlen - hill. *Category: 1.2.1.1. Mountain.*



- behindren** [bəhɪndrən] *v.w.* wäm ooda waut toosaten ooda schwoa moaken - hinder. *Category:* **3.3.4.4. Prevent, 4.3.4.2.1. Hinder.**
- behindat** [bəhɪnda:t] *adj.* nich gauns aus derchwajch enne Macht sennen waut to doonen, tB. jelämt, blint - handicapped. *Category:* **2.5.4. Disabled.**
- behoolen** [bəhøulən] *v.s.* en Denkj hoolen; nich vejäten; weeten waut verhää jeworden ooda jesajcht es - retain; remember. *Category:* **7.4.5. Keep something, 3.2.6. Remember.**
- Behusunk** [bəhyzʊŋk] *n.f. Pl: Behusungen.* een Jebied ooda soowaut en daut eena sien Tus moakt om Schutz vom Wada to haben - accommodation.
- behutsom** [bəhʊtso:m] *adv.* nat; sorjfeltich; met Väasecht; met sea oppausen - gently; carefully; tenderly; tactfully; cautiously. *See:* **sorjfeltich.**
- beichten** [beixtən] *v.w.* bekjanen; toostonen; sajen waut eena haft orrajcht jedonen - confess. *Category:* **3.5.2.4. Admit, 4.8.4.6. Repent.**
- beid** [beɪd] *adj.* daut eene un daut aundre; de twee; toop; uk - both. *Category:* **8.1.1.1.2. Two, 8.1.5.3. Both.**
- beidatlei** [beɪda:tlei] *adj.* beid; nich eent von twee utloten - of both kinds; hermaphrodite. *Category:* **2.6.5. Male, female.**
- be'eedjen** [bə'ɛjəjən] *v.w.* begrowen; met leed unjaschedden - bury; inter. *See:* **begrowen.** *Category:* **2.6.6.5. Bury, 7.3.7. Cover, 7.6. Hide, 7.8.6. Dig.**
- Beieedjunk** [beɪɛjʊŋk] *n.f.* een Bejrafniss; een begrowen ooda be'eedjen - interment. *Category:* **2.6.6.5. Bury.**
- be'iesen** [bə'ɛisən] *v.w.* met less bedakjt woaren - ice up; become glazed.
- Beila** [beɪla] *n.m. Pl: Beilasch.* een sea groota Gropen; een groota Behelta toom Wota koaken - boiler.
- beislen** [beɪslən] *v.w.* onen Ziel gonen; schlendren - saunter. *Category:* **7.2.1.1. Walk.**
- Beisikjel** [beɪsɪkɛl] *n.m. Pl: Beisikjels.* een Tweeroda; een Foatich fa eenen Mensch, met twee Rāda un Wrangen toom met de Been wieda bewāajen; Wepstang; Flitzepee; Gumäsel - bicycle. *Category:* **7.2.4.1.1. Vehicle.**
- beisikjlen** [beɪsɪklən] *v.w.* met een Beisikjel foaren - bicycle. *Category:* **7.2.4.1.1. Vehicle.**
- Beitel** [beɪtɛl] *n.m. Pl: Beitels.* een schmaulet spetz schoapet Jereetschoft toom kjliene Stekja von sea hoadet Materiöl looss schnieden, daut woat von een Descha, Holtoabeida ooda Schmett jebrukt - chisel. *Category:* **6.6.2.7. Working with stone, 6.6.5.3. Sculpture.**
- beitlen** [beɪtlən] *v.w.* met een schmaulet schoapet Jereetschoft waut wajch schnieden - chisel. *Category:* **6.6.2.7. Working with stone, 6.6.5.3. Sculpture.**
- Beitelkopp** [beɪtɛlkɔp] *n.m. Pl: Beitelkjav.* een plautet ooda vekjraptet Enj vom Beitel wua de Homa nopp schleit - chisel head.
- beizen** [beɪtsən] *v.w.* strenje Saulw ooda strenjet Wota loten siene Oabeit doonen - corrode. *Category:* **1.2.2.3. Metal, 7.9.1. Damage, 8.3.7.8.1. Rust.**
- bejäajnen** [bəjəajnən] *v.w.* trafen; bejreessen - meet; encounter. *Category:* **4.2.1.2. Encounter, 4.2.1.3. Meet together, 4.2.6.2. Sports, 7.5.1. Gather, 7.5.2.1. Link, connect, 8.5.1.5. Touching, contact.**
- Bejäajnunk** [bəjəajnʊŋk] *n.f. Pl: Bejäajnungen.* eene Erfoarunk en dām eena wäm traft - meeting. *Category:* **4.2.1.5. Meeting, assembly.**
- bejaumren** [bəjəumrən] *v.w.* sikj waut loten äwa wäm schod sennen; betruaren; bekloagen - bewail; bemoan; molly-coddle. *See:* **betruaren; bekloagen.** *Category:* **2.6.6.4. Mourn, 3.4.2.1. Sad.**
- bejäwen** [bəjə:vən] *v.s.* passieren; tootrafen; doonen; beläwen - occur. *Category:* **9.1.1.1. Exist, 9.1.2.1. Happen.**
- Bejäwenheit** [bəjə:vənheit] *n.f.* eene Erfoarunk; een Beläfniss; eene jewesse Tiet woa waut jewesset passieet - characteristic behaviour; idiosyncrasy.
- bejeeten** [bəjɛtən] *v.s.* waut äwa waut jeeten; loten Wota opp waut ranen - water; pour over. *Category:* **1.2.3. Solid, liquid, gas, 1.3. Water.**
- bejeistren** [bəjɛistrən] *v.w.* wāajen eene Sach oppjeräacht ooda enjenomen woaren - inspire; motivate; make enthusiastic. *Category:* **3.4.1.4.2. Enthusiastic, 4.9.3.1. Sacred writings.**
- bejeistat** [bəjɛista:t] *adj.* voll Bejeistrunk sennen; sea fa waut enjenomen sennen; opp eenen gooden Wajch äwa waut oppjeräacht daut eena met soont halpen ooda biewonen well - inspired; enthused. *Category:* **4.9.3.1. Sacred writings, 3.4.1.4.2. Enthusiastic.**
- Bejeistrunk** [bəjɛistrʊŋk] *n.f. Pl: Bejeistrungen.* een Toostaunt von sea enjenomen fa waut sennen; eene Oppräajunk - inspiration. *Category:* **4.9.3.1. Sacred writings.**
- bejeiwren** [bəjɛivrən] *v.w.* met Kjwiel beranen ooda belekjen - drool. *Category:* **2.2.3. Spit, saliva.**
- bejeiwat** [bəjɛiva:t] *adj.* met Jeiwa beschmāat ooda bekjlakjat - slobbered over.

**bejenj** [bɛjɛŋ] *adv.* bandich; reed toom schaufen; oppe Been - run in; limbered up; in good running order.

**bejennen** [bɛjɛnən] *v.s.* wäm waut jennen ooda togood hoolen; begoodjen - progress; accomplish; achieve. *See: bestrieden; vehakstekjen; verechten; vollbrinjen; ufoadjjen; utrechten; erlangen.* *Category: 9.1.2. Do, 6.1.2.3.5. Complete, finish, 6.1.3.2. Succeed, 9.1.1.2. Become, change state.*

**bejensjen** [bɛjɛnsjən] *v.w.* wäm waut jennen; toojedonen sennen - wish for someone.

**Bejia** [bɛjia] *n.m.* een velangen; daut velangen no väl - greed. *Category: 3.3.1.8. Lust, 6.8.2.5. Greedy.*

**bejierich** [bɛjiriç] *adj.* too väl haben wellen; sea hinjaraun no mea haben - greedy; over ambitious; grasping; voracious. *Category: 6.8.2.5. Greedy, 4.3.6.1. Lack self-control.*

**bejleiten** [bɛjleitən] *v.w.* met wäm toop wuahan gonen; metgonen; leiden - accompany; escort; attend. *See: fläajjen; deenen.* *Category: 7.2.5. Accompany, 7.2.5.3. Guide, 7.3.3. Take somewhere, 3.2.1.1. Think about, 3.6.2. School, 4.2.1.3. Meet together.*

**Bejleita** [bɛjleitʌ] *n.m. Pl: Bejleitasch.* eena dee met wäm jeit ooda es - accompanist.

**Bejleitunk** [bɛjleitʊŋk] *n.f. Pl: Bejleitungen.* accompaniment.

1 • een met wäm toop wuahan gonen; - accompaniment; process of accompanying.

2 • deejanja dee met wäm toop wuahan jeit - companion; escort. *Category: 7.2.5.3. Guide, 7.3.3. Take somewhere.*

**bejlekjen** [bɛjlecən] *v.w.* schaftich moaken; eene Freid moaken - make happy.

**bejniecejen** [bɛjniɛjən] *v.w.* tofräd sennen met waut eena haft - be satisfied with what one has; be content with what one has.

**bejniesren** [bɛjnɪsrən] *v.w.* wäm waut nich jennen; ve'achten; too weinich jäwen ooda jennen - ridicule; sneer at. *Category: 3.5.1.8.3. Mock, 4.3.2.1. Despise someone.*

**bejnodicht** [bɛjno:diçt] *adj.* met Jnod; soo daut de Jnod däm jeholpen haft - graced.

**bejnodjen** [bɛjno:jən] *v.w.* jnädich to wäm sennen; beschenkjen - be gracious.

**bejnodjent** [bɛjno:jənt] *adj.* met Jnod beschenkjen; leeftolich; soo daut dee aundra nich jestroft woat - gracious. *Category: 4.3.4. Do good to.*

**bejoen** [bɛjo:ən] *v.w.* jo sajen to eene Sach; metstemmen - agree. *Category: 3.2.5.4. Agree with someone, 8.3.5.2.1. Same, 8.3.7.7.3. Compatible, 9.4.6. Yes.*

**bejoat** [bɛjoat] *adj.* oolt; met väl Joa - up in years; aged; elderly. *Category: 2.6.4.5. Old person, 8.4.6.5.2. Old, not young.*

**Bejrafnisdach** [bɛjra:fnɪsda:χ] *n.m. Pl: Bejrafnisdoag.* de Dach wan een Bejrafniss aufjehoolen woat - funeral day.

**Bejrafnisplauz** [bɛjra:fnɪsplɔuts] *n.m. Pl: Bejrafnisplaza.* de Städ wua een Bejrafniss aufjehoolen woat - burial place.

**Bejrafniss** [bɛjra:fnɪs] *n.n. Pl: Bejrafnissen.* eene Aufdank; daut Toopkomen un de Zeremonie rom eenen Mensch begrowen - funeral. *Category: 2.6.6.3. Funeral.*

**Bejrafnissleet** [bɛjra:fnɪslɛt] *n.n. Pl: Bejrafnissleeda.* een Leet daut opp een Bejrafniss jesungen woat; een Leet daut vom Doot un stoawen rät - dirge; funeral song. *Category: 2.6.6.3. Funeral, 2.6.6.4. Mourn.*

**bejreessen** [bɛjrɛɪsən] *v.w.* wäm oppnāmen aus Jast; wäm Aunerckjanunk wiesen un met dām vetalen - greet; salute. *Category: 3.5.1.4.3. Greet, 4.2.1.4.1. Welcome, receive, 7.1.9. Move a part of the body.*

**Bejreessunk** [bɛjrɛɪsʊŋk] *n.f. Pl: Bejreessungen.* eene Erfoarunk von oppjenomen ooda bejreest woaren- greeting.

**bejrensen** [bɛjrɛnsən] *v.w.* Jrensen saten - confine; restrict; limit. *Category: 4.7.7.3. Imprison, 7.2.6.2. Prevent from moving, 7.3.6.3. Limit, 3.3.4.4. Prevent.*

**bejrenst** [bɛjrɛnst] *adj.* aufjehokt; met weinich Frieheit; met weinich Vestentriss - limited. *Category: 7.2.6.2. Prevent from moving, 8.1.3.2. Few, little, 9.3.1.2. To a small degree.*

**bejriepen** [bɛjriepən] *v.s.* vestonen lieren; doahinjakomen - understand; catch on; grasp; comprehend. *See: doahinjakomen.* *Category: 3.2.4. Understand, 3.5.8. Interpreting messages.*

**bejrieplich** [bɛjrieplich] *adj.* to vestonen; to bejriepen - comprehensible; tangible. *Category: 2.3.5. Sense of touch, 9.1.3.1. Physical, non-physical.*

**Bejriff** [bɛjrɪf] *n.m.* eene Gow waut to doonen; een vestonen - knack; talent for.

**Bekaunda** [bəkɔundʌ] *n.m. Pl: Bekaunde.* eena dām eena kjant; een Frint - acquaintance. *Category: 4.1. Relationships, 4.1.3. Know someone.*

**bekaunt** [bəkɔunt] *adj.* waut eena aul ea jewist haft - familiar with; notorious; acquainted; public knowledge. *Category: 3.2.3. Know, 6.1.8.1. Accustomed to, 3.2.3.1. Known, unknown.*

- bekauntjåwen** [bəkəuntje:vən] *v.s.* bekaunt moaken; soo sajen ooda schriewen daut aundre daut uk weeten - announce. *Category:* **3.5.1.2.1. Announce.**
- bekauntmoaken** [bəkəuntmoakən] *v.s.* soo sajen ooda schriewen daut aundre daut uk weeten - make known; announce; introduce; proclaim. *Category:* **3.5.1.2.1. Announce, 3.5.1.2.5. Introduce, 7.3.2.6. Put in, 8.4.6.1. Start something, 3.5.1. Say, 4.7.2. Pass laws.**
- Bekauntmoakunk** [bəkəuntmoakʊŋk] *n.f. Pl: Bekauntmoakungen.* daut waut bekauntjemoakt woat; de Prozass von waut bekaunt jåwen - announcement. *Category:* **3.5.1.2.1. Announce.**
- Bekauntschoft** [bəkəuntʃoft] *n.f.* daut omweeten ooda bekaunt sennen - knowledge; publicity; familiarity. *Category:* **3.2.3. Know, 3.5.1.2.1. Announce.**
- bekjen**<sub>1</sub> [bɛcən] *v.w.* sikj bieejen; dån Kopp läach hoolen; kjneenen; sikj åwabieejen; sienen Kopp läaja hoolen - bend over; stoop; curtsy. *See: åwabieejen.* *Category:* **7.1.8. Bend down, 7.1.5. Bow.**
- bekjen**<sub>2</sub> [bɛcən] *v.w.* åwaroasch gonen ooda foaren - back up; reverse. *Category:* **7.2.2.2. Move back, 8.5.2.2. Backward.**
- bekjamfen** [bɛca:mfən] *v.w.* derch moaken; jewennen; eene Lausta ooda waut eenem toom schoden wia åwakomen - quell. *Category:* **4.8.4.8.1. Stop fighting.**
- bekjanen** [bɛca:nən] *v.w.* toostonen; sajen woo daut wia ooda es; de Woarheit sajen - admit; confess. *See: toostonen.* *Category:* **2.5.7.4. Hospital, 3.5.2.4. Admit, 4.8.4.6. Repent.**
- bekjant** [bɛca:nt] *adj.* auffjeprachat; toojestonen; soo daut de Sach open, bekaunt un berät es - confessed.
- Bekjantniss** [bɛca:nntnis] *n.n.* een Zeichniss von waut eena jleeft; waut bekjanen; eenem sien Gloowen aun waut utspråakjen - confession; creed. *Category:* **4.9.7.2. Christianity.**
- bekjeepen** [bɛcɛpən] *v.s.* eene Gow ooda een Jefaulen jåwen ooda vespråakjen soo daut de aundra die toom jefaulen läft - bribe; buy someone's favours. *Category:* **3.3.3. Influence, 6.8.9.5. Bribe.**
- bekjemren** [bɛcɛmrən] *v.w.* kjemren; sikj om waut bemieejen; om waut sorjen; Ve'auntwuatunk nåmen - be concerned with.
- bekjemmat** [bɛcɛma:t] *adj.* besorcht; omhåa åwa eene Sach sennen; medden mank sennen - concerned; solicitous; anxious; thoughtful. *See: besorcht.* *Category:* **3.2.1.1. Think about, 3.4.2.4.1. Worried, 4.3.3. Love, 4.3.1.3.2. Sensible.**
- Bekjhus** [bɛchys] *n.n. Pl: Bekjhiesa.* Zekjreet; Auftrett; Hieskje - outhouse; backhouse; outdoor toilet. *See: Auftrett; Zekjreet.* *Category:* **6.5.1. Building, 6.5.1.2. Types of houses.**
- bekjieren** [bɛcɪrən] *v.w.* eenem sien Senn ooda Ziel endren; waut opphieren un auflajen un waut goodet oppnåmen un biehoolen - convert; accept a new way of life. *Category:* **4.9.7. Religious organization.**
- Bekjierunk** [bɛcɪrʊŋk] *n.f. Pl: Bekjierungen.* eene Erfoarunk en dee eena siene Enstalunk gauns endat, aus åwarem Gloowen; de Omschwunk von eenem siene Meenunk ooda Enstalunk - conversion. *Category:* **4.9.7. Religious organization.**
- bekjietren** [bɛcitrən] *v.w.* een båt Wota opp waut faulen loten - bespatter.
- bekjietat** [bɛcita:t] *adj.* met waut noppjekjietat ooda jekjlakjat - spilled on; dripped on.
- bekjikjen** [bɛcɪcən] *v.w.* beseenen; seenen woo waut lat; de Uagen opp waut rechten - look over; survey; observe. *Category:* **2.3.1.1. Look, 2.3.1.3. Examine, 8.2.8. Measure, 2.3.1. See, 2.3.1.2. Watch, 3.1.2.2. Notice, 3.2.1.1. Think about.**
- Bekjleed** [bɛclɛɪd] *n.f.* de butaschte Schicht aune Wenj von een Hus; daut Brat rom eene Dåa ooda Fensta- siding of a building.
- bekjleeden** [bɛclɛɪdɛn] *v.w.* kjleeden; bedakjen; von een Jebied: fresch benoaglen - apply siding to a building; clothe. *Category:* **5.3.7. Wear clothing.**
- bekjleet** [bɛclɛɪt] *adj.* bedakjt; aunjetrocken; beschloagen; benoagelt - clothed; clad. *Category:* **5.3.7. Wear clothing.**
- bekjleewen** [bɛclɛɪvən] *v.w.* beschmåaren; bebaken; bejeiwren - besmear.
- bekjlesten** [bɛclɛstən] *v.w.* met waut bakajet beschmåaren; met Liem bestrikjen; bebaken - cake with goo.
- bekjletschen** [bɛclɛtʃən] *v.w.* met een Biel waut glaut moaken - smooth a log or rail with a hatchet.
- bekjlipren** [bɛclɪprən] *v.w.* kort schnieden met een Kjlippa; met een Kjlippa Hoa schnieden - clip; shorten. *Category:* **4.8.3.7. Weapon, shoot, 5.4.7. Care for the fingernails, 6.2.4.1. Cut grass, 6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach, 8.2.2.1. Short, not long, 8.2.2.3. Short, not tall.**
- bekjnipsen** [bɛcnɪpsən] *v.w.* Enja von waut aufkjnippen ooda schnieden - trim ends of beans.
- bekkraftjen** [bɛcra:fcən] *v.w.* secha moaken; kloara moaken; stoakja moaken - strengthen. *Category:* **2.4.1. Strong.**

- bekjrauselt** [bæcrəuselt] *adj.* beschräwen; krauslich bemolt - scribbled.
- Bekjreemen** [bæcrəimən] *n.m. Pl: Bekjreemes.* een Reemen bowen opp Pieets Sälen vom Zoagel no väaren - back strap; martingale.
- bekjrizlen** [bæcrtslən] *v.w.* bekrauslen; schriewen onen daut et waut jescheidet jeft - scribble all over.
- bekjritzelt** [bæcrtstelt] *adj.* beschräwen; bekjrauselt - scribbled on.
- Bekjseleida** [bæcsələidɪ] *n.m. Pl: Bekjseleidasch.* eene Bekjeseschlap; eene Schlap dee Jeträajd ooda uk Sakj drajcht - grain bagger. *See: Bekjeseschlap.*
- Bekjselemp** [bæcsələmp] *n.f. Pl: Bekjselempen.* daut Poat von Bekjsten daut daut Been bedakjt - pant leg.
- Bekjselint** [bæcsələint] *n.f. Pl: Bekjselinten.* daut Poat aune Bekjsten daut romem Buck kjemt - trouser waist.
- Bekjsten** [bæcsən] *n.f. Pl: -.* Mauns Kjeleeda daut eenem vonne Lint, ooda vonne Schlaub, bat de Feet bedakjen - pants; trousers; also refers to husks of grain. *Category: 5.3.1. Men's clothing.*
- Bekjstenzeich** [bæcsentsɛiχ] *n.n.* Zeich toom Bekjsten neien; stoakjet Zeich - pant cloth.
- Bekjeseschlap** [bæcsɛʃla:p] *n.f.* Jereetschoft toom Sakj voll moaken - bagger.
- bekjwielen** [bæcvilən] *v.w.* waut aukjwielen; opp waut kjwielen - spit upon.
- bekjwiemt** [bæcvimt] *adj.* onen Moot un Krauft; hanjpflichtich; vesusenjelt; derchjetraubt - bedraggled. *See: derchjetraubt; vesusenjelt; henjpflichtich. Category: 4.3.6.3. Untidy.*
- beklautschen** [bæklautʃən] *v.w.* äwa waut klautschen; Aunerkanunk jäwen met Henj klautschen - pat the body; applaud. *See: klautschen. Category: 3.4.1.1.7. Happy for, 3.5.6.4. Laugh.*
- bekleiwen** [bækleivən] *v.w.* befoten; vekrauzen; schwiensch woaren von schwiensche Henj - scratch dirt or sand over an object to cover it; touch; smudge. *See: befoten. Category: 2.3.5. Sense of touch, 7.3.4.1. Touch, 8.5.1.5. Touching, contact, 7.3.7.3. Spread, smear, 7.7.7. Mark.*
- bekloagen** [bækləgən] *v.w.* betruaren; bejaumren; sajen waut eenem schwoa es; sajen waut een aundra eenem orrajcht jedonen haft - deplore; lament; bemoan; complain; bewail. *See: bejaumren; betruaren. Category: 3.4.2.1.2. Hate, detest, 2.6.6.4. Mourn, 3.4.2.1. Sad, 3.4.2.1.9. Discontent, 3.5.1.8.5. Complain.*
- beklommen** [bækləmən] *adj.* nich Moot haben; beduat; kortloftich - uneasy; afraid; oppressed. *Category: 3.4.2.4.1. Worried, 3.4.2.4. Afraid, 4.7.9.6. Oppress.*
- beklopren** [bæklɔprən] *v.w.* waut leicht kloppen; leeftolich kloppen - pat.
- beklukren** [bæklukrən] *v.w.* sikj sea bemieejen daut et wäm saul goot utkomen; betutren - butter up.
- beklunjen** [bæklʊnən] *v.w.* opp waut romklunjen - tread all over.
- beknaupen** [bæknəupən] *v.w.* spoaren; sikj weinich jennen - ration; use sparingly. *Category: 8.1. Quantity.*
- bekoft** [bækoft] *adj.* to eene Jesennunk jekomen derch Jelt ooda aundre Gowen ooda Vespräakjungen - bribed.
- bekrauslen** [bækrəuslən] *v.w.* väl Sträakja, dee nich väl meenen, opp waut schriewen; bekjrizlen - scribble. *Category: 6.6.5.1. Draw, paint.*
- bekwoakjsen** [bækwəacsən] *v.w.* aufschnuzen; ve'achten; nich Respakjt jäwen; beschnuzen - belittle; be disdainful of. *See: beschnuzen. Category: 3.5.1.8. Criticize.*
- belachen** [bɛla:χən] *v.w.* waut ooda wäm utlachen; äwa wäm ooda waut lachen; waut ooda wäm weinich Wieet talen - laugh at the whole affair.
- belajen** [bɛla:jən] *v.s.* toodakjen; waut opp waut nopp lajen soo daut et bedakjt ooda tojedakjt es - cover. *Category: 3.5.1.5.3. Hide your thoughts, 7.3.7. Cover, 7.3.7.2. Wrap, 7.3.7.3. Spread, smear, 7.5.9.2. Fill, cover, 8.6.4.1. Outer part.*
- belajcht** [bɛla:çt] *adj.* bedakjt, jeeenlich met Fal ooda een Pels - covered with fur.
- belakjen** [bɛla:cən] *v.w.* loten Dreppen opp waut faulen; bekjklakjen; beschulpsen - drip on. *Category: 1.3.2.3. Drip.*
- belamren** [bɛla:mrən] *v.w.* get sticky.  
 1 • met Kjwiel ooda Liem belakjen; orriemsch voll stalen - get sticky.  
 2 • orriemsch voll stalen - overcrowd with things.
- belamat** [bɛla:ma:t] *adj.* bejeiwat; met waut liemjet bedakjt; orriemsch voll - cluttered; taking up room. *Category: 4.3.6.3. Untidy.*
- beläsen** [bɛle:sən] *v.s.* läsen un studieren; derchläsen; utläsen - pick over carefully; read over. *Category: 3.5.7.3. Read.*
- belauستن** [bɛləustən] *v.w.* beligjen; wäm waut schwoa moaken - weigh down. *Category: 8.2.9.1. Heavy.*



**belauſtjen** [bɛləʊscən] *v.w.* wäm waut schwoa moaken; too väl velangen; stieren; beligjen - burden; pester; annoy; encumber. *See: stieren; ve'oajren; beligjen.* *Category: 3.4.2.4.1. Worried, 7.3.1. Carry, 3.4.2.3.1. Annoyed.*

**Belaustjunk** *See main entry: Belaustunk.*

**Belaustunk** [bɛləʊstʊŋk] *n.f. Pl: Belaustungen.* *Variant: Belaustinj.* eene schwoare Sach; daut waut eenem schwoa es; Lod; Laust; eenem sien Kjriez - burden. *See: Belaustjunk; Laust.* *Category: 3.4.2.4.1. Worried, 7.3.1. Carry.*

**beläwen** [bɛlə:vən] *v.w.* läwen; erfoaren; derch eene Tiet ooda Erfoarunk läwen - experience. *Category: 3.2.2. Learn, 9.1.2.1. Happen.*

**Beläwniss** [bɛlə:vnis] *n.n. Pl: Beläwnissen.* eene Erfoarunk; waut eena beläft haft - venture; experience. *Category: 6.1.2.1. Try, attempt, 3.2.2. Learn, 9.1.2.1. Happen.*

**Beläwungstiet** [bɛlə:vʊŋstīt] *n.f. Pl: Beläwungstieden.* eene Erfoarungs Tiet; de Tiet en dee eena waut beläft - lifetime. *Category: 2.6. Life, 8.4.1. Period of time.*

**beleeft** [bɛləɛft] *adj.* eena däm eena goot es; waut ooda wäm eena sea jleicht - loved; popular. *Category: 3.4.1.1.4. Popular, 4.1.4.1. Social class, 4.2.3. Music, 8.1.3.1. Many, much.*

**beleib** [bɛləib] *adv.* ombedinjt; en jieda Faul - definitely. *Category: 9.4.4.1. Certainly, definitely.*

**beleidjen** [bɛləijən] *v.w.* eenem aundren waut doonen soo daut hee jestat es, daut hee rauffesat feelt, daut hee meent hee es nich soo väl wieet - offend; hurt someone's feelings. *Category: 3.4.2.1.1. Dislike, 3.4.2.3. Angry, 3.5.1.8.2. Insult, 4.3.4.1. Do evil to, 3.4.2.1.6. Upset.*

**beleidjent** [bɛləijənt] *adj.* soo daut eenem daut beleidicht; soo daut eenem daut wee deit, besondasch aum Jefeel - insulting. *Category: 3.4.2.3. Angry.*

**Beleidjunk** [bɛləijʊŋk] *n.f. Pl: Beleidjungen.* eene Erfoarunk dee eenem wee deit wiels eena nich goot je'acht woat - offence; insult; affront. *Category: 3.4.2.1.1. Dislike, 3.4.2.3. Angry, 3.5.1.8.2. Insult, 4.3.4.1. Do evil to, 4.7.3. Break the law, 4.8.2.3. Attack.*

**belekjen** [bɛləcən] *v.w.* lekjen; lekjen daut waut naut woat; lekjen daut waut rein woat - lick all over.

**belekjt** [bɛləcjt] *adj.* naut von lekjen; soo daut doa wäa jelekjt haft - licked.

**belemren** [bɛləmren] *v.w.* belamren; met Jeiwa ooda Liem waut beschmäaren - clutter. *Category: 4.3.6.3. Untidy.*

**Belia** [bɛliə] *n.f.* eene Belierunk; eene Lia; daut utlieren; de Konst - education; training. *Category: 3.2.2. Learn, 3.6. Teach, 4.2.6.2. Sports.*

**belieren** [bɛlirən] *v.w.* eenem lieren schmock sennen; wäm daut goode lieren un daut schljachte toch loten- lecture; train; educate; enlighten. *Category: 3.6. Teach, 3.6.4. Class, lesson, 4.8.4.1. Rebuke, 4.2.6.2. Sports, 4.5.3.3. Discipline, train, 6.4.6. Things done to animals, 7.2.4.1.2. Railroad, 3.5.1.2.3. Explain.*

**belichten** [bɛliçtən] *v.w.* shed light on.

1 • kloa moaken; dietlich moaken - shed light on.

2 • bedachen - illuminate. *Category: 3.5.1.2.3. Explain, 8.3.3. Light.*

**Belichtunk** [bɛliçtʊŋk] *n.f. Pl: Belichtungen.* daut waut Licht jeft; de Toostaunt von woo dach eene Städ es - lighting. *Category: 8.3.3.1.1. Light source.*

**belierungswieet** [bɛlirʊŋsviət] *adj.* wieet to lieren; wieetvoll - educational.

**Belierunk** [bɛlirʊŋk] *n.f.* de Prozass von wäm belieren; Schoolunk - teaching; education. *Category: 3.6. Teach, 3.2.2. Learn.*

**beligjen** [bɛliçjən] *v.s.* burden.

1 • opp waut ligjen - lie on something.

2 • toodrinjlich sennen; wäm waut schwoa moaken met toodrinjlich sennen; belauſtjen - burden; overstay a welcome; hang on. *See: belauſtjen.* *Category: 3.4.2.4.1. Worried, 7.3.1. Carry.*

**belkjen** [bɛlcən] *v.w.* roopen; ommaklich lud räden; schrieen - holler; yell; shout. *Category: 3.5.1.1.1. Shout.*

**beloagren** [bɛləagren] *v.w.* met Soldoten wäm ooda waut faust saten soo daut dee en Jefoa es ooda vedorwen sent - load down with; beleaguer.

**beloagat** [bɛləɔyɑ:t] *adj.* besiedelt; met Jebieda un Wirtschoften - settled on.

**beloden**<sub>1</sub> [bɛlə:dən] *v.s.* voll loden, soo aus een Woagen; soo väl Sachen opp waut saten aus daut hoolen kaun - load down with.

**beloden**<sub>2</sub> [bɛlə:dən] *adj.* met eene Fua; met Fracht belajcht - loaded. *Category: 7.5.1. Gather, 8.1.8. Full.*

**belooft** [bɛləʊft] *adj.* gauns jreen voll Bläda - leafy; thick with leaves. *Category: 1.5. Plant, 1.5.5. Parts of a plant.*

**beloonen** [bɛləʊnən] *v.w.* wäm sien Loon jäwen; betolen - pay; honour; recognize. *Category: 6.8.2.7. Earn, 6.8.4.5. Pay, 6.8.4.7. Spend, 4.2.2.3. Celebrate, 4.5.5. Honor, 3.2.6.2. Recognize.*

**beloont** [bələʊnt] *adj.* met een Loon; soo daut dee eenen Wieet haben - justified; worth it.

**Beloonunk** [bələʊnʊŋk] *n.f. Pl: Beloonungen. Variant: Belooninj.* waut eena fa eene Oabeit kjricht, Jehault, Loon - gratuity; prize; wage; recompense; remuneration; consideration. *Category: 4.2.6.2. Sports, 4.8.3.2. Win, 6.8.2.7. Earn, 4.7.7.1. Reward, 6.8.4.5. Pay.*

**Belt** [bɛlt] *n.m. Pl: Belts.* een Pojauss; Reemen; Seid en Jereetschoft; Wiebelt - belt. *Category: 2.5.3. Injure, 4.7.7. Punish, 5.3.1. Men's clothing, 5.3.2. Women's clothing, 6.7.5. Fastening tool.*

**beluaren** [bəlʉəɐn] *v.w.* onen Frieheit horchen waut de aundra sajcht; plietsch no waut horchen - spy on; observe secretly. *Category: 4.8.3.6.5. Spy.*

**beluat** [bəlʉəʔ] *adj.* schluu beseenen; onen Frieheit beseenen ooda tojehorcht; oppe Finjasch jekjijkt - spied on; listened in on.

**belutschen** [bəlʉʦən] *v.w.* aun waut suen un lekjen - suck on.

**bemääkjen** [bɛmɛäklɛn] *v.w.* määkjen; grumsaujen; mostren; nich tofräd sennen met waut eena haft - find fault with. *Category: 3.5.1.8. Criticize.*

**bemäten** [bɛmɛ:tən] *v.s.* eene Mot von waut nämen; mäten - measure. *Category: 8.1. Quantity, 8.2. Big, 8.2.2. Long, 8.2.5.1. Big container, volume, 8.2.8. Measure, 9.1.2. Do.*

**bemeebelt** [bɛmɛɪbɛlt] *adj.* met Meeblen - furnished.

**bemeistren** [bɛmɛistrɛn] *v.w.* utlieren; lieren goot to kjennen - master. *Category: 3.2.2. Learn, 4.5.1. Person in authority, 6.1.1.1. Expert.*

**bemieejen** [bɛmiɛjɛn] *v.w.* sikj to waut aunstrenjen; sikj hinja waut lajen; eene goode Oabeit doonen - exert extra effort.

**Bemieejunk** [bɛmiɛjʊŋk] *n.f.* de Toostaunt von waut proowen ooda besträwen; de Prozass von waut foadich moaken - effort.

**bemoaken** [bɛmɔakɛn] *v.s.* en waut stalen wua dee ooda daut nich rut kaun - coop up; cage; confine. *Category: 6.4.6. Things done to animals, 7.2.6.2. Prevent from moving, 4.7.7.3. Imprison.*

**bemoakjen** [bɛmɔacɛn] *v.w.* enwoaren; seenen - notice; perceive. *Category: 2.3. Sense, perceive, 2.3.1. See, 3.1.2.2. Notice, 3.2.2. Learn, 3.2.4. Understand.*

**bemoakjboa** [bɛmɔacɔɔ] *adj.* soo daut et to seenen ooda hieren es; soo daut et oppmoakjsom es - noticeable. *Category: 2.3. Sense, perceive, 2.3.1.5. Visible.*

**Bemoakjungsstrich** [bɛmɔacʊŋstriç] *n.n. Pl: Bemoakjungsstricha.* een Strich met een Punkt doarunja dee doa wiest daut waut butajeweenlich ooda toom vefieren es, (!) - exclamation mark.

**Bemoakjunk** [bɛmɔacʊŋk] *n.f. Pl: Bemoakjungen.* eenje Wieed äwa eene Sach; waut sajen; Wieed ooda Jedanken de to waut jewesset paussen - remark. *Category: 3.5.1. Say.*

**bemoakt** [bɛmɔakt] *adj.* von een Läwent daut en een Hock ooda Behelta faust es; soo daut et nich frie ranen kaun - caged; cooped up.

**bemolen** [bɛmɔ:lɛn] *v.w.* molen; opp waut molen; waut voll molen - cover with drawings; portray. *Category: 3.5.1.2.2. Describe, 3.5.1.2.9. Be about, subject, 4.2.5. Drama.*

**bemostren** [bɛmɔstrɛn] *v.w.* sajen waut nich rajcht es; schellen daut et nich goot es - criticize; critique. *Category: 3.5.1.8. Criticize, 3.5.1.8.2. Insult, 3.2.5.9. Approve of something.*

**bemotten** [bɛmɔtɛn] *v.w.* soo strenj waut von wäm velangen aus wan doa kjeen Utwajch es - coerce; force. *Category: 3.3.3.5. Compel, 4.8.3.6. Military organization, 6.1.2.3.4. Power, force, 7.3.2.9. Push.*

**bemumlen** [bɛmʉmlɛn] *v.w.* sea woam auntrakjen; väl Kjleeda ooda Dakjen rom wäm moaken - bundle up against the cold.

**bemummelt** [bɛmʉmɛlt] *adj.* met väl Kjleeda ooda Dakjen bedakjt - over-dressed.

**bemuzhat** [bɛmʉzɑ:t] *adj.* schwiensch; von Glauss ooda waut derchsechtjet: soo daut nich derch to seenen es - soiled. *Category: 5.6.1. Clean, dirty.*

**benämen** [bɛnɛ:mɛn] *v.s.* oppfieren; vehoolen - control oneself; behave oneself.

**Benämen** [bɛnɛ:mɛn] *n.n. Pl: -.* een Waundel; woo eena sikj oppfieet; eenem sien Stiel; Waundel - attitude; behaviour; bearing. *See: Stalunk; Waundel. Category: 3.2.1.1. Think about, 3.2.5.6. Attitude, 3.4. Emotion, 4. Social behavior, 4.3. Behavior, 9.1.2. Do, 8.5.2. Direction.*

**benant** [bɛnɑ:nt] *adj.* met eenen Nomen - named. *Category: 9.7.1. Name of a person.*

**benäwlen** [bɛnɛ:vlɛn] *v.w.* get tipsy.

1 • eene Wolkj äwa wäm ooda waut schekjen - get tipsy through drinking or smoking.

2 • wäm eenen onkloaren Berecht jäwen - fudge a report.

3 • bedrinkjen; besupen - imbibe.

**benäwelt** [bæne:vɛlt] *adj.* nich bie kloaren Kopp - tipsy; drunk; in a fog. *Category:* **5.2.2.7. Drink, 5.2.3.7.2. Drunk.**

**Beneemunk** [bənəimʊŋk] *n.f. Pl: Beneemungen.* de Nomes fa eene jewesse Grupp von Menschen ooda Sachen; de Prozass von eenem eenen Nomen jäwen - nomenclature; system of names. *Category:* **9.7.3. Name of a thing.**

**beneien** [bənɛiən] *v.w.* vesorjen met jenuach jeneidet; Kjleeda moaken fa wäm - sew for someone; cover with stitches.

**beneiden** [bənɛidən] *v.w.* aufjenstich sennen - begrudge. *Category:* **3.4.2.1.8. Jealous.**

**Benjel** [bɛjəl] *n.m. Pl: Benjels.* een naunwaussenda Jung, veleicht een bät niedatrajchtich - young lad; chap; imp; boy; dowel; urchin. *See: Jung; Kjieedel.* *Category:* **2.6.4.2. Child, 2.6.5.1. Man, 4.1.2. Types of people, 6.7.5. Fastening tool.**

**Benkj** [bɛj] *n.f. Pl: Benkjen.* een langet Meebel wua miere opp setten kjennen - bench. *Category:* **4.2.6.2.2. Basketball.**

**benna** [bɛnɒ] *prep.* Jäajendeel von buta; en; bejrenst - within; inside; inner. *Category:* **8.4.5.2.3. During, 8.5.1.2.2. Between, 8.5.1.4. Inside, 8.6.4. Inner part.**

**Bennafoot** [bɛna:fʊt] *n.m. Pl: Bennafeet.* de Bennakaunt vom Foot - instep. *Category:* **2.1.3.2. Leg.**

**Bennafupp** [bɛna:fʊp] *n.f. Pl: Bennafuppen.* eene Fupp aune Bennakaunt von een Wanikj ooda Äwarock- inner pocket.

**Bennahaunt** [bɛna:hʌunt] *n.f. Pl: Bennahenj.* de Hollinj enne Haunt; de bennaschte Sied vone Haunt - palm of the hand.

**Bennakaunt** [bɛna:kʌunt] *n.f. Pl: Bennakaunten.* de bennaschte Sied; de Kaunt no bennen - on the inside; within the margin.

**bennare** [bɛna:rə] *contr:* benna de - inside the.

**Bennareif** [bɛna:rɛif] *n.f. Pl: Bennareifen.* een wieekja gumna Schlauch, dee met väl Loftdruck jefelt woat, toom en eene hoadre buta Reif - inner tube.

**bennarem** [bɛna:rəm] *contr:* benna däm - inside the.

**bennaret** [bɛna:rət] *contr:* benna daut - inside the.

**Bennasol** [bɛna:zɔ:l] *n.f. Pl: Bennasolen.* de Sol enne Schoo opp dee de Foot steit - insole. *Category:* **5.3.6. Parts of clothing.**

**Bennastow** [bɛna:stɔ:v] *n.f. Pl: Bennastowen.* eene Stow aun Bennakaunt; eene hinjaschte Stow; eene priewaute Stow - room inside.

**Bennawaunt** [bɛna:vʌunt] *n.f. Pl: Bennawenj.* de Bennakaunt von eene Waunt; eene Waunt em Jebied tweschen Stowen - interior wall.

**bennen** [bɛnən] *adv.* en waut; enne Bennakaunt von; en; Jäajendeel von buten - inside. *Category:* **8.5.1.4. Inside.**

**benoaglen** [bɛnɔ:glən] *v.w.* utnoaglen; met Näajel, eene niee Schicht äwa waut faust moaken - nail something on.

**benomen** [bɛno:mən] *adj.* tongue tied.

1 • befangen; schuchta - tongue tied; shy.

2 • sea voll von waut sennen - excited; entranced. *Category:* **3.1.1. Personality, 3.4.2.4.3. Shy, timid, 3.5.1.1.4. Speak little, 3.4.1.4.1. Excited.**

**benutzen** [bɛnʊtsən] *v.w.* brucken; Nutzen von kjrieen - make use of; use. *Category:* **6.1.2.2. Use, 3.3.1.1. Purpose, goal, 9.1.2. Do.**

**be'oabeiden** [bɛ'ʔɔabɛidən] *v.w.* eene Oabeit gauns doonen; sikj en Jrensens hoolen - work over an item or object to bring it to a desired shape or state.

**be'oobachten** [bɛ'ʔɔuba:χtən] *v.w.* seenen; beläwen; krakjt no waut opppaussen - observe; regard; *see. Category:* **2.3.1. See, 2.3.1.1. Look, 2.3.1.2. Watch, 3.1.2.2. Notice, 3.2.1.1. Think about, 3.2.5. Opinion, 4.3.2. Admire someone, 2.1.1.1. Eye, 3.2.4. Understand.**

**Be'oobachtunk** [bɛ'ʔɔuba:χtʊŋk] *n.f. Pl: Be'oobachtungen.* *Variant: Be'oobachtinj.* de Toostaunt von waut seenen un em Denkj hoolen - observation. *Category:* **2.3.1.2. Watch, 3.6.1. Show, explain.**

**be'oppdroacht** [bɛ'ʔɔpdrɔɔχt] *adj.* met eene Ve'auntwuatunk; met eene Oppgow - assigned.

**be'orrujen** [bɛ'ʔɔryjən] *v.w.* orruich woaren; wäm orruich moaken - make restless.

**bepaken** [bɛpa:kən] *v.w.* sea enpaken; aun aule Rechtungen waut naunlajen - pack well; pack around.

**bepaujen** [bɛpɔujən] *v.w.* mete nich reine Henj beschmäaren; belamren - paw all over.

**bepelzt** [bɛpɛltst] *adj.* met eenen Pelz bedakjt; met dikje Kjleeda bedakjt - having a pelt.

- bepilzen** [bɛpɪlsən] *v.w.* stocken; met Stock bewaussen; met Pilz bewaussen; veschemlen - become mouldy. *See: veschemlen; stocken.*
- bepilzt** [bɛpɪltst] *adj.* vefult; met Pilz bewossen - mouldy.
- bepinjlen** [bɛpɪŋlən] *v.w.* sea enpinjlen; sea berollen; sea woam auntrakjen - over dress for warmth.
- bepinjelt** [bɛpɪŋɛlt] *adj.* met dikje un woame Kjeleeda; met dikje Dakjen rom - over dressed; with thick blankets.
- beplaunten** [bɛpləuntən] *v.w.* met Sot ooda Plaunten bedakjen - cover with plants.
- beplekjen** [bɛplɛcən] *v.s.* aules aufplekjen; aulet wieetvolle aufplekjen - pick thoroughly.
- beplindren** [bɛplɪndrən] *v.w.* plindren; beroowen; bestälen un vedoawen - plunder. *Category: 4.8.3.8. Plunder, 6.8.9.4. Take by force.*
- bepulkjren** [bɛpʊlcɪrən] *v.w.* beschoawen; met leed bedakjen - cover with dirt.
- beräajnen** [bɛɾɛajnən] *v.w.* naut woaren vom Rääjen - rain on.
- berääkjenen** [bɛɾɛacnən] *v.w.* uträäkjenen woo groot ooda väl ooda dia waut es; plonen; met Eenselheiten plonen woo waut utkomen woat - calculate; solve an arithmetic problem. *See: rääkjenen. Category: 3.2.2.3. Evaluate, test, 8.1.2.1. Mathematics.*
- Berääkjnunk** [bɛɾɛacnʊŋk] *n.f. Pl: Berääkjnungen. Variant: Berääkjninj.* woo sikj eena waut äwalajcht; Plon; woo eena waut vesteit - calculation; accounting. *See: Rääkjenschoft. Category: 8.1.2. Count, 6.8.7. Accounting.*
- beräden** [bɛrɛ:dən] *v.w.* waut derch räden un to eenen Entschluss komen; äwaräden; wäm sajen waut von am velangt es; beteewren - convince; enjoin; coax; cajole; urge; persuade; talk over; discuss. *See: beteewren. Category: 3.3.3.3. Persuade, 9.4.4.2. Sure, 3.5.1.7.2. Flatter, 3.3.3.2. Advise, 9.4.3.2. Hortative, 3.5.1.2. Talk about a subject, 3.5.1.4. Speak with others, 3.5.1.6. Debate.*
- berajchten** [bɛrɛ:çtən] *v.w.* Rajcht ooda Macht to waut jäwen; be'aumten - entitle; authorize. *See: be'aumten. Category: 3.3.4.1. Give permission, 4.5.3. Exercise authority.*
- berajchticht** [bɛrɛ:çtiçt] *adj.* met Rajcht; met Vollmacht - entitled to.
- beranen** [bɛrɛ:nən] *v.w.* run errands.  
 1 • nokomen; omhäagonen; drock sennen - run errands.  
 2 • befruchten; soo aus met een Boll ooda Kujjel bedeenen loten - rut; breed. *Category: 8.3.2.2. Rough, 8.3.2.5. Furrow, 1.6.3. Animal life cycle, 2.6.3. Birth, 6.3. Animal husbandry.*
- beranken** [bɛrɛ:ŋkən] *v.w.* loten Ranken äwa waut waussen; met Ranken bewaussen - having vines growing all over.
- berant** [bɛrɛ:nt] *adj.* fruchtboa jemoakt, soo aus tweschen een hee un see - bred.
- berät** [bɛrɛ:t] *adj.* derchjerät; eenich jeworden; soo aus jerät wia - settled; arranged. *Category: 7.2.1.6. Steady, unsteady, 9.4.4.1. Certainly, definitely, 7.5. Arrange.*
- berauschen** [bɛrɔʊʃən] *v.w.* vefieren; onverhofs aankomen - surprise. *Category: 4.7.5.1. Investigate a crime.*
- Berecht** [bɛrɛçt] *n.m. Pl: Berechten.* eene Vetal, ooda jeschräwnet, von waut besondret - report; statement. *Category: 3.2.2.3. Evaluate, test, 3.5.2.1. Report, 3.5.2.2. News, message, 3.5.1. Say.*
- berechten** [bɛrɛçtən] *v.w.* Berecht auflajen; Norecht jäwen; sajen waut eena jehieet ooda jeseenen haft - report; relate; inform. *Category: 3.2.2.3. Evaluate, test, 3.5.2.1. Report, 3.5.2.2. News, message, 3.5.4. Story, 4. Social behavior, 9.6. Connected with, related, 3.5.1.2.1. Announce, 3.6. Teach.*
- Berechta** [bɛrɛçtʌ] *n.m. Pl: Berechtasch.* eena dee berechten ooda Norecht jäwen deit - reporter. *Category: 3.5.9.3. Newspaper.*
- berechticht** [bɛrɛçtiçt] *adj.* met Rajcht; met Vollmacht - rightful. *Category: 8.3.7.7. Right, proper.*
- bereibren** [bɛrɛibrən] *v.w.* bestälen; stälen - rob. *Category: 6.8.9.1. Steal.*
- bereijent** [bɛrɛijsɛnt] *adj.* aufprachrent; met een Schultjefeel - ruing; rueful. *Category: 3.4.2.2. Sorry.*
- berijnjen** [bɛrɛijnən] *v.w.* reinmoaken; aufwauschen - clean. *Category: 1.3.6. Water quality, 5.4.4. Care for the teeth, 5.4.7. Care for the fingernails, 5.6. Cleaning, 5.6.1. Clean, dirty, 5.6.4. Wash clothes.*
- berreisen** [bɛrɛisən] *v.w.* no veschiedne Städen foaren - tour. *Category: 7.2.4. Travel.*
- berieekjat** [bɛriɛca:t] *adj.* met Ruak bedonst; met de Kalia von Ruak; met dän Jeroch von Ruak - smoked.
- beriemt** [bɛrimt] *adj.* wiet un breet bekaunt - renown; famous. *Category: 3.2.3.1. Known, unknown.*
- Beriemtheit** [bɛrimtheit] *n.f.* de Toostaunt von wiet un breet bekaunt sennen - fame. *Category: 3.2.3.1. Known, unknown.*
- beriepen** [bɛripen] *v.w.* befrieren; met jefroarnen Donst bedakjen - become covered with hoarfrost.
- beriept** [bɛript] *adj.* befroaren; met jefroarnen Donst opp waut - with hoar frost.



**berikjen** [bɛ̃ɪcən] *v.w.* beschneflen; seenen woo waut rikjt - sniff at.

**beroden** [bɛ̃ro:dən] *v.s.* beräden; roden; Rot sieekjen fa waut ooda wäm - advise; debate. *See: roden. Category: 3.3.3.2. Advise, 3.5.1.6. Debate.*

**Berodunk** [bɛ̃ro:dʊŋk] *n.f. Pl: Berodungen.* een Toopkomen wua waut berot ooda berät woat - meeting. *Category: 4.2.1.5. Meeting, assembly.*

**berollen** [bɛ̃rɔləŋ] *v.w.* enrollen; eene Dakj äwa waut rollen - wrap. *Category: 2.6.6.5. Bury, 7.3.7. Cover, 7.3.7.2. Wrap.*

**berooften** [bɛ̃røʊfən] *v.w.* een Roof kjriien; eene Kjarscht opp een Schlems kjriien - scab. *Category: 2.2.5. Bleed, blood.*

**berooft** [bɛ̃røʊft] *adj.* met een Roof; bewossen - scabbed.

**beroomen** [bɛ̃røʊmən] *v.w.* met Room bedakjen - become covered with soot.

**beroomt** [bɛ̃røʊmt] *adj.* met Room; voll Room - sooty. *Category: 8.3.3.3.3. Gray.*

**Beroop** [bɛ̃røʊp] *n.m.* eenem siene Lävrens Oabeit; daut met waut eena sien Vedeerst haft - occupation; vocation. *Category: 6.6. Occupation.*

**beroopē<sub>1</sub>** [bɛ̃røʊpən] *v.w.* to eene jewesse Oabeit wäm roopen ooda aunstalen - call upon.

**beroopē<sub>2</sub>** *adj.* to een Aumt jekroacht sennen; jefroacht sennen waut jeweset to doonen - called.

**Beroopunk** [bɛ̃røʊpʊŋk] *n.f. Pl: Beroopungen.* eene Erfoarunk en dee eena to een Aumt ooda Zwakj jeroopt woat - appointment. *Category: 4.2.1.4. Visit, 4.5.3.4. Appoint, delegate.*

**beroowen** [bɛ̃røʊvən] *v.w.* met eene Baund bestälen; beplindren un vedoawen - rob. *Category: 6.8.9.1. Steal.*

**Beroowunk** [bɛ̃røʊvʊŋk] *n.f. Pl: Beroowungen.* eene Erfoarunk en dee eenem siene Sachen bestolen un vedorwen woaren, eenjemol woaren Menschen uk wee jedonen ooda soogoa doot jemoakt - raid. *Category: 4.8.2.3. Attack, 4.8.3.8. Plunder, 6.8.9.1. Steal.*

**berotschlussen** [bɛ̃rɔtʃlʊsən] *v.s.* beräden; eenen Entschluss foten met waut derchräden - decide. *Category: 3.2.2.3. Evaluate, test, 3.3.1. Decide, plan.*

**Berstaund** *See main entry: Bestaund.*

**beruicht** [bɛ̃ryɪχt] *adj.* soo daut dee ruich es jeworden - settled. *Category: 7.2.1.6. Steady, unsteady, 9.4.4.1. Certainly, definitely.*

**berujen** [bɛ̃ryjən] *v.w.* ruich woaren; wäm halpen ruich woaren - reassure; calm; quieten. *Category: 3.4.2.4.1. Worried, 1.1.3.1. Wind, 1.3.2.5. Calm, rough, 3.4.1.2.2. Calm.*

**Berujunk** [bɛ̃ryjʊŋk] *n.f. Pl: Berujungen.* de Prozass von ruich woaren - settling; becoming peaceful.

**besäkjen** *See main entry: besieekjen.*

**besaten** [bɛ̃zɑ:tən] *v.w.* infest.

1 • aunfajchten; aunjriepen - infest; become covered with.

2 • omseemen ooda bestäakjen von Zeich - bind the edge of cloth.

**besäten** [bɛ̃zɛ:tən] *adj.* nich gauns kluk; eenen schljachten Jeist haben - possessed; obsessed; demoniac. *Category: 3.4.1.4.3. Obsessed.*

**Besätenheit** [bɛ̃zɛ:tənheit] *n.f. Pl: Besätenheiten.* de Toostaunt von blooss om een Dinjt bekjemmat sennen un daut äwaje nich enwoaren; een Lausta - obsession; preoccupation. *Category: 2.5.8. Mental illness, 3.4.1.4.3. Obsessed.*

**besaubren** [bɛ̃zɔubrən] *v.w.* belutschen; belekjen - slobber over; suck; lick. *Category: 2.1.1.4. Mouth, 2.6.4.1.1. Care for a baby, 5.2.2.7. Drink, 1.3.3. Wet, 2.3.3. Taste, 4.8.3.1. Defeat, 5.2.2. Eat.*

**besaubat** [bɛ̃zɔubɑ:t] *adj.* met Kjwiel; belekjt - with saliva.

**beschäaren** [bɛ̃ʃɛ:ɛ:ən] *v.w.* beschenkjen, soo aus Wienachten - present something to someone. *Category: 2.3.1.4. Show, let someone see, 3.2.3.1. Known, unknown, 3.2.3.3. Secret, 3.3.3.1. Suggest, 3.3.3.2. Advise, 3.5.1.2.9. Be about, subject, 6.8.3.1. Give, donate, 8.4.6.3. Present, 8.4.6.3.1. Now.*

**Beschäarunk** [bɛ̃ʃɛ:ɛ:rʊŋk] *n.f. Pl: Beschäarungen. Variant: Beschäarinj.* de Wienachts Jeschenkja jäwen ooda kjriien; een toodeelen - contribution. *Category: 6.8.3.4. Beg.*

**beschädicht** [bɛ̃ʃɛ:diçt] *adj.* Schoden jeläden; nich soo schmock aus nie - damaged. *Category: 2.5.3. Injure, 7.9.1. Damage.*

**beschädjen** [bɛ̃ʃɛ:jən] *v.w.* een bät vedoawen; Schoden jäwen - damage; harm; mar; hurt. *Category: 2.5.3. Injure, 4.3.4.6.1. Spoil, 7.9.1. Damage, 4.3.4.1. Do evil to, 4.4.2. Trouble, 2.3.1.8.2. Ugly, 4.4.2.6. Suffer.*

- beschäfticht** [bɛʃaːftiçt] *adj.* drock sennen; bie eene Oabeit sennen - busy. *Category:* **6.1.2.3.2. Work hard, 6.1.2.3.3. Busy.**
- beschäftjen** [bɛʃaːfɛn] *v.w.* drock sennen; to doonen haben - occupy or busy oneself with; engage in. *Category:* **9.1.2. Do.**
- Beschäftjunk** [bɛʃaːftʃʊŋk] *n.f. Pl:* **Beschäftjungen.** eene Oabeit; waut eenem drock helt - employment. *Category:* **6.6. Occupation, 6.9.2. Work for someone.**
- beschämen** [bɛʃeːmən] *v.w.* von wäm sajen daut dee schljacht es - shame. *Category:* **3.4.2.2. Sorry.**
- beschämt** [bɛʃeːmt] *adj.* met Schaund; beschulcht - shamed.
- Beschaufenheit** [bɛʃɔʊfənheit] *n.f. Pl:* **Beschaufenheiten.** eene Vefotunk; de jeschrävne Rääjlen von een Jeschaft ooda ve'eenichte Grupp - constitution. *See:* **Vefotunk.** *Category:* **4.7.1. Laws, 4.7.8. Legal contract.**
- beschedden** [bɛʃɛdɛn] *v.w.* unjaschedden; waut opp waut ooda wäm schedden; bestreien - cover (with powder).
- bescheenjen** [bɛʃɛɪnən] *v.w.* goodet von wäm ooda waut räden - speak well. *Category:* **3.5.1.1.7. Speak well.**
- Bescheet** [bɛʃɛɪt] *n.m.* Informazion; omweeten; waut vestonen - information; direction. *Category:* **3.2.2. Learn, 3.5.3.2. Information, 7.2.2. Move in a direction, 8.5.2. Direction, 8.5.2.8. North, south, east, west.**
- bescheflen** [bɛʃɛflən] *v.w.* met de Scheffel waut opp waut aundren schedden toom daut bedakjen - bury with a shovel.
- bescheiden** [bɛʃɛidən] *adj.* nat un leeftolich; nich groff ooda hunjsch - shy; modest. *Category:* **3.1.1. Personality, 3.4.2.4.3. Shy, timid, 3.5.1.1.4. Speak little, 4.3.2.2. Humble, 8.1.3.2. Few, little.**
- Bescheidenheit** [bɛʃɛidənheit] *n.f.* vestentlich sennen von aundre; sikj nich oppdrenjen biem methalpen; Respakjt - modesty. *Category:* **4.3.2.2. Humble.**
- beschekjen** [bɛʃɛkən] *v.w.* väl jedonen kjrieen; bosich sennen - make progress.
- beschempen** [bɛʃɛmpən] *v.w.* domsajen; schellen; utmoaken aus nich goot jenuach - vilify; defame; curse. *Category:* **2.5.5. Cause of disease, 3.5.5.1. Obscenity, 4.9.4.1. Sorcery, 4.9.4.4. Curse.**
- beschenkjen** [bɛʃɛnkən] *v.s.* mea aus eene Gow wäm jäwen; väl jäwen - present; endow; bestow. *Category:* **2.3.1.4. Show, let someone see, 3.2.3.1. Known, unknown, 3.2.3.3. Secret, 3.3.3.1. Suggest, 3.3.3.2. Advise, 3.5.1.2.9. Be about, subject, 6.8.3.1. Give, donate, 8.4.6.3. Present, 8.4.6.3.1. Now.**
- beschieren** [bɛʃɪrən] *v.w.* schieren soo daut et to seenen es ooda eenen unjascheet moakt - rub bare.
- beschieet** [bɛʃɪət] *adj.* veschieet; vekrauzt; aufjeschieet; nich nie - threadbare; worn through. *Category:* **3.5.1.1.8. Speak poorly.**
- beschienen** [bɛʃɪnən] *v.s.* met Strolen bedachen - shine upon; irradiate.
- beschitzen** [bɛʃɪtsən] *v.w.* wäm ooda waut Schutz jäwen; no waut opppaussen soo daut et nich Schoden kjricht; beschützen - protect. *Category:* **4.4.4.4. Save from trouble, 4.4.4.5. Protect, 4.7.5.4. Defend against accusation, 4.8.2.4. Defend.**
- Beschlach** [bɛʃlaːχ] *n.m. Pl:* **Beschläaj.** eene denne Schicht, soo aus Kjätelsteen, Rosta ooda Stoff - coating; varnish. *Category:* **6.5.3. Building materials.**
- beschlaksen** [bɛʃlaːksən] *v.w.* waut opp waut nopp schlaksen; waut bespretzen - spatter. *Category:* **1.3.3. Wet.**
- beschlakst** [bɛʃlaːkst] *adj.* besprezt; belamat; bekjietat - splattered.
- beschläpen** [bɛʃleːpən] *adj.* een schoapet Jedajchniss; kluak; sea belieet - shrewd; smart; intelligent; educated. *Category:* **3.2.1.3. Intelligent, 2.5.6.1. Pain, 8.3.7.7. Right, proper.**
- beschlaubren** [bɛʃlɔʊbrən] *v.w.* soo äten daut eena Äten aun siene Kjleeda kjricht - drop food on clothes.
- beschlaubat** [bɛʃlɔʊbaːt] *adj.* bekjlakjat von Äten - soiled; splattered. *Category:* **5.6.1. Clean, dirty.**
- beschliepen** [bɛʃliːpən] *v.s.* met eenen Schliepa waut schoap moaken ooda waut ruchet wajch moaken - hone.
- Beschlikj** [bɛʃliːk] *n.m. Pl:* **Beschlikjen.** eene wolne Metz - woollen cap or scarf.
- beschlonen** [bɛʃloːnən] *v.s.* shoe horse.
- 1 • waut hoadet aune Kaunten ooda Akjen moaken; Hoofiesasch aun de Pieets Heefta noaglen - shoe a horse.
  - 2 • eene Schicht Steen aun waut saumlen ooda saten - become tarnished or coated; collect scaling.
- beschloagen** [bɛʃlɔʊgən] *adj.* smart.
- 1 • kluak; sikj goot omweeten - smart.
  - 2 • met hoade Kaunten aufjfoadicht; bedakjt met waut hoadet, soo aus tB. Golt ooda lesa - clad. *Category:* **2.5.6.1. Pain, 3.2.1.3. Intelligent, 8.3.7.7. Right, proper.**
- Beschluss** [bɛʃlʊs] *n.m. Pl:* **Beschlussen.** een Entschluss; woo waut utkjemt, wua eene Grupp sikj too eenicht - conclusion; decree; resolution. *Category:* **3.5.2. Make speech, 8.4.6.1.3. End, 4.7.1. Laws, 3.3.1.4. Intend.**

**beschlussfäich** [bɛʃʎusfɛ:ɪχ] *adj.* berechticht eene Entscheidunk ooda Beschluss to moaken - having sufficient number of members present to make possible a decision; reaching a quorum.

**beschluten** [bɛʃʎytən] *v.s.* determine.

- 1 • een Schlott aun waut moaken; tooschluten - put under lock and key.
- 2 • waut beräden; to eenen Entschluss komen - decide; conclude; determine. *Category:* **3.3.1.4. Intend, 4.4.3.5. Solve a problem, 4.7.1. Laws, 3.2.2.3. Evaluate, test, 8.2.8. Measure, 3.2.1.1. Think about.**

**beschmäären** [bɛʃmɛaɪən] *v.w.* make excuses.

- 1 • waut opp waut nopp schmäären; belamren - besmear with grease (excuses); cover up.
- 2 • wäm faulsch eenen schlaichten Nomen jäwen; wäm aunschmäären; wäm loten aum korten Enj to hoolen komen en eenen Haundel - give false impression; cover up. *Category:* **3.5.1.5.3. Hide your thoughts.**

**beschmääat** [bɛʃmɛat] *adj.* smeared.

- 1 • bestrikjt; met soowaut aus Schmää ooda Zopsel doabowen - smeared.
- 2 • beschummelt - cheated. *Category:* **5.6.1. Clean, dirty.**

**beschmatren** [bɛʃma:trən] *v.w.* met Blott ooda Schmata bespretzen - bespatter. *See:* **bespretzen.**

**beschmeichelt** [bɛʃmɛiχɛlt] *adj.* een wesset beschmääat met frintelje Mienen - fawned at.

**beschmieekjen** [bɛʃmiɛcən] *v.w.* *Variant:* **beschmäkjen.** sea schmieekjen; sikj krank schmieekjen - overindulge in smoking.

**beschmieten** [bɛʃmitən] *v.s.* bedakjen; waut opp waut nopp schmieten; eene Dakj ooda Sachen opp waut schmieten toom daut bedakjen - cover; throw something over something. *Category:* **3.5.1.5.3. Hide your thoughts, 7.3.7. Cover, 7.3.7.2. Wrap, 7.3.7.3. Spread, smear, 7.5.9.2. Fill, cover, 8.6.4.1. Outer part.**

**beschmurzen** [bɛʃmʊrtsən] *v.w.* Schmurz opp waut kjrieen; enschmäären; enschwienen - begrime.

**beschnäden** [bɛʃne:dən] *adj.* eena dee beschnäden es; met de Hut aum Maunsjlett kjarta jeschnäden - circumcised.

**beschneflen** [bɛʃnɛflən] *v.w.* sniff all over.

- 1 • berikjen, soo aus een Hunt aun aules rikjen - sniff all over.
- 2 • toom Aunfank aufschazen - gather first impressions.

**beschneffelt** [bɛʃnɛfelt] *adj.* berikjt; ommaklich dichtbie jekomen - sniffed at; smelled.

**beschnieen** [bɛʃniən] *v.w.* Schnee opp waut faulen loten - snow on; cover with snow.

**beschnieden** [bɛʃnidən] *v.s.* trim.

- 1 • Bieta von waut aufschnieden - trim; clip.
- 2 • eenen Maun von de Väähut aum Maunsjlett aufschnieden - circumcise. *Category:* **4.3.6.2. Tidy, 5.4.3.5. Cut hair, 5.4.7. Care for the fingernails, 6.2.4.4. Trim plants, 8.2.3.3. Thin person, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.2.4.1. Cut grass, 6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach, 5.2.1.2.1. Remove shell, skin, 5.4.6.1. Circumcision.**

**Beschniedunk** [bɛʃnidʊŋk] *n.f. Pl: Beschniedungen. Variant: Beschniedinj.* de Väähut aum Maun sien Jlett kjarta jeschnieden, auf fa Rennlichkjeit, Jesuntheit ooda Gloowens Sach - circumcison. *Category:* **5.4.6.1. Circumcision.**

**beschniet** [bɛʃnit] *adj.* met Schnee bedakjt; unja Schnee - covered with snow.

**beschnuzen** [bɛʃnʏtsən] *v.w.* wäm ve'achten; nich sien Rajcht jäwen; bekwoakjsen - snub; belittle; humiliate; spurn; rebuff. *See:* **bekwoakjsen.** *Category:* **3.1.2.4. Ignore, 3.5.1.8. Criticize, 3.4.2.2.1. Ashamed, 4.3.2.2. Humble, 4.3.2.1. Despise someone, 3.3.5.2. Reject.**

**beschoaft** [bɛʃɔaft] *adj.* soo daut dee beschoaft es; veschoaft; leicht met leed bedakjt - lightly covered with earth.

**beschoawen** [bɛʃɔavən] *v.w.* met leed bedakjen; een Kjint begrowen - cover lightly with dirt; sand etc.

**beschoden** [bɛʃɔ:dən] *v.w.* waut loten schod sennen; sajen daut eenem waut schod es - rue. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 3.4.2.2. Sorry.**

**beschoonen** [bɛʃɔʊnən] *v.w.* seldom brucken soo aus toom daut nie hoolen - use sparingly; protect. *Category:* **4.4.4.4. Save from trouble, 4.4.4.5. Protect, 4.7.5.4. Defend against accusation, 4.8.2.4. Defend.**

**beschräden** [bɛʃrɛ:dən] *v.w.* aufmäten met Schräd; äwa gonen - pace off; measure off; step out. *Category:* **7.2.1.1. Walk, 8.2.2. Long.**

**beschraumen** [bɛʃrɔʊmən] *v.w.* beschnuzen; aufsajen; wäm loten too kort komen - insult; hurt. *Category:* **2.5.3. Injure, 4.4.2.6. Suffer, 7.9.1. Damage.**

**beschrenkjen** [bɛʃrɛŋcən] *v.w.* sikj opp een wesset beknaupen; sikj aun eene Bedinjunk hoolen - limit; reduce; retrench; qualify. *Category:* **3.3.4.4. Prevent, 7.3.6.3. Limit, 8.1.4.3. Decrease, 9.3.1.4. To a smaller degree.**

- beschrenkjt** [bɛʃrɛŋkt] *adj.* bejrenst; met weinich Väarot - limited. *Category:* **7.2.6.2. Prevent from moving, 8.1.3.2. Few, little, 9.3.1.2. To a small degree.**
- Beschrenkjtheit** [bɛʃrɛŋktheit] *n.f.* de Toostaunt von weinich Väarot haben; nich väl tooloten - narrowness of vision; insular thinking.
- Beschrenkjunk** [bɛʃrɛŋcɔŋk] *n.f. Pl: Beschrenkjungen.* Jrensen haben ooda saten; bestemmen waut nich toojeloten woat - limitation; restraint. *Category:* **3.3.4.4. Prevent, 4.3.6. Self-controlled, 7.2.6.2. Prevent from moving.**
- beschriewen** [bɛʃrɪvɛn] *v.s.* Eenselheiten äwa waut vetalen ooda dolschriewen - describe; portray; define. *Category:* **3.5.1.2.2. Describe, 3.5.1.2.9. Be about, subject, 4.2.5. Drama.**
- Beschriewunk** [bɛʃrɪvɔŋk] *n.f. Pl: Beschriewungen. Variant: Beschriewinj.* een Berecht; soo aus waut beschräwen woat; de Wieed, Berecht ooda Vetal dee eene Sach kloalajen - definition. *Category:* **3.5.1.2.2. Describe, 3.5.8.1. Meaning.**
- beschromt** [bɛʃrɔmt] *adj.* beleidicht; aufjesajcht - cowed; intimidated.
- beschuldjen** [bɛʃʊljɛn] *v.w.* Schult jäwen; ve'auntwuatlich hoolen fa eenen Schoden; aankloagen; väaschmieten; väaschuwen - blame; accuse; impute; incriminate. *See: aankloagen; väahoolen; väaschmieten; väaschuwen. Category: 3.5.1.8. Criticize, 4.7.5.3. Accuse, confront, 4.7.6.3. Fault.*
- Beschuldjunkt** [bɛʃʊljɔŋk] *n.f. Pl: Beschuldjungen.* eene Aunkloag; Kloag; met waut eena beschulcht woat ooda es, wan eenem Schult jejäft woat - accusation; recrimination. *See: Aunkloag; Kloag. Category: 3.5.1.8. Criticize.*
- beschumlen** [bɛʃʊmlɛn] *v.w.* wäm nich dän vollen Wieet fa waut jäwen (veleicht met Lest); beschupsen; bedroagen; bedrieejen; beschwindlen; auflaupsen - cheat; defraud; swindle; perpetrate. *See: beschupsen; bedroagen; unjagonen; beschwindlen. Category: 4.3.5.5. Deceive, 6.8.9.2. Cheat.*
- beschupsen** [bɛʃʊpsɛn] *v.w.* ojjerajcht too väl fa sikj hoolen; auflaupsen; beschumlen; bedrieejen - cheat; defraud; swindle; perpetrate. *See: beschumlen; bedroagen; unjagonen. Category: 4.3.5.5. Deceive, 6.8.9.2. Cheat.*
- beschutzen** [bɛʃʊtsɛn] *v.w.* Schutz jäwen; Schoden väabeejen; beschitzen - protect; shield; safeguard. *Category: 4.4.4.4. Save from trouble, 4.4.4.5. Protect, 4.7.5.4. Defend against accusation, 4.8.2.4. Defend.*
- beschwieren** [bɛʃvɪrɛn] *v.s.* eenem met schwieren waut vesprääkjen moaken - swear in. *Category: 4.6.1. Ruler.*
- beschwichten** [bɛʃvɪçtɛn] *v.w.* wäm stell moaken; een Kjint moaken opphieren met roaren - quieten; soothe. *Category: 2.6.4.1.1. Care for a baby, 3.4.1.2.2. Calm, 4.4.4.7. Relief.*
- beschwiemen** [bɛʃvɪmɛn] *v.w.* de Besennunk velieren; besennungslooss woaren - faint; swoon. *Category: 2.3.1.5. Visible, 2.3.2.5. Quiet, 2.4.4. Tired, 2.5.6.4. Lose consciousness.*
- beschwindlen** [bɛʃvɪndlɛn] *v.w.* auflaupsen; eenem nich sien Rajcht jäwen; beschumlen; beschupsen; bedrieejen - swindle. *See: beschumlen; beschupsen. Category: 4.3.5.5. Deceive, 6.8.9.2. Cheat.*
- beseenen** [bɛsɛɪnɛn] *v.s.* bekjijkjen; seenen woo waut lat; neiw kijken - look over closely; survey; scrutinize; scan; review; examine; view. *Category: 2.3.1.1. Look, 8.2.8. Measure, 2.3.1.3. Examine, 2.5.7. Treat disease, 3.2.2.1. Study, 3.5.1.2.6. Repeat, 2.3.1. See, 3.2.5. Opinion.*
- beseemen** [bɛsɛɪmɛn] *v.w.* eenen Soom aun waut moaken; omneien - hem. *Category: 5.3.6. Parts of clothing, 6.6.1. Working with cloth, 8.6.6. Edge.*
- beseemt** [bɛsɛɪmt] *adj.* met eenen Soom; met de Kaunt Zeich omjeneit - hemmed.
- beseien** [bɛsɛɪɛn] *v.w.* een Flekj enseien; Sot opp een Flekj streien un enhoakjen - cover a field with seed.
- beseit** [bɛsɛɪt] *adj.* met Sot enjeakat ooda jeplaunt; beakat - seeded; sown.
- besennen** [bɛsɛnɛn] *v.s.* äwa waut nodenkjen; derchdenkjen; behoolen; waut em Denkj haben - reflect upon; consider; recollect; cogitate; deliberate; meditate; speculate. *Category: 3.2.1.1. Think about, 3.2.2.3. Evaluate, test, 3.2.5.1. Believe, 3.2.6. Remember, 3.3.1.5. Deliberately, 6.1.2.3.1. Careful, 9.4.4.6.1. Think so.*
- Besennungsknoppn** [bɛsɛnɔŋsknɔpɛn] *n.m. Pl: Besennungsknoppes.* een Kjreiss woa twee Wäaj sikj kjriezen, soo daut eena en eenen Kjreiss romfoaren mott toom en de rechtje Rechtunk foaren - traffic circle.
- besennungslooss** [bɛsɛnɔŋslɔʊs] *adj.* nich denkjen kjennen; nich bie Besennunk; von nuscht weeten; beschwiemt sennen - unconscious; in a coma. *Category: 3.1. Soul, spirit.*
- Besennungstiet** [bɛsɛnɔŋstɪt] *n.f. Pl: Besennungstieden.* eene Pause; eene Tiet toom denkjen un veholen - reprieve. *Category: 4.4.4.6. Free from bondage.*
- Besennunk** [bɛsɛnɔŋk] *n.f. Pl: Besennungen.* bie kloarem Kopp un Denkjnen sennen; eene Tiet toom nodenkjen un sikj besennen - meditation; rumination; consciousness. *Category: 3.1. Soul, spirit.*



- besetten** [bəsetən] *v.s.* haben; ieejnen - own; possess; occupy. *Category:* **6.8.1. Have wealth, 6.8.1.1. Own, possess, 4.9.4.2. Demon possession, 3.2.1.1. Think about, 4.3. Behavior, 8.5.3. Be at a place, 8.5.4.2. Occupy an area.**
- besied** *See main entry: biesied.*
- besiedlen** [bəsidlən] *v.w.* eene Jäajent met Siedla soomea ooda gauns oppfellen - settle; colonize. *Category:* **1.2.2.1. Soil, dirt, 1.3.4. Be in water.**
- Besiedlunk** [bəsidlʊŋk] *n.f. Pl: Besiedlungen.* daut besiedlen ooda eene Jäajent bebuen met Aunsiedla - colonization.
- besieekjen** [bəsiēcən] *v.s. Variant: besäkjen.* no wäm gonen toom spazieren; no eenen Kranken ooda enjespoaden gonen toom Moot moaken - visit; call on; see someone. *Category:* **4.2.1.4. Visit, 2.6.1.5. Romantic love.**
- besinjen** [bəsiŋən] *v.s.* äwa wäm ooda waut sinjen; eene Sach en Leeda ieren - sing about.
- Besitz** [bəsiʦ] *n.m. Pl: Besitzen.* waut eena ieejent; Vemieejen - possession. *Category:* **6.8.1.5. Possession, property.**
- beskje** [bəscə] *adj.* bätje; een kjlienet bät; weinich; nich väl - little bit. *See: Bätje.*
- besonda** [bəzɔnda] *adj. Variant: besondasch.* eenjemoten butajeweenlich; dolla aus aundre - special; particular; peculiar; unusual. *Category:* **7.5.1.3. Special, 9.6.2.2. Limitation of topic, 9.6.3.6. Markers of focus, 8.3.5.3.4. Strange, 8.3.5.3.2. Unusual.**
- Besondakonst** [bəzɔnda:kɔnst] *n.f.* eene Konst to dee eena utjeliheet es - specialty.
- besopen** [bəzɔ:pən] *adj.* bedrunken; met too väl Alkohol von Bea ooda Schnaups em Kjarpa, soo daut hee nich rajcht denkj - drunk; inebriated. *Category:* **5.2.2.7. Drink, 5.2.3.7.2. Drunk.**
- Besorchniss** [bəzɔ:χnis] *n.n. Pl: Besorchnissen.* eene Sorj; waut schwoaret; waut eenem beduat - concern; apprehension. *Category:* **3.2.1.1. Think about, 3.4.2.4.1. Worried, 3.5.1.2.9. Be about, subject, 4.6.6.1.1. Arrest.**
- besorcht** [bəzɔ:χt] *adj.* bekjemmat; beduat; foaken aun waut denkjen ooda no waut seenen - concerned; anxious; worried. *See: bekjemmat. Category: 3.2.1.1. Think about, 3.4.2.4.1. Worried.*
- besorjen** [bəzɔ:jən] *v.w.* take care of.
- 1 • no waut seenen; bedeenen; waut fa wäm kjrieen ooda foadich moaken; anschaufen; aungonen - take care of; do the chores; acquire; procure.
  - 2 • eene Sorj haben äwa waut ooda wäm - worry; care. *See: aungonen; anschaufen. Category: 4.3.4.5.2. Care for, 6.1.2.2.5. Take care of something, 3.2.2. Learn, 6.8.2. Accumulate wealth, 6.8.2.6. Collect, 7.4.3. Get.*
- bespaunen** [bəspəunən] *v.w.* een Jespaun fa wäm hanstalen - provide a team for.
- bespeelen** [bəspɛilən] *v.w.* met reinet Wota bejeeten - rinse off.
- bespieen** [bəspiən] *v.s.* opp waut spieen; Spuck opp waut nopp moaken - spit upon.
- bespoaren** [bəspɔaən] *v.w.* spoaren; eene Schult nich oppnämen - save up.
- bespotten** [bəspotən] *v.w.* Spott äwa waut driewen; äwa waut spotten - slander. *Category:* **3.5.1.8.4. Gossip.**
- bespreeden** [bəsprɛdən] *v.w.* bedakjen; eene Spreed äwa waut lajen - spread over.
- besprenjen** [bəsprɛjən] *v.w.* bespretzen - sprinkle. *Category:* **1.1.3.3. Rain, 1.3.2.3. Drip, 4.9.5.6. Religious purification.**
- bespretzen** [bəsprɛʦən] *v.w.* Spretzen opp waut moaken; opp waut kjlakjen; beschmatren - splash; spray; besprinkle; bespatter. *See: beschmatren; enspretzen. Category: 1.3.2. Movement of water, 7.2.1.7. Move noisily, 1.5. Plant, 6.2.4. Tend a field, 6.4.6. Things done to animals.*
- bespuaken** [bəspuəkən] *v.w.* enjsten; enenjsten; onneedich Angst endriewen - spook; haunt. *Category:* **3.4.2.4. Afraid, 4.9.4.2. Demon possession.**
- bessawiess** [bəsa:vis] *adv.* emma wada een beskje opp eemol; en kjliene Moten - little by little; small piece by small piece. *Category:* **8.4.8.2. Slow.**
- best** *See main entry: sennen.*
- Bestäakj** [bestɛac] *n.n.* Jescherr; de Massasch, Lämpels un Gauflen; daut waut rom jestoaken woat - cutlery.
- bestädicht** [bəste:diçt] *adj.* enjesaulft; em Aumt jestalt un jesäajent - ordained.
- bestädjen** [bəste:jən] *v.w. Variant: bestätjen.* em Aumt ensäajnen; ensäajnen - confirm; ratify; affirm; verify; corroborate; sanction; ordain. *Category:* **3.5.1.6.1. Demonstrate, 9.4.6. Yes, 4.7.2. Pass laws, 3.2.2.2. Check, 3.2.5.9. Approve of something, 3.3.4.1. Give permission.**
- Bestädjunk** [bəste:jʊŋk] *n.f.* daut Fast bie woont eena bestädicht woat; een Henjopplajen toom een Prädja ooda Liera woaren - ordination.

- bestalen** [bɛsta:lən] *v.w.* sajen daut eena waut haben well; Norecht loten daut waut ooda waa komen saul; velangen daut waut jesajcht woat - order; request. *Category:* **4.5.3.2. Command, 7.5. Arrange, 7.5.5. Organize, 8.4.5.1. Order, sequence, 8.4.5.1.1. Series, 3.3.2. Request, 9.4.3.2. Hortative.**
- bestälen** [bɛste:lən] *v.s.* wäm waut wajch stälen; reibren - rob. *Category:* **6.8.9.1. Steal.**
- bestalt** [bɛsta:lt] *adj.* no jefroacht; väajesajcht - ordered; sent for. *Category:* **7.5. Arrange, 7.5.5. Organize, 8.4.5.1. Order, sequence.**
- Bestalunk** [bɛsta:lʊŋk] *n.f. Pl: Bestalungen. Variant: Bestalinj.* een Bestalzadel; de Prozass von bestalen; waut eena bestalt - reservation; order; request. *Category:* **4.5.3.2. Command, 7.5. Arrange, 7.5.5. Organize, 8.4.5.1. Order, sequence, 8.4.5.1.1. Series, 3.3.2. Request, 9.4.3.2. Hortative.**
- Bestalzadel** [bɛsta:ltsa:dəl] *n.m. Pl: Bestalzedels.* een jedrekjta Zadel dee daut leichta moakt waut to bestalen - order blank; order form.
- Bestaun** *See main entry: Bestaund.*
- Bestaund** [bɛstound] *n.f. Variant: Bestaun.* de Ranken em Goaden, soo aus Gurkjen, Melloonen, Kjarps un soo wieda - vines.
- besteewen** [bɛstɛvən] *v.s.* loten Stoff opp waut faulen - get blown over with dust; get covered with dust.
- besteewelt** [bɛstɛvɛlt] *adj.* bosich äwajerant - have run.
- bestelpen** [bɛstɛlpən] *v.w.* waut toodakjen met een Ama ooda eene Doos - cover with an upside-down container.
- bestelpt** [bɛstɛlpt] *adj.* met een Kausten ooda Behelta äwajestelpt ooda bedakjt - dumped on; covered. *Category:* **7.3.7. Cover.**
- bestemmen** [bɛstɛmən] *v.w.* wälen; uttieekjnen; em verut sajen woone - determine; confirm. *Category:* **3.2.2.3. Evaluate, test, 8.2.8. Measure, 3.5.1.6.1. Demonstrate, 9.4.6. Yes.**
- bestemment** [bɛstɛmənt] *adj.* soo daut et bestemt es; soo daut een Entschluss jemoakt es - determining.
- Bestemmunk** [bɛstɛmʊŋk] *n.f. Pl: Bestemmungen.* de Erfoarunk von waut bestemmen; Eenjunk - agreement. *Category:* **3.2.5.4. Agree with someone, 3.3.2.1. Agree to do something, 4.7.8.1. Covenant, 9.4.6. Yes.**
- bestemt<sub>1</sub>** [bɛstɛmt] *adj.* een jewessa ooda jewesse; dee, dee jewält es; daut wuatoos Stammen jewast sent; nich irjent eent ooda waa, oba dee woone daut traft - certain. *Category:* **3.2.5.1. Believe, 9.4.4.1. Certainly, definitely.**
- bestemt<sub>2</sub>** [bɛstɛmt] *adv.* ombedinjt; faust jesat; jeneiw; secha; krakjt; selfstvestentlich - definite; certain; fixed; precise; specific. *See: selfstvestentlich.* *Category:* **9.4.4.1. Certainly, definitely, 3.2.5.1. Believe, 7.2.7. Not moving, 8.1.5.8. Exact, 9.2.3.5. Demonstrative pronouns.**
- bestendich** [bɛstɛndiç] *adj.* soo daut eena sikj doaropp veloten kaun; emma wada - permanent; lasting; constant; stable; steady. *Category:* **7.2.1.6. Steady, unsteady, 7.2.7. Not moving, 7.2.7.2. Stay, remain, 7.5.2.4. Remove, take apart, 8.4.6.6.4. All the time, 8.4.7. Continue, persevere, 8.3.5.2.1. Same, 8.4.2.3. Forever, 6.5.1. Building, 3.4.1.2.2. Calm, 4.3.6. Self-controlled.**
- Bestendichkjeit** [bɛstɛndiççɛit] *n.f.* de Toostaunt von bestendich sennen ooda äwareen bliwen - stability.
- bestiimt** [bɛstɛmt] *adj.* unjajestiemt; met Schnee ooda Stoff vom Wint bedakjt - drifted in, as a snowdrift.
- bestonen** [bɛsto:nən] *v.s.* bliwen; stonen; uthoolen; nich leicht enne Grunt jebrocht - consist of; exist. *Category:* **8.3.6. Made of, material, 9.1.1.1. Exist.**
- bestolen** [bɛsto:lən] *adj.* wajchjestolen; soo daut siene Sachen jestolen sent - robbed.
- bestowen** [bɛsto:vən] *adj.* met Stoff bedakjt; vom Wint met Stoff bedakjt - having dust blown on; dusty. *Category:* **1.3.3.1. Dry, 5.6.1. Clean, dirty.**
- besträwen** [bɛstre:vən] *v.s.* no gonen; derchfieren; eene Oabeit doonen - endeavour; strive. *Category:* **6.1.2.1. Try, attempt.**
- bestreepen** [bɛstrɛpən] *v.w.* fleece.
- 1 • waut äwa waut streepen; wäm waut auflapsen; bestälen - fleece.
- 2 • wäm waut auflapsen; bestälen - swindle. *Category:* **6.3.1.2. Sheep, 6.3.5. Wool production.**
- bestreien** [bɛstre:ɪən] *v.w.* waut opp waut nopp streien; loten fiene Bieta opp waut faulen - scatter upon; strew upon.
- bestreit** [bɛstre:it] *adj.* met fienet Stoff doabowen - bestrewed.
- bestrieden** [bɛstrɪdɛn] *v.s.* waut nokomen; jezielt eent nom aundren doonen; vollbrinjen; verechten; utrechtchen - accomplish. *See: bejennen; vehakstekjen; verechten; vollbrinjen; utfoadjen; utrechtchen.* *Category:* **6.1.2.3.5. Complete, finish, 6.1.3.2. Succeed, 9.1.2. Do.**

- bestrikjen** [bestriçən] *v.w.* waut strikjen; stroaklen; haujen - pat; stroke. *Category: 2.5.2. Disease, 7.2.4.2.2. Swim, 7.3.4.1. Touch.*
- bestrikt** [bestriçt] *adj.* beschmää; veschmää; aunjestrikt - smeared. *Category: 5.6.1. Clean, dirty.*
- bestripsen** [bestripsən] *v.w.* een Strips loten opp waut spretzen; de latste Malkj utmalkjen - spurt. *Category: 1.3.2.2. Pour.*
- bestritzen** [bestritsən] *v.w.* waut met stritzen naut moaken - squirt. *Category: 1.3.2.2. Pour.*
- bestrofen** [bestro:fən] *v.w.* wäm Strof jäwen; wäm waut schwoa moaken wäjen waut hee orrajcht jedonen haft - punish; chastise. *See: strofen; reinjen. Category: 3.6.5. Correct, 4.7.7. Punish.*
- bestroft** [bestroft] *adj.* met Strof; soo daut dee Strof jekjrääjen haft - punished; disciplined. *Category: 4.3.6. Self-controlled.*
- Bestrofunk** [bestro:funç] *n.f. Pl: Bestrofungen.* Strof; daut met waut eena bestroft woat - punish. *Category: 3.6.5. Correct, 4.7.7. Punish.*
- bestrolen** [bestro:lən] *v.w.* medizienisch em Kjarpa wesse Zellen dootmoaken met Strolen - irradiate.
- bestrullen** [bestrʊlən] *v.w.* met eenen schmaulen Stroom Wota waut wesren; nopp pischen - urinate upon.
- bestrumsen** [bestrumsən] *v.w.* de Bläda aufmoaken; de Asta aufschlonen - deleaf; trim. *Category: 4.3.6.2. Tidy, 5.4.3.5. Cut hair, 5.4.7. Care for the fingernails, 6.2.4.4. Trim plants, 8.2.3.3. Thin person.*
- bestrumst** *adj.* met de Asta aufjeschloagen - delimbed; stripped.
- Besuch** [bəzʊç] *n.m. Pl: -, een besieekjen; met wäm vetalen ooda spazieren - visit. Category: 4.2.1.4. Visit.*
- besudlen** [bəzʊdlən] *v.w.* waut gauns naut moaken, veleicht met schwienschet Wota - soil; smudge. *Category: 1.2.2.1. Soil, dirt, 7.3.7.3. Spread, smear, 7.7.7. Mark.*
- besupen** [bəzypən] *v.s.* bedrinkjen; too väl Alkohol drinkjen - get drunk.
- beteewren** [bətɛivrən] *v.w.* drinjent wäm beräden to waut jewesset; aunhoolent prachren - convince; cajole; persuade; enchant. *See: beräden. Category: 3.3.3.3. Persuade, 9.4.4.2. Sure, 3.5.1.7.2. Flatter, 4.9.4.1. Sorcery.*
- beteiben** [bətɛibən] *v.w.* von Medizien daut feelen velieren; besennungslooss moaken - anaesthetize. *See: unjaspretzen.*
- beteibt** [bətɛibt] *adj.* met Medizien dootoo jebrocht daut dee nich feelen kaun; dee waut Beteibunksstoff jekjrääjen haben daut see nich feelen kjennen - anaesthetized.
- Beteibungsmeddel** [bətɛibʊŋsmɛdɛl] *n.n. Pl: Beteibungsmeddels.* Beteibungsstoff; Stoff met woont een Mensch kaun beteibt woaren; Medizien von dee eena besennungslooss woat ooda nuscht feelen kaun - anaesthetic; drug; ether; opiate. *See: Drepp. Category: 2.5.6.1. Pain, 2.5.7. Treat disease, 2.5.7.2. Medicine, 5.2.5. Narcotic, 1.1. Sky, 6.6.2.9. Working with chemicals.*
- Beteibungsmedizien** [bətɛibʊŋsmɛdɪtsin] *n.f.* eene Medizien dee eenm beteiben kaun - anaesthetic. *Category: 2.5.6.1. Pain, 2.5.7. Treat disease.*
- Beteibungsstoff** [bətɛibʊŋstɔf] *n.n.* Beteibungsmeddel; Stoff met woont een Mensch kaun beteibt woaren; Medizien von dee eena besennungslooss woat ooda daut feelen jenomen woat - anaesthetic. *Category: 2.5.6.1. Pain, 2.5.7. Treat disease.*
- betieekjnen** [bətɛiçnən] *v.w. Variant: betäkjnen.* tieekjnen; opp waut hanwiesen - provide direction; indicate; signify; denote; gesture; designate. *Category: 2.3.1.4. Show, let someone see, 3.5.6.2. Point at, 3.5.8.4. Show, indicate, 3.3.1.2. Choose.*
- betieekjent** [bətɛiçənt] *adj.* dee waut een Tieekjen haben; de utjeläsde; de jewälde - marked.
- betienen** [bətɪnən] *v.w.* eene Fens ooda Tun rom waut moaken; entienen - fence in.
- betimsen** [bətɪmsən] *v.w.* bedrinkjen; besupen - get drunk.
- betimst** [bətɪmst] *adj.* bedrunken; besopen; betipsen - slang for 'drunk'.
- betipsen** [bətɪpsən] *v.w.* bedrinkjen; besupen; betimsen - get drunk.
- betipst** [bətɪpst] *adj.* betimst; bedrunken - drunk. *Category: 5.2.2.7. Drink, 5.2.3.7.2. Drunk.*
- Betlehem** [bətɛləhəm] *n.n. Pl: Betlehems.* eene Staut en Palestina, nich wiet von Jerusalem; de Staut wua Jesus jebuaren wort - Bethlehem.
- betobren** [bətɔbrən] *v.w.* äwaräden; beräden; bekjeepen - entice.
- betobbat** [bətɔba:t] *adj.* jelokt; dee, dee von betobren es wellich jeworden; bekoft; berät onen daut dee de Sach gauns vesteit - enticed.
- Betoch** [bətɔç] *n.m.* een Dak von een Bogge; daut waut eenem vom Wada Schutz jeft - protective covering to keep out the elements; top on a buggy.

- Betochbogge** [bətɔχbɔgə] *n.m.* *Pl.*: **Betochboggles**. een Bogge met Betoch ooda Dak; Tapbogge - buggy with a top. *See*: **Tapbogge**.
- betolen** [bətɔ:lən] *v.w.* Jelt fa waut jäwen; auftolen - pay; defray; compensate; recompense; remunerate. *Category*: **6.8.2.7. Earn, 6.8.4.5. Pay, 6.8.4.7. Spend, 4.7.7.7. Atone, restitution, 4.7.7.1. Reward.**
- betoonen** [bətəʊnən] *v.w.* nodrekjen; besondren Wieet opp waut lajen; luda sajen - stress; emphasize. *Category*: **2.5.2. Disease, 3.4.2.4.1. Worried, 3.5.3.1. Word, 3.5.1.2.8. Emphasize.**
- betoonent** [bətəʊnənt] *adj.* met Betoonunk; soo daut et to hieren es - with emphasis.
- betoot** [bətəʊnt] *adj.* met Betoonunk; soo daut et to hieren es un behoolen woat - emphasized.
- Betoonunk** [bətəʊnʊŋk] *n.f.* *Pl.*: **Betoonungen**. *Variant*: **Betooninj**. een Toostaunt von betoonen; daut nodrekjen ooda wichtich moaken; enne Utspraak eenje Sachen luda sajen; Nodruck - emphasis; accent. *See*: **Utspraak**. *Category*: **3.5.1.2.8. Emphasize, 3.5.3. Language, 3.5.7.1. Write.**
- Betracht** [bɛtra:χt] *n.m.* de Toostaunt von sikj no waut jewesset rechten; waut em Denkj hoolen, "en Betracht nämen" - consideration. *Category*: **3.2. Think, 3.2.1.1. Think about.**
- betrachten** [bɛtra:χtən] *v.w.* be'oobachten; beseenen - look at; observe; view; regard; consider. *Category*: **2.3.1.1. Look, 2.3.1.3. Examine, 3.2.1.1. Think about, 2.3.1. See, 2.3.1.2. Watch, 3.1.2.2. Notice, 3.2.5. Opinion, 4.3.2. Admire someone, 3.2.2.3. Evaluate, test, 3.2.5.1. Believe.**
- Betrachtunk** [bɛtra:χtʊŋk] *n.f.* *Pl.*: **Betrachtungen**. daut em Betracht nämen; de Toostaunt von dän Wieet von waut wäajen - consideration. *Category*: **3.2. Think, 3.2.1.1. Think about.**
- betrafen** [bɛtra:fən] *v.s.* bejäajnen; erfoaren; enwoaren - meet. *Category*: **4.2.1.2. Encounter, 4.2.1.3. Meet together, 4.2.6.2. Sports, 7.5.1. Gather, 7.5.2.1. Link, connect, 8.5.1.5. Touching, contact.**
- betrafs** [bɛtra:fs] *adv.* em Teema von; em Toophank met - pertaining to; concerning; with respect to. *Category*: **3.5.1.2.9. Be about, subject, 9.6.2.2. Limitation of topic.**
- betrakjen** [bɛtra:cən] *v.s.* waut äwa een Dinkj äwatrakjen - cover over; upholster.
- betriebt** [bɛtribt] *adj.* doljeschloagen; nich mootich - afflicted; sorrowful. *Category*: **3.4.2.1. Sad.**
- betrimmen** [bɛtrimən] *v.w.* de Kaanten aufschnieden ooda aufhaken - trim. *Category*: **4.3.6.2. Tidy, 5.4.3.5. Cut hair, 5.4.7. Care for the fingernails, 6.2.4.4. Trim plants, 8.2.3.3. Thin person.**
- betrocken** [bɛtrɔkən] *adj.* bedakjt; beneit; met Zeich faust rom - covered. *Category*: **7.3.7. Cover.**
- betrofnen** [bɛtrɔfnən] *adj.* dee waut jetroffen haft - indicated.
- betruaren** [bɛtruəən] *v.w.* äwa waut truaren; waut schod sennen; bejaumren; bekloagen - bewail; bemoan; mourn over. *See*: **bekloagen; bejaumren**. *Category*: **2.6.6.4. Mourn, 3.4.2.1. Sad.**
- betruat** [bɛtruət] *adj.* met Trua Jefeel; soo daut et schod es - mourned.
- Betschla** [bɛtʃlɑ] *n.m.* *Pl.*: **Betschlasch**. een eenletsja Maun dee fa sikj selfst Hus hoolen deit - bachelor. *Category*: **2.6.1.3. Unmarried, 2.6.5.1. Man, 4.4.2.5. Separate, alone.**
- Bett** [bɛt] *n.f.* *Pl.*: **Betten**. een Behelta, biejljkj soo aus een sea breeda Ama met eene Jräp aun jieda Sied; eene Bett kaun uk ve'akauntich un von Holt jemoakt sennen - tub. *Category*: **5.6.2. Bathe, 8.2.5.1. Big container, volume.**
- betta** [bɛtʌ] *adj.* met eenen strenjen schljachten Jeschmak; soo daut et oppe Tung brent - bitter. *Category*: **2.3.3. Taste, 3.4.2.1.8. Jealous, 3.4.2.3. Angry.**
- bettalich** [bɛta:liç] *adv.* sea; met vâl Weedoag ooda Noot - bitterly.
- Bettaniss** [bɛta:nɪs] *n.f.* de Toostaunt von betta sennen; Vebettaniss - bitterness. *See*: **Vebettaniss**. *Category*: **3.4.2.3. Angry.**
- betutren** [bɛtʊtrən] *v.w.* stell moaken; beschwichten; muttalich wäm entjäajen gonen - pacify; soothe; quieten. *Category*: **4.8.4. Peace, 4.8.4.3. Appease, 4.8.4.8. Make peace, 4.8.4.8.1. Stop fighting, 4.8.4.9. Reconcile, 2.6.4.1.1. Care for a baby, 3.4.1.2.2. Calm, 4.4.4.7. Relief.**
- betwiewlen** [bɛtwivlən] *v.w.* en Froag stalen; sikj froagen auf waut soo es - have doubts over.
- be'uadeelen** [bɛ'ʊədɛ:lən] *v.w.* een Uadeel äwa waut jäwen; aufschazen - judge. *Category*: **3.2.2.3. Evaluate, test, 3.5.1.8. Criticize, 4.7.4.1. Legal personnel.**
- be'uagen** [bɛ'ʊægən] *v.w.* bekjijkjen; beseenen - eye; look over. *Category*: **1.6.2. Parts of an animal, 2.1.1.1. Eye, 2.3.1.1. Look, 2.3.1.3. Examine.**
- bevelkjren** [bɛfɛ'lcrən] *v.w.* met Velkja bedakjt woaren, soo aus eene Jäajent - people; populate. *Category*: **2. Person, 4.6.2. Citizen.**
- Bevelkjarunk** [bɛfɛ'lca:rʊŋk] *n.f.* *Pl.*: **Bevelkjarungen**. de Menschen dee en eene jewesse Jäajent wonen-populace. *Category*: **2. Person, 4.6.2. Citizen.**



**bevelkjat** [bɛfɛ'lca:t] *adj.* voll von Volkj; met Aunsiedla - settled. *Category:* **7.2.1.6. Steady, unsteady, 9.4.4.1. Certainly, definitely.**

**bewäaren** [bɛvɛaɪən] *v.w.* en Schutz hoolen - hold ones own.

**bewäacht** [bɛvɛaçt] *adj.* emotional.

1 • met Bewäajunk; bejenj - with motion; ambulating.

2 • jerieet von Jefeel; oppjeräacht - emotional. *Category:* **3.4. Emotion, 7.2.1.6. Steady, unsteady.**

**bewäaj** [bɛvɛaj] *adv.* tojäajen; hia; aum gonen; aunwäsent - be present; mobile. *See: aunwäsent. Category:* **7.2.1.6. Steady, unsteady.**

**bewäajen** [bɛvɛajən] *v.w.* sikj rieren; Staupen nämen un wua hangonen - stir; move; exercise. *Category:* **5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.5.3. Mix, 1.3.2.4. Wave, 4.2.6.1.2. Chess, 7.2. Move, 7.2.4.5. Move to a new house, 7.3. Move something, 9.3.1. Degree, 4.2.6.3. Exercise, 9.1.2. Do.**

**bewäajent** [bɛvɛajənt] *adj.* oppem Wajch; em Gank; aum dreien - kinetic.

**bewäajlich** [bɛvɛajliç] *adj.* bewäacht; soo daut et to endren ooda to bewäajen jeit - moveable; mobile. *Category:* **7.2.1.6. Steady, unsteady.**

**Bewäajlichkjeit** [bɛvɛajliçceit] *n.f. Pl: Bewäajlichkjeiten.* de Toostaunt daut et to endren jeit - mobility. *Category:* **7.2.1.6. Steady, unsteady.**

**Bewäajunk** [bɛvɛajʊŋk] *n.f. Pl: Bewäajungen.* sikj rieren; eene Lia dee met eemol väl enne Jesalschoft endat - motion; movement; exercise; stirring. *Category:* **3.5.6.1. Gesture, 4.2.3. Music, 4.6.6.5. Politics, 7.2. Move, 4.2.6.3. Exercise, 9.1.2. Do.**

**bewälen** [bɛvɛ:lən] *v.w.* enne Sonn drieegen, soo aus Hei - dry in the sun.

**bewaufnet** [bɛvɔʊfnət] *adj.* met Kjrigh Jereetschoft vesorcht - armed.

**bewaundren** [bɛvɔʊndrən] *v.w.* beläwen; derchmoaken; bereisen - experience. *Category:* **3.2.2. Learn, 9.1.2.1. Happen.**

**bewaundat** [bɛvɔʊnda:t] *adj.* met väl omweeten; sea bekaunt met waut - conversant; well-versed.

**bewaussen** [bɛvɔʊsən] *v.s.* äwawaussen; vollwaussen; beranken; met Plauten bedakjt woaren - become covered with growth.

**bewekjlen** [bɛvɛclən] *v.w.* berollen; enrollen; waut rom waut wekjlen - wrap. *Category:* **2.6.6.5. Bury, 7.3.7. Cover, 7.3.7.2. Wrap.**

**bewesren** [bɛvɛsrən] *v.w.* Plaunten Wota jäwen toom waussen - irrigate. *Category:* **6.2.4.3. Irrigate.**

**bewiesen** [bɛvisən] *v.s.* fauststalen daut waut soo es; waut wiesen waut en Froag jewast es - prove; demonstrate. *Category:* **3.5.1.6.1. Demonstrate, 4.7.5.1. Investigate a crime, 4.7.5.3. Accuse, confront, 4.7.5.4. Defend against accusation, 3.2.3.1. Known, unknown, 3.2.5.4.2. Protest, 3.6.1. Show, explain.**

**Bewiess** [bɛvis] *n.m.* Oppwiess; daut Zeichniss daut fauststalt - proof; evidence; testimony; demonstration. *Category:* **4.7.5.1. Investigate a crime, 5.2.3.7. Alcoholic beverage, 3.5.8.4. Show, indicate, 3.2.5.4.2. Protest, 3.5.1.6.1. Demonstrate, 4.5.4.6. Rebel against authority.**

**bewirkjen** [bɛvɪɪcən] *v.w.* waut foadich brinjen; waut doonen - effect. *Category:* **7.7. Physical impact.**

**bewoaren** [bɛvɔaɪən] *v.w.* en Schutz hoolen; oppbewoaren; schoonen - guard; put in a safe place. *Category:* **4.4.4.5. Protect, 4.8.2.4. Defend, 4.8.3.6. Military organization, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.6. Occupation.**

**bewoaken** [bɛvɔakən] *v.s.* opppaussen no waut, daut et nich lieden brukt ooda jestolen woat; de Oabeit von eenen Wajchta doonen - guard. *Category:* **4.4.4.5. Protect, 4.8.2.4. Defend, 4.8.3.6. Military organization, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.6. Occupation.**

**bewolkjen** [bɛvɔlcən] *v.w.* met Wolkjen betrakjen - cloud over.

**bewonen** [bɛvo:nən] *v.w.* inhabit.

1 • opp eene Städ wonen - inhabit; live in; occupy.

2 • beläwen; erfoaren - experience; *Category:* **5.9. Live, stay, 3.2.1.1. Think about, 4.3. Behavior, 8.5.3. Be at a place, 8.5.4.2. Occupy an area.**

**Bewona** [bɛvo:nɪ] *n.m. Pl: -.* een Enwona; dee dee wua wont; foaken de leejendeema - inhabitant. *Category:* **4.6.2. Citizen, 5.9. Live, stay.**

**bewonboa** [bɛvɔnbɔa] *adj.* goot jenuach toom bennen wonen - habitable.

**bewont** [bɛvɔnt] *adj.* met Enwona; bekaunt met jewesset - inhabited.

- bewotren** [bɛvɔtrɛn] *v.w.* bewesren; Wota jäwen - irrigate; water. *Category:* **6.2.4.3. Irrigate, 1.2.3. Solid, liquid, gas, 1.3. Water.**
- Bewotrunk** [bɛvɔtrʊŋk] *n.f. Pl: Bewotrungen. Variant: Bewotrinj.* Wessrunk; eene Enrechtunk toom Wota no waut leewren - irrigation. *Category:* **6.2.4.3. Irrigate.**
- bewundren** [bɛvʊndrɛn] *v.w.* sikj äwa waut wundren; sikj tieren; staunen - admire. *Category:* **3.4.1.1. Like, love, 4.3.2. Admire someone.**
- bewust** [bɛvʊst] *adj.* bie kloaren Kopp; mootwellich - conscious; knowing. *Category:* **3.3.1.5. Deliberately.**
- Bewustheit** [bɛvʊstheit] *n.f.* Besennunk; waut eena bie kloaren Kopp haft; Vestentniss; omweeten - awareness. *See: Vestaunt.*
- bewustlooss** [bɛvʊstləʊs] *adj.* nich kloa em Kopp; gauns onen Jedanken ooda Wellen - unconscious. *Category:* **3.1. Soul, spirit.**
- bezeibren** [bɛtsɛibrɛn] *v.w.* betobren; wäm de Uagen äwa eene Sach tooschmäaren - convinced magically.
- bezeijen** [bɛtsɛijən] *v.w.* een Zeij wäajen waut sennen; sajen daut eena waut jeseenen ooda beläft haft - witness. *Category:* **2.3.1. See, 3.5.1.3.1. Tell the truth, 4.7.5.5. Witness, testify.**
- Bezhuj** [bɛʒy] *n.m. Pl: Bezhujen.* eena von een eefachet Volkj; eena dee läach jehoolen woat - one of a lower class; bourgeois. *Category:* **4.1.4.1. Social class, 6.8.1.2. Rich.**
- bezokren** [bɛtsɔkrɛn] *v.w.* met Zocka bestreien; met hoadet Zocka vesteenen - sugar. *Category:* **5.2.3.3.1. Sugar, 6.2.1.5.1. Growing sugarcane.**
- Bia** [bia] *n.f. Pl: Biaren.* de Schluw rom een Kjessen; de Schluw rom eene Dakj; daut kaun rauf jenomen toom wauschen - slip covers for blanket or pillow; pillow case.
- Bibel** [bibɛl] *n.f. Pl: Biblen.* daut Buak von Gott sien Volkj un von Jesus un de Jemeent - Bible.
- Bibelspruch** [bibɛlsprʊχ] *n.m. Pl: Bibelspricha.* een Bibelvarsch; een Spruch von enne Bibel; een Sauz von enne Bibel - Bible verse.
- Bibelvarsch** [bibɛlfɑ:ʃ] *n.m. Pl: Bibelvarzh.* een Varsch von enne Bibel; een Sauz direkjt ut de Bibel jenomen - Bible verse.
- Bibliotäkj** [bibliɔ:te:c] *n.f. Pl: Bibliotäkjen.* eene Saumlunk von Bieekja; een Hus wua Bieekja utjeliet woaren - library. *Category:* **3.5.7.2. Written material, 6.5.1. Building, 6.5.2.7. Room.**
- biblisch** [bibliʃ] *adj.* soo aus enne Bibel; no de Lia von enne Bibel - biblical. *Category:* **4.9.3.1. Sacred writings, 4.9.7.2. Christianity.**
- Bie** [bi] *n.f. Pl: Bieen.* een Hommel; een Kjniepa een bät jrata aus eene groote Flieej; Bieen saumlen Zocka von Bloomen un moaken Honnich - bee; drone. *See: Hommel. Category:* **1.6.1.7. Insect, 6.4.4. Beekeeping.**
- bie** [bi] *prep.* dichtbie; aun; toop met; met; biesied - by; near; beside; with. *See: besied. Category:* **8.4.5.2. Before, 8.5.1.5.1. Next to, 9.5.1.3. Means, 8.1.5.8.1. Approximate, 8.2.6.2. Near, 8.4.6.4.1. Soon, 9.5.1.4. Way, manner, 9.5.2.2. With, be with, 9.5.2.3. With, do with someone, 9.5.3.3. With (a patient).**
- bie'aun** [bi'ʔɔun] *adv.* to selwje Tiet aus waut aundret - in passing; in spare time.
- Bieba** [bibɔ] *n.m. Pl: Biebasch.* een willet Tia en Canada daut em Wota läft, sikj Beem aufgnoacht toom Dam moaken, un läwendje Junge haft - beaver. *Category:* **1.6.1.1.4. Rodent.**
- biebrinjen** [bibriŋɛn] *v.s.* wäm waut lieren ooda dietlich moaken - convince. *Category:* **3.3.3.3. Persuade, 9.4.4.2. Sure.**
- Biedel** [bidɛl] *n.m. Pl: Biedels.* een kjlienet Sakje; een Pinjelnkje; een Jeltbiedel - sac; pouch; small bag. *Category:* **2.1.8. Internal organs.**
- Biedeltia** [bidɛltia] *n.n. Pl: Biedeltieren.* eene besondere Sort veabeensche Tieren en Australien met een Schnowel - marsupial. *Category:* **1.6.1.1.5. Marsupial.**
- biedoonen** [bidɛʊnɛn] *v.s.* bielajen; toojäwen; metschekjen - append. *Category:* **7.5.2.3. Add to something.**
- Biedrach** [bidra:χ] *n.m. Pl: Biedrachs.* eene Unjastettunk; een Wuat daut biejelajcht woat; waut biejedonen woat - contribution. *Category:* **6.8.3.4. Beg.**
- biedroagen** [bidrɔagɛn] *v.s.* methalpen - contribute.
- bieejen** [biɛjɛn] *v.s.* moaken daut et nich mea jlikj es; en Gramatikj, de Endrunge von een Tietwuat - bend. **Wan eena dän Stock too sea bicht, dan brakjt dee auf.** If you bend the stick too much, it breaks off. **Wan eena daut Wuat 'gonen' bicht, dan kjricht eena 'ekj go, hee jeit, hee jinkj, wie gonen.'** If you conjugat the word 'go', you get 'I go, he goes, he went, we go.'. *Category:* **1.1.3.1. Wind, 1.3.1.3. River, 7.1.8. Bend down, 7.1.9. Move a part of the body, 8.3.1.5. Bend.**
- Bieejunk** *n.f. Pl: Bieejungen.* bend.

1 • eene Städ wua eene Lienje bicht - bend.

2 • de Form de een Wuat nemt, soo aus en een stoakjet Tietwuat ooda eenje leejenschoftswieed, tB. go, jeist, jeit, gonen; jinkj, jinjt, jinkj, jinjen - declension.

**Bieekjabrat** [biæca:bra:t] *n.n.* *Pl:* **Bieekjabräda**. *Variant:* **Bäkjabrat**. een Brat aune Waunt ooda en een Schaup toom Bieekja hoolen; een Bieekjaschaup - bookshelf; millboard. *Category:* **5.1.1.4. Cabinet**.

**Bieekjaschaup** [biæca:joup] *n.n.* *Pl:* **Bieekjaschaups**. een Schaup toom Bieekja hanstalen; een Schaup met Bieekja; een Bieekjabrat - bookshelf. *Category:* **5.1.1.4. Cabinet**.

**Bieenfräta** [biənfre:tʌ] *n.m.* *Pl:* **Bieenfrätasch**. een Kjnepa dee Bieen frat - eater of bees.

**Bieennast** [biəna:st] *n.n.* *Pl:* **Bieennasta**. eene Städ wua Bieen sikj tusmoaken; Bieen äa Nast - bee's nest.

**Bieeromp** [biəromp] *n.m.* *Pl:* **Bieeromps**. een Kausten wua eena Bieen helt un Honnich saumelt - beehive. *Category:* **1.6.5. Animal home, 6.3. Animal husbandry**.

**Biefaul** [bifəʊ] *n.m.* *Pl:* **Biefal**. eene Sach dee wäm biefelt ooda em Kopp nenkjemt - whims; plans; ideas.

**biefaulen** [bifəulən] *v.s.* aun waut denkjen waut eena een Stoot nich aun jedocht haft - recollect; remember; plan; get ideas. *Category:* **3.2.6. Remember, 3.3.1. Decide, plan, 3.3.1.1. Purpose, goal, 3.3.1.4. Intend, 6.1.2.5. Plan, 9.1.2.4. Design**.

**biefaljchten** [bifla:çtən] *v.s.* met ennämen; toopflajchten; toopnämen daut et een Poat von daut woat; twee Jeschichten toopbrinjen - braid. *Category:* **5.4.3.2. Plait hair, 5.4.3.4. Hairstyle, 7.5.1.2. Include**.

**biefoaren** [bifoəən] *v.s.* eenen Woagen ooda Foatich aun waut naunbrinjen - drive up to.

**biegonen** [bigo:nən] *v.s.* aun waut naungonen, soo aus een Desch; plietsch ooda onen Frieheit no waut gonen - get at something surreptitiously.

**biehenjen** [bihe:nən] *v.s.* naunhenjen; uk opp de selwje Städ henjen - hang along with.

**biehieren** [bihiren] *v.w.* to waut jehieren; een Jliet en eene Jesalschoft sennen - belong to. *See:* **jehieren**. *Category:* **6.8.1.1. Own, possess, 8.1.3.3. Group of things**.

**biehoolen** [biehoolən] *v.s.* nich opphieren; noch emma doonen - persevere. *Category:* **3.3.1.6. Determined, 4.3.1.5. Patient**.

**biehucken** [bihukən] *v.w.* dicht bie wäm ooda waut bliewen soo daut däm daut ommaklich es; beluaren; biekrupen - be mischievous. *See:* **biekrupen**.

**Biehutscha** [bihuʧfʌ] *n.m.* *Pl:* **Biehutschasch**. Lialinkj; eena dee bie eene Sach ooda Oabeit es om de Sach to lieren - assistant; helper; apprentice; satellite. *See:* **Lialinkj**. *Category:* **4.3.4.2. Help, 4.5.6.2. Low status, 6.1.1.1. Expert, 1.1.1.1. Moon, 7.2.4.4. Travel in space**.

**biejäwen** [bije:vən] *v.s.* enjäwen; nojäwen; toostonen; stonen loten waut eena ea nich wull stonen loten - concede. *Category:* **4.2.6.1.2. Chess, 4.8.4.5. Renounce claim, concede**.

**biejeeten** [bijæ:ten] *v.s.* toopjeeten; nenjeeten - add by pouring. *Category:* **1.1.3.3. Rain, 1.3.2. Movement of water, 1.3.2.2. Pour, 2.2.5. Bleed, blood, 7.2.2.5.1. Fall, 7.2.5.4. Move together, 7.3.2.7. Take something out of something, 7.5.2.3. Add to something, 8.1.2.2. Add numbers, 7.5.3.1. Pure, unmixed**.

**Biejeschmak** *See main entry:* **Bieschmak**.

**biejlikj** [bijlic] *adv.* meist oba nich krakjt soo aus waut aundret - similarly. *Category:* **8.3.5.2.2. Like, similar**.

**biekjneppen** [bicnɛpən] *v.w.* sikj bie waut bie moaken; bieflajchten; toopbrinjen - include. *Category:* **7.5.1.2. Include, 7.5.2.3. Add to something, 8.1.2.2. Add numbers**.

**biekomen** [biko:mən] *v.s.* sikj loten oppnämen; sikj en waut bedeeljen; met waut metoabeiden - join; approach. *Category:* **3.5.1.4.2. Contact, 6.1.2. Method, 7.2.3. Move toward something, 8.2.6.2. Near, 8.4.6.4.1. Soon, 4.1.5. Unity, 4.2.1. Come together, form a group, 7.5.2. Join, attach**.

**biekrupen** [bikrypən] *v.s.* sikj waut to Sach moaken waut däm aufjesajcht es; biehucken - crawl into. *See:* **biehucken**.

**Biekrupa** [bikrupʌ] *n.m.* *Pl:* **Biekrupasch**. eena dee biekrjpt; eena dee en aules nenkjikt ooda uk noppklautat - inquisitive child.

**biekrupsch** [bikrupʃ] *adj.* soo aus eena waut biekrjpt - displaying the tendency to get into everything.

**Biel** [bil] *n.n.* *Pl:* **Biels**. eene kjliene Akjs met een korten (1-2 Schoo) Stäl - hatchet; small axe; tomahawk. *Category:* **4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.7.1. Cutting tool**.

**bielajen** [bila:jən] *v.s.* waut bie waut aundret hanlajen - enclose; add; supplement. *Category:* **7.3.7.2. Wrap, 7.5.2.3. Add to something, 8.1.2.2. Add numbers, 8.1.4.2. Increase**.

**bielangs** [bila:ŋs] *adv.* bielangs gonen es oppe Feet gonen oba de gaunse Tiet sikj met de Henj hoolen - while holding on.

- Bielod** [bilo:d] *n.f. Pl: Bieloden*. eene Aufdeelunk met een Dakjssel en een Foatich wua Sachen kjennen jehoolen woaren - compartment in a trunk; glove compartment.
- bieloten** [bilo:tən] *v.s.* Frieheit jäwen bie waut bie to gonen; Vee poaren loten - permit contact; breed horses.
- biem** [bim] *contr.* bie däm - by the; while. *Category: 8.4.5.2.2. At the same time, 8.4.5.2.3. During, 9.2.5.2. Clause conjunctions.*
- Bien** [bin] *n.f. Pl: Bienen*. de Flua, väaren en een Sol, dee een bät hecha es wua dee, dee waut väadroagen bäta to seenen sent - stage. *Category: 4.2.5. Drama, 8.1.6.1. Part.*
- bienämen** [bine:mən] *v.s.* met waut aundret toopnämen - take together.
- biepaussen** [bipousən] *v.w.* toopbrinjen soo daut dee tooppaussen; aunenaunda brinjen - match; fit together. *Category: 2.6.1.1. Arrange a marriage, 4.2.6.2. Sports, 4.2.6.2.1. Football, soccer, 5.5.1. Light a fire, 8.3.5.2.1. Same.*
- bieplaunten** [biploun̩tən] *v.w.* dicht aun eene aundre Plaunt waut saten - add more plants.
- Biepritscha** [bipritʃa] *n.m. Pl: -*. een dreddet Pieet en een Dreejespaun; eena dee met doabie es oba nich methalpt - third horse of a troika.
- bierääkjnen** [birsacnən] *v.w.* en eene Rääkjnunk nentrakjen; bietrakjen - include; add. *Category: 7.5.1.2. Include, 7.5.2.3. Add to something, 8.1.2.2. Add numbers.*
- bierekjen** [birecən] *v.w.* sikj bie eene Grupp Menschen ooda eenen Desch biebrinjen ooda naunsaten; nodä komen; naunrekjen - join group. *Category: 4.1.5. Unity, 4.2.1. Come together, form a group, 7.5.2. Join, attach, 8.1.5.8.1. Approximate, 8.2.6.2. Near, 8.4.6.4.1. Soon.*
- Bierock** [birök] *n.m. Pl: Bierakj*. daut Fleesch daut to eene Moltiet oppjesat woat - meat dish. *Category: 5.2.3.4. Prepared food.*
- biesaten** [bisa:tən] *v.w.* dichtbie hansaten; bierekjen - set beside; place beside. *Category: 4.1.5. Unity, 4.2.1. Come together, form a group, 7.5.2. Join, attach.*
- Bieschlach** [biʃla:χ] *n.m. Pl: Bieschläaj*. een Aunbu; eene Väaleew; eene Owesied - threshold; annex. *See: Aunhank. Category: 6.5.2.4. Door, 7.5.2. Join, attach, 7.5.2.3. Add to something.*
- bieschluten** [biʃlytən] *v.s.* aanschluten; een Jliet en eene Grupp woaren; sikj de Oppgowen von eene Grupp oppnämen - join formally like membership. *Category: 4.1.5. Unity, 4.2.1. Come together, form a group, 7.5.2. Join, attach, 4.2.1.8.3. Belong to an organization.*
- Bieschmak** [bijma:k] *n.m. Pl: -*. een framda Jeschmak en waut bekaundet; Noschmak; een Jeschmak dee wua biejekomen es wua dee nich jewensch es, ooda jeeenlich nich es - after-taste. *Variant: Biejeschmak. See: Noschmak.*
- Bieschreft** [bijʃreft] *n.f. Pl: Bieschreften*. een kortet Schriewen bie een lenjret biejelajcht - postscript.
- bieschriewen** [bijʃrivən] *v.s.* add footnote.
- 1 • waut jeschräwnet bie waut biesaten - add a footnote.
  - 2 • bieschluten; enjliedren - join; become member.
- biesetten** [bisetən] *v.s.* metmoaken; bie waut setten; bie waut sennen un met erfoaren - observe. *Category: 2.3.1. See, 2.3.1.1. Look, 2.3.1.2. Watch, 3.1.2.2. Notice, 3.2.1.1. Think about.*
- biesied** [bisid] *prep. Variant: besied*. aune Sied; bie; aunligjent - beside; one side; aside. *See: bie. Category: 8.5.1.5.1. Next to.*
- biesiedem** [bisidəm] *contr.* biesied däm - beside the.
- biesiedet** [bisidət] *contr.* biesied daut - beside the.
- Biesonn** [bison] *n.f. Pl: Biesonnen*. dache Städen biesied de Sonn, jeeenlich en sea koldet Wada ooda met sea denne muzhaje Wolkjen - sundog.
- Biespel** [bispəl] *n.n. Pl: Biespels*. eene Sach dee opp eenje Wääj änlich es aus daut von waut de Räd es; een Väakomen aus een Bilt von väl soone - example; paradigm; precedent; sample. **'Onkel' un 'Taunte' sent blooss twee Biespels von daut veschiedne Frintschoff daut ekj hab.** 'Uncle' and 'Aunt' are only two examples of the various relatives that I have. *Category: 9. Grammar, 8.4.5.2. Before, 2.3.3. Taste, 8.1.6.1. Part.*
- biesprinjen** [bisprɪŋən] *v.s.* too sprinjen; no waut sprinjen ooda hupsen - jump to the aid of.
- biesta** [bista] *adj.* nich bie kloaren Kopp; em denkjnen vedreit sennen; en een Feebadroom - delirious. *See: Feebadroom. Category: 2.5.6. Symptom of disease.*
- biestren** [bistrən] *v.w.* onen Ziel waundren; no waut gonen onen daut eena weet wua daut es - flounder. *Category: 1.6.1.5. Fish.*



- Biestaunt** [bistəunt] *n.m.* *Pl.*: **Biestend**. eene Unjastettunk; eene Help; dee waut eenem biestonen; waut eenem Moot jeft - support; succour. *Category*: **4.3.4.5.1. Provide for, support, 7.3.4.6. Support.**
- biestemmen** [bistemən] *v.w.* waut unjastetten; enweljen; eenjen; waut met aundre toop unjastetten; jleewen daut waut soo es - agree; concur. *See*: **eenjen; enstemmen; enweljen; harmonieren; stemmen; toosajen; investonen.** *Category*: **3.2.5.4. Agree with someone, 8.3.5.2.1. Same, 8.3.7.7.3. Compatible, 9.4.6. Yes.**
- biestonen** [bisto:nən] *v.s.* unjastetten; Metjefeel haben; nich veloten - support. *Category*: **4.3.4.5.1. Provide for, support, 7.3.4.6. Support.**
- Biet** [bit] *n.n.* *Pl.*: **Bieta**. *Dim.*: **Bietje, Bietakjes**. een Stekj; een Poat daut auffekomen es; een Aufbietsel - bite; piece; chunk. *See*: **Stekj.** *Category*: **2.1.1.5. Tooth, 2.5.3. Injure, 2.5.3.2. Poison, 5.2.2.1. Bite, chew, 4.2.6.1. Game, 5.2.1.5. Serve food, 8.1.6.1. Part, 8.1.6.2. Piece, 8.6. Parts of things.**
- bieten** [bitən] *v.s.* met de Tänen opp waut bieten; gnoagen - bite. *Category*: **2.1.1.5. Tooth, 2.5.3. Injure, 2.5.3.2. Poison, 5.2.2.1. Bite, chew.**
- bietawiess** [bita:vis] *adv.* en kjliene Stekja eent opp eemol; een Stekj opp eemol; nich daut gaunse - bit by bit; little by little. *Category*: **8.4.8.2. Slow.**
- bietent** [bitent] *adj.* soont waut bitt - biting. *Category*: **8.3.4.1. Cold.**
- bietieden** [bitiden] *adv.* en siene Tiet; om eene goode Tiet - betimes; in good time. *Category*: **8.4.5.3.1. Early.**
- bietsch** [bitʃ] *adj.* schwind reed toom bieten; leicht reed aundre met Wieded trajchttowiesen - having a tendency to bite.
- Bietsel** [bitsəl] *n.n.* *Pl.*: **Bietsel s.** een Schwolst von wua een Kjniipa jestoaken haft - insect bite swelling.
- biewonen** [bivo:nən] *v.w.* beläwen; seenen; erfoaren; doabie sennen - be present at; experience; witness. *Category*: **3.2.2. Learn, 9.1.2.1. Happen, 2.3.1. See, 3.5.1.3.1. Tell the truth, 4.7.5.5. Witness, testify.**
- Biffel** *See main entry*: **Beffel.**
- bilden** [bildən] *v.w.* lieren; utlieren - develop; educate. *Category*: **1.5.6. Growth of plants, 2.6.4.6. Grow, get bigger, 4.3.1. Good, moral, 8.3.7.6. Improve, 9.1.2.6. Change something, 3.6. Teach.**
- Bildakunst** [bildɑ:kunst] *n.f.* eene Kunst toom Bilda molen, foawen ooda uthaken; een Vestentniss von Bilda un Bilda moaken - art. *Category*: **6.6.5. Art, 6.6.2.7. Working with stone, 6.6.5.3. Sculpture.**
- Bildaseid** [bildɑ:seid] *n.f.* *Pl.*: **Bildaseiden**. eene Seid von dee met Jereetschoft jeit Bilda to wiesen ooda moaken; Fillum - film. *Category*: **3.5.9.4. Movie, 4.2.5. Drama, 6.6.5.2. Photography.**
- Bildasproak** [bildɑ:sprɑk] *n.f.* *Pl.*: **Bildasproaken**. een Jebruck von Wieded, dee een Bilt von waut aundret sent; tB: 'derche Bloom räden' es een Bilt von waut en eenen Omwajch sajen - allegoric language.
- Bildunk** [bildʊŋk] *n.f.* *Pl.*: **Bildungen**. eene Jeliéesomkjeit; waut eena enne School lieet toom utjeliées woaren; veschiedne Lieren toop - education; development; formation. *Category*: **3.2.2. Learn, 3.6. Teach, 2.6.4.6. Grow, get bigger, 9.1.2.6. Change something, 4.8.3.6.3. Air force, 7.5. Arrange.**
- biljen** [bilʌn] *v.w.* tochlotten waut eenem nich gauns stemt - tolerate; countenance; condone; brook; cheap ones. *Category*: **4.3.1.5. Patient, 2.3.1.8. Appearance, 3.5.6.3. Facial expression, 3.2.5.9. Approve of something, 1.3.1.3. River.**
- bille-** [bilə] *px.* foaken - having a choice among many; any. *Category*: **8.1.5.1. Some.**
- billewäa** [biləvɛɑ] *pron.* irjentwäa; een onbestemda - just anyone.
- billewäm** [biləvɛ:m] *pron.* irjentwäm; eenen onbestemden - just anyone.
- billewanea** [biləvɛ:neɑ] *adv.* irjentwaneɑ; to onbestemde Tiet - just anytime.
- billich** [bilɪç] *adj.* nich dia; prost - cheap; inexpensive. *See*: **wollfeilich.** *Category*: **6.8.4.3.2. Cheap.**
- billion** [biljo:n] *num.* *Pl.*: **billionen.** *Variant*: **biljoon.** eene million millionen; enne Stäts un Canada: eene dusent million - billion. *Category*: **8.1.1.1. Cardinal numbers.**
- Bilt** [bilt] *n.n.* *Pl.*: **Bida**. eene Sach dee waut besondret väastalt, soo aus waut jemoldet ooda jetuschtet; waut jemoldet, ooda met Kamara auffenomen; een Biespel es een Bilt von waut eena räden deit - picture; effigy; painting; image; paragon; prototype; simile. *Category*: **2.3.1. See, 3.2.1.2. Imagine, 5.1.2. Household decoration, 6.6.5.1. Draw, paint, 6.6.5.2. Photography, 6.6.5. Art, 2.3.1.8. Appearance, 4.3.1.4. Reputation, 8.3.5.4. Pattern, model, 8.4.5.1.2. First, 3.5.2.3. Figurative.**
- biltlich** [biltliç] *adj.* en Bilda Sproak - allegorically figuratively.
- Biltschmieta** [biltʃmitɑ] *n.m.* *Pl.*: -. een Jereetschoft daut een Bilt aune Waunt dachen kaun - projector. *Category*: **3.5.9.4. Movie.**
- Biltvedoawa** [biltfɛ'dɔvɑ] *n.m.* *Pl.*: **Biltvedoawasch.** eena dee nich mank paust; eena dee foaken Meenungen haft dee aundasch sent aus von de Meaheit - iconoclast.

**bimren** [bɪmrən] *v.w.* roaren; hielen; hekjren - weep. *Category:* **2.6.6.4. Mourn, 3.5.6.5. Cry, tear.**

**bindich** [bɪndiç] *adj.* iernsthauft; stoakj un goot vewossen; jestukt - earnest; strong; well built. *Category:* **4.2.8.1. Serious, 2.4.1. Strong, 8.3.6.1. Strong, brittle.**

**Binj** [bɪŋ] *n.f. Pl: Binjen.* een langet schmaulet Zeich ooda Woll romem Hauls toom woamen ooda toom schmock loten - scarf; sash; muffler. *Category:* **5.3.2. Women's clothing, 5.3.6. Parts of clothing.**

**binjen** [bɪŋən] *v.s.* tie.

- 1 • met Baunt waut faust moaken; biltlich: waut vebeeden ooda ommääjlich moaken - tie; bind.
- 2 • fausthoolen en eene Jesalschoft; nich Frieheit jäwen to wesset - bind; require as member. *Category:* **4.2.6.2. Sports, 5.3.1. Men's clothing, 7.5.4. Tie, 4.4.2.1. Problem, 7.2.6.2. Prevent from moving, 7.5.2. Join, attach.**

**Binja** [bɪŋʌ] *n.m. Pl: Binjasch.* eena dee binjt; eene Maschien dee Jeträajd schnieden ooda heiwen deit un daut en Goawen binjt - binder. *Category:* **6.7.5. Fastening tool.**

**Binjabaunt** [bɪŋa:bəunt] *n.m. Pl: Binjabenja.* een Baunt dee een Binja brukt toom Goawen binjen - binder twine. *Category:* **7.5.4.1. Rope, string.**

**binjent** [bɪŋent] *adj.* soo daut et faust es; soo daut et hoolen woat - binding. *Category:* **6.7.5. Fastening tool, 7.2.6.2. Prevent from moving.**

**Binjsel** [bɪŋsəl] *n.n. Pl: Binjsels.* een toopjebungnet Wesch; waut toopjebungnet; een Bonsel - tied bundle.

**Binjwuat** [bɪŋvuət] *n.n. Pl: Binjwieeda.* en Gramatikj, een Wuat daut twee Sachen ooda Jedanken toopbinjt, met soone Wieed aus 'un, uk, ooda, oba, wan, wiels' - conjunction. *Category:* **9. Grammar.**

**Birj** [bɪɹj] *n.f.* eena dee fa dän aundren unjaschrift; eene Sach dee jejäft woat bie een Vespräakjen daut daut jeliede trigj jejäft woat woaren - sponsor.

**birjen** [bɪɹjən] *v.w.* co-sign.

- 1 • biestemmen; unjastetten - co-sign; sponsor; pledge.
- 2 • en een Haandel eene Sach aufjäwen aus Bewiess daut eena trigjbrinjen ooda betolen woat - pledge; provide surety. *Category:* **3.5.1.9. Promise.**

**Birja** [bɪɹjʌ] *n.m. Pl: -.* eena dee daut Rajcht haft en sien Launt to sennen - citizen; sponsor; co-signer. *Category:* **4.6.2. Citizen.**

**Birjarajcht** [bɪɹja:ra:çt] *n.n.* daut Rajcht en een Launt een Birja to sennen - citizenship. *Category:* **4.6.2. Citizen.**

**Birjaschien** [bɪɹja:ʃɪn] *n.m. Pl: Birjaschiens.* een Schien dee sajcht wua eena een Birja es - citizenship certificate.

**Birjschien** [bɪɹjʃɪn] *n.m. Pl: Birjschiens.* een Schriewen daut eenem sien Rajcht to waut jewesset jeft - voucher.

**Birjschoft** [bɪɹjʃoft] *n.f. Pl: Birjschoften.* daut waut toom birjen jejäft woat - collateral; bail; pawn; guarantee. *Category:* **6.8.5.2. Give pledge, bond, 4.2.6.1.2. Chess, 3.5.1.9. Promise, 4.7.5.7. Take oath.**

**bisen** [bɪsən] *v.w.* een huachstemjet brommen, tB. een Kjniropa sien Jelud - buzz around.

**Bisworm** [bɪsvɔrm] *n.m. Pl: Biswarm.* fidgety person.

- 1 • een Kjniropa dee Vee em Lada stääkjen - cattle worm.
- 2 • eena dee sea toodrinlich es; een Wrauntasak - fidgety person.

**bitscheen** [bɪtʃəɪn] *exclam. Pl: bitscheens.* dit Wuat betoont daut eena jieren daut haben well no waut eena frajcht; dit woat jesajcht fuaz no däm daut dee aundra haft 'dankscheen' jesajcht - please; certainly; you're welcome. *Category:* **3.3.2. Request, 3.4.1.1. Like, love, 3.4.1.2. Happy, 9.4.3.2. Hortative, 9.6.3.8. Honorifics, 9.4.4. Epistemic moods, 9.4.4.1. Certainly, definitely, 9.4.6. Yes, 9.6.3.2. Markers of emphasis.**

**Bitsich** [bɪtsiç] *n.m. Pl: Bitsichs.* waut kijlienet; een kijlienet Kjint; een väl velangendet Kjint - small child; whippersnapper.

**bitte** [bɪtə] *adv.* bitscheen; eena sajcht 'bitte' wan eena haben well, daut de aundra saul jenstich sennen - please. *Category:* **3.3.2. Request, 3.4.1.1. Like, love, 3.4.1.2. Happy, 9.4.3.2. Hortative, 9.6.3.8. Honorifics.**

**blädren** [ble:drən] *v.w.* Sieden dreien; Bläda en een Buak ooda Zeitunk eent nom aundren äwadreien - turn the pages of a book.

**blädrich** [ble:driç] *adj.* met väl Loof ooda Bläda - leafy. *Category:* **1.5. Plant, 1.5.5. Parts of a plant.**

**Blajch** [bla:ç] *n.n. Pl: Blajchs.* een selwrich schwoatet Mettol, daut en denne Ploten jeprast ooda jerolt es - tin. *Category:* **1.2.2.3. Metal.**

**blajchen** [bla:çən] *v.w.* coat with tin.

- 1 • met Blajch betrakjen; sea väl tolen - coat with tin; (slang) to hit someone.
- 2 • sea väl tolen - overcharge.

**Blajchboulj** [bla:çbouʌ] *n.f. Pl: Blajchbouljen.* eene blajchne Waun ooda Bett - tub, tin.

- Blajchdoos** [bla:çdøus] *n.f.* *Pl:* **Blajchdoosen**. een Dooskje von Blajch - tin can.
- blajchich** [bla:çiç] *adj.* soo aus Blajch; sea denn un stiew - tinny. *Category:* **3.5.1.1. Voice**.
- Blajchiesa** [bla:çisa] *n.n.* *Pl:* **Blajchiesasch**. sea denne Schichten Mettol ooda lesa - tin plate; tin metal; sheet iron.
- Blajchkomm** [bla:çkom] *n.f.* *Pl:* **Blajchkommen**. eene Komm von Blajch jemoakt - tin basin.
- blajchoatich** [bla:çoatiç] *adj.* soo aus Blajch; met soone leejenschoften aus Blajch - tin like. *Category:* **3.5.1.1. Voice, 1.3.5. Solutions of water, 6.2.4.4. Trim plants, 8.2.3.1. Thin thing, 8.2.4.1. Narrow, 1.2.2.3. Metal, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum, 8.3.3.4. Shiny**.
- Blajchplot** [bla:çplot] *n.f.* *Pl:* **Blajchploten**. eene Plot von Blajch ooda dennet Mettol - tin sheet. *Category:* **6.5.3. Building materials**.
- Blajchschea** [bla:çjea] *n.f.* *Pl:* **Blajchschearen**. eene Schea toom Blajch schnieden - tin snip.
- Blajchschmett** [bla:çfmet] *n.m.* *Pl:* **Blajchschmetts**. een Kjlampna; eena dee goode Sachen von Blajch moaken kaun - whitesmith.
- bläkjen** *See main entry: blieekjen*.
- blamieren** [bla:mirən] *v.w.* beschämen; oppwiesen waut eena haft orrajcht jedonen - embarrass.
- blank** [bla:ŋk] *adj.* blenkjrich; jewikjst; soont waut een Schien aufjeft - shiny; lustrous; glittering. *Category:* **1.2.2.3. Metal, 8.3.3.4. Shiny, 1.2.2.5. Jewel, 1.1.1.2. Star**.
- blankschieren** [bla:ŋkfirən] *v.w.* blenkjrich moaken met schieren - furbish; polish. *Category:* **5.4.7. Care for the fingernails, 7.7.5. Rub, 8.3.2.1. Smooth**.
- blau** *See main entry: bleiw*.
- Blaubamauz** *See main entry: Plaupamauz*.
- Blausheit** [blousheit] *n.f.* de Toostaunt von blauss sennen - paleness; pallor. *Category:* **2.1.4. Skin, 8.3.3.3. Color**.
- blauss** [blaus] *adj.* met nich väl Kalia, licht foawich - pale; sallow; wan; pallid; ghostly; whitish. *Category:* **1.1.1.1. Moon, 2.1.4. Skin, 2.5.6. Symptom of disease, 8.3.3.3. Color, 8.3.3.3.6. Change color**.
- Blaut** [blaut] *n.n.* *Pl:* **Bläda**. *Dim:* **Blautje, Blädakjes**. de jreene Flekja dee em Farjoa aun de Asta vom Boom waussen; een Papia; een Zadel; eene Sied en een Buak - page; leaf. *Category:* **3.5.7.2. Written material, 6.6.3.3. Working with paper, 1.5.5. Parts of a plant, 6.2.1.4.2. Growing bananas, 6.2.1.5.2. Growing tobacco**.
- bleed** [blæid] *adj.* schuchta; trigjtraktent; schwoa to Wuat komen - shy; coy; modest withdrawn; timid; reticent; reluctant. *Category:* **3.1.1. Personality, 3.4.2.4.3. Shy, timid, 3.5.1.1.4. Speak little, 3.4.2.4. Afraid, 3.3.2.4. Willing**.
- bleeden** [blæidən] *v.s.* Bloot velieren vom Kjarpa - bleed; haemorrhage.
- Bleedheit** [blæidheit] *n.f.* de Toostaunt von bleed un trigj jetrocken sennen - shyness; reticence; timidity; modesty; reluctance; coyness. *Category:* **3.4.2.4.3. Shy, timid, 4.3.2.2. Humble**.
- Bleifs** [bleifs] *n.n.* Stoff toom em Speelwota, de witte Wausch kloa witt moaken, daut moakt daut Wota bleiw; Bleifsel - bluing. *See: Bleifsel*.
- Bleifsel** [bleifsel] *n.m.* bleiwa Pulwa dee enne Wausch jebrukt woat toom witte Wausch sea witt moaken; Bleifs - bluing. *See: Bleifs*.
- Bleifsplaunt** [bleifspount] *n.f.* *Pl:* **Bleifsplaunten**. de Plaunt von dee Bleifs kjemt - woad; cruciferous plant which gives a blue dye.
- bleiw** [bleiv] *adj.* *Variant:* **blau**. eene Kalia; de Kalia vom kloaren Himmel äwadach - blue. *Category:* **8.3.3.3.4. Colors of the spectrum**.
- bleiwen** [bleivən] *v.w.* use bluing.
- 1 • met Bleifs schaufen - use bluing.
- 2 • lieejen; orrajcht väamoaken - fib; lie. *Category:* **3.5.1.3.2. Tell a lie, 7.1.3. Lie down, 8.3.1.4. Horizontal**.
- Bleiwahoost** [bleiva:høust] *n.m.* eene wankende Krankheit dee eenem een poa Wäkj schlemm hoosten moakt - whooping cough. *Category:* **2.5.2. Disease**.
- Bleiwbäa** [bleivbæa] *n.f.* *Pl:* **Bleiwbäaren**. kjliene Bäaren met wieekjet Sot dee aun eenen willen Bosch waussen; eene Heidelbäa - blueberry. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.2. Food from fruit**.
- Bleiwboat** [bleivboät] *n.m.* *Pl:* **Bleiwbäata**. eena dee nich väabedocht es - blue beard.
- bleiwbrennen** [bleivbrənən] *v.w.* bat opp daut latste droppaunkomen - exert to the utmost.
- bleiwe Malkj** [bleivə ma:lc] *n.f.* derchjedreide Malkj; Malkj dee kjeen Schmaunt haft - skimmed milk.

- bleiwjreen** [bleivjreɪn] *adj.* eene Kalia tweschen bleiw un jreen - blue green; turquoise. *Category:* **8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**
- bleiwlich** [bleivliç] *adj.* met jewesse bleiwe Kalia - bluish.
- bleiwroot** [bleivrøut] *adj.* eene Kalia tweschen bleiw un root - blue-red.
- Blekj** [blɛç] *n.m. Pl: Blekjen.* eene Aunsecht; waut eena en eenen Moment sitt; eemol no waut kjkjen - look; glance; glimpse. *Category:* **2.3.1.1. Look, 2.3.1.8. Appearance, 3.5.6.3. Facial expression, 7.6.1. Search, 9.4.4.6.3. Seem, 9.6.3.3. Prompters of attention, 7.3.4.1. Touch.**
- blenkjren** [blɛŋcrən] *v.w.* spieejlen; blank sennen; blitzren - glitter; sparkle; gleam; glint; twinkle. *See: blitzren. Category:* **1.2.2.5. Jewel, 8.3.3.4. Shiny, 8.3.3.1. Shine, 1.1.1.2. Star.**
- blenkjrich** [blɛŋcrɪç] *adj.* spieejlent; met dachet wadaschienen - shiny. *Category:* **1.2.2.3. Metal, 8.3.3.4. Shiny.**
- Bless** [blɛs] *n.m. Pl: Blessen.* de Stiern aun een Pieet ooda Koo äa Kopp - star on a horse's forehead; blaze.
- Blie** [bli] *n.n.* een wieekjet schwoaret Mettol; daut schwoate enne Bliesteft met daut eena schrift - lead; graphite. *Category:* **1.2.2.3. Metal, 4.2.4. Dance, 4.3. Behavior, 4.5.3.1. Lead, 4.8.3.2. Win, 7.2.5.1. Go first, 7.2.5.3. Guide, 7.3.3. Take somewhere.**
- Blieechsel** [bliɛxsəl] *n.n. Pl: Blieechsels.* de ieeschta Bewiess daut et eene Bloom woat jäwen; de foawje Bläda aun eene Bloom - blossom; bud about to blossom. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant, 1.5.6. Growth of plants.**
- blieejen** [bliɛjən] *v.w.* bloom.
- Bloomen haben, aun eene Plaunt - bloom.
  - sea waussen; sea schmock loten - flourish. *Category:* **1.5.4. Moss, fungus, algae, 1.5.5. Parts of a plant, 2.5. Healthy.**
- blieejent** [bliɛjɛnt] *adj.* met Bloomen; dach un kalierich - blossoming; blooming.
- blieekjen** [bliɛçən] *v.w. Variant: bläkjen.* veplakjen; Kalia velieren von enne Sonn bliewen - bleach; whiten. *See: veplakjen. Category:* **8.3.3.3.6. Change color.**
- Bliefada** [blifa:dʌ] *n.f. Pl: Bliefadadren.* Bliesteft - pencil. *Category:* **3.5.7.1. Write, 6.6.5.1. Draw, paint.**
- blieich** [bliɪç] *adj.* met Blie; soo aus Blie - leaden. *Category:* **8.3.3.3.3. Gray.**
- Bliejewicht** [blijɛvɪçt] *n.n. Pl: Bliejewichta.* een Jewicht aun een Baunt toom wiesen waut jlijk nopp un rauf es - plumb. *Category:* **8.1.5.8. Exact, 8.2.6.5. Deep, shallow, 8.2.8. Measure, 8.3.1.4.1. Vertical.**
- Blies** [blis] *n.f. Pl: Bliesen.* een fiena Rääjen, foaken met Wint - squall; flurry; shower. *Category:* **1.1.3.1. Wind, 3.5.6.5. Cry, tear, 1.1.3.3. Rain, 5.6.2. Bathe, 7.2.2.5.1. Fall.**
- bliesen** [blisən] *v.w.* fien rääjen - misty rain.
- bliesich** [blisiç] *adj.* soo aus eene Blies; met fiena Rääjen onen opphieren - squally.
- Bliesteft** [blistɛft] *n.f. Pl: Bliesteften.* Bliefada; een Stock met Blie enne Medd, de toom schriewen jebrukt woat un auftoflaschen jeit - pencil. *Category:* **3.5.7.1. Write, 6.6.5.1. Draw, paint.**
- bliewen** [blivən] *v.s.* nich wieda gonen; opp eene Städ bliewen; lenja wua sennen - remain; stay; abide. *See: vknusen. Category:* **7.2.7.2. Stay, remain, 8.1.7.4. Remain, remainder, 8.4.7. Continue, persevere, 4.2.1.4. Visit, 5.9. Live, stay, 8.4.6.1.2. Stop something.**
- bliewent** [blivɛnt] *adj.* soo daut et blift; soo daut et nich leicht vegonen woat - staying.
- Blindoarm** *See main entry: Blintdoarm.*
- Blinja** [blɪŋʌ] *n.m. Pl: Blinje.* eena dee nich seenen kaun met siene Uagen - blind person. *Category:* **2.5.4.1. Blind.**
- Blinje Koo** [blɪŋə kœʊ] *n.f.* een Kjinja Spell wua eena de Uagen vebungen haft un de aundre sieekjt - blind man's buff.
- Blinjeschreft** [blɪŋə ʃrɛft] *n.f.* eene opplijgende Schreft dee de Blinje metem Finja läsen kjennen - Braille. *Category:* **2.5.4.1. Blind.**
- blinjlinjs** *See main entry: blintlinjs.*
- blint** [blɪnt] *adj. Variant: blind.* blind.
- onen Uagenlicht; nich seenen kjennen - blind.
  - onen Jeschmak; denn, soo aus derchjedreide Malkj - bland; tasteless. *Category:* **2.3.1. See, 2.5.4.1. Blind.**
- Blintdoarm** [blɪntdɔɑ:m] *n.f. Pl: -. Variant: Blinddoarm.* eene Fupp aune Doarm, wua de Doarm un de Mausdoarm toopkomen, dee bekaunt es daut dee enzinden kaun un met eene Opperazion rutjeschnäden mott - appendix. *Category:* **2.1.8. Internal organs.**
- Blintheit** [blɪnthɛit] *n.f.* de Toostaunt von blint sennen - blindness. *Category:* **2.5.4.1. Blind.**
- blintlinjs** [blɪntlɪŋs] *adv. Variant: blinjlinjs.* sea driest; onen väabedocht ooda jeplont sennen - blindly.



- Blitz** [blɪts] *n.m. Pl: Blitzen*. eene Strol von Licht verem Rummel enne Wolkjen ooda en een Jewittastorm - flash; lightning. *Category: 2.3.1.4. Show, let someone see, 6.6.5.2. Photography, 8.3.3.1. Shine, 1.1.3.6. Lightning, thunder.*
- blitzen** [blɪtsən] *v.w.* jewitren; Licht vonne Wolkjen strolen - lightning. *Category: 1.1.3.6. Lightning, thunder.*
- blitzren** [blɪtsrən] *v.w.* fien blitzen; blenkjren - sparkle. *See: blenkjren. Category: 1.2.2.5. Jewel, 8.3.3.4. Shiny.*
- Blitzaufleida** [blɪtsʊfleidʌ] *n.m. Pl: Blitzaufleidasch*. een Drot von enne leed bat de hechste Spetz äwarem Dak, daut saul Blitz aufleiden onen daut et Schoden aum Jebied deit - lightning arrestor; conductor. *Category: 7.2.4.1.2. Railroad.*
- blitzblank** [blɪtsbla:ŋk] *adj.* blenkjrlich; wadaschient; sea rein - shiny and clean.
- blitzent** [blɪtsent] *adj.* met dache Lichta ooda spieejlen; met sea dache Lichta dee sea haustich oppkomen un wada veschwinjen - flashing.
- Blitzkjniepa** [blɪtsknɪpʌ] *n.m. Pl: Blitzkjniepasch*. een Flieechkje daut biem flieejen hanewada een Licht aufjeft - firefly. *Category: 1.6.1.7. Insect.*
- Blitzowen** [blɪtso:vən] *n.m. Pl: Blitzowes*. een nata Owen dee Sachen met ellektrische Walen hett; Mikrowäw - microwave oven. *Category: 5.2.1.3. Cooking utensil.*
- Blitzschlag** [blɪtsʃla:χ] *n.m. Pl: Blitzschläaj*. een enschlonen von Blitz - lightning strike.
- Blitzstrol** [blɪtsstro:l] *n.f. Pl: Blitzstrolen*. eene Lichtstrol vonne Wolkjen, jeeenlich met Rummel, en een Jewittastorm - lightning bolt. *Category: 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.5.2.4. Door, 6.7.5. Fastening tool, 7.2.1.1.1. Run, 7.2.1.2. Move quickly, 7.2.6.3. Escape, 7.5.2. Join, attach.*
- bloaren** [blɔaɪən] *v.w.* ommaklich lud räden; soo räden daut et wiet to hieren es - shout; yell; blare; bellow. *Category: 3.5.1.1.1. Shout, 2.3.2.3. Types of sounds, 2.3.2.4. Loud, 4.2.3.5. Musical instrument, 1.6.4.3. Animal sounds, 6.3.1.1. Cattle.*
- Block** [blɔk] *n.n. Pl: Blakj*. block.
- de Behelta fa daut unjaschte Poat von een Moota - block of an engine.
  - een Jereetschoft met een Strank ooda Kjäd toom schwoare Sachen langsam opphäwen - block and tackle. *Category: 7.2.6.2. Prevent from moving, 7.3.6.2. Block, dam up, 8.1.6.2. Piece, 8.3.1.7. Square.*
- blombieren** [blɔmbirən] *v.w.* von een Tänendokta loten sikj de Fulstäd enne Tänen fellen - fill a tooth.
- blond** [blɔnd] *adj.* licht hoarich; licht hutich - blond. *See: licht. Category: 2.1.5. Hair, 5.4.3.3. Dye hair.*
- bloodrich** [blɔudriç] *adj.* met Bloot von buten to seenen - bloody; gory. *Category: 2.2.5. Bleed, blood, 2.6.6.1. Kill, 4.8.2.8. Violent.*
- Bloom** [blɔʊm] *n.f. Pl: Bloomen. Dim.: Bloomkje*. daut Poat von eene Plaunt wua de Sot waussen kaun, jeeenlich eene aundre Kalia aus jreen - flower; fib; orchid; larkspur. **See haud emma väl Bloomen en äa Goaden, soo aus Roosen, Begonje un Näajelkjes.** She always had many flowere in her garden, such as roses, begonia and carnation. **Wan Groospau derche Bloom räd, dan must wie sea oppausen waut hee meend.** When grandpa spoke "through the flower" we had to be very careful to understand him. *Category: 3.5.1.3.2. Tell a lie, 1.5.5. Parts of a plant, 1.5.6. Growth of plants, 6.2.1.4.2. Growing bananas, 6.2.1.6. Growing flowers, 1.5.3. Grass, herb, vine.*
- Bloomenbeet** [blɔʊmənbeɪt] *n.n. Pl: Bloomenbeets*. eene nate Plak wua blooss Bloomen jeplaunt sent - flower bed; hotbed.
- Bloomenblaut** [blɔʊmənblaut] *n.n. Pl: Bloomenbläda*. een kalieejet Blaut von eene Bloom - petal. *Category: 1.5.5. Parts of a plant.*
- Bloomenfensta** [blɔʊmənfenstʌ] *n.n. Pl: Bloomenfenstren*. een grootet Fensta, jeeenlich enne Settstow - bay window.
- Bloominglauss** [blɔʊmɛŋlɔʊs] *n.n. Pl: Bloomenjläsa*. een schmocket Glauss toom Bloomen oppstalen - flower vase. *Category: 5.1.2. Household decoration.*
- Bloomingoaden** [blɔʊmɛŋɔadən] *n.m. Pl: Bloomingoades*. een Goaden wua blooss Bloomen aunjeplaunt sent - flower garden. *Category: 6.2.1.6. Growing flowers.*
- Bloomenhendla** [blɔʊmɛnhɛndlʌ] *n.m. Pl: Bloomenhendlasch*. eena dee Bloomen vekjaft - florist.
- Bloomenhoff** [blɔʊmɛnhɔf] *n.m. Pl: Bloomenhäw*. een Darps Nomen; een Hoff ooda gaunse Städ de met Bloomen beplaunt es - flower garden. *Category: 6.2.1.6. Growing flowers.*
- Bloomenknoppen** [blɔʊmɛŋknɔpən] *n.m. Pl: Bloomenknoppes*. daut dikje Enj aun eene Plaunt daut de ieeschta Bewiess es von eene Bloom; daut dikje Poat von eene Plaunt wua eene Bloom väakjemt - flower bud.
- Bloomenkomst** [blɔʊmɛŋkɔmst] *n.m.* eene witte Sort Goadenjreens - cauliflower.

- Bloomenkrauns** [bløumɛŋkrəʊns] *n.m. Pl:* **Bloomenkjrens**. een Krauns ooda een Rinkj von Bloomen - garland.
- bloomenoatich** [bløumɛnɔːtɪç] *adj.* soo aus eene Bloom; met eene leejenschoft von eene Bloom - floral.
- Bloomenplaunt** [bløumɛnpləʊnt] *n.f. Pl:* **Bloomenplaunten**. eene Plaunt met Bloomen; eene Fenstaplaunt - flowering plant.
- Bloomensauft** [bløumɛnsəʊft] *n.f.* seete Sauft en eene Bloom, dee de Bieen saumlen toom fräten un Honnich moaken - nectar. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant, 6.4.4. Beekeeping.**
- Bloomensot** [bløumɛnsɔːt] *n.f. Pl:* -, de Sot von Bloomen toom wada plaunten - flower seed.
- Bloomenstoff** [bløumɛnstɔf] *n.n.* Stoff von en eene Bloom dee aundre Bloomen befruchten - pollen. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant.**
- Bloomenstrus** [bløumɛnstrʏs] *n.m. Pl:* **Bloomenstrusen**. een Wesch ooda Strus Bloomen met Stam; een Strauch - sprig.
- Bloomentopp** [bløumɛntɔp] *n.m. Pl:* **Bloomentap**. een Topp toom Bloomen bennen plaunten - flower pot.
- bloomich** [bløumiç] *adj.* met Bloomen; bloomenoatich; blieejent - flowery.
- bloomoatich** [bløumɔːtɪç] *adj.* soo aus eene Bloom; soo aus met ooda von Bloomen; met Bloomen - floral.
- blooss** [bløʊs] *adv.* only.
- 1 • eene Sach met nuscht aundret toop; nich mea aus - only; just; mere.
- 2 • onen Kjeleeda; noaktich; kol; bloozich - naked; bare. *See:* **noaktich; kol.** *Category:* **8.1.1.1.1. One, 8.1.5.7. Only, 9.6.1.5. But, 4.3.1. Good, moral, 4.7. Law, 8.4.6.2.1. Recently, 9.4.4.7. Just, almost not, 3.2.3.1. Known, unknown, 5.3.8. Naked, 8.1.8.1. Empty, 8.3.8.1. Simple, plain.**
- Bloot** [bløʊt] *n.n.* daut roode Wota en een Mensch ooda Tia siene Odren - blood. *Category:* **2.2.5. Bleed, blood.**
- Blootblos** [bløʊtbloːs] *n.f. Pl:* **Blootblosen**. eene Blos von Bloot daut unjare Hut jeblat haft - blood blister.
- Blootdrepp** [bløʊtdrɛp] *n.f. Pl:* **Blootdreppen**. eene Drepp ooda Lakj von Bloot - drop of blood. *Category:* **2.2.5. Bleed, blood.**
- Blootdruck** [bløʊtdrʏk] *n.m.* de Druck en eene Blootoda; de Druck met dee daut Hoat daut Bloot wiedapompt - blood pressure. *Category:* **2.1.8.1. Heart.**
- Blootkjräft** [bløʊtkrɛft] *n.m.* Kjräft daut eenem nich lat sien Bloot oppbuen - leukemia. *Category:* **2.5.2. Disease.**
- blootloten** [bløʊtloːtɛn] *v.s.* aunstalen toom eenem sien Bloot aufnåmen - induce bleeding; bloodletting.
- blootoam** [bløʊtɔam] *adj.* met weinich ooda ojjesundet Bloot - anaemic.
- Blootoda** [bløʊtoːdʌ] *n.f. Pl:* **Blootodren**. eene Oda ooda een kjliena Schlauch em Kjarpa en dee Bloot rant; Schlachoda - vein; artery. *See:* **Oda; Schlachoda.** *Category:* **2.1.8.1. Heart.**
- Blootopfa** [bløʊtɔpfa] *n.n. Pl:* **Blootopfasch**. een Opfa wua Bloot oppem Aultoa jesprezt woat; wan wåa sien Låwen oppjeft om waut to jewennen - blood offering.
- blotronstich** [bløʊtrɔnstiç] *adj.* met bedriejedet Bloot doaraun; met eene bloodaje Kalia - finely veined; blood-shut.
- blootroot** [bløʊtrøʊt] *adj.* de Kalia von freschet Bloot - blood-red. *Category:* **8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**
- Blootschaund** [bløʊtʃəʊnd] *n.f. Pl:* **Blootschaunden**. Jeschlajchtslåwen enne Famielje soo aus sikj daut nich jehieet; Jeschlajchtsvekija met Jeschwista ooda aundre enne Famielje - incest. *Category:* **2.6.2.3. Sexual immorality.**
- Blootvejefunk** [bløʊtʃɛʃtʏŋk] *n.f. Pl:* **Blootvejefungen.** *Variant:* **Blootvejefinj.** eene Enzindunk em Bloot - blood poisoning.
- Blootworscht** [bløʊtwɔʃt] *n.f. Pl:* -. Worscht von Fleesch un Bloot toopjerieet - blood sausage; black pudding.
- Blootwota** [bløʊtvoːtʌ] *n.n.* daut kloare waut von eene opne Wund aufjeit - lymph; blood serum.
- bloozich** [bløʊtsiç] *adj.* nich bedakjt; onen Kjeleeda; noaktich; blooss - naked.
- Blos** [bloːs] *n.f. Pl:* **Blosen**. eene Hut, met Loft ooda waut flissendjet doabennen; Wintblos - bubble; bladder; blister. *See:* **Wintblos.** *Category:* **1.3.2. Movement of water, 2.3.2.3. Types of sounds, 2.1.8. Internal organs, 2.1.4. Skin, 2.5.3. Injure.**
- blosen** [bloːsɛn] *v.w.* blow.
- 1 • pusten; windich sennen; met een Blodinkj een Jelud moaken - blow.
- 2 • met een Blodinkj een Jelud moaken - blow a horn. *See:* **pusten.** *Category:* **1.1.2.1. Blow air, 1.1.3.1. Wind, 1.2.1.2. Volcano, 2.2.1. Breathe, breath, 6.6.2.5. Working with glass, 7.7.1. Hit.**
- Blosa** [bloːzʌ] *n.m. Pl:* **Blosasch**. Jereetschoft toom waut blosen - blower; car horn. *See:* **Huarn.**
- Blosbaulj** [blɔsbəʊlʏ] *n.f. Pl:* **Blosbauljen**. eene Baulj; Jereetschoft toom Wint ooda Loft opp een Fia pusten - forge; bellows. *See:* **Baulj.** *Category:* **6.6.2.3. Working with metal, 1.1.2.1. Blow air, 5.5.2. Tend a fire.**

- Blosdinkj** [blɔsdɪŋc] *n.n.* *Pl:* **Blosdinja**. Jereetschoft toom een Jelud moaken toom aundre oppmoakjsom moaken - car horn; foghorn.
- Bloshuarn** [blɔshuəɾn] *n.n.* *Pl:* **Bloshuarns**. Blosdinkj met een Huarn - bugle; horn. *Category:* **4.2.3.5. Musical instrument, 1.6.2. Parts of an animal, 6.6.4.4. Working with bone, 7.2.4.1.1. Vehicle.**
- Blosinstrument** [blo:sɪnstryment] *n.n.* *Pl:* **Blosinstrumenten**. een Instrument wua nenjeblost mott toom een Jelud moaken ooda eene Noot spālen - wind instrument; horn. *Category:* **1.6.2. Parts of an animal, 4.2.3.5. Musical instrument, 6.6.4.4. Working with bone, 7.2.4.1.1. Vehicle.**
- Blott** [blɔt] *n.n.* eene Mischunk von leed un Wota; Dagat - mud; mire; heavy muck. *Category:* **1.2.2.1. Soil, dirt, 6.5.3. Building materials.**
- blottich** [blɔtɪç] *adj.* voll Blott; met Blott bedakjt ooda beschmāat - muddy; mucky. *Category:* **1.2.2.1. Soil, dirt, 1.3.3. Wet, 1.3.6. Water quality.**
- Blottkopp** [blɔtkɔp] *n.m.* *Pl:* **Blottkjav**. eena dee ve'acht woat - dimwit.
- Blottschropa** [blɔtʃro:pʌ] *n.m.* *Pl:* **Blottschropasch**. een Dinkj opp daut eena dān Blott von unjare Schoo aufschropen kaun - mud scraper.
- Blus** [blɔs] *n.f.* *Pl:* **Blusen**. Kjeleedie waut een Frumensch vom Jenekj bat de Lint drajcht - blouse. *Category:* **5.3.2. Women's clothing.**
- Boa<sub>1</sub>** [boʌ] *n.m.* *Pl:* **Boaren**. een grootet willet Tia daut Struck un Fleesch frat; doa sent witte uk schwoate ooda brune Boaren; Boarenkoo; Boakje - bear. *Category:* **1.6.1.1.2. Carnivore, 2.6.3.1. Pregnancy, 4.3. Behavior, 4.3.1.5. Patient, 4.4.3.6. Endure, 7.3.1. Carry.**
- Boa<sub>2</sub>** [boʌ] *n.n.* *Pl:* **Boasch**. Jereetschoft toom een rundet Loch boaren - drill; auger. *See:* **Schruw**. *Category:* **6.7.1.1. Poking tool, 7.8.5. Make hole, opening.**
- boa<sub>3</sub>** [boʌ] *adj.* visible.  
 1 • to seenen; kloa ver sikj; openboa - visible (as in cash); bare to the eye. **Wan du boa Jelt hast, dan kaust du daut nu betolen.** If you have cash, you can pay it now. **Ekj wia doa soo dichtbie, daut ekj daut op un boa seenen kunn.** I was so close to it, that I could clearly see. *Category:* **6.8.6. Money.**
- boaren** [boʌjən] *v.w.* met een Boa een Loch moaken; met dreien een Loch en waut nenschieren - drill. *Category:* **6.7.1.1. Poking tool, 7.8.5. Make hole, opening.**
- boaft** [boʌft] *adj.* onen Footich sennen - barefoot. *Category:* **5.3.7. Wear clothing.**
- Boagen** [boʌgən] *n.m.* *Pl:* **Boages**. eene Haulfrund; een Poat von een Kjeiss; een heltana Stock met een Baunt aun jieda Enj aunjebungen, soo stiew, daut de Stock bicht, un jebrukt woat toom Feils scheeten; Flitzboagen - bow (and arrow); sheet of paper. *See:* **Flitzboagen**.
- Boagenhaulta** [boʌgənhɔultʌ] *n.m.* *Pl:* **Boagenhaultasch**. *Variant:* **Boagehaulta**. een Behelta fa Boagen un Feils - quiver. *Category:* **4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.4.1. Hunt.**
- Boagenhoola** [boʌgənhɔulʌ] *n.m.* *Pl:* **Boagenhoolasch**. eene Tausch toom eenen Flitzboagen droagen - quiver. *Category:* **4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.4.1. Hunt, 7.2.2.8. Move back and forth.**
- Boagensān** [boʌgənsən] *n.f.* *Pl:* **Boagensānen**. uk Boageseid; de Baunt aun een Flitzboagen - bowstring.
- Boagenscheeta** [boʌgənsjɛtʌ] *n.m.* *Pl:* **Boagenscheetasch**. eene Persoon dee met eenen Boagen scheeten deit - archer.
- Boageschoss** [boʌgɛʃɔs] *n.m.* *Pl:* **Boageschossen**. een Schoss von eenen Boagen - arc; trajectory.
- Boageseid** [boʌgəsɛid] *n.f.* *Pl:* **Boageseiden**. de Baunt ooda Drot dee de Enja von een Flitzboagen rombieejen; Boageseid - bowstring.
- boajen** [boʌjən] *v.w.* Schutz jāwen; vestāakjen - shelter; billet. *Category:* **4.4.4.4. Save from trouble, 6.3. Animal husbandry, 6.5.1.2. Types of houses.**
- boajauf** [boʌjɔuf] *adv.* schroz rauf; soo aus von eenen Boajch rauf - downhill. *Category:* **8.3.1.4.2. Leaning, sloping, 8.5.2.5. Down.**
- Boajch** [boʌç] *n.m.* *Pl:* **Boaj**. een sea groota (hundade Meeta) Klompen von Steen ooda leed - mountain; hill; knoll; mount. *Category:* **1.2.1.1. Mountain, 2.6.2. Sexual relations, 7.1.2. Sit, 7.2.2.4. Move up.**
- Boajchheel** [boʌçhɛil] *n.f.* *Pl:* **Boajchheelen**. eene Heel ooda een grootet Loch en eenen Boajch - mountain cave.
- Boajchrigjen** [boʌçɾɪjən] *n.m.* *Pl:* **Boajchrigjes**. eene Rieej von Boaj - mountain range. *Category:* **1.2.1.1. Mountain.**
- Boajchspetz** [boʌçspɛts] *n.f.* *Pl:* **Boajchspetzen**. de Spetz von een Boajch - mountain top.
- Boajelt** [boʌjɛlt] *n.n.* *Pl:* **Boajelda**. Jelt soo aus de Bank daut jeft; Dolasch un Zenten; Pesos - cash. *Category:* **6.8.6. Money.**
- boajent** [boʌjɛnt] *adj.* met Schutz; met Schulinj; soo daut et behoolen blift - sheltering.

**boajich** [bɔajɪç] *adj.* sea onjlikjet Launt, soo aus enne Boaj - hilly; mountainous. *Category:* **1.2.1.1. Mountain, 8.3.1.4.2. Leaning, sloping, 8.3.1.3.1. Flat.**

**boajopp** [bɔajɔp] *adv.* schroz nopp, soo aus opp eenen Boajch nopp - uphill. *Category:* **8.3.1.4.2. Leaning, sloping, 8.5.2.4. Up.**

**Boajwota** [bɔajvo:tʌ] *n.n.* Wota daut vonne Boaj rant - spring runoff.

**Boakj** [bɔac] *n.f.* birch.

1 • de Schal von een Boom - bark of a tree.

2 • eene jewesse Sort Beem met Boakj daut leicht aufschalt - birch. *Category:* **1.5.1. Tree.**

**Boakjhan** [bɔacha:n] *n.f. Pl: Boakjheena.* een willet Hankje, een bät jrata aus eene Krauj - ptarmigan. *Category:* **1.6.1.2. Bird.**

**Boakjheena** [bɔachɛɪnʌ] *n.pl.* eene wille Sort Heena - species of ptarmigan.

**Boakjmedizien** [bɔacmɛdɪtsɪn] *n.f. Pl: Boakjmedizienen.* Medizien fa Malaria - quinine. *Category:* **2.5.7.3. Medicinal plants.**

**Boarefang** [bɔarɛfa:n] *n.f.* eene Faul ooda lesa toom eenen Boa griepen - bear trap; concoction of honey and alcohol.

**Boarekul** [bɔarɛkyl] *n.f. Pl: Boarekullen.* een Loch ooda Heel wua Boaren sikj tusmoaken - bear pit.

**Boarenkoo** [bɔarɛŋkøʊ] *n.f. Pl: Boarenkjieej.* eene See Boa; eene Boaren Mutta - she-bear.

**boarmherzlich** [bɔaɪmhɛɪtsɪç] *adj.* behelplich un toojedonen sennen; leicht wäm waut jennen - generous. *Category:* **8.1.3.1. Many, much.**

**boasch** [bɔaʃ] *adj.* schoap sua; vestokt; schlijcht jeworden - sour; rancid. *Category:* **2.3.3. Taste, 4.3.4.6.1. Spoil, 8.3.7.8. Decay, 2.3.4. Smell.**

**Boat** [bɔat] *n.m. Pl: Bäata.* Hoa aun een Maun siene Kjenn - beard. *Category:* **2.1.5. Hair.**

**Bobbat** [bɔba:t] *n.m. Variant: Bubbat.* Broot met Fleesch ooda jedreejeje Frucht doabennen - yeast bread with raisins, often eaten with roast chicken.

**Bocht** [bɔχt] *n.f. Pl: Bochten.* crude bed.

1 • Bad; een prostet Bad - crude bed; bed for animals.

2 • een schmaula Oarm Wota vom Mäa em Launt nenn; eene Bucht; een stellet Wota - bay; still water.

**Bock** [bɔk] *n.m. Pl: Bakj.* ram.

1 • daut hee von Schop, Kosen, ooda aundre Tieren - ram; male sheep or goat.

2 • een Jestal daut aus een Foot fa een Deschblaut jebrukt kaun - sawhorse.

3 • daut Jereft von een Hon ooda Han - skeleton. *Category:* **1.6.7. Male and female animals, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.3.1.2. Sheep, 7.3.2.9. Push, 2.1.6. Bone, joint, 2.6.6.2. Corpse, 8.2.3.3. Thin person.**

**bocken** [bɔkən] *v.w.* strenj jääjenaun sennen; waut ooda wäm vesieekjen rauf ooda rut to schmieten - buck. *Category:* **1.6.1.1.3. Hoofed animals, 1.6.4.1. Animal movement, 1.6.7. Male and female animals.**

**Bockbea** [bɔkbea] *n.m. Pl: Bockbeasch.* eene dunkle Sort Bea - dark beer; bock beer.

**Bockelzhonn** [bɔkɛlʒɔn] *n.f. Pl: Bockelzhonnen.* Tomato (Rusch) - tomato. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.2. Food from fruit.**

**Bockfleesch** [bɔkflɛɪʃ] *n.n.* Fleesch von aum Hons ooda Heena Bock - chicken breast.

**bockich** [bɔkiç] *adj.* leicht bocken; boksich - contrary.

**Bocksblout** [bɔksbløʊt] *n.n.* Blout von een Bock - ram's blood.

**Bocksprunk** [bɔksprʊŋk] *n.f. Pl: Bocksprungen. Variant: Bocksprinj.* eena äwa dän aundren hupsen - leapfrog; frolic. *Category:* **4.2.6.1. Game, 7.2.1.1.3. Jump, 4.2.7. Play, fun.**

**Bod** [bo:d] *n.f. Pl: Boden.* een Wota daut toom boden jebrukt woat - bath. *Category:* **5.6.2. Bathe.**

**boden** [bo:dən] *v.w.* dän Kjarpa em Wota waschen; em Wota aum See spälen; duschen - bathe; lave. *See: duschen.* *Category:* **2.6.4.1.1. Care for a baby, 5.6.2. Bathe.**

**Bodbekjsen** [bɔdbɛcsən] *n.f. Pl: -.* Bekjsen dee eena brukt toom Boden gonen aum See ooda Bodplauz - swim trunks.

**Boddem** [bɔdɛm] *n.m. Pl: Boddems.* de Grunt; Flua; soo läach aus eena gonen kaun - bottom; base. *See: Grunt.* *Category:* **2.1.2. Torso, 1.5.5. Parts of a plant, 4.3.1.1. Bad, immoral, 4.8.3.6.6. Fort, 6.6.2.9. Working with chemicals, 8.3.7.1. Bad, 8.6.2.1. Bottom.**

**Bodplauz** [bɔdpləʊts] *n.m. Pl: Bodplaza.* een Plauz wua Lied hanfoaren kjennen toom sikj en Wota boden ooda vereiwen - spa.



- Bodstow** [bɔdsto:v] *n.f.* *Pl:* **Bodstowen**. eene Stow met Enrechtunk toom wauschen, un boden, ooda uk Wota loten un Stoolgank besorjen - bathroom. *Category:* **2.2.8. Defecate, feces, 5.6.2. Bathe, 6.5.2.7. Room.**
- Bodtiet** *n.f.* *Pl:* **Bodtieden**. de Tiet wan Lied buten em Wota spälen un boden - swimming season.
- Bodwaun** [bɔdvɔun] *n.f.* *Pl:* **Bodwaunen**. eene Waun, soowaut aus een Troch, wua een Mensch bennen setten kaun un sikj wauschen - bathtub; tub. *See:* **Waun**. *Category:* **5.6.2. Bathe, 8.2.5.1. Big container, volume.**
- Bogge** [bɔgə] *n.m.* *Pl:* **Bogges**. een leichta Woagen fa een Pieet, opp däm Menschen foaren - buggy; chaise; gig; growler.
- Boj** [bo:j] *n.f.* eene Sort woamet Zeich - flannel.
- boksch** [bɔkʃ] *adj.* leicht bocken; bockich; nekjsch - having the tendency to buck; balky. *See:* **nekjsch**.
- Bol** [bo:l] *n.f.* *Pl:* **Bolen**. een breeda Stenda; een stoakjet dikjet Brat - plank; board. *See:* **Brat**. *Category:* **6.6.3.2. Wood, 7.2.4.2.1. Boat, 4.2.6.1. Game, 6.5.3. Building materials.**
- Bolinj** [bo:lɪŋ] *n.f.* *Pl:* **Bolinjen**. eene Flua von Bolen; de Boagen aun Unjakaunt Foot - arch of the foot.
- Bolivien** [bo:lɪfɪn] *n.n.* een Launt medden en Sied Amerika - Bolivia.
- Boll** [bɔl] *n.m.* *Pl:* **Bolles**. een hee mank daut Vee - bull. *Category:* **1.6.7. Male and female animals, 6.3.1.1. Cattle.**
- bollboarich** [bɔlbɔariç] *adj.* onbeschläpen; groff; onbelieet - crude; uncouth. *Category:* **3.5.5.1. Obscenity, 7.5.8. Simple, complicated, 2.3.1.8.2. Ugly.**
- Bollkaulf** [bɔlkɔulf] *n.n.* *Pl:* **Bollkjalwa**. een hee Kaulf - male calf.
- Bollriess** [bɔlris] *n.f.* *Pl:* **Bollriessen**. eene Faul toom Fesch jriepen - fish trap.
- bolsch** [bɔlʃ] *adj.* von Kjieej dee reed sent toom met däm Boll toopkomen - eager to mate.
- Bolten** [bɔltən] *n.m.* *Pl:* **Boltes**. eene korte iesane Stang met een Kopp opp een Enj un Jewinj opp daut aundre fa een Mieta toom Sachen faust schruwen - bolt. *Category:* **4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.5.2.4. Door, 6.7.5. Fastening tool, 7.2.1.1.1. Run, 7.2.1.2. Move quickly, 7.2.6.3. Escape, 7.5.2. Join, attach.**
- Bomm** [bɔm] *n.f.* *Pl:* **Bommen**. een Jereetschoft daut vom Millitää jebrukt woat toom dän Jääjna Schoden andoonen met vesteeten un veschlönen - bomb. *Category:* **4.8.3.7. Weapon, shoot.**
- Bommel** [bɔmɐl] *n.m.* *Pl:* **Bommels**. waut doa bommelt; een Henjssel - pendant.
- bomlen** [bɔmlən] *v.w.* henjen, dääje schoklen un en Jefoa von looss komen sennen - dangle; swing. *Category:* **7.3.2.4.1. Hang, 4.2.4. Dance, 5.1.1.2. Chair, 7.2.2.8. Move back and forth.**
- Bompa** [bɔmpɐ] *n.m.* *Pl:* **Bompasch**. eene Stuks Stang väären un hinjen aun een Foatich - bumper.
- Bon** [bo:n] *n.f.* *Pl:* **Bonen**. eene Jleis ooda een utjefoarna Wajch; lesabon: lesane Jleisen fa eenen Zuch, een Stekj von soone iesane Jleis - track; way; railway. *Category:* **6.4.1.1. Track an animal, 7.2.6. Pursue, 6.1.2. Method, 6.5.4.1. Road, 7.2.4.6. Way, route, 8.5.2. Direction, 9.5.1.4. Way, manner, 7.2.4.1.2. Railroad.**
- bonbrääkjen** [bɔnbɾɛacən] *v.s.* open new road.  
 1 • eenen nieen Wajch lajen ooda opmoaken - open a new road.  
 2 • waut framdet aufangen; eene groote Ve'endrunk em Gank stalen - pioneer; start a radical change.
- Bonbrääkja** [bɔnbɾɛacɪ] *n.m.* *Pl:* **Bonbrääkjasch**. eena dee fa eenen nieen Wajch veropp jeit ooda dän Wajch mäajlich moakt - pioneer. *Category:* **8.4.5.1.2. First.**
- Bonhoff** [bɔnhɔf] *n.m.* *Pl:* **Bonhäw**. de Hoff wua Footjenja, Foatieja un de Zuch toopkomen toom von eent en daut aundre stieen; de Hoff wua de Zuch aunhelt toom Sachen loden ooda aufloden - railway station. *Category:* **6.5.1. Building.**
- Bonsch** [bɔnʃ] *n.f.* *Pl:* **Bonschen**. eene Grupp jugentliche Frind dee pinkjlich toop sent en een Darp - gang. *Category:* **4.2.1.7. Crowd, group.**
- Bonschwal** [bɔnʃva:l] *n.f.* *Pl:* **Bonschwalen**. de Kjneppel opp dee de lesabon Schän licht - railroad tie.
- Bonsel** [bɔnsɛl] *n.n.* *Pl:* **Bonsels**. een Pak; een Wesch, soo aus von Stakja; een Binjssel - sprig; cluster; bunch. *Category:* **4.2.1. Come together, form a group, 6.2.1.4.1. Growing grapes, 7.5.1. Gather, 8.1.3.3. Group of things, 1.5. Plant, 1.5.5. Parts of a plant, 6.2.1.4.2. Growing bananas.**
- Bood** [bɔud] *n.f.* *Pl:* **Booden**. eene proste Wonunk; een Hus; een Tus - family room; den; lodging. *Category:* **6.5.2.7. Room, 1.2.1.5. Underground, 1.6.5. Animal home.**
- boolt** [bɔult] *adv.* meist fuaz; nich lang bat - soon; presently. *Category:* **8.4.6.4.1. Soon.**
- Boom** [bɔum] *n.m.* *Pl:* **Beem**. eene sea groote (eenje bat 10 Meeta un mea) Plaunt dee eenen dikjen Staum haft, miere Asta, un Bläda ooda Notlen, de Staum von väle Beem kaun vesocht woaren to Holt - tree. *Category:* **1.5.1. Tree, 6.6.3.1. Lumbering.**
- Boomeelj** [bɔumɛɪɪ] *n.f.* *Pl:* **Boomeeljen**. Eelj von een Boom; Olieweneelj - olive oil.

- Boommassa** [bøuma:sʌ] *n.n.* *Pl.*: **Boommassasch**. een Massa je'ieejent toom Asta aufschnieden - pruning knife; pruning hook. *Category*: **6.2.4.4. Trim plants, 6.2.8. Agricultural tool**.
- Boomstaum** [bøumstəum] *n.m.* *Pl.*: **Boomstam**. *Pl.*: **Beemstam**. de Staum von een Boom - tree trunk.
- Boomwoll** [bøumvɔl] *n.f.* eene Plaunt met woljet Hoa rom daut Sot; daut jebrukt woat toom Zeich moaken; daut Zeich von soone Plaut - cotton. *Category*: **1.5.3. Grass, herb, vine, 6.2.5.4. Plant product, 6.6.1. Working with cloth, 6.6.1.1. Cloth**.
- Boomwollkjamla** *n.m.* *Pl.*: -. eene Enrechtunk toom Boomwoll vom Kuarn nämen; eene Ginn - cotton gin.
- Boomworscht** [bøumvɔʃt] *n.f.* *Pl.*: -. Banan - banana. *See*: **Banan**. *Category*: **5.2.3.1.2. Food from fruit, 6.2.1.4.2. Growing bananas, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum**.
- Boomzieropp** [bøumtsiɔp] *n.m.* de Saufft dee eenjemol von een Boom kjemt wan de Baust enjebroaken es - resin; sap. *Category*: **1.5.5. Parts of a plant, 6.6.2.9. Working with chemicals, 6.2.5.4. Plant product**.
- Boon** [bøun] *n.f.* *Pl.*: **Boonen**. Schaubel; Kuarn - bean. *See*: **Schaubel**. *Category*: **1.5.3. Grass, herb, vine, 1.5.5. Parts of a plant, 5.2.3.1.1. Food from seeds, 6.2.1.7.2. Growing coffee**.
- Boonekoffe** [bøunəkɔfə] *n.m.* *Pl.*: **Boonekoffes**. Koffe Kjieena; Kjieena von eene Koffe Plaunt dee jereesch un jemolt woaren toom doamet Koffe koaken - coffee beans.
- booshaufft** [bøushəuft] *adj.* schljacht; bees; onjehuarsom - ill-natured.
- Boosheit** [bøusheit] *n.f.* daut waut bees es; eene beese Enstalunk - malevolence. *Category*: **4.3.3.1. Hate, ill will**.
- Booshoaken** [bøushɔkən] *n.m.* *Pl.*: **Booshoakes**. een langa stoakja Stock met een Hoaken opp Enj dee bie een Braunt jebrukt woat toom Sachen em Fia schuwen ooda trakjen - fire hook; long pole with a metal hook on the end used for fire fighting.
- Boot** [bøut] *n.n.* *Pl.*: **Boots**. Lomm; een kijlienet Schepp; Jereetschoft toom opp Wota foaren - boat; skiff; yawl. *See*: **Lomm**. *Category*: **6.4.5.3. Fishing equipment, 7.2.4.2.1. Boat**.
- Bootschoft** [bøutʃɔft] *n.f.* *Pl.*: **Bootschoften**. Norecht; eene Prädicht ooda Kjoakj - message. *Category*: **3.5.2.2. News, message**.
- Bootschofta** [bøutʃɔftʌ] *n.m.* *Pl.*: **Bootschoftasch**. eena dee eene Bootschoft ooda Norecht brinj; een Prädja; Liera - preacher. *Category*: **3.5.2. Make speech**.
- boowen** [bøuwən] *v.w.* stälen; reibren - steal. *Category*: **6.8.9.1. Steal**.
- Borch** [bɔɪχ] *n.m.* *Pl.*: **Borj**. een utjeschnädna Kujjel ooda hee Schwien - boar. *Category*: **1.6.7. Male and female animals, 6.3.1.4. Pig**.
- borjen** [bɔɪjən] *v.w.* eenem aundren loten dient brucken, met daut Ziel daut trigjtokjrieen; auflieen - borrow; lend. *See*: **auflieen**. *Category*: **6.8.5. Borrow, 6.8.5.1. Lend**.
- Borkj** [bɔɪc] *n.n.* Jrint; daut orreine daut wua aunjebakt es - accumulated grime or scab.
- Borm** [bɔɪm] *n.m.* *Pl.*: **Borms**. een Loch enne leed (eenjemol blooss een Rua ooda veleicht een Meeta em Veakaunt) en woont unjen Wota saumelt un nopp jebrocht woat toom brucken - well. *Category*: **1.2.1.5. Underground, 1.3.1.4. Spring, well, 2.5. Healthy, 8.3.7.7. Right, proper**.
- Borscht** [bɔɪʃt] *n.m.* *Variant*: **Borsch**. eene dikje Supp, jeeenlich met Fleesch un leedschocken un Komst ooda aundret Jekjäakjs - vegetable soup.
- Borschtel** [bɔɪʃtəl] *n.f.* *Pl.*: **Borschtlen**. een dikja Hoa aune Kjenn; Schwienshoa; de Borschtlen aun eene Barscht - bristle; pig bristle.
- Borschtgropen** [bɔɪʃtgro:pən] *n.m.* *Pl.*: **Borschtgropes**. een Gropen toom Borscht koaken; een groota Behelta toom Äten moaken - soup pot.
- borschtlich** [bɔɪʃtliç] *adj.* met Borschtlen; soo aus Borschtlen; soo daut et ruch krauzt - bristly; hispid.
- Bos** [bo:s] *n.f.* de leejenschoft von drinjent ooda ojjeduldich sennen; sikj nich Tiet loten; lel - hurry; rush. *Category*: **7.2.1.2. Move quickly, 8.4.8.1. Quick, 1.5.3. Grass, herb, vine**.
- bosen** [bo:sən] *v.w.* pienich waut doonen; bosich oabeiden; porren; ojjeduldich sennen - hurry. *Category*: **7.2.1.2. Move quickly, 8.4.8.1. Quick**.
- Bosch** [bɔʃ] *n.n.* *Pl.*: **Bescha**. een dichta Woolt; dichtet Struck - bush; shrub; quadruplets. *Category*: **1.2.1.6. Forest, grassland, desert, 1.5.2. Bush, shrub, 2.6.3.7. Multiple births**.
- Boschhunt** [bɔʃhʊnt] *n.m.* *Pl.*: **Boschhunj**. een willet Tia, kjlanda aus een Hunt - badger.
- boschich** [bɔʃiç] *adj.* soo aus een Bosch; met väl denne Stam un Asta - bushy. *Category*: **1.5.2. Bush, shrub, 2.1.5. Hair**.
- bosich** [bo:siç] *adj.* haustich; schwind; met bosen - hurried; quick; fast. *Category*: **8.4.8.1. Quick, 7.2.1.2. Move quickly, 4.9.5.9. Fasting**.

- Boss** [bɔs] *n.f. Pl: Bossen*. een grootet Foatich met väl Setten opp dee eena fa Jelt metfoaren kaun - bus. *Category: 7.2.4.1.1. Vehicle*.
- bossen** [bɔsən] *v.w.* oajren; doll sennen - be irritated.
- Bossem** [bɔsəm] *n.m. Pl: Bossems*. Brost - bosom; bust. *See: Brost. Category: 2.1.2. Torso, 7.8.1. Break, 7.9. Break, wear out*.
- bossich** [bɔsiç] *adj.* doll; vestemt; jäajenaun; oajalich - angry; invidious. *See: oajalich; doll. Category: 3.4.2.3. Angry*.
- Botsat** [bɔtsa:t] *n.m. Pl: Botsats. Variant: Butsat*. een nata läwens lostja Jung - rascal; small child.
- Bott** [bɔt] *n.m. Pl: Botts*. endplay in mechanical terms.  
 1 • een Aunjebott, soo aus opp een Utroop - bid.  
 2 • Spälrum aun eene Wal ooda en een Loaga - endplay in mechanical terms.
- bott** [bɔt] *adv.* sea korte Räd fieren; entschloten; ojjeduldich - abrupt; impatient. *See: haustich. Category: 8.4.8.3. Sudden, 4.3.1.5.1. Impatient*.
- Botta** [bɔtʌ] *n.f.* daut Fat von Schmaunt daut jebrukt woat toom opp Broot oppschmäaren; wan eena Schmaunt goot rieet, kaun eena Botta kjrieen - butter. *Category: 5.2.3.2.2. Milk products*.
- botren** [bɔtrən] *v.w.* Botta moaken; Schmaunt schlonen toom Botta moaken - churn butter.
- Bottabiet** [bɔta:bit] *n.n. Pl: Bottabieta*. een Biet Broot met Botta beschmääat - bread and butter.
- Bottabloom** [bɔta:blœum] *n.f. Pl: Bottabloomen*. eene jäle Bloom von läajet Krut met eene Wartel soo aus Postanak - buttercup; marigold. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine*.
- Bottabroot** [bɔta:brœut] *n.n. Pl: Bottabrood*. een Biet Broot met Botta beschmääat - bread and butter.
- Bottadinkj** [bɔta:dɪŋk] *n.n. Pl: Bottadinja*. een Behelta fa Botta; een Schatel met Botta, eenjemol met een Dakjssel - butter dish.
- Bottafaut** [bɔta:faut] *n.n. Pl: Bottafauten*. een Behelta je'ieejent toom Botta moaken - butter churn.
- Bottalekja** [bɔta:lɛkʌ] *n.m. Pl: Bottalekjasch*. de ieeschta Finja - butter licker. **Mame säd emma to miene Finjasch: kjeene Finja, Goltrinja, Lankhauks, Bottalekja, Luskje-kjneka**. Mother always called my fingers: little finger, gold-ringer, long-neck, butter-licker, nit-picker.
- Bottamalkj** [bɔta:ma:lc] *n.f.* de Aufguss von botren - buttermilk.
- Bottamoll** [bɔta:mɔl] *n.f. Pl: Bottamollen*. een Troch toom Botta kjnäden - butter trough.
- Bottaschatel** [bɔta:ʃa:tɛl] *n.n. Pl: Bottaschatels*. een Schatel en woont Botta oppjesat woat - butter dish.
- Bottasupp** [bɔta:zʊp] *n.f. Pl: Bottasuppen*. een eefache Supp met leedschocken, Ziplen un Botta, jeweenlich nich met Fleesch - butter soup.
- Bowabän** [bo:va:be:n] *n.m. Pl: Bowabäns*. de Rum tweschen Dak un Bän - attic. *Category: 6.5.2.2. Roof, 6.5.2.7. Room*.
- Bowabeen** [bo:va:bɛɪn] *n.n. Pl: -*. een Poat vom Been, von de Kjne bat de Hoft; de Lenj - thigh. *Category: 2.1.3.2. Leg*.
- Bowadäa** [bo:va:deə] *n.f. Pl: Bowadäaren*. de bowaschte von twee Däaren - upper door of Dutch doors.
- Bowadakj** [bo:va:da:c] *n.f. Pl: Bowadakjen*. de Dakj; eene Dakj toom sikj toodakjen - counterpane.
- Bowadarp** [bo:va:da:ɹp] *n.n. Pl: Bowadarpa*. daut hechre Enj vom Darp; de Jäajent waut hecha licht aus daut Darp - upper village.
- Bowakaunt** [bo:va:kəunt] *n.f. Pl: Bowakaunten*. de bowaschte Kaunt; huach aun waut - upper edge.
- Bowakopp** [bo:va:kɔp] *n.m. Pl: Bowakjap*. daut bowaschte vom Kopp - pate.
- Bowalepp** [bo:va:lɛp] *n.f. Pl: Bowaleppen*. de bowaschte Lepp; de Lepp unja de Näs - upper lip.
- Bowamul** [bo:va:myl] *n.n. Pl: Bowamiela*. de Bän em Mul; de bowaschte Tänen - palate; upper teeth. *Category: 2.1.1.4. Mouth, 2.3.3. Taste*.
- Bowaschult** [bo:va:ʃʊlt] *n.m. Pl: Bowaschulten*. Äwaschult; een Schult dee äwa Darpsschulten jebeden deit - mayor.
- Bowastow** [bo:va:sto:v] *n.f. Pl: Bowastowen*. eene Stow oppem Bän *Pl: een Jebied; eene Stow oppem tweeden Stock* - upper room.
- bowen** [bo:vən] *adv.* huach; opp waut; daut Jäajendeel von unjen - high; on top. *Category: 3.5.1.1. Voice, 8.2.6.3. High, 9.3.1. Degree*.
- bowenaun** [bo:vənəun] *adv.* meist bowen; huach - near the top.

**bowenäwa** [bo:vəne:vʌ] *adv.* dit uk noch bie aul daut aundre; bowa aulet aundre; hecha aus - in addition to; on top of; off-hand. *See: bowenenn.* *Category: 9.6.1.1. And, also, 8.1.4. More.*

**bowenenn** [bo:vənen] *adv.* met dit toop; met noch waut enjenomen - on top of. *Category: 8.1.4. More.*

**bowenopp** [bo:vənɔp] *adv.* opp waut; huach - on top of. *Category: 8.1.4. More.*

**Bra** [brʌ] *n.m. Pl: Bras.* eene Frues Weest; een Brosthaulta; een Stekj Unjawsch fa een Frumensch toom äare Brost hoolen - bra. *Category: 5.3.2. Women's clothing.*

**Bräajen** [brɛajən] *n.m. Pl: Bräajens.* daut, em Kopp, met waut eena denkjt un weet - brain. *Category: 2.1.1. Head, 2.1.8. Internal organs, 3.2.1. Mind, 3.2.1.1. Think about.*

**Bräajenkausten** [brɛajənkaustən] *n.m. Pl: Bräajenkaustes.* Koppknoaken; Schädel; Schädel Knoaken - cranium. *Category: 2.1.6. Bone, joint.*

**bräakjen** [brɛacən] *v.s.* break.

1 • bieejen soo daut et tweijeit ooda aufkjemt; kolkjrich sennen - break.

2 • kolkjrich sennen - gag; vomit. *Category: 1.6.3.1. Egg, 2.4.5. Rest, 2.5.3. Injure, 3.5.1.9. Promise, 4.2.9. Holiday, 7.8.1. Break, 7.9. Break, wear out, 8.5.4.4. Interval, space, 2.5.2.3. Stomach illness, 4.7.7.3. Imprison.*

**bräakjlich** [brɛaclɪç] *adj. Variant: brakjlich.* meist aum bräakjen; schwak; broklich - feeble; frail; fragile. *Category: 2.4.2. Weak, 7.8.1. Break.*

**Bräakjmeddel** [brɛacmɛdɐl] *n.n. Pl: Bräakjmeddels.* Meddel toom eenem bräakjen ooda kolkjen moaken-  
emetic. *Category: 2.5.7.2. Medicine.*

**Bräakjstang** [brɛacsta:n] *n.f. Pl: Bräakjstangen.* Koofoot; eene iesane Stang toom ducken ooda Sachen bräakjen - crowbar; jimmy.

**Bräakjtieekjen** [brɛactiɛcən] *n.n. Pl: Bräakjtieekjens. Variant: Bräakjtäkjen.* een Strich en een Wuat ooda Sauz daut een Bruch wiest - hyphen.

**brädren** [brɛ:drɛn] *v.w.* sea lang un lud lachen - guffaw; laugh loudly. *Category: 3.5.6.4. Laugh.*

**Brädatun** [brɛ:da:ty:n] *n.m. Pl: Brädatuns.* een Tun dee lenjdhan Bräda haft - boarding; board fence; lattice fence.

**Bräk** [brɛ:k] *n.f. Pl: Bräken.* de Footschwenjel toom bräken ooda bramsen; eene Ham - brake. *Category: 1.2.1.6. Forest, grassland, desert, 1.5. Plant, 1.5.3. Grass, herb, vine, 7.2.4.1.1. Vehicle, 7.2.7.1. Stop moving, 8.4.6.1.2. Stop something.*

**bräken** [brɛ:kən] *v.w.* bramsen; de Räda aun een Woagen ooda Foatich moaken sachta dreien ooda stellhoolen - brake. *Category: 1.2.1.6. Forest, grassland, desert, 1.5. Plant, 1.5.3. Grass, herb, vine, 7.2.4.1.1. Vehicle, 7.2.7.1. Stop moving, 8.4.6.1.2. Stop something.*

**Brädisk** [brɛ:kdisk] *n.f. Pl: Brädisken.* eene plaute runde Schiew daut toom bräken jebrukt woat - brake disc.

**Bräkdromm** [brɛ:kdrɔm] *n.f. Pl: Bräkdrommen.* de Drommel wua de Bräkschoo von bennen naundrekjen toom een Raut bräken - brake drum.

**Bräkfluid** [brɛ:kflyɪd] *n.n.* daut Flissendje daut enne Bräk Ruasch jebrukt woat - brake fluid.

**brakjlich** *See main entry: bräakjlich.*

**Bräks** [brɛ:ks] *n.f.* de Brams; de Enrechtunk aun een Foatich toom daut halpen ooda moaken stell hoolen - brakes. *Category: 7.2.4.1.1. Vehicle.*

**Bräkschoo** [brɛ:kʃøu] *n.f. Pl: -.* daut Biet aun eene Bräk, daut aun de Disk ooda Dromm drekt toom bräken - brake pad.

**Brams** [bra:ms] *n.f. Pl: Bramsen.* brake.

1 • Bräk; Ham - brake.

2 • eene groote Sort Flieejen dee sea bieten - horsefly. *See: Ham.* *Category: 1.2.1.6. Forest, grassland, desert, 1.5. Plant, 1.5.3. Grass, herb, vine, 7.2.4.1.1. Vehicle, 7.2.7.1. Stop moving, 8.4.6.1.2. Stop something, 1.6.1.7. Insect, 7.2.1.2. Move quickly.*

**bramsen** [bra:msən] *v.w.* bräken; sikj bemieejen stell to hoolen - brake. *Category: 1.2.1.6. Forest, grassland, desert, 1.5. Plant, 1.5.3. Grass, herb, vine, 7.2.4.1.1. Vehicle, 7.2.7.1. Stop moving, 8.4.6.1.2. Stop something.*

**Bramsflieej** [bra:msfliɛj] *n.f. Pl: Bramsflieejen.* eene groote Flieej dee daut Vee bitt - biting fly.

**Brat** [bra:t] *n.n. Pl: Bräda.* een langet Stekj Holt, jeeenlich bie een Zoll dikj un een poa Zoll breet; eene denne Bol - board; shelf. *See: Bol.* *Category: 4.2.6.1. Game, 6.5.3. Building materials, 6.6.3.2. Wood, 5.1.1.4. Cabinet.*

**Bratschlätje** [bra:tʃlɛ:cə] *n.n. Pl: Bratschlätjes.* een Schlätje von siedlinjs toopjestekjte Bräda eent ooda twee Schoo breet; een Schlätje onen Kuffel - toboggan.



- Braunt** [brəunt] *n.n. Pl: Braunts; Braund.* Fia; huach Feeba; Brauntmol; een Tieekjen en een Rint sien Fal daut met een sea heetet lesa jemoakt woat - fire; ergot; fever; gangrene; holocaust; combustion. *Category: 4.8.3.7. Weapon, shoot, 5.5. Fire, 8.3.4. Hot, 2.5.6.2. Fever, 2.5.2.2. Skin disease, 2.6.6.1. Kill.*
- Brauntiesa** [brəuntisa] *n.n. Pl: Brauntiesasch.* daut lesa toom aum Vee een Braunt moaken - branding iron. *Category: 6.6.2.3. Working with metal, 6.6.8.1. Working with electricity, 7.5.4.1. Rope, string.*
- Brauntjelt** [brəuntjelt] *n.n. Pl: Brauntjelda.* waut eena tolt fa Braunt Vesechrunk - insurance fund.
- Brauntlada** [brəuntla:dʌ] *n.f. Pl: Brauntladren.* eene Lada dee toom bie een Husfia je'ieejent es - fire ladder.
- Brauntmol** [brəuntmo:l] *n.n. Pl: Brauntmols.* Braunt; een jebrendet Tieekjen aun Vee - brand. *Category: 6.3. Animal husbandry.*
- Brauntopfa** [brəuntɔpfa] *n.n. Pl: Brauntopfasch.* een Opfa bie woont waut oppem Fia jebrocht woat aus een Tieekjen von eenem sien Gloowen aun Gott - burned offering.
- Brauntordnunk** [brəuntɔdnʊŋk] *n.f. Pl: Brauntordnungen.* fire insurance.  
 1 • eene Vesechrunk wua eena aule Joa nentolt un dan betolt woat fa Schoden von een Braunt - fire insurance.  
 2 • eene Jesalschoft un äa Jereetschoft toom een Fia bekjamfen - fire insurance; fire brigade.
- brauntsaten** [brəuntsa:tən] *v.w.* een Hus aunstekjen daut nich sient es - commit arson.
- Brauntsata** [brəuntsa:tʌ] *n.m. Pl: Brauntsatasch.* eena dee Hiesa aunstekjt - arsonist. *Category: 5.5. Fire.*
- Brauntschult** [brəuntʃult] *n.f. Pl: Brauntschulten.* de väaschta von de Brauntordnunk - collector and administrator for Mennonite Fire Insurance Association.
- Brauntwien** [brəuntvin] *n.m. Pl: Brauntwiens.* stoakjet alkoholischet Drinkstoff - brandy; usually denotes any alcoholic drink.
- Brauntwund** [brəuntvʊnd] *n.f. Pl: Brauntwunden.* eene Wund von wua eena sik jebrent haft - burn scar.
- Brech** [brɛç] *n.n. Pl: Brechen.* een Kjint ooda junga Mensch dee kjinrich un niedatrajchtich es - unruly child.
- Bredulje** [brɛdʊlə] *n.f. Pl: -.* daut waut waut schwoa moakt; Trubbel; Schoden - complication; muttering. *Category: 2.5.2. Disease.*
- Breed** [brɛd] *n.f.* de Mot woo breet waut es - breadth; width; latitude. *Category: 8.2.4. Wide, 3.3.4.5. Free to do what you want.*
- Breeda** *See main entry: Brooda.*
- breeda** *See main entry: breet.*
- Breedajemeent** [brɛida:jəmɛɪnt] *n.f.* de Jemeent von de Mennoniten Breeda Jemeent - brethren church.
- Breedaleew** [brɛida:lɛɪv] *n.f.* de Leew fa eenem sien Brooda un Noba - brotherly love.
- breedalich** [brɛida:liç] *adj.* soo haundlen aus gootmeenende Breeda - in a brotherly manner; fraternally.
- Breef** [brɛɪf] *n.m. Pl: Breew.* een Schriewen aun sest wäm, daut eena bie Post no däm schekjt - letter; epistle. *Category: 3.5.7.1. Write, 3.5.7.7. Letter, 9. Grammar.*
- Breefdräaja** [brɛɪfdrɛaja] *n.m. Pl: -.* eena dee eenen Breef wieda drajcht no däm dee jeschräwen es - letter carrier.
- Breefjelt** [brɛɪfjelt] *n.n. Pl: Breefjelda.* waut eena tolen mott toom eenen Breef wiedajedroacht haben; Breefmoakj - postage.
- Breefkausten** [brɛɪfkəustən] *n.m. Pl: Breefkaustes.* Postbaks; de Doos wua de Post jeleewat woat - letter box; post office box; pillar box.
- Breefmoakj** [brɛɪfmɔɔk] *n.n.* Breefjelt; daut Post Stempel aun een Breef - postage stamps.
- Breefpapia** [brɛɪfpa:pia] *n.n. Pl: Breefpapieren.* dennet Papia toom Breef schriewen soo daut dee nich woat schwoa woaren - note paper.
- Breefpost** [brɛɪfpɔst] *n.f.* Breew; leichte Post soo aus Breew un Zeitungen - mail; letter post. *Category: 4.6.6. Government functions, 4.8.3.7. Weapon, shoot.*
- Breefschol** [brɛɪfʃo:l] *n.f. Pl: Breefscholen.* eene Wichtschool toom Post wäajen - letter scale; letter balance.
- Breeftausch** [brɛɪftɔʊ] *n.f. Pl: Breeftauschen.* de Tausch en dee de Postmaun de Breew drajcht - letter pouch; mail bag; pocket book.
- Breefwakjssel** [brɛɪfva:ksəl] *n.m. Pl: -.* emma wada met eenem Breew schriewen - correspondence. *Category: 3.5.7.7. Letter, 9.6.2.3. Relations involving correspondences.*
- breesen** [brɛɪsən] *v.w.* schweessen; leeden - braze; weld with brass.
- Breesstang** [brɛɪsta:ŋ] *n.f. Pl: Breesstangen.* eene Stang dee je'ieejent es toom met ellektrischet Fia schweessen ooda met eene heete Flaum breesen - welding rod; solder. *Category: 6.6.2.3. Working with metal, 6.7.5.*

**Fastening tool, 7.5.2. Join, attach.**

**breet** [brɛɪt] *adj.* de leejenschoft von Sied to Sied - broad. *Category:* **8.1.5.4. Most, almost all, 8.1.5.8.1.**

**Approximate, 8.2.4. Wide, 8.2.5. Big area.**

**breetbeensch** [brɛɪtbɛɪnʃ] *adj.* met de Been vonenaunda - splayed legs; legs apart; sprawled. *Category:* **7.1.3. Lie down.**

**breetblädrich** [brɛɪtblɛ:drɪç] *adj.* met breede Bläda - wide leafed.

**Brell** [brɛɪt] *n.f. Pl: Brellen.* Jläsa vere Uagen toom bäta seenen - glasses; eyeglasses; spectacles. *Category:* **2.3.1.9. Something used to see, 2.5.4.2. Poor eyesight.**

**brellen** [brɛlən] *v.w.* onen Mot sea schrieen; aus een Tia schrieen - roar. *Category:* **1.6.4.3. Animal sounds.**

**Brellenfooda** [brɛlənføʊdʌ] *n.n.* de Behelta fa Brellen - spectacle case.

**Brellenglauss** [brɛləŋglɔʊs] *n.n. Pl: Brellenjläsa.* daut Glauss en Brellen - lens. *Category:* **2.3.1.9. Something used to see, 6.6.2.5. Working with glass, 6.6.5.2. Photography.**

**Brellenhendla** [brɛləhɛndlʌ] *n.m. Pl: Brellenhendlasch.* eena dee Brellen vekjaft ooda aunmäten kaun - optician. *Category:* **2.5.4.2. Poor eyesight.**

**brellent** [brɛlənt] *adj.* met een ludet Jeschrech soo aus von een Tia - roaring. *Category:* **2.3.2.4. Loud.**

**Brenkrut** [brɛŋkrʏt] *n.n. Pl: -.* Krut daut aune Hut brent von aunschieren; Brennartel - pigweed. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine.**

**brennen** [brɛnən] *v.w.* soo heet sennen daut et Flaumen kjricht un oppbrent; Schoden aum Kjarpa moaken von too heet sennen - burn; sting; sear. *Category:* **2.1.4. Skin, 2.5.3. Injure, 2.5.6.1. Pain, 5.5.4. Burn, 8.3.4. Hot, 1.6.2.4. Parts of an insect, 1.6.4. Animal actions, 6.4.4. Beekeeping, 1.3.3.1. Dry.**

**Brenna** [brɛnʌ] *n.m. Pl: Brennasch.* eene Städ dee een Fia helt, soo aus een Rua met een Loch toom Gauss aufjäwen toom brennen - burner. *Category:* **5.5.7. Fireplace.**

**Brennartel** [brɛna:ɪtəl] *n.f. Pl: Brennartlen.* Krut met dunkel jreene Bläda dee aune Hut brennen wan eena dee aunschiet - nettle. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 3.4.2.3. Angry, 3.4.2.3.1. Annoyed.**

**brennboa** [brɛnbɔa] *adj.* de leejenschoft daut et brennen kaun; soo daut et em Fia brennen woat - flammable; combustible. *Category:* **5.5. Fire.**

**Brenneelj** *n.f.* Eelj toom en een Heiza brennen toom hetten - heating oil.

**Brennendesood** [brɛnɛndɛzøʊd] *n.m. Pl: Brennendesooden.* Soodbrennen; een brennendet Ojjemak enne Moag; eene Krankheit enne Moag - heartburn; dyspepsia. *See: Soodbrennen.*

**brennent** [brɛnɛnt] *adj.* soo daut waut brent; met sea groote Hett - burning. *Category:* **8.3.4. Hot.**

**Brennholt** [brɛnhɔlt] *n.n. Pl: Brennhelta.* Holt daut toom hetten jebrukt woat; Holt daut toom vebrennen jeräakjent es - firewood. *Category:* **5.5.6. Fuel, 6.2.5.4. Plant product.**

**Brenniesa** [brɛnisʌ] *n.n. Pl: Brenniesasch.* een lesa met daut een Tieekjen aun een Beest jebrent woat - branding iron.

**Brenninj** [brɛnɪŋ] *n.f.* waut eena brukt toom Fia moaken; de Väarot von waut eena brennen woat - fuel. *Category:* **5.5.6. Fuel, 6.6.2.9. Working with chemicals.**

**Brennstoff** [brɛnstɔf] *n.n.* soon Stoff daut doa brent; Materiöl daut toom een Fia moaken jebrukt woat - fuel. *Category:* **5.5.6. Fuel, 6.6.2.9. Working with chemicals.**

**Brezhakje** [brɛʒa:cə] *n.pl.* Faksen; Openjesechta - grimaces; scowls.

**brezhaujen** [brɛʒɔujən] *v.w.* sea drock sennen; väl aum dreien haben - be busy; prepare large amounts of food for festive occasions.

**Brie** [bri] *n.m.* gauns fien jedrekjetet Äten - brew; pulp; pulpy vegetable brew; concoction; hash; mash. *Category:* **5.2.1.1. Cooking methods, 5.2.3.7.1. Alcohol preparation, 1.5.5. Parts of a plant, 6.2.1.4.2. Growing bananas, 6.2.1.5.1. Growing sugarcane, 8.3.1.3.1. Flat.**

**briedikj** [brɪdɪç] *adv.* soo väl ooda voll daut et nich leicht to rieren es - viscous. *Category:* **1.2.3.1. Liquid.**

**Brieej** [brɪɛj] *n.f.* koakendjet Wota reed toom briejejen - boiling water prepared to scald hogs or chickens so the bristles or feathers are removed more easily.

**briejejen** [brɪɛjən] *v.w.* de Hut veschreejejen; von Wota (ooda aundret flissendjet) aum Kjarpa brennen - scald. *Category:* **2.5.3. Injure.**

**Brieejtroch** [brɪɛjtrɔç] *n.m. Pl: Brieejträaj.* een Troch toom een Schwien briejejen biem schlachten - scalding trough.

**Briegaum** [brɪgəʊm] *n.m. Pl: Briegaums.* een Maunsmensch dee Kjast moakt; een Maun dee eene Mejal jefungen haft un dee frieen well - bridegroom; fiancé; groom. *Category:* **2.6.1.2. Wedding, 6.3.1.6. Cat.**

- Briekomm** [brikɔm] *n.f.* *Pl:* **Briekommen**. eene Komm en dee leedschocken to Brie jestaumt woaren - mashing tub.
- Brigj** [brɪj] *n.f.* *Pl:* **Brigjen**. eene Enrechtunk toom äwa een Wota ooda eene Schlucht gonon onen unjen derch to gonon; daut waut twee Eewasch vebinjt - bridge. *Category:* **1.3.1.3. River, 4.2.6.1. Game, 6.5.4.1. Road.**
- Brigjenbaulkjen** [brɪjɛnbɔulcɛn] *n.m.* *Pl:* **Brigjenbaulkjes**. een groota Baulkjen; een Baulkjen dee toom eene Brigj buen jebrukt kaun - girder.
- Brigjentol** [brɪjɛnto:l] *n.f.* waut eena tolen mott toom äwa eene Brigj foaren - bridge toll.
- Brigjeschwalum** *n.n.* *Pl:* **Brigjeschwalums**. Schwalumkje; een Schwalumkje daut sien Nast aun eene Steen Waunt moakt - cliff-swallow.
- Brigjewolm** [brɪjɛvɔlm] *n.m.* *Pl:* **Brigjewolms**. de Wolm ooda läaje Waunt aune Sied Brigj, daut Menschen nich rauffaulen - bridge railing.
- brinjen** [brɪɲɛn] *v.s.* waut noda droagen; metnämen - bring. *Category:* **7.3.3. Take somewhere.**
- brisen** [brɪslɛn] *v.w.* miere tojlikj räden soo daut schlaicht to vestonen es; pienich räden; britschen; plaupren; pludren; koscheiwren - whisper; chatter. *See:* **britschen; koscheiwren; kwauslen; plaupren; pludren; schnaken.** *Category:* **1.1.3.1. Wind, 2.3.2.3. Types of sounds, 3.5.1.1.2. Speak quietly, 1.6.4.3. Animal sounds.**
- britschen** [brɪtʃɛn] *v.w.* väl vetalen; brisen; plaupren; pludren; koscheiwren - chatter. *See:* **brisen; koscheiwren; kwauslen; plaupren; pludren; schnaken.** *Category:* **1.6.4.3. Animal sounds.**
- Britt** [brɪt] *n.m.* *Pl:* **Britten**. een Indiauna; eena wua eena von siene Elren een Indiauna es - Métis; Indian.
- Brittefru** [brɪtɛfrɪ] *n.f.* *Pl:* **Brittefrues**. Indiauna Fru; eene Fru von de Haulf Britten - half-breed. *Category:* **4.1.2. Types of people.**
- Broak** [brɔak] *n.f.* *Pl:* **Broaken**. eene Stap dee eene Somma nich be'akat woat toom daut Launt oppbuen - fallow.
- broaken** [brɔakɛn] *v.w.* Akalaunt eene Tiet nich be'akren soo daut de leed stoakja woat - fallow.
- Brock** [brɔk] *n.f.* *Pl:* **Brocken**. enjewieekjtet Broot; jereeschtet Broot enjewieekjt - soaked piece of bread.
- broklen** [brɔklɛn] *v.w.* en kjliene Bieta vefaulen - crumble.
- Brocken** [brɔkɛn] *n.f.* *Pl:* -. enjewieekjtet Broot; reeschet Broot en Koffe ooda Malkj enjewieekjt - soaked bread.
- broden** [brɔ:dɛn] *v.w.* en een toonet Dinkj em Owen waut goa moaken; en eene heete Paun waut goa moaken - roast; fry. *Category:* **5.2.1.1. Cooking methods.**
- Broden** [brɔ:dɛn] *n.m.* *Pl:* **Brodes**. jebrodnet Fleesch; eene Moltiet wua jebrodnet Fleesch jejäten woat - roast. *Category:* **5.2.1.1. Cooking methods.**
- Brodfat** [brɔdfa:t] *n.n.* Fat daut ut Fleesch kjemt biem broden - drippings.
- Brodfleesch** [brɔdfleɪʃ] *n.n.* Fleesch daut jebrukt kaun toom broden - joint; beef roast. *See:* **Rintsbroden.** *Category:* **2.1.6. Bone, joint, 4.3.4.3. Cooperate with, 7.5.2.1. Link, connect.**
- Brodkomm** [brɔdkɔm] *n.f.* *Pl:* **Brodkommen**. een Behelta toom Fleesch broden - roaster.
- Brodpaun** [brɔdɔun] *n.f.* *Pl:* **Brodpaunen**. eene Paun, ooda läajet Jefäs, toom waut oppem Fia broden - frying pan; skillet. *Category:* **5.2.1.3. Cooking utensil.**
- broklich** [brɔkliç] *adj.* waut en fiene Bieta vefaulen well - crumbly.
- Brombäa** [brɔmbɛa] *n.f.* *Pl:* **Brombäären**. eene meist schwoaate suare Bäa, änlich aus eene Himbäa - loganberry; blackberry. *Category:* **1.5.1. Tree.**
- Bromkjriesel** [brɔmcrisɛl] *n.m.* *Pl:* **Bromkjriesels**. een Spältich daut bosich dreit un opp een Foot steit; een Kjint daut sea bewäacht es - spinning top.
- brommen** [brɔmɛn] *v.w.* een bestendjet Jelud aus von eene Maschien; sommen - buzz; hum; purr; vibrate. *See:* **sommen.** *Category:* **1.6.4.3. Animal sounds, 2.3.2.3. Types of sounds, 4.2.3.3. Sing, 6.3.1.6. Cat.**
- bromment** [brɔmɛnt] *adj.* met een natet bestendjet Jelud; somment - buzzing.
- Brommtopp** [brɔmtɔp] *n.m.* *Pl:* **Brommtap**. en Russlaunt, eena dee sikj met Kjeleeda vestalt un aum enj Joa romjeit met Jeschrech un Sinjen - mummers; group of mummers; old Mennonite tradition.
- Bromtoppspäla** [brɔmtɔpspe:lɔ] *n.m.* *Pl:* **Bromtoppspälach**. Bromtopp; eena dee sikj met Kjeleeda vestalt un toom enj Joa jeit Schowanak driewen - mummer.
- Brons** [brɔns] *n.f.* eene Sort Mettol; eene Mischunk von Koppa un Blajch - bronze. *Category:* **1.2.2.3. Metal, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**
- brons** [brɔns] *adj.* von Brons jemoakt - bronze. *Category:* **1.2.2.3. Metal, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**

- Brood** [brøʊd] *n.f.* een Broodsel; dee waut tojlikj utbrooden - brood. *Category: 1.6.6. Animal group, 3.2.1.1. Think about, 3.4.2.4.1. Worried.*
- brooden** [brøʊdɐn] *v.w.* brood.
- Eia unja eene Broodhan loten daut et Kjikjel jeft; waut woam hoolen - brood; hatch; incubate.
  - waut goot woam hoolen - provide warmth. *Category: 1.6.6. Animal group, 3.2.1.1. Think about, 3.4.2.4.1. Worried, 1.6.3.1. Egg.*
- Brooda** [brøʊdʌ] *n.m.* *Pl: Breeda.* *Dim.: Broodakje.* menlichet Jeschwista; een Maunsmensch dee de selwje Elren haft aus du - brother. *Category: 4.1.9.1.3. Brother, sister, 4.9.7.1. Religious person.*
- Broodamort** [brøʊda:mɔʊt] *n.m.* *Pl: Broodamorts.* de Dot von eenem sien Brooda aufschauhen - fratricide. *Category: 2.6.6.1. Kill.*
- Broodaschoft** [brøʊda:ʃɔft] *n.f.* *Pl: Broodaschoften.* een Toopkomen von Breeda, soo aus de Jemeent ooda de Leida - brotherhood; convention; church convention; conference; fraternity. *Category: 4.2.1.5. Meeting, assembly, 4.3.9.1. Custom, 4.6.6.5. Politics.*
- Broodhan** [brøʊdha:n] *n.f.* *Pl: Broodheena.* Kluck; eene Han dee brooden deit - broodhen; setting hen. *See: Kluck.*
- Broodmaschien** [brøʊdma:ʃin] *n.f.* *Pl: Broodmaschienen.* Brooda; Jereetschoft toom Eia utbrooden - incubator. *Category: 2.6.3.5. Help to give birth.*
- Broodsel** [brøʊdsɛl] *n.n.* *Pl: Broodsels.* setting of eggs.
- dee dee toop utbrooden - setting of eggs to be hatched.
  - eene Grupp Menschen dee waut äwareen denkjen - clutch; clique.
- Broodstäd** [brøʊdste:d] *n.f.* *Pl: Broodstäden.* eene Städ met Fenstren dee väl Sonnenlicht un Hett vonne Sonnenlat un helt - hotbed.
- Broot** [brøʊt] *n.n.* *Pl: Broot.* *Dim.: Brootje.* jebaktet Dieech; Äten daut von Mäl un Häw un andret enjerieet woat un jebakt woat; daut Broot waut en eene Plot jebakt woat; Äten - bread; loaf. *Category: 5.2.3.4. Prepared food, 6.1.2.4.2. Lazy.*
- Brootbräakjen** [brøʊtbrɛacɛn] *n.n.* Owentmol fieren - break bread.
- Brootdieech** [brøʊtdiɛχ] *n.m.* Dieech toom Broot baken - bread dough.
- Brootkjarscht** [brøʊtkɔ:ʃt] *n.f.* *Pl: Brootkjarschten.* de Kjarscht von Broot; de ieeschte Schnäd vom Enj von een Broot - bread crust.
- Brootkorf** [brøʊtkɔʊf] *n.m.* *Pl: Brootkjarw.* een Korf wua Broot bennen jehoolen woat - bread basket.
- Brootmäl** [brøʊtme:l] *n.n.* Mäl toom Broot baken - bread flour.
- Brootplot** [brøʊtplot:t] *n.f.* *Pl: Brootploten.* eene Plot en dee Broot jebakt woat - bread pan.
- Brootwartel** [brøʊtva:ɪtəl] *n.f.* *Pl: Brootwartlen.* Jams; eene Wartel dee soo aus eene leedschock jekoakt kaun toom äten - yam. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.5. Food from roots.*
- Brosch** [brɔʃ] *n.f.* *Pl: Broschen.* Brostspald - lapel pin.
- brosch** [brɔʃ] *adj.* reesch; soo drieech un schwak daut et sea leicht twei brakjt, soo aus Stroo - brittle. *See: reesch.* *Category: 7.8.1. Break, 8.3.6.1. Strong, brittle.*
- Brost** [brɔst] *n.f.* *Pl: Brosten.* Bossem; daut Poat aum Kjarpa tweschen de Oarms, un tweschen Hauls un Buck; Tett - breast; bosom; bust; chest. *See: Bossem.* *Category: 2.1.2. Torso, 2.1.8.4. Female organs, 7.8.1. Break, 7.9. Break, wear out, 6.7.7. Container.*
- Brosthaulta** [brɔsthɔultʌ] *n.m.* *Pl: Brosthaultasch.* Unjawausch fa Frulied toom de Brosten hoolen; Bra - brassiere.
- Brostkausten** [brɔstkɔustɛn] *n.m.* *Pl: Brostkaustes.* daut bowaschte Enj vom Kjarpa wua de Lungen sent; waut de Rebhen hoolen - thorax. *Category: 1.6.2.4. Parts of an insect.*
- Brostkjint** [brɔstki:nt] *n.n.* *Pl: Brostkjinja.* een Kjint daut de Mutta haft aune Brost jehaut, een beleeffet Kjint - suckling. *Category: 6.3.1.4. Pig.*
- Brostknoaken** [brɔstknɔakɛn] *n.m.* *Pl: Brostknoakes.* de Knoaken dee von bowen bat unjen medden enne Brost es - sternum. *Category: 2.1.6. Bone, joint.*
- Brostmalkj** [brɔstma:lɔ] *n.f.* Muttamalkj; de Malkj dee een kjlienet Kjint von de Mutta äare Brost kjricht - breast milk. *Category: 2.6.4.1.1. Care for a baby.*
- Brostspald** [brɔstspa:lɔ] *n.f.* *Pl: Brostspalden.* Brosch; eene Spald aum Kjleet toom schmock loten - brooch. *See: Brosch.* *Category: 5.4.1. Jewelry.*
- brow** [brɔ:v] *adj.* driest; jewoacht; nich met Angst - brave; audacious; daring; courageous; spunky; dauntless; intrepid; jaunty; good. *See: driest.* *Category: 4.4.3.1. Brave, 3.4.1.2. Happy, 4.3.1. Good, moral, 8.3.7. Good, 8.3.7.9.*



**Value.**

**Browheit** [brɔvɦeɪt] *n.f.* de Toostaunt von brow ooda driest sennen - fortitude. *Category:* **4.4.3.1. Brave.**

**Bruch** [brʊχ] *n.m.* de Städ wua waut jebroaken ooda jespoolt es; wan eene Oda ooda Doarm ennalich derch waut derchkrijpt, wua daut nich jehieet - rupture; hiatus; hernia. *Category:* **2.5.6.3. Swell.**

**Bruchbaunt** [brʊχbɔunt] *n.m. Pl:* **Bruchbenja.** een Baunt ooda Haulta toom een Bruch droagen halpen - truss. *Category:* **6.5.2.2. Roof, 6.7.5. Fastening tool, 7.5.4. Tie.**

**Bruchdeel** [brʊχdeɪl] *n.n. Pl:* -. biem räakjnen, een Poat von waut, soo aus daut fefte Poat - fraction. *Category:* **8.1.1.6. Fraction.**

**brucken** [brʊkən] *v.w.* use.

1 • em Jebruck nämen; en Behaundlunk nämen - use; wear; employ; utilize.

2 • needich haben; ombedinjt fälen - need; be essential. *Category:* **3.3.1.1. Purpose, goal, 6.1.2.2. Use, 9.1.2. Do, 5.3.7. Wear clothing, 7.9. Break, wear out, 6.9.2. Work for someone, 8.1.7.3. Need, 9.4.2.3. Necessary.**

**brudlen** [brʊdlən] *v.w.* broden; koaken; een buddeljet Jelud moaken - boil; sizzle. *Category:* **1.2.3. Solid, liquid, gas, 2.5.2.2. Skin disease, 5.2.1.1. Cooking methods.**

**brukboa** [brʊkboə] *adj.* to brucken; nutzboa - usable; wearable.

**brumlich** [brʊmliç] *adj.* brumsch; een jeweset jääjenaun - grumpy. *Category:* **4.3.1.5.2. Bad-tempered.**

**brumlen** [brʊmlən] *v.w.* grumble.

1 • soo stell räden daut blooss de Rädna daut hieet; äwa waut kloagen - grumble; mutter.

2 • kloagen; grumsaujen - complain; grumble. *Category:* **3.5.1.8.5. Complain, 2.3.2.5. Quiet.**

**brumsch** [brʊmʃ] *adj.* brumlich sennen; nich behelplich; een bät jääjenaun - surly; grumpy; grouchy. *Category:* **4.3.1.5.2. Bad-tempered, 3.4.2.1. Sad.**

**brumschen** [brʊmʃən] *v.w.* nich behelplich sennen; sikj trigj hoolen von eene Oabeit; nich met waut metstemmen - be grumpy.

**brun** [brʊn] *adj.* eene Kalia; de Kalia tweschen root un schwoat - brown. *Category:* **4.1.9.9. Race, 5.4.3.3. Dye hair, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**

**Brut** [brʊt] *n.f. Pl:* **Bruten.** een Frumensch dee eenen Briegaum haft un to Kjast reedmoakt - bride; fiancée; intended. *Category:* **2.6.1.2. Wedding.**

**Brutkjeet** [brʊtclɛt] *n.n. Pl:* **Brutkjeeda.** daut Kjeet daut eene Brut to Kjast drajcht - bride's dress.

**Brutlied** [brʊtliɛd] *n.pl.* Brut un Briegaum; een Maun un Fru dee sikj toom befrieen je'eenicht haben - bridal couple.

**Brutpriess** [brʊtprɪs] *n.m.* mank eenje Menschen es daut velangt daut de Briegaum un sien Voda de Brut äa Voda Jelt ooda wieetvolle Sachen jäwen fa de Frieheit de Dochta aus Fru to haben, dee Tolunk heet een Brutpriess - dowry. *Category:* **2.6.1.1. Arrange a marriage.**

**bruzhen** [brʊzən] *v.w.* effervesce.

1 • bewäacht un oppjeräacht sennen; jlekjlich un pienich bie de Oabeit sennen - effervesce; fizzle.

2 • schumen; äwakoaken - foam; boil over. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds.**

**bruzhlich** [brʊzliç] *adj.* soo daut eenem hubbat; kolt - shivery.

**Bruzhpulwa** [brʊzɔpulvɔ] *n.n. Variant:* **Ruzhpulwa.** 'Epsom' Solt; een Meddel jääjen Soodbrenninj - effervescent powder.

**Bu** [by] *n.m. Pl:* -. daut waut jebut woat; Jebied - structure; building. *See:* **Jebied.** *Category:* **6.5.1. Building, 7.5.5. Organize.**

**buen** [byən] *v.w.* waut moaken von Stekja dee eena selfst trajchtschnitt; met Holtoabeit schaufen; temren - build. *See:* **temren.** *Category:* **6.5. Working with buildings, 9.1.2.5. Make.**

**Bua** [bua] *n.m. Pl:* **Buares; Buasch.** eena dee buaren deit; een Foarma; een Jeschaftsmaun - builder; farmer; pioneer; peasant; pawn in chess. *Category:* **6.5. Working with buildings, 9.1.2.5. Make, 6.2.7. Farm worker, 6.6. Occupation, 8.4.5.1.2. First.**

**buaren** [buəɐən] *v.w.* farm.

1 • foarmren; akren - farm; operate a farm.

2 • wirtschoften; Jelt vedeenen - operate a business; earn. *Category:* **6.2.9. Farmland.**

**Buak** [buək] *n.n. Pl:* **Bieekja.** een Buak besteit ut väl Stekja Papia, aula jlikje groot opp een krakjta Klompen un aun eene Sied toopjeliemt, daut Papia haft opp jieda Sied waut jeschräwen ooda aufjebilt - book; tome. *Category:* **3.5.7.2. Written material.**

**buakfieren** [buəkfiɐən] *v.w.* de Rääkjnunk fieren fa een Jeschaft ooda Aungonen - keep books; do accounting.

**Buakfiera** [buækfɪrɪ] *n.m.* *Pl.*: -. eena dee de Rääkjnunk fieet - bookkeeper; accountant. *Category*: **6.6.**

**Occupation, 6.8.7. Accounting.**

**Buaklaufkje** [buækloʊfçə] *n.n.* *Pl.*: **Buaklaufkjes**. een Buakstua; een Haundelsplauz wua eena Bieekja kjeepen kaun - bookstore.

**Buakoabeit** [buækɔabeit] *n.f.* *Pl.*: **Buakoabeiten**. eene Rääkjnarie; eene Oabeit en Bieekja - bookwork.

**Buakroll** [buækrɔl] *n.f.* *Pl.*: **Buakrollen**. to eene Tiet worden Sachen opp een langet Papia ooda Lada oppjeschräwen, daut von jieda Enj oppjerolt wort toom toophoolen - book roll.

**Buakschaup** [buækʃɔʊp] *n.n.* *Pl.*: **Buakschaups**. Bieekjaschaup; eene Saumlunk Bieekja en een Schaup - bookcase; library. *Category*: **3.5.7.2. Written material, 6.5.1. Building, 6.5.2.7. Room.**

**buakstäwlich** [buækste:vliç] *adj.* werkjlich; Wuat fa Wuat - literally; word for word; letter by letter. *Category*: **8.1.5.8. Exact, 8.3.5.2.1. Same.**

**Buakstow** [buæksto:v] *n.f.* *Pl.*: **Buakstowen**. eene Lata, soo aus 'a', 'b', un 'c'; eene Lata; een Wuat besteit von miere Buakstowen - letter of the alphabet.

**buakstowieren** [buæksto:viren] *v.w.* aule Buakstowen, ooda Latren, von een Wuat enne Rieej sajen - spell. *Category*: **3.5.3.1. Word, 3.5.7.1. Write, 4.9.4.1. Sorcery.**

**Buakstua** [buækstua] *n.n.* *Pl.*: **Buakstuasch**. een Stua woont Bieekja vekjaft; een Jeschaft wua eena een Buak kjeepen kaun - bookstore.

**Buakweit** [buækveit] *n.n.* Dreekaunt; eene Sort Jeträajd met dreekauntje Kjeena - buckwheat. *Category*: **1.5.3. Grass, herb, vine.**

**Buakworm** [buækvɔʊm] *n.m.* *Pl.*: **Buakwarm**. eena dee meist emma siene Näs en een Buak haft - bookworm; pedant.

**Buararie** [buərə:ri] *n.f.* *Pl.*: **Buararieen**. eene Wirtschoft; een Jeschaft; een Aungonen wua väl jebuat woat - farm operation.

**Buat** [buæt] *n.f.* *Pl.*: **Buaten**. Kaunt; Schetzel - border; edge; rim. *See*: **Jrens; Kaunt**. *Category*: **4.6.7.1. Country, 6.5.4.2. Boundary, 8.6.6. Edge, 6.7.8. Parts of tools.**

**bubaunsen** [bybɔʊnsən] *v.w.* schellen; loamen; utdommen - scold; berate; chide. *See*: **schellen; utloamen**. *Category*: **4.8.4.1. Rebuke.**

**Bubbat** *See main entry: Bobbat.*

**buchlen** [bʊxlən] *v.w.* buksen; leicht jäajen steeten; met de Hieena schuwen - jostle; nudge. *See*: **buksen**. *Category*: **7.3.2.9. Push, 3.5.6.1. Gesture.**

**Bucht** [bʊxt] *n.f.* *Pl.*: **Buchten**. een Oarm vom See em Launt nenn; Bocht - cove; inlet; bay; harbour. *Category*: **1.3.1.5. Island, shore, 1.6.4.3. Animal sounds, 8.3.3.3.5. Animal color, marking.**

**Buck** [bʊk] *n.m.* *Pl.*: **Bucks**. stomach.

1 • daut Poat vom Kjarpa tweschen Brost un Hoft, Pans, wua daut Äten nenn jeit wan eena at; Lief - stomach; belly; tummy; abdomen.

2 • een runt no buten - outward bulge. *See*: **Lief; Pans**. *Category*: **2.1.8.2. Stomach, 1.6.2. Parts of an animal, 2.1.2. Torso.**

**bucken** [bʊkən] *v.w.* wan eene Waunt ooda Sied no buten han runt un dikj woat - bulge. *Category*: **8.3.1.6.2. Convex.**

**Buckel** [bʊkəl] *n.m.* *Pl.*: **Buckels**. een nata Puckel; waut utjebuktet - bulge. *Category*: **8.3.1.6.2. Convex.**

**Buckgort** [bʊkgɔrt] *n.m.* *Pl.*: **Buckgorts**. de Reemen unja dän Kjarpa von een Pieet - belly band of a harness.

**buckich** [bʊkiç] *adj.* met eenen grooten Buck; dikj; dikj un wieekj; no buten utjebukt - having a large tummy or a big 'pot'.

**buckpenslen** [bʊkpenslən] *v.w.* schmeichlen; be'endrucken; kjitlen - flutter. *Category*: **3.5.1.7.2. Flatter.**

**Buckweedoag** [bʊkvɛdɔɔɔ] *n.f.* *Lit.*: days of pain Liefschniedinj; Schniedinj ooda Weedoag em Buck - stomach-ache. *See*: **Liefschniedinj.**

**Buddel** [bʊdəl] *n.f.* *Pl.*: **Budlen**. glaussnet Jefäss met een schmaulen Hauls - bottle; flagon; flask. *Category*: **5.2.1.4. Food storage, 6.7.7. Container.**

**budlen** [bʊdlən] *v.w.* bubble.

1 • daut Jelud moaken von Loft derch Wota ranen; waut en Budlen nenn moaken - bubble.

2 • enbudlen; en Budlen nenmoaken - bottle. *Category*: **1.3.2. Movement of water, 2.3.2.3. Types of sounds, 8.3.1.6.2. Convex.**

**Budelbekjsen** [bydɛlbɛcsən] *n.f.* *Pl.*: -. eene besondere Sort Bekjsen met budlich breede Lempen - balloon pants.

**Bug** [byɔ] *n.f.* de vääschte Spetz von een Schepp ooda Boot - prow of a boat.

- Bugga** [bʊgʌ] *n.m.* *Pl.*: **Buggasch**. een Jereetschoft toom Launt oabeiden - small cultivator.
- bugren** [bʊgrən] *v.w.* koltiwätren; Launt oppoabeiden soo aus krauzen - cultivator.
- Buholt** [byhɔlt] *n.n.* *Pl.*: **Buhelta**. Holt daut toom buen je'ieejent es - lumber; timber. *Category*: **6.6.3.2. Wood, 7.2.1.1. Walk, 1.5.1. Tree, 6.6.3.1. Lumbering**.
- Bukauss** [bykɔʊs] *n.f.* *Pl.*: **Bukaussen**. een Väärot von Jelt toom buen - building fund.
- Buks** [bʊks] *n.m.* *Pl.*: -. een Stuks - nudge; jostle. *Category*: **3.5.6.1. Gesture, 7.3.2.9. Push**.
- buksen** [bʊksən] *v.w.* aunsteeten; een bät haustich aunsteeten; stuksen; steeten; buchlen - bump. *See*: **buchlen**. *Category*: **2.3.2.3. Types of sounds, 2.5.3. Injure**.
- Bul** [byl] *n.f.* *Pl.*: **Bulen**. waut enjebuktet - dent; dint. *Category*: **7.9.1. Damage**.
- bulen** [bylən] *v.w.* enbucken; vebieejen von Blajch - dent. *Category*: **7.9.1. Damage**.
- bulich** [byliç] *adj.* met Bulen - dented. *Category*: **8.3.1.6.1. Concave**.
- Bulied** [bylid] *n.pl.* Lied ooda Mana dee buen vestonen - carpenters.
- Bulkje** [bʊlcə] *n.f.* *Pl.*: **Bulkjes**. een Broot von wittet Mäl - loaf of bread; usually white.
- bulren** [bʊlrən] *v.w.* lud waut rollen, soo aus Steena ooda leedschocken - make a thunder-like noise.
- Bumboa** [bʊmbɔa] *n.m.* dried snot.
- toopjedrieejdet Schnodda - dried snot.
  - een vääjaldet Jeschepf met daut Kjinja je'enjst woat - spectre. *Category*: **4.9.2. Supernatural being**.
- Bumeista** [bymeista] *n.m.* *Pl.*: **Bumeistasch**. eena dee een Bu plonen un derchfieren kaun, jeweenlich met Oabeida - architect; master builder. *Category*: **6.5. Working with buildings, 9.1.2.4. Design**.
- Bums** [bʊms] *n.m.* *Pl.*: -. Stuks; aunsteeten - bump; thud. *Category*: **2.3.2.3. Types of sounds, 2.5.3. Injure**.
- bumsen** [bʊmsən] *v.w.* met een Jelud steeten ooda toopsteeten - bump. *Category*: **2.3.2.3. Types of sounds, 2.5.3. Injure**.
- Bumskjiedel** [bʊmsciədəl] *n.m.* *Pl.*: **Bumskjiedels**. een forscha Maun ooda Kjiedel - tall, stout, stalwart fellow.
- Bun** [byn] *n.f.* *Pl.*: **Bunen**. Kateeda; eene hechre Städ ver eene Vesaumlunk wua dee steit wää waut väädrajcht - stage. *Category*: **4.2.5. Drama, 8.1.6.1. Part**.
- Bundeskjist** [bʊndɛscɪst] *n.f.* *Pl.*: **Bundeskjisten**. eene sea besondere Kjist dee Gott de Israeliten vääjeschräwen haud toom äare Lieren un Gloowen biebehoolen - ark of covenant.
- Bundeslod** [bʊndɛslo:d] *n.f.* *Pl.*: **Bundesloden**. Bundeskjist; de Kjist ieeschtemma en Israel en daut aulaheilichste - ark of covenant.
- Bundeszelt** [bʊndɛstzɛlt] *n.n.* *Pl.*: **Bundeszelten**. daut Zelt en woont de Israeliten de Bundeskjist hilden, en daut Zelt muaken de Priesta de Opfa fa daut Volkj - tent of covenant.
- Bunsel** [bʊnsəl] *n.n.* een poa von waut toopjenomen, soo aus Bloomen ooda Asta - bunch. *Category*: **1.5. Plant, 1.5.5. Parts of a plant, 6.2.1.4.2. Growing bananas, 7.5.1. Gather, 8.1.3.3. Group of things**.
- Bunt** [bʊnt] *n.n.* *Pl.*: **Bunj**. toopjeprastet un toopjebungnet Hei ooda Stroo; een Kontrakt soo aus tweschen twee Menschen ooda twee Gruppen en dän see sikj unjarenaunda waut vesprääkjen - small bundle.
- bunt** [bʊnt] *adj.* väl kalierich; veschiedne Sorten derchenaunda - colourful; motley; gaudy; variegated. *Category*: **8.3.3.3.7. Multicolored, 7.5.3. Mix**.
- Bu'oabeida** [by'ʔɔabsɪdʌ] *n.m.* *Pl.*: -. een Oabeida dee sikj biem buen vesteit - building crew.
- Bu'oabeit** [by'ʔɔabsɪt] *n.f.* *Pl.*: **Bu'oabeiten**. de Oabeit von waut buen - construction. *Category*: **6.5.1. Building, 9.1.2.5. Make**.
- Buplon** [bʊplo:n] *n.m.* *Pl.*: **Buplons**. de Plon woo waut jebut saul - building plan.
- Burjaun** [bʊrjɔʊn] *n.f.* *Pl.*: **Burjaunen**. eene Sort Onkrut; Kurrei - tumbleweed. *Category*: **1.5.3. Grass, herb, vine**.
- Burnuss** [bʊrnʊs] *n.m.* *Pl.*: **Burnussen**. een Winta Äwarock; een dikjet langet Wanikj - thick heavy overcoat; burnoose.
- Burr** [bʊr] *n.n.* Filt; toopjepraste Strälen ooda Hoa - thick; heavy felt. *Category*: **1.3.5. Solutions of water, 8.2.3. Thick, 8.3.6.4. Dense**.
- burren** [bʊrɛn] *v.w.* brommen; bestendich een natet Jelud moaken, soo aus een Moota - purr. *Category*: **1.6.4.3. Animal sounds, 6.3.1.6. Cat**.
- Burra** [bʊrʌ] *n.m.* *Pl.*: **Burrasch**. een Äsel - burro. *Category*: **6.3.1.7. Beast of burden**.
- Burrsteewel** [bʊrstɛivəl] *n.f.* *Pl.*: **Burrsteewlen**. eene Tichschoo; eene Strempp von Tich ooda Filt dee em Winta de Feet woam helt - felt boot.

- bursch** *adj.* wellens sennen toom poaren; hinjaraun no poaren von een Tia - in heat; ovulating.
- busen** [bysən] *v.w.* waut sajen ooda doonen toom daut bäta moaken waut schljacht wia - do penance.
- Buschel** [bʊʃəl] *n.n. Pl:* -. eene Mot toom Jeträajd mäten; eene Mot von 32 Kwoat ooda bie 36 Lieta - bushel. *Category:* **8.2.5.1. Big container, volume.**
- Buschkje** [bʊʃcə] *n.f. Pl:* **Buschkjes.** een Leefnomen fa eene nate Mejal - wee lassie; contraction of Barbara.
- Busse** *n.f.* een aufprachren un sikj bäta väänämen; een bekjanen - contrition; atonement.
- Bussichkjeit** [bʊsiçcɛit] *n.f.* een Biedrach; eene Gow; daut waut toojedonen woat - contribution. *Category:* **6.8.3.4. Beg.**
- Busteen** [bʊstɛin] *n.m. Pl:* **Busteena.** een Steen met däm jebut woat - building stone.
- buta** [byta] *adj.* nich met enjenomen - except for. *Category:* **9.6.1.5.1. Except.**
- Butadäa** [byta:dɛa] *n.f. Pl:* **Butadäaren.** eene Däa dee von buten en een Hus nenn jeit - outer door.
- Butadarpa** [byta:da:ɾpa] *n.m. Pl:* -. eena dee buta ooda nich en een Darp wont - resident outside village.
- buta'ehelich** [byta:'ʔəhəliç] *adj.* onen befriet sennen; soon Vekjia haben aus blooss fa een poa Lied jehieet met eenem met däm eena nich befriet es - extramarital.
- Butahoff** [byta:hɔf] *n.m. Pl:* **Butahäw.** een Poat vom Hoff daut nich dichtbie daut Wonhus ooda biem Tempel es; daut Poat vom Hoff buta däm Bennahoff - outer court.
- butajeweenlich** [byta:jəvɛɪnliç] *adj.* nich soo aus jeweenlich, aundasch aus em Derchschnett - unusual; extraordinary; abnormal. *Category:* **8.3.5.3.2. Unusual, 2.5.4.5. Birth defect, 8.3.5.3.4. Strange.**
- Butakaunt** [byta:kəunt] *n.f. Pl:* **Butakaunten.** de Kaunt ooda Sied von buten; nich bennen - outside edge.
- butarem** [byta:rəm] *contr.* buta däm - outside the.
- butatiets** [byta:tits] *adv.* buta de Tiet dee jewenschte ooda bestalt wia; nich en de jewenschte Tiet - outside the time limit.
- Butawaunt** [byta:vəunt] *n.f. Pl:* **Butawenj.** de butaschte Waunt von een Jebied - outside wall.
- buten** [bytən] *adv.* Jääjendeel von bennen; nich en waut - outside. *Category:* **6.5.1.4. Yard, 6.5.2. Parts of a building, 8.5.1.4.1. Out, outside.**
- Butje** [bʊcə] *n.n. Pl:* **Butjes.** waut kjenent jebudet; eene Klubb; eene Schenn - small hut used as a dwelling.
- Butsat** *See main entry: Botsat.*
- butzen** [bʊtsən] *v.w.* buksen; leeftolich aunsteeten - bounce. *See: fadren. Category:* **7.2.1.1.3. Jump.**
- Buwoakj** [byvɔac] *n.n. Pl:* **Buwoakjen.** daut waut jebut es; daut aun waut je'oabeit woat - masterpiece in carpentry.
- buwoakjen** [byvɔacən] *v.w.* buen; krakjt buen; jeschekjt buen - build with skill.
- Buzha** [bʊʒʌ] *n.m. Pl:* **Buzhasch.** waut vezoddadet; vezoddade Hoa - tousled head of hair.
- Buzhakopp** [bʊʒa:kɔp] *n.m. Pl:* **Buzhakjap.** eena däm de Hoa oppem Kopp vebuzhat ooda vezoddad sent- unkempt hair.
- buzhrich** [bʊʒriç] *adj.* vebuzhat; Hoa derchenaunda - tousled.



## C - c

- Canada** [Ca:na:dʌ] *n.n.* een Launt en Nuad Amerika, nuaden von de Stäts - Canada. *Category: 9.7.2.1. Names of countries.*
- Canadia** *n.m. Pl: -.* eene von Canada; eena met canadische Papieren - Canadian citizen.
- Celsius** [Cɛlsɪʏs] *n.n.* eene Sort Grodglauss met null bie lesspunkt un 100 wan Wota koakt - Celsius. *Category: 8.3.4. Hot.*
- Chiena** *n.n.* een grootet Launt, wiet em Oosten - China.
- Chortitza** *n.m. Pl: -.* eene von Chortitz; eena dee to de Chortitz Jemeent jehieet - Chortitzer.
- Christ** [krɪst] *n.m. Pl: Christen. Variant: Kjrist.* eena dee aun Christus jleeft aus Gott sien Sän un de Heilant fa aule Menschen - Christian.
- Christenpflicht** [krɪstɛnpflɪçt] *n.f.* waut von eenen Christ velangt woat; eenen Christ siene Fliet - Christian obligation.
- Christengloowen** [krɪstɛŋgløʊvən] *n.m.* de Gloowen aun Christus; de Christen äa Gloowen - Christian faith.
- Christenläwen** [krɪstɛnle:vən] *n.n. Pl: Christenläwes.* daut Läwen, daut Christus vääjewäsen haft - Christian life.
- Christenvefolja** [krɪstɛnfə'fɔʌʌ] *n.m. Pl: -.* eena dee de Christen vefolcht; eena dee Christen von äaren Gloowen aufräden deit - persecutor. *Category: 4.7.9.6. Oppress.*
- christlich** [krɪstliç] *adj.* soo aus daut von Christen jehieet; soo aus Christus - Christian.
- Christowent** [krɪsto:vɛnt] *n.m. Pl: Christowents.* Wienachtsowent; Helje'owent; de 24. Dezamba - Christmas Eve. *See: Wienachtsowent.*
- Christus** [krɪstʏs] *n.m.* Jesus, de Messias, Gott sien Sän - Christ.
- Chronik** [kro:nɪk] *n.f. Pl: Chroniken.* een Buak em Oolen Tastament - Chronicles.
- Computa** *See main entry: Komputa.*

## D - d

- Däa** [dɛə] *n.f.* *Pl:* **Däaren**. daut Loch benna een Däarejerecht; wua eena en een foadjet Hus nengonen kaun; daut met waut eena soonen Toogank op un too moaken kaun; jeeenlich es eene Däa opp Jehenjen un met eene Jräp ooda Kjlinkj, soo daut dee leicht jeit op un too to moaken - door; portal. *Category:* **6.5.2. Parts of a building, 6.5.2.4. Door.**
- däa** *See main entry: äa.*
- däachlich** [dɛəçliç] *adj.* jieda Dach - daily. *Category:* **8.4.1.2. Day, 8.4.5.1.5. Regular.**
- däaje** [dɛəjɛ] *adv.* een nat bät; nich mau weinich; ernea - considerably.
- Däarenfensta** [dɛərənfɛnstʌ] *n.n.* *Pl:* **Däarenfenstren**. daut Fensta en eene Däa - transom.
- Däarenjäwel** [dɛərənjɛ:vəl] *n.m.* *Pl:* **Däarenjäwels**. Däarenjerecht - pediment.
- Däarenjehenj** [dɛərənjɛhɛŋ] *n.n.* daut Jehenj en ooda fa eene Däa; daut Jereetschoft daut eene Däa lat op un too gonen - door hinge.
- Däarenjerecht** [dɛərənjɛrɛçt] *n.n.* *Pl:* **Däarenjerechta**. daut Jerecht von eene Däa; daut Jestal enne Waunt, wua de Jehenjen un Kjlinkj faust sent toom de Däa hoolen - door jam.
- Däarenjräp** [dɛərənjrɛ:p] *n.f.* *Pl:* **Däarenjräpen**. de Jräp ooda Kjlinkj aun eene Däa - door handle. *Category:* **6.5.2.4. Door.**
- Däarenkjlinkj** [dɛərənkjliŋç] *n.f.* *Pl:* **Däarenkjlinkjen**. de Jräp ooda Kjlinkj aun eene Däa - door latch; latch. *Category:* **6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach.**
- Däarenknoop** [dɛərəŋknøʊp] *n.m.* *Pl:* **Däarenkjneep**. eene runde Däarejräp - door knob.
- Däarenpost** [dɛərənpɔst] *n.m.* *Pl:* **Däarenpast**. de Sied von een Däarejerecht - door post.
- Däarenrämen** [dɛərənrɛ:mən] *n.m.* *Pl:* **Däarenrämes**. de Stendasch rom eene Däa - door frame.
- Däarenschlätel** [dɛərəŋʃlɛ:təl] *n.m.* *Pl:* **Däarenschlätels**. een Schlätel toom eene Däa veschluten ooda opschluten - door key.
- Däarenschwal** [dɛərəŋʃva:l] *n.f.* *Pl:* **Däarenschwalen**. daut unjaschte Brat von een Däarenjerecht; daut opp waut de Däa steit - threshold; doorstep; lintel. *Category:* **6.5.2.4. Door.**
- Däarenstenda** [dɛərənstɛndʌ] *n.m.* *Pl:* **Däarenstendasch**. de Sied von een Däarejerecht; de Stenda aun de Kaunt vonne Däa - door frame.
- Däarenwajchta** [dɛərənwɑ:çtʌ] *n.m.* *Pl:* -. eena dee bie de Däa woakt; de Wajchta bie de Däa - usher; doorkeeper. *Category:* **7.2.5.3. Guide, 6.5.2.4. Door.**
- Däastett** *n.f.* *Pl:* **Däastetten**. een Dinkj daut de Däa opstett - doorstop.
- däawen** *See main entry: derwen.*
- Dach** [da:χ] *n.m.* *Pl:* **Doag**. de Tiet von Meddanacht bat Meddanacht; de leejenschoft wan wua Licht es; met Licht; oppjedacht - day. *Category:* **8.4.1. Period of time, 8.4.1.2. Day.**
- dach** [da:χ] *adj.* met Licht; kloa; hal - bright. *See: hal; kloa.* *Category:* **1.1.1. Sun, 3.2.1.3. Intelligent, 8.3.3.1.2. Bright, 8.3.3.3. Color.**
- dachen** [da:χɛn] *v.w.* Licht auffäwen; bedachen; schienen - light the way; light up; dawn. *Category:* **1.1.3.6. Lightning, thunder, 5.2.4. Tobacco, 8.3.3. Light, 1.1.1. Sun, 8.4.1.2.3. Time of the day.**
- dachäwa** [da:χɛ:vʌ] *adv.* dän tietäwa bie dach; dän gaunsen Dach - all day. *Category:* **8.4.6.6.4. All the time.**
- dachdäachlich** [da:χdɛəçliç] *adj.* *Variant: dachdäajlich.* jieda Dach; aule Dach; een Dach nom aundren; pinkjlich - daily; day after day; routinely. *Category:* **8.4.1.2. Day, 8.4.5.1.5. Regular.**
- Dachloon** [da:χløʊn] *n.n.* *Pl:* **Dachleena.** *Pl:* **Dachloons.** waut een Oabeida en een Dach vedeent ooda betolt kjricht fa siene Oabeit - day's wage.
- Dachoabeit** [da:χɔabɛit] *n.f.* *Pl:* **Dachoabeiten.** Oabeit dee eena een Dach opp eemol jejäft woat - day work; piece work.

**Dacht** *See main entry: Docht.*

**Daga** [da:ɣʌ] *n.m. Variant: Dagat.* äakjeljet Blott; bakajet Blott, soo dikj daut et meist nich derch to rieren jeit-thick oil; thick mud; heavy; crude oil. *Category: 5.2.2.6. Satiated, full, 8.2.9.1. Heavy, 1.2.3.2. Oil.*

**Dagat** *See main entry: Daga.*

**Däjch** *See main entry: Dieech.*

**Dak** [da:k] *n.n. Pl: Däakja.* de bowaschte Dakj aun een Jebied ooda Hus - roof. *Category: 6.5.2.2. Roof.*

**Dakbrat** [da:kbra:t] *n.n. Pl: Dakbräda.* een Brat em Dak ooda paussent toom em Dak brucken - roof board.

**Dakfensta** [da:kfɛnsta] *n.n. Pl: Dakfenstren.* een Kjikjut vom Dak - dormer.

**Dakj** [da:c] *n.f. Pl: Dakjen. Dim.: Dakjске.* een Stekj Zeich, daut opp waut nopp paust toom daut bedakjen; Dakjen kjennen enkjelt ooda utjefoodat sennen; Toodakj - blanket; cover. *See: Toodakj. Category: 1.1.3.4. Snow, ice, 5.1.1.3. Bed, 7.5.9.2. Fill, cover, 3.5.1.5.3. Hide your thoughts, 7.3.7. Cover, 7.3.7.2. Wrap, 7.3.7.3. Spread, smear, 8.6.4.1. Outer part.*

**dakjen** [da:cən] *v.w.* bedakjen; bespreeden; von bowen too moaken; een Dak moaken opp een Jebied - cover. *Category: 3.5.1.5.3. Hide your thoughts, 7.3.7. Cover, 7.3.7.2. Wrap, 7.3.7.3. Spread, smear, 7.5.9.2. Fill, cover, 8.6.4.1. Outer part.*

**Dakjsel** [da:csəl] *n.n. Pl: Dakjsels.* de bowaschte Sied von eene Doos dee bowen jeit op un too to moaken; daut met waut enna een Gropen ooda Ama toodakjen kaun - lid; cover. *Category: 2.1.1.1. Eye, 6.7.7. Container, 7.3.7. Cover, 3.5.1.5.3. Hide your thoughts, 7.3.7.2. Wrap, 7.3.7.3. Spread, smear, 7.5.9.2. Fill, cover, 8.6.4.1. Outer part.*

**Dakjskje** [da:cscə] *n.n. Pl: Dakjskjen.* eene kjliene Deschdakj - doily. *Category: 5.1.2. Household decoration.*

**Dakran** [da:kra:n] *n.f. Pl: Dakranen.* eene Ran, soo aus een kjliena Troch, aune Kaunt vom Dak toom Wota aufleiden wan daut räajent - eaves trough; water spout.

**Dakschilt** [da:kʃilt] *n.n. Pl: Dakschilda.* een Schilt daut opp Past jedroacht wort un äwa de Soldoten jehoolen wort, soo daut see nich met Feil von bowen kunnen jeschoten woaren - protective shield.

**Dakshunt** [da:kshunt] *n.m. Pl: Dakshunj.* eene kjliene Sort Hunj met korte Been un een langen Kjarpa - dachshund. *Category: 6.3.1.5. Dog.*

**Dakspetz** [da:kspets] *n.f. Pl: Dakspetzen.* de Spetz von een Dak; de Spetz wua de Sieden von een Dak bowen toopkomen - peak of the roof.

**Dakspoa** [da:kspoa] *n.n. Pl: Dakspasch.* een jereftoatjet Jestal daut opp de Wenj von een Hus jestalt woat toom daut Dak nopp noaglen - rafter. *Category: 6.5.2.2. Roof.*

**Dakstow** [da:ksto:v] *n.f. Pl: Dakstowen.* eene Stow unja daut Dak - garret.

**Däl** [de:] *n.f. Pl: Dälen.* een groota Hupen Stroo; Stroodäl - straw stack. *See: Stroodäl.*

**damen** [da:mən] *v.w.* eenen Daum moaken; eenen leed Rigjen moaken toom waut aufdamen - dam. *Category: 6.6.7. Working with water, 6.6.7.2. Conveying water, 6.6.7.3. Controlling water, 7.3.6.2. Block, dam up.*

**däm** [de:m] *art.* dän; dredde Faul (Dämfaul) bie maunsoatje un sachoatje Hauptwieed - him. *Category: 9.2.3. Pronouns.*

**dämänlich** [de:me:nliç] *adj.* soo aus dee; biejljkj soo aus dee - similar. *Category: 8.3.5.2.2. Like, similar.*

**Dämfaul** [de:mfaʊ] *n.m. Pl: Dämfal.* en Gramatikj, daut Jeschljajchtswuat bie een maunsoatjet Hauptwuat fa wäm daut Tietwuat wirkjt - object in grammar. *Category: 3.3.1.1. Purpose, goal, 3.5.1.8.5. Complain, 9.1.3. Thing.*

**dämjanjen** [de:mja:nən] *rel.art.* däm; wäm - that one.

**dämselwjen** [de:mselvjən] *pron.* däm; krakjt däm - the same. *Category: 8.3.5.2.1. Same.*

**dan** [da:n] *adv.* no daut; eene jewesse Tiet enne Tookunft; daut Näakjste; wan de Bedinjungen jetroffen sentthen (sequential); after that; next; thereupon; furthermore; besides. **Wan wie ieescht jeseit haben, dan woa wie nich soo drock sennen.** After we have seeded, then we will not be so busy. *See: no däm; donn; äwajens. Category: 8.4.3. Indefinite time, 8.4.5.1.3. Next, 8.4.5.2.1. After, 9.2.5.3.*

**Sentence conjunctions, 9.6.2.6. Result, 9.6.3.1. Markers of transition, 8.4.6.1.5. Since, from, 9.6.1.1. And, also.**

- dän** [de:n] *art.* en Gramatikj: daut Jeschljachtswuat fa een maunsoatjet Hauptwua no een Tietwuat - them. *Category:* **9.2.3. Pronouns.**
- Dänfaul** [de:nfɔt] *n.m. Pl:* **Dänfal.** en Gramatikj de Faul von een Hauptwuat ooda Fawuat opp daut daut Tietwuat oabeit - accusative.
- Daniel** [da:nil] *n.m. Pl:* **Daniels.** een Junges ooda Mauns Nomen; een Buak enne Bibel; daut Wuat bediet: Gott es mien Rechta - Daniel.
- dänjanjen** [de:na:nən] *pron.* dän; wäm - that one.
- Dank** [da:ŋk] *n.m. Pl:* **Danken.** de Utdruck von daut goode Jefeel wan wäa waut goodet to ooda fa eenem jedonen haft - thanks. *Category:* **3.5.1.7.1. Thank.**
- danken** [da:ŋkən] *v.w.* dankscheen sajen; sajen daut eena waut rääkjent - thank. *Category:* **3.5.1.7.1. Thank.**
- dankboa** [da:ŋkboə] *adj.* jlekjlich; daut Schultjefeel fa waut eena jekjrääjen haft - thankful; grateful. *Category:* **3.5.1.7.1. Thank.**
- Dankboakjeit** [da:ŋkboəceit] *n.f. Pl:* **Dankboakjeiten.** de Jesennunk von eenem dee dankboa es - thankfulness; gratitude. *Category:* **3.5.1.7.1. Thank.**
- dankent** [da:ŋkənt] *adj.* met Dank; soo daut eena sikj bedankt; met daut Jefeel daut eena waut onvedeendet jekjrääjen haft - thanking.
- Dankfast** [da:ŋkfa:st] *n.n. Pl:* -. een Fast toom de Grupp äaren Dank fa waut utdrekjen; een Fast toom denkjenhalpen daut jedankt saul - thanksgiving. *Category:* **3.5.1.7.1. Thank, 4.9.5.2. Pray.**
- Dankjebäd** [da:ŋcəbe:d] *n.n. Pl:* **Dankjebäda.** een Jebäd en daut jedankt woat - prayer of thank.
- Dankleet** [da:ŋkləit] *n.n. Pl:* **Dankleeda.** een Leet daut jesungen woat toom eenem sien Dank utsprääkjen- song of thanks.
- Dankopfa** [da:ŋkɔpfa] *n.n. Pl:* **Dankopfasch.** een Opfa toom Gott danken - thank offering.
- Dankscheen** [da:ŋkjəin] *n.m. Pl:* **Dankscheens.** waut eena sajcht toom sienen Dank utdrekjen - thank you. *Category:* **3.5.1.7.1. Thank.**
- danno** [da:no:] *adv.* lota; nohäa; no waut jewesset - later; after. *Category:* **8.4.5.2.1. After.**
- dannoch** [da:nɔχ] *conj.* trotdäm; wan uk; doawääjen doch - nevertheless; though; yet; however. *Category:* **9.6.1.5. But, 9.6.2.9. Concession, 6.1.2. Method.**
- dansen** [da:nsən] *v.w.* sea schuwen; sikj sea bemieejen - push hard; exert pressure; force. *Category:* **6.1.2.3.2. Work hard, 3.3.3.5. Compel, 4.8.3.6. Military organization, 6.1.2.3.4. Power, force, 7.3.2.9. Push.**
- dänselwjjen** [de:nsɛlvjən] *pron.* dän; krakjt dän - the same. *Category:* **8.3.5.2.1. Same.**
- Darp** [da:ɹp] *n.n. Pl:* **Darpa.** eene Siedlunk von eene Grupp Nobasch; Darpa sent mank Mennoniten en Preissen, Russlaunt, Manitoba un de Kolonien en Sied Amerika bekaunt - village. *Category:* **4.6.7.2. City.**
- Darpa** *n.m. Pl:* -. eena dee von een Darp kjemt; eena dee sikj soo oppfieet aus dee waut en Darpa wonen - villager; like a villager.
- Darpsborm** [da:ɹpsbɔɹm] *n.m. Pl:* **Darpsborms.** een Borm dee miere Nobasch en een Darp Wota jeft - village well.
- Darpsenwona** [da:ɹpsɛnvo:nʌ] *n.m. Pl:* -. eena dee en een jewesset Darp wont; een Enwona en een Darp- villager.
- Darpsgauss** [da:ɹpsgɔʊs] *n.f. Pl:* **Darpsgaussen.** eene Gauss en een Darp; een breeda Stich medden derch een Darp - village street.
- Darpsieekjen** [da:ɹpsieəcən] *n.f. Pl:* -. de leekjenbeem von een Darp; biltlich: groot un stoakj - village oaks; slang for tall; wild pigweed.



- Darpsschool** [da:ɪpsxøʊl] *n.f.* *Pl:* **Darpsschoolen**. eene School em Darp fa naunwaussende Kjinja - elementary school. *Category:* **3.6.2. School**.
- Darpsschult** [da:ɪpsxʊlt] *n.m.* *Pl:* **Darpsschulten**. een aunjestalda Leida em Darp - village leader; village elder; mayor.
- Darpsweid** [da:ɪpsveid] *n.f.* *Pl:* **Darpsweiden**. eene Weid, ooda Gruass Stap, wua de Darps Enwona äa Vee weiden kjennen - village pasture.
- Darscht** [da:ɪft] *n.m.* daut Velangen no waut drinkjen - thirst. *Category:* **3.3. Want, 5.2.2.5. Hungry, thirsty**.
- darschten** [da:ɪftən] *v.w.* een Velangen haben to drinkjen; nich jenuach Wota jedrunken haben - thirst. *Category:* **3.3. Want, 5.2.2.5. Hungry, thirsty**.
- darschtich** [da:ɪftiç] *adj.* met een Velangen no waut drinkjen; utjedrieecht - thirsty. *Category:* **1.3.3.1. Dry, 5.2.2.5. Hungry, thirsty**.
- dartich** [da:ɪtiç] *num.* *Pl:* **dartja**. Numma; Kardinalzol: 30; Ordnungszol: 30., dartichsta - thirty. *Category:* **8.1.1.1. Cardinal numbers**.
- Dartichstel** [da:ɪtiçstəl] *n.n.* *Pl:* -. daut dartichste Poat; een Poat von dartich äwareene dee toop een gaunset moaken - one thirtieth part.
- daubren** [dɔubrən] *v.w.* bestendich schmieekjen - chain smoke. *Category:* **3.2.2. Learn, 6.8.2. Accumulate wealth, 6.8.2.6. Collect, 7.4.3. Get, 1.2.1.2. Volcano, 5.2.4. Tobacco, 5.5.5. What fires produce, 6.4.4. Beekeeping, 8.3.7.8.4. Preserve**.
- dauen** *See main entry: deiwen*.
- daugen** [dɔugən] *v.w.* *Variant:* **duagen**. wuato goot sennen; lang väahoolen; goot to brucken sennen - amount to something; be good for; be of use.
- Daugeniks** [dɔugənɪks] *n.m.* *Pl:* **Daugeniksen**. *Variant:* **Daugnikjs**. Schosel; eena dee to nuscht to brucken es; eena dee nich wellich es toom oabeiden - good for nothing.
- daugeniksich** [dɔugənɪksiç] *adj.* soo aus een Daugeniks - useless. *Category:* **6.1.2.2.2. Useless, 9.6.2.6.1. Without result**.
- Daugnikjs** *See main entry: Daugeniks*.
- Daum** [dɔum] *n.m.* *Pl:* **Daums; Dam**. een leedrijgen dee daut Wota hilt von ranen - dam; grade; embankment; bank; dike. *Category:* **6.6.7. Working with water, 6.6.7.2. Conveying water, 6.6.7.3. Controlling water, 7.3.6.2. Block, dam up, 3.6.2. School, 3.6.7. Test, 8.2.8. Measure, 8.3.1.4.2. Leaning, sloping, 8.3.5. Type, kind, 1.3.1.5. Island, shore, 1.6.4.1. Animal movement, 6.5.1. Building, 6.8.1.4. Store wealth**.
- Daumbrat** [dɔumbra:t] *n.n.* *Pl:* **Daumbräda**. een Spell fa twee Menschen opp een Brat met 64 Hockasch; daut Brat opp woont daut Spell jespält woat - checkerboard; game of checkers.
- Daumel** [dɔuməl] *n.m.* *Pl:* **Daumels**. eena dee daumlich es; een errsenja Toostaunt - craze. *Category:* **3.4.1.1.5. Fashionable**.
- Daumelskopp** [dɔuməlskɔp] *n.m.* *Pl:* **Daumelskjap**. eena dee sea schwoalierich es; eena dee weinich vesteit - idiot; fool. *Category:* **3.2.1.4. Stupid, 3.5.5. Foolish talk, 4.3.5.5. Deceive**.
- daumlich** [dɔumliç] *adj.* domm; onbeholpen; sea eefach; nich gauns kluak - stupid; crazy. *Category:* **3.2.1.4. Stupid, 3.5.5. Foolish talk, 2.5.8. Mental illness, 4.3.7.2. Crazy**.
- Daump** [dɔump] *n.m.* daut Wota daut enne Loft es; aufjekoaktet Wota; de Krauft von aufjekoaktet Wota - steam. *Category:* **1.1.3.2. Cloud, 1.2.3.3. Gas, 5.2.1.1. Cooking methods**.
- daumpen** [dɔumpən] *v.w.* Daump aufjäwen; met sea väl Krauft schaufen ooda foaren - steam. *Category:* **1.1.3.2. Cloud, 1.2.3.3. Gas, 5.2.1.1. Cooking methods**.
- Daumpa** [dɔumpɔ] *n.m.* *Pl:* **Daumpasch**. eena dee daumt ooda Ruak aufjeft; een Moota dee von Daump drift; een Daumpkjätel - steamer.
- Daumpdruck** [dɔumpdruç] *n.m.* de Druck von Daump en een Kjätel - steam pressure.
- Daumpgropen** [dɔumpgro:pən] *n.m.* *Pl:* **Daumpgropes**. een Gropen met een dichtet Dakjsel wua daut heeta koaken deit; Jereetschoft toom Daump moaken dee toom aundre Städen hetten jebrukt woat -

steam-boiler; pressure cooker.

**Daumphett** [dɔumphɛt] *n.f.* eene Hett soo aus Daump; väl heeta aus koakendjet Wota - steam heat.

**Daumpkjätel** [dɔumpce:təl] *n.m.* *Pl.* **Daumpkjätels**. een Moota dee von Daump jedräwen es; een Kjätel ooda Trekjta dee met Daump foat un nich met eenen Gasolien Moota - steam engine.

**Daumpmäl** [dɔumpme:l] *n.f.* *Pl.* **Daumpmälen**. eene Mäl dee von een Daumpkjätel jedräwen es - steam driven flour mill.

**Daumpmaschien** [dɔumpma:ʃin] *n.f.* *Pl.* **Daumpmaschiene**n. Daumpkjätel; eene Maschien dee met Daump jedräwen woat - steam threshing outfit; threshing machine.

**Dauns** [dɔuns] *n.m.* *Pl.* **Dans**. Bewäajungen vom gaunsen Kjarpa, jeeenlich to Musikj un en eene Grupp met aundre toop - dance; jig; reel. *Category:* **4.2.2.1. Ceremony, 4.2.4. Dance, 6.4.5.3. Fishing equipment, 7.2.1.5. Walk with difficulty.**

**daunsen** [dɔunsən] *v.w.* nom Riemsel Bewäajungen moaken met aundre toop, jeeenlich met Jesank ooda Instrumenten toop - dance. *Category:* **4.2.2.1. Ceremony, 4.2.4. Dance.**

**daunsent** [dɔunsɛnt] *adj.* met daunsen; soo aus biem daunsen - dancing.

**daut** [dɔut] *pron.* een jeweset; eent oba nich dit; jant - that; it. *Category:* **9.2.3.3. Relative pronouns, 9.2.3.5. Demonstrative pronouns, 9.6.3.5. Markers of identificational and explanatory clauses, 9.2.3. Pronouns.**

**Dautel** [dɔutəl] *n.f.* *Pl.* **Dautlen**. *Variant:* **Dotel**. eene seete Frucht vom Paulmboom - date (fruit).

**dautmol** [dɔutmo:l] *adv.* een jeweset mol en Vegonenheit - that time.

**dautselwje** [dɔutsɛlvjə] *pron.* äwareenet; krakjt daut; een jeweset - same ones. *See:* **deeseljwa**.

**David** [da:fid] *n.m.* een Junges ooda Mauns Nomen; daut Wuat bediet: de Beleefta - David. *Category:* **9.7.1.1. Personal names.**

**däwren** [de:vrən] *v.w.* make loud noise.

1 • knaulen; sea lud haustich knaulen - make a loud, banging noise.

2 • sea schlonen - hit hard.

**de** [dɛ] *art.* *Variant:* **e**. daut Wuat, jeeenlich ver een Hauptwuat eene een Wuat daut fa een Hauptwuat steit; 'de' bewiest eene jewesse Sach un nich irjent eene - the. *Category:* **9.2.3.5. Demonstrative pronouns.**

**De Jriese Diesta** [dɛ jrisɛ distɔ] *n.ph.* daut diestre daut eenem enjst; waut eenem enjst em diestren - ogre of the darkness; story book character.

**dedwäa** [dɛdvea] *adv.* de Rechtunk von Sied bat Sied; nich delenjd; jäajenaun enjestalt; towinkjel - at right angles; cross-wise; grumpy; at odds. *See:* **towinkjel**. *Category:* **8.3.1.4.1. Vertical, 4.3.1.5.2. Bad-tempered, 4.1.6. Disunity.**

**dee** [dɛi] *pron.* it.

1 •

2 • jana, nich disa - he; she; they; them; those; who; which; that. *Category:* **9.2.3. Pronouns, 9.2.3.5. Demonstrative pronouns, 9.2.3.2. Indefinite pronouns, 9.2.3.3. Relative pronouns, 9.2.3.4. Question words, 9.6.3.5. Markers of identificational and explanatory clauses.**

**Deef** [dɛɪf] *n.m.* *Pl.* **Deew**. Stäla; Reiba - thief. *Category:* **6.8.9.1. Steal.**

**deejanja** [dɛjja:ɲɔ] *pron.* krakjt dee; een jewessa - those. *Category:* **9.2.3.5. Demonstrative pronouns.**

**deejanje** [dɛjja:ɲɛ] *pron.* *Variant:* **deejanja**. dee; wesse un nich aundre; krakjt dee; jewesse - those; those that. *Category:* **9.2.3.5. Demonstrative pronouns.**

**Deel** [dɛɪl] *n.n.* *Pl.* -. een Poat - portion; proportion; part; deal. *Category:* **3.5.3.1. Word, 5.2.1.5. Serve food, 7.4.4. Distribute, 8.1. Quantity, 8.1.6.1. Part, 8.2.8. Measure, 8.6. Parts of things, 8.1.1.6. Fraction, 4.2.5. Drama, 6.5.2. Parts of a building, 4.7.8.1. Covenant.**

**deelen** [dɛɪlən] *v.w.* deal.

1 • biem räakjnen seenen woo väl mol een Numma en een aundret jeit to deelen; derchtrakjen - divide (calculation).

2 • aufdeelen; vedeelen; spoolen; von eene Grupp en veschiedne Gruppen nengonen; en Deel moaken - split; separate; apportion; distribute. *See: **aufdeelen**; **endeelen**; **vedeelen**; **toodeelen**; **utdeelen**. Category: **4.7.8.1. Covenant**, **6.8.3. Share wealth**, **7.4.4. Distribute**, **7.5.1.1. Separate**, **scatter**, **8.1.2.5. Divide numbers**, **2.6.1.4. Divorce**, **7.8. Divide into pieces**.*

**deelhaben** [dɛɪlha:bən] *v.s.* een Poat ooda een Deel aun waut haben, soo aus eene Ve'auntwuatunk ooda een Jewenst - participate. *Category: **4.2.6.2. Sports**.*

**Deelhaba** [dɛɪlha:bʌ] *n.m. Pl: **Deelhabasch**.* Poatna; eena dee een Poat en waut haft - partner. *Category: **2.6.1. Marriage**, **4.1. Relationships**, **4.1.1.1. Girlfriend**, **boyfriend**, **4.1.2.1. Working relationship**, **9.5.2.3. With, do with someone**.*

**deelnämen** [dɛɪlne:mən] *v.s.* waut biewonen; een Poat aun waut haben - partake; participate. *Category: **5.2.2. Eat**, **4.2.6.2. Sports**.*

**Deelnäma** [dɛɪlne:mʌ] *n.m. Pl: **Deelnämasch**.* eena dee deelneemt; eena dee een Poat doaraun haft waut doa väajeit - partaker; participant. *Category: **4.1. Relationships**.*

**deelwiess** [dɛɪlvis] *adv.* toom Deel; en Stekja; poatwiess - partly. *Category: **9.3.3. Partly**.*

**Deemoot** [dɛɪmɔʊt] *n.f. Variant: **Deemut**.* de leejenschoft dee eena haft wan eena deemootich es; bedocht sennen fa aundre; nich prauzich ooda ekjich - humility; contrition; lowliness. *Category: **4.3.2.2. Humble**, **3.4.2.2. Sorry**.*

**deemootich** [dɛɪmɔʊtɪç] *adj. Variant: **deemutich**.* nich too väl von sikj denkjen; sikj met aundre jlikj trakjen- humble; contrite. *Category: **4.3.2.2. Humble**, **4.5.6.2. Low status**, **4.8.3.1. Defeat**, **3.4.2.2. Sorry**.*

**deemootjen** [dɛɪmɔʊcən] *v.w.* sikj wäm unjadon moaken; sikj to waut schekjen un nich selfst väasajen; sikj weinja talen aus dän näakjsten - be subservient.

**Deemut** *See main entry: **Deemoot**.*

**deemutich** *See main entry: **deemootich**.*

**deenen** [dɛɪnən] *v.w.* halpen; behelplich sennen; wäm de Jemietlichkejt toostieren; bejleiten; fläajen - serve; attend; minister. *See: **bejleiten**; **fläajen**. Category: **4.5.4.3. Serve**, **5.2.1.5. Serve food**, **3.2.1.1. Think about**, **3.6.2. School**, **4.2.1.3. Meet together**, **2.6.1.2. Wedding**, **4.6.1.2. Government official**, **4.9.7.1. Religious person**, **4.9.7.2. Christianity**, **6.6. Occupation**.*

**Deena** [dɛɪnʌ] *n.m. Pl: -.* eena dee deent - servant. *Category: **4.5.4.3. Serve**, **5.2.1.5. Serve food**, **6.1.1. Worker**.*

**Deenarin** [dɛɪna:rɪn] *n.f. Pl: **Deenarinen**.* eene dee deent - female servant.

**Deenst** [dɛɪnst] *n.m. Pl: **Deensten**.* Help; daut met waut eena deent - service; office; ministration. *Category: **2.6.1.2. Wedding**, **4.5.4.3. Serve**, **4.9.5.3. Worship**, **4.1.2.1. Working relationship**, **4.6.1. Ruler**, **4.6.1.2. Government official**, **6.5.1. Building**, **6.5.2.7. Room**, **6.9. Business organization**.*

**deenstboa** [dɛɪnstbɔa] *adj.* bruckboa; em Staunt to deenen - useful; serviceable. *Category: **6.1.2.2.1. Useful**, **8.3.7.9. Value**.*

**Deenstfru** [dɛɪnstfry] *n.f. Pl: **Deenstfrues**.* eene deenende Fru - serving woman.

**Deenstgrupp** [dɛɪnstgrʊp] *n.f. Pl: **Deenstgruppen**.* eene Grupp dee toop deent - service group.

**Deenstmejal** [dɛɪnstmɛja:l] *n.f. Pl: **Deenstmejales**.* Kjääkjsche; Deenarin - servant girl.

**deep** [dɛɪp] *adj.* met eene groote Mot rauf ooda no unjen; met eene groote Mot rauf ooda no unjen; schwoa to vestonen - deep; profound. *Category: **1.2.1.4. Valley**, **3.5.1.1. Voice**, **7.8.6. Dig**, **8.2.6.5. Deep**, **shallow**, **3.2.1.3. Intelligent**.*

**deepen** [dɛɪpən] *v.w.* taufen; daut Sakrament derchfieren wua een Eltesta ooda Prädja dän Kandidot met de Wota Doop bedeeent, daut woat oppem Gloowen von däm Kandidot jedonen un bediet daut dee nu een Jliet enne Jemeent es. Eenje deepen met Wota äwajeeten, aundre met gauns unja Wota ducken. - baptize. *Category: **1.3.4. Be in water**, **4.9.5.6. Religious purification**, **4.9.7.2. Christianity**.*

- Deepa** [dɛɪpɿ] *n.m.* *Pl.*: -. eena dee enne Kjoakj deept; eena dee bekaunt es daut hee väl Lied jedeepht haft - Baptist.
- deepsennich** [dɛɪpsɛniç] *adj.* met eenen deepen Senn; schwoa to vestonen wiels daut soo väl met sikj draicht; komplizieet - thoughtful. *Category*: **3.2.1.1. Think about, 4.3.1.3.2. Sensible.**
- deeselwja** [dɛɪsɛlvjɿ] *pron.* *Variant*: **deeselja**. dee waut aul ea en Betracht jekommen es - same one.
- Deffat** [dɛfa:t] *n.m.* *Pl.*: **Deffats**. eene hee Duw - male pigeon.
- Defteriet** [dɛftɛrit] *n.f.* Haulskrankheit; eene wankende Krankheit en dee eene denne Hut em Schlunk kjricht un daut odmen schwoa moakt - diphtheria. *See*: **Haulskrankheit**. *Category*: **2.5.2. Disease.**
- deidlen** [dɛidlɛn] *v.w.* verschluaren; Tiet oppbrucken met nuscht doonen - squander. *Category*: **6.1.2.2.6. Waste, 6.8.4.7. Spend.**
- Deikja** [dɛicɿ] *n.m.* *Pl.*: **Deikjasch**. eena dee oppem Daum oppaust daut de Daum hoolen woat; wiel de Deikja de Nacht un dunkel aunjetrocken romjinkj, enjsten Kjinja sikj von däm, un meenden daut wia veleicht de Diewel - dyke watchman.
- Deinameit** [dɛina:meit] *n.n.* Sprengstoff; Pulwa toom sprengen, eksplodieren - dynamite. *Category*: **6.4.5. Fishing.**
- Deiw** [dɛiv] *n.m.* de Feichtichkeit dee zemorjes oppe leed es - dew; thaw. *Category*: **1.1.3.3. Rain, 1.1.3.4. Snow, ice, 1.2.3. Solid, liquid, gas.**
- deiwēn** [dɛivən] *v.w.* *Variant*: **dauen**. schmelten; woama aus 0 Grad Celsius sennen; Frost loten rutgonen - thaw; for dew to fall. *Category*: **1.1.3.4. Snow, ice, 1.2.3. Solid, liquid, gas.**
- Deklinazion** *n.f.* *Pl.*: **Deklinazionen**. de Rieej von Falen von een Hauptwuat - declension.
- delenjd** [dɛlɛnd] *prep.* de gaunse Lenjd; velenjd; von een Enj bat daut andre - lengthwise; along the length of.
- delenjdgonen** [dɛlɛndgo:nən] *v.s.* dicht aun waut wieda gonen, soo aus wan eena daut aus eene Väaschreff nemt, ooda eene Oabeit delenjd voadich moakt - follow along.
- Delfien** [dɛlfin] *n.m.* *Pl.*: **Delfienen**. een Tia em See daut miere Schoo lank waust un läwendje Junge haft - dolphin. *Category*: **1.6.1.1.7. Sea mammal.**
- Dell** [dɛt] *n.m.* eene Plaunt dee aus Kjriedarie en Supp jebrukt woat - dill. *Category*: **1.5.3. Grass, herb, vine.**
- demren** [dɛmrən] *v.w.* dāwren; knaulen - make a pounding thunderous noise.
- Demmokrat** [dɛmokra:t] *n.m.* *Pl.*: **Demmokraten**. Fadawoagen; een Woagen toom 4 bat 6 Menschen fieren - four to six passenger buggy; light wagon. *See*: **Fadawoagen**.
- Demmokratie** *n.f.* *Pl.*: **Demmokratieen**. eene Jesalschoft wua de Deelnäma daut Stemmrajcht haben; eene Oat Rejierunk wua aule Menschen fa ooda jāajen de Rejierunk wālen derwen - democracy.
- demokratisch** *adj.* soo daut de Mierheit doafāa es; met eene friee Wol nenjefieet - democratic. *Category*: **4.6. Government.**
- demmolieren** [dɛmo:lirən] *v.w.* verschlonen un onbruckboa moaken; tweischlonen; vedoawen; enne Grunt brinjen - demolish. *Category*: **7.9.2. Tear down.**
- Demmolierunk** [dɛmo:lirʊŋk] *n.f.* een enne Grunt brinjen - demolition; destruction; havoc. *Category*: **4.4.2. Trouble, 7.9.3. Destroy.**
- demplen** [dɛmplən] *v.w.* mea Wota en waut wotajet nenrieren - dilute. *Category*: **1.2.3.1. Liquid, 1.3.5. Solutions of water, 7.5.3. Mix.**
- denkjen** [dɛŋcən] *v.s.* Jedanken fieren; sikj em Kopp waut trajcht lajen; waut āwalajen - think. *Category*: **3.2. Think, 9.4.4.6.1. Think so.**
- denkjboa** [dɛŋcɔa] *adj.* waut eena sikj denkjen kaun - imaginable; thinkable.
- denkjenhalpen** [dɛŋcɛnha:lpən] *v.s.* wām aun waut denkjen moaken waut dee veleicht vejāten haft - remind. *Category*: **3.2.6.4. Remind.**
- denkjent** [dɛŋcɛnt] *adj.* met denkjen; met jreblen; met Sachen enne Jedanken trajchtlajen - thinking. *Category*: **3.2.1.1. Think about.**



- Denkjestiet** [dɛŋcɛstɪt] *n.f. Pl: Denkjestieden.* tosajen emma; jeweenlich; äwa sea lange Tiet - distant past.
- denkjestiet** [dɛŋcɛstɪt] *adv.* eene lange Tiet; soo lang aus eena sikj denkjen kaun - long time; interminable. *Category: 3.5.1.1.3. Speak a lot.*
- Denkjmol** [dɛŋcmo:l] *n.n. Pl: Denkjmols.* jeweenlich een groota Steen met Wieed doanenn jehakt soo daut dee de Menschen aun waut denkjen halpt - shrine; monument; memorial; memento. *Category: 4.9.8.2. Place of worship, 6.5.1. Building, 2.6.6.3. Funeral, 2.6.6.6. Grave, 3.2.6. Remember, 4.2.2.1. Ceremony.*
- Denkjoat** [dɛŋcɔat] *n.f. Pl: Denkjoaten.* eene Fillisofie; eene derchjedochte Oat von denkjen, soo aus Fillisofen daut eewen - philosophy. *Category: 3.2.1.3. Intelligent, 3.2.5.5. Philosophy.*
- Denkjschreft** [dɛŋcʃrɛft] *n.f. Pl: Denkjschreften.* eenem siene Läwes Jeschicht jeschräwen - memoir.
- Denkjevemieejen** [dɛŋcfə'miɛjən] *n.n. Pl: -.* een Mensch siene Fäichkheit toom denkjen - sanity. *Category: 3.2.1.3. Intelligent.*
- denkjwieet** [dɛŋcviət] *adj.* wieet em Denkj to hoolen - memorable.
- Denkzadel** [dɛŋcʦa:dəl] *n.m. Pl: Denkzadels.* een Zadel toom denkjenhalpen - written reminder; memorandum. *Category: 3.2.6. Remember.*
- denn** [dɛn] *adj.* goanich dikj; sea plaut; sea flissendich - thin; skinny; gaunt; lean; slender slim; sparse. *Category: 1.3.5. Solutions of water, 6.2.4.4. Trim plants, 8.2.3.1. Thin thing, 8.2.4.1. Narrow, 8.2.3.3. Thin person, 7.1.6. Lean, 8.3.1.4.2. Leaning, sloping, 8.1.3.2. Few, little.*
- dennen** [dɛnən] *v.w.* denna moaken; wietleftja moaken - thin. *Category: 1.3.5. Solutions of water, 6.2.4.4. Trim plants, 8.2.3.1. Thin thing, 8.2.4.1. Narrow.*
- dennbakich** [dɛnbɑ:kɪç] *adj.* met denne Baken; aufjemuckat; vehungat; schlank - wizened. *Category: 2.6.4.5. Old person.*
- Denninj** [dɛnɪŋ] *n.f. Pl: Denninjen.* de wieekje Sied von een Tia; de Jäajent tweschen Hoft un Rebben - flank of an animal.
- derch** [dɛɪχ] *prep.* medden derch von eene Sied ooda Enj bat de aundre; vom Aunfank bat Enj; von eene Sied bat de aundre - through. **Doa wia een kjlienet Loch wua de Notel derch jespekjt haud.** There was a little hole where the needle had gone through. □. *Category: 8.4.5.2.3. During, 8.4.6.1.4. Until.*
- derchbaken** [dɛɪχbɑ:kən] *v.w.* gauns goa woaren enne Bak - bake thoroughly.
- derchblädren** [dɛɪχblɛ:drən] *v.w.* eent nom aundren eenselne Bläda von een Buak ooda Heft äwadreien - page through.
- derchboaren** [dɛɪχbɔɑ:rən] *v.w.* boaren; een Loch derch waut moaken met een Boa - bore through; gore; penetrate. *Category: 7.3.2.6. Put in.*
- derchbräakjen** [dɛɪχbrɛɑ:cən] *v.s.* derch komen; rutbräakjen - break through. *Category: 7.8.1. Break.*
- derchbrennen** [dɛɪχbrɛnən] *v.w.* utkleiwen; wajchranen; sikj nich jriepen loten - abscond; run away; bolt. *See: wajchranen.* *Category: 7.2.3.1. Move away, 7.2.6.3. Escape, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.5.2.4. Door, 6.7.5. Fastening tool, 7.2.1.1.1. Run, 7.2.1.2. Move quickly, 7.5.2. Join, attach.*
- derchbrinjen** [dɛɪχbrɪŋən] *v.s.* wäm halpen foadich moaken; derch waut schwoaret derchhalpen - bring through.
- derchbroden** [dɛɪχbro:dən] *v.w.* toom tweedemol broden; äwabroden - fry over again.
- derchbuen** [dɛɪχbyən] *v.w.* trajchtbuen; ombuen em Hus - rebuild; renovate. *Category: 7.9.4. Repair, 8.3.7.6. Improve, 8.4.6.5.3. New.*
- derchbuaren** [dɛɪχbuɑ:rən] *v.w.* vebuaren; soo buaren daut eena aun Wieet velist - mismanage (a farm).
- derchdenkjen** [dɛɪχdɛŋcən] *v.s.* nodenkjen; äwadenkjen; denkjen waut doa von komen kunn - think through.
- derchdraschen** [dɛɪχdra:ʃən] *v.w.* discuss.
- 1 • lang von eene Sach räden bat aules jesajcht es waut doatoo to sajten es - discuss thoroughly.

2 • priejlen - spank thoroughly.

**derchdreien** [dɛɪχdrɛiən] *v.w.* schmaunten; met een Schmaunta de Malkj un Schmaunt deelen - separate milk.

**derchdreken** [dɛɪχdrɛcən] *v.w.* aun waut schuwen bat daut derchbrakjt - press through.

**derchdrenjen** [dɛɪχdrɛnjən] *v.w.* derch eene Waunt ooda soowaut komen met bestendich schuwen - push through; squeeze through. *Category:* **7.3.2.9. Push.**

**derchdrinjen** [dɛɪχdrɪnjən] *v.s.* eenen Wajch derch waut komplizieedet moaken; vestonen woaren - penetrate; pervade; permeate. *Category:* **7.3.2.6. Put in, 1.3.2.1. Flow, 7.5.7. Multiple things moving.**

**derchdrinjent** [dɛɪχdrɪnjɛnt] *adj.* soo daut et bat bennen jeit; soo daut et gauns derch jeit - penetrating. *Category:* **2.3.2.4. Loud.**

**derche Bloom räden** [dɛɪχɐ bløʊm rɛ:dən] *v.ph.* von waut räden onen daut et jeneemt woat - speak ironically or euphemistically.

**derchem** [dɛɪχɐm] *contr.* derch däm - through the.

**derchenaunda** [dɛɪχənɔʊndʌ] *adv.* vemischt; bunt; nich en Ordnunk; nich jedeelt - mixed; pell-mell; medley; miscellaneous. *Category:* **2.6.5. Male, female, 4.1.9.9. Race, 7.5.3. Mix, 7.5.3.1. Pure, unmixed, 8.3.3.3. Color.**

**derchentiet** [dɛɪχɛntit] *adv.* jeweentlich; meist emma - usually.

**derchet** [dɛɪχɛt] *contr.* derch daut - through the.

**Derchfaul** [dɛɪχfɔʊt] *n.m.* Schietarie; flissendjet Stoolgank ooda Schiet - dysentery; diarrhoea. *Category:* **2.5.2. Disease, 2.5.2.3. Stomach illness, 2.2.8. Defecate, feces.**

**derchfaulen** [dɛɪχfɔʊlən] *v.s.* derch een Boddem ooda Flua faulen wan dee nich helt - fall through.

**derchfieren** [dɛɪχfirən] *v.w.* foadich moaken; mäajlich moaken - complete. *Category:* **6.1.2.3.5. Complete, finish, 8.1.5. All, 8.1.6. Whole, complete, 9.3.2. Completely.**

**derchfinjen** [dɛɪχfirjən] *v.s.* sikj met eene Sach ooda Probleem weeten - find way through.

**derchflajchten** [dɛɪχfla:çtən] *v.s.* veflajchten; flajchten; vebinjen; vekjneppen - intertwine.

**derchfoaren** [dɛɪχfɔʊrən] *v.s.* met Jereetschoft tweschen de Rieejen Krut vedoawen - cultivate a row crop.

**Derchfoat** [dɛɪχfɔʊt] *n.f. Pl: Derchfoaten.* een derchfoaren; eene Reis derch waut - passage; journey through. *Category:* **3.5.3.1. Word, 3.5.7.2. Written material, 6.5.2. Parts of a building, 6.5.2.7. Room, 7.2.4. Travel.**

**derchfoodren** [dɛɪχfɔʊdrən] *v.w.* aum Läwen hoolen; de Tiet foodren wan daut Tia kjeen Nutzen haft - feed through a specific period.

**derchfräten** [dɛɪχfrɛ:tən] *v.s.* derch rostren; derch waschen; derchfulen - erode through.

**derchfulen** [dɛɪχfylən] *v.w.* vefulen un molsch woaren daut et uteneen felt ooda nich mea helt - rot; decay. *Category:* **1.4.1. Dead things, 2.6.6.2. Corpse, 8.3.7.8. Decay, 1.5.6. Growth of plants.**

**Derchgank** [dɛɪχga:ŋk] *n.m. Pl: Derchjenj.* een Gank derch waut; een Wajch derch waut - gangway; pass; transit way. *Category:* **1.2.1.1. Mountain, 3.6.7. Test, 4.2.6.2.1. Football, soccer, 4.7.2. Pass laws, 7.2.3.5. Move past, over, through, 7.3.1.1. Throw, 8.1.4. More.**

**derchgonen** [dɛɪχgo:nən] *v.s.* pass through.

1 • wajchranen, von Pieed; tofoot gonen; mäajlich sennen - pass through; proceed through.

2 • unjasieekjen; von aule Sieden bekjiken - study; investigate. *Category:* **7.2.3.5. Move past, over, through.**

**derchgrownen** [dɛɪχgro:vən] *v.s.* dig through.

1 • met een Jereetschoft, tB. een Spodem, en waut grownen toom seenen waut doa es; derchweelen - dig through.

2 • grownen bat eena derch waut jeweset kjemt - tunnel; make a passage. *Category:* **1.2.1.5. Underground, 6.5.4.1. Road, 7.8.6. Dig, 7.5.3. Mix.**

**derchhalpen** [dɛɪχha:lɸən] *v.s.* halpen wäm derch waut derchkomen; biestonen un unjastetten - assist through a difficult time.

**derchhan** [dɛɪχha:n] *adv.* errsenich; nich bie kloaren Kopp; dwautsch - crazy; berserk. *Category:* **2.5.8. Mental illness, 4.3.7.2. Crazy.**

**derchhenjen** [dɛɪχhɛɸən] *v.s.* enne Medd läaja henjen, tB. een Baunt ooda Dak - sag; hang; hollow. *Category:* **7.1.7.1. Relaxed posture, 8.3.1.5. Bend, 4.7.7.4. Execute, 7.3.2.4.1. Hang, 8.1.8.1. Empty, 8.3.1.6.3. Hollow.**

**derchhetten** [dɛɪχhɛtən] *v.w.* derch un derch woam moaken - heat through.

**derchholen** [dɛɪχho:lən] *v.w.* have wind blow through.

1 • waut derch een Loch trakjen ooda trakjen loten - have wind blow through. **Daut jeft scheene Loft, wan de Wint derch daut Fensta holt.** We have pleasant air, when the wind blows through the window.

2 • sea schellen, mostren ooda priejlen - censure.

**derchhoolen** [dɛɪχhøulən] *v.s.* uthoolen; bestendich bliewen - persist. *Category:* **3.3.1.6. Determined, 4.3.1.5. Patient.**

**derchjedreit** [dɛɪχjɛdreit] *adj.* soo daut doa kjeen, ooda sea weinich Schmaunt enne Malkj es; von Malkj dee met eene Maschien aufjeschmaunt es; blinje Malkj - skimmed.

**derchjehäakjat** [dɛɪχjəhɛaca:t] *adj.* vekjnept; derchenaunda; nich en Ordnunk jehoolen - intricate; involved; tangled. *Category:* **7.5.8. Simple, complicated, 4.2.1.6. Participate, 5.4.3. Care for hair, 7.5.4.2. Tangle.**

**derchjeläst** [dɛɪχjələ:st] *adj.* soo daut de baste, ooda de schljachste wajchjenomen sent; äwajeläst - picked over.

**derchjenat** [dɛɪχjəna:t] *adj.* gauns naut; derchjetrocken - soaked through; sodden. *See:* **derchnaten.** *Category:* **1.3.3. Wet.**

**derchjepitscht** [dɛɪχjɛpɪtʃt] *adj.* vepriejelt; vewagelt - like a whipped cat.

**derchjepoakat** [dɛɪχjəpɔaka:t] *adj.* derchjepuakst; derchjestoaken - poked through; messed up. *Category:* **7.5.5.1. Disorganized, 7.9.1. Damage.**

**derchjerieet** [dɛɪχjəriət] *adj.* soo daut et aul jerieet es worden; verieet; derchenaunda - mixed up. *Category:* **7.5.3. Mix.**

**derchjeschmuat** [dɛɪχjɛʃmuət] *adj.* met eene lenjre Tiet jekoakt ooda jebrot; soo daut daut Jeschmak von veschiedne Sachen toopjerant es - refried.

**derchjespoolt** [dɛɪχjɛspøult] *adj.* met eene Spoolunk - cracked; split. *Category:* **7.8.2. Crack.**

**derchjetraubt** [dɛɪχjɛtroubt] *adj.* cunning.

1 • vekomen; bekjwiemt; vesusenjelt; henjflichtig - bedraggled; decrepit.

2 • witzich; schlau - cunning; sly. *See:* **bekjwiemt; vesusenjelt; henjflichtig.** *Category:* **3.2.1.3. Intelligent, 4.3.5.5. Deceive, 4.3.6.3. Untidy, 8.4.6.5.4. Old, not new.**

**derchjeweelt** [dɛɪχjɛvøɛlt] *adj.* onvääsechtich derchjerieet; - clawed through.

**derchjewintat** [dɛɪχjɛvɪnta:t] *adj.* soo daut et derchem Winta es läwendich jebläwen; soo daut et em Winta nich von daut kolde Wada vedorwen es - wintered through.

**derchjewossen** [dɛɪχjɛvɔsən] *adj.* sea volljewossen - root-bound; grown through and through.

**derchjleppen** [dɛɪχjɛɸən] *v.w.* wajch komen; utkleiwen - slip by.

**derchkeiwen** [dɛɪχkɛivən] *v.w.* endure.

1 • uthoolen; derchmoaken; väl mol opp waut bieten bat daut twei jeit - endure.

2 • väl mol opp waut bieten bat daut tweijeit - chew through. *Category:* **3.3.1.6. Determined, 4.3.1.5. Patient, 4.4.2.6. Suffer, 4.4.3.6. Endure, 8.4.7. Continue, persevere.**

**derchkjikjen** [dɛɪχkɪcən] *v.w.* scan.

1 • bosich läsen; schwind derchseenen - scan.

2 • derch een Glauss ooda een Loch kijken waut aun de aundre Sied es - look through; peer through. *Category: 2.3.1.1. Look, 2.5.7. Treat disease, 3.5.7.3. Read, 3.2.2.1. Study.*

**derchkjlämen** [dɛɪχcle:mən] *v.w.* vekjlämen; sea kolt aum Kjarpa woaren - chill through.

**derchkjnäden** *v.w.* knead thoroughly.

1 • kjnäden bat daut aula äwareen es - knead thoroughly.

2 • veknujjen; veschlönen - pummel.

**derchkleiwen** [dɛɪχkleivən] *v.w.* paw through.

1 • krauzen ooda kleiwen bat eena derch waut derchkjemt - paw through; rummage through; scratch through the skin.

2 • orriemsch seenen waut wuabennen es - roughly dig through.

**derchkoaken** [dɛɪχkoakən] *v.w.* derch un derch koakendich heet woaren - cook thoroughly.

**derchkomen** [dɛɪχko:mən] *v.s.* persevere.

1 • uthoolen - persevere.

2 • foadich moaken - finish. *Category: 3.3.1.6. Determined, 4.3.1.5. Patient.*

**derchkrauzen** [dɛɪχkroutsən] *v.w.* krauzen bat de ieeschte Schicht wajch es; twei krauzen - score through a surface; scratch through.

**derchkromen** [dɛɪχkro:mən] *v.w.* orriemsch derch waut derchsieekjen - rifle; rummage through. *Category: 4.8.3.7. Weapon, shoot.*

**derchläsen** [dɛɪχle:sən] *v.s.* read through.

1 • gauns läsen - read through.

2 • neiw waut beseenen un daut schljachte von daut goode oppoat läsen - sort; cull. **De Schiela sullen daut Buak gauns derchläsen.** The pupils were to read through the entire book. **Wie woaren de Frucht derchläsen un daut schljachte wajchschmieten.** We will pick through the fruit and discard the rotten ones. *Category: 7.5.5. Organize, 8.3.5. Type, kind.*

**derchläwen** [dɛɪχle:vən] *v.w.* erfoaren; derch eene Tiet ooda Erfoarunk läwen - endure. *Category: 3.3.1.6. Determined, 4.3.1.5. Patient, 4.4.2.6. Suffer, 4.4.3.6. Endure, 8.4.7. Continue, persevere.*

**derchligjen** [dɛɪχli:tjən] *v.s.* holl jeworden von doabowen ligjen; twei gonen von too vël doabowen ligjen - wear out lying.

**derchloten** [dɛɪχlo:tən] *v.s.* loten nenn ooda rut gonen; loten wua derchgonen; Frieheit jäwen toom vebiegonen - permit passage. *Category: 3.3.4.1. Give permission, 3.5.3.1. Word, 3.5.7.2. Written material, 6.5.2. Parts of a building, 6.5.2.7. Room, 7.2.4. Travel.*

**Derchmäta** [dɛɪχme:tɪ] *n.m. Pl: Derchmätasch.* de lenjste Mot derch een runda Kjreiss; de Mot von eene Sied Kjreiss bat de aundre derch daut Meddpunkt - diameter. *Category: 8.2.4. Wide.*

**derchmoaken** [dɛɪχmoakən] *v.s.* foadich moaken; uthoolen; nich opphieren ooda oppjäwen - persevere; last. *Category: 8.1.7.4. Remain, remainder, 8.4.6.1.3. End, 3.3.1.6. Determined, 4.3.1.5. Patient, 6.1.2.2.4. Use up, 6.1.2.3.5. Complete, finish, 8.4.6.1.2. Stop something, 8.1.5. All, 8.1.6. Whole, complete, 9.3.2. Completely.*

**Derchmot** [dɛɪχmo:t] *n.f. Pl: Derchmoten.* de lenjste Mot derch een Kjreiss - diameter. *Category: 8.2.4. Wide.*

**derchnämen** [dɛɪχne:mən] *v.s.* read thoroughly.

1 • eene Lia ooda Buak gauns derch gonen - read thoroughly.

2 • eene Sach gauns driest beräden - clarify thoroughly.

3 • biem Rääkjen: deelen; seenen wooväl mol een Numma en een aundret nenjeit - divide.

**derchnaten** [dɛɪχna:tən] *v.w.* derchsuppen; gauns naut woaren - become soaked.

**derchoabeiden** [dɛɪχcabeidən] *v.w.* repair.

1 • een Jereetschoft uteneen nämen un vollstendja toopstalen - overhaul; repair.

2 • eene lenjre Oppgow foadich moaken - complete an assignment. *Category: 6.5.3.1. Building equipment and maintenance, 7.9.4. Repair.*



**derchpitschen** [dɛɪχpɪtʃən] *v.w.* met eene Wipp priejlen; vewippen - whip soundly; thrash; trounce. *See: derchpriejlen. Category: 4.8.3.1. Defeat.*

**derchpriejlen** [dɛɪχprijlən] *v.w.* fa Strof wäm schlonen; priejlen; derchpitschen - whip soundly; thrash; trounce. *See: derchpitschen. Category: 4.8.3.1. Defeat.*

**derchrääjnen** [dɛɪχrɛajnən] *v.w.* derchnaten von Rääjen; enrääjnen - rain through; soak.

**derchrääkjen** [dɛɪχrɛacnən] *v.w.* go through an account.

- 1 • biem rääkjen bat eenen Entschluss komen - calculate.
- 2 • eenen aundren siene Rääkjnunk derchseenen fa Fäla - go through an account.

**derchräden** [dɛɪχrɛ:dən] *v.w.* von eene Sach räden bat een Entschluss jefot woat ooda aula de Sach vestonen - discuss; consult; talk over. *Category: 3.5.1.2. Talk about a subject, 3.5.1.4. Speak with others, 3.5.1.6. Debate, 3.3.2. Request, 3.3.3.2. Advise.*

**derchrauzen** [dɛɪχroutsən] *v.w.* rauzen ooda kaublen bat see nojäwen - fight it out; settle by fighting.

**derchreisen** [dɛɪχrɛisən] *v.w.* travel through.

- 1 • derch eene Jääjent reisen; nich tweschenenn stellhoolen - travel through.
- 2 • onen stellhoolen reisen - travel nonstop.

**derchreisent** [dɛɪχrɛisənt] *adj.* met derchreisen; biem derch eene Jääjent foaren - travelling through.

**derchriieren** [dɛɪχrirən] *v.w.* derchenaunda brinjen; mischen; rieren daut aules derchenaunda es - stir. *Category: 5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.5.3. Mix.*

**derchriewen** [dɛɪχrivən] *v.s.* aun waut riewen ooda schieren bat eena derch es - rub through.

**derchrublen** [dɛɪχrʊblən] *v.w.* derchschieren; derchriewen - rub through.

**derchsäkjen** *See main entry: derchsieekjen.*

**derchsaten** [dɛɪχsa:tən] *v.w.* foadich moaken; bie eene Sach bliewen bat dee foadich es - persevere. *Category: 3.3.1.6. Determined, 4.3.1.5. Patient.*

**derchsäwen** [dɛɪχse:vən] *v.w.* sift through.

- 1 • derch een Säw nämen; waut ooda wäm sea krakjt aufschazen - sift through.
- 2 • waut ooda wäm sea krakjt aufschazen - investigate thoroughly.

**derchscheeten** [dɛɪχʃɛitən] *v.s.* shoot through.

- 1 • bosich derch waut derchfoaren - drive fast through.
- 2 • met een Scheetiesa derch waut scheeten - shoot through; penetrate. *Category: 1.5.5. Parts of a plant, 2.6.6.1. Kill, 4.2.6.2.2. Basketball, 6.4.1. Hunt, 7.3.2.6. Put in.*

**derchschezlen** [dɛɪχʃɛtslən] *v.w.* een Schetzel derch eene Stow moaken toom twee Deel moaken - set up a partition.

**derchschienen** [dɛɪχʃinən] *v.s.* derchdachen; Licht loten derch waut komen wan daut uk nich waut kloaret jeft - shine through.

**Derchschlach** [dɛɪχʃla:χ] *n.m. Pl: Derchschläaj.* Siekomm; Säw - sieve; colander. *Category: 6.6.7. Working with water.*

**derchschlappen** [dɛɪχʃla:pən] *v.w.* sikj derch eene schwoare Tiet weeten; met weinich lieren ooda Väärot tofräd sennen - muddle through; eke out.

**derchschlikjen** [dɛɪχʃlicən] *v.w.* eenjemoten plietsch eenen Wajch derch waut finjen - sneak through.

**derchschnetlich** [dɛɪχʃnetliç] *adj.* soo aus em Derchschnett; jweenlich - on average. *Category: 8.1.5.9. Average.*

**Derchschnett** [dɛɪχʃnɛt] *n.m. Pl: Derchschnetts.* average.

- 1 • eene meddelmäsj Mot; daut Jweenelje; soo aus mieeschte ooda aus de mieeschte Tiet; Meddelsträäkj - average.
- 2 • biem Rääkjen: aule Nummasch toopjetrocken un dan bie daut Numma von Nummasch derchjetrocken - mathematical average; mean. **Em Derchschnett akren dise Lied nich Weit.** On the average these people do not so wheat. **De Derchschnett von 2, 3 un 7 es 4.** The average of 2, 3,

and 7 is 4. *Category:* **8.3.7.4. Mediocre, 3.4.2.1.1. Dislike, 3.5.8.4. Show, indicate, 8.1.5.9. Average, 8.3.7.1. Bad, 4.9.4.1. Sorcery, 5.2.1. Food preparation, 6.6.5. Art, 6.6.5.1. Draw, paint, 8.2. Big, 8.5.1.2.2. Between.**

**derchschnieden** [dɛɪχʃnɪdɐn] *v.s.* tweischnieden; met schnieden en twee moaken - dissect; intersect.

**derchschuwen** [dɛɪχʃyʋən] *v.s.* met schuwen derch waut derchkomen; derchdrenjen; derchpuaksen - penetrate; push through. *Category:* **7.3.2.6. Put in.**

**derchsechtich** [dɛɪχsɛçtiç] *adj.* soo daut eena doa derchkjikjen kaun; kloa - transparent; translucent; see-through. *Category:* **2.3.1.6. Transparent, 3.2.4.2. Understandable.**

**derchseenen** [dɛɪχsɛɪnən] *v.s.* noseenen; waut goot bejkikjen un aufschazen - look through. *Category:* **3.5.7.3. Read.**

**derchsieekjen** [dɛɪχsiɛcən] *v.s.* *Variant:* **derchsäkjen.** en aules no waut jeweset kjkjen ooda sieekjen; derchkjikjen - search through.

**derchspekjen** [dɛɪχspɛcən] *v.w.* derchpuaksen; met eene Spetz derch waut derchdrekjen - pierce; puncture. *Category:* **6.7.1.1. Poking tool, 7.3.2.6. Put in, 7.8.5. Make hole, opening, 2.5.3. Injure.**

**derchstääkjen** [dɛɪχstɛacən] *v.s.* to de aundre Sied rutstääkjen; derchpuaksen - pierce; puncture. *Category:* **6.7.1.1. Poking tool, 7.3.2.6. Put in, 7.8.5. Make hole, opening, 2.5.3. Injure.**

**derchsteewen** [dɛɪχstɛɪvən] *v.s.* blow dust through.

1 • sea haustich waut veloten wua noch waut von eenem velangt es - leave abruptly.

2 • derchpusten; derchholen met Stoff - blow dust through.

**derchstonen** [dɛɪχsto:nən] *v.s.* derchmoaken; uthoolen - endure; last. *Category:* **3.3.1.6.**

**Determined, 4.3.1.5. Patient, 4.4.2.6. Suffer, 4.4.3.6. Endure, 8.4.7. Continue, persevere, 8.1.7.4. Remain, remainder, 8.4.6.1.3. End.**

**derchsuppen** [dɛɪχsupən] *v.w.* derchnaten; derch un derch naut woaren; vollzoppen - soak. *Category:* **1.3.4. Be in water, 5.6.4. Wash clothes, 1.3.3. Wet, 7.3.2.7. Take something out of something.**

**derchtrakjen** [dɛɪχtra:cən] *v.s.* draw or pull through.

1 • derchnaten; waut derch een Loch trakjen - soak.

2 • waut derch een Loch trakjen - thread through.

3 • biem Rääkjen: deelen ooda derchnämen - draw or pull through; pass through; soak through; thread through a needle; saturate. *Category:* **7.2.3.5. Move past, over, through, 1.3.3. Wet, 7.5.9.2. Fill, cover.**

**Derchtrakjstrich** [dɛɪχtra:cstriç] *n.n. Pl:* **Derchtrakjstricha.** een schroza Strich dee tweschen twee Wieed, dee 'ooda' bediet, ooda bie Nummasch bediet dee 'deelen' ooda 'derchtrakjen', ( / ) - forward slash.

**derchut** [dɛɪχyt] *adv.* besondasch; butajeweenlich; ombedinjt; goa - by all means; absolutely; by any means; throughout. *See:* **onbedinj; goa.** *Category:* **9.3.2. Completely, 9.4.4.1. Certainly, definitely, 9.6.3.2. Markers of emphasis, 8.4.5.2.3. During, 8.4.6.6.4. All the time, 9.6.1.7. Distribution.**

**derchwääjen** [dɛɪχvɛajən] *v.s.* aules krakjt wääjen un tooptalen - weigh. *Category:* **8.2.9. Weigh.**

**derchwajch** [dɛɪχva:ç] *adv.* jeweenlich; em Derchschnett - usually.

**derchwaumsen** [dɛɪχvɔumsən] *v.w.* priejlen; met schlönen strofen - spank.

**derchweelen** [dɛɪχvɛɪlən] *v.w.* orriemsch waut derchsieekjen - ransack; rummage. *Category:* **4.8.3.8. Plunder.**

**derchwikjsen** [dɛɪχvɪcsən] *v.w.* priejlen; vekloppen - spank.

**derchwintren** [dɛɪχvɪntrən] *v.w.* derchem Winta läwen bliewen, soo aus Beem, Plaunten ooda Tieren - winter through.

**derchwoamen** [dɛɪχvɔamən] *v.w.* loten waut gauns derch woam woaren - warm through.

**derchwrenjlen** [dɛɪχvrɛɲlən] *v.w.* derch wriglen; derch wrauntren - wriggle through.

**derftich** [dɛʔtɪç] *adj.* en Noot; met nich jenuach needjet - needy; in need. *Category:* **6.8.1.3. Poor, 8.1.7.3. Need.**

**Derkj** [dɛɹɔ] *pn.* Diedrich - short for Diedrich; anglicized to Dick; Died.

**Desch** [dɛʃ] *n.m. Pl:* **Deschen.** eene Plaut met Feet opp dee de Moltiet oppjesat woat, ooda wua eena Buakoarbeit deit - table; deck; lectern. *Category:* **5.1.1.1. Table, 7.5.5. Organize, 4.2.6.1.1. Card game, 7.2.4.2.1. Boat.**

**Descha** [dɛʃʌ] *n.m. Pl:* -. een Holtoabeida dee Deschen un Schaups moakt - carpenter; joiner; cabinet-maker. *Category:* **6.5. Working with buildings, 6.6. Occupation, 6.6.3. Working with wood.**

**deschren** *v.w.* krakjte Holtoarbeit doonen; Schaups un Deschen moaken - make cabinets; woodwork.

**Deschblaut** [dɛʃblaut] *n.n. Pl:* **Deschbläda.** eene Plaut, jeweenlich von Holt, dee aus Desch to brucken es, wan dee opp Feet ooda Bakj jelajcht woat; een Brat daut en een Desch nenpaust toom däm lenja moaken - tabletop; table leaf.

**Deschdakj** [dɛʃda:ç] *n.f. Pl:* **Deschdakjen.** eene Dakj toom opp een Desch - tablecloth. *Category:* **5.1.1.1. Table.**

**Deschkjlinja** [dɛʃçlɪŋʌ] *n.m. Pl:* **Deschkjlinjasch.** een kjliena Kjlinja biem Desch toom sikj oppmoakjsom moaken - table bell.

**Deschkost** [dɛʃkɔst] *n.f. Pl:* **Deschkosten.** eene Kost; waut bie een Desch bie eene Moltiet jeboden woat; waut toom äten es - fare. *Category:* **8. States.**

**Deschloaken** [dɛʃlɔkən] *n.n. Pl:* **Deschloakes.** Deschdakj; eene Spread toom opp een Desch - tablecloth. *Category:* **5.1.1.1. Table.**

**Dezamba** [dɛtsa:mbʌ] *n.m. Pl:* **Dezambasch.** de 12. Moonat; de Moonat tweschen Nowamba un Jaunewoa - December. *Category:* **8.4.1.4.1. Months of the year.**

**dia** [dia] *adj.* velangt väl Jelt - expensive; dear. *Category:* **6.8.4.3.1. Expensive, 2.6.1.5. Romantic love, 4.3.3. Love, 8.3.7.9. Value, 9.7.1.7. Terms of endearment.**

**dieren** [dirən] *v.w.* väl Tiet nämen - last; continue; endure; take time. *Category:* **8.1.7.4. Remain, remainder, 8.4.6.1.3. End, 8.4.7.2. Start again, 3.3.1.6. Determined, 4.3.1.5. Patient, 4.4.2.6. Suffer, 4.4.3.6. Endure, 8.4.7. Continue, persevere, 8.4.2. Take time.**

**Diakon** [diako:n] *n.m. Pl:* **Diakonen.** een Aumt enne Jemeent toom eenje praktische Oabeit doonen ooda de Prädja halpen - deacon.

**Diakoon** *See main entry:* **Diakon.**

**Dialekjt** [dialeçt] *n.f. Pl:* **Dialekjen.** eene Rädensoat dee weinich veschieden es von aundre Rädensoaten en de selwja Sproak; wan Plautdietsch en een Launt aundasch jebrukt woat aus en een aundret Launt, dan haben de Lenda veschiedne Dialekjen - dialect. *Category:* **3.5.3. Language.**

**Diamant** [diaməunt] *n.m. Pl:* **Diamanten.** een sea diera, sea hoada, derchsechtja Steen; eent von de gauns hoatste Steena - diamond. *Category:* **1.2.2.5. Jewel.**

**dicht** [diçt] *adj.* nich wietleftich; aunenaunda; soont waut nuscht derch lat - dense; water-tight; foul smelling (air)close. *Category:* **1.2.1.6. Forest, grassland, desert, 8.3.6.4. Dense.**

**dichten** [diçtən] *v.w.* write.

1 • dicht moaken; soo moaken daut nuscht derch kaun - stop up; make impermeable.

2 • een Jedicht ooda Jeschicht schriewen - compose, write. *Category:* **3.5.7.1. Write, 4.2.3.1. Compose music, 9.1.2.3. Create, 6.6.7.3. Controlling water.**

**Dichta** [diçtʌ] *n.m. Pl:* -. eene dee Jedichta schriewen kaun; Schreftstala; Schriewa - poet; author; bard. *See:* **Jeschichtenschriewa; Schreftstala; Schriewa.** *Category:* **3.5.4.4. Poetry.**

**Dichtakonst** [diçta:kɔnst] *n.f.* de Konst von Jeschichten ooda Jedichta schriewen; de Fäichkjeit toom scheen schriewen - art of writing; poesy.

**dichtbie** [diçtbi] *adj.* *Variant:* **dichtable.** nich wiet auf; no - close by; near. *See:* **no.** *Category:* **8.2.6.2. Near, 8.1.5.8.1. Approximate, 8.4.6.4.1. Soon.**

**dichtich** [diçtiç] *adv.* däaje; een nat bät; sea; foaken; ieremol - considerably; down-right; thoroughly. *Category:* **9.3.2. Completely.**

- dichttoop** [diçtəʊp] *adv.* aunenaunda; nich wiet uteneen; meist ooda gauns aanschieren - close together.
- Dichtunk** [diçtʊŋk] *n.f. Pl: Dichtungen.* waut scheen jeschräwnet; een Jedicht; eene scheen jeschräwne Jeschicht - verse; fiction. *Category: 3.5.4.4. Poetry, 4.2.3.3. Sing, 4.9.3.1. Sacred writings, 3.2.1.2. Imagine, 3.5.4.1. Fable, myth.*
- die** [di] *pron.* du - you. *Category: 9.2.3. Pronouns.*
- dieden** [didən] *v.w.* sajen waut daut meent; eene Diedunk jäwen - explain; interpret. *Category: 3.5.1.2.3. Explain, 3.6.1. Show, explain, 3.5.8. Interpreting messages.*
- Diedakjiel** [dida:cil] *n.f. Pl: Diedakjielen.* de Sotstock von Schelp - bulrush. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine.*
- Diedunk** [didʊŋk] *n.f. Pl: Diedungen.* waut eena von waut dieden deit; waut daut meent - meaning. *Category: 3.5.3. Language, 3.5.8.1. Meaning.*
- Dieech** [diəχ] *n.m. Pl: Dieechs.* daut waut een Bakja toopriet toom Broot baken; Mäl met Häw, Wota un aundret enjerieet toom Broot moaken - dough.
- dieechich** [diəχiç] *adj.* soo aus Dieech; met Dieech beschmäät - doughy.
- Dieechtroch** [diəχtrɔχ] *n.m. Pl: Dieechträaj.* eene Bett wua Dieech jekjnät woat; eene heltane Bett - kneading trough.
- Dien** [din] *n.f. Pl: Dienen.* eene dikje Schicht ooda Klompen Schnee vom Wint toopjejoacht - snow bank; dune.
- dien** [din] *adj.* sajcht daut die dee; jehieet - your. **Dien Hunt, diene Kaunt un dien Hus sent aula brun.** Your dog, your cat and your house are all brown. *Category: 9.2.3. Pronouns.*
- diena** [dinʌ] *pron.* dee waut die jehieet - your (sg.); yours (sg.) **Wie foaren met miene Koa soo lang aus diene soo väl Trubbel haft.** We drive with my car as long as yours has so much trouble. *Category: 9.2.3. Pronouns.*
- Dienamiet** [dina:mit] *n.n.* eene Sort Sprengstoff, soo aus toom Steena oppsprenjen - dynamite; explosive. *Category: 6.4.5. Fishing.*
- dienem** [dinəm] *pron.* sajcht daut die dee jehieet - your. *Category: 9.2.3. Pronouns.*
- dienen** [dinən] *pron.* sajcht daut die dee jehieet - your. *Category: 9.2.3. Pronouns.*
- Dienje** [dinjə] *n.n. Pl: -.* daut waut die jehieet - your. *Category: 9.2.3. Pronouns.*
- dienje** [dinjə] *pron.* dee waut die jehieren - your. *Category: 9.2.3. Pronouns.*
- diensjlikjen** [dinsjlicən] *pron.* soo aus du; biejjikj soo aus du - your peer.
- dient** [dint] *pron.* sajcht daut die daut jehieet - yours. *Category: 9.2.3. Pronouns.*
- dienthaulwen** [dinthəʊlvən] *adv.* wäajen die; fa die - for your sake. **Wie komen dienthaulwen een bät lota toop.** We gather for your sake a little later together.
- Diepfries** [dipfris] *n.m. Pl: Diepfriesen.* lesschaup; Jereetschoft toom Äten sea jefroaren hoolen; Friesa - deep freeze.
- Diesel** [disəl] *n.m. Pl: Diesels.* een Moota dee Diesel brent; eene schmääje Sort Gasolien toom en een Diesel Moota brennen - diesel. *Category: 5.5.6. Fuel, 6.6.2.9. Working with chemicals.*
- dieslen** [dislən] *v.w.* aules rom eenem schient to dreien - be dizzy.
- dieslich** [disliç] *adj.* aules rom däm schient am to dreien - dizzy; giddy; vertigo. *Category: 2.5.6. Symptom of disease, 7.2.1.6.1. Balance.*
- diesta** [distʌ] *adj.* onen Licht - dark. *Category: 8.3.3.2. Dark, 8.3.3.3. Color.*
- Diestel** [distəl] *n.m. Pl: Diestels.* de Stenjel väaren aun een Woagen ooda Träla toom aun een Foatich aunhoaken ooda Pieed aunspaunen toom dän Woagen schlappen - wagon pole; wagon tongue.
- dietlich** [ditliç] *adj.* kloa to seenen; leicht to vestonen; krakjt to feelen ooda hieren - clear; articulate; implicit; graphic; concise; obvious. *See: kloa. Category: 1.1. Sky, 1.1.3. Weather, 1.3.6. Water quality, 2.3.1.5. Visible, 2.3.1.6. Transparent, 2.3.2.2. Sound, 3.2.4.2. Understandable, 4.7.5.8.*



**Vindicate, 4.7.6.1. Acquit, 3.5.1.1.7. Speak well, 3.5.1.1.4. Speak little, 3.2.3.1. Known, unknown.**

**dietsch** [ditʃ] *adj.* soo aus en Dietschlaunt; soo aus de Sproak von de Dietschlenda; enne dietsche Sproak, von dietsche Menschen - German. *Category:* **9.7.1.5. Names of languages.**

**Dietschlaunt** [ditʃlaunt] *n.n.* daut Launt en Europa von wua de Dietsche Menschen komen - Germany. *Category:* **9.7.2.1. Names of countries.**

**Dietschlenda** [ditʃlɛndʌ] *n.m. Pl:* -. eena dee von Dietschlaunt staumt - a German. *Category:* **9.7.1.5. Names of languages.**

**dietschlendsch** [ditʃlɛndʃ] *adj.* soo aus en Dietschlaunt; soo aus de Dietschlenda - German. *Category:* **9.7.1.5. Names of languages.**

**Diewel** [divɛl] *n.m. Pl:* **Diewels.** een beesa Jeist; Soton - devil; Satan. *Category:* **4.9.2. Supernatural being.**

**diewlisch** [divlɪʃ] *adj.* soo aus beese Jeista; soo aus de Diewel ooda Soton - devilish; satanic; fiendish; diabolical. *Category:* **4.9.2. Supernatural being.**

**Difrenschel** [dɪfrɛnʃəl] *n.n. Pl:* **Difrenschels.** daut Akjia medden aune hinjaschte Auss wua de Dreiwischeft naunkjemt - differential.

**dikj** [dɪk] *adj.* thick.

1 • groot enne Derchmot - thick. **Een dikja Stock brakjt nich leicht twei.** A thick stick does not break easily.} - thick (in diameter); fat; plump.

2 • waut flissendjet daut schwoa to rieren es. **See koakt dän Zieropp bat dee fein dikj wia.** She cooked the syrop until it was nice and thick.} - thick (in fluidity). *Category:* **1.3.5. Solutions of water, 8.2.3. Thick, 8.3.6.4. Dense, 1.2.3.2. Oil, 6.3.7. Animal products, 8.2.3.2. Fat person.**

**dikjbuckich** [dɪkbʊkiç] *adj.* met eenen dikjen Buck; Fat; sea runt - paunchy; fat-bellied. *Category:* **8.2.3.2. Fat person.**

**Dikjedakj** [dɪkɛdɑ:c] *n.f. Pl:* **Dikjedakjen.** eene dikje Dakj; eene woame Dakj; Winta Dakj - comforter; mackinaw.

**Dikjemalkj** [dɪkɛmɑ:lɔ] *n.f.* Malkj dee en eene woame Stow jestonen haft un dikj jeworden es; suare Malkj-clabbered milk.

**dikjjenekjich** [dɪkjɛnɛciç] *adj.* thick neck.

1 • eena dee een dikjet Jenekj haft - thick neck.

2 • ieejenkoppich; sea opp sien Stekj - stubborn. *Category:* **3.3.1.7. Stubborn.**

**dikjkoppich** [dɪkɔpiç] *adj.* schwoalierich; schljacht waut vestonen kjennen - thick-headed; pig-headed. *Category:* **3.3.1.7. Stubborn.**

**dikjleppich** [dɪklɛpiç] *adj.* met dikje Leppen - thick-lipped.

**Dikjpans** [dɪkpa:ns] *n.m. Pl:* **Dikjpansen.** een dikja; een runtbukja - one with the big stomach or paunch.

**dikjwoaren** [dɪkvwɑ:ɛn] *v.s.* become thick.

1 • eene Breed toonämen - become thicker in size.

2 • sua woaren tB. soo aus Malkj ooda Schmaunt - become thick (as a liquid); curdle; solidify. *Category:* **1.2.3. Solid, liquid, gas.**

**diminutiew** [dɪmɪnytiv] *adj.* kjlien; en Gramatikj: woo waut jesajcht woat wan daut kjlien es - diminutive. *Category:* **8.2.1. Small, 8.2.2.3. Short, not tall.**

**dinjen** [dɪjnɛn] *v.s.* räden om eenen läajren Priess to kjriien; schachren; räden om waut leichta to moaken - haggle; barter. *See:* **behandlen; schachren.** *Category:* **6.8.4.4. Bargain, 6.8.4.9. Exchange, trade.**

**Dinjsdach** [dɪnsdɑ:χ] *n.m. Pl:* **Dinjsdoag.** de tweeda Dach no Sindach, tweschen Mondach un Medwääkj - Tuesday. *Category:* **8.4.1.3.1. Days of the week.**

**Dinkj** [dɪŋk] *n.n. Pl:* **Dinja.** eene nate Sach dee eena seenen un aunfoten kaun; eene Sach - thing; object. *Category:* **9.1.3. Thing, 9.2.3.2. Indefinite pronouns, 3.3.1.1. Purpose, goal, 3.5.1.8.5. Complain.**

**direkjt** [dɪrɛkt] *adj.* jlikj too; driest; nich derche Bloom; werkjlich - direct. *Category:* **4.5.3.2. Command, 6.9.1. Management, 7.2.2.9. Move straight without turning, 8.3.1.3. Straight.**

**Direkta** [dɪrɛktʌ] *n.m. Pl: Direktasch.* een aunjestalda Leida, soo aus äwa eene School - director. *Category:* **3.5.9.4. Movie, 4.5.1. Person in authority.**

**Dirrijent** [dɪrɪjɛnt] *n.m. Pl: Dirrijenten.* enna dee eene Senjagrupp leit, dän Toon aunjeft un Takt helt - conductor. *Category:* **7.2.4.1.2. Railroad.**

**dirrijieren** [dɪrɪjirɛn] *v.w.* eene Senjagrupp leiden biem sinjen - conduct. *Category:* **4. Social behavior, 4.3. Behavior, 7.2.5.3. Guide, 7.3. Move something.**

**dis**<sub>1</sub> [dis] *adj.* eena hia; sajcht woona ooda woont; disa, nich jana - this. *Category:* **9.2.3.5. Demonstrative pronouns.**

**disa**<sub>2</sub> [dɪzʌ] *pron.* dee von wäm de Räd es; daut waut dichtabie es - this. *Category:* **9.2.3.5. Demonstrative pronouns.**

**Disk** [dɪsk] *n.f. Pl: Disken.* een rundet Schoa, soo aus toom leed plieejen; soon Schoa daut aus eene Brodkomm jebrukt woat toom Fleesch broden - disk.

**Disker** [dɪskɛj] *n.m. Pl: Diskers.* Soodeschnieda; een Foarm Jereetschoft met runde Schoaren ooda Disken toom Launt oabeiden - diskier.

**Distel** [dɪstɛl] *n.f. Pl: Distlen.* eene spekjaje Plaunt - thistle. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine.**

**Disteljedau** [dɪstɛlɛdəu] *n.m.* Distelkrut; eene vedrieetje Distel Stud - thistle-down.

**Distelkrut** [dɪstɛlkryt] *n.n. Pl: -.* Krut daut vâl Spekjasch haft - thistles.

**Distrikjt** [dɪstrɪkt] *n.f. Pl: Distrikjten.* eene Jäajent; eene bejrenste Jäajent soo aus een Schooldistrikjt - precinct. *Category:* **4.6.6.1. Police.**

**dit** [dɪt] *pron.* daut Dinkj hia; waut hia es - this (used for neuter forms). *See:* **disa.** *Category:* **9.2.3.5. Demonstrative pronouns.**

**ditmol** [dɪtmol:] *adv.* dit mol; en disen Faul - this time.

**Ditsied** [dɪtsɪd] *n.f.* de Jäajent aun dise Sied; daut Launt ooda de Jäajent aun dise Sied von waut jewesset - this side.

**ditsiedich** [dɪtsɪdɪç] *adj.* soo aus aun dise Sied; soo aus en eene jewesse Jäajent - of this side.

**doa** [dɔa] *adv.* wiest wua - there. *Category:* **8.5.1. Here, there.**

**doabennen** [dɔabɛnɛn] *adv.* en waut; wiest en woon Dinkj waut jewesset es - inside it.

**doabie** [dɔabi] *adv.* thereby.

1 • bie waut; toop; tojlikj; doch; wan uk - thereby; at the same time. **Mame wia doabie un sach daut aula.** Mom was there and saw it all.

2 • doch; wan uk - at the same time; though. **See jleicht daut nich waut hee doonen wull, un doabie säd see nuscht.** She did not like what he wanted to do, and yet she said nothing. *See:* **toop; tojlikj.** *Category:* **8.4.5.2.2. At the same time, 9.6.1.5. But.**

**doabliewen** [dɔablɪvɛn] *v.s.* oppe Städ bliewen; nich wiedagonen; wajchbliewen - stay there; remain there.

**doaderch** [dɔadɛɾç] *conj.* derch waut besondret ooda jewesset; wiest de Uasoak; sajcht woo waut passieet es; aulsoo - through that; as a result of; on account of. *See:* **aulsoo. Doaderch daut de Lied em Darp aula metholpen, es de Borm nu foadich.** On account of the people of the village all helping, the well is now finished.

**derwen** [dɛɾvɛn] *v.aux. Variant: däawen.* Frieheit haben to waut - be permitted to; may; might. **De Liera säd ekj doaf vondoag buten spälen.** The teacher said I am permitted to play outside today. *Category:* **3.3.4.1. Give permission, 8.4.1.4.1. Months of the year, 9.4.4.4. Possible, 9.4.4.6.2. Maybe, 9.6.3.8. Honorifics, 2.4.1. Strong, 4.9.4. Miracle, supernatural power, 9.4.4. Epistemic moods.**

**doafäa** [dɔafɛa] *adv.* doa wäajen; aus Folj; doahäa - for that.

**doagen** [dɔagɛn] *v.w.* daut Dach woaren ea de Sonn oppjeit - dawn. *Category:* **1.1.1. Sun, 8.4.1.2.3. Time of the day.**

- doages** [dɔages] *adj.* waut toom Dach jehieet - of the day. **Groosmame kaun bie doages Licht noch utneien.** Grandma can still embroider by daylight.
- Doagesberecht** [dɔagesbərəçt] *n.m. Pl: Doagesberechta.* de Berecht von een Dach - daily report; daily bulletin.
- Doagesbuak** [dɔagesbuæk] *n.n. Pl: Doagesbieekja.* een Buak wua eena jieda Dach waut nenschrift - diary; day book.
- Doagesleena** [dɔagesləɪnɫ] *n.pl.* eena dee een Dach opp eemol aunjestalt woat - day workers.
- Doageslicht** [dɔagesliçt] *n.n.* soon Licht aus äwadach; Sonnenlicht - daylight. *Category: 8.3.3. Light, 8.4.1.2. Day.*
- Doagesoabeida** [dɔagezɔabeidɪɫ] *n.m. Pl: -. Oabeida; Doagesleena; een Oabeida dee een Dach opp eemol aunjestalt woat - day worker.*
- doagsch** [dɔagʃ] *adj.* von eenen jewessen Dach ooda eenen jewessen Numma von Doag, soo aus 'dreedoagscha Räjajen' - of the day.
- doahäa** [dɔahɛa] *adv.* aus Folj; doa wäajen; doafäa - from there; originating.
- doahan** [dɔaha:n] *adv.* wajch von hia; no eene jewesse Städ - thence; thither. *Category: 8.5.1. Here, there.*
- doahanbrinjen** [dɔaha:nbrɪŋən] *v.s.* waut no eene jewesse Städ brinjen, droagen ooda fieren - deliver; bring to a place. *Category: 2.6.3. Birth, 2.6.3.5. Help to give birth, 4.4.4.4. Save from trouble, 7.2.6.4. Set free, 7.3.3. Take somewhere.*
- doahinja** [dɔahɪŋɪ] *adv.* hinja waut; met Vestentniss - there behind. **leescht kjeemen de groote Woages, un doahinja wieren noch Bogges.** First the big wagons came, and behind them were the buggies. **Räakjnen wia sea schwoa fa am; hee kjeem nich doahinja.** Arithmetic was hard for him; he could not understand it. understand.
- doahinjakomen** [dɔahɪŋa:ko:mən] *v.s.* understand.
- vestonen; bejriepen; enseenen - understand.
  - no waut komen; hinja waut gonen - follow. *Category: 3.2.4. Understand, 3.5.8. Interpreting messages, 3.2.5.1. Believe, 4.5.4.5. Follow, be a disciple, 7.2.5.2. Follow.*
- doaken** [dɔakən] *v.w.* sea fien räajnen - mist rain.
- doamank** [dɔama:ŋk] *adv.* mank jewesset; en jewesset - among them; among those.
- doamet** [dɔamət] *adv.* met daut; dan - therewith; with that; lest. **Wie kjreejen bätret Jereetschoft, un doamet** □ **De Klock wort 12, un doamet jinj wie aula no Hus.** The clock became 12, and therewith we all went home. *Category: 9.6.2.7. Purpose.*
- doanaun** [dɔanɔun] *adv.* aun waut; bat aun waut jewesset - against; on that; of that; thereon. *Category: 8.5.2. Direction, 8.4.5.2.1. After.*
- doano** [dɔano:] *adv.* soo aus waut jewesset; daut lat sikj denkjen - according to that. **See sent lot. Doano haben see Trubbel.** They are late. According to that, they have trouble.
- doaraun** [dɔarɔun] *adv.* aun daut; von daut - there by; of that. **Hee stieed sikj doaraun, daut et soo lang dieet.** He was frustrated by it, that it took so long.
- doaräwa** [dɔare:vɫ] *adv.* en dee Tiet; doawäajen; äwa waut - during that time; over that; across that; about that. **Ekj jinkj mie vepusten un doaräwa passieed daut.** I went for a rest, and in that time it happened. **Hee haud sikj woam aunjetrocken, un druach noch een Pelz doaräwa.** He was dressed warmly, and wore a fur coat over that.
- doarenn** [dɔarɛn] *adv.* en daut; en ne jewesse Loag; von daut - therein; in that. *Category: 8.5.1.2.2. Between.*
- Doarm** [dɔaɪm] *n.f. Pl: -. de Schlauch em Kjarpa dee vonne Moag raufleit, daut Äten woat doa gauns vedeift un dan vom Bloot oppjenomen - intestine; gut; bowel; entrails. Category: 2.1.8. Internal organs, 6.4.5. Fishing.*
- Doarmseid** [dɔaɪmseid] *n.f. Pl: Doarmseiden.* eene Seid, soo aus aun eene Fiddel - catgut; gut string.

- doarom** [dɔaro:m] *adv.* fa daut; doawäajen, wäajen daut; en eene jewesse Sach - because of that. **Wie hieeden daut du krank wiescht, un doarom sent wie jekomen.** We heard you were ill, and because of that we have come.
- doaromshaulwen** [dɔarɔmshoulvən] *adv.* doawäajen; wäajen eene Sach; doatoo - because of that; as a result of that. *See:* **doatoo**; **doawäajen**. **Hee haft een schwaket Hoat, un doaromshaulwen kjenn wie nich bosja schaufen.** He has a weak heart, because of that we cannot work faster.
- doaronen** [dɔaro:nən] *adv.* onen waut jeweset - without that.
- doaropp** [dɔarɔp] *adv.* fuaz no waut; wäajen waut eena vestonen haft - thereon; on that. **Daut funk noch mau knaup aun to räajnen, un doaropp plenjad daut looss.** It had barely started to rain, and there upon we had a downpour. *Category:* **8.4.5.2.1. After.**
- doarunja** [dɔarʊŋʌ] *adv.* unja waut; mank jewesse; aun waut - underneath that; on account of. **Wie hoowen daut Brat opp un doarunja lach de doa wieren soo väl Sorten, un doarunja funk ekj waut Hee haft Rietinj. Doarunja litt dee väl.** He has arthritis. Under it he suffers a lot.
- doarut** [dɔaryt] *adv.* ut waut; von waut; doavon - out of that. **Wie hauden mau een Kuffel un wie drunken aula doarut.** We had only one cup and we all drank of it.
- Doasennen** [dɔasənən] *n.n.* werkjlich ooda waut sennen; daut Sennen; de Eksistens; daut Läwen - existence. *Category:* **9.1.1.1. Exist.**
- Doastalunk** [dɔasta:lʊŋk] *n.f. Pl: Doastalungen. Variant: Doastalinj.* Jeschicht; soo aus een jewessa daut vetalt - version.
- doatoo** [dɔatəʊ] *adv.* fa waut; to een Zwakj; uk noch; doaromshaulwen - for that; because of that. **Hee ritt väl, oba doatoo haft hee daut Pieet uk.** He rides a lot, but for that he has the horse. *See:* **doawäajen**; **doaromshaulwen**.
- doatoojehierent** [dɔatəʊjehirənt] *adj.* soo daut et met waut toop jehieet; soo daut et needich es met waut aundret toop - belonging.
- doavon** [dɔafo:n] *adv.* von waut wajch; von waut; wäajen waut - from it or from them; of it or of them. **Aus see foadich wieren, jinjen de Oabeida doavon.** When they were finished, the workers left. **Daut Kjint wort Angst doavon, aus de Maschien soo lud wort.** The child became scared of it, when the machine became so loud.
- doavonkomen** [dɔafoŋko:mən] *v.s.* sikj von waut loossmoaken; friemoaken; utkleiwen; utretzen - escape. *Category:* **4.4.3.7. Survive, 7.2.6.3. Escape, 3.3.4.5. Free to do what you want, 6.8.4.3.3. Free of charge, 7.2.6.4. Set free.**
- doawäajen** [dɔavɛajən] *adv.* doarom; wäajen waut jeweset; doaromshaulwen; doatoo - for that reason; because of that. *See:* **doatoo**; **doaromshaulwen**. **See es nich sea jesunt, doawäajen es see nich emma hia.** She is not very healthy, for that reason she is not always here.
- doblen** [dɔblən] *v.w.* vemieren daut doa tweemol soo väl sent; äwalajen daut et twee Schicht dikj woat - double. *Category:* **8.1.1.1.2. Two, 8.1.4.2. Increase, 9.3.1.3. To a larger degree.**
- dobbelda Punkt** [dɔbeldɔ pʊŋkt] *n.m. Pl: dobbelda Punkta.* eene Gramatikj, twee Punkta, eena een bät hecha aus de aundra, dee doa wiest daut noch waut kjemt - colon. *Category:* **2.1.8. Internal organs.**
- dobbeldident** [dɔbeldident] *adj.* met twee Diedungen; onkloa; tweeschniedich - ambiguous. *Category:* **3.5.8.1. Meaning.**
- Dobbelfensta** [dɔbelfenstɔ] *n.n. Pl: Dobbelfenstren.* Väasauzfensta; Stormfensta - storm window.
- Dobbelpunkt** [dɔbelpʊŋkt] *n.m. Pl: Dobbelpunkta.* twee Punkta, eent hecha aus daut aundre, daut de Aunfank von eene Rieej ooda Aunfank von een Jeräd bediet ( : ) - colon. *Category:* **2.1.8. Internal organs.**
- Dobbelschlach** [dɔbelʃla:χ] *n.m. Pl: Dobbelschläaj.* een besondra Knoppen dee sea goot helt, un doch jeweenlich leicht jeit op to moaken - half hitch.
- Dobbelfselfstlut** [dɔbelfselfstlyt] *n.m. Pl: Dobbelfselfstlud.* twee Selfstlut toop - diphthong.
- dobbelt** [dɔbelt] *adj.* twee mol; tweemol soo sea - double. *Category:* **8.1.1.1.2. Two, 8.1.4.2. Increase, 9.3.1.3. To a larger degree.**



**doch** [dɔχ] *adv.* dit es uk soo; wan eena daut uk nich neiw weet; oba - still; yet; however; but; nevertheless; though; surely. **De Bloomen sent kjlien un doch scheen.** The flowers are small yet nice. *See: oba.* *Category: 1.3.2.5. Calm, rough, 7.2.7. Not moving, 9.6.1.5. But, 6.1.2. Method, 9.2.5.1. Phrase conjunctions, 9.6.1.5.1. Except, 9.6.3.1. Markers of transition, 9.6.2.9. Concession, 9.6.3.2. Markers of emphasis.*

**Docht** [dɔχt] *n.f. Pl: Dochten. Variant: Dacht.* de Twierem ooda daut Zeich en een Taulchlicht ooda eene Laump dee daut Brennstoff no de Flaum trakjt - wick of lamp. *Category: 8.3.3.1.1. Light source.*

**Dochta** [dɔχtʌ] *n.f. Pl: Dajchta. Dim.: Dochtakje.* de Elren äa Kjint daut eene Mejal es - daughter. *Category: 4.1.9.1.4. Son, daughter.*

**dochwoll** [dɔχvɔl] *adv.* veleicht; woarschienlich oba nich jewess - most likely; 'I suppose so'. **Wan daut too lang drieech blift woat hee dän Goaden dochwoll noch wesren.** If it stays dry too long he will most likely irrigate the garden.

**Dod** *See main entry: Dot.*

**dodlen** [dɔdlən] *v.w.* schellen; mostren - criticize; inculcate. *Category: 3.5.1.8. Criticize, 3.5.1.8.2. Insult.*

**doff** [dɔf] *adj.* nich kloa; vemuzhat; schljacht to seenen - obscured; darkly; unclear. *Category: 2.3.1.5. Visible, 3.2.4.3. Mysterious.*

**Dokta** [dɔktʌ] *n.m. Pl: Doktasch.* eena dee utjlieet es toom doktren; eena dee eenem äwa Krankheiten un Medizien Rot jäwen kaun - doctor; physician; surgeon. *Category: 2.5.7.1. Doctor, nurse, 6.1.1.1. Expert, 6.6. Occupation, 5.4.6.1. Circumcision.*

**doktren** [dɔktrən] *v.w.* seek medical help.

- 1 • von eenen Dokta Help sieekjen; medizienisch behandlen - seek medical help.
- 2 • medizienisch behandlen - give medical advice.

**Doktamassa** [dɔkta:ma:sʌ] *n.n. Pl: Doktamassasch.* een Dokta sien Massa; een sea schoapet Massa - scalp. *Category: 2.5.7. Treat disease.*

**Doktarie** [dɔkta:ri] *n.f. Pl: Doktarieen.* de Behaundlunk von eenen Dokta; daut doktren loten - doctoring; medical attention.

**Doktatang** [dɔkta:ta:ŋ] *n.f. Pl: Doktatangen.* Tang; een Jereetschoft daut een Dokta brukt toom waut fausthoolen - forceps. *Category: 2.6.3.5. Help to give birth.*

**Dol** [do:l] *n.n. Pl: Dolen.* eene groote Jlad; eene Jäajent von läajet Launt - glen; dale; vale; valley. *Category: 1.2.1.4. Valley.*

**dol** [do:l] *adv.* rauf; unjen; boajauf - down; downwards. *Category: 6.3.7. Animal products, 8.2.6.4. Low, 8.5.2.5. Down.*

**dolen** [do:lən] *v.w.* weinja woaren, soo aus een Fia ooda Oppräajunk; weinja ooda läaja moaken; stellwoaren; uttooben - subsidize; abate. *See: uttooben; stellwoaren.* *Category: 8.1.4.3. Decrease.*

**Dola** [do:lʌ] *n.m. Pl: Dolasch.* Stätschet ooda uk kanadischet Jelt; daut Tieekjen fa Dolasch es \$ - dollar. *Category: 6.8.6.1. Monetary units.*

**dolbekjen** [dɔlbɛcən] *v.w.* bekjen; äwabeejen; sikj läaja moaken - crouch; bow. *Category: 3.5.1.4.3. Greet, 4.2.3.5. Musical instrument, 4.5.5. Honor, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 4.9.5.3. Worship, 7.1.5. Bow, 7.1.8. Bend down, 7.1.9. Move a part of the body, 7.2.4.2.1. Boat, 8.3.1.5. Bend.*

**dolbinjen** [dɔlbɪŋən] *v.s.* met Benja ooda Strenj waut faustmoaken - tie down.

**dolbliewen** [dɔlblivən] *v.s.* unjen bliewen; schwak ooda oam bliewen; sikj nich oppbuen - stay down.

**dolbrääkjen** [dɔlbrɛacən] *v.s.* gauns aufbrääkjen; dolrieten - break down. *Category: 3.4. Emotion, 3.5.6.5. Cry, tear, 6.7.9. Machine.*

**dolbrennen** [dɔlbrenən] *v.w.* aufbrennen; dolschwälen - burn down. *Category: 5.5.4. Burn, 7.9.3. Destroy.*

**dolbrinjen** [dɔlbrɪŋən] *v.s.* enne Grunt brinjen; raufbrinjen - bring down. *Category: 7.2.2.5.1. Fall.*

**doldrekjen** [dɔldrɛcən] *v.w.* dolhoolen; opp waut drekjen - press down; oppress. *Category: 3.3.3.6. Control, 4.7.9.6. Oppress.*

**dolfaulen** [dɔlfəulən] *v.s.* hanfaulen; nich stonen bliewen - fall down. *Category: 7.2.2.5.1. Fall.*

**dolfoaren** [dɔlfɔ:əɐ̯n] *v.s.* unjafoaren; dolbrääkjen met äwa daut foaren - drive over.

**dolhaken** [dɔlha:kən] *v.w.* afhaken; dol moaken - chop down. *Category:* **6.6.3.1. Lumbering.**

**dolhoolen** [dɔlhø:ulən] *v.s.* hoolen daut et nich wieda jeit ooda opphäft; hoolen von oppkomen - hold down. *Category:* **7.2.6.2. Prevent from moving.**

**Doljch** [dɔλχ] *n.m. Pl: Doljchen.* een Schwieet; een Stääkjamassa daut em Kjrigh jebrukt woat - cutlass; foil; sabre; rapier. *Category:* **4.8.3.7. Weapon, shoot.**

**doljebroaken** [dɔləɛbrɔ:kən] *adj.* twei; kaputt; vebroaken; soo daut et nich mea schauft - broken down. *Category:* **7.9. Break, wear out.**

**doljedrekjt** [dɔləɛdrɛkt] *adj.* rauf jedrekjt; toopjedrekjt; läaja jemoakt - pressed down.

**doljeschloagen** [dɔləʃlo:əgən] *adj.* nich mootich; onen Äwanämungsjeist - crestfallen; sad. *Category:* **3.4.2.1. Sad.**

**dolkeiwen** [dɔlkeivən] *v.w.* proceed with difficulty.

1 • waut hoadet vekeiwen un äten - proceed with difficulty.

2 • eene schwoare Erfoarunk derchmoaken - persevere.

**dolkjnäden** *v.w.* kjnäden wan de Dieech ieescht oppjegonen es; met de Fusten doldrekjen - knead.

**dolkjneenen** [dɔlknɛ:ən] *v.w.* kjneenen, soo aus toom bäden - kneel. *Category:* **4.9.5.3. Worship, 7.1.4. Kneel.**

**dolkjrieen** [dɔlcri:ən] *v.s.* äwaweltjen; gauns oppäten - get down. *Category:* **7.1.8. Bend down.**

**dolklnunjen** [dɔlklɔ:nən] *v.w.* opp waut staupen soo daut et dol blift - step on. *Category:* **7.2.1.1. Walk.**

**doll** [dɔl] *adj.* drock, derchenaunda; oajalich; bossich; sea vestieet; jääjenaun - angry; furious; mad; rabid. **Wie hauden daut sea drock; daut jinkj dol hää.** We were very busy; there was mad activity. *See: bossich; oajalich.* *Category:* **3.4.2.3. Angry, 2.5.8. Mental illness, 4.3.7.2. Crazy, 2.5.2. Disease.**

**Dollahoost** [dɔla:hø:st] *n.m.* Bleiwahoost; eene schlemme Kjinja Krankheit bie woone daut Kjint eene lange Rieej hoosten mott, jiedatsmol wan daut eemol aunft - whooping cough. *Category:* **2.5.2. Disease.**

**dollajen** [dɔla:jən] *v.s.* hanlajen; oppe Sied lajen - lie down. *Category:* **1.6.4.1. Animal movement, 2.4.5. Rest, 5.1.1.3. Bed, 7.1.3. Lie down.**

**Dolldrunk** [dɔldrɔŋk] *n.m.* eene Medizien fa eenem de von een Tia jebäten es dee Dollwutt haft; een Drunk dee jääjen Dollwutt schauft - antidote for rabies.

**Dollwutt** [dɔlvʊt] *n.f.* eene Krankheit dee en daut Kjwiel von Tieren wiedadrajcht; de Krankheit moakt däm Pazient wuttich doll un schliesslich gauns jelämt un doot - rabies. *Category:* **2.5.2. Disease.**

**Dolmetscha** [dɔlmɛtʃʌ] *n.m. Pl: Dolmetschasch.* een Äwasata; eena dee kaun dietlich moaken waut en eene andre Sproak jesajcht es - translator; interpreter.

**dolnämnen** [dɔlne:mən] *v.s.* uteneen nämen; aufbrääkjen; wäm unjanämnen - take down. *Category:* **7.9.2. Tear down.**

**dolnoaglen** [dɔlno:əglən] *v.w.* aunnoaglen daut et dol blift - nail down.

**dolpaken** [dɔlpa:kən] *v.w.* faust enpaken; doldrekjen - pack down.

**dolplieejen** [dɔlpli:əjən] *v.w.* omplieejen; met een Pluach daut jewosne omoabeiden - plough down.

**dolranen** [dɔlra:nən] *v.w.* run down.

1 • ve'achten; von waut soo räden daut de Wieet doavon kjlanda woat - run down; slander.

2 • von Jereetschoft: enne Grunt ranen; vebrucken - become used up. *Category:* **2.4.4. Tired, 2.5.1. Sick.**

**dolrieten** [dɔlritən] *v.s.* aufbrääkjen; waut soo moaken daut et nich mea steit - tear down; demolish. *Category:* **7.9.2. Tear down.**

**dolsaten** [dɔlsa:tən] *v.w.* hansaten; sikj opp eenen Stool ooda Sett nenn bejāwen - sit down. *Category:* **7.1.2. Sit.**

**dolschlönen** [dɔlflo:nən] *v.s.* strike down.

1 • waut schlönen bat et dolfelt - strike down (active).

2 • bedrejt woaren - become depressed (passive). **Aus daut Krut too groot wort, must de Oabeida daut dolschlönen.** When the weeds got too high, the servant had to cut it down. **Wie wisten, am wudd daut dolschlönen, wan hee siene Oabeit velua.** We knew he would be depressed, if he lost his job. *Category:* **4.7.2. Pass laws.**

**dolschlucken** [dɔlfʃukən] *v.w.* opp schlucken; oppäten - swallow. *Category:* **1.6.1.2. Bird, 5.2.2. Eat.**

**dolschmelten** [dɔlfʃmɛltən] *v.s.* verschmelten; soo heet moaken daut et ranrich woat - melt. *Category:* **1.1.3.4. Snow, ice, 1.2.3. Solid, liquid, gas, 6.6.2.3. Working with metal, 8.3.4. Hot.**

**dolschmieten** [dɔlfʃmitən] *v.s.* hanschmieten; schupsen daut et dol felt - throw down.

**dolschnieden** [dɔlfʃnidən] *v.s.* cut down.

1 • aufschnieden; schnieden soo daut et dolkjemt - cut down.

2 • ve'achten; wäm eenen schljachten Nomen jäwen - put in disrepute. *Category:* **8.2.2.1. Short, not long.**

**dolschriewen** [dɔlfʃrivən] *v.s.* oppschriewen; hanschriewen - write down. *Category:* **3.5.7.1. Write.**

**dolsteeten** [dɔlstɛtən] *v.s.* naunsteeten daut et dolfelt; nauntrafen daut et äwafelt - knock over. *Category:* **7.3.1.4. Knock over.**

**dolstemmen** [dɔlstɛmən] *v.w.* jäajen waut stemmen en eene Wol - vote down.

**doltraumplen** [dɔltrɔumplən] *v.w.* opp waut staupen ooda traumplen daut et plaut licht - trample. *Category:* **4.8.3.1. Defeat, 7.2.1.1. Walk.**

**Dom** [do:m] *n.m. Pl: Domen.* daut niee Doageslicht - dawn. *Category:* **1.1.1. Sun, 8.4.1.2.3. Time of the day.**

**domen** [do:mən] *v.w.* doagen; dach woaren no de Nacht; no bowen han runt woaren - dawn; bulge. *Category:* **1.1.1. Sun, 8.4.1.2.3. Time of the day.**

**Domheit** [dɔmhɛit] *n.f. Pl: Domheiten.* een Vāahaben daut nich behelplich es; een Vāahaben daut Schoden deit - folly; stupidity; craziness; balderdash. *Category:* **3.2.1.4. Stupid, 3.5.5. Foolish talk, 4.3.7.2. Crazy.**

**Domieno** [do:mino:] *n.m. Pl: Domienos.* een Klotz met jewesse Punkta toom een Spell spālen; een Spell met soone Kjlaz - domino.

**Domkopp** [dɔmkɔp] *n.m. Pl: Domkjap.* eena dee Domheit drift; eena dee nich kluak es; Heltabless - fool; dunce; blockhead. *See: Heltabless.* *Category:* **3.2.1.4. Stupid, 3.5.5. Foolish talk, 4.3.5.5. Deceive.**

**domm** [dɔm] *adj.* nich jescheit; nich kluak; nich maklich - crazy; foolish; cracked. *Category:* **2.5.8. Mental illness, 4.3.7.2. Crazy, 3.2.1.4. Stupid, 3.5.5. Foolish talk.**

**Domwabua** [dɔma:buə] *n.m. Pl: Domwabuares.* een eefacha ooda prosta Bua ooda Foarma - yokel.

**Dommajon** [dɔma:jo:n] *n.m. Pl: Dommejons.* eena dee haulfklua es; een Oschult - idiot; dunce; stupid fellow. *Category:* **3.2.1.4. Stupid.**

**dommbleed** [dɔmblɛid] *adj.* sea bleed; trigjjetrocken; soo daut hee nich sienen Maun stalt - obsequious.

**Dommtich** *See main entry: Domstich.*

**dompen** [dɔmpən] *v.w.* loten vom Trock ooda Woagen schedden - dump. *Category:* **4.3.3.3. Abandon, 7.4.5.2. Throw away, 8.3.7.8.3. Garbage.**

**Domptrock** [dɔmptɔrk] *n.m. Pl: Domptrocks.* een Trock dee dān Baks opp een Enj opphāwen kaun soo daut aules raufschett - dump truck.

**Doms** [dɔms] *n.n.* Domheit; Domstich; Spos; Kjnifkje - stupidity. *Category:* **3.2.1.4. Stupid, 3.5.5. Foolish talk.**

**domsajen** [dɔmsa:jən] *v.s.* met Wieed ve'achten; aufsajen - tell someone off; give someone a piece of mind.

**Domstich** [dɔmstiç] *n.n. Variant: Dommtich.* eene Domheit; soont waut domm es; Spos - stupidity. *Category:* **3.2.1.4. Stupid, 3.5.5. Foolish talk.**

**don** *See main entry: **donn**.*

**donn** [dɔn] *adv. Variant: **don**.* emol; eene jewesse Tiet dee vegonen es - then; at that time; at a point in the past. **Latste Wäakj wia hee krank, doawäajen kunn hee donn nich komen.** Last week he was sick, therefore he could not come then. *See: **dan**.* *Category: 8.4.3. Indefinite time, 8.4.5.1.3. Next, 8.4.5.2.1. After, 9.2.5.3. Sentence conjunctions, 9.6.2.6. Result, 9.6.3.1. Markers of transition.*

**Donna** [dɔnʌ] *n.m.* Rummel - thunder. *See: **Rummel**.* *Category: 1.1.3.6. Lightning, thunder.*

**donren** [dɔnrən] *v.w.* rumlen; een sea grootet Jelud moaken - thunder or rumble. *Category: 1.1.3.6. Lightning, thunder, 2.3.2.3. Types of sounds.*

**Donnadach** [dɔna:da:χ] *n.m. Pl: **Donnadoag**.* de vieeda Dach no Sindach, de Dach enne Wäakj tweschen Medwäakj un Friedach - Thursday; day of reckoning in the Old Colony church. *Category: 8.4.1.3.1. Days of the week.*

**donnemol** [dɔnəmo:l] *adv.* emol; to eene Tiet; to eene jewesse Bejäwenheit - once upon a time.

**Donst** [dɔnst] *n.m.* Daump; daut Wota enne Loft - steam; vapour; fumes. *Category: 1.1.3.2. Cloud, 1.2.3.3. Gas, 5.2.1.1. Cooking methods, 5.5.5. What fires produce.*

**donsten** [dɔnstən] *v.w.* Daump aufjäwen - steam; vaporize. *Category: 1.1.3.2. Cloud, 1.2.3.3. Gas, 5.2.1.1. Cooking methods, 1.2.3. Solid, liquid, gas.*

**donstich** [dɔnstiç] *adj.* met Feichtichkjeit ooda Daump enne Loft - steamy; vaporous. *Category: 1.2.3.3. Gas, 1.3.3. Wet.*

**Doodemol** [dɔdɛmo:l] *n.f.* Muttamol; een Tieekjen aune Hut daut von Jeburt doa es - birthmark. *See: **Muttamol**.* *Category: 2.1.4. Skin.*

**Dooden** [dɔdɛn] *n.m. Pl: **Doodes**.* de Kjarpa von een vestorwna; eene Leiche - corpse; remains. *Category: 2.6.6.2. Corpse.*

**Doodenhus** [dɔdɛnhys] *n.n. Pl: **Doodenhiesa**.* een Jeschaft wua een Dooden besorcht un enjesoakjt woat - funeral home.

**Doodensindach** [dɔdɛnsɪnda:χ] *n.m.* de latsta Sindach em Kjoakjen Joa; de Sindach ver Adwent - All Saints Day; Sunday before advent.

**Doodesangst** [dɔdɛza:ŋst] *n.f.* met Angst daut eenem sien Läwen en Jefoa es - deathly fear.

**Doodesbesorja** [dɔdɛsbəzɔjʌ] *n.m. Pl: -.* eena dee een Doodes besorcht bat daut begrowen - undertaker. *Category: 2.6.6.5. Bury.*

**Doodesdach** [dɔdɛsda:χ] *n.m. Pl: **Doodesdoag**.* de Dotem ooda Dach wan eena stoaft - day of death.

**Doodesenjel** [dɔdɛsɛjəl] *n.m. Pl: -.* enne Bibel: de Enjel dee dän Doot brinj - angel of death.

**Doodesfaul** [dɔdɛsfɑʊ] *n.m. Pl: **Doodesfal**.* een Doot; een Faul von een stoawen - fatality. *Category: 2.6.6. Die, 2.6.6.1. Kill.*

**Doodesforcht** [dɔdɛsfɔɪχt] *n.f.* de Forcht fa däm Doot - fear of death.

**doodesjefädlich** [dɔdɛsjɛfɛadliç] *adj.* soo daut et kaun dän Doot brinjen; soo jefädlich daut eena doavon stoawen kaun - lethal; deadly; dangerous. *Category: 2.6.6.1. Kill, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 4.4.2.2. Danger, 7.9.1. Damage.*

**Doodesjefoa** [dɔdɛsjɛfɔa] *n.f. Pl: **Doodesjefoaren**.* de Jefoa daut eena stoawen woat - mortal danger.

**Doodesjeroch** [dɔdɛsjɛrɔχ] *n.m.* de Jeroch von eenen Dooden - aura of death.

**Doodesjewault** [dɔdɛsjɛvɔult] *n.f. Pl: **Doodesjewaulten**.* de Jewault ooda Krauft doot to moaken - mortal might.

**Doodeskjarpa** [dɔdɛska:ɪpʌ] *n.m. Pl: **Doodeskjarpasch**.* een Doodes; eene Leiche; de Kjarpa von eenen jestorwnen - corpse; remains. *Category: 2.6.6.2. Corpse.*

**doodeskrank** [dɔdɛskra:ŋk] *adj.* sea schwoa krank, daut eena jleeft dee kunn doaraun stoawen - deathly ill.

**Doodeslist** [dɔdɛsɪst] *n.f. Pl: **Doodeslisten**.* Lävensvezeichniss; eene kortjefote Jeschicht von eenem sien Läwen - obituary. *Category: 2.6.6.3. Funeral.*



**Doodesloaken** [døudəsloakən] *n.n. Pl:* **Doodesloakes**. een Loaken daut een Doodes toodakjt - shroud. *Category:* **2.6.6.5. Bury, 7.3.7.2. Wrap, 7.5.9.2. Fill, cover.**

**Doodesnerecht** [døudəsno:rɛçt] *n.f. Pl:* **Doodesnerechten**. eene Nerecht von een Doodesfaul - death report.

**Doodesnerechta** [døudəsno:rɛçtʌ] *n.m. Pl:* **Doodesnerechtasch**. eena dee de Nerecht von eenen Doot brinjt - announcer of death.

**Doodesrejista** [døudəsɾɛjstʌ] *n.n. Pl:* -. Lävensvezeichniss; Doodeslist; de kortjefote Jeschicht von däm Jestorwnen sien Läwen - obituary; necrology. *Category:* **2.6.6.3. Funeral.**

**Doodesstäakj** [døudəstɛac] *n.f. Pl:* **Doodesstäakjen**. daut von waut eena stoaft; de latste Krankheit biem stoawen - death throes; throes. *Category:* **2.5.6.1. Pain.**

**Doodesstrof** [døudəstro:f] *n.f. Pl:* **Doodesstrofen**. de Strof dee dän Doot brinjt - death penalty.

**Doodesuadeel** [døudəzuədɛɪl] *n.n. Pl:* -. een Uadeel daut dän Doot velangt - death warrant.

**Doodeswoagen** [døudəsvoagən] *n.m. Pl:* **Doodeswoages**. *Variant:* **Doodewoagen**. de Woagen opp dän een Dooden jefieet woat - hearse. *Category:* **2.6.6.5. Bury.**

**Doodeswund** [døudəsɥund] *n.f. Pl:* **Doodeswunden**. eene Wund dee dän Doot aus Foljen haft - mortal wound.

**Doodewoagen** *See main entry:* **Doodeswoagen**.

**doodich** [døudɪç] *adv.* onen Läwen; met weinich Läwen - deathly. *Category:* **2.1.4. Skin.**

**Doodjewicht** [døɥjɛvɪçt] *n.f.* daut Jewicht daut blooss doa es toom waut dolhoolen - ballast.

**doof** [døɥf] *adj.* eena dee nich hieren kaun - deaf. *Category:* **2.5.4.3. Deaf.**

**doofstomm** [døɥfstɔm] *adj.* doof un stomm; eena dee nich hieren un nich räden kaun - deaf dumb.

**Doofstomma** [døɥfstɔmʌ] *n.m. Pl:* **Doofstomme**. eena dee doof un stomm es; eena dee nich hieren un nich räden kaun - deaf dumb person.

**Doom** [døɥm] *n.m. Pl:* **Dooms**. eene Haulfrund opp een Jebied; een Jebied daut en eene Haulfrunt jebut es- dome. *Category:* **1.2.1.1. Mountain.**

**doonen** [døɥnən] *v.s.* waut foadich brinjen; waut wieda saten; waut jedonen kjriien; waut von sikj moaken - do. *Category:* **9.1.2. Do.**

**Doop** [døɥp] *n.f.* Taufe; waut biem deepen vollbrocht woat - baptism. *Category:* **4.2.2.1. Ceremony, 4.9.5.6. Religious purification, 4.9.7.2. Christianity.**

**Doopfast** [døɥpfa:st] *n.n. Pl:* -. Tauffast; de Kjoakj ooda Vesaumlunk toom wäm deepen - baptismal service.

**Doopsteen** [døɥpstɛɪn] *n.m. Pl:* **Doopsteena**. een steenanet Faut ooda Komm met daut Wota toom wäm deepen - baptismal font. *Category:* **4.9.8.2. Place of worship.**

**Doos** [døɥs] *n.f. Pl:* **Doosen**. *Dim.:* **Dooskje**. een papieena Kausten; een Behelta von Papia ooda Blajch jemoakt - paper box; carton; tin can.

**Doot** [døɥt] *n.m. Pl:* **Doodes**. de Väafaul von stoawen - death. *Category:* **2.6.6. Die.**

**doot** [døɥt] *adj.* nich läwen haben - dead; lifeless. **Wan de Narfen vedrieen un doot sent, dan kjennen dee nich mea feelen.** After the nerves dry up and are dead, they can not feel anymore. *Category:* **1.4.1. Dead things, 2.6.6. Die.**

**dootfrieren** *v.s.* soo kolt woaren daut de Kjarpa stoaft - freeze to death.

**dootgonen** [døɥtgo:nən] *v.s.* opphieren to läwen; stoawen; verakjen - die. **Wan Tieren un Plaunten utjeläft haben gonen dee doot; Menschen stoawen.** When animals and plants finish life they die, people succumb. *Category:* **2.6.6. Die.**

**dootjebuaren** [døɥcəbuəɪn] *adj.* doot jebuaren; jestorwen ea dee kjlien wia - stillborn. *Category:* **2.6.3.3. Miscarriage.**

**dootjeschloagen** [døɥcəʃloagən] *adj.* soo jeschloagen daut dee stoaft; jestorwen von schlönen - killed; slain.

**dootkjwälen** [døutcvɛ:lən] *v.w.* dootmoaken met kjwälen; tualeiden bat daut stoaft - torture to death.

**dootmeed** [døutmɛɪd] *adj.* sea meed; gauns ute Pust - dead tired.

**dootmoaken** [døutmɔakən] *v.s.* kill.

1 • dootschlönen; waut doonen daut dee nich mea läft - kill; murder.

2 • jesazlich to Enj brinjen; moaken daut eene Rääjel nich mea Krauft haft - annul; abrogate. *Category:* **2.6.6.1. Kill, 6.3.4. Butcher, slaughter, 6.4.1. Hunt.**

**dootschlönen** [døutʃlo:nən] *v.s.* soo sea schlönen ooda vewunden daut et dootjeit ooda stoaft - kill; slay. *Category:* **2.6.6.1. Kill, 6.3.4. Butcher, slaughter, 6.4.1. Hunt.**

**Dop** [do:p] *n.n.* waut sea strenjet, soo aus Medizien; Speetskje; Medizienoatjet daut Menschen brucken toom sikj een jeweset beteiben ooda dän Kopp vedreien - dope.

**Dorch** [dɔɪχ] *n.m. Pl: Dorchs.* Spiess; Stääkjmassa - dagger; dirk. *Category:* **4.8.3.7. Weapon, shoot.**

**Dorn**<sub>1</sub> [dɔ:n] *n.m. Pl: Dorns.* een runda Beitel, spetz ooda plaut aum Enj; een Spekja - steel punch.

**Dorn**<sub>2</sub> [dɔ:n] *n.m. Pl: Dornen.* een Spekja; een Hachel aun eene Plaunt; een Stachel - thorn. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant.**

**dort** [dɔ:t] *adv.* wiest Rechtunk ooda eene Städ aun, dee nich dichtbie es; doa - over there; yonder. *Category:* **8.5.1. Here, there, 8.5.1.7. Indefinite location, 8.2.6.1. Far.**

**Dot** [do:t] *n.f. Pl: Doten. Variant: Dod.* daut waut jedonen woat; eene Sach dee jedonen es worden; eene Bewääjunk - deed; act. *See: Behaundlunk. Category:* **6.5.1.3. Land, property, 9.1.2. Do, 4.2.2.2. Festival, show, 4.2.5. Drama, 4.3. Behavior.**

**Dotel** *See main entry: Dautel.*

**Dotem** [do:təm] *n.m. Pl: Dotems.* de Dach, Moonat un Joa wan waut jeworden es; woo eenselne Doag uteneen jekjant sent - date; (calendar). *Category:* **1.5.1. Tree, 2.6.1.5. Romantic love, 5.2.3.1.2. Food from fruit, 8.4.1.1. Calendar.**

**Dräaja** [drɛajʌ] *n.m. Pl: -.* eena dee waut drajcht; een Baukjen enne Flua - supporting beam.

**Drachen** [dra:χən] *n.m. Pl: -.* een vääjestaldet Tia daut sea jefäädlich vääjestalt woat - dragon. *Category:* **4.9.2. Supernatural being.**

**Drakj** [dra:c] *n.n.* Mell; Stoff; Onrenlichkheit; Drakj kaun uk aunjebakt sennen - dirt; grime. *Category:* **1.2.2.1. Soil, dirt.**

**drakjich** [dra:cic] *adj.* schwiensch; met väl Drakj - squalid; dirty; grimy. *Category:* **1.2.2.1. Soil, dirt, 1.3.6. Water quality, 5.4.4. Care for the teeth, 5.4.7. Care for the fingernails, 5.6.4. Wash clothes, 5.6.1. Clean, dirty.**

**drakjsch** [dra:cj] *adj.* drakjich; schwiensch - dirty. *Category:* **1.2.2.1. Soil, dirt, 1.3.6. Water quality, 5.4.4. Care for the teeth, 5.4.7. Care for the fingernails, 5.6.4. Wash clothes.**

**Drakjschum** [dra:cjym] *n.m.* schwienschet Schum; drakjet Schum - sewage foam.

**dral** [dra:l] *adj.* vekjnept; vezoddad; faust toopjedreit - sturdy; heavy-set; twisted; tangled. **De Tellefoon Dräd wieren soo vezoddad un dral, daut see dee aufschneiden un fresch muaken.** The telephone wires were so twisted and tangled that they were cut and rewired. *Category:* **2.4.1. Strong, 8.2.3.2. Fat person, 8.3.1.5.2. Twist, wring, 5.4.3. Care for hair, 7.5.4.2. Tangle.**

**draldreien** [dra:ldreiən] *v.w.* vedreien; derchenaunda kjriien - twist; misshape. *Category:* **2.5.3. Injure, 7.1.9. Move a part of the body, 7.3.5. Turn something, 8.3.1.5.2. Twist, wring, 2.3.1.8.2. Ugly.**

**draljedreit** [dra:ʌdreit] *adj.* vedreit; derchenaunda; vekjnept - twisted; misshapen. *Category:* **8.3.1.5.2. Twist, wring, 2.5.4.5. Birth defect, 8.3.1. Shape.**

**Drama** [dra:mʌ] *n.f.* eene Jeschicht vääjedroacht von Späla dee sikj soo oppstalen aus de Menschen en dee Jeschicht, un räden aus wan see de Menschen sent - drama. *Category:* **4.2.5. Drama.**

**dramatisch** [dra:ma:tiʃ] *adj.* soo aus een Drama; met Bewääjunk; be'endruksvoll - dramatic. *Category:* **3.4.1.4.1. Excited, 4.3.2.4. Show off.**

**Drän** [dre:n] *n.m.* *Pl:* **Dräns**. een Domkopp, eena dee väl Fäla moakt - fool. *Category:* **3.2.1.4. Stupid, 3.5.5. Foolish talk, 4.3.5.5. Deceive.**

**dränen** [dre:nən] *v.w.* zinjren; Weedoag bat deep enne Knoakes haben - jar; vibrate. *Category:* **5.2.1.4. Food storage.**

**Drank** [dra:ŋk] *n.n.* *Pl:* -. Ort un Aufguss von enne Kjääk], daut kaun dan jebrukt toom Schwien jäwen; Kjetawota - swill; slop; sewage; pressure. *Category:* **6.3.1.4. Pig, 3.3.3. Influence, 3.3.3.5. Compel, 3.4.2.1.6. Upset, 6.1.2.3.3. Busy, 7.3.2.9. Push, 8.2.9. Weigh.**

**Drankama** [dra:ŋka:mʌ] *n.m.* *Pl:* **Drankamasch**. Ama fa Drank; Aufguss Ama - slop pail.

**Dränkopp** [dre:ŋkɔp] *n.m.* *Pl:* **Dränkjap**. Schosel; eena dee väl Fäla moakt - fool. *Category:* **3.2.1.4. Stupid, 3.5.5. Foolish talk, 4.3.5.5. Deceive.**

**draschen** [dra:ʃən] *v.w.* thresh.

1 • met eene Maschien arnten; Sot vom Staum moaken - thresh.

2 • schlonen; priefjen - thrash; spank. *Category:* **6.2.6.3. Thresh.**

**Drascha** [dra:ʃʌ] *n.m.* *Pl:* **Draschasch**. eena dee drascht; Oabeida biem draschen ooda arnten - thresher.

**Draschflua** [dra:ʃflua] *n.f.* *Pl:* **Draschfluaren**. Draschplauz; de Städ wua Jeträajd utjeklopt woat - threshing floor. *Category:* **6.2.6.3. Thresh.**

**Draschkausten** [dra:ʃkəustən] *n.m.* *Pl:* **Draschkaustes**. eene Maschien toom daut Jeträajd vom Stroo nämen - threshing machine.

**Draschklotz** [dra:ʃklɔts] *n.m.* *Pl:* **Draschkjlaz**. een Klotz dee äwa Jeträajd Stroo jeschlapt woat toom daut Jeträajd vom Stroo looss moaken - flail.

**Draschmaschien** [dra:ʃma:ʃin] *n.f.* *Pl:* **Draschmaschiene**. eene Maschien toom daut Jeträajd vom Stroo aufschlonen un utsäwen - threshing machine.

**Draschplauz** [dra:ʃplauts] *n.m.* *Pl:* **Draschplaza**. Draschflua; de Städ wua jedrascht woat - threshing place.

**Draschraut** [dra:ʃrout] *n.n.* *Pl:* **Draschräda**. een tankjet Raut toom Jeträajd vom Stroo looss moaken - threshing wheel.

**Draschschlap** [dra:ʃʃla:p] *n.f.* *Pl:* **Draschschlape**. eene Schlap toom Jeträajd vom Stroo looss moaken - threshing beam.

**Draschtiet** [dra:ʃtit] *n.f.* *Pl:* **Draschtieden**. de Tiet wan de Arnt reed es toom draschen - threshing time.

**Drauf** [drəuf] *n.m.* *Pl:* **Drow**. een jewesset bosich ranen von een Pieet - fast trot.

**draun** [drəun] *adv.* doaraun; aun waut naun - at it.

**dreblen** [drɛblən] *v.w.* sacht ranen - trot. *Category:* **1.6.4.1. Animal movement, 7.2.1.1.1. Run.**

**Drebellada** [drɛβɛla:dʌ] *n.n.* de Sied von een Pieet - flank of a horse.

**dredda** [drɛdʌ] *adj.* Ordinalzol fa dree; dee no däm tweeden - third. *Category:* **8.1.1.2. Ordinal numbers, 8.1.1.6. Fraction.**

**Dredde** [drɛdɛl] *n.m.* *Pl:* -. eent von dree äwareene Stekja dee toop een gaunset moaken - a third. *Category:* **8.1.1.2. Ordinal numbers, 8.1.1.6. Fraction.**

**dreddemol** [drɛdɛmo:l] *adv.* *Variant:* **dreddetmol**. daut mol daut daut dredde oppkjemt ooda steit - third time.

**dree** [drɛi] *num.* *Pl:* **dreen**. Numma; Kardinalzol: 3, Ordnungszol: 3., dredda - three. *Category:* **8.1.1.1. Cardinal numbers.**

**Dree'akj** [drɛi'ʔa:c] *n.n.* *Pl:* **Dree'akjen**. eene Form met dree Sieden un dree Akjen - triangle.

**dree'atlei** [drɛi'ʔa:tɛi] *adj.* dree veschiedne; dree Sachen - three of kind.

**dreedobbelt** [drɛiɔbɛlt] *adj.* met dree Schicht von waut; dreemol dobbelt - three-layered.

**Dree'eenichkeit** [drɛi'ʔɛiniçɛit] *n.f.* de Lia daut Gott, Jesus un de Heilja Jeist beides veschieden un doch eent sent - Trinity.

**dreefach** [drɛɪfa:χ] *adj.* met dree Sieden; dreemol; dreedobbelt; met dree dee toop eent moaken - treble; three-fold; triple. *Category:* **8.1.1.4. Multiples, 8.1.4.2. Increase.**

**Dreefoot** [drɛɪfʊt] *n.m. Pl: Dreefeet.* eene Sach soo aus Desch ooda Stool met dree Feet - tripod. *Category:* **6.6.5.2. Photography.**

**dreefootich** [drɛɪfʊtɪç] *adj.* met dree Feet ooda Been - three-legged.

**Dreejespaun** [drɛɪjespoun] *n.n. Pl: Dreejespauns.* een Jespaun toom dree Pieed väaspaunen - three-horse hitch.

**dreejoasch** [drɛɪjoaʃ] *adj.* met dree Joa; dree Joa oolt - three-year.

**Dreekaunt** [drɛɪkəunt] *n.m.* triangle.

1 • dreekauntja Kuarn; Buakweit - buckwheat.

2 • een Dree'akj; eene Form met dree Sieden - triangle. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine.**

**dreekauntich** [drɛɪkəuntɪç] *adj.* met dree Sieden ooda Kaunten - three-sided.

**dreemen** [drɛɪmən] *v.w.* eenen Droom haben; waut em Schlop seenen daut nich werkljich es - dream. *Category:* **3.2.1.2. Imagine, 3.2.7.1. Hope.**

**Dreema** [drɛɪmʌ] *n.m. Pl: -.* eena dee dreemt - dreamer. *Category:* **3.2.1.2. Imagine.**

**dreemnäsen** [drɛɪmne:sən] *v.w.* leicht entschloopen; enduslen - doze; daydream. *Category:* **5.7. Sleep, 3.1.2.3. Attention.**

**dreemol** [drɛɪmo:l] *adv.* emma wada bat dree mol - three times. *Category:* **8.1.1.3. Number of times.**

**Dreemolaundasch** [drɛɪmo:lunda:ʃ] *n.f.* eene Sort Bloomen - hydrangea. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine.**

**Dreeroda** [drɛɪro:dʌ] *n.m. Pl: Dreerodasch.* een Treisikjel; een eefachet Jestal met dree Rāda, eene Sett un een Stia daut een Kjint foaren kaun - tricycle. *Category:* **7.2.4.1.1. Vehicle.**

**Drees** [drɛɪs] *n.f. Pl: Dreesen. Variant: Drus.* een klijenet Jlett daut waut em Kjarpa rejieet, soo aus em Hauls, unjare Kjenn un uk em Kjarpa, dee kjennen enzint woaren ooda nich schaufen un Krankheit brinjen - gland. *Category:* **2.1.8. Internal organs.**

**Dreeschlach** [drɛɪʃla:χ] *n.m.* en Musikj, daut 1,2,3,1,2,3; de Takt met een stoakja Schlach un twee schwake Schläaj - three-quarter time in music; rhythmic sound of a gallop.

**dreeslen** [drɛɪslən] *v.w.* prachren; sea aunhoolent velangen - beg continually; plead. *Category:* **3.3.2. Request, 4.7.5.4. Defend against accusation.**

**dreestockich** [drɛɪstɔkiç] *adj.* dree Stock haben, soo aus een Jebied - three-storey.

**Dreetakt** [drɛɪta:kt] *n.m.* een Leet ooda musikalische Spell daut emma dän dredden Takt betoont - three quarter time.

**dreevieedel** [drɛɪviədɛl] *adj.* daut Poat daut dree von vea äwareene Vieedel väastalen; 75% - three-quarter.

**dreien** [drɛɪən] *v.w.* enne rund kjrieslen; Rechtunk endren - turn; revolve; rotate; spin. **De Wint dreit de Mäl emma wada enne rund.** The wind turns the propeller round and round. *Category:* **1.6.4.1. Animal movement, 2.6.3.1. Pregnancy, 7.2.2.6. Turn, 7.3.5. Turn something, 9.1.1.2. Become, change state, 7.2.2.7. Move in a circle, 8.4.5.1.6. Alternate, 1.6.1.8. Spider, 6.6.1.2. Spinning thread.**

**Dreibenkj** [drɛɪbɛŋc] *n.f. Pl: Dreibenkjen.* Jereetschoft toom aufdreien - lathe.

**Dreidää** [drɛɪdɛə] *n.f. Pl: Dreidäären.* eene Dää dee enne rund dreit, soo daut Menschen aun eene Sied nengonen un aun de aundre rut - revolving door.

**Dreikopp** [drɛɪkɔp] *n.m. Pl: Dreikjap.* eena dee doa dreikopt; eena dee aules aufsajcht - naysayer.

**dreikoppen** [drɛɪkɔpən] *v.w.* dän Kopp siedlinjs schedren toom "nä" sajen - decline. *Category:* **3.3.2.2. Refuse to do something, 3.3.5.2. Reject, 8.1.4.3. Decrease, 9.3.1.4. To a smaller degree.**

**dreimoazhen** [drɛɪmoʒəʒən] *v.w.* soo gonen daut et Hinjarenj han un trigj dukt; soo aus Enten gonen - waddle; waggle the posterior.

**Drei'orjel** [drɛɪ'ʔɔjəl] *n.f.* eene Orjel dee bie eene Wrang oppjetrocken mott - barrel organ; hurdy-gurdy.



**Dreipuat** [dreipuət] *n.n. Pl: Dreipuaten. Pl: Dreipuats.* een Puat met een plautet Raut met drie Spieekjen daut emma eena opp eemol tweschen twee Spieekjen derchjeit - turnstile.

**Dreipunkt** [dreipʊŋkt] *n.m. Pl: Dreipunkta.* de Punkt opp woone eene Duckstang dreit ooda schockelt - pivot; fulcrum. *Category: 7.2.2.7. Move in a circle, 6.7.8. Parts of tools, 7.3.2.4. Lift.*

**Dreischämél** [dreije:məl] *n.m. Pl: Dreischämels.* de Enrechtunk aun een Woagen ooda Schläden daut de Väawoagen wenjen kaun - swivelling bolster of the front part of a sleigh or wagon that permits it to turn.

**Dreischiew** [dreifjiv] *n.f. Pl: Dreischiewen.* eene Schiew plaut opp een Desch dee dreien kaun soo daut de Tapa, ooda Leemstrikja, doa siene runde Sachen strikjen kaun - turntable; potter's wheel. *Category: 3.5.9.5. Recorded music, 6.6.2.4. Working with clay.*

**dreiwén** [dreivən] *v.s.* drooen; wäm waut schljachtet ooda Trubbel vesprääkjen, wan hee nich deit waut eena haben well - threaten; menace. *Category: 3.3.3.8. Threaten.*

**dreiwent** [dreivent] *adj.* soo daut et schljacht opp to hoolen es; met Drief - imminent; impending; sinister; threatening; minatory. *Category: 8.4.6.4.1. Soon, 4.3.1.1. Bad, immoral, 3.3.3.8. Threaten, 4.4.2.2. Danger.*

**Dreiwscjeft** [dreivʃeft] *n.f. Pl: Dreiwscjeften.* eene lange Wal ooda Scheft vom Transmischen no de hinja Auss - drive shaft.

**drekjen** [dɾɛcən] *v.w.* squeeze.

1 • aun waut schuwen; eenjemoten schwoa opp waut ligjen ooda sennen; jebaudat sennen; waut schwoa sennen - squeeze; hug; press.

2 • jebaudat sennen; waut schwoa sennen; beduat sennen - worry; care.

3 • met eene Maschien Wieed ooda Bilda opp Papia moaken - print. **Daut niee Foon haft kjeene Wrang, blooss Kjneep toom drekjen.** The new phone has no crank, only buttons to push. **Hee haft daut schwoa; am drekjt siene Schult sea.** Things are hard for him; his debt depresses him. *Category: 7.3.2.9. Push, 4.1.8. Show affection, 7.3.4.5. Actions of the hand, 1.3.3.1. Dry, 3.3.3.5. Compel, 3.5.9.3. Newspaper, 6.2.1.4. Growing fruit, 6.2.1.5.1. Growing sugarcane, 6.6.7. Working with water, 7.7.4. Press, 8.3.1.3.1. Flat, 3.5.7.4. Publish, 6.4.1.1. Track an animal.*

**Drekja** [dɾɛcɹ] *n.m. Pl: Drekjasch.* eene dee eene Drekjarie haft un Bieekja ooda Bilda drekjen kaun; een Dinkj daut eena drekjen kaun toom waut jeweset doonen - printer.

**Drekjarie** [dɾɛca:ri] *n.f. Pl: Drekjarien.* een Jeschaft dee Jereetschoft haft toom Bieekja drekjen - printshop.

**Drekjmaschien** [dɾɛcma:jɪn] *n.f. Pl: Drekjmaschiene.* eene Drekjarie; eene Maschien toom väle Bläda met äwareene Wieed ooda Bilda drekjen - press; printer. *Category: 1.3.3.1. Dry, 3.3.3.5. Compel, 3.5.9.3. Newspaper, 6.2.1.4. Growing fruit, 6.2.1.5.1. Growing sugarcane, 6.6.7. Working with water, 7.3.2.9. Push, 7.7.4. Press, 8.3.1.3.1. Flat.*

**Drekjprass** [dɾɛcpɾa:s] *n.f. Pl: Drekjprassen.* eene Maschien toom Bieekja ooda Zadels drekjen - printing press; letterpress.

**drenjen** [dɾɛɲən] *v.w.* soo aus eene Grupp ooda een Wota jääjen waut schuwen; Druck haben - crowd; push. **Wan säwen Menschen sikj en eenen Volkswagen nendrenjen, dan es dee sea voll.** If seven people crowd into one VW, it is very full. *Category: 4.2.1. Come together, form a group, 4.2.1.7. Crowd, group, 7.2.5.4. Move together, 2.6.3.4. Labor and birth pains, 3.3.3.5. Compel, 7.3.2.9. Push.*

**Drenkj** [dɾɛɲc] *n.f. Pl: Drenkjen.* eene Städ toom Vee drenkjen - water pond; drinking pond; water hole. *Category: 1.3.1.4. Spring, well.*

**drenkjen** [dɾɛɲcən] *v.w.* daut Vee waut Wota jäwen toom drinkjen - water an animal.

**Drepp** [dɾɛp] *n.f. Pl: Dreppen.* Lakj; de Rääjen felt en Dreppen - drop of fluid; anaesthetic; mastitis. *See: Beteibungsmiddel. Category: 2.5.6.1. Pain, 2.5.7. Treat disease.*

**dreppen** [dɾɛpən] *v.w.* lakjen; en Lakjen ooda Dreppen faulen - drip. *Category: 1.3.2. Movement of water, 1.3.2.3. Drip.*

**dreppaun** *See main entry: droppaun.*

**dreplen** [drɛplən] *v.w.* sea leicht rääjnen - rain very lightly.

**Dreppenkende** [drɛpɛŋkɛndə] *n.f.* een Kende met een Minten Jeschmak - peppermint candy.

**Drepsdrell** [drɛpsdræf] *n.m. Pl: Drepsdrellen.* eena dee kjlien un eenjemoten vebiestat es - small; insignificant confused person. *Category: 8.2.1. Small, 8.4.6.5.1. Young.*

**drettieen** [drɛtiən] *num. Pl: drettieenen.* Numma; Kardinalzol: 13; Ordnungszol: 13., drettieenda - thirteen. *Category: 8.1.1.1. Cardinal numbers.*

**Drettieendel** [drɛtiəndəl] *n.n. Pl: -. daut drettieende Poat; een Poat von 13 äwareene dee een gaunset moaken - thirteenth part.*

**drieech** [driɛχ] *adj.* onen Wota ooda Feichtichkjeit sennen - dry; arid; sere. *Category: 1.1.3.8. Drought, 1.2.3. Solid, liquid, gas, 1.3.3.1. Dry, 8.3.7.8.4. Preserve.*

**Drieechlaunt** [driɛχləunt] *n.n. Pl: Drieechlenda.* Launt daut too drieech es toom akren - dry land. *Category: 1.2.1. Land, 1.3.1.5. Island, shore.*

**drieechmoaken** [driɛχmɔakən] *v.s.* diaper a child.

1 • Winjel fresch omspalden; de naute Winjel aufnåmen un eene drieeye jäwen - diaper a child.

2 • Wota aufweschen ooda aufdonsten - dry; dessicate.

**drieeyen** [driɛjən] *v.w.* Nauts aufweschen; drieech moaken; Wota loten aufdonsten - dry. *Category: 1.1.3.8. Drought, 1.2.3. Solid, liquid, gas, 1.3.3.1. Dry, 8.3.7.8.4. Preserve.*

**Drieeyetiet** [driɛjətɪt] *n.f. Pl: Drieeyetieden.* eene Tiet woa daut butajeweenlich weinich rääjent - drought. *Category: 1.1.3.8. Drought, 1.3.3.1. Dry.*

**Drief** [drɪf] *n.m. Pl: Driefs.* daut waut eenem drift; waut eenem Uasoak jeft toom waut doonen - motive; challenge. *Category: 9.6.2.5.1. Reason, 4.8.2. Fight.*

**driest** [drɪst] *adj.* jewoacht; brow; nich schuchta - bold; forward; confident; brassy; audacious; presumptuous. *See: brow. Category: 4.4.3.1. Brave, 8.5.1.1. In front of, 8.5.2.1. Forward, 3.4.1.5. Confident, 9.4.4.2. Sure, 8.3.7.7.1. Wrong, unsuitable.*

**Driestheit** [drɪstheit] *n.f.* daut brow sennen; daut onen Schu en waut nengonen - temerity.

**driewen** [drɪvən] *v.s.* drive.

1 • joagen; met Jewault schuwen - chase.

2 • een Jereetschoft dreien moaken ooda aum dreien hoolen; Spos moaken - propel; set in motion.

3 • leiden en Spos ooda Ulkjen - create a stir. **De Wint drift de Walen aum Launt naun.** The wind propels the waves against the land. **Een Moota drift daut gaunse Jereetschoft un helt daut aum dreien.** One motor powers the whole machine and keeps it turning. *Category: 7.3.1.1. Throw, 7.3.3.5. Drive along, 8.4.6.1. Start something.*

**Driewasch** *n.pl.* dee Weedoag bie de Jeburt - labour pains.

**Drill** [drɪl] *n.f. Pl: Drillen; Drills.* Jereetschoft toom Sot oppe Stap seien - drill; seeder. *Category: 6.7.1.1. Poking tool, 7.8.5. Make hole, opening.*

**Drillinje** [drɪlɪŋə] *n.pl.* drie Kjinja dee aum selwjen Dach von eene Mutta jebuaren sent - triplets. *Category: 2.6.3.7. Multiple births, 8.1.1.5. Numbered group.*

**Drillinkj** [drɪlɪŋk] *n.m. Pl: Drillinje.* eent von drie Kjinja dee aum selwjen Dach von eene Mutta jebuaren sent - triplet.

**drinjent** [drɪŋɛnt] *adj.* sea needich; meist aun de latste Jelääjenheit - urgent; earnest; insistent; fervent; imperative. *Category: 8.3.7.5. Important, 9.4.2.3. Necessary, 4.2.8.1. Serious, 3.3.3.4. Insist, 3.4.1.4.2. Enthusiastic, 8.3.4. Hot.*

**drinkjen** [drɪŋkən] *v.s.* Wota (ooda waut flissendjet) em Mul nämen un oppschlucken - drink; imbibe. *Category: 5.2.2.7. Drink, 5.2.3.6. Beverage, 5.2.3.7.2. Drunk.*

**Drinkja** [drɪŋkʌ] *n.m. Pl: Drinkjasch.* Supa; eena dee Alkohol drinkjt - drinker.

**drinkjboa** [drɪŋkboʌ] *adj.* waut to drinkjen es - potable; drinkable. *Category: 1.3.6. Water quality.*

- Drinkjeswota** [drɪŋcəsvo:tʌ] *n.n.* Wota daut goot jenuach es toom drinkjen - potable water.
- Drinkjefäss** [drɪŋcɛfɛ:s] *n.n.* *Pl:* **Drinkjefässa**. een Dinkj, soo aus een Kuffel, ut daut eena drinkjt - drink container.
- Drinkjopfa** [drɪŋcɔpfa] *n.n.* *Pl:* **Drinkjopfasch**. een Opfa bie woont Bloot ooda Wien oppem Fia jegoten woat - libation.
- Drinkjstoff** [drɪŋcstɔf] *n.n.* waut eena drinkjt - drinks.
- Drips** *n.m.* *Pl:* -. eene sea kjliene Mot; een kjliena; ve'acht weinich - drip; small amount; small one; disparaging amount.
- droagen** [drɔagən] *v.s.* carry.
- 1 • waut opphäwen un eene Strakj metnämén; waut opp sikj nämén - carry; wear.
- 2 • von een Boom: Frucht haben - bear fruit. *Category:* **2.6.3.1. Pregnancy, 6.7.7. Container, 7.3.1. Carry, 7.3.8. Transport, 5.3.7. Wear clothing, 7.9. Break, wear out.**
- Droaga** [drɔaɣʌ] *n.m.* *Pl:* **Droagasch**. eena dee waut drajcht - bearer. *Category:* **7.3.1. Carry.**
- Droagbaunt** [drɔagbɔunt] *n.m.* *Pl:* **Droagbenja**. de Benja toom Lintbekjxen hoolen daut see nich raufrutschen - suspenders.
- droagboa** [drɔagbɔa] *adj.* soo daut et jeit to droagen; soo daut et jeit ut to hoolen - portable. *Category:* **7.2.1.6. Steady, unsteady, 7.3.1. Carry.**
- droagent** [drɔagent] *adj.* met een Junget daut noch nich to Welt jekomen es - pregnant. *Category:* **2.6.3.1. Pregnancy.**
- Droagstang** [drɔagsta:ŋ] *n.f.* *Pl:* **Droagstangen**. eene Stang opp dee waut jedroacht woat - carrying rod.
- Droagstenda** [drɔagstɛndʌ] *n.m.* *Pl:* **Droagstendasch**. Stendasch dee waut droagen - bearing beam.
- Droak** [drɔak] *n.m.* *Pl:* **Droaken**. daut waut eena aum Enj von eenen langen Baunt binjt un sikj dan em Wint huach enne Loft häft - kite; dragon. *Category:* **1.6.1.2. Bird, 4.2.7. Play, fun, 7.2.4.3. Fly, 4.9.2. Supernatural being.**
- Droat** [drɔat] *n.f.* *Pl:* **Droaten**. Tracht; Oat; soo aus jeweentlich; schmiedich sennen - custom. *Category:* **4.3. Behavior, 4.3.9.1. Custom.**
- drock** [drɔk] *adj.* met väl Oabeit; flietich - busy; occupied with work. *See:* **flietich**. *Category:* **6.1.2.3.2. Work hard, 6.1.2.3.3. Busy.**
- Drocketiet** [drɔkɛtɪt] *n.f.* *Pl:* **Drocketieden**. eene Tiet wan daut sea drock es un väl to doonen es - busy season; busy time.
- Drockichkjeit** [drɔkiçɛit] *n.f.* *Pl:* **Drockichkjeiten**. daut waut eenem drock moakt - preoccupation. *Category:* **3.4.1.4.3. Obsessed.**
- Drogg** [drɔg] *n.n.* Medizien - drug. *Category:* **2.5.7.2. Medicine, 5.2.5. Narcotic.**
- Droggstua** [drɔgstua] *n.n.* *Pl:* **Droggstuasch**. een Stua wua Medizien vekoft woat; een Jeschaft toom väajeschräwne Medizien kjeepe - drugstore; pharmacy. *Category:* **2.5.7.2. Medicine, 2.5.7.4. Hospital.**
- drollich** [drɔliç] *adj.* butajeweentlich, intressaunt, vedreit - queer. *Category:* **8.3.5.3.4. Strange.**
- Dromm** [drɔm] *n.f.* *Pl:* **Drommen**. bie de Bräks von een Foatich, de opne Drommel aun een Raut, benna woont de Bräkschoo utspreeden toom daut Raut stellhoolen moaken - drum. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds, 4.2.3.5. Musical instrument.**
- Drommel** [drɔmɛl] *n.f.* *Pl:* **Dromlen**. een Tonkje met ladane Enja, opp woone jeschloagen woat toom een Jelud moaken - drum. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds, 4.2.3.5. Musical instrument.**
- dromlen** [drɔmlɛn] *v.w.* opp eene Drommel schlonen toom Jelud moaken; endrajchtich schlonen met een Jelud - drum. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds, 4.2.3.5. Musical instrument.**
- Drommel Duw** [drɔmɛl dyv] *n.f.* *Pl:* **Duwen**. eene Sort Duwen dee een Jelud moaken soo aus dromlen - drumming pigeon.
- Dronsel** [drɔnsɛl] *n.m.* *Pl:* **Dronsels**. een korta Baunt - short string.

**dronslen** [drɔ̃nslən] *v.w.* schoslich aunjebungen - tie poorly.

**dronslich** [drɔ̃nslɪç] *adj.* vedronselt; derchenaunda; vekjnept; vezoddat - knotted. *Category:* **8.3.1.5. Bend.**

**drooen** [drəʊən] *v.w.* dreiwen, Schoden ooda Trubbel vesprääkjen wan waut nich woaren woat - threaten. *Category:* **3.3.3.8. Threaten.**

**Droom** [drəʊm] *n.m. Pl: Dreem.* waut eena dreemt; waut eena biem schlopen sitt waut nich werkjlich soo es - dream; reverie; wool-gathering. *Category:* **3.2.1.2. Imagine, 3.2.7.1. Hope.**

**Droombilt** [drəʊmbɪlt] *n.n. Pl: Droombilda.* waut vääjestaldet; waut jewenschtet; Fantasie - fantasy; phantasm. *Category:* **3.2.1.2. Imagine.**

**droppaun** [drɔ̃pɔ̃n] *adv. Variant: doaropp aun; dreppaun.* aufhenjich von; Toophank haben - dependent on.

**droppaunkomen** [drɔ̃pɔ̃nkɔ̃:mən] *v.s.* onbedinjt needich sennen; wichtich sennen - depend on; matter. *Category:* **4.3.5.3. Reliable, 8.1.7.3. Need, 1.2.2. Substance, matter, 3.5.1.2. Talk about a subject, 9.1.3.1. Physical, non-physical.**

**Droschkje** [drɔ̃ʃcə] *n.f.* en Russlaunt een Fadawoagen - Russian carriage; carriage; cab. *See: Fadawoagen. Category:* **7.2.4.1.1. Vehicle.**

**Drosel** [drɔ̃:səl] *n.f. Pl: Drosels.* een Zodda von Baunt ooda Hoa - piece of string.

**droslen** [drɔ̃slən] *v.w.* derchenaunda kjriien; vekjneppen - tie together superficially.

**droslich** [drɔ̃slɪç] *adj.* vezoddat; vekjnept - helter-skelter. *Category:* **7.5.5.1. Disorganized.**

**Drot** [drɔ̃:t] *n.m. Pl: Dräd.* een Twierem; een iesana Twierem ooda Drot - wire; thread. *Category:* **6.6.2.3. Working with metal, 6.6.8.1. Working with electricity, 7.5.4.1. Rope, string, 6.6.1.2. Spinning thread, 6.7.5. Fastening tool.**

**Drotaunhola** [drɔ̃:təunho:lʌ] *n.m. Pl: Drotaunholasch.* eene Tang ooda Jereetschoft toom Drot stiew holen; Tritz; Duj - wire stretcher; block and tackle. *See: Duj; Kurbel; Tritz. Category:* **6.7.4. Lifting tool.**

**Drotdäa** [drɔ̃tɔ̃dɛa] *n.f. Pl: Drotdäaren.* eene Däa met Mauschendrot enne Städ Glauss em Fensta soo daut Ojjezeffa buten blift un fresche Loft nenn kaun - screen door. *Category:* **6.5.2.4. Door.**

**Drotfensta** [drɔ̃tʃfɛnstʌ] *n.n. Pl: Drotfenstren.* een Fensta daut Mauschendrot ooda Fenstadrot enne Städ Glauss haft - screen window.

**drotna** [drɔ̃tnʌ] *adj.* von Drot jemoakt - wire. *Category:* **6.6.2.3. Working with metal, 6.6.8.1. Working with electricity, 7.5.4.1. Rope, string.**

**Drotnorecht** [drɔ̃tnɔ̃:rɛçt] *n.f. Pl: Drotnorechten.* Tellegram; eene Norecht dee bie dän Drot delenjd de Bon jeschekjt woat - telegram; wireless message. *Category:* **3.5.9.6. Communication devices.**

**Drottang** [drɔ̃tʌ:ŋ] *n.f. Pl: Drottangen.* eene Tang; een Jereetschoft toom Drot hauntieren - pliers; tongs for handling wire. *Category:* **6.7.6. Holding tool.**

**Drowa** [drɔ̃:vʌ] *n.m. Pl: Drowasch.* een Pieet daut wellich rant; Rana - trotter.

**Druck** [drʊk] *n.m.* daut waut drenjt; de Mot von woo sea waut drenjt - pressure; stress; press. *Category:* **3.3.3. Influence, 3.3.3.5. Compel, 3.4.2.1.6. Upset, 6.1.2.3.3. Busy, 7.3.2.9. Push, 8.2.9. Weigh, 2.5.2. Disease, 3.4.2.4.1. Worried, 3.5.3.1. Word, 1.3.3.1. Dry, 3.5.9.3. Newspaper, 6.2.1.4. Growing fruit, 6.2.1.5.1. Growing sugarcane, 6.6.7. Working with water, 7.7.4. Press, 8.3.1.3.1. Flat.**

**Druckfäla** [drʊkfɛ:lʌ] *n.m. Pl: Druckfälasch.* een Fäla en daut waut jedrekjt es - misprint. *Category:* **4.3.6.4. Mistake.**

**Drucklata** [drʊkla:tʌ] *n.f. Pl: Drucklatren.* en eene Drekjarie, daut Stekj daut eene Lata drekjen kaun; een Stiel von Latren biem drekjen - type for printing.

**Druckschreft** [drʊkʃrɛft] *n.f. Pl: Druckschreften.* de Mot ooda Stiel von Buakstowen - minion.

**druglich** [drʊgɪç] *adj.* dikj; runt un voll; fat - chubby; dumpy; portly; pleasingly plump. *Category:* **8.2.3.2. Fat person.**

**Druglichkjeit** [drʊgɪçkɛit] *n.f.* de runda ooda fata Toostaunt - plumpness.

**drumshaulwen** *See main entry: doaromshaulwen.*



**Drunk** [druŋk] *n.m.* *Pl.*: -. daut waut eena drinkjt; een eemol drinkjen - drink; punch. *Category*: **5.2.2.7. Drink, 5.2.3.6. Beverage, 5.2.3.7.2. Drunk, 2.5.3. Injure, 6.7.1.1. Poking tool, 7.7.1. Hit.**

**drunkfalic** [druŋkfa:liç] *adj.* en Jfoa sennen too vâl to drinkjen - prone to alcoholism.

**Drunsel** [druŋsəl] *n.m.* *Pl.*: **Drunsels**. schliemja Drot enne Malkj biem malkjen - old piece of string.

**drunsllich** [druŋsliç] *adj.* met schliemje Dräd - with threads.

**Drus** *See main entry: Drees.*

**Drusch** [druʃ] *n.m.* *Pl.*: -. Klaups; Stuks - sudden slap or punch.

**druschen** [druʃən] *v.w.* klaupsen; stuksen - slap. *Category*: **7.7.1. Hit.**

**Druw** [dryv] *n.f.* *Pl.*: **Druwen**. Jereetschoft toom met een Boa een rundet Loch boaren - brace (carpentry).

**du** [dy] *pron.* Aunrädform fa de Persoon dee eena aunrät - you. *Category*: **9.2.3. Pronouns.**

**Dua** [dua] *n.f.* lange Tiet; waut lang blift es "oppe Dua" - permanence.

**duaren** [duəɹən] *v.w.* *Variant*: **duren**. äwa waut besorcht sennen; beduat sennen - worry. *Category*: **3.4.2.4.1. Worried.**

**duagen** *See main entry: daugen.*

**Duak** [duək] *n.n.* *Pl.*: **Dieekja**. *Dim.*: **Duakje**. een veakauntjet Zeich daut een Frumensch oppem Kopp drajcht entwäda toom woam sennen ooda wiels daut vonne Kjoakj velangt es - shawl; kerchief. *Category*: **5.3.2. Women's clothing.**

**duarhauff** [duəɹhauft] *adj.* oppe Dua; waut uthoolen woat - durable; lasting; enduring; permanent. *Category*: **8.4.7. Continue, persevere, 3.3.1.7. Stubborn, 8.4.2.2. A long time, 7.2.1.6. Steady, unsteady, 7.2.7. Not moving, 7.2.7.2. Stay, remain, 7.5.2.4. Remove, take apart, 8.4.6.6.4. All the time.**

**Ducht** [duxt] *n.f.* Krauft dee een Mensch haft toom schaufen - energy; strength. *Category*: **2.4.3. Energetic, 6.1.2.3.4. Power, force, 2.4.1. Strong, 8.3.6.1. Strong, brittle.**

**Duck** [dʊk] *n.f.* *Pl.*: **Ducken**. eene Stang ooda een Brat toom waut ducken - lever; pry. *Category*: **6.7.4. Lifting tool, 6.7.8. Parts of tools, 7.3.2.4. Lift, 2.3.1.3. Examine, 4.3.4.6. Meddle.**

**ducken** [dʊkən] *v.w.* pry with lever.

1 • met ne Stang ooda Duckstang waut opphäwen; schoklen - pry with a lever; bob up and down in water.

2 • schoklen - go off kilter.

**dukren** [dʊkrən] *v.w.* schoklen; emma wada sikj han un trigj bewäajen - rock; teeter; waddle. *Category*: **1.2.2.2. Rock, 4.2.3. Music, 7.2.2.8. Move back and forth.**

**Duckadeia** [dʊka:deia] *n.f.* *Pl.*: **Duckadeiasch**. een Spell fa Kjinja wua eena opp jieda Enj Brat sett un han un trigj dukren - see-saw; teeter-totter.

**Duckpunkt** [dʊkpuŋkt] *n.m.* *Pl.*: **Duckpunkta**. de Punkt opp waut sikj waut dukt - fulcrum. *Category*: **6.7.8. Parts of tools, 7.3.2.4. Lift.**

**Duckstang** [dʊksta:ŋ] *n.f.* *Pl.*: **Duckstangen**. eene Stang dee toom ducken jebrukt woat; Koofoot - pry bar.

**Duddelsak** [dʊdɛlsa:k] *n.m.* *Pl.*: **Duddelsakj**. een Instrument von Schottlaunt daut een bät no eene Orjel hieet un daut de Späla ver sikj drajcht un en eentwajch emma mea Loft nenpust toom dän Toon jäwen - bagpipe.

**dudlen** [dʊdlən] *v.w.* schluaren; Tiet onneedich vebrucken - dawdle; waste time. *Category*: **7.2.1.2.1. Move slowly.**

**duften** [duftən] *v.w.* een scheenen Jeroch aufjäwen, soo aus Bloomen - waft. *Category*: **2.3.4. Smell.**

**Duj** [dyj] *n.f.* *Pl.*: **Dujen**. eene Tritz; een Jereetschoft von Strank un Räda toom waut schwoaret opphäwen; Drotauhola - block and tackle; windlass; winch. *See*: **Drotauhola; Kurbel; Tritz.** *Category*: **6.7.4. Lifting tool.**

**dujjen** [dʊjən] *v.w.* hit.

1 • schlönen; steeten - hit.

2 • schwoafalich wieda komen - plod; progress with difficulty. *Category:* **2.5.3. Injure, 6.7.2. Pounding tool, 7.7.1. Hit, 7.2.1.1. Walk, 7.2.1.2.1. Move slowly.**

**dukrich** [dʊkriç] *adj.* soo daut et leicht duckat; - tippy.

**dulden** [dʊldən] *v.w.* Jedult met waut haben; waut uthoolen - tolerate. *Category:* **4.3.1.5. Patient.**

**Duldunk** [dʊldʊŋk] *n.f. Pl: Duldungen. Variant: Duldinj.* Jedult; een Uthoolen - tolerance; sufferance. *Category:* **4.3.6. Self-controlled.**

**dumedreien** [dymɛdrɛiən] *v.w.* de Dumes eena äwa dän aundren dreien toom Tietvedrief - twiddle thumbs.

**Dumen** [dymən] *n.m. Pl: Dumes.* de korta dikja Finja aun de Haunt jääjenäwa von de aundre Finjasch - thumb. *Category:* **2.1.3.3. Finger, toe.**

**Dumeskrauft** [dymɛskrɔuft] *n.f.* de Krauft von een Piston - power of an automatic jack.

**Dun** [dyn] *n.f. Pl: Dunen.* de wolje Hoa aun een Sot wuamet daut flieejen kaun - soft feather; down; fuzz; eiderdown. *Category:* **6.3.7. Animal products, 8.2.6.4. Low, 8.5.2.5. Down.**

**dun** [dyn] *adj.* bedrunken; besopen - drunk. *Category:* **5.2.2.7. Drink, 5.2.3.7.2. Drunk.**

**Dung** [dʊŋ] *n.n. Pl: -.* Firtelleisa; waut oppe Stap jestreit woat daut de leed dolla drift - fertilizer. *Category:* **6.2.2.3. Fertilize a field.**

**dunich** [dyniç] *adj.* soo aus Dunen; met Dunen - downy.

**dunkel** [dʊŋkəl] *adj.* diesta, onen väl Licht; greiw; schwoat; jriess; schwierig; nich mootich - obscure; dark; cloudy; bleak; dim; murky sombre. **Wan de dikje Wolkjen äwatrakjen, woat daut dunkel.** When the thick clouds cover us, it becomes dark. *Category:* **1.1.3.2. Cloud, 3.2.3.1. Known, unknown, 3.2.3.3. Secret, 3.2.4.3. Mysterious, 8.3.3.2. Dark, 8.3.3.3. Color, 1.1. Sky, 3.4.2.1. Sad, 2.3.1.5. Visible, 8.3.3.1.1. Light source.**

**dunklen** [dʊŋklən] *v.w.* dunkel woaren; met Wolkjen betrakjen - dark. *Category:* **8.3.3.2. Dark, 8.3.3.3. Color.**

**dunkelbrun** [dʊŋkɛlbryn] *adj.* schwoat brun; eene dunkle brune Kalia - dark brown; swarthy. *Category:* **2.1.4. Skin.**

**Dunkelheit** [dʊŋkɛlheit] *n.f.* daut dunkel ooda diesta sennen; de Mesmoot - gloom; darkness; invisibility; obscurity. *Category:* **8.3.3.2. Dark, 2.3.1.5. Visible.**

**dunkelroot** [dʊŋkɛlrøut] *adj.* met eene dunkle roode Kalia; soo aus de Kalia von jedreejdet Bloot - dark-red.

**dunkelsiedich** [dʊŋkɛlsidiç] *adj.* onmootich; met dunkle Utsecht - pessimistic. *Category:* **3.2.7.2. Hopeless.**

**Dups** [dʊps] *n.m. Pl: Dupsen.* Schosel - dunce. *Category:* **3.2.1.4. Stupid.**

**Durango** [dyra:ŋo:] *pn.* een 'Estado' ooda Prowins en Meksiko - Durango.

**duren** *See main entry: duaren.*

**Durrak** [dʊra:k] *n.m.* een Koaten Spell - card game popular among the Mennonites in Russia.

**Dus** [dys] *n.f. Pl: Dusen.* diesel injector.

1 • een Injekta soo aus aun een Diesel Moota - diesel injector.

2 • een butajeweenelja Mensch - a remarkable person.

**dus** [dys] *adj.* met too väl Kjeeda; dunkel bewolkjt - over-dressed; overcast. *Category:* **1.1.3.2. Cloud.**

**uschen** [dʊʃən] *v.w. Variant: duzhen.* sikj unja een Spretza boden ooda waschen - bathe; shower; douche. *See: boden.* *Category:* **2.6.4.1.1. Care for a baby, 5.6.2. Bathe, 1.1.3.3. Rain, 7.2.2.5.1. Fall.**

**Dusel** [dʊzɛl] *n.m. Pl: Dusels.* eena dee duslich es; Domkopp; eena dee eefache Fäla moakt - sleepy head; moron. *Category:* **3.2.1.4. Stupid.**

**dusent** [dysɛnt] *num. Pl: dusende.* Numma; Kardinalzol: 1.000; Ordnungszol: dusentsta - thousand.

**Dusentstel** [dysɛntstɛl] *n.n. Pl: -.* daut dusentste Poat; eent von dusent äwareene dee een ganuset moaken - thousandth part.

- duslich** [dʊsliç] *adj.* nich kluak; nich väabedocht; nich bie kloaren Kopp sennen - stupid; zany. *Category:* **3.2.1.4. Stupid, 3.5.5. Foolish talk, 4.2.8. Humor.**
- Dutz** [dʊts] *n.f. Pl:* -. eene Dutz sent 12 - dozen. *Category:* **8.1.1.5. Numbered group.**
- dutzent** [dʊtsɛnt] *adj.* met jewesse Dutz - dozen. *Category:* **8.1.1.5. Numbered group.**
- Duw** [dyv] *n.f. Pl:* **Duwen.** *Dim.: Dufkje.* een Voagel, greiw, witt ooda brun, daut foaken bie eenen oolen Staul läft, dee kjennen groot jenuach sennen toom Duwenbroden moaken - dove; pigeon. *Category:* **1.6.1.2. Bird, 6.3.6. Poultry raising.**
- Duwenbroden** [dyvɛnbʁoːdɛn] *n.m. Pl:* **Duwenbrodes.** een Broden von Duwen; eene Moltiet von jebrodne Duwen - roast dove.
- Duwenflicht** [dyvɛnfloxt] *n.f. Pl:* **Duwenflochten.** de Oat von flieejen von Duwen - flight of pigeons.
- Duwenhofkje** [dyvɛnhɔfçɛ] *n.f. Pl:* **Duwenhofkjes.** eene Sort Hofkje ooda Voagel daut aundre Väajel frat-goshawk. *Category:* **1.6.1.2. Bird.**
- Duwenklotje** [dyvɛnklɔçɛ] *n.n. Pl:* **Duwenklotjes.** een Behelta toom Duwen droagen, met jenuach Lajcha daut dee nich stekjen brucken - dove coop.
- Duzhnak** [dʊʒna:k] *n.m. Pl:* **Duzhnaken.** een eefacha ooda behindada Mensch - simpleton.
- dwäa** [dvɛa] *adv.* dedwäa; siedlinjs; von Sied to Sied - sideways.
- Dwäagauss** [dvɛayɔʊs] *n.f. Pl:* **Dwäagaussen.** de Gauss dee dedwäa äwa een Wajch rant; een Kjriez wajch - village street running at right angles to the main street; crossroad; avenue. *See:* **Gauss.** *Category:* **6.5.4.1. Road.**
- dwäaräwa** [dvɛare:vʌ] *adv.* de gaunse Breed; von Sied bat Sied - across sideways.
- Dwäaschien** [dvɛaʃɪn] *n.f. Pl:* **Dwäaschiene.** daut Poat von eene Schien daut no väaren ooda hinjen vom Staul rutstakjt - building for storing grain and fodder or machinery annexed at right angles to the barn.
- Dwäastang** [dvɛasta:ŋ] *n.f. Pl:* **Dwäastangen.** eene Stang dee dedwäa rant - perpendicular rod.
- Dwäastekj** [dvɛastɛç] *n.n. Pl:* **Dwäastekja.** daut Stekj daut dedwäa äwa waut steit; een Stekj daut von eene Sied bat de aundre jeit - cross-piece.
- Dwank** [dva:ŋk] *n.m.* een groota Muss; waut eenem dwinjt ooda drift - coercion; compulsion; duress. *Category:* **3.3.3.5. Compel.**
- dwaulen** [dvɔulɛn] *v.w.* nich väabedocht verwoaz gonon - rush headlong into.
- dwautsch** [dvɔʊtʃ] *adj.* nich bie kloaren Kopp sennen; nich rajcht denkjen soo aus en eenje Narfen Krankheiten - mentally unbalanced.
- Dwautschhauns** [dvɔʊtʃhɔʊns] *n.m. Pl:* **Dwautschhaunsen.** een dwautscha Mensch; eena dee Narfenkrank es - mentally unbalanced person.
- dwinjen** [dvɪŋɛn] *v.s.* droagen kjennen; uthoolen; stoakj jenuach fa waut sennen; betolen kjennen - be able to do; be able to accomplish; be strong enough for something (as in lifting a weight); afford.
- Dwoaj** [dvɔaj] *n.f. Pl:* -. Gloms met suaren Schmaunt un Solt un Kjriedarie enjerieet, un dan een poa Doag oppe woame Schatelbenkj jesäten haft - spiced, slightly aged cottage cheese balls.
- dwoarauslich** [dvɔarɔʊsliç] *adj.* soo aus een Duzhnak; nich derchjedocht - silly; stupid. *Category:* **3.2.1.4. Stupid, 3.5.5. Foolis**

## E - e

**e** See main entry: **de**.

**ea** [ea] *adv.* tiedja; ver eene jewesse Tiet; verhaa - sooner; first; before. *Category:* **8.4.6.4.1. Soon, 8.1.1.1.1. One, 8.1.1.2. Ordinal numbers, 8.4.5.1.2. First, 9.3.1. Degree, 8.4.5.2. Before, 8.4.6.2. Past, 8.5.1.1. In front of.**

**Ead** See main entry: **leed**.

**Eden** [ɛdɛn] *pn.* de Goaden en 1. Mose wua Adam un Eva läwden - Eden.

**Edom** [ɛdo:m] *pn.* en biblische Tiet wia dit een Volkj dee von Esau aufstaumden, äa Launt wia Oosten von Israel - Edom.

**Edomita** [ɛdo:mita] *n.m. Pl:* - een Mensch von Edom - Edomite.

**Eed** [ɛɪd] *n.f.* eene ladje Jääjent; eene Jääjent wua soo to sajen nuscht es - barrenness; desert; wilderness; desolation. *Category:* **1.2.1.6. Forest, grassland, desert, 4.1.7.1. End a relationship, 4.3.3.3. Abandon.**

**eed** [ɛɪd] *adj.* jiest; soo to sajen ladich ooda onen waut wietvollet; fooss - barren; desolate. *See: jiest; fooss. Category:* **2.6.3.8. Fertile, infertile, 8.1.8.1. Empty, 3.4.2.1. Sad, 4.6.7.3. Countryside.**

**Eedzh** [ɛɪdʒ] *n.f. Pl: Eedzhen.* een deepa Foodatroch - deep trough or manger for feeding cattle located on the floor of the barn.

**eefach** [ɛɪfa:χ] *adj. Variant: eenfach.* nich komplizieet; nich bunt ooda sea straum; leicht to doonen ooda vestonen - simple; elementary. *Category:* **3.2.1.4. Stupid, 4.3.2.2. Humble, 7.5.8. Simple, complicated, 8.3.8.1. Simple, plain.**

**Eefelt** [ɛɪfɛlt] *n.m. Pl: Eefelts.* eena dee nich väl weet ooda vesteit; een hoatlieeja - simpleton; half-wit; idiot; simplicity. *Category:* **3.2.1.4. Stupid.**

**eefeltich** See main entry: **eenfeltich**.

**Eefeltspensel** [ɛɪfɛltspɛnsɛl] *n.m. Pl: Eefeltspensels.* Eefelt; eena dee nich väl weet - nincompoop.

**eegol** [ɛɪɣo:l] *adv.* dän tietäwa; emma wada; pinkjlich - continually.

**Elefaunt** [ɛɪlɛfaʊnt] *n.m. Pl: Elefaunten.* een Tia met een Rissel un twee spetze Hieena von Aulfenbeen; daut jratste Tia oppem Launt, daut es tus en Afrika un Indien - elephant. *Category:* **6.3.1.7. Beast of burden.**

**Eelj** [ɛɪl] *n.f. Pl: Eeljen.* dennet Schmää ooda Fat - oil. *Category:* **1.2.3.2. Oil, 5.2.3.3.5. Cooking oil, 5.4.5. Anoint the body, 5.5.6. Fuel, 6.6.2.9. Working with chemicals.**

**eeljen** [ɛɪlɛn] *v.w.* Eelj opp waut jeeten; schmäären - oil; lubricate. *Category:* **1.2.3.2. Oil, 5.2.3.3.5. Cooking oil, 5.4.5. Anoint the body, 5.5.6. Fuel, 6.6.2.9. Working with chemicals.**

**Eeljbilt** [ɛɪlbɪlt] *n.n. Pl: Eeljbild.* een Bilt met Eeljfoaw jemolt un jetuscht - oil painting.

**Eeljboom** [ɛɪlbøʊm] *n.m. Pl: Eeljbeem.* Oliewenboom - olive tree.

**Eeljfia** [ɛɪlfia] *n.n. Pl: Eeljfiash.* een Fia en woont Eelj brent - oil fire. *Category:* **5.5. Fire.**

**Eeljfoaw** [ɛɪlfɔʊw] *n.f. Pl: Eeljfoawen.* eene Sort Foaw dee met soowaut aus Turpention to dennen un reinmoaken jeit - oil-based paint.

**eeljich** [ɛɪliç] *adj.* schmäärich; schmurzich - oily. *Category:* **1.2.3.2. Oil, 2.1.4. Skin.**

**Eeljkaun** [ɛɪlkəʊn] *n.f. Pl: Eeljkaunen.* een blajchna Behelta fa Eelj - oil can.

**Eeljowen** [ɛɪlo:vən] *n.m. Pl: Eeljowes.* een Heiza dee Eelj brent; Jereetschoft toom Eelj brennen toom eene Stow woam moaken - heater. *Category:* **5.5.7. Fireplace, 8.3.4. Hot.**

**Eeljprass** [ɛɪlprɑ:s] *n.f. Pl: Eeljprassen.* eene Prass ooda Jereetschoft toom Eelj ut Sot rutprassen - oil press.

**eemol** See main entry: **eenmol**.

**Eemskje** [ɛɪmscɛ] *n.f. Pl: -.* een kjliena Kjniepa dee enne leed sien tusmoakt - ant. *Category:* **1.6.1.7. Insect.**

**Eemskjefräta** [ɛɪmscɛfrɛ:tʌ] *n.f. Pl: Eemskjefrätasch.* een Tia daut Eemskje frat - anteater. *Category:* **1.6.1.1.6. Anteater, aardvark.**

**Eemskjeklumpen** [ɛɪmscɛklɔmpɛn] *n.m. Pl: Eemskjeklumpes.* een Hupen dee von Eemskje toopjedroacht es - ant hill.

**Eemskjesuastoff** [ɛɪmscɛzʊɛstɔf] *n.n.* Eemskje Jeft; eene Sort Jeft von dee Eemskje dootgonen - formic acid.

**een** [ɛɪn] *indef.art.* onbestemdet Jeschljachtswuat ooda Artikel - a; an; one. *Variant: ee. Category:* **9.2.3.5. Demonstrative pronouns, 8.1.1.1. Cardinal numbers, 8.1.1.1.1. One.**

**eena** [ɛɪnʌ] *pron.* een jewessa; nich mea aus eena - one. *Category:* **8.1.1.1. Cardinal numbers, 8.1.1.1.1. One.**

**eenatlei**<sub>1</sub> [ɛɪnɑ:tlei] *pron.* een Dinkj; eene Sach - something. **Ekj woa die een Dinkj sajen, blooss eenatlei, un dan woascht du daut vestonen.** I will tell you one thing, only one, and then you will understand. *Category:* **9.1.3. Thing, 9.2.3.2. Indefinite pronouns.**

**eenatlei**<sub>2</sub> [ɛɪnɑ:tlei] *adv.* eendoont; äwareen wichtich - equally valuable; makes no difference. **Am moakt daut nuscht ut; am es daut eenatlei!** It makes no difference to him; it's one or the other!

**eenaunda** See main entry: **enaunda**.

**Eendoont** [ɛɪndəʊnt] *n.m.* Schlofheit; de Toostaunt ooda Enstalunk wua eena nuscht romjeft - carelessness.

**eendoont** [ɛɪndəʊnt] *adv.* eenatlei; moakt eenem nuscht ut - not caring; uncaring; carefree; spiritless; lackadaisical. *See: sorjlooss. Category:* **3.4.1.4.6. Uninterested, bored, 4.3.3.2. Not care, 3.4.2.4.1. Worried, 3.4.1.4.5. Indifferent.**

**eendoontich** [ɛɪndəʊntɪç] *adj.* soo aus wan hee nuscht rom jeft - complacent; not motivated. *Category:* **4.3.2.3. Proud.**

**eendrajchtich** [ɛɪndra:çtɪç] *adj.* en eent wajch; dän tietäwa; toom enoolent woaren - incessantly; steadily; relentlessly; continually; regularly. *Category:* **8.4.2.3. Forever, 8.4.5.1.5. Regular.**

**eenfeltich** [ɛɪnfɛltɪç] *adj.* en aulem lernst; vetruensvoll; met weinich Äwalaj - sincere; trusting; half-witted. *Category:* **3.5.1.3.1. Tell the truth, 3.2.5.1.1. Trust.**

**Eenfeltichkjeit** [ɛɪnfɛltɪççɛit] *n.f. Variant: Eefeltichkjeit.* de leejenschoft von eenfeltich sennen; daut weinich weeten - silliness; simplicity.



- Eenheit** [ɛɪnhɛit] *n.f. Pl: Eenheiten.* Eenichkheit; äwareen jesonnen - unity; singularity; entity. *Category: 3.2.5.4. Agree with someone, 4.1.5. Unity, 7.5.2. Join, attach, 9.1.3. Thing.*
- eenheitlich** [ɛɪnhɛitliç] *adj.* eenich; äwareen; äwareen jesternt - united; agreed. *Category: 4.1.5. Unity, 7.5.2. Join, attach, 8.1.6. Whole, complete, 9.4.6. Yes.*
- eenich** [ɛɪniç] *adv.* äwareen stemment; met daut selwje Ziel; frädlich; envestonen - agreeable; get along well; compatible. *See: aunjänäm; envestonen. Category: 3.3.2.4. Willing, 8.3.7.7.3. Compatible.*
- Eenichkheit** [ɛɪniçkɛit] *n.f.* Fräd; äwareen jesonnen; nich enaunda dolranen; Eentracht; Äwareenstemmunk-accord. *See: Äwareenstemmunk; Eentracht; Fräd. Category: 8.3.7.7.3. Compatible.*
- eenjen** [ɛɪjnɛn] *v.w.* harmonieren; stemmen; sikj to daut selwje Ziel enstalen; aum stemmen kjrieen; enweljen - agree. **Dee twee sent soo veschieden, dee eenjen sikj nich foaken.** Those two are so different, the seldom agree. *See: biestemmen; enstemmen; enweljen; harmonieren; stemmen; toosajen; envestonen. Category: 3.2.5.4. Agree with someone, 8.3.5.2.1. Same, 8.3.7.7.3. Compatible, 9.4.6. Yes.*
- eenje** [ɛɪnjɛ] *indef.pron.* walkje; een poa; waut - some; several; few. **Eenje Hiesa sent brun, andre bleiw.** Some houses are brown, others blue. *See: een. Category: 8.1.5.1. Some, 8.1.3.2. Few, little.*
- eenjemol** [ɛɪnjɛmo:l] *adv.* hanewada; auf un too; to onbestemde Tiet - sometimes. **Eena weet nich em Verut auf daut woat goot schaufen; eenjemol schauft daut sea goot.** One does not know ahead of time whether it will work well; sometimes it works excellently. *Category: 8.4.6.6.2. Sometimes, 9.2.3.2. Indefinite pronouns.*
- eenjemoten** [ɛɪnjɛmo:tən] *adv.* däaje; toom Deel; nedroat; eene onbestemde Mot - somewhat. *Category: 8.1.5.8.1. Approximate, 9.3.1.2. To a small degree.*
- eenjeleisich** [ɛɪnjɛleisich] *adj.* met eene Jleis; en eene Jleis; soo daut eena blooss aun een Dinkj denkjt un nich aun andre dee doatoo jehieren - one-track minded.
- eenjoasch** [ɛɪnjɔaʃ] *adj.* een Joa oolt - one year.
- Eenjunk** [ɛɪnjʊŋk] *n.f. Pl: Eenjungen.* een eenich woaren; een äwareenstemmen; Besemmunk - agreement. *Category: 3.2.5.4. Agree with someone, 3.3.2.1. Agree to do something, 4.7.8.1. Covenant, 9.4.6. Yes.*
- eenkalierich** [ɛɪŋka:liriç] *adj. Variant: eenkollierich.* met blooss eene Kalia; eenteenich - monochrome; of one colour; of plain colours.
- eenkjanich** [ɛɪŋka:nich] *adj.* bleed; schuchta von Framde - making strange; shy; relating only to one person; usually the mother. *Category: 3.1.1. Personality, 3.4.2.4.3. Shy, timid, 3.5.1.1.4. Speak little.*
- eenmol** [ɛɪnmo:l] *adv. Variant: eemol.* eemol; een Toofaul ooda eene Dot - once. *Category: 8.1.1.1.1. One, 8.1.1.3. Number of times, 8.4.6.6. Once.*
- Eenmoleent** [ɛɪnmo:lɛɪnt] *n.n. Lit:* one times one de gaunse Rieej von Nummasch mol jenomen, "een mol eent es eent, een mol twee es twee ..." - multiplication table.
- eenmolrom** [ɛɪnmɔlro:m] *adv.* een gaunsa Kjreiss; eemol runtom - one lap; once around.
- eenoarmich** [ɛɪnoɑrmich] *adj.* met blooss een Oarm - one-armed; having only one arm.
- eenrieeljich** [ɛɪnrɛɪjich] *adj.* met eene Rieej, tB. een Plaunta - of one row (of plants).
- Eenselheit** [ɛɪnsɛlɦɛit] *n.f. Pl: Eenselheiten.* eene leejenschoft; waut besondret ooda oppoat fa sikj - singularity; characteristic. *See: leejenheit; leejenschoft. Category: 4.3. Behavior.*
- eenselja** [ɛɪnsɛlɔ] *pron.* blooss eena; eena auleen - only one; only ones.
- eenseln** [ɛɪnsɛln] *adj.* auleen; eena opp eemol - single; only. *Category: 2.6.1.3. Unmarried, 8.1.1.1.1. One, 8.1.5.7. Only, 9.6.1.5. But.*
- eenseloatich** [ɛɪnsɛlɔatich] *adj.* soo aus kjeen aundra - singular; unique. *Category: 4.4.2.5. Separate, alone, 8.3.5.3.2. Unusual, 9. Grammar, 7.5.1.3. Special, 8.3.5.3.3. Unique.*
- eenselwiess** [ɛɪnsɛlvis] *adv.* eent opp eemol - one by one; singly. *Category: 8.1.1.1.1. One, 8.1.1.5. Numbered group.*
- eensich** [ɛɪnsiç] *adj.* auleen; blooss eena ooda eenmol - single. *Category: 2.6.1.3. Unmarried, 8.1.1.1.1. One, 8.1.5.7. Only.*
- eensichoatich** [ɛɪnsiçɔatich] *adj.* soo aus kjeen aundra - unique. *Category: 7.5.1.3. Special, 8.3.5.3.3. Unique.*
- eensiedich** [ɛɪnsidiç] *adj.* met blooss eene Utsecht; blooss von eene Sied beseenen - one-sided; unilateral.
- Eensiedla** [ɛɪnsidla] *n.m. Pl: Eensiedlasch.* eena dee auleen wont; Aufjeschlotna - hermit; recluse. *Category: 4.4.2.5. Separate, alone, 4.1.6.3. Alone.*
- eensiedlich** [ɛɪnsidliç] *adj.* auleen; bie sikj selfst; onen Famielje - solitary; lonely; isolated. *Category: 4.1.6.3. Alone, 8.1.5.7. Only, 3.4.2.1.5. Lonely, 4.4.2.5. Separate, alone, 8.1.8.1. Empty.*
- eensilbich** [ɛɪnstɪlbich] *adj.* met mau eene Silb - monosyllabic.
- eensja** *See main entry: eensich.*
- eensom** [ɛɪnso:m] *adj. Variant: eensaum.* bie sikj selfst; auleen; aufjeschloten sennen - lonely; lonesome; solitary. *Category: 3.4.2.1.5. Lonely, 4.1.6.3. Alone, 4.4.2.5. Separate, alone, 8.1.8.1. Empty, 8.1.5.7. Only.*
- Eensomkheit** [ɛɪnsɔmkɛit] *n.f. Pl: Eensomkheiten. Variant: Eensaumkheit.* daut Jefeel daut eena auleen ooda aufjeschloten es - loneliness; solitude. *Category: 3.4.2.1.5. Lonely, 4.1.6.3. Alone.*
- eenst** [ɛɪnst] *adv.* onverhofs; eenmol; plazlich - once; once upon a time. *Category: 8.1.1.1.1. One, 8.1.1.3. Number of times, 8.4.6.6. Once.*
- eenstemmich** [ɛɪnstɛmiç] *adj.* met eene Stem; soo aus met eene Stem; wan aule metstemmen - solo; unanimous; in unison. *Category: 4.1.6.3. Alone, 4.2.3. Music, 8.1.1.1.1. One, 8.4.5.2.2. At the same time.*
- eenstockich** [ɛɪnstɔkiç] *adj.* een Jebied met blooss een Stock un kjeen wonboara Bän - one-storey.
- eent** [ɛɪnt] *num.* de ieeschte Kardinalzol: 1; Ordnungszol: 1., ieeschta - one. *Category: 8.1.1.1. Cardinal numbers, 8.1.1.1.1. One.*
- eentääjlich** [ɛɪntɛɪjlich] *adj.* ieejenkoppich; heltablessich - stubborn; single-minded. *Category: 3.3.1.7. Stubborn, 3.3.1.6. Determined, 4.1.5. Unity.*
- eenteenich** [ɛɪntɛiniç] *adj.* met weinich wakjslen em Toon; eenkalierich; lankwielich - monotonous. *Category: 3.4.1.4.6. Uninterested, bored.*

**eentletzich** [ɛɪntletsɪç] *adj.* Variant: **eenletsich**. auleen; onbefriet; bie sikj selfst - single; unmarried. *Category:* **2.6.1.3. Unmarried, 8.1.1.1.1. One, 8.1.5.7. Only.**

**Eentracht** [ɛɪntra:χt] *n.f.* Fräd; Eenickkheit; Äwareenstemmunk - accord. *See:* **Äwareenstemmunk; Eenickkheit; Fräd.** *Category:* **8.3.7.7.3. Compatible.**

**eentwajch** [ɛɪntva:ç] *adv.* dän Tietäwa; onen opphieren - steadily.

**Eenuag** [ɛɪnuəɣ] *n.m. Pl: Eenuagen.* eena met blooss een Uag - one-eye.

**eenuagich** [ɛɪnuəɣɪç] *adj.* soo aus met mau een Uag - one-eyed.

**eenzol** [ɛɪntso:l] *adj.* en Gramatikj, nich mea aus eent - single. *Category:* **2.6.1.3. Unmarried, 8.1.1.1.1. One, 8.1.5.7. Only.**

**eenzolic** [ɛɪntso:lɪç] *adj.* met blooss eenen; eena auleen - singular. *Category:* **4.4.2.5. Separate, alone, 8.3.5.3.2. Unusual, 9. Grammar.**

**Ees** [ɛɪs] *n.f. Pl: Eesen.* waut eena moakt wan eena de Schoo toobinj; een schmocka Baunt - ribbon; bow; loop. *See:* **Eesenbaunt.** *Category:* **5.3.6. Parts of clothing, 7.5.4.1. Rope, string, 3.5.1.4.3. Greet, 4.2.3.5. Musical instrument, 4.5.5. Honor, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 4.9.5.3. Worship, 7.1.5. Bow, 7.1.8. Bend down, 7.1.9. Move a part of the body, 7.2.4.2.1. Boat, 8.3.1.5. Bend, 6.7.5. Fastening tool, 7.3.5. Turn something, 8.3.1.6. Round.**

**Eesenbaunt** [ɛɪsɛnbəunt] *n.m. Pl: Eesenbenja.* Schlips; een jekalieeda breeda Baunt dän Mana eenjemol droagen - ribbon; bow. *See:* **Ees.** *Category:* **5.3.6. Parts of clothing, 7.5.4.1. Rope, string, 3.5.1.4.3. Greet, 4.2.3.5. Musical instrument, 4.5.5. Honor, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 4.9.5.3. Worship, 7.1.5. Bow, 7.1.8. Bend down, 7.1.9. Move a part of the body, 7.2.4.2.1. Boat, 8.3.1.5. Bend.**

**eewen** [ɛɪvən] *v.w.* practice.

1 • emma wada daut selwje doonen toom daut sea goot lieren - practise; rehearse.

2 • biehoolen aus eene Oabeit ooda eene Konst - practice. *Category:* **2.5.7.1. Doctor, nurse, 4.3. Behavior, 9.1.2. Do.**

**Eewa** [ɛɪvɔ] *n.n. Pl: Eewasch.* eene Städ wua de leed ooda Steen steil boajopp ooda boajauf jeit; doa wua daut Wota em Riefa ooda em See aum Launt naun stat - shore; bank of a river; coast; beach. *Category:* **1.3.1.5. Island, shore.**

**eewich** [ɛɪvɪç] *adj.* opp emma; Tiet onen Enj - eternal; perpetual. *Category:* **8.4.2.3. Forever, 8.4.7. Continue, persevere.**

**Eewichkheit** [ɛɪvɪççeit] *n.f.* de Toostaunt wua kjeene Tiet es, soo aus em Himmel; eene sea lange Tiet - eternity. *Category:* **8.4.2.3. Forever.**

**eewichlich** [ɛɪvɪçliç] *adv.* opp emma - for ever; perpetually; eternally.

**Eewichraut** [ɛɪvɪçrəut] *n.n. Pl: Eewichräda.* een Raut ooda Jereetschoft daut von selfst dreit onen Krauft von buten - perpetual wheel.

**Eewunk** [ɛɪvɪŋk] *n.f. Pl: Eewungen.* waut eena eeft; daut eewen - practice. *Category:* **2.5.7.1. Doctor, nurse, 4.3. Behavior, 9.1.2. Do.**

**Efeesa** [ɛfɛɪzɔ] *pn.* een Buak enne Bibel; eena von Efesus - Ephesian.

**Efesus** [ɛfɛzys] *pn.* eene Staut en de Turkei, von dee wie enne Bibel läsen - Ephesus.

**effentlich** [ɛfɛntliç] *adj.* em openen; ver aundre Menschen; opp eenen bekaunden Wajch - openly; publicly. *Category:* **3.5.1.5.2. Disclose.**

**Effentlichkheit** [ɛfɛntliççeit] *n.f.* de Toostaunt von open ooda bekaunt sennen - publicity. *Category:* **3.5.1.2.1. Announce.**

**Ehe** [ɛhɛ] *n.f. Pl: Ehen.* daut befriet sennen; daut Veheltniss von befriede Lied - marriage relationship. *Category:* **2.6.1. Marriage.**

**Ehebad** [ɛhɛba:d] *n.n. Pl: Ehebaden.* een poa Lied äa Bad - marriage bed.

**ehebräakjen** [ɛhɛbrɛacən] *v.s.* nich tru bliwen to eenen Ehepoatna; buta de Ehe Jeschlajchtsläwen driewen - commit adultery. *Category:* **2.6.2.3. Sexual immorality.**

**Ehebräakja** [ɛhɛbrɛaca] *n.m. Pl: Ehebräakjasch.* eena dee daut Ehe Vespräakjen nich helt - adulterer. *Category:* **2.6.2.3. Sexual immorality.**

**Ehebräakjarin** [ɛhɛbrɛaca:ɪn] *n.f. Pl: Ehebräakjarinen.* een Frumensch dee daut Ehe Vespräakjen nich helt - female adulterer.

**Ehebruch** [ɛhɛbrʊχ] *n.m.* wan daut Ehe Vespräakjen nich jehoolen woat - adultery. *Category:* **2.6.2.3. Sexual immorality.**

**Ehebunt** *n.m.* daut Vespräakjen toom befriet sennen - marriage bond.

**Ehefru** [ɛhɛfrɪ] *n.f. Pl: Ehefrues.* eene befriede Fru - married wife.

**Eheläwen** [ɛhɛlə:vən] *n.n. Pl: Eheläwes.* daut befriede Läwen - marital condition.

**ehelich** [ɛhɛliç] *adj.* soo aus daut Veheltniss tweschen befriede Lied - through marriage.

**Ehelied** [ɛhɛlied] *n.pl.* befriede Lied - married couple.

**Ehemaun** [ɛhɛməun] *n.m. Pl: Ehemana.* een befrieda Maun; een Maun dee eene Fru haft - husband. *Category:* **2.6.1. Marriage, 4.1.9.2.1. Husband, wife.**

**Ehepoatna** [ɛhɛpoatna] *n.m. Pl: -.* de Mensch met wäm eena befriet es - marriage partner.

**ehescheiden** [ɛhɛfɛidən] *v.w.* uteneen gonen von befriede Lied - divorce. *Category:* **4.3.3.3. Abandon.**

**Ehescheiden** [ɛhɛfɛidən] *n.n. Pl: -.* daut uteneen gonen von befriede Lied - divorce. *Category:* **4.3.3.3. Abandon.**

**Ehescheidunk** [ɛhɛfɛidɪŋk] *n.f. Pl: Ehescheidungen.* een Ehescheiden - divorce. *Category:* **4.3.3.3. Abandon.**

**Eheveheltniss** [ɛhɛfɛ'hɛltnɪs] *n.n. Pl: Eheveheltnissen.* daut Veheltniss tweschen een Maun un siene Fru; daut befriede Läwen - marriage relationship. *Category:* **2.6.1. Marriage.**

**Ei** [ɛi] *n.n. Pl: Eia.* egg.

1 • waut eene Han lajcht un enne Kjääk jereet woat toom äten; waut eene Han lajcht un kaun utjebroot woaren, daut et een nietet Kjikjel jeft - egg.

2 • daut waut eene see jeft toom een Junget enne Mutta waussen - ovum.

3 • de Hooden; de Nät en een hee sien Jeschlajchts Sak - testicle. *Category:* **1.6.3.1. Egg, 5.2.3.3. Cooking ingredients.**

**ei wan** [ɛi va:n] *conj.* de Aunfank von eene Froag, en dee eene Määjlichkheit beseenen woat - what if. **Ei wan hee nich kjemt? Onen am weet wie nich waut wie doonen sellen.** What if he doesn't come? Without him we don't know what we are to do.

**Eiajäls** [ɛia:je:ls] *n.n.* daut jäle Poat von een Ei - egg yolk.

- Eiakloppa** [ɛia:kloppa] *n.m.* *Pl.* **Eiakloppasch**. een Jereetschoft toom Eia kloppen ooda schlonen soo daut dee schumich woaren; Eiaschlona - egg beater.
- Eiakuak** [ɛia:kuæk] *n.f.* *Pl.* **Eiakuaken**. Fatkuak met Eia em Dieech - egg fritter.
- Eia'omdreia** [ɛia:'ʔomdreia] *n.m.* *Pl.* **Eia'omdreiasch**. eene plaute Scheffel toom Sachen enne Paun rieren ooda omdreien - spatula. *Category:* **5.2.1.3. Cooking utensil**.
- Eiaschlona** [ɛia:ʃlo:nɔ] *n.m.* *Pl.* -. Eiakloppa - egg beater.
- Eiaschol** [ɛia:ʃo:l] *n.f.* *Pl.* **Eiascholen**. de Schol von een Ei - egg shell.
- Eiastock** [ɛia:stɔk] *n.m.* *Pl.* **Eiastakja**. daut Jlett em Kjarpa wua een Ei häakjemt - ovary. *Category:* **2.1.8.4. Female organs**.
- Eiawitt** [ɛia:vɪt] *n.n.* *Pl.* -. *Variant:* **Eiawits**. daut Poat vom Ei daut nich jäl es - white of egg.
- eiawitt** [ɛia:vɪt] *adj.* de Kalia von een Ei - white colour of an egg.
- Eifst** [ɛifst] *n.m.* *Pl.* **Eifsten**. Arnt Tiet - harvest. *Category:* **6.2.5. Harvest**.
- eifsten** [ɛifstɛn] *v.w.* arnten; draschen; de Arnt vom Flekj brinjen - harvest. *Category:* **6.2.5. Harvest**.
- Eil**, [ɛil] *n.f.* *Pl.* **Eilen**. barley beard.  
 1 • de Boat aun eene Jeträajd Oa, besondasch Joascht - barley beard.  
 2 • de latste Spielen en Heena Hut - the part of a quill left in the skin of a chicken or turkey after removing the feathers. *See:* **Joaschteil**.
- Eil**<sub>2</sub> [ɛil] *n.n.* Bos, Jeschwindichkeit - hurry; rush. *Category:* **7.2.1.2. Move quickly, 8.4.8.1. Quick, 1.5.3. Grass, herb, vine**.
- Einheima** [ɛinheimɔ] *n.m.* *Pl.* -. eena dee en een Launt tus es; eena dee sien 'Citizen' haft - native. *Category:* **4.6.2. Citizen**.
- einheimisch** [ɛinheimɪʃ] *adj.* soo aus de Einheima, ooda Hiesje, daut haben - native to.
- eirunt** [ɛirunt] *adj.* soo runt aus een Ei; Kjeiss - oval; elliptical; oblong.
- Eisinj** [ɛisɪŋ] *n.f.* de witta ooda jekalieeda Zocka opp Kuaken ooda Jebakniss - icing.
- Eisskriem** [ɛiskrim] *n.m.* lessschmaunt; seete jefroarne Malkj - ice cream. *Category:* **5.2.3.4. Prepared food**.
- Eit** [ɛit] *n.m.* *Pl.* **Eiten**. *Variant:* **Eid**. een Vespräakjen verem Jesaz ooda ver Gott - oath.
- eizhich** [ɛizɪç] *adj.* schljacht; nich schmock; oppscheislich - ugly. *Category:* **2.3.1.8.2. Ugly**.
- Ekj** [ɛc] *n.n.* daut waut eenem von bennen drift - ego. *Category:* **3.1. Soul, spirit**.
- ekj** [ɛc] *pron.* wan een Rädna von sikj selfst rät - I. *Category:* **9.2.3. Pronouns**.
- ekjich** [ɛcɪç] *adj.* sea opp sikj selfst; blooss aun sikj selfst denkjnen ooda betoonen - egotistical. *Category:* **4.3.2.3. Proud**.
- Eksamen** [ɛksa:mən] *n.m.* *Pl.* -. Test; eene Rieej Froagen toom aufproowen woo goot eena waut weet - exam. *Category:* **3.6.7. Test**.
- Eksaust** [ɛksɔust] *n.f.* de Loft dee een Moota aufjeft; de Gauss vom Utpuffrua - exhaust. *Category:* **1.1.2.1. Blow air, 2.4.4. Tired, 5.5.5. What fires produce, 6.1.2.2.4. Use up**.
- Ekserseis** [ɛksɛ:seis] *n.f.* *Pl.* **Ekserseisen**. Bewäajunk toom jesunt bliewen - exercise. *Category:* **4.2.6.3. Exercise, 9.1.2. Do**.
- Eksistens** [ɛksɪstɛns] *n.f.* daut doa sennen; de Toostaunt von Läwen haben - existence. *Category:* **9.1.1.1. Exist**.
- eksplo dieren** [ɛksplo:dɪrɛn] *v.w.* oppsprenjen; oppblösen; met een Knaul utenaunda flieejen, soo aus von Sprenjstoff - explode. *Category:* **1.2.1.2. Volcano, 6.6.2.9.1. Explode**.
- eksplosiew** [ɛksplo:sɪv] *adj.* soo daut et eksplo dieren kaun; met groote Wucht - explosive.
- Eli** [ɛli] *pn.* een Priesta em Oolen Tastament - Eli.
- Elisabet** [ɛlɪza:bət] *pn.* *Pl.* **Elisabets**. een Mejales ooda Frues Nomen; dee bediet: Ekj vespräakj ver Gott - Elisabeth.
- Elkj** [ɛlc] *n.f.* *Pl.* **Elkjen**. Wäsel; een klijenet langet Tia daut Fleesch frat - weasel; ferret. *Category:* **1.6.1.1.2. Carnivore**.
- elkjen** [ɛlcɛn] *v.w.* onen Ziel romjoagen; aulawäajen hanfoaren - speed around without reason.
- Ella** [ɛla] *n.n.* *Pl.* **Elren**. eenem siene Zol von Joaren; de Tiet wan eena aul väl Joaren haft - age. *Category:* **3.5.4.5. History, 8.4.1.7. Era, 8.4.6.5. Age**.
- ella** *See main entry: oolt*.
- Ellamum** [ɛla:mym] *n.f.* *Pl.* **Ellamums**. de Elren äare Taunte es miene Ellamum - great-aunt. *Category:* **4.1.9.1.6. Uncle, aunt**.
- ellarachtich** *See main entry: ellerachtich*.
- Ellaroom** [ɛla:rɔum] *n.m.* *Pl.* **Ellarooms**. de Elren äa Onkel es mien Ellaroom - cousin uncle.
- ellenschwak** [ɛla:ʃva:k] *adj.* soon schwak sennen aus met daut ella kjemt - senile; feeble. *Category:* **2.5.8. Mental illness, 2.6.4.5. Old person, 3.2.1.4. Stupid, 2.4.2. Weak**.
- Ellenschwakheit** [ɛla:ʃva:kheit] *n.f.* eene Schwakheit dee met daut Ella kjemt; de Toostaunt von oole Lied daut see nich väl Krauft haben - senility; dotage. *Category:* **2.5.8. Mental illness, 2.6.4.5. Old person, 3.2.1.4. Stupid**.
- ellektrisch** [ɛlektrɪʃ] *adj.* *Variant:* **lakjtrisch**. met Ellektrisität; met Fia ut eenen Drot - electric. *Category:* **6.6.8.1. Working with electricity**.
- Ellektrisität** [ɛlektrɪsɪt:t] *n.f.* *Variant:* **Lakjtrisetät**. ellektrische Stroom ooda Fia - electricity. *Category:* **6.6.8.1. Working with electricity**.
- elektronisch** [ɛlektro:nɪʃ] *adj.* soone Oat aus dee opp woone een Komputa schauft - electronic. *Category:* **6.6.8.1. Working with electricity**.
- ellerachtich** [ɛləra:χtɪç] *adj.* de leejeschoften von eenen oolen Mensch haben - elderly. *Category:* **2.6.4.5. Old person, 8.4.6.5.2. Old, not young**.
- Ellewäta** [ɛləvə:tɔ] *n.m.* *Pl.* **Ellewätasch**. een Jereetschoft toom Sachen uk Menschen enne Hecht häwen; en Canada: een huaga Spikja aune Zuchbon wua Foarma äa Jeträajd vekjeepen - elevator. *Category:* **6.5.2.8. Floor, story, 7.3.2.4. Lift**.
- Elren** [ɛlrɛn] *n.pl.* Mutta un Voda toop sent eenem siene Elren - parents.
- elsta** *See main entry: oolt*.
- elsten** *See main entry: oolt*.

- Eltesta** [eltestʌ] *n.m.* *Pl.*: **Eltestasch**. *Pl.*: **Eltesten**. de vääschta en de Jemeent; de vääschta von de Prädjasch ooda Lierasch - bishop; deacon; elder. *Category*: **4.2.6.1.2. Chess, 4.9.7.1. Religious person, 1.5.1. Tree, 2.6.4.5. Old person, 4.1.2. Types of people, 8.4.6.5.2. Old, not young.**
- em** [ɛm] *contr.* *Variant*: **enn däm**; **emm**. en däm - in the; in; into; within. *Category*: **3.5.1.2.9. Be about, subject, 8.4.5.2.3. During, 9.2.4. Prepositions, postpositions, 8.1.2.5. Divide numbers, 8.5.1.2.2. Between, 8.5.1.4. Inside.**
- em korten** [ɛm kɔrtən] *adv.ph.* boot; om eene korte Tiet - soon; in the near future. *Category*: **8.4.6.4.1. Soon.**
- e-mail** *See main entry: lemäl.*
- empfangen** [ɛmfɑ:ŋən] *v.s.* oppnåmen; kjrieen; entjåajen nåmen - receive. *Category*: **4.2.1.4.1. Welcome, receive, 7.4.2. Receive.**
- emfintlich** [ɛmfɪntliç] *adj.* *Variant*: **empfintlich**. neiw; fienfeelent; leicht jestat - sensitive to touch; squeamish; delicate; tender. *Category*: **7.8.1. Break, 3.3.5. Offer, 4.3.3. Love, 8.3.6.5. Soft, flimsy.**
- Emfintlichkeit** [ɛmfɪntliçsɪt] *n.f.* de leejenschoft von emfintlich ooda fienfeelent sennen - sensitivity; touchiness; tenderness. *Category*: **3.1. Soul, spirit.**
- emma** [ɛmʌ] *adv.* to jieda Tiet; dån tietåwa; pinkjlich; bestendich; ståts - always. **De Sonn jeit emma em Oosten opp.** The sun always rises in the east. *See*: **ståts**. *Category*: **8.4.2.3. Forever, 8.4.6.6.4. All the time, 8.4.6.6.5. Every time.**
- emmahan** [ɛma:ha:n] *adv.* wan uk; nich aufhenjich von; eendoont - anyhow; however. *Category*: **9.2.3.2. Indefinite pronouns, 6.1.2. Method, 9.6.1.5. But.**
- emmawåarent** [ɛma:vɛarɛnt] *adv.* eegol; dån Tietåwa; bestendich - continually; everlasting; without end. *Category*: **8.4.2.3. Forever.**
- emmawajch** [ɛma:va:ç] *adv.* en eent wajch; dån tietåwa - continually.
- emol** [ɛmo:l] *adv.* *Variant*: **'mol**. daut haft soont jejåft; to eene Tiet; opp eene Jelåajenheit - once; once upon a time. *Category*: **8.1.1.1.1. One, 8.1.1.3. Number of times, 8.4.6.6. Once.**
- empfintlich** *See main entry: emfintlich.*
- emsonst** [ɛmsɔnst] *adv.* *Variant*: **em sonst**. onen betolen; frie - freely; for nothing; gratis. *Category*: **3.3.4.5. Free to do what you want.**
- emwåaj** [ɛmwɛaj] *adv.* em Stich; en eenem sien Wajch; jåajenau; stierent - in the way.
- en** [ɛn] *prep.* *Variant*: **enn**. bennen, nenn, benna, medden - in. *Category*: **3.5.1.2.9. Be about, subject, 8.4.5.2.3. During, 9.2.4. Prepositions, postpositions.**
- enakren** [ɛna:kɛrən] *v.w.* seien; Launt beseien un plaunten - seed into. *Category*: **1.5. Plant, 6.2.3. Plant a field, 6.5.1. Building, 6.9. Business organization.**
- enaunda** [ɛnaunda] *adv.* *Variant*: **eenaunda**. een aundra; dicht aun een jewesset - apart. *See*: **utenaunda; oppoat; derchenaunda, aunaunda, metenaunda. Wie kjanen ons aul lang un sent enaunda goot bekaunt.** We have known each other for a long time and very familiar with one another. *Category*: **7.5.2.4. Remove, take apart, 8.2.6. Distance, 8.5.4.4. Interval, space, 9.2.3.1. Reflexive pronouns, 9.5.2.4. Each other.**
- enbaken** *v.w.* Frucht ooda Fleesch en Fuppen von Dieech baken - bake into bread.
- Enbaunt** [ɛnbount] *n.m.* *Pl.*: **Enbenja**. een Buak; een enjebungnet Buak - package tied with string.
- enbieten** [ɛnbitən] *v.s.* bite into.
- 1 • de Tånen en waut nendrekjen; aufbieten; aunfangen to åten - bite into.
  - 2 • sikj en eene niee Ve'auntwuatunk nenwekjlen - take on responsibility. *Category*: **5.2.2.1. Bite, chew.**
- Enbildunk** [ɛnbɪldʊŋk] *n.f.* *Pl.*: **Enbildungen**. waut vääjestaldet; waut enjebildet; een sikj waut enbillen - imagination; fancy. *Category*: **3.2.1.2. Imagine, 3.3. Want.**
- enbillen** [ɛnbɪlən] *v.w.* imagine.
- 1 • waut dietlich moaken wua eena nich omweet; väästalen waut nich soo es; eenen aundren waut lieren waut nich soo es - imagine; spark the imagination; be conceited.
  - 2 • eenen aundren waut lieren waut nich soo es - deceive. *Category*: **3.2.1.2. Imagine, 9.4.4.6.1. Think so.**
- Enbilniss** [ɛnbɪlnɪs] *n.f.* *Pl.*: **Enbilnissen**. een vål von sikj hoolen - conceit. *Category*: **4.3.2.3. Proud.**
- enbinjen** [ɛnbɪŋən] *v.s.* binjen; en Bunsel binjen; faust binjen - tie in.
- enblosen** [ɛnblo:sən] *v.w.* enbillen; sikj dietlich moaken; wåm waut aus Woarheit vetalen waut nich onbedinjt soo es - convince. *Category*: **3.3.3.3. Persuade, 9.4.4.2. Sure.**
- enblotten** [ɛnblɔtən] *v.w.* blottich woaren; sikj met Blott beschmåaren ooda bespretzen - get covered with mud.
- enbråakjen** [ɛnbrɛacən] *v.s.* break in.
- 1 • tom moaken; bandich moaken - train; break in a machine or a horse.
  - 2 • waut enspoolen oba nich gauns aufbråakjen - crack; start breaking.
  - 3 • onen Frieheit un met Jewault en een Hus nengonen - break into a house. **Wan daut Pieet enjebroaken es, dan es daut tom.** When a horse is broken, it is tame. *Category*: **4.2.6.2. Sports, 4.5.3.3. Discipline, train, 6.4.6. Things done to animals, 7.2.4.1.2. Railroad.**
- enbrennen** [ɛnbrɛnən] *v.w.* Hut loten brun ooda root woaren vonne Sonn - tan. *Category*: **1.1.1. Sun, 2.1.4. Skin, 8.3.7.8.4. Preserve.**
- enbrinjen** [ɛnbrɪŋən] *v.s.* arnten; vedeenen - harvest. *Category*: **6.2.5. Harvest.**
- enbucken** [ɛnbukən] *v.w.* eene Bul kjrieen - dent. *Category*: **7.9.1. Damage.**
- enbudlen** [ɛnbudlən] *v.w.* en Budlen nenmoaken - bottle. *Category*: **5.2.1.4. Food storage, 6.7.7. Container.**
- endren** [ɛndrən] *v.w.* aundasch woaren ooda moaken aus et wia; omendren - change; alter. *See*: **omendren**. *Category*: **9.1.1.2. Become, change state.**
- endåm** [ɛnde:m] *conj.* derch waut jewesset; en waut - in that. **Endåm daut wie soo tiedich hia sent, sag wie jiedrem eenen.** In that we were here so early, we saw everyone.
- Endaniss** [ɛnda:nɪs] *n.f.* *Pl.*: **Endanissen**. Endrunk; Ve'endaniss; een aundasch woaren - change; modification. *See*: **Ve'endaniss**. *Category*: **9.1.1.2. Become, change state, 9.1.2.6. Change something.**



**endäwren** [ɛnde:vɾən] *v.w.* enschlönen - pound in.

**endeelen** [ɛndɛ:lɛn] *v.w.* toodeelen; jiedrem sien Poat von waut jäwen - divide among; apportion; graduate evenly. *See: deelen. Category: 7.4.4. Distribute, 7.8. Divide into pieces.*

**Endeelunk** [ɛndɛ:lʊŋk] *n.f. Pl: Eendeelungen.* een Prozass von Sachen endeelen; een Prozass von en kjiene Moten wiedajäwen - divvyng out.

**endietschen** [ɛnditʃən] *v.w.* kloa moaken; lieren - explain. *Category: 3.5.1.2.3. Explain, 3.6.1. Show, explain.*

**endinjen** [ɛndɪŋən] *v.s.* Kwatia besorjen; wäm aufhenjich moaken von wäm, uk soo aus een Soldot - place in a boarding situation; indenture; conscript.

**endjen** [ɛnʃən] *v.w.* foadich moaken; to Enj brinjen - end. *Category: 3.3.1.1. Purpose, goal, 8.4.5.1.4. Last, 8.4.6.1.2. Stop something, 8.4.6.1.3. End, 9.6.2.6. Result.*

**endrekjen** [ɛndrɛcən] *v.w.* enbucken; waut hoolen von rutkomen - penetrate. *Category: 7.3.2.6. Put in.*

**endrinjen** [ɛndɪŋən] *v.s.* eenem waut loten kloa woaren; vestonen - penetrate mentally.

**endroagen** [ɛndrɔagen] *v.s.* Arnt brinjen - yield (harvest).

**Endruck** [ɛndrʊk] *n.m. Pl: Endrikj.* woo eenem daut lat ooda sitt; waut von Jefeel eena von waut kjricht - impression; effect; influence; impact; imprint. *Category: 7.7. Physical impact, 3.3.3. Influence, 4.3.8. Change behavior, 7.7.1. Hit, 9.1.2.6. Change something.*

**Endrunk** [ɛndrʊŋk] *n.f. Pl: Endrungen.* een endren - revision. *Category: 9.1.2.6. Change something.*

**enducken** [ɛndʊkən] *v.w.* dunk.

1 • waut en Wota (ooda waut aundret flissendjet) nenhoolen daut et naut woat; oppzoppen; enwieekjen - dunk; dip.

2 • een Jereetschoft, soo aus een Pluach ooda eene Krauz raufloten daut dee enne leed oabeit - lower an implement into the ground to work the soil. *Category: 7.3.2.6. Put in, 1.3.4. Be in water.*

**enduslen** [ɛndʊslən] *v.w.* enschloopen; leicht enschloopen - dose off.

**eneewen** [ɛnɛivən] *v.w.* lieren oppsajen un väabrinjen; waut jewant woaren - practice; rehearse. *Category: 2.5.7.1. Doctor, nurse, 4.3. Behavior, 9.1.2. Do.*

**enenjsten** [ɛnɛjstən] *v.w.* waut doonen ooda vetalen toom wäm Angst moaken - scare. *Category: 3.4.2.4. Afraid.*

**enenn** *See main entry: nenn.*

**Energie** [ɛnɛ:ɟi] *n.f.* Krauft; Macht; Paur, soo aus von een Moota - energy. *Category: 2.4.3. Energetic, 6.1.2.3.4. Power, force.*

**enfädmen** [ɛnfɛ:dmən] *v.w.* eenen Twierem derch een Noteluag ooda Notelloch trakjen - thread (a needle).

**enfaulen** [ɛnfəulən] *v.s.* toopfaulen; toopschorren - cave in. *Category: 7.2.2.5.1. Fall.*

**enfellen** [ɛnfɛlən] *v.w.* voll moaken; Froagen opp eenen Boagen be'auntwuaten - fill in. **Wie woaren daut äwaje en Sakj enfellen; dan es daut oppjeriemt.** We will fill the rest into sacks, then its cleaned up.

**enfieren** [ɛnfirən] *v.w.* implement.

1 • eene Tracht ooda Rääjel em Schwunk brinjen - implement; initiate; import.

2 • oppschriewen; dolschriewen wua daut jehieet - enter into a book. *Category: 6.7. Tool, 9.1.2. Do, 8.4.6.1. Start something.*

**enfinjen** [ɛnfɪŋən] *v.s.* aankomen; aunjelangen; hankomen; aunlanden - turn up; appear; arrive. *See: aunjelangen; aankomen; aunlaunden. Category: 3.5.9.5. Recorded music, 8.1.4.2. Increase, 2.3.1.5.1. Appear, 9.1.1.1. Exist, 9.4.4.6.3. Seem, 2.6.3. Birth, 7.2.3.3.1. Arrive.*

**enflajchten** [ɛnfla:çtən] *v.s.* toopflajchten; schmeissich waut toopbrinjen - weave into; braid into.

**enflekjren** [ɛnflecɾən] *v.w.* goot von sikj selfst räden; buckpenslen - ingratiate oneself.

**Enfluss** [ɛnflʊs] *n.m.* daut waut een Unjascheet moakt ooda be'endrukt - influence; patronage. *Category: 3.3.3. Influence, 4.3.8. Change behavior.*

**enfoaren** [ɛnfɔaɛn] *v.s.* aunfangen; aunfangen to plieejen ooda draschen ooda soowaut - start a project.

**Enfooda** [ɛnfɔʊdʌ] *n.n.* daut wieekje en eene Dakj ooda een Wanikj, waut de Dakj sea woam moakt - inside lining of clothing.

**enfoodren** [ɛnfɔʊdrən] *v.w.* soowaut aus Woll tweschen twee Schichten Zeich moaken toom woama sennen - line clothing.

**enfoten** [ɛnfɔ:tən] *v.s.* aunfangen to foten; aunfangen met daut waut enjefieet es - grab. *Category: 7.3.3.1. Take something from somewhere.*

**enfrieren** [ɛnfriɾən] *v.s.* soo kolt woaren daut et frist; bat unja lesspunkt kolt woaren - freeze. *Category: 1.1.3.4. Snow, ice, 1.2.3. Solid, liquid, gas, 8.3.4.1. Cold, 8.3.7.8.4. Preserve.*

**enfupren** [ɛnfʊprən] *v.w.* sikj waut enne Fupp stoppen; sikj waut tooieejnen - pocket surreptitiously.

**Engank** [ɛŋa:ŋk] *n.m. Pl: Enjenj.* de Butadää; wua eena en waut nenn jeit - entrance. *Category: 6.5.2.4. Door.*

**engonen** [ɛŋo:nən] *v.s.* vesprääkjen; kjeepen; eenen Kontrakt moaken - enter a contract.

**engrowen** [ɛŋro:vən] *v.s.* plaunten; een Enj von waut enne leed nengrowen un beschedden; waut enne leed begrowen - bury partially.

**enhalpen** [ɛnha:lɸən] *v.s.* nenschnieden toom waut aundret doa nensaten - rabbet; notch in a wooden joint.

**Enhault** [ɛnhɔʊlt] *n.m.* contents.

1 • daut waut wua bennen es; daut bennaschte - contents; capacity; substance.

2 • Bediedunk; Meenunk - meaning; intent. *See: leejenschoft. Category: 6.7.7. Container, 8.1.3.3. Group of things, 8.2.5.1. Big container, volume, 8.2.8. Measure, 1.2.2. Substance, matter, 8.3.6. Made of, material, 9.1.3.1. Physical, non-physical.*

**enhandlen** [ɛnhɔʊdlən] *v.w.* kjeepen; enschachren; entuschen - agree to purchase.

**enheimsen** [ɛnheimsən] *v.w.* arnten; enbrinjen; vom Goaden ooda vonne Stap no Hus brinjen - garner.

**enheiwen** [ɛnheivən] *v.w.* gulp.

1 • bosich ooda sea äten - gulp.

2 • met eene Akjs nenschlonen - hew; chop in two. *Category: 2.2.1. Breathe, breath, 2.3.2.3. Types of sounds, 5.2.2.7. Drink.*

- enhendjen** [ɛnhɛn:jɛn] *v.w.* waut verlangdet enrieekjen; jäwen toom een Velangen tofräd stalen - place into ones hands.
- enhitzen** [ɛnhitsɛn] *v.w.* reizen; aunreizen; oppjeräacht moaken, soo aus een Hunt - provoke into action.
- enhoaken** [ɛnhɔ:kɛn] *v.w.* nenhoaken; met een Hoaken aun waut aunstekjen - hook on.
- enholen** [ɛnhɔ:lɛn] *v.w.* inhale.
- 1 • Loft ooda Odem enne Lungen trakjen; enodmen; oppodmen - inhale; breathe in.
  - 2 • no waut sträwen un daut krijieen; nokomen; jriepen - overtake; catch up to. *See: oppodmen; enodmen. Category: 2.2.1. Breathe, breath, 7.2.3.5. Move past, over, through, 7.2.5.2. Follow.*
- enhoolen** [ɛnhø:ulɛn] *v.s.* bedieden; meenen; waut met sikj brinjen, soo aus eene niee Entscheidunk ooda nieen Wajch waut to doonen - hold back. *Category: 8.4.8.2. Slow.*
- enhucken** [ɛnhukɛn] *v.w.* ensetten em Jefenkjniss - serve a jail term.
- enimpfen** [ɛnɪmpfɛn] *v.w.* impfen; unjaspretzen; däm Kjarpa reedmoaken eene Krankheit ooda Enzindunk auftowäären - vaccinate. *Category: 2.5.7. Treat disease.*
- Enj** [ɛɲ] *n.n. Pl: Enja. Dim: Enjskje.* wua waut opphieet; eene jewesse Mot; eene Strakj - end. **Mien Voda sett emma aum Enj vom Desch, soo daut hee aulem seenen kaun.** My father always sits and the end of the table so he can see everyone.
- aum Enj** {} - reached the end of patience; frustrated; at the terminal; at the point of indecision. *Category: 3.3.1.1. Purpose, goal, 8.4.5.1.4. Last, 8.4.6.1.2. Stop something, 8.4.6.1.3. End, 9.6.2.6. Result.*
- enj** [ɛɲ] *adj.* confined.
- 1 • schmaul, nich rumich - confined; narrow.
  - 2 • soo aus dichte Loft; nich fresche Loft haben - stuffy; stifling. **De Stich es enj; dee es nich drie Schoo breet.** The path is narrow, it is less than three feet wide. **Em Heenastaul es de Loft enj.** In the henhouse the air is stifling. *Category: 1.2.1.4. Valley, 2.1.1.4. Mouth, 7.8.6. Dig, 8.1.4.3. Decrease, 8.2.4.1. Narrow, 1.1.2. Air.*
- enjankren** [ɛɲa:ŋkrɛn] *v.w.* wäm waut jankren moaken; wäm fa waut intressieren soo daut hee daut haben well - tempt; tantalize. *Category: 3.4.1.4.4. Attract, 4.3.1.1. Bad, immoral.*
- enjäwen** [ɛɲe:vɔn] *v.s.* administer dose of medicine.
- 1 • wäm Medizien jäwen - administer a dose of medicine.
  - 2 • nojäwen biem strieden - concede. *Category: 4.2.6.1.2. Chess, 4.8.4.5. Renounce claim, concede.*
- enjawiess** [ɛɲa:vis] *adv.* hanewada; to Tieden; eenjemol; een kortet Enj opp eemol - from time to time. *Category: 8.4.6.6.2. Sometimes.*
- enjobakt** [ɛɲɔb:akt] *adj.* en Dieech ooda Brootjes nenjobakt; met Frucht ooda Fleesch em Dieech jobakt - baked into something, such as sausage baked into bread.
- enjobilt** [ɛɲɔbɪlt] *adj.* vääjestalt; utjedocht - imaginary; conceited; priggish. *See: enbillen. Category: 3.2.1.2. Imagine, 4.3.2.3. Proud.*
- enjoblott** [ɛɲɔblɔt] *adj.* blottich; schwiensch; enjeschwient - muddy; dirty. *Category: 1.2.2.1. Soil, dirt, 1.3.3. Wet, 1.3.6. Water quality, 5.4.4. Care for the teeth, 5.4.7. Care for the fingernails, 5.6.4. Wash clothes.*
- enjobroaken** [ɛɲɔbrɔ:kɛn] *adj.* jespoolt; met eene Spoolunk - broken in. *Category: 6.3.1. Domesticated animal.*
- enjobuaren** [ɛɲɔbu:ɛɲ] *adj.* waut eena von Jeburt en eenem siene Natua haft - innate; inborn.
- enjobuddelt** [ɛɲɔbʊdɛlt] *adj.* en Budlen jemoakt - bottled.
- enjobukt** [ɛɲɔbʊkt] *adj.* met eene Bul; enjekjnekt; een Poat von eene Waunt no bennen jeschowen - dented. *Category: 8.3.1.6.1. Concave.*
- enjedietscht** [ɛɲɔdi:ɛɲt] *adj.* sea kloa jemoakt; jeliheet - taught plainly.
- enjedukt** [ɛɲɔdʊkt] *adj.* soo daut et en waut nen jegonen es, soo aus een Broot en Zopsel ooda een Pluach enne leed - lowered. *Category: 8.1.4.3. Decrease, 8.2.6.4. Low.*
- enjedungen** *adj.* met Jewault ooda met daut Jesaz jedwungen waut to doonen - conscripted; forced.
- enjeeten** [ɛɲɔtɛn] *v.s.* waut en waut nenjeeten; waut voll jeeten - pour into. **Wan wie Koffe enjeeten moak wie daut Kuffel gauns voll.** When we pour coffee, we fill the cup entirely.
- enjefroaren** [ɛɲɔfrɔ:ɛɲ] *adj.* jefroaren; soo kolt jeworden daut et flissendje es hoat jeworden - frozen. *Category: 1.1.3.4. Snow, ice, 8.3.4.1. Cold.*
- enjehizt** [ɛɲɔhɪst] *adj.* jereizt; oppjeräacht - provoked into action. *See: enhitzen.*
- enjejipst** [ɛɲɔjɪpst] *adj.* met Jips berolt soo aus wan eena een jebroaknen Knoaken haft - cast in plaster.
- enjekaut** [ɛɲɔkɔunt] *adj.* enjemoakt, soo aus Frucht en Jläsa - canned.
- enjeklamt** [ɛɲɔkla:mt] *adj.* faust jeworden; faust tweschen twee Sachen dee aun enaunda drekjen - caught in a pinch or a clamp.
- enjekjnekt** [ɛɲɔkɲɛkt] *adj.* soo väl enjobroaken daut et nich mea jlikj steit - buckled.
- enjekoft** [ɛɲɔkɔft] *adj.* met Jelt jekoft; kjeepen toom Väärot haben - bought.
- Enjel** [ɛɲɔl] *n.m. Pl: -. Jeista dee Gott em Himmel deenen - angel. Category: 4.9.2. Supernatural being.*
- Enjeljesecht** [ɛɲɔlɛsɛɲt] *n.n. Pl: Enjeljesechta.* daut Jesecht von een Enjel; daut waut no een Enjel sien Jesecht lat - face of angel.
- enjeloden** [ɛɲɔlɔ:dɛn] *adj.* jekroacht; met eene Enlodunk - invited.
- Enjelschoa** [ɛɲɔlʃɔa] *n.f. Pl: Enjelschoaren.* een groot schoof Enjel - multitude of angels.
- Enjelsproak** [ɛɲɔlspɔ:k] *n.f. Pl: Enjelsproaken.* de Sproak von Enjel, dee Menschen nich vestonen - angelic language.
- enjemoakt** [ɛɲɔmɔ:kt] *adj.* enjekoakt; von Äten: soo behandelt daut et nich schljacht woat - preserved; canned. *See: enmoaken. Category: 8.3.7.8.4. Preserve.*
- enjenomen** [ɛɲɔnɔ:mɛn] *adj.* jekjääjen; von Kjeleeda, kjlanda jemoakt daut et bäta paust - taken in.
- enjepakt** [ɛɲɔp:akt] *adj.* enjerolt; met eene Schicht rom von aule Sieden toom daut schoonen - packaged.
- enjepräacht** [ɛɲɔprɛ:ɛɲt] *adj.* enjedietscht; sea strenj jeunjarecht; sea dietlich jemoakt - thoroughly taught.

- enjeräten** [ɛnɛrɛ:tən] *adj.* met eene Schlerz; jetrant - ripped. *Category:* **5.6.4. Wash clothes.**
- enjerecht** [ɛnɛrɛçt] *adj.* toom Pauss jemoakt; trachtjeriemt - accommodated.
- enjeroot** [ɛnɛrɛumt] *adj.* met Room enjeschwient; met Room - sooty. *Category:* **8.3.3.3.3. Gray.**
- enjesääjent** [ɛnɛzɛajent] *adj.* bestädicht; en een Kjoakjen Aumt jesat - commissioned.
- enjesat** [ɛnɛzɑ:t] *adj.* aunjefongen; aunjestalt - initiated.
- enjesaulft** [ɛnɛzɔulft] *adj.* met saulwen bestädicht - anointed.
- enjesaumelt** [ɛnɛzɔumelt] *adj.* enjekjrääjen; toopjeropt - gathered in.
- enjeschechat** [ɛnɛfɛçɑ:t] *adj.* veenjst; schuchta jemoakt - threatened.
- enjeschelwat** [ɛnɛfɛlva:t] *adj.* met Schelwa less opp Wota; een kjlien bät enjefroaren - slightly frozen; frosty; forming crystals. *Category:* **1.1.3.4. Snow, ice, 8.3.4.1. Cold.**
- enjeschett** [ɛnɛfɛt] *adj.* soo daut et en een Behelta jeschett es; voll jemoakt - poured in, for something granular like salt or sugar.
- enjeschloagen** [ɛnɛfɔagən] *adj.* vom Blitz jetroffen; met een Homa jeschloagen daut et nenn jegonen es- hit by lightning; pounded in.
- enjeschmää** [ɛnɛfmeat] *adj.* met Saulw bestrikjt; met Schmää ooda Eelj vesorcht; jlipsich jemoakt - oiled; with salve.
- enjeschniet** [ɛnɛfnit] *adj.* soo daut eena nich wieda reisen ooda gonen kaun wääjen too väl Schnee - snowed in.
- enjeschräwen** [ɛnɛfɛr:vən] *adj.* soo daut eena opp eene jewesse List biejeschräwen es - registered; applied for something.
- enjeschwient** [ɛnɛfvint] *adj.* schwiensch jemoakt; enjeragt; nich rein jebläwen - dirtied.
- enjesoakjt** [ɛnɛzɔact] *adj.* besorcht un en een Soakj jelajcht toom Bejrafniss - placed in a coffin; embalmed.
- enjesolten** [ɛnɛzɔltən] *adj.* met Solt vepakt; met Solt enjemoakt - pickled; salted. *Category:* **5.2.1.1. Cooking methods.**
- enjespekjt** [ɛnɛspɛkt] *adj.* met de Tinjen von eene Gaufel ooda Forkj en waut nenjepuakst; met een Stock ooda eene Spetz vepuakst - pierced with a fork.
- enjespikjat** [ɛnɛspɪkɑ:t] *adj.* soo daut et en eenem sien Spikja ooda Vewoarunk es - stored in a granary.
- enjespoolt** [ɛnɛspøult] *adj.* met eene Spoolunk; enjebroaken - cracked; split. *Category:* **7.8.2. Crack.**
- enjestemt** [ɛnɛstɛmt] *adj.* met rajchte Stemm; met Unjastettunk; je'eenicht - tuned; united. *Category:* **4.1.5. Unity, 7.5.2. Join, attach, 8.1.6. Whole, complete.**
- enjestiimt** [ɛnɛstɪmt] *adj.* toojestiimt; enjeschniet; nich foaren kjennen wiel de Wint too väl Schnee oppe Wääj jeloten haft - snowbound. *See:* **enstiemen.**
- enjesuat** [ɛnɛzɔuət] *adj.* sua jeworden; met Ädikj vepakt; vekomen - soured; pickled. *Category:* **5.2.1.1. Cooking methods.**
- enjesubbat** [ɛnɛzɔbɑ:t] *adj.* derchjenat; derchjerääjent - thoroughly soaked.
- enjesudelt** [ɛnɛzɔdelt] *adj.* naut un schwiensch jeworden; jrintich jeworden - soaked in grime.
- enjetient** [ɛnɛtɪnt] *adj.* met eenen Tun runtom; met eenen Tun bemoakt - fenced.
- enjewartelt** [ɛnɛvɑ:ɪtelt] *adj.* met deepe ooda goode Wartlen; aunjesiedelt; mootwelles aunjewant ooda tusjemoakt - rooted; inveterate. *Category:* **7.2.1.6. Steady, unsteady, 8.4.6.5.6. Old fashioned.**
- Enjewaundada** [ɛnɛvɔunda:dɑ] *n.m. Pl.* **Enjewaundade.** eena dee enjewaundat es; eena dee von eene aundre Jääjent ooda Launt kjemt - immigrant. *Category:* **4.6.2.1. Foreigner.**
- enjewaundat** [ɛnɛvɔunda:t] *adj.* en een nieet Launt ooda eene niee Jääjent nenjetrocken - immigrated.
- enjeweit** [ɛnɛvɛit] *adj.* enjesääjent; jeheilicht; enjestalt toom Jebruck aus eene Kjoakj - dedicated.
- enjewellicht** [ɛnɛvɛlɪçt] *adj.* wellich jeworden; sikj to eene Oabeit ooda Sach reedjestalt - became willing.
- enjewintat** [ɛnɛvɪntɑ:t] *adj.* enjefroaren; toojewintat; behindat wääjen daut Winta jeworden es - wintered in.
- Enjheit** [ɛnɛhɛit] *n.f.* de Toostaunt von schmaul sennen; de Toostaunt von weinich erlauben ooda vedroagen- narrowness.
- enjhoatich** [ɛnɛhɔatɪç] *adj.* ekjich; ieejensechtich; selftsechtich - illiberal; narrow-minded.
- enjipsen** [ɛnɪpsən] *v.w.* en Jips enrollen un loten drieëjen; met Jips soo moaken daut sikj waut nich bewääjen kaun - apply a plaster cast.
- Enjlaunt** [ɛnɪlɔunt] *pn.* daut Launt von de Enjlenda; daut Launt opp eene groote Insel jrod wasten von Europa - England.
- Enjlenda** [ɛnɪlɛndɑ] *n.m. Pl.* -, een Mensch dee von Enjlaunt kjemt - Brit. *Category:* **9.7.2.1. Names of countries.**
- enjlidren** *v.w.* een Jliet woaren; sikj bie eene Jesalschoft bieschriewen - take membership; join.
- enjinjs** [ɛnɪɪns] *adv.* met daut Enj veropp - end to end. *Category:* **8.5.1.5. Touching, contact.**
- enjlippen** *v.w.* naut ooda liemich moaken; enschmäaren - make slippery.
- enjlisch** [ɛnɪɪʃ] *adj.* *Variant:* **enjelsch.** de Sproak von de Enjlenda; de Oat von Enjlenda - English. *Category:* **9.7.1.5. Names of languages.**
- Enjlische Krankheit** [ɛnɪɪʃə kra:nkɦɛit] *n.f.* eene Kjinjakrankheit wan Äten too klaup es, besondasch wan Jood fält - rickets.
- enjoagen** [ɛnɔagən] *v.s.* Tieren en een Hock joagen - chase into.
- Enjschoft** [ɛnɪʃɔft] *n.f. Pl.* **Enjschoften.** een Enj; daut Enj von waut; een utenaunda gonen - termination; end. *Category:* **8.4.6.1.3. End, 3.3.1.1. Purpose, goal, 8.4.5.1.4. Last, 8.4.6.1.2. Stop something, 9.6.2.6. Result.**
- enjsechtich** [ɛnɛsɛçtɪç] *adj.* met eene schmaule Secht; fanatisch - narrow minded.
- Enjsilb** *n.f. Pl.* **Enjsilben.** de latste Silb en een Wuat; eene Silb dee aum Enj vom Wuat jestalt woat - suffix.
- Enjskje** [ɛnɪsçə] *n.n. Pl.* **Enjskjes.** een kortet Enj - short distance.
- enjsten** [ɛnɪstən] *v.w.* von waut Forcht haben; Angst haben - fear; be afraid.
- enjtlich** [ɛnɪstliç] *adj.* veenjst; met Angst - fearful; timorous; cowardly. *Category:* **3.4.2.4. Afraid, 4.3.2.2. Humble, 4.4.3.2. Cowardice.**
- Enjwa** [ɛnɪvɑ] *n.m.* eene schmakhaufte Wartel, ooda daut Pulwa von dee, dee en Jebakniss jebrukt woat - ginger. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.5. Food from roots.**

- enkeldet Aunfiatieekjen** [ɛŋkɛldɛt ɔunfiatiɛcən] *n.n. Pl: Aunfiatieekjens.* een eenselna korta Strich toom wiesen daut waut betoont es, ooda jeråde Wieed sent - single quote. *Category: 3.5.7.1. Write.*
- enkjeepen** [ɛŋkɛpən] *v.s.* Sachen kjeepen dee eena aujemeen brukt; Sachen kjeepen to waut besondret- purchase; buy. *See: kjeepen. Category: 6.8.4.1. Buy.*
- enkjelt** [ɛŋkɛlt] *adj.* blooss eene Schicht, soo aus Zeich; nich deep denkjen kjennen - simple. *Category: 3.2.1.4. Stupid, 4.3.2.2. Humble, 7.5.8. Simple, complicated, 8.3.8.1. Simple, plain.*
- enkjlamen** [ɛŋkɛlɑ:mən] *v.w.* waut en eene Kjlam faust moaken; enne Däa faust woaren - wedge in; secure in a vice. *Category: 7.3.2.6. Put in.*
- enkjleeden** [ɛŋkɛldɛdən] *v.w.* bekjleeden; Kjleeda auntrakjen; met Kjleeda vesorjen - clothe; provide with attire. *Category: 5.3.7. Wear clothing.*
- enkjlinkjen** [ɛŋkɛlɪŋcən] *v.w.* engage.  
 1 • moaken eene Kjlinkj enfoten; vestonen; seenen woo waut tooppaust - engage (like gears); engage the door latch.  
 2 • soonen woo waut tooppaust; vestonen - fit together; understand. *Category: 4.3.4.3.1. Compete with.*
- enkjneken** [ɛŋkɛnɛcən] *v.w.* soowaut aus een Stock ooda Haulm enbräakjen oba nich aufbräakjen; een Kjnekjs en waut kjrieen - buckle. *Category: 5.3.6. Parts of clothing, 6.7.5. Fastening tool, 8.3.1.5. Bend.*
- enkjoawen** [ɛŋkɔavən] *v.w.* enschnieden; enhaken; auntieekjnen - make a notch.
- Enklank** [ɛŋkɛlɑ:ŋk] *n.m. Pl: Enkjenj. Variant: Eenklank.* een äwareen stemmen - unison; monotone; consonance. *Category: 2.3.2.3. Types of sounds.*
- enkoaken** [ɛŋkɔakən] *v.w.* Äten heet moaken un en dichte Jläsa brinjen soo daut et nich schljacht woat - preserve; can. *Category: 2.6. Life, 4.4.4.4. Save from trouble, 5.2.1.4. Food storage, 6.4.6. Things done to animals, 8.3.7.8.4. Preserve, 3.3.4.1. Give permission, 6.7.7. Container, 8.2.5.1. Big container, volume, 9.4.2. Agent-oriented modalities, 9.4.2.1. Can.*
- Enkom** [ɛŋkɔ:m] *n.m.* Vedeerst; Ennom - income. *Category: 6.8.2.7. Earn.*
- enkomen** [ɛŋkɔ:mən] *v.s.* kjrieen; vedeenen; tookomen haben - receive; come in. *Category: 4.2.1.4.1. Welcome, receive, 7.4.2. Receive.*
- Enkomen** [ɛŋkɔ:mən] *n.n. Pl: -. Ennom; Vedeerst - income. Category: 6.8.2.7. Earn.*
- Enkoop** [ɛŋkɔp] *n.m. Pl: Enkoopen.* waut eena sikj jekoft haft; daut enkjeepen - purchase. *Category: 6.8.4.1. Buy.*
- enkwatieren** [ɛŋkva:tirən] *v.w.* loagren; Nacht bliewen beräden; eene Städ to Nacht besorjen; loagren - billet. *See: loagren.*
- enlajen** [ɛnla:jən] *v.s.* Äten schoonen; Äten, tB. Gurkjen un Rebusen, en soowaut aus Ädikj un Solt lajen, daut dee äwa eene lenjre Tiet nich schljacht woaren - can; preserve (in jars). *Category: 3.3.4.1. Give permission, 6.7.7. Container, 8.2.5.1. Big container, volume, 8.3.7.8.4. Preserve, 9.4.2. Agent-oriented modalities, 9.4.2.1. Can.*
- enläwen** [ɛnle:vən] *v.w. Variant: enenläwen.* jewant woaren; sikj to waut schekjen - become accustomed to. *See: aunwanen.*
- Enleidungsräd** [ɛnleidʊŋsre:d] *n.f. Pl: Enleidungsräden.* eene Räd ooda Schriewen toom eene lenje Räd ooda Schriewen enleiden; Enleidunk - prologue.
- Enleidunk** [ɛnleidʊŋk] *n.f. Pl: Enleidungen. Variant: Enleidinj.* eene Räd dee de Vesaumlunk reed moakt fa eene lenjre Räd ooda Program - introduction; preamble. *Category: 3.5.1.2.5. Introduce.*
- enloden** [ɛnlo:dən] *v.s.* kroagen; froagen auf see woaren hankomen - invite. *Category: 4.2.1.1. Invite.*
- Enlodunk** [ɛnlo:dʊŋk] *n.f. Pl: Enlodungen. Variant: Enlodinj.* een Papia ooda eene Norecht dee eenem no waut kroacht - invitation; summons. *Category: 4.2.1.1. Invite.*
- enloten** [ɛnlo:tən] *v.s.* drop plough share into ground to plough.  
 1 • enducken; dän Pluach ooda Koltiwäta soo stalen daut dee de leed fot - drop the plough share into the ground to plough.  
 2 • Kjleeda ennämen ooda kjlanda moaken - remodel clothes.
- enmieren** [ɛnmirən] *v.w.* met Tieejlen toomieren - immure; wall in.
- enmischen** [ɛnmɪʃən] *v.w.* vewekjelt woaren; toopriieren; sikj en eene Jesalschoft ooda Oabeit nenloten - mix in. *Category: 7.5.4.2. Tangle, 5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.5.3. Mix.*
- enmoaken** [ɛnmoakən] *v.s.* enlajen; enkoaken; Äten besorjen soo daut et opp een lenjret Stoot nich schljacht woat - can. *See: enkoaken. Category: 3.3.4.1. Give permission, 6.7.7. Container, 8.2.5.1. Big container, volume, 8.3.7.8.4. Preserve, 9.4.2. Agent-oriented modalities, 9.4.2.1. Can.*
- ennalich** [ɛna:lɪç] *adj.* bennen em Kjarpa - inwardly; internally.
- ennämen** [ɛne:mən] *v.s.* take in.  
 1 • Medizien schlucken - take a dose of medicine; ingest.  
 2 • vedeenen von Oabeit ooda een Äwanämen - earn.  
 3 • een Kjleet schmaula ooda kjlanda moaken - make clothing smaller. *Category: 5.2.2. Eat, 4.2.1.4.1. Welcome, receive.*
- ennare** [ɛna:rə] *adj.* von bennen; soo aus en eenem - inner. *Category: 8.5.1.4. Inside, 8.6.4. Inner part.*
- ennasten** [ɛna:stən] *v.w.* jemietlich moaken; husen - nestle in.
- enne** [ɛnə] *contr.* en de - in the.
- enneien** [ɛneien] *v.w.* noch eemol neien toom kjlanda moaken; derch neien toom Enfooda hoolen - take in by sewing.
- Ennom** [ɛno:m] *n.f. Pl: Ennomen.* Loon; Vedeerst; Jehault - income; receipts. *Category: 6.8.2.7. Earn.*
- Ennomsklaup** [ɛnomsklɔup] *n.f. Pl: Ennomsklaupen. Variant: Ennämksklaup.* aun een Moota, de Klaup dee Loft nenlat - intake valve.
- ennuzhlen** [ɛnʊzɪlən] *v.w.* sikj sea jemietlich moaken en Dakjen - snuggle in.
- enoabeiden** [ɛnoabeiden] *v.w.* seien; Sot enne leed nenoabeiden - work in.
- enoajren** [ɛnoajrən] *v.w.* oajalich moaken; ve'ojren; wäm sea stieren ooda vestieren; doll moaken; beesren- anger; scandalize; irritate; madden; ruffle; pique; provoke. *See: beesren; ve'ojren. Category: 3.4.2.3. Angry, 3.4.2.1.7. Shock, 3.4.2.3.1. Annoyed, 4.8.2. Fight.*
- enodmen** [ɛnodmən] *v.w.* Loft enne Lungen nenn holen; Odem enholen; oppodmen - inhale; breathe in. *See: enholen; oppodmen. Category: 2.2.1. Breathe, breath.*



- enoolent** [ɛnøʊlənt] *adv.* meed von waut sennen; nich mea seenen ooda doonen wellen; nich mea intressieet sennen en waut; too eendrajchtich - bored; sick and tired of. *Category:* **3.4.1.4.6. Uninterested, bored.**
- enpääkjen** [ɛnpɛɑkɛn] *v.w.* em Pääkjen saten; Fleesch en sea soltjet Wota lajen toom eene Tiet oppbewoaren - pickle; souse. *Category:* **4.4.2.1. Problem, 5.2.1.1. Cooking methods, 5.2.3.4. Prepared food, 8.3.7.8.4. Preserve.**
- enpaken** [ɛnpɑ:kən] *v.w.* en een ooda miere Paks moaken; Sachen en Doosen moaken - package; pack to bundle. *Category:* **7.5.4. Tie, 8.1.3.3. Group of things.**
- enpaundjen** [ɛnpaʊndʒən] *v.w.* vom Jesaz ooda de Kolonie faustnāmen - impound.
- enpinjen** [ɛnpɪndʒən] *v.w.* met väl Kjeeda ooda Dakjen berollen; dijk auntrakjen; dijk enwekjlen - overdress.
- enpischen** [ɛnpɪʃən] *v.w.* sikj naut moaken; Pisch aun de Kjeeda kjrieen - wet the bed. *Category:* **5.7. Sleep.**
- enplaunten** [ɛnplɑʊntən] *v.w.* aunplaunten; eene Plaunt ooda Stud saten - plant. *Category:* **1.5. Plant, 6.2.3. Plant a field, 6.5.1. Building, 6.9. Business organization.**
- enpoaschen** [ɛnpoaʃən] *v.w.* bosich enjeeten; haustich jeeten - pour in.
- enpräajen** [ɛnprɛajən] *v.w.* sikj sea bemieejen wām waut to lieren ooda dietlich to moaken; aunhoolent sennen em unjarechten - inculcate; brainwash.
- enräajnen** [ɛnreajnən] *v.w.* naut woaren von Rääjen - get soaked from the rain.
- enräakjnen** [ɛnreɑkɛnən] *v.w.* met entrakjen en eene Rääkjnunk - count in.
- enrāden** [ɛnre:ɔdən] *v.w.* berāden; āwarāden; sea aun wām rāden toom dām to waut wellich moaken - persuade; convince. *See:* **berāden.** *Category:* **3.3.3.3. Persuade, 9.4.4.2. Sure.**
- enragen** [ɛnra:gən] *v.w.* Kjeeda sea schwiensch kjrieen ooda met soont schwiensch kjrieen daut schljacht rut to waschen es - dirty. *Category:* **1.2.2.1. Soil, dirt, 1.3.6. Water quality, 5.4.4. Care for the teeth, 5.4.7. Care for the fingernails, 5.6.4. Wash clothes.**
- enranen** [ɛnra:nən] *v.w.* bandich moaken; aum Aunfank een bāt vāasechtich ranen toom seenen daut et goot schauft - run in as a machine.
- enrechten** [ɛnrɛçtən] *v.w.* trachtriemen; toom Pauss moaken - arrange; organize. *Category:* **4.2.3.1. Compose music, 6.1.2.5.1. Arrange an event, 7.5. Arrange, 4.2.1.8. Organization, 7.5.5. Organize.**
- Enrechtunk** [ɛnrɛçtʊŋk] *n.f. Pl: Enrechtungen. Variant: Enrechtinj.* woo waut enjerecht es - arrangement; organization; method; regulation. *See:* **Enrechtunk.** *Category:* **4.2.3.1. Compose music, 7.5. Arrange, 6.1.2. Method, 4.2.1.8. Organization, 6.9. Business organization, 6.9.1. Management, 7.5.5. Organize, 4.7.1. Laws.**
- enrieren** [ɛnrirən] *v.w.* tooprieren; soo aus Dieech ooda Äten reedmoaken toom koaken ooda baken - mix; stir in; mix together; concoct. *Category:* **5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.5.3. Mix.**
- enriekjen** [ɛnrɛkɛn] *v.w. Variant: enräkjen.* aunfroagen; aunlangen - apply for; hand in.
- enriemen** [ɛnrɪmən] *v.w.* Meebel nenstalen; Rum moaken fa waut; enrechten - move things in.
- enrietten** [ɛnrɪtən] *v.s.* aunftangen twei to rieten; oprietten; tranen - chap; tear partly. *See:* **tooplauzen.** *Category:* **2.6.5.1. Man.**
- enriewen** [ɛnrɪvən] *v.s.* massage.
- riewen; Seep ooda soo waut en waut nenn riewen; dām Nääkjsten sien Schultjefeel groot moaken met doavon rāden ooda denkjlen halpen - massage; rub in.
  - dām Nääkjsten sien Schultjefeel groot moaken met doavon rāden ooda denkjlen halpen - rub in; remind. *Category:* **2.5.7.2. Medicine, 7.3.4.1. Touch, 7.3.4.5. Actions of the hand.**
- enrollen** [ɛnrɔlən] *v.w.* eene Dakj ooda Benja rom waut nāmen - roll up. *Category:* **8.3.1.5.1. Roll up.**
- enroomen** [ɛnrøʊmən] *v.w.* Room aun waut naunkjrieen - get sooty.
- enropen** [ɛnrɔ:pən] *v.w.* met de Henj waut toopropen ooda tooptrakjen un en waut nendoonen; arnten; vedeenen; kjrieen - gather in. *Category:* **4.2.1. Come together, form a group, 7.5.1. Gather, 7.5.7. Multiple things moving, 8.1.4.2. Increase, 8.3.1.5.3. Fold, 6.2.5. Harvest, 6.2.5.3. Gather wild plants, 6.8.2.6. Collect.**
- ensāajnen** [ɛnsɛajnən] *v.w.* bestādjen; eenen Sāajnen āwa wām bāden wan dee niee Oabeit ooda Aumt aunftangt - inaugurate; bless; dedicate; consecrate. *See:* **sāajnen.** *Category:* **4.3.4. Do good to, 4.9.4.3. Bless, 4.9.5.8. Dedicate to religious use, 4.9.5.5. Offering, sacrifice.**
- Ensāajnungsbock** [ɛnsɛajnjuŋsbɔk] *n.m. Pl: Ensāajnungsbock.* een Bock dee je'opfat woat opp een Ensātungsfast - sacrificial ram.
- Ensāajnjunk** [ɛnsɛajnjuŋk] *n.f. Pl: Ensāajnjungen.* Bestādjunk; met eenen Sāajnen un Zeremonie en een Aumt saten - dedication; ordination; installation. *Category:* **4.2.2.1. Ceremony.**
- ensaken** [ɛnsɑ:kən] *v.w.* en Sakj nenmoaken ooda enschedden - bag. *Category:* **5.1. Household equipment, 5.2.1.4. Food storage, 6.7.7.1. Bag, 8.2.5.1. Big container, volume.**
- ensaten** [ɛnsɑ:tən] *v.w.* insert.
- enplaunten; saten; plaunten; aunplaunten - insert; set in.
  - haustich ooda bosich loossfoaren ooda loossgonen - leave with a start, suddenly. *Category:* **7.3.2.6. Put in.**
- Ensātungsfast** [ɛnsɑ:tʊŋsfa:st] *n.n. Pl: -.* daut Fast toom eenen Mensch en een besondret Aumt ensaten ooda aunftalen; Ensāajnjunk - dedicatorial feast.
- Ensātungsopfa** [ɛnsɑ:tʊŋsɔpfa] *n.n. Pl: Ensātungsopfasch.* een Opfa daut bie eene Ensātunk ooda Ensāajnjunk jemoakt woat - dedicatory offering.
- Ensātunk** [ɛnsɑ:tʊŋk] *n.f. Pl: Ensātungen. Variant: Ensātinj.* daut waut nenjesat woat - insertion.
- ensaulwen** [ɛnsɑʊlvən] *v.w.* ensaulwen; Saulw opp waut ooda wām moaken toom dām halpen jesunt woaren ooda toom dām to een Aumt ensāajnen - apply salve. *See:* **ensmāāren; saulwen.**
- Ensaulwungseelj** [ɛnsɑʊlvʊŋsɛɪl] *n.f.* besondere Eelj toom waut ensaulwen - anointing oil.
- ensaumlen** [ɛnsɑʊmlən] *v.w.* too sikj saumlen; toopbrinjen - gather in.
- Ensauz** [ɛnsɑʊts] *n.m. Pl: Ensaz.* eene Ensātunk ooda Ensāajnjunk - initiation. *Category:* **2.6.4.7. Initiation, 4.2.2.1. Ceremony.**
- enschāpen** [ɛnʃɑ:pən] *v.w.* met een Lāpel ooda Schāpkje waut toodeelen - ladle in.

- enschazen** [ɛnʃaːtsən] *v.w.* dän Wieet ooda de Mot von waut aufschazen - determine. *Category:* **3.2.2.3. Evaluate, test, 8.2.8. Measure.**
- enschechren** [ɛnʃɛçrən] *v.w.* *Variant:* **enschuchtren.** enenjsten; Forcht endriewen - intimidate; browbeat; make bridle-shy. *Category:* **3.3.3.8. Threaten, 3.4.2.4.3. Shy, timid.**
- enschedden** [ɛnʃɛdɔn] *v.w.* voll schedden; em Spikja nenbrinjen; oppspikjren - store grain; pour in (other than liquid).
- enshekjen** [ɛnʃɛkɛn] *v.w.* nenn shekjen; enne Post aufjāwen daut et kaun no de rajchte Stād jebrocht woaren - send in.
- enschelwren** [ɛnʃɛlvrən] *v.w.* enfrieren; eene denne Schicht less opp Wota, ooda soo waut, kjrieen - start freezing.
- enschenkjen** [ɛnʃɛncɛn] *v.s.* serwieren; enjeeten - pour a drink.
- enschlachten** [ɛnʃlaːχtən] *v.w.* eenen Vāarot von Fleesch moaken met schlachten; schlachten soo daut eena opp een lenjret Stoot Fleesch haft - slaughter for home use; lay in a supply of meat.
- enschlonen** [ɛnʃloːnən] *v.s.* pound in.  
1 • een Stock ooda Pol een Enjskje enne leed nenn schlonen; Blitz waut trafen haben - pound in.  
2 • met Blitz trafen - strike with lightning.
- enschloopen** [ɛnʃloːpən] *v.s.* aunfangen to schloopen; nich waka bliewen - fall asleep. *Category:* **5.7.1. Go to sleep.**
- enschlurpsen** [ɛnʃlʊpsən] *v.w.* schlurpsen; em Mul nämen met schlurpsen; aufdrinkjen - slurp up.
- enschluten** [ɛnʃlytən] *v.s.* met ennämen; toop met waut nämen - include; enclose. *Category:* **7.5.1.2. Include, 7.3.7.2. Wrap.**
- enschmäären** [ɛnʃmɛaːrən] *v.w.* Schmäa aun waut naunmoaken, soo aus een Schlems ooda aun Jereetschoft; ensaulwen - grease; apply salve; medicate; anoint. *See:* **ensaulwen.** *Category:* **1.2.3.2. Oil, 2.5.7.2. Medicine, 4.9.5.8. Dedicate to religious use, 5.4.5. Anoint the body.**
- enschmeichlen** [ɛnʃmɛiχlən] *v.w.* wām met Lest toom Frint ooda Helpa woawen - ingratiate oneself fawn; toady.
- enschnieen** [ɛnʃniən] *v.w.* soo vāl Schnee kjrieen daut eena nich rut ooda vom Hoff kaun; enstiemen; tooschnieen - be snowed in; become snowbound. *See:* **enstiemen.**
- enschnieden** [ɛnʃnidən] *v.s.* aunfangen to schnieden; velazen - cut or nick oneself.
- enschrakjen** [ɛnʃraːcən] *v.s.* enenjsten; Forcht enjoagen; vefieren - frighten. *Category:* **3.4.2.4. Afraid, 3.3.3.8. Threaten.**
- enschrakjent** [ɛnʃraːcɛnt] *adj.* forchtsom; enjstlich - scary; frightful. *Category:* **3.4.2.4. Afraid.**
- Enschreft** [ɛnʃrɛft] *n.f. Pl:* **Enschreften.** eene Nofroag; de Boagen met dām eena sikj to waut malden deit - inquiry. *Category:* **3.5.1.5. Ask.**
- enschriewen** [ɛnʃriwən] *v.s.* sienen Nomen opp eene List nopp kjrieen; sikj aun waut veflichten - register; matriculate. *Category:* **3.5.7.5. Record.**
- enschwieren** [ɛnʃviərən] *v.s.* eenem siene Ve'auntwuatunk kloa moaken un daut vespräakjen moaken daut hee dee hoolen woat; verrem Jerecht aus Zeij aunstalen - empanel.
- enschwienen** [ɛnʃviənən] *v.w.* schwiensch kjrieen; nich rein hoolen - soil; sully; defile; pollute. *Category:* **1.2.2.1. Soil, dirt, 3.4.2.2.1. Ashamed, 1.7. Nature, environment, 7.5.3.1. Pure, unmixed, 8.3.7.8.3. Garbage.**
- Ensecht** [ɛnʃɛçt] *n.f. Pl:* **Ensechten.** Vestentniss; een wua hinja komen - prudence; discretion; foresight; insight. *Category:* **3.2.1.3. Intelligent, 3.2.1.1. Think about.**
- ensechtich** [ɛnʃɛçtɪç] *adj.* met Ensecht; väasechtich; nat; met Vestentniss - discreet; prudent. *Category:* **4.3.6. Self-controlled, 4.3.7. Polite, 3.2.1.1. Think about, 3.2.1.3. Intelligent, 4.3.1.3.2. Sensible.**
- enseenen** [ɛnʃɛinən] *v.s.* vestonen; lieren - tolerate; understand. *Category:* **4.3.1.5. Patient, 3.2.4. Understand, 3.5.8. Interpreting messages.**
- enseepen** [ɛnʃɛipən] *v.w.* waut seepich moaken - soap up.
- enseien** [ɛnʃɛiən] *v.w.* met Jereetschoft Sot enne leed nenbrinjen opp Akalaunt; plaunten - seed; sow. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant, 5.2.3.1.1. Food from seeds, 6.2.3. Plant a field, 6.3.1.4. Pig, 7.5.1.1. Separate, scatter.**
- ensetten** [ɛnʃɛtən] *v.s.* en Jefenkjniss, ooda soo waut, faust sennen - entrain; serve a jail term.
- ensinkjen** [ɛnʃɪncən] *v.s.* sink into.  
1 • raufgonen; sacht en soo waut aus Jetrāajd ooda Blott nendrekjen ooda veschwinjen - sink in; press into; disappear.  
2 • vestonen; loten waut em Kopp nenn komen - understand; grasp mentally. *Category:* **3.2.2.6. Realize, 3.2.4. Understand, 3.5.8. Interpreting messages.**
- ensoakjen** [ɛnʃɔacən] *v.w.* eenen Kjarpa reedmoaken toom Bejrafniss; eenen Dooden en een Soakj lajen - put in coffin.
- ensolten** [ɛnʃɔltən] *v.w.* met jenuach Solt bestreien ooda enriewen - cure in salt; pickle in salt.
- enspekjen** [ɛnʃpɛcən] *v.w.* oppspekjen; eenem siene Schiew voll Äten moaken to Moltiet; aunfangen to äten; nenpuaksen - pierce with a fork. *Category:* **5.2.2.2. Meal.**
- enspikjren** [ɛnʃpɪcɪrən] *v.w.* waut em Spikja brinjen; sikj eenen Vāarot wajchlajen - garner; store grain.
- enspoaren** [ɛnʃpɔaːrən] *v.w.* aufjrensens; bemoaken - isolate; impound; cage in. *Category:* **4.1.6.2. Set self apart.**
- enspoolen** [ɛnʃpɔvlən] *v.w.* eene Spoolunk en Holt ooda soowaut kjrieen; enbrāakjen - crack; split. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds, 7.8.1. Break, 7.8.2. Crack.**
- enspretzen** [ɛnʃprɛtsən] *v.w.* *Variant:* **enpretzen.** soo aus een Dokta met eene Notel waut flissendjet unjare Hut saten - besprinkle. *See:* **bespretzen.**
- ensprinjen** [ɛnʃprɪncən] *v.s.* kjlanda woaren von Zeich von naut ooda too heet sennen - shrink. *Category:* **8.1.4.3. Decrease.**
- enstäakjen** [ɛnʃtɛacən] *v.s.* plaunten; saten - poke in; plant.
- enstalen** [ɛnʃtaːlən] *v.w.* adjust.  
1 • aunpaussen; trajcht stalen; oppstalen soo daut et paust - adjust.  
2 • waut jeplondet aufbestalen; venullen; tiljen; strikjen - cancel; decide against going ahead. *See:* **aunpaussen; venullen; strikjen; tiljen; utstrikjen.** *Category:* **7.5.5. Organize, 6.1.2.5.2. Cancel an event.**

**Enstalunk** [ɛnsta:lʊŋk] *n.f. Pl: Enstalungen. Variant: Enstalinj.* woo eena sikj enjestalt haft, soo aus frintlich ooda jääjenaun - position. *Category: 3.2.5. Opinion, 4.5.6. Status, 4.6.1. Ruler, 4.6.1.2. Government official, 7.1. Posture, 8.4.5.1. Order, sequence, 8.5. Location, 9.1.3.2. Situation.*

**enstemmen** [ɛnstɛmən] *v.w.* agree.

1 • met stemmen; unjastetten; enweljen; biestemmen; eenjen - agree; vote in.

2 • een Instrument moaken de rechtje Stemm haben - tune an

instrument. *See: biestemmen; eenjen; enweljen; harmonieren; stemmen; toosajen; envestonen} - tune an instrument. Category: 3.2.5.4. Agree with someone, 8.3.5.2.1. Same, 8.3.7.7.3. Compatible, 9.4.6. Yes.*

**enstieen** [ɛnstiən] *v.s.* nenstieen; auntrakjen, soo aus enne Steewel; sikj en een Foatich dolsaten - step in; step into. *Category: 5.3.7. Wear clothing, 7.5.2.3. Add to something.*

**enstiemen** [ɛnstimən] *v.w.* toostiemen; nich wajch kjennen wiels doa too väl Schnee oppem Wajch es - become snowbound. *See: enschnieen.*

**enstonen** [ɛnstɔ:nən] *v.s.* wäm unjastetten ooda halpen; eenem siene Städ nämen - support. *Category: 4.3.4.5.1. Provide for, support, 7.3.4.6. Support.*

**enstoppen** [ɛnstɔpən] *v.w.* em Jefenkjniss stoppen un hoolen - confine; imprison; throw into jail; incarcerate. *Category: 4.7.7.3. Imprison, 7.2.6.2. Prevent from moving, 4.6.6.1.1. Arrest.*

**ensuen** [ɛnsyən] *v.s.* suen; enlutschen; met suen waut em Mul nenkjrieen - suck in.

**ensudlen** [ɛnsudlən] *v.w.* vollzoppen; loten gauns voll trakjen - get soaked with muck; taint; defile; stain. *Category: 8.3.7.8. Decay, 7.7.7. Mark, 8.3.3.3.6. Change color.*

**ensuppen** [ɛnsʊpən] *v.w.* voll trakjen; oppzoppen - soak full; drench. *Category: 1.1.3.3. Rain, 1.3.3. Wet, 7.5.9.2. Fill, cover.*

**Ent** [ɛnt] *n.f. Pl: Enten.* een Wota Voagel; tome Enten sent jrata aus ne Han, wille Enten sent onjefää soo groot aus eene Han - duck. *Category: 1.6.1.2. Bird, 6.3.6. Poultry raising, 7.1.8. Bend down.*

**ent** [ɛnt] *contr.* en daut - in the.

**ent-** [ɛnt] *pf.* towääj komen; tostaund komen - reversal; removal. *Category: 4.8.4.6. Repent, 7.5.2.4. Remove, take apart.*

**entanken** [ɛnta:ŋkən] *v.w.* put into gear.

1 • een Schwenjel opp eene jewesse Tank stalen; em Jia stalen - put into gear; set someone straight; adjust; put someone in his place.

2 • de Feet soo stalen daut eena nich leicht jlept - get a grip. *See: aunpaussen. Category: 7.5.5. Organize.*

**entdakjen** [ɛntda:cən] *v.w.* waut nieet finjen; utfinjen ooda toopstalen - discover; find out. *Category: 3.2.2. Learn, 3.2.3.1. Known, unknown, 3.5.1.5.2. Disclose, 7.6.2. Find, 4.7.5.1. Investigate a crime.*

**Entejacht** [ɛntɛja:χt] *n.f. Pl: Entejachten.* eene Jacht no Enten; een Enten jääjren - duck hunt.

**Entenbroden** [ɛntɛnbro:dən] *n.m. Pl: Entenbrodes.* eene Moltiet von jebrodne Enten; een Broden von eene Ent - roast duck.

**Entenpuddel** [ɛntɛpudəl] *n.m. Pl: Entenpuddels.* een Puddel wua Enten biejkennen - duck pond. *Category: 6.3.6. Poultry raising.*

**enthoolen** [ɛnthəʊlən] *v.s.* waut von wäm hoolen; wäm waut nich weeten loten - keep from.

**entienen** [ɛntinən] *v.w.* een Tun rom waut saten - fence in.

**entjäajen** [ɛntjɛajən] *adv.* waut opptoo; no waut - opposite; up against. *Category: 8.3.5.2.6. Opposite, 8.5.2. Direction, 3.3.1.1. Purpose, goal, 8.5.2.7. Towards, 9.2.4. Prepositions, postpositions.*

**entlich** [ɛntliç] *adv.* schliesslich; tolatst noch - finally; at last. *Category: 8.4.5.1.4. Last, 8.4.6.4.3. Eventually, 9.6.1.1. And, also.*

**Entlichkjeit** [ɛntliçkeit] *n.f.* de Toostaunt von schliesslich to Enj komen; woo waut utkjemt - finality.

**entloten** [ɛntlo:tən] *v.s.* gonen loten; nich mea velangen daut wää bliewen saul; Frieheit jäwen daut wää sienen Wajch gonen kaun - dismiss; adjourn. *Category: 3.3.5.2. Reject, 7.2.8. Send someone.*

**Entlotungsjoa** [ɛntlo:tʊŋsjoa] *n.n. Pl: Entlotungsjoaren.* daut feftichste Joa, en daut no de Oole Tastament Jesazen, aule Schulden un Sklowen loossjeloten worden - year of release.

**Entlotungsschien** [ɛntlo:tʊŋsxi:n] *n.m. Pl: Entlotungsschiens.* een Schien dee daut säd daut eena von jewesse Schult frie es - release certificate.

**entolen** [ɛnto:lən] *v.w.* Jelt fa een Väärajcht tolen ooda jäwen - pay in.

**entrakjen** [ɛntra:cən] *v.s.* jesazlich moaken en waut nengonen, soo aus daut Millitää - conscript.

1 • Wota loten en waut driejet nentrakjen; oppzoppen - soak.

2 • sikj en eene niee Wonunk tusmoaken - move into a house; start occupying a house.

3 • nenlocken; nenkroagen; nenräakjnen - invite.

**Entrass** [ɛntra:s] *n.f.* Zinsen; Vedeerst von jeliedet Jelt; dän Vedeerst dän eena tolen mott fa jeliedet Jelt - interest on money.

**Entretsjelt** [ɛntretsjelt] *n.n. Pl: Entretsjelda.* waut eena opp eenje Städ en tolen mott toom wua nengonen - fare. *Category: 8. States.*

**entsazlich** [ɛntsa:tliç] *adv.* sea, grulich sea; utnoms sea - dreadfully; surprisingly. *Category: 9.3. Very.*

**entscheiden** [ɛntʃeidən] *v.w.* sikj to waut eenjen; beschluten; eene Wol trafen; eent von mietet wälen - decide. *Category: 3.2.2.3. Evaluate, test, 3.3.1. Decide, plan.*

**entscheident** [ɛntʃeidənt] *adj.* soo daut de Entscheidunk foadich jemoakt woat - deciding.

**Entscheidunk** [ɛntʃeidʊŋk] *n.f. Pl: Entscheidungen.* een Entschluss; sikj to waut eenjen ooda entschluten; daut to waut eena sikj je'eenicht haft - determination. *Category: 3.3.1.6. Determined.*

**entschieden** [ɛntʃidən] *adv.* kloa bewust; onen Twiewel; sikj secha sennen toom waut doonen - decidedly. *See: entscheiden. Category: 9.3. Very.*

**entschluten** [ɛntʃlo:tən] *adj.* beschluten; sikj eenich sennen; met eene Entscheidunk - resolved; determined. *Category: 3.3.1.6. Determined.*

**Entschlutenheit** [ɛntʃlo:tənheit] *n.f.* de Toostaunt von sikj to waut eenich sennen ooda to waut hanjestalt haben - resolve; resolution; determination. *See: entschluten. Category: 3.3.1.4. Intend, 4.4.3.5. Solve a problem, 3.3.1.6. Determined.*

- Entschluss** [entʃlʊs] *n.f. Pl: Entschlussen.* Entscheidung; daut wuutoo eena sikj entschloten haft - decision; conclusion. *Category: 3.2.2.3. Evaluate, test, 3.3.1. Decide, plan, 3.3.1.2. Choose, 3.5.2. Make speech, 8.4.6.1.3. End.*
- entschluten** [entʃlytən] *v.s.* entscheiden; eenen Entschluss foten; sikj to waut oppmoaken - conclude; determine. *Category: 3.2.1.1. Think about, 3.2.2.3. Evaluate, test, 8.2.8. Measure.*
- entschuldjen** [entʃuljən] *v.w.* excuse.  
 1 • togood hoolen; vejäwen; rajchtfoadjen - forgive; set free.  
 2 • em verut sajen daut eena nich waut doonen woat, waut jewensch wia; aufprachren - excuse; apologize. *See: aufprachen. Category: 3.3.4.1. Give permission, 4.7.5.4. Defend against accusation, 7.2.6.4. Set free, 4.8.4.6. Repent, 4.8.4.8.1. Stop fighting, 4.7.5.8. Vindicate.*
- Entschuldjunkt** [entʃuljʊŋk] *n.f. Pl: Entschuldjungen.* eene Nofraag daut eena entschulcht saul sennen; daut met waut eena sikj rajchtfoadicht - excuse. *Category: 3.3.4.1. Give permission, 4.7.5.4. Defend against accusation, 7.2.6.4. Set free.*
- Entschuljniss** [entʃʊʎnɪs] *n.f. Pl: Entschuljnissen.* Entschuldjunkt; een aufprachren; eene Uträd; - justification; excuse. *Category: 3.3.4.1. Give permission, 4.7.5.4. Defend against accusation, 7.2.6.4. Set free.*
- entstalt** [entsta:lt] *adj.* vestemt; jeschloagen; vezoacht; onmootich - dismayed; disappointed. *Category: 3.4.2.4.1. Worried, 3.4.2.1. Sad, 3.4.2.1.4. Disappointed.*
- entstonen** [entsto:nən] *v.s.* anfangen; eenen Aunfank kjriien von eene Jesalschoft, een Jeschaft oda eene Wirtschoft - originate.
- entuschen** [entʃʊxən] *v.w.* een Dinkj fa een aundret omtuschen; trajcht tuschen - trade. *Category: 6.6. Occupation, 9.5.2.4. Each other.*
- entwäda** [entve:dʌ] *conj.* de Aunfank von eene kloare Wol; oda - either. *Category: 8.1.5.3. Both.*
- entwäda'ooda** [entve:da:'ʔʊdʌ] *exclam.* een Utdruck toom eenem noschuwen sikj wäajen waut eenich to woaren - it's either or.
- entwei** [entvei] *adj. Lit:* in two broken.  
 1 • en twee; twei; kaputt - broken; torn; upset.  
 2 • vestieet; en Jefeel jeschloagen; beschromt - hurt; insulted. *See: jebroaken. Category: 6.7.9. Machine, 7.8.1. Break, 7.9. Break, wear out, 7.9.1. Damage, 4.1.6. Disunity, 3.4.2.1.6. Upset, 7.2.2.5.1. Fall, 2.5.3. Injure, 4.4.2.6. Suffer.*
- entweien** [entveien] *v.w.* eene Ensäajunkt to nuscht moaken; de Ensäajunkt von eene Kjoakj trigjnämen, daut dee to jeeeneljen Jebruck kaun deenen - remove holiness.
- entwekljen** [entvɛclən] *v.w.* waussen; eenen Prozass nämen; waut loten sienen Wajch nämen toom waut jeschiedet kjriien - develop. *Category: 1.5.6. Growth of plants, 2.6.4.6. Grow, get bigger, 4.3.1. Good, moral, 8.3.7.6. Improve, 9.1.2.6. Change something.*
- Entwekljunkt** [entvɛclʊŋk] *n.f. Pl: Entwekljungen.* Prozass; woo waut sienen Wajch jeit; de Jeschicht von woo waut tostaund jekomen es - development. *Category: 2.6.4.6. Grow, get bigger, 9.1.2.6. Change something.*
- entweschen** [entveʃən] *adv.* wua medden en eene Tiet; tweschen twee Tieden - in between. *Category: 8.2. Big.*
- enunja** [ɛnuŋʌ] *adv. Variant: 'nunja.* de Rechtunkt unja waut; nunja - under. *Category: 8.1.4.1. Less, 8.5.1.3.2. Under, below.*
- envestonen** [ɛnfə'sto:nən] *adj.* metstemment; eenich; enjewelicht; biestemment - agreeable. *See: biestemmen; eenjen; enstemmen; enweljen; harmonieren; stemmen; toosajen. Category: 3.3.2.4. Willing.*
- enwachten** [ɛnva:xʰtən] *v.w.* bewoaken; no opppaussen; ve'auntwuatlich fa waut sennen - baby-sit; care take. *Category: 2.6.4.1.1. Care for a baby, 2.6.4.2.1. Rear a child.*
- enwakjslen** [ɛnva:cslən] *v.w.* trajcht tuschen; Jelt fa een aundret Launt kjeepen - acquire change.
- enwanden** [ɛnva:ndən] *v.w.* to eene Sach waut väaschmieten; denkjnen halpen - suggest. *Category: 3.3.3.1. Suggest.*
- enwartlen** [ɛnva:ʰtlən] *v.w.* wartlen kjriien; sikj wua tusmoaken; aansiedlen - take root; become rooted.
- enwaundren** [ɛnvəʊndrən] *v.w.* von een aundret Launt en dit nenn trakjen un tusmoaken - immigrate. *Category: 7.2.4. Travel.*
- Enwaundra** [ɛnvəʊndrʌ] *n.m. Pl: -.* eena dee en eene aundre Jäajent nentrakjt; eena dee en een nieet Launt nentrakjt - immigrant. *Category: 4.6.2.1. Foreigner.*
- Enwaundrunk** [ɛnvəʊndrʊŋk] *n.f. Pl: Enwaundrungen.* de Prozass von en een aundret Launt nentrakjen; de Tiet wan enjewaundat woat; eene jewesse Tiet wua väle enwaundaden - immigration.
- enwauntfrie** [ɛnvəʊntfri] *adj.* soont wua nuscht jäajen optobrinjen es - free of criticism.
- enweien** [ɛnveien] *v.w.* eenen Säajen äwa waut sprääkjnen soo daut et too eenen besondren Christlichen Jebruck sennen saul - inaugurate; dedicate; ordain; induct. *Category: 4.9.5.8. Dedicate to religious use.*
- Enweigungswieed** [ɛnveiʊŋʃviəd] *n.pl.* de Wieed dee bie eene Ensäajunkt jebrukt woaren; Ensauz Wieed- dedicatory words.
- Enweiunkt** [ɛnveiʊŋk] *n.f. Pl: Enweigungen.* daut Fast oda daut Jebäd toom waut enweien - inauguration; induction. *Category: 4.2.2.1. Ceremony, 3.2.1.1. Think about.*
- enwekljen** [ɛnvɛclən] *v.w.* met Zeich berollen - wrap up. *Category: 6.1.2.3.5. Complete, finish.*
- enweljen** [ɛnvɛlən] *v.w.* toojäwen; nojäwen; biestemmen; eenjen; wellich woaren to eene Sach; investonen woaren - accede; agree; approve; consent. *See: toojäwen; nojäwen; biestemmen; eenjen; enstemmen; harmonieren; stemmen; toosajen; investonen. Category: 3.2.5.4. Agree with someone, 8.3.5.2.1. Same, 8.3.7.7.3. Compatible, 9.4.6. Yes, 3.2.5.9. Approve of something, 3.4.1.1. Like, love, 3.3.2.1. Agree to do something, 3.3.4.1. Give permission.*
- enweljent** [ɛnvɛlɛnt] *adj.* soo daut eena sikj hanjeft oda enwellicht; - conceding.
- Enweljunkt** [ɛnvɛlʊŋk] *n.f. Pl: Enweljungen.* sajen oda wiesen daut eena wellich to waut es; sikj to waut wellich moaken - consent. *Category: 3.3.2.1. Agree to do something, 3.3.4.1. Give permission.*
- Enwendunkt** [ɛnvɛndʊŋk] *n.f. Pl: Enwendungen.* *Variant: Enwendinj.* waut sajen oda aunjäwen toom waut kloara moaken; een zeijen; eene Entschuldjunkt; Uträd - excuse; rationalization. *Category: 3.3.4.1. Give permission, 4.7.5.4. Defend against accusation, 7.2.6.4. Set free.*
- enwieekjen** [ɛnviɛcən] *v.w. Variant: enwäkjen.* loten waut vollsuppen toom wieekj woaren - soak. *Category: 1.3.4. Be in water, 5.6.4. Wash clothes.*



- enwikjsen** [ɛnʷɪksən] *v.w.* met Wauss ooda Wikjs beschmäären - wax; apply polish. *Category:* **5.4.7. Care for the fingernails, 7.7.5. Rub, 8.3.2.1. Smooth.**
- enwoaren** [ɛnʷo:ɔ:ən] *v.s.* bekaunt woaren met waut eena nich ea wist; von waut lieren - detect; become aware of; notice. *Category:* **2.3. Sense, perceive, 3.1.2.2. Notice, 4.7.5.1. Investigate a crime, 7.6.1. Search, 2.3.1. See.**
- Enwona** [ɛnʷo:nʷ] *n.m. Pl:* -. eena dee doa wont; eena dee doa tus es - resident. *Category:* **4.6.2. Citizen, 5.9. Live, stay.**
- enzinden** [ɛntsɪndən] *v.w.* eenen Schwolst ooda eene Krankheit von eene schlemme Baktierie em Kjarpa kjrieen - infect. *Category:* **2.5.5. Cause of disease.**
- Enzindunk** [ɛntsɪndʊŋk] *n.f. Pl:* **Enzindungen.** de Prozass em Kjarpa wan schlemme Baktierien eenen Kjarpa aunjrieen, soo aus een schlemma Hauls ooda een Schwää - inflammation. *Category:* **2.5.2.2. Skin disease, 2.5.6.3. Swell.**
- enzint** [ɛntsɪnt] *adj.* met eene Enzindunk; met Schwols von Baktierien - infected. *Category:* **2.5.6.3. Swell, 8.2. Big.**
- enzokren** [ɛntsɔkrən] *v.w.* seet moaken; met Zocka aunmoaken - add sugar; sweeten. *Category:* **2.3.3. Taste, 5.2.1.2. Steps in food preparation.**
- Eppillepsie** [ɛpɪlɛpsɪ] *n.f.* Aunstoot; eene Krankheit bie dee Lied hanewada Aunfajchtungen haben wua see sea toop kraumpen, nich odmen, un sikj eenjemol steeten ooda selfst bieten - epilepsy. *Category:* **2.5.2. Disease.**
- er-** [ɛr] *prfx.* voll ooda foadich moaken; Krauft jäwen - insep. prefix indicating completion or making full.
- erauf** [ɛrʷaʊf] *adv.* rauf; von hecha no läaja; nich mea opp waut; daut Jääjendeel von nopp - down; downward. *Category:* **6.3.7. Animal products, 8.2.6.4. Low, 8.5.2.5. Down.**
- erboarmen** [ɛrʷo:ɔ:mən] *v.w.* behelplich sennen; een wieekjet Jefeel fa wäm haben; vejäwen; een Metjefeel wiesen - pity; have mercy.
- erboarmlich** [ɛrʷo:ɔ:mɪç] *adj.* jaumalich; soo daut eenem daut leet om däm deit; sea schljacht, oam ooda prost - merciful. *Category:* **4.4.4.1. Mercy.**
- Erboarmunk** [ɛrʷo:ɔ:mʊŋk] *n.f. Pl:* **Erboarmungen.** waut eena sajcht ooda wiest toom sikj erboarmen; Metjefeel haben ooda wiesen fa eenem dee waut jeläden haft - sympathy. *Category:* **4.3.3. Love.**
- erfellen** *v.w.* aules stalen waut needich ooda vesproaken es; vollkomen woaren - fulfill.
- Erfellunk** [ɛrfɛlʊŋk] *n.f. Pl:* **Erfellungen.** daut waut wiest daut een Vespräakjen ooda eene Veheetunk nu es romjekomen - fulfillment.
- erfoaren** [ɛrfɔ:ɔ:ən] *v.s.* bie waut bie sennen; waut derchmoaken - experience; encounter; experienced; showing wisdom. *Category:* **3.2.2. Learn, 9.1.2.1. Happen, 4.2.1.2. Encounter, 6.1.1.1. Expert, 6.1.8. Experienced.**
- Erfoarunk** [ɛrfɔ:ɔ:rʊŋk] *n.f. Pl:* **Erfoarungen.** daut wua eena es bie jewast; waut eena erfoaren ooda meterläft haft - experience. *Category:* **3.2.2. Learn, 9.1.2.1. Happen.**
- Erfolch** [ɛrfɔ:ɔ:χ] *n.m.* Foljen; woo waut utkjemt; woo goot waut utkjemt - success. *Category:* **4.8.3.2. Win, 6.1.3.2. Succeed.**
- erhieren** [ɛrhi:rən] *v.w.* daut doonen no waut jefroacht es; eene Auntwuat jäwen wan waut jefroacht es - answer a prayer.
- erieejnen** [ɛri:ɛjnən] *v.w.* passieren; woaren; tostaund komen - happen; occur. *Category:* **9.1.2.1. Happen, 9.1.1.1. Exist.**
- erinren** *v.w.* em Denkj hoolen; sikj waut denkj waut ea jeworden es - remember; recall.
- Erinnerunk** [ɛrɪnɛ:rʊŋk] *n.f. Pl:* **Erinnerungen.** de Toostaunt von waut em Denkj haben; denkj aun waut mol jewast ooda jeworden es - recollection; remembrance. *Category:* **3.2.6. Remember.**
- erjazen** [ɛrja:tsən] *v.w.* sea jleichen; liedenschöftlich jleichen - relish; enjoy to the full. *Category:* **2.3.3. Taste, 3.4.1.1.1. Enjoy doing something.**
- erkjanen** [ɛrka:nən] *v.w.* kjanen; enseenen wäa ooda waut waut es - recognize; perceive. *Category:* **3.2.6.2. Recognize, 2.3. Sense, perceive, 2.3.1. See, 3.1.2.2. Notice, 3.2.2. Learn, 3.2.4. Understand.**
- Erkjantniss** [ɛrka:ntnis] *n.n. Pl:* **Erkjantnissen.** een toostonen; een vestonen; goot omweeten - recognition. *Category:* **3.2.4. Understand, 3.2.6.2. Recognize, 4.2.2.1. Ceremony.**
- erkjläären** [ɛrkle:ɔ:ən] *v.w.* kloa moaken; dietlich moaken; halpen vestonen - explain; clarify; define; illuminate; elucidate; expound; enlighten. *Category:* **3.5.1.2.3. Explain, 3.6.1. Show, explain, 3.5.1.2.2. Describe, 8.3.3. Light.**
- Erkjläarunk** [ɛrkle:ɔ:rʊŋk] *n.f. Pl:* **Erkjläarungen.** de Räd, Wieed ooda Bilda dee eenem woat kloa moaken; een dietlich ooda kloa moaken - definition; explanation; interpretation. *Category:* **3.5.1.2.2. Describe, 3.5.8.1. Meaning, 3.5.1.2.3. Explain, 3.6.1. Show, explain, 9.6.2.5.1. Reason.**
- erlangen** [ɛrla:nən] *v.w.* aankomen; kjrieen; errieekjen; bat naunkomen - reach; achieve. *See:* **bejennen; utrechten.** *Category:* **3.5.1.4.2. Contact, 7.2.3.3.1. Arrive, 7.3.4.7. Extend, 6.1.3.2. Succeed, 9.1.1.2. Become, change state, 9.1.2. Do.**
- erlauben** [ɛrlʷubən] *v.w.* Frieheit fa waut jäwen; waut loten - allow; permit. *See:* **loten.** *Category:* **3.3.4.1. Give permission.**
- Erlaubniss** [ɛrlʷubnis] *n.f.* Frieheit; Frieheit waut to doonen - permission; licence; leave. *Category:* **3.3.4.1. Give permission, 2.6.6.7. Inherit, 3.6.2. School, 4.1.7.1. End a relationship, 4.2.1.8.2. Leave an organization, 4.2.9. Holiday, 4.3.3.3. Abandon, 7.2.3.3. Leave, 7.2.4.5. Move to a new house, 7.4.5.1. Leave something.**
- Erlaubnisschien** [ɛrlʷubnisχɪn] *n.m. Pl:* **Erlaubnisschiens.** een Schien ooda Schriewen daut eenem to waut jewesset Frieheit jeft - licence.
- erlaupt** [ɛrlʷaʊpt] *adj.* met Frieheit - permitted; permissible. *Category:* **3.3.4.1. Give permission.**
- erläwen** [ɛrle:vən] *v.w.* erfoaren; derch waut läwen; bie waut bie sennen - experience. *Category:* **3.2.2. Learn, 9.1.2.1. Happen.**
- ermonen** [ɛrmo:nən] *v.w.* vemonen; denkj halpen waut orrajcht es; nodrekjen waut rajcht es - admonish. *Category:* **3.3.3.7. Warn.**
- Ermonunk** [ɛrmo:nʊŋk] *n.f. Pl:* **Ermonungen.** een denkj halpen daut rajchte to doonen; een Beschuldjen; Vemonunk - admonishment.
- ermooticht** [ɛrmʷötiçt] *adj.* met Moot; nich mea doljeschloagen - encouraged.
- ermootjen** [ɛrmʷöçən] *v.w.* Moot toospräakjen; wäm Moot moaken - encourage. *Category:* **3.3.3.3. Persuade.**
- ermootjent** [ɛrmʷöçənt] *adj.* soo daut et Moot moakt; soo daut eena wellich woat to waut - encouraging. *Category:* **3.4.1.1.2. Self-esteem, 3.4.1.5. Confident.**
- Ermootjunk** [ɛrmʷötjʊŋk] *n.f. Pl:* **Ermootjungen.** een Moot moaken; waut eenem Moot jeft - courage. *Category:* **4.4.3.1. Brave.**
- ermuntren** [ɛrmʷuntrən] *v.w.* mootich ooda schaftich moaken; - encourage. *Category:* **3.3.3.3. Persuade.**

- ernäaren** [ɛɹnɛ:ɔɹən] *v.w.* goodet to äten jäwen; foodren - feed; nourish. *Category: 1.6.4.2. Animal eating, 2.6.4.1.1. Care for a baby.*
- Ernaunstault** [ɛɹnɔunstɔult] *n.f. Pl: Ernaunstalten.* Narfen Hospitol; eene Aunstault wua Narfenkranke besorcht un behandelt woaren; - asylum; madhouse; mental institute; mental hospital. *Category: 2.5.7.4. Hospital, 4.4.4.4. Save from trouble.*
- ernoa** [ɛɹnɔa] *adv. Variant: ornoa.* däaje; een nat beskje; nich weinich - considerably; quite a bit. *Category: 8.1.3.1. Many, much.*
- erren** [ɛɹrən] *v.w.* eenen Fäla moaken; waut doonen waut orrajcht es; jäajen eene Lia handlen - err; botch; blunder. *Category: 4.3.6.4. Mistake.*
- errenda** [ɛɹrenda] *adj.* eena dee ert - erring.
- Errgloowen** [ɛɹglɔʊvən] *n.m. Pl: Errgloowes.* een faulscha Gloowen; een Gloowen dee orrajcht es - heresy. *Category: 4.9.9. Irreligion.*
- errgloowsch** [ɛɹglɔʊvʃ] *adj.* met eenen Errgloowen; en eenen faulschen Gloowen; met eenen Gloowen aun Hakjsarie - superstitious; wrong belief; misconceived. *Category: 3.2.5.1. Believe, 4.4.5. Chance.*
- errieekjen** [ɛɹriɛcən] *v.w.* bat doa komen; foadich moaken; bat aum Ziel komen - achieve. *Category: 6.1.3.2. Succeed, 9.1.1.2. Become, change state, 9.1.2. Do.*
- Erllia** [ɛɹliɑ] *n.f. Pl: Erllieren.* eene faulsche Lia; een Errtum - heresy. *Category: 4.9.9. Irreligion.*
- Erlliera** [ɛɹliɹɑ] *n.m. Pl: Erllierasch.* eena dee eene faulsche Lia vespreeet - heretic. *Category: 4.9.9. Irreligion.*
- Errsenn** [ɛɹsɛn] *n.m.* vedreidet denkjen; Erllia - madness; insanity; lunacy. *Category: 2.5.8. Mental illness, 3.2.1.4. Stupid, 4.3.7.2. Crazy.*
- errsennich** [ɛɹsɛniç] *adj.* nich bie rajchtet denkjen - mad; insane; unbalanced; unhinged. *Category: 2.5.8. Mental illness, 3.4.2.3. Angry, 4.3.7.2. Crazy, 8.3.1.8.1. Symmetrical.*
- Errtum** [ɛɹtym] *n.m.* soont waut orrajcht es; eene Erllia - heresy. *Category: 4.9.9. Irreligion.*
- Errwajch** [ɛɹwa:ç] *n.m. Pl: Errwäaj.* een orrajchta Wajch; een Wajch dee no de orrajchte Städ leit - wrong way.
- ersaten** [ɛɹsa:tən] *v.w.* waut en de Städ von waut aundret saten; vetuschen - substitute. *Category: 7.5.6. Substitute.*
- Ersaz** [ɛɹsa:ts] *n.m.* daut waut enne Städ von daut rechtje jestalt woat - substitute; something artificial. *Category: 7.5.6. Substitute.*
- Ersazopfa** [ɛɹsa:tsɔpfɑ] *n.n. Pl: Ersazopfasch.* een Opfa daut eenem aundren siene Städ ennemt; een Opfa von een Tia enne Städ eenen Mensch strofen - substitute offering.
- erschauen** [ɛɹʃɔʊfən] *v.w.* moaken; towäaj brinjen - create. *Category: 9.1.2.3. Create, 9.1.2.5. Make.*
- Erschaufa** [ɛɹʃɔʊfɑ] *n.m.* dee wäa aules jemoakt ooda erschauen haft - creator. *Category: 9.1.2.3. Create.*
- erstaunen** [ɛɹstɔʊnən] *v.w.* staunen; wundren; vefieren - marvel; be amazed; be surprised.
- erwarten** [ɛɹva:ʊtən] *v.w. Variant: erwoarten.* opp waut räakjnen; doamet talen daut waut woaren woat; en goede Hopnunk luaren - expect; anticipate; await. *See: räakjnen; luaren. Category: 3.2.7. Expect, 3.2.7.1. Hope, 7.2.7.3. Wait.*
- erwossen** [ɛɹvɔsən] *adj.* utjewossen; groot - adult. *Category: 2.6.4.4. Adult, 2.6.4.6. Grow, get bigger, 4.1.2. Types of people.*
- es** *See main entry: sennen.*
- Esel** *See main entry: Äsel.*
- Ester** [ɛstɔɹ] *pn.* een Mejales un Frues Nomen; een Buak enne Bibel - Esther.
- et** [ɛt] *pron.* daut - it; that; shortened form of 'daut'. *Category: 9.2.3. Pronouns, 9.2.3.3. Relative pronouns, 9.2.3.5. Demonstrative pronouns, 9.6.3.5. Markers of identificational and explanatory clauses.*
- Eufrat** [ɛʊfra:t] *pn.* een Riefa dee derch de Staut Babel rant - Euphrates.
- Euro** *n.m. Pl: -.* Europäischet Jelt; daut Tieekjen fa Euro es € - euro.
- Europa** [ɛyro:pɑ] *n.n.* de Jäajent wua Dietschlaunt, Spanien un Schweedeen sent - Europe. *Category: 9.7.2.6. Names of continents.*
- Europäa** [ɛyro:pɛɑ] *n.m. Pl: -.* eena dee en Europa een Einheima es - European.
- europäisch** [ɛyro:pɛ:ɪʃ] *adj.* soo aus en Europa - European.
- Eva** [ɛfɑ] *pn.* een Mejales un Frues Nomen; dee bediet: Mutta von aules waut läft - Eve.
- evangelisch** [ɛfa:ŋɛlɪʃ] *adj. Variant: eewanjeelisch.* met daut Evangelium; soo aus bie daut Evangelium; soo aus de Lia von daut Heil derch Jesus Christus - evangelic.
- Evangelist** [ɛfa:ŋɛlɪst] *n.m. Pl: Evangelisten. Variant: Eewanjelist.* Prädja; Liera; eena dee daut Evangelium vespreeet ooda prädicht - evangelist.
- Evangelium** [ɛfa:ŋɛlɪym] *n.n. Pl: Evangelien.* goede Norecht; eent von de vea Bieekja em Nieen Tastament dee Jesus sien Läwen beschriew

## F - f

- fa** [fʌ] *prep.* om wämshaulwen, om waut to halpen; toom eene Lenjd von Tiet aunjäwen; toom Kosten aunjäwen; wäajen - for; of. **Mame kjaft Bekjsen fa am.** Mother buys pants for him. **Ekj woa fa eene Stund stellsetten.** I will sit still for one hour. *Category:* **3.3.1.1. Purpose, goal, 4.6.6.3. Represent, 6.1.2.2. Use, 8.4.6.1.5. Since, from, 9.6.1.5.2. Instead, 9.6.2.7. Purpose, 3.5.1.2.9. Be about, subject, 8.1.6.1. Part, 8.2.8. Measure, 8.3.6. Made of, material, 8.4.5.1. Order, sequence, 8.5.6. Contain, 9.1.1.3. Have, of.**
- fäajen** [fɛajən] *v.w.* metem Bassem Mell ooda Sachen toopschuwen ooda saumlen - sweep. *Category:* **5.6.5. Sweep, rake.**
- Fabrikj** [fa:brɪç] *n.f. Pl:* **Fabrikjen.** een Jeschaft wua Sachen jemoakt woaren, Meebel Fabrikj, Zocka Fabrikj - factory; plant; mill. *Category:* **6.5.1. Building, 6.9. Business organization, 1.5. Plant, 6.2.3. Plant a field, 5.2.1.2.3. Grind flour, 6.7.9. Machine.**
- fabrikjsch** [fa:brɪç] *adj.* soo aus en ooda von eene Fabrikj - machine made.
- Fabrikjtieekjen** [fa:brɪçtɛɛçən] *n.n. Pl:* **Fabrikjtieekjens.** *Variant:* **Fabrikjtäkjen.** daut Tieekjen daut bewiest von woone Fabrikj waut kjemt - trade mark.
- Fach** [fa:χ] *n.n. Pl:* **Fecha.** eene Rieej Lekzionen unja eenen Liera wua de Schiela opp een besondret Teema waut lieet, soo aus rääkjnen, schriewen, Bibel, ooda Jeschicht - subject; course in school. *Category:* **3.2.2.1. Study, 3.5.1.2.9. Be about, subject, 3.6.3. Subject of teaching, 4.8.3.1. Defeat.**
- Fachel** [fa:χəl] *n.m. Pl:* **Fachlen.** Fiastock - torch. *Category:* **5.5. Fire, 8.3.3.1.1. Light source.**
- Fada<sub>2</sub>** [fa:dʌ] *n.f. Pl:* **Fadren.** waut een Voagel ooda Han aune Hut waust; een Stenjel met eene Rieej soowaut aus Hoa aun twee Sieden - feather. *Category:* **1.6.2.1. Parts of a bird.**
- Fada<sub>3</sub>** [fa:dʌ] *n.f. Pl:* **Fadren.** eene Stang (ooda Stock) dee een wesset bieejen kaun un dan wada jliikj woat wan dee tohjeloten woat; eene Kroll dee toopjedrekjt ooda utenaunda jetrocken kaun woaren, un dan wada daut ieeschte Jeschekj nemt wan daut tohjeloten woat - metal spring.
- Fada<sub>1</sub>** [fa:dʌ] *n.m. Pl:* **Fadasch.** eenem sien Onkel sien, ooda siene Taunte äa, Sän - male cousin.
- fadren** [fa:drən] *v.w.* schoklen; opp eene Fada nopp un rauf un nopp un rauf metfoaren - bounce; spring. *See:* **butzen.** *Category:* **7.2.1.1.3. Jump, 1.3.1.4. Spring, well, 6.7.8. Parts of tools, 8.4.1.5. Season.**
- Fadadoos** [fa:da:døʊs] *n.f. Pl:* **Fadadoosen.** eene Doos toom Bliesteft un soowaut hoolen - pencil box.
- Fadavee** [fa:da:fə'ə] *n.pl.* aule Heena, Kunen, Enten usw. toop - feathered creatures; poultry; fowl. *Category:* **1.6.1.2. Bird, 6.3.6. Poultry raising.**
- Fadawoagen** [fa:da:vəagən] *n.m. Pl:* **Fadawoages.** een jemietelja Woagen dee Fadren haft toom jlei foaren; Droschkje - spring buggy; democrat; carriage. *See:* **Droschkje.** *Category:* **7.2.4.1.1. Vehicle.**
- fädmen** [fe:dmən] *v.w.* een Twierem ooda Drot derch daut Noteluag brinjen - thread ( a needle).
- fadrich** [fa:drɪç] *adj.* met Fadren; jlei, schoklich - springy.
- fäich** [fe:ɪχ] *adj.* capable.
- 1 • vestonen ooda Krauft haben toom waut doonen; em Staunt sennen waut to doonen - capable; able.
- 2 • jeschekjt; krakjt - adept; proficient. *See:* **jeschekjt.** *Category:* **3.2.1.3. Intelligent, 6.1.1.1. Expert, 9.4.2.1. Can, 9.4.4.4. Possible, 6.1.2.3. Work well.**
- Fäichkjeit** [fe:ɪχçɛit] *n.f. Pl:* **Fäichkjeiten.** *Variant:* **Fäaichkjeit.** eene Konst; een jeweset waut eena sikj jelleet haft ooda doonen kaun; daut wuatoe eena fäich es - capability; ability; aptitude; faculty; skill; proficiency; capacity. *See:* **Konst.** *Category:* **9.4.2.1. Can, 3.6. Teach, 8.2.5.1. Big container, volume, 8.2.8. Measure, 6.1.2.3. Work well, 6.1.1.1. Expert.**
- Fak** [fa:k] *n.f. Pl:* **Faken.** Spikjarum; Spikja - special kind of grain bin in the barn.

- Faks** [fa:ks] *n.m. Pl.* **Faksen**. een Breef dän eena äwa Foonlienjes opp eene Maschien kjricht - trick. *Category:* **4.2.6.1.1. Card game, 4.3.5.5. Deceive, 6.8.9.2. Cheat.**
- Faksen** [fa:ksən] *n.pl.* Bewäajungen ooda Ve'endrunge n von een Jesecht toom een Ulespieejeel sennen - gestures. *Category:* **2.5.4.4. Mute.**
- faksich** [fa:ksiç] *adj.* soo aus Faksen; met Faksen - with ugly gestures.
- Faksmaschien** [fa:ksma:ʃin] *n.f. Pl.* **Faksmaschiene**. eene Maschien dee aum Foon Systeem jekoppelt es un Breef Wakjssel mäajlich moakt - fax.
- Fal** [fa:l] *n.n. Pl.* -. een Pelz; daut hoaje Lada von een Tia - fur; hide; pelt. *Category:* **1.6.2. Parts of an animal, 2.1.4. Skin, 4.4.4.4. Save from trouble, 6.3.7. Animal products, 7.6. Hide, 1.1.3.3. Rain, 7.3.1.1. Throw.**
- fälen** [fe:lən] *v.w.* needich sennen; nich hia sennen - lack; require; need. *Category:* **8.1.7.2. Lack, 8.1.7.3. Need, 9.4.2.3. Necessary.**
- Fäla** [fe:lʌ] *n.m. Pl.* **Fäläsch**. waut eena haft orrajcht jedonen - mistake; error; flaw; discrepancy. *Category:* **4.3.6.4. Mistake.**
- fälafrie** [fe:la:fri] *adj.* onen Fäla; fälalooss - errorless.
- fälahauff** [fe:la:hœuft] *adj.* met Fäla; soo daut Fäla väakomen kjennen - defective.
- fälalooss** [fe:la:lœus] *adj.* onen Fäla; fälafrie - without error.
- fälboa** [fe:lboʌ] *adj.* fälahauff; soo daut et een Fäla moaken kaun; soo daut et nich emma rajcht es - fallible.
- falich** [fa:liç] *adj.* met Fal; soo aus Fal ooda Pelz - furry; liable; due. *Category:* **8.3.7.7. Right, proper.**
- Fäljeburt** [fe:læburt] *n.f. Pl.* **Fäljeburten**. eene Stelp ooda Stelpom - miscarriage.
- Falm** [fa:lm] *n.n. Pl.* **Falms**. een junget von Pieed, Äsels, usw. - colt; foal. *Category:* **6.3.1.7. Beast of burden, 1.6.3. Animal life cycle.**
- fälschlone** [fe:lʃlo:nən] *v.s.* nich goot utkomen met waut eena väahaft; nich kjennen waut foadich moaken- fail. *Category:* **3.6.7. Test, 4.3.1.2.1. Below standard, 6.1.3.3. Fail.**
- Famielje** [fa:miʌ] *n.f. Pl.* **Famieljes**. Elren met Kjinja, ooda uk met Grootelren; Frintschofft - family. *Category:* **4.1.9. Kinship.**
- Famieljenaundacht** [fa:miʌnəunda:χt] *n.f. Pl.* **Famieljenaundachten**. Husaundacht; eene aundajchtje Tiet met de Famielje - family devotions.
- Famieljenfast** [fa:miʌnfɑ:st] *n.n. Pl.* -. een Toopkomen von eene Famielje soo aus toom een Jeburtsdach ooda een Fast soo aus Wienachten fieren - family celebration.
- Famieljenstaum** [fa:miʌnstəum] *n.m. Pl.* **Famieljenstam**. eene Famielje; eene Famielje äwa miere Jennerationen - family tree; progeny. *Category:* **4.1.9.1. Related by birth, 2.6.4.2. Child, 4.1.9.1.5. Grandson, granddaughter.**
- Famieljenvoda** [fa:miʌnfɔ:dʌ] *n.m. Pl.* **Famieljenvodasch**. een Voda von eene Famielje; een Staumvoda - patriarch; father. *Category:* **4.1.9.1.2. Father, mother, 4.1.9.1.1. Grandfather, grandmother.**
- fanatisch** [fa:na:tɪç] *adj.* äwaschnaupt - fanatic. *Category:* **3.2.5.7. Extreme belief.**
- fangen** [fa:ŋən] *v.w.* jriepen; faustnämen - nab; catch. *See:* **jriepen**. *Category:* **4.3.4.8. Kidnap, 4.6.6.1.1. Arrest, 7.2.6.1. Catch, capture, 4.2.6.1. Game, 4.2.6.2.2. Basketball, 6.4.2. Trap, 6.4.5. Fishing, 6.4.6. Things done to animals, 7.3.1.2. Catch, 8.4.6.1.2. Stop something.**
- Fangiesa** [fa:ŋisʌ] *n.n. Pl.* **Fangiesasch**. eene Faul; een Musiesa - trap. *Category:* **6.4.2. Trap, 7.2.6.1. Catch, capture.**
- Fangtän** [fa:ŋtən] *n.f. Pl.* **Fangtänen**. Uagtän - fang; tusk. *Category:* **1.6.2.2. Parts of a reptile, 1.6.2. Parts of an animal.**
- Fantasie** [fa:nta:si] *n.f. Pl.* **Fantasieen**. waut väajestaldet; een Droom ooda Droombilt - fantasy. *Category:* **3.2.1.2. Imagine.**
- Farisäa** [fa:rɪzɛʌ] *n.m. Pl.* -. *Variant:* **Farisea**. enne Bibel eene Sekt ooda Jemeent von Juden - Pharisee.



- Farjoa** [fa:joa] *n.m.* *Pl.* **Farjoasch**. de Tiet tweschen Winta un Somma; de Tiet wan daut Wada scheen woat un de Natua jreent - spring season.
- farjoasch** [fa:joa] *adj.* soo aus em Farjoa - springy.
- Farjoaschkjoakj** [fa:joaʃcɔac] *n.f.* *Pl.* **Farjoaschkjoakjen**. de Sindoag von Oostren bat Pinjsten, wan de Katekijsem unjarecht es, toom reed moaken toom deepen - spring church ritual.
- Farjoaschräajen** [fa:joaʃrɛajən] *n.m.* *Pl.* **Farjoaschräajens**. de Rääjen dee em Farjoa kjemt - spring rain.
- farn** [fa:n] *adj.* sea kluak; wiet jeliheet - smart. *Category:* **2.5.6.1. Pain, 3.2.1.3. Intelligent, 8.3.7.7. Right, proper.**
- Farnitz** [fa:nits] *n.m.* Lak; biejlík soo aus Foaw oba derchsechtich - varnish; shellac. *Category:* **6.5.3. Building materials.**
- farnitzen** [fa:nitsən] *v.w.* Farnitz penslen - varnish; shellac. *Category:* **6.5.3. Building materials.**
- Farnrua** [fa:nrua] *n.n.* *Pl.* **Farnruasren**. *Pl.* **Farnruasch**. Jereetschoft daut eene Secht noda brinj - telescope; field glasses. *Category:* **2.3.1.9. Something used to see.**
- Faspa** [fa:spʌ] *n.n.* *Pl.* -. *Variant:* **Vaspa**. eene kjliene Moltiet, medden em Nomeddach toom vepusten un waut drinkjen - traditional Mennonite light meal between lunch and supper.
- faslen** [fa:slən] *v.w.* spaunen; eenem siene Jedanken loten benomen woaren von daut waut eenem intressieet ooda oppfelt - fetter; hobble. *See:* **spaunen**. *Category:* **6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach, 7.2.1.5. Walk with difficulty.**
- Fast** [fa:st] *n.n.* *Pl.* -. een Toopkomen fa eene besondere Jeläajenheit, soo aus Kjast, Bejrafniss, Wienachten, Oostren; Gaustmol - feast; festival; banquet; holiday. *See:* **Schmoasel; Gaustmol**. *Category:* **5.2.2.3. Feast, 4.2.2.2. Festival, show, 4.2.2.3. Celebrate, 4.2.2.1. Ceremony, 4.2.9. Holiday, 8.4.1.8. Special days, 2.4.5. Rest.**
- Fastdach** [fa:stda:χ] *n.m.* *Pl.* **Fastdoag**. een Dach aun däm een Fast jehoolen woat - holiday. *Category:* **4.2.9. Holiday, 8.4.1.8. Special days, 2.4.5. Rest.**
- Fastgaust** [fa:stgoust] *n.m.* *Pl.* **Fastjast**. eena dee to een Fast enjelot es; eena dee to een Fast jeit - guest at feast.
- Fastinj** [fa:stɪŋ] *n.f.* eene vesechade Städ; eene Armees Stazion - fort; garrison; fortress; stronghold; redoubt. *Category:* **4.4.4.5. Protect, 4.8.3.6.6. Fort, 6.5.1. Building, 4.4.4.4. Save from trouble.**
- Fastkjeet** [fa:stclɛt] *n.n.* *Pl.* **Fastkjeeda**. Sindoagschet Kjeet; een Kjeet to een Fast - party dress; evening dress.
- fastlich** [fa:stliç] *adj.* soo aus toom Fast; soo aus opp een Fast - festive; gala; happy. *Category:* **4.2.2.1. Ceremony, 3.4.1.2. Happy.**
- Fastlichkjeit** [fa:stliççeit] *n.f.* *Pl.* **Fastlichkjeiten**. een Fast; een Toopkomen toom waut besondret em Denkj hoolen ooda auerkjanen - festivity. *Category:* **4.2.2.1. Ceremony.**
- Fastmol** [fa:stmo:l] *n.n.* *Pl.* **Fastmols**. eene Moltiet opp een Fast - feast. *Category:* **5.2.2.3. Feast.**
- Fastvesaumlung** [fa:stfə'soumlʊŋk] *n.f.* *Pl.* **Fastvesaumlungen**. eene Vesaumlung fa een Fast; de Grupp Menschen dee to een Fast komen - festive gathering.
- Fat** [fa:t] *n.n.* Schmolt, Schmää, Schmurz, daut witte Fat unja daut Lada von een jemastet Schwien - grease; fat; drippings; gravy. *Category:* **1.2.3.2. Oil, 6.3.7. Animal products, 8.2.3. Thick, 8.2.3.2. Fat person, 5.2.3.4. Prepared food.**
- fat** [fa:t] *adj.* dikj; met väl Fat - fat; obese. *Category:* **1.2.3.2. Oil, 6.3.7. Animal products, 8.2.3. Thick, 8.2.3.2. Fat person.**
- Fatehan** [fa:təha:n] *n.n.* eene Sort Onkrut - portulacca; purslane. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine.**
- Fätel** [fe:təl] *n.n.* *Pl.* **Fätels**. daut Wesch Hoa jrod bowa daut Hooft - fetlock; pastern. *Category:* **1.6.2. Parts of an animal.**
- fatich** [fa:tiç] *adj.* soo aus Fat; schmäärich; eeljich - fatty; greasy. *Category:* **1.2.3.2. Oil, 5.6.1. Clean, dirty.**
- Fatkuak** [fa:tkuæk] *n.f.* *Pl.* **Fatkuaken**. eene Kuak von Dieech en heetet Fat jebrot - fried cookie.

**Fatlaupen** [fa:tlɔpən] *n.m.* *Pl:* **Fatlaupes**. een Laupen von Fat em Lief; een Fat Knubbel aun een Jlett em Kjarpa - fat appendage.

**fatmoaken** [fa:tmɔakən] *v.s.* moaken fat; sea oppfeeden toom dikj woaren - fatten; oppfeeden; too sea foodren ooda to äten jäwen - fatten. *Category:* **8.2.3.2. Fat person**.

**Fatstekj** [fa:tstɛk] *n.n.* *Pl:* **Fatstekja**. een biet Fat ooda Schmolt - piece of fat.

**Fatsträmel** [fa:tstre:məl] *n.n.* *Pl:* **Fatsträmels**. een Strämel Fat, soo aus daut em Fleesch jefungen woat - piece of fat.

**Faul<sub>2</sub>** [fɔt] *n.f.* *Pl:* **Faulen**. trap.

1 • Jereetschoft toom een Tia jriepen; een Musiesa - trap; fall. *Category:* **6.4.2. Trap, 7.2.6.1. Catch, capture, 7.2.2.5.1. Fall, 8.1.4.3. Decrease, 8.4.1.5. Season, 9.3.1.4. To a smaller degree**.

**Faul<sub>1</sub>** [fɔt] *n.m.* *Pl:* **Fal**. case.

1 • eene Loag, wan waut vääkjemt, ooda waut besondret passieet - incident or occurrence; case; occasion; circumstance; situation.

2 • en Gramatikj, woo een Hauptwuat en een Sauz jebrukt woat: Wäafaul, Wämfaul, Dänfaul - grammatical case.

3 • een handraschen, een dolfaulen - fall; tumble. *Category:* **9.1.2.1. Happen, 4.7.4. Court of law, 6.7.3. Carrying tool, 6.7.7. Container, 9. Grammar, 9.1.3.2. Situation, 7.2.2.5.1. Fall, 8.1.4.3. Decrease, 8.4.1.5. Season, 9.3.1.4. To a smaller degree, 6.1.2.9. Opportunity**.

**faulen** [fɔulən] *v.s.* no de leed gonen von siene ieejne Wicht; plumsen; stolpren; omstelpen; Jlikjewicht velieren - fall. *Category:* **7.2.2.5.1. Fall, 8.1.4.3. Decrease, 8.4.1.5. Season, 9.3.1.4. To a smaller degree**.

**Faulkj** [fɔulc] *n.m.* *Pl:* **Faulkjen**. een grootet Voagel daut Fleesch frat - falcon. *Category:* **1.6.1.2. Bird**.

**faulsch** [fɔulʃ] *adj.* orrajcht; nich rajcht; schljacht - false; wrong; incorrect; untrue. *Category:* **3.5.1.3. True, 4.3.1.1. Bad, immoral, 4.7.3. Break the law, 8.3.7.7.1. Wrong, unsuitable**.

**faulschdenkjent** [fɔulʃdɛpɛnt] *adj.* soo aus wan nich bie rajchtet Vestaunt; dwautsch - suspicious without reason.

**Faulschheit** [fɔulʃheit] *n.f.* *Pl:* **Faulschheiten**. Lieej; een väaschmäaren - shame; guile; sham; falsehood; duplicity. *Category:* **3.4.2.2. Sorry, 3.5.1.3.2. Tell a lie**.

**Faulschorm** [fɔulʃɔrm] *n.m.* *Pl:* **Faulschorms**. een groota Schorm dän Menschen brucken toom sacht ute Loft faulen - parachute. *Category:* **7.2.1.1.3. Jump, 7.2.2.5.1. Fall**.

**faust** [fɔust] *adj.* nich looss; met waut toop sennen soo daut et nich leicht looss kjemt; von Broot: nich locka-tight; firm; secure; solid; almost; nearly. *Category:* **7.5.4. Tie, 8.2.7.1. Tight, 6.9. Business organization, 7.2.1.6. Steady, unsteady, 8.3.6.2. Hard, firm, 4.4.4.5. Protect, 7.4.3. Get, 7.5.2. Join, attach, 1.2.3. Solid, liquid, gas, 7.5.3.1. Pure, unmixed, 8.1.5.6. Almost, 8.4.6.4.1. Soon, 8.4.6.4.2. Not yet**.

**fausten** [fɔustən] *v.w.* fa eene jewesse Tiet nich äten toom sikj en Jebäd un jeistliche Jedanken eewen - fast. *Category:* **4.9.5.9. Fasting, 7.2.1.2. Move quickly, 8.4.8.1. Quick**.

**faustbinjen** [fɔustbɪnən] *v.s.* aunbinjen; met Baunt ooda Strank waut moaken daut et nich looss kjemt; aunschnieren - tie down.

**faustbliewen** [fɔustblivən] *v.s.* nich looss komen; aun waut bliewen - stay tied down.

**Faustdach** [fɔustda:χ] *n.m.* *Pl:* **Faustdoag**. een Dach aun däm eena fausten deit - fast day.

**faustfoaren** [fɔustfɔarən] *v.s.* en eene Loag komen wua eena nich wiedafoaren kaun; faustranen - corner someone or something; trap. *Category:* **6.5.2.2. Roof, 6.5.4.1. Road, 6.4.2. Trap, 7.2.6.1. Catch, capture**.

**faustgonen** [fɔustgo:nən] *v.s.* en eene Akj nenkomen; wua hangonen wua eena nich leicht von wajchgonen kaun - be cornered.

**fausthaben** [fɔustha:bən] *v.s.* fausthoolen; enne Faul nenkjriien; de Macht äwa waut haben; schlenjen - control. *Category:* **3.3.3.6. Control, 4.5. Authority, 4.5.3.1. Lead, 7.2.6.2. Prevent from moving**.

- faustholen** [fəustho:lən] *v.w.* aunholen; aunschnieren; waut moaken daut et fausta es - tighten. *Category:* **7.1.9. Move a part of the body, 7.5.4. Tie, 8.2.7.1. Tight.**
- fausthoolen** [fəusthø:ulən] *v.s.* waut soo hoolen daut et nich wajchkjemt, flicht ooda felt - hold fast.
- faustjeklamt** [fəuscə:clɑ:mt] *adj.* enjeklamt; en eene Kjam faust sennen, daut eena nich leicht wajch kaun - pinched. *Category:* **8.2.3.3. Thin person.**
- faustjelajcht** [fəuscə:lɑ:çt] *adj.* jefungen daut waut werkjlich soo es; nojesocht daut eene Sach soo es aus jesajcht wia - confirmed.
- faustjenomen** [fəuscəno:mən] *adj.* enne Macht jekjräajen; jejräpen; to hoolen jekjräajen - captured. *Category:* **4.8.3.5. Prisoner of war.**
- faustjesat** [fəuscəzɑ:t] *adj.* utjefungen daut eene Sach stemt; eene Dotem faust bestemt haben - confirmed.
- faustkjamen** [fəustclɑ:mən] *v.w.* waut en eene Kjam faustmoaken daut et doa bliewen mott - jam; squeeze in a clamp or vice. *Category:* **5.2.3.4. Prepared food, 7.5.9.1. Load, pile.**
- faustkjrieen** [fəustcriən] *v.s.* waut bat doa kjrieen, daut et faust es; faustbinjen; faustmoaken - tighten. *Category:* **7.1.9. Move a part of the body, 7.5.4. Tie, 8.2.7.1. Tight.**
- faustklunjen** [fəustklʊnən] *v.w.* noppstaupen daut et faust toopjedrejt woat; toopklunjen - trample; pack down. *Category:* **4.8.3.1. Defeat, 7.2.1.1. Walk.**
- faustlajen** [fəustlɑ:jən] *v.s.* fauststalen; noseenen auf eene Sach soo es aus jesajcht woat ooda aus daut schient - determine. *Category:* **3.2.2.3. Evaluate, test, 8.2.8. Measure.**
- faustmoaken** [fəustmɔ:kən] *v.s.* faustkjrieen; waut soo moaken daut et nich mea loos es - fasten. *Category:* **7.5.2. Join, attach.**
- faustnämen** [fəustne:mən] *v.s.* wäm ooda waut enne Macht nämen; faustmoaken - nab; arrest. *Category:* **4.3.4.8. Kidnap, 4.6.6.1.1. Arrest, 7.2.6.1. Catch, capture.**
- faustranen** [fəustra:nən] *v.w.* enne Akj komen; Utwäaj sieekjen bat eena toostonen mott daut doa kjeene mea sent - back into corner.
- faustsaten** [fəustsa:tən] *v.w.* secha moaken daut eenem jewesset nich woat wajchkomen - foreclose.
- faustschnalen** [fəustʃnɑ:lən] *v.w.* met eenen Reemen un Schnal waut faustmoaken - tie down with belts.
- fauststalen** [fəuststa:lən] *v.w.* faustlajen; noseenen auf eene Sach soo es aus daut schient ooda soo aus jesajcht es - determine. *Category:* **3.2.2.3. Evaluate, test, 8.2.8. Measure.**
- fauststonen** [fəuststo:nən] *v.s.* hold one's own.
- 1 • soo faust sennen, daut waut nich woat (leicht) wieda jesat woaren - stand firmly.
  - 2 • opp eenem sien Stekj bliewen; sikj nich äwaräden loten - hold one's own.
- faustwartlen** [fəustvɑ:ʊtlən] *v.w.* get rooted.
- 1 • enwartlen; studich woaren von goode Wartlen schmieten - root down; get rooted.
  - 2 • sässich woaren; sikj tus moaken - innure.
- Faut** [fəut] *n.n. Pl: Fauten.* eene kjliene Tonn; een Behelta toom Äten oppbewoaren - firken; keg; 45.5 litres.
- Fawuat** [fa:vʊət] *n.n. Pl: Fawieeda. Pl: Fawieed.* en Gramatikj, een Wuat daut fa een aundret steit; Pronomen - pronoun. **De Fawieed sent: ekj, du, hee, see, wie, jie un see.** The pronouns are: I, you, he, she, we, you and they. *Category:* **9.2.3. Pronouns.**
- Feeba** [fəɪbʌ] *n.n. Pl: -.* wan de Kjarpa von Krankheit too woam woat - fever; ague. *Category:* **2.5.6.2. Fever, 8.3.4.1. Cold.**
- Feebadroom** [fəɪba:drøʊm] *n.m. Pl: Feebadreem.* een Droom bie huaget Feeba; waut eena bie eene Krankheit jleeft to seenen daut aundre nich seenen - hallucination; delirium. *Category:* **2.5.6.6. Vision, hallucination.**
- Feebakrankheit** [fəɪba:kra:ŋkheit] *n.f. Pl: Feebakrankheiten.* eene Krankheit met huagen Feeba - fever. *Category:* **2.5.6.2. Fever.**

**Feebastang** [fɛɪba:sta:n] *n.f. Pl: Feebastangen.* de Gaufel ooda de twee Stakja aun jiedatsied Pieet ver een Kotta ooda Woagen - buggy shaft; thill.

**Feebawoa** [fɛɪba:vɔa] *n.m. Pl: Feebawoasch.* de tweede Moonat em Joa, Jaunewoa, Feebawoa, Moaz - February. *Category: 8.4.1.4.1. Months of the year.*

**feebriich** [fɛɪbriç] *adj.* heet; soo aus Feeba; nich jesunt - feverish. *Category: 2.5.6.2. Fever, 8.3.4. Hot.*

**feeden** [fɛɪdɛn] *v.w.* foodren; to äten jäwen; 'feeden' kaun fa Menschen un fa Vee jebrukt woaren, 'foodren' blooss fa Vee - take on the responsibility for; support; look after someone's physical needs. *Category: 4.3.4.5.1. Provide for, support, 7.3.4.6. Support.*

**Feeda** [fɛɪdɔ] *n.n. Pl: Feedasch.* een Woagen voll Hei ooda Stroo; daut Hei ooda Stroo daut opp eenen Woagen nopp jeit - jag; load of hay or bundles.

**feelen** [fɛɪlɛn] *v.w.* feel.

1 • een Jefeel haben; eene Feelunk haben soo aus, stoakj, schwak, jlekjlich, bedrenkjt, mootich ooda en Weedoag, usw. - feel; sense (emotionally).

2 • met de Haunt bestrikjen ooda befeelen toom sajen waut vonne leejenschoft waut haft, auf glaut, ruch, wieekj, hoat, usw. - touch (with a hand). *Category: 2.3.5. Sense of touch, 3.4.*

**Emotion, 7.3.4.1. Touch, 9.4.4.6.1. Think so, 2.3. Sense, perceive, 3.2.1.3. Intelligent, 3.5.8.1. Meaning, 8.5.1.5. Touching, contact.**

**Feela** [fɛɪlɔ] *n.m. Pl: Feelasch.* een Jewauss aun een Kjniipa sien Kopp met daut hee feelen kaun - feeler. *Category: 1.6.2.4. Parts of an insect.*

**feelboa** [fɛɪlbɔa] *adj.* soo daut et tofeelen es; to feelen - palpable. *Category: 2.3.5. Sense of touch.*

**Feelinj** [fɛɪlɪn] *n.f. Pl: Feelinjen.* waut eena feelt; woo eenem waut es ooda vääkjemt - sense; touch; feeling. *Category: 2.3. Sense, perceive, 3.2.1.3. Intelligent, 3.5.8.1. Meaning, 7.3.4.1. Touch, 2.3.5. Sense of touch, 8.5.1.5. Touching, contact, 3.4. Emotion.*

**Feetenenj** *See main entry: Footenenj.*

**fefta** [fɛftɔ] *adj.* Ordinalzol von 5; daut waut no däm vieeden kjemt - fifth. *Category: 8.1.1.2. Ordinal numbers, 8.1.1.6. Fraction.*

**Feftel** [fɛftɛl] *n.n. Pl: -.* daut fefte Poat - fifth part; one fifth.

**feftich** [fɛftiç] *num.* Numma; Kardinalzol: 50; Ordnungszol: 50., feftichsta - fifty. *Category: 8.1.1.1. Cardinal numbers.*

**feftieen** [fɛftiɛn] *num.* Numma; Kardinalzol: 15; Ordnungszol: 15., feftienda - fifteen.

**Feftieendel** [fɛftiɛndɛl] *n.n. Pl: -.* een Poat von feftieen äwareene dee toop een gaunset moaken - one fifteenth part.

**Feia** [fɛiɔ] *n.f. Pl: -.* een Fast; eene Zeremonie toom waut jewesset fieren ooda em Denkj hoolen - fest.

**feialich** [fɛia:liç] *adj.* soo aus opp een Fast; krakjt no Form ooda Stot; sea schmock un krakjt - festive; formal. *Category: 3.5.1.1.6. Speech style, 4.3.7. Polite.*

**feicht** [fɛiçt] *adj.* naut; wotrich; klaum - clammy; moist; dank humid. *Category: 1.3.3. Wet.*

**Feichtichkeit** [fɛiçtiççɛit] *n.f. Pl: Feichtichkeiten.* Nauts; daut waut feicht moakt; Wota - moisture; humidity; wetness; clamminess. *Category: 1.1.3.3. Rain, 1.2.3.1. Liquid, 1.3. Water, 1.1.2. Air, 1.1.3. Weather.*

**feij** [fɛij] *adj.* schuchta; nich brow; enjstlich - timid. *Category: 3.4.2.4. Afraid, 3.4.2.4.3. Shy, timid.*

**Feil** [fɛil] *n.f. Pl: Feilen.* waut eena met eenen Flitzboagen schitt; een Wiesa, soo aus opp een Bilt ooda een Tieekjen aum Wajch - arrow. *Category: 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.4.1. Hunt.*

**Feila** [fɛilɔ] *n.m. Pl: Feilasch.* Feil; een denna Stock dee met een Boagen jeschoten woat - dart; arrow. *See: Fiel. Category: 4.8.3.7. Weapon, shoot, 7.2.1.1.1. Run, 7.2.1.2. Move quickly, 6.4.1. Hunt.*

**fein** [fɛin] *adj.* soo aus eena daut jleicht; aunjenäm; maklich; scheen - nice; good; fine. *Category: 2.3.3. Taste, 2.3.4. Smell, 3.4.1.1. Like, love, 4.3.4. Do good to, 8.3.7. Good, 4.3.1. Good, moral, 8.3.7.9. Value, 2.5. Healthy, 4.7.7.2. Fine, 8.2.3.1. Thin thing.*



**Feins** [fɛins] *n.n.* Schmucksachen; feine Dinja - pretty things.

**Feinschriewen** [fɛinʃriwɛn] *n.n.* Schmockschriewen; krakjte Buakstowen un Latren moaken - artistic handwriting; penmanship; calligraphy. *See:* **Schmockschriewen**.

**feistren** [fɛistrɛn] *v.w.* schmieten; wajch joagen met een Stock - chase with a broom.

**feiten** [fɛitɛn] *v.w.* rauzen; sikj enaunda to hoolen haben un proowen dol to kjrieen - fight. *Category:* **4.3.4.3.1. Compete with, 4.8.2. Fight**.

**Feitsdauns** [fɛitsdɔuns] *n.m.* eene Krankheit en dee een Mensch väle onneedje Bewääjungen moakt un daut nich beharschen kaun - St. Vitus dance.

**fekjen** [fɛcɛn] *v.w.* Jeschljachtsvekjia haben; poaren von Maun un Fru - copulate.

**fekjs** [fɛcs] *adj.* haustich; schwind; met een Tekjs - quickly. *Category:* **8.4.8.1. Quick, 9.2.2. Adverbs**.

**fellen** [fɛlɛn] *v.w.* voll moaken - fill. *Category:* **7.5.9.2. Fill, cover, 8.1.8. Full, 8.5.4.2. Occupy an area**.

**Felt** [fɛlt] *n.n. Pl: Felda.* Flekj; Stap - field. *Category:* **1.2.1.3. Plain, plateau, 3.2.3.2. Area of knowledge, 4.2.6.2.1. Football, soccer, 4.6.7.3. Countryside, 6.2.9. Farmland**.

**Fenda** [fɛndʌ] *n.m. Pl: Fendasch.* daut Poat aun eene Koa ooda Foatich, daut äwa daut Raut paust - fender. *Category:* **5.5.7. Fireplace**.

**Fenn** [fɛn] *n.f. Pl: Fennen.* eene Mäl toom Wint schuwen - fan. *Category:* **1.1.2.1. Blow air, 3.4.1.1. Like, love, 3.4.1.4.2. Enthusiastic**.

**Fens** [fɛns] *n.f. Pl: Fensen.* eene enjетиende Weid; een Tun - fence. *Category:* **6.5.1.5. Fence, wall, 7.3.6.2. Block, dam up**.

**fensen** [fɛnsɛn] *v.w.* eene Fens ooda Tun moaken; eene Fens trajchtmoaken - fence. *Category:* **6.5.1.5. Fence, wall, 7.3.6.2. Block, dam up**.

**Fensta** [fɛnstʌ] *n.n. Pl: Fenstren.* een Loch enne Waunt met Glauss tojestalt toom Licht nenloten ooda toom rutkijkjen; daut Jerecht met Glauss daut en een Fenstaloch jehieet - window; porthole; wicket. *Category:* **6.5.2. Parts of a building, 6.5.2.5. Window**.

**Fenstabloom** [fɛnsta:blɔum] *n.f. Pl: Fenstabloomen.* Bloomen dee em Hus jefläacht woaren - indoor plant.

**Fenstadrot** [fɛnsta:dro:t] *n.n. Pl: Fenstadräd.* fienhockajet Drot toom Onjezeffa buten hoolen; Drot daut em Fensta daut Onjezeffa buten helt - screen. *Category:* **3.5.9.4. Movie, 6.5.3. Building materials**.

**Fenstaglauss** [fɛnsta:glɔus] *n.n. Pl: Fenstajläsa.* eene Rut; een Stekj Glauss toom em Fensta - windowpane. *Category:* **6.5.2.5. Window**.

**Fenstakjast** [fɛnsta:ca:st] *n.f. Pl: Fenstakjasten.* een ieeschtet Toopkomen en een nieet Hus wan Lied ieescht gauns nenjetrocken sent; een Toopkomen toom sikj met de Lied freien fa äare niee Wonunk - housewarming. *Category:* **7.2.4.5. Move to a new house**.

**Fenstakjitt** [fɛnsta:cɪt] *n.n.* Kjitt toom Fenstaruten faust un dicht moaken - window putty.

**Fenstakopp** [fɛnsta:kɔp] *n.n. Pl: Fenstakjap.* daut unjaschte Brat vom Fenstaloch - window sill.

**Fenstaloch** [fɛnsta:lɔx] *n.n. Pl: Fenstajajcha.* daut Loch enne Waunt wua een Fensta nenhieet - window opening.

**Fenstalod** [fɛnsta:lo:d] *n.f. Pl: Fenstaloden.* biejjikj soowaut aus eene Dää von buten aun een Fensta toom daut heete Sonnenlicht buten hoolen, ooda dicht toomoaken - window blind; shutter. *Category:* **6.5.2.5. Window, 6.6.5.2. Photography**.

**Fenstarämen** [fɛnsta:re:mɛn] *n.m. Pl: Fenstarämes.* daut Jerest, wua een Fensta nenjesat woat - window sash; window frame. *Category:* **6.5.2.5. Window**.

**Fenstarut** [fɛnsta:ryt] *n.f. Pl: Fenstaruten.* jieda Stekj Glauss en een Fensta es eene Rut - window pane; pane. *Category:* **8.1.6.2. Piece**.

**Fenstaschloss** [fɛnsta:ʃlɔs] *n.n.* Lod; Fenstalod; eene leichte Dää toom een Fensta bedakjen - shutter. *Category:* **6.5.2.5. Window, 6.6.5.2. Photography**.

**Fenstaspross** [fɛnsta:sprɔs] *n.f. Pl: Fenstasprossen.* Fenstasprot; Sprot - mullion.

**Fenstasprot** [fɛnstɑ:sprɔ:t] *n.f. Pl: Fenstasproten.* daut schmaule Stekj Holt tweschen Fenstaruten - mullion.

**Fercht** *See main entry: Forcht.*

**ferchten** [fɛɣχtən] *v.w.* Forcht haben; Angst haben - fear.

**ferchtalich** [fɛɣχta:liç] *adj.* soo aus ut Forcht; utnoms sea - frightfully; terribly; fearfully; tremendously. *Category: 9.3. Very.*

**Ferscht** [fɛɣft] *n.m. Pl: Ferschten.* Prins; eena dee de Rejierunk väasteit - prince.

**Fesaun** [fɛzɔun] *n.m. Pl: Fesaunen.* een Voagel soo groot aus een Kunhon oba met sea kalieeje lange Fadren - pheasant. *Category: 1.6.1.2. Bird.*

**Fesch** [fɛʃ] *n.m. Pl: -.* een Tia daut em Wota läft - fish. *Category: 1.6.1.5. Fish, 6.4.5.2. Fish with hooks, 6.4.6. Things done to animals.*

**feschen** [fɛʃən] *v.w.* Fesch anglen; Fesch jriepen - fish. *Category: 1.6.1.5. Fish, 6.4.5.2. Fish with hooks, 6.4.6. Things done to animals.*

**Fescha** [fɛʃʌ] *n.m. Pl: Feschasch.* eena dee doa fescht, dee Fesch jript - fisherman. *Category: 6.6. Occupation.*

**Feschalied** [fɛʃa:li:d] *n.pl.* Lied dee doa feschen - fishers.

**Feschbroden** [fɛʃbro:dən] *n.f. Pl: Feschbrodes.* een Broden von Fesch - fishfry.

**Feschei** [fɛʃɛi] *n.n. Pl: Fescheia.* daut Ei von een Fesch; eene enjesoltne Kost ooda Moltiet von Fescheia - fish eggs; roe caviar.

**Feschfleesch** [fɛʃflɛɪʃ] *n.n.* daut Fleesch von een Fesch; een Feschbroden - fish fillet.

**Feschhendla** [fɛʃhɛndlʌ] *n.m. Pl: Feschhendlasch.* eena dee Fesch vekjaft; eena dee een Jeschaft haft toom Fesch vekjeepen - fish monger.

**Feschhoaken** [fɛʃhɔakən] *n.m. Pl: Feschhoakes.* een Hoaken däm de Fesch enbieten saul un soo aun de Lien faust sennen - fish hook.

**Feschlocka** [fɛʃlɔkʌ] *n.m. Pl: Feschlockasch.* Wrigla; een kjlienet Dinkj biem Feschhoaken daut däm Fesch intressieet - fish lure.

**Feschlung** [fɛʃlʊŋ] *n.f. Pl: Feschlungen.* de Schlerz aune Sied von een Fesch sien Kopp wua Wota vom Mul rutkjemt; daut Jlett aum Fesch wua dee Oksiechen kjricht - fish gill.

**Feschnat** [fɛʃna:t] *n.n. Pl: Feschnats.* een Nat toom Fesch jriepen - fish net.

**Feschodla** [fɛʃɔdlʌ] *n.m. Pl: Feschodlasch.* een Odlā (een grootet Voagel) daut Fesch at - fish eagle.

**Feschpuat** [fɛʃpuət] *n.n.* de Nomen von een Puat en de Waunt dee to de Biblische Tiet rom Jerusalem stunt - fish gate.

**Fetz** [fɛts] *n.f. Pl: Fetzen.* Frens; een vekoddadet Enj - lint; shred. *Category: 5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.8.4. Tear, rip, 8.1.3.2. Few, little.*

**Fia** [fia] *n.n. Pl: Fiasch.* wan waut brent, dan es doa Fia; Flaumen - fire; blaze; ignition; conflagration. *Category: 4.8.3.7. Weapon, shoot, 5.5. Fire, 8.3.4. Hot, 5.5.4. Burn, 8.3.3.1. Shine, 8.3.3.5. Animal color, marking, 6.7.9. Machine.*

**fieren**<sub>1</sub> [firən] *v.w.* shoot out.

- 1 • met daut Hinjabeen schlönen, soo aus Vee - kick out with a hind leg as a cow.
- 2 • ellektrischet Fia aufjäwen; met Fiafunken spretzen - spark electricity; shoot out sparks.

**fieren**<sub>2</sub> [firən] *v.w.* transport.

- 1 • opp een Woagen ooda Foatich waut no eene aundre Städ brinjen - convey physically; carry from one place to another using wheels such as with a wagon or car.
- 2 • Heljedach hoolen; eenen besondren Dach hoolen, soo aus Kjast - observe a holiday or another event such as a birthday. **Wie komen emma bie miene Elren toop toom Wienachten fieren.** We always meet at my parent's home to celebrate Christmas.

**Fia Näajelkjes** [fia nɛajɛlcɛs] *n.n.* eene Sort kjliene kloarode Bloomen - midnight scarlets.

- Fiabaks** [fiaba:ks] *n.m. Pl: Fiabaksen*. eene Enrechtunk toom Fia veleiden ooda aufmoaken - distributor; switchbox.
- Fiadinkj** [fiadɪŋk] *n.n. Pl: Fiadinja*. een Dinkj daut eene Flaum moakt - lighter. *Category: 8.2.9.2. Light in weight.*
- Fiadoos** [fiadøʊs] *n.f. Pl: Fiadoosen*. een Hieet; een Behelta wua Fia bennen jemoakt woat - firebox.
- Fiadrot** [fiadro:t] *n.m. Pl: Fiadräd*. een Drot derch däm ellektrischet Fia kjemt - hot wire.
- Fiaflaum** [fiafloum] *n.f. Pl: Fiaflaumen*. eene Flaum - flame. *Category: 5.5. Fire.*
- Fiafunk** [fiafʊŋk] *n.f. Pl: Fiafunken*. Funk; Gloom; een klijenet rootheetet Stekj - spark. *Category: 5.5.1. Light a fire.*
- fiaheet** [fiahɛt] *adj.* sea heet, soo heet daut eena sikj doaraun brennen kunn; jefädlich heet - hot as fire.
- Fiakjniepa** [fiacniɾa] *n.m. Pl: Fiakjniepasch*. een Flicchkje daut han un wada oppdacht wan daut flicht - firefly. *Category: 1.6.1.7. Insect.*
- Fialada** [fiala:dʌ] *n.f. Pl: Fialadren*. eene Lada dee reed licht toom bie een Husfia schaufen - fire escape. *Category: 6.5.2.8. Floor, story.*
- Fia'opfa** [fia'ʊɔɸfa] *n.n. Pl: Fia'opfasch*. een Opfa wua waut jebrent woat aus een Jeschenkj fa Gott - burnt offering. *Category: 4.9.5.5. Offering, sacrifice.*
- Fia'ordnunk** [fia'ʊɔdnʊŋk] *n.f. Pl: Fia'ordnungen*. *Variant: Fia'ordninj*. Fiawäa; Vesechrunk jaaen Schoden von Fia - fire regulations; fire brigade.
- fiaroot** [fiarøʊt] *adj.* root aus Fia; root aus wan daut brent - red as fire.
- Fiarua** [fiarua] *n.n. Pl: Fiaruaren*. *Pl: Fiaruasch*. eene Wotaleitunk daut de Fiawäa brukt toom een Braunt utmoaken - fire hydrant.
- Fiaspell** [fiaspæʃ] *n.n. Pl: Fiaspells*. daut Hieet; de Fiadoos em Koakowen - fire-box in a stove; hearth. *Category: 5.5.7. Fireplace.*
- fiaspieent** [fiaspient] *adj.* soo daut Fia rutflicht; met Fia strolen - spitting fire. *Category: 1.2.1.2. Volcano.*
- Fiaspretz** [fiasprets] *n.f. Pl: Fiaspretzen*. eene Funk; Spark - fire wagon. *Category: 5.5.3. Extinguish a fire.*
- Fiastäd** [fiaste:d] *n.f. Pl: Fiastäden*. een Hieet em Hus toom een opnet Fia haben toom hetten - fireplace. *Category: 5.5.7. Fireplace.*
- Fiasteen** [fiastɛɪn] *n.m. Pl: Fiasteena*. een Steen dee eene Funk ooda eene Fiaspretz jeft, wan dee met lesa jeschloagen ooda jestrikjt woat - flint. *Category: 1.2.2.2. Rock.*
- Fiastock** [fiastɔk] *n.m. Pl: Fiastakja*. een Stock met eene Flaum opp een Enj - faggot; torch. *Category: 5.5. Fire, 8.3.3.1.1. Light source.*
- Fiastopsel** [fiastɔpsɛl] *n.n. Pl: Fiastopsels*. Sparkplogg; en een Moota daut Biet daut Fia em Zillinda aunstekjt - spark plug.
- Fiastrikja** [fiastriɕa] *n.m. Pl: Fiastrikjasch*. Jereetschoft toom Funken schmieten un een Fia aurfangen - flint. *Category: 1.2.2.2. Rock.*
- Fiatieejel** [fiatiejɛl] *n.f.* eene jebrende Tiejel; eene Tiejel dee groote Hett en een Fia vedroagen kaun - fire brick.
- Fiatopp** [fiatɔp] *n.m. Pl: Fiatap*. een Topp met Gloom toom wiedadroagen; een Behelta toom Fia von eene Städ no de aundre droagen - pot of embers.
- Fiavedeelinjsdakjseel** [fiavɛ'dɛɪɪŋsda:csɛl] *n.n. Pl: Fiavedeelinjsdakjsels*. en oole Foatieja, Jereetschoft toom Fia no de Pistons vedeelen - cap of a distributor in a motor.
- Fiawäa** [fiavɛa] *n.f. Pl: Fiawäaren*. de Jesalschoft ooda Enrechtunk toom Fia bekjamfen - fire brigade.
- Ficht** [fiçt] *n.f. Pl: Fichten*. een Notelboom - spruce tree.
- Fichtenboom** [fiçtɛnbøʊm] *n.m. Pl: Fichtenbeem*. een Boom wieekjet Hol un jreene Notlen, dee daut joa'äwa aum Aust bliewen - spruce tree.

- Fiddel** [fɪdɛl] *n.f.* *Pl.* **Fidlen**. een Instrument met vea Seiden daut met een Boagen jespält woat - fiddle; violin. *Category:* **4.2.3.5. Musical instrument**.
- fidlen** [fɪdlən] *v.w.* play fiddle.
- 1 • eene Fiddel ooda Violin spälen; spälrich met waut schaufen, onen daut eena wieda kjemt - play fiddle.
- 2 • spälrich met waut schaufen, onen daut eena jescheit wieda kjemt - tinker; fiddle.
- Fiebel** [fibɛl] *n.f.* *Pl.* **Fieblen**. daut ieeschte Läsbuak enne School - primer.
- Fiebla** [fiblʌ] *n.m.* *Pl.* **Fieblasch**. Schiela dee enne ieeschte Klaussen sent; Schiela dee enne Fiebel lieren - person who studies a primer.
- fief** [fif] *num.* *Pl.* **fiefen**. *Variant:* **fiew**. Numma; Kardinalzol: 5; Ordnungszol: 5., fefta - five. *Category:* **8.1.1.1. Cardinal numbers**.
- Fiefakj** [fifa:c] *n.m.* *Pl.* **Fiefakjen**. eene Form met fief Sieden ooda fief Akjen - pentagon.
- fiefmol** [fifmo:l] *adv.* opp fief Jeläajenheiten - five times.
- Fiefzent** [fiftsɛnt] *n.n.* *Pl.* **Fiefzenten**. een Stekj Jelt daut 5 Zent Wieet haft - five cent piece; nickel.
- Fiej** [fij] *n.f.* *Pl.* **Fiejen**. eene seete Frucht vom Fiejenboom - fig. *Category:* **1.5.1. Tree, 5.2.3.1.2. Food from fruit**.
- Fiejenblaut** [fijenblaut] *n.n.* *Pl.* **Fiejenbläda**. een Blaut von een Fiejenboom; een blädaja Aust von een Fiejenboom - fig leaf.
- Fiejenboom** [fijenbøum] *n.m.* *Pl.* **Fiejenbeem**. een Boom enne heete Jäajent, dee Fiejen drajcht - fig tree.
- Fiel** [fil] *n.f.* *Pl.* **Fielen**. Jereetschoft toom waut hoadet glaut moaken, ooda een kjlienet Bät doavon aufmoaken - file; arrow; shaft. *See:* **Feila**. *Category:* **3.5.3.2. Information, 5.4.7. Care for the fingernails, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.4.1. Hunt, 1.2.1.5. Underground, 6.7.8. Parts of tools, 8.3.3. Light**.
- fielen** [filən] *v.w.* met eene Fiel schaufen; soo aus met eene Fiel waut aufschieren, glaut moaken, ooda kjlanda moaken; rauspen; wan de Saunt flicht, kaun dee uk fielen - file. *Category:* **3.5.3.2. Information, 5.4.7. Care for the fingernails**.
- Fiefros** [filfro:s] *n.m.* *Pl.* -. eena dee meist dän gaunsen Dach aun waut at - continual snacker; person with an insatiable appetite.
- fien** [fin] *adj.* en sea kjliene Stekja; nich groff - fine. *Category:* **2.5. Healthy, 4.7.7.2. Fine, 8.2.3.1. Thin thing, 8.3.7. Good**.
- fienansiel** [fina:nsil] *adj.* soo aus met Jelt - financial. *Category:* **6.8. Finance, 6.8.6. Money**.
- Fienbleiws** [finbleivs] *n.n.* Pulwa toom enne Wausch nämen toom witte Wausch bleiwlich witt moaken - bluing.
- fienfeelent** [finfɛɪlənt] *adj.* neiw sennen; leicht jestat sennen ooda sikj jemostat feelen - sensitive. *Category:* **2.3. Sense, perceive, 3.1.2.1. Alert, 3.4. Emotion**.
- Fienheit** [finheit] *n.f.* de Toostaunt von fienfeelent haundlen ooda omhäagonen - diplomacy; tact. *Category:* **4.6.6.2. Diplomacy, 4.3.7. Polite**.
- fienheitsmässich** [finheitsme:siç] *adj.* fienfeelent; nat; schmeissich; onen wäm to steeten - diplomatically; tactfully.
- fienhockrich** [finhɔkriç] *adj.* met kjliene Hockasch - finely checked; with small squares.
- fienkrollich** [finkrɔliç] *adj.* met väl fiene Krollen; krus - frizzy.
- fien Schrooden** [finʃrøudən] *v.w.* met Jereetschoft en sea kjliene Bieta schnieden ooda schlönen - shred; grind finely. *Category:* **5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.8.4. Tear, rip, 8.1.3.2. Few, little**.
- Fient** [fint] *n.m.* *Pl.* **Fiend**. eenem sien Jäajna; eena dee jäajen eenem schauft ooda kjamft - enemy. *Category:* **4.8.2.9. Enemy**.
- fientlich** [fintliç] *adj.* soo aus een Fient; jäajenaun - hostile; malignant. *Category:* **4.3.3.1. Hate, ill will, 4.8.1. Hostility, 2.5.2. Disease**.



- Fientlichkheit** [fintliççeit] *n.f.* de Toostaunt von Fient sennen; de Toostaunt von däm näakjsten schoden wenschen ooda plonen - hostility. *Category:* **4.3.3.1. Hate, ill will, 4.8.1. Hostility.**
- Fientschoft** [fintʃoft] *n.f.* een Veheltniss wua Menschen sikj fientlich sent - enmity. *Category:* **4.3.3.1. Hate, ill will.**
- Fiera** [firʌ] *n.m. Pl:* -. Leida; eena dee waut aunfiet - leader. *Category:* **4.5.1. Person in authority, 4.5.3.1. Lead, 7.2.5.1. Go first, 7.2.5.3. Guide.**
- fierent** [firɛnt] *adj.* leidende - leading. *Category:* **8.5.1.1. In front of.**
- fierich** [firiç] *adj.* soo aus Fia en Hett ooda Kalia ooda flemren; heet un root aune Hut - chafed; infected rash.
- Fierowent** [firo:vɛnt] *n.f. Pl:* **Fierowents.** de Tiet em Owent no de Oabeit; de Tiet wan eena de Oabeit opphieet - end of a work day.
- fiesisch** [fisɪʃ] *adj.* kjarpalich; soo aus daut aum Kjarpa es - physical. *Category:* **2.1. Body, 9.1.3.1. Physical, non-physical.**
- Fiestkjniropa** [fistçnipʌ] *n.m. Pl:* **Fiestkjniropasch.** een meksikaunische Kjniropa, bie een zm. lank, dee kaun sea stoakj stinkjen; een Mensch däm nich leicht waut jefelt - fussy person; fuss-pot; fastidious individual.
- fiestnäsich** [fistne:siç] *adj.* huachnäsich; met väl von sikj selfst hoolen - stuck-up. *Category:* **4.3.2.3. Proud.**
- fiestrich** [fistriç] *adj.* soo aus een prostet Licht; prost to hieren; prost - very weak (light).
- fiew** *See main entry:* **fief.**
- Fiewa** [fivʌ] *n.m. Pl:* **Fiewasch.** een 5 Dola Zadel - five dollar bill; fiver.
- fiewatlei** [fiva:tlei] *adj.* fiefmol; von ooda met fief Deel; met fief Sorten - of five different kinds.
- Figua** [fɪyua] *n.f. Pl:* **Figuren.** een Dinkj daut de Form von een Mensch haft - figure; shape of body. *Category:* **2. Person, 8.1.1. Number, 8.3.1. Shape.**
- fiksen** [fiksɛn] *v.w.* trajchtmoaken; reparieren; waut en Ordnunk brinjen - fix. *Category:* **7.9.4. Repair.**
- Fillisof** [fɪlɪzɔ:f] *n.m. Pl:* **Fillisofen.** eena dee wiet jeliheet es en Denkjoaten - philosopher. *Category:* **3.2.1.1. Think about, 3.2.1.3. Intelligent, 3.2.5.5. Philosophy.**
- Fillisofie** [fɪlɪzɔ:fi] *n.f. Pl:* **Fillosofieeen.** de Lia äwa woo Menschen denkjen; daut derchdenkjen von Sachen toom dän Toophank vestonen - philosophy. *Category:* **3.2.1.3. Intelligent, 3.2.5.5. Philosophy.**
- fillisofisch** [fɪlɪzɔ:fiʃ] *adj.* sea derchjedocht; soo aus een Fillisof; no de Fillisofie no - philosophical. *Category:* **3.2.1.3. Intelligent.**
- Film** [fɪlm] *n.m. Pl:* **Films.** *From:* **Enjilisch; Eng.** de Seid en een Kamara opp däm Bilda oppjenomen woaren; eene Seid von dee pienich eent nom aundren Bilda aune Waunt naunjedacht woaren - film. *Category:* **3.5.9.4. Movie, 4.2.5. Drama, 6.6.5.2. Photography.**
- Filt** [fɪlt] *n.n.* Burr; toopjebakte fiene Frensen ooda Hoa; sea woamet Zeich toom Footich ooda Heed moaken- felt material.
- Filta** *n.m. Pl:* **Filtasch.** eene Sie toom Stekja rutläsen - filter. *See:* **Sie.**
- Filthoot** [fɪlthøʊt] *n.m. Pl:* **Filtheed.** een Hoot von Filt jemoakt - felt hat; bowler.
- Filtschoo** [fɪltʃøʊ] *n.f. Pl:* -. eene Steewel von Filt - felt shoe.
- Filtstrempp** [fɪltstɛmp] *n.f. Pl:* -. Burrsteewel; eene Strempp von Filt ooda Burr - felt boot. *See:* **Bursteewel.**
- finjen** [fɪnɛn] *v.s.* waut to seenen ooda to hoolen kjriien, daut veloaren wia - find. *Category:* **3.2.2. Learn, 7.6.2. Find.**
- Finja** [fɪnʌ] *n.m. Pl:* **Finjasch.** eent von de fief Strämels aune Haunt - finger. *Category:* **2.1.3.3. Finger, toe, 7.3.4.1. Touch.**
- Finjabreet** [fɪnʌ:brɛt] *n.m. Pl:* -. de Mot von eene Sied bat de aundre von een Finja - finger breadth.

- Finjahaunschkje** [fɪɲa:həʊnʃcə] *n.f. Pl:* -. eene Haunschkje daut jieda Finja frie lat toom sikj bewääjen; een Schlufsel äware Haunt daut jieda Finja oppoat bedakjt - gloves. *Category:* **5.3.1. Men's clothing.**
- Finjahoot** [fɪɲa:həʊt] *n.m. Pl:* **Finjaheed.** Neirinkj; een blajchnet Hootje daut krakjt oppe spetz Finja paust un biem neien jebrukt woat toom de Notel schuwen - thimble. *See:* **Neihoot; Neirinkj.**
- Finjanoagel** [fɪɲa:nɔagəl] *n.m. Pl:* **Finjanääjel.** de Noagel dee eenem aum Enj Finja waust; daut hoade huarnoatje waut aum Enj von een Finja waust - finger nail.
- Finjarinkj** [fɪɲa:rɪŋc] *n.m. Pl:* **Finjarinj.** eenen Rinkj toom oppem Finja droagen - finger ring.
- Finjaspetz** [fɪɲa:spɛts] *n.f. Pl:* **Finjaspetzen.** de Spetz von een Finja; daut Enj von een Finja wua eena sea krakjt feelt - fingertip. *Category:* **2.1.3.3. Finger, toe.**
- Finjasproak** [fɪɲa:sprɔak] *n.f. Pl:* **Finjasproaken.** eene Sproak fa Doofstomme, met de Henj räden - sign language. *Category:* **2.5.4.3. Deaf, 3.5.3. Language.**
- fipsen** [fɪpsən] *v.w.* haustich wajch tekjen - snatch. *Category:* **6.8.9.4. Take by force.**
- Firs** [fɪʊs] *n.f. Pl:* **Firsen.** eene Pietsch - peach. *Category:* **1.5.1. Tree, 5.2.3.1.2. Food from fruit, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**
- Firtelleisa** [fɪʊtɛleɪsɪ] *n.n.* Dung; waut oppem Launt jestreit woat soo daut de Plaunten dolla driewen wan dee ieescht waussen - fertilizer. *Category:* **6.2.2.3. Fertilize a field.**
- fläajen** [flɛajən] *v.w.* bedeenen; goot no waut oppaussen, soo aus een schlemmet Been, ooda uk een Weisenkjint - tend; care for; foster; attend. *See:* **bejleiten; deenen.** *Category:* **3.2.8. Tendency, 6.3.2. Tend herds in fields, 2.6.4.1.1. Care for a baby, 2.6.4.2.1. Rear a child, 3.4.1.1. Like, love, 4.3.4.5.2. Care for, 3.2.1.1. Think about, 3.6.2. School, 4.2.1.3. Meet together.**
- Fläaja** [flɛajɪ] *n.m. Pl:* -. eena dee fläacht; eena dee no wäm oppaust un sikj om däm kjemmat - carer; nurse; tender. *Category:* **2.5.7.1. Doctor, nurse, 2.6.4.1.1. Care for a baby, 2.6.4.2.1. Rear a child, 6.6. Occupation, 3.3.5. Offer, 4.3.3. Love, 8.3.6.5. Soft, flimsy.**
- Fläajdochta** [flɛajdɔχtɪ] *n.f. Pl:* **Fläajdajchta.** eene Mejal dee eena em Hus nemt un fläacht - foster daughter.
- Fläajel** [flɛajəl] *n.f. Pl:* **Fläajels; Fläajlen.** een lenjra Stock met eenen korten Stock aum Enj aunjebungen, jebrukt toom Jeträajd ooda Sot utkloppen - flail.
- fläajlen** [flɛajlən] *v.w.* utkloppen; met eene Fläajel utschlonen - flail.
- Fläajelenj** [flɛajələŋ] *n.n. Pl:* **Fläajelenja.** daut schlakaje Stekj aum Enj vom Fläajel - swingle; end of flail.
- Fläajheim** [flɛajhɛim] *n.n. Pl:* **Fläajheima.** eene Aunstault ooda Jebied woa Menschen oppe lenjd kjennen jefläacht sennen wan see sikj nich selfst besorjen kjennen - care home.
- Fläajhus** [flɛajhys] *n.n. Pl:* **Fläajhiesa.** Fläajheim; een Jebied daut enjerecht es toom Menschen fläajen wan dee sikj nich selfst besorjen kjennen - care home.
- Fläajkjint** [flɛajkɪnt] *n.n. Pl:* **Fläajkjinja.** Kjint, nich sien ieejnet, dee eena en sien Hus fläacht; Fläajsä, Fläajdochta - foster child. *Category:* **4.1.9.6. Adopt.**
- Fläajmutta** [flɛajmʊtɪ] *n.f. Pl:* **Fläajmitta.** eene Fru dee een Fläajkjint haft - foster mother.
- Fläajsä** [flɛajse:n] *n.m. Pl:* **Fläajsäns.** Fläajkjint - foster son.
- Flag** [fla:ɣ] *n.f. Pl:* **Flagen.** een nazionalet zeichnet Tieekjen, foaken huach opp een Pol aunjemoakt - flag; banner. *Category:* **2.4.4. Tired, 3.5.6. Sign, symbol, 4.6.7.1. Country.**
- Flagpol** [fla:ɡpɔ:l] *n.m. Pl:* **Flagpols.** een Pol toom de Flag aufwiesen - flagpole.
- Flajcht** [fla:çt] *n.f. Pl:* **Flajchten.** Zopp; daut waut jeflochten es - braid. *See:* **Zopp.** *Category:* **5.4.3.2. Plait hair, 5.4.3.4. Hairstyle.**
- flajchten** [fla:çtən] *v.s.* eene Zopp moaken; Benja faust eent äwarem aundren lajen - braid; plait; weave. *See:* **toopflajchten.** *Category:* **5.4.3.2. Plait hair, 5.4.3.4. Hairstyle, 5.4.3. Care for hair, 8.3.1.5.3. Fold, 6.6.1.4. Weaving cloth, 6.6.4.2. Weaving baskets and mats.**
- flak** [fla:k] *adj.* nich deep - shallow. *Category:* **7.8.6. Dig, 8.2.6.5. Deep, shallow.**
- flakren** [fla:kɾən] *v.w.* flemren; een Licht daut emma wada oppkjemt un wajchjeit - flicker. *Category:* **5.5.4. Burn, 8.3.3.1. Shine.**

- Flakheit** [fla:kheit] *n.f. Pl: Flakheiten.* de Toostaunt von flak ooda nich deep sennen - shallowness.
- Flakjeeba** [fla:cfɛɪbʌ] *n.n.* een toodrinjelja Orrest - have an indecisive nature; be undecided.
- Flank** [fla:ŋk] *n.f. Pl: Flanken.* de Sied; daut Poat tweschen Rebben un Hoftknoaken - flank;  
leg. *Category: 8.6.3. Side, 2.1.3.2. Leg, 5.3.6. Parts of clothing.*
- Flät** [fle:t] *n.f.* Weedoag em Rigjen - lumbago. *Category: 2.5.2. Disease.*
- Flaum** [flaum] *n.f. Pl: Flaumen.* daut waut doa Licht un Hett aufjeft en een Fia - flame. *Category: 5.5. Fire.*
- flaumen** [flaumən] *v.w.* brennen; to seenen brennen; met Licht un Hett brennen - flame up; render a sharp blow. *Category: 5.5.4. Burn.*
- flaument** [flaument] *adj.* aus met Flaumen; sea heet - flaming.
- flauschen** [flaʊʃən] *v.w.* goot schaufen; goot wieda komen met eene Oabeit; jleklich sennen en eenen Plon- flourish; have a talent for making progress. *Category: 2.3.1.4. Show, let someone see, 2.6.4.6. Grow, get bigger.*
- Flauss** [flaus] *n.m.* eene Plaunt dee oppe Stap je'akat woat fa daut eelje Sot waut doavon kjemt; daut Sot von eene Flauss Stud; de Haulm von Flauss kaun jebrukt toom Papia moaken - flax. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine.*
- Flausshaulm** [flaushaʊlm] *n.m. Pl: Flausshalma.* een Haulm ooda Staum von eene Flausstud - flax stem.
- flaussich** [flausiç] *adj.* soo aus Flauss; met eene leejenschoft soo aus Flauss - flaxen. *Category: 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.*
- Flausskaun** [flauskoun] *n.f.* de Baul aune Spetz von eene riepe Flaussplaunt wua de Kjieena bennen sent- flax head.
- Flaussplaunt** [flauspləunt] *n.f. Pl: Flaussplaunten.* eene Flaussstud; een Plaunt dee Flauss Kjieena jeft - flax plant.
- Flaussstenjel** [flausstɛŋəl] *n.m. Pl: Flaussstenjels.* de Staum ooda Stenjel von eene Flauss Plaunt; daut Poat von eene Flaussstud wua fiene stoakje Strälen sent, dee jebrukt woaren toom Zeich ooda Papia moaken - flax stem.
- Flaussstud** [flausstyd] *n.f. Pl: Flaussstieda.* Flaussplaunt - flax plant.
- Flausstroo** [flaustroʊ] *n.n.* de Staum ooda Stroo von Flauss Stieda - flax straw.
- flautren** [flautrən] *v.w.* flautrich sennen; tekjren; zetren - tremble; flutter. *See: zetren. Category: 3.4.2.4. Afraid, 7.2.2.8. Move back and forth.*
- Flautamus** [flauta:mys] *n.f. Pl: Flautamies.* een Mus met Flichten dee vël Kjniefasch frat - bat; flying night creature. *Category: 1.6.1.1.8. Bat.*
- flautrich** [flautriç] *adj.* met flautren; met tekjren - shaky; trembly. *Category: 2.4.2. Weak, 7.2.1.6. Steady, unsteady.*
- flebrich** [flebrīç] *adj.* wieekj un schlaup, soo aus de Uabommel; kwaublich - flaccid.
- Fleeda** [flɛɪdʌ] *n.pl.* een Bosch dee lot em Farjoa schmocke bleiwe Bloomen kjricht; de Bloomen von eenen Fleedabosch - lilac. *Category: 1.5.1. Tree, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.*
- Fleedabosch** [flɛɪda:bɔʃ] *n.n. Pl: Fleedabescha.* een Bosch von Fleedastruck; eene Hakj von Fleeda - lilac bush.
- Fleedasauft** [flɛɪda:zʊft] *n.f.* de Jeroch ooda Sauft von Fleeda - lavender. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.*
- Fleedastruck** [flɛɪda:strʊk] *n.m.* een Fleedabosch; een Bosch met Pungels von kjliene rootbleiwe Bloomen met eenen strenjen Jeroch - lilac bush.
- Fleesch** [flɛɪʃ] *n.n.* daut dunkle noarhaufte Poat (nich Fat ooda Knoakes) von een jeschlachtet Beest; Hut; daut wieekje aum Kjarpa - meat; flesh; skin. *Category: 1.6.2. Parts of an animal, 2.1.7. Flesh, 5.2.3. Types of food, 5.2.3.2.1. Meat, 6.3.1.1. Cattle, 6.3.7. Animal products, 1.2.3.1. Liquid, 2.1.4. Skin, 5.2.1.2.1. Remove shell, skin, 6.3.4. Butcher, slaughter, 6.6.4.3. Working with leather, 8.6.4.1. Outer part.*

- Fleescha** [flɛɪʃʌ] *n.m. Pl: Fleeschasch*. Butscha; Fleesch Schnieda; Fleesch Hendla - butcher. *Category: 2.6.6.1. Kill, 6.3.4. Butcher, slaughter, 6.4.6. Things done to animals, 6.6. Occupation.*
- fleeschfoawich** [flɛɪʃfɔaviç] *adj.* rosa; de Kalia von een Mensch siene Hut - pink. *Category: 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.*
- fleeschfrätent** [flɛɪʃfre:tɛnt] *adj.* soo daut dee Fleesch frat un nich Plaunten - carnivorous. *Category: 1.6.1. Types of animals, 1.6.1.7. Insect.*
- Fleeschgaufel** [flɛɪʃgɔufəl] *n.f. Pl: Fleeschgauflen*. eene groote Gaufel toom Fleesch utem Miagropen häwen - meat fork. *Category: 5.2.1.3. Cooking utensil.*
- fleeschich** [flɛɪʃiç] *adj.* soo aus Fleesch; met Fleesch - meaty.
- fleeschlich** [flɛɪʃliç] *adj.* soo aus em Fleesch; en eene werkjelje Erfoarunk - fleshly. *Category: 8.2.3.2. Fat person, 9.1.3.1. Physical, non-physical.*
- Fleeschmassa** [flɛɪʃma:sʌ] *n.n. Pl: Fleeschmassasch*. Massa; Schlachtmassa; een Massa toom Fleesch schnieden - butcher knife; cleaver. *See: Schlachtmassa. Category: 5.2.1.3. Cooking utensil, 6.7.1. Cutting tool.*
- fleeschna** [flɛɪʃnʌ] *adj.* von Fleesch; vom Kjarpa - fleshly. *Category: 8.2.3.2. Fat person, 9.1.3.1. Physical, non-physical.*
- Fleeschpei** [flɛɪʃpeɪ] *n.m. Pl: Fleeschpeis*. eene Kost von eene denne Schicht Dieech un waut Fleesch un noch mea doabowen daut soowaut aus Pei jebakt un jejäten woat; Pieza - pizza. *Category: 5.2.3.4. Prepared food.*
- Fleeschschnäd** [flɛɪʃʃne:d] *n.f. Pl: Fleeschschnäden*. een Stekj Fleesch soo aus fa eenem fa eene Moltiet - fillet. *Category: 6.3.1.1. Cattle.*
- Fleeschschnieda** [flɛɪʃʃnidʌ] *n.m. Pl: Fleeschschniedasch*. Fleescha; Butscha - meat cutter.
- Fleet** [flɛɪt] *n.f. Pl: Fleeten. Variant: Fleit*. een eefachet Instrument toom Musikj moaken wua nenjepust mott- flute; fife. *Category: 4.2.3.5. Musical instrument.*
- Fleetenmusikj** [flɛɪtɛnmʏsɪk] *n.f.* de Musikj von Fleeten Spell - flute music.
- Fleetenspäla** [flɛɪtɛnspe:lʌ] *n.m. Pl: Fleetenspälasch*. eena dee de Fleet spälen kaun - flute player.
- Fleetenspell** [flɛɪtɛnspɛl] *n.n. Pl: Fleetenspells*. Fleetenmusikj; waut eene Fleet spält - flute music.
- fleidren** [flɛɪdrɛn] *v.w.* vom Wint flautren; weien - whip in wind.
- Fleiss** [fleɪs] *n.m.* Weisheit; Vestentniss - diligence. *Category: 6.1.2.3.2. Work hard.*
- fleiw** [fleɪv] *adj.* met nich väl Jeschmak; met too weinich von eenen Jeschmak, soo aus Solt - vapid; bland; unflavoured. *Category: 2.3.3. Taste.*
- Fleiwiel** [fleɪvil] *n.n. Pl: Fleiwiels*. Schwunkraut - flywheel.
- Flekj** [flɛç] *n.n. Pl: Flekja*. patch.
- 1 • een natet Stekj Zeich; een Stekj Zeich daut opp Kjeledie jeneit woat toom een Loch bedakjen - patch of cloth; repaired hole in a garment.
  - 2 • eene Stap; een Stekj Launt daut een Foarma be'oabeit - field; cultivated land or meadow. *Category: 1.2.1.3. Plain, plateau, 3.2.3.2. Area of knowledge, 4.2.6.2.1. Football, soccer, 4.6.7.3. Countryside, 6.2.9. Farmland.*
- flekjen** [flɛçɛn] *v.w.* een Stekj Kjeledie trajcht moaken woa daut een Loch haft - patch. *Category: 6.6.1. Working with cloth.*
- Flekjadakj** [flɛça:da:c] *n.f. Pl: Flekjadakjen*. eene Dakj von Flekja toopjestekjt - patch quilt.
- Flemma** [flɛmʌ] *n.n. Pl: -*. een schwaket Licht von een Fia; Flaum - flicker of light or fire.
- flemren** [flɛmrɛn] *v.w.* soo waklen aus eene Flaum em Wint; flakren - flicker. *See: flakren. Category: 5.5.4. Burn, 8.3.3.1. Shine.*
- Flenta** [flɛntʌ] *n.m. Pl: Flentasch*. een verätet Enj aun Zeich; een jewessa Mejales Rock - little girl's short dress.



- flentren** [flɛntrən] *v.w.* fleidren; kodrich schoklen ooda em Wint weien - hang sloppily.
- flentrich** [flɛntriç] *adj.* kodrich; sea leicht ooda prost aunjetrocken - ragged.
- flerren** [flɛrən] *v.w.* tranen; eene Floa moaken - audible ripping of cloth.
- Flicht** [fliçt] *n.f. Pl: Flichten.* waut von eenem velangt woat; Fliet; waut eena doonen saul - duty; obligation; responsibility; wing; pinion. *Category: 9.4.3.2. Hortative, 4.7. Law, 9.4.2.3. Necessary, 4.7.6.3. Fault, 1.6.2.1. Parts of a bird, 1.6.2.4. Parts of an insect.*
- flichten** [fliçtən] *v.w.* von waut wajchranen; wäajen Jefoa eene Jäajent veloten - flee. *Category: 7.2.6.3. Escape.*
- Flichtlinkj** [fliçtliŋc] *n.m. Pl: Flichtlinja.* eena dee flichten deit; eena dee ut Forcht ut sien Launt jetrocken es - refugee; fugitive; runaway. *Category: 7.2.6.3. Escape.*
- flieen** [fliɛn] *v.w.* Dinja trajcht lajen; oppklompen; en Rieejen moaken - pile up. *Category: 1.3.2.4. Wave, 7.5.1. Gather, 8.1.4.2. Increase, 8.3.7.8.3. Garbage.*
- Flieej** [fliɛj] *n.f. Pl: Flieejen.* een sea bekaunda Kjniipa dee em Hus romflicht - fly; flea. *Category: 1.6.1.7. Insect, 1.6.4.1. Animal movement, 7.2.4.3. Fly, 7.3.8. Transport.*
- flieejen** [fliɛjən] *v.s.* sikj derche Loft bewäajen, soo aus een Voagel - fly. *Category: 1.6.1.7. Insect, 1.6.4.1. Animal movement, 7.2.4.3. Fly, 7.3.8. Transport.*
- Flieejeklaup** [fliɛjɛkloup] *n.f. Pl: Flieejeklaupen.* eene Klaup aun een Stock toom Flieejen doot schlonen - fly swatter; flapper.
- Flieejendrakj** [fliɛjɛndra:c] *n.n.* Flieejenschiet; Plaken dee von Flieejen jeloten sent - fly specks.
- Flieejenschiet** [fliɛjɛʃit] *n.n. Variant: Flieejeschiet.* dunkle Plaken dee von Flieejen jemoakt sent; Aufgank von Flieejen - fly specks.
- flieejent** [fliɛjɛnt] *adj.* soo daut et flicht; met groote Jeschwindichkjeit - flying. *Category: 1.6.1.2. Bird, 1.6.1.7. Insect.*
- flieejich** [fliɛjiç] *adj.* met Flieejen; soo aus Flieejen - with flies; fly infested.
- flieekjen** [fliɛcən] *v.w.* fluchen; fluch Wieed brucken - curse; swear. *Category: 2.5.5. Cause of disease, 3.5.5.1. Obscenity, 4.9.4.1. Sorcery, 4.9.4.4. Curse, 3.5.1.9. Promise, 4.7.5.7. Take oath.*
- Flies** [flis] *n.f. Pl: Fliesen.* een kjlienet sträljet Stekj Fleesch - thin string of meat; thin piece of diaphragm.
- Fliet** [fli:t] *n.f.* waut von eenem velangt woat; 'met Fliet' met Aufsecht; jeplont; mootwelles - diligence plus effort. *Category: 3.3.1.1. Purpose, goal.*
- flietich** [fli:tiç] *adv.* bosich; enne Bos; pienich - busy; industrious; diligent. *See: drock. Category: 6.1.2.3.2. Work hard, 6.1.2.3.3. Busy.*
- flinkj** [fli:ŋc] *adj.* bosich; haustich; met een Tekjs - rapid. *Category: 7.2.1.2. Move quickly, 8.4.8.1. Quick.*
- Flint** [fli:nt] *n.f. Pl: Flinten.* Jereetschoft toom Kugels scheeten - gun; musket; piece; rifle. *Category: 4.8.3.7. Weapon, shoot, 4.2.6.1. Game, 5.2.1.5. Serve food, 8.1.6.1. Part, 8.1.6.2. Piece, 8.6. Parts of things.*
- Flinteloop** [fli:ntɛləʊp] *n.f. Pl: Flinteloopen.* de Loop; daut Scheetrua aun eene Flint ooda Scheetiesa - muzzle; barrel. *Category: 1.6.2. Parts of an animal, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.7.7. Container, 8.2.5.1. Big container, volume.*
- Flis** [flis] *n.f. Pl: Flisen.* een denna korta Baunt; een dennet kortet Stekj von Zeich ooda Fleesch - string of lint.
- flissendich** [flisɛndiç] *adj.* wotrich; ranrich; soo daut eena daut jeeten kaun - fluid. *Category: 1.2.3.1. Liquid, 7.2.1.6. Steady, unsteady.*
- flissent** [flisɛnt] *adj.* wotrich; soo aus dennet Schmää; soo aus daut waut to jeeten jeit - liquid; fluid; viscous. *Category: 1.2.3. Solid, liquid, gas, 1.2.3.1. Liquid, 7.2.1.6. Steady, unsteady.*
- Flissichkjeit** [flisiççɛit] *n.f. Pl: Flissichkjeiten.* soont waut flissendich es, ooda soo rant aus Wota - fluid. *Category: 1.2.3.1. Liquid, 7.2.1.6. Steady, unsteady.*
- flitzen** [flitsən] *v.w.* bosich ranen; stoakj ranen - run. *Category: 1.3.2.1. Flow, 1.6.4.1. Animal movement, 2.2.4. Mucus, 6.7.9. Machine, 7.2.1.1.1. Run, 7.2.1.2. Move quickly.*

- Flitzboagen** [flitsbɔagən] *n.m.* *Pl.* **Flitzboages**. een eefachet Scheet Jereetschoft; een Stock dee von eenen stiewen Baunt jeboagen woat, un de Baunt jebrukt woat toom Feil wajchscheeten; Boagen - bow and arrow. *See:* **Boagen**.
- Flitzboagenkonst** [flitsbɔagənkonst] *n.f.* de Konst metem Flitzboagen; sikj met een Flitzboagen vestonen- archery. *Category:* **4.2.6.2. Sports, 4.8.3.7. Weapon, shoot.**
- Flitzepee** [flitsəpɛi] *n.m.* *Pl.* -. Beisikjel; Feebastang; Wepstang - bicycle. *See:* **Wepstang**. *Category:* **7.2.4.1.1. Vehicle.**
- Floa** [flɔa] *n.f.* *Pl.* **Floaren**. eene lange deepe Wund; een jerätet Loch em Zeich - flaw; visible error; cut; notch; scar; open cut. *Category:* **2.5.3. Injure, 5.4.3.4. Hairstyle, 5.4.3.5. Cut hair, 5.4.7. Care for the fingernails, 6.2.1.5.2. Growing tobacco, 7.8.3. Cut, 2.1.4. Skin, 7.9.1. Damage.**
- Floak** [flɔak] *n.f.* *Pl.* **Floaken**. een Jerecht fa Heena toom oppkrupen - roost; perch. *Category:* **1.6.4.1. Animal movement, 6.3.6.1. Chicken, 1.6.1.5. Fish, 1.6.5. Animal home, 7.1.2. Sit.**
- Flocht** *See main entry:* **Flucht.**
- Flock** [flɔk] *n.f.* *Pl.* **Flocken**. eene Schneeflock; een Bietskje Schnee daut vonne Wolkjen felt - flake (of snow).
- Flodda** *See main entry:* **Flotta.**
- flodren** [flɔdrən] *v.w.* flautren; flentren; bosich em Wint bewäajen - flutter. *Category:* **7.2.2.8. Move back and forth.**
- Floom** [flɔum] *n.f.* *Pl.* **Floomen**. daut Fat aune Doarm un Nieren von jeschlachtet Schwien un Heena - fat or lard from around a pig's kidneys; considered to be of lower quality.
- Floomen** [flɔumən] *n.f.* daut Fat aune Doarm un Nieren - fat of the intestines.
- Floosen** [flɔusen] *n.pl.* de plaute Henjkjes dee een Fesch brukt toom schwamen - flippers.
- Flott** [flɔt] *n.f.* *Pl.* **Flotten**. eene groote Grupp Schöp dee toopschaufen - fleet. *Category:* **4.8.3.6.2. Navy.**
- flott** [flɔt] *adj.* bosich; leicht oppe Been; leicht un schwind wieda komen - quick. *Category:* **7.2.1.2. Move quickly, 8.4.8.1. Quick.**
- flotren** [flɔtrən] *v.w.* han un trigj weiflen; flentren; weien - flap in wind.
- Flu** [fly] *n.f.* eene wankende Krankheit dee eenem de Krauft un Apetiet wajchnemt - flu. *Category:* **2.5.2. Disease.**
- Flua** [flua] *n.f.* *Pl.* **Fluaren**. de Boddem von eene Stow - floor; storey. *Category:* **6.5.2. Parts of a building, 6.5.2.3. Floor, 6.5.2.8. Floor, story.**
- Fluabaulkjen** [fluəbɔulcən] *n.m.* *Pl.* **Fluabaulkjes**. Fluadräaja; de Bol dee de Fluabräda drajcht - floor joist.
- Fluabrat** [fluəbrat] *n.n.* *Pl.* **Fluabräda**. eent von de Bräda dee de Flua moaken ooda dakjen - floor board.
- Fluadakj** [fluədə:c] *n.f.* *Pl.* **Fluadakjen**. Teppich; eene Dakj toom oppe Flua lajen daut eena wieekj un woam gonen kaun - floor covering; carpet; mat; rug. *See:* **Teppich**. *Category:* **5.1.1. Furniture, 6.5.2.3. Floor, 5.1.1.3. Bed, 6.6.1. Working with cloth, 6.6.4.2. Weaving baskets and mats.**
- Fluadräaja** [fluədɾɛajʌ] *n.m.* *Pl.* -. een Fluabaulkjen - floor joist.
- Fluakodda** [fluəkɔdʌ] *n.n.* *Pl.* **Fluakodren**. een Kodda toom de Flua weschen ooda waschen - floor rag; mop. *Category:* **5.1. Household equipment, 5.6.5. Sweep, rake, 6.5.3.1. Building equipment and maintenance.**
- Fluastock** [fluəstɔk] *n.m.* *Pl.* **Fluastakja**. een Stock met toopjebungne Kodren aun een Enj toom Flua waschen biem stonen - mop. *Category:* **5.1. Household equipment, 5.6.5. Sweep, rake, 6.5.3.1. Building equipment and maintenance.**
- Fluch** [flʊx] *n.m.* *Pl.* **Fluchen**. Schempwieed; beese Wieed - curse; oath; malediction. *Category:* **2.5.5. Cause of disease, 3.5.5.1. Obscenity, 4.9.4.1. Sorcery, 4.9.4.4. Curse, 3.5.1.8. Criticize.**
- fluchen** [flʊxən] *v.w.* flieekjen; Fluch Wieed sajen - curse. *Category:* **2.5.5. Cause of disease, 3.5.5.1. Obscenity, 4.9.4.1. Sorcery, 4.9.4.4. Curse.**

- Flucht** [flʊxt] *n.f. Pl: Fluchten.* een wajchranen; een utkleiwen - flight; escape. *Category: 1.6.6. Animal group, 4.8.3.6.3. Air force, 4.4.3.7. Survive, 7.2.6.3. Escape.*
- Fluchtwajch** [flʊxtva:ç] *n.m. Pl: Fluchtwäaj.* de Wajch opp däm Menschen von eene Jäajent no de aundre flichten - flee route.
- Fluchwuat** [flʊxvuæt] *n.n. Pl: Fluchwweed.* een Wuat daut toom flieekjen jebrukt woat - expletive.
- fluck** [flʊk] *adv.* schwind; fuaz - quick. *Category: 7.2.1.2. Move quickly, 8.4.8.1. Quick.*
- fluckemol** [flʊkəmo:l] *adv.* ieremol; foaken; leicht noch emol - frequently. *Category: 8.4.6.6.3. Often.*
- fluks** [flʊks] *adv.* schwind; bosich; haustich - quickly. *Category: 8.4.8.1. Quick, 9.2.2. Adverbs.*
- flunkren** [flʊŋkrən] *v.w.* de Woarheit veschmäaren ooda utputzen; äwadriewen; lieejen - lie; exaggerate. *Category: 3.5.1.3.2. Tell a lie, 7.1.3. Lie down, 8.3.1.4. Horizontal, 3.5.1.3.6. Exaggerate.*
- Fluss** [flʊs] *n.m. Pl: Flissa; Flussen.* Riefa; Riwa; een groota Stroom - river; flow. *Category: 1.3.1.3. River, 1.3.2.1. Flow, 1.3.2.2. Pour.*
- Foa** [fɔa] *n.f. Pl: Foaren.* eene Jleis; eene jlikje Ran; de Ran dee een Pluach lat - furrow; groove; wrinkle. *Category: 8.3.2.5. Furrow, 2.1.4. Skin, 8.3.1.5.3. Fold, 8.3.2.2. Rough.*
- foaren** [fɔaɹən] *v.s.* met een Woagen ooda Foatich reisen; sikj met een Foatich wuahan bejäwen; een Foatich lenkjen; aum Stia setten un wuahan reisen - drive. *Category: 3.3.3.5. Compel, 7.2.4.1.1. Vehicle, 7.3.2.9. Push, 7.3.3.5. Drive along, 7.3.8. Transport.*
- foaboa** [fɔabɔa] *adj.* opp daut jeit to foaren - drivable; in driving condition.
- foadich** [fɔadiç] *adj.* gauns; aum Enj; derch sennen met waut - done; finished; completed; achieved.
- foaken** [fɔakən] *adv.* ieremol; välmol; nich lang tweschen - often. *Category: 8.4.6.6.3. Often.*
- Foakjel** [fɔacəl] *n.n. Pl: -.* een junget Schwienkje - shoats; piglets.
- foakjlen** [fɔaclən] *v.w.* Foakjel to Welt brinjen - farrow.
- Foapieet** [fɔapiət] *n.n. Pl: Foapieed.* een weljet Pieet; een Pieet daut to een Bogge je'ieejent es - buggy horse.
- Foara** [fɔara] *n.m. Pl: -.* eena dee doa foat; eena dee de Lien helt; eena dee daut Foatich enne Kontroll haft-driver. *Category: 6.6. Occupation.*
- Foaraschien** [fɔara:ʃin] *n.m. Pl: Foaraschiens.* een Zadel ooda Schien dee eenem daut Rajcht jeft een Foatich to foaren; Leissens - driver's license.
- Foarm** [fɔaʊm] *n.f. Pl: Foarms.* Foarmarie; Buararie; Akawirtschaft - farm. *Category: 6.2.9. Farmland.*
- Foarma** [fɔaʊmʌ] *n.m. Pl: Foarmasch.* eena dee foarmat; eena dee Launt akat un Jeträajd ooda aundret Sot oppet Launt trakjt toom vekjeepen; Heenafoarma, Veefoarma, Beetenfoarma, Kjlienfoarma - farmer. *Category: 6.2.7. Farm worker, 6.6. Occupation.*
- foarmren** [fɔaʊmrən] *v.w.* eene Foarm besorjen; akren - farm. *Category: 6.2.9. Farmland.*
- foarmarich** [fɔaʊma:riç] *adj.* soo aus opp eene Foarm; soo aus een Foarma daut wudd - rustic.
- Foarmarie** [fɔaʊma:ri] *n.f. Pl: Foarmarieen.* eene Foarm Wirtschaft; eene Foarm; een Akabua siene Wirtschaft - farm. *Category: 6.2.9. Farmland.*
- Foarmstäd** [fɔaʊmste:d] *n.f. Pl: Foarmstäden.* een Hoff fa een Foarma; eene Foarmarie; eene Wirtschaft - yard in a village that was insured against fire; viable farm; farmstead.
- Foasch** [fɔaʃ] *n.f. Pl: Foaschen.* de Spetz delenjd een Dak - roof ridge.
- Foastool** [fɔastəʊl] *n.m. Pl: Foasteela.* een Rollstool; een Stool opp Räda - lift; elevator. *Category: 6.5.2.8. Floor, story, 7.3.2.4. Lift.*
- Foat** [fɔat] *n.f. Pl: Foaten.* eene Reis; een foaren; een Tripp - trip; ride; course; journey. *Category: 4.2.9. Holiday, 7.2.2.5.1. Fall, 7.2.4. Travel, 4.2.2.2. Festival, show, 6.4.6. Things done to animals, 7.2.4.1.1. Vehicle, 3.6.3. Subject of teaching, 3.6.4. Class, lesson, 5.2.3.4. Prepared food, 7.2.2. Move in a direction, 8.5.2. Direction, 9.5.1.6.2. Path (of movement).*

- Foatich** [fɔatiç] *n.n. Pl.* **Foatieja**. eene Koa ooda Trock; een Woagen toom Menschen fieren - vehicle; conveyance; rig. *Category:* **7.2.4.1.1. Vehicle**.
- Foatkost** [fɔatkɔst] *n.f. Pl.* **Foatkosten**. de Kost von metfoaren; Reisjelt; Reis Tolunk; Entretsjelt - fare. *Category:* **8. States**.
- Foaw** [fɔav] *n.f. Pl.* **Foawen**. waut eena aune Waunt penselt toom dee eene aundre Kalia jäwen, ooda toom dee glaut moaken - paint; crayon; tincture; tint. *Category:* **5.4.7. Care for the fingernails, 6.5.3. Building materials, 6.6.5. Art, 6.6.5.1. Draw, paint, 7.3.7.3. Spread, smear, 8.3.3.3. Color, 5.4.3.3. Dye hair**.
- foawen** [fɔavən] *v.s.* Foaw aun waut penslen; waut eene niee Kalia jäwen - paint. *Category:* **5.4.7. Care for the fingernails, 6.5.3. Building materials, 6.6.5. Art, 6.6.5.1. Draw, paint, 7.3.7.3. Spread, smear**.
- foawich** [fɔaviç] *adj.* met Foaw; met Kalia; met nate Foaw - coloured; painty. *Category:* **8.3.3.3. Color, 8.3.3.3.6. Change color**.
- Foawstoff** [fɔavstɔf] *n.n.* daut waut waut kalierich moakt; Foaw - pigment. *Category:* **2.1.4. Skin, 5.4.6. Ritual scar, 8.3.3.3. Color**.
- Fobel** [fɔ:bəl] *n.f. Pl.* **Foblen**. eene Jeschicht dee nich werkjlich soo es, oba dee novetalt woat toom Kjinja waut lieren - fable. *Category:* **3.5.4.1. Fable, myth**.
- Fobeldichta** [fɔ:beldiçtʌ] *n.m. Pl.* -. eena de Foblen vetalt; eena dee utjemolde Jeschichten schriewen kaun - fabulist; story writer.
- fobelhauff** [fɔ:belhɔuff] *adj.* soo aus en eene Fobel; schia onjleeflich - like in fable.
- fodren** [fɔdrən] *v.w.* no waut froagen, soo aus biem äten ooda em Stua; no betolt froagen fa Oabeit - ask; demand. *See:* **froagen**. *Category:* **3.3.4. Ask permission, 3.5.1.5. Ask, 3.3.3.4. Insist**.
- fodlen** [fɔdlən] *v.w.* goot wieda komen - make good progress and to be capable of it; make things go smoothly and efficiently.
- Fodem** [fɔ:dəm] *n.m. Pl.* **Fodemen**. Twierem; Neidrot - fathom. *Category:* **8.2.6.5. Deep, shallow, 8.2.8. Measure**.
- Fodrunk** [fɔdrʊŋk] *n.f. Pl.* **Fodrungen**. een Velangen; eene Froag no waut, daut eena nich daut rajcht haft auftosajen - demand. *Category:* **3.3.3.4. Insist**.
- Fold** [fɔld] *n.f. Pl.* **Folden**. wua waut schoap toopjelajcht es, soo aus een Papia ooda Zeich - fold; crease; wrinkle; pleat. *Category:* **8.3.1.5.3. Fold, 8.3.2.5. Furrow, 5.3.6. Parts of clothing, 2.1.4. Skin, 8.3.2.2. Rough**.
- foldich** [fɔldiç] *adj.* met Folden - creased. *Category:* **8.3.1.5.3. Fold**.
- Folj** [fɔʎ] *n.f. Pl.* **Foljen**. woo waut utkjemt; Erfolch - result; effect. *Category:* **9.6.2.6. Result, 7.7. Physical impact**.
- foljen** [fɔʎən] *v.w.* waut nogonen; wäm nogonen; waut ooda wäm jehuarsom sennen - follow; fold; plait. *Category:* **3.2.5.1. Believe, 4.5.4.5. Follow, be a disciple, 7.2.5.2. Follow, 8.3.1.5.3. Fold, 8.3.2.5. Furrow, 5.4.3. Care for hair, 5.4.3.2. Plait hair**.
- Folja** *n.m. Pl.* -. eena dee waut hinjaraun jeit; eena dee met waut met jeit - follower; adherant.
- Foljen** [fɔʎən] *n.pl.* soont waut von waut aundret kjemt; daut waut waut met sikj brinj - consequences.
- foljent** [fɔʎənt] *adj.* waut no waut aundret kjemt - following. *Category:* **8.4.5.1.3. Next, 8.4.5.2.1. After**.
- Fondament** [fɔnda:mənt] *n.f. Variant:* **Fundament**. de Grunt ooda Gruntsteen; eene Gruntlia; daut opp waut waut licht - foundation; basis. *Category:* **5.4.2. Cosmetics, 6.5.2.6. Foundation, 8.6.2.1. Bottom, 9.6.2.4. Basis, 3.2.5.1. Believe**.
- fonnich** [fɔniç] *adj.* sposich; toom lachen; soo daut et eenem een jlekjeljet Jefeel jeft; witzich - funny. *Category:* **4.2.8. Humor, 8.3.5.3.4. Strange**.
- Fooda** [fɔʊdʌ] *n.n.* Fräten; waut een Tia frat - feed. *Category:* **1.6.4.2. Animal eating, 2.6.4.1.1. Care for a baby**.
- foodren** [fɔʊdrən] *v.w.* to fräten jäwen - feed. *Category:* **1.6.4.2. Animal eating, 2.6.4.1.1. Care for a baby**.



- Foodajeträajd** [fəʊda:jetreajd] *n.n.* Jeträajd daut aus Fooda fa Vee jebrukt woat; Jeträajd daut nich von daut baste es - feed grain.
- Foodakjrebb** [fəʊda:creb] *n.f.* *Pl:* **Foodakjrebben**. eene Kjrebb toom Vee foodren - feed trough.
- Foodatroch** [fəʊda:trɔχ] *n.m.* *Pl:* **Foodaträaj**. een Troch toom Vee Fooda jäwen; eene Eedzh; eene Reep-feed trough.
- Foon** [fəʊn] *n.n.* *Pl:* **Foons**. Tellefoon; Jereetschoft toom von een Hus no daut aundre räden - phone. *Category:* **3.5.9.2. Telephone**.
- foonen** [fəʊnən] *v.w.* bie Foon met wäm räden; bie Foon wäm aunroopen - phone. *Category:* **3.5.9.2. Telephone**.
- Foonlienje** [fəʊnliɲə] *n.f.* *Pl:* **Foonlienjes**. phoneline.  
 1 • een Drot dee de Foons vebinjt - telephone wire.  
 2 • een Väärajcht een Foon to haben un met aundre äwa dee Lienje to räden - phoneline.
- fooss** [fəʊs] *adj.* nich soo aus jeweenlich; sooväl schljajhta daut et nich to brucken es, soo aus een foosa Kuarn; eed; jiest - barren; having no seed. *See:* **eed**; **jiest**. *Category:* **2.6.3.8. Fertile, infertile, 8.1.8.1. Empty**.
- Foot** [fəʊt] *n.m.* *Pl:* **Feet**. daut aum Enj von een Been met Hak un Teeen; daut opp waut Meebel ooda eene Maschien oppe Flua steit - foot. *Category:* **2.1.3.2. Leg, 8.2.2. Long, 8.6.2.1. Bottom**.
- Footbaul** [fəʊtbat] *n.m.* *Pl:* **Footbala**. een oppjeblosda ladana Baul, soo bie 30 Zentimeeta em Derchmäta, met däm de Späla blooss met däm Foot derwen wieda schupsen - football. *Category:* **4.2.6.2.1. Football, soccer**.
- Footbenkj** [fəʊtbeɲc] *n.f.* *Pl:* **Footbenkjen**. *Dim.:* **Footbenkjskje**. een läajet Benkjskje toom de Feet nopp lajen wan eena maklich äwarigj sett - hassock. *Category:* **1.5. Plant**.
- Footbrigj** [fəʊtbrɪj] *n.f.* *Pl:* **Footbrigjen**. eene Brigj fa Footjenja - footbridge.
- Footenenj** [fəʊtənɛɲ] *n.n.* *Pl:* **Footenenja**. *Variant:* **Feetenenj**. daut Enj wua de Feet sent - foot end.
- Footgank** [fəʊtga:ɲk] *n.m.* *Pl:* **Footjenj**. Gankwoakj; woo eena jeit; de besondere leejenschoften von woo eena wankt - characteristic gait; style of walking.
- Footich** [fəʊtiç] *n.n.* *Pl:* -. waut eena aune Feet drajcht, soo aus Schoo, Sandalen, Steewlen, usw. - footwear.
- Footjelenkj** [fəʊcələɲc] *n.n.* *Pl:* **Footjelenkja**. daut Jelenkj tweschen Foot un Schänebeen - ankle. *Category:* **2.1.3.2. Leg**.
- Footjenja** [fəʊcəɲɟ] *n.m.* *Pl:* -. eena dee tofoot jeit - pedestrian. *Category:* **7.2.1.1. Walk**.
- Footsän** [fəʊtse:n] *n.f.* *Pl:* **Footsänen**. eene Sän em Foot - sinew in the foot; ligament. *Category:* **2.1.7. Flesh**.
- Footschwenjel** [fəʊtʃvɛɲəl] *n.m.* *Pl:* **Footschwenjels**. een Schwenjel dee metem Foot jehauntieet woat toom jewesset aun eene Maschien to kontrollieren; eene Enrechtunk toom met däm Foot waut aun eene Maschien moaken schaufen ooda nich schaufen - pedal; footcontrol. *Category:* **7.2.4.1.1. Vehicle**.
- Footsoldot** [fəʊtsɔldo:t] *n.m.* *Pl:* **Footsoldoten**. een Soldot dee tofoot bie de Oabeit jeit - foot soldier; infantry soldier.
- Footspoa** [fəʊtspɔə] *n.f.* *Pl:* **Footspoaren**. eene Spoa; daut Tieekjen daut doa wäa jestaup haft - footprint. *Category:* **7.2.1.1. Walk**.
- Footstaup** [fəʊtstɔup] *n.f.* *Pl:* **Footstaupen**. eene Spoa; de Mot von eene Staup bat de näakjste - footstep; step. *Category:* **7.2.1.1. Walk, 6.5.2.8. Floor, story**.
- Footstich** [fəʊtstɪç] *n.m.* *Pl:* **Footstiej**. een Stich aune Sied vonne Gauss (ooda uk sest wua) wua Footjenja gonon - foot path; sidewalk. *Category:* **7.2.1.1. Walk**.
- Footwoama** [fəʊtvɔamɟ] *n.m.* *Pl:* **Footwoamasch**. eene Enrechtunk toom de Feet woam hoolen - foot warmer.

**Forcht** [fɔɪχt] *n.f.* Angst; Respakjt toop met Forcht ooda Staunen; daut Jefeel daut waut schljachtet ooda schlemmet passieren woat - fear. *See: Fercht.*

**forchtlooss** [fɔɪχtløʊs] *adj.* onen Forcht; nich met Angst - fearless. *Category: 4.4.3.1. Brave.*

**forchtsom** [fɔɪχtso:m] *adj.* toom enjsten; soo daut eenem daut enjst; met Forcht ooda Angst - fearful. *Category: 3.4.2.4. Afraid.*

**Forkj** [fɔɪc] *n.f. Pl: Forkjen.* Jereetschoft toom Hei ooda Stroo stoaken; een 4 schooja Stäl met iesane Tinjen aun daut unjaschte Enj toom Sachen opphäwen - fork; pitch fork. *Category: 5.2.2.8. Eating utensil, 8.3.1. Shape.*

**Forkjestäl** [fɔɪcɛste:l] *n.m. Pl: Forkjestäls.* de Stäl, jeeenlich een heltana Stock, aun eene Forkj - fork handle.

**Form** [fɔɪm] *n.f. Pl: Formen; Forms.* een Jeschekj; daut Jeschekj von eene Behaundlunk; een Behelta toom Zement nenn jeeten un loten hoat woaren; eene Mold; een Behelta toom Botta en een Punt Stekja formen ooda toom Taulchlichta jeeten - form; mould. *Category: 8.3.1. Shape, 9.1.2.5. Make, 1.5.4. Moss, fungus, algae, 6.6.2.3. Working with metal, 6.6.2.4. Working with clay, 6.6.2.5. Working with glass.*

**formen** [fɔɪmən] *v.w.* waut moaken eene besondere Form annämen; waut opp eenen jewenschten Wajch bieeen - form. *Category: 8.3.1. Shape, 9.1.2.5. Make.*

**formell** [fɔɪmætl] *adj.* met Form; no aunjenomne Rääjlen - officious.

**Formlichkjeit** [fɔɪmliçceit] *n.f.* de Toostaunt daut doa eene Form to es; de Toostaunt von eene Zeremonie ooda Feia - ceremony; formality. *Category: 2.6.1.2. Wedding, 4.2.2.1. Ceremony, 4.3.7. Polite.*

**Formloosichkjeit** [fɔɪmløʊsiçceit] *n.f.* de Toostaunt von nich Form ooda Oat haben - informality.

**forsch** [fɔɪʃ] *adj.* groot; dikj; groff; schwoa - stout; heavy-set; sturdy; corpulent. *Category: 8.2.3. Thick, 8.2.3.2. Fat person, 2.4.1. Strong.*

**forschen** [fɔɪʃən] *v.w.* froagen; noseenen; derchsieekjen - enquire; research; study; explore. *Category: 3.2.2.1. Study, 2.3.1.3. Examine, 7.2.4. Travel, 7.6.1. Search.*

**Forscha** [fɔɪʃʌ] *n.m. Pl: -.* eena dee forsch, sieekjt, väl frajcht - investigator. *Category: 4.7.5.1. Investigate a crime.*

**Forz** [fɔɪts] *n.m. Pl: -.* Pup; de Loft dee noch emol ute Moazh kjemt - flatus.

**forzen** [fɔɪtsən] *v.w.* pupen; Loft ute Moazh loten - fart. *Category: 2.2.8. Defecate, feces.*

**Forzloch** [fɔɪtslɔχ] *n.f. Pl: Forzljacha.* Puploch; Moazh - anus. *Category: 2.1.2. Torso, 2.1.8. Internal organs.*

**Fos** [fɔɪz] *n.f. Pl: Fosen.* eene Frens; een loosa Twierem ooda Drot aun een Kjleet - lint; fuzz.

**Fosel** [fɔɪsəl] *n.n.* oschuldje Kjinja biem spälen ooda uk junget mank Vee - innocent children.

**Foss** [fɔɪs] *n.m. Pl: Fas.* een willet Tia, kjlanda aus een Wulf, soo aus een nata Hunt, foaken rodlich - fox; sorrel-coloured horse. *Category: 1.6.1.1.2. Carnivore.*

**fossich** [fɔɪsiç] *adj.* soo aus een Foss; rodlich, aus een Foss - sorrel-coloured.

**Fossiesa** [fɔɪsisa] *n.n. Pl: Fossiesasch.* eene Faul toom Fass jriepen - fox trap.

**Fossjacht** [fɔɪsja:χt] *n.f. Pl: Fossjachten.* daut Fas jääjren - fox hunt.

**Fosskautje** [fɔɪskəʊcə] *n.n. Pl: Fosskautjes.* junget von een Foss - fox kitten.

**foten** [fɔɪtən] *v.s.* grasp.

- 1 • met de Haunt aanschieren; met de Haunt nämen - grasp; hold in the hand.
- 2 • nich jleppen; opphieren met jleppen - stay firm, not slip or loose footing.
- 3 • vestonen - understand; grasp mentally. *Category: 7.5.2. Join, attach.*

**Fotz** [fɔɪts] *n.m. Pl: Fotzen.* Wagiena; eene Fru äa Jeschlajchtsjlett - vagina. *Category: 2.1.8.4. Female organs.*

**Fracht** [fra:χt] *n.f.* de Onkosten von waut fieren loten; daut waut eena met Vedeerst fa andre fieet - freight; lading. *Category: 8.1.3.3. Group of things.*

- Frachtlod** [fra:χtlo:d] *n.f.* *Pl.*: **Frachtloden**. eene Fua; Fracht; Lod; eene Lod von Sachen; Scheplod - cargo. *See*: **Scheplod**. *Category*: **8.1.3.3. Group of things**.
- Frachtschepp** [fra:χtʃep] *n.n.* *Pl.*: **Frachtschöp**. een Schepp daut Sachen fieet - freighter.
- Frachtstow** [fra:χtsto:v] *n.f.* *Pl.*: **Frachtstowen**. de Stow ooda Rum wua Fracht opp een Schepp jehoolen woat - hold in a ship.
- Fräd** [fre:d] *n.f.* *Pl.*: -. Eenickheit; Eentracht; Jemeenschoft onen Wadawellen; een äwareen stemmen; de Toostaunt wua nich Entwei'ichkheit ooda Kjrigh es; Äwareenstemmunk - peace; accord. *See*: **Äwareenstemmunk**; **Eenickheit**; **Eentracht**. *Category*: **3.4.1.2.2. Calm**, **4.8.4. Peace**, **8.3.7.7.3. Compatible**.
- Frädensbedinjunk** [fre:densbədɪŋʏŋk] *n.f.* de Bedinjunk ooda waut needich es toom Fräd moaken - condition of peace.
- Frädensbunt** [fre:densbunt] *n.m.* een Bunt ooda soowaut aus een Kontrakt tweschen twee Gruppen en daut see sikj opp Frädensbedinjungen eenjen - peace agreement.
- Frädensgruss** [fre:densgrʊs] *n.m.* *Pl.*: **Frädensjriss**. een Gruss daut eena mucht Fräd haben - greeting of peace.
- Frädenskjennich** [fre:densceniç] *n.m.* een Kjennich de Fräd brinj - king of peace.
- Frädenskjint** [fre:denscɪnt] *n.n.* *Pl.*: **Frädenskjinja**. een Kjint derch daut Fräd kjemt - peace child.
- Frädensnorecht** [fre:densno:rɛçt] *n.f.* *Pl.*: **Frädensnorechten**. eene Norecht dee doa sajcht daut doa Fräd es - peace report.
- Frädensopfa** [fre:densɔpfʌ] *n.n.* *Pl.*: **Frädensopfasch**. een Opfa toom Fräd enfieren ooda brinjen - peace offering. *Category*: **4.8.4.8.1. Stop fighting**.
- Frädensprins** [fre:densprɪns] *n.m.* een Prins derch däm Fräd kjemt - prince of peace.
- Frädensrehta** [fre:densrɛçtʌ] *n.m.* *Pl.*: **Frädensrehtasch**. Rehta; eena dee aunjestalt es toom Fräd moaken tweschen Vekjlääja - magistrate; justice of the peace. *Category*: **2.6.1.2. Wedding**.
- Frädenstiet** [fre:dɛnsti:t] *n.f.* *Pl.*: **Frädenstieden**. eene Tiet wua doa Fräd es, wua nich Kjrigh es - peacetime. *Category*: **4.8.4. Peace**.
- Frädenswajch** [fre:densva:ç] *n.m.* *Pl.*: **Frädenswääj**. de Oat von läwen wua Fräd jehoolen woat; frädeljet Läwen - way of peace.
- Frädenswensch** [fre:densvɛŋ] *n.f.* *Pl.*: **Frädenswenschen**. een Wunsch daut eena kunn Fräd haben - peace wish.
- Frädhoff** [fre:dhɔf] *n.m.* *Pl.*: **Frädhäw**. Kjoakjhoff; Graufhoff; de Städ wua Doodes begroft woaren - cemetery; graveyard. *See*: **Kjoakjhoff**. *Category*: **2.6.6.6. Grave**.
- frädhoolent** [fre:dhøʊlɛnt] *adj.* soo daut et Fräd jeft ooda helt - peaceable.
- frädlich** [fre:dliç] *adj.* en Fräd - peaceful; halcyon; peaceable; pacific. *Category*: **1.3.2.5. Calm**, **rough**, **3.4.1.2.2. Calm**, **4.5.4.6. Rebel against authority**, **4.8.4. Peace**.
- frajch** [fra:ç] *adj.* onverschämt driest; onen Respakjt - saucy; pert; candid; forthright. *Category*: **3.5.5.1. Obscenity**, **3.5.1.3.1. Tell the truth**.
- Frajchheit** [fra:çheit] *n.f.* frajchet Väähaben; onverschämde Vehoolen - fortitude. *Category*: **4.4.3.1. Brave**.
- Främ** [fre:m] *n.n.* *Pl.*: **Främs**. de Unjawaagen von een Foatich; daut stoakje Jestal opp daut waut steit ooda jebut es - frame. *Category*: **6.5. Working with buildings**, **8.6.6. Edge**.
- framd** [fra:md] *adj.* nich bekaunt; soo aus toom ieeschte mol - strange; unfamiliar. *Category*: **8.3.5.3.4. Strange**, **3.2.6.2. Recognize**.
- Framdoabeida** [fra:mdɔabɛidʌ] *n.m.* *Pl.*: -. een Oabeida von een aundret Volkj ooda een aundret Launt dee nich daut Rajcht haft sikj hia tus to moaken - alien worker.
- Frät** [fre:t] *n.f.* *Pl.*: **Fräten**. daut Mul von een Tia - maw; gab; mouth. *Category*: **1.6.2. Parts of an animal**, **1.3.1.3. River**, **2.1.1.4. Mouth**, **7.2.3.4.1. Move out**.
- fräten** [fre:tɛn] *v.s.* devour.

1 • soo aus een Tia äten - devour; gourmandize.

2 • von Rost denn woaren ooda Materiöl velieren - rust; corrode. *Category: 5.2.2.4. Manner of eating.*

**Fräta** [fre:tʌ] *n.m. Pl: Frätasch.* eena dee frat; eena dee sikj äwa'at - eater.

**Frätarie** [fre:ta:ri] *n.f. Pl: Frätarieen.* eene Jeläajenheit wua jefräten woat - feast. *Category: 5.2.2.3. Feast.*

**Fräten** [fre:tən] *n.n.* Fooda; waut de Tieren fräten ooda to äten kjrieen - fodder for animals.

**frätent** [fre:tənt] *adj.* soo daut et frat; soo daut et wajchrostat ooda schieet; von een Tia: soo daut et bosich frat - corroding; eating of an animal.

**Fraunkrikj** [frəʊŋkɾɪç] *n.n.* een Launt en Europa, tweschen Spanien un Dietschlaunt - France. *Category: 9.7.2.1. Names of countries.*

**Fraunseesch** [frəʊnsɛɪ] *n.n.* de Sproak en Fraunkrikj - French. *Category: 9.7.1.5. Names of languages.*

**fraunseesch** *See main entry: fraunseesisch.*

**fraunseesisch** [frəʊnsɛɪsɪ] *adj. Variant: fraunseesch.* soo aus de Fraunsoosen - French. *Category: 9.7.1.5. Names of languages.*

**Fraunshoos** *See main entry: Fraunsoos.*

**Fraunsoos** [frəʊnsəʊs] *n.m. Pl: Fraunsoosen.* eena von Fraunkrikj - Frenchman.

**Frauz** [frəʊts] *n.f. Pl: Frauen.* mask.

1 • een Jesecht daut schljacht lat, jeeuenlich wiels daut mootwellich vedreit es sennen - ugly face; mug.

2 • eene Loa; een jemoldet Jesecht daut eena äwa sien Jesecht helt toom een Ulespieejel - mask. *Category: 3.5.1.5.3. Hide your thoughts, 6.8.9.1. Steal, 7.5.9.2. Fill, cover, 4.8.2.3.1. Ambush, 5.2.2.8. Eating utensil, 8.2.5.1. Big container, volume.*

**frauzich** [frəʊtsɪç] *adj.* soo aus eene Frauz; nich schmock; nich soo aus daut fa Menschen jehieet - with undesirable looks.

**freelich** [frɛliç] *adj.* jlekjlich; schaftich - happy; jovial. *Category: 3.4.1.2. Happy.*

**Freelichkjeit** [frɛliççɛit] *n.f.* de Toostaunt von schaftich sennen - glee; joviality; merriment. *Category: 3.4.1.2. Happy, 4.2.6. Entertainment, recreation.*

**Freestikj** [frɛɪstɪç] *n.f. Pl: Freestikjs; Freestikjen.* de ieeschte Moltiet zemorjes - breakfast. *Category: 5.2.2.2. Meal.*

**freien** [frɛiən] *v.w.* een goodet Jefeel wäajen waut haben; jlekjlich sennen - anticipate joy. **Ekj frei mie soo sea daut daut soon scheenet Dach wia.** I enjoyed myself so much because it was such a fine day.

**Freid** [frɛid] *n.f. Pl: Freiden.* daut waut eenem schaftich ooda jlekjlich moakt - joy; happiness; enjoyment; glee; bliss; mirth; rapture; ecstasy. *Category: 3.4.1.2. Happy, 3.4.1.1. Like, love, 3.4.1.1.1. Enjoy doing something, 4.2.8. Humor.*

**Freideneelj** [frɛidənɛɪl] *n.f.* eene sea scheene un jlekjelje Jesennunk; daut waut een Toopkomen moakt sea scheen gonen - oil of joy.

**Freidenfast** [frɛidənfa:st] *n.n. Pl: -.* een Fast toom sikj fa waut jewessen freien; een Dankfast - festival of joy.

**Freidenjesank** [frɛidənɛzɑ:ŋk] *n.n. Pl: Freidenjesenj.* een Leet ooda Jesank daut de Freid utdrekjt - song of joy.

**Freidenleet** [frɛidənleɪt] *n.n. Pl: Freidenleeda.* een Leet daut Freid jeft ooda von Freid sinjt - song of joy.

**freidich** [frɛidiç] *adj.* met Freid; frintlich - gladly. *Category: 3.4.1.2. Happy.*

**Freidstiera** [frɛidstɪrʌ] *n.m. Pl: -.* eena dee de schaftje Jesennunk stieet un vedoaft - kill-joy.

**freilich** [frɛiliç] *adv.* ekj lot uk daut stonen; wan uk; auladinjs - indeed; be sure. *See: auladinjs. Category: 9.4.6. Yes, 9.6.3.2. Markers of emphasis.*

**frekjt** [frɛçt] *adj.* onbeschloagen; soo daut et nich paust ooda to brucken es; nich bie rajchtem Kopp; schljacht - stupid. *Category: 3.2.1.4. Stupid, 3.5.5. Foolish talk.*



**Frens** [frɛns] *n.f. Pl: Frensen.* een Twierem vom Zeich dee looss kjemt; Fetz; Fos - shred; lint; filament. *See: Fos.* *Category: 5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.8.4. Tear, rip, 8.1.3.2. Few, little, 8.3.3.1.1. Light source.*

**frensen** [frɛnsən] *v.w.* Frensen kjriien; lumpich woaren - tatter.

**frensich** [frɛnsiç] *adj.* voll Frensen; lintich; vekoddat - linty; hanging by shreds.

**fresch** [frɛʃ] *adj.* fresh.

1 • jrod jemoakt ooda jereet, soo aus Äten; noch nich oolt jeworden; soo aus jrod jeplocken - fresh.

2 • jrod malkj jeworden - freshened (for a cow). *Category: 2.3.3. Taste, 2.3.4. Smell, 5.2.3. Types of food, 8.4.6.5.3. New.*

**freschmalkj** [frɛʃma:lc] *adj.* von eene Koo dee gauns korz haft een Kaulf jehaut - freshened (cow that has calved).

**Fria** [fria] *n.m. Pl: Friasch.* eena dee frieen jeit ooda befrieen well - suitor. *Category: 2.6.1.1. Arrange a marriage.*

**frieren** [frirən] *v.s.* too kolt sennen; unja 0 Grod sennen - freeze. *Category: 1.1.3.4. Snow, ice, 1.2.3. Solid, liquid, gas, 8.3.4.1. Cold, 8.3.7.8.4. Preserve.*

**Fridg** *See main entry: Fridzh.*

**Fridzh** [frɪdʒ] *n.f. Pl: Fridzhen.* *Variant: Fridg.* eene Koma dee ellektrisch ooda met Fia jekjeelt woat, jeweenlich toom Äten schoonen; Kjeelschrank - fridge.

**frie** [fri] *adj.* nich aunjebungen; nich faust; nich benomen; nich aunjebakt - free. *Category: 3.3.4.5. Free to do what you want, 6.8.4.3.3. Free of charge, 7.2.6.4. Set free.*

**frieen** [frirən] *v.w.* Kjast moaken; befrieen; tooptruen loten - woo; court. *Category: 2.6.1.1. Arrange a marriage, 4.2.6.2. Sports, 4.2.6.2.2. Basketball, 4.6.1.2. Government official, 4.6.3.1. Governing body.*

**friebliewen** [friblivən] *v.s.* noch lenja friegonen; nich faust woaren - remain free.

**Friedach** [frida:χ] *n.m. Pl: Friedoag.* de sasta Dach enne Wäakj; de Dach tweschen Donnadach un Sinnowent - Friday. *Category: 8.4.1.3.1. Days of the week.*

**frieffentlich** [friɛfɛntliç] *adv.* rädseelich; nich oppet Mul jefollen - openly and publicly; above board. *See: opprechtich; tru.*

**friejjoa** [friɛjɔa] *adv. Pl: -. to oole Tiet; lang trigj - in days of yore; in ancient or early days.*

**friejjoasch** [friɛjɔaʃ] *adj.* soo aus ieeschtemma; no de oole Mood - traditionally.

**friegonen** [frigo:nən] *v.s.* onen Bedinjungen gonen; loosswaaren - go free.

**Frieheit** [frihɛit] *n.f. Pl: Frieheiten.* een frie sennen von aundre äa velangen - liberty; freedom; permission. *Category: 3.3.4.5. Free to do what you want, 7.2.6.4. Set free, 3.3.4.1. Give permission.*

**friehoolen** [frihɔulən] *v.s.* nich waut velangen von eenem dee eenem waut schuldich es; soo seenen ooda hoolen aus wan dee frie es; nich beschuldjen - give freedom.

**friejäwen** [frije:vən] *v.s.* loten onen Bedinjunk gonen; tooloten - set free. *Category: 4.7.6.1. Acquit.*

**friejäwrich** [frije:vriç] *adj.* wellich sennen toom jäwen; mildjäwrich - generous; liberal; lavish; munificent; open-handed. *Category: 8.1.3.1. Many, much.*

**Friejäwrichkjeit** [frije:vriçcɛit] *n.f.* em Toostaunt wellich to jäwen - generosity. *Category: 6.8.3.2. Generous.*

**friejebläwen** [frije:ble:vən] *adj.* soo daut dee noch lenja frie es; soo daut dee nich faust jeworden es - remained free.

**friejekoft** [frijəkɔft] *adj.* met de Schult von eenem aundren betolt; met de Schult jestrikjt - redeemed.

**friekjeepen** [frikɛipən] *v.s.* loosskjeepen; kjeepen un friesaten; tolen toom eenem siene Schult rajcht woaren - redeem. *Category: 4.9.5.7. Salvation, 7.2.6.4. Set free.*

- friekomen** [friko:mən] *v.s.* loosskomen; friewoaren; loosbrääkjen - become free; release. *Category:* **4.7.7.6. Pardon, release, 4.8.4.7. Forgive, 7.2.6.4. Set free.**
- frieloten** [frilo:tən] *v.s.* Bedinjungen strikjen; onen Bedinjunk gonen loten - free. *Category:* **3.3.4.5. Free to do what you want, 6.8.4.3.3. Free of charge, 7.2.6.4. Set free.**
- friemoaken** [frimɔakən] *v.s.* loos moaken; frie saten - liberate. *Category:* **3.3.4.5. Free to do what you want, 7.2.6.3. Escape, 7.2.6.4. Set free.**
- Friese** [frisɛ] *n.m. Pl: Friesasch.* eene Doos ooda Kjist dee Sachen, soo aus Äten, jefroaren helt - freezer. *Category:* **5.2.1.3. Cooking utensil.**
- friesaten** [frisɛ:tən] *v.w.* friemoaken; frieloten - set free. *Category:* **4.7.6.1. Acquit.**
- friesennich** [frisɛniç] *adj.* met eenen Frieen Senn; nich enjsechtich - liberal; emancipated. *Category:* **8.1.3.1. Many, much.**
- Friesennichkeit** [frisɛniççeit] *n.f.* de Toostaunt von friesennich sennen; de Toostaunt von weinich mostren - liberality.
- friesprääkjen** [frisprɛacən] *v.s.* von wäm sajen daut dee nich schuldich es - acquit. *Category:* **4.7.5.8. Vindicate, 4.7.6.1. Acquit.**
- friestalen** [frista:lən] *v.w.* friemoaken; nich lenja Bedinjungen opp wäm saten - free. *Category:* **3.3.4.5. Free to do what you want, 6.8.4.3.3. Free of charge, 7.2.6.4. Set free.**
- Friestaut** [fristɔut] *n.f. Pl: Friestäda.* eene Staut em Oolen Tastament wua de Beschuljda kunn fa eene Tiet frie bliewen von Strof - city of refuge.
- friewellich** [frivɛliç] *adj.* wellich; onen bemott sennen - voluntary. *Category:* **3.3.2.4. Willing.**
- friewoaren** [frivɔarən] *v.s.* von waut loosskomen; friekomen - release. *Category:* **4.7.7.6. Pardon, release, 4.8.4.7. Forgive, 7.2.6.4. Set free.**
- Frint** [frint] *n.m. Pl: Frind.* een gooda Kommarod; eena met däm eena jleicht to spazieren un goot delenjd kjemt - friend; chum; pal. *See: Komrod. Category:* **4.1.1. Friend.**
- frintlen** [frintlən] *v.w.* em Jesecht jlekjlich loten; een frinteljet Jesecht moaken - smile. *Category:* **2.1.1.4. Mouth, 3.5.6.3. Facial expression.**
- frintlich** [frintlīç] *adj.* schaftich; jlekjlich; froo; leeftolich - friendly; amicable. *See: leeftolich. Category:* **4.1. Relationships.**
- Frintlichkeit** [frintlīççeit] *n.f.* frinteljet Väahaben; eenem goot toojedonen sennen - friendliness; kindness. *Category:* **4.3.4. Do good to.**
- Frintschoft** [frintʃɔft] *n.n.* aul dee waut eenem siene Onkels, Tauntes, Nichten, Fadasch, usw. Sent - relationship by blood or marriage; kin; relatives; kinship; kindred; kinfolk. *Category:* **4.1.9. Kinship.**
- Froag** [frɔag] *n.f. Pl: Froagen.* waut eena sajcht toom waut froagen ooda waut Norecht velangen - question; query; inquiry. *Category:* **3.2.2.3. Evaluate, test, 3.3.2. Request, 3.5.1.5. Ask.**
- froagen** [frɔagən] *v.s.* fodren; eene Froag stalen; Norecht ooda eene Auntwuat velangen - ask; question; enquire. *See: fodren. Category:* **3.3.4. Ask permission, 3.5.1.5. Ask, 3.2.2.3. Evaluate, test, 3.3.2. Request.**
- froaglich** [frɔagliç] *adj.* en Froag stonen; em Twiewel sennen; en Froag stonen - questionable. *Category:* **4.7.5.2. Suspect, 9.4.4.5. Uncertain.**
- Froagtieekjen** [frɔagtiɛcən] *n.n. Pl: Froagtieekjens.* een Tieekjen aum Enj von eene Froag biem schriewen, ( ? ) - question mark.
- Froagwuat** *n.n. Pl: Froagwueed.* de Form von een Tietwuat ooda Omstauntswuat, dee eene Froag frajcht; een Wuat daut eene Auntwuat velangt - interrogative.
- Frodem** [fro:dəm] *n.m.* de Donst vom Mul un Näs en koldet Wada - slowly exhaled breath; especially breath that can be seen on a cold day.
- frodmen** [frɔdmən] *v.w.* ut odmen, besonda soo daut dee to seenen es bie koldet Wada - exhale slowly.
- Fromheit** [frɔmhɛit] *n.f. Pl: Fromheiten.* sikj fromm vehoolen; de Rääjlen von een frommet Läwen - piety.
- fromm** [frɔm] *adj.* kjoakjsch; jesazlich rajcht - pious; godly. *Category:* **4.9.5.1. Devout.**

- froo** [frøu] *adj.* met Freid; jlekjlich; sikj freien - glad; jovial; happy. *Category:* **3.4.1.2. Happy.**
- Fros** [fro:s] *n.n.* Schunt; soont waut to nuscht to brucken es - junk food; luxury food.
- frosich** [frosiç] *adj.* schuntich; vekomen - rotten. *Category:* **1.6.3.1. Egg, 2.3.4. Smell, 2.5.2.4. Tooth decay, 8.3.7.8. Decay.**
- Frost** [fröst] *n.m.* de Toostaunt von unja 0 Grod kolt sennen - frost. *Category:* **1.1.3.4. Snow, ice.**
- frostich** [fröstiç] *adj.* met Frost; soo aus jefroaren - frosty; frigid. *Category:* **1.1.3.4. Snow, ice, 8.3.4.1. Cold, 2.6.2. Sexual relations.**
- Fru** [fry] *n.f. Pl: Frues.* wan eene Mejal sikj befriet, dan woat see eene Fru - woman; wife; lady; ladyship. *Category:* **2.6.4.4. Adult, 2.6.5.2. Woman, 4.1.2. Types of people, 2.6.1. Marriage, 4.1.9.2.1. Husband, wife, 4.5.6.1. High status.**
- Frucht** [frux̥t] *n.f. Pl: Fruchten.* Frucht es daut Poat von Beem un Plaunten waut eena äten kaun; daut scheene Poat daut eena von eenen Boom plekjen kaun un äten, soo aus een Aupel, Aupelsien, Bää, leedbää usw. - fruit; product. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant, 5.2.3. Types of food, 2.2. Body functions, 8.1.2.4. Multiply numbers, 9.1.2.5. Make.**
- Fruchtart** [frux̥ta:unt] *n.f. Pl: Fruchtarten.* eene Art von Frucht; eene Ennom von riepe Frucht von eenem sien Goaden - harvest of fruit.
- fruchtboa** [frux̥tboə] *adj.* eena dee Frucht haft; uk von Tieren wan dee Kjliene haben, un von Menschen wan dee Kjinja haben - fruitful; productive; prolific; fertile. *Category:* **1.5.6. Growth of plants, 4.4.1. Prosperity, 6.1.2.8. Efficient, 8.1.3.1. Many, much, 2.6.3.8. Fertile, infertile, 1.2.2.1. Soil, dirt, 6.2.2.3. Fertilize a field.**
- Fruchtboom** [frux̥tbøum] *n.m. Pl: Fruchtbeem.* een Boom dee Frucht drajcht, dee to äten jeit - fruit tree. *Category:* **1.5.1. Tree.**
- Fruchtknoppen** [frux̥tknɔpən] *n.m. Pl: Fruchtknoppes.* Eiastock; daut Jlett em Frueskjarpa wua daut Ei häakjemt - ovary. *Category:* **2.1.8.4. Female organs.**
- Fruchtkuak** [frux̥tkuæk] *n.f. Pl: Fruchtkuaken.* eene Fatkuak met Stekja Frucht doabennen - tart. *Category:* **2.3.3. Taste.**
- fruchtlooss** [frux̥tløus] *adj.* de leejenschoft von eene Fru ooda Tia dee nich kaun kjliene haben - fruitless; infertile. *Category:* **1.2.2.1. Soil, dirt, 2.6.3.8. Fertile, infertile.**
- Frueshamd** [fryɛsha:md] *n.n. Pl: Frueshamden.* eene Blus; Nachtkjeet - smock; negligee; chemise.
- Frueshoa** [fryɛshoə] *n.f.* eene Fru äare Hoa; soone Hoa aus eene Fru - woman's hair.
- Fruesjeschljacht** [fryɛsɛʃla:çt] *n.n.* aule Frulied toop un äare leejenschoften - female gender; female sex.
- Frueskaunt** [fryɛskəunt] *n.f. Pl: Frueskaunten.* de Sied wua de Frues setten - on the female side or lineage.
- Fruesmetz** [fryɛsmɛts] *n.f. Pl: Fruesmetzen.* eene Metz fa een Frumensch dee to Jemeent jehieet; daut waut de Jemeent velangt fa eene Fru toom äa Kopp bedakjen - woman's headcovering.
- Fruesnomen** [fryɛsno:mən] *n.m. Pl: Fruesnomes.* een Nomen dee een Frumensch paust - feminine name.
- Fruesoabeit** [fryɛzɔabeit] *n.f. Pl: Fruesoabeiten.* de Oabeit dee von eene Fru velangt woat - women's work.
- fruesoatich** [fryɛzɔatiç] *adj.* soo aus Frues daut haben; soo aus daut mank Frues es ooda woat; en Gramatikj de Jeschljachtsform dee nich maunsoatich ooda sachoatich es, daut traft foaken metdaut waut bedeenlich es - feminine. *Category:* **2.6.5.2. Woman.**
- Fruesriedpieet** [fryɛsridpiət] *n.n. Pl: Fruesriedpieed.* een maket Riedpieet daut fa Frues jebrukt woat - palfrey.
- Fruesspieejelschaup** [fryɛspiɛjɛlʃəup] *n.n. Pl: Fruesspieejelschaups.* een Schaup met Spieejel wua eene Fru sikj reedmoakt - woman's vanity case.
- Fruesssodel** [fryɛs zo:dəl] *n.m. Pl: Fruesssodels.* een Sodel fa eene Fru daut see beid Been aun de selwe Sied vom Pieet haben kaun - side saddle.

**Fruesstimm** [fryɛstɛm] *n.f.* *Pl:* **Fruesstemmen**. soone Stemm aus eene Fru haft - woman's voice; soprano; alto. *Category:* **4.2.3.3. Sing, 4.2.3. Music, 8.3.7.7.3. Compatible.**

**Fruled** [frylid] *n.pl.* Mejales un Frues aus eene Grupp; Frumenschen - women.

**Frumensch** [frymɛnʃ] *n.m.* *Pl:* **Frumenschen**. eene Fru ooda eene Mejal - woman. *Category:* **2.6.4.4. Adult, 2.6.5.2. Woman, 4.1.2. Types of people.**

**Fua** [fua] *n.f.* *Pl:* **Fuaren**. eene Lod opp een Woagen ooda Foatich; daut waut eena fieet - load; shipment; cartload. *Category:* **4.8.3.7. Weapon, shoot, 7.3.1. Carry, 7.3.8. Transport, 7.5.1. Gather, 7.5.9.1. Load, pile, 8.1. Quantity, 8.1.8. Full, 8.2.9. Weigh.**

**Fuag** [fuəɣ] *n.f.* *Pl:* **Fuagen**. een Taupen dee oppe Akj met de aundre Waunt tooppaust - tenon.

**Fuamaun** [fuəməun] *n.m.* *Pl:* **Fuamana**. Mana dee daut Foatich unja äare Kontroll haben; eena dee foaren deit; Kutscha - driver; chauffeur; wagoner. *See:* **Kutscha**. *Category:* **6.6. Occupation.**

**fuat** [fuət] *adv.* wajch von; nich hia; de Rechtunk wajch von hia - away; off; gone; forth; beat it! **Aus de Hunt eemol looss wia, rand hee fuat, un haft sikj nich mea jewäsen.** Once the dog was loose, he ran away, and has not been seen since. *See:* **stuckats**. *Category:* **8.2.6. Distance, 9.2.4. Prepositions, postpositions, 2.3.3. Taste, 8.3.7.8. Decay.**

**fuatbliewen** [fuətblivən] *v.s.* wajchbliewen; nich dichtbie komen - stay away.

**fuatbrinjen** [fuətbrɪŋən] *v.s.* wiede brinjen; wajchnämen - remove. *Category:* **7.3.2.7. Take something out of something, 7.3.3.1. Take something from somewhere, 7.5.2.4. Remove, take apart.**

**fuatjäwen** [fuətje:vən] *v.s.* wajchjäwen - give away. *Category:* **6.8.3.1. Give, donate.**

**fuatkomen** [fuətko:mən] *v.s.* lose.

1 • wajchranen; velieren - get away; escape.

2 • veloaren woaren - lose. *Category:* **4.2.6.2. Sports, 7.6.3. Lose, misplace, 8.1.4.3. Decrease, 8.5.3.1. Absent, 7.2.6.3. Escape.**

**Fuatkomen** [fuətko:mən] *n.n.* existence.

1 • een Jehault; daut von waut eena vedeent ooda ennemt toom läwen; Eksistens - existence; living.

2 • een wajchranen; een utkleiwen - escape. *Category:* **9.1.1.1. Exist, 1.4. Living things, 2.6. Life, 6.6. Occupation, 4.4.3.7. Survive, 7.2.6.3. Escape.**

**fuatranen** [fuətra:nən] *v.w.* wajchranen; fuatkomen - run away. *Category:* **7.2.3.1. Move away, 7.2.6.3. Escape.**

**fuatroowen** [fuətrəuvən] *v.w.* met stälen un Jewault Sachen nämen - plunder. *Category:* **4.8.3.8. Plunder, 6.8.9.4. Take by force.**

**fuatschekjen** [fuətʃɛcən] *v.w.* wajchschekjen; metschekjen; jebeeden wajch to gonen - send away. *Category:* **7.3.3.4. Chase away.**

**fuatsweipen** *v.w.* wajch fipsen; haustich wajchnämen - snatch away.

**fuattrakjen** [fuətra:cən] *v.s.* wajchtrakjen; wiede siedlen - move away. *Category:* **7.2.4. Travel.**

**fuawoakjen** [fuəvɔacən] *v.w.* Fracht ooda Sachen fieren - haul goods; transport freight; convey goods.

**fuaz** [fuəts] *adv.* soo schwind aus mäajlich; sea boot - right away; promptly; forthwith; now; immediately. *Category:* **8.4.6.4.4. Immediately, 8.4.5.3.2. On time, 8.4.6.3. Present, 8.4.6.3.1. Now, 9.6.3.1. Markers of transition.**

**fuaz oppe Städ** [fuəts ɔpə ʃte:d] *exclam.* krakjt nu; onen schluaren - right now!; on the spot.

**Fuchsschwauns** [fʊχsʃvɔuns] *n.m.* *Pl:* **Fuchsschwens**. eene spetze Soag dee kort wenjen kaun toom kjliene Lajcha soagen - keyhole saw.

**Fuchtel** [fʊxtəl] *n.f.* *Pl:* **Fuchtlen**. de Oarm von eene Wintmä - wing of a windmill.

**fuchtlen** [fʊxtlən] *v.w.* drock met de Henj sennen onen waut jescheidet doonen - gesticulate; wave one's arms wildly; flap. *Category:* **3.5.6.1. Gesture, 8.3.1.5.3. Fold.**

**fuchtich** [fʊxtiç] *adj.* leicht oppjeräacht; eena weet verhäa nich waut dee doonen woat - furious; upset; excited. *Category:* **3.4.2.3. Angry, 3.4.2.1.6. Upset, 7.2.2.5.1. Fall, 3.4.1.4.1. Excited.**



- Fud** [fyd] *n.f. Pl: Fäd.* een Stock ooda Tieekjen opp een Enj vom Flekj; Ziel; Tieekjen - marker. *See: Opprijj. Category: 6.5.4.1. Road.*
- fujj** [fuj] *exclam.* daut es mie jääjenaun; daut jefelt mie nich - phooey!
- ful** [fyl] *adj.* nich wellich toom waut doonen - lazy; shiftless; indolent; slothful; foul; putrid; rotten. *Category: 2.3.4. Smell, 3.4.2.1.3. Disgusted, 4.2.6.2.2. Basketball, 2.6.6.2. Corpse, 8.3.7.8. Decay, 1.6.3.1. Egg, 2.5.2.4. Tooth decay.*
- fulen** [fylən] *v.w.* vekomen; vestocken; schljacht woaren - rot. *Category: 1.5.6. Growth of plants, 2.6.6.2. Corpse, 8.3.7.8. Decay.*
- Fulens** [fyləns] *n.m. Pl: Fulensa.* Fulpelz; een fula Mensch - laggard; loiterer; drone; sluggard; lazy sleepy head. *Category: 6.4.4. Beekeeping.*
- fulensen** [fylənsən] *v.w.* ful sennen; sikj väl Tiet nämen toom nuscht doonen; lang schloopen - be lazy.
- Fulensa** [fylənsʌ] *n.m. Pl: -. eena dee doa fulenst; een fula Mensch; eena dee nich oabeit wan doa Oabeit to doonen es - lazy person. Category: 6.1.2.4.2. Lazy.*
- fulent** [fylənt] *adj.* soo daut et fult, pilzt ooda vekjemt - rotting.
- Fulheit** [fʊlhɛit] *n.f.* daut ful sennen - laziness; lassitude.
- Fulpelz** [fʊlpɛlts] *n.m. Pl: Fulpelzen.* een fula Mensch; eena dee ve'acht woat wiels hee ful es - lazy person. *Category: 6.1.2.4.2. Lazy.*
- Fulstäd** [fʊlste:d] *n.f. Pl: Fulstäden.* eene Städ dee aunft to fulen; eene schljachte Städ aun Frucht; Stock - rot spot.
- fulstrich** [fʊlstriç] *adj.* vefult; stockich - mouldy; foul-smelling. *Category: 2.3.4. Smell.*
- Fundament** *See main entry: Fondament.*
- Funk** [fʊŋk] *n.f. Pl: Funken.* Fiafunk; Fiaspretz; dache heete Städ enne Aussch - spark. *Category: 5.5.1. Light a fire.*
- funken** *v.w.* Funken spretzen; kjliene Lichta aun un auf gonen - spark.
- funklen** [fʊŋklən] *v.w.* plinkjen; schienen - sparkle; scintillate. *Category: 1.2.2.5. Jewel, 8.3.3.4. Shiny, 8.3.3.1. Shine.*
- Funkenstopse** [fʊŋkənstɔpsəl] *n.n. Pl: Funkenstopse.* daut Stekj daut en een Moota nenjeschrowen woat soo daut et fia em Piston nenschmitt; Sparkplogg; Fiastopse - spark plug.
- Fupjebuak** [fʊpjəbuək] *n.n. Pl: Fupjebieekja.* een natet Buak daut eena enne Fupp droagen kaun - pocket book.
- Fupjelijt** [fʊpjəjɛlt] *n.n. Pl: Fupjelijda.* Jelt daut eena enne Fupp ooda aun sikj drajcht; Jelt enne Fupp - pocket money.
- Fupp** [fʊp] *n.f. Pl: Fuppen.* een zeichnet ooda ladanet Sakje aune Kjeeda ooda aum Kjarpa, wua Sachen oppbewoat kjennen, daut es blooss no eene Rechtunk op - pocket. *Category: 5.3.6. Parts of clothing, 8.2.1. Small.*
- Fuppejelt** [fʊpjəjɛlt] *n.n. Pl: Fuppejelda.* kjliene Sommen Jelt dee eena looss enne Fupp haft wan eena haustich waut kjlienet kjeepen well - loose change; pocket change; allowance.
- Fuppua** [fʊpuə] *n.f. Pl: Fuppuaren.* eene Ua dee enne Fupp jedroacht woat - pocket watch.
- Furakje** [fʊrɑ:cə] *n.f. Pl: Furakjes.* Voda; Pa - little father.
- furchtboa** [fʊɪxtbɔə] *adj.* sea; sea schljacht; waut eena mucht aufschuen - frightful; tremendous; formidable. *Category: 3.4.2.4. Afraid, 8.2. Big, 9.3.1.1. To a large degree.*
- fuschlen** [fʊʃlən] *v.w.* onen Stemm räden; sea stell räden - whisper. *Category: 1.1.3.1. Wind, 2.3.2.3. Types of sounds, 3.5.1.1.2. Speak quietly.*
- Fuschkje** [fʊʃcə] *n.n. Pl: Fuschkjes.* een Witz; Schowanak; waut sposjet; een Fäla - trick; joke; error. *Category: 4.2.6.1.1. Card game, 4.3.5.5. Deceive, 6.8.9.2. Cheat, 4.2.8. Humor, 4.3.6.4. Mistake.*
- Fuschla** [fʊʃlʌ] *n.m. Pl: -. eena dee fuschelt - whisperer.*

**Fust** [fyst] *n.f. Pl: Fusten*. eene toopjebaulde Haunt - fist. *Category: 2.1.3.1. Arm*.

**fustgroot** [fʊstgrøʊt] *adj.* soo groot aus eene Fust; de Mot von eene Fust - fist-sized.

**Fusthaunschkje** [fʊsthəʊnʃcə] *n.f. Pl: -*. Haunschkje en woone de vea Finjasch aulatoop en eene Fupp sent - mitten.

**Fustrinkj** [fystrɪŋc] *n.m. Pl: Fustrinj*. een Lada met iesane Kjneep äwa de Butakaunt vone Haunt toom schlönen ooda sikj wäaren - knuckleduster.

**Fuststriet** [fyststrit] *n.m. Pl: Fuststriedungen*. daut rauzen; met Fusten schlönen - fisticuffs; pugilism.

## G - g

- Galoon** [ga:loun] *n.f.* *Pl.*: -. eene Mot von Wota ooda aundret flissendjet; eene Mot von 4 Kwoat ooda 4 ½ Lieta - gallon. *Category*: **8.2.5.1. Big container, volume.**
- Galosch** [ga:lɔʃ] *n.f.* eene Äwaschoo; eene gumne Schoo toom em Blott ooda Wota gonon - overshoes.
- galupp** [ga:lʊp] *adv.* woo een Pieet rant wan dee omzajcht met de Hinjabeen un de Väabeen oppkjemt - gallop. *Category*: **1.6.4.1. Animal movement.**
- galuppen** [ga:lʊpən] *v.w.* *Variant*: **gluppen**. sea bosich met een Pieet ranen - gallop. *Category*: **1.6.4.1. Animal movement.**
- Gäm** [ge:m] *n.n.* een Spell, tB. Jriepa, Vestääkja ooda eent von veschiedne Spells dee met eenen Baul jespält woaren - game. *Category*: **4.2.6.1. Game.**
- Gank** [ga:ŋk] *n.m.* *Pl.*: **Ganks; Jenj.** eene schmaule Haul; een Stich tweschen twee Wenj ooda twee Rieej Benkjen - hallway; lobby; alley. *See*: **Hinjagauss; Gauss.**
- Gankwoakj** [ga:ŋkvoac] *n.n.* Footgank, woo eena jeit - gait; style of walking. *Category*: **7.2.1.1. Walk.**
- Garantie** [ga:ra:nti] *n.f.* *Pl.*: **Garanties.** biem Haundel een Vesprääkjen daut de Sachen goot sent, un gonon trij to brinjen wan eena nich tofräd es - guarantee. *Category*: **3.5.1.9. Promise, 4.7.5.7. Take oath.**
- Garazh** [ga:ra:ʒ] *n.f.* een Jeschaft wua Foatieja trajchtjemoakt woaren; een Jeschaft wua Foatieja jehaundelt woaren - garage. *Category*: **6.5.1. Building.**
- Gardien** [ga:ɔdin] *n.f.* *Pl.*: **Gardienen.** daut waut äwa ooda rom een Fensta jehongen woat; eene Gardien kaun uk eene zeichne Waunt sennen - curtain; blind; drape; window blind; window drapes. *Category*: **6.5.2.5. Window, 2.3.1. See, 2.5.4.1. Blind, 7.3.7. Cover.**
- Gardienenstang** [ga:ɔdinɛsta:ŋ] *n.f.* *Pl.*: **Gardienenstangen.** eene Stang toom Gardienen opphenjen - curtain rod. *Category*: **6.5.2.5. Window.**
- Gardienezeich** [ga:ɔdinɛtsɛiχ] *n.n.* stoakjet Zeich daut to Gardienen jebrukt woat - dimity.
- Gaskett** [ga:skɛt] *n.n.* *Pl.*: **Gasketts.** eene Vepakinj; eene Schicht hoadet Papia tweschen twee Stekja lesa-gasket.
- Gasolien** [ga:zo:lin] *n.f.* *Pl.*: **Gasolienen.** een flissendjet Brennstoff toom een Moota driewen, daut brent sea leicht un sea heet - gasoline. *Category*: **1.2.3.2. Oil, 6.6.2.9. Working with chemicals.**
- Gaufel** [gɔufəl] *n.f.* *Pl.*: **Gauflen.** een Jescherr met Tinjen toom Äten oppspekjen un äten; eene groote Gaufel kaun uk eene Forkj sennen - table fork; fork. *Category*: **5.2.2.8. Eating utensil, 8.3.1. Shape.**
- gauflen** [gɔuflən] *v.w.* wilt mete Oarms weiflen - wave arms wildly; gesticulate. *Category*: **3.5.6.1. Gesture.**
- Gaul** [gɔt] *n.f.* *Pl.*: **Gaulen.** eene Fupp em Kjarpa wua Gaulsua toopjespoat woat - gall. *Category*: **3.4.2.3. Angry.**
- gaulen** [gɔulən] *v.w.* oajren; stieren; schikjanieren; too groff sennen - be annoyed. *See*: **schikjanieren.**
- Gaulblada** [gɔulbla:dɔ] *n.f.* *Pl.*: **Gaulbladren.** de Fupp em Kjarpa wua Gaulsua jespikjat woat - gall bladder. *Category*: **2.1.8. Internal organs.**
- gaulmen** [gɔulmən] *v.w.* holler.
- lud schrieen un omhäagonen - holler; yell.
  - met een Jelud Loft odmen; jefädlich kortloftich sennen - gasp. *Category*: **3.5.1.1.1. Shout.**
- Gaulesteen** [gɔulɛstɛɪn] *n.m.* *Pl.*: **Gaulesteena.** Steen daut bie eenje Menschen enne Gaul saumelt von vezockadet Gaulsua - gallstone. *Category*: **2.5.2. Disease.**
- Gaulj** [gɔuɔ] *n.f.* *Pl.*: **Gauljen.** een Jestal wua Menschen to strof jehongen woaren - gallows. *Category*: **4.7.7.4. Execute.**
- gaulstrich** [gɔulstriç] *adj.* de Jeschmak von oolet Fat ooda Botta - rancid. *Category*: **2.3.4. Smell, 8.3.7.8. Decay.**

**Gaulsua** [gɔulsua] *n.n.* flissendjet Stoff daut vonne Läwa kjemt un enne Doarm halpt daut Äten vedeiwen - bile. *Category:* **2.2. Body functions.**

**Gaulsucht** [gɔulsʊxt] *n.f.* jåle Hut von too väl Gaulsua, soo aus en Jålesocht - jaundice. *Category:* **2.5.2. Disease.**

**Gaulwota** [gɔulvo:tʌ] *n.n.* Gaulsua; daut Wota daut de Gaul enne Doarm aufjeft - bile. *Category:* **2.2. Body functions.**

**gaundren** [gɔundrən] *v.w.* waut von wäm nämen onen daut dee gauns enjewellicht haft; wäm äwaräden daut hee eenem waut jäwen saul - take unfairly.

**Gauns** [gɔuns] *n.f.* *Pl:* **Jans.** een grootet Voagel, wilt ooda tom - goose. *Category:* **1.6.1.2. Bird, 6.3.6. Poultry raising.**

**gauns**<sub>1</sub> [gɔuns] *adj.* aules opp eemol - complete. **Hee neem dän gaunsen Klompen, un leet nuscht äwa fa sestwäm.** He took the whole pile and left nothing for anyone else. *Category:* **6.1.2.3.5. Complete, finish, 8.1.5. All, 8.1.6. Whole, complete, 9.3.2. Completely.**

**gauns**<sub>2</sub> [gɔuns] *adv.* nuscht utjeloten; derch un derch; aum Enj von een Prozass - all; totally; completely. **Aus daut Hus gauns foadich wia, trocken see doa nenn.** When the house was completely finished, they moved into it. *Category:* **8.1.5. All, 9.3.2. Completely.**

**Gaunseblom** [gɔunseblɔm] *n.f.* *Pl:* **Gaunseblomen.** eene dache Sort Bloomen - daisy. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine.**

**Gaunsebroden** [gɔunsebro:dən] *n.m.* *Pl:* **Gaunsebrodes.** een Broden von eene Gauns - goose roast.

**Gaunsefada** [gɔunsefa:dʌ] *n.f.* *Pl:* **Gaunsefadren.** de Fada von eene Gauns; Tintfada - goose feather; quill. *Category:* **1.6.2.1. Parts of a bird.**

**Gaunsefleesch** [gɔunseflɛɪʃ] *n.n.* pekjeljet Fleesch ooda Hut; soone Hut aus eena kjricht wan eenem kjeel es - goose flesh; the appearance of skin when it is cold. *Category:* **2.1.4. Skin.**

**Gaunsehut** [gɔunsehʏt] *n.f.* fien knobbelje Hut soo aus wan eenem kolt es - goose pimples. *Category:* **2.1.4. Skin, 8.3.4.1. Cold.**

**gaunsemarsch** [gɔunsema:ɪʃ] *adv.* enne Rieej gonen; eene hinja däm aundren enne Rieej - goose-step; marching single file. *Category:* **7.2.1.1. Walk.**

**gaunsungoa** [gɔunsʊŋɔa] *adv.* gauns; sea; met aules toopjenomen; aules - entirely; completely. **Daut Hus es gaunsungoa unja Wota; doa es nuscht mea von to seenen.** The house is completely underwater; no part is still visible. *Category:* **9.3.2. Completely.**

**Gaunta** [gɔuntʌ] *n.m.* *Pl:* **Gauntasch.** eene hee Gauns - gander. *Category:* **1.6.1.2. Bird.**

**gaupen** [gɔupən] *v.w.* sea odmen; kortloftich sennen - gape; gasp for air. *Category:* **2.3.1.1. Look, 3.5.6.3. Facial expression.**

**Gauss** [gɔus] *n.f.* *Pl:* **Gausen.** road.

1 • een Wajch; de Lienje wua Woages un Foatieja foaren - gas; street; road; avenue; alley.

2 • besondere Loft, soo aus Propän, Suastoff ooda Gauss fa een Moota - gas; natural gas; propane. *See:* **Gank; Hinjagauss; Dwäagauss.** *Category:* **1.2.3. Solid, liquid, gas, 1.2.3.3. Gas, 2.1.8.2. Stomach, 2.2.8. Defecate, feces, 5.5.6. Fuel, 6.6.2.9. Working with chemicals, 6.5.4.1. Road.**

**Gaussbrenna** [gɔusbrenʌ] *n.m.* *Pl:* **Gaussbrennasch.** een Jereetschoft toom Gauss brennen soo aus en een Owen ooda Heiza - gas burner.

**Gaussejung** [gɔusejʊŋ] *n.m.* *Pl:* **Gaussejungen.** eena dee meist dän gaunsen Dach oppe Gauss läft; een Jung onen Elren un Heim - street boy.

**Gausсенakj** [gɔusəna:c] *n.f.* *Pl:* **Gausсенakjen.** de Akj wua twee Gausсен toopkomen ooda kjriezen - street corner.

**Gausсенbenjel** [gɔusənbeŋɛl] *n.m.* *Pl:* **Gausсенbenjels.** Gausсенstrikja; Susenjel; eena dee Schowanak drift; Gausсенschlinjel - street urchin; hooligan. *See:* **Gausсенschlinjel.** *Category:* **4.8.2.8. Violent.**

**Gausсенbon** [gɔusənbo:n] *n.f.* *Pl:* **Gausсенbonen.** roadway.



1 • een Wajch; Jleisen fa Foatieja - roadway.

2 • de Bon enne Gauss wua de Zuch foat - tram; streetcar; trolley. *Category: 7.2.4.1.2. Railroad.*

**Gaussefru** [gɔʊsɛnfry] *n.f.* *Pl:* **Gaussefrues**. eene Fru dee väl oppe Gauss es un sikj met framde aufjeft - street woman.

**Gaussemumkje** [gɔʊsɛnmumkɛ] *n.f.* *Pl:* **Gaussemumkjes**. eene Mumkje dee väl oppe Gauss romjeit un nich pinkjlich äa Hus besorcht - street woman.

**Gaussechlinjel** [gɔʊsɛnʃlɪŋjɛl] *n.m.* *Pl:* **Gaussechlinjels**. Gaussestrikja; Gaussebenjel; eena dee sea väl Tiet oppe Gauss es un eenjemol Schowanak drift - street bum. *See: Gaussebenjel.*

**Gaussechria** [gɔʊsɛnʃria] *n.m.* *Pl:* **Gaussechriasch**. eena dee delenjd de Gauss gonen saul un fa aule de latste Norecht schrieen - crier.

**Gaussestrikja** [gɔʊsɛnstrika] *n.m.* *Pl:* **Gaussestrikjasch**. eena dee väl oppe Gausse es toom prachren un schachren - hobo; street walker. *Category: 6.8.1.3. Poor, 7.2.1.3. Wander.*

**Gaussefiastrol** [gɔʊsɛfiastro:l] *n.f.* *Pl:* **Gaussefiastrolen**. eene Strol von een Gaussefia - jet flame.

**Gausseflaum** [gɔʊsɛflaum] *n.f.* *Pl:* **Gausseflaumen**. een Gaussebrenna; eene Flaum dee Gauss Brent - gas jet.

**Gausseläpel** [gɔʊsɛləpɛl] *n.m.* *Pl:* **Gausseläpels**. de Schwenjel ooda Peddel met de eena enstalt woo bosich de Moota ranen saul - accelerator.

**Gausseualaja** [gɔʊsɛuələ:ja] *n.m.* *Pl:* -. eena dee Gausseuasch delenjd de Gausse lajcht; eena dee fäich es Gausseuasch dicht to moaken - gasfitter.

**Gausseie** [gɔʊsɛi] *n.f.* *Pl:* **Gausseieen**. een Filta fa Gauss; eene Sie toom reinet Gauss leewren - gas filter.

**Gaussestrol** [gɔʊsɛstro:l] *n.f.* *Pl:* **Gaussestrolen**. een Stroom von Gauss ut een Behelta; eene brennende Strol von Gauss - jet flame.

**Gaust** [gɔʊst] *n.m.* *Pl:* **Jast**. eena dee spazieren kjemt; eena dee en een Hus es wua hee nich tus es - guest; visitor; caller. *Category: 2.6.1.2. Wedding, 4.2.1.4. Visit, 5.2.2.3. Feast.*

**gaustfrie** [gɔʊstfri] *adj.* wellich Jast oppnämen; oppnäment sennen - hospitable. *Category: 4.2.1.4.2. Show hospitality.*

**Gausthus** [gɔʊsthus] *n.n.* *Pl:* **Gausthiesa**. een Jeschaft wua eena fa Jelt äwanacht bliewen kaun - inn. *Category: 6.5.1. Building, 7.2.4. Travel.*

**Gaustjebott** [gɔʊscəbɔt] *n.n.* *Pl:* **Gaustjebotts**. een Toopkomen wua uk noch eene Moltiet jejäft woat, soo aus eene Kjast ooda Bejrafniss - social gathering; festival. *Category: 4.2.2.2. Festival, show, 4.2.2.3. Celebrate.*

**Gaustjeschenkj** [gɔʊscəʃɛŋk] *n.n.* *Pl:* **Gaustjeschenkja**. een Jeschenkj daut een Gaust to een Fast brinj- gift given by a guest.

**Gaustmol** [gɔʊstmo:l] *n.n.* *Pl:* **Gaustmols**. Fast; eene Moltiet to dee eena aundre jekroacht haft; Schmoasel - banquet. *See: Fast; Schmoasel. Category: 4.2.2.1. Ceremony, 5.2.2.3. Feast.*

**Gaustmoltiet** [gɔʊstmɔltit] *n.f.* *Pl:* **Gaustmoltieden**. de Moltiet dee eena fa Jast reedmoakt; eene groote Moltiet met Frind - banquet. *Category: 4.2.2.1. Ceremony, 5.2.2.3. Feast.*

**gaustriren** [gɔʊstrirɛn] *v.w.* Jast oppnämen; mank Jast spazieren - mingle; converse with guests. *Category: 7.5.3. Mix.*

**Gauststow** [gɔʊststo:v] *n.f.* *Pl:* **Gauststowen**. eene Stow fa Nachtjast - guestroom; lounge. *Category: 6.5.2.7. Room, 7.1.7.1. Relaxed posture.*

**Gaustwieet** [gɔʊstviɛt] *n.m.* *Pl:* **Gaustwieets**. de wäa de Jast oppnemt; Huswieet - host. *Category: 4.2.1.4. Visit, 4.2.1.7. Crowd, group.*

**Geisa** [gɛisʌ] *n.m.* *Pl:* **Geisasch**. eene Strol heetet Wota von enne leed - geyser.

**Genitiewform** [gɛnitivfɔrm] *n.f.* *Pl:* **Genitiewformen**. Aunbelangsform; dise Form wiest daut twee Sachen toophieren, ooda däm aundren jehieren - genitive case.

**gernieet** [gɛrniɛt] *adj.* met Jlisia beschloagen - enamelled.

- Gesstenk** [gɛstɛŋk] *n.f.* *Pl.* **Gesstenken**. eene Tenk (Tank) toom Gessolien hoolen - gas tank.
- Glauns** [glɔuns] *n.m.* *Pl.* **Jlense**. Schien; een Aufdachen von waut; Pracht - shine; brilliance; brightness; radiance. *See:* **Kloarheit**; **Pracht**. *Category:* **1.1.1. Sun**, **8.3.3.4. Shiny**, **8.3.3. Light**.
- Glauss** [glɔus] *n.n.* *Pl.* **Jläsa**. *Dim.*: **Glauskje (Glauskjes, Jläsakjes)**. een Materiöl daut sea hoat un sea brosch es, jeeenlich derchsechtich, ooda daut lat waut Licht derch; een Kuffel onen Ua von Glauss jemoakt - glass; drinking glass; tumbler; jar. *Category:* **5.2.2.8. Eating utensil**, **6.6.2.5. Working with glass**, **1.6.1.2. Bird**, **5.2.1.4. Food storage**.
- Glaussfensta** [glɔusfɛnstʌ] *n.n.* *Pl.* **Glaussfenstren**. een Fensta met glausne Ruten - glass window.
- glaussich** [glɔusɪç] *adj.* soo aus Glauss; met väl Glauss; derchsechtich; jläsrich - glassy. *Category:* **1.3.2.5. Calm, rough**, **8.3.3.4. Shiny**.
- glausskloa** [glɔuskloa] *adj.* derchsechtich; soo kloa aus Glauss - transparent. *Category:* **2.3.1.6. Transparent**, **3.2.4.2. Understandable**.
- Glaussmäa** [glɔusmɛa] *n.n.* een gauns stellet Mäa daut no Glauss lat - glass sea.
- glaussna** [glɔusnʌ] *adj.* *Variant:* **jläsana**. von Glauss - of glass.
- Glaussschaup** [glɔusʃɔup] *n.n.* *Pl.* **Glausschaups**. een Stekj Meebel toom Sachen wajchlajen, met glausne Däären - china cabinet.
- glaut** [glɔut] *adj.* nich ruch; sea jlikj - smooth; slippery; glib. *Category:* **1.2.3.1. Liquid**, **8.3.2.1. Smooth**, **1.2.3.2. Oil**, **7.2.1.5.1. Slip, slide**.
- glautjemoakt** [glɔucəməɔkt] *adj.* soo daut de glaut jeworden sent; met nuscht ruchet - smoothed.
- Glautmul** [glɔutmyl] *n.m.* *Pl.* **Glautmiela**. eena dee schmeissich räden kaun; eena däm siene Wieed nich emma de volle Woarheit jäwen - smooth talker; double dealer; hypocrite. *Category:* **4.3.5.6. Hypocrite**, **4.9.9. Irreligion**.
- glautmulich** [glɔutmyliç] *adj.* soo daut hee boolt wäm beräden kaun - smooth-talking; silver tongued.
- Glauz** [glɔuts] *n.m.* *Pl.* **Glauzen**. een kola blanka Kopp; een Kolkopp - bald pate. *See:* **Kolkopp**.
- gloaren** [glɔarən] *v.w.* glotzen; doll wäm aankijkjen - ogle. *Category:* **2.3.1.1. Look**.
- Glockenbloom** [glɔkɛnbloʊm] *n.f.* *Pl.* **Glockenbloomen**. eene Sort Bloomen met eene Bloom en de Form von een Kjlinja - garden flower.
- glodiesen** [gloːdisən] *v.w.* Rääjen dee haulf jefroaren es un fuaz aun aules aunfrist - sleet. *Category:* **1.1.3.4. Snow, ice**.
- Glodiess** [gloːdis] *n.n.* less oppem Wajch; een Rääjen dee aunfrist wan dee waut traff - glare ice; sleet. *Category:* **1.1.3.4. Snow, ice**.
- Gloms** [glɔms] *n.f.* de witte Bala dee en Dikjemalkj komen wan dee een bät jehett woat - curds; cottage cheese.
- Glomskopp** [glɔmskɔp] *n.m.* *Pl.* **Glomskjap**. eena dee nich väl vesteit - addle brain.
- Gloot** [glɔʊt] *n.f.* rootheete Aussch dee noch nich gauns utjebrent es - glowing embers.
- Glootpaun** [glɔʊtpaun] *n.f.* *Pl.* **Glootpaunen**. eene Paun toom Gloot oppnämen unja een Fia - ember holder.
- Gloowen** [glɔʊvən] *n.m.* *Pl.* **Gloowes**. waut eena jleeft; waut eena von Gott un de Bibel jleeft; waut eena von de Jeistawelt jleeft - faith; belief; credence. *Category:* **3.2.5.1. Believe**, **4.9. Religion**, **4.9.3. Theology**.
- Gloowensbekjantniss** [glɔʊvɛnsbɛcaːntnɪs] *n.n.* *Pl.* **Gloowensbekjantnissen**. waut eena von sien Gloowen sajcht ooda zeicht; waut eena auflajcht von sienem Gloowen; waut de Kjoakj von Jugentliche velangt ea dee jedeept woaren - witness of faith.
- Gloowensbrooda** [glɔʊvɛnsbrɔʊdʌ] *n.m.* *Pl.* **Gloowensbreeda**. eena met däm eena en däm selwjen Gloowen steit - faith brother; fellow believer. *Category:* **4.9.7.1. Religious person**.
- Gloowensdeenst** [glɔʊvɛnsdɛɪnst] *n.m.* waut eena fa sienem Gloowen deit; de Deenst, dän eena wääjen sienem Gloowen deit - something done out of faith.

**Gloowensjeschwista** [gløʊvensjɛʃvɪstɪ] *n.n.* Lied met dee eena dän selwjen Gloowen haft - brothers in faith.

**Gloowenskaumf** [gløʊvenskəʊmf] *n.m.* *Pl:* **Gloowenskjambf**. sikj derch Twiewel derchfinjen äwa Froagen em Gloowen - spiritual battle.

**Gloowenskrauft** [gløʊvenskrəʊft] *n.f.* Krauft dee eena derch sienen Gloowen kjricht - strength of faith.

**Gloowenslia** [gløʊvenslia] *n.f.* *Pl:* **Gloowenslieren**. de Lia von eenem sien Gloowen - theology. *Category:* **4.9.3. Theology**.

**glotzen** [glɔtsən] *v.w.* glupen; gloaren; too sea kijkjen - stare; gawk. *Category:* **2.3.1.1. Look**.

**glotzich** [glɔtsiç] *adj.* met sea nieschierich kijkjen; met groote Uagen bestendich kijkjen - ogling; staring.

**Glotzkopp** [glɔtskɔp] *n.m.* *Pl:* **Glotzkjap**. eena dee glozt ooda ommaklich sea no Sachen kijkjt; eena de Menschen beluat - peeping Tom.

**Glowensjeschwista** [glo:vensjɛʃvɪstɪ] *n.n.* Lied met dee eene dän selwjen Gloowen haft - peers in faith.

**Gluaje** [gluəjə] *n.f.* glowing embers.

1 • Gloom; Schell; wäm sea domsajen - bright glowing embers.

2 • Schell; Hett - criticism. **Hee es sea ontofräd äwa waut de Noba jedonen haft, un woat däm de Gluaje jäwen wan daut nochemol woat.** He is very unhappy about what the neighbour did, and if it happens again he will scold and threaten him severely. read someone the riot act. *See:* **Gloom**.

**gludren** [glʊdrən] *v.w.* forzen; stell pupen; jliemen - break wind silently. *See:* **jliemen**.

**glupen** [glypən] *v.w.* glotzen; gloaren - observe furtively or shyly.

**glupsch** [glʊpʃ] *adj.* soo aus biem glupen; glotzich - having the tendency to observe furtively.

**gnaubren** [gnəʊbrən] *v.w.* gnoagen; aun waut sea hoadet bieten - nibble. *Category:* **5.2.2.4. Manner of eating**.

**Gnauz** [gnəʊts] *n.f.* een utbräakjen aune Hut von jewesse Plaunten aanschieren - itch. *Category:* **2.3.5. Sense of touch, 2.5.6.1. Pain, 7.3.4.5. Actions of the hand**.

**gnoaren** [gnəʊærən] *v.w.* brumlen; ve'achten; weeten loten daut eena daut nich väl räakjent - scorn; spurn; disdain. *Category:* **3.5.1.8.3. Mock, 4.3.2.1. Despise someone**.

**gnoagen** [gnəʊagən] *v.w.* keiwen; opp waut emma wada bieten - gnaw; nibble. *Category:* **5.2.2.1. Bite, chew, 5.2.2.4. Manner of eating**.

**gnoagent** [gnəʊagent] *adj.* soo daut et gnoacht; met gnoagen, bieten un keiwen - gnawing.

**Gnoagtia** [gnəʊagtia] *n.n.* *Pl:* **Gnoagtieren**. kjliene woamblootje Tieren soo aus Mies un Rauten - rodent. *Category:* **1.6.1.1.4. Rodent**.

**Gnoakj** [gnəʊac] *n.n.* *Pl:* -. äwajebläwne Bieta dee to nuscht to brucken sent - sweepings; useless seed; refuse. *Category:* **5.6.5. Sweep, rake, 3.3.5.2. Reject, 8.3.7.8.3. Garbage**.

**gnodren** [gnɔdrən] *v.w.* daut Jelud wan de Jieesch nich krakjt tooppausen - grind. *Category:* **5.2.1.2. Steps in food preparation, 6.2.6.2. Mill grain, 7.7.6. Grind, 7.8.3. Cut**.

**gnorren** [gnɔrən] *v.w.* een Hunt sien gnoaren - growl; snarl. *Category:* **1.6.4.3. Animal sounds, 7.5.4.2. Tangle**.

**gnorrich** [gnɔriç] *adj.* brumlich; onwellich; eenjemoten jäajenaun - gnarled; snarling. *Category:* **8.3.1.5. Bend**.

**gnorschen** [gnɔʃən] *v.w.* daut Jelud von Tänen toop rublen - gnash; grind the teeth. *Category:* **2.1.1.5. Tooth, 5.2.2.1. Bite, chew**.

**gnorschich** [gnɔʃiç] *adj.* soo daut et een Jelud moakt wan eena daut tweibitt - crisp (of food).

**gnuppen** *See main entry:* **gnupsen**.

**gnupsen** [gnʊpsən] *v.w.* *Variant:* **gnuppen**. aufjleppen; schlaecht aun waut hoolen; nich de Tank hoolen - fail to grip; skip a gear.

**Gnurpel** [gnʊpəl] *n.n.* *Pl:* **Gnurpels**. daut witte ooda derchsechtje waut eena en een Jelenkj finjt - cartilage; gristle. *Category:* **2.1.6. Bone, joint, 2.1.7. Flesh, 5.2.3.2.1. Meat**.

**gnurplich** [gnʊp̩liç] *adj.* soo aus Gnurpel; vewossen un hoat, nich to brucken - gristly.

**Gnut** *See main entry: Knut.*

**gnuwlen** [gnʊvl̩n] *v.w.* kjniewlen; met een stompet Massa vesieekjen to schnieden; schnepren; kjoawen - whittle; carve wood. *See: schnepren; kjoawen; kjniewlen.*

**gonen** [go:nən] *v.s.* go.

1 • tofoot gonen; wanken - walk; go; move; proceed; rise (for dough).

2 • mäajlich sennen; wieda schaufen; wieda läwen - proceed; exist. **Hee kaun nu nich gonen wiels sien Been jebroaken es.** He can not walk now because his leg is broken. *Category: 7.2.1.1.*

**Walk, 8.4.6.1.1. Beginning, 1.3.2.4. Wave, 4.2.6.1.2. Chess, 7.2. Move, 7.2.4.5. Move to a new house, 7.3. Move something, 9.3.1. Degree, 8.4.7. Continue, persevere.**

**goa**<sub>1</sub> [gɔa] *adj.* gauns ooda vollens jekoakt; derchjebakt ooda derchjebrot un reed toom äten - cooked; done; baked. **Wan daut Flesch goa es, woa wie äten.** When the meat is done, we will eat. *Category: 5.2.1.1. Cooking methods.*

**goa**<sub>2</sub> [gɔa] *adv.* eefach gauns; soogoa; nich aundasch aus - entirely; absolutely; at all. **En de Hungaschnoot musten väle lieden ooda goa stoawen.** In the famine many suffered and even died. *See: goanich; soogoa. Category: 9.3.2. Completely, 9.4.4.1. Certainly, definitely, 9.6.3.2. Markers of emphasis.*

**goaren** [gɔaɪən] *v.w.* von enne Loftruaren piepen - wheeze; be wind-broken. *Category: 2.2.1. Breathe, breath, 2.3.2.3. Types of sounds.*

**Goaden** [gɔadən] *n.m. Pl: Goades.* eene je'oabeide Plak oppem Hoff wua Jekjäakjs, Bloomen un Fruchtbeem jeplaunt un jefläacht woaren - garden. *Category: 6.2.1.6. Growing flowers, 6.5.1.4. Yard.*

**Goadenbloom** [gɔadɛbl̩ʊm] *n.f. Pl: Goadenbloomen.* eene dache Bloom em Goaden - gladiola. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine.*

**Goadenflekj** [gɔadɛnf̩lɛç] *n.n. Pl: Goadenflekja.* daut Flekj daut to Goaden jebrukt woat - garden plot.

**Goadengrul** [gɔadɛŋryl] *n.f. Pl: Goadengrulen.* eene Hieezhgrul; eene Voagelgrul; een Jestal toom Väajel wajch enjsten - scarecrow. *Category: 6.2.4. Tend a field.*

**Goadenjreens** [gɔadɛŋr̩ɛɪns] *n.pl.* daut blädaje em Goaden, soo aus Zellot, Gurkjen, un soo wieda - garden greens.

**Goadenkonst** [gɔadɛŋkɔnst] *n.f.* de Fäichkjeit eenen gooden Goaden to hoolen; daut Vestentniss eenen gooden Goaden to trakjen - horticulture.

**Goadenschnigj** [gɔadɛŋʃnɪj] *n.f. Pl: Goadenschnigjen.* een Kjniepa met eene hoade Schal un mau een wieekja Foot - garden slug; slug; snail. *Category: 1.6.1.9. Small animals.*

**Goadentun** [gɔadɛntyn] *n.m. Pl: Goadentuns.* een Tun rom een Goaden - garden fence.

**Goadna** [gɔadnʌ] *n.m. Pl: -.* eena dee eenen Goaden besorcht; de leejendeema von een Goaden - gardener.

**goanich** [gɔaniç] *adv.* nich; äwahaupt nich; opp kjeenen Wajch - not at all.

**goanuscht** [gɔanʊʃt] *adv.* nuscht; äwahaupt nuscht - nothing. *Category: 8.1.5.2. None, nothing, 9.2.3.2. Indefinite pronouns, 9.4.6.1. No, not.*

**Goaschtaumel** [gɔaʃtɔuməl] *n.m. Pl: Goaschtaumels.* een niedatrajchtja Jung; een goaschtaja Jung - scamp; naughty fellow; unruly kid.

**goaschtrich** [gɔaʃtriç] *adj.* schljacht; onjehuarsom; jäajenaun - naughty; misbehaving. *Category: 3.5.5.1. Obscenity, 4.3.1.3.1. Immature in behavior.*

**Goaw** [gɔav] *n.f. Pl: Goawen.* een Wesch aufjeschnädne riepe Jeträajd Plaunten, dee met een Baunt toopjebungen sent; een Binja moakt Goawen - sheaf; bundle. *Category: 1.5. Plant, 6.2.1.1. Growing grain, 8.1.3.3. Group of things, 7.5.2. Join, attach, 7.5.4. Tie.*

**Goawenbinja** [gɔavɛnbɪŋʌ] *n.m. Pl: Goawenbinjasch.* een Jereetschoft opp Räda daut daut Jeträajd schnitt un en Goawen binjt; een Binja - sheaf binder.



- golden** [gɔldən] *adj.* soone Kalia aus Golt; soo aus Golt; soo scheen aus Golt - golden. *Category:* **8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**
- Golt** [gɔlt] *n.n. Pl:* -. eene Sort jälet, nich sea hoadet, dieret Mettol - gold. *Category:* **1.2.2.3. Metal.**
- Goltamakje** [gɔlta:ma:cə] *n.n. Pl:* **Goltamakjes.** een kijienet kloa jälet Voagel - goldfinch. *Category:* **1.6.1.2. Bird.**
- goltbetrocken** [gɔltbetrɔkən] *adj.* met Golt beschloagen - gilded. *Category:* **8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**
- goltblank** [gɔltbla:ŋk] *adj.* blenkjrich un met eene goldne Kalia - shiny as gold.
- Goltjewicht** [gɔlcæviçt] *n.n. Pl:* **Goltjewichta.** een Stekj Golt; toopjeschmoltnet Golt - gold ingot.
- Goltkuarn** [gɔltkuərn] *n.n.* een Stekj reinet Golt - gold nugget.
- Goltrinja** [gɔltrɪŋʌ] *n.m. Pl:* -. de Rinkj Finja; de Finja biesied dän kijienen Finja - ring finger. *Category:* **2.1.3.3. Finger, toe.**
- Goltschmett** [gɔltʃmɛt] *n.m. Pl:* **Goltschmetts.** eena dee Golt schmäden deit - goldsmith. *Category:* **6.6.2.3. Working with metal.**
- Goltstang** [gɔltsta:ŋ] *n.f. Pl:* **Goltstangen.** eene Stang von Golt - rod of gold.
- Goltstekj** [gɔltstɛc] *n.n. Pl:* **Goltstekja.** een Stekj reinet Golt; een Jeltstekj von Golt jemoakt - piece of gold.
- gonenloten** [go:nɛnlo:tən] *v.s.* frieloten; aule Bedinjungen wajchnämen - release.
- Gonst** [gɔnst] *n.f.* een goot aunseenen; een Jefaulen - favour; grace. *Category:* **3.3.1.2. Choose, 3.4.1.1.3. Prefer, 4.3.3. Love, 4.9.5.2. Pray, 7.2.1.4. Graceful.**
- Gonstock** [gɔnstɔk] *n.f. Pl:* **Gonstakja.** een Stock dän eena enne Haunt helt un toom gonen halpt, jeeenlich haft dee bowen eene Kroll toom aunfoten - walking stool.
- goodalatst** [gʊɔda:la:tst] *adv.* gauns aum Enj; schliesslich - as final gesture; as final act of good faith.
- goodendach** [gʊɔdɛnda:χ] *exclam.* een Gruss met däm eene eenem een scheenen Dach wenscht; goondach; woo eena em Nomeddach wäm bejreest - hello; good day. *Category:* **9.6.3.3. Prompters of attention.**
- Goodenmorjen** [gʊɔdɛnmɔ:jən] *n.m. Pl:* **Goodenmorjes.** een Gruss em Vermeddach - Good Morning.
- Goodenowent** [gʊɔdɛno:vɛnt] *n.m. Pl:* **Goodenowents.** een Gruss aum Aunfank vom Owent - Good Evening.
- goodjedunken** [gʊɔjɛdʊŋkən] *adv.* afens ooda knaup goot jenuach; nich sea krakjt - a so-so approach; not having too much concern about doing a proper job.
- goodjenuach** [gʊɔjɛnuəχ] *adv.* eenjemoten frajch; wellens sennen waut prostet toch to loten; nich sea jewessenhauff - improper. *Category:* **8.3.7.7.1. Wrong, unsuitable.**
- Goodnacht** [gʊɔdna:χt] *n.m. Pl:* **Goodnachts.** een Gruss toom latsten Aufscheet lot em Owent - Good Night.
- Goondach** [gʊɔnda:χ] *n.m. Pl:* **Goondachs.** een Gruss äwadach - Good Day.
- Goot** [gʊɔt] *n.n. Pl:* **Jeeda.** waut eena ieejent - assets; property. *Category:* **5.1. Household equipment, 6.5.1.3. Land, property, 6.8.1. Have wealth, 6.8.1.5. Possession, property.**
- goot** [gʊɔt] *adj.* fein; scheen; aunjenäm; nich schljacht; nich orrajcht; nich onjehuarsom - good. **Een gooda Woagen sull lang väahoolen.** A good wagon should last a long time. *Category:* **4.3.1. Good, moral, 8.3.7. Good, 8.3.7.9. Value.**
- gootachten** [gʊɔta:χtən] *v.w.* aufschazen aus goot - value. *Category:* **6.8.4.3. Price, 8.3.7.9. Value.**
- gootaunjeseenen** [gʊɔtʊŋjɛsɛɪnɛn] *adj.* denkjen daut waut goot es - admire. *Category:* **3.4.1.1. Like, love, 4.3.2. Admire someone.**
- gootdenkjen** [gʊɔtdɛŋcɛn] *v.s.* von waut denkjen daut et goot es; waut räakjnen - appreciate. *Category:* **3.5.1.7.1. Thank, 8.3.7.9. Value.**
- gootdrekjen** [gʊɔtdrɛcɛn] *v.w.* eenem siene Oarms rom wäm drekjen wiels eena däm ooda dee väl räakjent - hug. *Category:* **4.1.8. Show affection, 7.3.4.5. Actions of the hand.**

- gootgonen** [gøutgo:nən] *v.s.* scheen gonen; sikj to waut freien - enjoy. *Category:* **3.4.1.1. Like, love, 3.4.1.1.1. Enjoy doing something.**
- gootheeten** [gøuthætən] *v.w.* sajen daut et goot es; tofräd met sennen - approve. *Category:* **3.2.5.9. Approve of something, 3.4.1.1. Like, love.**
- gootisch** [gøutɪʃ] *adj.* spetze Schreft; de oole dietsche Schreft - gothic.
- gootjedrekjt** [gøucædrɛct] *adj.* met een Drekj ooda jedrekjt sennen; met omoarmen jewäsen daut eena wäm goot es - hugged.
- gootjenuach** [gøucənuəx] *adv.* auntonämen; tobrucken - reasonably well. *Category:* **3.3.4.1. Give permission, 4.3.1.2. Meet a standard, 8.3.7.7. Right, proper.**
- gootjesajcht** [gøucəza:çt] *adj.* soo daut et unjastett es von wäm; soo daut Menschen doa goodet von sajen - approved. *Category:* **8.3.7.7. Right, proper.**
- gootjesonnen** [gøucəzənən] *adj.* frintlich; met eene goode Jesennunk; leeftolich - friendly. *Category:* **4.1. Relationships.**
- gootjestampelt** [gøucəsta:mpelt] *adj.* derchjesocht un goot jefungen; met een Stampel daut et goot es - approved; stamped. *Category:* **8.3.7.7. Right, proper.**
- gootloten** [gøutlo:tən] *v.s.* schmock loten; antrakjent sennen - be attractive.
- Gootmaun** [gøutmoun] *n.m. Pl: Gootmana.* eena dee vonne Jemeent ooda vom Weisenaumt aunjestalt woat toom de wirtschoftliche Sachen räajlen - ward. *Category:* **2.5.7.4. Hospital.**
- gootmeenent** [gøutməinent] *adj.* met eene goode Meenunk; leeftolich - well-meaning; good natured; be favourably disposed to. **Een gootmeenenda Liera woat nich onneedich schellen.** A well meaning teacher will not scold unnecessarily.
- gootmoaken** [gøutməkən] *v.s.* vezeien; vejäwen; trajchtstalen; fa eenen Schoden waut doonen toom daut bäta moaken - atone. *Category:* **4.7.7.7. Atone, restitution.**
- gooträden** [gøutredən] *v.w.* unjastetten; gootsajen - endorse. *Category:* **3.2.5.9. Approve of something.**
- Goots** [gøuts] *n.pl.* waut eena ut goode Gonst deit; friewelje Help - good things. **Hee wia een gootmeenenda Maun un deed fäl Goots.** He was a well intentioned man and did many good things.
- gootsajen** [gøutsa:jən] *v.s.* eene Sach lowen - endorse; guarantee. *Category:* **3.2.5.9. Approve of something, 3.5.1.9. Promise, 4.7.5.7. Take oath.**
- gootschekjs** [gøutfɛcs] *adv.* leicht jedonen toom Deel wiels eenem daut paust - convenient; "easy to you to say". *Category:* **8.2.6.2. Near, 8.3.7.7.2. Convenient.**
- gootschmakjen** [gøutfma:cən] *v.w.* scheen schmakjen; eenen scheenen ooda gooden Schmak haben - be tasty.
- gootsennen** [gøutsənən] *v.s.* Leew fa wäm haben; perseenlich sea väl räakjnen - love. *Category:* **2.6.1. Marriage, 2.6.1.5. Romantic love, 3.4.1.1. Like, love, 3.4.1.1.1. Enjoy doing something.**
- gootsmoots** [gøutsmøuts] *adv.* frintlich; schaftich; mootich - cheerful; of good cheer. *See: schaftich. Category:* **3.4.1.2. Happy.**
- gootspräakjen** [gøutspræacən] *v.s.* sajen daut waut goot jenuach es; sajen daut wäa fäich es to eene jewesse Oabeit - endorse. *Category:* **3.2.5.9. Approve of something.**
- Gorjel** [gøujəl] *n.m. Pl: Gorjels.* Hauls; Schlucka - gullet; throat. *Category:* **1.6.2.1. Parts of a bird, 2.1.8. Internal organs, 2.1.1.4. Mouth.**
- gorjlen** [gøujlən] *v.w.* soowaut aus Linniment em Gorjel haben un sacht rutpusten - gargle. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds, 5.4.4. Care for the teeth.**
- Gort** [gøʊt] *n.m. Pl: Gorts.* en dee Tiet aus Menschen nich Bekjsen brukten, druagen see eenen Gort rome Lenjen; Pojauss - belt; girth; strap; girdle. *See: Pojauss. Category:* **2.5.3. Injure, 4.7.7. Punish, 5.3.1. Men's clothing, 5.3.2. Women's clothing, 6.7.5. Fastening tool, 5.3.6. Parts of clothing, 2.1.2. Torso.**
- gotelja** *See main entry: gotlich.*

- gotlich** [gɔtliç] *adj.* paussent; behelplich; maklich - easily accessible; readily; conveniently. *Category:* **3.3.2.4. Willing, 6.1.2.6. Prepare, 8.2.6.2. Near, 8.3.7.7.2. Convenient.**
- Gott** [gɔt] *n.m. Pl:* **Jetta**. dee waa Himmel un leed jemoakt haft un aules rejieet - God. *Category:* **4.9.1. God.**
- gottesänlich** [gɔtəze:nliç] *adj.* soo aus Gott; meist soo aus Gott - deified; God-like.
- Gottesbilt** [gɔtəsbilt] *n.n. Pl:* **Gottesbilda**. daut waut Gott likjent; de leejenschoften dee Gott haft - image of God.
- Gottesboajch** [gɔtəsbɔaɕ] *n.m.* de Boajch wua Gott sikj wiest; de Boajch wua de Tempel steit - mountain of God.
- Gottesdach** [gɔtəsda:χ] *n.m. Pl:* **Gottesdoag**. de Dach dee Gott jehieet; de Sindach ooda fa Juden, de Sabat, dän Gott velangt heilich to hoolen - Lord's day.
- Gottesdeenst** [gɔtəsdəɪnst] *n.m. Pl:* **Gottesdeensten**. waut de Jemeent Sindach zemorjes enne Kjoakj haft; een Deenst dän eena fa Gott deit - worship service. *Category:* **4.9.5.4. Religious ceremony.**
- Gottesgow** [gɔtəsgo:v] *n.f. Pl:* **Gottesgowen**. de Gow met woone Gott eenem beschenkjt haft - gift of God.
- Gotteshus** [gɔtəshys] *n.n. Pl:* **Gotteshiesa**. eene Kjoakj; Kjoakjenjebied - house of God. *Category:* **4.9.8.2. Place of worship.**
- Gottesjelleeda** [gɔtəʃjələɛdɐ] *n.m. Pl:* **Gottesjelleede**. eena dee väl von Gott jelleet un studieet haft - theologian.
- Gotteskauss** [gɔtəskɔʊs] *n.f. Pl:* **Gotteskaussen**. eene Kauss fa Gott sien Woakj - church treasury.
- Gotteskausten** [gɔtəskɔʊstən] *n.m. Pl:* **Gotteskaustes**. een Kausten wua de Gotteskauss nenjeschmäten woat - church treasury.
- Gotteskjint** [gɔtəskɪnt] *n.n. Pl:* **Gotteskjinja**. eena dee em Gloowen Gott sien Kjint heet; eena, dee no daut waut et enne Bibel sajcht, en daut Lävensbuak enjeschräwen es; een Christ - child of God.
- Gotteskrauft** [gɔtəskrɔʊft] *n.f.* de Macht ooda Krauft dee Gott haft; äwanatieedelje Krauft - power of God.
- Gottesläajna** [gɔtəsləajna] *n.m. Pl:* -. eena dee nich aun Gott jleeft - atheist. *Category:* **4.9.9. Irreligion.**
- Gotteslastra** [gɔtəsla:stɾɐ] *n.m. Pl:* -. eena dee Gott beschämt; eena dee Gott siene Krauft un Leew vestritt un ve'acht - blasphemmer.
- Gotteslaum** [gɔtəslɔʊm] *n.n.* de Bibel sajcht, Jesus es daut Gotteslaum, daut fa aule Menschen je'opfat wort - lamb of God.
- Gotteslestrunk** [gɔtəsləstrʊŋk] *n.f. Pl:* **Gotteslestrungen**. een spotten äwa Gott; een Gott jemeen hoolen- blasphemy; impiety; sacrilege. *Category:* **4.9.9. Irreligion.**
- Gottesmaun** [gɔtəsmɔʊn] *n.m. Pl:* **Gottesmana**. eena dee Gott sien Wuat wieda jeft; een Profeet; eena dee aun Gott jleeft un am jehuarsom es - man of God.
- Gottesmensch** [gɔtəsmɛnʃ] *n.m. Pl:* **Gottesmensen**. eena dee aun Gott jleeft, un am jehuarsom es; een Christ - person of God.
- Gottesrikj** [gɔtəsrɪc] *n.n.* Gott sien Rikj - kingdom of God.
- Gottessän** [gɔtəse:n] *n.m. Pl:* **Gottessäns**. Gott sien Sän, Jesus Christus - son of God.
- Gottesstaut** [gɔtəstɔʊt] *n.f.* em Oolen Tastament de Staut wua de Tempel wia - city of God.
- Gottestempel** [gɔtəstɛmpəl] *n.m. Pl:* **Gottestempels**. een Jebied daut heilich jehoolen woat fa Gott aus siene Wonunk; de Bibel lieet uk daut de Mensch dee aun Gott jleeft een Tempel fa Gott es - temple of God.
- Gotteswuat** [gɔtəsvuət] *n.n. Pl:* **Gotteswieed**. Gott sien Wuat; de Bibel - word of God.
- Gottheit** [gɔtʰeɪt] *n.f.* Gott siene Natua, Vehoolen un Omgonen - divinity.
- Gottloosichkjeit** [gɔtləʊsiçceɪt] *n.f.* de Toostaunt dee kjeen Gloowen aun Gott haft; een beesa ooda schlaichta Toostaunt - wickedness; godlessness; impiety. *Category:* **4.9.9. Irreligion.**
- gottlooss** [gɔtləʊs] *adj.* onen Gott; schlaicht; kjeen Jewessen - wicked. *Category:* **4.3.1.1. Bad, immoral.**
- Gottvetruen** [gɔtfə'tryən] *n.n.* daut Vetruen en Gott; de Gloowen aun Gott - faith in God.

- Gow** [go:v] *n.f. Pl: Gowen*. Jeschenkj; waut eena jeft; waut eenem jejäft woat - gift; grant; donation; talent; degree. *Category: 4.9.5.5. Offering, sacrifice, 6.8.3.1. Give, donate, 8.2.9. Weigh, 8.3.4. Hot, 8.5.2.8. North, south, east, west, 9.3.1. Degree.*
- Gowernia** [go:vɛ:niə] *n.m. Pl: Gowernieren*. de hechst aunjestalda em 'Estado' - governor. *Category: 4.6. Government.*
- Graduazion** [gra:duətsio:n] *n.f. Pl: Graduazionen*. eene Fast toom bekauntjäwen daut de Schiela siene School bestonen haft; een Fast wua eena een Schriewen kjricht, daut eena daut jeliheet haft, waut de School to beeden haft - graduation. *Category: 4.2.2.1. Ceremony.*
- graduieren** [gra:dyirən] *v.w.* eene School foadich moaken un Aunerklanunk doafäa kjrieen - graduate. *Category: 3.6.2. School, 6.1.1.1. Expert.*
- Gramafoon** [gra:ma:fəʊn] *n.n. Pl: Gramafoons*. een Jereetschoft toom Gramafoonploten spälen daut dee Musikj ooda Jesank jäwen - grammaphone.
- Gramafoonplot** [gra:ma:fəʊnplɔ:t] *n.f. Pl: Gramafoonploten*. eene Plot dee en een Gramafoon Musikj ooda Jesank jeft - grammaphone record.
- Gramafoonschiew** [gra:ma:fəʊnfjɪv] *n.f. Pl: Gramafoonschiewen*. Schaulplot; Gramafoonplot - record (recorded music). *Category: 3.5.3.2. Information, 3.5.7.5. Record, 3.5.9.5. Recorded music, 8.2.8. Measure.*
- Gramatikj** [gra:ma:tɪk] *n.f. Pl: Gramatikjen*. de veschiedne Rääjlen dee eene Sproak rejieren toopjenomen; de Väaschreften toom rajcht schriewen - grammar. *Category: 3.5.3. Language, 9. Grammar.*
- gramatisch** [gra:ma:tɪ] *adj.* soo aus enne Gramatikj; soo aus biem rajchtschriewen - grammatical.
- Granat** [gra:na:t] *n.n. Variant: Graneet; Grenaut*. eene Sort Steen, daut eenjemol toom buen jebrukt woat - granite. *Category: 1.2.2.2. Rock.*
- Graneet** *See main entry: Granat.*
- Gräpfrucht** *n.f. Pl: -*. Pommelmooss; eene groote Zitroon - grapefruit.
- Gräpfrut** [gre:pfrʏt] *n.f. Pl: -*. eene groote Zitroonen Frucht - grapefruit. *Category: 1.5.1. Tree, 5.2.3.1.2. Food from fruit.*
- gratulieren** [gra:tylirən] *v.w.* wäm met Aunerklanunk bejreessen fa waut hee äwastonen haft - congratulate; compliment. *Category: 3.4.1.1.7. Happy for, 3.5.1.7. Praise.*
- grau** *See main entry: greiw.*
- graublen** [grɔublən] *v.w.* fuchtlen; met de Henj no waut sieekjen - search with the hands.
- Grauf** [grɔʊf] *n.n. Pl: Jräwa*. een Loch enne leed toom eenen Dooden begrowen - grave. *Category: 2.6.6.6. Grave.*
- Graufdäa** [grɔʊfdɛə] *n.f. Pl: Graufdäären*. de Däa en een Grauf nenn, soo aus en eene Heel; de Doot es de Däa toom Grauf - grave door.
- Graufgrowa** [grɔʊfgro:vʌ] *n.m. Pl: Graufgrowsch*. eena dee halpt een Grauf growen - grave-digger; sexton.
- Graufhoff** [grɔʊfhɔf] *n.m. Pl: Graufhäw*. Kjoakjhoff; Frädhoff; een Hoff wua Doodes begroft woaren - cemetery. *Category: 2.6.6.6. Grave.*
- Graufschreft** [grɔʊfʃrɛft] *n.f. Pl: Graufschreften*. daut waut opp een Grauf jeschräwen woat - epitaph; grave inscription. *Category: 2.6.6.6. Grave.*
- Graufstäd** [grɔʊfstɛ:d] *n.f. Pl: Graufstäden*. de Städ woa een Grauf es; een Graufhoff - gravesite.
- Graufsteen** [grɔʊfstɛ:ɪn] *n.m. Pl: Graufsteena*. een Steen dee opp Enj von een Grauf oppjestalt woat, jeeenlich met Nomen un Doten von däm Vestorwnen - headstone; gravestone. *Category: 2.6.6.6. Grave.*
- Graufstrank** [grɔʊfstra:ŋk] *n.m. Pl: Graufstrenj*. een Strank toom een Soakj em Grauf nenloten - rope to lower coffin.



- Grauj** [grɔuj] *n.f. Pl: Graujen.* Haut; Kleiw; Poot - claw; hand. *Category: 1.6.2. Parts of an animal, 1.6.2.1. Parts of a bird, 2.1.3.1. Arm, 4.2.6.1.1. Card game.*
- Graum** [grɔum] *n.n. Pl: -. eene Mot von Wicht; 1/1000 von een Kilo ooda Kilogram; onjefaa 1/3 von een Uns - gram. Category: 8.2.9. Weigh.*
- Graunt** [grɔunt] *n.n. Pl: -. Saunt; fiene Steena - gravel. Category: 1.2.2.2. Rock.*
- Graup** [grɔup] *n.f. Pl: Graupen.* Zoot; Oat; Aunjewanheit; Nekjen - peculiarities. *See: Nekjen.*
- grauplen** [grɔuplən] *v.w.* mete Henj waut seenen to jewennen ooda äwanämen - grapple. *Category: 7.5.2. Join, attach.*
- Graupen** [grɔupən] *n.pl.* onaunjenäme Jedonten ooda leejenschoften; Jrimsen - ugly faces.
- graupsen** [grɔupsən] *v.w.* fipsen; haustich nämen; haustich enfoten - grasp.
- grausom** [grɔuzo:m] *adj.* sea schlemm; sea schljacht; sea vedorwen - cruel; fierce; gruesome; ferocious; pitiful. *Category: 4.3.4.9. Cruel, 4.7.9.5. Act harshly, 4.7.9.6. Oppress, 4.8.2.8. Violent, 2.2.5. Bleed, blood, 4.3.2.1. Despise someone.*
- Grauss** [grɔus] *n.n.* lange schmaule Bläda dee ute leed waussen un Fooda fa Vee es - grass. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine, 6.5.3. Building materials.*
- Grausschnieda** [grɔusχnidɔ] *n.m. Pl: Grausschniedasch.* Jereetschoft toom Grauss schnieden - grass cutter.
- Grausshaulm** [grɔushɔulm] *n.n. Pl: Grausshalma.* een Haulm ooda Spiess von Grauss; de Staum von Grauss - blade of grass. *See: Haulm. Category: 1.5.5. Parts of a plant.*
- Graussheiwa** [grɔushɛivɔ] *n.m. Pl: -. kjlienet Jereetschoft toom Grauss heiwen - grass cutter.*
- Grausshoppa** [grɔushɔpɔ] *n.m. Pl: Grausshoppasch.* een Kjniipa met lange Hinjabeen toom wiet hupsen, un Flichten toom flieejen, dee frat Grauss; eene Heischrakj - grasshopper; locust. *See: Heischrakj. Category: 1.6.1.7. Insect, 1.5.1. Tree, 5.2.3.2. Food from animals.*
- graussich** [grɔusɪç] *adj.* soo aus Grauss; met Grauss - grassy.
- graussjreen** [grɔusjreɪn] *adj.* lang nich riep, jreene Frucht - grass green.
- Graussmaschien** [grɔusma:ʃin] *n.f. Pl: Graussmaschiene.* Jereetschoft toom Grauss heiwen, soo aus toom Hei moaken - mower; grass mower; lawn mower.
- Grausssood** [grɔussɔud] *n.f. Pl: Grausssooden.* een Stekj leed daut von Grauss Wartlen toophelt; een aufjestoaknet Stekj Wäs - sod. *Category: 1.2.2.1. Soil, dirt, 1.5.3. Grass, herb, vine, 6.2.1.5. Growing grass, 6.5.3. Building materials.*
- Graw** [gra:v] *n.f.* een Tieekjen opp een Selfstlut, daut nate Batoonunk bediet, ( ` ) - grave. *Category: 2.6.6.6. Grave.*
- Grawell** *n.f.* Graunt; steenajet Saunt; fiene Steena - gravel; sand.
- grawlen** [gra:vlən] *v.w.* met Saunt ooda Grawell bestreien; eene Schicht Grawell ooda fiene Steena opp waut moaken - gravel; apply gravel. *Category: 1.2.2.2. Rock.*
- greiw** [grɛiv] *adj.* *Variant: grau.* eene licht schwoaate Kalia - grey. *Category: 8.3.3.3.3. Gray.*
- greiwhoarich** [grɛivhɔariç] *adj.* greiwe Hoa haben - grey-haired. *Category: 2.1.5. Hair.*
- Greiwkopp** [grɛivkɔp] *n.m. Pl: Greiwkjp.* een greiwhoaja Mensch - grey headed; sage. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine, 3.2.1.3. Intelligent, 3.2.5.5. Philosophy.*
- Grenaut** *See main entry: Granat.*
- grennauzje** [grɛnɔutsjə] *adj.* kjlien; vekjreemelt - small; tiny. *Category: 8.2.1. Small, 8.4.6.5.1. Young, 8.2.2.3. Short, not tall.*
- Griech** [grix] *n.m. Pl: Griechen.* eena von Griechenlaunt - Greek.
- Griechenlaunt** [grixɛnlɔunt] *n.n.* een Launt em sieden Europa, Oosten von Italien - Greece.
- griechisch** [grixɪʃ] *adj.* soo aus en Griechenlaunt - Greek.
- Grill** [grɪl] *n.f. Pl: Grillen.* de vääschte Sied von eene Koa ooda Trock, jweenlich met fiene Lajcha toom Loft derchlotten - grill. *Category: 5.2.1.1. Cooking methods.*

**Grod** [gro:d] *n.f. Pl: Groden.* grade.

- 1 • eene Mot von woo woam ooda kolt waut es - degree of temperature.
- 2 • de Mot opp een Winkjelmäta - degree or angle as in geometry or geography.
- 3 • Klauss; daut woovälste Joa enne School - academic grade.
- 4 • fiena Knoaken en een Stekj Feschfleesch - tiny bones of fish. *Category: 8.3.4. Hot, 8.5.2.8. North, south, east, west, 9.3.1. Degree, 3.6.2. School, 3.6.7. Test, 8.2.8. Measure, 8.3.1.4.2. Leaning, sloping, 8.3.5. Type, kind.*

**Grodboagen** [grɔdboagen] *n.m. Pl: Grodboages.* Winkjelmäta; een Jereetschoft toom Groden von Jlikj mäten - protractor. *Category: 8.2.8. Measure.*

**Grodglauss** [grɔdglɔs] *n.n. Pl: Grodjläsa.* Jereetschoft toom Groden von Hett ooda Kold mäten un aunjäwen - thermometer. *Category: 1.1.3. Weather, 2.5.6.2. Fever, 8.2.8. Measure.*

**groff** [grɔf] *adj.* groot kjieenrich; schlemm; sea butajeweenlich - coarse; gross; obscene; serious. *Category: 2.1.5. Hair, 3.5.5.1. Obscenity, 6.6.1.1. Cloth, 8.1.1.5. Numbered group, 8.1.2.2. Add numbers, 8.2. Big, 2.6.2.3. Sexual immorality, 4.2.8.1. Serious.*

**Groffbroot** [grɔfbroʊt] *n.n. Pl: Groffbrood.* Broot daut Kjlle bennen haft - coarse brown bread.

**Groffheit** [grɔfheit] *n.f.* een growa Toostaunt; sea jlikjtoo sennen; grootmulich räden - coarseness; rudeness; grossness.

**Groll** [grɔl] *n.m. Pl: Grollen.* Wadawellen; Oaja; nich togood hoolen - malice; resentment; ill-will. *Category: 4.3.3.1. Hate, ill will, 3.4.2.3. Angry.*

**grollen** [grɔlən] *v.w.* oajren; nich togood hoolen; vebetren - be irked; be exasperated. *See: oajren.*

**grollent** [grɔlənt] *adj.* met Oaja ooda Groll; oajalich - growling (referring to the attitude, not the noise).

**grolrich** [grɔlriç] *adj.* met eenen Groll; veoajat - with hatred.

**Groosma** [grɔʊsmɑ] *n.f.* Groosmutta; de Mutta von eent von eenem siene Elren - grandmother. *Category: 4.1.9.1.1. Grandfather, grandmother.*

**Groosmame** [grɔʊsmɑ:mə] *n.f. Pl: Groosmames. Pl: Groosmitta.* Groosmutta; eenem sien Voda siene Mutta ooda eenem siene Mutta äare Mutta - grandmother. *Category: 4.1.9.1.1. Grandfather, grandmother.*

**Groosmutta** [grɔʊsmʊtɑ] *n.f. Pl: Groosmitta. Variant: Grootmutta.* Groosmame; eenem sien Voda siene Mutta ooda eenem siene Mutta äare Mutta - grandma. *Category: 4.1.9.1.1. Grandfather, grandmother.*

**groosoatich** [grɔʊzɔtiç] *adj.* grootsch; sea dia un schmock; sea - exaggerated; marvellous; wonderful; excellent; magnificent. *Category: 3.5.1.3.6. Exaggerate, 3.4.1.3. Surprise, 8.3.8.2. Glory, 4.3.1. Good, moral, 8.3.7. Good, 2.3.1.8.1. Beautiful.*

**Groospa** [grɔʊspɑ] *n.m. Pl: Groospas.* Groosvoda; de Voda von eent von eenem siene Elren - grandfather. *Category: 4.1.9.1.1. Grandfather, grandmother.*

**Groospape** *See main entry: Grosspa.*

**Groospau** *n.m. Pl: Groospaus.* Groosvoda; de Voda von eent von eenem siene Elren - grandfather.

**Groosvoda** [grɔʊsfo:dɑ] *n.m. Pl: Groosvodasch. Variant: Grootvoda.* Groospape; Groospau; eenem sien Voda sien Voda, ooda eenem siene Mutta äa Voda - grandfather. *Category: 4.1.9.1.1. Grandfather, grandmother.*

**groot** [grɔʊt] *adj.* groote ooda growe Moten haben; utjewossen - big; large; great; immense; massive; ample; grand. **Hee doaf daut nich bat hee groot un ut de Schooljoaren es.** He may not do that until he is grown and out of school. *Category: 8.1.3.1. Many, much, 8.2. Big, 9.2.1. Adjectives, 9.3.1.1. To a large degree, 4.5.6.1. High status, 8.2.9.1. Heavy, 8.1.7. Enough, 8.1.7.1. Extra.*

**grootblädrich** [grɔʊtble:driç] *adj.* met groote Bläda - large leafed.

**Grootbua** [grɔʊtbua] *n.m. Pl: Grootbuares.* eena de rikj jeworden es met waut hee buat, soo aus eene Wirtschoft, Fabrikj ooda Jeschaft - corporate farmer.

- Grootdochta** [grøutdɔxtʌ] *n.f. Pl: Grootdajchta.* eenem sien Sän siene Dochta ooda eenem siene Dochta äare Dochta - granddaughter. *Category: 4.1.9.1.5. Grandson, granddaughter.*
- Grootelata** [grøutɛla:tʌ] *n.f. Pl: Grootelatren.* eene groote Lata, soo aus aum Aunfank von een Sauz ooda de Aunfank von een Hauptwuat - capital letter; uppercase letter.
- Grootelren** [grøutɛlrən] *n.pl.* Grootvoda un Grootmutta toop - grandparents.
- Grootestow** [grøutɛsto:v] *n.f. Pl: Grootestowen.* de Spazia Stow; de Stow wua de Elren met äare Jast spazieren - living room. *Category: 6.5.2.7. Room.*
- Grootfrät** [grøutfre:t] *n.m. Pl: Grootfräten.* eena dee sea driest rät; eena dee sea väl von sikj meent un jleeft - braggart. *Category: 3.5.1.7.3. Boast.*
- grootfrätich** [grøutfre:tiç] *adj.* driesta un browa räden aus waut eena werkjlich es; grootmulich; 'grootfrätich' deit dolla veachten aus 'grootmulich' - boastful. *Category: 3.5.1.7.3. Boast, 4.3.2.3. Proud.*
- Grootfurakje** [grøutfɔ:ra:cə] *n.f. Pl: Grootfurakjes.* Groosvoda; Groospa - grandfather. *Category: 4.1.9.1.1. Grandfather, grandmother.*
- Groothheit** [grøuthheit] *n.f.* de Toostaunt von groot sennen - bigness.
- grootjedrekjt** [grøucædrɛct] *adj.* met groote Latren jedrekjt - large print.
- grootjemoakt** [grøucæmɔakt] *adj.* soo daut dee utjewossen ooda volljewossen es - raised; brought to maturity. *Category: 8.2.6.3. High.*
- grootjenuach** [grøucənuəχ] *adv.* soo daut de nich too kjlien sent; soo groot daut dee to brucken sent - big enough.
- grootjeworden** [grøucəvɔrdən] *adj.* utjewossen; grootjewossen - become mature; adult; grown-up. *Category: 2.6.4.4. Adult, 2.6.4.6. Grow, get bigger, 4.1.2. Types of people.*
- grootjewossen** [grøucəvɔsən] *adj.* soo daut dee groot ooda utjewossen sent - matured.
- Grootkjint** [grøutkɪnt] *n.n. Pl: Grootkjinja.* eenem sien Kjint sien Kjint - grandchild. *Category: 4.1.9.1.5. Grandson, granddaughter.*
- Grootmul** [grøutmyl] *n.m. Pl: Grootmiela.* Grootfrät; eena dee siene Määjlichkeit äwadriift - big mouth.
- grootmulich** [grøutmyliç] *adj.* driesta un browa räden aus waut eena werkjlich es; grootfrätich - sassy. *Category: 4.3.7.1. Impolite.*
- Grootmurakje** [grøutmyra:cə] *n.f. Pl: Grootmurakjes.* Groossmutta; Grootmutta; Groosma - grandmother; grandma. *Category: 4.1.9.1.1. Grandfather, grandmother.*
- Grootmutta** *See main entry: Groosmutta.*
- grootoatich** *See main entry: groosoatich.*
- grootpraschrich** [grøutpra:riç] *adv.* prauzich; grootmulich - swagger; putting on the dog.
- grooträden** [grøutre:dən] *v.w.* äwadriewen; sikj aus wichtich hanstalen - exaggerate. *Category: 3.5.1.3.6. Exaggerate.*
- Grootsän** [grøutse:n] *n.m. Pl: Grootsäns. Dim.: Grootsänkje.* eenem sien Kjint sien ooda äa Sän - grandson. *Category: 4.1.9.1.5. Grandson, granddaughter.*
- grootsch** [grøutʃ] *adj.* groosoatich; een bät bätä aus aundre - uppity. *Category: 4.3.2.3. Proud.*
- grootsindoagsch** [grøutsɪndɔagʃ] *adj.* soo aus too eenen grooten Sindach; butajeweenlich krakjt un schmock - Sunday best.
- Grootstaut** [grøutstɔut] *n.f. Pl: Grootstäda.* eene groote Staut; de Staut wua de Rejierunk toopkjemt - city; metropolis. *Category: 4.6.7.2. City.*
- Groottaunte** [grøutɔunte] *n.f. Pl: Groottauntes.* eenem siene Elren äare Taunte - great-aunt. *Category: 4.1.9.1.6. Uncle, aunt.*
- Grootvoda** *See main entry: Groosvoda.*
- Groow** [grøuv] *n.f. Pl: Groowen.* eene flake Ran - gutter; groove. *Category: 8.3.2.5. Furrow.*

- Gropen** [gro:pən] *n.m. Pl: Gropes*. een Behelta jeweelich met een Stäl ooda een Bäajel, toom bennen Äten koaken; Beila; Topp; Koakgropen; Miagropen - kettle; cauldron. *See: Koakgropen. Category: 5.2.1.3. Cooking utensil, 4.9.4.1. Sorcery.*
- grosen** [gro:sən] *v.w.* soo aus Vee, Grauss vonne Weid fräten - graze. *Category: 1.6.4.2. Animal eating, 2.5.3. Injure, 6.3.2. Tend herds in fields.*
- Groslienje** *n.f. Pl: Groslienjes*. eene Lienje ooda Wajch tweschen Stapen dee met Grauss bewossen es; een Wajch wua Vee grosen kaun - sodded road.
- Groswajch** *n.m. Pl: Groswäaj*. eene Groslienje; een Wajch tweschen Stapen dee met Grauss bewossen es - sodded roadway.
- grotrich** [grōtriç] *adj.* met Grotta; en growe Stekja waut sullen fien sennen - coarse. *Category: 2.1.5. Hair, 3.5.5.1. Obscenity, 6.6.1.1. Cloth.*
- Grotta** [grōtʌ] *n.m.* jefroarna Rääjen - coarse kernels.
- grotren** [grōtrən] *v.w.* rääjnen met jefroarnen Rääjen - freezing rain.
- growen** [gro:vən] *v.s.* enne leed een Loch moaken; met een Spodem schaufen toom een Loch moaken; mank Sachen waut sieekjen - dig. *Category: 6.2.2.2. Plow a field, 6.6.6. Working with land, 7.8.6. Dig.*
- Growen** [gro:vən] *n.m. Pl: Growes*. eene groote Groow; eene Ran toom Wota aufleiden oppem Launt - ditch. *Category: 6.6.7.2. Conveying water, 7.8.6. Dig, 8.3.2.5. Furrow.*
- Groweräd** [gro:vəre:d] *n.f. Pl: Groweräden*. ommaklich strenje Räd; eene äwadräwne Räd - ribald talk; ribaldry.
- Gruft** [gruʃt] *n.f. Pl: Gruften*. eene Heel; een Loch enne leed daut too to moaken jeit; een Grauf en Steen daut too to moaken jeit - crypt; mine; vault; pit. *Category: 2.6.6.6. Grave, 1.2.1.5. Underground, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 7.8.6. Dig, 9.2.3. Pronouns, 6.8.1.4. Store wealth, 1.5.5. Parts of a plant, 6.4.2. Trap.*
- Grul** [gryl] *n.f. Pl: Grulen*. een Toostaunt dee Menschen grult; een Jestal daut Tieren grulen saul - horror. *Category: 3.4.2.4. Afraid.*
- grulen** [grylən] *v.w.* Angst haben; soo Angst haben daut eena sikj nich weet - be frightened; be scary.
- grulich** [gryliç] *adj.* soo aus toom grulen - fearful; frightful. *Category: 3.4.2.4. Afraid.*
- grumlich** [grumliç] *adj.* soo aus Grummel; jeronnen - murky; curdly. *Category: 1.3.6. Water quality.*
- Grummaussen** [grumʊsən] *n.f. Pl: -*. een vedreidet Jesecht un Wieed de Ontrofrädenheit bedieden; Frauen; Jeschichten von woo ontofräd eena es - ugly faces; complaints.
- Grummel** [gruməl] *n.n.* soowaut aus de Koffe unjen em Kjätel; jeronnene Malkj - dregs. *Category: 8.1.7.4. Remain, remainder.*
- grumlen** [grumlən] *v.w.* dikj woaren, soo aus von Malkj en heetet ooda suaret Wota - curd. *Category: 5.2.3.2.2. Milk products.*
- grumsaujen** [grumsəujən] *v.w.* grunsen; kloagen; jaumarieren; wetren; schellen; soo räden aus wan nuscht goot es - grumble; gripe. *Category: 3.5.1.8.5. Complain.*
- grumsaujsch** [grumsəujʃ] *adj.* met grumsaujen; wetric; winjsch; met stänen un schellen - grumpy; gripy. *Category: 4.3.1.5.2. Bad-tempered.*
- grunsen** [grunsən] *v.w.* grumsaujen; mostren; ontofräd räden - complain; gripe. *Category: 3.4.2.1.9. Discontent, 3.5.1.8.5. Complain.*
- Grunsa** [grunsʌ] *n.m. Pl: -*. eena dee doa grunst; eena dee vâl to kloagen haft - grumbler. *Category: 3.5.1.8.5. Complain.*
- grunsich** [grunsiç] *adj.* vegrunst; schelrich; soo aus wan nuscht toom Pauss es - grumpy. *Category: 4.3.1.5.2. Bad-tempered.*
- Grunt** [grunt] *n.f. Pl: Jrind*. foundation.  
1 • fausta Boddem - foundation; base; bottom; ground.



2 • Uasoak; Aufsecht; Ziel - base; motive; basis. *See: **Boddem***. *Category: **5.4.2. Cosmetics, 6.5.2.6. Foundation, 8.6.2.1. Bottom, 9.6.2.4. Basis, 1.5.5. Parts of a plant, 4.3.1.1. Bad, immoral, 4.8.3.6. Fort, 6.6.2.9. Working with chemicals, 8.3.7.1. Bad, 2.1.2. Torso, 1.2.2.1. Soil, dirt, 9.6.2.5.1. Reason.***

**Gruntfoot** [grʊntfʊt] *n.m. Pl: **Gruntfeet***. daut Fundament; de Steen opp däm een Hus jestalt woat - foundation. *Category: **5.4.2. Cosmetics, 6.5.2.6. Foundation, 8.6.2.1. Bottom, 9.6.2.4. Basis.***

**Gruntform** [grʊntfɔrm] *n.f. Pl: **Gruntformen***. de Form, dee nuscht biejedonen ooda aufjenomen haft; daut Infinitiew - infinitive; basic form. *Category: **9. Grammar.***

**Gruntjedanken** [grʊncɛda:nkən] *n.m. Pl: -*. de Jedanken om waut eene Sach sikj dreit - main basic theme.

**Gruntlia** [grʊntlia] *n.m. Pl: **Gruntlieren***. de wichtichste Lia toom waut vestonen - core teaching.

**Gruntloag** [grʊntloag] *n.f. Pl: **Gruntloagen***. Grunt; Boddem - foundation; basis; groundwork. *Category: **5.4.2. Cosmetics, 6.5.2.6. Foundation, 8.6.2.1. Bottom, 9.6.2.4. Basis, 3.2.5.1. Believe.***

**gruntlooss** [grʊntløʊs] *adj.* onen Grunt; onen Uasoak - bottomless; groundless. *Category: **8.2.6.5. Deep, shallow.***

**Gruntloot** [grʊntløʊt] *n.n. Pl: **Gruntlood***. Loodiesa; Wotawoaw; een Bumeista sien Jereetschoft toom bestemmen auf waut jlikj nopp un rauf, ooda auf waut aufschossich es - carpenter's level. *See: **Wotawoaw; Loodiesa.***

**Gruntpuat** [grʊntpuæt] *n.n. Pl: **Gruntpuats***. een Puat enne leed nenn; daut Puat daut oppe Grunt steit - gate to netherworld.

**Grunträajel** [grʊntrɛajəl] *n.f. Pl: **Grunträajlen***. eene Rääjel dee von Grunt opp jehoolen es, un nich leicht to endren jeit - constitution. *Category: **4.7.1. Laws, 4.7.8. Legal contract.***

**Gruntsauz** [grʊntsəʊts] *n.m. Pl: **Gruntsaz***. Gruntlia - maxim; tenet. *Category: **3.5.4.2. Saying, proverb, 4.9.3. Theology.***

**Gruntschool** [grʊntʃəʊl] *n.f. Pl: **Gruntschoolen***. eene School fa Aunfenja; eene School wua eena de Gruntlieren von läsen, schriewen un rääkjen lieet - elementary school. *Category: **3.6.2. School.***

**Gruntsteen** [grʊntstɛɪn] *n.m. Pl: **Gruntsteena***. Fondament; een Steen opp däm een Jebied jebut woat - cornerstone; foundation stone. *Category: **6.5.3. Building materials.***

**Gruntstekj** [grʊntstɛk] *n.n. Pl: **Gruntstekja***. een jewesset Stekj Launt; Launt opp daut eena wirtschoftlich sien Aunfank moakt - piece of property. *Category: **6.5.1.3. Land, property.***

**Gruntsupp** [grʊntsʊp] *n.f.* daut latste Wota en een Behelta, jeweentlich nich to brucken - dregs; sediment; residue. *Category: **8.1.7.4. Remain, remainder.***

**Grunttoon** [grʊntəʊn] *n.m. Pl: **Gruntteen***. de unjaschta un bowaschta Toon von een Oktaw ooda Achtnooten - keynote.

**Gruntwota** [grʊntvɔ:tʌ] *n.f.* Wota daut von enne leed kjemt; Wota von enne Grunt - ground water.

**Grupp** [grʊp] *n.f. Pl: **Gruppen***. een poa; miere dee irjentwoo toop jehieren - group; faction. *Category: **4.2.1.7. Crowd, group, 7.5.1. Gather, 8.1.3.3. Group of things.***

**Gruppenleida** [grʊpenleɪdʌ] *n.m. Pl: **Gruppenleidasch***. de Leida von eene Grupp - group leader.

**Grus** [grʊs] *n.f. Pl: -*. fienet hoadet Mell; lesaspoon - filings.

**Grusel** *n.m.* een tekjen em Kjarpa, soo aus von Forcht - shudder.

**gruslich** [grʊsliç] *adj.* sea jääjenaun sennen, soo aus een veschloagna Kjarpa; toom ääkjen ooda grulen - grisly.

**Grusnikj** [grʊsniç] *n.n. Pl: **Grunsnikjen***. eene nate Kuak met eenen Jeschmak no Mins ooda Dreppenkende - small round peppermint; cookie. *Category: **5.2.3.4. Prepared food.***

**Gruss** [grʊss] *n.f. Pl: **Jriss***. daut Wuat met daut eena wäm bejreest; waut eena aflajcht wan eena wäm von eenen aundren jreest - greeting; salutation; compliment. *Category: **3.5.1.7. Praise.***

- gruslen** [grʊslən] *v.w.* schudren; äakjlen; daut Jefeel wan eenem waut sea jääjenaun es, soo aus een veschloagna Mensch; grulen - make the flesh creep; shudder. *Category:* **3.4.2.4. Afraid.**
- Gumbaunt** [gʊmbəunt] *n.m. Pl:* **Gumbenja.** eene gumne Seid toom rom waut nämen un toophoolen - rubber band. *Category:* **7.5.4.1. Rope, string.**
- Gumm** [gʊm] *n.n.* wieekjet Materiöl daut sikj bieeen un toopdreken lat un dan trigj kjemt no daut Jeschekj waut et ea wia, daut woat väl en Reifen un Schoo jebrukt - gum; rubber. *Category:* **1.5.1. Tree, 2.1.1.4. Mouth, 5.6.6. Wipe, erase, 6.2.5.4. Plant product.**
- Gummen** *n.pl.* daut Fleesch biesied de Tänen - gums.
- gummich** [gʊmiç] *adj.* soo aus Gumm; bakrich; eenjemoten wieekj - rubbery; gummy. *Category:* **1.2.3.2. Oil, 7.5.2.2. Stick together.**
- Gummraut** [gʊmrəut] *n.n. Pl:* **Gummräda.** een Raut von Gumm jemoakt; eene Reif ooda Gummreif - rubber wheel; tire. *Category:* **2.4.4. Tired, 7.2.4.1.1. Vehicle.**
- Gummreif** [gʊmrɛif] *n.f. Pl:* **Gummreifen.** eene Reif; een gumna Schlauch rom een Raut daut oppe leed foat, toom wieekja foaren - rubber tire.
- gumna** [gʊmna] *adj.* von Gumm jemoakt - of rubber.
- Gumschoo** [gʊmʃəʊ] *n.f. Pl:* -. Äwaschoo; eene Schoo dee von Gumm un nich von Lada jemoakt es - rubber boots.
- gurjlen** [gʊrlən] *v.w.* daut Jelud daut een sea kjlienet Kjint em Hauls moakt - gurgle. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds.**
- Gurkj** [gʊrc] *n.f. Pl:* **Gurkjen.** jreene lange denne Frucht von Bestaun, nich seet - cucumber. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.3. Food from vegetables.**
- Gurkjenflekj** [gʊrcɛnflec] *n.n. Pl:* **Gurkjenflekja.** de Plak wua Gurkjen jeplaunt un jetrocken woaren; eene Stap von Gurkjen - cucumber field.
- Gurkjenzellot** [gʊrcɛntsɛlo:t] *n.f.* een Zellot von Gurkjen un aundret Jreens - cucumber salad.
- gurren** [gʊrən] *v.w.* daut Jelud von eene Duw - coo like a dove.
- Guss** [gʊs] *n.n.* jegotnet lesa - cast iron.
- Gussiesa** [gʊsisɪ] *n.n. Pl:* **Gussiesasch.** Guss; eene Sort lesa eenjemoten leicht un leicht to schmelten - cast iron. *See:* **Guss.**

## H - h

- Hää** [hɛa] *n.n. Pl:* -. eene groote Grupp, soo aus von Soldoten; eene Armee - army; horde. *See: Armee. Category: 4.2.1.7. Crowd, group, 4.8.3.6.1. Army.*
- hää** [hɛa] *adv.* no eenem opptoo; disen wajch; hia han - hither; in this direction; this way; here (directional). *Category: 8.5.1. Here, there, 9.1.5. General adverbs.*
- hääbrinjen** [hɛabrɪŋən] *v.s.* no eenem opptoo brinjen ooda droagen - bring hither.
- Hääd** [hɛad] *n.f. Pl: Häaden.* eene Grupp von Vee; aulet Vee daut eena ieejent - herd; flock; drove; horde. *Category: 6.3.2. Tend herds in fields, 6.4.6. Things done to animals, 1.6.6. Animal group, 6.3.1.2. Sheep, 6.3.1.3. Goat, 4.2.1.7. Crowd, group.*
- hääfieren** *v.w.* towääj brinjen; leiden; em Schwunk brinjen - bring about; lead; start.
- Hääfiera** *n.m. Pl:* -. commander.
- 1 • een Leida von een Hää; een huachaunjestalda enne Armee - commander; leader.
- 2 • eena dee waut em Schwunk brinj; eena dee waut hääfieet - originator; starter; leader.
- häägonen** [hɛaɣo:nən] *v.s.* een Oppseenen moaken; Ordnunk vedoawen; onen Ziel ooda onbedocht gonen - make uproar. *Category: 3.4.2.3. Angry.*
- hääholen** [hɛaho:lən] *v.w.* no waut gonen un no eenem brinjen - fetch; get. *Category: 6.8.2.7. Earn, 7.2.6.1. Catch, capture, 7.4.3. Get.*
- häähorchen** [hɛahɔxən] *v.w.* jehorchen; opppaussen waut jesajcht woat un doano haundlen - pay attention. *Category: 3.1.2.3. Attention, 3.2.1.1. Think about, 9.6.3.3. Prompters of attention.*
- Hääj** [hɛaj] *n.f.* Freid; Spos - joy; happiness. *Category: 3.4.1.2. Happy.*
- hääjäwen** [hɛaje:vən] *v.s.* no eenem jäwen - give it here; hand over. *Category: 4.8.2.7. Betray.*
- hääjeschekjt** [hɛajɛʃɛkt] *adj.* soo daut de no eenem jeschekjt sent - sent here.
- hääjestalt** [hɛajɛsta:lt] *adj.* soo daut de jemoakt ooda hääjestalt sent - produced. *Category: 9.6.2.5. Cause, 9.1.2.5. Make.*
- Hääkj** [hɛac] *n.m.* eene Sort Fesch - pike fish.
- hääkjren** [hɛacrən] *v.w.* lang om eene Sach haundlen; sea neiw sennen wääjen dän Priess von eene Sach dee eena sikj kjaft - negotiate; haggle over price; meddle; sell. *Category: 3.5.1.6. Debate, 4.8.4.4. Negotiate, 4.8.4.8.1. Stop fighting, 3.3.3.2. Advise, 4.3.4.6. Meddle, 6.8.4.2. Sell.*
- Hääkjarie** [hɛaca:ri] *n.f. Pl: Hääkjarieen.* waut sea vekjneptet; waut vehääkjadet - shmozzle; muddle; intricacy. *Category: 4.3.6.4. Mistake.*
- hääkjlen** [hɛaclən] *v.w.* Kjnepje moaken met een Hääkjelhoaken un Twierem ooda Drot - crochet. *Category: 6.6.1. Working with cloth, 6.6.1.3. Knitting.*
- Hääkjelhoaken** [hɛacɛlhoakən] *n.m. Pl: Hääkjelhoakes.* een Hoaken toom hääkjlen - crochet hook.
- Hääkjeltich** [hɛacɛltiç] *n.n.* eene Hääkjel Oabeit; waut eena hääkjelt - crochet work.
- hääkjinflich** [hɛacɪnftiç] *adj.* soo aus lang trigj; soo aus enne Vegonenheit - traditional; original. *Category: 5.3.9. Style of clothing, 8.4.6.5.6. Old fashioned, 8.3.5.3.4. Strange, 8.3.5.4. Pattern, model, 8.4.5.1.2. First, 8.4.6.5.3. New.*
- hääkjrieen** [hɛacrɪən] *v.s.* no eenem brinjen loten; hääholen - get here; get to this place. *Category: 3.2.2. Learn, 6.8.2. Accumulate wealth, 6.8.2.6. Collect, 7.4.3. Get, 2.6.3. Birth, 7.2.3.3.1. Arrive, 6.8.2.7. Earn, 7.2.6.1. Catch, capture.*
- hääkomen** [hɛako:mən] *v.s.* no eenem komen - originate; derive; come hither. *Category: 9.6.2.1. Derivation.*
- Hääkomen** [hɛako:mən] *n.n. Pl:* -. Hääkunft, de Jeschicht von wua eena jekomen es - progeny. *Category: 2.6.4.2. Child, 4.1.9.1.5. Grandson, granddaughter.*
- Hääkunft** [hɛakunft] *n.f.* Hääkomen; Hinjagrunt; de Jeschicht von wua eena jekomen es - origin; descent; emanation; source; background; genesis; genealogy; heritage. *See: Hinjagrunt. Category: 9.6.2.5. Cause, 4.1.9.1. Related by birth, 7.2.2.5. Move down, 9.5.1.6.1. Source (of movement), 4.1.4.1. Social class, 4.1.9.1.1. Grandfather, grandmother, 8.2.6.1. Far, 8.5.1.1.1. Behind.*
- Hääkunftlia** [hɛakunftlia] *n.f. Pl: Hääkunftlieren.* de Lia von wua eena hääkjemt; de Lia von eenem sien Famieljenstaum - genealogy. *Category: 4.1.9.1. Related by birth.*
- häänämen** [hɛane:mən] *v.s.* ut eene Lia ooda Erfoarunk waut jleewen; lieren; en Jedanken toopfoten - derive; originate. *Category: 9.6.2.1. Derivation.*
- hääroopen** [hɛareupən] *v.w.* wäm roopen daut dee komen saul; bestalen daut wää saul no dise Städ komen - call here; invite. *Category: 1.6.4.3. Animal sounds, 3.5.1.4.1. Call, 4.2.1.4. Visit, 9.7.1. Name of a person, 9.7.3. Name of a thing, 4.2.1.1. Invite.*

**häästalen** [hɛasta:lən] *v.w.* towääj brinjen; moaken - erect. *Category:* **2.1.8.3. Male organs, 7.3.2.4. Lift, 8.3.1.4.1. Vertical.**

**häästaumen** [hɛastoumən] *v.w.* derch eenen jewessen Staum wiesen wua waut hääkjemt; aufstaumen; von wua komen - originate. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant, 9. Grammar, 4.1.9.1. Related by birth, 4.1.9.1.1. Grandfather, grandmother.**

**häätrakjen** [hɛatra:cən] *v.s.* no dise Städ omsiedlen; noda brinjen met trakjen - move here. *Category:* **7.2.4. Travel, 1.3.2.4. Wave, 4.2.6.1.2. Chess, 7.2. Move, 7.2.4.5. Move to a new house, 7.3. Move something, 9.3.1. Degree, 2.6.3. Birth, 7.2.3.3.1. Arrive.**

**haben** [ha:bən] *v.s.* have.

1 • ieejnen; eene Macht hoolen - have; possess; own. **Ekj haud de Oabeit foadich jekjräajen, ea de Wheet kjeem.** I had finished the work, before the boss came.

2 • aus een Helpatietwuat met een Meddelwuat, tB. ekj hab jejäten - auxiliary verb. *Category:* **6.8.1.1. Own, possess, 7.4. Have, be with, 8.5.6. Contain, 9.1.1.3. Have, of, 4.9.4.2. Demon possession, 6.8.1. Have wealth.**

**Häbame** *See main entry: Häwaum.*

**Häbaum** *See main entry: Häwaum.*

**Habsucht** [ha:bsuχt] *n.f.* daut hinjaraun sennen no Sachen un leejendom; eene Socht no väl haben - greed. *Category:* **3.3.1.8. Lust, 6.8.2.5. Greedy.**

**Hab-un-goot** [ha:bun̩goot] *n.n.* Vemieejen, aules waut eena haft - total assets.

**Hach hieet** [ha:χ hiət] *exclam.* een Utdruck von sikj wundren ooda tieren - expression of surprise.

**Hachel** [ha:χəl] *n.m. Pl: Hachels.* een Stachel; een Spekja; eent von de drotne Spekjasch dee en Hacheldrot nenjedreit sent - barb; thorn. *See: Stachel.* *Category:* **1.5.5. Parts of a plant.**

**Hachelbäa** [ha:χəlβɛa] *n.f. Pl: Hachelbäären.* eene Sort Bäaren dee Roosen likjent - hawthorn berry.

**Hacheldrot** [ha:χeldrot] *n.n. Pl: Hacheldräd.* Drot met Hachels doa nenjedreit, daut woat jebrukt toom een Tun fa Vee moaken; Stacheldrot; Spekjadrot - barbed wire. *See: Stacheldrot; Spekjadrot.* *Category:* **4.8.3.6.6. Fort.**

**Hachelstruck** [ha:χəlstruχ] *n.n.* Struck daut Spekjasch ooda Hachels haft - prickly shrub.

**Hadrikj** [ha:drɪc] *n.n. Pl: -.* Sampkrut; jälbloomjet Krut met fienet rundet Sot - wild mustard weeds.

**haften** [ha:ftən] *v.w.* noaglen; toopstekjen - tack or nail on temporarily.

**Haftichkjeit** [ha:ftiχçɛit] *n.f.* eene groote Bemieejunk; de Toostaunt von sea bie de Sach sennen - intensity. *Category:* **3.4. Emotion, 8.3.3.3. Color.**

**Hajksenmeista** [ha:jksənmeista] *n.m. Pl: Hakjsenmeistasch.* eena dee met Hakjsen schauft; eena dee von vestorwne Menschen Rot sieekjt; eena dee met schljachte Jeista Omgank haft - wizard; magician. *Category:* **4.9.4.1. Sorcery, 4.3.5.5. Deceive.**

**Hak** [ha:k] *n.f. Pl: Haken.* Jereetschoft toom Krut haken em Goaden ooda oppe Stap; de hinjaschte unjaschte Akj vom Foot - heel of foot; hock; mattock; hoe. *Category:* **1.6.2. Parts of an animal, 6.2.1.3. Growing vegetables, 6.2.4. Tend a field, 6.2.8. Agricultural tool, 6.7.1.2. Digging tool, 7.8.6. Dig.**

**haken** [ha:kən] *v.w.* met een Biel ooda eene Akjs Bieta aufmoaken ooda spoolen; met waut schoapet aun waut naunschlonen - hack; hoe; hew. *Category:* **7.8.3. Cut, 6.2.1.3. Growing vegetables, 6.2.4. Tend a field, 6.2.8. Agricultural tool, 6.7.1.2. Digging tool, 7.8.6. Dig.**

**Haka** [ha:kʌ] *n.m. Pl: Hakasch.* eena dee met eene Hak oabeit; een Weeda - hoer.

**Hakesän** [ha:kəzən] *n.f. Pl: Hakesänen.* de Sän en eenem siene Hak; de groote Sän läacht aum Hinjakaunt vom Been - hamstring. *Category:* **2.5.3. Injure.**

**Hakj** [ha:c] *n.f. Pl: Hakjen.* eene dichte Rieej, jeeenlich aunjeplaunt, von boschje Beem - gate; hedge; hedgerow. *Category:* **6.5.1.5. Fence, wall, 1.5.2. Bush, shrub.**

**Hakjentun** [ha:cəntyn] *n.f. Pl: Hakjentuns.* een Brädatur met dichte Bräda nopp un rauf, jeeenlich jeforwen - picket fence.

**Hakjs** [ha:cs] *n.f. Pl: Hakjsen.* eena dee met beese Jeista to doonen haft - witch; crone; hag; sorceress. *Category:* **4.9.4.1. Sorcery, 2.6.5.2. Woman.**

**hakjsen** [ha:csən] *v.w.* met beese Jeista oabeiden; aundre Menschen met Jeista binjen - cast a spell; curse. *Category:* **3.5.3.1. Word, 3.5.7.1. Write, 4.9.4.1. Sorcery, 4.9. Religion, 4.9.4. Miracle, supernatural power, 4.9.2. Supernatural being.**

**Hakjsarie** [ha:csa:ri] *n.f. Pl: Hakjsarieen.* de Oabeit von eene Hakjs; äwanatieedelje, jeeenlich beese Konst - magic; witchcraft. *Category:* **4.9. Religion, 4.9.4. Miracle, supernatural power, 4.9.4.1. Sorcery.**

**Hakjsendeena** [ha:csəndəɪnʌ] *n.m. Pl: -.* eena dee een Gloowen aun beese Jeista un dee äare Krauft haft; eena dee schljachte Jeista aunbät un deent - magician. *Category:* **4.3.5.5. Deceive, 4.9.4.1. Sorcery.**



- Hakjsenkonst** [ha:csɛŋkɔnst] *n.f.* eene Konst ooda een Vestentniss met Hakjsarie to schaufen; de Gloowen aun de Krauft von beese Jeista ooda vestorwne Menschen - magic. *Category:* **4.9. Religion, 4.9.4. Miracle, supernatural power.**
- Haks** [ha:ks] *n.m. Pl:* **Haksen.** eene schoape Kaunt; eene korte Spetz - jag.
- haksen** [ha:ksɛn] *v.w.* taksen, woo een Voagel frat - peck; deliver a short choppy kick. *Category:* **1.6.4.2. Animal eating, 8.2.5.1. Big container, volume.**
- haksch** [ha:kʃ] *adj.* met Oaja ooda schoapet velangen - spiteful. *Category:* **4.3.3.1. Hate, ill will.**
- Haksel** [ha:ksɛl] *n.n. Pl:* -. fien jehaktet Stroo - chopped hay or fodder; ensilage.
- Haksellod** [ha:ksɛlo:d] *n.f.* Haksel Schnieda; Stroo Schnieda - straw chopper; hay chopper; ensilage cutter.
- Hakselmaschien** [ha:ksɛlma:ʃin] *n.f. Pl:* **Hakselmaschiene.** eene Maschien toom Stroo fien schnieden to Haksel - straw cutter.
- haksich** [ha:ksɪç] *adj.* met Haksen; zakich - jagged; serrated. *Category:* **8.3.1. Shape, 8.3.1.5. Bend.**
- Hal** [ha:l] *n.f. Pl:* **Halen.** de Städ wua eewjet vedoawen es; daut Jääjendeel vom Himmel - hell. *Category:* **2.6.6.8. Life after death, 4.4.2.6. Suffer, 4.9.6. Heaven, hell.**
- hal** [ha:l] *adj.* sea dach; kloa; met väl Licht - bright; light. *See:* **dach; kloa.** *Category:* **1.1.1. Sun, 3.2.1.3. Intelligent, 8.3.3.1.2. Bright, 8.3.3.3. Color, 5.5.5. What fires produce, 8.2.9.2. Light in weight, 8.3.3. Light, 8.3.3.1.1. Light source.**
- Haleluja** [ha:lɛlyjʌ] *n.m. Pl:* -. "Ekj preis däm Harn!" - hallelujah. *Category:* **3.5.1.7. Praise.**
- halemoss** [ha:lɛmɔs] *exclam. Lit:* Holy Moses staumt von 'Heilja Mooses' - mild expletive of surprise or concern.
- Halenfia** [ha:lɛnfia] *n.n.* daut eewje Fia enne Hal - hellfire. *Category:* **5.5. Fire.**
- Halenkjint** [ha:lɛŋcɪnt] *n.n. Pl:* **Halenkjinja.** eena dee sea jlikjeltich läft un sikj nich fa dän Himmel reedmoakt - child of hell.
- halewata** [ha:lɛva:tʌ] *exclam.* staumt von 'heiljet Wada' - mild expletive of surprise or concern.
- halfoawich** [ha:lfoaviç] *adj.* sea dach jekalieet - brightly coloured. *Category:* **8.3.3.3. Color.**
- Halft** [ha:lft] *n.f. Pl:* **Halften.** een Poat von waut enne Medd derchjeschnäden woat - half. *Category:* **8.1.1.6. Fraction.**
- haloatich** [ha:lɔatiç] *adj.* soo aus de Hal; - infernal.
- halpen** [ha:lɔɛn] *v.s.* waut fa eenen aundren doonen soo daut dee nich aules brukt selfst doonen; biestonen; jäwen; waut leichta moaken fa wäm - help. *Category:* **4.3.4.2. Help, 4.4.4. Respond to someone in trouble.**
- Halpa** [ha:lɔʌ] *n.m. Pl:* **Halpasch.** *Variant:* **Helpa.** eena dee doa halpt - helper. *Category:* **4.3.4.2. Help.**
- halplooss** [ha:lɔlɔʊs] *adj. Variant:* **helplooss.** soo daut eena sikj nich selfst halpen kaun, dee sikj nich weet - helpless.
- Halunk** *n.m. Pl:* **Halunken.** een sea groota Kjarpa; onjeschekjt groota Kjarpa - ponderous one.
- Ham** [ha:m] *n.f. Pl:* **Hamen.** Enrechtunk toom een Raut hoolen von dreien; eene Bräk; eene Brams - brake. *See:* **Brams.** *Category:* **1.2.1.6. Forest, grassland, desert, 1.5. Plant, 1.5.3. Grass, herb, vine, 7.2.4.1.1. Vehicle, 7.2.7.1. Stop moving, 8.4.6.1.2. Stop something.**
- hamen** [ha:mɛn] *v.w.* bräken, bramsen - brake. *Category:* **1.2.1.6. Forest, grassland, desert, 1.5. Plant, 1.5.3. Grass, herb, vine, 7.2.4.1.1. Vehicle, 7.2.7.1. Stop moving, 8.4.6.1.2. Stop something.**
- Hamd** [ha:md] *n.n. Pl:* **Hamden.** de Kjleedie dee een Mensch vonne Lint batem Hauls un aune Oarms drajcht - shirt. *Category:* **5.3.1. Men's clothing.**
- Hamdsmeiw** [ha:mdsmɛiv] *n.f. Pl:* **Hamdsmeiwen.** de Meiw von een Hamd; daut Poat vom Hamd daut däm Oarm bedakjt - shirt sleeve.
- Hamdsmeiwknoop** [ha:mdsmɛivknɔʊp] *n.m. Pl:* **Hamdsmeiwkneep.** een Knoop aun eene Hamdsmeiw; een schmocka Knoop dee derch twee Kjneeplajcha paust aun eene Hamdsmeiw - cufflink; stud. *Category:* **6.3. Animal husbandry.**
- Hamschoo** [ha:mʃɔʊ] *n.f. Pl:* -. daut Stekj ooda de Schoo jäajen woont eene Bräk daut Raut helt toom daut moaken opphieren met dreien - brake shoe for wagons.
- Han** [ha:n] *n.f. Pl:* **Heena.** *Dim.:* **Hankje.** een see Voagel - hen. *Category:* **1.6.1.2. Bird, 6.3.6.1. Chicken.**
- han** [ha:n] *adv.* von eenem wajch; Jääjendeel von 'hää' - there; thither. *Category:* **8.5.1. Here, there.**
- han un hää** [ha:n ɛn hɛa] *adv.ph.* dukrich; soo daut et em bewääjen blift benna eene korte Mot - back and forth; now and then. *Category:* **8.4.6.6.2. Sometimes.**
- han un trigj** [ha:n ɛn trɪj] *adv.ph.* dukrich; soo daut et em bewääjen blift benna eene korte Mot - back and forth.
- hanbrinjen** [ha:nbrɪŋɛn] *v.s.* no eene Städ brinjen ooda nämen - deliver. *Category:* **2.6.3. Birth, 2.6.3.5. Help to give birth, 4.4.4.4. Save from trouble, 7.2.6.4. Set free, 7.3.3. Take somewhere.**
- handieden** [ha:ndidɛn] *v.w.* no waut dieden; een bät schmeissich no waut zielen - tendency to resemble.

- Handiedunk** [ha:ndidʊŋk] *n.f.* *Pl:* **Handiedungen**. een Tieekjen; een Tieekjen daut doa mea ooda waut jratret jewast es; daut waut eenem wiest waut doa kjemt - indication. *Category:* **3.5.8.4. Show, indicate**.
- handreien** [ha:ndrɛiən] *v.w.* no waut dreien; sikj no waut kjerien - turn to. *Category:* **3.5.1.2. Talk about a subject**.
- handroagen** [ha:ndrɔagən] *v.s.* no eene Städ droagen ooda brinjen - carry to; deliver. *Category:* **2.6.3. Birth, 2.6.3.5. Help to give birth, 4.4.4.4. Save from trouble, 7.2.6.4. Set free, 7.3.3. Take somewhere**.
- hanewada** [ha:nɛva:dʌ] *adv.* blooss eenjemol; auf un too; nich sea räajelmässich - now and then; intermittently. *Category:* **8.4.6.6.2. Sometimes, 8.4.5.1.5. Regular**.
- hanfaulen** [ha:nfɔulən] *v.s.* dolfaulen; nich äwarenj bliewen - fall down. *Category:* **7.2.2.5.1. Fall**.
- hanfieren** [ha:nfirən] *v.w.* no eene Städ Sachen brinjen met een Foatich ooda Woagen - transport to. *Category:* **7.3.8. Transport, 2.6.3.1. Pregnancy, 6.7.7. Container, 7.3.1. Carry, 7.2.4. Travel**.
- hanfliejen** *v.s.* fall down.  
 1 • hanfaulen; dolfaulen - fall down.  
 2 • no eene Städ flieejen, soo aus met een Äarplän; sea bosich wua hangonen ooda hanreisen - fly to.
- hanfoaren** [ha:nfɔaɛən] *v.s.* wuahan foaren; met een Woagen ooda Foatich wuahan reisen - drive thither.
- Hanfoat** [ha:nfɔat] *n.f.* *Pl:* **Hanfoaten**. de Reis han no eene Städ - trip over there.
- hangonen** [ha:ŋɔ:nən] *v.s.* wuahan gonen; tofoot no waut gonen - walk thither.
- Hangow** [ha:ŋɔ:v] *n.f.* de leejenschoft von sikj to waut hanjäwen - devotion. *Category:* **4.3.5.2. Faithful, 4.9.5.1. Devout, 4.9.5.3. Worship, 4.9.5.5. Offering, sacrifice**.
- hanhieren** [ha:nhirən] *v.w.* jehieren; wäm sient sennen; een leejendeema ooda Famielje haben - belong.
- hanhoolen** [ha:nhøulən] *v.s.* uthoolen; lieden - submit; suffer. *Category:* **3.3.3.1. Suggest, 4.5.4.1. Obey, 2.5.6.1. Pain, 4.4.2.6. Suffer**.
- hanhорchen** [ha:nhɔɪχən] *v.w.* krakjt no waut horchen; jehorchen - listen attentively.
- hanjäwen** [ha:nɛ:vən] *v.s.* enweljen; sikj loten - devote. *Category:* **4.9.5.5. Offering, sacrifice, 4.9.5.8. Dedicate to religious use**.
- hanjäwent** [ha:nɛ:vənt] *adj.* enweljent; selfstooss; soo daut eena sikj hanjeft ooda waut toolat - acceding.
- hanjehieet** [ha:nɛhiət] *adj.* soo daut et opp eene Städ sennen sull; soo daut et met waut aundret toop sennen sull - belong. *Category:* **4.2.5. Drama, 6.5.2. Parts of a building, 7.4.4. Distribute, 8.1.6.1. Part, 8.6. Parts of things**.
- hanjenomen** [ha:nɛno:mən] *adj.* toojeieejent; adoptieet; aunjenomen - adopted. *See:* **hannämen; aunjenomen**.
- hanjeroden** [ha:nɛro:dən] *v.s.* tofalach no waut komen biem gonen ooda reisen; tofalach no eene Städ komen - happen upon. *Category:* **4.2.1.2. Encounter, 4.2.1.3. Meet together, 4.2.6.2. Sports, 7.5.1. Gather, 7.5.2.1. Link, connect, 8.5.1.5. Touching, contact**.
- hanjestrakjt** [ha:nɛstra:ct] *adj.* utjestrakjt; hanjelajcht - stretched out; prone. *See:* **hanstrakjen**. *Category:* **7.1.3. Lie down, 8.3.1.4. Horizontal**.
- hankabaussich** [ha:nka:bɔusɪç] *adv.* nich goot paussen, von Kjeleeda - roughly. *Category:* **8.1.5.8.1. Approximate**.
- hankefoojen** [ha:nkəfəʊjən] *v.w.* hanschmieten met Jewault - throw down forcibly.
- hankjikjen** [ha:nkɪcən] *v.w.* no waut kijken; waut beseenen - look thither.
- hankjneeen** [ha:nknɛən] *v.w.* kjneeen; opp Kjneees ligjen, soo aus toom bäden - kneel. *Category:* **4.9.5.3. Worship, 7.1.4. Kneel, 4.3.2. Admire someone, 4.3.3. Love, 4.5.5. Honor, 7.1.5. Bow, 4.2.2.3. Celebrate**.
- hankjrieen** [ha:nkriən] *v.s.* no eene jewesse Städ brinjen ooda schuwen; kjnennen waut no eene jewesse Städ brinjen - get to. *Category:* **2.6.3. Birth, 7.2.3.3.1. Arrive, 6.1.2.3.5. Complete, finish, 6.1.3.2. Succeed, 9.1.2. Do**.
- hankomen** [ha:nko:mən] *v.s.* aankomen; no eene Städ komen - arrive there.
- hankroagen** [ha:nkrɔagən] *v.w.* enloden; kroagen daut wäa saul hankomen - invite people over.
- hanlajen** [ha:nla:jən] *v.s.* dollajen; eene Sach wua hansaten ooda lajen - lay down; recline. *Category:* **3.5.1.3.2. Tell a lie, 7.1.3. Lie down, 8.3.1.4. Horizontal, 2.4.5. Rest, 3.4.1.2.2. Calm, 6.6.2.1. Mining, 6.8.5.5. Credit**.
- hanlangen** [ha:nla:ŋən] *v.w.* hanrieekjen; hanstrakjen - extend hand.
- hanlienjen** [ha:nli:njən] *v.w.* schmeissich no waut lienjen ooda zielen - point to; approach; lean toward. *Category:* **2.3.1.4. Show, let someone see, 3.5.6.2. Point at, 3.5.8.4. Show, indicate, 3.5.1.4.2. Contact, 6.1.2. Method, 7.2.3. Move toward something, 8.2.6.2. Near, 8.4.6.4.1. Soon, 3.2.5. Opinion**.
- hannämen** [ha:nɛ:mən] *v.s.* adopt.  
 1 • no eene Städ nämen ooda droagen - adopt; convey.  
 2 • annämen; uthoolen; derchmoaken - endure; tolerate. *See:* **annämen**. *Category:* **2.6.4.2.1. Rear a child, 4.1.9.6. Adopt**.

- hanranen** [ha:nra:nən] *v.w.* en eene Rechtunk ranen; sikj spooden no eene Städ to komen - run to. *Category:* **1.3.1.3. River, 1.3.2.1. Flow, 1.3.2.2. Pour, 1.6.4.1. Animal movement, 2.2.4. Mucus, 6.7.9. Machine, 7.2.1.1.1. Run, 7.2.1.2. Move quickly, 4.1.9.9. Race, 2.6.3. Birth, 7.2.3.3.1. Arrive.**
- hanrechten** [ha:nrɛçtən] *v.w.* vom Jerecht een Uadeel jäwen - execute; pass the death sentence upon. *Category:* **2.6.6.1. Kill, 4.7.7.4. Execute, 9.1.2. Do.**
- Hanrechtunk** [ha:nrɛçtʊŋk] *n.f. Pl: Hanrechtungen.* de Prozass von eenem Mensch unja daut Jesaz daut Läwen nämen - execution. *Category:* **2.6.6.1. Kill, 4.7.7.4. Execute, 9.1.2. Do.**
- hanriekjen** [ha:nriɛcən] *v.w. Variant: hanräkjen.* hanlangen; een Dinkj een Enj wiedajäwen - hand over. *Category:* **4.8.2.7. Betray.**
- hanrieten** [ha:nritən] *v.s.* waut trakjen daut et no eene jewesse Städ ooda Rechtunk jeit - pull to. *Category:* **2.5.3. Injure, 3.3.3. Influence, 3.4.1.4.4. Attract, 6.2.4.2. Uproot plants, 7.1.9. Move a part of the body, 7.3.2.8. Pull, 3.3.3.5. Compel, 4.8.3.6. Military organization, 6.1.2.3.4. Power, force, 7.3.2.9. Push.**
- hansaten** [ha:nsa:tən] *v.w.* dolsaten; sikj en eenen Stool saten - set down; place. *Category:* **3.2.6.2. Recognize, 6.5.1.1. House, 7.1.2. Sit, 7.3.4.3. Put down, 8.4.5.1. Order, sequence, 8.4.5.1.1. Series, 8.5. Location, 9.2.3.2. Indefinite pronouns.**
- hanschaufen** [ha:nʃʊfən] *v.w.* no een Ziel oabeiden; towääj brinjen - provide with.
- hanschekjen** [ha:nʃɛcən] *v.w.* send to.  
 1 • bie Post ooda met wäm waut wuahan leewren - refer; send to.  
 2 • jebeeden wua han to gonon - order to go somewhere. *Category:* **3.5.7.7. Letter, 7.2.8. Send someone, 7.3.3.3. Send.**
- hanschmieten** [ha:nʃmitən] *v.s.* waut raufschmieten; sikj haustich dollajen - throw down.
- hanschriewen** [ha:nʃriwən] *v.s.* dolschriewen; waut schriewen; no eene jewesse Städ eenen Breef schekjen - write down. *Category:* **3.5.7.1. Write, 4.2.3.1. Compose music, 4.7.4.1. Legal personnel, 6.6.5.1. Draw, paint.**
- hanspetzen** [ha:nspɛtsən] *v.w.* eene Räd no waut han zielen; een Ziel opptoo oabeiden - point to. *Category:* **2.3.1.4. Show, let someone see, 3.5.6.2. Point at, 3.5.8.4. Show, indicate.**
- hanspreeden** [ha:nsprɛdən] *v.w.* utspreeden; breet oplajen daut waut bedakjt es ooda daut et gauns to seenen es - spread. *Category:* **1.3.2.1. Flow, 7.3.7.3. Spread, smear, 3.5.1.5.3. Hide your thoughts, 7.3.7. Cover, 7.3.7.2. Wrap, 7.5.9.2. Fill, cover, 8.6.4.1. Outer part, 2.3.1.4. Show, let someone see, 3.2.3.1. Known, unknown, 3.5.1.5.2. Disclose.**
- hanstalen** [ha:nsta:lən] *v.w.* oppstalen, opprechten; reedmoaken; hansaten - deploy; place; position; set down. *Category:* **3.2.6.2. Recognize, 6.5.1.1. House, 7.1.2. Sit, 7.3.4.3. Put down, 8.4.5.1. Order, sequence, 8.4.5.1.1. Series, 8.5. Location, 9.2.3.2. Indefinite pronouns, 4.8.3. War, 3.2.5. Opinion, 4.5.6. Status, 4.6.1. Ruler, 4.6.1.2. Government official, 7.1. Posture, 9.1.3.2. Situation.**
- hanstrakjen** [ha:nstra:cən] *v.w.* stretch out prone.  
 1 • waut wieda rieekjen; hanlajen toom priejlen loten - stretch out in a prone position.  
 2 • hanlajen toom priejlen - lie down for spanking.
- hantrakjen** [ha:ntra:cən] *v.s.* no eene jewesse Städ omsiedlen, wajchtrakjen - move thither.
- hanwiesen** [ha:nvisən] *v.s.* no eene Städ wiesen; opp waut oppmoakjsom moaken - indicate. *Category:* **2.3.1.4. Show, let someone see, 3.5.6.2. Point at, 3.5.8.4. Show, indicate.**
- hanwiesent** [ha:nvisɛnt] *adj.* soo daut et no waut wiest - indicating.
- Hanwiess** [ha:nvis] *n.m. Pl: -.* daut waut wuahan wiest - evidence. *Category:* **3.5.8.4. Show, indicate, 4.7.5.1. Investigate a crime.**
- Hanwiesunk** [ha:nvisʊŋk] *n.f. Pl: Hanwiesungen.* eene Aundiedunk; een Rot wua han to komen - indication; direction. *Category:* **3.5.8.4. Show, indicate, 7.2.2. Move in a direction, 8.5.2. Direction, 8.5.2.8. North, south, east, west.**
- hanzielen** [ha:ntsɪlən] *v.w.* aim at.  
 1 • met een Scheetiesa no waut wiesen; waut oppziel haben; no waut anglen - aim at.  
 2 • hanspetzen; no waut anglen - move toward.
- Har** [ha:] *n.m. Pl: Haren.* eena dee daut rajcht haft äwa wäm to jebeeden - Lord; gentleman lord. *Category:* **4.9.7.2. Christianity.**
- haregoms** [ha:rɛɣɔms] *exclam.* Utdruck von jeschloagen sennen ooda vefieren - disappointment expressed as a curse. *Category:* **3.4.2.1.4. Disappointed.**
- haregutt** [ha:rɛɣʊt] *exclam.* een Fluchwuat soowaut aus Har Gott - consternation.
- harejeen** [ha:rɛjɛɪn] *exclam.* een Fluchwuat soowaut aus 'Har Jesus' - exclamation of surprise.

**Hargomm** [ha:ɹgɔm] *n.m.* *Pl.*: **Hargomms**. een Maun met een huaget Aumt un doano jekjleet - gentleman. *Category*: **2.6.5.1. Man, 4.5.6.1. High status**.

**harlich** [ha:ɹliç] *adj.* wunda scheen; soo scheen aus em Himmel ooda bie Gott - glorious. *Category*: **8.3.8.2. Glory**.

**Harlichkjeit** [ha:ɹliçkɛit] *n.f.* *Pl.*: **Harlichkjeiten**. een harlicha Toostaunt - glory. *Category*: **3.5.1.7. Praise, 8.3.8.2. Glory**.

**harmonieren** [ha:ɹmo:nirən] *v.w.* harmonize.

1 • meastemmich sinjen - harmonize; agree.

2 • eenjen; enweljen; stemmen; biestemmen - agree; consent;

cooperate. *See*: **biestemmen**; **eenjen**; **enstemmen**; **enweljen**; **stemmen**; **toosajen**; **envestonen**. *Category*: **8.3.7.7.3.**

**Compatible, 3.2.5.4. Agree with someone, 8.3.5.2.1. Same, 9.4.6. Yes.**

**Harmonie** [ha:ɹmo:ni] *n.f.* *Pl.*: **Harmonieen**. de Toostaunt von toopstemmen, auf en Musikj ooda en Iedeeen - harmony. *Category*: **4.2.3. Music, 8.3.7.7.3. Compatible**.

**Harmonika** [ha:ɹmo:nika] *n.m.* *Pl.*: **Harmonikas**. een Mulschiera; een Instrument wua eena nenpust toom eenen Toon kjrireen ooda eene Mellodie spālen - harmonica. *Category*: **4.2.3.5. Musical instrument**.

**harschen** [ha:ɹʃən] *v.w.* rejieren; strenj leiden - rule. *Category*: **4.6.4. Rule, 4.7.1. Laws, 8.2.8. Measure**.

**Harscha** [ha:ɹʃa] *n.m.* *Pl.*: **Harschasch**. eena dee doa harscht; Har - ruler; sovereign. *Category*: **4.6.1. Ruler, 8.2.8. Measure, 4.5.4.7. Independent**.

**Harschajewault** [ha:ɹʃa:jəvɔult] *n.f.* *Pl.*: **Harschajewaulten**. de Macht ooda Jewault von de Rejierunk ooda dām bowaschten en eene Jesalschoft - ruling power.

**Harschoft** [ha:ɹʃɔft] *n.f.* *Pl.*: **Harschoften**. een Har; daut Aumt von eenem dee rejieren saul; eena dee Macht haft toom rejieren; de Tiet en dee eena rejieet; eena vom Odel - lordship; lordliness; dominion; aristocracy; upper class. *See*: **Odel**. *Category*: **4.5. Authority, 4.1.4.1. Social class, 4.5.6.1. High status**.

**harschoftlich** [ha:ɹʃɔftliç] *adj.* soo aus een Har waut deit; en de Oat von een Har - lordly; aristocratic; hoity-toity. *Category*: **4.3.2.3. Proud**.

**harzhoft** [ha:ɹʃɔft] *adv.* sea; von Hoaten; utdrekjlich - heartily.

**harzoft** [ha:ɹʃɔft] *adv.* sea; iewrich; bejeistat - forcefully; with might.

**hasren** [ha:srən] *v.w.* stankren; mete Feet schlonen - deliver short, swift kicks in quick succession (like a cow might deliver).

**Häselmenschkje** [he:sɛlmɛnʃcɛ] *n.n.* *Pl.*: **Häselmenschkjes**. eene kjliene Sort Menschen en utjedochte Jeschichten - elf; gremlin; dwarf. *Category*: **4.9.2. Supernatural being, 8.2.1. Small, 8.2.2.3. Short, not tall**.

**haslich** [ha:sliç] *adj.* sea schljacht; nich jewessenhaut; niedatrajchtich; oppscheislich - naughty; belligerent; nasty; vile; ugly. *See*: **niedatrajchtich**. *Category*: **3.5.5.1. Obscenity, 4.3.1.3.1. Immature in behavior, 4.5.4.6. Rebel against authority, 3.4.2.1.1. Dislike, 4.3.1.1. Bad, immoral, 2.3.1.8.2. Ugly**.

**Haube** [hɔubə] *n.f.* *Pl.*: **Hauben**. de ooltkoloniesche Metz fa eene Fru - Old Colony women's cap.

**haujen** [hɔujən] *v.w.* sea nat aanschieren un strikjen - caress; pats. *Category*: **2.6.2. Sexual relations, 7.3.4.1. Touch**.

**Haul** [hɔt] *n.f.* *Pl.*: **Haulen**. een groota Rum - hall. *Category*: **6.5.2.7. Room**.

**haulf** [hɔulf] *adj.* een Poat wan waut enne Medd jedeelt woat - half. *Category*: **8.1.1.6. Fraction**.

**haulfblint** [hɔulfblɪnt] *adj.* schljacht seenen kjennen - half blind.

**Haulfbrit** [hɔulfbrɪt] *n.m.* *Pl.*: **Haulfbriten**. en Canada eena dee beides Indiauna un aundre Väaelren haft - half-breed. *Category*: **4.1.2. Types of people**.

**Haulfbrooda** [hɔulfbrɔʊdɔ] *n.m.* *Pl.*: **Haulfbrooda**. een Brooda dee mau eent von miene Elren aus siene rajchte Elren haft - half brother.

**haulfdoot** [hɔulfdɔʊt] *adj.* sea veschloagen; soo sea veschloagen daut dee en Lāwensjefoa es - half dead.

**haulfgoa** [hɔulfgɔa] *adj.* weinich jekoakt; nich jenuach jekoakt - half cooked.

**Haulfinsel** [hɔulfɪnsɛl] *n.f.* *Pl.*: **Haulfinslen**. een schmaulet Stekj Launt daut em Māa nenn rieekjt - peninsula. *Category*: **1.3.1.5. Island, shore**.

**haulfjebakt** [hɔulfjɛbɔ:kt] *adj.* nich goa; nich lang jenuach jebakt; nich foadich - half baked.

**haulfjekoakt** [hɔulfjɛkɔ:kt] *adj.* haulfgoa; weinich jekoakt - parboiled. *Category*: **5.2.1.1. Cooking methods**.

**Haulfjelleeda** [hɔulfjɛliɛdɔ] *n.m.* *Pl.*: **Haulfjelleede**. eena dee nich väl jelleet haft; eena dee väajeft soont to weeten waut hee nich gauns weet - superficial pretender to knowledge.

**haulfjewossen** [hɔulfjɛvɔsɛn] *adj.* haulf utjewossen; haulf groot; naunwaussent - half grown. *Category*: **2.6.4.3. Youth, 4.3.1.3.1. Immature in behavior, 8.4.6.5.1. Young, 1.5.6. Growth of plants**.

**haulfkluak** [hɔulfklɔ:ək] *adj.* nich sea kluak; zimpel - simple minded; simple; retarded. *Category*: **3.2.1.4. Stupid, 4.3.2.2. Humble, 7.5.8. Simple, complicated, 8.3.8.1. Simple, plain, 2.5.8. Mental illness**.



- Haulfkulla** [hɔʊlfkʊlɪ] *n.n.* *Pl.*: **Haulfkullasch**. eene Halft von een Kulla ooda Kjreiss - semi-circle.
- Haulfkullamot** [hɔʊlfkʊlɑ:mɔ:t] *n.f.* *Pl.*: **Haulfkullamoten**. de Mot von de Medd von een Kjreiss bat de Sied; Radius - radius. *Category*: **2.1.6. Bone, joint**.
- haulfligjent** [hɔʊflɪɟɛnt] *adj.* länent; een bät oppjerecht - reclining; recumbent. *Category*: **7.1.3. Lie down**.
- Haulfmon** [hɔʊlfmo:n] *n.f.* *Pl.*: **Haulfmonen**. eene Mon dee mau haulfrunt to seenen es; de Halft von een runda Krauns - semi-circle.
- Haulfmontieekjen** [hɔʊlfmɔntiɛcɛn] *n.n.* *Pl.*: **Haulfmontieekjens**. een Haulfmon Tieekjen äwa een Selfstlut, daut eene besondere Batoonunk bediet ( ^ ); beides een luda un dan fuaz een stella woaren von Batoonunk - circumflex accent.
- haulfrunt** [hɔʊlfrʊnt] *adj.* soo aus een haulwa Kjreiss; daut Jeschekj von eenen haulwen Kjreiss - half-round; semi-circle. *Category*: **8.3.1.6. Round, 1.1.1.1. Moon, 2.6.4. Stage of life, 8.1.6.1. Part, 8.4.6. Aspectual time**.
- Haulfschauten** [hɔʊlffʃɔʊtən] *n.m.* *Pl.*: **Haulfschautes**. eene Striep biesied een Schauten dee mau haulf oppjedacht es - penumbra; (eclipse).
- Haulfsesta** [hɔʊlffsɛstɪ] *n.f.* *Pl.*: **Haulfsestren**. eene Sesta dee mau eent von miene Elren aus äare rajchte Elren haft - half-sister. *Category*: **4.1.9.1.3. Brother, sister**.
- haulftiedich** [hɔʊlftidiç] *adv.* haulf derch; en de haulwe Tiet - about half-time.
- Haulftoon** [hɔʊlftʊʊn] *n.m.* *Pl.*: **Haulfteen**. enne Musikj, een haulwa Toon; bie Zifren, de Unjaschett tweschen 8 un 7 - semi-tone.
- Haulm** [hɔʊlm] *n.m.* *Pl.*: **Halma**. de Staum von eene Jeträajd Plaunt ooda Grauss - blade of grass; stem of grass. *See*: **Grausshaulm**. *Category*: **1.5.5. Parts of a plant**.
- Hauls** [hɔʊls] *n.m.* *Pl.*: **Halsa**. daut Poat aum Mensch vom Kopp batem Kjarpa - throat; neck. *Category*: **2.1.1.4. Mouth, 2.1.8. Internal organs, 1.6.2. Parts of an animal, 2.1.1. Head, 5.3.6. Parts of clothing, 6.7.7. Container, 6.7.8. Parts of tools, 8.2.4.1. Narrow, 8.6. Parts of things**.
- Haulsaupel** [hɔʊlsɔʊpəl] *n.m.* *Pl.*: -. Schluckat; daut gnurpelje väären aum Hauls daut sikj bewäacht biem schlucken - Adam's apple.
- haulś-äwa-kopp** [hɔʊlse:va:kɔp] *adv.* orriemsch; onen jeplont; derchenaunda; nich no eene Ordnunk - head-over-heels; topsy-turvy; upside down; harum-scarum; helter-skelter. *Category*: **8.3.1.4.1. Vertical, 7.5.5.1. Disorganized**.
- Haulsbaunt** [hɔʊlsbɔʊnt] *n.m.* *Pl.*: **Haulsbenja**. eene schmaule Binj dee een Maun to Stot drajcht; Schlips - necktie; cravat. *Category*: **5.3.3. Traditional clothing**.
- Haulsbinj** [hɔʊlsbɪŋ] *n.f.* *Pl.*: **Haulsbinjen**. eene Binj; waut toom romem Hauls nämen toom woam bliewen-scarf. *Category*: **5.3.2. Women's clothing**.
- Haulsbommelkjäd** [hɔʊlsbɔmɛlçɛ:d] *n.f.* *Pl.*: **Haulsbommelkjäden**. eene schmoecke sea denne Kjäd romem Hauls toom een Bommelkje hoolen - locket; necklace. *Category*: **5.4.1. Jewelry**.
- Haulsdrees** [hɔʊlsdriɛs] *n.f.* *Pl.*: **Haulsdreesen**. de Dreesen aun jiedatsied Gorjel; de Taunslen - tonsil.
- Haulsduak** [hɔʊlsduæk] *n.n.* *Pl.*: **Haulsdiiekja**. een kijlienet Duak daut eena rom sien Jenekj binjt - neckerchief.
- Haulskjäd** [hɔʊlsçɛ:d] *n.f.* *Pl.*: **Haulskjäden**. *Dim.*: **Haulskjädkje**. eene schmoecke Kjäd toom romem Hauls droagen aus Schmuck - pendant.
- Haulskrankheit** [hɔʊlskra:ŋkheit] *n.f.* Defferiet; een wankende Krankheit bie dee eene Hut em Gorjel dän Odem aufschneitt - diphtheria; quinsy. *Category*: **2.5.2. Disease**.
- Haulskroagen** [hɔʊlskrɔæŋ] *n.m.* *Pl.*: **Haulskroages**. Haulsbaunt; Haulsbinj - tippet; gorget.
- Haulsloch** [hɔʊlslɔç] *n.n.* *Pl.*: **Haulslajcha**. daut Loch aun Kjleeda fa däm Hauls - neck opening.
- Haulsloftrua** [hɔʊlsloftɪrua] *n.n.* *Pl.*: **Haulsloftruaren**. *Pl.*: **Haulsloftruasch**. daut Loftrua vom Schlucka bat de Lungen - trachea. *Category*: **2.1.8. Internal organs**.
- Haulsoda** [hɔʊlso:dɪ] *n.f.* *Pl.*: **Haulsodren**. eene groote Oda em Hauls dee nom Kopp jeit - jugular vein.
- Haulsschlips** [hɔʊlsçlɪps] *n.m.* *Pl.*: **Haulsschlippen**. Haulsbaunt; een schmaulet zeichne Strämel daut Mana väären aum Hamd droagen - necktie.
- Haulsschnua** [hɔʊlsçnuɑ] *n.f.* *Pl.*: **Haulsschnuaren**. Haulskjäd; Kralen - necklace; pendant. *Category*: **5.4.1. Jewelry**.
- Haulstaupen** [hɔʊlstɔʊpən] *n.m.* *Pl.*: **Haulstapues**. de Taupen dee hinjen em Mul vom Bän henjt; de Bommel de hinjen em Mul schlakat - uvula. *Category*: **2.1.1.4. Mouth**.
- Haulta** [hɔʊltɪ] *n.m.* *Pl.*: **Haultasch**. de Reemes rom een Pieet sien Kopp toom leiden; de Reemes dee waut oppe rajchte Städ hoolen - halter; holder for a writing pen.
- haulwäaj** [hɔʊlwɛaj] *adv.* *Variant*: **haulfwäaj**. eenjemoten; soo soo; nich too schljacht; paussent; zimlich - tolerable; acceptable; considerable. *See*: **paussent; zimlich**. *Category*: **4.3.1.5. Patient, 3.3.4.1. Give permission, 4.3.1.2. Meet a standard, 8.3.7.7. Right, proper, 8.1.3.1. Many, much, 9.3.1.1. To a large degree**.

- Haumel** [hɑuməl] *n.m.* *Pl:* **Haumels**. een utjeschnädnet Schop - castrated male sheep; vedder; wither. *Category:* **1.3.3.1. Dry, 1.5.6. Growth of plants.**
- Haundel** [hɑundəl] *n.m.* *Pl:* **Haundels**. een Priess beräden, betolen un sikj waut tooieejnen; een Tusch - business transaction; deal; bargain; trade commerce. *Category:* **4.7.8.1. Covenant, 6.8.4.3.2. Cheap, 6.8.4.4. Bargain.**
- haundlen** [hɑundlən] *v.w.* schachren; Priess beräden toom waut kjeepen - deal; transact business. *Category:* **4.7.8.1. Covenant.**
- Haundeldriewa** [hɑundeldrivɛ] *n.m.* *Pl:* **Haundeldriewasch**. de Hendla; de Schacha; eena dee väl kjaft un vekjaft - dealer; trader; merchant; salesman. *Category:* **6.6. Occupation, 6.9.4. Commerce, 6.9.3. Marketing, 6.8.4.8. Store, marketplace.**
- Haundelsjesalschoft** [hɑundelsjɛzɑ:lʃɔft] *n.f.* *Pl:* **Haundelsjesalschoften**. een Jeschaft dee bie de Rejierunk enjeschräwen es; een Grupp Jeschafta dee toopoabeiden ooda eenen Wieet haben - company; partnership; corporation. *Category:* **4.2.1.7. Crowd, group, 4.2.1.8. Organization, 6.9. Business organization, 9.5.2.2. With, be with, 4.1. Relationships, 4.1.2.1. Working relationship, 4.3.4.3. Cooperate with, 7.5.2. Join, attach.**
- Haundelslied** [hɑundelsli:d] *n.pl.* Lied dee haundlen; Hendla - traders.
- Haundelsmaun** [hɑundelsmɑun] *n.m.* *Pl:* **Haundelsmana**. een Hendla, eena dee Sachen vekjaft - trader; merchant; salesman. *Category:* **6.6. Occupation, 6.9.4. Commerce, 6.9.3. Marketing, 6.8.4.8. Store, marketplace.**
- haundelsoatich** [hɑundelsɔatɪç] *adj.* soo aus biem haundlen; jeschaftlich - mercantile. *Category:* **6.9.3. Marketing.**
- Haundelsplauz** [hɑundelsplɑuz] *n.m.* *Pl:* **Haundelsplaza**. de Städ wua jehaundelt woat - mart; market place.
- Haundelsviedel** [hɑundelsfi:dəl] *n.n.* *Pl:* **Haundelsviedels**. de Jäajent enne Staut wua väl Hendla sent - business section.
- Haundelswoa** [hɑundelsvɔɑ] *n.n.* Woa toom vekjeepen ooda haundlen; Sachen dee toom vekjeepen sent- wares; items for sale. *Category:* **9.1.3. Thing.**
- Haundlunk** [hɑundlʊŋk] *n.f.* *Pl:* **Haundlungen**. de Oat woo waut jehaundelt ooda beddeent woat - deal. *Category:* **4.7.8.1. Covenant.**
- Haunduak** [hɑunduæk] *n.n.* *Pl:* **Haundieekja**. een Stekj Zeich daut je'ieejent es toom Henj ooda aundre Dinja aufdreejen - towel. *Category:* **5.6.2. Bathe.**
- Haunschkje** [hɑunʃcɛ] *n.f.* *Pl:* -. waut eena äware Haunt trakjt toom de Henj woam hoolen - glove; mitten; gauntlet. *Category:* **5.3.2. Women's clothing.**
- Haunsworscht** [hɑunsvɔʃt] *n.m.* *Pl:* -. eena dee sikj aunjezubbt haft un frauzich jeforwen es toom Faksen driewen - clown. *Category:* **4.2.8. Humor.**
- Haunt** [hɑunt] *n.f.* *Pl:* **Henj**. *Dim.:* **Hauntje (Henjkjes)**. daut Poat aum Kjarpa aum Enj Oarm, met fief Finjasch; daut waut aum Hauntjelenkj es - hand. *Category:* **2.1.3.1. Arm, 4.2.6.1.1. Card game.**
- Hauntbewäajunk** [hɑuntbɛvɛajʊŋk] *n.f.* *Pl:* **Hauntbewäajungen**. de Haunt opphäwen toom een Tieekjen jäwen; eenem siene Haunt wiesen aus een Gruss biem vebie foaren - gesture.
- Hauntbreet** [hɑuntbrɛ:t] *n.f.* *Pl:* -. de Breed von eene Haunt; onjefää 2-3 Zoll - handbreadth.
- Hauntbuak** [hɑuntbuæk] *n.n.* *Pl:* **Hauntbieekja**. een kijlienet Buak met jewesse Väaschreften - handbook; manual.
- haundtrekjen** [hɑundtrɛcən] *v.w.* hauntieren, twee Menschen sikj jäajensiedich de rajchte Haunt rieekjen un toopfoten - handclasp.
- Hauntflint** [hɑuntflɪnt] *n.f.* *Pl:* **Hauntflinten**. een Scheetiesa ooda Flint dee en eene Haunt to hoolen jeit - pistol. *Category:* **4.8.3.7. Weapon, shoot.**
- hauntieren** [hɑuntiriən] *v.w.* enne Henj haben un waut doamet doonen; waut räajlen ooda en Ordnunk hoolen; leiden - handle; manipulate. *Category:* **6.7.8. Parts of tools, 7.3.4. Handle something, 3.3.3.6. Control, 4.3.4.4.2. Use a person, 6.1.2.2. Use.**
- Hauntierunk** [hɑuntiriʊŋk] *n.f.* *Variant:* **Hauntierinj**. de Toostaunt von waut leiden; de Toostaunt von waut met de Henj oabeiden - handling of; occupation. *Category:* **6.6. Occupation.**
- Hauntiesas** [hɑuntisɛ] *n.n.* *Pl:* **Hauntiesasch**. *Variant:* **Hauntjespaun**. een Jespaun fa Vebrääkja; een Jespaun toom eenen Mensch siene Henj toopbinjen - manacle; handcuff. *Category:* **6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach, 4.6.6.1.1. Arrest, 7.2.6.2. Prevent from moving.**
- Hauntjelenkj** [hɑuncɛlɛŋc] *n.n.* *Pl:* **Hauntjelenkja**. daut Jelenkj tweschen Haunt un Oarm - wrist. *Category:* **2.1.3.1. Arm.**
- Hauntjelt** [hɑuncɛlt] *n.n.* *Pl:* **Hauntjelda**. Fupjejelt; Jelt waut eena bie sikj drajcht - cash. *Category:* **6.8.6. Money.**
- Hauntjemenj** [hɑuncɛmɛŋ] *n.f.* Striedarie; Jerauz - confrontation. *Category:* **4.8.2. Fight, 4.8.2.6. Riot.**
- Hauntjespaun** [hɑuncɛspɑun] *n.n.* Hauntiesas; twee iesane Kjlamen, dee met eene korte Kjäd toopjehoakt sent, dee bie eenen Vebrääkja rom de Hauntjelenkja jeschnalt woaren toom däm hoolen - hand cuffs. *See:* **Hauntiesas.**
- Hauntjreff** [hɑuntjɛf] *n.f.* een enpaken; opp eenen jewessen Wajch hoolen - technique; flare; knack; handgrip; grip. *Category:* **6.1.2. Method, 5.5. Fire, 8.3.3.1.1. Light source, 7.3.4.4. Hold, 7.5.2.2. Stick together, 8.6. Parts**

**of things.**

- Hauntlanga** [hɔuntla:ŋʌ] *n.m. Pl: Hauntlangasch.* eena däm siene Oabeit es die Sachen to rieekjen - gofer; helper. *Category: 4.3.4.2. Help.*
- Hauntmäl** [hɔuntme:l] *n.f. Pl: Hauntmälen.* eene Mäl dee bie Haunt jedreit woat; Jereetschoft toom bie Haunt waut fien molen - handmill.
- Hauntoabeida** [hɔuntoabeidʌ] *n.m. Pl: -.* eena dee utschaufft un bie de Stund betolt kjricht; eena dee fa een Loon schaufft - day labourer.
- Hauntoabeit** [hɔuntoabeit] *n.f. Pl: Hauntoabeiten.* de Oabeit dee eena mete Haunt deit - handiwork; handicraft; daywork.
- hauntrieren** [hɔuntrirən] *v.w.* eena dän aundren enne Haunt foten biem bejreessen - shake hands. *Category: 3.5.1.4.3. Greet.*
- Hauntsans** [hɔuntsɑ:ns] *n.f. Pl: Hauntsansen.* Sans; een langet schoapet Massa aum enj von een Stock toom Grauss schnieden ooda sansen - scythe. *See: Sans. Category: 6.2.4.1. Cut grass.*
- Hauntschreff** [hɔuntʃrɛft] *n.f. Pl: Hauntschrefften.* eenem siene Oat von schriewen; bie Haunt jeschrävne Wieed - handwriting; cursive writing; script.
- Hauntsoag** [hɔuntʃɔɔg] *n.f. Pl: Hauntsoagen.* eene Soag dee eena met eene Haunt hauntieet - handsaw; saw. *Category: 6.6.3.1. Lumbering, 6.7.1. Cutting tool.*
- Hauntspäldinkj** [hɔuntspe:ldɪŋc] *n.n. Pl: Hauntspäldinja.* Trakjharmonie; een Instrument toom Musikj moaken - accordion; concertina.
- Haunttausch** [hɔuntʃɔʊf] *n.f. Pl: Haunttauschen.* eene Tausch; eene Tausch dee eena enne Haunt drajcht fa perseenliche Sachen dee eenem fälen - handbag; purse. *Category: 6.7.7.1. Bag.*
- Hauntua** [hɔuntua] *n.f. Pl: Hauntuaren.* Oarm Ua; eene Klock dee aum Oarm jedroacht woat - wrist watch.
- Hauntvoll** [hɔuntfɔl] *n.f. Pl: -.* de Mot dee eena en eene Haunt hoolen kaun; een Deel; eene Oppgow dee schwoa to doonen es - handful. **Eene Hauntvoll Mäl woat dän Dieech nich hoat moaken.** One handful of flour will not make the dough hard. *Category: 8.2.5.1. Big container, volume.*
- Hauntwoakj** [hɔuntvɔac] *n.n. Pl: Hauntwoakjen.* Hauntoabeid; Oabeit met de Henj; Oabeit bie dee eena sikj waut vedeent - handiwork; crafts.
- Hauntwoasajarie** [hɔuntvɔaza:ja:ri] *n.f. Pl: Hauntwoasajarieen.* eene Woasajarie dee de Tookunft vesprakjt doano aus daut bennaschte von eenem siene Haunt lat; de Gloowen daut eene kaun em verut waut sajen doano aus eenem siene Haunt von bennen lat - palmistry. *Category: 4.9.4.7. Omen, divination.*
- Haups** *n.m. Pl: -.* waut eena opp eemol em Mul nemt; eene Gaufel ooda een Läpel voll - gulp; bite; spoonful.
- haupsen** [hɔupsən] *v.w.* haustich met daut Mul toofoaren; schnaksen - bite. *Category: 2.1.1.5. Tooth, 2.5.3. Injure, 2.5.3.2. Poison, 5.2.2.1. Bite, chew.*
- Haupt** [hɔupt] *n.n. Pl: Heipta.* Kopp; daut woat meist emma aus Väasilb jebrukt toom aunwiesen daut de Sach daut wichtichste es, soo aus Hauptstaut, Haupträd - head; main. *Category: 1.5.5. Parts of a plant, 1.6.2. Parts of an animal, 2.1.1. Head, 8.6.7. End, point.*
- Hauptgauss** [hɔuptgɔʊs] *n.f. Pl: Hauptgaussen.* de wichtichste Gauss; de drokste ooda rikjste Gauss en eene Staut - main street; thoroughfare. *Category: 6.5.4.1. Road.*
- Hauptlienje** [hɔuptliɲe] *n.f. Pl: Hauptlienjes.* de wichtichsta Wajch derch eene Jäajent - trunk line; main line.
- Hauptmaun** [hɔuptmɔʊn] *n.m. Pl: Hauptmana.* eena dee een aunjestaldet Aumt äwa Soldoten haft - captain. *Category: 4.2.6.2. Sports, 4.5.1. Person in authority, 4.8.3.6.4. Soldier, 7.2.4.2.1. Boat.*
- Hauptpersoon** [hɔuptpɛ:rsɔʊn] *n.f. Pl: Hauptpersoonen.* de wichtichsta Mensch en eene jewesse Grupp- principal character.
- Hauptpunkt** [hɔuptpʊŋkt] *n.m. Pl: Hauptpunkta.* de wichtichsta Jedanken en waut - summary; gist. *Category: 3.5.1.2.7. Summarize.*
- Haupträajel** [hɔuptrɛajəl] *n.f. Pl: Haupträajlen.* de wichtichste Rääjel - main principle.
- Haupträdna** [hɔuptre:dna] *n.m. Pl: -.* dee wää opp een Fast de lenjste ooda de wichtichste Räd helt - guest speaker.
- Hauptsach** [hɔuptsa:χ] *n.f. Pl: Hauptsachen.* daut Wichtichste - primary thing.
- Hauptschlätel** [hɔuptʃle:təl] *n.m. Pl: Hauptschlätels.* een Schlätel dee aule Däären en een Jebied kaun opmoaken wan aundre Schlätels mau eene Dää opmoaken kjennen - master key.
- hauptsechlich** [hɔuptsɛçliç] *adv.* toom jratsten Deel, meist blooss - primarily; chiefly; mainly. *Category: 8.1.5.4. Most, almost all.*
- Hauptstaut** [hɔuptstɔʊt] *n.f. Pl: Hauptstäda.* de Staut em Launt wua de Rejierungsmana toopkomen un schaufen - capital; city. *Category: 4.6. Government, 4.6.7.2. City.*

- Hauptwartzel** [hɔʊptva:ɪtəl] *n.f. Pl: Hauptwartlen.* eene Plaunt dee eene dikje Wartel haft soo aus Jalmäären ooda Beeten - tap root.
- Hauptwoa** [hɔʊptvoa] *n.f.* daut wichtichste Haundelswoa en een Jeschaft ooda eene Jääjent - staple. *Category: 5.2.3. Types of food, 6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach.*
- Hauptwuat** [hɔʊptvʉæt] *n.n. Pl: Hauptwiedeeda.* een Wuat daut een Dinkj ooda eene Sach betieekjent, tB: de Dakj, de Tiet, de Famielje; see uk Tietwuat un leejenschoftswuat - noun. *Category: 9. Grammar.*
- Hauptzol** [hɔʊptso:l] *n.f. Pl: Hauptzolen.* een Numma; eene Kardinalzol, soo aus sikj daut von eene Ordnungszol unjascheeden deit - cardinal number.
- Hauselnät** *n.f. Pl: -.* eene nate runde Nät - hazelnut.
- Hausp** [hɔʊsp] *n.f. Pl: Hauspen.* een Noagel en de Form von een 'u' toom een Drot aunnoaglen - staple; hasp. *Category: 5.2.3. Types of food, 6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach.*
- Hauspel** [hɔʊspəl] *n.f. Pl: Hausplen.* de groote Flääjel väären aun Jereetschoft toom Jeträajd heiwen, daut secha moakt daut et Jeträajd em Jereetschoft nenfelt - binder reel; swather reel; windmill wing; windlass.
- Hauss** [hɔʊs] *n.m.* Oaja; daut Jefeel daut eena to eenen Fient haft, ooda eenem däm eena nich vejäwen kaun - hatred. *Category: 3.4.2.1.2. Hate, detest, 4.3.3.1. Hate, ill will.*
- haussen** [hɔʊsən] *v.w.* ve'oajat sennen; wäm schljachtet wenschen - hate. *Category: 3.4.2.1.2. Hate, detest, 4.3.2.1. Despise someone, 4.3.3.1. Hate, ill will.*
- Hauselnät** [hɔʊsɛlnɛ:t] *n.f. Pl: -.* eene Sort Nät - hazelnut. *Category: 1.5.1. Tree.*
- Haust** [hɔʊst] *n.f.* bos, Jeschwindichkjeit - haste. *Category: 8.4.8.1. Quick.*
- haustich** [hɔʊstɪç] *adj.* schwind; met een Tekjs; sikj nich Tiet loten; bott - suddenly; hastily; quickly; abruptly. *See: bott. Category: 8.4.8.1. Quick, 8.4.6.4.4. Immediately, 9.2.2. Adverbs, 8.4.8.3. Sudden.*
- Häw** [he:v] *n.f. Pl: Häwen.* waut eena em Dieech brukt daut et oppgonen saut; eene Sort Läwen von de Pilz Famielje - yeast; it is also the plural of Hoff. *Category: 1.5.4. Moss, fungus, algae, 5.2.3.3.4. Leaven, 5.2.3.7.1. Alcohol preparation.*
- häwen** [he:vən] *v.s.* waut enne Hecht bewääjen - lift. *Category: 6.5.2.8. Floor, story, 7.3.2.4. Lift.*
- Häwaum** [he:vɔʊm] *n.f. Pl: Häwaumen.* *Variant: Häbaum; Häbame.* Weemutta; eene Fru dee aundre Frues bie de Jeburt halp - midwife. *Category: 2.5.7.1. Doctor, nurse, 2.6.3.5. Help to give birth, 6.6. Occupation.*
- Häwel** [he:vəl] *n.m. Pl: Häwels.* een Bumeista sien Jereetschoft toom Holt glaut schnieden ooda en sea denne Schelwa denna schnieden - carpenters' plane.
- häwlen** [he:vɛlən] *v.w.* met eenen Häwel een Brat glaut moaken ooda denna moaken - plane. *Category: 7.2.4.3. Fly, 8.3.1.3.1. Flat.*
- Häwelbenkj** [he:vɛlbɛŋkɪ] *n.f. Pl: Häwelbenkjen.* een Descha siene Oabeitsbenkj; de Desch opp däm een Descha oabeit - carpenters' bench.
- Häwelspoon** [he:vɛlspɔʊn] *n.n. Pl: Häwelspeena.* de Spoon dee een Häwel moakt; de denne Stekja Holt dee biem häwlen oppe Flua faulen - wood shavings.
- häwich** [he:viç] *adj.* soo aus Häw en Jeschmak ooda leejenschoften - yeasty.
- Häwmenjsel** [he:vmɛŋsɛl] *n.n. Pl: Häwmenjsels.* een Menjsel von Häw un woamet Wota, daut dan met Mäl toopjerieet woat toom Broot baken - bread starter.
- Häwopfa** [he:vɔpfa] *n.n. Pl: Häwopfasch.* een besodret Opfa em Oolen Tastament, wua daut Opfa no Gott jehowen wort - swing offering.
- Hea** *See main entry: Heea.*
- Hebräa** [hebrɛa] *n.m. Pl: -.* noch een Nomen fa eenen Israelit em Oolen Tastament - Hebrew person.
- hebräisch** [hebre:ɪ] *adj.* soo aus bie de Hebräa; en de Sproak von de Hebräa - Hebrew. *Category: 2.6.4.5. Old person, 8.4.6.5.2. Old, not young, 8.4.6.5.4. Old, not new, 4.9.7.6. Judaism.*
- Hebron** [hebro:n] *n.n.* eene Staut en Israel, un uk en aundre Lenda - Hebron.
- hecha** *See main entry: huach.*
- hechstens** [heçstɛns] *adv.* nich mea aus; oppet mieeschte - at the most. *Category: 8.1.4.1. Less.*
- Hecht** [heçt] *n.f. Pl: Hechten.* de Mot von unjen bat bowen - height; altitude. *Category: 8.2.2.2. Tall, 8.2.6.3. High.*
- Hedd** [hɛd] *n.m. Pl: Hedds.* daut Dakjsel von een Moota, daut de Pistons bedakjt - head. *Category: 1.5.5. Parts of a plant, 1.6.2. Parts of an animal, 2.1.1. Head, 8.6.7. End, point.*
- Hee** *n.m. Pl: Heeen.* een maunsoatja von een Jeschljacht - male.
- hee** [hɛɪ] *pron.* de Maunsmensch - he. *Category: 9.2.3. Pronouns.*



- Heea** [hɛɪɐ] *exclam.* *Variant:* **Hea**. eene eefache Aunrâdsform fa eenem met dâm eena rât - term of endearment between spouses.
- heeden** [hɛɪdɛn] *v.w.* no daut Vee oppe Weid opppaussen - herd; forbear; beware. *Category:* **6.3.2. Tend herds in fields, 6.4.6. Things done to animals, 4.3.6. Self-controlled, 3.1.2.1. Alert, 3.2.1.1. Think about.**
- heeflich** [hɛɪflɪç] *adj.* met Respakjt un Aunerckjanunk - polite; courteous; urbane; respectful. *Category:* **4.3.1.2. Meet a standard, 4.3.7. Polite, 4.5.5. Honor.**
- Heeflichkjeit** [hɛɪflɪççɛit] *n.f.* de Oat von wâm respakjtvoll aunrâden, dan sajcht eena nich 'du' oba 'jie' - courtesy; deference; politeness. *Category:* **4.3.4. Do good to, 4.3.7. Polite.**
- Heeflichkjeitsform** [hɛɪflɪççɛitsfɔrm] *n.f.* *Pl:* **Heeflichkjeitsformen**. de Form en dee eena eenen je'ieeden Mensch aunrât - formal address.
- Heeft** [hɛɪft] *n.n.* *Pl:* **Heefta**. Komst waust em Goaden en Heefta - head; head of cabbage. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant, 1.6.2. Parts of an animal, 2.1.1. Head, 8.6.7. End, point.**
- heejânsch** [hɛɪjɛ:nʃ] *adj.* met sea krakjte Rennlichkjeit; soone Rennlichkjeit aus em Hospitol - hygienic.
- Heel** [hɛɪl] *n.f.* *Pl:* **Heelen**. een Loch aum Eewa ooda enne leed wua eena nenkrupen ooda gonon kaun - cave; cavern. *Category:* **1.2.1.5. Underground.**
- heel** [hɛɪl] *adj.* jesunt; gauns; veholt - healed.
- heelen** [hɛɪlɛn] *v.w.* jesunt woaren; bâta woaren von Krankheit ooda Wunden - heal. *Category:* **2.5.1.1. Recover from sickness, 2.5.7. Treat disease.**
- Heelaunstault** [hɛɪlɔunstɔult] *n.f.* *Pl:* **Heelaunstalten**. Hospitol; eene Stâd wua kranke Menschen Rot un Flâaj sieekjen toom jesunt woaren - healing institution; sanatorium.
- heelent** [hɛɪlɛnt] *adj.* soont waut doa heelt - healing. *Category:* **2.5.7. Treat disease.**
- Heelkonst** [hɛɪlkɔnst] *n.f.* eene Oat Rot fa Krankheiten; een medizienischet Vestentniss - therapeutics.
- Heelmeddel** [hɛɪlmɛdɛl] *n.n.* *Pl:* -. Medizien; Meddel toom waut veheelen halpen - medicine; remedy. *Category:* **2.5.7.2. Medicine, 2.5.7. Treat disease, 8.3.7.6. Improve.**
- Heelopfa** [hɛɪlɔpfɐ] *n.n.* *Pl:* **Heelopfasch**. een Opfa daut wâm halpen saul toom jesunt woaren - healing offering.
- heelsom** [hɛɪlso:m] *adj.* waut doa halpt toom heelen - healing. *Category:* **2.5.7. Treat disease.**
- Heelungswunda** [hɛɪlɔŋsvɔndɐ] *n.n.* *Pl:* -. een wundaboaret veheelen; wan derch een Wunda jeheelt woat - miracle cure.
- Heem** [hɛɪm] *n.f.* *Pl:* **Heems**. een Stekj aum Kolla von een Sâl; Pieetskolla - hame; harness collar.
- heemlich** [hɛɪmlɪç] *adj.* mootwellens von aundre wajchjehoolen; plietsch - secretly; stealthily; furtively; clandestinely; surreptitiously.
- Heemlichkjeit** [hɛɪmlɪççɛit] *n.f.* daut waut jeheem es; de Toostaunt von stelljehoolen sennen - privacy; secrecy; secret; stealth. *Category:* **4.1.6.3. Alone, 3.2.3.3. Secret, 3.5.1.5.3. Hide your thoughts, 7.6. Hide, 4.1.6.5. Private, public.**
- Heena** *See main entry: Han.*
- Heenabroden** [hɛɪna:bro:dɛn] *n.m.* *Pl:* **Heenabrodes**. eene Kost von eene jebrodne Han ooda Hon - fried chicken; chicken roast. *Category:* **5.2.3.4. Prepared food.**
- Heenafleesch** [hɛɪna:flɛɪʃ] *n.n.* daut Fleesch von Heena un Hons; daut witte un daut brune Fleesch von Heena - chicken flesh.
- Heenafloak** [hɛɪna:flɔak] *n.f.* *Pl:* **Heenafloaken**. eene Floak fa Heena; een Jestal em Heenastaul wua de Heena kjennen oppkrupen - hen roost; chicken roost.
- Heenafoarma** [hɛɪna:fɔarmɐ] *n.m.* *Pl:* **Heenafoarmasch**. een Heenabua; een Foarma dee eene groote Hâad Heena haft toom buaren - chicken farmer.
- Heenamest** [hɛɪna:mɛst] *n.n.* Mest von Heena - chicken dung.
- Heena'oaft** [hɛɪna:'ɔaft] *n.f.* *Pl:* **Heena'oaften**. een Sort Oaften, jalblich, met waut kunn no een Schnowel loten - chick pea.
- Heenastaul** [hɛɪna:stɔʃ] *n.m.* *Pl:* **Heenastauls**. een Staul fa Heena; een Jebied fa Heena - henhouse; chicken barn. *Category:* **6.3.6.1. Chicken.**
- Heenasupp** [hɛɪna:zɔp] *n.f.* *Pl:* **Heenasuppen**. de Supp von Heenafleesch - chicken soup.
- Heena'uag** [hɛɪna:'ɔuɔɔ] *n.n.* *Pl:* **Heena'uagen**. schlemsje hoade Hut oppem Kjnechel vonne Tee - corn (on the foot).
- Heenavee** [hɛɪna:fɛ'ə] *n.pl.* aule tome Vâajel toop, soo aus Heena, Kunen, Enten, usw. - fowl. *Category:* **1.6.1.2. Bird.**
- heenisch** [hɛɪnɪʃ] *adj.* met veachten; spettisch - sneering.
- heesch** [hɛɪʃ] *adj.* soo aus eene Stemm dee nich kloa es, tB. wan eena vekjilt es - hoarse. *Category:* **3.5.1.1. Voice.**

- heet** [hɛɪt] *adj.* voll Hett; sea woam; oppjehett; Jääjendeel von kolt - hot; torrid; fervent. *Category: 1.1.3. Weather, 2.3.3. Taste, 8.3.4. Hot, 3.4.1.4.2. Enthusiastic.*
- heeten** [hɛɪtən] *v.w.* eenen Nomen haben - be called. **Ekj wull weeten woo hee heet, oba kjeena wist sienen Nomen.** I wanted to know what he was called, but no one knew his name.
- Heft** [hɛft] *n.n. Pl: Hefta.* een Schiela ooda Schriewa sien Buak toom bennen schriewen; Bläda von Papia dee toophoolen - scribbler; notebook.
- Hei** [hɛi] *n.n. Pl: -. dreejet Grauss toopjebrocht toom Vee foodren - hay. Category: 1.5.3. Grass, herb, vine, 6.2.1.5. Growing grass.*
- Hei'arnt** [hɛi'ʔa:unt] *n.f. Pl: Hei'arnten.* de Arnt von Hei; daut Hei daut en eene Somma toopjebrocht woat - hay crop.
- Heibaks** [hɛiba:ks] *n.m. Pl: Heibaksen.* een Woagen toom Hei ooda Goawen fieren - hay rack.
- Heibän** [hɛibe:n] *n.m. Pl: Heibäns.* daut tweede Stock von een Staul wua Hei jespikjat woat - hayloft.
- Heichel** [hɛiχəl] *n.m.* een väaschmäaren; een väamoaken waut nich soo es - hypocrisy. *Category: 4.3.5.6. Hypocrite, 4.9.9. Irreligion.*
- heichlen** [hɛiχlən] *v.w.* eenem waut väamoaken waut nich soo es; eenen Endruck moaken dee nich soo es- prevaricate.
- Heichla** [hɛiχlɑ] *n.m. Pl: -. eena dee nich de Woarheit sajcht; eena dee eenem hinjat Licht fieet - prevaricator.*
- heichlarisch** [hɛiχla:riʃ] *adj.* soo aus wan jeheichelt woat - with prevarication. *Category: 4.3.5.1. Dishonest.*
- heichlent** [hɛiχlɛnt] *adj.* soo daut de Woarheit nich rutkjemt; met waut väaschmäaren - deceiving. *Category: 4.3.5.5. Deceive, 3.5.1.3. True.*
- heichlich** [hɛiχliç] *adj.* met väamoaken ooda väaschmäaren; met eenen faulschen Endruck - false-fronted; hypocritical.
- Heid** [hɛid] *n.m. Pl: Heiden.* een nich-Jud; eena von een nich-Christlichen Gloowen - heathen. *Category: 4.9.9. Irreligion.*
- Heidelbää** [hɛidɛlbɛa] *n.f. Pl: Heidelbäären.* eene bleiwe Bää von een haulwet bat een Zentimeeta em Derchmäta; eene Bleiwbää - blueberry. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.2. Food from fruit.*
- Heideldeis** [hɛidɛldɛis] *n.m.* een derchenaunda; een Wirwoa - jumble. *Category: 7.5.4.2. Tangle.*
- Heideldeiss** [hɛidɛldɛis] *n.m.* een Derchenaunda; een orriemscha Toostaunt - confusion. *Category: 3.4.2.5. Confused, 4.3.6.4. Mistake.*
- Heidentum** [hɛidentym] *n.n.* aule Velkja toop dee nich Christen sent - heathenism; paganism. *Category: 4.9.7. Religious organization, 4.9.7.7. Animism, 4.9.9. Irreligion.*
- Heidraulikj** [hɛidrɔulɪç] *n.f. Pl: Heidraulikjen.* eene Enrechtunk met jepomptet Schmäa toom eenen Piston lenja un kjarta moaken un doamet Jereetschoft opphäwen - hydraulic machinery.
- Heieedzh** [hɛiɛɪdʒ] *n.f. Pl: Heieedzhen.* Kjrebb; Foodatroch fa Vee - hay trough.
- Hei'eifst** [hɛi'ʔɛifst] *n.m. Variant: Hei'aust.* de Tiet toom Hei moaken - hay crop; hay harvest.
- Heifeeda** [hɛifɛɪdɑ] *n.n. Pl: Heifeedasch.* eene Fua Hei; een Woagen voll Hei - load of hay.
- Heifesch** [hɛifeʃ] *n.m. Pl: -. eene groote Sort Fesch dee Fleesch fräten - shark. Category: 1.6.1.6. Shark, ray.*
- Heiforkj** [hɛifɔɪç] *n.f. Pl: Heiforkjen.* eene Forkj toom Hei schmieten - hay fork; pitch fork.
- Heihupen** [hɛihypən] *n.m. Pl: Heihupes.* een Hupen Hei; een Klompen Hei daut soo besorcht es daut et nich enrääjent - haystack. *Category: 6.2.6.4. Store the harvest.*
- Heikoppitz** [hɛikɔpɪts] *n.f. Pl: Heikoppitzen.* Heihupen; een Klompen Hei - hayrick; haycock.
- Heil** [hɛil] *n.n. Pl: -. Evangelium; de Norecht von woo eena seelich woat - health; welfare. Category: 2.5. Healthy, 4.4.1. Prosperity, 4.4.4.4. Save from trouble.*
- Heilant** [hɛila:nt] *n.m.* Jesus, dee daut Heil brinj - Saviour; Redeemer.
- heilich** [hɛiliç] *adj.* soo aus Gott es - holy; sacrosanct. *Category: 4.3.1. Good, moral, 4.9.5.8. Dedicate to religious use.*
- Heilichkeit** [hɛiliçkɛit] *n.f.* de Toostaunt de rein un heilich es fa Gott; de Toostaunt von Gott dee aules kaun un kjeen Fäla moakt - holiness. *Category: 4.3.1. Good, moral.*
- Heilichtum** [hɛiliçtym] *n.n. Pl: Heilichtums.* de Städ (em Oolen Tastament) dee heilich es; de Tempel - sanctity.
- heiljen** [hɛiɛn] *v.w.* heilich moaken; soo moaken daut Gott daut jefelt; ensääjnen; em Oolen Tastament worden Sachen jeheilicht, ooda heilich jemoakt met eene besondere Zeremonie vom Priesta - sanctify. *See: heilich moaken. Category: 4.9.5.7. Salvation, 4.9.5.8. Dedicate to religious use.*
- Heilja** [hɛiɛn] *n.m. Pl: Heilje.* eena dee heilich es; eena däm Gott jeheilicht haft - saint. *Category: 4.3.1. Good, moral, 4.9.7.1. Religious person.*
- Heilje Dree Kjennichs** [hɛiɛ drɛi cɛɪniçs] *n.ph.* daut Fast aum sasten Jaunewoa fa de Weise Mana dee vom Oosten kjeemen daut Jesus Kjint auntobäden - epiphany.
- Heilje Schreft** [hɛiɛ ʃrɛft] *n.f. Pl: Heilje Schreften.* de Bibel; Gotteswuat - Holy Writ; Holy Scriptures.

- Heiljunk** [heiʎʊŋk] *n.f.* *Pl:* **Heiljungen**. de Prozass von heilich woaren; de Zerremonie toom waut heiljen - sanctification. *Category:* **4.3.1. Good, moral.**
- heillooss** [heiləʊs] *adj.* goaschtrich; schljacht - wicked. *Category:* **4.3.1.1. Bad, immoral.**
- Heim** [heim] *n.n.* *Pl:* **Heima; Heims**. een Tus; daut Jebied ooda de Hoff wua eena tus es - home. *Category:* **6.5.1.1. House.**
- Heimstääd** [heimste:d] *n.f.* *Pl:* **Heimstädten**. de Städ ooda Hoff wua eena oppjewossen es - homestead. *Category:* **6.5.1.1. House.**
- Heipiep** *See main entry: Heiwpiep.*
- Heireep** [heireəp] *n.f.* *Pl:* **Heireepen**. de Behelta von wonen Pieed Hei fräten - steel cage from which horses can pluck hay.
- Heirekj** [heirec] *n.n.* *Pl:* **Heirekjs**. een Hei Woagen; een plauta Woagen met een Jereft opp jieda Enj - hay wagon.
- Heischien** [heifjin] *n.f.* *Pl:* **Heischienen**. de Rum wua Hei jespikjat woat; de Schien wua Hei jehoolen woat - hay barn.
- Heischlach** [heifla:χ] *n.m.* *Pl:* **Heischläaj**. Heistap; een Flekj toom Hei moaken - hay meadow.
- Heischlap** [heifla:p] *n.f.* *Pl:* **Heischlapan**. Jereetschoft toom Hei toopbrinjen - haysweep used to drag together hay into piles or stacks.
- Heischlenj** [heiflen] *n.f.* *Pl:* **Heischlenjen**. eene Schlenj toom Hei oppem Heibän häwen met Strenj - hay-sling.
- Heischrakj** [heifra:c] *n.f.* *Pl:* **Heischrakjen**. Grausshoppa - grasshopper; locust. *Category:* **1.6.1.7. Insect, 1.5.1. Tree, 5.2.3.2. Food from animals.**
- Heispodem** [heispo:dəm] *n.m.* *Pl:* **Heispodems**. daut Unjamul von een jeschlachtet Schwien; Jereetschoft toom Hei vom Heihupen loossschnieden - jaw of a slaughtered hog; spade designed to cut hay from a haystack.
- Heista** [heista] *n.m.* *Pl:* **Heistasch**. een kloa bleiwet Voagel met een Hootje - blue jay; magpie. *Category:* **1.6.1.2. Bird.**
- heistakopp** [heista:kop] *adv.* äwakopp; omjefollen - head over heels.
- Heistap** [heista:p] *n.f.* *Pl:* **Heistapen**. Heischlach, een Flekj wua Hei jemoakt woat - meadow. *Category:* **1.2.1.3. Plain, plateau, 1.2.1.6. Forest, grassland, desert.**
- heita** [heit] *adj.* schaftich; äwadäl von Jesennunk - happy. *Category:* **3.4.1.2. Happy.**
- Heiw** [heiv] *n.m.* *Pl:* -. een Klopp, Schlach, jeschloagen woaren - swipe; chop; hit. *Category:* **6.8.9.1. Steal, 5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.8.3. Cut, 2.5.3. Injure, 6.7.2. Pounding tool, 7.7.1. Hit.**
- heiwēn** [heivən] *v.w.* chop.
- schlönen, soo aus met de Haunt ooda een Stock - hit with a hand or a stick.
  - aufschnieden, soo aus Grauss ooda Jeträajd - chop; hew; cut; mow. *Category:* **5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.8.3. Cut, 2.5.3. Injure, 5.4.3.4. Hairstyle, 5.4.3.5. Cut hair, 5.4.7. Care for the fingernails, 6.2.1.5.2. Growing tobacco, 6.2.1.5. Growing grass, 6.2.4.1. Cut grass.**
- Heiwklotz** [heivklots] *n.m.* *Pl:* **Heiwkjlaz**. een Klotz opp däm Heena un Hons de Kjap auffeheift woaren - chopping block. *Category:* **5.2.1.3. Cooking utensil.**
- Heiwpiep** [heivpip] *n.f.* *Pl:* **Heiwpiepen**. *Variant: Heipiep.* een Stekj Jereetschoft toom een Loch en Lada nenschlönen - steel punch; punch. *Category:* **2.5.3. Injure, 6.7.1.1. Poking tool, 7.7.1. Hit.**
- heiwtänich** [heivte:niç] *adj.* sassy.
- vewoacht un driest - sassy; sarcastic.
  - met de Tänen nich en eene feine Rieej - uneven teeth. *Category:* **4.3.7.1. Impolite, 3.5.1.8.3. Mock.**
- Heiza** [heits] *n.m.* *Pl:* **Heizasch**. Jereetschoft toom hetten; een Owen - heater. *Category:* **5.5.7. Fireplace, 8.3.4. Hot.**
- hekjren** [hæcrən] *v.w.* nich sea lud roaren un tweschenenn opphieren un wada roaren, un sikj nich beschwichten loten - sob. *Category:* **3.5.6.5. Cry, tear.**
- hekjrich** [hæcriç] *adj.* hielrich; soo aus met meist roaren - weepy. *Category:* **3.5.6.5. Cry, tear, 2.3.2.3. Types of sounds.**
- Hekjsenschoss** [hæcsənʃɔs] *n.m.* schoape ooda haustje Weedoag läacht em Rigjen - pang; sudden pain; sciatica; lumbago. *Category:* **2.5.6.1. Pain, 2.5.2. Disease.**
- Hekjsenschuss** [hæcsənʃʊs] *n.m.* haustje stääkjende Weedoag - stabbing pain back.
- Hekta** [hækt] *n.m.* *Pl:* -. een Flekj von een Kwadrot Kilomeeta - hectare. *Category:* **8.2.5. Big area.**
- Heljedach** [hɛlədə:χ] *n.m.* *Pl:* **Heljedoag**. een besondra Dach em Kjoakjenjoa, soo aus Wienachten, Oostren ooda Himmelfoat; een Dach aun däm de Rejierunk eenem daut Oabeiden aufsajcht un eena aunjekroacht woat toom aun eene besondre Sach denkjen - holiday. *Category:* **4.2.9. Holiday, 8.4.1.8. Special days, 2.4.5. Rest.**
- heljedoagsch** [hɛlədəɔg] *adj.* soon aus toom Heljedach - festive.
- Helje'owent** [hɛlə'ʔo:vənt] *n.m.* *Pl:* **Helje'owents**. de Owent, ooda de Dach, ver een Heljedach - festal eve.
- Help** [hɛlp] *n.f.* *Pl:* -. soont waut halpt - help; aid; assistance; auxiliary; succour. *Category:* **4.3.4.2. Help, 4.4.4. Respond to someone in trouble.**

**Helpa** *See main entry: Halpa.*

**Helpatietwuat** [hɛlpa:tɪtvuət] *n.n. Pl: Helpatietwied.* een Tietwuat daut met een aundret Tietwuat toop steit, tB: ekj kaun, mucht, woa, doaf, saul ooda mott setten - auxiliary verb.

**helplooss** *See main entry: halplooss.*

**Helt** [hɛlt] *n.m. Pl: Helten.* eena dee sikj brow un stoakj bewäsen haft - hero. *Category: 4.3.2. Admire someone, 4.4.3.1. Brave.*

**Heltabless** [hɛlta:bles] *n.m. Pl: Heltablessen.* eena dee sikj nich leicht väasajen lat; een leeenkopp; Domkopp - blockhead. *See: Domkopp. Category: 3.2.1.4. Stupid.*

**heltablessich** [hɛlta:blesɪç] *adj.* soo aus een Heltabless; hoatnakich; ieejenkoppich; soo daut dee sikj nich leicht leiden lat - blockhead. *Category: 3.2.1.4. Stupid.*

**heltana** [hɛlta:nɔ] *adj.* von Holt jemoakt; holtna - wooden. *Category: 6.6.3.2. Wood.*

**Heltschlorr** [hɛltʃlɔr] *n.f. Pl: Heltschlorren.* Holtschlorr; eene Schlorr von een Stekj Holt jemoakt - paten; wooden shoe; clog; home-made wooden shoes. *Category: 7.5.9.2. Fill, cover.*

**Hemmarieden** [hɛma:riðɛn] *n.pl.* Marieden; Pungels aune Moazh - hemorrhoids.

**Hempel** [hɛmpɛl] *n.m. Pl: Hempels.* een groota Klompen; een sea kjliena Boajch - hump.

**hendlen** [hɛndlɛn] *v.w.* hauntieren; wiedajäwen; enne Henj haben un met oabeiden - handle; manipulate. *Category: 6.7.8. Parts of tools, 7.3.4. Handle something, 3.3.3.6. Control, 4.3.4.4.2. Use a person, 6.1.2.2. Use.*

**hendich** [hɛndɪç] *adj.* toom Pauss; praktisch; behelplich - handy; convenient. *Category: 6.1.2.2.1. Useful, 8.2.6.2. Near, 8.3.7.7.2. Convenient.*

**Hendichkjeit** [hɛndɪçkɛit] *n.f. Pl: Hendichkjeiten.* de Toostaunt dee sea paussent ooda hendich es; een Jereetschoft ooda Enrechtunk dee waut leicht moakt - convenience. *Category: 5.2.1.3. Cooking utensil, 6.7.9. Machine, 2.3.5.1. Comfortable, 3.4.1.2.1. Relaxed, 4.4.4.2. Show sympathy, support.*

**Hendla** [hɛndlɔ] *n.m. Pl: Hendlasch.* een Haundelsmaun; eena dee Sachen toom vekjeepen haft - trader. *Category: 6.6. Occupation, 6.9.4. Commerce.*

**henjen** [hɛjɛn] *v.s.* bowen aun waut faust sennen un raufschoklen - hang. *Category: 4.7.7.4. Execute, 7.3.2.4.1. Hang.*

**Henjbad** [hɛjba:d] *n.n. Pl: Henjbaden.* een Bad von Strenj un Zeich daut opp jieda Enj opp een Hoaken henjt - hammock. *Category: 5.1.1.3. Bed.*

**Henjbrigj** [hɛjbrɪj] *n.f. Pl: Henjbrigjen.* eene Footbrigj opp Strenj dee tweschen twee Hoakes henjt - suspension bridge.

**henjent** [hɛjɛnt] *adj.* aum henjen; schoklent - suspended.

**henjflichtig** [hɛjflɪçtɪç] *adj.* onbeholpen; schljacht eefache Dinja doonen kjennen; nich hendich; bekjwiemt; derchjetraubt; vesusenjelt - bedraggled. *See: bekjwiemt; derchjetraubt; vesusenjelt. Category: 4.3.6.3. Untidy.*

**Henjlaump** [hɛjlbump] *n.f. Pl: Henjlaumpen.* eene Laump de vom Bän henjt - light fixture. *Category: 5.1. Household equipment.*

**henjopphäwen** [hɛjɔpɸe:vɛn] *v.s.* wälen; met de Haunt wiesen fa wäm eena wält - show of hands.

**henjopplajen** [hɛjɔpla:jɛn] *v.s.* met een Jebäd de Henj opp wäm lajen toom bestädjen ooda eenen Säajen jäwen - laying on hands.

**Henjopplajen** [hɛjɔpla:jɛn] *n.n.* eene Form von ensäajnen bie woont de Eltesta de Henj opp däm Kandidot lajcht fa daut Jebäd - laying on hands.

**Henjschlott** [hɛjʃlɔt] *n.n. Pl: Henjschlotts.* een Schlott daut nich enne Däa nenjebut es, daut kaun aunjekoppelt ooda metjedroacht - padlock. *Category: 6.7.5. Fastening tool.*

**Henjsel** [hɛjnsɛl] *n.n. Pl: Henjsels.* daut waut doa henjt; daut waut toophenjt - hanger; hanging decoration. *Category: 5.6.4. Wash clothes.*

**Henjspaunsel** [hɛjspɔunsɛl] *n.n. Pl: Henjspaunsels.* een Spaunsel toom wäm de Henj hinjarem Rigjen toop schluten - manacles; handcuffs. *Category: 4.6.6.1. Police, 7.2.6.2. Prevent from moving.*

**hepkjeshoa** [hɛpɸɛshɔa] *adv.* sea afens, von Tiet; sea knaup; mau jrod - by a hairbreadth.

**herfa** [hɛɪfɔ] *adj.* sea driest, mootich, ooda omhäa - brazen. *Category: 3.4.2.2.1. Ashamed.*

**Hersch** [hɛɪʃ] *n.m. Pl: Herschen.* Ree - deer; hart; stag; reindeer. *Category: 1.6.1.1.3. Hoofed animals, 1.6.7. Male and female animals.*

**Herschfleesch** [hɛɪʃflɛɪʃ] *n.n.* Fleesch von een Hersch ooda Ree; Fleesch von een willet Tia - venison.

**Herschfoot** [hɛɪʃfɔʊt] *n.m. Pl: Herschfeet.* de Foot von een Hersch ooda Ree - foot of deer.

**Herschhieena** [hɛɪʃhiɛna] *n.pl.* de poa Hieena von een Hersch; een utjestopta Herschkopp met Hieena - deer horn; harts horn.

**Herschjacht** [hɛɪʃja:χt] *n.f. Pl: Herschjachten.* daut jäajren fa Hersch - deer hunt. *See: Reejacht.*



- Herschkoo** [hɛɪʃkəʊ] *n.f. Pl: Herschkjiej.* Reekoo - hind; doe; deer. *Category: 1.6.1.1.3. Hoofed animals, 1.6.7. Male and female animals.*
- Herschkopp** [hɛɪʃkɔp] *n.m. Pl: Herschkjap.* een utjestopta Kopp von een Hersch ooda Ree - deer head.
- Herschlada** [hɛɪʃla:dʌ] *n.n. Pl: Herschladasch.* daut Lada von een Hersch - deerskin; buckskin.
- hetskoppich** [hɛtskɔpɪç] *adj.* leicht doll ooda vedrisslich - hot headed. *Category: 3.4.2.3. Angry.*
- Hett** [hɛt] *n.f.* Woam; daut waut waut huach aun Groden moakt; waut een Fia aufjeft - heat. *Category: 5.5.5. What fires produce, 8.3.4. Hot.*
- hetten** [hɛtən] *v.w.* heet moaken; waut woam moaken; Hett jäwen - heat. *Category: 5.5.5. What fires produce, 8.3.4. Hot.*
- Hettarie** [hɛta:ri] *n.f. Pl: Hettarieen.* de Enrechtunk toom waut heet moaken; de Owen dee een Jebied woam hoolen saul - heating system.
- Hettinj** [hɛtɪŋ] *n.f. Pl: Hettinjen.* de Enrechtunk toom hetten; daut waut de Heitsa brent - heat supply.
- Hettowen** [hɛto:vən] *n.m. Pl: Hettowes.* een Owen toom een Hus hetten - furnace; heater. *Category: 5.5.7. Fireplace, 6.6.2.3. Working with metal, 6.6.2.5. Working with glass, 8.3.4. Hot.*
- Hettross** [hɛtrɔs] *n.n. Pl: Hettrossen.* daut Loch wua de Piep met heete Loft enne Stow nenkjemt - heat register.
- hetzich** [hɛtsɪç] *adj.* leicht vedrisslich ooda doll; hetskoppich - fervid; heated; passionate; sharp. *Category: 8.3.4. Hot, 3.4.2.3. Angry, 2.6.1.5. Romantic love, 3.4. Emotion, 1.2.2.2. Rock, 4.2.3.1. Compose music, 8.1.5.8. Exact, 8.3.2.3. Sharp.*
- hia** [hia] *adv.* opp dise Städ; nich doa - here; at this place. *Category: 8.5.1. Here, there.*
- hieren** [hiɪrən] *v.w.* waut mete Uaren venämen - hear. *Category: 2.1.1.2. Ear, 2.3.2. Hear.*
- hiahäa** [hiahea] *adv.* hia opptoo; en dise Rechtunk; hiahan - this way; hither; this place; towards us. *Category: 9.1.5. General adverbs, 8.5.1. Here, there.*
- hiahan** [hiaha:n] *adv.* hia opptoo; en dise Rechtunk - this way. *Category: 9.1.5. General adverbs.*
- hiamet** [hiamət] *adv.* met dit; opp disen Wajch; soo - herewith; hereby.
- hiarenn** [hiarən] *adv.* en dit - in this.
- hiarom** [hiaro:m] *adv.* en dise Jäajent; hia dichtbie - around here. *Category: 8.5.1. Here, there.*
- hiatoo** [hiatəʊ] *adv.* toop met; met toopjehieren - with; including. *Category: 9.6.1.5. But.*
- hieeja** [hiɛjʌ] *adj.* eena von hia; tusich - one here.
- hieenrich** [hiɛnrɪç] *adj.* met väl Hieena; soo aus een Huarn - quality of horns.
- Hieet** [hiɛt] *n.n. Pl: Hieets.* de Städ wua de Hett rut kjemt - grate. *Category: 5.2.1.2. Steps in food preparation, 5.5.7. Fireplace, 7.8.3. Cut.*
- Hieezh** [hiɛʒ] *n.f.* fien blädajet un fien sotjet Grauss ooda Jeträajd - millet. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.1. Food from seeds, 5.2.3.7.1. Alcohol preparation.*
- Hieezhbasseem** [hiɛʒba:səm] *n.m. Pl: Hieezhbassems.* een Basseem von Hieezh Stroo jemoakt - homemade broom.
- Hieezhgrul** [hiɛʒgryl] *n.f. Pl: Hieezhgrulen.* Voagelgrul; Goadengrul; een Jestal em Goaden toom Vääjel enjsten, enne Form von een Mensch met Oarms un Kjeleeda - scarecrow. *Category: 6.2.4. Tend a field.*
- hiejllich** [hiɛjliç] *adj.* boajich; nich jlikje Stap - hilly. *Category: 1.2.1.1. Mountain, 8.3.1.4.2. Leaning, sloping.*
- hielen** [hiɛlən] *v.w.* roaren; ziplen; hekjren - cry; sob; weep. *Category: 2.3.2.3. Types of sounds, 3.5.6.5. Cry, tear, 2.6.6.4. Mourn.*
- hielent** [hiɛlɛnt] *adj.* met roaren ooda hekjren - crying. *Category: 2.6.6.4. Mourn.*
- hielrich** [hiɛlriç] *adj.* meist aum hielen - weepy; maudlin. *Category: 3.5.6.5. Cry, tear.*
- hiepen** [hiɛpən] *v.w.* leed aun eene Plaunt, soo aus leedschocken, naunbrinjen - hill. *Category: 1.2.1.1. Mountain.*
- Hiera** [hiɪrʌ] *n.m. Pl: -.* eena dee waut hieet; Toohorcha - hear. *Category: 2.3.2.1. Listen.*
- hierent** [hiɛrɛnt] *adj.* soone waut hieren kjennen - hearing ones.
- Hiescha** [hiɪʃʌ] *n.n. Pl: Hieschasch.* een kijnajet Wuat fa Pieet - horsy; child's term for a horse.
- hiesja** [hiɪsʃʌ] *adj.* dee von dise Jäajent - native. *Category: 4.6.2. Citizen.*
- Hieskje** [hiɪsçə] *n.n. Pl: Hieskjes.* Zekjreet; Bekjhus; Auftrett - outdoor toilet. *See: Zekjreet.*
- Hieter** [hiɪtəɪ] *n.m. Pl: Hieters.* de Enrechtunk en een Foatich toom doabennen hetten - heater. *Category: 5.5.7. Fireplace, 8.3.4. Hot.*
- Himbäa** [hiɪmbɛʌ] *n.f. Pl: Himbäaren.* de Frucht von Himbäastruck; eene seetsuare kjeenaje Frucht - raspberry. *Category: 5.2.3.1.2. Food from fruit.*
- Himbäastruck** [hiɪmbɛʌstrʊk] *n.n.* de Bosch von Himbäastieda; eene Rieej ooda Plak von Himbäastieda - raspberry bush.

- Himbäastud** [hɪmbɛastyd] *n.f.* *Pl.*: **Himbäastieda**. Himbäastruck; eene Himbäa Plaunt - raspberry plant.
- himlisch** [hɪmlɪʃ] *adj.* sea scheen; utnoms scheen; soo aus eena sikj daut väastalt daut et kunn em Himmel sennen - heavenly. *Category*: **1.1. Sky, 4.9.6. Heaven, hell**.
- Himmel** [hɪmɛl] *n.m.* *Pl.*: **Himmels**. de Städ wua Gott un de Enjel sent; daut waut huach bowa ons es, soo aus de Wolkjenhimmel, de Lofthimmel, de Stiernhimmel - sky; heaven. *Category*: **1.1. Sky, 2.6.6.8. Life after death, 4.9.6. Heaven, hell**.
- himmelbleiw** [hɪmɛlbleiv] *adj.* de bleiwe Kalia vom Lofthimmel aun een kloara Dach - sky-blue; azure. *Category*: **8.3.3.3.4. Colors of the spectrum**.
- Himmelfarnrua** [hɪmɛlfa:nrua] *n.n.* *Pl.*: **Himmelfarnruaren**. *Pl.*: **Himmelfarnruasch**. een grootet Farnrua toom no de Stierns kijken; een Jebied met soon Farnrua - observatory. *Category*: **6.5.1. Building**.
- Himmelfoat** [hɪmɛlfoat] *n.f.* *Pl.*: **Himmelfoats**. de Heljedach fa Jesus sien nom Himmel foaren no däm daut hee vom Doot oppstunt - Ascension.
- himmelhuach** [hɪmɛlhuəχ] *adj.* sea huach; butajeweenlich huach; soo huach aus de Himmel - sky-high. *Category*: **8.2.6.3. High**.
- Himmelrikk** [hɪmɛlri:k] *n.n.* daut Veheltniss tweschen Menschen un tweschen Gott un Menschen daut Gott ons wensch - Kingdom of Heaven.
- Himmelsdäa** [hɪmɛlsdɛa] *n.f.* *Pl.*: **Himmelsdäären**. daut derch waut eena nom Himmel kjemt - heavens door.
- Himmelsgow** [hɪmɛlsgo:v] *n.f.* *Pl.*: **Himmelsgowen**. een Gow dee vom Himmel ooda von Gott kjemt; daut waut Gott ons lat tookomen - gift of heaven.
- Himmelsrechtungen** [hɪmɛlsrɛçtʊŋən] *n.pl.* de Rechtungen unjarem Himmel; aule Rechtungen - heaven's directions.
- Himmelsstenda** [hɪmɛlstɛndʌ] *n.m.* *Pl.*: **Himmelsstendasch**. een sea groot jewosna Mensch - very tall person.
- Himmelstenda** [hɪmɛlstɛndʌ] *n.m.* *Pl.*: **Himmelstendasch**. een butajeweenlich groota Mensch - tall person, literally pillar of heaven.
- Himmelstiern** [hɪmɛlsti:rn] *n.n.* *Pl.*: **Himmelstierns**. een Stiern; een klijenet Licht aum Himmel daut blooss enne Nacht bie diesta to seenen es - star of heaven.
- Hindaniss** [hɪnda:nɪs] *n.n.* *Pl.*: **Hindanisen**. soont waut hinjat; soont waut emwääj es - hindrance; barrier; obstacle; impediment; hurdle. *See*: **Jrens**. *Category*: **7.3.6.2. Block, dam up, 7.3.6.3. Limit, 3.3.4.4. Prevent, 7.2.1.1.3. Jump**.
- hindren** *See main entry*: **hinjren**.
- hinja** [hɪŋʌ] *prep.* no de Rigjen Sied; en de Rechtunk von eenem, wua eena nich jrod hankkijken kaun; aun de aundre Sied; aun ooda bie daut latste Enj; nich väaren; nich aun de väaschte Sied - behind. *Category*: **8.5.1.1.1. Behind**.
- hinjren** [hɪŋrən] *v.w.* *Variant*: **hindren**. trigj hoolen; em Wajch sennen; ommaklich sennen - thwart; impede. *Category*: **3.3.4.4. Prevent**.
- Hinja'auss** *n.f.* *Pl.*: **Hinja'aussen**. eene Auss hinjen aum Foatich wua de Hinjaräda aun dreien - rear axle.
- Hinjabeen** [hɪŋa:bɛɪn] *n.n.* *Pl.*: -. een Been hinjen aum Tia - hind leg. *Category*: **1.6.2. Parts of an animal**.
- Hinjadäa** [hɪŋa:dɛa] *n.f.* *Pl.*: **Hinjadäären**. eene Däa aune Hinjakaunt - back door. *Category*: **6.5.2.4. Door**.
- Hinjadeel** [hɪŋa:dɛɪl] *n.n.* *Pl.*: -. daut waut et schoden woat; daut waut schwoa woat sennen; daut waut daut nich väatrakjt - disadvantage. *Category*: **6.1.3.4. Advantage**.
- Hinjafoot** [hɪŋa:fɔʊt] *n.m.* *Pl.*: **Hinjafeet**. de Foot aun een Hinjabeen von een Tia - hind foot.
- Hinjafupp** [hɪŋa:fʊp] *n.f.* *Pl.*: **Hinjafuppen**. eene Fupp hinjen aune Bekjxen - back pocket.
- Hinjagauss** [hɪŋa:ɣɔʊs] *n.f.* *Pl.*: **Hinjagaussen**. Gauss; Mestgauss; schmaule Gauss tweschen de Hinjahäw - back lane; alley; lane. *See*: **Gank; Gauss**. *Category*: **6.5.4.1. Road**.
- Hinjagrunt** [hɪŋa:grʊnt] *n.m.* *Pl.*: **Hinjajrind**. de Jeschicht von waut jeworden es un nu to eene jewesse Sach een Unjascheet moakt; Häakunft - background. *See*: **Häakunft**. *Category*: **4.1.4.1. Social class, 4.1.9.1.1. Grandfather, grandmother, 8.2.6.1. Far, 8.5.1.1.1. Behind**.
- hinjahäa** [hɪŋa:hɛa] *adv.* toodrinjlich; iewrich; sea mootich - afterwards. *See*: **danno; nohäa**. *Category*: **8.4.5.2.1. After**.
- Hinjahoff** [hɪŋa:hɔf] *n.m.* *Pl.*: **Hinjahäw**. de Hoff hinjarem Hus - back yard; back lawn. *Category*: **6.5.1.4. Yard**.
- Hinjahoft** [hɪŋa:hɔft] *n.f.* *Pl.*: **Hinjahoften**. *Variant*: **Hinjaschoft**. Hinjavieedel; de hinjaschte Hoft - hindquarter.
- hinjaholen** [hɪŋa:ho:lən] *v.w.* bosich äten; sea äten - gorge oneself; eat quickly. *Category*: **2.1.1.4. Mouth, 5.2.2. Eat, 5.2.2.4. Manner of eating**.
- Hinjajedanken** [hɪŋa:jɛda:ŋkən] *n.m.* *Pl.*: -. een Jedanken dee nich sea wichtich es, ooda dee mau wietleffich waut met däm Hauptjedanken to doonen haft - second thoughts.
- Hinjajescherr** [hɪŋa:jɛʃɛɹ] *n.n.* daut hinjaschte Poat von Sälen rom daut Pieet - breeches; (part of a harness).
- Hinjakaunt** [hɪŋa:kəʊnt] *n.f.* *Pl.*: **Hinjakaunten**. de hinjaschte Kaunt; de hinjaschte Sied; von hinjen - back side.

- Hinjalän** [hɪɲaːleːn] *n.f.* *Pl:* **Hinjalänen**. de Län aun eene Sett; daut Poat von een Stool ooda eene Benkj aun daut eena sikj länen kaun - back of a chair; backrest.
- hinjalestich** [hɪɲaːlestiç] *adj.* hinjarigjsch; lestich; met Lest - cunning; deceitful; devious. *Category:* **3.2.1.3. Intelligent, 4.3.5.5. Deceive, 4.3.5.1. Dishonest, 8.3.1.5. Bend.**
- hinjaloten** [hɪɲaːloːtən] *v.s.* nich goot besorjen; utloten; vebuaren - omit; neglect. *Category:* **4.3.3.3. Abandon, 7.4.5.1. Leave something, 2.6.4.2.1. Rear a child, 3.2.1.1. Think about, 3.2.6.1. Forget, 6.2.4.5. Neglect plants.**
- Hinjaniss** *See main entry:* **Hindaniss**.
- Hinjanomen** [hɪɲaːnoːmən] *n.m.* *Pl:* **Hinjanomes**. Famielje Nomen - surname. *Category:* **9.7.1. Name of a person.**
- hinjare** [hɪɲaːrə] *contr.* *Variant:* **hinjre**. hinja de - behind the.
- hinjaraun** [hɪɲaːrəʊn] *adv.* fuaz hinja - following after.
- hinjaraungonen** [hɪɲaːrəʊŋoːnən] *v.s.* hinja waut gonen; nogonen - follow. *Category:* **3.2.5.1. Believe, 4.5.4.5. Follow, be a disciple, 7.2.5.2. Follow.**
- Hinjaraut** [hɪɲaːrəʊt] *n.n.* *Pl:* **Hinjaräda**. daut hinjaschte Raut aum Woagen ooda Foatich - rear wheel.
- hinjarem** [hɪɲaːrəm] *contr.* hinja däm - behind the.
- hinjarenaunda** [hɪɲaːrənəʊndʌ] *adv.* eent nom aundren; eena hinja dän aundren - after another.
- Hinjarenj** [hɪɲaːrɛɲ] *n.n.* *Pl:* **Hinjarenjs; Hinjarenja**. daut Poat vom Kjarpa opp waut eena sett; Moazh - posterior; rump; rear; backside. *Category:* **8.6.1.1. Back, 1.6.2. Parts of an animal, 2.6.4.2.1. Rear a child, 8.3.1.4.1. Vertical.**
- hinjaret** [hɪɲaːrət] *contr.* hinja daut - behind the.
- hinjarigjs** [hɪɲaːrɪjs] *adv.* hinjarem Rigjen; opp een stella ooda heemelja Wajch - behind one's back; by deceit; furtively.
- hinjarigjsch** [hɪɲaːrɪjʃ] *adj.* lestich; mootwellens waut vestoaken hoolen; toom aunschmäaren - backhanded.
- Hinjaschepp** [hɪɲaːʃɛp] *n.n.* *Pl:* **Hinjaschäp**. daut hinjaschte Enj vom Schepp - stern of a ship.
- Hinjaschinkjen** [hɪɲaːʃɪŋcən] *n.m.* *Pl:* **Hinjaschinkjes**. de hinjaschte Schinkjes aun een Tia - hind quarter.
- Hinjaschoft** *See main entry:* **Hinjahoft**.
- Hinjasecht** [hɪɲaːsɛçt] *n.f.* de Secht von waut, nodäm daut et passieet es - hindsight; retrospect.
- Hinjasett** [hɪɲaːsɛt] *n.f.* *Pl:* **Hinjasetten**. de hinjaschte Sett en een Foatich - back seat; rear seat; rumble seat; dickey.
- hinjastalich** [hɪɲaːstaːliç] *adj.* nich nojekomen; hinjenjebläwen - in arrears; delinquent.
- Hinjastow** [hɪɲaːstoːv] *n.f.* *Pl:* **Hinjastowen**. eene Stow aun Hinjakaunt Hus; eene Schlopstow - back room. *Category:* **6.5.2.7. Room.**
- Hinjavieedel** [hɪɲaːfiədəl] *n.n.* *Pl:* **Hinjavieedels**. Hinjaschinkjen; daut Fleesch bowen aum Hinjabeen; Hinjahoft - hindquarter.
- hinjawäajes** [hɪɲaːvɛajəs] *adv.* tweschen hia un doa; oppem Wajch - en route; on the way.
- hinjen** [hɪɲɛn] *adj.* nich väaren; aum Enj; hinja jewesset - in back; at rear. *Category:* **8.5.1.1.1. Behind.**
- hinjenaun** [hɪɲɛnəʊn] *adv.* hinjen aun; hinjaraun; opp Enj - at the back.
- hinjenbliewen** [hɪɲɛnblivən] *v.s.* langsoma sennen aus aundre met dee eena toop es; nich metkomen - remain behind; straggle; lag behind. *Category:* **7.2.7.2. Stay, remain, 7.2.5.2. Follow.**
- hinjenjebläwen** [hɪɲɛɲɛbleːvən] *adj.* nich metjekomen; von aundre aufjekomen wiels dee nich metkaum - retarded; left behind. *Category:* **2.5.8. Mental illness, 3.2.1.4. Stupid.**
- hinjenloten** [hɪɲɛnloːtən] *v.s.* vebie gonen; bosja gonen, oabeiden ooda foaren aus dee waut hinjenbliewen - leave behind. *Category:* **4.3.3.3. Abandon, 7.4.5.1. Leave something.**
- hinjre** *See main entry:* **hinjare**.
- Hinjst** [hɪɲst] *n.m.* *Pl:* **Hinjsten**. een hee Pieet daut nich utjeschnäden es - stallion. *Category:* **1.6.7. Male and female animals, 6.3.1.7. Beast of burden.**
- hinkjen** [hɪɲcən] *v.w.* lom gonen; soo aus eena jeit wan nich beid Been äwareen goot kjennen - limp. *Category:* **7.2.1.5. Walk with difficulty.**
- hinkjent** [hɪɲcɛnt] *adj.* soo aus wan eena een schlemmet Been ooda schlemmen Foot haft - limping; lame. *Category:* **2.5.4. Disabled, 7.2.1.5. Walk with difficulty, 2.5.7. Treat disease.**
- Hitsch** [hɪtʃ] *n.f.* *Pl:* **Hitschen**. de Enrechtunk toom een Woagen ooda Jereetschoft aun een Trekjta ooda Semmie aunhoaken - hitch. *Category:* **7.5.2. Join, attach.**
- hitschen** [hɪtʃən] *v.w.* kopen; stekjen - hitch. *Category:* **7.5.2. Join, attach.**
- hitzen** [hɪtsən] *v.w.* dän Hunt schekjen daut dee balen ooda joagen saul - provoke; 'sic em'. *Category:* **3.4.2.3. Angry, 4.8.2. Fight.**

- Hitzat** [hɪtsa:t] *n.m. Pl: Hitzats*. eena dee daut Vee ooda Menschen oppräächt - one who provokes; instigator.
- Hoä** [hɔa] *n.f. Pl: -*. waut eenem oppem Kopp, un uk aundatwääjes aum Kjarpa waust - hair. *Category: 2.1.5. Hair*.
- hoären** [hɔaɪən] *v.w.* Hoä velieren - lose hair.
- Hoäbaunt** [hɔabəunt] *n.m. Pl: Hoäbenja*. Hoäees; een schmocka Baunt dee eene Hoä jebungen woat - hair ribbon; hair band; fillet; snood. *Category: 6.3.1.1. Cattle*.
- Hoäbreet** [hɔabrɛt] *n.n. Pl: -*. eene äwadräwen kjliene Mot; de Mot von woo dikj een Hoä es - hairbreadth.
- Hoad** [hɔad] *n.m. Pl: Hoads*. eena dee Vee heeden deit - herdsman; shepherd. *Category: 6.6. Occupation, 6.3.2. Tend herds in fields, 7.2.5.3. Guide*.
- Hoadskot** [hɔadsko:t] *n.f. Pl: Hoadskoten*. eenem Hoad sien Wonhus - herder's hut.
- Hoadstausch** [hɔadstəʊ] *n.f. Pl: Hoadstauschen*. een Hoad siene Tausch - herder's bag.
- Hoadstock** [hɔadstɔk] *n.m. Pl: Hoadstakja*. *Variant: Hoadsstock*. een Hoad sien Stock toom Vee heeden- herder's stick.
- Hoä'ees** [hɔa'ɛɪs] *n.f. Pl: Hoä'eesen*. Hoäbaunt; een Baunt ooda eene Ees enne Hoä - hair ribbon.
- Hoäflajcht** [hɔafla:çt] *n.f. Pl: Hoäflajchten*. eene Kroll enne Hoä; eene Zopp - tress.
- Hoäfst** [hɔafst] *n.m. Pl: Hoäfsten*. de Joarestiet tweschen Somma un Winta; Eifst Tiet - autumn; fall harvest. *See: Eifst. Category: 8.4.1.5. Season*.
- Hoäfstboom** [hɔafstbøʊm] *n.m. Pl: Hoäfstbeem*. een Boom dee een Oppseenen von sikj moakt em Hoäfst; een Boom dee sea schmock em Hoäfst lat - autumn tree.
- Hoäfstkijkjel** [hɔafstkiçɛl] *n.n.* een Kijkjel daut em Hoäfst utbroot; een Kjint daut de Elren eenjemoten lot en ää Läwen haben - autumn chick; child born late in the parents' life.
- Hoäfstträajen** [hɔafsttrɛajən] *n.m. Pl: Hoäfstträajens*. de Rääjen dee em Hoäfst kjemt; de Rääjen dee sea lot em Somma kjemt - fall rain.
- Hoäfstspandewäw** [hɔafstspa:ndɛvə:v] *n.n.* Spandewäw - gossamer.
- Hoägdrees** [hɔagdrɛɪs] *n.f. Pl: Hoägdreesen*. eene Drees dee Aufguss von em Kjarpa saumelt; daut jeft uk eene wankende Krankheit dee jeschwolne Huägdreesen brinjt, uk Mumps jenant - lymph gland. *Category: 2.1.7. Flesh*.
- Hoägel** [hɔagɛl] *n.m.* jefroarna Rääjen; less Bala em Rääjen - hail. *Category: 1.1.3.4. Snow, ice*.
- hoäglen** [hɔaglɛn] *v.w.* Hoägel, ooda runde Stekja less, vonne Wolkjen faulen, jeweenlich met eenen gooden Rääjen - hail. *Category: 1.1.3.4. Snow, ice*.
- hoägelnie** [hɔagɛlni] *adj.* gauns nie; jrod jemoakt - brand new. *Category: 8.4.6.5.3. New*.
- Hoägelploag** [hɔagɛlploaɣ] *n.f. Pl: Hoägelploagen*. eene Ploag von Schoden von Hoägel; de Schoden von Hoägel - plague of hail.
- Hoägelsteen** [hɔagɛlstɛɪn] *n.m. Pl: Hoägelsteena*. Hoägel; een Hoägelstekj; een Stekj less biem hoäglen- hailstone. *Category: 1.1.3.4. Snow, ice*.
- Hoägelstekj** [hɔagɛlstɛç] *n.n. Pl: Hoägelstekja*. een less Stekj vom Hoägel - hail stone.
- hoäjeneiw** *adj.* sea krakjt; benna een Hoäbreet - very precise; within one hairwidth.
- hoäken** [hɔakɛn] *v.w.* aunhoäken; faustwoären; trigjtrakjen met een Hoäken - hook. *Category: 6.4.5.3. Fishing equipment, 6.7.5. Fastening tool*.
- Hoäkaum** [hɔakəʊm] *n.m. Pl: Hoäkjam*. een Kaum - hair comb.
- Hoäken** [hɔakɛn] *n.m. Pl: Hoäkes*. eene Spetz dee vom Enj wajchjedreit es, soone Spetz von Holt ooda aundret; een schoap jeboagna Drot ooda Stang soo daut dee biem trigj trakjen hoakt - hook. *Category: 6.4.5.3. Fishing equipment, 6.7.5. Fastening tool*.
- Hoäkj** [hɔac] *n.f. Pl: Hoäkjen*. Jereetschoft toom hoäkjen - rake. *Category: 5.6.5. Sweep, rake*.
- hoäkjen** [hɔacɛn] *v.w.* met eene Hoäkj Sachen, Stroo ooda Schunt toopkleiwen; knobbelje leed met eene Hoäkj jlikj strikjen - rake. *Category: 5.6.5. Sweep, rake*.
- Hoäkjriesel** [hɔacrisɛl] *n.m. Pl: Hoäkjriesels*. een Kjriesel enne Hoä; eene Städ wua de Hoä sikj sea plaut lajen, foäken en een Kjriesel, soo aus hinjen oppem Kopp - cowlick. *Category: 2.1.5. Hair*.
- Hoäkjsel** [hɔacsɛl] *n.n. Pl: Hoäkjsels*. een toopjehoäkjta Klompen - quantity raked.
- Hoänat** [hɔana:t] *n.n. Pl: Hoänats*. een Nat toom de Hoä hoolen von wajchfaulen - hairnet.
- Hoap** [hɔap] *n.f. Pl: Hoäpen*. een musikalischet Instrument - harp. *Category: 4.2.3.5. Musical instrument*.
- Hoäpenspäla** [hɔapɛnspe:lɔ] *n.m. Pl: Hoäpenspälasch*. eena dee de Hoäp spält - harp player.
- Hoäpenspell** [hɔapɛnspɛl] *n.n. Pl: Hoäpenspells*. de Musikj von eene Hoäp - harp music.
- hoärich** [hɔariç] *adj.* voll Hoä; met Hoä bestreit - hairy. *Category: 2.1.5. Hair*.



**Hoasäle** [hɔaze:lə] *n.f.* een Rot fa een kranket Pieet; een Stekj Filt ooda vonne Tichschoo wort en eene Wund dee doatoo jeschnäden wort jesat, daut de Krankheit sull ruttrakjen - old remedy for a foundered horse.

**hoasch** [hɔaʃ] *adv.* soo aus een Hoa; soo denn aus een Hoa - hair width. **De Bumeista säd hee via hoasch jeneiw, oba wie wisten daut via äwadräwen.** The carpenter said he worked by the width of a hair, but we know that was exaggerated. *Category:* **2.1.5. Hair, 8.1.3.2. Few, little, 8.2.1. Small, 8.4.1. Period of time, 8.1.5.8. Exact.**

**Hoaschnett** [hɔaʃnɛt] *n.m. Pl: Hoaschnetts.* een Schnett ooda schnieden enne Hoa; een Weschkje Hoa - snip or lock of hair.

**Hoaschnieda** [hɔaʃnɪdʌ] *n.m. Pl: Hoaschniedasch.* eena dee Hoa schnitt - hair clipper.

**Hoaspald** [hɔaspald] *n.f. Pl: Hoaspalden.* eene Spald toom de Hoa hoolen; eene Spald dee enne Hoa schmock lat - hairpin.

**Hoastrich** [hɔastrɪç] *n.m. Pl: Hoastricha.* een Strich enne Hoa von wua de Hoa jespoolt woaren - hair parting.

**Hoat** [hɔat] *n.n. Pl: Hoaten. Dim.: Hoatje.* heart.

1 • de Bloot Pomp en een Kjarpa - heart.

2 • de deepste Städ en eenem sien denkjen un vestonen - deepest sense of understanding } - heart. *Category:* **2.1.8.1. Heart, 3.1. Soul, spirit, 4.2.6.1.1. Card game.**

**hoat** [hɔat] *adj.* daut Jääjendeel von wieekj; soont waut nich entodrekjen ooda to bieeen jeit - hard. *Category:* **6.1.3. Difficult, impossible, 8.3.6.2. Hard, firm.**

**Hoatang** [hɔata:ŋ] *n.f. Pl: Hoatangen.* eene kjliene Tang toom eenselne Hoa utrieten ooda fiene Sachen opphåwen - tweezers. *Category:* **6.7.6. Holding tool.**

**Hoatenangst** [hɔatəna:ŋst] *n.f.* Seelenangst; Angst fa dän Doot; de Toostaunt von eenem dee sikj sea schuldich feelt - dread.

**Hoatenleet** [hɔatənleɪt] *n.n. Pl: Hoatenleeda.* een Leet daut eenem siene deepstet Jefeel utdrekjt; een Leet daut waut schwoaret en eenem sien Låwen beschrift - ruing; dirge; heart song. *Category:* **2.6.6.3. Funeral, 2.6.6.4. Mourn.**

**Hoatenslost** [hɔatənslost] *n.f.* eene Freid dee eenem bat deep em Hoat een goodet Jefeel jeft - hearty joy.

**Hoatenstofel** [hɔatənsto:fəl] *n.f. Pl: Hoatenstoflen.* daut wua eenem siene deepste Jedanken un Jefeel jeschråwen sent; daut waut eena niemols vejat ooda eendoontich åwa woat - slate of heart.

**hoatfrieren** [hɔatfrɪrən] *v.s.* frieren; sea kolt frieren; derch un derch frieren daut et sea hoat es - freeze hard.

**hoathoatich** [hɔathoatɪç] *adj.* sea nosikj; ieejenkoppich; onen Metjefeel wiesen; nich jenstich ooda gootmeenent - hard hearted.

**hoatjedrieecht** [hɔacədriɛçt] *adj.* sea jedrieecht un sea hoat jeworden - dried hard.

**hoatkjarschtich** [hɔatca:ʃtɪç] *adj.* met eene hoade Kjarscht; met eene hoade Butakaunt - crusted.

**Hoatkomkje** [hɔatkɔmçə] *n.n. Pl: Hoatkomkjes.* eent von de vea Stowen em Hoat dee daut Bloot enne Odren schift - ventricle. *Category:* **2.1.8.1. Heart.**

**hoatlich** [hɔatliç] *adj.* soo daut et vål vedroagen un uthoolen kaun - hardy. *Category:* **2.4.1. Strong.**

**Hoatlichkjeit** [hɔatliççeit] *n.f.* de Toostaunt von hoatlich ooda auffehoat sennen; de Toostaunt von eenem dee vål uthelt ooda vedrajcht - hardiness; endurance. *Category:* **2.4.1. Strong, 3.3.1.6. Determined, 4.3.1.5. Patient.**

**hoatlierich** [hɔatliriç] *adj.* nich leicht waut lieren, soo aus enne School - slow of learning.

**hoatliewich** [hɔatliwiç] *adj.* vestopt - constipated. *Category:* **2.2.8. Defecate, feces, 2.5.2.3. Stomach illness.**

**Hoatnak** [hɔatna:k] *n.m. Pl: Hoatnaken.* een hoatnakja; eena dee driest es un vål uthelt - stubborn individual.

**hoatnakich** [hɔatna:kiç] *adj.* sikj nich leicht leiden ooda beråden loten - stubborn. *Category:* **3.3.1.7. Stubborn.**

**Hoatnakichkjeit** [hɔatna:kiççeit] *n.f.* de Toostaunt von ieejenkoppich sennen; de Toostaunt von eenem dee sikj nich von siene Meenunk lat aufråden - obstinacy. *Category:* **3.3.1.7. Stubborn.**

**Hoatschlach** [hɔatʃla:ç] *n.m. Pl: Hoatschlåaj.* Infarkt; Schoden em Hoat von Odren dee toojegonen sent - heart attack; heart failure; cardiac arrest. *Category:* **2.1.8.1. Heart, 2.5.2. Disease.**

**Hock<sub>2</sub>** [hɔk] *n.f. Pl: Hocken.* eene Städ wua Goawen toopjestalt sent toom drieegen - stook; several sheaves set upright together supporting each other so they will dry more readily.

**Hock<sub>1</sub>** [hɔk] *n.n. Pl: Hocks.* grain bin.

1 • eene aufjetiende Städ ooda Stow soo aus fa Vee, Jetråajd ooda Sachen - small cattle enclosure.

2 • eene Stow wua Sachen oppbewoat woaren - grain or storage bin.

**Hocka** [hɔkʌ] *n.n. Pl: Hockasch.* een Veakaunt von Zeich, soo aus toom Dakjen neien - square. *Category:* **8.2.8. Measure, 8.3.1.7. Square, 8.3.7.7.3. Compatible.**

**Hockie** [hɔki] *n.n.* een Spell oppem less met sass Spåla aun jieda Sied opp Skåts un jieda met eenen Stock un een Stekj Gumm - hockey. *Category:* **4.2.6.2. Sports.**

- Hocklinkj** [hɔkɪŋɕ] *n.n. Pl: Hocklinja*. een junget Beest; een naunwaussendet Kaulf - heifer. *Category: 1.6.7. Male and female animals, 6.3.1.1. Cattle.*
- hockrich** [hɔkriç] *adj. Variant: hockich*. met väl Hocka - checked. *Category: 8.3.3.3.7. Multicolored.*
- Hoff** [hɔf] *n.m. Pl: Häw*. daut Stekj Launt opp woont eena siene Jebieda un Jereetschoft haft - yard; court yard. *Category: 6.5.1.4. Yard, 8.2.2. Long, 8.2.5. Big area.*
- Hoffdeena** [hɔfdɛɪnɒ] *n.m. Pl: -*. eena dee oppem Hoff aunjestalt es toom doa schaufen - yard servant.
- Hoffpuat** [hɔfpuət] *n.n. Pl: Hoffpuaten. Pl: Hoffpuats*. daut Puat opp een Hoff nopp; de Utwajch; de Oppfoat - yard gate.
- Hoffstäd** [hɔfstɛ:d] *n.f. Pl: Hoffstäden*. een Hoff; Wonstäd - yard. *Category: 6.5.1.4. Yard, 8.2.2. Long, 8.2.5. Big area.*
- Hofkje** [hɔfcɛ] *n.f. Pl: Hofkjes*. een Voagel, 15-30 zm. lank, daut Mies frat - hawk. *Category: 1.6.1.2. Bird.*
- Hofkjedonst** [hɔfcɛdɔnst] *n.n.* een Utdruck fa soont waut nuscht meent - nothing. *Category: 8.1.5.2. None, nothing, 9.2.3.2. Indefinite pronouns, 9.4.6.1. No, not.*
- Hoft** [hɔft] *n.f. Pl: Hoften*. daut Jelenkj wua Been un Kjarpa toopkomen - hip; haunch. *Category: 2.1.6. Bone, joint, 1.6.2. Parts of an animal.*
- Hoftjelenkj** [hɔfcɛlɛɪɕ] *n.n. Pl: Hoftjelenkja*. daut Jelenkj enne Hoft; daut bowaschte Jelenkj aum Been - hip joint.
- Hoftknoaken** [hɔftknoakən] *n.m. Pl: Hoftknoakes*. de Knoaken enne Hoft - hip bone; pelvis. *Category: 2.1.6. Bone, joint.*
- holen** [hɔ:lən] *v.w.* wua hangonen un waut trigj brinjen - fetch.
- holkjren** [hɔlcɪrən] *v.w.* holl moaken; daut bennaschte rut nämen - hollow. *Category: 8.1.8.1. Empty, 8.3.1.6.3. Hollow.*
- Holkjs** [hɔlcs] *n.m. Pl: Holkjsen*. een natet Loch met oneegole Kaunten - hollow. *Category: 8.1.8.1. Empty, 8.3.1.6.3. Hollow.*
- holkjsen** [hɔlcsən] *v.w.* een Holkjs moaken; een natet Loch moaken daut oneegole Kaunten haft - hollow out. *Category: 8.3.1.6.3. Hollow.*
- holl** [hɔl] *adj.* ladich von bennen; een grootet Loch enne Medd haben - hollow. *Category: 8.1.8.1. Empty, 8.3.1.6.3. Hollow.*
- Hollaunt** [hɔlbunt] *n.n.* een Launt em nuadwasten en Europa, wasten von Dietschlaunt - Holland.
- Hollenda** [hɔləndɒ] *n.m. Pl: -*. eena von Hollaunt - Hollander; Dutchman.
- Hollinj** [hɔɪɪŋ] *n.f. Pl: Hollinjen*. eene Städ dee utjeholt es; een jleiet Loch nich sea deep - hollow; valley; cavity; socket; sinus. *Category: 8.1.8.1. Empty, 8.3.1.6.3. Hollow, 1.2.1.4. Valley, 2.5.2.4. Tooth decay, 2.1.6. Bone, joint, 6.6.8.1. Working with electricity, 8.3.3.1.1. Light source, 2.1.1.3. Nose.*
- Hollopzee** [hɔlɔptsɛɪ] *n.n.* eene Kost von Fleesch un Riess en Komstbläda jerolt - cabbage rolls.
- holriggich** *adj.* sea aufjemoagat; met sea weinich Fleesch ooda Fat aum Rigjen - skinny.
- hollrunt** [hɔlrunt] *adj.* no bennen holl runt; enjebukt - concave. *Category: 8.3.1.6.1. Concave.*
- Holltän** [hɔlte:n] *n.m. Pl: Holltäns*. eena dee emma väl at - person with endless appetite.
- Hollunk** [hɔlɔŋk] *n.m. Pl: Hollungen*. eena dee een bät ve'acht es - scoundrel; jackass; knave. *Category: 4.3.1.1. Bad, immoral.*
- holpren** [hɔlprən] *v.w.* nich eegol gonen; lomgonen - hobble. *Category: 7.2.1.5. Walk with difficulty.*
- holprich** [hɔlprɪç] *adj.* soo aus biem holpren; oneegolet Gankwoakj - limited; ungainly (walk). *Category: 7.2.6.2. Prevent from moving, 8.1.3.2. Few, little, 9.3.1.2. To a small degree.*
- Holsjebock** [hɔlsjɛbɔk] *n.m. Pl: Holsjebakj*. een Kjniipa dee sikj enne Hut nensucht toom Bloot fräten - wood tick.
- Holstein** *n.f.* eene Sort witt un schwoate Malkj Kjieej - holstein.
- Holt** [hɔlt] *n.n. Pl: Helta*. daut bennaschte von een Boom Staum - wood. *Category: 1.2.1.6. Forest, grassland, desert, 1.5.5. Parts of a plant, 5.5.6. Fuel, 6.2.5.4. Plant product, 6.5.3. Building materials, 6.6.3. Working with wood, 6.6.3.2. Wood.*
- Holtboa** [hɔltboɒ] *n.n. Pl: Holtboasch*. een Boa toom een rundet Loch en Holt boaren - wood drill; gimlet.
- Holtfia** [hɔltfia] *n.n. Pl: Holtfiasch*. een Fia von Holt - wood fire. *Category: 5.5. Fire.*
- Holthaka** [hɔltha:kɒ] *n.m. Pl: Holthakasch*. woodpecker.  
 1 • eena dee Holt hakt - wood chopper.  
 2 • een Voagel dee een Nest em Boomstaum nenhakt - woodpecker. *Category: 1.6.1.2. Bird.*
- Holthaundel** [hɔlthəundəl] *n.m. Pl: Holthaundels*. een Jeschaft wua Holt jehaundelt woat - lumber business; timber business.
- Holthendla** [hɔlthɛndlɒ] *n.m. Pl: Holthendasch*. eena dee Holt un Sachen dee biem buen jebrukt woaren haundelt - lumber dealer; timber dealer.
- holtich** [hɔltiç] *adj.* soo aus Holt; soo aus von Holt - woody. *Category: 1.5. Plant, 1.5.5. Parts of a plant.*

- Holtkjiel** [hɔltci:l] *n.f. Pl: Holtkjielen.* eene Kjiel von Holt; een dennet Stekj Holt daut vom Enj von een Stock nenjeschloagen woat toom dän Stock dikja ooda fausta en een Loch moaken - chock; wedge. *Category: 6.7.5. Fastening tool.*
- Holtklompen** [hɔltklɔmpən] *n.m. Pl: Holtklompes.* een Klompen Holt - woodpile.
- Holtkol** [hɔltko:l] *n.f. Pl: Holtkolen.* eene Kol dee von Holt jebrent woat - charcoal. *Category: 5.5.6. Fuel.*
- holtna** [hɔltnɔ] *adj.* heltana; von Holt; von Holt jemoakt - wooden. *Category: 6.6.3.2. Wood.*
- Holtoabeida** [hɔltɔabɛidɔ] *n.m. Pl: -.* eena dee met Holt oabeit toom Meebel ooda Hiesa moaken - woodworker.
- Holtoabeit** [hɔltɔabɛit] *n.f. Pl: Holtoabeiten.* met Holt schaufen - woodwork.
- Holtschenn** [hɔltʃɛn] *n.f. Pl: Holtschennen.* een natet Jebied toom Brennholt drieech hoolen - woodshed.
- Holtschlorr** [hɔltʃlɔr] *n.f. Pl: Schlorren.* eene Schlorr von Holt jemoakt - wooden slipper; clog. *Category: 7.5.9.2. Fill, cover.*
- Holtschnieda** [hɔltʃnidɔ] *n.m. Pl: Holtschniedasch.* eena dee em Woolt Holt moakt; eena dee Beem aufmoakt toom Holt arnten; eena dee Holt veschnitt ooda vesocht en Baukjes un Bräda - woodcutter; woodcarver. *Category: 6.6.3.1. Lumbering.*
- Holtstekj** [hɔltstɛc] *n.n. Pl: Holtstekja.* een Stekj Holt; een Klotz, Brat ooda Baukjen - piece of wood.
- Holtwajch** [hɔltva:ç] *n.m. Pl: Holtwääj.* een Errwajch; de orrajchta Wajch - the wrong road.
- Homa** [ho:mɔ] *n.m. Pl: Homasch.* een Jereetschoft toom Nääjel en schlonen un aundre Holtoabeit doonen - hammer; mallet; maul. *Category: 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.6.5.3. Sculpture, 6.7.2. Pounding tool, 7.7.1. Hit, 2.5.3. Injure.*
- homren** [hɔmrən] *v.w.* met een Homa aun waut schlonen ooda Nääjel enschlonen - hammer. *Category: 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.6.5.3. Sculpture, 6.7.2. Pounding tool, 7.7.1. Hit.*
- Homamäl** [ho:ma:me:l] *n.f. Pl: Homamälen.* eene Sort Schrooda dee daut Jeträäjd ooda Stroo met Homasch twei schleit bat daut derchem Säw felt - hammermill.
- Homaschlätel** [ho:ma:ʃle:tɛl] *n.m. Pl: Homaschlätels.* een Schlätel dee entostalen es fa kjliene un groote Boltes un Mietasch - monkey wrench.
- Homastäl** [ho:ma:ste:l] *n.m. Pl: Homastäls.* de Stäl aun een Homa - hammer handle.
- Hommel** [hɔmɛl] *n.m. Pl: Hommels.* eene groote Flieej ooda Bie - bumblebee; bee. *See: Bie. Category: 1.6.1.7. Insect, 6.4.4. Beekeeping.*
- homoseksuell** [ho:mo:sɛksyɛl] *adj.* soo daut eena met sien ieejnet Jeschljacht Jeschljachtsvekjia haben well; soo daut eena well intiem woaren met eenem von sien ieejnet Jeschljacht - homosexual. *Category: 2.6.2.3. Sexual immorality.*
- Hon** [ho:n] *n.m. Pl: Hons.* een hee mank de Heena - rooster; cock. *Category: 1.6.1.2. Bird, 1.6.7. Male and female animals, 6.3.6.1. Chicken.*
- Honnich** [hɔniç] *n.m.* daut seete Zieropp daut Bieen saumlen - honey. *Category: 5.2.3.2. Food from animals, 6.4.4. Beekeeping.*
- Honnichkorf** [hɔniçkɔrf] *n.m. Pl: Honnichjarw.* daut Jestal ooda Spikjarum daut Bieen sikj buen toom Honnich oppbewoaren - honeycomb. *Category: 1.6.5. Animal home, 6.4.4. Beekeeping.*
- honnichseet** [hɔniçsɛit] *adj.* soo seet aus Honnich - sweet as honey.
- Honsboat** [hɔnsboət] *n.m. Pl: Honsbäata.* daut schlenkjaje Fleesch unja een Hon sien Kopp - wattle. *Category: 6.5.3. Building materials.*
- Honsbroden** [hɔnsbro:dən] *n.m. Pl: Honsbrodes.* Heenabroden - roast chicken.
- Honschinkjen** [hɔnʃɪncɛn] *n.m. Pl: Honschinkjes.* een Schinkjen von een Hon - drumstick of a chicken.
- Honskaum** [hɔnskɔum] *n.m. Pl: Honskjam.* daut zakje Fleesch opp een Hon sien Kopp - coxcomb.
- Hooden** [hɔudən] *n.pl.* de Bala em Maunsjlett - testicles.
- Hoodensak** [hɔudɛnsa:k] *n.m. Pl: Hoodensakj.* een Maun sien Sak tweschen de Been - scrotum. *Category: 2.1.8.3. Male organs.*
- Hoof** *See main entry: Hooft.*
- Hoofiesa** [hɔufisɔ] *n.n. Pl: Hoofiesasch.* daut lesa daut unjen aum Pieets Hooft naunpaust - horseshoe.
- Hoofiesaschmett** [hɔufisa:ʃmɛt] *n.m. Pl: Hoofiesaschmetts.* Schmett; eena dee Pieed met Hoofiesasch beschleit - farrier.
- Hooft** [hɔuft] *n.n. Pl: Heefta. Variant: Hoof.* de hoade Tee aun eene Koo ooda Pieet - hoof. *Category: 1.6.2. Parts of an animal.*
- hoojoonen** [hɔʏjɔʊnən] *v.w.* daut Mul opmoaken un deep enodmen wan eena meed ooda schleerich es - sigh; yawn. *Category: 2.2.1. Breathe, breath, 2.6.6.4. Mourn, 2.1.1.4. Mouth, 2.4.4. Tired, 5.7.1. Go to sleep.*

**Hool** [həʊl] *n.f. Pl: Hoolen.* een hoolen; de Toostaunt von nich wajchjeppen ooda wajchrutschen - hold; grasp; footing. *Category: 6.7.7. Container, 7.3.4.4. Hold, 8.5.6. Contain.*

**hoolen** [həʊlən] *v.s.* hold.

1 • nich loten wajchkomen; met de Henj soo doonen daut die waut nich wajchkjemt - hold; keep; retain.

2 • oppbewoaren; fa waut ve'auntwuatlich sennen - protect; preserve. *Category: 6.7.7. Container, 7.3.4.4. Hold, 8.5.6. Contain, 3.5.1.9. Promise, 4.4.4.5. Protect, 7.4.5. Keep something, 8.4.5.3.4. Delay.*

**Hoospitol** *See main entry: Hospitol.*

**Hoost** [həʊst] *n.m.* eene wankende Krankheit; eene Enzindunk enne Wintrua; daut Jebal wan eena hoost - cough. *Category: 2.2.2. Cough, sneeze, 2.3.2.3. Types of sounds, 2.5.6. Symptom of disease.*

**hoosten** [həʊstən] *v.w.* haustich met Macht utodmen om daut looss to woaren waut em Hauls kreiwelt - cough. *Category: 2.2.2. Cough, sneeze, 2.3.2.3. Types of sounds, 2.5.6. Symptom of disease.*

**Hoot** [həʊt] *n.m. Pl: Heed.* eene Metz dee runtom een Schilt haft - hat. *Category: 5.3.1. Men's clothing, 5.3.2. Women's clothing.*

**Hootnotel** [həʊtno:təl] *n.f. Pl: Hootnotlen.* eene Notel toom dän Hoot aum Plauz hoolen - hatpin.

**Hoowa** *n.m. Pl: Hoowasch.* Hunt; kijnjaje Räd fa een Hunt - puppy; childish word for dog.

**hopen** [ho:pən] *v.w.* sikj opp waut spetzen; stoakj wenschen, met eenen Gloowen daut et komen kaun - hope. *Category: 3.2.7.1. Hope.*

**Hopninj** [hɔpnɪŋ] *n.f. Pl: Hopninjen.* de Toostaunt en däm eena waut en Utsecht haft; een hopen - hope. *Category: 3.2.7.1. Hope.*

**hopnungslooss** [hɔpnʊŋsløʊs] *adj. Variant: hopninjslooss.* onen Hop; vetwiewelt; met kjeen Moot - hopeless. *Category: 3.2.7.2. Hopeless, 9.4.4.9. Impossible.*

**hopnungsvoll** [hɔpnʊŋsfɔl] *adj. Variant: hopninjsvoll.* met Hopninj; mootich - hopeful.

**horchen** [hɔɰχən] *v.w.* hieren; opppaussen no waut jesajcht woat, ooda een Jelud; de Uaren loten äare Oabeit doonen - listen. *Category: 2.3.2.1. Listen, 3.5.9.5. Recorded music.*

**Horizont** [ho:ɾitsɔnt] *n.m.* doa wua daut soo lat aus wan de leed un de Lofthimmel toopkomen - horizon. *Category: 1.1. Sky.*

**Hos** [ho:s] *n.m. Pl: Hosen.* een natet Tia met wieekjet Fal un lange Uaren - rabbit; hare. *Category: 1.6.1.1.4. Rodent.*

**Hosehunt** [ho:səhʊnt] *n.m. Pl: Hosehunj.* een Hunt dee sea goot je'ieejent es toom Hosen jriepen - harrier.

**Hosejacht** [ho:səja:χt] *n.f. Pl: Hosejachten.* eene Jacht no Hosen; Hosen jäajren - rabbit hunting.

**Hoseloch** [ho:sələχ] *n.n. Pl: Hoselajcha.* een Loch wua de Hos sikj vekrijpt; Hosen Hus - rabbit burrow.

**Hoseschoa** [ho:səʃɔ] *n.n.* een Jeburtsfäla met eene jespoolde Bowalepp, Bowamul ooda beides - harelip; cleft palate. *Category: 2.5.4.5. Birth defect.*

**hoseschoarich** [ho:səʃɔariç] *adj.* soo aus eena dee met eene jespoolde bowaschte Lepp jebuaren es - with cleft lip.

**Hosiana** [ho:siana] *n.m. Pl: -.* een Udruck toom Gott danken fa waut hee jeholpen haft - Hosiana.

**Hospitol** [hɔsprito:l] *n.n. Pl: Hospitälä.* *Variant: Hoospital.* eene Enrechtunk toom Kranke besorjen - hospital. *Category: 2.5.7.4. Hospital, 6.5.1. Building.*

**Hot** [ho:t] *n.m.* de Toostaunt von sea bees opp wäm sennen un nich vejäwen wellen - hate; hatred; odium. *Category: 3.4.2.1.2. Hate, detest, 4.3.2.1. Despise someone, 4.3.3.1. Hate, ill will.*

**Hotel** [ho:təl] *n.n. Pl: Hotels.* een Jeschaft wua eena eene Stow to äwanacht pachten kaun; een väl stokjet Motel - hotel. *Category: 6.5.1. Building, 7.2.4. Travel.*

**hotsbädel** [hɔtsbe:dəl] *exclam.* een Udruck von vefieren - expression of surprise.

**Hotsbonkje** [hɔtsbɔŋcə] *n.n.* eene jesalschoftliche Reis; en enne Grupp metfoaren fa daut scheengonen - joyride; hayride; sleigh ride.

**hotsbuddel** [hɔtsbʊdəl] *exclam.* een Udruck von vefieren - surprise. *Category: 4.7.5.1. Investigate a crime.*

**hotsdrot** [hɔtsdro:t] *exclam.* een Udruck von vefieren - surprise. *Category: 4.7.5.1. Investigate a crime.*

**hotshieet** [hɔtshiet] *exclam.* een Udruck biem vefieet sennen - surprise. *Category: 4.7.5.1. Investigate a crime.*

**Howa** [ho:vɑ] *n.m.* eene Sort Jeträajd, dee väl aus Fooda fa Vee jebrukt woat; Howajrett es von Howa jemoakt - oats.

**Howagoaw** [ho:va:ɣɔv] *n.f. Pl: Howagoawen.* eene Goaw von Hoffa Stroo met Kjieena; een Wesch Howa Stroo met Kjieena toopjebungen - sheaf of oats.

**Howajrett** [ho:va:jrɛt] *n.f.* jerolda aufjeschlowna Howa, daut met Wota jekoakt woat, sea bekaunt aus to Freestikj - oatmeal; porridge. *Category: 5.2.3.4. Prepared food.*

**Howapieetje** [ho:va:piecə] *n.n. Pl: Howapieetjes.* *Variant: Hermauns Pietetje.* een runda Kjiniepa, orangefoawich met schwoate Toppel - lady bug.



**Howasak** [ho:va:za:k] *n.m. Pl: Howasakj*. een Sak fa Howa ooda aundret leichtet Jeträäjd - oatsbag; haversack.

**Howawopp** [ho:va:vɔp] *n.f. Pl: Howawoppen*. daut Poat von eene Howa Stud met de Kjieena; eene Howa Stud haft nich eene Oa, de Kjieena waussen bowen aum Staum jieda, jieda aun eenen Stenjel - head of oat.

**Howen** [ho:vən] *n.m. Pl: -*. de Enrechtunk wua een Schepp aum Launt komen kaun - haven. *Category: 4.4.4.4. Save from trouble.*

**Howenoabeida** [ho:vənoabɛidʌ] *n.m. Pl: -*. eena dee am Howen schauft; een Oabeida dee met Schepp loden to doonen haft - longshoreman.

**Hua** [hua] *n.f. Pl: Huaren*. eene Fru dee de Ehe brakjt; dee sikj utjeft toom Jeschlajchtsvekjia jäwen - whore; harlot; hooker; prostitute. *Category: 2.6.2.3. Sexual immorality.*

**huaren** [huəɾən] *v.w.* onbefriedet Jeschlajchtsvekjia eewen; ehebrääkjen - prostitute. *Category: 2.6.2.3. Sexual immorality.*

**huach** [huəχ] *adj.* enne Hecht; nich läach; bowen - high. *Category: 3.5.1.1. Voice, 8.2.6.3. High, 9.3.1. Degree.*

**huachachtich** [huəχa:χtiç] *adj.* met väl Respakjt; met väl Achtunk un wieet talen - in high esteem.

**Huachachtichkjeit** [huəχa:χtiçkɛit] *n.f.* de Lia von eenje Menschen mea wieet talen aus aundre; de Toostaunt wua een Mensch sea huach aunjeschräwen es - esteem.

**Huachachtunk** [huəχa:χtʊŋk] *n.f. Pl: Huachachtungen*. de Toostaunt von väl je'acht woaren; huage Respakjt - honour. *Category: 4.2.2.3. Celebrate, 4.5.5. Honor, 4.3.2. Admire someone.*

**huachaufsatic** *adj.* met huage Aufsaten - high-heeled.

**huachaunjestalt** [huəχɔŋjɛsta:lt] *adj.* groote Ve'auntwuatunk haben; een huaget Aumt haben - with high office.

**huachbe'aumt** [huəχbɛ'ʔaumt] *adj.* een huaget Aumt haben - with high office.

**huachbegoft** [huəχbɛʔɔft] *adj.* met wichtje Gowen; met väl Gowen - highly endowed; gifted; talented. *Category: 3.2.1.3. Intelligent.*

**huachberiemt** [huəχbɛrimt] *adj.* sea wiet un breet bekaunt; sea väl jeloft - famous; renowned. *Category: 3.2.3.1. Known, unknown.*

**huachbowen** [huəχbo:vən] *adv.* huach; huach opp waut - high-up.

**Huachdietsch** [huəχditʃ] *n.n.* de dietschlendsche Sproak - High German.

**Huachdruck** [huəχdru:k] *n.m.* väl Druck von bennen - high pressure.

**huachhää** [huəχhɛa] *adv.* von dee waut väl je'acht ooda jerääkjent sent - of high progeny.

**huachhäwen** [huəχhɛ:vən] *v.s.* lift high.

1 • sea ieren; väl rääkjnen; no eene huage Städ nämen - lift high; honour; respect.

2 • no eene huage Städ nämen; opphäwen - lift high.

**huachheilich** [huəχhɛiliç] *adj.* heilichsta; besonda heilich - high holy.

**huachhoolen** [huəχhøvlən] *v.s.* hold high.

1 • väl rääkjnen; groote Aunerkanunk jäwen - hold high; honour.

2 • huachhäwen; huach bliewen - keep in elevated position. *Category: 4.2.2.3. Celebrate, 4.5.5. Honor, 7.1.9. Move a part of the body, 4.3.2. Admire someone.*

**huachje'acht** [huəχjɛ'ʔa:χt] *adj.* met väl Respakjt ooda Wieet; väl jerääkjent - regarded.

**huachjehoolen** [huəχjɛhøvlən] *adj.* väl rääkjnen - value highly.

**huachjeliëet** [huəχjɛliɛt] *adj.* utjeliëet; met väl jeliëedet - educated. *Category: 3.2.1.3. Intelligent.*

**huachjeschazt** [huəχjɛʃa:tst] *adj.* eenen grooten Wieet haben; väl wieet sennen - valued highly.

**huachkoppich** [huəχkɔpiç] *adj.* ieejenkoppich; met sikj väl meenen; soo daut eena well jeseenen woaren- high-headed.

**Huachlaunt** [huəχlbunt] *n.n. Pl: Huachlenda*. Launt daut eenjemoten huach licht - highland. *Category: 1.2.1.1. Mountain.*

**Huachlenda** [huəχləndʌ] *n.m. Pl: -*. eena dee opp Huachlaunt wont - one on highland.

**Huachmoot** [huəχmøut] *n.f.* de Oat von äwamootich sennen; sikj väl tootruen; leejiez - pride. *Category: 3.4.1.1. Like, love, 3.4.1.1.2. Self-esteem, 4.3.2.3. Proud.*

**huachmootich** [huəχmøutiç] *adj.* sea mootich sennen; väl von sikj hoolen - proud. *Category: 3.4.1.1.2. Self-esteem, 3.5.1.7.3. Boast, 4.3.2.3. Proud.*

**huachnäsich** [huəχnɛ:siç] *adj.* prauzich; väl von sikj denkjnen - offish; arrogant; haughty; snobbish. *Category: 4.3.2.3. Proud.*

**Huachrigjen** [huəχri:jən] *n.m. Pl: Huachrigjes*. een Rigjen von huaget Launt ooda von Boaj - range of hills.

**Huachschool** [huəχʃøul] *n.f. Pl: Huachschoolen*. eene School fa naunwaussende Jugent dee aul derche Darpsschool sent - high school. *Category: 3.6.2. School.*

- Huachsprunk** *n.m.* een Spell toom seenen waa daut hechste sprinjen ooda hupsen kaun - highjump.
- huachstemmich** [huəχstɛmɪç] *adj.* met eene huage Stemm; soo daut deejanja de huage Nooten sinjen kaun - high-pitched. *Category:* **3.5.1.1. Voice.**
- huachstonen** [huəχsto:nən] *v.s.* stand high.  
 1 • väl Wieet sennen; opp eene wichtje Städ stonen - stand high; have regard.  
 2 • opp eene huage Städ stonen; oppjeklautat sennen - stand on elevated level.
- huachstonent** [huəχsto:nɛnt] *adj.* soo daut et väl Aunerkjanunk kjrict; soo daut et huach steit - high standing. *Category:* **4.2.6.2. Sports, 4.6. Government, 4.6.1.2. Government official, 4.6.6.5. Politics.**
- Huachwajch** [huəχva:ç] *n.m. Pl: Huachwääj.* goot oppjebuda Wajch - highway. *Category:* **6.5.4.1. Road.**
- Huachwota** [huəχvo:tʌ] *n.n. Pl: -.* eene Äwaschwamunk - flood. *Category:* **1.3.1.3. River, 1.3.2.1. Flow, 1.3.3. Wet, 7.5.9.2. Fill, cover.**
- Huagapriesta** [huəɣa:pri:stʌ] *n.m. Pl: Huagepriesta.* eene Sort Priesta dee een hechret Aumt haben aus jeweenele Priesta; een Leida mank de Priesta - high priest.
- Huara** [huəɾʌ] *n.m. Pl: Huarasch.* eena dee sikj met Jeschljachtsläwen auffeft daut nich een een befriedet Läwen hieet - male prostitute; male adulterer.
- Huararie** [huəra:ri] *n.f. Pl: Huararieen.* een Väähaben daut de Ehe brakjt - prostitution; fornication. *Category:* **2.6.2.3. Sexual immorality.**
- Huarebailjch** [huəɾəbɔ:ɪχ] *n.n.* een onehelichet Kjint; een Kjint von eene onbefriede Fru - bastard; illegitimate child. *Category:* **3.5.5.1. Obscenity, 4.1.9.5. Illegitimate child.**
- Huarendeent** [huəɾɛndɛɪnst] *n.m. Pl: Huarendeenten.* daut Omgonen von eene Hua ooda een Huara; Jeschljachtsläwen buta befriedet Läwen - prostitution. *Category:* **2.6.2.3. Sexual immorality.**
- Huarenhus** [huəɾɛnhys] *n.n. Pl: Huarenhiesa.* daut Hus von eene Hua ooda Huara; daut Hus wua Menschen Jeschljachtsvekjia driewen met Menschen met dee see nich befriet sent - brothel.
- Huarenjliet** [huəɾɛnli:t] *n.n. Pl: Huarenjlieda.* een Mensch dee sikj en onmoralischet Jeschljachtsläwen auffeft - member of brothel.
- Huarenkjint** [huəɾɛnɔ:ɪnt] *n.n. Pl: Huarenkjinja.* daut Kjint von eene Hua; een Kjint Lied dee nich befriet sent - illegitimate child. *Category:* **4.1.9.5. Illegitimate child.**
- Huarenwief** [huəɾɛnvif] *n.n. Pl: Huarenwiewa.* eene Hua; eene Fru dee onmoralischet Jeschljachtsläwen drift - prostitute. *Category:* **2.6.2.3. Sexual immorality.**
- Huarenwien** [huəɾɛnvɪn] *n.m.* de Erfoarunk von ontru sennen; de Erfoarunk von eenem däm sien Poatna nich tru blift - wine of betrayal.
- Huarn<sub>2</sub>** [huəɾn] *n.f. Pl: Huarns.* Bloshuarn; eene Piep dee opp een Enj jrata es un een Jelud vejratren kaun- horn to make a loud noise.
- Huarn<sub>1</sub>** [huəɾn] *n.n. Pl: Hieena.* eent von de hoade Spetzen opp een Beest sien Kopp - animal horn.
- huarnja** [huəɾnʲʌ] *adj.* met Hieena; met eenen Huarn - with horns.
- Huarnjespanst** [huəɾnʲɛspa:nst] *n.n. Pl: Huarnjespansta.* soont waut eenem lat aus wan daut doa es, un oba nuscht es wan eena dichtbie kjemt - chimera. *Category:* **1.6.1.6. Shark, ray.**
- huarnoatich** [huəɾnɔ:atɪç] *adj.* soo aus een Huarn - horn-like.
- hubren** [hʊbrɛn] *v.w.* tekjren von too kolt sennen; schedren toom oppwoamen - shiver; shake with the chills. *Category:* **2.5.6.2. Fever, 7.1.9. Move a part of the body, 8.3.4.1. Cold.**
- hubrich** [hʊbrɪç] *adj.* wan eenem soo kolt es daut dee meist aunft to hubren ooda tekjren - chilly; shivery. *Category:* **1.1.3. Weather, 8.3.4.1. Cold.**
- Huck** [hʊk] *n.f. Pl: Hucken.* Hinjarenj; Sett - posterior; seat. *Category:* **8.6.1.1. Back, 5.1.1.2. Chair, 7.1.2. Sit.**
- hucken** [hʊkən] *v.w.* setten; oppe Huck setten - sit; squat. *Category:* **7.1.2. Sit, 8.5.3. Be at a place, 8.2.2.3. Short, not tall.**
- Humma** [hʊmʌ] *n.m. Pl: Hummasch.* eene Kjrät em Mää, een bät met daut Jeschekj von eene Spand, oba met huarnoatje Schal aum Kjarpa un Been - lobster. *Category:* **1.6.1.9. Small animals, 5.2.3.2. Food from animals, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**
- Humpel** [hʊmpəl] *n.m. Pl: Humpels.* een groota Klompen; een sea kjliena Boajch - mound; small hill. *Category:* **1.2.1.1. Mountain, 6.5.1. Building, 7.5.9.1. Load, pile.**
- humplich** [hʊmplɪç] *adj.* leicht boajich; met Humpels - bumpy.
- hundat** [hʊnda:t] *num. Pl: hundade.* Numma; Kardinalzol: 100; Ordnungszol: 100., hundatste - one hundred. *Category:* **8.1.1.1. Cardinal numbers.**
- hundatfach** [hʊnda:tfa:χ] *adj.* hundatmol; hundatmol dobbelt - hundred-fold.

- Hundatjoa** [hʊnda:tjoa] *n.n.* *Pl:* **Hundatjoaren**. eene Tiet von hundat Joa - century. *Category:* **8.1.1.5. Numbered group, 8.4.1. Period of time.**
- hundatjoarich** [hʊnda:tjoariç] *adj.* met hundat Joa; hundat Joa oolt - centennial.
- hundatjoasch** [hʊnda:tjoaʃ] *adj.* met hundat Joa; hundat Joa oolt; hundatjoarich - centenarian.
- hundatmol** [hʊnda:tmo:l] *adv.* soo foaken daut et hundat Mol jeft - hundred times.
- Hundatstel** [hʊnda:tstɛl] *n.n.* *Pl:* -. daut hundatste Poat; een Poat von hundat äwareene dee toop een gaunset moaken - one hundredth.
- Hunga** [hʊŋʌ] *n.m.* velangen no Äten - hunger. *Category:* **2.1.8.2. Stomach, 3.3. Want, 5.2.2.5. Hungry, thirsty.**
- hungren** [hʊŋrɛn] *v.w.* Äten velangen; nich jenuach to äten haben - hunger. *Category:* **2.1.8.2. Stomach, 3.3. Want, 5.2.2.5. Hungry, thirsty.**
- Hungakoolkje** [hʊŋa:køʊlcə] *n.f.* een Aunfaul to däm eena fuaz äten saul - sudden attack of hunger.
- Hungaschnoot** [hʊŋa:ʃnøʊt] *n.f.* *Pl:* **Hungaschnooten**. nich jenuach to äten haben; eene Tiet en dee een Volkj nich jenuach to äten haft - famine; starvation. *Category:* **6.2.5.2. Crop failure, 2.5.2.1. Malnutrition, starvation, 2.6.6. Die.**
- Hungatän** [hʊŋa:te:n] *n.f.* *Pl:* **Hungatänen**. eene Uagtän; eene lange spetze Tän - fang. *Category:* **1.6.2.2. Parts of a reptile.**
- hungrich** [hʊŋriç] *adj.* Hunga haben; daut ennaliche Jefeel haben daut eena waut äten mucht - hungry. *Category:* **5.2.2.5. Hungry, thirsty.**
- hunjsch** [hʊŋʃ] *adj.* ruchtet väahaben; nich väasechtich; nich oppausen - rough, cruel treatment.
- Hunjsfalkkrankheit** [hʊŋsfa:lkra:ŋkheit] *n.f.* eene Enzindunk von Hunj aun äare Hut daut de Hoa utfaulen- mange.
- Hunjsklotje** [hʊŋsklɔcə] *n.n.* *Pl:* **Hunjsklotjes**. Hunjs Hus; een Klotje toom een Hunt bemoaken - dog kennel.
- Hunjskrankheit** [hʊŋskra:ŋkheit] *n.f.* eene wankende Krankheit von Hunj - distemper. *Category:* **2.5.2. Disease, 6.6.5.1. Draw, paint.**
- Hunjsläwen** [hʊŋsle:vən] *n.n.* *Pl:* **Hunjsläwes**. sea prostet ooda ve'achtet Läwen - dog's life.
- Hunt** [hʊnt] *n.m.* *Pl:* **Hunj**. *Dim.:* **Huntje (Hunjkjes)**. een natet Tia daut aus een Wajchta jebrukt woat ooda toom met de Kjinja spälen - dog. *Category:* **1.6.1.1.2. Carnivore, 6.3.1. Domesticated animal, 6.3.1.5. Dog.**
- huntmeed** [hʊntmɛɪd] *adj.* sea meed; ute Pust - dog tired.
- hupen** [hʊpən] *v.w.* daut Blodinkj aun een Foatich brucken toom een Jelud moaken - toot a car horn.
- Hupen** [hʊpən] *n.m.* *Pl:* **Hupes**. *Dim.:* **Hupkje**. een Klompen - stack of hay or straw; pile; heap. *Category:* **2.2.8. Defecate, feces, 7.5.1. Gather, 7.5.9.1. Load, pile, 8.1.3.3. Group of things.**
- Hupje** [hʊpjə] *n.n.* eefacha Tobbak - crude tobacco.
- Hupjebrenna** [hʊpjɛbrɛnʌ] *n.m.* *Pl:* **Hupjebrennasch**. een Jereetschoft toom Ziggoaren aunstekjen - cigarette lighter. *Category:* **5.5.1. Light a fire.**
- hupren** *v.w.* een mässjet ranen von een Pieet ooda Vee - lope; canter.
- huppanak** [hʊpa:na:k] *adv.* oppem Rigjen - piggy-back.
- huppasch** [hʊpa:ʃ] *adv.* bosich; hupsrich bosich - at a gallop.
- Hups** [hʊps] *n.m.* *Pl:* -. een Sprunk - jump. *Category:* **7.2.1.1.3. Jump, 7.2.2.4. Move up, 9.3.1.3. To a larger degree.**
- hupsen** [hʊpsən] *v.w.* sikj mete Feet enne Loft schmieten - jump; hop. *Category:* **7.2.1.1.3. Jump, 7.2.2.4. Move up, 9.3.1.3. To a larger degree, 1.5.3. Grass, herb, vine, 1.6.4.1. Animal movement.**
- hupsren** [hʊpsrɛn] *v.w.* välmol hupsen - jiggle.
- Hupsbad** *n.n.* *Pl:* **Hupsbaden**. een rundet Leiwent, bie 10 Schoo em Derchmäta, daut runtom aun Fadren henjt, soo daut eena doabowen stonen kaun un hupsen - trampoline.
- Hupsflieej** [hʊpsfliɛj] *n.f.* *Pl:* **Hupsflieejen**. een Flieechkje; een kjliena Kjniëpa dee flieejen kaun - flea. *Category:* **1.6.1.7. Insect.**
- hupsrich** [hʊpsriç] *adj.* met hupsren; soo aus hupsren; em galupp - jumpy. *Category:* **3.4.2.4.2. Nervous.**
- hurtich** [hʊtiç] *adj.* bosich; schwind - speedy. *Category:* **8.4.8.1. Quick.**
- Hus** [hʏs] *n.n.* *Pl:* **Hiesa**. een Wonjebied; een Jebied; Wonunk - house. *Category:* **4.1.9. Kinship, 6.5.1.1. House.**
- husen** [hʏsən] *v.w.* wonen; een Hus ooda eene Städ bewonen - inhabit. *Category:* **5.9. Live, stay.**
- Husaundacht** [hʏsʊnda:χt] *n.f.* *Pl:* **Husaundachten**. Famieljenaundacht; eene aundajchtje Tiet enne Famielje met Bibel läsen un Jebäd - family worship.
- Husbekjleed** [hʏsbɛclɛɪd] *n.f.* de Bekjleed von een Hus; daut met waut een Hus von buten es foadich jemoakt - siding of a house.

**Husbu** [hysby] *n.m.* *Pl:* -. de Oabeit von een Hus buen - building project.

**huschen** [hʊʃən] *v.w.* met vefieren vejoagen - shoo.

**Husdäa** [hysdɛa] *n.f.* *Pl:* **Husdäären**. eene Däa em Hus nenn - house door.

**Husdak** [hysda:k] *n.n.* *Pl:* **Husdääkja**. *Variant:* **Husendak**. daut Dak von een Hus - roof of house.

**Husenbän** [hysenbe:n] *n.m.* *Pl:* **Husenbäns**. de bowaschte Stowen von een Hus; de Stow unja daut Dak von een Hus - upstairs; attic. *Category:* **6.5.2.8. Floor, story, 8.5.2.4. Up, 6.5.2.2. Roof, 6.5.2.7. Room.**

**Husfia** [hysfia] *n.n.* *Pl:* **Husfiasch**. de Braunt von een Hus; daut Fia en een Hus daut nich to bejrensen es - house fire. *Category:* **5.5. Fire.**

**Husfru** [hysfry] *n.f.* *Pl:* **Husfrues**. Wieetsche, Mutta em Hus - housewife; housekeeper. *Category:* **5.8. Manage a house.**

**Husgoaden** [hysgoadən] *n.m.* *Pl:* **Husgoades**. een Jekjäakjs Goaden; een Goaden dichtbie daut Hus wua Jekjäakjs jetrocken wort, em Unjascheet von de Frucht Goaden dee jeweenlich wieda vom Hus wia - house garden.

**Hushar** [hysha:ɹ] *n.m.* *Pl:* **Husharen**. de Har von een Hus; de leejendeema von een Hus; dee waut äwa een jewesset Hus aunjestalt es - head of house.

**Hushault** [hyshɔult] *n.m.* *Pl:* **Hushaults**. de Wirtschoft von een Wonhus - household. *Category:* **4.1.9.8. Family, clan.**

**Hushoola** [hyshɔula] *n.m.* *Pl:* **Hushoolasch**. eena dee daut Hus besorcht un unjahelt; eena dee de Ve'auntwuatunk haft toom een Hus en Ordnunk hoolen - householder.

**husieren** [hysirən] *v.w.* enter house.

1 • husen, sien Tus moaken - abide; reside.

2 • Hiesa vedoawen ooda bestälen - terrorize; plunder; rape; pillage. *Category:* **3.3.3.8. Threaten, 4.8.3.8. Plunder, 6.8.9.4. Take by force, 2.6.2.3. Sexual immorality.**

**Husieejendeema** [hysieɛjɛndɛɪml] *n.m.* *Pl:* **Husieejendeemasch**. de Wieet von een Hus; de leejendeema von een Jebied - house owner.

**Husjemeent** [hysjɛmɛɪnt] *n.f.* *Pl:* **Husjemeenten**. een Jemeent dee en een Wonhus toopkomen to Kjoakj- house church.

**Husjetzen** [hysjɛtsɛn] *n.m.* *Pl:* **Husjetta**. een Jetzen dee em Hus jehoolen woat; een Jetzen dee äwa een besondret Hus wacht helt - idol. *Category:* **4.9.8.1. Idol.**

**Huskjleet** [hysclɛɪt] *n.n.* *Pl:* **Huskjleeda**. een makeljet Kjleet; Nachtkjleet - housedress.

**Huskjnajcht** [hyschna:çt] *n.m.* *Pl:* **Huskjnajchts**. een Oabeida em Hus; een Kjnajcht em Hushault - retainer; porter. *Category:* **6.6. Occupation, 7.3.1. Carry.**

**Husliera** [hyslira] *n.m.* *Pl:* **Huslierasch**. een Liera dee nom Hus kjemt de Kjinja unjarechten - tutor. *Category:* **3.6. Teach.**

**Husmus** [hysmys] *n.f.* *Pl:* **Husmies**. eene Piepamus; eene Mus dee en Hiesa läft - house mouse.

**Husoabeida** [hysɔabeɪda] *n.m.* *Pl:* -. een Husdeena; eena dee em Hus schauft un aunjestalt es toom Sachen besorjen - house servant.

**Husoabeit** [hysɔabeɪt] *n.f.* *Pl:* **Husoabeiten**. de jeweenelje Oabeit em Hus - home work.

**Husschwalum** [hysʃvɔulm] *n.n.* *Pl:* **Husschwalums**. een Schwalum; de Sort Schwalumkjes dee aum Hus daut Nast moaken - barn swallow; martin. *See:* **Schwalum**. *Category:* **1.6.1.2. Bird.**

**Hustia** [hystia] *n.n.* *Pl:* **Hustieren**. een Tia daut em Hus jefläacht woat - pet. *Category:* **1.6.1. Types of animals, 2.6.2. Sexual relations, 4.3.3. Love, 6.3.1. Domesticated animal, 6.4.6. Things done to animals.**

**Husunk** [hysʊŋk] *n.f.* *Pl:* **Husungen**. *Variant:* **Husinj**. Kwatia; Krupunja; eene Städ toom husen - domicile.

**Husvewaulta** [hysfɛ'vɔulta] *n.m.* *Pl:* **Husvewaultasch**. Huswieet; eena dee de Jelträakjnunk fieet - home owner.

**Husvoda** [hysfo:dʌ] *n.m.* *Pl:* **Husvodasch**. de Voda von de Famielje; Huswieet; de Oppsechta en een Jebied - house father.

**Husvoll** [hysfɔl] *n.n.* *Pl:* **Hiesavoll**. een vollet Hus; de Mot dee en een Hus nenjeit - houseful.

**Huswajch** [hysva:ç] *n.m.* *Pl:* **Huswääj**. de Wajch no Hus, de Reis no Hus - way home.

**Huswieet** [hysviɛt] *n.m.* *Pl:* **Huswieets**. de Wieet von een Hus; Husvoda; de leejendeema von een Hus; de Oppsechta en een Hus - house owner.

**Huswieetsche** [hysviɛtʃɛ] *n.f.* *Pl:* **Huswieetsches**. de Fru dee daut Hus rant ooda väasteit - landlady.

**Hut** [hyt] *n.f.* de Schal aum Kjarpa; daut Lada; de Schicht opp oolen Schmaunt - skin; human skin. *Category:* **1.2.3.1. Liquid, 1.6.2. Parts of an animal, 2.1.4. Skin, 5.2.1.2.1. Remove shell, skin, 6.3.4. Butcher, slaughter, 6.6.4.3. Working with leather, 8.6.4.1. Outer part.**

**hutich** [hytiç] *adj.* met jewesse Hut, soo aus lichthutich ooda dikjhutich - skinned (as in light-skinned).

**Hutkrankheit** [hʊtkra:ŋkheit] *n.f.* *Pl:* **Hutkrankheiten**. eene Krankheit aune Hut; eene Krankheit bie dee eenem de Hut utbrakjt - skin condition. *Category:* **2.1.4. Skin.**



**Hutra** *See main entry: Huttatola.*

**hutschen** [hʊʦən] *v.w.* een Bäbe sea enne Oarms wieejen toom daut stell moaken; hutschlen - cuddling. *See: hutschlen.*

**Hutt** [hʊʦ] *n.f.* Väasecht; Sorj; met bedenkjen; oppe Hutt sennen bediet väasechtich oppausen - protection; care. *See: Väasecht; Sorj. Category: 4.4.4.5. Protect, 3.4.2.4.1. Worried.*

**Huttatola** [hʊʦa:to:lʌ] *n.m. Pl: -.* een Hutra; eena von dee, dee de Lia von Jakob Hutter, een Anabaptist, nogonen - Hutterite.

**Hututschlach** [hyʊʦʃla:χ] *n.m.* schorwje Hutt; eene Enzindunk aune Hut; eene Krankheit dee sikj met roode Hut ooda Plaken wiest; Utschlach; Schlemsen - skin rash; acne; nettle. *See: Utschlach; Pekjel. Category: 2.1.4. Skin, 2.5.2.2. Skin disease, 1.5.3. Grass, herb, vine, 3.4.2.3. Angry, 3.4.2.3.1. Annoyed.*

**Huw** [hyv] *n.f. Pl: Huwen.* eene Oolt Koloniesche Fruesmetz - black lace cap worn by Mennonite matrons.

## I - i

- ieren** [iɪrən] *v.w.* lea jäwen; Aunerckjanunk jäwen; besondasch väl räakjnen - honour; dignify; venerate; revere. *Category:* **4.2.2.3. Celebrate, 4.5.5. Honor, 4.3.2. Admire someone, 4.9.5.3. Worship.**
- lea** [iə] *n.f.* *Variant:* **Ea.** huagen Respakjt ooda Wieet - honour; dignity; tribute; credit. *Category:* **4.2.2.3. Celebrate, 4.5.5. Honor, 4.3.1.2. Meet a standard, 3.5.1.7. Praise, 6.8.5.5. Credit.**
- leaforcht** [iəfɔɪxt] *n.f.* sea väl räakjnen un doch Forcht haben wiels eena sikj schämt ooda Angst haft daut eena nich em Staund es met däm waut to doonen - honour. *Category:* **4.2.2.3. Celebrate, 4.5.5. Honor.**
- leajiez** [iəjits] *n.m.* Huachmoot; Stot; nich wellens sennen eenem siene ieejne lea von sestwäm tosied jesat haben - pride. *Category:* **3.4.1.1. Like, love, 3.4.1.1.2. Self-esteem, 4.3.2.3. Proud.**
- lebel** [iəbəl] *n.n.* sea schljacht; sintlich - evil. *Category:* **4.3.1.1. Bad, immoral.**
- iebel** [iəbəl] *adj.* schljacht, oajch, groff - evil. *Category:* **4.3.1.1. Bad, immoral.**
- leda** [iɪdʌ] *n.n.* *Pl:* **ledasch.** daut Poat tweschen de Hinjabeen aun eene Koo von wua de Malkj kjemt - udder. *Category:* **1.6.2. Parts of an animal, 6.3.1.1. Cattle.**
- iedren** [iɪdrən] *v.w.* jrata woaren von een leda, soo aus verem kaulwen - for an udder to grow.
- ledee** [iɪdɛi] *n.f.* *Pl:* **ledeeen.** een Jedanken - idea. *Category:* **3.2. Think.**
- iedel** [iɪdɛl] *adj.* rein, soo aus Malkj ooda Golt; gaunsungoa; blooss - pure; utter; sheer; nothing but. *Category:* **1.2.2.3. Metal, 1.3.6. Water quality, 4.3.1. Good, moral, 7.5.3.1. Pure, unmixed, 8.3.3.3. Color, 8.1.5. All, 9.3.2. Completely, 2.3.1.6. Transparent, 8.3.1.4.1. Vertical, 8.1.5.7. Only.**
- ieebeedent** [iəbɛɪdɛnt] *adj.* met lea; respakjtvoll - honourable.
- ieebejierich** [iəbɛjiriç] *adj.* hinjaraun to lea; ieejiezich - seeking esteem; ambitious. *See:* **äwanäment.** *Category:* **6.1.2.3.6. Ambitious.**
- ieeboa** [iəbɔə] *adj.* iernst; strenj; nich sposich; bie de Sach - serious; stern; sober; austere. *See:* **strenj; iernst.** *Category:* **4.2.8.1. Serious, 4.7.9.5. Act harshly, 7.2.4.2.1. Boat, 2.3.5.1. Comfortable, 4.3.6. Self-controlled.**
- leed** [iɛd] *n.f.* 1 de Grunt opp dee wie buten gonen un dee wie oabeiden toom plaunten; leedbaul 2 daut fiene Stoff opp daut wie gonen un en daut wie oppe Stap Sot plaunten - earth; ground; world. *Category:* **1.1.1.3. Planet, 1.2. World, 1.2.2.1. Soil, dirt, 1.7. Nature, environment.**
- leedbäa** [iədbɛə] *n.f.* *Pl:* **leedbäaren.** de seete Frucht von eene leedbäa Plaunt - strawberry. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.2. Food from fruit.**
- leedbäben** [iədbɛ:bən] *n.n.* wan de leed scheddat - earthquake. *Category:* **1.2.1.7. Earthquake.**
- leedbaul** [iədbɔt] *n.m.* *Pl:* **leedbala.** de leed opp dee wie rom de Sonn metfoaren; een Kluten von leed - world. *Category:* **1.7. Nature, environment.**
- leedbaulkonst** [iədbɔul-kɔnst] *n.f.* de Wissenschoft vom leedbaul; daut studieren von däm leedbaul - geography. *Category:* **1.2. World.**
- leedbewona** [iədbɛvɔ:nʌ] *n.m.* *Pl:* -. eena dee opp dise leed läft; een Mensch dee noch emol stoawen woat - mortal; person on earth. *Category:* **2.6.6.1. Kill.**
- leedbodem** [iədbɔdɛm] *n.m.* de leed opp dee wie läwen; de gaunse leed - ground. *Category:* **1.2.2.1. Soil, dirt.**
- leedgank** [iədgɑ:ŋk] *n.m.* *Pl:* **leedjenj.** een Wajch ooda Stich enne leed ooda em Boajch nenn; een Gank derchem Boajch - tunnel. *Category:* **1.2.1.5. Underground, 6.5.4.1. Road, 7.8.6. Dig.**
- leedhunt** [iədhunt] *n.m.* *Pl:* **leedhunj.** een Tia, soo groot aus eene nate Kaut, daut enne leed groft - groundhog.
- leedhupen** [iədhypən] *n.m.* *Pl:* **leedhupes.** leed Klompen; een Hupen leed - mound. *Category:* **1.2.1.1. Mountain, 6.5.1. Building, 7.5.9.1. Load, pile.**

- ieedich** [iædiç] *adj.* schwiensch; met leed bedakjt ooda enjeschwient; soo aus leed en jewesse leejenschoften - soiled; earthen. *Category:* **5.6.1. Clean, dirty, 1.2.2.1. Soil, dirt.**
- leedjeist** [iæjeist] *n.m. Pl: leedjeista.* eene Jeista Jestault dee nich to seenen ooda mäten es oba aun dee eenje jleewen - gnome; fairy. *Category:* **4.9.2. Supernatural being.**
- leedkjarscht** [iædca:ɪft] *n.f.* de Butakaunt von de leed; en de leedkonst woat jelieet daut de Medd vonne leed jeschmolten es, un daut wie opp eene hoade Kjarscht vom Baul läwen - earth's crust.
- leedkjoasch** [iædcɔa] *n.f. Pl: leedkjoaschen.* de runde, jäle Frucht von eene leedkjoaschen Plaunt - ground cherry.
- leedkluten** [iædklytən] *n.m. Pl: leedkjieta.* een hoadet Stekj leed - clod of earth.
- leedkonst** [iædkɔnst] *n.f.* de Lia von de leed, Lenda un Jäajenden - geography. *Category:* **1.2. World.**
- leedkota** [iædko:tɔ] *n.m. Pl: leedkotasch.* eene Stapmus; een natet Tia daut Sot un Wartlen frat un en een Loch enne leed läft - gopher. *Category:* **1.6.1.1.4. Rodent.**
- ieedna** [iædnɔ] *adj.* von leed - earthen. *Category:* **1.2.2.1. Soil, dirt.**
- leednät** [iædnɛ:t] *n.f. Pl: -.* Pienats; eene lenkelje runde kjliene Nät dee aune Wartlen von eene leednät Plaunt waust - peanut. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.1. Food from seeds.**
- leedrigjen** [iædrɪjən] *n.m. Pl: leedrigjes.* een Rigjen von leed; een Opprigj - ridge of soil.
- leedrikj** [iædrɪc] *n.n.* de gaunse Welt ooda leed; aule Menschen oppe leed - kingdom of earth.
- leedrutsch** [iædrʊtʃ] *n.f. Pl: leedrutschen.* Launtrutsch; een Toofaul von leed rutschen, soo aus aune Kaunt Boajch - landslide. *Category:* **1.2.1.1. Mountain.**
- leedschock** [iædfɔk] *n.f. Pl: leedschocken.* de Frucht dee aune Wartlen von eene leedschocken Plaunt waust - potato. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.5. Food from roots, 6.2.1.2.1. Growing potatoes.**
- leedschockespeena** [iædfɔkɛspɛɪnɔ] *n.f.* drieenje Schelwa ooda Schips von jebrodne leedschocken - potato chips.
- leedschwien** [iædfvin] *n.n. Pl: -.* een dunkelbrunet Tia, veleicht 2 Schoo lank, meist een Schoo breet un ½ Schoo huach - badger.
- leedseelemaunda** [iædsɛɪləmɔundɔ] *n.m. Pl: leedseelemaundasch.* een kjlienet Tia en daut Jeschekj von eene Krockodiel daut opp un enne leed kjript; Äselmaunda - salamander. *Category:* **1.6.1.4. Amphibian.**
- ieejäwent** [iæje:vɛnt] *adj.* soo daut lea jejäft woat; met lea - honourable.
- ieejen** [iæjən] *adv.* väl wieet; met väl Jefeel - own odd nature; peculiar; singular; sentimental value implied. **Hee haft väl Jeschichten von siene Elren äa Hus; daut es am sea ieejen.** He has many stories of his parents' house; it is very dear to him. *Category:* **8.3.5.3.4. Strange, 2. Person, 4.1.6.5. Private, public, 4.4.2.5. Separate, alone, 8.3.5.3.2. Unusual, 9. Grammar.**
- ieejnen** [iæjnən] *v.w.* haben; besetten; waut aus sient talen; jekoft ooda jekjräajen haben - own. *Category:* **6.8.1. Have wealth, 6.8.1.1. Own, possess.**
- leejendeema** [iæjɛndɛɪmɔ] *n.m. Pl: leejendeemasch.* dee waut daut ieejent; de Wieet - owner; proprietor; employer. **Soo schwind aus hee jenuach Jelt haud toom eene Auntolunk moaken, wort hee de leejendeema von daut Hus.** As soon as he was able to make a down payment, he became the owner of the house. *Category:* **6.5.1.3. Land, property, 6.8.1. Have wealth, 6.8.1.1. Own, possess, 6.9.2. Work for someone.**
- leejendeemabewiess** [iæjɛndɛɪma:bəvis] *n.m.* Bewiess daut eena waut ieejent; jesazliche Papieren dee leejendom bewiesen; een Tietel - title; deed; proof of ownership. *Category:* **4.5.5.1. Title, name of honor, 6.5.1.3. Land, property, 9.7.3. Name of a thing, 9.1.2. Do.**
- leejendom** [iæjɛndo:m] *n.n. Pl: leejendoms.* daut waut eena ieejent - property; ownership; chattels. *Category:* **5.1. Household equipment, 6.5.1.3. Land, property, 6.8.1. Have wealth, 6.8.1.5. Possession, property.**
- leejenheit** [iæjɛnhɛit] *n.f. Pl: leejenheiten.* leejenschoft; Eenselheit; leejenschoft; daut waut wäm uttieekjent - characteristic; peculiarity. *See: Eenselheit; leejenschoft. Category: 4.3. Behavior.*

- leejenkopp** [iəjɛŋkɔp] *n.m.* *Pl:* **leejenkjav**. eena dee sikj nich beräden lat; dee blooss opp sien Stekj faust helt - stubborn person; self-willed individual.
- ieejenkoppich** [iəjɛŋkɔpɪç] *adj.* ieejensennich; blooss sienen ieejnen Wajch waut doonen wellen; sikj nich leicht schekjen loten - headstrong. *Category:* **3.3.1.7. Stubborn**.
- leejennutz** [iəjɛnʊts] *n.m.* fa sien ieejnen Jenotten - use. *Category:* **3.3.1.1. Purpose, goal, 6.1.2.2. Use, 9.1.2. Do**.
- ieejennutzich** [iəjɛnʊtsɪç] *adj.* waut blooss fa sikj selfst hoolen un nich aundre dän Jenotten doavon jäwen- selfish. *Category:* **4.3.4.4.1. Selfish**.
- ieejenoatich** [iəjɛnoatɪç] *adj.* soo aus blooss deejanja; nich soo aus aundre - peculiar; strange; original. *Category:* **8.3.5.3.4. Strange, 8.3.5.4. Pattern, model, 8.4.5.1.2. First, 8.4.6.5.3. New**.
- leejenrajcht** [iəjɛnra:çt] *n.n.* daut Rajcht to waut; leejeendeemabewiess - tenure; right of ownership.
- leejenschoft** [iəjɛnʃɔft] *n.f.* *Pl:* **leejenschoften**. leejenheit; Eenselheit; daut met waut een Dinkj ooda Persoon to beschriewen jeit, soo aus Moten, Kalia, Jefeel - quality; characteristic; idiosyncrasy; peculiarity; capacity; qualification. *See:* **Enhault; leejenheit; Eenselheit**. *Category:* **8.3. Quality, 4.3. Behavior, 8.2.5.1. Big container, volume, 8.2.8. Measure**.
- leejenschoftlichkeit** [iəjɛnʃɔftliçkeit] *n.f.* daut waut eenem siene Oat es; eenem siene leejenschoft - individuality.
- leejenschoftsform** [iəjɛnʃɔftsfoʊm] *n.f.* *Pl:* **leejenschoftsformen**. deene Form dee een leejenschoftswuat nemt - adjectival form.
- leejenschoftswuat** [iəjɛnʃɔftsvuət] *n.n.* *Pl:* **leejenschoftswieed**. een Wuat daut eene jewesse leejenschoft von een Hauptwuat wiest, soo aus Kalia, Mot usw. - adjective. *Category:* **9. Grammar**.
- ieejensechtich** [iəjɛnseçtɪç] *adj.* met de Jedanken opp sikj selfst jerecht; ieejenkoppich - selfish. *Category:* **4.3.4.4.1. Selfish**.
- leejensenn** [iəjɛnsɛn] *n.m.* de Senn wää eena es; een ieejenkopja Senn - obstinacy; self-will; willfulness. *Category:* **3.3.1.7. Stubborn, 4.3.2.3. Proud**.
- ieejensennich** [iəjɛnsɛniç] *adj.* ieejenkoppich; blooss aun sikj denkjen - obstinate; self-willed; independent. *Category:* **3.3.1.7. Stubborn, 4.1.6.4. Independent person, 4.5.4.7. Independent**.
- ieejentlich** [iəjɛntliç] *adv.* soo aus daut jeplont ooda jeieejent wia - proper; actual; true; real. *Category:* **8.3.7.7. Right, proper, 8.3.7.7.3. Compatible, 9.3. Very, 3.5.1.3.5. Real, 3.5.1.3. True, 4.3.5.2. Faithful, 8.3.1.3. Straight, 9.4.6. Yes, 9.1.1.1. Exist**.
- ieejiezich** [iəjɛitsɪç] *adj.* jieezich seenen met eenem siene lea; eena dee aunerkjant well sennen fa waut hee kaun ooda jedonen haft - proud. *Category:* **3.4.1.1.2. Self-esteem, 3.5.1.7.3. Boast, 4.3.2.3. Proud**.
- ieejistren** [iəjɛistrɛn] *adj.* de Dach ver jistren; twee Doag trigj - day before yesterday.
- ieejna** [iəjɛnɔ] *adj.* jehieerenda; soo daut daut eenem sient es ooda jehieet - own. *Category:* **6.8.1. Have wealth, 6.8.1.1. Own, possess**.
- leekj** [iəç] *n.f.* *Pl:* **leekjen**. *Variant:* **Äkj**. eene Sort Beem met sea hoadet Holt, foaken kruggelje Asta un dunkel jreene Bläda - oak (tree). *See:* **leekjenboom**.
- leekjekota** [iəçəkɔ:tɔ] *n.m.* *Pl:* **leekjekotasch**. *Variant:* **Äkjekota**. een Tia, veleicht soo groot aus eene Stapmus, met eenen huagen boschjen Zoagel, dee kaun sea goot Beem klautren - squirrel. *Category:* **1.6.1.1.4. Rodent**.
- leekjenät** [iəçɛnɛ:t] *n.f.* *Pl:* -. *Variant:* **Äkjenät**. daut Sot ooda de Nät von eene leekj - acorns.
- leekjenboom** [iəçɛnbøʊm] *n.m.* *Pl:* **leekjenbeem**. eene Sort Beem met sea hoadet Holt - oak tree.
- leekjenholt** [iəçɛnhɔlt] *n.n.* *Pl:* **leekjenhelta**. daut Holt von een leekjenboom - oak wood.
- leekjenomen** [iəçɛno:mən] *n.m.* *Pl:* **leekjenomes**. Bienomen; een Nomen dän de Jesalschoft eenem jeft - nickname. *Category:* **9.7.1. Name of a person**.
- ieescht** [iəft] *adj.* daut waut ea ooda en ieeschte Städ kjemt - first; primary; prime. *Category:* **8.1.1.1.1. One, 8.1.1.2. Ordinal numbers, 8.4.5.1.2. First, 9.3.1. Degree, 2.6.4.4. Adult**.



- ieeschtemma** [iəʃtɛmɿ] *adv.* lang trigj; too eene Tiet; eene Tiet dee de junge sikj nich denkjen kjennen - long ago. *Category:* **8.4.6.2. Past.**
- ieeschtemo** [iəʃtɛmo:] *adv.* daut ieeschte Mol; met kjeent ea ooda ver daut - first time.
- ieeschjtjebuarna** [iəʃcəbuərnɿ] *adj.* de elsta; de elsta Sän; enne Biblische Tiet meend daut 'de Oaw' ooda 'de wichtichsta' - firstborn. *Category:* **4.1.9.1.9. Birth order.**
- leeschjtjeburt** [iəʃcəbuɿt] *n.f. Pl:* **leeschjtjeburten.** daut elste Kjint von de Elren - a firstborn. *Category:* **4.1.9.1.9. Birth order.**
- leeschjtjeburtsrajcht** [iəʃcəbuɿtsra:çt] *n.n.* een besondren Rajcht daut eenje Velkja, ooda Famieljes, fa dän elsten Sän haben - birthright. *Category:* **2.6.6.7. Inherit.**
- leetschock** *See main entry:* **leedschock.**
- lekra** [ikrɿ] *n.m.* enjemoaktet Jreens met Kjriedarie - spiced vegetable salad.
- lel** [il] *n.m. Pl:* **lelen.** leech.
- een Worm ooda Schnigjen oatjet Tia daut sikj aune Hut sucht un Bloot frat - leech.
  - Bos; de Toostaunt von kjeene ooda weinich Tiet haben - haste; hurry. *Category:* **1.6.1.9. Small animals, 8.4.8.1. Quick, 7.2.1.2. Move quickly.**
- ielent** [ilɛnt] *adv.* bosich; haustich; drinjent - in a hurry; impatient. *Category:* **8.4.8.1. Quick, 4.3.1.5.1. Impatient.**
- lemäl** [ime:l] *n.n. Pl:* -. een Breef dän eena derchem Komputa schekjt ooda kjricht - e-mail.
- ieremol** [irəmo:l] *adv.* foaken; mieremol; emma wada - often; frequently. *Category:* **8.4.6.6.3. Often.**
- lerenkjennich** [irɛncɛniç] *n.m.* een Kjennich dee de lea kjricht; een Kjennich dee besondere lea kjricht - king of glory.
- lerenkroon** [irɛŋkrøʊn] *n.f.* eene Kroon dee jewesse lea bewiest - crown of glory.
- lerenplauz** [irɛnplɔʊts] *n.m. Pl:* **lerenplaza.** de Plauz dee met väl lea kjemt; de Plauz fa een Mensch dee väl lea haft - place of honour.
- lerensach** [irɛnsa:χ] *n.f. Pl:* **lerensachen.** eene Sach dee eenem lea jeft; eene Sach dee eene eenen jewessen Wajch deit wäajen doa lea met vebungen es - matter of honour.
- lerenstool** [irɛnstøʊl] *n.m. Pl:* **lerensteela.** een Stool de besondere lea bewiest - chair of honour.
- lerentieekjen** [irɛntiɛcən] *n.n. Pl:* **lerentieekjens.** *Variant:* **lerentäkjen.** een Tieekjen daut wäm lea jehieet; een Tieekjen daut eenem lea ooda Respakjt jeft - sign of honour.
- ierlich** [iɿliç] *adj.* met lea; soo aus met lea; Jäajendeel von 'veachtlich' - honourable.
- lernst** [iɿnst] *n.m.* de Toostaunt wua aules wichtich un onen Spos es - solemnity; gravity; earnestness; severity. *Category:* **7.2.2.5.1. Fall.**
- iernst** [iɿnst] *adj.* met lernst; onen Spos; bie de Sach; groff; ieeboa - serious. *See:* **ieeboa.** *Category:* **4.2.8.1. Serious.**
- iernsthauft** [iɿnsthouft] *adj.* met lernst; bie de Sach un onen Spos - grave; earnest; solemn; severe. *Category:* **2.6.6.6. Grave, 4.2.8.1. Serious, 3.4.2.1. Sad, 4.7.9.5. Act harshly, 8.3.7.1. Bad.**
- lesa** [isɿ] *n.n. Pl:* **lesasch.** hoadet Mettol daut väl jebrukt woat toom Jereetschoft moaken - iron. *Category:* **1.2.2.3. Metal, 6.6.2.3. Working with metal.**
- lesabon** [isa:bo:n] *n.f. Pl:* **lesabonen.** de Bon fa dän Zuch; daut gaunse Zuch Jeschaft - railway track; railroad. *Category:* **7.2.4.1.2. Railroad.**
- lesabonschän** [isa:bɔnʃe:n] *n.f. Pl:* **lesabonschänen.** de Bon ooda Schän opp woone de Zuch foat; een Stekj von de Bon - railroad rail.
- lesadrot** [isa:dro:t] *n.n. Pl:* **lesadräd.** een Drot von lesa jemoakt - fence wire.
- lesahendla** [isa:hɛndlɿ] *n.m. Pl:* **lesahendlasch.** lesa Kjeepa; eena dee lesa un lesa Sachen vekjajt - ironmonger.
- iesana** [isa:nɿ] *adj.* von lesa jemoakt - of iron.

- lesarinkj** [isa:riŋk] *n.m.* *Pl:* **lesarinj**. een Rinkj von lesa - iron ring.
- lesasoag** [isa:zɔaŋ] *n.f.* *Pl:* **lesasoagen**. eene Soag toom lesa soagen - hacksaw.
- lesaspoon** [isa:spəʊn] *n.n.* *Pl:* **lesaspeena**. de Speena dee von lesa soagen ooda fielen komen - iron filings.
- lesasprot** [isa:spro:t] *n.f.* *Pl:* **lesasproten**. eene Sprot von lesa; daut iesane Jereft ver een Fensta toom Reiba aufhoolen - iron bar.
- lesastang** [isa:sta:ŋ] *n.f.* *Pl:* **lesastangen**. eene Stang von lesa - iron bar; iron rod. *Category:* **6.5.3. Building materials**.
- lesawoa** [isa:vɔa] *n.n.* iesane Sachen; lesa toom Sachen buen - ironware.
- lesawoakj** [isa:vɔac] *n.n.* lesawoa; Sachen von lesa un Mettol - hardware. *Category:* **6.6.8. Working with machines, 6.7. Tool**.
- iesich** [isiç] *adj.* met less bedakjt; be'iest; soo aus less - icy. *Category:* **1.1.3.4. Snow, ice, 8.3.4.1. Cold**.
- iesrich** [isriç] *adj.* met eene leejenschoft soo aus lesa, tB. Jeschmak ooda soo hoat - of iron; ferrous.
- less** [is] *n.n.* *Pl:* -. jefroarnet Wota - ice. *Category:* **1.1.3.4. Snow, ice**.
- lessboa** [isbɔa] *n.m.* *Pl:* **lessboaren**. een groota witta Boa dee wiet em Nuaden oppem less läft - polar bear. *Category:* **1.6.1.1.2. Carnivore**.
- lessboach** [isbɔax] *n.m.* *Pl:* **lessboaj**. een sea grootet Stekj less, bat een poa hundat Meeta lank, daut em See schwamt - iceberg; glacier; growler. *Category:* **1.1.3.4. Snow, ice, 1.2.1.1. Mountain**.
- lessbräakja** [isbrɛacʌ] *n.m.* *Pl:* **lessbräakjasch**. een Schepp met besonda stoakje Wenj daut jebrukt woat toom en een jefroarnet Mäa foaren - icebreaker.
- lessgreiw** [isgreiv] *n.n.* daut schneeje daut aun Asta aunfrist biem befrieren - hoar. *See:* **befroaren**. *Category:* **8.3.3.3.3. Gray**.
- lesshus** [ishys] *n.n.* *Pl:* **lesshiesa**. een Hus äwa een Kjala voll less, dee aus Kjeelschrank jebrukt wort - ice house.
- ieskolt** [iskɔlt] *adj.* soo kolt aus less; sea kolt; jefroaren - ice-cold; frozen. *Category:* **8.3.4.1. Cold, 1.1.3.4. Snow, ice**.
- lesspunkt** [ispuŋkt] *n.m.* *Pl:* **lesspunkta**. de Groden bie woone Wota enfrist un less oppdeift; bie Celsius es 0 Grod de lesspunkt - freezing point. *Category:* **1.2.3. Solid, liquid, gas**.
- lessrinkj** [isriŋk] *n.m.* *Pl:* **lessrinj**. een Sportplauz met eene Flua von less, un jeweenlich een läaja Tun runtom, wua Menschen met Schlietschoo skäten un Hockie spälen - ice rink.
- lessschaup** [isxɔup] *n.n.* *Pl:* **lessschaups**. Fridzh; een Schaup toom enne Kjääkj en woont eena Äten kaun kolt hoolen - ice box.
- lessschmaunt** [isfməunt] *n.m.* Eisskriem; seeta jefroarna Schmaunt - ice cream. *Category:* **5.2.3.4. Prepared food**.
- lessschrank** [isxra:ŋk] *n.m.* *Pl:* **lessschranken**. lessschaup; Fridzh; Kjeelschrank - ice box; refrigerator. *Category:* **6.7.9. Machine**.
- lesstang** [ista:ŋ] *n.f.* *Pl:* **lesstangen**. eene Tang toom less foten ooda opphäwen - ice tong.
- lesstaupen** [istɔupən] *n.m.* *Pl:* **lesstaupes**. een Taupen von less, foaken aune Kaunt vom Dak wan daut Schnee oppem Dak oppdeift - icicle. *Category:* **1.1.3.4. Snow, ice**.
- iesswitt** [isvɪt] *adj.* schneewitt; sea witt - snow-white; immaculate. *Category:* **8.3.3.3.1. White, 4.3.6.2. Tidy**.
- lesvoagel** [isfɔagəl] *n.n.* *Pl:* **lesvääjel**. een Voagel, bie 5 Zoll von Kopp bat Enj Zoagel, dee väl Kjniepasch frat - king fisher.
- lewa** [ivʌ] *n.m.* Drief; Bejeistrunk; sea hinjaraun no waut sennen - zeal; mettle. *Category:* **3.4.1.4.2. Enthusiastic**.
- iewren** [ivrən] *v.w.* sea hinjaraun no waut sennen; sea no waut opptoo oabeiden - strive. *Category:* **6.1.2.1. Try, attempt**.

- iewrich** [ivriç] *adj.* sea bejeistat; sea hinjaraun no waut - excited; fidgety; fervid; eager. *Category:* **3.4.1.4.1. Excited, 3.4.2.4.2. Nervous, 8.3.4. Hot, 3.4.1.4.2. Enthusiastic.**
- lewrichkeit** [ivriççeit] *n.f.* lewa; de Toostaunt von iewrich sennen - vehemence.
- ilda** [ilda] *adv.* dolste; gauns - most; very; utmost; chief; main. **Wie sajen 'ilda elsta,' 'ilda ieeschta,' ooda 'ilda latsta.'** We say 'very oldest,' 'very first,' or 'very last.'. *Category:* **8.1.5.4. Most, almost all, 8.1.5.5. Most, least, 9.3.1. Degree, 9.3. Very, 4.6.1. Ruler.**
- Immanuel** [ɪma:nyəl] *n.m.* noch een Nomen fa Messias; dee bediet: Gott met ons - Emmanuel.
- Immigraunt** [ɪmigrəunt] *n.m.* *Pl:* **Immigraunten.** eena dee en een Launt nentrakjt; eena dee von een Launt no daut aundre omsiedelt - immigrant. *Category:* **4.6.2.1. Foreigner.**
- impfen** [ɪmpfən] *v.w.* unjaspretzen, enspretzen; Medizien ooda soowaut met eene Notel em Kjarpa nenspretzen - vaccinate; inoculate. *Category:* **2.5.7. Treat disease, 2.5.7.2. Medicine.**
- Impfunk** [ɪmpfʊŋk] *n.f.* *Pl:* **Impfungen.** een unjaspretzen - vaccination. *Category:* **2.5.7. Treat disease.**
- Indiauna** [ɪndiayna] *n.m.* *Pl:* -. een Einheima von Nuad ooda Sied Amerika von ver de Europäa doahan kjeemen - Indian.
- Indiaunakorn** [ɪndiayna:kɔ:n] *n.m.* eefacha Korn; witta Korn; soon Korn aus de Indiauna väatrakjen - maize. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.1. Food from seeds, 6.2.6.2. Mill grain, 2.1.4. Skin.**
- Indiaunazelt** [ɪndiayna:tseɪt] *n.n.* *Pl:* **Indiaunazelten.** een Zelt von Indiauna; eene zeichne Behusunk von Indiauna - wigwam.
- Indien** [ɪndin] *n.f.* een Launt tweschen Afrika un Kjienna - India.
- Indjen** *See main entry: Inzhen.*
- Indzhekta** [ɪndʒektʌ] *n.m.* *Pl:* **Indzhektasch.** een Stekj Jereetschoft daut daut Brennstoff, soo aus Gessolien ooda Diesel em Moota nensprezt - injector.
- Infarkt** [ɪnfɑ:kt] *n.m.* *Pl:* **Infarkten.** eena litt eenen Infarkt em Kjarpa wan eene Bloot Oda veschlekjt ooda toojeit un de Zellen doarom stoawen; een Schlach - infarction.
- Infinitiew** [ɪnfɪnɪtɪv] *n.m.* *Pl:* -. de Hauptform von Tietweed, tB: gonen, komen - infinitive. *Category:* **9. Grammar.**
- Informazion** [ɪnfɔ:ma:tsɪo:n] *n.f.* Norecht; Bescheet; de Somm von Eenselheiten - information. *Category:* **3.2.2. Learn, 3.5.3.2. Information.**
- Inschurens** [ɪnʃyrens] *n.f.* Vesechrunk; de Kontrakt wua eena aule Joa waut nentolt, soo daut eena dän Schoden von een Braunt ooda Storm betolt kjricht - insurance. *Category:* **6.9.6. Insurance.**
- Insel** [ɪnsəl] *n.f.* *Pl:* **Inslen.** een natet Stekj Launt daut medden em Mäa licht - island. *Category:* **1.3.1.5. Island, shore.**
- Inselbewona** [ɪnselbɛvo:nʌ] *n.m.* *Pl:* -. eena dee opp eene Insel wont ooda läft - islander.
- inseloatich** [ɪnsələtiç] *adj.* soo aus eene Insel; soo aus opp eene Insel; trigjjetrocken von aundre - insular.
- Inspakjta** [ɪnspa:ctʌ] *n.m.* *Pl:* **Inspakjtasch.** eena dee nositt auf Sachen goot jenuach jedonen woaren; een Äwasechta dee doano sitt daut Sachen goot jedonen woaren - inspector.
- Instrument** [ɪnstryment] *n.n.* *Pl:* **Instrumenten.** Jereetschoft toom Musikj moaken; een Jereetschoft to waut besondret - instrument. *Category:* **6.7. Tool.**
- intensiew** [ɪntensiv] *adj.* iewrich; met grooten lernst; sea bejeistat - intensive.
- Interesse** [ɪntərəsə] *n.f.* *Pl:* **Interessen.** de Nieschia; daut hinjaraun sennen no waut jewesset - interest in a subject.
- Internet** [ɪntɛ:ɪnət] *n.n.* eene ellektronische Vebindunk fa Komputasch toom Post ooda Nieichkeiten noseenen - internet.
- intiem** [ɪntim] *adj.* unja vea Uagen; waut sea perseeneljet; gauns opp 'du' met wäm - intimate. *Category:* **4.1.1. Friend.**

- intlich** [ɪntliç] *adv.* en Werkjlichkheit; eefach vestonen - really; literally; virtually. *Category:* **9.3. Very, 9.4.4.1. Certainly, definitely, 8.1.5.6. Almost.**
- intransitiew** [ɪntra:nsɪtɪv] *adj.* soo daut et nich äwaschleit; en Gramatikj, een Tietwuat daut nich een Hauptwuat brukt toom dän Jedanken foadich moaken; daut kaun een leejenschoftswuat ooda een Partizip nämen - intransitive.
- intressaunt** [ɪntʁəsəunt] *adj.* waut eenem intressieet; wua eena jieren mea von weeten mucht - interesting; absorbing. *Category:* **3.4.1.4. Interested, 3.4.1.4.3. Obsessed.**
- intressieren** [ɪntʁəsirən] *v.w.* jieren mea von waut weeten wellen; sikj waut to Sach moaken daut bäta kjanen to lieren - have or hold interest for; be interested.
- Inzhen** [ɪnʒən] *n.m. Pl: Inzhens. Variant: Indjen.* Moota - engine; motor. *Category:* **6.7.9. Machine, 7.2.4.1.1. Vehicle.**
- Iodien** [io:di:n] *n.f.* Jood; een Kemmiko daut jebrukt woat toom Renlichkheit moaken en eene Wund; een Kemmiko daut em Äten es un needich es fa de Jesuntheit - iodine. *Category:* **2.5.7.2. Medicine, 6.6.2.9. Working with chemicals.**
- ippich** [ɪpɪç] *adj.* grootsch; huach rut; farn - uppity. *Category:* **4.3.2.3. Proud.**
- irdisch** [ɪrdɪʃ] *adj.* soo aus Sachen oppe leed gonen - earthly; terrestrial. *Category:* **9.1.3.1. Physical, non-physical, 1.2. World, 1.3.1.5. Island, shore.**
- irjent** [ɪjɛnt] *adv.* onbestemt; eendoont wää, waut, woo, wua ooda wanea - any. *Category:* **8.1.5.1. Some.**
- irjenteena** [ɪjɛntɛɪnɐ] *pron.* eena, met kjeene Bedinjungen; een onbestemda - anyone. *Category:* **9.2.3.2. Indefinite pronouns.**
- irjentwää** [ɪjɛntvɛə] *pron.* eendoont wää; een onbestemda - anyone. *Category:* **9.2.3.2. Indefinite pronouns.**
- irjentwanea** [ɪjɛntvə:nea] *adv.* eendoont wanea; to onbestemde Tiet - anytime. *Category:* **8.4.3. Indefinite time, 9.2.3.2. Indefinite pronouns.**
- irjentwaut** [ɪjɛntvɔut] *pron.* eendoont waut; waut onbestemdet - anything. *Category:* **8.1.5. All, 9.2.3.2. Indefinite pronouns.**
- irjentwoo** [ɪjɛntvøʊ] *adv.* eendoont woo; opp eenen onbestemden Wajch - any way.
- irjentwua** [ɪjɛntvua] *adv. Variant: irjenswua.* eendoont wua; opp eene onbestemde Städ - anywhere. *Category:* **8.5.1.7. Indefinite location, 9.2.3.2. Indefinite pronouns.**
- Isaak** [ɪsa:a:k] *n.m.* een Nomen fa een Jung ooda Maun; dee bediet: lachen - Isaac.
- Israel** [ɪsra:əl] *n.n.* de Juden äa Launt en Palestina - Israel. *Category:* **4.9.7.6. Judaism.**
- Israelit** [ɪsra:əlɪt] *n.m. Pl: Israeliten.* eena dee en Israel tus es; em Oolen Tastament, Abraham, Isaak un Jakob äare Nokomen; Hebräa - Israelite.
- Italien** [ɪta:lin] *n.f.* een Launt em Sieden Europa; de Papst wont en Italien - Italy.
- italienisch** [ɪta:linɪʃ] *adj.* soo aus en Italien; von Italien - Italian.



## J - j

- jäären** [jɛaɪən] *v.w.* vekomen; vestocken; schljacht woaren; läwendje Zellen ooda Häw en waut flissendjet waussen un daut sua, alkoholisch ooda schumich moaken - ferment. *Category: 5.2.3.3.4. Leaven, 5.2.3.7.1. Alcohol preparation.*
- Jääja** [jɛajɿ] *n.m. Pl: -.* eena dee jäajat; eena dee wille Tieren scheeten ooda jriepen deit - hunter. *Category: 6.6. Occupation.*
- jääjren** [jɛajrən] *v.w.* met eene Flint een Tia nostonen un scheeten - hunt. *Category: 1.6.4. Animal actions, 6.4. Hunt and fish, 7.2.6. Pursue.*
- Jääjahunt** [jɛaja:hunt] *n.m. Pl: Jääjahunj.* een Hunt dee biem jääjren halpt - hunting dog. *Category: 6.4.1. Hunt.*
- jääjen** [jɛajən] *prep.* against.  
 1 • aun; naun; täajen - against; opposed; anti-.  
 2 • entjäajen; em Wadastaunt; täajen - opposed; *See: aun-; naun. Category: 8.5.2. Direction, 4.2.1.6. Participate, 4.8.1.1. Oppose.*
- jääjenaun** [jɛajənəun] *adv.* trigjaun; wadalich; em Wadastaunt; enne jäajenjesade Rechtunk - obstreperous; anti; actively opposing; rebellious; repugnant; disgusting; abhorrent. *See: wadalich. Category: 4.5.4.2. Disobey, 3.4.2.1.3. Disgusted.*
- jääjenäwa** [jɛajəne:vɿ] *adv.* krakjt äwa von; de Städ dwäaraäwa von eene aundre; em Wadastaunt; trigjhoolent sennen - versus; as opposed to; compared to. *See: wuajääjen. Category: 4.2.6.1. Game, 9.6.1.5. But.*
- Jääjendeel** [jɛajəndɛɪl] *n.n. Pl: -.* eene Sach dee jäajen waut steit; 'rauf' es daut Jääjendeel von 'nopp'; von jäajen jestalde Rechtunk - opposite. *Category: 8.3.5.2.6. Opposite.*
- jääjenem** [jɛajənəm] *contr.* jäajen däm - against the.
- jääjenenaunda** [jɛajənənəundɿ] *adv.* jäajen een aunda - opposing. *Category: 4.8.1.1. Oppose, 4.8.2.2. Fight against something bad.*
- Jääjenfaul** [jɛajənfaʊl] *n.m. Pl: Jääjenfal.* daut waut jääjenäwa von waut es; de Jedanken dee waut vestritt - opposite. *Category: 8.3.5.2.6. Opposite.*
- Jääjenjeft** [jɛajənɛft] *n.n.* eene Medizien dee jäajen Jeft oabeit - antitoxin. *Category: 2.5.7.2. Medicine.*
- jääjenjerecht** [jɛajənɛrɛçt] *adj.* jäajenaun; en de Rechtunk jäajen - opposing. *Category: 4.8.1.1. Oppose, 4.8.2.2. Fight against something bad.*
- jääjenjesat** [jɛajənɛzɑ:t] *adj.* soo daut et jäajenaun jestalt es; von de aundre Rechtunk; väajesat - set against. *Category: 4.2.1.6. Participate, 8.3.5.2.6. Opposite.*
- jääjenowent** [jɛajəno:vɛnt] *adv.* lot em Dach; wan daut meist Owent es; biem Schemma woaren - towards evening.
- Jääjensauz** [jɛajənsəʊts] *n.m. Pl: Jääjensaz.* daut jäajenjestalde; daut waut jäajenaun es ooda oabeit; een Fient - opposition; enemy. *Category: 4.2.6.1. Game, 4.3.4.2.1. Hinder, 4.3.4.3.1. Compete with, 4.8.1.1. Oppose, 4.8.2.2. Fight against something bad, 4.8.2.9. Enemy.*
- jääjensiedich** [jɛajənsidiç] *adv.* von beid Sieden - cooperatively.
- Jääjenstaunt** [jɛajənstəunt] *n.m. Pl: Jääjenstend.* daut, ooda de Grupp, waut em Stich es toom waut doonen; een Teema; eene Määjlichkheit - rebellious opposition; sedition; resistance. *Category: 4.5.4.6. Rebel against authority, 4.8.2.2. Fight against something bad.*
- Jääjenstooss** [jɛajənstəʊs] *n.m. Pl: -.* daut jäajen waut eena steeten kaun; daut waut eenem helt von wiedagonen; daut waut eenem jäajenaun es - obstacle; resistance. *Category: 4.8.2.2. Fight against something bad.*
- Jääjent** [jɛajənt] *n.f. Pl: Jääjenden.* een Kjreiss; een Plon; eene Nobaschoft; de Omkjreiss von eene Kolonie; daut waut benna een poa Kilomeeta es - area; district; locality;

region. *See: **Kjreiss***. *Category: 3.2.3.2. Area of knowledge, 8.2.5. Big area, 8.5.4. Area, 8.5.4.1. Vicinity, 4.6.7. Region, 4.6.7.2. City.*

**jääjenwäätiich** [jɛajɛnvɛatiç] *adv.* krakjt nu; en onse Tiet - present; ubiquitous; at the moment; for the time being; nowadays; in our time. *Category: 2.3.1.4. Show, let someone see, 3.2.3.1. Known, unknown, 3.2.3.3. Secret, 3.3.3.1. Suggest, 3.3.3.2. Advise, 3.5.1.2.9. Be about, subject, 6.8.3.1. Give, donate, 8.4.6.3. Present, 8.4.6.3.1. Now.*

**jääjenwint** [jɛajɛnvɪnt] *adv.* em Wint nenn; metem Wint jääjen eenem - against wind.

**jääjenwirkjen** [jɛajɛnvɪrcən] *v.w.* jääjenaun oabeiden; eene Oabeit vesieekjen opp to hoolen - work against; counteract. *Category: 4.3.4.1. Do evil to.*

**Jääjenwuat** [jɛajɛnvuət] *n.f. Pl: Jääjenwuaten.* nu; de Tiet nu; nich daut wuat vegonen es ooda komen woat - present. *Category: 2.3.1.4. Show, let someone see, 3.2.3.1. Known, unknown, 3.2.3.3. Secret, 3.3.3.1. Suggest, 3.3.3.2. Advise, 3.5.1.2.9. Be about, subject, 6.8.3.1. Give, donate, 8.4.6.3. Present, 8.4.6.3.1. Now.*

**jääjenwuatich** [jɛajɛnvuətiç] *adj.* nu jrod; en dise Tiet - currently; now. *Category: 8.4.6.3.1. Now, 8.4.6.3. Present, 9.6.3.1. Markers of transition.*

**Jääjna** [jɛajɛnɲ] *n.m. Pl: -.* eena dee jääjenaun es; eena dee jääjen wuat es - opponent; adversary; antagonist. *Category: 4.2.6.1. Game, 4.8.1.1. Oppose, 4.8.2.9. Enemy.*

**Jääkj** [jɛac] *n.f.* een kreiwlēn enne Hut daut eena sikj doa jääkjen ooda krauzen well - itch. *Category: 2.3.5. Sense of touch, 2.5.6.1. Pain, 7.3.4.5. Actions of the hand.*

**jääkjen** [jɛacən] *v.w.* aune Hut krauzen wiels dee spekjat ooda kjittelt - itch. *Category: 2.3.5. Sense of touch, 2.5.6.1. Pain, 7.3.4.5. Actions of the hand.*

**jääkjrīch** [jɛacriç] *adj.* soo daut et jääkjt; ommaklich - itchy. *Category: 2.3.5. Sense of touch.*

**Jacht** [ja:χt] *n.f. Pl: Jachten.* eene Reis toom jääjren - hunt; fight; quarrel; disagreement. *Category: 1.6.4. Animal actions, 6.4. Hunt and fish, 7.2.6. Pursue, 4.3.4.3.1. Compete with, 4.8.2. Fight, 3.2.5.4.1. Disagree, 3.5.1.6.2. Quarrel.*

**jachten** [ja:χtən] *v.w.* quarrel.

1 • strīden; zanken; oneenich äwa eene Sach sennen - quarrel; fight.

2 • jääjren; oppe Jacht sennen - hunt. *Category: 4.3.4.3.1. Compete with, 4.8.2. Fight, 1.6.4. Animal actions, 6.4. Hunt and fish, 7.2.6. Pursue.*

**Jachtfleisch** [ja:χtflɛiç] *n.n.* Fleisch von jejäajade Tieren; Fleisch daut eena oppe Jacht jekjrääjen haft - venison.

**Jachtjeschrech** [ja:χtjɛfrɛç] *n.n.* daut Jeschrech opp eene Jacht ooda biem jääjren; een Jeschrech biem jääjren ooda em Kjrīch fa de Jääja ooda Soldoten daut see sellen verwoaz gonen enne Jacht - hunting call; war whoop.

**Jachttia** [ja:χttia] *n.n. Pl: Jachttieren.* een Tia daut jejäajat woat - game; quarry. *Category: 4.2.6.1. Game, 6.6.2.7. Working with stone.*

**Jachtvoagel** [ja:χtfoagəl] *n.n. Pl: Jachtväajel.* een Voagel daut eena fa daut Fleisch jejäajat haft - upland bird.

**Jak** [ja:k] *n.f. Pl: Jaken. Variant: Jake.* Wanikj; waut toom äwatrakjen wan eena rutjeit - jacket; coat; jerkin. *Category: 5.3.1. Men's clothing, 5.3.2. Women's clothing, 7.5.9.2. Fill, cover.*

**Jake** *See main entry: Jak.*

**jäl** [jɛ:l] *adj.* eene Kalia; de Kalia von Botta ooda eene Bottabloom - yellow. *Category: 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.*

**jalblich** [ja:lbliç] *adj.* jäl; soont waut no jäl likjent - yellowish.

**jälbloomich** [jɛ:lbløumiç] *adj.* met jäle Bloomen - yellow flowered.

**jälbrun** [jɛ:lbryn] *adj.* eene Kalia tweschen jäl un brun - tawny. *Category: 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.*

**Jälesocht** [jɛ:lɛzɔχt] *n.f.* eene Enzindunk enne Läwa, bie dee de Mensch jäle Hut kjricht - jaundice; hepatitis. *Category: 2.5.2. Disease.*

**Jalmäa** [ja:lmɛa] *n.f.* *Pl.*: **Jalmäaren**. eene Sort Jekjäakjs; de Wartel von eene Jalmäa Plaunt; de jälroode Wartel dee reiw ooda jekoakt jejäten woat - carrot. *Category*: **1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.3. Food from vegetables, 5.2.3.1.5. Food from roots.**

**Jalmäasupp** [ja:lmɛazup] *n.f.* *Pl.*: **Jalmäasuppen**. de Supp met ooda von Jalmäaren - carrot soup.

**jälroot** [je:lɾɔʊt] *adj.* eene Kalia tweschen jäl un root, soo aus eene Aupelsien - orange colour.

**jalsta** [ja:lstʌ] *adj.* sea jesunt, von Plaunten; jesunt jreen - crisp. *Category*: **8.3.6.3. Stiff, flexible.**

**Jams** [ja:ms] *n.f.* *Pl.*: -. Brootwartel; eene Wartel dee biejljkj soo aus leedschocken jebrukt woat - yam. *Category*: **1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.5. Food from roots.**

**jamsen** [ja:msən] *v.w.* force.

1 • stiew aunholen; drenjen; schuwen - force; jam into.

2 • sea bräkjen met een Foatich - brake. *Category*: **3.3.3.5. Compel, 4.8.3.6. Military organization, 6.1.2.3.4. Power, force, 7.3.2.9. Push.**

**jan** [ja:n] *adj.* dee doa; een jewessa, no däm jewäsen woat; dee waut wietauf es - that one over there.

**jana** [ja:nʌ] *pron.* dee doa; daut waut een Enj auf es - that one over there.

**Janka** [ja:ŋkʌ] *n.m.* *Pl.*: **Jankasch**. een Velangen; no waut ut sennen - covetousness; yen; strong desire. *Category*: **3.4.2.1.8. Jealous.**

**jankren** [ja:ŋkrən] *v.w.* een Velangen no waut haben; een Jefaulen aun waut haben un wenschen daut eena daut haben kunn - covet; have a strong desire for. *Category*: **3.3.1.8. Lust, 3.4.1.1. Like, love, 3.4.2.1.8. Jealous.**

**jankrich** [ja:ŋkriç] *adj.* met velangen no waut - desirous; covetous. *Category*: **3.4.2.1.8. Jealous.**

**Janshäad** [ja:nshɛad] *n.f.* *Pl.*: **Janshäaden**. eena Häad Jans; eene Grupp Gauntasch un Jans - gaggle of geese.

**Jantsied** [ja:ntsɪd] *n.f.* de aundre Sied - other side.

**Japs** [ja:ps] *n.f.* *Pl.*: -. de Mot von twee Henj toop; waut eena hoolen kaun wan eena beid Henj toop brinj - cupped hands.

**Japsvoll** [ja:psfɔl] *n.f.* *Pl.*: -. de Mot dee eena en eene Japs, daut es beid Henj tojlikj, hoolen kaun - handful. *Category*: **8.2.5.1. Big container, volume.**

**Jardzäl** [ja:ɹdtse:l] *n.m.* *Pl.*: **Jardzäls**. eene Jeläajenheit wua eena siene Sachen toom vekjeepen haft opp sienen ieejnen Hoff, jeweenlich met Priess aunjejäft aun de Sachen - yard sale; flea market.

**Jauma** [jɔumʌ] *n.n.* waut eena beduat; met waut eena Metleet haft - misery; lamentation; mercy. *Category*: **2.5.6.1. Pain, 3.4.2.1. Sad, 4.4.2.6. Suffer, 2.6.6.4. Mourn, 4.4.4.1. Mercy.**

**jaumren** [jɔumrən] *v.w.* Metleet haben; Metjefeel haben - pity; be sorry for.

**Jaumadol** [jɔuma:do:l] *n.m.* *Pl.*: **Jaumadols**. eene Jäajent wua de Lied sea Moot veloaren haben; eene Jäajent en dee de Menschen bejaumat woaren - vale of tears.

**Jaumahoat** [jɔuma:hɔat] *n.n.* *Pl.*: **Jaumahoaten**. eena dee leicht wäm bejaumat; eena dee sea leicht wäm toojedonen es - pity; mercy. *Category*: **4.4.4.1. Mercy.**

**jaumalich** [jɔuma:liç] *adv.* toom jaumren - wretched; lamentable; piteous; miserable. *Category*: **3.2.5.9. Approve of something, 3.4.2.1. Sad.**

**jaumarieren** [jɔuma:rɪrən] *v.w.* jaumren; grumsaujen; weeten loten daut waut nich goot es - lament. *Category*: **2.6.6.4. Mourn, 3.4.2.1. Sad.**

**jaumarierent** [jɔuma:rɪrɛnt] *adj.* met jaumarieren; met grumsaujen - complaining. *Category*: **3.5.1.8.5. Complain.**

**Jaumastaunt** [jɔuma:stɔunt] *n.m.* *Pl.*: **Jaumastend**. de Toostaunt von en Noot sennen; de Toostaunt dee toom jaumren es - pitiful situation.

**Jaumatol** [jɔuma:to:l] *n.n.* eene jaumaliche Tiet - valley of grief.

**jaumavoll** [jɔuma:fɔl] *adj.* jaumalich; toom bejaumren; soo daut Menschen daut jaumat - deplorable; pitiful. *Category*: **3.4.2.1.1. Dislike, 3.4.2.1.2. Hate, detest, 4.3.2.1. Despise someone.**

- jaumrich** [jəumriç] *adv.* jaumavoll; jaumalich; toom jaumren - pitiful. *See: jaumalich. Category: 4.3.2.1. Despise someone.*
- Jaunewoa** [jəunəvɔa] *n.m. Pl: Jaunewoasch.* de ieeschte Moonat em Joa; de Moonat tweschen Dezamba un Feebawoa - January. *Category: 8.4.1.4.1. Months of the year.*
- jaupen** [jəupən] *v.w.* jeschen; soo odmen aus wan eena kortloftich es - gasp for breath; pant. *Category: 2.2.1. Breathe, breath, 2.4.4. Tired.*
- Jaupaun** [jəupəun] *pn.* een Launt opp Inslen jrod Oosten von Russlaunt un Kjiena - Japan.
- jäwen** [jɛ:vən] *v.s.* waut äwarieekjen; een Dinkj ooda eene Sach eenen aundren aunvetruen - give; donate. *Category: 6.8.3.1. Give, donate, 7.4.1. Give, hand to, 6.8.3. Share wealth.*
- Jäwa** [jɛ:vʌ] *n.m. Pl: -.* eena dee waut jeft - donor. *Category: 6.8.3.1. Give, donate.*
- Jäwel** [jɛ:vəl] *n.n. Pl: Jäwels.* daut Dree'akj aum enj Hus unja daut Dak - gable. *Category: 6.5.2.5. Window.*
- Jäwelbräda** [jɛ:vɛlbrɛ:dʌ] *n.n.* eene Kost ooda Moltiet von utjeroldet Dieech daut en breede Striepen jeschnäden es un dan en Fat jebrot - dough cookie.
- jäwent** [jɛ:vɛnt] *adj.* eena dee doa jeft - giving one.
- je** [jɛ] *adv.* secha; doch; selfstvestentlich - truly; indeed; certainly; by all means; of course. **Wie sent too lot; dee haben je aul aunjefongen.** We are too late; they have actually already started. *Category: 9.4.6. Yes, 9.6.3.2. Markers of emphasis, 9.4.4. Epistemic moods, 9.4.4.1. Certainly, definitely, 3.3.2.1. Agree to do something.*
- je'äacht** [jɛ'ʔɛaxt] *adj.* met eene Äajd äwajefoaren; jlikj jeschlapt - harrowed.
- je'acht** [jɛ'ʔa:xt] *adj.* aunjeseenen; met Acht beseenen ooda jehoolen - respected; paid attention. *See: achten.*
- je'akat** [jɛ'ʔa:ka:t] *adj.* jeseit; soo daut een Foarma daut brukt un besorcht - seeded; sown.
- Jebäd** [jɛbe:d] *n.n. Pl: Jebäda.* waut eena biem bäden sajcht; daut waut eena stell ooda lud to Gott sajcht - prayer; supplication; entreaty. *Category: 4.9.5.2. Pray, 4.9.5.3. Worship, 3.3.2. Request.*
- Jebakniss** [jɛba:knɪs] *n.n. Pl: -.* Broot; veschiedne Sorten jebaket toop - baked products.
- jebakt** [jɛ'ba:kt] *adj.* goa; soo daut et rechtich es heet jeworden, soo aus reiwet Broot em Owen - baked.
- Jebal** [jɛba:l] *n.n.* daut Jelud von een Hunt dee doa balt; daut balen - barking. *See: balen.*
- Jebätstund** [jɛbe:tstʊnd] *n.f. Pl: Jebätstunden.* een Toopkomen von Gloowensbreeda toom fa jewesse Sachen bäden - hour of prayer.
- jebätsvoll** [jɛ'be:tsfɔl] *adj.* met een Jebäd; met soon Jefeel aus biem Jebäd - prayerful.
- Jebaubel** [jɛbɔubəl] *n.n.* fiene Bewääjungen met daut Mul soo aus biem Sonnenbloomen Sot knaken ooda Kjoaschen Steena utem Mul spieen - continual spitting of sunflower seed shells.
- jebaunt** [jɛ'bɔunt] *adj.* vebaunt; en Baununk; soo daut eena doa nich mea met Vekjia haben - banned. *Category: 4.9.5.6.1. Taboo.*
- jebeeden** [jɛ'bɛidən] *v.s.* velangen; väasajen; een Wuat jäwen, no daut de aundre waut doonen saul - order. *Category: 4.5.3.2. Command, 7.5. Arrange, 7.5.5. Organize, 8.4.5.1. Order, sequence, 8.4.5.1.1. Series.*
- jebeedent** [jɛ'bɛidɛnt] *adj.* velangent; met väasajen ooda velangen - ordering; requiring. *Category: 7.5. Arrange, 7.5.5. Organize.*
- jebeitelt** [jɛ'beɪtɛlt] *adj.* met een Beitel vehakt ooda trajchtjehakt - chiselled.
- Jebelkj** [jɛbɛlc] *n.n.* Jeschrech; daut Jelud von lud roopen ooda belkjen; daut belkjen - shouting. *See: belkjen.*
- Jebett** [jɛbɛt] *n.n. Pl: Jebetts.* bie daut Pieetsjescherr, de Stang em Pieets Mul - bridle bit.
- Jebied** [jɛbid] *n.n. Pl: Jebieda.* een Bu; een Hus; tB: Hus, Staul, Garazh, Schenn, usw. - building. *See: Bu. Category: 6.5.1. Building.*
- Jebiet** [jɛbit] *n.n. Pl: Jebieten.* eene Jääjent; een Omkjreiss; eene Nobaschoft; een Plon - area. *Category: 3.2.3.2. Area of knowledge, 8.2.5. Big area, 8.5.4. Area, 8.5.4.1. Vicinity.*



- Jebintwoakj** [jəbɪntvɔɑk] *n.n.* een Jerest; de Stendasch, Koppstekja un Spasch von een Jebied - half-timbered framework of a structure.
- jebircht** [jə'brɪχt] *adj.* met een Vespräkjen ooda Schriewen daut waut secha es - co-signed.
- Jebirj** [jəbɪɹj] *n.f.* Boaj; eene Rieej Boaj - mountains. *See:* **Boajch**.
- Jebiss** [jəbɪs] *n.n.* *Pl:* **Jebissen**. faulsche Tänen; jemoakte Tänen dee eenem em Mul paussen toom Sachen bieten - set of store teeth; dentures. *Category:* **2.5.2.4. Tooth decay**.
- Jeblauba** [jəblɔubɔ] *n.n.* miere Menschen tojlikj räden; wan eena sea väl sajcht un veleicht nich väl jeräakjent woat - chatter. *Category:* **1.6.4.3. Animal sounds**.
- Jebloa** [jəblɔɑ] *n.n.* daut Jelud von belkjen ooda bloaren; Jebrell - shouting; blaring. *See:* **bloaren**. *Category:* **2.3.2.4. Loud**.
- jeboagen** [jə'bɔɑgən] *adj.* veboagen; nich jlikj; kromm - bent; curved. *See:* **bieejen**; **kromm**. *Category:* **3.2.8. Tendency, 7.1.8. Bend down, 8.3.1.5. Bend**.
- Jeboot** [jəbɔut] *n.n.* *Pl:* **Jebooten**. eene Väaschreft von Gott, soo aus 'de Tienen Jebooten' - commandment. *Category:* **4.7.1. Laws**.
- jeborjen** [jə'bɔɹjən] *adj.* secha; enjenasselt; maklich; onen Forcht - secure. *Category:* **4.4.4.5. Protect, 7.4.3. Get, 7.5.2. Join, attach**.
- Jeborjenheit** [jəbɔɹjənheit] *n.f.* *Pl:* **Jeborjenheiten**. de Toostaunt von jeborjen sennen; de Toostaunt von sikj sea secha feelen ooda sennen - security. *Category:* **4.4.4.4. Save from trouble, 6.8.5.2. Give pledge, bond**.
- Jebott** *See main entry:* **Aunjebott, Gaustjebott**.
- jebraäkjlích** [jə'bræɑclɪç] *adj.* krank; schwak; nich jesunt; leicht schaubich - sickly; ill. *Category:* **2.5.1. Sick**.
- Jebraäkjniss** [jəbræɑcnɪs] *n.n.* *Pl:* **Jebraäkjnissen**. *Variant:* **Jebraakje**. Krankheit; Schwakheit; eene Jesuntheits Beduaren - physical weaknesses; ailments.
- jebreest** [jə'bræɪst] *adj.* soo daut et von breezen toopjemoakt es; met eene Flaum un Breesstangen toopjeschweest - soldered.
- Jebrell** [jəbræʔ] *n.n.* ludet brellen ooda schrieen; Jebelk; Jebloa - roaring; loud lowing of cattle. *See:* **brellen**. *Category:* **2.3.2.4. Loud**.
- jebrent** [jə'brɛnt] *adj.* soo daut et too heet jeworden es; soo daut et von Hett Schoden jekjräajen haft - burned. *Category:* **6.5.3. Building materials, 5.2.1. Food preparation**.
- jebrieecht** [jə'briɛχt] *adj.* vebrieecht; met heetet Wota jebrent; Schoden jemoakt aun Fleesch met Hett - scalded.
- Jebrišel** [jəbrɪsɛl] *n.n.* de Toostaunt von brislen; väle tojlikj räden soo daut schljacht waut to vestonen es - continual chatter. *See:* **brislen**.
- jebroaken** [jə'brɔɑkən] *adj.* twei; vebroaken; jespooit; enjespooit - broken. *See:* **bräakjen**; **entwei**. *Category:* **6.7.9. Machine, 7.8.1. Break, 7.9. Break, wear out, 7.9.1. Damage**.
- Jebromm** [jəbrɔm] *n.n.* een bestendjet brommen, ooda leiset Jelud; een Jeruzh - hum; constant noise. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds, 4.2.3.3. Sing, 2.3.2.2. Sound, 2.3.2.4. Loud**.
- jebrot** [jə'brɔ:t] *adj.* en heetet Fat goa jemoakt - fried; roasted. *Category:* **5.2.1.1. Cooking methods**.
- Jebruck** [jəbrʊk] *n.m.* de Toostaunt von waut brucken - usage; need; utilization; custom. *Category:* **8.1.7.3. Need, 9.4.2.3. Necessary, 4.3. Behavior, 4.3.9.1. Custom**.
- Jebruckzadel** [jəbrʊktsa:dəl] *n.m.* *Pl:* **Jebruckzadels**. Väaschreft; een Zadel ooda een Schriewen daut väaschrift woo waut jebrukt saul - prescription. *See:* **brucken**. *Category:* **2.5.4.2. Poor eyesight, 2.5.7. Treat disease, 2.5.7.2. Medicine, 4.7.1. Laws**.
- Jebruddel** [jəbrʊdəl] *n.n.* *Pl:* **Jebruddels**. de Toostaunt von brudlen, lud koaken - coarse, incessant chatter; slow bubbling as thick boiling porridge.

- jebrukt** [jə'brʊkt] *adj.* soo daut et utjeproofst es; soo daut et von brucken nich mea nie es - used. *Category:* **7.9. Break, wear out, 8.4.6.5.4. Old, not new, 6.1.2.3.2. Work hard.**
- Jebruz** [jɛbrʊʒ] *n.n. Pl:* -. de Toostaunt von bruzhen; Jeruzh - buzzing; humming sound. *See:* **bruzhen.**
- jebuaren** [jə'buəɾən] *adj.* to Welt komen, soo aus een Kjint; en een nieet Lāwen vāakomen - born. *Category:* **1.6.1.1.2. Carnivore, 2.6.3.1. Pregnancy, 4.3. Behavior, 4.3.1.5. Patient, 4.4.3.6. Endure, 7.3.1. Carry, 1.6.3. Animal life cycle, 2.6.3. Birth.**
- jebuarna** [jə'buəɾnɔ] *adj.* soo daut daut lāwendich to Welt jekomen es ooda jebuaren es - born.
- Jebulla** [jɛbʊlɔ] *n.n.* eemol no daut aundremol bumsen, soo aus wan een Steen ooda eene leedschock rolt; daut Jelud von bulren - thunder-like noise. *See:* **bulren.**
- jebungen** [jə'bʊŋən] *adj.* faust; nich Frie; unja Druck wāajen waut - bound; tied. *See:* **binjen.** *Category:* **7.2.1.1.1. Run, 7.2.1.1.3. Jump, 7.2.6.2. Prevent from moving, 7.5.4. Tie.**
- Jebungenheit** [jɛbʊŋenhɛit] *n.f. Pl:* **Jebungenheiten.** de Toostaunt von jebungen sennen; eenem sien Toostaunt unja een Lausta - boundness; addiction. *Category:* **4.3.6.1. Lack self-control, 5.2.4. Tobacco, 5.2.5. Narcotic.**
- Jeburt** [jɛbʊrt] *n.f. Pl:* **Jeburten.** de Toostaunt von to Welt komen, soo aus een Kjint - birth; childbirth. *Category:* **2.6.3. Birth.**
- jeburtich** [jə'bʊrtiç] *adj.* von Jeburt; von Jeburt metjekjrāajen - born.
- Jeburtsdach** [jɛbʊrtsda:χ] *n.m. Pl:* **Jeburtsdoag.** de Dotem em Joa wan eena jebuaren wia - birthday. *Category:* **2.6.3.9. Birth ceremony.**
- Jeburtsfāla** [jɛbʊrtsfɛ:lɔ] *n.m. Pl:* **Jeburtsfālasch.** een Fāla aum Kjarpa dān eena von Jeburt aun haft - birth defect. *Category:* **2.5.4.5. Birth defect.**
- Jeburtsmol** [jɛbʊrtsmo:l] *n.f. Pl:* **Jeburtsmolen.** eene je'orwne dunkle Plak enne Hut - birth mark.
- Jeburtsrajcht** [jɛbʊrtsra:çt] *n.n.* daut Rajcht daut eena haft wiels eena daut elste ooda een besondren Plauz enne Famielje haft; waut eenem traft wiel eena siene Elren āa Kjint es - birthright. *Category:* **2.6.6.7. Inherit.**
- Jeburtsweedoag** [jɛbʊrtsvɛɾdoɔɔ] *n.pl.* Weeen; Jeburtsweeen; de Weedoag dee eene Mutta haft bie eene Jeburt - birthpangs.
- Jeburtsweeen** [jɛbʊrtsvɛɾɛn] *n.pl.* Jeburtsweedoag; Weeen - birthpangs.
- jebut** [jə'byt] *adj.* soo daut et von Menschen toopjestalt ooda toopjenoagelt es - built; constructed.
- Jedajchniss** [jɛda:çnis] *n.n. Pl:* **Jedajchnissen.** een Denkvemieejen; de Toostaunt von Jedanken fieren; waut eena behoolen haft - thoughts. *Category:* **3.1. Soul, spirit.**
- Jedalj** [jɛda:l] *n.n. Pl:* **Jedaljen.** eene Plaunt dee too sea jewossen haft; een Bu dee nich een feinert Jeschekj haft - heavy luxurious growth.
- Jedanken** [jɛda:ŋkən] *n.m. Pl:* -. eene ledee; waut eena behelt; waut eena jrebbelt - thoughts. *Category:* **3.1. Soul, spirit.**
- Jedankenstrich** [jɛda:ŋkənstriç] *n.n. Pl:* **Jedankenstricha.** een plauta Strich dee wiest daut een ānelja ooda nia Jedanken aunfank, ooda daut eena noch een bāt lenja aun dān vāajen Jedanken denkjēn saul, ( -- ) - long dash symbol.
- Jedāwa** [jɛde:vɔ] *n.n.* daut Jelud von dāwren ooda schlōnen - thunderous noise. *See:* **dāwren.**
- jedeelt** [jə'dɛɪlt] *adj.* en twee; en twee Deel - divided. *Category:* **4.1.6. Disunity.**
- jedeien** [jə'dɛiən] *v.w.* goot wieda komen; een goodet fuatkomen haben; goot ooda jesunt waussen - prosper; thrive. *Category:* **4.4.1. Prosperity, 6.8.2. Accumulate wealth, 6.9.5. Economics, 1.5.6. Growth of plants, 2.6.4.6. Grow, get bigger.**
- Jedenkj** [jɛdɛŋc] *n.n. Pl:* **Jedenkja.** de Kloarheit daut eena daut em Kopp haft; daut weeten - memory. *Category:* **3.2.6. Remember.**
- Jedicht** [jɛdiçt] *n.n. Pl:* **Jedichta.** eene Sort Literatua, en dee waut en korte Lienjes oppjeschrāwen es, foaken riemen de latste Wied en twee Lienjes dee eene no de aundre komen; dee woaren

jeschräwen toom een Jefeel jäwen ooda eene Jeschicht vetalen ooda eene Lia met to jäwen - poem; composition in verse. *Category:* **3.5.4.4. Poetry.**

**Jedieet** [jɛdiɛt] *n.n. Pl: Jediata.* Beest; grootet Tia - beast; colossus. *See: Beest. Category: 1.6.1. Types of animals.*

**Jedonten** [jɛdɔntən] *n.pl.* onjeschekjte Bewäajungen, soo aus von Krankheit ooda ut Frajchheit - typical actions; habits.

**Jedrän** [jɛdrɛ:n] *n.n.* een schedren daut enne Knoakes to feelen es; een dränen - vibrating noise. *See: dränen.*

**jedränt** [jɛ'drɛ:nt] *adj.* jezinjat; met Schoden em Kopp; met nich rajcht denkjen - touched in the head; retarded; crazy. *Category: 2.5.8. Mental illness, 3.2.1.4. Stupid, 4.3.7.2. Crazy.*

**jedrascht** [jɛ'dra:ft] *adj.* soo daut daut Kuarn vonne Oa loossjekomen es; vepriejelt - threshed; thrashed.

**jedreit** [jɛ'drɛit] *adj.* enne Rund jenomen; vedreit - twisted; spiral; helical. *See: dreien. Category: 8.3.1.5.2. Twist, wring, 8.3.1.5.1. Roll up.*

**Jedreiw** [jɛdrɛiv] *n.n.* de Toostaunt von dreiwen, bemotten ooda enjsten; een dreiwen ooda bemotten - menace; threat. *Category: 3.3.3.8. Threaten, 4.4.2.2. Danger.*

**jedrekjt** [jɛ'drɛct] *adj.* printed.

1 • soo aus met eene Maschien jeschräwen - printed.

2 • met drekjen; met naunschuwen - pressed.

**Jedrenkj** [jɛdrɛnc] *n.n. Pl: Jedrenkjen.* waut toom drinkjen - potion; drink. *Category: 2.5.7.2. Medicine, 2.5.7.5. Traditional medicine, 5.2.2.7. Drink, 5.2.3.6. Beverage, 5.2.3.7.2. Drunk.*

**jedrich** [jɛ'driç] *adj.* von waut Flissendjet daut sikj een bät jesat haft; een bät dikjeworden - semi-liquid; semi-congealed (as in decomposing food).

**jedrieecht** [jɛ'driɛxt] *adj.* gauns drieech; onen Nauts; soo daut de Feichtichkjeit aufjedonst es - dried. *Category: 1.3.3.1. Dry.*

**Jedriew** [jɛdriv] *n.n. Pl: -.* de Jieesch un Walen dee eene Maschien aum dreien hoolen - gear mechanism; driving gear.

**Jedriewschwenjel** [jɛdrivʃvɛŋjəl] *n.m. Pl: Jedriewschwenjels.* de Schwenjel met dee eena daut Jedriew enstalt; de Schwenjel aum Transmischen - gear lever.

**Jedriewvesata** [jɛdrivfə'sa:tʌ] *n.m. Pl: Jedriewvesatasch.* Transmischen; de Baks aun eene Maschien ooda Foatich dee eene Wal kaun moaken sachta ooda stoakja dreien - transmission.

**Jedruzh** [jɛdrʊʒ] *n.n.* een ommakeljet ruzhen; Jedrän - loud; vibrating; irritating noise. *Category: 2.3.2.4. Loud, 3.5.1.1. Voice, 4.2.3. Music.*

**jeduldich** [jɛ'dʊldiç] *adj.* sikj Tiet nämen; Tiet haben; nich enne bos, nich haustich - patient; relaxed. *Category: 2.5.1. Sick, 2.5.7.4. Hospital, 4.3.1.5. Patient, 7.2.7.3. Wait, 3.4.1.2.1. Relaxed.*

**Jedult** [jɛdʊlt] *n.f.* de Jesennunk von jeduldich sennen; Tiet haben met waut aufluaren - patience; forbearance. *Category: 4.3.1.5. Patient, 4.3.6. Self-controlled, 4.4.4.1. Mercy.*

**jedwungen** [jɛ'dvʊŋən] *adj.* bemott; met Jewault to waut jekjräajen - coerced; forced. *Category: 3.3.2.4. Willing.*

**jee** [jɛɪ] *adv.* emol enne Vegonenheit; irjent eene Tiet enne Vegonenheit - ever. *Category: 8.4.2.3. Forever.*

**Jeeda** [jɛɪdʌ] *n.pl.* Sachen; Habungoot - goods; possessions. *Category: 6.8.4.1. Buy, 8.1.3.3. Group of things, 6.8.1. Have wealth.*

**Jeedajemeenschoft** [jɛɪda:jɛmɛɪnʃɔft] *n.f. Pl: Jeedajemeenschoften.* eene Jemeenschoft dee aule Jeeda ooda Sachen jemeen hoolen un vewieeten - having goods or property in common; commune. *Category: 1.4.2. Spirits of things.*

**Jeedarejista** [jɛɪda:rɛjɪstʌ] *n.n. Pl: -.* eene List von aules waut to een jeweset Jeschaft ooda Wirtschoft jehieet; een Rejista von aule Sachen - inventory. *Category: 3.5.7.6. List.*

**jeedenfauls** [jɛɪdɛnfɔuls] *adv.* aulemol; en irjent eenen Faul; emma; onbedinj - in any event; in any case; at any rate. *See: aulemol.*

- je'eeft** [jə'ʔɛft] *adj.* konstvoll; schmock; soo aus met eewen; met Erfoarunk - skilled; practiced; experienced. *See: eewen.* *Category: 6.1.1.1. Expert, 6.1.8. Experienced.*
- jeehää** [jɛɪhɛa] *adv.* von oole Tieden; aul emma - from long ago; from times past; from former times.
- jeemaunt** [jɛɪmɔunt] *pron.* eena, wää - someone. *Category: 2. Person, 9.2.3.2. Indefinite pronouns.*
- jeemols** [jɛɪmɔls] *adv.* aul emol (enne Vegonenheit; noch emol) enne Tookunft - ever; at any time. *Category: 8.4.2.3. Forever.*
- jeeten** [jɛɪtɛn] *v.s.* Wota ooda aundret flissendjet ut waut ranen loten; een Behelta met Flissendjet ducken daut waut rutrant - pour; irrigate; water. **Wan hee sien Koffe ut haft, jeet ekj am mea en.** When he has finished his coffee, I pour more for him. *Category: 1.1.3.3. Rain, 1.3.2. Movement of water, 1.3.2.2. Pour, 2.2.5. Bleed, blood, 7.2.2.5.1. Fall, 7.2.5.4. Move together, 7.3.2.7. Take something out of something, 6.2.4.3. Irrigate, 1.2.3. Solid, liquid, gas, 1.3. Water.*
- Jeetarie** [jɛɪta:ri] *n.f. Pl: Jeetarieen.* eene Fabriek en dee lesa ooda soowaut met Hett vedeift woat un en jewesse Forms jegoten - foundry. *Category: 6.6.2.3. Working with metal.*
- jeetent** [jɛɪtɛnt] *adj.* met jeeten; soo aus sea räajnen - torrential. *Category: 1.1.3.3. Rain.*
- Jeetkaun** [jɛɪtkɔun] *n.f. Pl: Jeetkaunen.* eene Kaun toom Plaunten jeeten ooda wesren - watering can; pitcher. *Category: 6.6.7.2. Conveying water.*
- Jeetpiep** [jɛɪtpip] *n.f. Pl: Jeetpiepen.* de Piep aun eene Kaun toom krakjt jeeten - spout. *Category: 1.3.2. Movement of water.*
- Jeetrua** [jɛɪtrua] *n.n. Pl: Jeetruaren.* een Rua aun eene Kaun derch dee eena eenjemoten krakjt jeeten kaun - spout. *Category: 1.3.2. Movement of water.*
- jefädlich** [jə'fɛadliç] *adj.* soo daut et schoden kaun; met Jefoa; met Beduaren - dangerous; treacherous; risky; hazardous; perilous. *Category: 4.4.2.2. Danger, 7.9.1. Damage, 4.3.5.5. Deceive, 4.8.2.7. Betray.*
- jefangen** [jə'fa:ŋən] *adj.* faustjenomen; faust; unja wäm siene Macht ooda Kontrol - captured; caught. *See: fangen.* *Category: 4.8.3.5. Prisoner of war, 7.2.1.6. Steady, unsteady.*
- Jefangenschoff** [jəfa:ŋɛnʃɔft] *n.f. Pl: Jefangenschofften.* de Tiet dee eena faust ooda jefangen es - exile. *Category: 4.7.7.5. Ostracize, 7.3.3.4. Chase away.*
- Jefangna** [jəfa:ŋnɔ] *n.m. Pl: Jefangnen.* eena dee faust ooda jefangen es; eena dee ensetten mott; eena dee em Jefenkjniss jehoolen woat - captive; prisoner. *Category: 4.7.7.3. Imprison, 4.8.3.5. Prisoner of war.*
- Jefäss** [jəfe:s] *n.n. Pl: Jefässa.* een Behelta; een Dinkj soo aus een Gropen, een Glauss, eene Bett, usw. - container; vessel; receptacle. *Category: 5.2.1.4. Food storage, 6.7.7. Container.*
- jefaulen** [jə'fɔulən] *v.s.* toom pauss sennen; goot to brucken sennen; jleichen - like; appeal to; suit; please. **Mie jefaulen de Schoo, dee soo krakjt paussen.** I like the shoes that fit so well. *Category: 3.4.1.1. Like, love, 3.4.1.1.1. Enjoy doing something, 4.3.3. Love, 8.3.5.2.2. Like, similar, 9.5.1.4. Way, manner, 9.6.3. Discourse markers, 2.6.2.2. Attract sexually, 3.4.1.4. Interested, 3.4.1.4.4. Attract, 4.8.4.2. Make an appeal, 4.2.6.1.1. Card game, 4.7.4. Court of law, 5.3.1. Men's clothing, 8.3.7.7. Right, proper, 3.3.2. Request, 3.4.1.2. Happy, 9.4.3.2. Hortative, 9.6.3.8. Honorifics.*
- Jefaulen** [jə'fɔulən] *n.m. Pl: -.* waut eena deit soo daut däm andren daut jefelt; waut ut goode Meenunk jedonen woat - favour. **De Voda koft däm Sän een Piet toom Jefaulen.** The father bought a horse for his son as a favour. *Category: 3.3.1.2. Choose, 3.4.1.1.3. Prefer, 4.3.3. Love.*
- Jefeel** [jə'fɛɪl] *n.n. Pl: -.* woo eenem waut schient, soo aus jlekljich, mootich, ve'enjst - feeling; sensation; sentiment; emotion. *Category: 2.3. Sense, perceive, 3.4. Emotion, 3.4.1.4.1. Excited, 3.2. Think.*
- jefeelsvoll** [jə'fɛɪlsfɔl] *adj.* met Jefeel; truarich; schaftich - emotional. *Category: 3.4. Emotion.*
- Jefenkjnisdää** [jə'fɛŋknɪsɔdɛa] *n.f. Pl: Jefenkjnisdäären.* de Dää to een Jefenkjniss - prison door.
- Jefenkjniss** [jə'fɛŋknɪs] *n.n. Pl: Jefenkjnissen.* de Aunstault wua Vebrääkja faustjehoolen woaren - jail; prison. *Category: 4.7.7.3. Imprison, 6.5.1. Building.*



**Jefenkjnisstrof** [jəfɛŋcnɪstro:f] *n.f.* *Pl:* **Jefenkjnisstrofen**. eene Strof dee daut velangt daut eena jewesse Tiet em Jefenkjniss faust es; eene Strof fa een Vebräakjen - prison sentence.

**Jefenkjniswajchta** [jəfɛŋcnɪsva:çtɔ] *n.m.* *Pl:* -. een Wajchta biem Jefenkjniss - prison guard; turn-key. *Category:* **4.7.7.3. Imprison**.

**jefercht** [jə'fɛɪçt] *adj.* soo duat Lied sikj doafäa enjsten; soo daut daut jefäadlich es - feared.

**jefläacht** [jə'flɛaçt] *adj.* soo daut doa wäa no oppjepaust haft; soo daut dee trajchtjeholpen es - tended.

**Jefleida** [jɛflɛidɔ] *n.m.* feathered creatures.

1 • Heenavee; Fadavee; Tieren met Fadren - feathered creatures.

2 • de Toostaunt von fleidren; Jeflauta - flapping.

**Jefleit** [jɛflɛit] *n.f.* de Toostaunt von Fleiten Spell; daut spälen von Fleiten - fluted sound coming from some birds.

**jeflekjt** [jə'flɛçt] *adj.* met een Flekj; soo daut een Loch aun Kjeeda toojemoakt es - mended. *Category:* **5.6.4. Wash clothes**.

**Jeflieekj** [jɛfliɛç] *n.n.* *Pl:* -. de Toostaunt met flieekjen; Wieed dee doa flieekjen - cussing.

**jeflochten** [jə'flɔçtɛn] *adj.* toopjeflajcht; toopjemoakt met räajelmässich eent äwa daut aundre lajen; soo aus eene Flajcht ooda Zopp - braided; plaited.

**jeflochtne** [jə'flɔçtnɛ] *adj.* toopjemoakt met räajelmässich eent äwa daut aundre lajen; soo aus eene Flajcht ooda Zopp - plaited; braided.

**jeflucht** [jə'flɔçt] *adj.* met een Fluch ve'acht; veflieekjt - cursed. *Category:* **4.4.5.2. Unlucky**.

**Jefoa** [jə'foa] *n.f.* *Pl:* **Jefoaren**. daut waut jefäadlich fa eenem es; daut waut eenem schoden kunn - danger; risk; hazard; peril; treachery; jeopardy. *Category:* **4.4.2.2. Danger**, **4.4.4.8. Risk**, **4.3.5.5. Deceive**, **4.8.2.7. Betray**.

**jefoddat** [jə'fɔda:t] *adj.* jefroacht; bestalt - fed.

**jefollen** [jə'fɔlɛn] *adj.* nich opprecht jebläwen; soo aus hanjefollen - fallen.

**jefoodat** [jə'fɔuda:t] *adj.* met Fooda vesorcht; met Äten vesorcht - fed.

**jeformt** [jə'fɔrmt] *adj.* met een jeweset Jeschekj; soo daut see een Jeschekj aunjenomen haben - formed.

**Jeforsch** [jə'fɔɹ] *n.n.* de Prozass von waut nosieekjen ooda forschen; een sea väl froagen un weeten wellen - quest; searching out by questioning. *See:* **forschen**. *Category:* **7.6.1. Search**.

**jeforwen** [jə'fɔɹvɛn] *adj.* met Foaw bestrikjt; met Kalia bedakjt - painted. *Category:* **8.3.3.3.6. Change color**.

**jefroaren** [jə'fɔɹɔɹɛn] *adj.* enjefroaren; soo kolt daut et frist; bat unja 0 Grod kolt - frozen. *See:* **frieren**. *Category:* **1.1.3.4. Snow, ice**, **8.3.4.1. Cold**.

**Jeft** [jɛft] *n.n.* Stoff ooda flissendjet, daut wan eena daut em Kjarpa nenkjricht, kaun daut dän Kjarpa doot moaken - poison. *Category:* **1.6.2.2. Parts of a reptile**, **2.5.3.2. Poison**, **2.6.6.1. Kill**, **4.3.4.6.1. Spoil**.

**jefnich** [jɛftiç] *adj.* met Jeft; soo daut et jefäadlich es fa een Läwen; soo daut et een Läwen vedoaft - poisonous. *Category:* **1.6.1.3.1. Snake**, **1.6.1.5. Fish**, **1.6.2.2. Parts of a reptile**, **2.5.3.2. Poison**, **2.6.6.1. Kill**.

**Jeftstud** [jɛftstyd] *n.f.* *Pl:* **Jeftstieda**. eene Stud dee jefnich es; eene Plaunt de jefäadlich es toom äten - henbane. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine**.

**jefungna** [jə'fɔŋnɔ] *adj.* soo daut de veloaren wia un wada aune rajchte Städ es - found. *Category:* **4.4.4.4. Save from trouble**, **8.4.6.1. Start something**.

**Jefuschel** [jɛfɔʃɛl] *n.n.* *Pl:* -. de Toostaunt von fuschlen, räden oba onen de Stemm brucken - whispering. *See:* **fuschlen**.

**jegoaren** [jə'gɔɹɔɹɛn] *adj.* soo daut et jejäat haft; sua; schljacht jeworden - fermented.

**jegoten** [jə'go:tɛn] *adj.* soo daut et ut waut rutjerant es; soo daut et es flissendich jewast - poured.

**jegotnet** [jə'gɔtɛnɛt] *adj.* daut waut jegoten es - poured.

**Jegrummel** [jɛgrɔmɛl] *n.n.* Jemurr; een grumlen - grumble. *Category:* **3.5.1.8.5. Complain**.

**Jegruns** *n.n.* daut Jelud von een Schwien; een Toostaunt von grunsen un mostren - grunting; complaining.

**Jegrusel** [jɛgrysəl] *n.n.* de Toostaunt von waut gruslich sennen; - revulsion. *Category:* **3.4.2.1.3. Disgusted.**

**Jehäaj** [jəhɛaj] *n.n.* Freid - joy. *Category:* **3.4.1.2. Happy.**

**jehäakjelt** [jə'hɛacɛlt] *adj.* met häakjlen jemoakt - crocheted.

**jehakselt** [jə'ha:ksɛlt] *adj.* fien veschnäden; met Jereetschoft fien jeschnäden ooda jehakt - chopped.

**jehakt** [jə'ha:kt] *adj.* dee waut jehakt es - chopped.

**Jehault** [jəhɔult] *n.n. Pl: Jehaulten.* Loon; Vedeerst - wage; salary; sometimes used to mean occupation; profession; vocation. *Category:* **6.8.2.7. Earn, 6.9.2. Work for someone, 3.5.1. Say, 6.6. Occupation.**

**jeheelt** [jə'hɛilt] *adj.* trajchtjewossen; bäta jeworden; jesunt jeworden - healed.

**jeheem** [jə'hɛim] *adj.* stell jehoolen; nich bekaunt to aundre - secret; clandestine. *Category:* **3.2.3.3. Secret, 3.5.1.5.3. Hide your thoughts, 4.1.6.5. Private, public, 7.6. Hide.**

**Jeheemniss** [jə'hɛimnis] *n.n. Pl: Jeheemnissen.* waut eenem em Vetruen jesajcht es daut aundre daut nich hieren woaren - secret; mystery. *Category:* **3.2.3.3. Secret, 3.5.1.5.3. Hide your thoughts, 4.1.6.5. Private, public, 7.6. Hide, 3.2.3.1. Known, unknown, 3.4.2.5. Confused.**

**jeheemnisvoll** [jə'hɛimnisfɔl] *adj.* jeheem; nich to vestonen - mysterious. *Category:* **3.2.3.1. Known, unknown, 3.2.3.3. Secret, 3.2.4.3. Mysterious.**

**Jeheet** [jə'hɛit] *n.n. Pl: Jeheeten.* Jesaz; daut waut väajesajcht woat - order; command. *Category:* **4.5.3.2. Command, 7.5. Arrange, 7.5.5. Organize, 8.4.5.1. Order, sequence, 8.4.5.1.1. Series, 4.7.1. Laws.**

**Jeheichel** [jə'hɛixəl] *n.n. Pl: -.* een Väamoaken von een Toostaunt dee nich soo es - prevarication.

**jeheift** [jə'hɛift] *adj.* swathed.

1 • soo daut et jeschnäden es, soo aus Grauss ooda riepēt Jeträajd - swathed.

2 • jeschloagen - struck.

**jeheilicht** [jə'hɛiliçt] *adj.* daut waut heilich jemoakt es worden - hallowed.

**Jehenkj** [jə'hɛnc] *n.n. Pl: Jehenj. Pl: Jehenjen.* daut Jereetschoft daut eene Däa em Däarejerecht helt; de Enrechtunk daut waut lat bieeen, onen daut et uteneen kjemt - hinge; gudgeon. *Category:* **6.5.2.4. Door, 6.7.5. Fastening tool.**

**Jehia** [jə'hia] *n.n. Pl: -.* een vehieren; eene Koat; een vom Rechta utjefroacht woaren - court hearing; hearing; attention. *See: Oppmoakjsomkjeit; Oobacht. Category:* **2.3.2. Hear, 4.7.4. Court of law, 3.1.2.3. Attention, 3.2.1.1. Think about, 9.6.3.3. Prompters of attention.**

**jehieren** [jə'hirən] *v.w.* wäm sient sennen; een leejendeema haben - belong to. *See: biehieren. Category:* **6.8.1.1. Own, possess, 8.1.3.3. Group of things, 4.5.4. Submit to authority, 4.5.4.1. Obey.**

**jehieenat** [jə'hienat] *adj.* met Hieena; met jefäadelje Spetzen - horned.

**Jehiel** [jə'hil] *n.n. Pl: -.* een hielen, roaren - sobbing.

**jehierent** [jə'hirent] *adj.* soo daut et wäm jehieet; met eenen leejendeema - belonging.

**jehierich** [jə'hiriç] *adj.* sea; nich blooss weinich; ernea; däaje; jenuach - adequate; considerable; significant; plenty. *See: nuach; jenuach. Category:* **8.1.7. Enough, 8.1.3.1. Many, much, 9.3.1.1. To a large degree, 9.2.3.2. Indefinite pronouns.**

**jehindat** [jə'hinda:t] *adj.* jebaudat; vehindat; em Stich jewast; jestieet - hindered.

**jehockt** [jə'hɔkt] *adj.* hockrich; met Hocka - plaid; checked. *See: hockrich. Category:* **6.6.1.4. Weaving cloth, 8.3.3.3.7. Multicolored.**

**jeholpen** [jə'hɔlpən] *adj.* met Help - aided.

**jehomat** [jə'ho:ma:t] *adj.* daut waut jehomat es worden - hammered.

- jehoolen** [jə'høʊlən] *adj.* soo daut see däm hilden; jeschoont; oppewoat - held; confined; saved. *Category:* **7.2.6.2. Prevent from moving.**
- jehorchen** [jə'hɔɪχən] *v.w.* jehuarsom sennen; horchen un doonen waut eena jehieet haft - obey; comply. *Category:* **4.5.4. Submit to authority, 4.5.4.1. Obey.**
- jehuarsom** [jə'huaɪso:m] *adj.* daut doonen waut velangt es; daut doonen waut eenem jesajcht es - obedient; compliant. *Category:* **4.5.4.1. Obey, 3.3.2.4. Willing.**
- je'ieejent** [jə'ʔiəjənt] *adj.* sea paussent; dootoo jemoakt - designated for; intended for; suited. *See: ieejnen.* *Category:* **8.3.7.7. Right, proper.**
- je'ieet** [jə'ʔiət] *adj.* met lea; met Huachachtunk - respected; honoured; venerated. *See: ieren.*
- jeil** [jɛil] *adj.* too seet; äakjlich seet - oversweet; bittersweet.
- jeislen** [jɛislən] *v.w.* sea schlemm vewippen ooda vepriejlen - whip. *Category:* **4.7.7. Punish, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 7.7.1. Hit.**
- Jeist** [jɛist] *n.m. Pl: Jeista.* eene Krauft dee goodet ooda schljachtet aunrechten deit oba nich selfst to seenen es - spirit; ghost. *Category:* **1.4.2. Spirits of things, 2.6.6.8. Life after death, 3.1. Soul, spirit, 4.9.2. Supernatural being, 9.1.3.1. Physical, non-physical.**
- Jeistakrauft** [jɛista:krouft] *n.f.* de Krauft von een Jeist - spirit power.
- Jeistawelt** [jɛista:vɛlt] *n.f. Pl: Jeistawelten.* de Welt von Jeista - spirit world. *Category:* **4.9. Religion.**
- Jeistesleew** [jɛistɛslɛɪv] *n.f.* de Leew, daut gootsennen, daut derchem Jeist kjemt - spiritual love.
- jeistlich** [jɛistliç] *adj.* soo aus vom Jeist; soo aus em Jeist - spiritual; ghostly; divine. *Category:* **3.1. Soul, spirit, 4.9. Religion, 9.1.3.1. Physical, non-physical, 8.3.3.3. Color, 4.9.1. God, 4.9.2. Supernatural being, 4.9.4.7. Omen, divination.**
- Jeiwa** [jɛivʌ] *n.n.* Kjwiel; vekeiwdet Äten - froth; dripping spittle. *Category:* **1.3.2. Movement of water.**
- jeiwren** [jɛivvrən] *v.w.* loten Jeiwa ooda Kjwiel vom Mul ranen; loten daut Keifkje wajchfaulen - slobber. *Category:* **2.2.3. Spit, saliva.**
- Jejacht** [jɛja:χt] *n.n.* eene Oneenichkeit; Jestried; Striedarie - quarrel; spat. *See: jachten.* *Category:* **3.5.1.6.2. Quarrel, 4.8.2. Fight.**
- jejäft** [jə'je:ft] *adj.* jeschonken; aus eene Gow jekjrääjen - given; donated.
- Jejauma** [jɛjɔumʌ] *n.n.* de Toostaunt von jaumren; waut eena hieet wan aundre jaumarieren - lamentation. *See: jaumarieren.* *Category:* **2.6.6.4. Mourn, 3.4.2.1. Sad.**
- Jejesch** [jɛjɛʃ] *n.n.* de Toostaunt von jeschen - panting.
- Jejoakel** [jɛjɔakəl] *n.n.* de Toostaunt von joaklen, ve'achten un beschämen - mockery. *See: joaklen.* *Category:* **3.5.1.8.3. Mock.**
- Jejubel** [jɛjyβəl] *n.n.* de Toostaunt von de Freid sea lud bekauntjäwen; daut sinjen; daut preisen - jubilation; joyous shouting.
- Jekaubel** [jɛkɔubəl] *n.n. Variant: Jekjibbel.* Jezank; Striedarie - constant bickering.
- Jekjäakjs** [jɛçɛacs] *n.n.* waut eena vom Goaden arnten deit, soo aus Gurkjen, Radieskje, Komst, leedschocken usw; Jemies - vegetables.
- jekjamelt** [jɛ'ca:mɛlt] *adj.* vekjamt, utjekjamt, met eene Maschien locka jemoakt - carded, as wool.
- jekjamt** [jɛ'ca:mt] *adj.* met een Kaum trajchtjestalt - combed. *Category:* **5.4.3. Care for hair.**
- Jekjicha** [jɛciçʌ] *n.n.* kjinjajet lachen; de Toostaunt von met Spott lachen - tittering; giggling.
- Jekjieta** [jɛciɪʌ] *n.n.* de Toostaunt von kjietren, von Wota vekjwidren - spilling.
- Jekjlakja** *n.n.* Jekjieta; een vekjlakjren; Jeplenscha - dripping; splashing.
- jekjlakjst** [jɛ'cla:cst] *adj.* met een Kjlakjs; vekjlakjat - spattered.
- Jekjlat** [jɛcla:t] *n.n.* de Toostaunt wua eefache Dinja emma wada doonen; sea eendrajchtje un onhendje Oabeit - drudgery; travail. *See: kjlaten.*

- Jekjlinkja** [jɛclɪŋcɫ] *n.n.* daut Jelud von ladjet Teetich daut en een Behelta jedroacht woaren; daut Jelud von Teetich toopsteeten - jingling.
- jekjräajen** [jə'crɛajən] *adj.* eenem sient jeworden; jeschonken - received.
- Jekjrech** [jɛcrɛç] *n.n.* daut hoosten; de Toostaunt von kjrechen, soo aus wan eena sikj vekjilt haft - constant clearing of the throat. *See: kjrechen.*
- Jekjrei** [jɛcrɛi] *n.n.* de Toostaunt von kjreien; Voageljeschrech; de Toostaunt von lud un too sea sikj lowen - crowing. *See: kjreien.*
- Jekjriesch** [jɛcrij] *n.n. Pl: -.* Jeschrie; de Toostaunt von kjrieschen ooda schrieen ooda Jelud von eene Maschien - screaming. *See: kjrieschen.*
- jekjriezicht** [jə'critsiçt] *adj.* dee wäa jekjriezicht wia - crucified.
- Jekjritzel** [jɛcritsəl] *n.n. Pl: -.* waut jekjritzelt es; waut jekjritzelt woat - scribbling. *See: kjrizlen.*
- Jekjwäl** *n.n.* de Toostaunt von jekjwält sennen; eene Äwa'aunstrenjunk - torture; overworking.
- Jekjwelsta** [jɛcvɛlstɔ] *n.n.* de Toostaunt von väl kjwielen un Kwaulsta utspieen - constant noisy spitting of phlegm. *See: Kjwelsta.*
- Jeklaupa** [jɛklɔupɔ] *n.n.* een bestendjet Jelud von klaupren - clattering noise; rattle. *See: klaupren. Category: 2.3.2.3. Types of sounds, 4.2.3.5. Musical instrument, 7.3.1.3. Shake.*
- jeklopt** [jə'klopt] *adj.* spanked.
- jeschloagen; jepriejelt - spanked; hit.
  - met een Schmauntkloppa schumich jemoakt - whipped (like cream or egg). *Category: 2.5.3. Injure, 6.7.2. Pounding tool, 7.7.1. Hit.*
- Jeknaka** *n.n. Pl: -.* een Jelud von pienich knaken - crackling.
- jekoakt** [jə'kɔakt] *adj.* en koakendjet Wota jewast, soo aus toom mäa moaken ooda rien koaken - boiled. *Category: 5.2.1.1. Cooking methods.*
- jeläajen** [jə'ɛajən] *adj.* paussent; opp Jeläajenheit; goot - lain.
- Jeläajenheit** [jɛɛajənheit] *n.f. Pl: Jeläajenheiten.* eene Mäajlichkjeit; eene Tiet wan waut mäajlich es; een Toostaunt wan waut mäajlich es; Schans; Toofaul - opportunity; chance; occasion. *See: Toofaul. Category: 6.1.2.9. Opportunity, 3.3.1.3. Cast lots, 4.4.5. Chance, 4.9.4.5. Destiny, 9.6.2.7.1. Without purpose, 9.1.2.1. Happen.*
- jeläajentlich** [jə'ɛajɛntliç] *adv.* opp Jeläajenheit; wan daut paust; noch emol - occasionally; when opportunity arises. *Category: 8.4.6.6.2. Sometimes.*
- Jelach** [jɛla:χ] *n.n.* een lachen; de Toostaunt von väl lachen un freien - laughing; guffaw. *See: lachen. Category: 3.5.6.4. Laugh.*
- Jelakj** [jɛla:c] *n.n.* de Toostaunt von emma wada lakjen, dreppen ooda kjwidren - leaking. *See: lakjen.*
- jelämt** [jə'le:mt] *adj.* soo daut eena daut Karpadeel nich brucken kaun; aum Kjarpa: stiew un nich bandich - paralyzed; numb; palsied. *See: lämen. Category: 2.5.4. Disabled, 7.2.1.6. Steady, unsteady, 2.5.6. Symptom of disease.*
- Jelasta** [jɛla:stɔ] *n.n.* de Toostaunt von lastren, von waut goodet ve'achten un eefach utmoaken - slander. *Category: 3.5.1.8.4. Gossip.*
- jelaunt** [jə'lbunt] *adj.* met eene jewesse Enstalunk; woo eena sikj feelt met eene Sach - disposed state of mind; humoured.
- jelaussen** [jə'lbɔsən] *adj.* ruich; mak; met väl Tiet - taking it easy; with great patience; at ease. *Category: 2.4.5. Rest, 3.4.1.2.1. Relaxed.*
- Jeläw** [jɛle:v] *n.n.* Jelud; lud omhäagonen; Jetoob - tumult; fracas. *Category: 2.3.2.4. Loud, 4.8.2.6. Riot, 3.5.1.6.2. Quarrel, 4.8.2. Fight.*
- jeleeft** [jə'leift] *adj.* jejeleicht; met goot sennen; met huach schazen - beloved; loved. *See: Leew; leef. Category: 4.3.3. Love.*
- Jeleewde** [jɛləivdə] *n.f.* Schauz; dee met dee eena intiem spazieet - paramour.



**Jelenda** [jələndʌ] *n.f.* *Pl:* **Jelendasch**. een Sproten Tun, ojjefäa 1 Meeta huach toom de Trap aufjrensen - railing.

**Jelenkj** [jələŋc] *n.n.* *Pl:* **Jelenkja**. link in chain.

1 • eene Städ aum Kjarpa wua twee Knoakes toopkomen un eena aum andren bieejen kaun - link in a chain; joint of the limb; juncture.

2 • een stiewet Enj daut aun de Enja schoklen ooda bieejen kaun; Äajd Jelenkja - section; *Category:* **6.5.4.1. Road**.

**Jelieeheit** [jəliəhɛit] *n.f.* de Toostaunt von väl jeliheet haben un väl weeten; Weisheit; daut jeliheet sennen - education; learning. *Category:* **3.2.2. Learn, 3.6. Teach**.

**Jelieesomkjeit** [jəliəzɔmcɛit] *n.f.* *Pl:* **Jelieesomkjeiten**. de Toostaunt von jeliheet sennen - erudition.

**jeliheet** [jə'liət] *adj.* met Weisheit, Vestentniss ooda Erfoarunk - educated; learned; erudite. *See:* **lieren**. *Category:* **3.2.1.3. Intelligent, 3.2.2. Learn**.

**jelind** [jə'lɪnd] *adj.* ruich un mässich; nich strenj behaundlen - mild; lenient. *Category:* **1.1.3. Weather, 2.3.3. Taste, 2.5.6.1. Pain, 4.3.2.2. Humble, 4.4.4.3. Gentle, 4.4.4.1. Mercy**.

**Jelindichkjeit** [jəlɪndiçcɛit] *n.f.* *Pl:* **Jelindichkjeiten**. de Toostaunt von jelind sennen, nich strenj sennen - gentleness.

**jelinjen** [jə'lɪŋən] *v.s.* mäajlich sennen; foadich brinjen; jlekjen - experience success; prosper; flourish; succeed. *Category:* **4.4.1. Prosperity, 6.8.2. Accumulate wealth, 6.9.5. Economics, 2.3.1.4. Show, let someone see, 2.6.4.6. Grow, get bigger, 6.1.3.2. Succeed, 8.4.5.2.1. After**.

**jellen** [jə'lən] *v.s.* kosten; wieet haben - cost. **De oole Bieekja sent emsonst; dee jellen nuscht**. The old books are free; they cost nothing. *Category:* **6.8.4.3. Price**.

**jeloagat** [jə'loaɣa:t] *adj.* to Bad jebrocht; met Nacht Kwatia - bedded down; lodged. *See:* **loagren**.

**Jeloarm** [jə'loarm] *n.n.* *Pl:* -. daut Jelud von väl omhäagonen - noise or commotion.

**jelokt** [jə'lɔkt] *adj.* betobbat; berät; beschmeichelt - enticed.

**Jelot** [jəlo:t] *n.n.* de Toostaunt woo waut lat; Utsecht; Väaschien; Uageschien - appearance. *See:* **Väaschien; Uageschien**. *Category:* **2.3.1.5.1. Appear, 2.3.1.8. Appearance, 9.4.4.6.3. Seem**.

**Jelt** [jɛlt] *n.n.* *Pl:* **Jelda**. met waut eena betolt ooda betolt woat; Dola ooda Peso ooda waut aus Wakjsel em Launt jelt - money; largess. *Category:* **6.8.6. Money**.

**Jeltbank** [jɛltba:ŋk] *n.f.* *Pl:* **Jeltbanken**. Bank; een Jeschaft daut eenem sien Jelt helt, foaken opp Entrass - savings bank; bank. *Category:* **1.3.1.5. Island, shore, 1.6.4.1. Animal movement, 6.5.1. Building, 6.8.1.4. Store wealth, 8.3.1.4.2. Leaning, sloping**.

**Jeltbiedel** [jɛltbidəl] *n.m.* *Pl:* **Jeltbiedels**. Jelttausch; een Behelta fa Jelt, veleicht toom enne Fupp droagen- money purse; wallet. *Category:* **6.8.1.4. Store wealth**.

**Jeltfabrikj** [jɛltfa:brɪc] *n.f.* *Pl:* **Jeltfabrikjen**. eene Drekjarie dee Jeltzadels moakt un vonne Rejierunk aunjeseenen sent - mint for coins.

**jeltich** [jɛltiç] *adj.* met Wieet; soont waut doa waut talt - valued; valid.

**Jeltichkjeit** [jɛltiçcɛit] *n.f.* de Toostaunt von waut Wieet sennen ooda talen - validity.

**Jeltjeschenkj** [jɛltjɛʃɛŋc] *n.n.* een Jeschenkj ooda Gow von Boajelt - gift; gratuity. *Category:* **4.9.5.5. Offering, sacrifice, 6.8.3.1. Give, donate**.

**jeltjierich** [jɛltjiriç] *adj.* dee dee sea ut no Jelt es - greedy. *Category:* **6.8.2.5. Greedy**.

**Jeltkauss** [jɛltkɔus] *n.f.* *Pl:* **Jeltkaussen**. een Väärot von Jelt; de Städ wua Jelt jehoolen ooda en Schutz jehoolen woat; de Städ wua eena em Jeschaft betolt - safe; till; exchequer. *Category:* **4.4.4.4. Save from trouble, 6.8.1.4. Store wealth, 8.4.6.1.4. Until**.

**Jeltkollakjt** [jɛltkɔla:ct] *n.f.* *Pl:* **Jeltkollakjten**. eene Saumlunk von Jelt; een tooplajen von Jelt fa eene jewesse Sach - money collection.

**jeltlich** [jɛltliç] *adj.* met Jelt; soo aus met Jelt; em vejlikj met Jelt - monetary. *Category:* **6.8. Finance**.

- Jeltmaun** [jɛltmɔun] *n.m.* *Pl:* **Jeltmana**. een rikja Maun; eena dee sea no Jelt hinjaraun es; eena dee äwa väl Jelt ve'auntwuatlich es - rich man.
- jeltoam** [jɛltoam] *adj.* oam; met weinich Jelt - broke; poor. *Category:* **6.8.1.3. Poor**, **1.2.2.1. Soil, dirt**, **4.1.4.1. Social class**, **8.1.3.2. Few, little**, **8.1.7.2. Lack**.
- jeltoatich** [jɛltoatɪç] *adj.* soo aus met Jelt; en de Oat soo aus Jelt - pecuniary.
- Jelträakjnunk** [jɛltrɛacɔŋk] *n.f.* *Pl:* **Jelträakjningen**. *Variant:* **Jelträakjninj**. eene Rääkjnunk von Eenselheiten woo Jelt enjekomen un utjejäft es worden fa waut jewesset - account; financial reckoning. *Category:* **3.5.1.2.2. Describe**, **3.5.1.2.3. Explain**, **3.5.2.1. Report**, **3.5.2.2. News, message**, **6.8.7. Accounting**.
- Jeltsaumlunk** [jɛltsɔumlɔŋk] *n.f.* *Pl:* **Jeltsaumlungen**. eene Saumlunk von Jelt; eene Kollakjt von Jelt - collection of money.
- Jeltschrank** [jɛltʃraŋk] *n.m.* *Pl:* **Jeltschranken**. een iesanet Schaup toom wichtje un diere Sachen oppbewoaren ooda en Schutz hoolen - safe. *Category:* **4.4.4.4. Save from trouble**, **6.8.1.4. Store wealth**.
- Jeltstekj** [jɛltstɛk] *n.n.* *Pl:* **Jeltstekja**. daut waut aus Jelt talt, tB: Peso, Dola, Rubel - coin. *Category:* **6.8.6. Money**.
- Jeltstrof** [jɛltstro:f] *n.f.* *Pl:* **Jeltstrofen**. eene Strof bie dee eena Jelt tolen mott - fine of money.
- Jelttausch** [jɛlttauʃ] *n.f.* *Pl:* **Jelttauschen**. eene Tausch dee eena drajcht toom sien Jelt doabennen hoolen- wallet; purse; handbag. *Category:* **6.8.1.4. Store wealth**, **6.7.7.1. Bag**.
- Jeltväarot** [jɛltfɛaro:t] *n.m.* eene Kauss met Jelt; daut Jelt daut en eene jewesse Kauss to haben es - fund.
- Jeltwakjsla** [jɛltva:csɪʌ] *n.m.* *Pl:* **Jeltwakjslasch**. eena dee framdet Jelt enwakjselt - money changer.
- Jeltzadel** [jɛlttsa:dəl] *n.m.* *Pl:* **Jeltzadels**. Bankzadel; een Schekj; een papieenet Stekj Jelt; een jeschräwna Zadel dee Jelt wheet es - cheque; greenback; scrip. *See:* **Bankzadel**. *Category:* **6.8.6.1. Monetary units**.
- Jelua** [jɛlua] *n.n.* de Toostaunt von luaren ooda no waut wachten - period of waiting.
- Jelud** [jɛlyd] *n.n.* de Toostaunt von lud sennen; waut eena hieren kaun - noise; tumult; sound. *Category:* **2.3.2.2. Sound**, **2.3.2.4. Loud**, **4.8.2.6. Riot**, **1.3.1.5. Island, shore**, **4.3.1.3.2. Sensible**, **8.2.8. Measure**.
- jelungen** [jɛ'lyŋən] *adj.* jekunt; foadich jebrocht - successful. *Category:* **6.1.2.7. Effective**.
- Jemak** [jɛma:k] *n.n.* woo maklich waut es; een lieden - ease; comfort. *Category:* **2.3.5.1. Comfortable**, **3.4.1.2.1. Relaxed**, **4.4.4.2. Show sympathy, support**.
- jemäten** [jɛ'mɛ:tən] *adj.* met eene bekaunde Mot; aufjemäten - measured.
- jemeebelt** [jɛ'mɛɪbɛlt] *adj.* met Meebel; bemeebelt - furnished.
- jemeen** [jɛ'mɛɪn] *adj.* eefach, prost; nich een bät schmock - common; lowly; plain; menial; trite. *Category:* **8.3.5.3. Common**, **4.3.2.2. Humble**, **1.2.1.3. Plain, plateau**, **7.5.8. Simple, complicated**, **8.3.8.1. Simple, plain**, **3.5.1.1.8. Speak poorly**.
- Jemeenheit** [jɛmɛɪnheit] *n.f.* *Pl:* **Jemeenheiten**. de Toostaunt von jemeen ooda aldoagsch sennen; daut waut nich väanäm es ooda je'ieet woat - commonness; something not classy; something overly familiar.
- Jemeenschofft** [jɛmɛɪnʃɔft] *n.f.* *Pl:* **Jemeenschofften**. daut unjahoolen un spazieren von miere Menschen opp eemol; Verein; Vebunt - association; commune; communion. *See:* **Vebunt**; **Verein**. *Category:* **4.1. Relationships**, **4.1.2.1. Working relationship**, **4.2.6.2. Sports**, **9.6. Connected with, related**, **1.4.2. Spirits of things**.
- jemeenschofftlich** [jɛ'mɛɪnʃɔftliç] *adj.* soo aus en Jemeenschofft; frädlich; goot jesonnen met aundre - jointly; mutually. *Category:* **4.3.4.3. Cooperate with**.
- jemeensom** [jɛ'mɛɪnso:m] *adj.* aulatoop, tojlikj; toop; soo aus en eene Grupp wua aule äwareenet Rajcht haben - mutual; joint; together. *Category:* **8.1.5.3. Both**, **9.5.2.4. Each other**, **2.1.6. Bone, joint**, **4.3.4.3. Cooperate with**, **7.5.2.1. Link, connect**, **7.5.3. Mix**, **8.4.5.2.2. At the same time**, **9.5.2.1. Together**.

- Jemeent** [jəmɛɪnt] *n.f.* *Pl.*: **Jemeenten**. eene Grupp Menschen dee sikj toopstetten toom äaren Gloowen fläajen, vestonen un wiedadroagen - parish; denomination; congregation; church. *See*: **Kjoakj**. *Category*: **4.9.7. Religious organization, 6.8.6. Money, 4.2.1.5. Meeting, assembly, 4.2.1.7. Crowd, group, 4.9.7.2. Christianity, 4.9.8.2. Place of worship, 6.5.1. Building.**
- Jemeentenfast** [jəmɛɪntɛnfɑːst] *n.n.* *Pl.*: -. een besondret Toopkomen enne Jemeent; eene Feia enne Jemeent soo aus tB. Wienachten - church festivity.
- Jemeentenleida** [jəmɛɪntɛnlɛɪdɪ] *n.m.* *Pl.*: **Jemeentenleidasch**. de Leida von eene Jemeent - congregational leader.
- jemieet** [jə'miɛt] *adj.* von Tiejlen un Zemment oppjebut - of brick and mortar. *See*: **mieren**.
- Jemies** [jə'mis] *n.n.* Jekjäakjs; soon Äten aus eena vom Goaden haft - vegetables.
- Jemiet** [jə'mit] *n.n.* seelische Toostaunt, tB. mootich, bedrejt, schaftich sennen - mood. *Category*: **3.4. Emotion.**
- jemietlich** [jə'mitliç] *adj.* maklich; tofräd; muchlich - comfortable. *Category*: **2.3.5.1. Comfortable, 3.4.1.2.1. Relaxed.**
- Jemietlichkjeit** [jə'mitliçɛit] *n.f.* *Pl.*: **Jemietlichkjeiten**. de Toostaunt von jemietlich, maklich, ruich sennen- comfort; relaxation. *Category*: **2.3.5.1. Comfortable, 3.4.1.2.1. Relaxed, 4.4.4.2. Show sympathy, support, 2.4.5. Rest.**
- Jemisch** [jəmɪʃ] *n.n.* een Derchenaunda; waut toopjerieedet - mixture; mishmash. *Category*: **7.5.3. Mix.**
- jemolen** [jə'moːlən] *adj.* fien jeschnäden met een Mola ooda Schrooda - ground. *See*: **molen**. *Category*: **1.2.2.1. Soil, dirt.**
- jemolt** [jə'molt] *adj.* opp Papia de Form jetieekjent ooda uk jetuscht ooda jeforwen - painted; drawn. *See*: **molen**. *Category*: **8.3.3.3.6. Change color, 8.2.3.3. Thin person.**
- Jemulwa** [jəmʊlʷa] *n.n.* väl Rum brucken biem bewäajen; een rom oakren wua eena nich weet waut daut Ziel es - gesticulation.
- Jemurr** [jəmʊr] *n.n.* Jegrummel; - murmuring; complaining; grumbling. *Category*: **3.5.1.8.5. Complain.**
- jeneicht** [jə'neiçt] *adv.* waut eena leicht doonen wudd - predisposed. **No sien grootet Ojlekej es hee jeneicht sachtä to foaren.** After his big accident he is inclined to drive slower. *Category*: **8.3.1.4.2. Leaning, sloping.**
- jeneiw** [jə'neiv] *adj.* *Variant*: **jenau**. neiw; secha; krakjt soo - fussy; precise; meticulous; sensitive; exact; of a certainty; within a hairbreadth. *Category*: **8.1.5.8. Exact, 2.3. Sense, perceive, 3.1.2.1. Alert, 3.4. Emotion.**
- Jenekj** [jənɛç] *n.n.* *Pl.*: **Jenekjs**. *Variant*: **Jnekj**. daut hinjaschte vom Hauls - neck; nape; scruff. *Category*: **1.6.2. Parts of an animal, 2.1.1. Head, 5.3.6. Parts of clothing, 6.7.7. Container, 6.7.8. Parts of tools, 8.2.4.1. Narrow, 8.6. Parts of things.**
- jenieejen** [jə'niɛjən] *v.w.* toorieekjen; tofräd met waut sennen - suffice. *Category*: **8.1.7. Enough.**
- jenieejent** [jə'niɛjɛnt] *adj.* soo daut jenuach es - sufficient; enough. *Category*: **8.1.7. Enough.**
- Jenjel** [jɛjəl] *n.f.* *Pl.*: -. de jeboagna Foot von een Jenjelstool - rocker.
- jenjlen** [jə'jɫən] *v.w.* han un trigj schoklen opp eenen runden Foot, soo aus een Jenjelstool ooda een Jenjelbad - rock back and forth. *Category*: **7.2.2.8. Move back and forth.**
- Jenjelbad** [jɛjɛlbaːd] *n.n.* *Pl.*: **Jenjelbaden**. eene Wieej; een Kjinjabad opp Jenjel - cradle. *Category*: **7.3.1. Carry.**
- Jenjelpieet** [jɛjɛlpiɛt] *n.n.* *Pl.*: **Jenjelpieed**. Schockelpieet; eene heltane Form von een Pieet opp Jenjel, fa Kjinja - rocking horse.
- Jenjelstool** [jɛjɛlstəʊl] *n.m.* *Pl.*: **Jenjelsteela**. Schockelstool; een Stool opp Jenjel - rocking chair.
- Jenjla** [jɛjɫa] *n.m.* *Pl.*: **Jenjlasch**. eene Jenjel; een Jenjelstool; eena dee jenjelt - rocker; pacer horse.
- jennen** [jə'nən] *v.s.* jleewen daut eenem waut tookomen sull - not to envy; not to grudge; permit; allow; wish someone success. *Category*: **3.3.4.1. Give permission.**

- Jennerazion** [jɛnɛraːtsɪoːn] *n.f. Pl: Jennerazionen.* ojjeää 20-25 Joa; miene Elren sent eene Jennerazion, ekj de näakjste, un miene Kjinja de dredde Jennerazion - generation. *Category: 2.6.4.8. Peer group, 4.1.9. Kinship, 8.4.1.7. Era.*
- Jenoa** [jɛnoa] *n.n.* de Toostaunt von jenoat woaren; wäm utmoaken aus nich fäich ooda aus lachrich - criticism. *Category: 3.5.1.8. Criticize.*
- jenomen** [jɛ'no:mən] *adj.* too je'ieejent; jestolen - taken; stolen. *Category: 6.8.9.1. Steal.*
- Jenotten** [jɛnɔtən] *n.m. Pl: -.* Jenuss; Jenwenst; daut goode, ooda dän Vedeerst dän eena von siene Oabeit ooda eene Aunstrenjunk haft - benefit; enjoyment; value. *See: Jewenst; Jenuss. Category: 3.4.1.1. Like, love, 3.4.1.1.1. Enjoy doing something, 6.8.4.3. Price, 8.3.7.9. Value.*
- jenslich** [jɛ'nslɪç] *adv.* gaunsungoa; met aules waut doa es - totally; wholly; utterly. *Category: 9.3.2. Completely.*
- jenstich** [jɛ'nstɪç] *adj.* paussent; toom paus; jeschekjt - favourable.
- jenuach** [jɛ'nuəχ] *adj.* soo väl daut eena tofräd es; tofrädstalent; nuach - enough; sufficient; adequate. *See: jehierich; nuach. Category: 8.1.7. Enough.*
- Jenuss** *See main entry: Jenotten.*
- je'odat** [jɛ'ʔoːda:t] *adj.* met Odren; soo daut Odren to seenen sent - veined.
- Jepak** [jɛpa:k] *n.n. Pl: Jepaks.* Pak; miere Paks toop; daut enpaken - luggage.
- jepakt** [jɛ'pa:kt] *adj.* soo aus en Paks jemoakt; soo aus faust toopjenomen - packed; compact. *Category: 8.1.8. Full, 8.2.1. Small, 8.3.6.4. Dense.*
- Jepiesak** [jɛpisa:k] *n.n.* groote Weedoag dee soo aus en Walen aunholt un nolat - throbbing pain. *See: piesaken.*
- Jeplaupa** [jɛplɔupa] *n.n.* Jeschwietä; Jeblaubä; wua väl jerät woat; een Deel pienjet räden - chattering; gibberish; blubbering. *See: Jeschwietä; plaupren. Category: 3.5.8.2. Meaningless.*
- Jeplenscha** [jɛplɛnʃa] *n.n.* de Toostaunt von plenschren; Jekjietä; Jekjläkja - splashing of water. *See: plenschren.*
- jeplieecht** [jɛ'pliɛçt] *adj.* met een Pluach jeoabeit - ploughed.
- jeploacht** [jɛ'plɔəçt] *adj.* met eene Ploag; met waut daut eenem daut Läwen schwoa moakt - plagued; bothered. *See: ploagen. Category: 3.4.2.4.1. Worried.*
- jeplocken** [jɛ'plɔkən] *adj.* met plekjen jenomen; von de Stud jenomen - picked.
- Jepluda** [jɛplydʌ] *n.n.* Jeschwauz; Pludarie; de Toostaunt von pludren - small talk; chitchat; gossip. *See: Jeschwauz; Pludarie; pludren. Category: 3.5.1.8.4. Gossip.*
- jepropt** [jɛ'prɔpt] *adj.* tojestopt; sea voll jemoakt; met eene Propp ooda Stett - corked up; stacked full; supported. *See: proppen.*
- Jeräd** [jɛrɛ:d] *n.n.* de Toostaunt von räden; waut jesajcht woat - talk; rumour. **Waut hee latst säd, es nich wada em Jeräd jekomen.** What he said last time, has not been talked about again. *Category: 3.5.1. Say, 3.5.1.8.4. Gossip.*
- Jerada** [jɛra:dna] *n.m. Pl: Jerade.* eena dee jerat es worden - rescued one.
- jerajcht** [jɛ'ra:çt] *adj.* nom Rajchten, opp jieda Wajch - just; righteous; right. *Category: 4.3.1. Good, moral, 4.7. Law, 8.1.5.7. Only, 8.4.6.2.1. Recently, 9.4.4.7. Just, almost not, 3.5.1.3. True, 7.9.4. Repair, 8.1.5.8. Exact, 8.3.7.7. Right, proper, 8.5.2.3. Right, left.*
- jerajchtfoadicht** [jɛ'ra:çtfoadiçt] *adj.* soo daut eena jerajcht jemoakt es; met Rajchtfoadjunk - justified.
- Jerajchtichkjeit** [jɛra:çtɪçkɛit] *n.f. Pl: Jerajchtichkjeiten.* daut jerajcht sennen; em rajchten sennen - righteousness; justice. *Category: 4.3.1. Good, moral, 4.7. Law.*
- Jeraka** [jɛra:kʌ] *n.n.* de Toostaunt von sea schaufen ooda kjwälen - heavy toil; heavy labour.
- jerakjt** [jɛ'ra:çt] *adj.* jetrocken; soo sea jetrocken daut sikj daut jäwen must - stretched. *Category: 8.2.2. Long.*



- Jeran** [jɛra:n] *n.n.* de Toostaunt von ranen - incessant running back and forth.
- jerat** [jɛ'ra:t] *adj.* eena dee jerat es worden - rescued.
- jeräten** [jɛ're:tən] *adj.* jetrant; veräten; enjeräten - torn; tore. *See: rieten.* *Category: 4.1.6. Disunity.*
- Jeraussel** [jɛrɔusəl] *n.n.* Jeruschel; de Toostaunt von rauslen, ruschlen, ooda lud sennen - commotion; sound; noise. *See: rauslen.* *Category: 2.3.2.4. Loud, 1.3.1.5. Island, shore, 2.3.2.2. Sound, 4.3.1.3.2. Sensible, 8.2.8. Measure.*
- Jerauz** [jɛrɔuts] *n.n.* Jekaubel; de Toostaunt von rauzen ooda kaublen - wrestling; tussle; shindy. *See: rauzen.* *Category: 4.2.6.2. Sports, 4.8.2. Fight.*
- jeräwen** [jɛ're:vən] *adj.* jeschieet; jerubbelt - scoured.
- Jerba** [jɛɪbʌ] *n.n.* *Pl:* -. eene Sort Krut, de Bläda woaren jebrukt toom soowaut aus Tee moaken - yerba.
- Jerebachel** [jɛrɛba:χəl] *n.n.* *Pl:* -. Jelud, jeweenlich von Jereetschoft - clanking.
- Jerecht** [jɛrɛçt] *n.n.* *Pl: Jerechta.* een toopkomen toom rechten; doa wua eena verem Rechta kjemt - court of law. *Category: 4.7.4. Court of law.*
- Jerechtgank** [jɛrɛçtga:nk] *n.m.* de Prozass ver een Jerecht; dee Stoopen dee een Jerecht nemt toom seenen auf een veschuljda jestroft saul woaren - judicial procedure.
- jerechtlich** [jɛ'rɛçtliç] *adj.* soo aus met daut Jerecht; soo aus vom Rechta - juridical.
- Jerechtsdach** [jɛrɛçtsda:χ] *n.m.* *Pl: Jerechtsdoag.* de Dach wan een Jerecht aufjehoolen woat - judgement day.
- Jerechtshus** [jɛrɛçtshys] *n.n.* *Pl: Jerechtshiesa.* een Jebied wua de Rechta de Kloagen hieet - court house.
- Jerechtsjelleeda** [jɛrɛçtsjɛliɛdʌ] *n.m.* *Pl: Jerechtsjelleede.* Ofkot; eena dee utjelleet es toom jesazlich haundlen - lawyer. *Category: 4.7. Law, 4.7.4.1. Legal personnel, 6.6. Occupation.*
- jerechtmässich** [jɛ'rɛçtsme:siç] *adj.* jesazmässich; jesazlich; soo aus em Jerecht; nom Jesaz no - according to law; legal; judicial. *See: jesazmässich; jesazlich.* *Category: 4.7. Law.*
- Jerechtsstriet** [jɛrɛçtstɾit] *n.m.* *Pl: Jerechtsstriedungen.* eene Striedarie verrem Rechta - lawsuit. *Category: 4.7.4. Court of law, 4.7.5. Trial.*
- Jerechtsutspruch** [jɛrɛçtsutspruχ] *n.m.* *Pl: Jerechtsutspricha.* daut waut daut Jerecht jefungen haft - court finding; verdict. *Category: 4.7.6. Judge, render a verdict.*
- Jerechtsve'auntwuatlichkjeit** [jɛrɛçtsfə'ʔountvuətliççeit] *n.f.* de Ve'auntwuatunk dee daut Jerecht velangt - legal responsibility.
- Jerechtsvehia** [jɛrɛçtsfə'hia] *n.n.* *Pl: -.* een Vehia em Jerecht; een loten utfroagen un no de bast Woarheit haundlen biem Rechta - court proceedings; hearing. *Category: 2.3.2. Hear, 4.7.4. Court of law.*
- jereescht** [jɛ'rɛiçt] *adj.* soo heet jemoakt daut et aundre leejenschoften jekjräajen haft; goa jemoakt - roasted.
- jereet** [jɛ'rɛit] *adj.* soo daut et reed es; soo daut et to brucken es - readied; prepared. *Category: 6.1.2.6. Prepare, 6.1.2.6.1. Prepare something for use.*
- Jereetschoft** [jɛrɛitʃɔft] *n.n.* *Variant: Jreetschoft.* Maschienen; Sachen dee eenem halpen siene Oabeit doonen, tB. Trekjta, Koltiwäta, Woagen, Schlätels, usw. - farm machinery; implements; tools. *Category: 6.7. Tool.*
- Jereft** [jɛrɛft] *n.n.* *Pl: Jereften.* de Knoakes von een Tia, noch nich gauns vefollen; een Jestal wua eena leicht derchkjikjen kaun; Steilozh; Jerest - skeleton; large structure; large stature. *See: Jerest.* *Category: 2.1.6. Bone, joint, 2.6.6.2. Corpse, 8.2.3.3. Thin person.*
- jereinicht** [jɛ'rɛiniçt] *adj.* reinjemoakt; jewoschen - cleansed.
- Jereisch** [jɛrɛiç] *n.n.* een Jelud ooda ruzhen - rustling sound.
- Jerest** [jɛrɛst] *n.n.* *Pl: Jeresten.* de Knoakes von een Tia, noch nich gauns vefollen; een Jestal wua eena leicht derchkjikjen kaun; Steilozh; Jereft - skeleton. *See: Jereft.* *Category: 2.1.6. Bone, joint, 2.6.6.2. Corpse, 8.2.3.3. Thin person.*

**jerieekjat** [jə'riɛca:t] *adj.* soo väl em Ruak jewast, daut et no Ruak rikjt ooda schmakjt - smoked.

**jerieet** [jə'riɛt] *adj.* stirred.

1 • verieet; von rieren derchenaunda jebrocht - stirred.

2 • aun de Jefeel be'endrukt ooda aunjetukst - moved} - stirred; moved.

**jeriept** [jə'ript] *adj.* riep jeworden; utjewossen; von Frucht, reed toom äten ooda brucken - ripened.

**jerinj** [jə'riŋ] *adj.* eefach; nich grootsch; met weinich Väarot - mean; lowly; base; poor;

petty. *Category:* **3.4.2.1.1. Dislike, 3.5.8.4. Show, indicate, 8.1.5.9. Average, 8.3.7.1. Bad, 4.3.2.2. Humble, 1.5.5. Parts of a plant, 4.3.1.1. Bad, immoral, 4.8.3.6.6. Fort, 6.6.2.9. Working with chemicals, 8.6.2.1. Bottom, 1.2.2.1. Soil, dirt, 4.1.4.1. Social class, 8.1.3.2. Few, little, 8.1.7.2. Lack.**

**Jerinjheit** [jə'riŋheit] *n.f.* de Toostaunt von jerinj sennen ooda weinich wieet haben - insignificance.

**Jerjien** [jə'jin] *n.f. Pl: Jerjienen.* eene Sort Fenstabloom - geranium. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine.**

**Jerjienje** [jə'jinjə] *n.f.* eene Bloomenplaunt dee leicht en een Topp jefläacht kaun woaren - dahlia. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine.**

**Jeroch** [jə'ɔχ] *n.n. Pl: Jerochs.* waut eena rikjt - smell; odour; scent. *Category:* **2.1.1.3. Nose, 2.3.4. Smell, 5.4.5. Anoint the body.**

**jerod** [jə'ro:d] *adj.* jlikj; jesunt; soo aus sikj daut jehieet - well formed.

**jeroden** [jə'ro:dən] *v.s.* goot utkomen; toofalich ooda onenjeplont to waut komen - keep up the pace; stumble into.

**jerolt** [jə'rolt] *adj.* oppjewekjelt; met rollen wieda jebrocht - rolled.

**jeronnen** [jə'ronən] *adj.* dikj jeworden, soo aus Malkj ooda niee Seep - curdled; congealed; coagulated; gelled; set (as a liquid turned into a solid).

**jerooft** [jə'røuft] *adj.* soo aus em Kjrigh jestolen; met Jewault jenomen - plundered.

**Jerooj** [jə'røuj] *n.n.* een natet Jelud, soo aus wan een Mensch sikj rieet - stir; movement'. *Category:* **5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.5.3. Mix.**

**Jersa** *n.f.* eene Sort Schlachtvee - Jersey.

**jerubbelt** [jə'rubbelt] *adj.* jeschieet; beschieet; blank - rubbed.

**Jeruschel** [jə'ʊʃəl] *n.f.* een Jelud soo aus von Papia Sachen romschuwen - rustling.

**jerutscht** [jə'røtʃt] *adj.* soo daut dee jerutscht haben; veschowen - slid.

**Jeruzh** [jə'ʊʒ] *n.n.* Jesomm; een bestendjet Jelud, soo aus von Wota ooda eene Maschien; Jebromm - fizzing; buzzing sound. *See: Jesomm; ruzhen.*

**jesääjent** [jə'sɛäjənt] *adj.* eena dee eenen Sääjən jekjräajen haft - blessed. *See: sääjnen. Category: 4.4.1. Prosperity.*

**jesäft** [jə'sɛ:ft] *adj.* derch en Säw jescheddat; met de fiene un growe Stekja uteneen jesat - sifted.

**Jesalschoft** [jəza:lʃɔft] *n.f. Pl: Jesalschoften.* eene Grupp Menschen met dee eena waut to doonen haft; daut waut eena met eene Grupp Menschen deit - companionship; company; coterie; society. *Category:* **4.2.1.7. Crowd, group, 4.2.1.8. Organization, 6.9. Business organization, 9.5.2.2. With, be with, 4. Social behavior.**

**jesalschoftlich** [jə'sa:lʃɔftliç] *adj.* soo aus en Jesalschoft; frintlich, oppnäment - sociable; companionable. *Category:* **3.1.1. Personality.**

**Jesalschoftsfrint** [jəza:lʃɔftsfrɪnt] *n.m. Pl: Jesalschoftsfrind.* een Frint dän eena foaken enne Jesalschoft sitt - friend. *Category:* **4.1.1. Friend.**

**jesalschoftvelangent** [jə'sa:lʃɔftfɛ'la:ŋənt] *adj.* soo aus eena dee väl Jesalschoft brukt - gregarious.

**Jesank** [jəza:ŋk] *n.n. Pl: Jesenj.* daut Sinjen; Leeda dee jesungen woaren - tune; ditty; song; chant; sing-song. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds, 4.2.3. Music, 4.2.3.3. Sing.**

**Jesankbuak** [jəza:ŋkbuək] *n.n. Pl: Jesankbieekja.* de Bieekja met Leeda dee enne Kjoakj jebrukt woaren- hymnal; hymnal.

**Jesankleida** [jɛza:ŋkleidɪ] *n.m.* *Pl.*: **Jesankleidasch**. eena dee de Leeda aansajcht ooda leit toom scheen sinjen - song leader.

**Jesäss** [jɛzɛ:s] *n.n.* *Pl.*: **Jesässa**. Steela; daut opp waut eena setten kaun ooda jekroacht woat - seat; anything to sit on. *Category*: **5.1.1.2. Chair, 7.1.2. Sit**.

**jesat** [jɛ'sa:t] *adj.* set.

1 • jeplaut; jeseit - planted; sown.

2 • hanjestalt; doljesat - placed; set. *Category*: **1.1.1. Sun, 1.2.3.1. Liquid, 3.5.9.4. Movie, 4.2.5. Drama, 7.3.4.3. Put down, 8.1.3.3. Group of things, 8.3.6.2. Hard, firm**.

**jesaulft** [jɛ'saulft] *adj.* met Eelj enjeschmää; joweit - anointed.

**jesaumelt** [jɛ'soumɛlt] *adj.* soo daut dee toopjebrocht sent; utjeläst; toopjekomen - gathered; harvested. *Category*: **7.5.1. Gather**.

**Jesaz** [jɛza:ts] *n.n.* *Pl.*: **Jesazen**. eene Rääjel dee de Rejierunk moakt un enfiет - law; rule; regulation; act. *Category*: **4.7. Law, 4.7.1. Laws, 4.9.3.1. Sacred writings, 4.6.4. Rule, 8.2.8. Measure, 4.2.2.2. Festival, show, 4.2.5. Drama, 4.3. Behavior, 9.1.2. Do**.

**Jesazbuak** [jɛza:tsbuək] *n.n.* *Pl.*: **Jesazbieekja**. daut Buak met Jesazen - manual; rule-book.

**Jesazesbrääkja** [jɛza:tsɛsbɾɛak] *n.m.* *Pl.*: **Jesazesbrääkjasch**. eena dee daut Jesaz brakjt - criminal. *Category*: **4.7.3. Break the law**.

**Jesazesliera** [jɛza:tsɛslirɪ] *n.m.* *Pl.*: **Jesazeslierasch**. eena dee de Menschen de Jesazen lieet - teacher of law.

**Jesazesuadeel** [jɛza:tsɛzuədɛil] *n.n.* *Pl.*: -. daut Uadeel von een Rechta ooda von daut Jesaz; daut Wuat von een Rechta daut eenen vekloagden frielat ooda bestroft - judgement. *Category*: **3.2.1.3. Intelligent, 4.7.1. Laws, 4.7.6. Judge, render a verdict**.

**Jesazjäwa** [jɛza:tsje:vɔ] *n.m.* *Pl.*: -. eena dee daut Jesaz jäwen kaun - legislator. *Category*: **4.6.6.5. Politics, 4.7.2. Pass laws, 6.6. Occupation**.

**jesazlich** [jɛ'sa:tsliç] *adj.* jerechtmässich; soo aus daut nom Jesaz jehieet; jesazmässich - legal; according to law. *See*: **jerechtmässich; jesazmässich**. *Category*: **4.7. Law**.

**Jesazlichkjeit** [jɛza:tsliççɛit] *n.f.* *Pl.*: **Jesatzlichkjeiten**. de Toostaunt soo aus biem Jesaz - legality; legitimacy; formality. *Category*: **4.7. Law, 4.3.7. Polite**.

**Jesazloosichkjeit** [jɛza:tslɔusiççɛit] *n.f.* de Toostaunt wua kjeen Jesaz harscht; de Enstalunk daut kjeen Jesaz äwa eenem es - absence of law.

**jesazlooss** [jɛ'sa:tslɔus] *adj.* onen nom Jesaz jehaundelt - illegal. *Category*: **4.7.3. Break the law**.

**jesazmässich** [jɛ'sa:tsme:siç] *adj.* jerechtmässich; jesazlich; soo aus daut Jesaz daut velangt - according to law; legal. *See*: **jerechtmässich; jesazlich**. *Category*: **4.7. Law**.

**jeschen** [jɛ'ʃɛn] *v.w.* bosich odmen; kortloftich sennen - breathe. *See*: **odmen**. *Category*: **2.1.1.3. Nose, 2.1.1.4. Mouth, 2.2.1. Breathe, breath**.

**jeschachat** [jɛ'ʃa:χa:t] *adj.* jekoft; enjetuscht - traded; bartered.

**jeschacht** [jɛ'ʃa:χt] *adj.* jepriejelt; jemostat; jestroft - spanked. *Category*: **4.3.6. Self-controlled**.

**Jeschafft**<sub>1</sub> [jɛʃa:ft] *n.n.* *Pl.*: **Jeschafften**. een Äwanämen toom Sachen schachren, kjeepen un vekjeepen; een Äwanämen toom Sachen moaken ooda Sachen ve'oabeiden - business; trade; company; vocation; occupation. *Category*: **3.5.1.2.9. Be about, subject, 6.9. Business organization, 6.6. Occupation, 9.5.2.4. Each other, 4.2.1.7. Crowd, group, 4.2.1.8. Organization, 9.5.2.2. With, be with**.

**Jeschafft**<sub>2</sub> [jɛʃa:ft] *n.n.* *Pl.*: **Jeschaffta**. daut Scheetrua aun eene Flint ooda Reifel - rifle stock.

**jeschaftlich** [jɛ'ʃa:ftliç] *adj.* soo aus en een Jeschaft; soo aus fa de Wirtschoft - business like. *Category*: **6.1.2.3. Work well**.

**Jeschafftsaufdeel** [jɛʃa:ftsoʊfdɛil] *n.n.* *Pl.*: -. een Poat ooda Aufdeelunk von een Jeschaft - department. *Category*: **4.2.1.8. Organization, 4.6.3. Government organization, 4.6.3.1. Governing body, 6.9. Business organization, 8.1.6.1. Part**.

**Jeschäftsäwahaunt** [jɛʃa:ftse:va:həunt] *n.f. Pl: **Jeschäftsäwahlenj***. daut jesazliche Väärajcht de eensja Hendla en een jeweset Jeschaft sennen; soo stoakj en een jeweset Jeschaft, daut aundre sikj nich kjennen woagen soon Jeschaft to driewen - monopoly.

**Jeschäftsbrief** [jɛʃa:ftsbrɛɪf] *n.m. Pl: **Jeschäftsbreew***. een Breef von een Jeschaft - business letter.

**Jeschäftsfensta** [jɛʃa:ftsfɛnstʌ] *n.n. Pl: **Jeschäftsfenstren***. daut Fensta ooda de Desch wua eena em Jeschaft beddeent woat - wicket.

**Jeschäftslied** [jɛʃa:ftslid] *n.pl.* Lied dee Jeschaften ranen - businessmen.

**Jeschäftsmaun** [jɛʃa:ftsməun] *n.m. Pl: **Jeschäftsmana***. eena dee een Jeschaft ieejent ooda rant - businessman.

**Jeschäftsstow** [jɛʃa:ftsto:v] *n.f. Pl: **Jeschäftsstowen***. eene Offitz; eene Stow em Jeschaft wua eena eenen Haundel beräden kaun - business office; office. *Category: **4.1.2.1. Working relationship, 4.6.1. Ruler, 4.6.1.2. Government official, 6.5.1. Building, 6.5.2.7. Room, 6.9. Business organization.***

**Jeschäftswelt** [jɛʃa:ftsvɛlt] *n.f.* de Welt von Jeschafta; de Haundels Welt; de Omgank met schachren un haundlen - business world.

**jeschalt** [jə'ʃa:lt] *adj.* met de Schal aufjeschnäden; soo daut dee nich eene Schal haben - peeled.

**jeschaufen** [jə'ʃəufən] *adj.* jemoakt; jedonen; tostaund jebrocht - created; made. *Category: **9.6.2.5. Cause, 9.1.2.5. Make, 9.1.2.3. Create.***

**jeschazt** [jə'ʃa:tst] *adj.* wieetvoll; wichtich - treasured.

**Jeschedda** [jɛʃɛdʌ] *n.n.* de Toostaunt von schedren; Jezetta - trembling; shaking. *See: **schedren***.

**jescheddat** [jə'ʃɛda:t] *adj.* soo daut dee pienich vetekjt sent; toopjesakt - shaken. *Category: **3.4.2.1.7. Shock.***

**jescheept** [jə'ʃɛɪpt] *adj.* met de Scheepen aufjemoakt; onen Scheepen - descaled.

**jescheit** [jə'ʃɛit] *adj.* goot; rajcht; jehuarsom; schmock - trim and proper; well-behaved. *Category: **4.3.7. Polite.***

**Jeschekj** [jɛʃɛc] *n.n. Pl: **Jeschekjen***. eene Form; Figua; Jestault - form; figure; shape. *See: **schekjen***. *Category: **8.3.1. Shape, 9.1.2.5. Make, 2. Person, 8.1.1. Number, 5.4.7. Care for the fingernails, 6.6.2.3. Working with metal, 6.6.2.4. Working with clay.***

**Jeschekjlichkjeit** [jɛʃɛcliçcɛit] *n.f.* de Toostaunt von jeschekjt sennen ooda schmeissich waut doonen kjennen - dexterity.

**jeschekjt** [jə'ʃɛct] *adj.* skilled.

1 • met eene Oppgow; soo daut am es jesajcht worden wuahan to gonen - sent.

2 • jelleet; fäich; schmeissich; krakjt jedonen - skilled; adept; dexterous. *See: **fäich***. *Category: **6.1.1.1. Expert.***

**Jeschekjta** [jɛʃɛctʌ] *n.m. Pl: **Jeschekjte***. eena dee no eena aundre Städ jeit met jewesse Norecht - one who is sent; emissary; agent. *Category: **4.8.3.6.5. Spy.***

**Jeschell** [jɛʃæʃt] *n.n.* daut Jelud von schellen; een ludet mostren - scolding.

**jeschelpt** [jə'ʃɛlpt] *adj.* en schmaule Bräda jesoacht; delenjd jesoacht - ripped, of boards. *Category: **7.8.2. Crack.***

**Jeschenkj** [jɛʃɛnc] *n.n. Pl: **Jeschenkja***. eene Gow; waut eenem jejäft woat - gift; present; donation; token. *Category: **4.9.5.5. Offering, sacrifice, 6.8.3.1. Give, donate, 2.3.1.4. Show, let someone see, 3.2.3.1. Known, unknown, 3.2.3.3. Secret, 3.3.3.1. Suggest, 3.3.3.2. Advise, 3.5.1.2.9. Be about, subject, 8.4.6.3. Present, 8.4.6.3.1. Now.***

**Jeschepf** [jɛʃɛpf] *n.n. Pl: **Jeschepfa***. daut waut jemoakt es - creation. *Category: **1. Universe, creation, 9.1.2.3. Create.***

**Jescherr** [jɛʃɛr] *n.n.* Massasch, Läpels un Gauflen aulatoop; daut fiene Jereetschoft bie eene Sach; Teetich, soo aus Kuffel, Schatel, Schiew un Komkje - set of harnesses; cutlery.



- Jeschicht** [jɛʃɪçt] *n.f. Pl: Jeschichten*. waut Menschen vetalen von woo waut jeworden es, jeeenlich sajcht daut waut von waut daut fa wäm meent; de Novetal von woo Menschen daut ea jegonen es, soo wiet trigj aus wie ons waut denkjken ooda noläsen kjennen - story; history; tale; fable; legend; mess; affair. *Category: 3.5.4. Story, 6.5.2.8. Floor, story, 3.5.4.5. History, 3.5.4.1. Fable, myth, 4.3.6.3. Untidy, 2.6.2.3. Sexual immorality, 9.1.2.1. Happen.*
- Jeschichtenforsa** [jɛʃɪçtəfɔʀʌ] *n.m. Pl: -*. eena dee Jeschichten nosieekjt ooda noforscht - historian. *Category: 3.5.4.5. History.*
- Jeschichtenschriewa** [jɛʃɪçtɛʃrɪvʌ] *n.m. Pl: Jeschichtenschriewasch*. eena dee Jeschicht ooda Jeschichten schrift; een Schriewa; Schrefstala; Dichta - writer; historian; author. *See: Dichta; Schrefstala; Schriewa. Category: 4.2.3.1. Compose music, 3.5.4.5. History.*
- jeschichtlich** [jɛʃɪçtliç] *adj.* soo aus no de Jeschicht; soo aus en de Jeschicht - historically.
- jeschieden** [jɛʃɪdɛn] *adj.* oppoat; uteneen jebrocht; uteneen jesat ooda jegonen - separated. *Category: 2.6.1.4. Divorce.*
- jeschieet** [jɛʃɪɛt] *adj.* jeräwen; jerubbelt; blank; sea eegol jemoakt - polished. *Category: 1.2.2.3. Metal, 8.3.3.4. Shiny.*
- Jeschlacht** [jɛʃla:χt] *n.f.* de Toostaunt von schlachten - slaughter. *Category: 2.6.6.1. Kill, 6.3.4. Butcher, slaughter.*
- jeschlacht** [jɛʃla:χt] *adj.* todood jebrocht; todood jebrocht un veschnäden toom Jebruck, soo aus een Tia von daut Fleesch jejäten woat - slaughtered.
- Jeschlajcht** [jɛʃla:çt] *n.n. Pl: Jeschlajchta*. Mana un Frues sent de twee Jeschlajchta von Menschen; de leejenschoften von een Jeschlajcht sent aum Kjarpa uk aun woo eena denkjt to seenen - species; race; kind; lineage; gender; genus; sex. *Category: 1.6.1. Types of animals, 4.1.9.9. Race, 7.2.1.1.1. Run, 4.3.4. Do good to, 8.3.5. Type, kind, 4.1.9.1. Related by birth, 2.6.5. Male, female, 2.6.2. Sexual relations.*
- Jeschlajchtsform** [jɛʃla:çtsfɔʀm] *n.f. Pl: Jeschlajchtsformen*. daut gramatische Jeschlajcht, soo aus maunsoatich, fruesoatich ooda sachoatich - gender. *Category: 2.6.5. Male, female.*
- Jeschlajchtsjlett** [jɛʃla:çtsjlet] *n.n. Pl: Jeschlajchtsjläda*. daut Jlett daut et Jeschlajcht wiest - genitals. *Category: 2.1.8.3. Male organs, 2.1.8.4. Female organs.*
- Jeschlajchtskrankheit** [jɛʃla:çtskra:ŋkheit] *n.f. Pl: Jeschlajchtskrankheiten*. eene Krankheit dee sikj derch Jeschlajchtsvekja wieda drajcht - sexual illness.
- Jeschlajchtsläwen** [jɛʃla:çtsle:vən] *n.n. Pl: Jeschlajchtsläwes*. daut intieme Vehelniss tweschen Maun un Fru; daut 'een Fleesch woaren' von befriede Lied - sexual intimacy.
- Jeschlajchtsrejista** [jɛʃla:çtsrɛjɪsta] *n.n. Pl: -*. wua eenem sien Frintschoft oppjeschräwen es; de Oppwiess von wua eena häastaunt, wäa eenem siene Elren, Grootelren un soo wieda sent - register of progeny.
- Jeschlajchtsschlems** [jɛʃla:çtsxɛms] *n.n. Pl: Jeschlajchtsschlemsen*. een Schlems ooda eene Krankheit dee derch Jeschlajchtsvekja von eenem nom aundren äwaschleit - venereal disease. *See: Krankheit. Category: 2.5.2. Disease.*
- Jeschlajchtssind** [jɛʃla:çtsɪnd] *n.f. Pl: Jeschlajchtssinden*. Sinden em Jeschlajchtsläwen ooda Jeschlajchtsvekja; Sinden jäajen eenem sien ehelichen Staunt - sexual sin. *Category: 2.6.2.3. Sexual immorality.*
- Jeschlajchtsvekja** [jɛʃla:çtsfə'cia] *n.n.* daut fleeschliche Vekja tweschen Maun un Fru; seksuellet Vekja- sex act.
- Jeschlajchtswuat** [jɛʃla:çtsvuət] *n.n. Pl: Jeschlajchtswieed*. daut Wuat daut aunjeft auf waut maunsoatich, fruesoatich ooda sachoatich es; een Hauptwuat nemt meist emma een Jeschlajchtswuat wan een rät ooda schrift - gender. *Category: 2.6.5. Male, female.*
- Jeschlajchtvemieren** [jɛʃla:çtʃə'mirən] *n.n.* daut mea woaren von een Volkj ooda von Menschen - reproduction. *Category: 2.6.3. Birth, 8.3.5.6. Copy.*
- jeschlakst** [jɛʃla:kst] *adj.* jesprezt; met schlaksen wua han jeschmäten - spattered; thrown.
- jeschläpen** [jɛʃle:pən] *adj.* schoap jemoakt; met een Schliepsteen be'oabeit; jefielt - sharpened.

**jeschlenjt** [jə'ʃɛŋt] *adj.* met eene Schlenj waut faust jekjräajen; en eenen Baunt ooda Strank faust jekjräajen - snared. *Category:* **7.2.6.3. Escape.**

**jeschliesat** [jə'ʃli:sa:t] *adj.* separated.

- 1 • jeschlakst; jeschmäten; derchjedreit - thrown.
- 2 • derchjedreit; uteneen von Schmaunt - separated, like milk.

**jeschloagen** [jə'ʃlo:agən] *adj.* hurt.

- 1 • bedrekjt; doljeschloagen - hurt; dejected.
- 2 • jeklopt; veschloagen; vewunt - hit; spanked. *Category:* **2.5.3. Injure, 4.4.2.6. Suffer, 7.9.1. Damage, 3.4.2.1. Sad.**

**Jeschloff** [jɛ'ʃɒf] *n.n.* een schloffen; schwoafalich ooda sacht gonen onen de Feet opphäwen - slow shuffling gait; shuffle. *See:* **schloffen**. *Category:* **7.2.1.5. Walk with difficulty.**

**jeschloten** [jə'ʃlo:tən] *adj.* locked.

- 1 • veschloten; met een Schlott toojemoakt; to Enj jebrocht soo aus een Sitz ooda eene Sach beräden - locked.
- 2 • to Enj jebrocht, soo aus eene beräde Sach ooda Mietinj - carry; adjourn. *See:* **schluten**.

**Jeschmak** [jɛ'ʃma:k] *n.m. Pl:* -. woo waut schmakjt - taste; flavour; savour. *Category:* **2.1.1.4. Mouth, 2.3.3. Taste, 5.2.3.3. Spice.**

**jeschmatat** [jə'ʃma:ta:t] *adj.* jesprezt; met Wucht jeschmäten - spattered.

**jeschmäten** [jə'ʃmɛ:tən] *adj.* soo daut daut flicht; met Wucht wieda jefieet - thrown.

**jeschmauntat** [jə'ʃmouna:t] *adj.* derchjedreit; de Schmaunt vone Malkj bie Maschien jenomen - separated (as in cream).

**Jeschmeichel** [jɛ'ʃmɛiχəl] *n.n.* een schmeichlen; een waut väamoaken daut een bätra Endruck jeft aus waut de Woarheit es - flattery; adulation. *See:* **schmeichlen**. *Category:* **4.3.2. Admire someone.**

**Jeschmeiss** [jɛ'ʃmɛis] *n.n.* de Toostaunt von schmeissich haundlen; Jeschummel - actions that have smoothness and subtlety.

**jeschmolten** [jə'ʃmɒltən] *adj.* vedeift; soo heet daut et rant - molten. *Category:* **1.2.3. Solid, liquid, gas, 1.2.3.1. Liquid, 8.3.4. Hot.**

**jeschnäden** [jə'ʃne:dən] *adj.* cut.

- 1 • soo aus nom schnieden; en Stekja jemoakt met een Massa - cut; snipped.
- 2 • utjeschnäden; aum Maunsjlett, ooda de Hooden, de Eia rutjenomen - castrated. *Category:* **2.5.3. Injure, 5.4.3.4. Hairstyle, 5.4.3.5. Cut hair, 5.4.7. Care for the fingernails, 6.2.1.5.2. Growing tobacco, 7.8.3. Cut, 2.6.5.1. Man.**

**Jeschnak** [jɛ'ʃna:k] *n.n. Variant:* **Jeschnauta**. eene eendrajchtje Vetal; Jepluda; Jeschwiet - nattering; babble; chatter. *See:* **schnaken**. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds, 2.6.4.1. Baby, 3.5.5. Foolish talk, 3.5.8.2. Meaningless, 1.6.4.3. Animal sounds.**

**jeschnalt** [jə'ʃna:lt] *adj.* met Reemen un Schnal faust jehoolen; aunjeschnalt - buckled; strapped.

**Jeschnauta** [jɛ'ʃnɔ:ta] *n.n.* Jepluda; miere Stemmen tolijk aunhieren; een pienjet bestendjet schnautren ooda klaupren - chatter. *See:* **Jeschnak**. *Category:* **1.6.4.3. Animal sounds.**

**Jeschnees** [jɛ'ʃnɛ:ɪs] *n.n.* eene proste Maschien; eene Maschien dee eena nich vesteit - contraption; device. *Category:* **6.7. Tool.**

**Jeschnerr** [jɛ'ʃnɛ:ɹ] *n.n.* de Toostaunt von schnerrren; daut bestendje Jelud von een Moota ooda tritzen - loud, vibrating noise.

**jeschnizt** [jə'ʃnɪ:tst] *adj.* sea krakjt jeschnäden ut Holt ooda aundret hoadet Materiöl; jekjoaft - carved.

**Jeschnoakj** [jɛ'ʃnɔ:ak] *n.n.* de Toostaunt von schnoakjen - snoring. *See:* **schnoakjen**.

**Jeschnodda** [jɛ'ʃnɔ:dɒ] *n.n.* de Toostaunt von väl schnodren - running of the nose. *See:* **schnodren**.

**Jeschnuck** [jɛ'ʃnʊk] *n.n.* de Toostaunt von schnucken - hiccupping. *See:* **schnucken**.

**Jeschnurkjs** [jɛ'ʃnʊ:ɹks] *n.n.* de Toostaunt von schnurkjsen - sniffing of a wet nose. *See:* **schnurkjsen**.

- jeschoapt** [jə'ʃɔpt] *adj.* schoap jemoakt; met eene schoape Kaunt - sharpened.
- jeschoaren** [jə'ʃɔaɪən] *adj.* met aule Hoa kort aufjeschäat - shorn; clipped; trimmed; scraped.
- Jescholkja** [jɛʃɔlcɪ] *n.n.* de Toostaunt von scholkjren; Jespretz - sloshing around of a liquid in a container.
- jeschoolt** [jə'ʃɔult] *adj.* met Schoolunk ooda Bildunk - taught. *Category:* **3.2.1.3. Intelligent.**
- jeschoten** [jə'ʃɔ:tən] *adj.* met eenen Schoss; von eene Patroon vewunt - shot. *Category:* **2.5.7.2. Medicine, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.6.5.2. Photography.**
- Jeschrech** [jɛʃrɛç] *n.n. Pl: Jeschrechs.* een bestendjet schrieen; een ludet ommakeljet Jelud - scream; screech; squeal. *Category:* **3.5.1.1.1. Shout, 1.6.4.3. Animal sounds.**
- Jeschrie** [jɛʃri] *n.n.* een schrieen; lud un bestendich roopen - loud high-pitched scream. *See:* **schrieen.**
- Jeschummel** [jɛʃʊmə] *n.n.* een schumlen; daut onopprechtich haundlen - sneaking. *See:* **schumlen.**
- Jeschwää** [jɛʃvɛa] *n.n.* een Schwää; eene Enzindunk; een Schwolst - festering boil; abscess. *See:* **Pekjel; Schwää.** *Category:* **2.5.2.2. Skin disease.**
- Jeschwauz** [jɛʃvɔuts] *n.n.* Jepluda; Pludarie; de Toostaunt von schwauzen ooda väl vetalen - chitchat; idle talk. *See:* **Jepluda; Pludarie; schwauzen.** *Category:* **3.5.5. Foolish talk.**
- Jeschwieta** [jɛʃvɪtɪ] *n.n.* Jepluda; de Toostaunt von väle tojlikj räden; Jeschnauta; Jeplaupa - chattering. *See:* **Jeplaupa; schwietren.**
- Jeschwindichkjeit** [jɛʃvɪndɪççɛit] *n.f. Pl: Jeschwindichkjeiten.* Spied; eene Mot von woo bosich waut jeit - speed; velocity. *Category:* **7.2.1.2. Move quickly, 8.4.8. Speed.**
- Jeschwindichkjeitswiesa** [jɛʃvɪndɪççɛitsvisɪ] *n.m. Pl: Jeschwindichkjeitswiesasch.* de Wiesa aun een Foatich daut wiest woo bosich jefoaren woat; Spied - speedometer. *See:* **Mielental.**
- Jeschwindichkjeitszadel** [jɛʃvɪndɪççɛitstsa:dəl] *n.m. Pl: Jeschwindichkjeitszadels.* een strof Zadel fa too bosich foaren - speeding ticket.
- Jeschwista** [jɛʃvɪstɪ] *n.pl.* Breeda un Sestren aus eene Grupp; goode Frind; de Menschen dee eena biejjlikj soo aus Breeda un Sestren talt; eenem siene Metjlieda enne Jemeent - siblings; brothers and sisters.
- jeschwollen** [jə'ʃvɔlə] *adj.* dikj jeworden aum Kjarpa, soo aus von Enzindunk ooda steeten - swollen; tumid. *Category:* **2.5.6.3. Swell, 8.2. Big.**
- Jeschwolst** [jɛʃvɔlst] *n.n. Pl: -.* eene jeschwolne Städ - swelling; tumour. *Category:* **2.5.6.3. Swell.**
- Jesecht** [jɛsɛçt] *n.n. Pl: Jesechta.* daut väaschte vom Kopp, von Stiern bat de Kjenn; Uagen, Näs un Mul un daut doarom - face; visage; countenance; sight; view. *Category:* **2.1.1. Head, 3.5.6.3. Facial expression, 8.6.1. Front, 2.3.1.8. Appearance, 2.3.1. See, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 3.2.5. Opinion.**
- Jesennen** [jɛsɛnən] *n.pl.* de Wäaj woo de Mensch waut venemt, soo aus seenen, rikjen, hieren un feelen - senses. *Category:* **2.3. Sense, perceive.**
- Jesennunk** [jɛsɛnʊŋk] *n.f. Pl: Jesennungen.* daut Jefeel; eene Enstalunk; woo eena waut en sien Jemiet venemt; woo eena jeistisch waut aufschätzt, auf goot ooda schljacht, Jeduldich ooda rietent, gootmeenent un leefolich ooda jäajenaun - attitude. *Category:* **3.2.1.1. Think about, 3.2.5.6. Attitude, 3.4. Emotion.**
- Jesieekj** [jɛsiɛç] *n.n. Variant: Jesäkj.* een sieekjen; no waut kijken wan eena nich weet wua daut es - quest; search. *See:* **sieekjen.** *Category:* **7.6.1. Search, 6.4.1. Hunt.**
- Jesomm** [jɛzɔm] *n.n.* Jebromm; Jeruzh; een bestendjet natet Jelud - humming; buzzing sound. *See:* **Jeruzh.**
- jesonnen** [jɛ'sɔnən] *adj.* met eene Jesennunk; met eene Enstalunk ooda ledee - so-minded; inclined. *Category:* **8.3.1.4.2. Leaning, sloping.**
- Jespanst** [jɛspa:nst] *n.n. Pl: Jespansta.* waut eena sikj väastalt enne Form von een Mensch ooda Tia, oba nuscht es; eene väajestalde Jestault dee nich werkjlich es - apparition; phantom; ghost. *See:* **Jestault.** *Category:* **4.9.2. Supernatural being.**

- Jespata** [jɛspa:tʌ] *n.n.* een spotten äwa waut ooda wäm; waut goodet ve'achten - slander. *Category:* **3.5.1.8.4. Gossip.**
- Jespaun** [jɛspəʊn] *n.n.* *Pl:* **Jespauns.** een Tiem von Pieed; twee ooda mea Pieed toopjespaunt toom waut trakjen - team of horses.
- jespaunt** [jɛ'spəʊnt] *adj.* gauns metjenomen; faust aun waut; befangen von waut; faust en een Jespaun - hitched; manacled; shackled; stretched tight; taut; tense. *Category:* **2.6.1. Marriage, 7.5.2. Join, attach, 7.5.4. Tie, 3.4.2.4.1. Worried, 7.1.9. Move a part of the body, 9.4.1.1. Tense.**
- Jespeez** [jɛspɛ:ts] *n.n.* *Pl:* **Jespeezen.** eene Speetskje; een Wota daut waut wirkjen kaun; eene Krauft - liquid solution.
- Jespooldeform** *n.f.* soo daut et en twee Deel jespoolt es; en Gramatikj: de Form von een Tietwuat wua de Väasilb aufjespoolt es, tB. derchfoaren, foaren derch - separated form.
- Jespott** [jɛspot] *n.n.* een spotten ooda lastren; soon Spos von wäm moaken daut däm aundren dolrant ooda weedeit - mockery; ridicule; raillery. *Category:* **3.5.1.8.3. Mock.**
- Jespräakj** [jɛsprɛ:ɔk] *n.n.* een Unjahoolen met jewesse Rääjen, soo aus woo lang eena räden kaun un en woone Rieej de Lied räden - debate. *Category:* **3.5.1.6. Debate.**
- Jesprech** [jɛsprɛç] *n.n.* eene Unjahoolunk; eene Vetal; eene Unjahoolunk ooda Vetal dee vääjedroacht woat - dialogue.
- Jespretz** [jɛsprɛts] *n.n.* de Toostaunt von waut, daut doa sprezt; daut spretzen - spray. *Category:* **1.3.2. Movement of water, 1.5. Plant, 6.2.4. Tend a field, 6.4.6. Things done to animals.**
- jestampelt** [jɛ'sta:mpɛlt] *adj.* met een Stempel jesääjelt; gootjeheeten; derchjeseenen un goot jenant - stamped. *Category:* **8.3.7.7. Right, proper.**
- Jestän** [jɛste:n] *n.n.* een stänen; een Jelud moaken daut doa bewiest daut waut schwoa es - groaning. *See:* **stänen.** *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds, 2.5.6.1. Pain, 2.6.6.4. Mourn.**
- Jestank** [jɛsta:ŋk] *n.n.* *Pl:* **Jestanks.** een schlaecht ooda ommakeljet Jeroch - stink; foul odour; stench. *See:* **stinkjen.** *Category:* **2.3.4. Smell.**
- Jestault** [jɛstəʊlt] *n.f.* *Pl:* **Jestaulten.** eene menschliche Form; eene Form soo aus een Mensch - apparition; form; figure; shape; frame. *See:* **Jespanst.** *Category:* **4.9.2. Supernatural being, 8.3.1. Shape, 9.1.2.5. Make, 2. Person, 8.1.1. Number, 5.4.7. Care for the fingernails, 6.6.2.3. Working with metal, 6.6.2.4. Working with clay, 6.5. Working with buildings, 8.6.6. Edge.**
- jestieet** [jɛ'stiət] *adj.* jehindat; em Stich jewast; jebaudat - bothered. *Category:* **3.4.2.4.1. Worried.**
- jestoaken** [jɛ'stəʊkən] *adj.* met een Massa soo deep jespekjt daut de groote Oda jeschnäden es toom een Beest dootmoaken - stuck (as a pig). *Category:* **7.5.2. Join, attach, 8.2.7.3. Wedged in, stuck.**
- Jestoma** [jɛsto:mʌ] *n.n.* een stomren; Jestotta - stuttering; stammering. *See:* **stomren.** *Category:* **3.5.1.1.8. Speak poorly.**
- Jestotta** *n.n.* de Toostaunt von stutren - stuttering.
- Jestried** [jɛstri:d] *n.n.* eene Striedarie; een strieden; eene Oneenichkjeit; een Wieedwakjssel - argument; row. *See:* **strieden; Wieedwakjssel; Striedichkjeit.** *Category:* **3.5.1.6.2. Quarrel, 4.8.2. Fight, 7.2.4.2.1. Boat, 7.3.8. Transport, 8.3.1.2. Line.**
- jestroft** [jɛ'stroft] *adj.* met Strof - punished.
- Jestucka** *n.n.* daut stukren; een bestendjet stukren - bumpiness.
- jestukt** [jɛ'stukt] *adj.* von Menschen wan dee forsk un stoakj sent; groot jewossen - portly; stout; heavy-set. *Category:* **8.2.3.2. Fat person, 8.2.3. Thick.**
- jesuat** [jɛ'suət] *adj.* sua jeworden; jegoaren - soured; fermented.
- jesunt** [jɛ'sunt] *adj.* goode Jesuntheit; onen Krankheit - healthy; well; salubrious. *Category:* **2.5. Healthy, 1.2.1.5. Underground, 1.3.1.4. Spring, well, 8.3.7.7. Right, proper.**
- Jesuntheit** [jɛzʊntheit] *n.f.* een jesunt sennen; nich krank sennen - health; soundness. *Category:* **2.5. Healthy.**



- Jesuntheitsmeddel** [jəʊntheitsmɛdəl] *n.n.* *Pl.*: **Jesuntheitsmeddels**. daut waut eenem halpt jesunt sennen, soo aus Medizien, Saulw, Äten, Aunjewanheit - curative. *Category*: **2.5.7. Treat disease, 2.5.7.3. Medicinal plants**.
- Jesuntheitsuat** [jəʊntheitsuət] *n.n.* *Pl.*: -. Kua; Klinnikj; eene Städ wua eena stoakja ooda jesunda woat - health spa; health resort.
- Jesus** [jəʊzys] *pn.* de Nomen von Gott sien Sän, de Messias, Jesus Christus - Jesus.
- Jetees** [jətəis] *n.n.* *Pl.*: **Jeteesen**. een ommakeljet Jelud - loud noise.
- Jetekj** [jətɛk] *n.n.* een tekjen; een hunjsch sennen - jerking motion. *See*: **tekjen**.
- Jetekja** *n.n.* Jezetta; väl fiene Bewääjungen - shaking.
- jetieekjent** [jət'ieɛɛnt] *adj.* *Variant*: **jetäkjent**. met een Tieekjen; aunjewäsen - marked. *See*: **tieekjnen**.
- Jetimmel** [jətɪmə] *n.n.* *Pl.*: **Jetimmels**. een Wirwoa; een derchenaunda; een Kracheel; Jetimmel; Puhu; Heideldeis; Klommua - ado.
- Jetoob** [jətəʊb] *n.n.* een tooben ooda rauzen; een Klommua; Jeläw - tumult; din; bedlam; loud clamour; pandemonium; fracas. *See*: **tooben; Klommua**. *Category*: **2.3.2.4. Loud, 4.8.2.6. Riot, 3.5.1.6.2. Quarrel, 4.8.2. Fight**.
- Jeträajd** [jɛtrɛajd] *n.n.* Weit, Howa un Joascht sent Sorten von Jeträajd; de Sot von Weit, Howa ooda Joascht - grain. *Category*: **5.2.1.2.3. Grind flour, 5.2.3.1.1. Food from seeds, 6.2.6.1. Winnow grain, 6.6.3.2. Wood, 8.3.2. Texture**.
- Jeträajdbraunt** [jɛtrɛajdbraʊnt] *n.f.* een Befaulen opp Jeträajd, daut de Arnt väl kjlanda moakt; Rost opp Jeträajd; eene Krankheit mank Jeträajd, daut drajcht vom Wint wieda un es eene Sort Läwen, biejljkj soo aus Häw - smut; rust. *Category*: **1.5.4. Moss, fungus, algae, 1.2.2.3. Metal, 8.3.7.8.1. Rust**.
- Jeträajdopfa** [jɛtrɛajdɔpfa] *n.n.* *Pl.*: **Jeträajdopfasch**. een Opfa wua Jeträajd ooda Schroot opp een Aultoa vebrent woat aus Dank fa eene Arnt - grain offering.
- Jeträajdschruw** [jɛtrɛajdʃryv] *n.f.* *Pl.*: **Jeträajdschruwen**. een Auger; een Jereetschoft toom Jeträajd scheflen - grain auger.
- jetroost** [jət'rəʊst] *adj.* tofräd; secha; nich beduat - relaxed; confident. *Category*: **3.4.1.2.1. Relaxed, 3.4.1.5. Confident, 4.4.3.1. Brave, 9.4.4.2. Sure**.
- jettlich** [jət'liç] *adj.* soo aus Gott; met Gott siene Krauft ooda Vemieeejen - godly; divine. *Category*: **4.9.1. God, 4.9.2. Supernatural being, 4.9.4.7. Omen, divination**.
- Jetucka** [jətʊka] *n.n.* de Toostaunt von tukren; een knakajet Jelud, soo aus een een ooda twee Zillinda Moota - puttering.
- Jetzen** [jɛtsən] *n.m.* *Pl.*: **Jetta**. eene jemoakte Form ooda Statu von een Mensch ooda Tia daut jeistliche leejenschoften tooeschräwen woat un aunjebät woat - gods.
- Jetzenbilt** [jɛtsənbɪlt] *n.n.* *Pl.*: **Jettabilda**. een Aufgott; een Jestal daut eenem sien Gott väastalt; een Bilt daut eena aunbät - idol; icon. *Category*: **4.9.8.1. Idol**.
- Jetzendeena** [jɛtsəndɛɪnɐ] *n.m.* *Pl.*: -. eena dee aun Jetzen jleeft un dee deent - idolater.
- Jetzendeenst** [jɛtsəndɛɪnst] *n.m.* *Pl.*: **Jetzendeensten**. daut Jetzen aunbäden; de Gloowen aun Jetzen un daut dee Krauft äwa Menschen haben - idolatry. *Category*: **4.9.8.1. Idol**.
- Jetzenopfa** [jɛtsənɔpfa] *n.n.* *Pl.*: **Jetzenopfasch**. een Opfa fa een Jetzen; eene Zerremonie toom Jetta ieren ooda aunbäden - offering to idol.
- Jetzenpriesta** [jɛtsənprɪstɐ] *n.m.* *Pl.*: -. een Priesta en een Jetzendeenst; eena dee Opfa un Lieren jeft fa Jetzen - priest of idols.
- Jetzentempel** [jɛtsəntɛmpəl] *n.m.* *Pl.*: **Jetzentempels**. een Tempel fa een Jetzen; enne Städ dee fa eenen jewessen Jetzen heilich es - temple to idols.
- Jewää** [jəʋɛə] *n.n.* *Pl.*: **Jewäären**. Jereetschoft toom sikj wäären; Flinten un Reifels un aundret Jereetschoft toom scheeten - weapon; firearm. *Category*: **4.8.3.7. Weapon, shoot**.
- Jewääväarot** [jəʋɛəfɛəro:t] *n.m.* Scheetich; Kugels; Patroonen - ammunition. *See*: **Scheetich**. *Category*: **4.8.3.7. Weapon, shoot**.

- Jewanheit** [jəva:nheit] *n.f. Pl: Jewanheiten*. Aunjewanheit; waut eena jewant es; waut eena derchwajch deit ooda von aundre sitt - custom; usage; wont; practice. *Category: 4.3. Behavior, 4.3.9.1. Custom, 2.5.7.1. Doctor, nurse, 9.1.2. Do.*
- Jewank** [jəva:ŋk] *n.n.* een wanken; een Toofaul wua vâl jewankt woat - traffic. *Category: 6.5.4.1. Road.*
- jewant** [jə'va:nt] *adj.* bekaunt; vedroagen wiels eena daut emma wada jedonen haft - used to; accustomed to; inured. *Category: 6.1.8.1. Accustomed to.*
- Jewarj** *n.n.* de Toostaunt von jewarcht sennen; Jekjwâl - choking; torture.
- jewäsen** [jə've:sən] *adj.* jewast; to eene Tiet oba nich mea - former. *Category: 8.4.5.2. Before.*
- Jewault** [jəvɔult] *n.f. Pl: Jewaulten*. Macht; sea groote Krauft - force; might; coercion; violence. *Category: 3.3.3.5. Compel, 4.8.3.6. Military organization, 6.1.2.3.4. Power, force, 7.3.2.9. Push, 2.4.1. Strong, 4.9.4. Miracle, supernatural power, 9.4.4. Epistemic moods, 9.4.4.4. Possible, 9.4.4.6.2. Maybe, 4.8.2.8. Violent.*
- Jewaulteewa** [jəvɔultɛɪvɛ] *n.m. Pl: -*. eena dee Jewault brukt toom aundre Menschen bemotten to daut waut am jefelt; eena dee Schaund drift - abuser.
- jewaultich** [jə'vɔultɪç] *adj.* sea stoakj; butajeweenlich stoakj un majchtich - powerful; mighty; marvellous. *Category: 2.3.4. Smell, 2.4.1. Strong, 3.4. Emotion, 9.3. Very.*
- Jewaultja** [jəvɔultjɔ] *n.m. Pl: Jewaultje*. een sea stoakja; eena dee Jewault haft - dictator; powerful one. *Category: 4.6.6.5. Politics, 4.7.9.6. Oppress.*
- jewaultmässich** [jə'vɔultme:siç] *adv.* soo aus met Jewault - mightily.
- jewaultsom** [jə'vɔultso:m] *adv.* jewaultmässich; met Jewault; hunjsch - by force; forcibly; violently. *Category: 3.3.3.5. Compel, 4.8.2.8. Violent.*
- Jewauss** [jəvɔus] *n.n. Pl: -*. daut waut doa waust; een Schwolst aum Kjarpa; daut waut em Goaden waust; Kjräft - growth; tumour. *Category: 1.5.6. Growth of plants, 2.5.2.2. Skin disease, 2.6.4.6. Grow, get bigger, 8.1.4.2. Increase.*
- jewaust** [jə'vɔust] *adj.* met Wauss; beschmääat met Wauss - waxed; polished. *See: waussen. Category: 1.2.2.3. Metal, 8.3.3.4. Shiny.*
- Jeweel** [jəvɛɪ] *n.n.* een weelen; een mank waut rieren ooda sieekjen; een nich stellhoolen, soo aus een Kjint em Bad - scrounge.
- jeweenlich** [jə'veɪnliç] *adj.* derchwajch; em Derchschnett; meist emma; eena kaun doaropp rääkjnen - usually; customary; normal; conventional; ordinarily; commonly; generally; as a rule. *Category: 8.4.6.5.6. Old fashioned, 4.3.1.2. Meet a standard, 8.3.5.3.1. Usual, 4.3.8.1. Conform, 8.1.5.4. Most, almost all, 9.6.2.2.1. In general.*
- jewennen** [jə'venən] *v.s.* daut ieeschte sennen; daut kjrieen, no waut eena jeschaufft haft; vedeenen - win; conquer; earn; triumph. *Category: 4.2.6.2. Sports, 4.8.3.2. Win, 4.8.3.1. Defeat, 6.8.2.7. Earn.*
- Jewenna** [jəvɛnɔ] *n.m. Pl: Jewennasch*. eena dee waut jewent; eena dee een Jewenst haft; dee wää daut mieeschte haft ooda daut ieeschte es - winner. *Category: 4.2.6.2. Sports, 4.8.3.2. Win.*
- Jewennsucht** [jəvɛnsuχt] *n.f.* daut hinjaraun sennen no waut jewennen; eene Socht aunjeseenen to sennen - highly motivated.
- Jewenst** [jəvɛnst] *n.m.* waut eena jewent; Jenuss; waut eena von ooda fa waut kjricht; Jenotten - winnings; profit; gain; benefit. *See: Jenotten; Jenuss. Category: 4.8.3.2. Win, 6.8.2.2. Make profit, 7.4.3. Get, 8.1.4.2. Increase, 9.3.1.3. To a larger degree.*
- Jewerz** [jəvɛ:ts] *n.n. Pl: Jewerzen. Variant: Jewirz*. Kjriedarie; soont aus Dell, Päpakrut, Sielantro daut daut Äten een jewenschten Jeschmak jeft - root spices.
- Jewerzsaulw** [jəvɛ:tssoolv] *n.f.* eene Saulw met Jewerz ooda aundre Medizien von enne Natua - herbal salve.
- Jewesheit** [jəvɛshɛit] *n.f. Pl: Jewesheiten*. een secha sennen; een sikj gauns opp waut stetten - assurance. *Category: 3.5.1.9. Promise, 4.4.3.1. Brave, 9.4.4.1. Certainly, definitely.*
- jewess** [jə'ves] *adj.* secha; onbedinjt; gauns secha - certain; sure; exact. *Category: 3.2.5.1. Believe, 9.4.4.1. Certainly, definitely, 8.1.5.8. Exact.*

**jewessa** [jə'vɛsɐ] *pron.* besondra; eena - certain one.

**jewessat** [jə'vɛsə:t] *adj.* met Wota; soo aus een Goaden ooda Stap met Wota vesorcht - irrigated.

**Jewessen** [jəvɛsən] *n.n.* daut Poat von denkjén ooda besennen, daut eenem weeten lat auf waut rajcht ooda orrajcht es; eena es jewessenhaufft wan eena daut rajchte deit - conscience; scruples. *Category:* **3.1. Soul, spirit, 3.5.1.3.1. Tell the truth.**

**jewessenhaufft** [jə'vɛsɛnhouft] *adj.* no sien Jewessen haundlen - conscientious. *Category:* **4.3.6. Self-controlled, 6.1.2.3.1. Careful.**

**Jewessheit** [jəvɛsheit] *n.f.* de Toostaunt von sikj eenich sennen von waut; Äwazeijunk; een fausta Gloowen - certainty. *See:* **Werkjlichkheit.**

**Jewia** [jəvia] *n.n.* daut Jelud von een Pieet siene Stemm - neighing.

**Jewicht** [jəviçt] *n.n.* *Pl:* **Jewichta.** een Dinkj daut Wicht haft - weight; importance. *Category:* **8.2.9. Weigh, 3.5.1.2.8. Emphasize.**

**Jewinj** [jəvɪŋ] *n.n.* daut wuaderch een Bolten un Mieta eena aum aundren faust sent - thread of a bolt.

**Jewirbel** [jəvɪrbəl] *n.n.* een wirblen ooda dreien; bossich dreien - swirling.

**Jewirz** *See main entry:* **Jewerz.**

**Jewitta** [jəvɪtɐ] *n.n.* daut blitzen un rumlen; een Jewitren; een Rääjen en daut doa Blitz un Rummel es - thunder and lightning.

**jewitren** [jə'vɪtrən] *v.w.* blitzen un rumlen - thunder. *Category:* **1.1.3.6. Lightning, thunder.**

**Jewittastorm** [jəvɪtə:stɔɹm] *n.m.* *Pl:* **Jewittastorms.** Rääjen un Wint un Blitz un Rummel aulatoop - thunderstorm. *Category:* **1.1.3.5. Storm.**

**jewizt** [jə'vɪtst] *adj.* witzich; jeliieet; kluak; schlau - sharp; witty; erudite. *Category:* **1.2.2.2. Rock, 4.2.3.1. Compose music, 8.1.5.8. Exact, 8.3.2.3. Sharp, 4.2.8. Humor.**

**jewoa** [jə'vɔa] *adv.* weetent - aware. *Category:* **3.1.2.1. Alert.**

**jewoacht** [jə'vɔaxt] *adj.* jefäadlich; driest; met Jefoa - risky; daring. *See:* **woagen.** *Category:* **4.4.3.1. Brave.**

**Jewoachtheit** [jəvɔaxtheit] *n.f.* de Toostaunt von väl woagen - daring; risk. *Category:* **4.4.3.1. Brave, 4.4.4.8. Risk.**

**jeworwen** [jə'vɔɹvən] *adj.* daut waut eena derch woawen jekjrääjen haft - canvass. *See:* **woawen.**

**jewoschen** [jə'vɔʃən] *adj.* met Wota jereinicht; met Wota un Seep jereinicht - washed. *Category:* **4.9.5.6. Religious purification.**

**jewossen** [jə'vɔsən] *adj.* jrata jeworden von waussen un toonämen; toojenomen; grootjeworden - grown. *Category:* **2.6.4.4. Adult.**

**Jezank** [jɛtsa:ŋk] *n.m.* *Pl:* **Jezanken.** Jekaubel; Striedarie; een zanken; dän Aufgonst bewiesen - brawl; quarrel. *See:* **Kotadauns; zanken.** *Category:* **4.8.2. Fight.**

**Jezetta** [jɛtsɛtɐ] *n.n.* Jetekja; een tekjren; de Toostaunt von zetren - trembling; tremor. *See:* **zetren.** *Category:* **1.2.1.7. Earthquake.**

**jeziemen** [jɛ'tsimən] *v.w.* aunjenäm ooda jescheit sennen; soo aus sikj daut jehieet oppfieren - is proper.

**Jia** [jia] *n.n.* *Pl:* **Jieesch.** Trieben Räda un Walen; jieda Stoop von woo een Foatich vejieet es - gear. *Category:* **6.7.8. Parts of tools, 7.2.4.1.1. Vehicle.**

**Jiabaks** [jiaba:ks] *n.n.* *Pl:* **Jiabaksen.** Transmischen; de Baks toom de Jieesch enstalen - transmission.

**jibren** [jɪbrən] *v.w.* lachen; emma wada lachen - giggle. *Category:* **3.5.6.4. Laugh.**

**jibrich** [jɪbrɪç] *adj.* sea leicht aum lachen - giggly.

**Jicht** [jiçt] *n.f.* eene Krankheit dee soo aus Notlen enne Jelenkja stakjt - gout.

**Jie**<sub>1</sub> [ji] *pron.* de Heeflichkheitsform von 'du'; eene ieejäwende Form fa däm, dee eena aunrät - you (sg.); polite form of address for both sexes.

**jie**<sub>2</sub> [ji] *pron.* de Grupp dee eena aunrät; du Meazol - you (pl.)

**jiedamaun** [jida:moun] *pron.* aulemaun; jieda eena - everyone; each one. *Category:* **8.1.5. All, 9.2.3.2. Indefinite pronouns.**

**jiedatsied** [jida:tsid] *adv.* aun beid Sieden; von aule Sieden - both sides.

**jiedatsmol** [jida:tsmo:l] *adv.* *Variant:* **jiedamol.** emma; en jieda Faul - every time. *Category:* **8.4.6.6.5. Every time.**

**jieda** [jidʌ] *adj.* *Variant:* **jiedat.** aule; kjeena utjeloten - each; every.

**jieda eena} - everyone** *Category:* **8.1.5. All, 9.2.3.2. Indefinite pronouns, 8.1.5.3. Both.**

**jielen** [jilən] *v.w.* sea velangen; sea hinjaraun no sennen - covet; strong desire to own something someone else already owns. *Category:* **3.3.1.8. Lust, 3.4.1.1. Like, love, 3.4.2.1.8. Jealous.**

**jieprich** [jipriç] *adj.* sea schwak un denn - frail; puny. *Category:* **2.4.2. Weak, 8.2.2.3. Short, not tall, 9.3.1.2. To a small degree.**

**jieren** [jiɛrən] *adj.* wellich - eager; willing; ready. *Category:* **3.4.1.4.2. Enthusiastic, 3.3.2.4. Willing, 6.1.2.6. Prepare.**

**Jierop** [jiro:p] *n.f. Pl:* **Jieropen.** een sea huach jewosnet Tia, met sea lange Been un sea langen Hauls - giraffe. *Category:* **1.6.1.1.3. Hoofed animals.**

**jiest** [jist] *adj.* nich droagent von een Beest; eed; fooss - barren; not pregnant. *See:* **eed; fooss.** *Category:* **2.6.3.8. Fertile, infertile, 8.1.8.1. Empty.**

**Jiez** [jits] *n.m.* de Sucht no Jelt un Habungoot - greed; stinginess; avarice. *Category:* **3.3.1.8. Lust, 6.8.2.5. Greedy.**

**jiezen** [jitsən] *v.w.* nich wellich sennen daut sienje to doonen ooda jäwen; sea Sachen fa sik hoolen; kjnieprich sennen - hoard; be miserly. *Category:* **6.8.3.3. Stingy.**

**Jiezhauls** [jizɔuls] *n.m. Pl:* **Jiezhalsa.** een jiezja Mensch; eena dee nich leicht waut jeft; Jiezkjniepa - miser. *See:* **Jiezkjniepa.** *Category:* **6.8.3.3. Stingy.**

**jiezich** [jitsiç] *adj.* kjniepsch; kjnieprich; däm aundren nich vâl jennen - miserly; stingy; greedy; avaricious. *Category:* **6.8.3.3. Stingy, 8.1.3.2. Few, little, 6.8.2.5. Greedy.**

**Jiezkjniepa** [jitschnipʌ] *n.m. Pl:* **Jiezkjniepasch.** Jiezhauls; een sea jiezja Mensch; Jiezpungel - miser. *See:* **Jiezhauls.** *Category:* **6.8.3.3. Stingy.**

**Jiezklotz** [jitsclots] *n.m. Pl:* **Jiezkjlaz.** Wirfel; een veakauntja Klotz met de Nummasch von eent bat sass aun de Sieden, dee jeschmäten woat toom seenen woon Numma enne Hecht kjemt - dice. *Category:* **4.2.6.1. Game, 7.8.3. Cut.**

**Jiezläpel** [jitsle:pəl] *n.m. Pl:* **Jiezläpels.** een Strikja toom Teetich rein strikjen - pot scraper; plate scraper.

**Jiezpungel** [jitspʊŋəl] *n.m. Pl:* **Jiezpungels.** een jiezja Mensch; eena dee däm näakjsten weinich ooda nuscht jent - stingy person; tightwad.

**Jimkje** [jimcə] *n.n.* eene zakje Striep aun Kjeeda toom schmock loten, jekoft ooda jehäakjelt - rickrack; needle work.

**Jinja** [jinʌ] *n.m. Pl:* -. een Lialinkj; eena dee no Jesus horcht un von am lieren well - disciple; follower. *Category:* **4.5.4.5. Follow, be a disciple, 3.2.5.1. Believe, 4.9.7.1. Religious person.**

**jinja** *See main entry:* **junk.**

**Jinjazol** [jinʌ:tso:l] *n.f.* de Aunzol von Jinja; de gaunse Grupp dee eenen Liera nogonen un von am lieren - number of apostles, disciples.

**Jinjgank** [jinʒa:ŋk] *n.m.* hokjet kortunet Zeich - gingham.

**Jips** [jips] *n.f.* oilcloth.

1 • eene eelje Deschdakj 2 daut kjriedoatje met waut de Dokta eenem enjipst daut eena een Jelenkj nich biejen kaun - oilcloth.

2 • daut kjriedoatje met waut de Dokta eenem een Knoaken ooda Jelenkj hoat berolt wan daut jebroaken es - gypsum; plaster of paris. *Category:* **1.2.2.4. Mineral.**

**Jipsdakj** [jipsda:c] *n.f. Pl:* **Jipsdakjen.** Jips; Deschdakj - oilcloth.



**jistren** [jɪstrən] *adj.* dän Dach ver vondoag; de vääja Dach - yesterday. *Category:* **8.4.1.2.2. Yesterday, today, tomorrow.**

**jistrenowent** [jɪstrəno:vənt] *adv.* de Owent von däm vääjen Dach - last night; yesterday evening. *Category:* **8.4.1.2.1. Night.**

**Jittoa** [jɪtʰoa] *n.f. Pl: Jittoaren.* een Instrument toom Musikj moaken, jeweentlich met sass Seiden - guitar. *Category:* **4.2.3.5. Musical instrument.**

**JittoarensPELL** [jɪtʰoarenspæʔ] *n.n. Pl: JittoarensPELLS.* daut spälen von eene Jittoa - guitar music.

**jläären** [jɪlæ:ɾən] *v.w.* glow.

1 • roode Gloom haben - glow.

2 • sea ooda doll wäm aankjiken - stare down. *Category:* **8.3.3.1. Shine.**

**Jlad** [jɪla:d] *n.f. Pl: Jladen; Jläd.* eene läaje Städ; eene nate Hollinj - glade.

**Jläda** [jɪle:dʌ] *n.pl.* Jelenkja; Kjnechel - joints of the body.

**Jlädwota** [jɪle:dvo:tʌ] *n.n.* daut Wota en een Jelenkj ooda enne Jläda - water on the joints.

**jläsana** *See main entry: glausna.*

**jläsrich** [jɪle:sriç] *adj.* glaussich; soo aus Glauss; derchsechtich; kloa - glassy; vitreous. *Category:* **1.3.2.5. Calm, rough, 8.3.3.4. Shiny, 2.3.1.6. Transparent.**

**jebrich** [jɪlebrɪç] *adj.* bakrich; glaut; naut; meist nich faust to hoolen - slimy. *Category:* **1.2.3.1. Liquid, 1.2.3.2. Oil.**

**jeeflich** [jɪlɛfɪliç] *adj.* to jleewen; werkjlich soo; to vestonen - believable; credible; plausible. *Category:* **3.2.5.1. Believe.**

**Jeeflichkjeit** [jɪlɛfɪliçɛit] *n.f.* de Toostaunt von jeeflich ooda to jleewen sennen - credibility.

**jleewen** [jɪlɛvən] *v.w.* een vetruen haben opp daut waut eena jehieet, jeseenen, ooda sikj vääjestalt haft - believe; have faith. *Category:* **3.2.5.1. Believe, 4.9.5.7. Salvation, 9.4.4.6.1. Think so.**

**jleewent** [jɪlɛvənt] *adj.* met eenen Gloowen aun waut jeweset; soo aus met Gloowen - believing.

**jlei** [jɪlei] *adv.* onen Trubbel; onen stuksen; onen tekjen - smooth; sleek. *Category:* **1.2.3.1. Liquid, 8.3.2.1. Smooth, 8.3.3.4. Shiny.**

**jleichen** [jɪleixən] *v.w.* waut mäajen; waut jieren haben; tofräd met waut sennen; sikj to waut freien - like. *Category:* **3.4.1.1. Like, love, 3.4.1.1.1. Enjoy doing something, 4.3.3. Love, 8.3.5.2.2. Like, similar, 9.5.1.4. Way, manner, 9.6.3. Discourse markers.**

**Jleis** [jɪleis] *n.f. Pl: Jleisen.* de Utjefoarne Striepen von de Räda von Foatieja oppe Gauss ooda oppe Stap; eene Oabeit enne Jleis haben meent daut et fein schauft un nich sea trubbelt - track; rut. *Category:* **6.4.1.1. Track an animal, 7.2.6. Pursue, 8.3.2.2. Rough, 8.3.2.5. Furrow.**

**jleisen** [jɪleisən] *v.w.* Jleisen no foaren ooda gonen - tracking.

**jleischen** [jɪleifən] *v.w.* root schienen; een roodet Jesecht kjriien, soo aus von Feeba ooda uk äwarauscht sennen - glow. *Category:* **8.3.3.1. Shine.**

**jleischent** [jɪleifənt] *adj.* jlieejent; root heet; feebriich - glowing. *Category:* **2.5. Healthy, 8.3.4. Hot.**

**Jlekj** [jɪlɛç] *n.n.* eene goode Erfoarunk; daut kjriien waut eena jewescht haud; Toofaul; woo waut utfelt, wua eena nich bewust waut to jedonen haft - luck; good fortune; pluck; success. *Category:* **4.4.5. Chance, 4.4.5.1. Lucky, 4.9.4.5. Destiny, 4.4.1. Prosperity, 4.2.3.5. Musical instrument, 4.4.3.1. Brave, 6.3.6. Poultry raising, 7.3.2.7. Take something out of something, 4.8.3.2. Win, 6.1.3.2. Succeed.**

**jlekjen** [jɪlɛçən] *v.w.* goot utkomen; gooden Erfolch haben; jlekjlich sennen - luck. *Category:* **4.4.5. Chance, 4.4.5.1. Lucky, 4.9.4.5. Destiny.**

**jlekjelwies** [jɪlɛçɛʎa:vis] *adv.* toom Jlekj; derch Jlekj; doaderch daut et toom pauss wia - fortunately. *Category:* **4.4.5.1. Lucky.**

**Jlekjfaul** [jɪlɛçfʌʔ] *n.n. Pl: Jlekjfal.* eene onvedeende Ennom ooda Jeschenkj; waut jewonnet - windfall.

**jlekjlich** [jlecliç] *adj.* soo aus jewensch; tofräd; bäta aus eena daut jeplont haud - luckily; lucky. *Category:* **4.4.5.1. Lucky.**

**Jlekseelechkeijt** [jlecsæliçcæit] *n.f.* de Toostaunt de sea jlekjlich un seelich es; soo aus daut em Himmel gonon woat - glory. *Category:* **3.5.1.7. Praise, 8.3.8.2. Glory.**

**Jlekjwensch** [jlecvənʃ] *n.f.* *Pl:* **Jlekjwenschen.** een Gruss daut eenem waut saul goot utkomen - wish for wellness.

**Jlekjwenscha** [jlecvənʃʌ] *n.m.* *Pl:* -. eena dee eenem Jlekj wensch - well-wisher.

**jlensen** [jlensən] *v.w.* schienen; een Glauns haben - shine. *Category:* **1.1.1. Sun, 8.3.3.4. Shiny.**

**jlensent** [jlensənt] *adj.* met Glauns; met Plaken dee Licht wadaschienen - glittering; glistening. *Category:* **1.1.1.2. Star, 8.3.3.4. Shiny.**

**jeppen** [jlepən] *v.w.* wajchrutschen; nich hoolen - slip. *Category:* **1.1.3.4. Snow, ice, 4.3.6.4. Mistake, 5.3.2. Women's clothing, 7.2.1.5.1. Slip, slide.**

**jepsich** [jlepsiç] *adj.* jlipsich; schmäärich; naut un glaut - slippery. *Category:* **1.2.3.2. Oil, 7.2.1.5.1. Slip, slide.**

**Jlesia** *See main entry: Jlisia.*

**Jlett** [jlet] *n.n.* *Pl:* **Jlieda; Jläda.** een Poat vom Kjarpa, soo aus eene Tee, een Been, de Läwa, usw. - limb; joint; (anatomy). *Category:* **1.5.5. Parts of a plant, 2.1.3. Limb, 2.1.6. Bone, joint, 4.3.4.3. Cooperate with, 7.5.2.1. Link, connect.**

**Jliedaschoft** [jlida:ʃoft] *n.f.* *Pl:* **Jliedaschoften.** de gaunse Grupp von Jlieda; daut Väaraicht un de Ve'auntwuatunk von een Jliet - membership. *Category:* **4.2.1.8.3. Belong to an organization.**

**jljeejen** [jliəjən] *v.w.* heete Gloom haben; meist brennen - glow with heat; smoulder.

**jljeejendich** [jliəjendiç] *adj.* met Gloom; root heet; Fia heet - red hot; aglow. *Category:* **8.3.4. Hot.**

**jljemen** [jlimən] *v.w.* stell forzen; gludren - break wind silently. *See:* **gludren.**

**Jliet** [jlit] *n.n.* *Pl:* **Jlieda.** eena dee to eene Kjoakj, eene jewesse Jesalschoft ooda een Kooperatiew jehieet - member of a group.

**jljkj** [jlic] *adj.* nich kromm ooda runt; nich jeboagen; äwareen; änlich - straight; like; identical; even; horizontal; level; smooth; alike; equal; exactly; in the same way. *See:* **änlich; äwareen.** *Category:* **5.4.3.4. Hairstyle, 8.3.1.3. Straight, 3.4.1.1. Like, love, 3.4.1.1.1. Enjoy doing something, 4.3.3. Love, 8.3.5.2.2. Like, similar, 9.5.1.4. Way, manner, 9.6.3. Discourse markers, 8.3.5.2.1. Same, 8.1.1. Number, 8.3.1.3.1. Flat, 8.3.1.8.1. Symmetrical, 8.3.1.4. Horizontal, 6.5.2.8. Floor, story, 6.6.6. Working with land, 8.1. Quantity, 8.2.8. Measure, 8.6. Parts of things, 1.2.3.1. Liquid, 8.3.2.1. Smooth, 8.1.5.8. Exact.**

**jljkjen** [jlicən] *v.w.* äwareen moaken; jlkj moaken - even; straighten. *Category:* **8.1.1. Number, 8.3.1.3.1. Flat, 8.3.1.8.1. Symmetrical, 8.3.5.2.1. Same.**

**jljkjeltich** [jliceltiç] *adj.* eendoontich; nuscht romjäwen - careless. *Category:* **3.2.1.1. Think about, 3.4.1.4.5. Indifferent, 4.3.6.3. Untidy.**

**jljkjendeeep** [jlicendəip] *adj.* äwareen deep - equally deep.

**jljkjendia** [jlicendia] *adj.* äwareen dia - of equal price.

**jljkjengroot** [jlicənɣrøut] *adv.* äwareen groot - as big; as large.

**jljkjenhuach** [jlicənhuəχ] *adj.* äwareen huach - equally high.

**jljkjenoolt** [jlicənøult] *adj.* met daut selwje Ella; äwareen oolt - equally old.

**jljkjenväl** [jlicənfe:l] *adj.* äwareen väl - as many; evenly distributed.

**jljkjenweinich** [jlicənveiniç] *adj.* äwareen weinich - equally little.

**jljkjenwiet** [jlicənvit] *adj.* äwareen wiet; met de selwje Strakj - equally far.

**Jlikjheit** [jlicheit] *n.f.* de Toostaunt von jlkj sennen ooda äwareenen Wieet haben - parity; par; straightness.

**Jlikjeltichkeijt** [jlicjeltiçcæit] *n.f.* de Toostaunt von eendoontich sennen ooda nuscht romjäwen - indifference; apathy; listlessness. *Category:* **3.4.1.4.5. Indifferent, 3.4.1.4.6. Uninterested, bored.**

- jlikjetrocken** [jliːçtʁɔkən] *adj.* soo daut see jäajenäwa von ooda aun enaunda stonen; soo jemoakt daut dee eenen äwareenen Wieet haben - evened.
- Jlikjewicht** [jliːçjəviçt] *n.n. Pl: Jlikjewichta.* nich dieslich sennen; daut met waut eena sikj biem stonen helt von äwafaulen; äwareen schwoa - balance; equilibrium. *Category: 7.2.1.6.1. Balance, 8.2.8. Measure, 8.2.9. Weigh.*
- jlikjmoaken** [jliːçmɔakən] *v.s.* utlikjen; glaut moaken; strikjen; prassen - straighten; smooth; level. *Category: 8.3.1.3. Straight, 1.2.3.1. Liquid, 8.3.2.1. Smooth, 6.5.2.8. Floor, story, 6.6.6. Working with land, 8.1. Quantity, 8.2.8. Measure, 8.3.5.2.1. Same, 8.6. Parts of things.*
- Jlikjniss** [jliːçnis] *n.n. Pl: Jlikjnissen.* eene Jeschicht dee eenem waut lieet - parable. *Category: 3.5.4.1. Fable, myth.*
- jlikjstalen** [jliːçsta:lən] *v.w.* jäajenäwa trakjen; jlikj moaken; trajchtstalen - straighten. *Category: 8.3.1.3. Straight, 8.3.5.2. Compare.*
- jlikjtoo** [jliːçtəʊ] *adv.* direkjt no waut - straightforward; frank; straight from the shoulder. *Category: 3.5.1.3.1. Tell the truth.*
- jlikjtrakjen** [jliːçtra:cən] *v.s.* trakjen daut see jlikj ooda äwareen wiet wuahan stonen; jäajenäwa von enaunda stalen - pull even.
- jlikjut** [jliːçyt] *adv.* en de Rechtunk krakjt ver eenem - straight ahead.
- jlikjwajch** [jliːçva:ç] *adv.* jlikjut; sea jezielt; onen no waut aundret tookjikjen; nich väl Jeschmak haben - tasteless. *Category: 2.3.3. Taste.*
- jlippen** [jliːpsən] *v.w.* jleppen en waut nautet; leicht rutschen - slip on a slippery surface.
- jlipsich** [jliːpsɪç] *adj.* jlepsich; glaut; liemich; schmäärich - slippery. *Category: 1.2.3.2. Oil, 7.2.1.5.1. Slip, slide.*
- Jlisia** [jliːsia] *n.n. Variant: Jlesia.* Gropes ooda Teetich daut met sea glautet Steen beschloagen es, un aufstat wan daut felt - enamel. *Category: 2.1.1.5. Tooth, 6.6.2.9. Working with chemicals.*
- jlisia** [jliːsia] *adj.* met Jlisia; von Jlisia jemoakt - enamel. *Category: 2.1.1.5. Tooth, 6.6.2.9. Working with chemicals.*
- jlitschen** [jliːtʃən] *v.w.* jleppen; opp less rutschen - slide on a slippery surface.
- Jlitschbon** [jliːtʃbo:n] *n.f. Pl: Jlitschbonen.* eene Bon ooda Jleis toom jlitschen ooda Schlätje foaren - slide; track of ice of snow. *Category: 7.2.1.5.1. Slip, slide.*
- Jlitschknoop** [jliːtʃknɔʊp] *n.m. Pl: Jlitschkjneep.* een Rietknoop; Zipper - zipper. *Category: 5.3.6. Parts of clothing, 6.7.5. Fastening tool.*
- jlitschrich** [jliːtʃriç] *adj.* glaut; jlipsich; jlepsich - slippery. *Category: 1.2.3.2. Oil, 7.2.1.5.1. Slip, slide.*
- jlitzen** [jliːtsrən] *v.w.* blenkjen; schienen; spieejlen - glisten; glitter; sparkle. *Category: 8.3.3.4. Shiny, 1.2.2.5. Jewel.*
- jnäajlen** [jnɛajlən] *v.w.* wäm leicht dolranen met Jedonten ooda Wieed; jniesren - sneer; show contempt; be cynical. *See: jniesren. Category: 3.5.1.8.3. Mock, 3.5.6.3. Facial expression.*
- jnädich** [jnɛ:diç] *adj.* met Jnod; wellens sennen to vejäwen - merciful; gracious. *Category: 4.4.4.1. Mercy, 4.3.4. Do good to.*
- jnedren** [jnɛdrən] *v.w.* met lachen ve'achten; kjräajlen; jnerren - laugh derisively.
- Jnell** [jnɛt] *n.n.* Mell; waut eena toopfäacht - sweepings; layer of dirt and dust. *Category: 5.6.5. Sweep, rake.*
- jnerren** [jnɛrən] *v.w.* ve'achten; weeten loten daut eena nich tofräd es; jnedren - scoff. *Category: 3.5.1.8. Criticize, 4.3.2.1. Despise someone.*
- jnerich** [jnɛriç] *adj.* ontofräd; veachtent; spottent - deprecating.
- Jness** [jnɛs] *n.n.* Schorwen; schorwjet Aufgank ooda Mell - scab; scabby dirt. *Category: 2.2.5. Bleed, blood.*
- jniesren** [jnɛsrən] *v.w.* ve'achten; ve'achtent lachen ooda räden; jnäajlen - scoff; jeer; sneer; be cynical. *See: jnäajlen. Category: 3.5.1.8. Criticize, 4.3.2.1. Despise someone, 3.5.1.8.3. Mock, 3.5.6.3. Facial expression.*

**jniesrich** [jnisriç] *adj.* veachtent; met Spott - scornfully.

**jnietsch** [jnitʃ] *adj.* pienich; bosich; sea bie de Sach - working at a fast pace.

**Jnod** [jno:d] *n.f. Pl: Jnoden.* een jensjtja Toostaunt; eenem waut jennen; daut waut eenem frie lat, wan eena schuldich es - grace; clemency; mercy. *See: jnädich. Category: 4.9.5.2. Pray, 7.2.1.4. Graceful, 4.4.4.1. Mercy.*

**Jnodendach** [jno:denda:χ] *n.m. Pl: Jnodendoag.* een Dach, soo aus jieda Dach, wua eena en Gott siene Jnodentiet läft; een Dach dee eenem ut Jnod jējäft es - day of grace.

**Jnodengow** [jno:dɛŋo:v] *n.f. Pl: Jnodengowen.* de Gow dee eena onen vedeenen jekjräajen haft; een Jeschenkj; waut eenem frie toojedeelt woat - gift of grace.

**Jnodenstool** [jno:dɛnstøul] *n.m. Pl: Jnodensteela.* Jnodentroon; Gott sien Troon wua hee siene Jnod vesprakjt un eeft - throne of grace.

**Jnodentiet** [jno:dɛntit] *n.f. Pl: Jnodentieden.* de Tiet wan eena noch unjare Jnod es; de Tiet tweschen daut Vegonen un de Strof; no de Bibel no, de Tiet nu, bat Jesus wada kjemt - time of grace.

**jnodenvoll** [jno:dɛnfɔl] *adj.* jensstich; met väl Jnod; met vejäwen - gracious. *Category: 4.3.4. Do good to.*

**jo** [jo:] *adv.* de Auntwuat to eene Froag, wan eenem daut stemt; daut Jäajendeel von 'nä' - yes; yea. *Category: 9.4.6. Yes.*

**Joa** [joa] *n.n. Pl: Joaren.* de Tiet vom ieeschten Jaunewoa bat däm latsten Dach en Dezamba; twalf Moonat; 365 Doag - year. *Category: 8.4.1. Period of time, 8.4.1.6. Year.*

**joa'äwa** [joa'ʔe:vʌ] *adv.* daut gaunse Joa - all year.

**Joabuak** [joabuæk] *n.n. Pl: Joabieekja.* een Buak daut von een jeweset Joa vetalt - yearbook.

**joagen** [joagən] *v.s.* chase.

1 • sea foaren; bosich von eene Städ no de aundre gonen - speed; race.

2 • veschehren; wajch joagen - chase; scatter.

3 • waut ooda wäm hinjaraun ranen; vesieekjen to jriepen - persue; *Category: 7.2.6. Pursue, 1.5.3. Grass, herb, vine, 7.2.1.2. Move quickly, 8.4.8.1. Quick, 4.1.9.9. Race, 7.2.1.1.1. Run, 1.1.3.4. Snow, ice, 3.2.8. Tendency.*

**Joahundat** [joahunda:t] *n.n. Pl: Joahundaden.* hundat Joa; de Tiet von daut Joa 1500 bat 1600, ooda 1900 bat 2000 - century. *Category: 8.1.1.5. Numbered group, 8.4.1. Period of time.*

**joaklen** [joaklən] *v.w.* äwa waut lachen un spotten - gossip over; make fun of; mock. *Category: 3.5.1.8.3. Mock, 4.2.8. Humor, 3.5.1.8. Criticize, 3.5.6.4. Laugh.*

**Joalinkj** [joalɪŋc] *n.n. Pl: Joalinja.* een eenjoaschet Pieet - yearling; usually refers to horses.

**joarenlank** [joarenla:ŋk] *adv.* met väl Joaren; sea lang - of many years.

**Joaresberecht** [joaresbərəçt] *n.m. Pl: Joaresberechta.* de Berecht woo daut em Joa jegonen haft - annual report.

**Joaresdach** [joaresda:χ] *n.m. Pl: Joaresdoag.* de Dotem wan daut krakjt jewesse Joa es von donn aus waut aunfunk - anniversary; birthday. *Category: 4.2.2.1. Ceremony, 2.6.3.9. Birth ceremony.*

**Joaresfast** [joaresfa:st] *n.n. Pl: -.* een Fast toom dän Joaresdach ieren - anniversary celebration.

**Joaresfeia** [joaresfeia] *n.f. Pl: -.* Joaresfast; eene Feia ooda een Toopkomen toom daut vegone Joa endenkj hoolen ooda fieren - anniversary. *Category: 4.2.2.1. Ceremony.*

**Joaresloon** [joaresløvn] *n.n. Pl: Joaresloons. Pl: Joaresleena.* waut eena en een Joa vedeent; daut Loon von een gaunset Joa - yearly wage.

**Joarestiet** [joarestit] *n.f. Pl: Joarestieden.* de Tieden en woone een Joa sikj deelt, tB: Somma, Hoafst, Winta, un Farjoa, ooda drieje Tiet un räajen Tiet, ooda Sodeltiet un Arnttiet - season. *Category: 5.2.1.1. Cooking methods, 5.2.3.3.3. Spice, 8.4.1.5. Season.*

**Joaresviedel** [joaresfiədɛl] *n.n. Pl: Joaresviedels.* een Viedel von een Joa; dree Moonat; een Poat von een Joa fa daut eena Rääkjnunk aufjäwen mott - quarter year.



- joarich** [jɔariç] *adv.* met jewesse Joa; met een jeweset Ella - anniversary of a birthday. **Hee es morjen joarich; dan es hee tieen Joa oolt.** He has an anniversary tomorrow; he will then be ten years old.
- joascha** [jɔaʃa] *adj.* met jewesse Joa; von een jeweset Joa - of the year.
- Joascht** [jɔaʃt] *n.f.* eene Sort Jeträajd met Eilen aune Kjieena, dee väl fa Foda un Äten jebrukt woat - barley. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.1. Food from seeds.**
- Joaschtbroot** [jɔaʃtbrəʊt] *n.n. Pl: Joaschtbrood.* Broot met Joaschtmäl - barley bread.
- Joaschteil** [jɔaʃteil] *n.f.* Eil; daut Stroo daut bowen aum Kuarn Joascht waust; de Boat von Joascht - barley beard. *See: Eil.*
- Joaschtkuarn** [jɔaʃtkuərn] *n.n. stye.*
- een Schwolst aune Kaunt vom Uagenlett - stye.
  - een Kuarn von Joascht - barleycorn. *Category:* **2.5.2. Disease, 6.3.1.4. Pig.**
- joaschtna** [jɔaʃtna] *adj.* von Joascht; soo aus Joascht - barley. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.1. Food from seeds, 5.2.3.4. Prepared food, 5.2. Food.**
- Joaschtnejrett** [jɔaʃtnejrɛt] *n.f.* aufjeschlowne Joascht; jekoakte aufjeschlowne Joascht - pot barley.
- joawen** [jɔavən] *v.w.* reiwet Lada besorjen, soo daut et drieecht un to brucken es - tan hides.
- Joawarie** [jɔava:ri] *n.f. Pl: Joawarieen.* eene Städ wua jejoaft woat; een Aungonen wua freschet Lada jejoaft woat - tannery.
- Jo-brooda** [jo:brəʊda] *n.m. Pl: Jo-breeda.* eena dee met meist aules metstemt; eena dee too leicht waut unjastett - yes-man.
- Joch** [jɔχ] *n.n. Pl: Jochs.* een Holt daut een poa Ossen äware Schullasch droagen toom waut schlafen - yoke. *Category:* **6.3.1.7. Beast of burden, 8.1.1.1.2. Two.**
- Johaun** [jo:həʊn] *n.m.* een Junges ooda Mauns Nomen, uk Johan, Johann, Johannes - John. *Category:* **9.7.1.1. Personal names.**
- Jona** [jo:nɔ] *n.m. Pl: Jonas.* een Mauns Nomen enne Bibel - Jonah.
- Jonatan** [jo:na:ta:n] *n.m. Pl: Jonatans.* een Junges un Mauns Nomen - Jonathan.
- Jood** [jɔʊd] *n.n.* eene Medizien dee jäajen Enzindunk wirkjt, un uk en sea kjliene Moten em Äten velangt es; Iodine; de Toostaunt von too weinich Jood heet enjlische Krankheit - iodine. *Category:* **2.5.7.2. Medicine, 6.6.2.9. Working with chemicals.**
- joonich** [jɔʊniç] *adv.* goanich; opp kjeenen Wajch; nienich - absolutely not; be careful not to. *Category:* **9.4.6.1. No, not.**
- Joop** [jɔʊp] *n.f. Pl: Joopen.* Wanikj; Jak - waistcoat; waist length jacket worn by women.
- joppen** [jɔpən] *v.w.* faulen; hanfaulen; äwafaulen - fall. *Category:* **7.2.2.5.1. Fall, 8.1.4.3. Decrease, 8.4.1.5. Season, 9.3.1.4. To a smaller degree.**
- Jordan** [jɔda:n] *n.m.* een Riefa en Israel - Jordan.
- Jordantol** [jɔda:nto:l] *n.n.* daut Tol vom Jordan Riefa, dee rant tweschen twee Rieej Boaj - Jordan Valley.
- Josef** [jo:sɛf] *n.m. Pl: Josefs.* een Junges un Mauns Nomen - Joseph.
- Josua** [jo:zua] *n.m.* een Junges un Mauns Nomen - Joshua.
- Jowuat** [jo:vʊət] *n.n. Pl: Jowieed.* eenem siene Unjastettunk fa waut; daut Wuat jäwen daut eena waut lat ooda unjastett - yes-word; implies that a contract has been made and agreed upon.
- jräfst** *See main entry: groff.*
- jräl** [jra:l] *adj.* dach; oppfaulent; met groote Uagen - wide-eyed; bright-eyed.
- jräluagich** [jra:luəgɪç] *adj.* met groote kloare Uagen; iewrich - bright-eyed. *Category:* **3.4.1.4.2. Enthusiastic.**
- jrämen** [jre:mən] *v.w.* sea beduaren; sea schod sennen; truaren - be worried; repine.
- Jröp** [jre:p] *n.f. Pl: Jräpen.* de Enrechtunk aun eene Schufloed ooda Däa toom dee oprakjen; eene Kjlinkj - stove lid handle; handle; grip; quirk; odd-ball; compulsive idea or concept. *Category:* **6.7.8. Parts of**

**tools, 7.3.4. Handle something, 7.3.4.4. Hold, 7.5.2.2. Stick together, 8.6. Parts of things.**

**Jräs** [jre:s] *n.f.* Weid; Weidstap; een Plauz wua Vee grosen kaun - meadow; pasture; grassy place for cattle. *Category:* **1.2.1.3. Plain, plateau, 1.2.1.6. Forest, grassland, desert, 1.6.5. Animal home, 6.3.1.2. Sheep, 6.3.1.3. Goat, 6.3.1.7. Beast of burden, 6.3.2. Tend herds in fields.**

**jräsen** [jre:sən] *v.w.* sea enjsten; groote Forcht haben - fear; dread; feel horror.

**Jräsen** [jre:sən] *n.pl.* de Toostaunt von schudren ooda en Forcht schedren - cold shudders; fear tremors.

**jräsich** [jre:siç] *adj.* soo aus jräsen; met schudahaupte Forcht - terrible; dreadful. *Category:* **8.3.7.1. Bad, 3.4.2.4. Afraid.**

**jaslich** [jra:sliç] *adv.* sea; sea groff; butajeweenlich sea - terribly. *Category:* **9.3. Very.**

**Jrata** [jra:tl] *n.m.* een Tieekjen daut wiest daut waut jrod jesajcht es worden es jrata aus waut noch kjemt, (>); mea aus - greater than sign.

**jrata** *See main entry: groot.*

**jräwa** *See main entry: groff.*

**greblen** [jreblən] *v.w.* plonen; denkjen; äwa waut nodenkjen; waut uträäkjnen - cogitate; think; scheme; speculate. *Category:* **3.2.1.1. Think about, 3.2. Think, 9.4.4.6.1. Think so, 6.1.2.5. Plan, 6.8.9.2. Cheat.**

**jreen** [jreɪn] *adj.* eene Kalia, soo aus daut Grauss ooda de Bläda aum Boom; nich riep - green. *Category:* **1.3.3. Wet, 1.5.6. Growth of plants, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**

**jreenen** [jreɪnən] *v.w.* jreen woaren, soo aus de Beem em Farjoa, ooda soo aus de Stap nom seien - green. *Category:* **1.3.3. Wet, 1.5.6. Growth of plants, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**

**jreen Donnadach** [jreɪn dɔna:da:χ] *n.m.* de Donnadach tweschen Paulmsindach un Stelle Friedach - Maundy Thursday; Thursday before Easter.

**greene Kjast** [jreɪnə ca:st] *n.f. Pl: Kjasten.* de ieeschta Joaresdach von eene Kjast - first wedding anniversary.

**Jreenekjast** [jreɪnəca:st] *n.f. Pl: Jreenekjasten.* de Joaresdach von de Kjast - first anniversary.

**Jreenfooda** [jreɪnfʊɔdʌ] *n.n.* Sielo - ensilage.

**Jreens** [jreɪns] *n.n.* daut waut waut jreen moaken kaun; jreenet Äten soo aus Zellot un Zippelluak - greenery. *Category:* **1.5. Plant.**

**Jreenschnowel** [jreɪnʃno:vəl] *n.m. Pl: Jreenschnowels.* een onerfoarna; eena dee sikj nich met waut weet; eena dee noch nich jeliieet haft - inexperienced one.

**greessen** [jreɪsən] *v.w.* een Gruss jäwen, von eenem däm eena jetroffen haft - greet. *Category:* **3.5.1.4.3. Greet, 4.2.1.4.1. Welcome, receive.**

**Jreew** [jreɪv] *n.f. Pl: Jreewen.* cracklings.

1 • kjliene jebrodne Stekja fatjet Fleesch vom Schmolt utbroden biem Schwienschlachten, dee woaren meamol to Freestikj jebrot - cracklings; crackles.

2 • een Schlems aune Lepp - coldsore.

**Jreeweschmolt** [jreɪvɛʃmɔlt] *n.n.* daut fiene Grus daut unjen biem Schmolt utbroden blift, daut es sea schmoltjet un sea fienet Fleesch - grey lard.

**Jreff** [jref] *n.m. Pl: Jreffen.* de Toostaunt von waut faust to hoolen haben - grasp; grip; talent for. *Category:* **7.3.4.4. Hold, 7.5.2.2. Stick together, 8.6. Parts of things.**

**Jreffel** [jrefəl] *n.m. Pl: Jreffels.* daut met waut oppe Tofel jeschräwen woat; Tofelsteen - slate pencil.

**Jreiel** [jreiəl] *n.n. Pl: Jreiels.* daut waut eenem sea jääjenaun sennen; Äakjel; Aufschu; waut oppscheiseljet-abomination. *See: Äakjel. Category:* **3.4.2.1.3. Disgusted.**

**Jreis** [jreis] *n.m. Pl: Jreisen.* een sea oola greiwhoaja Maun - old person.

**Jreiss** [jreis] *n.m. Pl: Jreisen.* een greiwhoaja Maun; een sea oola Maun - grey-haired, elderly person.

**Jrell** [jreæt] *n.n.* Läpel, Massa un Gaufel toopjenomen sent Jrell; Jescherr - cutlery.

**jremlich** [jɾɛmlɪç] *adj.* jriess; schwiensch; drakjich; jrintich - shabby; unclean. *Category:* **5.3. Clothing, 1.6.1. Types of animals, 5.2.3.5. Prohibited food.**

**Jremmel** [jɾɛməɫ] *n.m.* Jrint; daut schwiensche waut aunbakt ooda aun waut blift; waut schwienschet; eena dee jremlich es - grime.

**jrenlich** [jɾɛnɪç] *adj.* jreen, knaup jreen - greenish. *Category:* **8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**

**Jrens** [jɾɛns] *n.f. Pl: Jrens.* de Kaunt von een Stekj Launt, soo aus de Jrens tweschen twee Hoffstäden, ooda tweschen twee Lenda - boundary; barrier; border; frontier; limit. *See: Hindaniss; Buat; Kaunt.* *Category:* **4.6.7.1. Country, 6.5.4.2. Boundary, 7.3.6.3. Limit, 8.6.6. Edge, 7.3.6.2. Block, dam up, 3.3.4.4. Prevent.**

**Jrenslenje** [jɾɛnslɪnə] *n.f. Pl: Jrenslenje.* de Jrens; de Lienje ooda Utwajch tweschen twee Stapen - boundary. *Category:* **4.6.7.1. Country, 6.5.4.2. Boundary, 7.3.6.3. Limit, 8.6.6. Edge.**

**Jrensstaut** [jɾɛnstəʊt] *n.f. Pl: Jrensstäda.* eene Staut aun de Jrens - boundary town.

**Jrenssteen** [jɾɛnstɛɪn] *n.m. Pl: Jrenssteena.* een Steen dee eene Jrens tieekjent - boundary marker. *Category:* **6.5.1.3. Land, property.**

**jreslich** [jɾɛsɪç] *adj.* toom gruslen; sea schlemm ooda schljacht; sea; oppscheislich; schrakjlich - grisly; awful; dire; atrocious; eerie; ghastry. *See: oppscheislich; schrakjlich.* *Category:* **2.3.3. Taste, 2.3.4. Smell, 3.4.2.1.3. Disgusted, 3.4.2.4. Afraid, 2.1.4. Skin.**

**Jrett** [jɾɛt] *n.f.* jekoaktet Freestikj, soo aus Howajrett, Manajrett, Joaschtnejrett - porridge; gruel; grit; gumption. *Category:* **5.2.3.4. Prepared food, 1.2.2.2. Rock.**

**jretren** [jɾɛtrɛn] *v.w.* enne Rund dreien von Kjinja wiel see äwarigj länen met Henj hoolen un Teen toopschieren - two children face each other toes touching and holding hands; as they lean backwards they spin around in one spot.

**Jrettemalkj** [jɾɛtəma:lc] *n.f.* eene Kost ooda Moltiet von Joaschtnejrett en Malkj jekoakt - pearl barley boiled in milk.

**jriepen** [jɾipɛn] *v.s.* jriipsen; wäm ooda waut faustnämen daut nich stell helt; fangen - catch. *See: fangen.* *Category:* **4.2.6.1. Game, 4.2.6.2.2. Basketball, 4.6.6.1.1. Arrest, 6.4.2. Trap, 6.4.5. Fishing, 6.4.6. Things done to animals, 7.2.6.1. Catch, capture, 7.3.1.2. Catch, 8.4.6.1.2. Stop something.**

**Jriepa** [jɾipʌ] *n.m. Pl: Jriepasch.* eena dee wäm jript; een Kjinja Spell - game of 'tag'.

**jriesen** [jɾisɛn] *v.w.* schwiensch moaken; jremlich kjrieen - be dingy; soil.

**jriess** [jɾis] *adj.* schwiensch; greiw; enjebloott; nich rein; jrintich; jremlich - dingy; dirty; grey. *See: jremlich.* *Category:* **8.3.3.2. Dark, 1.2.2.1. Soil, dirt, 1.3.6. Water quality, 5.4.4. Care for the teeth, 5.4.7. Care for the fingernails, 5.6.4. Wash clothes, 8.3.3.3.3. Gray.**

**Jriessbroot** [jɾisbrəʊt] *n.n. Pl: Jriessbrood.* Broot von Mäl met Kjlee doabennen - brown bread. *Category:* **5.2.3.4. Prepared food.**

**jriesswitt** [jɾisvɪt] *adj.* sea licht greiw - off-white. *Category:* **8.3.3.3.1. White.**

**Jrimsen** [jɾimsɛn] *n.pl.* onaunjenäme Jedonten ooda leejenschoften - undesirable characteristics or habits.

**jrimnich** [jɾimɪç] *adj.* vestieet, soo aus wan eena nich Hopninj haft ooda waut schod es; nich mootich aunjelajcht - disturbed. *Category:* **2.5.8. Mental illness, 3.4.2.4.1. Worried.**

**jrinten** [jɾɪndɛn] *v.w.* aunfangen ooda towäaj brinjen von eene Jesalschoft, Aunstault ooda Jeschaft - found; establish; organize. *Category:* **4.4.4.4. Save from trouble, 8.4.6.1. Start something, 3.5.1.6.1. Demonstrate, 4.2.1.8. Organization, 6.1.2.5.1. Arrange an event, 7.5.5. Organize.**

**Jrinda** [jɾɪndʌ] *n.m. Pl: -.* eena dee waut aunft ooda towäaj brinj; een Bonbräakja - founder; one who establishes. *Category:* **8.4.6.1.1. Beginning.**

**Jrint** [jɾɪnt] *n.n.* Jremmel; Borkj; schwienschet aum Kjarpa aunjebakt; Jness - scab; dirt. *See: Jness.* *Category:* **2.2.5. Bleed, blood, 1.2.2.1. Soil, dirt.**

**jrintich** [jɾɪntɪç] *adj.* schwiensch; drakjich; jriess - soiled. *Category:* **5.6.1. Clean, dirty.**

**jrintlich** [jɪɪntliç] *adj.* sea; bat oppe Grunt; gauns derch - thoroughly; painstakingly; fundamentally. *Category:* **9.3.2. Completely.**

**Jripp** [jɪɪp] *n.f. Pl: Jrippen.* eene wankende Krankheit, foaken met Feeba un Weedoag enne Jläda; Flu - flu; bad cold. *Category:* **2.5.2. Disease.**

**jripsen** [jɪɪpsən] *v.w.* jriepen; tekjen; wajch tekjen - grab suddenly.

**jrod** [jro:d] *adv. Variant: jroz.* krakjt dan; nu; sea dichtbie; uk 'jroz' - just now; presently. *Category:* **8.4.6.3. Present, 8.4.6.4.4. Immediately, 8.4.6.4.1. Soon.**

**jrodentoo** [jro:dəntəʊ] *adv.* jlikjtoo; onen tweemol denkjen - as if; just like; directly. *Category:* **9.5.1.4. Way, manner, 8.4.6.4.1. Soon.**

**jrodssoo** [jro:dsəʊ] *adv.* werkljich; leicht jedonen; plazlich jedonen - just so. *Category:* **4.3.6.2. Tidy.**

**jroz** *See main entry: jrod.*

**Jubel** [jy:bəl] *n.m. Pl: Jubels.* Freid; een Toostaunt von lude Freid wiesen - jubilation.

**jublen** [jy:blən] *v.w. Variant: jubelieren.* lud de Freid utdrekjen, met Leeda ooda räden - rejoice. *Category:* **3.4.1.2. Happy.**

**jubelieren** *See main entry: jublen.*

**jublent** [jy:blənt] *adj.* met juchen un jublen; sea schaftich un jlekjlich - rejoicing. *Category:* **3.4.1.2. Happy.**

**juchen** [jy:χən] *v.w.* jublen; sikj tieren daut et scheen jeit - scream suddenly.

**Jud** [jyd] *n.m. Pl: Juden.* Israelit; eena dee sikj to dän judischen Gloowen helt - Jew. *Category:* **4.9.7.6. Judaism.**

**juden** [jydən] *v.w.* schachren; eenen Priess proowen rauf to joagen - barter; jew down. *Category:* **6.8.4.9. Exchange, trade.**

**Judenboat** [jydəbo:t] *n.m.* eene jewesse Rank - three-flowered avon.

**Judenschool** [jydənʃəʊl] *n.f. Pl: Judenschoolen.* eene Städ wua Juden toopkomen toom äaren Gloowen lieren - synagogue. *Category:* **4.9.8.2. Place of worship, 6.5.1. Building.**

**Judentum** [jy:dəntym] *n.n.* daut Judenvolkj un äare Lia - Judaism.

**Judenvolkj** [jydənʋɔlc] *n.n. Pl: Judenvelkja.* de Lied dee sikj Juden nanen; een Volkj daut von de Israeliten em Oolen Tastament aufstaumen - Jewish people.

**Judesäajen** [jydəzəajən] *n.m. Pl: Judesäajens.* de Toostaunt von soo jemoakt daut Juden daut äten - kosher approval.

**judisch** [jydɪʃ] *adj.* soo aus bie de Juden; soo aus de Juden - Jewish. *Category:* **4.9.7.6. Judaism.**

**Jugent** [jy:gənt] *n.f.* aunwaussende un junge Menschen, jeweenlich en de latste Joaren ver see sikj befrieen- youth; young people. *Category:* **2.6.4.3. Youth, 2.6.5.1. Man, 4.1.2. Types of people.**

**Jugentjoaren** [jy:gəntjɔarən] *n.pl.* de Joaren wan eene Persoon een Jugentlicha heet; Jugenttiet - teen years.

**Jugentleet** [jy:gəntləit] *n.n. Pl: Jugentleeda.* een Leet daut de Jugent scheen jeit sinjen - youthful song.

**jugentlich** [jy:gəntliç] *adj.* junk; soo aus junge Menschen - youthful. *Category:* **8.4.6.5.1. Young.**

**Jugenttiet** [jy:gəntit] *n.f. Pl: Jugenttieden.* de junge Joaren; de Tiet tweschen 13 un 19 Joa von Kjinja - youth; teenage years. *Category:* **2.6.4.3. Youth, 2.6.5.1. Man, 4.1.2. Types of people.**

**Juks** [jy:ks] *n.n.* Drank; schwienschet ooda äakjeljet Wota - swill; slop; dirty; stagnant water. *Category:* **6.3.1.4. Pig, 1.2.2.1. Soil, dirt, 1.3.6. Water quality, 5.4.4. Care for the teeth, 5.4.7. Care for the fingernails, 5.6.4. Wash clothes.**

**juksen** [jy:ksən] *v.w.* met Wota ooda waut flissendjet schmieten ooda spretzen - drive wildly and aimlessly.

**julen** [jylən] *v.w.* met de Stemm piepen; däm Hunt sien Jelud wan hee nich balt - howl. *Category:* **1.1.3.1. Wind, 1.6.4.3. Animal sounds, 3.5.6.5. Cry, tear.**

**Julbassem** [jy:lba:səm] *n.m. Pl: Julbassems.* Wakjumkliena; een ellektrischet Jereetschoft daut dän Stoff oppe Flua un em Hus oppsut; Subassem - vacuum cleaner. *See: Subassem. Category:* **6.5.3.1. Building equipment and maintenance.**



- Juli** [jylɪ] *n.m.* *Pl.*: **Julis**. *Variant*: **Jule**. de säwende Moonat em Joa; de Moonat tweschen Juni un August - July. *Category*: **8.4.1.4.1. Months of the year**.
- julrich** [ʃʊlriç] *adj.* met julen; soo aus julen; hielrich - howling.
- jun** [jyn] *adj.* soo daut et twee ooda mea Menschen jehieet ooda ieejen es - your. **Jun Hunt, june Kaut un jun Schwien bleewen dän gaunsen Dach Tus**. Your dog, your cat and your hog remained at home the whole day. **Ekj jeef junen Hunt, june Kaut un jun Schwien waut to fräten**. I gave your dog, your cat and your hog something to feed on. *Category*: **9.2.3. Pronouns**.
- juna** [jynʌ] *pron.* dee, waut an jehieet ooda ieejen es - your. **De Hunt es juna, de Kaut es june, un daut Schwien en junt**. The dog is yours, the cat is yours and the hog is yours. *Category*: **9.2.3. Pronouns**.
- Junebäa** [jynəbɛa] *n.f.* *Pl.*: **Junebäaren**. eene Bleiwbäa; eene Bäa dee meamol wilt waust un em Juni riept-Saskatoon berries.
- Jung** [jʊŋ] *n.m.* *Pl.*: **Junges**. *Dim.*: **Junkje**. een hee Kjint; een Jugentlicha; Benjel - boy; lad. *See*: **Benjel**. *Category*: **2.6.4.2. Child, 2.6.5.1. Man, 4.1.2. Types of people**.
- Jungesjoaren** [jʊŋɛsjɔɐən] *n.pl.* de Joaren en dee Junges naunwaussen; de Tiet wan Junges soo 12 bat 18 Joa oolt sent - boyhood days; teenage. *Category*: **2.6.4.3. Youth**.
- Juni** [jynɪ] *n.m.* *Pl.*: **Junis**. *Variant*: **June**. de saste Moonat em Joa; de Moonat tweschen Mei un Juli - June. *Category*: **8.4.1.4.1. Months of the year**.
- junk** [jʊŋk] *adj.* nich oolt; nich utjewossen; kjlien - young. *Category*: **1.6.3. Animal life cycle, 2.6.4.2. Child, 2.6.4.3. Youth, 8.4.6.5.1. Young, 8.4.6.5.3. New, 9.2.1. Adjectives**.
- junkbefriet** [jʊŋkɛfrit] *adj.* noch nich lang befriet - recently married.
- Junkfru** [jʊŋkfrɪ] *n.f.* *Pl.*: **Junkfrues**. enne Bibel, eene Mejal, eene onbefriede Fru - virgin. *Category*: **2.6.1.3. Unmarried, 2.6.2.1. Virginity**.
- Junkje** [jʊŋçə] *n.n.* *Pl.*: **Junkjes**. een kjliena Jung; Benjel - boy. *Category*: **2.6.4.2. Child, 2.6.5.1. Man, 4.1.2. Types of people**.
- junkkluaak** [jʊŋkkluæk] *adj.* butajeweenlich kluak fa een Kjint sien Ella - precocious; prodigy. *Category*: **3.2.1.3. Intelligent**.
- Junkvee** [jʊŋkfə'ə] *n.pl.* Kjalwa un Hocklinja - young cattle.
- junt** [jʊnt] *pron.* *Variant*: **ju**. de leeenschachtsform von 'jie' - your. *Category*: **9.2.3. Pronouns**.
- junthaulwen** [jʊnthɔʊlvən] *adv.* juntwäajen; om junt to halpen; om junt entjäajen to komen - on account of you. **Junthaulwen woa wie wiedahans mea Jedult haben**. On account of you (pl.) we will in the future have more patience.
- juntwäajen** [jʊntvɛajən] *adv.* junthaulwen; om junt entjäajen to komen - on account of you.

## K - k

- Kachelowen** [ka:χelo:vən] *n.m. Pl: Kachelowes*. een Koakowen met jlisieene Sieden - brick oven; porcelain tile stove. *See: Tiejelowen.*
- kajinkjren** [ka:jɪŋcrən] *v.w.* een bestendjet hielajet Jelud; leis roaren - whimper. *Category: 1.6.4.3. Animal sounds, 3.5.6.5. Cry, tear.*
- Kajote** [ka:jo:tə] *n.m. Pl: Kajotes*. een willet Tia, kjlanda aus een Wulf, jrata aus een Foss - coyote. *Category: 1.6.1.1.2. Carnivore.*
- Kak** [ka:k] *n.n.* Stoolgank; Schiet; Mest - excrement. *Category: 2.2.8. Defecate, feces.*
- kaken** [ka:kən] *v.w.* Stoolgank moaken - perform the bowel movement; void.
- kakanaksch** [ka:ka:na:kʃ] *adj.* soo daut et leicht tweigonen ooda tweibrääkjen kaun - fragile; delicate. *Category: 2.4.2. Weak, 7.8.1. Break.*
- Kakau** [ka:kou] *n.n.* brunet Pulwa toom eenen jewessen Jeschmak bie Malkj ooda aundret Äten bie moaken-cocoa. *Category: 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.*
- Kaktus** [ka:ktys] *n.m. Pl: Kaktusen*. eene Plaunt dee sea hoatlich es en drieje Jääjenden, jeeenlich haft dee sea schoape Spekja - cactus. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine.*
- Kaldune** [ka:ldynə] *n.pl.* Moag un Doarm; Pans - tripe; intestines.
- Kalenda** [ka:lɛndʌ] *n.m. Pl: Kalendasch*. een Papia met de Dotems fa aule 12 Moonat en een Joa, jeeenlich met een Bilt, toom aune Waunt henjen - calendar. *Category: 8.4.1.1. Calendar.*
- Kalendablaut** *n.n. Pl: Kalendabläda*. een Blaut vom Kalenda met de Dotems von eene Moonat - monthly page; calendar page.
- Kalia** [ka:lia] *n.f. Pl: Kalieren*. eene Foaw soo aus root, bleiw ooda jreen - colour; hue. *Category: 4.1.9.9. Race, 8.3.3.3. Color.*
- kalieren** [ka:lirən] *v.w.* tuschen; kalierich moaken - color. *Category: 4.1.9.9. Race, 8.3.3.3. Color.*
- kalierich** [ka:liriç] *adj.* met Kalia; met Foaw; met veschiedne Kalieren; jetuscht - coloured. *Category: 8.3.3.3. Color, 8.3.3.3.6. Change color, 8.3.3.3.7. Multicolored.*
- Kaltsium** [ka:ltsiym] *n.n.* een Kemmicko daut Knoakes stoakj moakt ooda uk en eenje Sorten Solt to finjen es - calcium. *Category: 1.2.2.4. Mineral.*
- Kamara** [ka:ma:ra] *n.m. Pl: Kamaras*. een Aufnäma; Jereetschoft toom een Bilt aufnämten - camera. *Category: 6.6.5.2. Photography.*
- Kameel** [ka:mæɪ] *n.m. Pl: Kameelen*. een grootet Tia daut enne Wiltwiss tus es, un jebrukt woat toom rieden un Fracht droagen - camel. *Category: 1.6.1.1.3. Hoofed animals, 6.3.1.7. Beast of burden.*
- Kameelenhoa** [ka:mæɪlɛnhɔa] *n.n.* de Hoa von een Kameel - camel hair.
- kanadische** [ka:na:dtʃʌ] *adj.* soont von Kanada - Canadian. *Category: 9.7.2.1. Names of countries.*
- Kandidot** [ka:ndido:t] *n.m. Pl: Kandidoten*. eena dee väajeschloagen woat to eene Wol; eena dee sikj lat oppstalten to eene Wol fa een Aumt - candidate. *Category: 4.6.6.4. Election.*
- Kanienkje** [ka:nijcə] *n.n. Pl: Kanienkjes*. een Hoskje - guinea pig; rabbit. *Category: 1.6.1.1.4. Rodent.*
- Kanierevoagel** [ka:nirɛvɔgəl] *n.n. Pl: Kanierevääjel*. een kloa jälet Voagel met een scheenet Jepiepa daut eenje em Hus em Kjäfich hoolen - canary. *Category: 1.6.1.2. Bird.*
- Kanol** [ka:no:l] *n.m. Pl: Kanols*. *Variant: Kernol*. een Growen toom Wota aufleiden - canal. *Category: 1.3.1.3. River, 2.1.1.2. Ear, 6.6.7.2. Conveying water.*
- Kanoon** [ka:nəʊn] *n.f. Pl: Kanoonen*. eene sea groote Flint opp Rāda, dee em Kjrigh jebrukt woat - canon. *Category: 4.7.1. Laws, 4.9.3.1. Sacred writings.*
- kapieren** [ka:pirən] *v.w.* vestonen - understand. *Category: 3.2.4. Understand, 3.5.8. Interpreting messages.*
- Kapitän** [ka:pɪtɛ:n] *n.m. Pl: Kapitäns*. de Bauls ooda de Väaschta opp een Schepp, ooda uk enne Armee - captain. *Category: 4.2.6.2. Sports, 4.5.1. Person in authority, 4.8.3.6.4. Soldier, 7.2.4.2.1. Boat.*
- Kapitel** [ka:pɪtəl] *n.n. Pl: Kapitels*. Bieekja sent jeeenlich en Kapitels enjedeelt - chapter. *Category: 8.1.6.1. Part.*
- Kaptol** [ka:pto:l] *n.n. Pl: -*. *Variant: Koptol*. de Somm von Jelt, Sachen un Launt dee eena ieejent - capital assets.
- kaputt** [ka:pʊt] *adv.* tweijegonen; nich schaufen von Jereetschoft - kaput; broken; done in; ruined. *Category: 6.7.9. Machine, 7.8.1. Break, 7.9. Break, wear out, 7.9.1. Damage, 7.9.3. Destroy.*
- Karakta** [ka:ra:ktʌ] *n.m. Pl: Karaktasch*. eenem sien Benämten; eene Mien; de leejenschoften von eenem sien Benämten - character. *See: Mien. Category: 3.1. Soul, spirit, 3.1.1. Personality, 4.3. Behavior, 4.3.1.4. Reputation, 8.3.5.1. Nature, character.*
- karaktalooss** [ka:ra:ktaləʊs] *adj.* onen Karakta; sea mildjäwrich; onen Meenunk - without character.

- Karawan** [ka:ra:va:n] *n.f.* *Pl:* **Karawanen**. eene Grupp Mana opp Kameelen dee von een Launt no daut aundre reisen un äa Woa schachren - caravan.
- Karbaräta** [ka:ɪba:re:tʌ] *n.m.* *Pl:* **Karbarätasch**. de Enrechtunk aun een Moota daut de Gasolien no de Pistons endeelt - carburetor.
- Kardinalzol** [ka:ɪdina:ltsɔ:l] *n.f.* *Pl:* **Kardinalzolen**. een Numma; eene Hauptzol - cardinal number.
- karossen** [ka:rɔsən] *v.w.* fa daut scheengonen reisen ooda foaren - go for a joy ride.
- Käss** [ke:s] *n.n.* *Pl:* **Kässen**. een Faul; een Vääkomen - case. *Category:* **4.7.4. Court of law, 6.7.3. Carrying tool, 6.7.7. Container, 9. Grammar, 9.1.3.2. Situation.**
- Kassawa** [ka:sa:vʌ] *n.n.* eene Plaunt met eene dikje Wartel von dee Tapjoka un Manjoka jemoakt woaren; de Wartel von eene Kassawa Plaunt - cassava.
- kastrieren** [ka:stri:rən] *v.w.* utschnieden, soo aus een Tia - castrate. *Category:* **6.3.8.2. Castrate animal.**
- Kataloo** [ka:ta:ləʊ] *n.m.* *Pl:* **Kataloos**. *Variant:* **Kottaluag; Kataloog**. een Buak ooda Heft von een Jeschaft daut veschiedne Sachen aunjeft dee see vekjeepen, un daut see bie Post utschekjen nom Kjeepea - catalogue. *Category:* **3.5.7.6. List.**
- Katapilla** [ka:ta:pɪlʌ] *n.m.* *Pl:* **Katapillasch**. een Krupa; een groota Kjätel met Schlapen enne Städ Räda - caterpillar.
- Katarata** [ka:ta:ra:tʌ] *n.m.* *Pl:* -. een Jewauss em Uag daut eena nich mea seenen kaun, eenjemol kaun een Dokta daut wajchnämen - cataract. *Category:* **1.3.1.3. River, 2.5.2. Disease, 7.2.2.5.1. Fall.**
- Kateeda** [ka:təɪdʌ] *n.m.* *Pl:* -. eene Bun; eene hechre Städ ver eene Vesaumlunk wua dee steit wää waut väädrajcht - stage; platform. *Category:* **4.2.5. Drama, 8.1.6.1. Part.**
- Katekismus** *See main entry: Katekjisem.*
- Katekjisem** [ka:tɛɪsɛm] *n.m.* *Pl:* **Katekjisems**. *Variant:* **Katekismus**. een Buak met Froagen un Auntwuaten äwa dän Gloowen un Biblische Lia - catechism.
- Katoa** [ka:tɔa] *n.f.* *Variant:* **Kottoa**. eene ranaje Näs; Schnoddanäs - catarrh.
- Katolikj** [ka:to:lɪç] *n.m.* *Pl:* **Katolikjen**. eena dee to de Katoolsche Kjoakj jehieet - catholic. *Category:* **4.9.7. Religious organization, 4.9.7.2. Christianity.**
- katoolsch** [ka:təʊʃ] *adj.* soo aus de katoolsche Kjoakj - of catholic faith.
- Katrienkjebloom** [ka:trɪŋkɛbləʊm] *n.f.* *Pl:* **Katrienkjebloomen**. eene Sort Bloomen - asters.
- kauen** [kəʊən] *v.w.* *Variant:* **keiwen**. keiwen; vebieten - chew; masticate. *Category:* **2.1.1.5. Tooth, 5.2.2.1. Bite, chew.**
- kaublen** [kəʊblən] *v.w.* zanken, jeeenlich äwa soont waut nich väl wieet es; strieden - bicker; squabble. *See: kjiblen; striblen; zanken.* *Category:* **3.5.1.6.2. Quarrel, 4.8.2. Fight.**
- Kaulf** [kəʊlf] *n.n.* *Pl:* **Kjalwa**. een junget Beest mank daut Vee - calf. *Category:* **2.1.3.2. Leg, 6.3.1.1. Cattle.**
- Kaulfsfleesch** [kəʊlfsflɛɪʃ] *n.n.* Fleesch von een jeschlachtet Kaulf - veal.
- Kaulfslada** [kəʊlfsla:dʌ] *n.n.* *Pl:* **Kaulfsladasch**. daut Lada von een Kaulf - calfskin.
- Kaulkj** [kəʊlc] *n.n.* Kjried oatjet Pulwa daut met Wota enjerieet woat toom waut witt bekaulkjen - lime. *Category:* **1.5.1. Tree, 5.2.3.1.2. Food from fruit.**
- kaulkjen** [kəʊlcən] *v.w.* met Kaulkj beschmäaren - white wash.
- Kaulkja** [kəʊlcʌ] *n.m.* *Pl:* **Kaulkjasch**. eena dee met Kaulkj schauft - white washer.
- Kaulkjbreenna** [kəʊlcbrɛnʌ] *n.m.* *Pl:* **Kaulkjbreennasch**. een Owen toom Kaulkjsteen brennen - lime burner.
- kaulkjich** [kəʊlcɪç] *adj.* soo aus Kaulkj - chalky. *Category:* **8.3.3.3.1. White.**
- Kaulkjowen** [kəʊlcɔ:vən] *n.m.* *Pl:* **Kaulkjowes**. een Owen ooda Jereetschoft toom Kaulkj brennen - limekiln.
- Kaulkjsteen** [kəʊlcstɛɪn] *n.n.* *Pl:* **Kaulkjsteena**. daut Steen daut jeschroot ooda jebrent woat toom Kaulkj moaken - limestone. *Category:* **1.2.2.4. Mineral.**
- kaulwen** [kəʊlvən] *v.w.* een Kaulf haben, soo aus eene Koo; een Kaulf to Welt brinjen - calve. *Category:* **1.6.3. Animal life cycle.**
- Kaum** [kəʊm] *n.m.* *Pl:* **Kjam**. een Jereetschoft toom de Hoa en Ordnunk brinjen; de zelpje Hoa opp een Pieet sien Jenekj - comb. *Category:* **5.4.3.1. Comb hair.**
- kaum** [kəʊm] *adv.* afens; knaup; meist; meist nich - barely. *See: afens.* *Category:* **9.4.4.7. Just, almost not.**
- Kaumf** [kəʊmf] *n.m.* *Pl:* **Kjamf**. eene Schlacht en eenen Kjrich; een Striet; de Oabeit dee eena sikj moakt toom waut schwoaret to jewennen - battle. *Category:* **4.8.2. Fight, 4.8.2.1. Fight for something good, 4.8.3. War.**
- Kaumfatboom** [kəʊmfat:bəʊm] *n.m.* *Pl:* **Kaumfatbeem**. een Boom von däm siene Bläda Kaumfatsaulw kjemt - camphour tree.
- Kaumfatsaulw** [kəʊmfat:tsəʊlv] *n.f.* eene Saulw, dee sea strenj rikjt, un oppe Brost jebrukt woat wan eena sikj vekjilt haft; daut Jeroch kjemt von daut Holt von een Kaumfatboom - camphor salve.
- Kaumfot** [kəʊmfɔ:t] *n.m.* *Variant:* **Kaumpfot**. eene strenjrikjende Medizien dee en Saulw jebrukt woat - camphor. *Category:* **6.6.2.9. Working with chemicals.**

**Kaumhoa** [kɑumhɔɑ] *n.n.* de lange Hoa aum Jenekj von een Pieet - horse's mane.

**Kaumraut** [kɑumrɑut] *n.n. Pl: Kaumräda.* Triebenraut - cogwheel.

**Kaumstekj** [kɑumstɛk] *n.n. Pl: Kaumstekja.* de Reemen äwarem Rigjen vonne Pieets Sälen - back strap of a harness; jig saddle; back padding.

**Kaun** [kɑun] *n.f. Pl: Kaunen.* een Behelta met een Dakjssel, jeeuenlich helt dee miere Lieta, soo aus eene Malkjkaun; aun eene Flauss Stud de Baul met de Flauss Kjieena - can; ripe flax-head. *Category: 3.3.4.1. Give permission, 6.7.7. Container, 8.2.5.1. Big container, volume, 8.3.7.8.4. Preserve, 9.4.2. Agent-oriented modalities, 9.4.2.1. Can.*

**kaun** *See main entry: kjennen.*

**Kaunkje** [kɑunkɛ] *n.n. Pl: Kaunkjes. Variant: Kauntje.* een Behelta met ne Jräp un eene Spetz toom jeeten, jeeuenlich een Lieta ooda kjlanda - pitcher. *Category: 6.6.7.2. Conveying water.*

**Kaunsel** [kɑunsəl] *n.f. Pl: Kaunslen.* pulpit.

1 • de huaga Desch hinja däm de Prädja steit toom kjoakjen - pulpit.

2 • een Rot; daut Kommitee daut en Kanada de Minnissipaul rejieet - a committee; advisory group} - pulpit. *Category: 4.9.8.2. Place of worship, 4.2.1.8. Organization.*

**Kaunsla** [kɑunslɑ] *n.m. Pl: Kaunslasch.* eena dee enne Minnissipaul Kaunsel nenjewält es - councillor.

**Kaunt** [kɑunt] *n.f. Pl: Kaunten.* eene Sied; Jrens; doa wua soo waut aus een Desch ooda eene Plot opphieet - rim; edge; ledge; border. **Wan du daut Glauss äwa de Kaunt schifst, dan felt daut un brakjt twei.** If you push the glass over the edge, it will fall and break. *See: Buat; Jrens. Category: 8.6.6. Edge, 6.7.8. Parts of tools, 1.2.1.1. Mountain, 4.6.7.1. Country, 6.5.4.2. Boundary.*

**kauntren** [kɑuntren] *v.w.* trajchtriemen, soo aus Meebel; groote Sachen trajchtstalen - move furniture; rearrange. *See: omkauntren. Category: 7.5. Arrange, 1.3.2.4. Wave, 4.2.6.1.2. Chess, 7.2. Move, 7.2.4.5. Move to a new house, 7.3. Move something, 9.3.1. Degree.*

**kauntich** [kɑuntiç] *adj. Variant: kauntlich.* akjich; met väl Kaunten - edged; sided.

**Kaup** [kɑup] *n.f. Pl: Kaupen.* een Enj von een Broot - clevis; end crust of a loaf of bread.

**Kaupsel** [kɑupsəl] *n.f. Pl: Kaupselen.* eene Pell dee Medizien en eene Schluw haft - capsule. *Category: 2.5.7.2. Medicine.*

**Kauss** [kɑus] *n.f. Pl: Kaussen.* eene Doos toom Jelt oppbewoaren; daut Jelt daut eene Kjoakj ooda een Jeschaft haft - till; treasury; safe. *Category: 8.4.6.1.4. Until, 6.5.1. Building, 4.4.4.4. Save from trouble, 6.8.1.4. Store wealth.*

**Kaussenfiera** [kɑusɛfirɑ] *n.m. Pl: -. Buakfiera;* eena dee sikj krakjt om de Kauss un Jelt von een Jeschaft kjemmat - treasurer; bookkeeper. *Category: 6.6. Occupation.*

**Kaustemaun** [kɑustəmɑun] *n.m. Pl: Kaustemana.* dee wäa dän Draschkausten hauntieet - threshing machine operator.

**Kausten** [kɑustən] *n.m. Pl: Kaustes.* eene Kjist; eene heltane Doos - box; chest; threshing machine. *See: Lod; Kjist. Category: 6.7.7. Container, 7.7.1. Hit, 8.2.5.1. Big container, volume, 2.1.2. Torso.*

**Kaut** [kɑut] *n.f. Pl: Kauten.* een natet Tia daut leicht tom jemoakt woat. Kauten kjennen Mies jriepen un fräten, un kjennen fa de Kjinja toom spälen sennen - cat; pussy; genet. *Category: 1.6.1.1.2. Carnivore, 6.3.1. Domesticated animal, 6.3.1.6. Cat.*

**Kautejauma** [kɑutɛjɑumɑ] *n.n.* jaumalichet julen; sikj bejaumren - whining party.

**Kautenplaken** [kɑutɛnplɑ:kən] *n.pl.* de kole Plaken aun eene Kaut äa Buck; de Plak wua een Junget Malkj sut - nipples.

**Kautenuaren** [kɑutɛnuɑrən] *n.pl.* steile spetze Uaren, soo aus aun eene Kaut - cat ears.

**kautoatich** [kɑutɑatiç] *adj.* soo aus bie Kauten; soo aus eene Kaut - feline. *Category: 6.3.1.6. Cat.*

**kauzbauljen** [kɑutsbɑulɛn] *v.w.* zanken; strieden; soo rauzen aus Kauten - continuous squabbling.

**Kauzhma** [kɑuzmɑ] *n.n.* sea wieekje Woll von eene besondere Sort Kosen - cashmere.

**Kebus** [kəbys] *n.f. Pl: Kebusen.* een toojebuda Schläden; Kotta - caboose. *Category: 7.2.4.1.2. Railroad.*

**Keifkje** [keifɛ] *n.n.* waut eena em Mul aul vekeift haft - pre-chewed mouthfuls of food.

**Keifsel** [keifɛsəl] *n.n. Pl: Keiffels.* waut eena opp eemol em Mul haft; daut waut eene Koo nokeift - cud.

**keiwen** [keivən] *v.w.* met de Tänen waut fien moaken; bieten; kauen - chew; masticate. *See: kauen. Category: 2.1.1.5. Tooth, 5.2.2.1. Bite, chew.*

**Keiwtoebak** [keivtɔbɑ:k] *n.m.* Preemkje; Schnuffkje; Tobbak daut jekeift woat - chewing tobacco. *Category: 5.2.4. Tobacco.*

**Kejinkja** [kɛjɪŋkɑ] *n.m.* een hielajet Jelud - whining. *Category: 3.5.1.8.5. Complain.*

**Kellorie** *n.f. Pl: Kellorieen.* eene Mot von Woam ooda Hett; eene Mot von Hett ooda Krauft daut Äten em Kjarpa jeft - calorie; heat; energy.

**Kemmale** [kɔmɑ:lɛ] *n.f.* eene Sort Bläda von de Tee jekoakt woat - camomile; camellia; herb used for medical tea. *Category: 1.5.1. Tree.*

**Kemmalentee** [kɛmɑ:lɛntɛi] *n.m. Variant: Kommalentee.* Tee von Bloomenbläda von ne Kemmalen Plaunt - camomile tea.



- Kemmiko** [kɛmɪko:] *n.n. Pl: Kemmikos*. enne Wissenschaft reinet Pulwa ooda eene Flissichkeit dee jewesse Krauft ooda leejenschoften haft, tB. Koppa, Alkohol, Suastoff - chemical. *Category: 1.2.2.4. Mineral.*
- Kende** [kɛndə] *n.f.* een hoadet Stekj Zocka, jeeenlich met een Jeschmak von Frucht, daut eena em Mul oppdeiwen lat toom scheenschmakjen - candy. *Category: 5.2.3.4. Prepared food.*
- Kerneel** [kɛrnɛɪl] *n.m.* eene Sort Kjriedarie von de Baust von Kerneelbeem, daut woat en seetet Jebakniss ooda en malkje Riess jebrukt - cinnamon. *Category: 1.5.1. Tree, 5.2.3.3. Spice.*
- Kernol** *See main entry: Kanol.*
- Keronje** [kɛrɔnjə] *n.f. Pl: Keronjes*. eene sompje Jääjent; eene Lemaun - low wet area; bog; swamp. *See: Lemaun. Category: 1.3.1.2. Swamp.*
- Kerrossien** [kɛrɔsɪn] *n.n.* eene Sort Eelj toom en Laumpen - kerosene. *Category: 1.2.3.2. Oil, 6.6.2.9. Working with chemicals.*
- Kertun** [kɛrtyn] *n.n.* Boomwoll Zeich - cotton. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine, 6.2.5.4. Plant product, 6.6.1. Working with cloth, 6.6.1.1. Cloth.*
- Keschlelje** [kɛʃlɛlə] *n.f. Pl: -*. eene Gaussefru - hag; loose woman. *Category: 2.6.5.2. Woman.*
- Kiess** [kis] *n.m.* fiene Steena dee toom Zemment toopriren ooda uk toom eenen Stich moaken jebrukt woat - gravel. *Category: 1.2.2.2. Rock.*
- Kilo** [kɪlo:] *n.n. Pl: -*. *Variant: Kjilo; Kjielo*. Kilograum; eene Mot von Wicht von dusent Graum ooda 2.2 Punt- kilo; kilogram. *See: Kilograum. Category: 8.2.9. Weigh.*
- Kilograum** [kɪlɔgrɔum] *n.n. Pl: -*. 1000 Graum; de Wicht von een Lieta Wota; 2 1/5 Punt; kort: Kg. - kilogram. *Category: 8.2.9. Weigh.*
- Kilomeeta** [kɪlo:mɛtɪ] *n.m. Pl: -*. 1000 Meeta; 3280.8 Schoo; onjefaa 5/8 Miel; kort: Km. - kilometre. *Category: 8.2.2. Long.*
- Kirchliche** [kɪrxlɪçə] *n.f.* dee von de Groote Kjoakj; dee von de Konferens Jemeent - conference church.
- Kjäajel** [cɛajəl] *n.m. Pl: Kjääjels*. Kjääjelbon; eene Enrechtunk toom kjääjlen; een Spell met heltane Budlen opp Enj von een schmaula Gank, dee eena met een Baul von daut andre Enj prooft to trafen - bowling. *Category: 4.2.6.2. Sports.*
- kjäajlen** [cɛajlən] *v.w.* een Baul oppe Flua rollen toom waut trafen - bowl. *Category: 5.2.2.8. Eating utensil, 6.7.7. Container, 8.2.5.1. Big container, volume.*
- Kjäajelbon** [cɛajəlbo:n] *n.f. Pl: Kjääjelbonen*. de Flua ooda Bon wua jekjäajelt woat - bowling alley.
- Kjäajelkugel** [cɛajəlkygəl] *n.f. Pl: Kjääjelkugels*. de Baul biem kjääjlen - bowling ball.
- Kjäakj** [cɛac] *n.f. Pl: Kjääkjen*. de Stow wua Äten jemoakt woat - summer house used as a kitchen; summer house; kitchen. *Category: 5.2.1. Food preparation, 6.5.2.7. Room.*
- Kjäakjejung** [cɛacəjʊŋ] *n.m. Pl: Kjääkjejunges*. een Oabeida ooda Schekjbenjel enne Kjääk - scullion.
- Kjäakjendesch** [cɛacɛndɛʃ] *n.m. Pl: Kjääkjendeschen*. een Desch enne Kjääk ooda Ätstow wua de Famielje Moltieden at - kitchen table.
- Kjäakjeschaup** [cɛacɛʃɔp] *n.n. Pl: Kjääkjeschaups*. een Schaup enne Kjääk toom Teetich un Kommen un Gropes wajchstalen - kitchen cabinet.
- Kjäakjsche** [cɛacʃə] *n.f. Pl: Kjääkjsches*. een Frumensch dee Äten moakt - kitchen maid; scullion; maid; servant; house keeper; female servant. *Category: 2.6.1.3. Unmarried, 4.5.4.3. Serve, 5.8. Manage a house, 5.2.1.5. Serve food, 6.1.1. Worker.*
- Kjäd** [cɛ:d] *n.f. Pl: Kjäden*. *Dim.: Kjädkje*. eene lange Rieej toopjehoakte Kjädenjelenkja, dee biejljk soo aus een Strank jebrukt woat - chain. *Category: 6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach, 7.5.4.1. Rope, string, 8.4.5.1. Order, sequence.*
- kjäden** [cɛ:dən] *v.w.* met een Kjäd waut faust moaken - chain. *Category: 6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach, 7.5.4.1. Rope, string, 8.4.5.1. Order, sequence.*
- Kjädenjelenkj** [cɛ:dɛnjɛlɛŋkɪ] *n.n. Pl: Kjädenjelenkja*. een Jelenkj von eene Kjäd - chain link.
- Kjäfich** [cɛ:fɪç] *n.n.* een drotna Behelta, soo aus fa een kjlienet Tia - cage. *Category: 6.4.6. Things done to animals, 7.2.6.2. Prevent from moving.*
- Kjal** [ca:l] *n.f. Pl: Kjalen*. Jereetschoft biem mieren toom daut Zement Menjsel hauntieren - trowel.
- Kjäl** [cɛ:l] *n.f. Pl: -*. eene opne ooda ladge Städ; de Hinjakaunt von de Kjnee ooda de Schlunk von wua eenem siene Stemm kjemt - back of knee.
- Kjala** [ca:l] *n.m. Pl: Kjallasch*. de Stow ooda Stowen enne leed unja een Jebied - basement; cellar. *Category: 6.5.2.7. Room, 6.5.2.8. Floor, story.*
- Kjalaluck** [ca:lalʊk] *n.f. Pl: Kjjalalucken*. eene Dää enne Flua äwa eene Kjalatrap - basement hatch.
- Kjalatrap** [ca:lal:trɔp] *n.f. Pl: Kjjalatrapen*. eene Trap ooda Lada em Kjala nenn - basement stair.
- Kjälkopp** [cɛ:lkɔp] *n.m. Pl: Kjälkjap*. daut Poat vom Loftrua wua de Stemm häakjemt; daut Loftrua em Hauls - larynx. *Category: 2.1.8. Internal organs.*

- Kjalle** [ca:lə] *n.f.* de Weedoag enne Been von too kolt woaren - chilblains; pain from the thawing of frozen limbs.
- Kjalwabloot** [ca:lva:bløʊf] *n.n.* daut Bloot von Kjalwa ooda Vee - blood of calves.
- kjamen** [ca:mən] *v.w.* de Hoa met eenen Kaum en Ordnunk brinjen - comb. *Category:* **5.4.3.1. Comb hair.**
- Kjamel** [ca:məl] *n.f. Pl: Kjamlen.* eene Barscht toom Woll kjamlen - carding brush; wool carder; carder; wool comber.
- kjamlen** [ca:mlən] *v.w.* met Jereetschoft Woll uteneen trakjen toom daut locka moaken; jewoschne Woll ve'oabeiden toom en Dakjen enneien - card wool. *See: utkjamlen.*
- Kjämel** [ce:məl] *n.n.* fienet Sot daut jebrukt woat toom Broot een besondren Jeschmak jäwen - caraway seed; akin to pimento; spicy seed used to flavour bread.
- kjamfen** [ca:mfən] *v.w.* jewaultmässich strieden; en eenen Kaumf fa waut sennen; sea aunstrenjen waut to kjrieen - fight. *Category:* **4.3.4.3.1. Compete with, 4.8.2. Fight.**
- Kjamfa** [ca:mfʌ] *n.m. Pl: -. eena dee kjamft; eena en eenen Kaumf - fighter. Category: 4.8.2. Fight.*
- Kjamla** [ca:mlʌ] *n.m. Pl: Kjamlasch.* eena dee Woll kjamelt - carder.
- kjanen** [ca:nən] *v.w.* weeten; omweeten; bie Nomen weeten; bekaunt met wäm ooda waut sennen - know. *Category:* **3.2.3. Know, 3.2.6.2. Recognize, 9.4.4.2. Sure.**
- kjanboa** [ca:nbɔa] *adj.* jeit to kjanen; uttomoaken - recognizable. *Category:* **3.2.6.2. Recognize.**
- kjanenlieren** [ca:nənliɾən] *v.w.* bekaunt met woaren - get to know. *Category:* **4.1.3. Know someone.**
- Kjantniss** [ca:ntnis] *n.n.* eene jewesse Konst; de Toostaunt von väl weeten - knowledge. *Category:* **3.2.3. Know.**
- Kjarkja** [ca:ɔcʌ] *n.m. Pl: Kjarkjasch.* een Jefenkjniss; de Städ wua eene enjespoat woat - jail; prison. *Category:* **4.7.7.3. Imprison, 6.5.1. Building.**
- Kjarpa** [ca:ɔpʌ] *n.m. Pl: Kjarpasch.* de fiesischa Mensch, von Knoakes, Fleesch, Hut un aundre Kjarpadeel; de Lief; Leich - body. *See: Leich. Category: 2.1. Body, 2.6.6.2. Corpse, 8.6. Parts of things.*
- Kjarpadeel** [ca:ɔpa:dɛɪl] *n.n. Pl: -. een Poat ooda Jlett vom Kjarpa, soo aus de Oarm, daut Hoat, usw. - organ. Category: 2.1.8. Internal organs, 4.2.3.5. Musical instrument.*
- kjarpalich** [ca:ɔpa:liç] *adj.* soo aus de Kjarpa; met däm Kjarpa - physical. *Category: 2.1. Body, 9.1.3.1. Physical, non-physical.*
- Kjarps** [ca:ɔps] *n.m. Pl: -. de jälroode Frucht aun Bestaun, de Frucht schmakjt nich no väl un woat en Amerika em Hoafst fa Kjarpspei jebrukt - pumpkin. Category: 5.2.3.1.3. Food from vegetables.*
- Kjarpslatoarn** [ca:ɔpsla:tɔaɾn] *n.f. Pl: Kjarpslatoarnen.* eene Kjarps met waut Lajcha doanenn jeschnäden un een Licht doabennen, soo aus to dän Veschlapsdach aum enj Oktooba - jack-o-lantern.
- Kjarpspei** [ca:ɔpspeɪ] *n.m. Pl: Kjarpspeis.* een Pei met daut Fleesch von en Kjarps - pumpkin pie.
- Kjarscht** [ca:ɔft] *n.f. Pl: Kjarschten.* de hoade Schal aun Broot; de Schal opp een Schlems; eene drieetje Sied - crust.
- kjarschtich** [ca:ɔftiç] *adj.* soo aus eene Kjarscht; met eene drieetje, veleicht schorwje, Kaunt - crusty.
- kjarten** [ca:ɔtən] *v.w.* waut kjarta moaken - shorten. *Category: 8.2.2.1. Short, not long, 8.2.2.3. Short, not tall.*
- Kjast** [ca:st] *n.f. Pl: Kjasten.* daut Fast wan een Poa Lied sikj befrieen - wedding; marriage. *Category: 2.6.1.2. Wedding, 4.2.2.1. Ceremony, 2.6.1. Marriage.*
- Kjastinjsdach** [ca:stɪnsda:χ] *n.m. Pl: Kjastinjsdoag.* de Dotem wan de Kjast aufjehoolen woat - wedding day.
- Kjätel** [ce:təl] *n.m. Pl: Kjätels.* engine.  
1 • een Trekjta; een Daumpkjätel - engine; tractor; locomotive; kettle.  
2 • een Gropkje toom Wota ooda Koffe heet moaken, met een Bäajel un een Jeetrua - kettle. *Category: 6.7.9. Machine, 7.2.4.1.1. Vehicle, 7.2.4.1.2. Railroad, 5.2.1.3. Cooking utensil.*
- Kjätelsteen** [ce:tɛlstɛɪn] *n.n. Pl: Kjätelsteena.* de Steen dee utem Wota rutkoakt un unjen em Kjätel ooda em Rua sat; Wotasteen - calcium deposit in a kettle.
- Kjätkje** [ce:tçɛ] *n.n. Pl: Kjätkjes.* eene denne Kjäd - chain. *Category: 6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach, 7.5.4.1. Rope, string, 8.4.5.1. Order, sequence.*
- kjeel** [cɛɪl] *adj.* een bät kolt; nich woam - cool. *Category: 8.3.4.1. Cold.*
- kjeelen** [cɛɪlən] *v.w.* waut kjeel moaken; waut kolt moaken - cool; refrigerate. *Category: 8.3.4.1. Cold, 8.3.7.8.4. Preserve.*
- Kjeela** [cɛɪʌ] *n.m. Pl: Kjeelasch.* Jereetschoft ooda Enrechtunk toom waut kjeelen - cooler. *Category: 8.3.4.1. Cold.*
- Kjeelschrank** [cɛɪlʃra:ŋk] *n.m. Pl: Kjeelschranken.* een Fridzh; een Jereetschoft enne Kjääkj toom Äten kjeel hoolen - refrigerator. *Category: 6.7.9. Machine.*
- Kjeelunk** [cɛɪlʊŋ] *n.f. Pl: Kjeelungen.* de Enrechtunk toom waut kjeelen, soo aus een Hus ooda een Schaup - refrigeration. *Category: 8.3.4.1. Cold.*
- Kjeen** [cɛɪn] *n.n.* Boomzieropp - resin. *Category: 1.5.5. Parts of a plant, 6.6.2.9. Working with chemicals.*
- kjeen** [cɛɪn] *adj.* nich eena; nich emol eena; es uk een onbestemd det Jeschljachtswuat - no; none; not a; not any. *Category: 8.1.5.2. None, nothing, 9.4.6.1. No, not.*

- kjeena** [cɛɪnɪ] *pron.* nich eena; onen eenen - no one. *Category:* **2. Person, 8.1.5.2. None, nothing, 9.2.3.2. Indefinite pronouns, 9.4.6.1. No, not.**
- Kjeeneelj** [cɛɪnɛɪl] *n.f. Pl:* -. Eelj daut toom Foaw dennen jebrukt woat - turpentine. *Category:* **6.6.2.9. Working with chemicals.**
- kjeenich** [cɛɪniç] *adj.* soo aus Kjeen; bakrich - resiny.
- kjeenmol** [cɛɪnmol:] *adv.* nienich; kjeen mol; niemols - never; at no time. *See:* **niemols; nienich.** *Category:* **8.1.5.2. None, nothing, 8.4.6.6. Never, 9.2.3.2. Indefinite pronouns, 9.4.6.1. No, not.**
- kjeepen** [cɛɪpən] *v.s.* Jelt fa waut jäwen un sikj daut soo tooieejnen - buy; purchase. *See:* **enkjeepen.** *Category:* **6.8.4.1. Buy.**
- Kjeepa** [cɛɪpɪ] *n.m. Pl:* **Kjeepasch.** eena dee doa kjaft - buyer. *Category:* **6.8.4.1. Buy.**
- Kjees** [cɛɪs] *n.m.* daut Produkt von Malkj ve'oabeiden - cheese. *Category:* **5.2.3.2.2. Milk products.**
- Kjeesfabrikj** [cɛɪsfɑ:bɪɪç] *n.f. Pl:* **Kjeesfabrikjen.** een Jeschaft toom Kjees moaken un Malkj ve'oabeiden- cheese factory.
- Kjeeshendla** [cɛɪshɛndlɪ] *n.m. Pl:* **Kjeeshendlasch.** een Kjeesvekjeepa; eena dee Kjees kjaft un vekjft - cheesemonger.
- Kjeeskje** [cɛɪscɛ] *n.n.* eene Sort Krut met kjeesoatjet Sot - pineapple weed; small weed with cheese-like seed.
- kjeesoatich** [cɛɪzɔɑtɪç] *adj.* soo aus Kjees; eenjemoten soo aus Kjees; met eene jewesse Form dee leicht to vedrekjen jeit - cheeselike.
- Kjeesvekjeepa** [cɛɪsfə'cɛɪpɪ] *n.m. Pl:* **Kjeesvekjeepasch.** een Hendla von Kjees; eena dee Kjees vekjft- cheese seller.
- Kjeew** [cɛɪv] *n.f. Pl:* **Kjeewen.** daut hinjaschte Poat vom Unjamul; aun een Fesch de Laupen wua daut Wota vom Mul rutwusch - jaw. *Category:* **2.1.1. Head.**
- Kjeisa** [cɛɪsɪ] *n.m. Pl:* **Kjeisasch.** de hechst aunjestalda en een Launt, biejljkj soo aus Kjennich ooda Präsident - emperor; Kaiser; tsar. *Category:* **4.6.1. Ruler.**
- Kjeisahus** [cɛɪsɪ:hys] *n.n. Pl:* **Kjeisahiesa.** een Kjeisa siene Wonunk - imperial palace.
- kjeisalich** [cɛɪsɪ:lɪç] *adj.* soo aus de Kjeisa; vom Kjeisa ut - imperial; regal. *Category:* **4.6.1. Ruler, 8.2.5.1. Big container, volume.**
- Kjeisarin** [cɛɪsɪ:rɪn] *n.f. Pl:* **Kjeisarinen.** eene Fru von een Kjeisa; eene Kjeisa Fru - empress; czarina.
- kjeiwlen** [cɛɪvlən] *v.w.* faulen; äwa rollen - tumble. *Category:* **7.2.2.5.1. Fall.**
- kjemren** [cɛɪmrən] *v.w.* sikj om waut bemieejen; no waut seenen ooda opppaussen - show concern.
- kjemmalich** [cɛɪmɑ:lɪç] *adj.* met schljachte Jesuntheit - miserable. *Category:* **3.4.2.1. Sad.**
- Kjenn** [cɛɪn] *n.f. Pl:* **Kjennen.** daut Poat vom Jesecht unja daut Mul - chin. *Category:* **2.1.1. Head.**
- kjennen** [cɛɪnən] *v.aux.* em Staunt sennen waut to doonen; mäajlich sennen; Frieheit to waut haben - can; able; be able to. **Wie kjennen soo schwind äten, aus de Koffe reed es.** We can eat, as soon as the coffee is ready. *Category:* **3.3.4.1. Give permission, 6.7.7. Container, 8.2.5.1. Big container, volume, 8.3.7.8.4. Preserve, 9.4.2. Agent-oriented modalities, 9.4.2.1. Can, 9.4.4.4. Possible.**
- Kjenneboat** [cɛɪnəboɑt] *n.m. Pl:* **Kjennebäata.** een korta Boat - goatee; beard of the chin. *Category:* **2.1.5. Hair.**
- Kjennich** [cɛɪniç] *n.m. Pl:* **Kjennichs.** en eenje Lenda es de Kjennich de hechst aunjestalda em Launt - king. *Category:* **4.2.6.1.2. Chess, 4.6.1. Ruler.**
- Kjennichdohta** [cɛɪniçdɔçtɪ] *n.f. Pl:* **Kjennichdajhta.** eenem Kjennich siene Dohta; eene Prinsess - princess.
- kjennichlich** [cɛɪniçlɪç] *adj.* soo aus een Kjennich; met eenem Kjennich sien Rajcht ooda Stempel - regal; royal. *Category:* **4.6.1. Ruler.**
- Kjennichrikj** [cɛɪniçɪɪç] *n.n. Pl:* **Kjennichrikjs.** aul daut Launt un de Menschen dee een Kjennich rejieet - kingdom. *Category:* **4.6.7.1. Country.**
- Kjennichsän** [cɛɪniçsɛ:n] *n.m. Pl:* **Kjennichsäns.** eenen Kjennich sien Sän; een Prins - kings son.
- Kjennichsaunt** [cɛɪniçsɔumt] *n.n. Pl:* **Kjennichsamta.** daut Aumt von een Kjennich; de Tiet en dee een Kjennich rejieet - regal office.
- Kjennichsdohta** [cɛɪniçsdɔçtɪ] *n.f. Pl:* **Kjennichsdajhta.** däm Kjennich siene Dohta; eene Prinsess - kings daughter.
- Kjennichsfru** [cɛɪniçsfɪ] *n.f. Pl:* **Kjennichsfrues.** däm Kjennich siene Fru - kings wife.
- Kjennichshoff** [cɛɪniçshɔf] *n.m. Pl:* **Kjennichshoffstäden.** de Hoff wua de Kjennich siene Rejierunk fieet - kings courtyard.
- Kjennichshus** [cɛɪniçshys] *n.n. Pl:* **Kjennichshiesa.** däm Kjennich siene Wonunk - kings house.
- Kjennichsiea** [cɛɪniçsɪɑ] *n.f.* de lea dee eenen Kjennich traft - royal honour.
- Kjennijin** [cɛɪniçɪn] *n.f. Pl:* **Kjennijinen.** *Variant:* **Kjeenejin.** een Frumensch dee daut Aumt von een Kjennich haft - queen. *Category:* **4.2.6.1.2. Chess, 6.4.4. Beekeeping.**
- kjenslen** [cɛɪnslən] *v.w.* räakjnen; derchdenkjen; uträäkjen; schmissen; plonen - figure; think; cogitate. *Category:* **2. Person, 8.1.1. Number, 8.3.1. Shape, 3.2. Think, 9.4.4.6.1. Think so, 3.2.1.1. Think about.**

- Kjensla** [cɛnsɫə] *n.m. Pl: Kjenslasch*. eena dee sikj met eene Konst vesteit, soo aus schnitzen, molen, Bilda foawen, Instrumenten spälen, usw. - artist; calculator. *Category: 3.2.2.5. Solve, 8.1.2.1. Mathematics, 6.6.5. Art, 6.6.5.1. Draw, paint.*
- kjenstlarisch** [cɛnstla:rɪʃ] *adj.* soo aus een Kjenstla; met Konst - artsy.
- Kjern** [cɛ:ɲ] *n.m. Pl: Kjernen*. Dorn; een Jereetschoft toom een rundet Loch derchschlonen - steel punch.
- Kjessen** [cɛsɛn] *n.n. Pl: Kjesses*. een Sak voll Fadren ooda aundret wieekjet toom dän Kopp doa to Nacht nopplajen - pillow. *Category: 5.1.1.3. Bed.*
- Kjessenbia** [cɛsɛnbja] *n.f. Pl: Kjessenbiaren*. eene Bia äwa een Kjessen; eene Schluw äwa een Kjessen daut jeit rauf to nämen toom wauschen - pillow case.
- kjestlich** [cɛstliç] *adj.* wiewetvoll; waut eena iet; waut eena sea väl räakjent - precious; valuable. *Category: 1.2.2.5. Jewel, 6.1.2.2.1. Useful, 8.3.7.9. Value.*
- kjieren** [ciɛɲ] *v.w.* no waut horchen un nogonen; acht opp waut jäwen - pay attention. *Category: 3.1.2.3. Attention, 3.2.1.1. Think about, 9.6.3.3. Prompters of attention.*
- kjiblen** [ciɪblən] *v.w.* kaublen; strieden - bicker continually. *See: kaublen.*
- kjichren** [ciçɛɲ] *v.w.* eenem sien Lachen proowen stell to hoolen; soo lachen aus wan Kjinja metenaunda spälen - giggle; titter. *Category: 3.5.6.4. Laugh.*
- Kjiedel** [ciɛdɛl] *n.m. Pl: Kjiedels*. een stoakja Maun; een jestukta Maun; een Maun dee een bät een Leida es - chap; fellow; bloke. *See: Benjel. Category: 2.6.5.1. Man.*
- kjieenrich** [ciɛnriç] *adj.* soo aus Kjieena; met väl Kjieena; grottrich - like kernels.
- Kjiel** [ciɪ] *n.f. Pl: Kjielen*. een kjienet Stekj lesa daut een Raut faust moakt opp eene Wal; een Stekj Holt ooda lesa toom eenen Stäl em Homa faust moaken; eene kjiene Pogg - wedge. *Category: 6.7.5. Fastening tool.*
- kjielen** [ciɪlən] *v.w.* sea schlonen; met eenen Stock ooda Homa waut schlonen - strike with sharp; heavy blows.
- Kjielarie** [ciɪa:ri] *n.f. Pl: Kjielarieen*. Schlonarie - fisticuffs; fight. *Category: 4.3.4.3.1. Compete with, 4.8.2. Fight.*
- Kjielkje** [ciɪcɛ] *n.f. Pl: -*. eene Kost, von denn jerolda Dieech un en fiene Strämels jeschnäden un dan en Wota jekoakt woat - homemade noodles.
- Kjielpogg** [ciɪlpɔg] *n.f. Pl: Kjielpoggen*. eene junge Pogg dee noch nich Been haft - tadpole. *Category: 1.6.1.4. Amphibian.*
- Kjiem** *See main entry: Kjiensel.*
- kjiemen** *See main entry: kjienen.*
- kjienen** [ciɪnən] *v.w.* utloten, von Sot; Kjiensels kjrieen - germinate; sprout. *Category: 1.5.6. Growth of plants.*
- Kjienapel** [ciɪna:pəl] *n.pl.* daut Sot von een Notelboom ooda Taunenboom - cones from evergreens.
- Kjiensel** [ciɪnsəl] *n.m. Pl: Kjiensels*. de Stenjel dee daut ieeschte ut een Sot waust - new sprout.
- Kjiej** [ciɪ] *n.f. Pl: Kjiepen*. een Korf; een leichta Behelta, eenjemol von denne Asta ooda sea denne Bräda, jeeenlich toom drieje Sachen droagen ooda hoolen - basket made of wickerwork. **Wan een Jung un Mejal eene Tiet toop spazieet haben, un dan eena daut aufbrakjt, dan kaun eena sajen daut dee haft dän aundren de Kjiej jejäft.** When a boy and a girl have related for some time, and one of them breaks of the relationship, then it may be said that he has been given the basket.
- kjiess** *adj.* een see mank de Kjalwa - female animal.
- Kjiesskaulf** [ciɪskɔulf] *n.n. Pl: Kjiesskjalwa*. een see Kaulf - heifer; female calf. *Category: 1.6.7. Male and female animals, 6.3.1.1. Cattle.*
- kjietren** [ciɪtrən] *v.w.* kjiene beskjes Wota velieren; kjlajren - spill water randomly. **Wan een volla Ama nich väasechtich jedroacht woat, dan kjietat dee.** When a full pail is carried carelessly, it drips. **Eene naute Wund kjietat.** An open wound oozes. *Category: 1.3.2. Movement of water, 1.3.2.3. Drip.*
- Kjieta'ama** [ciɪta:'ʔa:mɫ] *n.m. Pl: Kjieta'amasch*. een Ama enne Kjääkj fa de Sachen dee rutjeschmäten woaren; een Drankama - slop pail.
- Kjietawota** [ciɪta:vo:tɫ] *n.n.* Wauschwota; Aufgankwota; Oppwauschwota - swill. *See: Oppwauschwota.*
- kjietrich** [ciɪtriç] *adj.* soont waut leicht kjietat - spilly.
- Kjiewikj** *See main entry: Kjiewitz.*
- Kjiewinj** [ciɪviɲ] *n.f.* eene breede läaje Wota Tonn - wide low water barrel.
- Kjiewitz** [ciɪviʦ] *n.m. Pl: Kjiewitzen. Variant: Kjiewikj.* een Voagel en Nuad Amerika dee sien Nast oppe plaute leed moakt un bleiwe Städen opp een wittet Ei haft - killdeer.
- kjikjen** [ciɪcɛn] *v.w.* beseenen; be'uagen; waut met de Uagen venämen - look.
- diesta kjikjen** met een veschrownet Jesecht wäm aankjikjen - glower; frown; scowl; lour. *Category: 2.3.1.1. Look, 3.4.2.1. Sad, 3.4.2.3. Angry, 3.5.6.3. Facial expression, 2.3.1.8. Appearance, 7.6.1. Search, 9.4.4.6.3. Seem, 9.6.3.3. Prompters of attention.*
- Kjikja** [ciɪcɪ] *n.m. Pl: Kjikjasch*. daut meddelste schwoaate em Uag - pupil of the eye.



- Kjikjel** [kɪcɛl] *n.n.* *Pl.*: -. een junget von Vääjel un Heena; een Tiepa - chick. *See:* **Tiepa**. *Category:* **1.6.3.1. Egg, 6.3.6.1. Chicken**.
- Kjikjelholt** [kɪcɛlhɔlt] *n.n.* *Pl.*: **Kjikjelhelta**. *Lit.*: chicken roost Spoasch; opne Bräda ooda Baulkjes unjarem Bän - supporting cross bar or rafter.
- Kjikjloch** [kɪcɛlɔx] *n.n.* *Pl.*: **Kjikjlaicha**. een Loch, soo aus en eene Dää, toom kjikjen wää doa kjemt - peephole.
- Kjikjut** [kɪcyt] *n.f.* *Pl.*: **Kjikjuten**. eene Dakspetz met een Fensta en een steilet Dak nenjesat - dormer; alcove.
- Kjill** [cɪl] *n.f.* Kold; daut waut eenem kjeel ooda kolt moakt - cold; chilliness. *See:* **Kold**. *Category:* **1.1.3. Weather, 2.5.2. Disease, 8.3.4.1. Cold**.
- kjindisch** [cɪndɪʃ] *adj.* kjinjrich; soo aus een Kjint; toovetruulich aus een Kjint - childish. *Category:* **2.6.4.2. Child, 4.3.1.3.1. Immature in behavior**.
- Kjinjabad** [cɪna:ba:d] *n.n.* *Pl.*: **Kjinjabaden**. een natet Bad fa een Kjint - crib. *Category:* **2.6.4.1.1. Care for a baby**.
- Kjinjabrie** [cɪna:bri] *n.f.* Paup; sea wieekjet Äten fa Kjinja - pap; pabulum.
- Kjinjajoaren** [cɪna:joaɐən] *n.pl.* Kjintheit; de Joaren von Jeburt bat 10 ooda 15 Joa oolt - childhood. *See:* **Kjintheit**. *Category:* **2.6.4.2. Child**.
- Kjinjakrankheit** [cɪna:kra:ŋkheit] *n.f.* *Pl.*: **Kjinjakrankheiten**. wankende Krankheiten de Kjinja kjrieen, soone aus Mauslen, Dollahoost, Kjinjalämunk, usw. - children's illness.
- Kjinjalämunk** [cɪna:le:mʊŋk] *n.f.* *Pl.*: -. eene wankende Krankheit derch dee Kjinja kjennen jelämt woaren-polio. *Category:* **2.5.2. Disease**.
- Kjinjamääkjen** [cɪna:mɛacɛn] *n.n.* *Pl.*: **Kjinjamääkjes**. Kjinjamejal; een Määkjen daut Kjinja besorcht - babysitter. *Category:* **2.6.4.2.1. Rear a child**.
- Kjinjamejal** [cɪna:mɛja:l] *n.f.* *Pl.*: **Kjinjamejales; Kjinjamääkjen**. Kjinjamääkjen; eene Mejal dee Kjinja besorcht un bewoakt - babysitter. *Category:* **2.6.4.2.1. Rear a child**.
- Kjinjamort** [cɪna:mɔrt] *n.m.* *Pl.*: **Kjinjamorts**. daut Kjinja ombrinjen - infanticide. *Category:* **2.6.3.3. Miscarriage, 2.6.6.1. Kill**.
- Kjinjamutta** [cɪna:mʊta] *n.f.* *Pl.*: **Kjinjamitta**. eene Fru ooda Mejal dee de Kjinja besorcht; eene aunjenomne Persoon toom de Kjinja besorjen un belieren - nanny. *Category:* **2.6.4.2.1. Rear a child, 6.3.1.3. Goat, 6.6. Occupation**.
- Kjinjanoarunk** [cɪna:noarʊŋk] *n.f.* *Pl.*: **Kjinjanoarungen**. *Variant:* **Kjinjanoarinj**. daut Äten fa Kjinja; de Lia von woo een Kjint to äten haben sull - baby food; pabulum. *Category:* **2.6.4.1.1. Care for a baby**.
- Kjinjarie** [cɪna:ri] *n.f.* *Pl.*: **Kjinjarieen**. een kjinjrich sennen; een kjinjaja Toostaunt - childishness.
- Kjinjariemsel** [cɪna:rimsɛl] *n.n.* *Pl.*: **Kjinjariemfels**. een kortet Jedicht ooda eene Saj, dee auljemeen to Kjinja jesajcht woaren, tB. Kjenn Entje, Mul menkje, Spetz Näskje, Uagbronkje, Schiep, schiep mien Honkje - nursery rhyme. *Category:* **3.5.4.4. Poetry**.
- Kjinjaschool** [cɪna:ʃɔʊl] *n.f.* *Pl.*: **Kjinjaschoolen**. eene School fa Kjinja unja de Schooljoaren - kindergarten. *Category:* **3.6.2. School**.
- Kjinjaspältich** [cɪna:spɛ:ltɪç] *n.n.* Spältich; Sachen met dee Kjinja spälen; Sachen dee besonda jemoakt sent fa Kjinja toom spälen - toys; child's plaything.
- Kjinjastool** [cɪna:stɔʊl] *n.m.* *Pl.*: **Kjinjasteela**. een huaget Stoolkje met een Desch doaraun fa een kjlienet Kjint - highchair. *Category:* **5.1.1.2. Chair**.
- Kjinjastow** [cɪna:sto:v] *n.f.* *Pl.*: **Kjinjastowen**. eene Stow fa Kjinja; eene Stow wua Kjinja besorcht woaren-nursery. *Category:* **2.6.4.2.1. Rear a child**.
- Kjinjastreichen** [cɪna:stɔɪçən] *n.pl.* daut strieden von Kjinja - childish squabbles; insignificant disagreements.
- Kjinjawaogen** [cɪna:voaɡən] *n.m.* *Pl.*: **Kjinjawaoges**. een Woachkje met eene Dakj doabennen soo daut een Kjint doabennen schloopen ooda setten kaun - pram. *Category:* **2.6.4.1.1. Care for a baby**.
- kjinjrich** [cɪnrɪç] *adj.* kjindisch; soo aus een Kjint; ojjeschekjt aus een Kjint - childish. *Category:* **2.6.4.2. Child, 4.3.1.3.1. Immature in behavior**.
- Kjint** [cɪnt] *n.n.* *Pl.*: **Kjinja**. een Mensch dee noch nich utjewossen es - child. *Category:* **2.6.4.2. Child, 4.1.2. Types of people, 4.1.9.1.4. Son, daughter**.
- Kjintheit** [cɪnthɛit] *n.f.* de Tiet wan eena een Kjint es; Kjinjajoaren - infancy; childhood. *See:* **Kjinjajoaren**. *Category:* **2.6.4.1. Baby, 2.6.4.2. Child**.
- kjintlich** [cɪntliç] *adj.* met soon toovetruen aus een Kjint; soo frie un driest aus een Kjint - childlike. *Category:* **4.3.1.3.1. Immature in behavior**.
- kjirzlich** [cɪrtsliç] *adv.* korz; nich lang trigj - recently; newly; lately. *Category:* **8.4.6.2.1. Recently, 8.4.6.5.3. New, 8.4.6.2. Past**.
- Kjist** [cɪst] *n.f.* *Pl.*: **Kjisten**. een dichta Kausten met een dichtet Dakjsel toom Kjeeda wajch lajen - chest; trunk; coffer; box. *See:* **Kausten; Lod**. *Category:* **2.1.2. Torso, 6.7.7. Container, 7.7.1. Hit, 8.2.5.1. Big container, volume**.
- kjitlich** [cɪtliç] *adj.* leicht waut kjitlen loten - ticklish. *Category:* **2.3.5. Sense of touch**.
- Kjitt** [cɪt] *n.n.* dikjet bakajet Stoff toom Fenstren dicht moaken - putty. *Category:* **6.7.5. Fastening tool**.

**kjitten** [cɪtən] *v.w.* met Kjitt veschmäaren; dicht moaken - putty. *Category:* **6.7.5. Fastening tool.**

**kjitlen** [cɪtlən] *v.w.* leicht aunschieren; soo aunschieren daut eenem daut lachen moakt - tickle; titillate. *Category:* **2.3.5. Sense of touch, 7.3.4.1. Touch, 2.6.2.2. Attract sexually.**

**kjiwinkjren** [cɪvɪncrən] *v.w.* hekjren; ontofräd sennen un leicht roaren - whining. *Category:* **3.5.1.8.5. Complain.**

**Kjlääjarie** [cleaja:ri] *n.f. Pl:* **Kjlääjarieen.** een kloagen un beschuldjen - complaining session.

**Kjlääjna** [cleajna] *n.m. Pl:* -. eena dee kloacht; eena dee wäm ver daut Jesaz vekloacht - complainant.

**Kjllakja** [cla:cʌ] *n.n. Pl:* -. een poa Drepp; eene sea kjiene Mot; sea weinich - small spill; insignificant amount.

**kjllakjren** [cla:crən] *v.w.* väl Lakj ooda Dreppen velieren - dribble liquid.

**Kjllakjarie** [cla:ca:ri] *n.f. Pl:* **Kjllakjarieen.** boredom.

1 • de Toostaunt von kjllakjren; eene Oabeit dee sea toom enoolent woaren es - boredom.

2 • eene Oabeit dee sea toom enoolent woaren es - work that is meticulous, slow and boring. *See:* **Kumma.** *Category:* **3.4.1.4.6. Uninterested, bored.**

**kjllakjrich** [cla:criç] *adj.* met kjllakjren; soo aus met kjllakjren - drippy.

**Kjllakjs** [cla:cs] *n.m. Pl:* **Kjllakja.** Kjllakja; Klaks; een poa Lakj ooda Dreppen oppe Flua ooda opp een Desch; daut waut opp een Desch ooda Flua jekjllakjst es - splotch.

**Kjllam** [cla:m] *n.f. Pl:* **Kjllamen.** Jereetschoft toom waut faust kjllamen; eene Städ wua eena sikj nich goot weet to roden - clamp; clip; dilemma. *Category:* **6.7.5. Fastening tool, 6.7.6. Holding tool, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 5.4.7. Care for the fingernails, 6.2.4.1. Cut grass, 7.5.2. Join, attach.**

**kjllamen** [cla:mən] *v.w.* en eene Kjllam hoolen; sea drekjen, jeeuenlich tweschen twee Dinja; sea faust hoolen - squeeze; clamp together; arrest a prisoner; get caught in a squeeze. *Category:* **7.3.2.9. Push.**

**kjllämen** [cle:mən] *v.w.* ommaklich kolt sennen; too kolt sennen fa de Jesuntheit - suffer from the chill of the weather.

**Kjllama** [cla:mʌ] *n.m. Pl:* **Kjllamasch.** eene Kjllam toom Wausch aune Wauschlien faust moaken - clothes pin.

**Kjllama A** *n.m. Pl:* -. jieda; daut Stekj; daut Tieekjen fa Kjllama A es @ - clamp a.

**Kjllampna** [cla:mpna] *n.m. Pl:* **Kjllampnasch.** eena dee met Blajch schauft un doa Sachen von moakt - tinsmith; plumber; whitesmith; tinman. *Category:* **6.6.2.3. Working with metal, 6.5. Working with buildings, 6.6.7.1. Plumber.**

**kjllämrich** [cle:mriç] *adj.* inept.

1 • soo aus toom kjllämen; kolt - chilly; cold.

2 • onjeschekjt; onschekjlich; pedäwlich; prost; oamlich - inept; awkward; clumsy. *See:* **onbeholpen; onjeschekjt; onschekjlich; pedäwlich; scheiwelhaksich; schladonsich.** *Category:* **3.4.2.2.2. Embarrassed, 7.2.1.4.1. Clumsy.**

**Kjllanda** *n.m. Pl:* -. kjllanda aus; weinja aus; een Tieekjen daut sajcht daut waut nich mea aus daut Numma waut aunjeäft es, tB. <7, meent 'weinja aus säwen' - less than.

**kjllanda** *See main entry:* **kjllien.**

**Kjllandatieekjen** [cla:nda:tiēcən] *n.n. Pl:* **Kjllandatieekjens.** een Tieekjen daut meent, waut noch kjemt es kjllanda aus daut ver daut Tieekjen, (<) - less than sign.

**kjllaten** [cla:tən] *v.w.* sikj väl Mieej moaken met jewesse Dinja wieda brinjen - work under difficult circumstances and under stress.

**kjllätren** [cle:tren] *v.w.* väle hoade Stekja opp waut schmieten ooda faulen; daut Jelud moaken von Hoagel opp een Dak - rattle and rumble.

**kjllättrich** [cle:triç] *adv.* met kjllaten; sea prost - with difficulty.

**kjllabrigh** [clebriç] *adj.* bakrich; soont waut aunbaken well - sticky. *Category:* **7.5.2.2. Stick together.**

**Kjlllee** [clɛɪ] *n.m.* eene Hadrikjoatje Plaunt - clover trefoil.

**kjllleeden** [clɛɪdɛn] *v.w.* Kjllleeda auntrakjen - dress; attire; clothe. *Category:* **5.3. Clothing, 5.3.2. Women's clothing, 5.3.7. Wear clothing.**

**Kjllleeda** [clɛɪdɛ] *n.pl.* aul dee veschiedne Sachen dee eena sikj auntrakjt, soo aus Strempe, Bekjzen, Rock, Hamd, usw. - clothing. *Category:* **5.3. Clothing.**

**Kjllleedabarscht** [clɛɪda:ba:ʃt] *n.f. Pl:* **Kjllleedabarschten.** eene Barscht toom Kjllleeda aufbarschten - clothes brush.

**Kjllleedafoaw** [clɛɪda:fɔav] *n.f. Pl:* **Kjllleedafoawen.** Foaw toom em Wota Zeich foawen - clothes dye.

**Kjllleedaschaup** [clɛɪda:ʃɔup] *n.n. Pl:* **Kjllleedaschaups.** een Schaup toom Kjllleeda opphenjen ooda wajchlajen - clothes closet; locker.

**Kjllleedaschnett** [clɛɪda:ʃnɛt] *n.m. Pl:* **Kjllleedaschnetts.** eene besondre Tracht von Kjllleeda, soo aus bie jelleede Menschen - sartorial appearance.

**Kjllleedastenda** [clɛɪda:stɛndɛ] *n.m. Pl:* **Kjllleedastendasch.** een Stenda opp een Foot met Hoakes toom Kjllleeda opphenjen - hall clothes stand.

- Kjleedastow** [clɛɪda:sto:v] *n.f.* *Pl:* **Kjleedastowen**. eene Stow wua Kjleeda oppbewoat woaren - clothes closet.
- Kjleedatracht** [clɛɪda:tra:χt] *n.f.* *Pl:* **Kjleedatrachten**. eene Oat von Kjleedie; een Stiel von Kjleeda - dress appearance; style of dress.
- Kjleedie** [clɛɪdi] *n.f.* Kjleeda; daut waut Menschen toom auntrakjen brucken - clothes. *Category:* **5.3. Clothing, 6.6.1. Working with cloth.**
- Kjleedunk** [clɛɪdʊŋk] *n.f.* *Pl:* **Kjleedungen**. Kjleedie; Kjleeda; waut Menschen toom auntrakjen brucken - clothes. *Category:* **5.3. Clothing, 6.6.1. Working with cloth.**
- kjleen** *See main entry: kjlien.*
- Kjleendumkje** [clɛɪndʊmçɛ] *pn.* enne Kjinja Jeschicht een Jung - Tom Thumb.
- Kjleenichkjeit** [clɛɪniççɛit] *n.f.* waut onbediedendet; waut kjlienet; eent waut nich sea wichtich es - minuteness; trifle; whit. *Category:* **8.1.3.2. Few, little.**
- kjleesindoagsch** [clɛɪsɪndɔagʃ] *adj.* soone Tracht waut eena nich aum Sindach, un uk nich toom besorjen ooda enne Schmäd drajcht, oba toom spazieren ooda no Staut foaren - casual dress.
- Kjleet** [clɛɪt] *n.n.* *Pl:* **Kjleeda**. *Dim.:* **Kjleetje**. waut een Frumensch sikj auntrakjt, vom Hauls bat äwäre Kjneeen - dress; gown. *Category:* **5.3. Clothing, 5.3.2. Women's clothing.**
- kjleewen** [clɛɪvən] *v.w.* baken; aunbaken, soo aus met Liem - glue; paste. *Category:* **6.7.5. Fastening tool, 7.5.2.2. Stick together, 1.2.3.1. Liquid, 7.5.2. Join, attach.**
- Kjlemp** [clɛmp] *n.f.* *Pl:* **Kjlempen**. eene oole Koo; eene ve'achte Koo - recalcitrant cow; useless cow.
- Kjlia** [clia] *n.f.* *Pl:* **Kjliaren**. eene Drees; een Schwolst - node; nodule.
- Kjlie** [cli] *n.m.* growe Weit Schluwen - bran. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant.**
- kjlieich** [clix] *adj.* soo aus Kjlie; met too väl Kjlie - branny; of bran.
- Kjliekuak** [clikuæk] *n.f.* *Pl:* **Kjliekuaken**. kjliene Brootjes met Kjlie un foaken Rasieneen - bran muffins.
- Kjliema** [climʌ] *n.n.* *Pl:* -. daut Wada daut gaunse Joa derch - climate. *Category:* **1.1.3. Weather.**
- kjlien** [clin] *adj.* *Variant:* **kjleen**. nich groot; nat - tiny; wee; minute; slight; little. *Category:* **8.2.1. Small, 8.2.2.3. Short, not tall, 8.1.3.2. Few, little, 8.4.1. Period of time, 4.3.2.1. Despise someone, 8.2.3.3. Thin person, 2.6.4.2. Child, 8.4.6.5.1. Young, 9.3.1.2. To a small degree.**
- Kjlienafada** [clinʌ fa:dʌ] *n.m.* *Pl:* **Kjlienefadasch**. de Sän von eenem siene Elren äa Fada ooda Nicht - second cousin.
- Kjlienakje** [clina:cə] *n.f.* *Pl:* **Kjlienakjes**. een Kjliena; een onbelieeda; een Oschult - little one; baby; tiny one. *Category:* **2.6.4.1. Baby, 4.1.2. Types of people, 4.3.1.3.1. Immature in behavior.**
- Kjlienenicht** [cline niçt] *n.f.* *Pl:* **Kjlienenichten**. de Dochta von eenem siene Elren äa Fada ooda Nicht - second cousin; female. *Category:* **2.6.5.2. Woman.**
- Kjlienfoarma** [clinfoarma] *n.m.* *Pl:* **Kjlienfoarmasch**. een Foarma met eene kjliene Wirtschoft - small farmer.
- Kjlienichkjeit** [cliniççɛit] *n.f.* *Pl:* **Kjlienichkjeiten**. eene Sach dee leicht jedonen ooda jeleest es - little thing.
- Kjliest** [clist] *n.n.* *Pl:* -. daut Meddelste von Broot daut nich jenuach jebakt es; stiew dieechja Dagat - heavy sodden mass.
- kjliestrich** [clistriç] *adj.* dieechich; kjlebrich; soo aus daut meddelste von Broot daut nich jenuach jebakt es - sticky. *Category:* **7.5.2.2. Stick together.**
- Kjlieta** [clitʌ] *n.pl.* hoade Stekja, tB. leed; Mest Stekja aun de Hinjaschinkjes von Vee - small lumps of matter.
- kjlietren** [clitren] *v.w.* schmieten; Bieta no waut schmieten - toss things about.
- Kjlietamooss** [clita:məʊs] *n.f.* een Kost ooda Moltiet von heete Malkj met Stekja Dieech jekoakt - milk stew with dumplings.
- kjlietrich** [clitriç] *adj.* met Kjlieta; klompich; en hoade Stekja - lumpy.
- kjlimpren** [climprən] *v.w.* sea eefach een Instrument spälen; spälich aun de Seiden von een Instrument plekjen - tinkle on a piano. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds, 2.1.1.5. Tooth, 3.3.1.2. Choose, 4.2.3.5. Musical instrument, 6.2.1.3. Growing vegetables, 6.2.1.4. Growing fruit, 6.2.1.4.1. Growing grapes, 6.6.2.1. Mining, 6.7.1.2. Digging tool, 6.8.9.1. Steal.**
- kjlinjen** [clɪŋən] *v.s.* Toon ooda Schaul aufjäwen von een Kjlinja; een scheenet Jelud aufjäwen - ring, as a bell.
- Kjlinja** [clɪŋʌ] *n.m.* *Pl:* **Kjlinjasch**. biejljkj soo waut aus een blajchnet Kuffel äwakopp un doa een Klaupa bennen henjen - bell; gong; knell. *Category:* **3.3.3.7. Warn, 4.2.3.5. Musical instrument.**
- kjlinjren** [clɪŋrən] *v.w.* met eenen Kjlinja een Jelud moaken; soon Jelud moaken aus wan leichte Stekja lesa eent äwa daut aundre faulen - ring; jingle; peel; tinkle; toll. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds, 3.5.9.2. Telephone, 5.4.1. Jewelry, 8.3.1.6. Round, 1.5.5. Parts of a plant, 2.1.4. Skin, 2.5.2.2. Skin disease, 5.2.1.2.1. Remove shell, skin, 8.1.1. Number.**
- Kjlinkj** [clɪŋç] *n.f.* *Pl:* **Kjlinkjen**. daut Jereetschoft toom eene Däa krakjt toohoolen, un wada opmoaken - latch. *Category:* **6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach.**
- kjlinkjen** [clɪŋçən] *v.w.* enne Kjlinkj foten; eene Kjlinkj opmoaken - latch. *Category:* **6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach.**

- Kjlippa** [clɪpɔ] *n.m. Pl: Kjlippasch*. een Jereetschoft toom Hoa schnieden - clipper.
- kjlipren** [clɪprən] *v.w.* met een Kjlippa Hoa schnieden - clip. *Category: 4.8.3.7. Weapon, shoot, 5.4.7. Care for the fingernails, 6.2.4.1. Cut grass, 6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach.*
- kjlistieren** [clɪstirən] *v.w.* kjristieren; Auffiameddel enjāwen - give an enema.
- kjnāakjsch** [cneac] *adj.* schwak; meist aum toopbrāakjen; meist aum omfaulen - feeble; frail; infirm. *Category: 2.4.2. Weak, 2.5.1. Sick.*
- kjnāden** [cne:dən] *v.w.* väl mol met de Fust doldrekjen, soo aus Dieech - knead. *Category: 5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.5.3. Mix.*
- Kjnajcht** [cna:çt] *n.m. Pl: Kjnajchts*. een Deena; eena dee utschauft fa Loon - worker. *Category: 6.1.1. Worker, 6.9.2. Work for someone.*
- Kjnāp** [cne:p] *n.f. Pl: Kjnāpen*. de Mot rom dām Buck; de Dennin āware Hoftknoakes; de Lint - waist. *Category: 2.1.2. Torso, 5.3.6. Parts of clothing.*
- Kjnāwel** [cne:vəl] *n.m. Pl: Kjnāwels*. een Kjieedel; waut grootet; Kjnechel - knuckle; large fellow. *Category: 2.1.3.3. Finger, toe.*
- Kjnechel** [cneçəl] *n.m. Pl: Kjnechels*. de butaschte Akjen von eene Fust - knuckle. *Category: 2.1.3.3. Finger, toe.*
- kjnedren** [cne:dren] *v.w.* met een kjnikren toopbrāakjen, soo aus Blajch - buckle. *Category: 5.3.6. Parts of clothing, 6.7.5. Fastening tool, 8.3.1.5. Bend.*
- Kjnee** [cne:] *n.f. Pl: Kjneeen; Kjneees*. daut Jelenkj tweschen Schinkjen un daut unjaschte Poat vom Been-knee. *Category: 2.1.3.2. Leg, 2.1.6. Bone, joint.*
- kjneeen** [cne:ən] *v.w.* opp Kjneeen sennen - kneel. *Category: 4.9.5.3. Worship, 7.1.4. Kneel.*
- Kjneebekjsen** [cne:ɪbɛcsən] *n.f. Pl: -*. Bekjsen dee mau jrod bat äwa de Kjnee komen - knickerbockers; knee-pants.
- Kjneebieejunk** [cne:ɪbiəjʊŋk] *n.f.* de Toostaunt von kjneeen; daut kjneeen - genuflexion.
- Kjneekjäl** [cne:ɪce:l] *n.f. Pl: -*. de hinjaschte Sied von de Kjnee - back of the knee; hock in a quadruped. *Category: 1.6.2. Parts of an animal.*
- kjneepen** [cne:ɪpən] *v.w.* een Knoop en een Knooploch nenn fādmen - button. *Category: 5.3.6. Parts of clothing, 6.7.5. Fastening tool.*
- Kjneeschiew** [cne:ɪʃv] *n.f. Pl: Kjneeschiewen*. een plauta Knoaken oppe Kjnee - kneecap. *Category: 2.1.3.2. Leg.*
- Kjneewota** [cne:ɪvo:tɔ] *n.n.* Wota daut sik enne Kjnee saumelt - water on the knee.
- kjneekjen** [cne:cən] *v.w.* een kjlien bāt enjebroaken, von een Been ooda Foot - kink. *Category: 8.3.1.5. Bend.*
- kjneekjbeenen** [cne:cɛɪnən] *v.w.* de Kjnee enkjneekjen aus een Tieekjen toom lea aunjäwen - curtsy; genuflect. *Category: 7.1.5. Bow, 4.9.5.3. Worship.*
- kjneekjrich** [cne:criç] *adj.* meist aum kjneekjen - rickety. *Category: 7.2.1.6. Steady, unsteady.*
- Kjneekjs** [cne:cs] *n.m. Pl: Kjnekjsen*. eene enjebroakne Stād aun een Haulm ooda Aust; eene Stād opp een Wajch wua daut kort rajchtsch (ooda linkjsch) bicht, un dan wada en dee Rechtunk aus ea - kink; sharp angle; sharp bend. *Category: 8.3.1.5. Bend.*
- kjneekjsich** [cne:csiç] *adj.* met Kjnekjsen; väl mol enjebroaken - kinked. *Category: 8.3.1.5. Bend.*
- Kjneekjswal** [cne:csva:l] *n.f.* Krenkjscheft; de kjneekjsje Wal dee de Pistons omzajcht hauntiet - crankshaft.
- kjnellen** [cne:lən] *v.w.* kjnāden; strikjen - knead; massage; tickle; squeeze. *Category: 5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.5.3. Mix, 2.5.7.2. Medicine, 7.3.4.1. Touch, 7.3.4.5. Actions of the hand, 2.3.5. Sense of touch, 7.3.2.9. Push.*
- Kjneepje** [cne:pjə] *n.f. Pl: -*. *Variant: Kjneepkje*. een jehāakjelda Raunt aun Kjleeda - lace. *Category: 5.3.6. Parts of clothing.*
- Kjneepkje** [cne:pçə] *n.f.* eene jehāakjelde Kaunt aun Zeich - knitted or crochet edging on a dress; lace. *Category: 5.3.6. Parts of clothing.*
- kjneepen** [cne:pən] *v.w.* Knoppes moaken; een leichta Toophank moaken - knot. *Category: 6.6.4.1. Cordage, 7.5.4. Tie.*
- Kjneepel** [cne:pəl] *n.m. Pl: Kjneepels*. een Tota; een dikja Aust; een dikja veakauntja Stenda - cudgel; club; large stick. *Category: 2.5.3. Injure, 4.2.1.8. Organization, 4.2.6.1.1. Card game, 4.2.6.2. Sports, 6.7.2. Pounding tool, 7.7.1. Hit.*
- Kjneepelfelt** [cne:pɛlfelt] *n.n.* en Jeschichten eene oame Jäajent - village (slang).
- Kjnetnotel** [cne:ɲo:təl] *n.f. Pl: Kjnetnotlen*. eene Notel toom Kjnetten - knitting needle. *Category: 6.6.1. Working with cloth.*
- kjnetten** [cne:tən] *v.w.* met Notlen un een (Woll) Drot een Stekj kjnetten soont aus eene Dakj, Binj, ooda Zwetta - knit. *Category: 6.6.1.3. Knitting, 7.5.2. Join, attach.*
- Kjnettich** [cne:tiç] *n.n. Pl: -*. eene Kjnett Oabeit; daut waut eena kjnett - knitting stuff or material.
- kjniblen** [cne:ɪblən] *v.w.* de Jläda vom Kjarpa trajchtsaten; strikjen; waut een Trajchtmoaka deit - manipulate (as a chiropractor); knead; massage. *Category: 5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.5.3. Mix, 2.5.7.2. Medicine, 7.3.4.1. Touch, 7.3.4.5. Actions of the hand.*



- Kjnibla** [cnɪblɑ] *n.m.* *Pl.* **Kjniblasch.** een Trajchtmoaka; eena dee aum Kjarpa kjnibbelt toom Sachen trajchtmoaken - bonesetter; chiropractor. *See:* **Trajchtmoaka.** *Category:* **2.5.7.1. Doctor, nurse.**
- Kjnief** [cnɪf] *n.n.* *Pl.* **Kjniefs.** Kjnipsmassa - knife (slang).
- kjniepen** [cnɪpən] *v.s.* Hut twesch den Finjasch dreckjen bat daut wee deit; leicht kjlamen - pinch; nip; tweak. *Category:* **4.4.2.1. Problem, 6.8.9.1. Steal, 7.3.4.5. Actions of the hand, 8.1.3.2. Few, little, 4.8.3.1. Defeat.**
- Kjniepa** [cnɪpɑ] *n.m.* *Pl.* **Kjniepasch.** *Lit:* pincher een kjlienet sass beenjet Tia daut oppe un enne leed läft, eenje kjennen uk flieejen - bug; beetle. *Category:* **1.6.1.7. Insect, 2.5.2. Disease, 3.4.2.3.1. Annoyed.**
- kjnieprich** [cnɪprɪç] *adj.* jiezich; soo väl fa sikj hoolen aus mäajlich; nich jenstich sennen - stingy. *Category:* **6.8.3.3. Stingy.**
- kjniepsch** [cnɪpʃ] *adj.* jiezich - penny pinching.
- Kjnieptang** [cnɪpta:ŋ] *n.f.* *Pl.* **Kjnieptangen.** eene Tang toom waut sea faust hoolen; een Pleia - tongs; pliers; pincers; nippers. *Category:* **5.5.2. Tend a fire, 6.6.2.3. Working with metal, 6.7.6. Holding tool.**
- kjnieuwlen** [cnɪvɛlən] *v.w.* schnitzen; kjoawen; gnuwlen; met een Massa een Stekj Holt to een besondren Jeschekj moaken - whittle; carve. *See:* **kjoawen; gnuwlen.** *Category:* **6.6.2.7. Working with stone, 6.6.3. Working with wood, 6.6.5. Art, 6.6.5.3. Sculpture.**
- kjniffich** [cnɪfɪç] *adj.* sondaboa; butajewenlich; sposich - odd; peculiar; strange. *Category:* **8.1.1. Number, 8.1.5.8.1. Approximate, 8.3.5.3.4. Strange.**
- Kjnifkje** [cnɪfçə] *n.n.* *Pl.* **Kjnifkjes.** een Spos; Witz; Schoosen - practical joke.
- kjnikjren** [cnɪkrən] *v.w.* kjnistren; leicht knakren - crackling.
- kjnipsen** [cnɪpsən] *v.w.* met eenen Finja haustich waut wieda schuwen; met eenen Finja haustich aun waut naunsteeten, soo aus toom horchen auf eene Rebus riep es; eenen Kjnipisa opp ooda too moaken - snap; flick. *Category:* **6.6.5.2. Photography, 7.8.1. Break, 7.3.1.1. Throw.**
- Kjnipsa** [cnɪpsɑ] *n.m.* *Pl.* **Kjnipsasch.** soo waut aus een Knoop, dee von toopdreckjen faust woat un blooss uteneen jeräten brukt toom opmoaken - dome fastener.
- Kjnipsbiedel** [cnɪpsbidəl] *n.m.* *Pl.* **Kjnipsbiedels.** eene Jeltausche met een Kjnipisa; eene Haunttausche met een Kjnipisa - purse that snaps shut.
- Kjnipsbrat** [cnɪpsbrɑ:t] *n.n.* *Pl.* **Kjnipsbräda.** een Spell toom oppem Desch; daut Brat opp woont twee ooda vea Kjnipibrat spält - crokinole board.
- Kjnipsdesch** [cnɪpsdɛʃ] *n.n.* *Pl.* **Kjnipsdeschen.** Kjnipibrat; een Spell opp een besondret acht kauntjet Brat - crokinole.
- Kjnipsmassa** [cnɪpsma:sɑ] *n.n.* *Pl.* **Kjnipsmassasch.** een Massa daut tooptolajen jeit soo daut de Schnied nich to seenen es, daut woat väl enne Fupp jedroacht - jack knife; clasp knife; folding knife.
- Kjnirps** [cnɪrps] *n.m.* *Pl.* **Kjnirpsen.** een Jung kjlien von Jewauss - twerp; little fellow.
- kjnirr** [cnɪr] *adj.* meed; krank; sea schwak toom gonen - tired; played out; weary. *Category:* **2.4.4. Tired.**
- kjnirschen** [cnɪrʃən] *v.w.* de Tänen tooprublen daut et to hieren es; waut gnorschjet tweibieten soo daut et to hieren es; daut Jelud von waut hoadet tweibieten; daut Jelud moaken von opp hoaden kolden Schnee gonen - crunch. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds, 5.2.2.1. Bite, chew, 7.2.1.7. Move noisily.**
- kjnistren** [cnɪstrən] *v.w.* knostren; kjnikjren, soo aus biem Holt brääkjen ooda brennen; ruschlen, soo aus biem Papia toopknutschen - crackle; crepitate. *See:* **knostren.** *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds.**
- Kjoakenbenkj** [çɔɑkənbeŋç] *n.f.* *Pl.* **Kjoakenbenkjen.** eene Benkj enne Kjoakj - pew. *Category:* **4.9.8.2. Place of worship.**
- Kjoakj** [çɔɑç] *n.f.* *Pl.* **Kjoakjen.** daut Jebied wua Kjoakj aufjehoolen woat; daut Jebied wua de Jemeent toopkjemt - church. *See:* **Jemeent.** *Category:* **4.9.7. Religious organization, 4.9.7.2. Christianity, 4.9.8.2. Place of worship, 6.5.1. Building.**
- kjoakjen** [çɔɑçən] *v.w.* Kjoakj aufhoolen; prädjən - preach. *Category:* **3.5.2. Make speech.**
- Kjoakjenbaun** [çɔɑçənboʊn] *n.m.* een Prozass vonne Jemeent jäajen Jlieda dee nich jehorchen; daut ute Jemeent jesat woaren - church ban.
- Kjoakjenbenkj** [çɔɑçənbeŋç] *n.f.* *Pl.* **Kjoakjenbenkjen.** eene Benkj enne Kjoakj - church bench.
- Kjoakjenjebied** [çɔɑçɛŋbeɪd] *n.n.* *Pl.* **Kjoakjenjebieda.** een Vesaumlungshus von eene Jemeent - church building.
- Kjoakjenjoa** [çɔɑçɛŋɔɑ] *n.n.* *Pl.* **Kjoakjenjoaren.** vom ieeschten Adwent Sindach bat de latste Sindach ver Adwent, wan eenje Kjoakjen Doodensindach fieren - church year.
- Kjoakjenleet** [çɔɑçənleɪt] *n.n.* *Pl.* **Kjoakjeleeda.** soon Leet aus jeweenlich enne Kjoakj jesungen woat; een Leet daut toom Gloowen buen deent - hymn. *Category:* **4.2.3.3. Sing.**
- Kjoakjenlied** [çɔɑçənliɪd] *n.pl.* de Lied dee sikj to eene jewesse Kjoakj hoolen - church song.
- Kjoakjenvoda** [çɔɑçənfo:dɑ] *n.m.* *Pl.* **Kjoakjenvodasch.** eena dee de Kjoakj besorcht un rein helt - church administrator.
- Kjoakjhoff** [çɔɑçɔf] *n.m.* *Pl.* **Kjoakjhäw.** Grauhoff; Frädhoff; de Hoff wua de Jestorwne begroft woaren - cemetery; graveyard. *See:* **Frädhoff; Grauhoff.** *Category:* **2.6.6.6. Grave.**
- kjoakjlich** [çɔɑçliç] *adj.* kjoakjsch; soo aus enne Kjoakj; soo aus de Kjoakj Leida daut haben wellen - churchly; ecclesiastical.

- kjoakjsch** [cɔac] *adj.* soo aus enne Kjoakj; soo aus vonne Kjoakj velangt es - churchy.
- kjoanich** [cɔaniç] *adj.* jesunt un stoakj, soo aus een Boom ooda eene Stud - sturdy; sound; healthy. *Category:* **2.4.1. Strong, 1.3.1.5. Island, shore, 2.3.2.2. Sound, 4.3.1.3.2. Sensible, 8.2.8. Measure, 2.5. Healthy.**
- Kjoasch** [cɔa] *n.f. Pl: Kjoaschen.* eene runde, foaken roode, Frucht met een Steen von een Kjoaschenboom - cherry. *Category:* **1.5.1. Tree.**
- Kjoaschenboom** [cɔaʃɛnbøʊm] *n.m. Pl: Kjoaschenbeem.* Boom dee Kjoaschen drajcht - cherry tree.
- Kjoaschensteen** [cɔaʃɛnstɛɪn] *n.m. Pl: Kjoaschensteena.* de Steen von en eene Kjoasch - cherry pit.
- Kjoaw** [cɔav] *n.f. Pl: Kjoawen.* eene Noaw; eene Enschniedunk - scar; nick; notch. *Category:* **2.1.4. Skin, 2.5.3. Injure, 7.9.1. Damage, 6.4.1. Hunt, 6.8.9.1. Steal.**
- kjoawen** [cɔavən] *v.w.* schnitzen; kjniewlen; gnuwlen; met een Massa eene Form moaken soo aus von Holt- whittle; carve. *See: kjniewlen; gnuwlen. Category:* **6.6.2.7. Working with stone, 6.6.3. Working with wood, 6.6.5. Art, 6.6.5.3. Sculpture.**
- Kjrääjel** [crɛajɛl] *n.m.* de Toostaunt von kjrääjlen - teasing; taunting.
- kjrääjlen** [crɛajlɛn] *v.w.* nerkjen; vesieekjen wäm aum lachen to kjrieen - tease or taunt.
- kjrääjlich** [crɛajliç] *adj.* eena dee leicht kjrääjelt - teasy.
- Kjräft** [cre:ft] *n.m. Pl: Kjräften.* eene schlemme Krankheit dee irjentwua em Kjarpa oppkomen kaun, un daut Poat vom Kjarpa vedoawen, Kjräft kaun sikj em Kjarpa veplauten - cancer; crab. *Category:* **2.5.2. Disease, 1.6.1.9. Small animals.**
- kjraftich** [cra:ftiç] *adj.* stoakj; met Krauft - potent; powerful. *Category:* **2.3.4. Smell, 2.4.1. Strong, 3.4. Emotion.**
- kjrapen** [cra:pən] *v.w.* krakjt omlajen; een Enj dikj moaken ooda ombieejen, soo aus daut Enj von een Rua soo daut et dicht jemoakt kaun woaren - crimp. *Category:* **8.3.1.5.3. Fold.**
- Kjräpel** [cre:pəl] *n.m. Pl: Kjräpels.* eena dee nich jesunde Been ooda Oarms haft; eena dee nich jlei gonon kaun - cripple. *Category:* **2.5.4. Disabled.**
- kjräplich** [cre:plici] *adj.* soo aus een Kjräpel; nich met stoakje Jläda; nich schmeissich ooda jeschekjt - crippled; handicapped. *Category:* **2.5.4. Disabled.**
- kjrasch** [cra:] *adj.* een strenjet Jeschmak, soo daut et em Hauls brent; zoap; lud un kloa, en eene Stemm - tart. *Category:* **2.3.3. Taste.**
- Kjress** [cra:s] *n.m.* eene Sort Plaunten un Bloomen - nasturtium. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine.**
- Kjrät** [cre:t] *n.f. Pl: Kjräten.* een Tia daut eena nich lieden kaun, daut eena nuscht rääkjent - small reptile like a salamander.
- Kjreatua** [creatua] *n.f.* aules waut Gott jemoakt haft von leed un Himmel un Stierns - creation. *Category:* **1. Universe, creation, 9.1.2.3. Create.**
- Kjrebb** [creb] *n.f. Pl: Kjrebben.* een Troch em Staul ver daut Vee toom daut Fooda hanschedden - crib; manger. *Category:* **2.6.4.1.1. Care for a baby, 6.3. Animal husbandry.**
- kjrechen** [creçən] *v.w.* waut eena deit toom een Hoost väabeejen; dän Hauls reinmoaken met stoakj utodmen - clear one's throat.
- Kjrediet** [crɛdit] *n.m.* eenen gooden Nomen haben bie wäm ooda eene Bank soo daut eena Jelt lieen kaun-credit. *Category:* **3.5.1.7. Praise, 6.8.5.2. Give pledge, bond, 6.8.5.5. Credit.**
- Kjreemel** [crɛimɛl] *n.m. Pl: Kjreemels.* een kjlienet Biet von waut, soo aus een Broot Kjreemel ooda Zocka Kjreemel - crumb. *Category:* **8.1.6.2. Piece.**
- kjreemlen** [crɛimlɛn] *v.w.* en Kjreemels vefaulen; en fiene Bieta brääkjen; sea leis schnieen - crumble.
- kjreemlich** [crɛimliç] *adj.* soont waut leicht kjreemelt; met Kjreemels bestreit doabennen - full of crumbs.
- kjreenen** [crɛɪnɛn] *v.w.* eenen nieen Kjennich ensaten met däm eene Kroon oppsaten; wäm sea huach ieren - crown. *Category:* **2.1.1.5. Tooth, 2.1.5. Hair, 4.6.1. Ruler, 5.3.5. Clothes for special people.**
- kjreien** [crɛiən] *v.w.* waut een Hon deit wan hee sien Jelud moakt - crow. *Category:* **1.6.1.2. Bird, 1.6.4.3. Animal sounds, 6.3.6.1. Chicken.**
- Kjreiss** [creis] *n.m. Pl: Kjreis.* sphere.
- 1 • eene Rund; eene Grupp; eene Jääjent - sphere; circle.
- 2 • eene Grupp; eene Jääjent - area; district; precinct. *See: Jääjent. Category:* **8.3.1.6. Round, 3.2.3.2. Area of knowledge, 8.2.5. Big area, 8.5.4. Area, 8.5.4.1. Vicinity, 4.6.7. Region, 4.6.7.2. City, 4.6.6.1. Police.**
- Kjrekj** [crec] *n.f. Pl: Kjrekjen.* Stakja vonne leed bat unjarem Oarm opp dee eena sikj stetten kaun toom gonon wan een Been nich jesunt es - crutch. *Category:* **2.5.4. Disabled, 7.2.1.5. Walk with difficulty.**
- kjrellen** [crɛlɛn] *v.w.* aune Akjen ooda vom Enj opprollen - cringe; curl. *Category:* **3.4.2.2.1. Ashamed, 3.4.2.4. Afraid, 2.1.5. Hair, 5.4.3.4. Hairstyle, 7.3.5. Turn something, 8.3.1.5.1. Roll up.**
- kjremmen** [crɛmɛn] *v.w.* en Weedoag sikj äwabieejen un stänen - cringe. *Category:* **3.4.2.2.1. Ashamed, 3.4.2.4. Afraid.**
- kjremlen** [crɛmlɛn] *v.w.* daut jääkjen enne Näs - itch inside the nose.

- kjremplen** [crɛmplən] *v.w.* toopkjnedren; onen sikj to wäaren hanfaulen; von Meiwien: opprollen - take a tumble; roll up. *Category:* **8.3.1.5.1. Roll up.**
- kjrenjlen** [crɛplən] *v.w.* eenen kjrenjeljen Stich ooda Wajch gonon; sikj derch een natet Loch wrunschen - find a way through a crooked maze.
- kjrenjlich** [crɛplɪç] *adj.* sea kromm; kruss, kruslich; sea han un trigj jewongen, soo aus een Wajch - curvy. *Category:* **8.3.1.5. Bend.**
- kjrenkjen** [crɛɲcən] *v.w.* krank woaren; schoden aun de Jesuntheit kjriien - ail. *See:* **schoden.**
- kjrenkjlen** [crɛɲclən] *v.w.* Krank woaren - become ill.
- kjrenkjlich** [crɛɲclɪç] *adj.* nich jesunt; foaken Krank - sickly; morbid. *Category:* **2.5.1. Sick, 2.5.2. Disease, 3.4.2.1.1. Dislike.**
- Kjress** [crɛs] *n.f. Pl: Kjressen.* eene oole Kobbel - old mare.
- Kjressbäa** [crɛsbɛa] *n.f. Pl: Kjressbäären.* eene kjliene runde Bäa, von Kjressbäästruck, dee jreen sea sua es un riep licht brun un seetlich es - gooseberry.
- Kjressbäästruck** [crɛsbɛastrʊk] *n.n.* daut Struck aun woont Kjressbäären waussen; eene Plaunt met jreene suare Bäären onen Steena, ea dee riep sent, un lota jalblich brun un nich soo sua - gooseberry bush.
- Kjressbäästud** [crɛsbɛastʏd] *n.f. Pl: Kjressbäästieda.* Kjressbäästruck; eene Plaunt aun dee Kjressbäären waussen - gooseberry plant.
- Kjrich** [criç] *n.m. Pl: Kjriej.* een Launt jäajen daut aundre kjamfen om daut, ooda een Poat von daut, en äare Jewault to nämen - war. *Category:* **4.4.2. Trouble, 4.8.3. War.**
- Kjrichflott** *See main entry: Kjrichsflott.*
- kjrichoatich** [criçɔatɪç] *adj.* soo aus em Kjrich; met Kjrichs Jewault - warlike; martial. *Category:* **4.8.3. War.**
- Kjrichsarmee** [criçsa:ɹmɛɪ] *n.f. Pl: Kjrichsarmeeen.* aul de Soldoten met Jereetschoft toom een aundret Launt ooda Volkj ennämen un unjadon moaken; een Häa - army. *Category:* **4.2.1.7. Crowd, group, 4.8.3.6.1. Army.**
- Kjrichsdeenst** [criçsdɛənst] *n.m. Pl: Kjrichsdeensten.* de Tiet dee daut Jesaz von eenen Mensch velangt daut see enne Armee deenen - military service.
- Kjrichsfiera** [criçsfiɾɪ] *n.m. Pl: -.* een aunjestalda Leida enne Armee - commander. *Category:* **4.8.3.6.4. Soldier.**
- Kjrichsflott** [criçsflot] *n.f. Pl: Kjrichsflotten.* *Variant: Kjrichflott.* de Aufdeelunk vonne Armee dee met Schöp Scheetich un Woa fieren - navy.
- Kjrichshoot** [criçshøʊt] *n.m. Pl: Kjrichsheed.* een hoada Hoot dee een Soldot brukt soo daut sien Kopp nich soo leicht veschloagen woat - helmet. *Category:* **5.3.5. Clothes for special people.**
- Kjrichsjerecht** [criçsjɛrɛçt] *n.n. Pl: Kjrichsjerechta.* daut Jerecht enne Armee - court martial.
- kjriien** [criɪən] *v.s.* jejäft woaren; fresch enne Henj haben; to hoolen kjriien; foadich moaken - receive; give. **Wan wie dän Breef kjriien, woa wie sea schaftich sennen.** When we receive that letter, we will be very happy. *Category:* **4.2.1.4.1. Welcome, receive, 7.4.2. Receive, 6.8.3.1. Give, donate, 7.4.1. Give, hand to.**
- Kjried** [criɪd] *n.f.* eene wieekje Sort Steen dee sea leicht vekjreemelt, dee woat jebrukt toom aun eene Waunttöfel schriewen un jeit leicht auftolaschen - chalk. *Category:* **1.2.2.2. Rock.**
- Kjriedarie** [criɪdɑ:ri] *n.pl. Variant: Kriedarie.* waut een Koch brukt toom Jeschmak em Äten to moaken, soont aus Dell, Pāpakrut, Peetaselje usw. - spices; allspice.
- kjriedich** [criɪdɪç] *adj.* met Kjried bestreit ooda beschmāat; soo aus Kjried, sea drieech - chalky. *See: kaulkjich.* *Category:* **8.3.3.3.1. White.**
- Kjriednäajelkjes** [criɪdnɛajɛlcɛs] *n.n.* eene Sort Kjriedarie; de jedrieenje Blāda von eenen jewessen Mirtenboom met eenen strenjen Jeschmak - cloves.
- Kjrieejaklock** [criɪjɑ:klok] *n.f. Pl: Kjrieejaklocken.* eene Rusche Klock ooda Wauntua met langen Paupeldikja, dee wort bie Kjrieejasch jemoakt - Krueger clock.
- Kjrieekjel** [criɪcɛl] *n.f. Pl: Kjrieekjlen.* Schlee; eene Sort eefache Plumen - damson plums.
- kjriejen** [crijən] *v.w.* Kjrich fieren; kjamfen - wage war; indulge in warfare. *Category:* **4.8.3. War.**
- Kjrieja** [crijɪ] *n.m. Pl: -.* eena dee kjriejen deit; een Soldot; een Präsident dee leicht eenen Kjrich aufangt - warrior. *Category:* **4.8.3.6.4. Soldier.**
- Kjriejeshāa** [crijɛshɛa] *n.n. Pl: -.* eene groote Armee - battalion. *Category:* **4.8.3.6.1. Army.**
- Kjriejeshelt** [crijɛshɛlt] *n.m. Pl: Kjriejeshelden.* eena dee sikj sea utjetieekjent em Kjrich bewiest - war hero.
- Kjriejesmetz** [crijɛsmɛts] *n.f. Pl: Kjriejesmetzen.* Kjrichshoot; een Soldot siene Metz - helmet. *Category:* **5.3.5. Clothes for special people.**
- Kjriejesvolkj** [crijɛsɔlc] *n.n. Pl: Kjriejesvelkja.* Kjriejeshāa; aul dee Menschen dee toom Kjrich gonon - warlike people.
- Kjriekje** [criɪcɛ] *n.n. Pl: Kjriekjes.* een Struss von Bloomen; aufjeplokne Bloomen en een Glauss ooda aune Kjleeda jespalt - sprig.

**kjrieschen** [crifən] *v.s.* sea huachstemmich schrienen, soo aus ut Weedoag, Angst ooda Wutt - scream; squeal. *Category:* **3.5.1.1.1. Shout, 1.6.4.3. Animal sounds.**

**kjrieschent** [crifənt] *adj.* met kjrieschen - shrill; high-pitched screaming. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds, 3.5.1.1. Voice.**

**Kjriesel** [crisəl] *n.m. Pl: Kjriesels.* circular motion.

1 • Wirbelwint; eene Städ em Wota dee sikj dreit - eddy; dust-devil.

2 • eene Mäl met Flichten daut em Wint enne Rund dreit; een huaget Jestal met een Kjriesel, ooda eene Mäl, bowen soo daut dee em Wint dreien woat, soo aus toom Wota pompen - propeller; fan.

3 • eene Städ enne Hoa, jeeenlich hinjen oppem Kopp, wua de Hoa sikj runtom en aule Rechtungen lajen - cowlick.

4 • een Kjinja Spältich daut enne Rund dreit - spinning top; carrousel; gyroscope. *Category:* **2.1.5. Hair, 1.1.2.1. Blow air, 3.4.1.1. Like, love, 3.4.1.4.2. Enthusiastic, 1.3.1.3. River.**

**kjrieslen** [crislən] *v.w.* onbeholpen enne Rund dreien; onen Enj enne Rund dreien - spin; turn; gyrate. *Category:* **1.6.1.8. Spider, 6.6.1.2. Spinning thread, 7.2.2.7. Move in a circle, 7.3.5. Turn something, 1.6.4.1. Animal movement, 2.6.3.1. Pregnancy, 7.2.2.6. Turn, 9.1.1.2. Become, change state.**

**Kjriesel schmäären** [crisəl jməæən] *v.ph.* sikj bedrinkjen; besupen; too väl Alkohol drinkjen un dieslich woaren - get drunk.

**Kjrieselraut** [crisəlraut] *n.n. Pl: Kjrieselräda.* een Kjriesel ooda eene Mäl dee Wota schuwen kaun ooda von Wota jeschrowen woat - turbine.

**kjrieselrunt** [crisəlrunnt] *adj.* krakjt runt; soo runt aus een Kjriesel - confused. *Category:* **2.5.6.5. Dazed, confused, 3.4.2.5. Confused, 7.5.5.1. Disorganized.**

**Kjrieselstorm** [crisəlstɔ:m] *n.m. Pl: Kjrieselstorms.* Wirbelwint; Kjrieselwint; Winthunt; Tornado - tornado. *Category:* **1.1.3.5. Storm.**

**Kjrieselwint** [criselvint] *n.m. Pl: Kjrieselwind.* een Wirbelwint; een Stoffkjriesel; een nata Tornado - whirlwind. *Category:* **1.1.3.1. Wind, 1.1.3.5. Storm.**

**kjrietisch** [crittʃ] *adj.* väl velangent; oppe Finjasch kijken - critical. *Category:* **3.5.1.8. Criticize.**

**Kjriez** [crits] *n.n. Pl: Kjriezen.* de Medd vom Rigjstrank; een huaga Pol met een Stekj meist bowen dedwäa aunjemoakt, soo aus daut opp woont Jesus storf - cross; crucifix; small of the back. *Category:* **3.4.2.3. Angry, 4.7.7.4. Execute, 4.9.7.2. Christianity, 7.2.3.5. Move past, over, through.**

**kjriezen** [critsən] *v.w.* dedwäa een Strääkj äwa waut moaken; een Kjriez opp sikj tieekjen, soo aus katoolsch es - cross; crossbreed. *Category:* **3.4.2.3. Angry, 4.7.7.4. Execute, 4.9.7.2. Christianity, 7.2.3.5. Move past, over, through, 6.3. Animal husbandry.**

**Kjriezgauss** [critsgaus] *n.f. Pl: Kjriezgaussen.* Kjriezwajch; Kjriezlienje; Dwäagauss - crossroad; intersection; junction. *See: Kjriezwajch; Kjriezlienje.* *Category:* **6.5.4.1. Road, 7.5.2. Join, attach, 7.5.2.1. Link, connect.**

**kjriezjen** [critsjən] *v.w.* aum Kjriez noaglen, soo aus Jesus wort - crucify. *Category:* **2.6.6.1. Kill, 4.7.7.4. Execute, 4.9.7.2. Christianity.**

**Kjriezlienje** [critsli:nə] *n.f. Pl: Kjriezlienjes.* Kjriezgauss; Kjriezwajch; de Akj von twee Wäaj; eene Lienje ooda Wajch dee eenem sien Wajch kjriezt - crossroad; intersection; junction. *See: Kjriezgauss; Kjriezwajch.* *Category:* **6.5.4.1. Road, 7.5.2. Join, attach, 7.5.2.1. Link, connect.**

**Kjriezpaun** [critspoun] *n.f.* een onjehuarsomet Kjint - unruly child.

**kjriezuagich** [critsuəgiç] *adj.* wan eenem siene Uagen nich beid no daut selwje kijken - cross eyed.

**Kjriezwajch** [critsva:ç] *n.m. Pl: Kjriezwäaj.* Kjriezgauss; Kjriezlienje; een Wajch dee eenen aundren Wajch kjriezt - crossroad; intersection; junction. *See: Kjriezgauss; Kjriezlienje.* *Category:* **6.5.4.1. Road, 7.5.2. Join, attach, 7.5.2.1. Link, connect.**

**Kjrinjel** [critjəl] *n.f. Pl: Kjrinjels.* *Dim.: Kjrinjelkje.* een ooltkolonieschet Jebakniss von eene denne Roll Dieech - pretzel; twisted buns; soft pretzel. *Category:* **8.3.1.5. Bend.**

**kjrippieren** [critpieren] *v.w.* langsam kranka woaren; äwa eene lenjre Tiet emma dolla Jesuntheit un Krauft velieren bat aum Doot - die a miserable death.

**Kjrist** *See main entry: Christ.*

**Kjristia** [crɪstia] *n.m. Pl: -.* Auffiameddel; Meddel toom halpen Stoolgank moaken - enema. **See musten am een Kjristia saten ver siene Dorm wada schauften.** They had to administer an enema before his bowel functioned normally again.

**kjristieren** [crɪstieren] *v.w.* kjlistieren; Auffiameddel von hinjen enjäwen - administer enema.

**kjristlich** [crɪstliç] *adj.* soo aus Christen; soo aus de Bibel daut velangt - devout; Christ-like. *Category:* **4.9.5.1. Devout.**

**kjrittisieren** [crɪtsieren] *v.w.* mostren; neiw aufschazen - criticize. *Category:* **3.5.1.8. Criticize, 3.5.1.8.2. Insult.**

**kjrizlen** [crɪtslən] *v.w.* pienich schriewen; orriemsch schriewen; soo aus een Kjint schriewen - scribble. *Category:* **6.6.5.1. Draw, paint.**

**kjritzlich** [crɪtsliç] *adj.* soo aus Kjinja schriewen; soo jeschräwen daut et schwoa to läsen es; vekjritzelt - scribbly.

**kjrizhlen** [crɪʒlən] *v.w.* leicht kjitlen; jäakjen; enne Näs jäakjen - have a tingly or harsh and painful itch.

**Kjwäakj** [cvɛac] *n.n. Pl: -.* Grauss oatjet Krut daut sea schljacht ut eenen Goaden ruttokjrieen es - couch grass; quack grass.



- Kjwal** [cva:l] *n.f. Pl: Kjwalen*. Sprinkj; de Städ von wua waut kjemt, soo aus Gruntwota - water spring; torment; excruciating torture. *Category: 2.5.6.1. Pain, 3.4.2.1.6. Upset.*
- kjwalen** [cva:lən] *v.s.* Wota ut waut rutkomen, soo aus ut eene Kjwal ooda een Sprinkj - expand. *Category: 7.3.4.7. Extend, 8.1.4.2. Increase, 8.2. Big.*
- kjwälen** [cve:lən] *v.w.* too sea oabeiden; dän Kjarpa too sea aunstrenjen - torture; torment. *Category: 2.5.6.1. Pain, 4.7.7. Punish, 3.4.2.1.6. Upset.*
- Kjwälarie** [cve:la:ri] *n.f. Pl: Kjwälarieen*. een Toostaunt wua Menschen jekwält woaren, daut es, ommenschlich lieden motten - torture. *Category: 2.5.6.1. Pain, 4.7.7. Punish.*
- Kjwälkoma** [cve:lko:m] *n.f. Pl: Kjwälkomen*. eene Stow dee enjerecht es toom Menschen kjwälen - torture chamber.
- Kjwalwota** [cva:lvo:t] *n.n.* em Kjarpa daut Wota daut utem Fleesch kjwalt - lymph fluid.
- kjwätren** [cve:trən] *v.w.* schwietren; sea vetalen - chatter incessantly.
- kjwatschen** [cva:tʃən] *v.w.* toopdrekjen, soo daut et bennaschte rut well - squash; squeeze; crush. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.3. Food from vegetables, 7.3.2.9. Push, 2.5.3. Injure, 7.8.1. Break.*
- Kjwelsta** [cvelst] *n.n.* Kjwiel; Jeiwa; schliemjet Kjwiel - phlegm. *See: Jekjwelsta. Category: 2.2.3. Spit, saliva.*
- kjwelstren** [cvelstrən] *v.w.* kjwielen; spieen; jeiwren - spit. *Category: 2.2.3. Spit, saliva, 5.2.1.3. Cooking utensil.*
- kjwidren** [cvidrən] *v.w.* kjlajkren; Wota vescholkren; kjietren; bestendich leicht räajnen - continuous light rain; spill water all over the place; play in water.
- kjwidrich** [cvidriç] *adj.* lakjsch; kjietrich - drippy.
- Kjwiel** [cvil] *n.n.* Spuck; daut flissendje em Mul - saliva; spittle. *Category: 2.2.3. Spit, saliva.*
- kjwielen** [cvilən] *v.w.* spieen; kwoakjsen; daut Kjwiel ooda Spuck von em Mul utspieen - spit. *Category: 2.2.3. Spit, saliva, 5.2.1.3. Cooking utensil.*
- kjwielich** [cvilliç] *adj.* soo aus Kjwiel; naut von Kjwiel - salivary.
- kjwiemen** [cvimən] *v.w.* kjrippieren; krank sennen - languish; suffer for a lengthy period.
- Kjwinjschläaj** [cvɪŋʃlɛaj] *n.pl.* Uträd; proste Uträd - weak excuses.
- kjwinkjlieren** [cvɪŋclirən] *v.w.* huach stemmich sinjen - sing high pitched.
- Kjwint** [cvint] *n.f. Pl: Kjwinten*. eene dee väl novetalt un Jeschichten wiedadrajcht - rumour carrying old woman; rumour-monger.
- kjwirkjsen** [cvɪɰcsən] *v.w.* daut Jelud von een Jehenj, kjlienet Raut ooda Schirkj - making an irritating noise such as aimless strumming on an instrument or a squeaking wheel.
- Kjwitsch** [cvɪtʃ] *n.m.* Blott; Dagat - mud. *Category: 1.2.2.1. Soil, dirt, 6.5.3. Building materials.*
- kjwitschen** [cvɪtʃən] *v.w.* een Jelud moaken soo aus wan eena en Blott nenn ooda rut sticht - stepping in mud.
- kjwitschich** [cvɪtʃiç] *adj.* naut un derchjesupt; soo dikj ooda denn aus Blott - muddy. *Category: 1.2.2.1. Soil, dirt, 1.3.3. Wet, 1.3.6. Water quality.*
- Kjwitt** *n.f. Pl: Kjwitten*. Priess Zadel - price tag.
- Kjwittunk** [cvɪtʃʊŋk] *n.f. Pl: Kjwittungen*. een Riessiet; Oppwiess daut waut betolt es - receipt; chit. *Category: 6.8.4.5. Pay.*
- Klacht** [kla:çt] *n.f. Pl: Klachten*. eene Kloag; een vekloagen - complaint; impeachment. *Category: 3.4.2.1.9. Discontent, 3.5.1.8.5. Complain.*
- Klaks** [kla:ks] *n.m. Pl: Kjlakja*. Kjlakjs; daut waut jekjlakjat es; een kjlienet bätje von waut flissendjet; een Läpeltvoll ooda weinja; soone Mot von waut flissendjet oppe Flua ooda oppem Desch - spatter. *Category: 1.3.3. Wet.*
- klaksen** [kla:ksən] *v.w.* met een Klaks faulen; eene kjliene Mot Wota opp eemol oppe Flua faulen; klaupsen-splatter. *Category: 1.1.3.3. Rain, 1.2.2.1. Soil, dirt, 1.3.2.3. Drip.*
- Klank** [kla:ŋk] *n.m. Pl: Kjlenj*. eene kloare schaulende Stemm - clang; ringing sound. *Category: 2.3.2.3. Types of sounds, 7.2.1.7. Move noisily.*
- Klaufft** [klouft] *n.f. Pl: Klaufften*. eene Mot von Brennholt 4 bie 4 bie 8 Schoo - approximately one cord of wood; 4 foot logs piled to make a stack of 4'x4'x8'.
- klaum** [klaum] *adj.* feicht; nich soo naut aus 'feicht' - moist; clammy. *Category: 1.3.3. Wet.*
- Klauma** [klauma] *n.m. Pl: Klaumasch*. biem schriewen soone Tieekjen aus (,) - parenthesis.
- Klaup** [klaup] *n.f. Pl: Klaupen*. een Dakjssel äwa een Loch; daut Lada ver een Pieet sien Uag; "Flieejeklaup": eene Klaup aun een Stock toom Flieejen dootschlönen - flap; valve. *Category: 8.3.1.5.3. Fold, 1.1.2.1. Blow air, 2.1.8.1. Heart, 6.6.7.1. Plumber.*
- klaupen** [klaupən] *v.w.* eene Luck, Klaup ooda Däa op ooda too moaken; "Daut haft jeklaup": daut haft goot jeschaufft - clap a door.
- Klaupa** [klaupa] *n.m. Pl: Klaupasch*. eene Klaup; een Stekj daut een Loch tooklaup; Kjinja Spältich daut klaupat - rattle. *Category: 2.3.2.3. Types of sounds, 4.2.3.5. Musical instrument, 7.3.1.3. Shake.*

- klaupren** [klɔuprən] *v.w.* een Jelud von een looset Biet aun eene Maschien - rattle. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds, 4.2.3.5. Musical instrument, 7.3.1.3. Shake.**
- Klaupaschlang** [klɔupa:ʃla:n] *n.f. Pl: Klaupaschlangen.* eene Schlang dee eenen Klaup aum Zoagel haft, dee doa klaupat ea see toofaat - rattle snake.
- Klaupbad** [klɔupba:d] *n.n. Pl: Klaupbaden.* een Bad daut toop to klaupen jeit - folding cot.
- Klaupbosch** [klɔupbɔʃ] *n.n. Pl: Klaupbescha.* eene groote Sort Onkrut eenjemol aune Kaunt Stap ooda Goaden - burdock; tall; heavy weed. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 8.2.2.2. Tall.**
- Klaupdäa** [klɔupdɛa] *n.f. Pl: Klaupdäaren.* eene leichte Däa; eene Däa dee sikj dobbelt lajcht - folding door.
- Klauphoot** [klɔuphøʊt] *n.m. Pl: Klaupheed.* eene Sort Hoot dee tooplajcht - folding top-hat.
- klauprich** [klɔupriç] *adj.* soo daut et klaupat; met een knakajet Jelud - clattery.
- Klaups** [klɔups] *n.m. Pl: -.* een mete plaute Haunt schlonen - slap; smack; clap. *Category:* **7.7.1. Hit, 2.3.2.3. Types of sounds.**
- klaupsen** [klɔupsən] *v.w.* mete plaute Haunt ooda eene Klaup schlonen - slap. *Category:* **7.7.1. Hit.**
- Klaupstool** [klɔupstøʊl] *n.m. Pl: Klaupsteela.* een Stool dee toop to klaupen jeit - folding chair.
- Klauss** [klɔus] *n.f. Pl: Klaussen.* eene Grupp Schiela ooda Studenten; eene Stoop von Schiela en een äwareenet Ella - class; category. *See: Grod.* *Category:* **3.6.2. School, 3.6.4. Class, lesson, 4.1.4.1. Social class, 8.3.5. Type, kind.**
- klautren** [klɔutrən] *v.w.* opp waut nopp stieen, soo aus eene Lada ooda een Boom - climb; clamber; scramble. *Category:* **1.2.1.1. Mountain, 7.2.2.4. Move up, 8.1.4.2. Increase, 8.5.2.4. Up, 5.2.1.1. Cooking methods, 7.5.3. Mix.**
- Klautsch** [klɔʊtʃ] *n.m. Pl: Klautschen.* eemol met de plaute Haunt aum Kjarpa schlonen - slap; clap. *Category:* **7.7.1. Hit, 2.3.2.3. Types of sounds.**
- klautschen** [klɔʊtʃən] *v.w.* met de plaute Henj toopschlonen; met de plaute Haunt schlonen - clap; applaud. *See: beklautschen.* *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds, 3.4.1.1.7. Happy for, 3.5.6.4. Laugh.**
- Klawia** [kla:vɪa] *n.f. Pl: Klawieren.* Piano - piano. *Category:* **4.2.3.5. Musical instrument.**
- Kleiw** [kleiv] *Pl: Kleiwen. n.f.* een Heena ooda Tieren Foot; eene Poot; eene Haunt; een Hoaken aun een Stock toom waut wieda kleiwen - claw; talon; hoof; crude term for a 'hand'.  
2 • *n.f.* een iesana Hoaken toom waut wieda kleiwen; daut Poat aum Kleiwhoma toom een Noagel utrieten - claw; hook. *Category:* **1.6.2. Parts of an animal, 1.6.2.1. Parts of a bird.**
- kleiwen** [kleivən] *v.w. Variant: klauen.* krauzen; met eenen growen Hoaken waut enhoaken, soo aus een Kleiwhoma - scratch; claw. *Category:* **2.5.3. Injure, 2.5.6. Symptom of disease, 7.3.4.5. Actions of the hand, 7.9.1. Damage, 1.6.2. Parts of an animal, 1.6.2.1. Parts of a bird.**
- Kleiwefat** [kleivəfa:t] *n.n.* eene Sort Schmää ooda Eelj toom aune Feet - neat's-foot oil.
- Kleiwhoma** [kleivho:m] *n.m. Pl: Kleiwhomasch.* een Homa met eene Kleiw toom Näajel utrieten - claw hammer.
- Klinnikj** [kɫɪnɪç] *n.f.* een Jeschaft ooda Hus wua een Dokta Lied unjasieekjt un halpt; eene Städ wua Kranke Help kjrieen - clinic. *Category:* **2.5.7.4. Hospital.**
- kloa** [klɔa] *adj.* dietlich, to vestonen; rein, nich beschmää; onen Wolkjen, soo aus de bleiwa Himmel; derchsechtich, soo aus Glauss; kloa; dach - clear; articulate; bright; lucid; succinct; obvious. *See: dietlich; hal; dach.* *Category:* **1.1. Sky, 1.1.3. Weather, 1.3.6. Water quality, 2.3.1.5. Visible, 2.3.1.6. Transparent, 2.3.2.2. Sound, 3.2.4.2. Understandable, 4.7.5.8. Vindicate, 4.7.6.1. Acquit, 3.5.1.1.7. Speak well, 1.1.1. Sun, 3.2.1.3. Intelligent, 8.3.3.1.2. Bright, 8.3.3.3. Color, 3.5.1.1.4. Speak little, 3.2.3.1. Known, unknown.**
- kloaren** [klɔaɪən] *v.w.* tinker/clear.  
1 • kloa woaren, beides soo aus waut vestonen, un soo aus de Wolkjen enne Loft - clear.  
2 • onjeschekjt ooda onen Ziel Sachen wieda riemen; onjeschekjt eene Oabeit wieda saten - tinker. *Category:* **6.6.2.3. Working with metal, 1.1. Sky, 1.1.3. Weather, 1.3.6. Water quality, 2.3.1.5. Visible, 2.3.1.6. Transparent, 2.3.2.2. Sound, 3.2.4.2. Understandable, 4.7.5.8. Vindicate, 4.7.6.1. Acquit.**
- Kloag** [klɔaɣ] *n.f. Pl: Kloagen.* Aunkloag; Klacht; Beschuldjunkt; een vekloagen - accusation; complaint; grievance; plaint. *See: Aunkloag; Beschuldjunkt.* *Category:* **3.5.1.8. Criticize, 3.4.2.1.9. Discontent, 3.5.1.8.5. Complain.**
- kloagen** [klɔagən] *v.w.* jaumarieren; eene Kloag brinjen; beschuldjen - complain; lament; grieve; tattle. *Category:* **3.4.2.1.9. Discontent, 3.5.1.8.5. Complain, 2.6.6.4. Mourn, 3.4.2.1. Sad, 3.5.1.8.4. Gossip.**
- Kloagbreef** [klɔagbrɛɪf] *n.m. Pl: Kloagbreew.* een Breef dee eenem beschulcht - complaining letter.
- kloalajen** [klɔala:jən] *v.s.* kloa moaken; dietlich moaken - make clear; explain; teach; reveal. *Category:* **3.5.1.2.3. Explain, 3.6.1. Show, explain, 3.6. Teach, 2.3.1.4. Show, let someone see, 3.2.3.1. Known, unknown, 3.5.1.5.2. Disclose, 3.5.8.4. Show, indicate, 7.3.7.1. Uncover.**
- Kloarheit** [klɔaɦeɪt] *n.f. Pl: Kloarheiten.* de Toostaunt von goot omweeten; goot vestonen - clarity; brightness; plainness. *See: Glauns.* *Category:* **2.3.1.5. Visible.**
- kloaroot** [klɔarøʊt] *adj.* dach root - bright red.

- Klock** [klɔk] *n.f. Pl: Klocken.* een Jereetschoft daut eenem sajcht waut de Tiet es, un woo lang eene Tiet es- clock; o'clock. *Category: 8.4.4.2. Clock, watch.*
- Klockenhus** [klɔkɛnhʏs] *n.n. Pl: Klockenhiesa.* Apelkruz; Kruz; daut meddelste vom Apel wua de Kjieena bennen sent - core of an apple. *See: Kruz; Apelkruz.*
- Klockentiet** [klɔkɛntiit] *n.f. Pl: Klockentieden.* de Stund em Dach no Meddanacht ooda no Meddach - time of day.
- Klockenwiesa** [klɔkɛnviʌ] *n.m. Pl: Klockenwiesasch.* een Wiesa aun eene Klock, soo aus de Stundenwiesa, Minutenwiesa ooda Zekundenwiesa - hand of clock.
- Klocketorm** [klɔkɛtɔrm] *n.m. Pl: Klocketorms.* een Torm met eene Klock dee von oppe Gauss to seenen es - belfry; clock-tower. *Category: 6.5.2.7. Room.*
- Kloff** [klɔf] *n.f. Pl: Kloff.* eene Schoo; eene Schlorr; een Footich - heavy shoe; clog. *Category: 7.5.9.2. Fill, cover.*
- kloffen** [klɔfɛn] *v.w.* schwoafalich gonen; schwoafalich gonen; schlorren - trudge; walk heavily and awkwardly. *Category: 7.2.1.1. Walk.*
- Kloffen** [klɔfɛn] *n.pl. Sg.: Kloff.* Schlorren; leichtet Footich - slippers.
- Klommua** [klɔmua] *n.m. Pl: Klommuasch.* een Wirwoa von Menschen un Jelud; een derchenaunda; een Jetoob - clamour; noise; bedlam; hubbub. *See: Jetoob. Category: 2.3.2.2. Sound, 2.3.2.4. Loud.*
- klommuaren** [klɔmuəɐn] *v.w.* een grootet Ophhäfsel moaken daut miere Menschen met entraktj un lud häajeit - ado.
- Klumpen** [klɔmpɛn] *n.m. Pl: Klompes. Dim.: Klomkje.* een Hupen ooda Hupkje; eene Saumlunk von toopjeschmätne Sachen - heap; pile; surveyors' reference point. *Category: 7.5.9.1. Load, pile, 8.1.3.3. Group of things, 2.2.8. Defecate, feces, 7.5.1. Gather.*
- Kloo** [kləʊ] *n.m. Pl: Kloos.* een Zekjreet; Hieskje; Bekjhus - outhouse; toilet. *Category: 6.5.1. Building, 6.5.1.2. Types of houses, 2.2.8. Defecate, feces, 6.5.2.7. Room.*
- Kloosta** [kləʊstʌ] *n.n. Pl: Kloostasch.* een Hoff fa Mana dee äa Läwen de Katoolsche Kjoakj jejäft haben, see befrieen sik nich, see bäden väl, un ranen eene Wirtschoft om dän Hoff to besorjen - cloister; monastery. *Category: 6.5.1. Building, 4.9.8.2. Place of worship.*
- kloppen** [klɔpɛn] *v.w.* schlönen - rap; knock on a door; beat a rug; for a heart to palpitate; spank. *Category: 2.3.2.3. Types of sounds.*
- klopren** [klɔprɛn] *v.w.* miere mol enne Rieej leicht schlönen - rap gently.
- Kloppott** [klɔpɔt] *n.m.* Mieej; Trubbel; de Toostaunt dee sea onhendich es - trouble; ordeal. *Category: 4.4.2. Trouble.*
- kloppottich** [klɔpɔtɪç] *adj. Variant: klopportich.* schwoafalich; met väl Mieej; väl opp sikj haben - troublesome; cumbersome. *Category: 8.2.9.1. Heavy.*
- Klops** [klɔps] *n.m. Pl: -. jemolnet Fleesch en Bala jebrot - hamburger. Category: 5.2.3.4. Prepared food, 6.3.1.1. Cattle.*
- Klopsfleesch** [klɔpsflɛɪ] *n.n.* fien jemolnet Fleesch; fienet Fleesch daut jebrukt woat toom Klops moaken - hamburger; ground beef. *Category: 5.2.3.4. Prepared food, 6.3.1.1. Cattle, 5.2.3.2.1. Meat.*
- Klotje** [klɔçɛ] *n.n. Pl: Klotjes.* eene Doos ooda Kausten met Loft Lajcha wua eene Han ooda een Voagel bennen setten kaun - cage; hutch; coop; pen. *Category: 6.4.6. Things done to animals, 7.2.6.2. Prevent from moving, 6.3.6.1. Chicken, 6.5.1. Building, 3.5.7.1. Write, 4.7.7.3. Imprison, 6.3. Animal husbandry, 6.3.1.2. Sheep.*
- Klotjedroaga** [klɔçɛdrɔɔɔɔɔɔ] *n.m. Pl: Klotjedroagasch.* eena dee aulem aules vetalt; eena dee waut vetalt daut haud sult stell bliewen - tale-bearers; tattle-tale; bearers of gossip. *Category: 4.8.2.7. Betray.*
- Klotsch** [klɔtʃ] *n.f. Pl: Klotschen.* de Enrechtunk en een Foatich tweschen däm Moota un Jiabaks, doamet kaun eena de Krauft vom Moota nom Jiabaks schekjen ooda trigjhoolen - clutch. *Category: 1.6.3.1. Egg.*
- Klotz** [klɔts] *n.m. Pl: Kjlaz.* een Stekj Holt - block. *See: Klotz. Category: 7.2.6.2. Prevent from moving, 7.3.6.2. Block, dam up, 8.1.6.2. Piece, 8.3.1.7. Square.*
- klotzen** [klɔtsɛn] *v.w.* een Klotz opp een aundren saten; een Dinkj opp een aundren saten - pile up. *Category: 1.3.2.4. Wave, 7.5.1. Gather, 8.1.4.2. Increase, 8.3.7.8.3. Garbage.*
- klotzich** [klɔtsɪç] *adj.* onbeschläpen; met ruhe Kaunten - uncouth. *Category: 2.3.1.8.2. Ugly.*
- kluak** [kluæk] *adj.* jewizt; leichtierich; derchjedocht; väl weeten - smart; clever; sharp-witted; prudent; wise; judicious; knowledgeable. *Category: 2.5.6.1. Pain, 3.2.1.3. Intelligent, 8.3.7.7. Right, proper, 3.2.1.1. Think about, 4.3.1.3.2. Sensible, 4.3.6. Self-controlled, 3.3.3.2. Advise, 3.2.2.3. Evaluate, test, 3.2.3. Know, 6.1.1.1. Expert.*
- Kluakheit** [kluækheit] *n.f. Pl: Kluakheiten.* de Toostaunt von kluak sennen - wisdom. *Category: 3.2.1.3. Intelligent.*
- Klubbutje** [klo:bucɛ] *n.f. Pl: Klubbutjes.* een prostet kijienet Jebied ooda Hus - shack. *Category: 6.5.1.2. Types of houses.*
- Kluck** [klʊk] *n.f. Pl: Klucken.* eene Han dee brooden well - cluck. *Category: 1.6.4.3. Animal sounds, 2.3.2.3. Types of sounds, 6.3.6.1. Chicken.*
- klukren** [klʊkrɛn] *v.w.* daut Jelud daut eene Kluck fa äare Kjikjel moakt; wäm soo behaundlen aus wan dee nich väl weet un Help fällt - cluck. *Category: 1.6.4.3. Animal sounds, 2.3.2.3. Types of sounds, 6.3.6.1. Chicken.*
- Kluen** [klyɛn] *n.n. Pl: Klues.* oppjewekjelda Drot; eene Kull; een Spoolkje met oppjeroldet Baunt ooda Drot- skein; ball of twine, wool or thread. *See: Wekjel; Kull. Category: 1.5. Plant.*



- Kluft** [klʌft] *n.f. Pl: Klufften.* Aufgrunt; eene sea deepe un breede Ran ooda Growen, soo aus von een Riefa- ravine; abyss; chasm. *See: Aufgrunt. Category: 1.2.1.4. Valley, 8.2.6.5. Deep, shallow, 1.2.1.5. Underground.*
- Klunj** [klʌŋ] *n.f. Pl: Klunjen.* een jugentlicha Dauns em Owent no de Kjust - barn dance. *Category: 4.2.4. Dance.*
- klunjen** [klʌŋən] *v.w.* dän Foot oppsaten, soo aus biem gonen; daunsen - tread or trample.
- klunkren** [klʌŋkrən] *v.w.* budlen; scholkjren - sound of bubbling, gurgling water.
- Klunt** [klʌnt] *n.f. Pl: Klunten.* eene dikje Mejal - fat girl.
- kluntrich** [klʌntriç] *adj.* orriemsch; kjlietrich; schloff; nich krakjt - disorganized; shoddy; sloppy. *Category: 7.5.5.1. Disorganized, 1.3.3. Wet.*
- Kluten** [klytən] *n.m. Pl: Kjlieta.* een Stekj toopjebakte leed - clod of earth.
- Knagel** [kna:gəl] *n.m. Pl: Knagels.* een Hoaken toom Kjeleeda opphenjen - clothes hook; peg. *Category: 6.7.5. Fastening tool.*
- knaken** [kna:kən] *v.w.* met Jelud bräakjen - crack (like a nut). *Category: 2.3.2.3. Types of sounds, 7.8.1. Break, 7.8.2. Crack.*
- Knaka** *n.m. Pl: Knakasch.* een Jereetschoft toom waut opbräakjen ooda knaken - cracker; nutcracker.
- knakren** [kna:krən] *v.w.* väl mol hinjarenaunda knaken; putren, emma wada knaken - crackle. *Category: 2.3.2.3. Types of sounds.*
- knakoam** [kna:kɔam] *adj.* sea oam; wirtschoftlich schljacht auf - poor as a church mouse.
- knakrich** [kna:kriç] *adj.* soo aus knakren - crackly.
- Knaks** [kna:ks] *n.m. Pl: -.* daut Jelud von knaken; een Maun dee nich goot auf es en Jesuntheit ooda Jelt - sharp crack; old sickly chap.
- knaksen** [kna:ksən] *v.w.* nat knaken; een kortet schoapet Jelud moaken - make a cracking sound in opening something small. *Category: 2.3.2.3. Types of sounds, 7.8.1. Break, 7.8.2. Crack.*
- Knaksot** [kna:kso:t] *n.n. Pl: -.* Sonnenbloomen Sot - sunflower seeds. *Category: 5.2.3.1.1. Food from seeds.*
- Knaul** [knɑt] *n.m. Pl: Knauls.* een haustjet Jelud; een luda Knaks - bang; slam. *Category: 2.3.2.3. Types of sounds, 7.2.1.7. Move noisily, 6.5.2.4. Door.*
- knaulen** [knɑulən] *v.w.* een schoapet kortet Jelud moaken - bang; slam. *Category: 2.3.2.3. Types of sounds, 7.2.1.7. Move noisily, 6.5.2.4. Door.*
- Knauflint** [knɑulflɪnt] *n.f. Pl: Knauflinten.* eene Flint dee knault oba nich Scheetich schitt - popgun.
- knaulroot** [knɑulrɔʊt] *adj.* sea kloa root - glaring red.
- knaup** [knɔʊp] *adv.* weinich; oam; mau afens; mau jrod; meist nich - scarce; rare; scant; barely; only just; not quite. **Hee haft mau knaup lieet gonen, un felt noch foaken dol.** He has scarcely learned to walk, and falls down often. *Category: 8.4.6.2.1. Recently, 8.3.5.3.2. Unusual, 8.1.3.2. Few, little, 9.4.4.7. Just, almost not, 8.1.5.6. Almost.*
- Knaupheit** [knɔʊpheit] *n.f. Pl: Knaupheiten.* de Toostaunt von knaup sennen - scarcity. *Category: 8.1.7.2. Lack.*
- Knaut** [knɔʊt] *n.f. Pl: Knauten.* een Strank; eene Wipp - rope. *Category: 6.6.1. Working with cloth, 6.7.5. Fastening tool, 7.5.4.1. Rope, string.*
- knoaren** [knɔʊrən] *v.w.* soon Jelud moaken aus wan eene strufe Däa sacht opjemoakt woot; goot brennen - squeak (like a wheel on a dry axle). *Category: 2.3.2.3. Types of sounds.*
- knoak** [knɔʊk] *adv.* soo aus een Knoaken; hoat; drieech - bone as in bone dry. **Medden em Winta es daut Mest knoak hoat jefroaren.** In middle of winter the manure is frozen bone hard. *Category: 6.1.3. Difficult, impossible, 8.3.6.2. Hard, firm.*
- Knoakebruch** [knɔʊkɛbrʊχ] *n.m.* een jebroakna Knoaken - fracture. *Category: 2.5.3. Injure, 7.8.1. Break.*
- Knoakekonst** [knɔʊkəkɔnst] *n.f.* Knoakelia; de Konst ooda Lia toom Knoakes besorjen un trajchtmoaken - osteology.
- Knoakelia** [knɔʊkɛlia] *n.f.* de Lia ooda Konst von Knoakes fläajen un trajchtmoaken; Knoakekonst - osteology.
- Knoaken** [knɔʊkən] *n.m. Pl: Knoakes.* de hoade Stekja em Kjarpa dee eenem sien Jeschekj jäwen - bone. *Category: 2.1.6. Bone, joint, 6.6.4.4. Working with bone.*
- knoakich** [knɔʊkiç] *adj.* soo aus Knoakes; met Knoakes; soo daut de Knoakes sea to seenen sent - bony. *Category: 2.1.6. Bone, joint, 8.2.3.3. Thin person.*
- knoojen** [knɔʊjən] *v.w.* wrunschen; sikj en eent wajch rieren, soo aus een Kjint daut nich maklich es - plod; lumber; tramp along with effort. *Category: 7.2.1.1. Walk, 7.2.1.2.1. Move slowly, 6.6.3.2. Wood.*
- Knoop** [knɔʊp] *n.m. Pl: Kjneep.* een Peklatje met een poa kjliene Lajcha enne Medd toom aun Kjeleeda neien un en een Knooploch nenpaussen toom de Kjeleeda aunhoolen - button. *Category: 5.3.6. Parts of clothing, 6.7.5. Fastening tool.*
- Knoophoaken** [knɔʊphɔʊkən] *n.m. Pl: Knoophoakes.* een Hoaken aun Kjeleeda toom toophoolen - buttonhook.
- Knooploch** [knɔʊploχ] *n.n. Pl: Kjneepajcha.* een jeneidet Loch aun Kjeleeda, jäajenäwa von een Knoop - buttonhole. *Category: 5.3.6. Parts of clothing.*
- Knoppen** [knɔʊpən] *n.m. Pl: Knoppes.* twee Benja ooda Dräd kjennen toopjebungen woaren met een Knoppen; een vezoddada Drot ooda Baunt - knot; shoot. *Category: 6.6.4.1. Cordage, 7.5.4. Tie, 1.5.5. Parts of a plant, 2.6.6.1.*



**Kill, 4.2.6.2.2. Basketball, 6.4.1. Hunt.**

**knoppich** [knɔpɪç] *adj.* met vâl Knoppes; soo aus met Knoppes - knotty. *Category:* **8.3.1.5. Bend.**

**Knoss** [knɔs] *n.m. Pl: Knossen.* een Foot von Tia ooda uk Mensch - foot of an animal; hoof. *Category:* **1.6.2. Parts of an animal.**

**knossfootich** [knɔsføutɪç] *adj.* met een vedreida Foot - clubfooted.

**knostren** [knɔstrən] *v.w.* daut Jelud von een Holtfia; daut Jelud von Holt daut jeboagen woat - crackle; crepitate. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds.**

**knostahoat** [knɔsta:hɔat] *adj.* sea hoat - hard as a rock.

**Knubbel** [knʊbəl] *n.m. Pl: Knubbels.* eene jeschwolne Städ; eene Städ dee hecha es aus daut doarom - lump; bump; welt; wen. *Category:* **7.5.2.2. Stick together, 8.1.6.2. Piece, 2.3.2.3. Types of sounds, 2.5.3. Injure.**

**knublich** [knʊbliç] *adj.* voll Knubbels; soo aus Knubbels - lumpy; bumpy; knobby.

**knuffen** [knʊfən] *v.w.* met de Fust schlonen - box. *Category:* **6.7.7. Container, 7.7.1. Hit, 8.2.5.1. Big container, volume.**

**knullen** [knʊlən] *v.w.* goot äten; bosich äten - eat voraciously or with great pleasure.

**Knups** [knʊps] *n.m. Pl: Knupsen.* kjliena Knubbel - knob.

**knusprich** [knʊsprɪç] *adj.* met soon Jelud brääkjen aus eene Reeschkje - crispy; crunchy. *Category:* **5.2.1. Food preparation, 8.3.6.3. Stiff, flexible.**

**Knust** [knʊst] *n.f. Pl: Knusten.* Kaup; de Kjarscht opp Enj von een Broot - heel of a loaf of bread.

**Knut** [knʏt] *n.f. Pl: Knuten.* *Variant: Gnut.* schwoara Tota; dikja Stock ooda Aust; een Kjneppel - club; cudgel; knout; truncheon. *Category:* **4.2.1.8. Organization, 4.2.6.1.1. Card game, 4.2.6.2. Sports, 6.7.2. Pounding tool, 7.7.1. Hit, 2.5.3. Injure, 4.8.3.7. Weapon, shoot.**

**knutschen** [knʏtʃən] *v.w.* kjnedren; waut Papia ooda Zeich toopnämen un nich opppaussen daut et nich Folden kjricht - wrinkle; crumple together. *See: toopknutschen.* *Category:* **2.1.4. Skin, 8.3.1.5.3. Fold, 8.3.2.2. Rough.**

**Koa** [kɔa] *n.f. Pl: Koaren.* een Auto; een Foatich met Moota toom Menschen fieren; Stinkjdroshkje - car; auto. *See: Stinkjdroshkje.* *Category:* **7.2.4.1.1. Vehicle.**

**Koagel** [kɔagəl] *n.m. Pl: Koagels.* een langet schmaulet Stekj Launt hinjarem Hoff, un soo breet aus de Hoff; eene lange schmaule Stap - piece of land behind the home.

**koaken** [kɔakən] *v.w.* von Wota, soo heet sennen daut et rolt; Äten moaken - cook. *Category:* **5.2.1. Food preparation, 5.2.1.1. Cooking methods.**

**koaklen** [kɔaklən] *v.w.* kwakren, soo aus Heena - cackle. *Category:* **1.6.4.3. Animal sounds, 3.5.6.4. Laugh.**

**koakendich** [kɔakendɪç] *adv.* soo aus wan daut koakt; sea heet - boiling. *Category:* **8.3.4. Hot.**

**koakent** [kɔakent] *adj.* meist soo aus wan daut koakt; sea heet - boiling. *Category:* **8.3.4. Hot.**

**Koakgropen** [kɔakgro:pən] *n.m. Pl: Koakgropes.* een Gropen ooda Topp toom waut bennen koaken; Borschtgropen - cauldron; kettle; pot. *See: Miagropen; Gropen.* *Category:* **4.9.4.1. Sorcery, 5.2.1.3. Cooking utensil, 5.2.1.5. Serve food, 6.7.7. Container.**

**Koakjescherr** [kɔacɛʃɛɪ] *n.n.* Jereetschoft toom Äten moaken - dishes.

**Koakowen** [kɔako:vən] *n.m. Pl: Koakowes.* een Owen enne Kjääkj toom koaken - kitchen range.

**Koaksel** [kɔaksəl] *n.n. Pl: Koaksels.* de Mot dee opp eemol jekoakt woat - cooking ration.

**Koakstow** [kɔaksto:v] *n.f. Pl: Koakstowen.* Kjääkj; de Stow wua jekoakt woat - kitchen. *Category:* **5.2.1. Food preparation, 6.5.2.7. Room.**

**koarmen** [kɔarmən] *v.w.* daut Jelud von een jlekjeljet Bäbe; een schnerjet Jelud - cooing.

**Koareschaup** [kɔarɛʃɔʊp] *n.n. Pl: Koareschaups.* Garazh; een Jeschaft toom Koaren un Foatieja handlen un trajchtmoaken - garage. *Category:* **6.5.1. Building.**

**koasch** [kɔaʃ] *adj.* jesunt; stoakj un jesunt; restich - salubrious; healthy; well; fully recuperated. *Category:* **2.5. Healthy, 1.2.1.5. Underground, 1.3.1.4. Spring, well, 8.3.7.7. Right, proper.**

**Koaschheit** [kɔaʃhɛit] *n.f.* de Toostaunt von brow sennen; Jesuntheit - valour.

**Koat** [kɔat] *n.f. Pl: Koaten.* een stiewet Biet Papia, jeeenlich nich sea groot; Spälkoaten; de Jeläajenheit wua een Rechta de Kloagen jäajen een Vebrääkja hieet un bestemt auf hee schuldich es un waut siene Strof es - card; playing card; map. *Category:* **3.5.7.2. Written material, 4.2.6.1.1. Card game, 6.6.3.3. Working with paper, 7.2.4.8. Map.**

**Koatenspälen** [kɔatenspe:lən] *n.n.* daut Spell met Koaten; de Toostaunt von met Koaten spälen - playing at cards.

**Koatenspell** [kɔatenspæʃ] *n.n. Pl: Koatenspells.* een Spell met Koaten - game of cards.

**Kobbel** [kɔbəl] *n.f. Pl: Koblen.* een see Pieet - mare. *Category:* **1.6.7. Male and female animals, 6.3.1.7. Beast of burden.**

**Kobbelfalm** [kɔbelfa:lm] *n.n. Pl: Kobbelfalms.* een see Falm ooda junget Pieet - filly. *Category:* **1.6.7. Male and female animals, 6.3.1.7. Beast of burden.**

- Kobbelwrang** [kɔbɛlvra:ŋ] *n.f.* *Pl.* **Kobbelwrangen**. Uatschäd; daut Stekj Holt hinja een Pieet aun daut de Reemes trakjen - single tree.
- kobbossen** [kɔbɔsɛn] *v.w.* onen opppaussen waut hanschmieten; koofoojen - throw away. *Category:* **7.4.5.2. Throw away, 8.3.7.8.3. Garbage.**
- Koch** [kɔx] *n.m.* *Pl.* **Kochen**. dee wää daut Äten reedmoakt; dee wää daut Äten reed kjaft, dän Plon fa de Moltiet moakt un dan uk koakt - cook. *Category:* **5.2.1. Food preparation, 5.2.1.1. Cooking methods.**
- kockhousen** [kɔkhɔulsɛn] *v.w.* warjen; sikj bräakjen wan eena meist bat kolkjen es - gag on food or cough when the throat is irritated.
- Kockun** [kɔkyn] *n.m.* *Pl.* **Kockuns**. daut Huskje daut een Worm sikj moakt un dan lota aus een Flotta rutkjemt - cocoon. *Category:* **1.6.3. Animal life cycle, 1.6.5. Animal home.**
- Koda** [kɔ:dʌ] *n.m.* *Pl.* **Kodasch**. de loose Hut unja de Kjenn; Kwoda - jowl; double chin. *See:* **Kwoda.** *Category:* **2.1.1. Head.**
- Kodda** [kɔdʌ] *n.n.* *Pl.* **Koddasch; Kodren**. een Stekj Zeich daut toom aufweschen ooda aufwauschen jebrukt woat - rag. *Category:* **5.6.6. Wipe, erase.**
- Koddapopp** [kɔda:pɔp] *n.f.* *Pl.* **Koddapoppen**. eene Popp von Zeich; eene wieekje Popp - rag doll.
- kodrich** [kɔdriç] *adj.* soo aus een Kodda; von Kjeleeda: veräten ooda derchjeschieet; veflert - raggy; flabby; flaccid; poor. *Category:* **8.2.3.2. Fat person, 1.2.2.1. Soil, dirt, 4.1.4.1. Social class, 8.1.3.2. Few, little, 8.1.7.2. Lack.**
- Koffa** [kɔfʌ] *n.m.* *Pl.* **Koffasch**. Schemmedaun; een Behelta toom Kjeleeda oppe Reis nämen - suitcase. *Category:* **6.7.7. Container.**
- Koffe** [kɔfə] *n.m.* *Pl.* **Koffes**. een Drinkj, jeweenlich heet, von jereeschte un jemolne Koffe Kjieena - coffee. *Category:* **1.5.1. Tree, 5.2.3.6. Beverage, 5.2.6. Stimulant.**
- Koffeboon** [kɔfəbɔun] *n.f.* *Pl.* **Koffeboonen**. de Kuarn von eene Koffe Plaunt dee jereescht un jemolen woat toom Koffe moaken - coffee bean.
- Koffegrunt** [kɔfɛgrunt] *n.n.* *Pl.* **Koffejrind**. de jemolna Koffe unjen em Kjätel ooda em Kuffel - coffee grounds.
- Koffekaun** [kɔfɛkɔun] *n.f.* *Pl.* **Koffekaunen**. eene Kaun met Koffe toom em Kuffel jeeten - coffee pot; coffee can.
- Koffekjätel** [kɔfɛce:tɛl] *n.m.* *Pl.* **Koffekjätels**. een Kjätel en däm Koffe jemoakt woat - coffee kettle.
- Koffemäl** [kɔfɛme:l] *n.f.* *Pl.* **Koffemälen**. eene Mäl toom Koffe Kjieena molen - coffee grinder.
- koofoojen** [kɔ:fɔujɛn] *v.w.* hanschmieten; wajch hasren - push away. *Category:* **7.3.2.9. Push.**
- Kofunje** [kɔ:fɔujɛ] *n.f.* Kjeen toom aum Boagen biem Violin spälen - resin for a violin bow.
- Koko** [kɔ:ko:] *n.m.* *Variant:* **Kokau**. Pulwa toom Äten moaken met een Schaklitz Jeschmak - cocoa. *Category:* **8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**
- Kol** [kɔ:l] *n.f.* *Pl.* **Kolen**. schwokatet wieekjet Steen daut ute leed jegroft woat aus Brennstoff; schwokatet Brennstoff wan von Holt, Kolen jebrent woaren - coal. *Category:* **1.2.2.4. Mineral, 5.5.6. Fuel.**
- kol** [kɔ:l] *adj.* noaktich; nich bedakjt; blooss; onen irjent waut toom bedakjen; onen Hoa - bare; bald; nude. **Groospau haft kjeene Hoa oppem Kopp, hee es gauns kol.** Grandpa has no hair on his head, he is completely bare. *See:* **blooss; noaktich.** *Category:* **3.2.3.1. Known, unknown, 5.3.8. Naked, 8.1.8.1. Empty, 8.3.8.1. Simple, plain, 2.1.5. Hair.**
- kolbääkjren** [kɔlbɛacrɛn] *v.w.* wadholt schrienen, soo aus Peihons - grumble; lament. *Category:* **3.5.1.8.5. Complain, 2.6.6.4. Mourn, 3.4.2.1. Sad.**
- Kold** [kɔld] *n.f.* Kjill; de Toostaunt ooda Krauft von kolt sennen, von nich woam haben - cold; frigidity; chill. *See:* **Kjill.** *Category:* **1.1.3. Weather, 2.5.2. Disease, 8.3.4.1. Cold, 2.6.2. Sexual relations, 2.5.5. Cause of disease.**
- Koleelj** [kɔ:lɛɪʌ] *n.f.* Kerrossien; dennet Eelj ut Kolen rutjekoakt - coal oil.
- Kolegruft** [kɔ:lɛgruft] *n.f.* *Pl.* **Kolegruften**. Kolemien; eene Städ wua Kolen ute leed jegroft woaren - coal mine. *Category:* **6.6.2.1. Mining.**
- Kolenama** [kɔ:lɛna:mʌ] *n.m.* *Pl.* **Kolenamasch**. een Ama toom Kolen nenbrinjen - coal pail; coal scuttle.
- Kolenfia** [kɔ:lɛnfia] *n.n.* *Pl.* **Kolenfiasch**. een Fia en daut Kolen jebrent woaren - coal fire.
- Kolenmien** [kɔ:lɛmin] *n.f.* *Pl.* **Kolenmienen**. eene Städ wua Kolen ute leed jegroft woaren - coalmine.
- Kolestoff** [kɔ:lɛstɔf] *n.n.* de Kemmiko dee en Kolen, Holt un Eelj es daut leicht brent - carbon. *Category:* **1.2.2.4. Mineral.**
- kolfräten** [kɔlfrɛ:tɛn] *v.s.* aules auffräten, soo aus wan too väl Kjeej sent fa eene Weid - graze bare.
- kolgrosen** [kɔlgrɔ:sɛn] *v.w.* gauns aufgrosen; loten aules auffräten von Vee - graze bare; overgraze.
- Kolkj** [kɔlc] *n.n.* Kotz; waut eena biem kolkjen utspicht - vomitus.
- kolkjen** [kɔlcɛn] *v.w.* kotzen; wan eenem sien Äten trigj rut kjemt nom äten - vomit; puke; retch; throw up. *Category:* **2.5.2.3. Stomach illness, 2.1.1.4. Mouth.**
- kolkjren** [kɔlcrɛn] *v.w.* daut Jefeel haben daut eena kolkjen mott; äakjlen - be nauseated. *Category:* **2.5.2.3. Stomach illness, 3.4.2.1.3. Disgusted, 2.5.2. Disease, 6.2.5.2. Crop failure.**

- kolkjrich** [kɔlcrɪç] *adj.* sikj soo feelen aus wan eena kolkjen woat - nauseous. *Category:* **2.5.2.3. Stomach illness.**
- Kolkopp** [kɔlkɔp] *n.m. Pl: Kolkjap.* een Kopp opp däm nich Hoa waussen; Glauz - bald head; baldy. *See: Glauz.*
- kolkoppich** [kɔlkɔpɪç] *adj.* onen Hoa oppem Kopp - bald-headed.
- Kolla** [kɔlɔ] *n.n. Pl: Kollasch.* een Kroagen; de Kaunt romem Hauls aun een Kjleet ooda Hamd - collar; flange; lapel. *Category:* **5.3.6. Parts of clothing, 8.3.1.5.3. Fold.**
- kollakjten** [kɔla:ctən] *v.w.* saumlen; Sachen toophoolen; Jeläajenheit jäwen eene Sach met Jelt to unjastetten - collect. *Category:* **4.2.1. Come together, form a group, 6.2.5.3. Gather wild plants, 6.8.2.6. Collect, 7.5.1. Gather.**
- Kollakjta** [kɔla:ctɔ] *n.m. Pl: Kollakjtasch.* eena dee Jelt ooda Sachen kollakjt fa eenen Zwakj - collector. *Category:* **6.8.2.6. Collect.**
- Kolledetz** [kɔlədɛts] *n.m.* Wota von Fleesch koaken, daut jeronnen es - coagulated meat jelly; aspic; gelatine.
- Kolonia** [kɔ:lo:nɪa] *n.m. Pl: -.* eena dee to eene Kolonie jehieet - settler.
- Kolonie** [kɔ:lo:nɪ] *n.f. Pl: Kolonieen.* daut Flekj Launt daut gauns von eene Grupp Menschen je'ieejent woat, wua see oba jieda äa ieejnet Stekj ieejnen un be'oabeiden - colony; settlement. *Category:* **1.6.6. Animal group, 6.5.1.1. House.**
- kolonisieren** [kɔ:lo:nɪsɪrən] *v.w.* eene Kolonie aufangen ooda oppstalen; met eene Grupp omsiedlen; besiedlen - colonize.
- kolt** [kɔlt] *adj.* onen woam ooda Hett; iesich - cold; frigid. *Category:* **1.1.3. Weather, 2.5.2. Disease, 8.3.4.1. Cold, 2.6.2. Sexual relations.**
- koltblootich** [kɔltbløutɪç] *adj.* soo aus wan eena kjeen Jewessen haft - cold-blooded. *Category:* **1.6.1. Types of animals.**
- Koltiwäta** [kɔltɪvɛ:tɔ] *n.m. Pl: Koltiwätasch.* eene Krauz toom Launt oabeiden; Jereetschoft toom Launt koltiwätren ooda derch krauzen - cultivator.
- koltiwätren** [kɔltɪvɛ:tɹən] *v.w.* Launt oabeiden met een Koltiwäta - cultivate. *Category:* **6.2.1. Growing crops, 6.2.2.2. Plow a field, 6.2.3. Plant a field, 6.2.4. Tend a field.**
- Kolw** [kɔlv] *n.f. Pl: Kolwen.* een Dakjssel toom aun een Raut - hubcap.
- komen** [kɔ:mən] *v.s.* nodren; een Ziel nodren - come. *Category:* **7.2.3.2.1. Come.**
- Koma** [kɔ:mɔ] *n.f. Pl: Komren; Komasch.* een Stofkje biesied de Kjääkj, wua Koakjescherr un Äten wajchjestalt woaren wan dee nich em Jebruck sent - pantry. *Category:* **5.2.1.3. Cooking utensil, 6.5.2.7. Room.**
- Kombein** [kɔmbɛɪn] *n.m. Pl: Kombeins.* eene Draschmaschien dee oppem Flekj delenjd daut Schwaut foat un drascht - combine. *Category:* **7.5.2. Join, attach, 7.5.3. Mix.**
- kombeinen** [kɔmbɛɪnən] *v.w.* draschen met eenen Kombein; - drive a combine; combine a field.
- komende** [kɔ:mɛndə] *adj.* soone waut komen - coming. *Category:* **8.4.6.4. Future.**
- komfuss** [kɔmfʊs] *adj.* derchenaunda; vedreit; vetwiewelt - confused. *Category:* **2.5.6.5. Dazed, confused, 3.4.2.5. Confused, 7.5.5.1. Disorganized.**
- Komkje** [kɔmçɛ] *n.n. Pl: Komkjes.* eene kjiene Komm, soont aus een Mensch brukt toom siene Supp enschapan - bowl.
- Komkjevoll** [kɔmçɛfɔl] *n.n. Pl: -.* de Mot von een Komkje; waut opp eemol en een Komkje nenkaun - bowlful.
- Komm** [kɔm] *n.f. Pl: Kommen.* een flaka opna Behelta; een Behelta toom Äten moaken ooda oppdeschen; Komkje; Wauschkomm - basin; bowl. *See: Komkje; Wauschkomm; Wauschjefäss.* *Category:* **1.2.1.3. Plain, plateau, 1.2.1.4. Valley, 1.3.1.3. River, 5.6.4. Wash clothes, 5.2.2.8. Eating utensil, 6.7.7. Container, 8.2.5.1. Big container, volume.**
- Komma** [kɔmɔ] *n.n. Pl: Kommasch.* een Tieekjen biem schriewen, daut doa eene korte Pause steit, ( , ) - comma.
- Kommandaunt** [kɔma:ndɔunt] *n.m. Pl: Kommandaunten.* een Offitzia ooda Leida enne Armee - commander. *Category:* **4.8.3.6.4. Soldier.**
- kommandieren** [kɔma:ndɪrən] *v.w.* väasajen; strenj velangen; leiden - command; order. *Category:* **4.5.3.2. Command, 4.7.1. Laws, 7.5. Arrange, 7.5.5. Organize, 8.4.5.1. Order, sequence, 8.4.5.1.1. Series.**
- Kommapunkt** [kɔma:pʊŋkt] *n.m. Pl: Kommapunkta.* een Tieekjen von een Bruch em Sauz, dee stoakja aus een Komma es un nich soo stoakj aus een Punkt, ( , ) - semicolon.
- Kommarod** [kɔma:ro:d] *n.m. Pl: Kommaroden.* *Variant: Komrod.* een Frint; een Metoabeida - comrade; pal; chum; friend. *See: Frint.* *Category:* **4.1. Relationships, 4.1.1. Friend.**
- Komminismus** [kɔmɪnɪsmʏs] *n.m.* eene polietische Grupp dee vonne 1920 bat 1990 en Russlaunt rejieed; eene polietische Lia daut aule Menschen aules metdeelen sullen, un kjeena rikja ooda väajetrocken - communism. *Category:* **6.9.5. Economics.**
- Komminist** [kɔmɪnɪst] *n.m. Pl: Komministen.* eena von ne polietische Partei dee met Macht jäajen de Rikje un fa de Oame rejieren - communist. *Category:* **4.6. Government, 4.6.6.5. Politics, 6.9.5. Economics.**
- Kommission** *n.f. Pl: Kommissionen.* eene Grupp met eene Ogow waut to unjasieekjen, jeeenlich von de Rejierunk aunjestalt - commission.
- Kommittee** [kɔmɪtɛɪ] *n.n. Pl: Kommittees. Pl: Kommitteen.* eene Grupp dee aunjestalt sent toom eene Sach räajlen - committee. *Category:* **4.2.1.8. Organization.**
- Kommvoll** [kɔmfɔl] *n.f. Pl: -.* soo väl aus en eene Komm nenjeit - bowlful.

**Komood** [ko:møud] *n.n.* *Pl.*: **Komooden**. Kjeleedaschaup met Schufloden - bureau.

**komparatiew** [kɔmpa:ra:tiv] *adj.* em Vejlikj met; von leejenschoftswieed wan twee vejlikjt woaren, tB: jrata, ella, kolda - comparative.

**komplizieet** [kɔmplɪtsiət] *adj.* sea vebungen ooda vekjnept; schwoa to vestonen - complicated. *Category*: **7.5.8. Simple, complicated**.

**Komprescha** [kɔmpɾɛʃʌ] *n.m.* *Pl.*: **Kompreschasch**. een Jereetschoft toom met vël Druck Loft pusten; een Jereetschoft daut Loft, ooda aundret, tooprast, soo aus uk de Gauss en eene Fridzh, Friesa ooda Äarkondischen - compressor.

**Komputa** [kɔmpytʌ] *n.m.* *Pl.*: **Komputasch**. *Variant*: **Computa**. een ellektronischet Jereetschoft toom schriewen, räkajnen, Breefwaksel fieren äwa lemäl, opp Internet waut nosieekjen, ooda uk drekjen loten - computer. *Category*: **6.7.9. Machine, 8.1.2.1. Mathematics**.

**Komrod** *See main entry*: **Kommarod**.

**Komrodschoft** [kɔmrɔdʃɔft] *n.f.* *Pl.*: **Komrodschoften**. daut Veheltniss von Komroden - companionship; comradeship. *Category*: **4.1. Relationships**.

**Komst** [kɔmst] *n.f.* *Pl.*: -. eene Sort Jekjäakjs; een faustet Heeft von Bläda, dee em Borscht jebrukt woaren - cabbage. *Category*: **5.2.3.1.4. Food from leaves**.

**Komstblaut** [kɔmstblaut] *n.n.* *Pl.*: **Komstbläda**. een Blaut von een Komstheeft - cabbage leaf.

**Komstborscht** [kɔmstbɔʃt] *n.m.* een Borscht ooda eene Supp met Komst un aundret Jekjäakjs un jeeenlich uk Fleesch - cabbage soup.

**Komstheeft** [kɔmsthɛift] *n.n.* *Pl.*: **Komstheefta**. de Kopp ooda Baul en woont Komst waust - head of cabbage.

**Kon** [ko:n] *n.m.* *Pl.*: **Kons**. een leichtet Schepp fa een poa Menschen daut met Roodlen jedräwen woat; Paddelboot - canoe; small boat. *See*: **Paddelboot**. *Category*: **7.2.4.2.1. Boat**.

**Kondimment** [kɔndɪmɛnt] *n.m.* *Pl.*: **Kondimenten**. daut waut bie Äten biejedonen woat toom eenen scheenen Schmak jäwen - condiment. *Category*: **5.2.3. Types of food, 5.2.3.4. Prepared food**.

**Konferens** [kɔnfərəns] *n.f.* *Pl.*: **Konferensen**. een toopkomen von miere Jemeenten toom Sachen tweschen sikj beräden; eene Grupp von Kjoakjen dee sikj toopstetten en eene Konferens - conference.

**Konferensa** *n.m.* *Pl.*: -. eena dee to de Konferens jehieet - conference adherent.

**Konjuktiew** [kɔnjuktiv] *n.m.* *Pl.*: -. en Gramatikj, een Wuat daut twee Jedanken toopschlitt, soo aus: un, oba, ooda; een Binjwuat - conjunctive.

**konserwatiew** [kɔnsɛɪva:tiv] *adj.* trigjtrakjent; ooltmoodsch; aum Oolen hoolen - conservative; traditional. *Category*: **3.3.1.7. Stubborn, 5.3.9. Style of clothing, 8.4.6.5.6. Old fashioned**.

**Konsonant** [kɔnso:na:nt] *n.n.* *Pl.*: **Konsonanten**. een Metlut; aule Lud ooda Latren buta 'a, e, i, o, u' - consonant. *See*: **Metlut**. *Category*: **9. Grammar**.

**Konst** [kɔnst] *n.f.* *Pl.*: **Konsten**. eene Gow; eene Fäichkjeit; een vestonen waut schmocket to moaken, soo aus kjoawen, sinjen, molen, buen - art; ability. *See*: **Fäichkjeit**. *Category*: **6.6.5. Art, 9.4.2.1. Can**.

**konstfäich** [kɔnstfɛ:ɪχ] *adj.* sikj met eene Konst vestonen - artistic. *Category*: **2.3.1.8.1. Beautiful**.

**konstmässich** [kɔnstme:siç] *adj.* soo aus enne Konst - technically.

**Konstmässichkjeit** [kɔnstme:siççeit] *n.f.* de Lia von eene jewesse Konst; daut jeschekjt sennen en eene Konst - technicality.

**Konststekj** [kɔnststɛç] *n.n.* *Pl.*: **Konststekja**. daut waut met Konst jedonen woat; waut sea schmocket; Vollbrinjenheit - feat; accomplishment; achievement; stroke of genius. *See*: **Vollbrinjenheit**; **Staud**. *Category*: **9.1.2. Do, 6.1.3.2. Succeed**.

**konstvoll** [kɔnstfɔl] *adj.* met Konst; soo aus met Konst; sea jeschekjt ooda schmeissich - artistic. *Category*: **2.3.1.8.1. Beautiful**.

**Konstwoakj** [kɔnstvɔaç] *n.n.* *Pl.*: **Konstwoakjen**. eene Sach dee von sea krakjte oabeit jemoakt es; eene Sach von een Kjensla jemoakt - work of art.

**Kontakt** [kɔnta:kt] *n.m.* *Pl.*: **Kontakts**. een Toopkomen - contact. *Category*: **3.5.1.4.2. Contact, 7.3.4.1. Touch, 8.5.1.5. Touching, contact**.

**kontakten** [kɔnta:ktən] *v.w.* toopkomen; en Vebindunk komen; wäm oppsieekjen - contact. *Category*: **3.5.1.4.2. Contact, 7.3.4.1. Touch, 8.5.1.5. Touching, contact**.

**Kontinent** [kɔntinent] *n.n.* *Pl.*: **Kontinenten**. een sea grootet Stekj Launt, soo aus Nuad Amerika, Sied Amerika, Afrika, Europa, Asien, un Antartika - continent. *Category*: **1.2.1. Land, 1.3.1.5. Island, shore**.

**Kontrakt** [kɔntra:kt] *n.m.* *Pl.*: **Kontrakts**. een Unjaschriewen ooda een beräden woo twee Menschen ooda Gruppen wellen toop foadich woaren - contract. *Category*: **4.7.8. Legal contract, 7.1.9. Move a part of the body, 8.1.4.3. Decrease, 8.2.2.1. Short, not long**.

**kontrakten** [kɔntra:ktən] *v.w.* eenen Kontrakt moaken; een Haundel beräden un dolschriewen - contract. *Category*: **4.7.8. Legal contract, 7.1.9. Move a part of the body, 8.1.4.3. Decrease, 8.2.2.1. Short, not long**.



- Kontroll** [kɔntʁɔl] *n.f. Pl: Kontrollen*. Macht äwa waut haben; een Schwenjel ooda Knups met däm eena waut en Kontroll haft - control. *Category: 3.3.3.6. Control, 4.5. Authority, 4.5.3.1. Lead, 7.2.6.2. Prevent from moving.*
- kontrollen** [kɔntʁɔləŋ] *v.w.* en Macht haben; rejieren; volle Ve'auntwuatunk haben - control. *Category: 3.3.3.6. Control, 4.5. Authority, 4.5.3.1. Lead, 7.2.6.2. Prevent from moving.*
- kontrollieren** [kɔntʁɔliərəŋ] *v.w.* en Macht haben; rejieren; volle Ve'auntwuatunk haben - control. *Category: 3.3.3.6. Control, 4.5. Authority, 4.5.3.1. Lead, 7.2.6.2. Prevent from moving.*
- Konwarkj** [kɔnva:ɪç] *n.m. Pl: Konwarkjs*. Kwarkj; de Schluw en dee een Breef enne Post jelajcht woat - envelope. *Category: 3.5.7.2. Written material. See: Kwarkj.*
- Koo** [kəʊ] *n.f. Pl: Kjieej. Pl: Kjäj*. eene see mank daut Vee - cow. *Category: 1.6.1.1.3. Hoofed animals, 1.6.7. Male and female animals, 6.3.1. Domesticated animal, 6.3.1.1. Cattle.*
- Koobloom** [kəʊbləʊm] *n.f. Pl: Koobloomen*. eene Sort Bloomen - cowslip; daisy. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine.*
- Koofoot** [kəʊfəʊt] *n.m. Pl: Koofeet*. eene dikje lesastang; Koofoot; eene Stang toom waut ducken - crowbar; jimmy.
- Koohoad** [kəʊhɔad] *n.m. Pl: Koohoads*. Veehoad; eena dee daut Vee heet - cowherd.
- Koolada** [kəʊla:də] *n.n. Pl: Kooladasch*. daut Lada von eene Koo - cowhide.
- Koolkje** [kəʊlcə] *n.f.* Kraump em Kjarpa soo aus de Moag ooda Doarm - colic; flatulence. *Category: 2.5.2. Disease.*
- koomisch** [kəʊmɪʃ] *adj.* fonnich; toom lachen; butajeweenlich; nich leicht to vestonen - queer. *Category: 8.3.5.3.4. Strange.*
- Kooperatiew** [kəʊpəra:tiv] *n.m. Pl: Kooperatiewen*. een Jeschaft, daut von eene Grupp Menschen je'ieejent woat, wua see de Produkten von äa jeweeneljet Wirtschoft kjeepen un vekjeepen kjennen - cooperative. *Category: 4.3.4.2. Help.*
- Koopmaun** [kəʊpməʊn] *n.m. Pl: Koopmana; Kooplied*. eena dee Sachen toom vekjeepen haft - buyer; trader; merchant. *Category: 6.8.4.1. Buy, 6.6. Occupation, 6.9.4. Commerce, 6.9.3. Marketing.*
- Koopocken** [kəʊpɔkən] *n.f.* eene wankende Krankheit daut von Vee wiedadrajcht un Pocken oppe Hut jeft- cow pox.
- Koostich** [kəʊstɪç] *n.m. Pl: Koostiej*. een Stich wua Kjieej foaken gonen - cow path.
- Koostoak** [kəʊstɔak] *n.f. Pl: Koostoaken*. eene Stoak; de Rum woa eene Koo em Staul faust es toom malkjen un foodren - stanchion. *See: Stoak.*
- kopieren** [ko:pɪərəŋ] *v.w.* aufdachen; eene Kopie von waut moaken - copy. *Category: 8.3.5.5. Imitate.*
- Kopie** [ko:pɪ] *n.f. Pl: Kopieen*. een Buak ooda Zadel daut krakjt daut sajcht aus een aundret Buak ooda Zadel - copy. *Category: 8.3.5.5. Imitate.*
- Kopiekje** [ko:pɪçə] *n.n. Pl: Kopiekjes*. een kjlienet ruschet Jeltstekj - kopeck; Russian coin.
- Koplinj** [kɔplɪŋ] *n.f. Pl: Koplinjs*. daut waut twee Stekja toopkoppelt, soo aus twee Walen ooda twee Woages - clutch. *Category: 1.6.3.1. Egg.*
- Kopp** [kɔp] *n.m. Pl: Kjap*. daut Poat vom Kjarpa wua de Bräajen un daut Jesecht sent; een Knups aum Enj von eene Stang ooda een Stock; daut met waut eena denkj - head. *Category: 1.5.5. Parts of a plant, 1.6.2. Parts of an animal, 2.1.1. Head, 8.6.7. End, point.*
- koppen** [kɔpən] *v.w.* toppen; daut bowaschte Enj von eene Beet ooda aundre Wartel aufschnieden - top; head. *Category: 1.2.1.1. Mountain, 1.5.5. Parts of a plant, 1.6.2. Parts of an animal, 2.1.1. Head, 8.6.7. End, point.*
- Koppa<sub>2</sub>** [kɔpə] *n.m. Pl: Koppasch*. een Rootzent; een kjlienet Jeltstekj en Nuad Amerika - penny. *Category: 6.8.6.1. Monetary units.*
- Koppa<sub>1</sub>** [kɔpə] *n.n.* eene Sort brunet wieekjet Mettol daut nich rostat - copper. *Category: 1.2.2.3. Metal.*
- koppana** [kɔpa:nə] *adj.* von Koppa - of copper.
- Koppaschmett** [kɔpa:ʃmɛt] *n.m. Pl: Koppaschmetts*. eena dee Koppa schmett un jitt, ooda trajchtschnitt un Sachen von moakt - coppersmith; brazier. *Category: 5.5.2. Tend a fire.*
- Koppbewääjunkt** [kɔpbəwääjʊŋk] *n.f. Pl: Koppbewääjungen*. eene Bewääjunkt vom Kopp dee waut bediet ooda meent, soo aus dreikoppen, nekjkoppen - head gesture; nod. *Category: 3.5.6.1. Gesture, 5.7.1. Go to sleep, 7.1.9. Move a part of the body.*
- Koppbinj** [kɔpbɪŋ] *n.f. Pl: Koppbinjen*. eene Binj toom romem Kopp binjen, soo aus daut en arabische Lenda Mood es - turban. *Category: 5.3.3. Traditional clothing.*
- Koppduak** [kɔpduək] *n.n. Pl: Koppdieekja*. een Duak von schmocket Zeich toom äwarem Kopp binjen - headshawl; kerchief.
- koplen** [kɔplən] *v.w.* hitschen; stekjlen; toopmoaken - hitch. *Category: 7.5.2. Join, attach.*
- Koppelboom** [kɔpəlbəʊm] *n.m. Pl: Koppelbooms*. daut Holt ver een Tiem Pieed waut an helt von uteneen gonen - neck yoke.
- Koppenenj** [kɔpənɛŋ] *n.n. Pl: Koppenenja*. daut Enj wua de Kopp es - head-end (bed).
- Koppfleisch** [kɔpflɛɪʃ] *n.n.* Fleisch von aum Kopp - head meat.
- Kopphoa** [kɔphɔə] *n.n.* de Hoa dee eena opp sien Kopp haft - hair of head.
- kopphuach** [kɔphuəç] *adv.* soo huach aus de Kopp vonne leed es; de Mot von de Flua bat däm Kopp - head-high.

- Kopphut** [kɔpɦyt] *n.f.* de Hut oppem Kopp - scalp. *Category: 2.1.1. Head.*
- Koppitz** [kɔpɪts] *n.f.* *Pl:* **Koppitzen**. een kjliena Heihupen - small pile of hay; hayrick.
- Koppkjessen** [kɔpɕəsən] *n.n.* *Pl:* **Koppkjesses**. een Kjessen; een Kjessen toom dän Kopp nopplajen - pillow. *Category: 5.1.1.3. Bed.*
- koppkjestonen** [kɔpɕesto:nən] *v.s.* oppem Kopp stonen met de Feet huach enne Loft - stand on one's head.
- Koppknoaken** [kɔpknoakən] *n.m.* *Pl:* **Koppknoakes**. de runda Knoaken em Kopp en woont de Bräajen es-skull. *Category: 2.1.1. Head, 2.1.6. Bone, joint.*
- Kopploch** [kɔpɔɔx] *n.n.* *Pl:* **Kopplajcha**. een Loch, soo aus en een Kjleet, wua de Kopp derchkjemt - neck opening.
- Kopprietinj** [kɔpɕɪɪɲ] *n.f.* *Pl:* **Kopprietinjen**. Koppweedoag; Weedoag em Kopp - headache. *See: Koppweedoag. Category: 2.5.6.1. Pain.*
- koppshedren** [kɔpɕɛdrən] *v.w.* met Koppbewääjungen wiesen auf eena fa ooda jäajen waut es; jo un nä aunjäwen - shake or nod the head.
- koppschu** [kɔpɕy] *adj.* fa een Pieet, daut schuchta sennen fa dän Haulta un daut Pieetsjescherr - bridle shy.
- koppschwak** [kɔpɕva:k] *adj.* schwak em Kopp; onen een grootet Denkvemieeejen; trigjjebläwen - retarded. *Category: 2.5.8. Mental illness, 3.2.1.4. Stupid.*
- Koppspald** [kɔpspa:ld] *n.f.* *Pl:* **Koppspalden**. eene jlikje Spald met eenen Kopp - headpin.
- Koppsteen** [kɔpstɛɪn] *n.m.* *Pl:* **Koppsteena**. de Steen dee bowen äwa de Däa licht; de Steen dee aune Spetz von een rundet Loch steit - headstone. *Category: 2.6.6.6. Grave.*
- Koppstekj** [kɔpstɛɕ] *n.n.* *Pl:* **Koppstekja**. daut Stekj äwa eene Däa ooda een Fensta - headpiece.
- Koppteel** [kɔptɛɪl] *n.n.* *Pl:* -. de bowaschta Raunt aun een Schaup ooda Stekj Meebel - decorative moulding on the top of a china cabinet.
- Kopptich** [kɔptɪɕ] *n.n.* waut eena oppem Kopp drajcht - headgear; headdress. *Category: 5.3.3. Traditional clothing.*
- Kopptobrääkjniss** [kɔptɔbrɛakɪnɪs] *n.n.* *Pl:* **Kopptobrääkjnissen**. grootet beduaren; een Probleem daut schwoa to leesen es; soont wua eena sikj knaup Rot weet - headachy problem; worry; deep concern. *Category: 3.4.2.4.1. Worried.*
- koppveropp** [kɔpɕɛ'rɔp] *adv.* met dän Kopp daut ieeschte - head first.
- Koppvoll** [kɔpɕɔl] *n.m.* de Mot von Hoa opp een Kopp; een Kopp met väl Hoa - headful.
- Koppweedoag** [kɔpɕvɛɪdoag] *n.m.* Kopprietinj; Weedoag em Kopp - headache. *See: Kopprietinj. Category: 2.5.6.1. Pain.*
- Korboolsaulw** [kɔɕbɔulsɔulw] *n.f.* eene Sort Saulw met eenen stoakjen Jeroch - carbolic salve.
- Kordon** [kɔɕdo:n] *n.n.* stiewet Papia von Doosen - cardboard. *Category: 6.6.3.3. Working with paper.*
- Korf** [kɔɕf] *n.m.* *Pl:* **Kjarw**. eene Kjjeep; een leichta Behelta foaken met een Bäajel, von Stroo ooda leuchtet Holt - basket; canister; pannier. *Category: 6.6.4.2. Weaving baskets and mats, 5.2.1.4. Food storage.*
- Korfstool** [kɔɕfstɔul] *n.m.* *Pl:* **Korfsteela**. een Stool wua de Sett un Län von denne Wieden jeflochten sent- wicker chair.
- Korfvoll** [kɔɕffɔl] *n.m.* *Pl:* **Kjarwvöll**. soo väl aus en een Korf nenjeit - basketful.
- Korkj** [kɔɕɕ] *n.n.* *Pl:* -. de Baust von eene Sort von tropische leekjen - cork. *Category: 1.5.5. Parts of a plant.*
- Korkjestopsel** [kɔɕɕestɔpsɛl] *n.n.* *Pl:* **Korkjestopsels**. een Stopsel von Korkj; een Stekj daut krakjt en daut Loch von eene Buddel nenpaust, toom dee toostoppen - cork stopper.
- Korn** [kɔɕn] *n.m.* eene groote Plaunt vonne Grauss Famielje; daut Sot von Korn Plaunten daut noarhaufftet Foda un Mäl moakt - corn. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine, 2.1.4. Skin, 5.2.3.1.1. Food from seeds.*
- Kornbrie** [kɔɕnbɪɪ] *n.f.* jekoakta Korn - hominy.
- Kornelius** [kɔɕnɛɪɪs] *n.m.* een Nomen, foaken Kjñals jesajcht - Cornelius.
- Kornfläks** [kɔɕnflɛ:ks] *n.n.* een Freestikj Äten, jeeenlich met Malkj un Zocka enjerieet - corn flakes.
- Kornflekj** [kɔɕnflɛɕ] *n.n.* *Pl:* **Kornflekja**. eene Korn Stap; eene Stap wua Korn je'akat woat - cornfield.
- Kornmäl** [kɔɕnme:l] *n.n.* *Pl:* -. fien jemolna Korn, daut toom Äten moaken jebrukt woat - corn flour. *Category: 5.2.3.3. Cooking ingredients.*
- Kornoa** [kɔɕnoa] *n.f.* *Pl:* **Kornoaren**. eene Oa von Korn, met Strunk un Kjieena - corn cob.
- Kornspikja** [kɔɕnspɪkɕ] *n.m.* *Pl:* **Kornspikjasch**. een Spikja met ooda fa jedraschta Korn - corn granary.
- Kornworm** [kɔɕnɔɕɪm] *n.m.* *Pl:* **Kornwarm**. een Worm de enne Kornoa nenboat - weevil. *Category: 1.6.1.7. Insect.*
- Korozh** [kɔ:ɕɕ] *n.f.* *Pl:* -. de Toostaunt von brow sennen, sikj waut woagen - courage; bravery. *Category: 4.4.3.1. Brave.*
- Korral** [kɔɕra:l] *n.m.* *Pl:* **Korralen**. een grootet Veehock von Kjñepels jebut - corral. *Category: 6.3. Animal husbandry, 7.2.6.2. Prevent from moving.*
- Korrint** [kɔ:ɕɪɪnt] *n.f.* eene Staut en Griechenlaunt - Corinth.
- kort** [kɔɕt] *adj.* met eene kjliene Mot; nich lank - short. *Category: 8.1.7.2. Lack, 8.2.2.1. Short, not long, 8.2.2.3. Short, not tall.*

- kortbeenich** [kɔɪtbɛɪnɪç] *adj.* met korte Been - short-legged.
- Kortewoa** [kɔɪtɛvɔɑ] *n.f.* Woa von Zeich un Neitich - dry goods.
- Kortewoahendla** [kɔɪtɛvɔɑhɛndlɑ] *n.m. Pl: Kortewoahendlasch.* een Jeschaft ooda Stua wua Zeich un Neitich jehaundelt woat - dry good merchant.
- kortjefot** [kɔɪçɛfɔ:t] *adj.* met weinich Wieed jesajcht - abbreviated; condensed. *Category: 8.2.2.1. Short, not long.*
- kortlempich** [kɔɪtlɛmpɪç] *adj.* met korte Lempen; soo aus korte Lempen - short legged.
- kortloftich** [kɔɪtlɔftɪç] *adj.* jeschent; meed; kort aun Loft sennen - short winded.
- kortmeiwich** [kɔɪtmɛɪvɪç] *adj.* met korte Meiwen; soo aus met korte Meiwen - short sleeved.
- kortomm** [kɔɪtɔm] *adj.* kortjefot; eene lange Jeschicht kort jemoakt - in short; briefly stated.
- kortschajchtich** *adj.* met korte Schajcht aun de Schoo - with short leggings or chaps.
- kortschnieden** [kɔɪtʃnɪdɛn] *v.s.* aufschnieden; schnieden daut waut kjarte woat; mankräden daut eena nich kaun foadich sajen - cut short; shave. *Category: 5.4.3.6. Shave.*
- Kortschreft** [kɔɪtʃrɛft] *n.f.* eene Oat von schriewen wua lenjre Wieed met een poa Krolkjies aunjetieekjent woaren - shorthand.
- kortsechtich** [kɔɪtʃɛçtɪç] *adj.* een Toostaunt met de Uagen wua eena dichtbie goot seenen kaun, oba wieda auf nich kloa - short-sighted.
- kortun** [kɔɪtyn] *adj.* von Kortun; soo aus Kortun - cotton. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine, 6.2.5.4. Plant product, 6.6.1. Working with cloth, 6.6.1.1. Cloth.*
- korz** [kɔɪts] *adv.* nich lang trigj; enne latste poa Doag - recently. *Category: 8.4.6.2.1. Recently.*
- koscha** [kɔɪʃɑ] *adj.* goot; gootjenuach; gootjestampelt; met dän judischen Säajen, soo daut see daut äten kjennen - kosher. *Category: 1.6.1. Types of animals, 4.9.7.6. Judaism, 5.2.3.5. Prohibited food, 8.3.7.7. Right, proper.*
- koscheiwren** [kɔɪʃɛivrɛn] *v.w.* sea vetalen; brislen; pludren; britschen - chatter. *See: brislen; britschen; kwauslen; plaupren; pludren; schnaken. Category: 1.6.4.3. Animal sounds.*
- Kose'orfsel** [kɔɪ:sɛ'ɔɪfsɛl] *n.n.* Fooda fa Kosen - goat feed.
- Koss** [kɔɪs] *n.f. Pl: Kossen.* een tomet Tia, kjlanda aus een Burra, dee gonon to malkjen - goat. *Category: 1.6.1.1.3. Hoofed animals, 6.3.1.3. Goat.*
- Kossenbloot** [kɔɪsɛnblɔʊt] *n.n.* daut Bloot von eene Koss; daut Bloot von eene Koss, daut en een Opfa jebrukt woat - ram's blood.
- Kossenbock** [kɔɪsɛnbɔk] *n.m. Pl: Kossenbakj.* een hee Kos - ram. *Category: 1.6.7. Male and female animals, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.3.1.2. Sheep, 7.3.2.9. Push.*
- Kossenfal** [kɔɪsɛnfɑ:l] *n.n. Pl: -.* daut Lada met Hoa von eene Koss - goat skin.
- Kossenhoa** [kɔɪsɛnhɔɑ] *n.f.* de Hoa von eene Koss - goat hair.
- Kossenmalkj** [kɔɪsɛnmɑ:lç] *n.f. Pl: -.* Malkj von eene Kos - goat milk.
- Kossenmalkja** [kɔɪsɛnmɑ:lçɑ] *n.m. Pl: -.* *Lit:* goat milker een Voagel daut foaken dichtbie daut Vee jeseenen woat - cowbird.
- Kossenomen** [kɔɪsɛnɔ:mən] *n.m. Pl: Kossenomes.* een lekjennomen; Bienomen - nickname, literally goat's name. *Category: 9.7.1. Name of a person.*
- Kost** [kɔɪst] *n.f. Pl: Kosten.* cost.  
 1 • Priess; woo dia waut es; Kwatia - cost; expense; overhead.  
 2 • Bad un Moltieden fa betolen; eene Sort Äten - meal; diet; room and board. *Category: 4.2.2. Social event, 5.2.1. Food preparation, 5.2.2.2. Meal, 5.2. Food, 8.2.3.3. Thin person, 6.8.4.3. Price, 8.5.1.3.1. Above.*
- kosten** [kɔɪstɛn] *v.w.* waut ooda wooväl eena fa waut jäwen mott; wooväl Onkosten daut jeft - cost. *Category: 6.8.4.3. Price.*
- Kostaunt** [kɔɪstɔunt] *n.f. Pl: Kostaunten.* een Sort nate runde Näten - chestnut. *Category: 1.5.1. Tree.*
- kostboa** [kɔɪstbɔɑ] *adj.* dia; vâl wieet; een Schauz - expensive; costly; precious. *Category: 6.8.4.3.1. Expensive, 1.2.2.5. Jewel.*
- kostfrie** [kɔɪstfri] *adj.* onen Onkosten - cost free.
- Kostjelt** [kɔɪstçɛlt] *n.n. Pl: Kostjelda.* de Kost von Kwatia - cost for room and board.
- Kostjenja** [kɔɪstçɛɲɑ] *n.m. Pl: -.* eena dee bie eenem enne Kost es; Kwadraunten - boarder. *See: Kwadraunten.*
- kostspielich** [kɔɪstspɪlɪç] *adj.* dia; vâl opp sikj haben - costly; expensive. *Category: 6.8.4.3.1. Expensive.*
- Kot** [kɔɪ:t] *n.f. Pl: Koten.* een kjlienet prostet Hus - small, simple abode; hut; cottage; cabin. *Category: 6.5.1.2. Types of houses.*
- Kota** [kɔɪ:tɑ] *n.m. Pl: Kotasch.* een hee manke Kauten - tom cat.
- Kotadauns** [kɔɪ:ta:dɔuns] *n.m. Pl: Kotadans.* een Wirwoa von strieden; Jezank - brawl; fight; noisy quarrel. *See: Jezank. Category: 4.8.2. Fight, 4.3.4.3.1. Compete with.*
- Kotlett** [kɔɪtlɛt] *n.f. Pl: Kotletten.* Klops; fienet Fleesch en Bala jedrekjt un jebrot - hamburger. *Category: 5.2.3.4. Prepared food, 6.3.1.1. Cattle.*

**Kotschia** [kɔtʃja] *n.m.* eene hoade Sort Grauss; Bassemkrut - broom grass. *See:* **Hieezhbassem**.

**Kotsje** *See main entry: Akozje.*

**Kotta** [kɔtʌ] *n.m. Pl: Kottasch.* een Schläden toom Menschen fieren - cutter sled.

**Kottaluag** *See main entry: Kataloo.*

**Kottoa** *See main entry: Katoa.*

**Kotz** [kɔts] *n.n.* Kolkj - vomitus.

**kotzen** [kɔtsən] *v.w.* kolkjen; oppbrinjen; waut ute Moag rutwarjen - vomit; throw up. *Category: 2.5.2.3. Stomach illness, 2.1.1.4. Mouth.*

**Krach** [kra:χ] *n.m. Pl: Krachs.* wan waut grootet lud hanfelt; Rummel - crash; crack; noise. *Category: 2.3.2.3. Types of sounds, 4.4.2.3. Accident, 7.2.1.7. Move noisily, 7.8.1. Break, 7.8.2. Crack, 2.3.2.2. Sound, 2.3.2.4. Loud.*

**krachen** [kra:χən] *v.w.* een sea grootet Jelud, tB. soo aus wan een Boom felt - crash. *Category: 2.3.2.3. Types of sounds, 4.4.2.3. Accident, 7.2.1.7. Move noisily.*

**Kracheel** [kra:χəɪl] *n.m. Pl: Kracheels.* een grootet Opphäfsel; Klommua; een grootet derchenaunda; een Jetimmel; Puhu; Heideldeis; Klommua - ado.

**kracheelen** [kra:χəɪlən] *v.w.* bestendich zanken un kaublen - bicker continually.

**krakjt** [kra:ct] *adj.* jeneiw; schmock rein - very tidy; fastidious; exact. **See kaun sea krakjt schriewen, daut es emma kloa to läsen.** She writes very neatly, it is always very legible. *Category: 8.1.5.8. Exact.*

**Kral** [kra:l] *n.f. Pl: Kralen.* een Baul von de kjliene Bala aun een Baunt dee romem Hauls jedroacht woaren - bead.

**krank** [kra:ŋk] *adj.* nich jesunt; nich restich; met eene Krankheit jeploacht sennen - ill; sick. *Category: 2.5.1. Sick, 3.4.2.1.3. Disgusted.*

**Krankenbad** [kra:ŋkenba:d] *n.n. Pl: Krankenbaden.* een Bad fa eenen Kranken - sickbed.

**Krankensesta** [kra:ŋkəsstʌ] *n.f. Pl: Krankensestren.* een Kranken Fläaja; Nurs - nurse. *Category: 2.5.7.1. Doctor, nurse, 2.6.4.1.1. Care for a baby, 2.6.4.2.1. Rear a child, 6.6. Occupation.*

**Krankheit** [kra:ŋkheit] *n.f. Pl: Krankheiten.* de Toostaunt von krank sennen; eene von veschiedne Krankheiten dee Menschen de Jesuntheit vedoawen - disease; illness; malady; sickness. *See: Jeschlajchtsschlems.* *Category: 2.5.2. Disease, 6.2.5.2. Crop failure.*

**Krankheitsaunfaul** [kra:ŋkheitsaunfɔt] *n.m. Pl: Krankheitsaunfal.* een Aunfaul von Krankheit; een krank woaren ooda eene Enzindunk; een Jesuntheits Aunjreff - attack; seizure. *See: Aunfaul; Aunjreff.* *Category: 3.5.1.8. Criticize, 4.8.2.3. Attack, 4.6.6.1.1. Arrest, 7.2.6.1. Catch, capture.*

**Krankheitsberecht** [kra:ŋkheitsbərəçt] *n.m. Pl: Krankheitsberechta.* de Norecht von eenem siene Jesuntheit ooda Krankheit - sick report.

**krankmoaken** [kra:ŋkmɔakən] *v.s.* krank von waut woaren; een Aunfaul von Krankheit haben - make sick; sicken. *Category: 2.5.1. Sick, 3.4.2.1.3. Disgusted.*

**Krauft** [krɔuft] *n.f. Pl: Krauften.* Macht; waut eena haft wan eena stoakj es - power; strength; vigour; force; intensity; fortitude. *Category: 2.4.1. Strong, 3.3.3. Influence, 4.5. Authority, 6.1.2.3.4. Power, force, 6.6.8.1. Working with electricity, 8.3.6.1. Strong, brittle, 3.3.3.5. Compel, 4.8.3.6. Military organization, 7.3.2.9. Push, 3.4. Emotion, 8.3.3.3. Color, 4.4.3.1. Brave.*

**krauftlooss** [krɔuftləus] *adj.* onen Krauft; schwak - powerless. *Category: 2.4.2. Weak, 9.4.2.2. Can't.*

**Krauftmäl** [krɔuftme:l] *n.n.* Pulwa toom em Wauschwota toom daut Zeich stiewa moaken - starch.

**Krauj** [krɔuj] *n.f. Pl: Kraujen.* een natgrootet schwoatet Voagel - crow; rook. *Category: 1.6.1.2. Bird, 1.6.4.3. Animal sounds, 6.3.6.1. Chicken, 4.2.6.1.2. Chess.*

**Kraujefoot** [krɔujəfɔt] *n.m. Pl: Kraujefeet.* de Foot ooda Kleiw von eene Krauj; Lienjes unja de Uagen; een Spell met Domienos - crow foot.

**Kraujenast** [krɔujəna:st] *n.n. Pl: Kraujenasta.* daut Nast von Kraujen; een orriemscha Toostaunt; een äwakjriez un dedwää von veschiedne Sachen - crow's nest. *Category: 7.2.4.2.1. Boat.*

**Kraujengrul** [krɔujɛŋryl] *n.f. Pl: Kraujengrulen.* eene Hieezhgrul; Voagelgrul; een Jestal toom Kraujen wajchenjsten - scarecrow. *Category: 6.2.4. Tend a field.*

**Kraump** [krɔump] *n.f. Pl: Kraumpen.* cramp.

1 • een Hoaken toom eene Dää toohoolen - hook to fasten a door or window.

2 • Weedoag von Musklen aunholen, onen daut eena daut well - hook; cramp; spasm; convulsion. *Category: 6.4.5.3. Fishing equipment, 6.7.5. Fastening tool, 2.5.6. Symptom of disease, 2.5.6.1. Pain, 7.1.9. Move a part of the body.*

**Kraumpoda** [krɔumpo:dʌ] *n.f. Pl: Kraumpodren.* dikje bleiwe Odren aune Been - varicose vein.

**Kraunkje** [krɔuŋcə] *n.n. Pl: Kraunkjeen.* een schlanket lankhualsjet Voagel - crane (bird).

**Krauns** [krɔuns] *n.m. Pl: Kjrens.* eene gaunse Rund von Kjinja, Beem, Bloomen, usw. - wreath; garland. *Category: 4.2.6.2. Sports.*



- krauslen** [krəʊslən] *v.w.* kjritzlen; soo schriewen daut et meist nich to läsen jeit - scribble. *Category:* **6.6.5.1. Draw, paint.**
- krauslich** [krəʊsliç] *adj.* *Variant:* **kruslich.** von waut jeschräwnet, soo krus daut et meist nich uttomoaken es; von een Wajch, dee emma wada wenjt - scribbled.
- Krauz** [krəʊts] *n.m. Pl:* **Krausch.** waut toom krauzen - cultivator.
- krauzen** [krəʊtsən] *v.w.* kleiwen; met waut schoapet schobben - scrape; scratch.  
2 • *v.w.* koltiwätren; Launt oabeiden met eene Krauz - cultivate; till land. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds, 2.5.3. Injure, 7.8.6. Dig, 2.5.6. Symptom of disease, 7.3.4.5. Actions of the hand, 7.9.1. Damage, 6.2.1. Growing crops, 6.2.2.2. Plow a field, 6.2.3. Plant a field, 6.2.4. Tend a field.**
- Krauza** [krəʊtsʌ] *n.m. Pl:* **Krauzasch.** waut toom krauzen - scraper.
- Kraweel** [kra:væɪl] *n.m. Pl:* **Kraweels.** Kracheel; Klommua; een grootet Jeweel - commotion. *Category:* **2.3.2.4. Loud.**
- kreiwlen** [krɛivlən] *v.w.* tB. von Kjinja, Eemskje ooda Warm, wan doa väl sent un dee sikj aule bewääjen - prickle. *Category:* **2.5.6.1. Pain.**
- Krenkj** [krɛŋc] *n.f. Pl:* **Krenkjen.** eene Wrang; een Jereetschoft toom een Wal dreien moaken - crank.
- krenkjen** [krɛŋcən] *v.w.* met eene Wrang ooda Krenkj waut dreien - crank.
- Krenkscheft** [krɛŋcʃɛft] *n.f. Pl:* **Krenkscheften.** Kjneksjwal; de groote Wal em Moota daut von de Pistons jedräwen woat - crankshaft.
- Kreschaunkje** [krɛʃəʊŋcə] *n.f. Pl:* **Kreschaunkjeen.** eene Melloon met licht jreene Schal un Frucht - honeydew melon.
- Krint** [krɪnt] *n.f. Pl:* **Krinten.** *Variant:* **Korrint.** eene Frucht soo waut aus Wiendruw oba hoada un strufa - currant. *Category:* **1.5.1. Tree.**
- Kristal** [krɪstɑ:l] *n.m.* een sea kloara ooda derchsechtja Steen - crystal. *Category:* **1.2.2.4. Mineral, 1.2.2.5. Jewel, 6.6.2.5. Working with glass.**
- kroagen** [krəʊgən] *v.w.* enloden; roopen; velangen - invite; summon; call. *See:* **roopen.** *Category:* **4.2.1.1. Invite, 7.2.8. Send someone, 1.6.4.3. Animal sounds, 3.5.1.4.1. Call, 4.2.1.4. Visit, 9.7.1. Name of a person, 9.7.3. Name of a thing.**
- Kroaga** [krəʊgʌ] *n.m. Pl:* **Kroagasch.** een Aumt enne ooltkoloniesche Jemeent; dee wää toom Donnadach kroacht - inviter.
- Kroagen** [krəʊgən] *n.m. Pl:* **Kroages.** een schmocket ooda grootet Kolla - collar. *Category:* **5.3.6. Parts of clothing.**
- Krockodiel** [krɔ:ko:dil] *n.f. Pl:* **Krockodielen.** een langet läajet Tia daut em Wota läft oba Loft odmen mott, met eene sea stoakje Frät - crocodile. *Category:* **1.6.1.3.4. Crocodile.**
- Kroll** [krɔl] *n.f. Pl:* **Krollen.** *Dim.:* **Krollkje.** een Drot ooda Hoa daut kort enne Rund jedreit es; waut oppjeroldet; oppjeroldet Jebakniss - curl; ringlet. *Category:* **2.1.5. Hair, 5.4.3.4. Hairstyle, 7.3.5. Turn something, 8.3.1.5.1. Roll up.**
- krollich** [krɔliç] *adj.* krus; fien walich - curly. *Category:* **2.1.5. Hair.**
- Krom** [krɔ:m] *n.m. Pl:* **Kroms.** de Toostaunt von orriemsch sennen; Klommua - commotion; racket; disorderly arrangement of possessions. *Category:* **2.3.2.4. Loud, 6.8.9.3. Extort money.**
- kromen** [krɔ:mən] *v.w.* mank waut sieekjen; mank väle Sachen opp eemol oabeiden - rummage.
- kromm** [krɔm] *adj.* nich jlik; jeboagen; veboagen - crooked; bent; curved; winding. *See:* **jeboagen.** *Category:* **4.3.5.1. Dishonest, 8.3.1.4.2. Leaning, sloping, 8.3.1.5. Bend, 3.2.8. Tendency, 7.1.8. Bend down, 8.3.1.5.2. Twist, wring.**
- krommbeenich** [krɔmbɛiniç] *adj.* met kromme ooda jeboagne Been - bow-legged. *Category:* **2.1.3.2. Leg.**
- Krommholt** [krɔmhɔlt] *n.n. Pl:* **Krommhelta.** een Jestal ooda Jerest von woont een Beest ooda Schlacht Tia oppjehongen woat toom utnämen - slaughter post; contraption like a single tree from which slaughtered animals are hung from a joist for the purpose of evisceration.
- Kron** [krɔ:n] *n.m. Pl:* **Krons.** eene Wota Schitz; de Enrechtunk toom een Rua op ooda too schitzen - water tap; nozzle; spigot; turncock; stopcock; faucet. *Category:* **6.6.7.1. Plumber.**
- Kroon** [krəʊn] *n.f. Pl:* **Kroonen.** de schmocka Krauns, jweenlich met diere Steena besat, dee een Kjennich en sien Aumt drajcht - crown. *Category:* **2.1.1.5. Tooth, 2.1.5. Hair, 4.6.1. Ruler, 5.3.5. Clothes for special people.**
- Kroonoda** [krəʊno:dʌ] *n.f. Pl:* **Kroonodren.** eene groote Oda rom daut bowaschte vom Hoat - coronary artery.
- Krooss** [krəʊs] *n.n. Pl:* **Kjreesa.** een grootet Kuffel, eenjemol met een Dakjsel - stein; large cup.
- Kropp** [krɔp] *n.f. Pl:* **Kroppen.** de tweede Moag en eene Han ooda Voagel - gizzard; crop; craw; goitre. *Category:* **1.6.2.1. Parts of a bird, 1.5. Plant, 6.2.1. Growing crops, 6.2.5. Harvest.**
- Krota** [krɔ:tʌ] *n.m. Pl:* **Krotasch.** een prosta Woagen; een Tweeroda - sulky; hansom. *See:* **Tweeroda.** *Category:* **4.3.1.5.2. Bad-tempered.**
- Kruck** [krʊk] *n.f. Pl:* **Krucken.** *Dim.:* **Kruckje.** eene groote Buddel von Glauss ooda jebaktet Leem jemoakt, jweenlich met een schmaula Hauls, eenjemol met een Ua ooda een Bäajel - crock; jug; jar; pot. *Category:* **8.2.5.1. Big container, volume, 5.2.1.4. Food storage, 5.2.1.3. Cooking utensil, 5.2.1.5. Serve food, 6.7.7. Container.**
- Kruckedell** [krʊkɛdɛt] *n.m. Pl:* **Kruckedells.** een grootet plautet Tia daut em Wota un aum Eewa läft - crocodile. *Category:* **1.6.1.3.4. Crocodile.**

**kruglich** [krʊgliç] *adj.* krus; krauslich; nich jlikj, soo aus een Wajch - crooked; winding. *Category: 4.3.5.1. Dishonest, 8.3.1.4.2. Leaning, sloping, 8.3.1.5. Bend, 8.3.1.5.2. Twist, wring.*

**krupen** [krʏpən] *v.s.* opp Henj un Kjneen sikj bewäajen - crawl; creep. *Category: 1.6.4.1. Animal movement, 2.6.4.1. Baby, 7.2.1.1.2. Crawl.*

**Krupa** [krʏpʌ] *n.m. Pl: Krupasch.* caterpillar.

1 • eena dee doa kjript; een Katapilla Trekjta opp Schlapen enne Städ Räda - caterpillar.

2 • een Worm; een Kruptia; een Launtmäta - larva. *Category: 1.6.3. Animal life cycle.*

**krupent** [krʏpənt] *adj.* eene de kjript - crawling. *Category: 1.6.1.7. Insect.*

**Kruptich** [krʏptiç] *n.n.* Tieren waut doa krupen; Kjniepasch - crawlers.

**Krupunja** [krʏpʊŋʌ] *n.f. Pl: -.* een Dak daut Schutz vom Rääjen jeft; een prostet Hus - temporary shelter.

**krus** [krʏs] *adj.* fien krauslich, vekjnept, sea kruglich; von een Mensch: nich tofräd, nich goot aunjelajcht, vestieet - cross; out of sorts; curly. **Daut es een kruse Wajch, dee derch de Boaj kjrenjelt.** It is a curvy road, that snakes through the mountains. *Category: 3.4.2.3. Angry, 4.7.7.4. Execute, 4.9.7.2. Christianity, 7.2.3.5. Move past, over, through, 2.1.5. Hair.*

**krusen** [krʏsən] *v.w.* waut krus moaken, soo aus Hoa - curl. *Category: 2.1.5. Hair, 5.4.3.4. Hairstyle, 7.3.5. Turn something, 8.3.1.5.1. Roll up.*

**Kruschkje** [krʏʃcə] *n.f. Pl: Kruschkjes.* de Frucht von een willa Bäarenboom; eene kjliene Mejal - pear; endearing term for a little girl. *Category: 1.5.1. Tree, 5.2.3.1.2. Food from fruit.*

**Kruskopp** [krʏskɔp] *n.m. Pl: Kruskjap.* een Mensch met kruse Hoa - curly hair.

**kruslich** *See main entry: krauslich.*

**Krut** [krʏt] *n.n. Pl: -.* Onkrut; eene Plaunt wua eena dee nich haben well; soone Sorten Plaunten dee sikj selfst veseien un mank Jeträajd ooda em Goaden oppkomen - weeds.

**Krutflekj** [krʏtflec] *n.n. Pl: Krutflekja.* een Flekj daut sea krutich es - weed field.

**krutfrätent** [krʏtfrɛ:tənt] *adj.* soo daut et Krut un Plaunten frat un nich Fleesch - herbivorous. *Category: 1.6.1. Types of animals.*

**krutich** [krʏtiç] *adj.* met Krut; met väl Krut - weedy. *Category: 2.4.2. Weak.*

**krutoatich** [krʏtɔatiç] *adj.* soo aus Krut un Plaunten - herbaceous. *Category: 1.5. Plant.*

**Krutsch** [krʏʃ] *n.f. Pl: Krutschen.* eene sea deepe Jlad ooda Tol met steile Kaunten - ravine. *Category: 1.2.1.4. Valley.*

**Kruz** [krʏts] *n.f. Pl: Kruzen.* een Klockenhus; daut Meddelstekj von een Aupel - apple core. *See: Klockenhus.*

**Kruzhel** [krʏʒəl] *n.n. Pl: Kruzhels.* daut Kjnepje aum Raunt von een Kjleet ooda eene Dakj - frill; lace ruffle.

**Kruzhelmetz** [krʏʒelmets] *n.f. Pl: Kruzhelmetzen.* eene schwoaate Fruesmetz toom enne Kjoakj ooda een Jemeendenfast droagen; eene Metz met väl Kruzhels - Old Colony ladies cap.

**kruzhlich** [krʏʒliç] *adj.* krus; met Kjnepje; met soo väl Zeich daut et walich henjt - lacy.

**Kua<sub>1</sub>** [kua] *n.m. Pl: Kuasch.* eene Grupp je'eewde Senja - choir. *Category: 4.2.3.3. Sing, 4.2.3.4. Musician, 2.5.7. Treat disease, 8.3.7.8.4. Preserve.*

**Kua<sub>2</sub>** [kua] *n.f. Pl: Kuaren.* cure.

1 • een Rot toom jesunt woaren - cure.

2 • eene Städ wua eena no jeit toom stoakja ooda jesunt woaren - spa; health retreat. *Category: 2.5.7. Treat disease, 8.3.7.8.4. Preserve.*

**kuaren** [kuəɹən] *v.w.* Krankheit lieden - languish.

**Kuak** [kuək] *n.f. Pl: Kuaken.* een kjlienet seetet Jebakniss - cookie. *Category: 5.2.3.4. Prepared food.*

**Kuakendieech** [kuəkendiəç] *n.m.* de Dieech toom Kuaken moaken - cookie dough.

**Kualeida** [kuələidʌ] *n.m. Pl: Kualeidasch.* de Leida von een Kua - choir conductor.

**Kuaral** [kuəra:l] *n.m. Pl: Kuaräle.* eene Sort Kjoakjenleeda; een Leet daut Lied Moot moakt - choral.

**Kuarn** [kuəɹn] *n.n. Pl: Kjieena. Dim.: Kuarnkje.* een Sotkuarn; een Meddelstekj; de wichtichsta Jedanken en een Buak ooda en eene Lia - kernel; seed; nucleus. *Category: 1.5.5. Parts of a plant, 5.2.3.1.1. Food from seeds, 6.2.3. Plant a field.*

**Kuarnjewäa** [kuəɹnəvəa] *n.n. Pl: Kuarnjewäären.* een besonda stoakjet Jewäa ooda Bomm; Atommbomm - nuclear weapon.

**Kua'uat** [kua'ʔuət] *n.n.* eene Städ wua daut Kjliema ooda daut Wota eenem halpt jesunt woaren - spa; health resort.

**Kuchne** [kuçnə] *n.f.* Sommakjäakj; een natet Jebied daut em Somma jebrukt woat toom Kjääkjen Oabeit verechten - small summer utility building. *See: Sommakjäakj.*

**Kuckeruss** [kʏkərəs] *n.f.* Korn - maize. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.1. Food from seeds, 6.2.6.2. Mill grain, 2.1.4. Skin.*

**Kuckuck** [kʏkʏk] *n.m. Pl: Kuckucks; Kuckucken.* een Voagel - cuckoo. *Category: 1.6.1.2. Bird.*

- Kuckuruss** [kʊkʏrʏs] *n.n.* Indiauna Korn; eene Sort Ruscha Korn - corn; maize. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 2.1.4. Skin, 5.2.3.1.1. Food from seeds, 6.2.6.2. Mill grain.**
- kudoakich** [kydɔakiç] *adj.* schaubich; onjesunt; met lieden; met proste Jesuntheit - ailing; not feeling well. *See:* **schaubich; onjesunt.** *Category:* **2.5.1. Sick.**
- Kuff** [kʊf] *n.f. Pl:* **Kuffen.** daut Holt opp woont een Schläden ooda een Schlädje oppem Schnee rant - sled runner; runner on sled.
- Kuffel** [kʊfəl] *n.n. Pl:* **Kuffels.** *Dim.:* **Kuffelkje.** een Tauss; de bekaunda Behelta met een Ua ut däm Menschen Koffe ooda Tee drinkjen - cup; mug. *Category:* **5.2.2.8. Eating utensil, 4.8.2.3.1. Ambush, 6.8.9.1. Steal, 8.2.5.1. Big container, volume.**
- Kuffeldroaga** [kʊfɛldrɔaɣʌ] *n.m. Pl:* **Kuffeldroagasch.** eena dee eenem daut volle Kuffel enne Haunt jeft; eena dee eenem daut Kuffel volljitt - butler; cup-bearer. *Category:* **4.5.4.3. Serve, 5.2.1.5. Serve food.**
- Kugel** [kygəl] *n.f. Pl:* **Kugels; Kuglen.** Patroon; Scheetich; daut Blie daut eene Flint schitt; Baul - ball; orb; sphere; bullet; shell; shot. *See:* **Baul; Patroon.** *Category:* **2.1.6. Bone, joint, 4.2.6.2. Sports, 4.2.7. Play, fun, 8.3.1.6. Round, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 1.5.5. Parts of a plant, 1.6.2.2. Parts of a reptile, 1.6.3.1. Egg, 5.2.1.2.1. Remove shell, skin, 6.2.1.7.1. Growing coconuts, 8.6.4.1. Outer part, 2.5.7.2. Medicine, 6.6.5.2. Photography.**
- Kujjel** [kʊjəl] *n.m. Pl:* **Kujjels.** een hee Schwien - boar. *Category:* **1.6.7. Male and female animals, 6.3.1.4. Pig.**
- Kul** [kyl] *n.f. Pl:* **Kulen.** *Dim.:* **Kulkje.** een Loch; een Wotaloch; eene läaje Städ opp eene Stap; eene Hollinj - pond; pit. *Category:* **1.3.1.1. Ocean, lake, 1.2.1.5. Underground, 1.5.5. Parts of a plant, 6.4.2. Trap, 7.8.6. Dig.**
- Kull** [kʊl] *n.f. Pl:* **Kullen.** een groota Kluen Baunt; toopjewekjelda Baunt - ball of twine; skein. *See:* **Kluen; Wekjel.** *Category:* **1.5. Plant.**
- Kulla** [kʊlʌ] *n.n. Pl:* **Kullasch.** een Kjreiss; eene Rund; eene runde Form - circle. *See:* **Rund.** *Category:* **8.3.1.6. Round.**
- kulren** [kʊlrən] *v.w.* rollen - roll. *Category:* **1.1.3.6. Lightning, thunder, 3.5.7.6. List, 7.2.2.7. Move in a circle, 7.3.5. Turn something, 8.3.1.5.1. Roll up.**
- Kulladuw** [kʊlɑ:dʏv] *n.f. Pl:* **Kulladuwen.** eene Duw dee nich jlei flicht, oba emma wada een kortet Enj felt- tumbling pigeon.
- kullarunt** [kʊlɑ:rʊnt] *adj.* soo runt aus een Kulla - round. *Category:* **8.3.1.6. Round.**
- kulrich** [kʊlriç] *adj.* met väl Kullasch; runt; soo daut et leicht kullat - with circles.
- Kultua** [kʊltʊɑ] *n.f. Pl:* **Kultuaren.** soo aus een Volkj läft, daut een bät aundasch es aus een aundret Volkj - culture. *Category:* **1.5. Plant, 1.6.6. Animal group, 4.3.9. Culture.**
- kulturell** [kʊltʏræʃ] *adj.* no de Oat von eene groote Grupp Menschen; zootenoatich; huachjelleet - cultural. *Category:* **4.3.9.1. Custom.**
- Kumma** [kʊmʌ] *n.m.* Beduaren; een eenteenja Toostaunt; Sorj - boredom; monotony; worry. *See:* **Sorj; Beduaren; Kjlakjarie.** *Category:* **3.4.1.4.6. Uninterested, bored, 3.4.2.4.1. Worried.**
- kummavoll** [kʊmɑ:fɔl] *adj.* kjemmalich; met schljachte Jesuntheit - cumbersome. *Category:* **8.2.9.1. Heavy.**
- Kun** [kyn] *n.f. Pl:* **Kunen.** een Voagel, jrata aus eene Han, dee nich flieejen kaun un toom schlachten jehoolen woaren; Truthan - turkey hen.
- Kund** [kʊnd] *n.f. Pl:* **Kunden.** eena dee en een Stua ooda Jeschaft jeit om waut to kjeepen - client.
- Kunhan** [kʊnhɑ:n] *n.f. Pl:* **Kunheena.** de see ooda Han von Kunen - turkey hen.
- Kunhon** [kʊnhɔ:n] *n.m. Pl:* **Kunhons.** Truthon; Kun - turkey gobbler.
- Kunjskje** [kʊnsçə] *n.n.* een veheltnismässich grootet Stekj; een Stekj von onjeschekjte Moten - chunk. *Category:* **8.1.6.2. Piece.**
- Kunkel** [kʊŋkəl] *n.m. Pl:* **Kunkels.** eene sompje Städ - swamp. *Category:* **1.3.1.2. Swamp.**
- kunnen** *v.aux.* de Määjlichkjeit haben; määjlich sennen - could. **Ekj kunn morjen komen, wan mien Foatich dan schauft.** I could come tomorrow, if my car worked then.
- kunnen** *See main entry:* **kjennen.**
- Kunta** [kʊntʌ] *n.m. Pl:* **Kuntasch.** een utjeschnädnet Pieet - gelding. *Category:* **6.3.1.7. Beast of burden, 6.3.8.2. Castrate animal.**
- kuntabunt** [kʊntɑ:bʊnt] *adj.* met väle Kalieren un nich schmock - colourful; garish. *Category:* **8.3.3.3.7. Multicolored.**
- kuntboa** [kʊntbɔɑ] *adj.* reed toom bekauntjäwen; soo daut et kaun bekauntjemoakt - public.
- kuplen** [kʊplən] *v.w.* toophoaken, toopstekjlen - hitch. *Category:* **7.5.2. Join, attach.**
- Kurbel** [kʊbəl] *n.f. Pl:* **Kurbelen.** eene Stang dee nich enne Medd vonne Wal es - pitman; winch; connecting rod; block and tackle. *See:* **Drotaunhola; Duj; Tritz.** *Category:* **6.7.4. Lifting tool.**
- kurbelen** [kʊblən] *v.w.* eene Städ dee nich enne Medd von een Raut es, dee kurbelt wan daut Raut dreit - run eccentrically.
- Kurbelstang** [kʊbəlsta:n] *n.f. Pl:* **Kurbelstangen.** eene Stang dee opp een Enj aun een Taupen aun een Raut Faust es daut nich enne Medd es, soo daut de Stang kurbelt ooda han un trigj tekjat - Pitman.
- kurren** [kʊrən] *v.w.* daut Jelud von eene kjlienet Kjint; daut Jelud daut eene Mutta to een kjlienet Kjint moakt - coo (like a dove or a child). *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds, 2.6.4.1. Baby.**

- Kurrei** [kʊrɛi] *n.m.* eene Sort Krut, daut em Hoafst een dree schooja Baul jeft un äwa daut Launt rolt - tumbleweed. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine.**
- kurrich** [kʊriç] *adj.* vestieet; ontöfräd; leicht jäajenaun - disturbed. *Category:* **2.5.8. Mental illness, 3.4.2.4.1. Worried.**
- Kursus** [kʊrsys] *n.m. Pl: Kursen.* een Fach en eene School; eene Mot von waut eena lieet; jewesse Stunden wua eena een Teema Unjarecht kjricht - course of study. *Category:* **3.6.3. Subject of teaching, 3.6.4. Class, lesson, 5.2.3.4. Prepared food, 7.2.2. Move in a direction, 8.5.2. Direction, 9.5.1.6.2. Path (of movement).**
- Kurzweil** [kʊrtsveil] *n.f.* een Moment; eene korte Tiet; sea boot; sea korz - moment; short while; little while; soon. *Category:* **8.4.1. Period of time, 8.4.2.1. A short time, 8.4.6.4.1. Soon.**
- Kusine** [kʊsɪnə] *n.f.* eene Nicht; däm Onkel ooda Taunte äare Dochta - female cousin.
- Kuss** [kʊs] *n.m. Pl: Kussen.* met de Leppen däm aundren em Jesecht drekjen - kiss. *Category:* **2.1.1.4. Mouth, 4.1.8. Show affection.**
- kussen** [kʊsən] *v.w.* een Kuss jäwen; met de Leppen aun däm aundren sien Jesecht ooda wua aune Hut drekjen - kiss. *Category:* **2.1.1.4. Mouth, 4.1.8. Show affection.**
- Kusskjriekje** [kʊskriçə] *n.n. Pl: Kusskjriekjes.* een Kjriekje bie Wienachten unja daut Lied enaunda kussen - mistletoe. *Category:* **1.5.1. Tree, 1.5.7. Plant diseases.**
- Kuta** [kʊtʌ] *n.m. Pl: Kutasch.* en Russlaunt, eene sea groote Wirtschoft wua de Oabeida uk äare Woninjen haben - country estate; including the homes of workers and servants (khutor).
- kutahonsch** [kytʰɑ:hɔnʃ] *adj.* sea onjeschekjt; sea onkloa; derchenaunda - unclear. *Category:* **3.2.4.3. Mysterious.**
- Kutsch** [kʊtʃ] *n.f. Pl: Kutschen.* een Woagen toom eene Reis moaken - coach. *Category:* **3.3.3.2. Advise, 3.6. Teach, 4.2.6.2. Sports, 4.2.6.2.1. Football, soccer, 4.2.6.2.2. Basketball.**
- Kutscha** [kʊtʃʌ] *n.m. Pl: Kutschasch.* eena dee dän Woagen foat; Fuamaun - chauffeur; driver; cabby; coachman. *See: Fuamaun. Category:* **6.6. Occupation.**
- Kutz** [kʊts] *n.f. Pl: Kutsch. Variant: Kutsa.* een prostet Pieet; een natet ooda schwaket Pieet - short-tailed nag; runt. *Category:* **8.2.2.3. Short, not tall.**
- kuzhlen** [kʊzʰlən] *v.w.* nuzhlen; sikj maklich moaken - snuggle in; nestle.
- Kwadrauten** [kva:drɔuntən] *n.pl.* Kostjenja; dee waut en Kwatia sent; dee waut tolen toom bie eenem wonen - boarders. *See: Kostjenja.*
- Kwadrot** [kva:drɔ:t] *n.m.* een Vea'akj; een Vea'akj daut jieda Sied de selwje Mot haft - quadrangle; square; area. *Category:* **8.2.8. Measure, 8.3.1.7. Square, 8.3.7.7.3. Compatible, 3.2.3.2. Area of knowledge, 8.2.5. Big area, 8.5.4. Area, 8.5.4.1. Vicinity.**
- Kwadrotmiel** [kva:drɔtmil] *n.f. Pl: -.* de Mot von een Flekj Launt daut eene Miel bie eene Miel mat; een Mot dee eene Miel aun jieda Sied mat - square mile.
- Kwadrotschoo** [kva:drɔtʃøʊ] *n.n. Pl: -.* eene Mot dee een Schoo aun jieda Sied mat - square foot.
- kwakren** [kva:kʀən] *v.w.* daut Jelud von Enten - cackle. *Category:* **1.6.4.3. Animal sounds, 3.5.6.4. Laugh.**
- kwaksen** [kva:ksən] *v.w.* een bät haustich hansaten - plop down. *Category:* **7.1.2. Sit.**
- Kwarkj** [kva:ɔç] *n.m. Pl: -.* daut Schlufsel fa een Breef toom de Adrass nopp schriewen un enne Post lajen; Konwarkj - envelope. *Category:* **3.5.7.2. Written material.**
- Kwatia** [kva:tia] *n.n.* eene Schlop Städ un Moltieden haben ooda jäwen - board and room.
- kwatieren** [kva:tirən] *v.w.* Kwatia jäwen; husen - lodge; give lodging. *Category:* **6.5.1. Building, 7.5.9. Put.**
- kwaublich** [kvɔubliç] *adj.* flebrich; nich goot sien Jeschekj hoolen, soo aus eene Koddapopp ooda een aufjeschaldet jekoaktet Ei - loosely fleshed; unhealthy fatness.
- kwaulmen** [kvɔulmən] *v.w.* sea rieekjren; sea väl Ruak aufjäwen - billow. *Category:* **1.1.3.2. Cloud, 1.3.2.4. Wave.**
- Kwaulm** [kvɔulm] *n.m. Pl: Kwaulms.* eene Ruak Wolkj - heavy cloud of smoke.
- Kwaulsta** [kvɔulstʌ] *n.m. Pl: Kwaulstasch.* een gumjet Stekj Kjwiel von em Hauls, besonda wan eena sikj vekjilt haft - heavy phlegm or saliva.
- kwaulstren** [kvɔulstrən] *v.w.* een Kwaulsta utspieen - produce phlegm.
- kwaunswiess** [kvɔunsvi:s] *adv.* stekjawiess; eent opp eemol - piecemeal; piece by piece. *Category:* **9.3.3. Partly.**
- kwauslen** [kvɔuslən] *v.w.* brislen; schwietren; väl vetalen; pludren; britschen; koscheiwren - chatter. *See: brislen; britschen; koscheiwren; plaupren; pludren; schnaken. Category:* **1.6.4.3. Animal sounds.**
- Kwauss** [kvɔʊs] *n.m.* een eefacha Ruscha Bea - simple Russian beer made from fermented bread.
- Kwickselwa** [kviksɛlʌ] *n.n.* een ajchtet ooda reinet Kemmiko daut bie jeeeenelje Hett flissendich es un eene selwane Kalia haft - mercury. *Category:* **1.1.1.3. Planet, 1.2.2.3. Metal, 9.7.2.5. Names of heavenly bodies.**
- kwoaren** [kvɔʌrən] *v.w.* daut Jelud von Duwen - coo. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds, 2.6.4.1. Baby.**
- Kwoakjs** [kvɔʌçs] *n.m.* spittle.



1 • Kjwiël - spittle.

2 • eene kjiene Mot dee weinich wieet es - pittance; insignificant amount. *Category:* **2.2.3. Spit, saliva.**

**kwoakjsen** [kvɔacsən] *v.w.* kjwielen; spieen; eene sea proste Oabeit doonen; sea weinich jäwen - spit; give a pittance. *Category:* **2.2.3. Spit, saliva, 5.2.1.3. Cooking utensil.**

**kwoarmen** [kvɔarmən] *v.w.* kjrippieren; veläwen - pine or waste away.

**Kwoat** [kvɔat] *n.n. Pl:* -. eene Mot, een kjiien bät jrata aus een Lieta; een Glauss daut dicht too to schruwen jeit - quart. *Category:* **8.2.5.1. Big container, volume.**

**Kwoatglauss** [kvɔatglɔus] *n.n. Pl:* **Kwoatjläsa.** een Glauss met de Mot von een Kwoat ooda onjefää een Lieta; een Glauss daut jeit dicht too to schruwen toom Sachen oppbewoaren - quart-sized glass sealer.

**Kwoda** [kvo:dʌ] *n.m. Pl:* -. *Variant:* **Kwoada.** dikje loose Hut unja de Kjenn; een sea fleeschja Hauls - double chin. *Category:* **2.1.1. Head.**

**Kwol** [kvo:l] *n.f.* groote Noot; groote Weedoag ooda Lieden; daut waut eenem kjwält - torture. *Category:* **2.5.6.1. Pain, 4.7.7. Punish.**

**kwolvoll** [kvɔlfɔl] *adj.* met Kwol; met väl lieden - tortuous. *Category:* **7.5.8. Simple, complicated, 8.3.1.5. Bend.**

**kwosen** [kvo:sən] *v.w.* sea spendobbel sennen; onneedich vebrucken - waste; squander. *Category:* **2.2.8. Defecate, feces, 2.6.6.1. Kill, 6.1.2.2.6. Waste, 6.8.4.7. Spend, 8.3.7.8.3. Garbage.**

**Kwotsch** [kvɔtʃ] *n.f. Pl:* **Kwotschen.** eene groote wieekje Benkj; een Soofa - sofa. *Category:* **5.1.1.2. Chair.**

## L - I

- lääch** [lɛaɕ] *adj.* meist unjen; nich huach - low. *Category:* **1.6.4.3. Animal sounds, 2.3.2.3. Types of sounds, 2.3.2.5. Quiet, 3.4.2.1. Sad, 3.5.1.1. Voice, 4.3.1.1. Bad, immoral, 6.3.1.1. Cattle, 6.8.4.3.2. Cheap, 8.2.2.3. Short, not tall, 8.2.6.4. Low, 8.3.7.1. Bad.**
- Läacht** [lɛaɕt] *n.f. Pl: Lächten.* läajet Launt wua leicht Wota steit ooda rant; eene Rie - lake; pond; small brook. *Category:* **1.3.1.1. Ocean, lake.**
- läajren** [lɛajrən] *v.w.* raufloten; läaja moaken - lower. *Category:* **2.1.1.1. Eye, 7.3.2.5. Lower something, 8.1.4.1. Less, 8.1.4.3. Decrease, 8.2.6.4. Low, 8.5.1.3.2. Under, below, 9.3.1.4. To a smaller degree.**
- läajesoatich** [lɛajɛzɔatiɕ] *adj.* hinjarigisch; schlau; nich bie de Woarheit - deceitful; mendacious.
- Läajna** [lɛajna] *n.m. Pl: -.* eena dee Läjjes vetalt - liar; prevaricator. *Category:* **3.5.1.3.2. Tell a lie.**
- lachen** [la:χən] *v.w.* sikj freien un een Jelud moaken toom daut utdrekjen - laugh. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds, 3.5.6.4. Laugh.**
- lachren** [la:χrən] *v.w.* waut sposich finjen; soo jlekjlich to waut sennen daut hee lachen well - find funny. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds, 3.5.6.4. Laugh.**
- lachrich** [la:χriɕ] *adj.* sposich; toom lachen; fonnich - laughable; ludicrous; ridiculous. *Category:* **3.5.6.4. Laugh, 4.2.8. Humor, 3.5.8.2. Meaningless, 9.4.4.9. Impossible.**
- Lada<sub>1</sub>** [la:dʌ] *n.f. Pl: Ladren.* een Stekj Jereetschoft daut jebrukt woat toom oppstieen wua nich eene Trap es - ladder. *Category:* **6.7. Tool.**
- Lada<sub>2</sub>** [la:dʌ] *n.n. Pl: Ladasch.* Hut; de Hut ooda daut Fal von een Tia - skin; leather. *Category:* **1.2.3.1. Liquid, 1.6.2. Parts of an animal, 2.1.4. Skin, 5.2.1.2.1. Remove shell, skin, 6.3.4. Butcher, slaughter, 6.6.4.3. Working with leather, 8.6.4.1. Outer part, 6.3.7. Animal products.**
- ladren** [la:drən] *v.w.* aufladren; daut Lada looss schnieden von een Tia - skin. *Category:* **1.2.3.1. Liquid, 1.6.2. Parts of an animal, 2.1.4. Skin, 5.2.1.2.1. Remove shell, skin, 6.3.4. Butcher, slaughter, 6.6.4.3. Working with leather, 8.6.4.1. Outer part.**
- Ladajoawa** [la:da:joavʌ] *n.m. Pl: Ladajoawasch.* eena dee Lada joaft; eena dee reiwet Lada von een Tia nemt, un daut soo be'oabeit, daut et brukboaret Lada es daut nich vekjemt - leather tanner.
- Ladalusch** [la:da:lʊʃ] *n.f. Pl: Ladaluschen.* eene Lusch von Lada jemoakt - leather pouch.
- ladana** [la:da:nʌ] *adj.* von Lada jemoakt - leathern; of leather.
- Ladasachen** [la:da:za:χən] *n.pl.* Sachen dee von Lada jemoakt sent - leather goods. *Category:* **6.6.4.3. Working with leather.**
- Ladatausch** [la:da:tɔu] *n.f. Pl: Ladatauschen.* eene Tausch von Lada jemoakt - leather case.
- Ladawoagen** [la:da:vɔagən] *n.m. Pl: Ladawoages.* een Woagen met een Heirekj toom Hei un Stroo fieren- wagon with a hayrack.
- ladich** [la:diɕ] *adj.* met nuscht bennen - empty; vacant; void; blank. **Hee schedd daut Weit em Hock un stoof dän ladjen Sak ut.** He poured the wheat into the bin and flipped the dust off the empty bag. *Category:* **8.1.8.1. Empty, 3.5.6.3. Facial expression, 9.1. General words.**
- lädich** [le:diɕ] *adj.* onbefriet; eentletzich - unmarried. *Category:* **2.6.1.3. Unmarried.**
- Ladichkjeit** [la:diɕçeit] *n.f.* de Toostaunt von ladich sennen - emptiness. *Category:* **8.1.8.1. Empty.**
- ladjen** [la:jən] *v.w.* utriemen; ladich moaken - empty. *Category:* **8.1.8.1. Empty.**
- ladrich** [la:driɕ] *adj.* soo aus Lada - leathery.
- lädwieekj** [le:dvieɕ] *adj. Variant: lädwäkj.* soo aus sea wieekjet Lada; soo wieekj daut et meist aum uteneen komen es, tB. een Buak - soft and pliable; frame that is not well built.
- Lafitte** [la:fitə] *n.pl.* daut Schriewen von woo daut Jesaz stroft - riot act.

- Lagoon** [la:yəʊn] *n.f.* eene läaje Städ wua Wota steit; een Loch met Aufguss un Kjetawota - lagoon. *Category:* **1.3.1.5. Island, shore.**
- Lagritz** [la:grɪts] *n.f.* eene Sort Kende, met een besondra Jeschmak von de Wartel von eene jewesse Oaften Plaunt - liquorice. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine.**
- lajen** [la:jən] *v.s.* waut hansaten; waut oppe Sied lajen; von Heena, een Ei lajen - lay. *Category:* **1.6.3. Animal life cycle, 1.6.3.1. Egg, 7.1.3. Lie down, 7.3.4.3. Put down.**
- Laja** [la:ja] *n.m. Pl:* **Lajasch.** eene dee doa lajcht, soowaut aus Eia - layer (hen).
- Lajchakomm** [la:ça:kɔm] *n.f. Pl:* **Lajchakommen.** eene Siekomm; eene Komm met Lajcha toom waut aufsieen; Derchschlach - colander. *See:* **Derchschlach; Siekomm.**
- lajchrich** [la:çriç] *adj.* met Lajcha - funny. *Category:* **4.2.8. Humor, 8.3.5.3.4. Strange.**
- Lajhan** [la:jha:n] *n.f. Pl:* **Lajheena.** eene Han dee Eia lajcht - laying hen; layer. *Category:* **8.6. Parts of things.**
- Lak** [la:k] *n.f. Pl:* -. Farnitz; derchsechtich kloare Foaw - lacquer; varnish; shellac; stain. *Category:* **6.5.3. Building materials, 6.6.2.9. Working with chemicals, 7.7.7. Mark, 8.3.3.3.6. Change color.**
- laken** [la:kən] *v.w.* met Lak bestriken - varnish. *Category:* **6.5.3. Building materials.**
- Lakj** [la:c] *n.f. Pl:* **Lakjen.** Drepp; de kjanste Mot Wota dee opp eemol vom Ama felt - drop. *Category:* **1.1.3.3. Rain, 7.2.2.5.1. Fall, 7.3.2.5. Lower something, 8.1.4.3. Decrease, 9.3.1.4. To a smaller degree.**
- lakjen** [la:cən] *v.w.* dreppen; en Dreppen ooda Lakj faulen - drip; leak. *Category:* **1.3.2. Movement of water, 1.3.2.3. Drip, 1.3.2.1. Flow, 1.3.2.2. Pour, 6.6.7.1. Plumber.**
- Lakjabeskje** [la:ca:bescə] *n.n. Pl:* **Lakjabeskjes.** daut scheenste Biet biem äten - choice morsel; tidbit; dainty; delicacy. *Category:* **8.1.6.2. Piece, 8.2.1. Small, 5.2.1.5. Serve food.**
- Lakjatän** [la:ca:te:n] *n.f. Pl:* **Lakjatänen.** eena dee mäakjlich es biem äten - picky eater.
- laksch** [la:cj] *adj.* soont waut doa lakjt, soo aus een Ama - having a tendency to leak.
- lakjtrisch** *See main entry:* **elektrisch.**
- Lakjtrisetät** *See main entry:* **Elektrisität.**
- lämen** *v.w.* doot moaken; een Poat vom Kjarpa stief un onbruckboa moaken - paralyze.
- lamren** [la:mrən] *v.w.* lamb.
- 1 • een kjlienet Laum to Welt brinjen - give birth to lambs; lamb.
- 2 • waut liemjet, soo aus Äten, veschmäaren - get glue or other liquid all over something. **Daut Kjint haft sikj gauns belamat met de Jrett.** The child has stuck porridge all over himself. *Category:* **6.3.1.2. Sheep, 2.6.3. Birth, 7.5.2.2. Stick together.**
- Lamel** [la:məl] *n.m. Pl:* **Lamels.** daut Stekj aune Brell, vom Glauss no daut Ua - arm of spectacles.
- läment** [le:mənt] *adj.* soo daut et lämt; met de Foljen daut waut jelämt es; soo daut een Poat vom Kjarpa nich mea to brucken es - paralyzing.
- Lämunk** [le:mʊŋk] *n.f. Pl:* **Lämungen.** waut jelämdet; de Erfoarunk bie dee eena jelämt woat - paralysis; palsy; lameness. *Category:* **2.5.4. Disabled.**
- Län** [le:n] *n.f. Pl:* **Länen.** daut hinjaschte Poat von een Stool ooda eene Benkj aun waut eena sikj länt - backrest of a chair or a bench.
- länen** [le:nən] *v.w.* biem setten sikj äwarigj stetten aun eene Län ooda soo waut aus eene Waunt - lean back on a backrest.
- Läne** [le:nə] *n.n.* Launen; Jesennungen - predilection; preference; partiality; tendency. *Category:* **3.2.8. Tendency, 3.3.1.2. Choose, 3.4.1.1.3. Prefer, 3.1. Soul, spirit.**
- länent** [le:nənt] *adj.* äwarigj; jestett; met de Län no hinjen - leaning; reclining. *Category:* **3.2.5. Opinion, 3.2.8. Tendency, 7.1.6. Lean, 8.3.1.4.2. Leaning, sloping, 7.1.3. Lie down.**
- lang** [la:ŋ] *adj.* met väl Tiet; soo daut et väl Tiet nemt - long (in time). *Category:* **2.1.1.3. Nose, 5.4.3.4. Hairstyle, 5.4.7. Care for the fingernails, 8.2.2. Long.**

- langen** [la:ŋən] *v.w.* de Haunt no waut utstrakjen; no waut rieekjen; waut wieda rieekjen - reach; strive; pass; hand to; suffice; be enough or sufficient. *Category:* **3.5.1.4.2. Contact, 7.2.3.3.1. Arrive, 7.3.4.7. Extend, 6.1.2.1. Try, attempt, 1.2.1.1. Mountain, 3.6.7. Test, 4.2.6.2.1. Football, soccer, 4.7.2. Pass laws, 7.2.3.5. Move past, over, through, 7.3.1.1. Throw, 8.1.4. More, 7.4.1. Give, hand to, 8.1.7. Enough.**
- langläwent** [la:ŋle:vənt] *adj.* met een langet läwen - long-lived; having longevity.
- langsom** [la:ŋso:m] *adj.* mässich; medassen; sacht; nich bosich - slow; slowly. *Category:* **8.4.8.2. Slow.**
- Langsomkjeit** [la:ŋsɔmçeit] *n.f.* de Toostaunt von langsam ooda nich bosich sennen - tardiness.
- lank** [la:ŋk] *adj.* met väl Lenjd; de jratre Mot von 'lank un breet' - tall; long (in measure). **Ekj wull mäten woo lank daut Brat wia.** I wanted to measure how long the board was. *Category:* **8.2.2.2. Tall, 2.1.1.3. Nose, 5.4.3.4. Hairstyle, 5.4.7. Care for the fingernails, 8.2.2. Long.**
- lankbeenich** [la:ŋkbəniç] *adj.* met lange Been - long legged. *Category:* **8.2.2.2. Tall.**
- Lankboom** [la:ŋkbəum] *n.m. Pl: Lankbooms.* daut Stekj aun een Woagen vom Väawoagen no de Hinja'auss - wagon reach.
- Lankfooda** [la:ŋkfəudʌ] *n.n.* Veefooda soont aus Hei, Stroo, ooda Alfalfa daut nich jehakselt es - hay. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 6.2.1.5. Growing grass.**
- Lankhaults** [la:ŋkhəults] *n.m. Pl: Lankhalsa.* de meddelsta Finja; de langa Finja en dän Spruch: Kjliena Finja, Goltrinja, Lankhaults, Bottalekja, Luskjekjneka. - middle finger. *Category:* **2.1.3.3. Finger, toe.**
- lankhaultsich** [la:ŋkhəultsiç] *adj.* met eenen langen Haults; nieschierich - long necked; curious. *Category:* **3.2.2.7. Willing to learn, 3.4.1.4. Interested, 3.5.1.5. Ask.**
- lankmeiwich** [la:ŋkmeiviç] *adj.* met lange Meiwen - long sleeved.
- lankschajchtich** *adj.* met lange Schajchten aun de Schoo ooda Steewel - with long leggings or chaps.
- lankschnowlich** [la:ŋkʃnɔvliç] *adj.* long-beaked.
- 1 • met eenen langen Schnowel - long-beaked.
- 2 • sea hinjaraun to waut - curious; inquisitive. *Category:* **3.2.2.7. Willing to learn, 3.4.1.4. Interested, 3.5.1.5. Ask, 3.2.2.1. Study.**
- Lankwiel** [la:ŋkvil] *n.m.* de Äwadriessichkjeit; daut ojeduldje luaren - monotony. *Category:* **3.4.1.4.6. Uninterested, bored.**
- lankwielen** [la:ŋkvilən] *v.w.* waut loten enoolent woaren; nich jenuach to doonen haben - bore. *Category:* **7.8.5. Make hole, opening.**
- lankwielich** [la:ŋkviliç] *adj.* soont waut eenem enoolent woat; äwadreessich; toom enoolent woaren - monotonous; tedious; boring; tiresome; humdrum. *See: äwadreessich.* *Category:* **3.4.1.4.6. Uninterested, bored, 2.4.4. Tired.**
- Lankwielichkjeit** [la:ŋkviliççeit] *n.f.* Äwadreessichkjeit; daut Jefeel von nich wieda komen - ennuï.
- Läpel** [le:pəl] *n.m. Pl: Lämpels.* daut Jescherr daut eena brukt toom Supp ooda Moos nom Mul nämen - spoon. *Category:* **5.2.2.8. Eating utensil.**
- läplen** [le:plən] *v.w.* met eenen Läpel waut wuahan brinjen; met een Läpel äten - spoon out. *Category:* **8.1.3.2. Few, little.**
- Läpelkost** [le:pəlçɔst] *n.f. Pl: Lämpelkosten.* eene seete Kost aum Enj vonne Moltiet - dessert. *Category:* **5.2.3.4. Prepared food.**
- Läpelstäl** [le:pəlste:l] *n.m. Pl: Lämpelstäls.* de Jräp ooda Stäl aun een Läpel - spoon handle.
- Läpelvoll** [le:pəlfɔl] *n.m. Pl: -.* de Mot dee een Läpel helt - spoonful.
- läsen** [le:sən] *v.s.* waut Jeschräwnet beseenen un venämen waut daut sajcht, soo aus een Breef ooda Buak läsen - read. *Category:* **3.5.7.3. Read.**
- Läsa** [le:zʌ] *n.m. Pl: Läsasch.* eena dee väl last; eena dee jieren last - reader. *Category:* **3.5.7.3. Read.**
- läsboa** [le:sboʌ] *adj.* soon Toostaunt daut et to läsen jeit - legible.



- Läsbuak** [le:sbuək] *n.n.* *Pl.*: **Läsbieekja**. een Buak daut jebrukt woat toom läsen lieren - reader; textbook. *Category*: **3.5.7.3. Read, 3.6.2. School**.
- laschen** [la:fən] *v.w.* wajchmoaken; utmoaken, soo aus een Fia - erase; extinguish; quench. *Category*: **5.6.6. Wipe, erase, 5.5.3. Extinguish a fire**.
- Laschpapia** [la:ʃpa:pia] *n.n.* *Pl.*: **Laschpapieren**. daut Papia toom dän Äwafluss von Tint nom schriewen opphäwen - blotting paper.
- läsent** [le:sənt] *adj.* soo daut eena waut last; biem läsen - reading. *Category*: **8.2.8. Measure**.
- Lässtow** [le:sto:v] *n.f.* *Pl.*: **Lässtowen**. eene Stow, soo aus en eene Biebliotäkj, wua Menschen läsen kjennen - reading room.
- lastren** [la:strən] *v.w.* jemeen moaken von soont waut lea haft - slander. *Category*: **3.5.1.8.4. Gossip**.
- lastalich** [la:sta:liç] *adj.* *Variant*: **lestalich**. met lastren; met een äwadräwnet ve'achten; utnoms - scandalous; shocking. *Category*: **3.4.2.2.1. Ashamed, 3.4.2.1.7. Shock**.
- Lastanomen** [la:sta:no:mən] *n.m.* *Pl.*: **Lastanomes**. een Nomen dee Spott äwa eenem drift; een Nomen dee dämjanjen ve'acht - insulting name.
- Lastawuat** [la:sta:vuaet] *n.n.* *Pl.*: **Lastawieed**. een Schempwuat; een Fluchwuat - word of insult.
- lastrent** [la:strənt] *adj.* met een Jelasta; soo daut eenem sien Nomen onen Uasoak vedorwen woat - slanderous. *Category*: **3.5.1.8.4. Gossip**.
- Lastrunk** [la:struŋk] *n.f.* *Pl.*: **Lastrungen**. een lastren; een jemeen moaken waut soont waut lea haft - slander. *Category*: **3.5.1.8.4. Gossip**.
- Lata** [la:tʌ] *n.f.* *Pl.*: **Latren**. eene Buakstow; eene von de 26 dee daut ABC oppmoaken - letter of the alphabet.
- latiensch** [la:tin] *adj.* eene oole Sproak; von Sproaken dee von de oole latiensch Sproak aufstaumen, soone aus spaanisch, italienisch, fraunseesch; eene Schriewwies, nich Gootisch - Latin; Roman script.
- Latoarn** [la:to:ɔ:n] *n.f.* *Pl.*: **Latoarnen**. Laump; een Laump dee eena metdroagen kaun ooda wua opphenjen toom Licht jäwen - lantern. *Category*: **5.1. Household equipment, 8.3.3.1.1. Light source**.
- latst** [la:tst] *adv.* enne Vegonenheit; korz; nich lang trigj; emol - the other day; some time ago; recently. *Category*: **8.4.1.2. Day, 8.4.6.2.1. Recently**.
- latstemol** [la:tstəmo:l] *adv.* daut väaje Mol; bie de latste Jeläajenheit - last time.
- latstjoa** [la:tstjoa] *adj.* daut vegone Joa; daut väaje Joa - last year. *Category*: **8.4.1.6. Year**.
- Laufkje** [lɔufcə] *n.n.* *Pl.*: **Laufkjes**. een Stua; een Jeschaft wua Zocka, Mäl un soo wieda to kjeepen es - small store.
- Laufkjebaunt** [lɔufcəbɔunt] *n.n.* *Pl.*: **Laufkjebenja**. Tutenbaunt - store string.
- Laum** [lɔum] *n.n.* *Pl.*: **Lama**. een junget Schop - lamb. *Category*: **6.3.1.2. Sheep**.
- Laump** [lɔump] *n.f.* *Pl.*: **Laumpen**. een Jereetschoft daut Licht jäwen kaun; Latoarn - lamp; burner. *Category*: **5.1. Household equipment, 8.3.3.1.1. Light source, 5.5.7. Fireplace**.
- Laumpendocht** [lɔumpəndɔxt] *n.f.* *Pl.*: **Laumpendochten**. de Docht en eene Laump - lamp wick.
- Laumpeneelj** [lɔumpənɛɪl] *n.f.* *Pl.*: -. Eelj daut fa Laumpen je'ieejent es; denne Eelj dee en Laumpen jebrent woat - lamp oil.
- Laumpenglauss** [lɔumpənɣlɔus] *n.n.* *Pl.*: **Laumpenjläsa**. Laumpenzellinda - lamp chimney.
- Laumpenhoola** [lɔumpənheul] *n.m.* *Pl.*: **Laumpenhoolasch**. een Desch ooda Jestal toom Laumpen hoolen - lamp stand. *Category*: **4.9.8.2. Place of worship, 5.1. Household equipment**.
- Laumpenlicht** [lɔumpənliçt] *n.n.* daut Licht von eene Laump - lamp light.
- Laumpenschorm** [lɔumpənʃɔrm] *n.m.* *Pl.*: **Laumpenschorms**. de Schorm äwa een Licht, daut et nich too dach enne Uagen es - lamp shade. *Category*: **8.3.3.1.1. Light source**.
- Laumpenzillinda** [lɔumpəntselɪndʌ] *n.m.* *Pl.*: **Laumpenzillindasch**. daut Glauss rom de Flaum en eene Laump; de glaussna Schorsteen rom eene Flaum - lamp cylinder.

- launden** [lɔundən] *v.w.* aum Launt komen, soo aus von opp een Wota; oppe leed komen, soo aus von flieejen - land. *Category:* **4.6.7.1. Country**, **6.5.1.3. Land, property**, **7.2.3.3.1. Arrive**, **7.2.4.4. Travel in space**.
- laundesjehierich** [lɔundesjehiriç] *adj.* soo aus daut en een jeweset Launt woat ooda jehieet; Birjarajcht haben - belonging to a nation; citizen of.
- Laundesmacht** [lɔundesma:χt] *n.f. Pl:* **Laundesmajchta**. de Macht von een Launt; daut Millitää - national forces.
- Laundessproak** [lɔundesprɔak] *n.f. Pl:* **Laundessproaken**. de Sproak dee daut mieeschte en een Launt jebrukt woat, auf jesazlich ooda ut Jewanheit - national language.
- Laundesvolkj** [lɔundesfɔlc] *n.n. Pl:* **Laundesvelkja**. daut Volkj von een jeweset Launt; Einheima - native people.
- Launen** [lɔunən] *n.f.* waut eenem dan noch mol äwakjemt; Enstalungen; woo eena jestemt es - whims.
- launisch** [lɔunɪʃ] *adj.* fuchtich; ieejenoatich - odd; whimsical. *Category:* **8.1.1. Number**, **8.1.5.8.1. Approximate**, **8.3.5.3.4. Strange**, **4.2.8. Humor**.
- Launt** [lɔunt] *n.n. Pl:* **Lenda**. de leed; daut waut eena akat; eene Stap ooda een Flekj; eene Nazion, tB. Meksiko, Kanada, Paraguay - land; country. *Category:* **4.6.7.1. Country**, **6.5.1.3. Land, property**, **7.2.3.3.1. Arrive**, **7.2.4.4. Travel in space**, **4.6.7.3. Countryside**.
- Launtbua** [lɔuntbua] *n.m. Pl:* **Launtbuares**. een Akabua ooda Foarma; eena dee Launt be'akat - farmer. *Category:* **6.2.7. Farm worker**, **6.6. Occupation**.
- Launtenj** [lɔunteŋ] *n.n. Pl:* **Launtenja**. eene Haulfinsel; een schmaulet Stekj Launt daut em Mää nenstakjt - peninsula; lands end. *Category:* **1.3.1.5. Island, shore**.
- Launtieejendeema** [lɔuntieejendɛɪml] *n.m. Pl:* **Launtieejendeemasch**. de Wieet; eena dee Launt ieejent-land owner.
- Launtjesaz** [lɔuncəza:ts] *n.n. Pl:* **Launtjesaz**. daut Jesaz vom Launt - national law.
- Launtkaunsla** [lɔuntkɔunslɔ] *n.m. Pl:* **Launtkaunslasch**. een Rejierungs Be'aumta; eena dee to de Rejierunk jewält es - politician. *Category:* **4.6.6.5. Politics**.
- Launtkoat** [lɔuntkɔat] *n.f. Pl:* **Launtkoaten**. een grootet Biet Papia met de Launtschoft aufjemolt; dee wiest eenem wua Städen, Wääj usw. sent - map. *Category:* **7.2.4.8. Map**.
- Launtloosa** [lɔuntlɔʊsl] *n.m. Pl:* **Launtloose**. eena dee nich Launt haft toom akren, soo aus mank een Volkj bie dee Launt akren daut hechste Ziel es - landless one.
- launtlooss** [lɔuntlɔʊs] *adj.* onen Launt; met kjeen Launt toom akren - landless.
- Launtmacht** [lɔuntma:χt] *n.f. Pl:* **Launtmajchta**. de Krauft von een Launt toom kjriejen - national force.
- Launtmäta** [lɔuntme:tɔ] *n.m. Pl:* **Launtmätasch**. eena dee daut Launt mat; een Worm dee emma wada dän Rigjen opphäft un daut hinjaschte Enj verwoaz brinj, un dan daut väaschte Enj wieda no väaren sat - surveyor. *Category:* **6.5. Working with buildings**, **6.6.6. Working with land**.
- Launtoabeit** [lɔuntoabɛit] *n.f. Pl:* **Launtoabeiten**. de Oabeit oppem Launt toom eene Arnt kjrieen - work on land.
- Launtrigjen** [lɔuntriçjən] *n.m. Pl:* **Launtrigjes**. eene opplijgende Striep Launt; eene Rieej Boaj - brow of land; ridge. *Category:* **1.2.1.1. Mountain**.
- Launtrutsch** [lɔuntrutʃ] *n.f. Pl:* **Launtrutschen**. leedrutsch; daut rutschen von een schoof leed ooda Steena aun een Eewa - landslide. *Category:* **1.2.1.1. Mountain**.
- Launtschoft** [lɔuntʃɔft] *n.f. Pl:* **Launtschoften**. een Jääjent; woo daut eene Jääjent lat, tB. boajich, plaut, steenrich, usw. - scenery; landscape; territory. *Category:* **2.3.1. See**, **4.2.5. Drama**, **1.2.1. Land**, **6.6.5. Art**, **4.6.7. Region**.
- Launtsrot** [lɔuntsro:t] *n.m. Pl:* -. eene dee een Aumt enne Rejierunk haft - prefect; marshal. *Category:* **7.2.5.3. Guide**, **7.5.5. Organize**.
- Launtstekj** [lɔuntstɛç] *n.n. Pl:* **Launtstekja**. een Biet Launt; eene Stap ooda Hoff - parcel land.
- Launtstriep** [lɔuntstri:p] *n.f. Pl:* **Launtstriepen**. eene lange schmaule Stap ooda Launtstekj - strip of land.

- Launtsvolkj** [ləʊntsʋɔlc] *n.n.* *Pl.*: **Launtsvelkja**. Hiesje; Einheima; de Lied dee von Jeburt to een Launt jehieren - natives.
- Launtutmäta** [ləʊntʊtme:tʌ] *n.m.* *Pl.*: **Launtutmätasch**. eena dee Launt utmat; eena dee wiesen kaun wua eenem sien Stekj Launt krakjt licht; Jereetschoft toom Launt utmäten - surveyor. *Category*: **6.5. Working with buildings, 6.6.6. Working with land.**
- Launtveroda** [ləʊntʋə'ro:dʌ] *n.m.* *Pl.*: **Launtverodasch**. eena dee sien Launt aun een Fient verot - traitor. *Category*: **4.8.2.7. Betray.**
- Launtwajch** [ləʊntʋa:ç] *n.m.* *Pl.*: **Launtwääj**. een Wajch oppem Launt, wua meist blooss de Lied foaren dee doa wonen - field road.
- Launtwaulz** [ləʊntʋɔults] *n.f.* *Pl.*: **Launtwaulzen**. eene Waulz; een Jereetschoft toom leed paken un fausta moaken - land packer.
- Launtwirtschaft** [ləʊntʋɪtʃɔft] *n.f.* *Pl.*: **Launtwirtschaften**. eene Foarmarie; de Lia von akren - farm; agricultural activity; economy. *Category*: **6.2.9. Farmland, 6.9.5. Economics.**
- Laupen** [ləʊpən] *n.m.* *Pl.*: **Laupes**. een Kodka; een koddajet Stekj daut een bät aufsteit ooda aufhenjt - flap; rag; duster; cloth. *Category*: **8.3.1.5.3. Fold, 5.6.6. Wipe, erase, 6.6.1. Working with cloth, 6.6.1.1. Cloth.**
- Laupesenja** [ləʊpəsɛɲʌ] *n.m.* *Pl.*: -. eena dee em wirtschaftlichen nuscht von sikj moakt; eena dee nich väl romjeft - unimportant errand runner; helper. *Category*: **4.3.4.2. Help.**
- Laups** [ləʊps] *n.m.* *Pl.*: **Laupsen**. Hollunk; Domkopp; Fulensa - dolt; sap; milksop. *Category*: **3.2.1.4. Stupid, 1.5.5. Parts of a plant, 6.2.5.4. Plant product, 2.6.5.1. Man, 4.4.3.2. Cowardice.**
- laupsen** [ləʊpsən] *v.w.* gaundren; schumlen; nich gauns ierlich wajchnämen - snatch. *Category*: **6.8.9.4. Take by force.**
- laupsich** [ləʊpsɪç] *adj.* soo aus een Laups; nich krakjt - half-witted.
- Lausch** [ləʊʃ] *n.f.* *Pl.*: **Lauschen**. een Soom; de Rigjen un Groow aun de Kaunt von een Brat, soo daut de Bräda dicht aunenaunda jesat kjennen - seam. *Category*: **5.3.6. Parts of clothing, 7.5.2. Join, attach.**
- lauschen** [ləʊʃən] *v.w.* twee Stekja krakjt toopsaten, soo daut doa kjeen Loch tweschen blift - join together; fasten together. *Category*: **4.3.4.3. Cooperate with, 7.5.2. Join, attach.**
- Laust** [ləʊst] *n.f.* *Pl.*: **Lausten**. Belaustunk; Opploag; een schwoara Toostaunt - burden; onus; vice; travail; encumbrance; load. *See*: **Belaustunk; Belaustjunk; Opploag.** *Category*: **3.4.2.4.1. Worried, 7.3.1. Carry, 9.4.3.2. Hortative, 6.8.9. Dishonest financial practices, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 7.3.8. Transport, 7.5.1. Gather, 7.5.9.1. Load, pile, 8.1. Quantity, 8.1.8. Full, 8.2.9. Weigh.**
- Lausta** [ləʊstʌ] *n.m.* *Pl.*: -. eene Liedenschoft; eene Socht; eene schljachte Aunjewanheit - addiction. *Category*: **4.3.6.1. Lack self-control, 5.2.4. Tobacco, 5.2.5. Narcotic.**
- Laustwoagen** [ləʊstʋɔagən] *n.m.* *Pl.*: **Laustwoages**. Trock; een grootet Foatich toom Sachen fieren - truck. *Category*: **7.2.4.1.1. Vehicle, 7.3.8. Transport.**
- Laut** [ləʊt] *n.f.* *Pl.*: **Lauten**. een langet Holt; een Kjneppel - wooden rail; thin log.
- Lautenhus** [ləʊtənʰys] *n.n.* *Pl.*: **Lautenhiesa**. een Hus von oppjeklozte Lauten - log house; log cabin. *Category*: **6.5.1.2. Types of houses.**
- Lautenkot** [ləʊtənko:t] *n.f.* *Pl.*: **Lautenkoten**. een Jebied von oppjeklozte Lauten ooda Kjneppels - log cabin. *Category*: **6.5.1.2. Types of houses.**
- Lautenlomm** [ləʊtənlo:m] *n.f.* *Pl.*: **Lautenlommen**. eene Plaut von toopjebungne Lauten toom oppem Wota roodlen - raft. *Category*: **7.2.4.2.1. Boat.**
- Lauz** [ləʊts] *n.f.* *Pl.*: **Lauzen**. daut wua de Bekjsen väaren gonon opp to moaken - trouser fly; fly on trousers; zipper on trousers.
- Lauzhua** [ləʊʒua] *n.m.* *Pl.*: **Lauzhuaren**. een Fulens; eena dee langsam jeit ooda oabeit - flabby eared individual; dimwit.
- lauzhuarich** [ləʊʒuəriç] *adj.* langsam un jelaussen; soo aus wan eena nuscht romjeft - without haste.

- läwen** [le:vən] *v.w.* Lāwen en sikj haben; nich doot sennen - live; exist. *Category:* **1.4. Living things, 2.6. Life, 4.3. Behavior, 5.9. Live, stay, 9.1.1.1. Exist.**
- Lāwa** [le:vʌ] *n.f. Pl: Lāwasch.* een Jlett em Kjarpa - liver. *Category:* **1.6.2. Parts of an animal, 2.1.8. Internal organs.**
- Lāwaworscht** [le:va:vɔʃft] *n.f. Pl: -.* Worscht met fatjet Fleesch un Lāwa doabennen - liver worst.
- Lāwen** [le:vən] *n.n. Pl: Lāwes.* daut waut läwen haft, soo aus een Mensch, Tia ooda Kjniipa; dee Tiet dee eena läft - life; noisy behaviour; vitality; energy; liveliness. *Category:* **1.4. Living things, 2.6. Life, 4.3. Behavior, 5. Daily life, 9.1.3.1. Physical, non-physical, 2.4.3. Energetic, 6.1.2.3.4. Power, force.**
- läwenbrinjent** [le:vənbrɪŋənt] *adj.* soo daut et Lāwen väabrinjt; soo daut et Lāwen jeft - life bringing. *Category:* **4.3. Behavior, 8.5.2. Direction, 2.6.3.1. Pregnancy.**
- läwendich** [le:vəndɪç] *adj.* biem Lāwen; soo aus met Lāwen; sea bejeistat - alive; lusty; genial; energetic; lively. *Category:* **1.4. Living things, 2.6. Life, 2.4.3. Energetic, 3.4.1.4. Interested.**
- läwenjäwent** [le:vɛŋe:vənt] *adj.* soo daut et Lāwen jeft; soo daut et een Lāwen vom vedoawen schoont - life giving. *Category:* **2.6.3.1. Pregnancy.**
- läwenlank** *See main entry: läweslank.*
- läwensaut** [le:vənsʌʊt] *adj.* saut von läwen; soo kjrenkjlich daut dee nich mea Moot haft toom läwen - tired of living.
- Lāwensbloot** [le:vənsbləʊt] *n.n.* daut Bloot daut eenem sien Lāwen bediet ooda väastalt; daut Bloot onen daut eena nich läwen kaun - lifeblood.
- Lāwensboom** [le:vənsbøʊm] *n.m. Pl: Lāwensbeem.* een Boom em Goaden Eden dee de Menschen veboden wia, dee jeef eewjet Lāwen - tree of life.
- Lāwensborm** [le:vənsbɔʊm] *n.m.* eene Städ wua eena Lāwenswota kjricht; een Rot dee eenem nieet Lāwen jeft - well of life.
- Lāwensbroot** [le:vənsbrəʊt] *n.n.* Jesus sajcht daut hee es daut Lāwensbroot, dit meent daut sien Rot jeft Menschen nieet Lāwen - bread of life.
- Lāwensbuak** [le:vənsbuæk] *n.n. Pl: Lāwensbieekja.* enne Bibel woat von een Lāwensbuak jerät wua de Nomes von dee waut daut eewje Lāwen kjrieen bennen sent - book of life.
- Lāwensendaniss** [le:vənsɛnda:nɪs] *n.f. Pl: Lāwensendanissen.* eene Ve'endrunk em Lāwen; de jeeeenelje Endrunk vom Lāwen - vicissitude; change in life's direction.
- Lāwensfroag** [le:vənsfrɔʌɣ] *n.f. Pl: Lāwensfroagen.* eene sea wichtje Froag; eene Froag äwa waut daut Lāwen meent - question of life.
- Lāwensjefoa** [le:vənsjəfɔa] *n.f. Pl: Lāwensjefoaren.* soont waut jefädlich fa daut Lāwen es - mortal danger.
- Lāwenskrauft** [le:vənskrouft] *n.f.* Moot un Jesuntheit toom Lāwen - vitality. *Category:* **2.4.3. Energetic.**
- Lāwenslia** [le:vəslia] *n.f.* de Lia von woo de Kjarpa ennalich oabeit; Natuakjantniss - biology. *See: Natuakjantniss.* *Category:* **1.4. Living things, 3.6.6. Science.**
- Lāwenslost** [le:vəslɔst] *n.f.* Moot; Freid toom Lāwen; een äwanämenda Toostaunt un Utsecht - enjoyment of life; spryness; vivaciousness; spiritedness.
- Lāwensmäajlichkjeit** [le:vənsməajlɪççɛit] *n.f.* soont waut eena met sien Lāwen doonen ooda bestrieden kaun; eene Mäajlichkjeit von läwen - life's possibility.
- Lāwensmeddel** [le:vənsmedəl] *n.n.* Äten; Noarunk; waut eena brukt toom äten - life's provisions; nutrient.
- Lāwensmoot** [le:vənsməʊt] *n.f.* Moot toom läwen; Lost toom waut äwanämen - courage; schutzpah. *Category:* **4.4.3.1. Brave.**
- Lāwensoat** [le:vənsɔat] *n.f. Pl: Lāwensoaten.* Lāwens Stiel; eene Oat von Lāwen - lifestyle. *Category:* **2.6. Life.**
- Lāwensowent** [le:vəzo:vənt] *n.m.* de latste Joa von eenem sien Lāwen - eve of life.



**Läwensstiel** *n.n. Pl:* -. eene Läwensoat; een Stiel von läwen - lifestyle.

**Läwensstroom** [le:vənstrøʊm] *n.m. Pl:* **Läwensstroom**. een Stroom dee Läwen jeft; een Stroom dee de Läwensmäajlichkheit väastalt - stream of life.

**Läwenstiet** [le:vənstit] *n.f. Pl:* **Läwenstieden**. de Tiet dee eena läft; de Tiet en dee eena läft - lifetime. *Category:* **2.6. Life, 8.4.1. Period of time.**

**Läwensunjahault** [le:vəʊʒna:hault] *n.m.* de Oabeit dee eenem eene Ennom jeft; daut von waut eena läft-livelihood.

**Läwensvesechrunk** [le:vəsʔə'seçʀʊŋk] *n.f. Pl:* **Läwensvesechrungen**. *Variant:* **Läwensvesechrinj**. eene Enrechtunk wua eene em Läwen nentolt soo daut eena bie sien Ella Jelt haft - life insurance.

**Läwensvezeichniss** [le:vənsʔə'tseixnis] *n.n. Pl:* **Läwensvezeichnissen**. een Schriewen von eenem siene wichtje Dotems un Doten opp een Bejrafniss - obituary. *Category:* **2.6.6.3. Funeral.**

**Läwenswaundel** [le:vəsvəʊndəl] *n.m. Pl:* -. Läwensoat; eenem sien Gloowen äwa daut Läwen; woo eena sikj em Läwen vehelt - philosophy of life.

**Läwenswota** [le:vənsvo:tʌ] *n.n.* een Wota toom Läwen jäwen; besondra Rot toom Läwen jäwen; em Nieen Tastament sajcht Jesus hee haft Läwenswota fa Menschen - water of life.

**Läwenswuat** [le:vənsvuət] *n.n.* een Wuat ooda Norecht dee eenem Läwensmoot jeft; eenjemol woat de Bibel een Läwenswuat jenant - word of life.

**läwesjefädlich** [le:vəsʔəʔədliç] *adj.* soo daut et daut Läwen nämen kaun - mortal danger.

**läweslank** [le:vəsla:ŋk] *adv.* soo lang aus eena läft; emma - one's entire life.

**läweslostich** [le:vəslostiç] *adj.* äwanäment; brow; Lost un Moot toom läwen - courageous. *Category:* **4.4.3.1. Brave.**

**lebrēn** [lebrən] *v.w.* sea sacht waut drinkjen; sea langsam waut äten - sip; drink slowly. *Category:* **2.3.3. Taste, 5.2.2.7. Drink.**

**leeden** [ləɪdən] *v.w.* met eene Flaum ooda een heeta Leedhoma daut Tenn oppdeiwen un Sachen toop leeden ooda een Loch too leeden - solder. *Category:* **6.6.2.3. Working with metal, 6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach.**

**Leedabuak** [ləɪda:buək] *n.n. Pl:* **Leedabieekja**. een Buak voll Leeda - songbook.

**Leedhoma** [ləɪdho:mʌ] *n.m. Pl:* **Leedhomasch**. Jereetschoft toom Mettol soo heet moaken daut eena daut leeden kaun; daut eena daut met jeschmoltnet Tenn toopbaken kaun - soldering iron.

**leef** [ləɪf] *adj.* väl räakjnen; goot sennen; jieren haben - held dear; beloved. *See:* **jeleeft**. *Category:* **4.3.3. Love.**

**Leefhaberie** [ləɪfha:bəri] *n.f. Pl:* **Leefhaberieen**. daut waut eena toom scheengonen deit - hobby. *Category:* **4.2.6. Entertainment, recreation.**

**Leefkjint** [ləɪfçint] *n.n. Pl:* **Leefkjinja**. een Kjint daut eena besondasch goot es - special child.

**Leefnomen** [ləɪfno:mən] *n.m. Pl:* **Leefnomen**. een Nomen dee eenem jejäft woat Leew; een leekjennomen - love name; nickname. *Category:* **9.7.1. Name of a person.**

**Leefsta** [ləɪfstʌ] *n.m. Pl:* **Leefste**. een Schauz; de Mensch fa däm eena daut mieeschte äwrich haft - dearest. *Category:* **2.6.1.5. Romantic love.**

**leeftolich** [ləɪfto:liç] *adj.* soo aus wan eena dän aundren nich steeten well; nat un aunjenäm; soo aus Elren to een kjlienet Kjint; frintlich - charming; amiable; kind; lovable. *See:* **frintlich**. *Category:* **3.4.1.1. Like, love, 4.3.4. Do good to, 8.3.5. Type, kind.**

**Leeftolichkheit** [ləɪfto:liççeit] *n.f.* de Toostaunt von leeftolich un gootjesonnen sennen - kindness. *Category:* **4.3.4. Do good to, 4.4.4.1. Mercy.**

**Leem** [ləɪm] *n.m.* eene Sort leed, dee sea hoade Kjlieta jeft wan daut drieech es, sea bakrich es wan naut, un sea jlipsich wan wotrich naut - loam; clay. *Category:* **1.2.2.1. Soil, dirt, 6.5.3. Building materials, 6.6.2.4. Working with clay, 6.6.5.3. Sculpture.**

**Leemboddem** [ləɪmbødəm] *n.m.* eene Stap ooda Jäajent met leemje leed - clay soil.

**leemich** [ləɪmiç] *adj.* soo aus Leem; bakaje un jlipsje leed - clayey.

- Leemkot** [lɛɪmkɔ:t] *n.f.* *Pl.*: **Leemkoten**. een Jebied von Leem ooda met Leem veschmät - clay hut.
- leemna** [lɛɪmna] *adj.* von Leem jemoakt - of clay.
- Leemplak** [lɛɪmpla:k] *n.f.* *Pl.*: **Leemplaken**. eene leemje Plak opp eene Stap ooda Jääjent - clay spot.
- Leemstrikja** [lɛɪmstri:kɔ] *n.m.* *Pl.*: **Leemstrikjasch**. eena dee von Leem kaun een Behelta moaken un baken toom Jebruck - potter. *Category*: **6.6. Occupation, 6.6.2.4. Working with clay.**
- Leemtieejel** [lɛɪmti:ejəl] *n.f.* *Pl.*: **Leemtieejlen**. een Tieejel von Leem - clay brick.
- Leemtopp** [lɛɪmtɔp] *n.m.* *Pl.*: **Leemtap**. een Topp von Leem jemoakt; een Topp dee von een Leemstrikja jemoakt es - stoneware pot.
- leenen** [lɛɪnən] *v.w.* wäm aunnämen; eenem een Loon jäwen - hire. *Category*: **6.8.4.6. Hire, rent.**
- leesen** [lɛɪsən] *v.w.* eenen Knoppen opmoaken; een Rotsel de rechtje Auntwuat jäwen; eene goode Auntwuat fa een Probleem finjen - solve; resolve; untie. *Category*: **3.2.2.5. Solve, 4.4.3.5. Solve a problem, 8.1.2.1. Mathematics, 3.3.1.4. Intend, 7.2.6.4. Set free.**
- Leesjelt** [lɛɪsje:lt] *n.n.* *Pl.*: **Leesjelda**. eene Tolunk toom waut ooda wäm loosskjeepen - money paid to redeem something.
- Leest** [lɛɪst] *n.f.* *Pl.*: **Leesten**. eene schmaule Striep Holt ooda Mettol toom eene Kaunt bedakjen - moulding; wood stripping; baseboard; shoemaker's last; ledge. *Category*: **1.2.1.1. Mountain.**
- Leesunk** [lɛɪzʊŋk] *n.f.* *Pl.*: **Leesungen**. de Prozass toom waut ooda wäm friesaten; de Wajch ut een Probleem - setting free; redemption. *Category*: **7.2.6.4. Set free.**
- Leet** [lɛɪt] *n.n.* *Pl.*: **Leeda**. Wieed dee jesungen woaren; een Leet em Jesankbuak - song; ditty. *Category*: **4.2.3.3. Sing.**
- leet** [lɛɪt] *adv.* schod sennen; bereijent; aufprachrent: 'mie deit daut leet' - rueful; regret; repent; sorry for. *Category*: **3.4.2.2. Sorry, 4.8.4.6. Repent, 4.9.5.7. Salvation.**
- leeddoonen** [lɛɪtdø:nen] *v.s.* schod sennen daut eena waut jedonen ooda jesajcht haft - rue. *Category*: **1.5.3. Grass, herb, vine, 3.4.2.2. Sorry.**
- Leew** [lɛɪv] *n.f.* de Toostaunt ooda daut Jefeel von wäm väl rääkjen; sea goot sennen - love. *Category*: **2.6.1. Marriage, 2.6.1.5. Romantic love, 3.4.1.1. Like, love, 3.4.1.1.1. Enjoy doing something.**
- leewen** [lɛɪvən] *v.w.* goot sennen - love. *Category*: **2.6.1. Marriage, 2.6.1.5. Romantic love, 3.4.1.1. Like, love, 3.4.1.1.1. Enjoy doing something.**
- leewa** [lɛɪvɔ] *adv.* väatrakjent; jierna haben - rather; preferably; sooner. *See*: **leef**. *Category*: **8.1.5.8.1. Approximate, 3.4.1.1.3. Prefer, 8.4.6.4.1. Soon.**
- leewren** [lɛɪvrən] *v.w.* rutjäwen; aufjäwen; produzieren - deliver; behave. **De Borm leewat scheenet Wota.** The well provides good water. *See*: **oppfieren**. *Category*: **2.6.3. Birth, 2.6.3.5. Help to give birth, 4.4.4.4. Save from trouble, 7.2.6.4. Set free, 7.3.3. Take somewhere, 2.3.1.4. Show, let someone see, 6.2.1. Growing crops, 6.8.2.1. Produce wealth, 9.1.1.2. Become, change state, 9.1.2.5. Make.**
- leewentiet** [lɛɪventi:t] *exclam.* Utdruck von Ojjedult ooda vefieren - for the love of time; for gosh sakes!
- leewladich** [lɛɪvla:diç] *adj.* met kjeene Leew; met nuscht to jäwen - devoid of love; loveless; unloving. *Category*: **4.3.3. Love.**
- Leewoakj** [lɛɪvɔɔk] *n.m.* *Pl.*: **Leewoakjen**. eene Sort Voagel met een scheenet Leet - lark. *Category*: **1.6.1.2. Bird.**
- leften** [lɛftən] *v.w.* fresche Loft nenloten; aundre Loft moaken - air. *Category*: **1.1. Sky, 1.1.2. Air.**
- leftich** [lɛftiç] *adj.* met väl fresche Loft; windich - airy. *Category*: **1.1.2. Air, 8.2.9.2. Light in weight.**
- Lei** [lɛi] *n.f.* waut eena em Taulch un Schmolt nenrieet toom Seep moaken; wan daut nich vedempelt es, kaun daut Lajcha en Kjeleeda ooda de Hut fräten - lye.
- lei** [lɛi] *adv.* knaup; mau afens; weinich - tepid. **De Koffe haud soo lang jestonen daut dee aul mau lei woam wia.** The coffee had stood so long that it was barely warm. *Category*: **8.3.4. Hot.**

**Leich** [leɪχ] *n.f. Pl: Leichen*. een vestorwna; een Dooden - body; corpse; cadaver. *See: Kjarpa. Category: 2.1. Body, 2.6.6.2. Corpse, 8.6. Parts of things.*

**Leiche** [leɪχə] *n.f. Pl: Leichen*. een Dooden - corpse. *Category: 2.6.6.2. Corpse.*

**Leicheve'auschunk** *n.f. Pl: Leicheve'auschungen*. eene Leichevebrennunk; daut vebrennen von eenen Dooden ea de Aussch begroft woat - cremation. *Category: 2.6.6.5. Bury.*

**Leichevebrennunk** [leɪχəfə'brɛnʊŋk] *n.f. Pl: Leichevebrennungen*. daut leichve'auschen; daut vebrennen von een Dooden enne Städ begrowen - cremation. *Category: 2.6.6.5. Bury.*

**leicht** [leɪχt] *adj.* nich schwoa en Wicht; nich schwoa to doonen - easy; light; simple. *Category: 6.1.3.1. Easy, possible, 1.1.1. Sun, 5.5.5. What fires produce, 8.2.9.2. Light in weight, 8.3.3. Light, 8.3.3.1.1. Light source, 8.3.3.1.2. Bright, 3.2.1.4. Stupid, 4.3.2.2. Humble, 7.5.8. Simple, complicated, 8.3.8.1. Simple, plain.*

**leichtfoadich** [leɪχtfoadiç] *adj.* met weinich Jewessen; eendoontich - thoughtless.

**leichtfootich** [leɪχtfoətiç] *adj.* leicht oppe Been; wellich toom stonen ooda gonen - light-footed; eager. *Category: 7.2.1.4. Graceful, 3.4.1.4.2. Enthusiastic.*

**leichtkoppich** [leɪχtkɔpiç] *adj.* een bät dieslich - light headed.

**leichtlierich** [leɪχtliriç] *adj.* soo daut hee leicht waut lieet ooda vesteit; kluak - smart; intelligent; learned. *Category: 4.5.4.5. Follow, be a disciple, 2.5.6.1. Pain, 3.2.1.3. Intelligent, 8.3.7.7. Right, proper.*

**leichtsenich** [leɪχtsɛniç] *adj.* von eene Vetal ooda een Väähaben: nich väl wieet - frivolous.

**leichve'auschen** [leɪχfə'ʔɔʊʃən] *v.w.* daut vebrennen von een Dooden ooda eene Leich - cremate. *Category: 2.6.6.5. Bury.*

**leiden** [leɪdən] *v.w.* lead.

1 • veropp gonen; een Toopkomen (eene Mietinj) aun Haunt haben; dän Wajch wiesen; daut hechste Aumt haben, soo aus en een Kommitee; - lead; head a committee; chair; preside.

2 • enrechten wua Wota ranen saul - lead water (as in a pipe). *Category: 1.2.2.3. Metal, 4.2.4. Dance, 4.3. Behavior, 4.5.3.1. Lead, 4.8.3.2. Win, 7.2.5.1. Go first, 7.2.5.3. Guide, 7.3.3. Take somewhere, 3.3.3.2. Advise, 5.1.1.2. Chair.*

**Leida** [leɪdʌ] *n.m. Pl: Leidasch*. eena dee doa leit, veropp jeit, aunwiest; eena dee aunjestalt es toom leiden- leader. *Category: 4.5.1. Person in authority, 4.5.3.1. Lead, 7.2.5.1. Go first, 7.2.5.3. Guide.*

**leida** [leɪdʌ] *adv.* ojjlekjeljewies; toom beschoden; met betruaren - unfortunately. **De Wajch wia soo iesich daut leida nich komen kunn.** The road was so icy that unfortunately he could not come. *Category: 4.4.5.2. Unlucky.*

**leident** [leɪdɛnt] *adj.* soo aus biem leiden; met leiden - leading; directing. *Category: 8.5.1.1. In front of.*

**Leidhaumel** [leɪdhəʊmɛl] *n.m. Pl: -*. een Tieekjen daut waut komen woat - bellwether.

**Leidlien** [leɪdlin] *n.f. Pl: Leidlienen*. een Strank ooda eene Lien bie dee een Tia jeleit woat - leash.

**Leidunk** [leɪdʊŋk] *n.f. Pl: Leidungen*. *Variant: Leidinj*. de Enrechtunk toom Wota ooda eenen Stroom leiden - guidance; leadership. *Category: 3.3.3.2. Advise, 4.5.3.1. Lead.*

**leis** [leɪs] *adj.* nat, soo aus een Jelud ooda uk een aunfoten; eenjemoten stell; nich hunjsch; leiselkjes - soft; gentle; quiet. *See: leiselkjes. Category: 2.3.2.5. Quiet, 8.3.6.5. Soft, flimsy, 4.3.4. Do good to, 1.3.2.5. Calm, rough, 3.4.1.2.2. Calm, 3.5.1.1.5. Say nothing.*

**leiselkjes** [leɪsɛlcəs] *adv.* nat; sacht; stell - gentle; softly. *Category: 4.3.4. Do good to.*

**Leissens** [leɪsɛns] *n.f. Pl: Leissensen*. een Papia daut eenem daut Rajcht fa waut jeft, soo aus tB. Koa foaren - license. *Category: 3.3.4.1. Give permission, 3.3.4.5. Free to do what you want.*

**leisten** [leɪstən] *v.w.* sikj waut jennen; em Staund sennen sikj waut too to ieejnen; dwinjen - treat; render; afford. *See: dwinjen. Category: 2.5.7. Treat disease, 3.5.1.2. Talk about a subject, 8.3.7.8.4. Preserve.*

**leistungsvoll** [leɪstʊŋsfɔl] *adj.* soo daut de väl kaun ooda beschekjt - efficient. *Category: 6.1.2.8. Efficient.*

- Leiw** [lɛiv] *n.m. Pl: Leiws. Variant: Leewe.* eene groote wille Kaut, bie 3 Schoo huach aum Rigjen, jälbrun, met eenen Kaum em Jenekj - lion. *Category: 1.6.1.1.2. Carnivore.*
- Leiwent** [lɛivent] *n.f.* schwoaret Boomwoll Zeich; Bekjsenzeich; Sakzeich - canvas; buckram; linen; denim. *See: Säajel. Category: 6.6.5.1. Draw, paint.*
- Leiwentbekjsen** [lɛiventbɛcsən] *n.f. Pl: -. Schlaubbekjsen; Bekjsen von Leiwent ooda stoakje Kortun - denim overalls.*
- Leiwenthendla** [lɛiventhɛndlʌ] *n.m. Pl: Leiwenthendlasch.* eena dee Leiwent Zeich vekjaft - linen draper.
- Leiwentloaken** [lɛiventlɔakən] *n.n. Pl: Leiwentloakes.* een Plon; een grootet Zeich toom Sachen bedakjen - tarpaulin.
- Leiwentsak** [lɛiventsa:k] *n.m. Pl: Leiwentsakj.* een Sak von Leiwent dee fienet Sot hoolen kaun - type of sacking.
- Leiwentwaums** [lɛiventvɔums] *n.n. Pl: Leiwentwaumsen.* een Wanikj ooda Jak von Leiwent - denim jacket.
- Leiwesgruft** [lɛivɛsgruft] *n.f. Variant: Leewesgruft.* eene Heel fa Leiws; een Kjäfich fa Leiws - lions' den.
- leiwoam** [lɛivɔam] *adj. Variant: lauwoam.* knaup woam; Buck woam; nich gauns soo woam aus de Kjarpa es - lukewarm; tepid. *Category: 8.3.4. Hot.*
- Leiwskopp** [lɛivskɔp] *n.m. Pl: Leiwskjap.* de Kopp von een Leiw - lion's head.
- lekjen** [lɛcən] *v.w.* mete Tung waut schmakjen; met de Tung waut em Mul nämen - lick. *Category: 1.3.3. Wet, 2.1.1.4. Mouth, 2.3.3. Taste, 4.8.3.1. Defeat, 5.2.2. Eat.*
- Lekjamul** [lɛca:myl] *n.m. Pl: Lekjamiela.* eena dee sea neiw schmakjt un Rot jeft wäajen waut scheenschmakjt - gourmet.
- lekjmulen** [lɛcmylən] *v.w.* sikj to scheenet Äten freien - smack the lips in anticipation of food; lick the lips.
- Leksikoon** [lɛcsɪkəʊn] *n.m. Pl: Leksikoons.* een Wiedabuak; een Buak ooda eene List von Wied - dictionary; lexicon. *Category: 3.5.3. Language, 3.5.3.1. Word.*
- Leksikoonmoaka** [lɛcsɪkəʊnmɔakʌ] *n.m. Pl: Leksikoonmoakasch.* eena dee een Leksikoon moakt - lexicographer; compiler of dictionaries.
- Lekzion** [lɛktsɪo:n] *n.f. Pl: Lekzionen.* eene Oppgow - lesson. *Category: 3.6.4. Class, lesson.*
- Lelje** [lɛlɛ] *n.f. Pl: -. eene Sort Bloomen - lily. Category: 1.5.3. Grass, herb, vine.*
- Lemaun** [lɛmɔun] *n.f. Pl: Lemaunen.* een Somp; eene sea naute Städ ooda Jäajent; Keronje - bog; swamp. *See: Keronje. Category: 1.3.1.2. Swamp.*
- Lemp** [lɛmp] *n.f. Pl: Lempen.* daut Poat von de Bekjsen, wua daut Been bennen es - trouser leg.
- lempich** [lɛmpɪç] *adj.* met loose Lempen; met Lempen dee too groot sent - baggy. *Category: 8.2.2.2. Tall.*
- Lendarie** [lɛnda:ri] *n.f. Pl: Lendarieen.* eene Launtschoft; een Launtstekj - lands.
- Lengd** [lɛŋd] *n.f. Pl: Lengden.* de Mot von woo lank waut es; eene Strakj - length; longitudinal. *Category: 8.2.2. Long, 8.2.8. Measure, 8.6. Parts of things.*
- Lenj** [lɛŋ] *n.f. Pl: Lenjen.* de Sied vom Kjarpa - thigh; flank; haunch; side of body; loin. *Category: 2.1.3.2. Leg, 8.6.3. Side, 1.6.2. Parts of an animal.*
- lenja** *See main entry: lank.*
- Lenjd** [lɛŋd] *n.f. Pl: Lenjden.* de Mot von eene Lienje; eenmol delenjd - length. *Category: 8.2.2. Long, 8.2.8. Measure.*
- lenjdhan** [lɛŋdha:n] *adv. Variant: lengdhan.* de gaunse Lenjd; aulawäajen delenjd - from beginning to end; entire length.
- lenjst** [lɛŋst] *adv.* lang trigj; eene lang Tiet - ever since. **De Sonn es aul lenjst unjajegonen; daut es aul gauns diesta.** The sun has long gone down; it is already completely dark. *Category: 8.4.6.1.5. Since, from.*
- lenkjen** [lɛŋcən] *v.w.* leiden; fieren; mäajlich moaken - steer; guide; sway; direct. **De Mensch denkjt un Gott lenkjt.** Man thinks and God determines. *Category: 3.3.3.6. Control, 6.3.1.1. Cattle, 6.3.8.2.*



**Castrate animal, 3.3.3.2. Advise, 4.5.3.1. Lead, 7.2.5.3. Guide, 7.3.3. Take somewhere, 3.3.3.3. Persuade, 4.5.3.2. Command, 6.9.1. Management, 7.2.2.9. Move straight without turning, 8.3.1.3. Straight.**

**lenkjboa** [lɛncboɑ] *adj.* soo daut et jeit to stieren ooda leiden; riedsch - governable; controllable.

**lenkjlich** [lɛnclicɰ] *adj.* *Variant:* **lenklich**. lank; lenja en eene Mot aus de aundre - longish; oblong.

**Lenkjraut** [lɛncrout] *n.n. Pl:* **Lenkjräda**. een Stia aun een Foatich - steering wheel. *Category:* **7.2.4.1.1. Vehicle.**

**Lenkjstang** [lɛncsta:ŋ] *n.f. Pl:* **Lenkjstangen**. eene Stang ooda Schwenjel toom een Jereetschoft hauntieren - handlebar.

**Leopard** [lɛo:pa:ʊd] *n.m. Pl:* **Leoparden**. eene groote wille Kaut met runde Plaken em Fal, nich gauns soo groot aus een Leiw - leopard. *Category:* **1.6.1.1.2. Carnivore.**

**Lepp** [lɛp] *n.f. Pl:* **Leppen**. de Raunt von daut Mul; de bowaschte Kaunt von daut Mul; de unjaschte Kaunt von daut Mul - lip. *Category:* **2.1.1.4. Mouth, 8.6.6. Edge.**

**Leppefoaw** [lɛpɛfoav] *n.f. Pl:* **Leppefoawen**. Foaw toom Leppen foawen - lipstick. *Category:* **5.4.2. Cosmetics.**

**Leppstock** [lɛpstɔk] *n.m.* eene Plaunt von dee de Bläda aus Medizien jebrukt woaren - lovage.

**Lepra** [lɛprʌ] *n.m. Pl:* -. eena dee de Leprakrankheit haft - leper. *Category:* **2.5.2.2. Skin disease.**

**leprakrank** [lɛpra:kra:ŋk] *adj.* de Leprakrankheit haben - leprous.

**Leprakranka** [lɛpra:kra:ŋkʌ] *n.m. Pl:* **Leprakranke**. eene dee de Leprakrankheit haft - leper. *Category:* **2.5.2.2. Skin disease.**

**Leprakrankheit** [lɛpra:kra:ŋkheit] *n.f.* eene Krankheit dee sea sacht aum Kjarpa frat un mea un mea Jefeel wajchnemt - leprosy. *Category:* **2.5.2.2. Skin disease.**

**Lest** [lɛst] *n.f.* daut met waut eena wäm hinjat Licht fieet; waut Hinjarigjschet - deceit. *Category:* **4.3.5.5. Deceive.**

**lesten** [lɛstən] *v.w.* jankren loten - covet. *Category:* **3.3.1.8. Lust, 3.4.1.1. Like, love, 3.4.2.1.8. Jealous.**

**lestren** [lɛstrən] *v.w.* lastren; spotten; ve'achten - malign; slander; defame. *Category:* **3.5.1.8.4. Gossip.**

**lestich** [lɛsticɰ] *adj.* hinjarigjsch; schlau; met de haulwe Woarheit - wily; crafty; cunning. *Category:* **3.2.1.3. Intelligent, 4.3.5.5. Deceive.**

**Letra** [lɛtrʌ] *n.m. Pl:* -. en Meksiko, een Schriewen daut eena waut schuldich es - promissory note. *Category:* **6.8.5.2. Give pledge, bond.**

**Letz** [lɛts] *n.f. Pl:* **Letzen**. daut schmaule Stekj Zeich wua de Belt, ooda de Pojauss, derchjetrocken woat - belt loop; tab. *Category:* **5.3.6. Parts of clothing.**

**Lia** [lia] *n.f. Pl:* **Lieren**. daut waut unjarecht woat; daut waut jelleet woat; een Gloowen - instruction; doctrine; tenet; method; theory. *Category:* **3.2.2. Learn, 4.9.3. Theology, 6.1.2. Method, 3.2.2.4. Guess.**

**lieren** [liɪrən] *v.w.* vestonen lieren; sikj waut em Kopp nenpräajen - learn; teach; study. *Category:* **3.2.2. Learn, 3.2.2.1. Study, 7.6.2. Find, 3.6. Teach, 2.3.1.3. Examine.**

**Liabuak** [liabuək] *n.n. Pl:* **Liabiiekja**. een Buak toom eene School läsen un lieren - textbook. *Category:* **3.6.2. School.**

**Liadeenst** [liadɛɪnst] *n.m. Pl:* **Liadeensten**. de Lierasch enne Jemeent aula toop - ministerial.

**Lialinkj** [liɑlɪŋk] *n.n. Pl:* **Lialinja**. een Schiela; een Student; eena dee waut lieet; Biehutscha - student; apprentice. *See:* **Biehutscha**. *Category:* **3.2.2. Learn, 6.1.1.1. Expert.**

**Lia'ordnunk** [liɑ'ɔrdnʊŋk] *n.f. Pl:* **Lia'ordnungen**. *Variant:* **Lia'ordninj**. een Liaplon; de Plon fa eene Klauss fa een Joa en eene School - course; curriculum. *Category:* **3.6.3. Subject of teaching, 3.6.4. Class, lesson, 5.2.3.4. Prepared food, 7.2.2. Move in a direction, 8.5.2. Direction, 9.5.1.6.2. Path (of movement).**

**Liaplon** [liaplo:n] *n.m. Pl:* **Liaplons**. Lia'ordnunk; de gaunse Ordnunk von Klaussen un waut von de Schiela velangt woat von de School - curriculum; syllabus. *Category:* **3.6.3. Subject of teaching.**

- Licht** [liçt] *n.n.* *Pl.* **Lichta**. daut waut de Stow dach moakt; eene Laump; een Jereetschoft daut dachen deit; 'hinjat Licht fieren' meent eenem waut vâamoaken ooda beschumlen - light; illumination. *Category:* **1.1.1. Sun, 5.5.5. What fires produce, 8.2.9.2. Light in weight, 8.3.3. Light, 8.3.3.1.1. Light source, 8.3.3.1.2. Bright.**
- licht** [liçt] *adj.* nich dunkel; met nich sea vâl Foaw; blond - light colour; blond. *See:* **blond**. *Category:* **2.1.5. Hair, 5.4.3.3. Dye hair.**
- lichten** [liçtən] *v.w.* dachen; Licht schienen moaken; blitzen - light the way; illuminate; for lightning to flash. *Category:* **8.3.3. Light.**
- lichtbleiw** [liçtbleiv] *adj.* een Kalia soo aus de Himmel äwadach - light blue; indigo. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**
- lichtbrun** [liçtbryn] *adj.* eene lichte brune Kalia - light brown.
- lichthutich** [liçthytiç] *adj.* met eene lichte Hut; fleeschfoawich - fair-skinned.
- Lichtinkj** [liçtɪŋc] *n.n.* *Pl.* **Lichtinja**. een sea weisa ooda kluaka Mensch; eena dee vâl Licht opp irjent een Teema jäwen kaun - cunning person; mastermind. *Category:* **6.1.2.5. Plan.**
- Lichtrinkj** [liçtɪŋc] *n.m.* *Pl.* **Lichtrinj**. opp Bilda von heilje Menschen, de dacha Rinkj oppem Kopp - halo.
- Lichtstrol** [liçtstro:l] *n.f.* *Pl.* **Lichtstrolen**. Blitzstrol; eene Strol von Licht - light beam; ray; beam. *See:* **Strol**. *Category:* **1.1.1. Sun, 1.6.1.6. Shark, ray, 8.3.3. Light, 3.5.6.3. Facial expression, 3.5.6.4. Laugh, 6.5.3. Building materials, 6.6.3.2. Wood.**
- Lichttorm** [liçtɔ:m] *n.m.* *Pl.* **Lichttorms**. een Torm met een Licht bowen, soo aus aum Mäa, toom dän Howen wiesen - lighthouse. *Category:* **6.5.1. Building, 8.3.3.1.1. Light source.**
- lieen** [liən] *v.w.* eenem sient brucken opp trigjäwen; pachten; eenem sient brucken un trigjäwen onen waut doafäa jäwen ooda tolen - lend; borrow. *Category:* **6.8.5.1. Lend, 6.8.5. Borrow.**
- liebkoosen** [libkø:sən] *v.w.* goot drekjen; omoarmen; kussen; schmunjen - hug. *Category:* **4.1.8. Show affection, 7.3.4.5. Actions of the hand.**
- Lieblinkj** [liblɪŋc] *n.n.* *Pl.* **Lieblinja**. dee, däm eena daut scheenste es; Schauz - pet; minion. *Category:* **1.6.1. Types of animals, 2.6.2. Sexual relations, 4.3.3. Love, 6.3.1. Domesticated animal, 6.4.6. Things done to animals.**
- Lied** [lid] *n.pl.* Menschen - people; folk. *Category:* **2. Person, 4.6.2. Citizen, 4.1.9. Kinship.**
- lieden** [li:dən] *v.s.* waut schwoaret uthoolen; Weedoag haben - suffer; tolerate. *Category:* **2.5.6.1. Pain, 4.4.2.6. Suffer, 4.3.1.5. Patient.**
- liedalich** [lida:liç] *adj.* prost; schljacht to lieden - obnoxious; rowdy. *Category:* **3.4.2.1.1. Dislike, 2.3.2.4. Loud.**
- Lieden** [li:dən] *n.n.* een Schoden; Weedoag; eene schwoare Tiet - misfortune. *Category:* **4.4.2.1. Problem, 4.4.5.2. Unlucky.**
- Liedenschoft** [li:dənʃɔft] *n.f.* *Pl.* **Liedenschoften**. daut met waut eena sikj bemieecht, uk wan daut nich betolt ooda wan daut schljacht fa de Jesuntheit es; een Tracht ooda Aunjewanheit aun dee eena jebungen es - compulsion; addiction. *Category:* **3.3.3.5. Compel, 4.3.6.1. Lack self-control, 5.2.4. Tobacco, 5.2.5. Narcotic.**
- liedenschoftlich** [li:dənʃɔftliç] *adv.* waut nogonen, uk wan daut schätlich fa eenem es; soo aus wan eena doaraun jebungen es - compulsively.
- Liedenstiet** [li:dənstit] *n.f.* *Pl.* **Liedenstieden**. eene Tiet wua eena lieden mott; Jesus siene latste Doag wia siene Liedienstiet - time of suffering.
- liedrich** [li:driç] *adj.* goaschtrich; utproowrich - mischievous; mean; troublesome. *Category:* **4.2.7. Play, fun, 4.3.1.3.1. Immature in behavior, 3.4.2.1.1. Dislike, 3.5.8.4. Show, indicate, 8.1.5.9. Average, 8.3.7.1. Bad.**
- Liedrichkjeit** [li:driççeit] *n.f.* eene Jesennunk jäajenaun; eene goastaje Enstalunk - meanness.
- Lieej** [li:ej] *n.f.* *Pl.* **Läajes**. soont sajen waut nich soo es; een Faulschheit - lie. *Category:* **3.5.1.3.2. Tell a lie, 7.1.3. Lie down, 8.3.1.4. Horizontal.**

**lieejen** [liɛjən] *v.s.* nich de Woarheit sajen; soont sajen waut nich soo es - lie. *Category:* **3.5.1.3.2. Tell a lie, 7.1.3. Lie down, 8.3.1.4. Horizontal.**

**lieejent** [liɛjənt] *adj.* eena dee doa licht, nich de Woarheit sajcht - lying. *Category:* **4.3.5.1. Dishonest.**

**Lieelinkj** [liɛlɪŋc] *n.n. Pl: Lieelinja.* eena dee waut lieet; een Schiela ooda Student - learner. *Category:* **4.5.4.5. Follow, be a disciple.**

**Lief** [lif] *n.m. Pl: Liew.* body.

1 • Kjarpa; Buck - body; abdomen.

2 • een Jlett en een Frumensch, de Mutta - womb; uterus. *See: Buck. Category:* **2.1. Body, 2.6.6.2. Corpse, 8.6. Parts of things, 2.1.2. Torso.**

**Liefdeena** [lifdɛɪnɪ] *n.m. Pl: -.* een Oabeida dee dän Gaust bedeent - valet. *Category:* **5.8. Manage a house.**

**Liefloch** [liflɔχ] *n.n. Pl: Liefaljcha.* een jweeeneljet Loch em Kjarpa soo aus Näs, Mul, Ua usw - orifice. *Category:* **2.1. Body.**

**Liefrock** [lifrɔk] *n.m. Pl: Liefraj.* een Äwarock; een leichta Äwarock - frock coat.

**Liefschniedinj** [lifʃnidɪŋ] *n.f. Pl: Liefschniedinjen.* Weedoag em Buck - constipation; stomach-ache. *Category:* **2.2.8. Defecate, feces, 2.5.2.3. Stomach illness.**

**Liem** [lim] *n.f. Pl: Liems.* Stoff toom Sachen toopbaken - glue; mucilage; adhesive; paste. *Category:* **6.7.5. Fastening tool, 7.5.2.2. Stick together, 1.2.3.1. Liquid, 7.5.2. Join, attach.**

**liemen** [limən] *v.w.* met Liem waut aunbaken; aunbaken; toopbaken - glue or paste.

**liemich** [limiç] *adj.* soo aus Liem; bakrich - gluey.

**Lien** [lin] *n.f. Pl: Lienen.* een stoakja Baunt, soo aus toom Wausch opphenjen, ooda toom Pieed lenkjen - line; rein; leash. *Category:* **2.1.4. Skin, 3.5.4.4. Poetry, 4.1.9.1.5. Grandson, granddaughter, 4.2.6.2. Sports, 6.4.5.3. Fishing equipment, 6.5.4.1. Road, 8.2.2. Long, 8.3.1.2. Line, 8.3.2.5. Furrow.**

**Lieneelj** [linɛɪl] *n.f.* Eelj von Flauss Sot, dee drieecht bosich - linseed oil.

**Lienje** [lijə] *n.f. Pl: Lienjes.* een jlikja Strich; een Wajch - line; border; ruler; straightedge; branch of the family. *Category:* **2.1.4. Skin, 3.5.4.4. Poetry, 4.1.9.1.5. Grandson, granddaughter, 4.2.6.2. Sports, 6.4.5.3. Fishing equipment, 6.5.4.1. Road, 8.2.2. Long, 8.3.1.2. Line, 8.3.2.5. Furrow, 4.6.7.1. Country, 6.5.4.2. Boundary, 8.6.6. Edge, 4.6.1. Ruler, 8.2.8. Measure.**

**Lienjebrat** [lijɛbrat] *n.n. Pl: Lienjebräda.* Zollbrat; Meetabrat; een Brat toom jlikje Lienjes moaken, ooda toom Sachen mäten - ruler. *Category:* **4.6.1. Ruler, 8.2.8. Measure.**

**Lienzeich** [lintsɛiχ] *n.n.* eene Sort Zeich daut von de Strälen en Flaussalma jemoakt es, daut es nich emma sea wieekj oba kaun sea väl Wota opptrakjen - linen.

**lienzeichna** [lintsɛiχnɪ] *adj.* soont von Lienzeich - linen.

**Liera** [lira] *n.m. Pl: Lierasch.* eena dee unjarechten deit; dee wäa de Kjinja enne School unjarecht; een Prädja - teacher; instructor. *Category:* **3.6. Teach, 6.1.1.1. Expert.**

**Liera'aumt** [lira:'ʔumt] *n.n. Pl: Liera'amta.* Liera; daut Amt ooda de Oppgow von een Liera - teaching position; professorship.

**Lierarinn** [lira:rɪn] *n.f. Pl: Lierarinnen.* een Frumensch dee enne School unjarecht - female teacher.

**Lierasche** [lira:ʃə] *n.f. Pl: Lierasches.* däm Liera siene Fru - teacher's wife.

**Lieraschoft** [lira:ʃɔft] *n.f. Pl: Lieraschoften.* aule Lierasch toop en eene School - faculty. *Category:* **3.6. Teach.**

**Lieraunstault** [lirɔunstɔult] *n.f. Pl: Lieraunstaulten.* eene School toom Lierasch utlieren - college; academy; university; institute of learning. *Category:* **3.6.2. School, 6.5.1. Building.**

**Lieskje** [liscə] *pn. Variant: Liesje.* een Mejales ooda Frues Nomen, Elisabet - Betty.

**Lieta** [lita] *n.n. Pl: -. Variant: Litta.* eene Mot fa Wota; 1,000 ML.; 1 Kg. Wota; 4 Kuffel; een kjlien bät weinja aus een Kwoat; jekjart: L. - litre. *Category:* **8.2.5.1. Big container, volume.**

**ligjen** [lɪjən] *v.s.* oppe Sied ligjen; nich stonen; met eene Lenjd oppe leed ooda Flua - lie, as in a bed. *Category:* **3.5.1.3.2. Tell a lie, 7.1.3. Lie down, 8.3.1.4. Horizontal.**

**ligjenbliewen** [lɪjənblivən] *v.s.* äwaloten; ligjenjeloten; nich oppstonen - remain lying. *Category:* **7.2.7.2. Stay, remain, 8.1.7.4. Remain, remainder, 8.4.7. Continue, persevere, 3.5.1.3.2. Tell a lie, 7.1.3. Lie down, 8.3.1.4. Horizontal.**

**ligjenloten** [lɪjənlo:tən] *v.s.* waut loten wua daut licht; nich metnâmen; nich opphalpen - leave lying.

**ligjent** [lɪjənt] *adj.* biem ligjen - lying down.

**likjnen** [lɪknən] *v.w.* äwareen loten; meist äwareen loten; en eenje Wäaj äwareen loten - for two people to resemble each other; be like. **Daut Bilt likjent däm Mensch sea.** That picture resembles the man a lot.

**Limmosien** [lɪmo:sin] *n.f. Pl:* **Limmosienen.** eene groote diere Koa; een besonda schmocket Foatich - limousine.

**lind** [lɪnd] *adj.* nich strenj met Rääjlen derchfieren; nat; nich sea kolt - mild; soft; lenient. **Wan daut Wada em kolden Winta scheen woat, dan es daut lind.** When the weather lets up in the cold of winter it is mild. *Category:* **1.1.3. Weather, 2.3.3. Taste, 2.5.6.1. Pain, 4.3.2.2. Humble, 4.4.4.3. Gentle, 2.3.2.5. Quiet, 8.3.6.5. Soft, flimsy, 4.4.4.1. Mercy.**

**lindren** [lɪndrən] *v.w.* leichta moaken, soo aus daut waut schwoa es; Weedoag leichta moaken; noloten - alleviate; soften a hurt; allay; palliate; ameliorate; soothe; assuage. *See:* **noloten.** *Category:* **2.5.6.1. Pain, 4.4.4.7. Relief, 8.1.4.3. Decrease, 8.3.7.6. Improve, 2.6.4.1.1. Care for a baby, 3.4.1.2.2. Calm.**

**Linden** [lɪndən] *n.f. Pl:* -. eene Sort Boom ooda Holt - linden tree.

**Lindenboom** [lɪndənboʊm] *n.m. Pl:* **Lindenbeem.** eene Sort Beem - basswood (linden) tree.

**Lindrungsmeddel** [lɪndrʊŋsmɛdɐl] *n.f.* een Meddel ooda Medizien dee Weedoag ooda Krankheit bäta moakt - easing medicine; palliative measure.

**Lindrunk** [lɪndrʊŋk] *n.f. Pl:* **Lindrungen.** een bäta woaren; daut jesunda woaren - alleviation.

**linkja** [lɪŋcʌ] *adj.* dee aune linkje Sied; dee, jäajenäwa von de rajchte Sied; de Sied dee nom Nuaden es wan eene nom Oosten kijkt - left. *Category:* **8.1.7.4. Remain, remainder, 8.5.2.3. Right, left.**

**Linkjpoot** [lɪŋcpøʊt] *n.f. Pl:* **Linkjpooten.** eena dee linkjsch es - southpaw.

**linkjpoosch** [lɪŋcpøʊʃ] *adj.* linkjsch; eena däm siene linkje Haunt bäta schauft aus de rajchte - left-handed. *Category:* **8.5.2.3. Right, left.**

**linkjsch** [lɪŋcʃ] *adj.* Jääjendeel von rajchtsch; met de linkje Haunt; met de linkje Sied - left handed.

**Linniment** [lɪnɪmɛnt] *n.n.* waut toom enschmäaren aum Kjarpa toom jesunt woaren - liniment. *Category:* **1.2.3.2. Oil, 2.5.7.2. Medicine.**

**Lint** [lɪnt] *n.f. Pl:* **Linten.** waist of garment.

1 • rom de medd vom Buck - waist of a garment.

2 • sea fienet Fos von Zeich - fuzz; lint.

**Lintbekjsen** [lɪntbɛcsən] *n.f. Pl:* -. Bekjsen dee vonne Feet bat de Lint komen - waist pants.

**lintich** [lɪntiç] *adj.* met väl Lint; frensich - full of fuzz; linty.

**List** [lɪst] *n.f. Pl:* **Listen.** eene Rieej von Sachen eent nom aundren oppjeschräwen - wile; cunning. *Category:* **3.2.1.3. Intelligent, 4.3.5.5. Deceive.**

**Lista** [lɪstʌ] *n.n.* eene Sort Zeich, eenjemoten hoat un glaut - taffeta-like cloth.

**Literatua** [lɪtə:tuɑ] *n.f.* Jeschichten Bieekja; jeliiede Bieekja - literature. *Category:* **3.5.7.2. Written material.**

**Loa** [lɔɑ] *n.f. Pl:* **Loaren.** *Variant:* **Loaw.** een jemoldet Jesecht daut eena ver sien Jesecht helt - mask; guise. *Category:* **3.5.1.5.3. Hide your thoughts, 6.8.9.1. Steal, 7.5.9.2. Fill, cover.**

**Loag** [lɔɑɣ] *n.f. Pl:* **Loagen.** een Toostaunt; woo daut eemol es - situation; predicament; circumstance. *Category:* **9.1.3.2. Situation, 4.4.2.1. Problem.**



**Loaga** [lɔɣɑ] *n.n.* *Pl.*: **Loagasch**. bunk.

1 • een Bad - bed; couch.

2 • een Loaga es eene Grupp Zelten wua eene reisende Grupp äwanacht blift - camp; encampment.

3 • bie eene Maschien, eene Enrechtunk daut de Wal nich utschieet wua dee aun daut aukjemt, daut nich metdreit - bearing. *See*: **Bad**. *Category*: **5.1.1.2. Chair**, **5.1.1.3. Bed**, **7.1.3. Lie down**, **5.9. Live, stay**, **6.5.1.2. Types of houses**.

**loagren** [lɔagrən] *v.w.* sikj berujen to Nacht; een Loaga oppstalen; enkwatieren - bed down; set up camp; billet; lodge. *See*: **enkwatieren**. *Category*: **6.5.1. Building**, **7.5.9. Put**.

**Loagaplauz** [lɔɣɑ:plɔuts] *n.m.* *Pl.*: **Loagaplaza**. een Plauz wua eena sikj loagren kaun; eene Städ toom Zelten oppstalen - encampment site.

**Loagarum** [lɔɣɑ:rym] *n.m.* *Pl.*: **Loagariem**. een Rum fa een Pieet; eene Städ toom dollajen - encampment; horse's stall.

**Loagawach** [lɔɣɑ:va:χ] *n.m.* *Pl.*: **Loagawajchta**. een Wajchta äwa een Loaga ooda Hoff - watchman. *Category*: **4.4.4.5. Protect**, **4.8.2.4. Defend**, **6.6. Occupation**.

**Loaken** [lɔkən] *n.n.* *Pl.*: **Loakes**. daut zeichne Spreed äware Madrauz; een grootet plutet Zeich, met de Kaunten beseemt - sheet. *Category*: **5.1.1.3. Bed**, **6.6.3.3. Working with paper**, **8.1.6.2. Piece**.

**loamen** [lɔmən] *v.w.* schellen; grunsen; weeten loten wäajen waut eena nich tofräd es - scold; complain; embark on a diatribe. *Category*: **4.8.4.1. Rebuke**, **3.4.2.1.9. Discontent**, **3.5.1.8.5. Complain**.

**Loarm** [lɔɑrm] *n.m.* *Pl.*: -. een grootet Jelud - roar. *Category*: **1.6.4.3. Animal sounds**.

**Loch** [lɔχ] *n.n.* *Pl.*: **Lajcha**. eene Städ wua eena waut nenpaussen kaun; eene ladje Städ; waut eena kjricht wan eena waut utgroft - hole; perforation; lacuna. *Category*: **7.8.5. Make hole, opening**, **8.5.4.4. Interval, space**.

**locken** [lɔkən] *v.w.* tobren; met wiesen ooda met scheene Wweed wäm kjriien dichtbie to komen; met scheene Wweed wäm äwaräden - tempt; entice. *Category*: **3.4.1.4.4. Attract**, **4.3.1.1. Bad, immoral**.

**locka** [lɔkɑ] *adj.* nich faust jepakt, tB. soo aus Stroo; leicht eent opp daut aundre sennen - loosely packed. **Freschet leichtet Jebakniss es locka**. Fresch light baking is loose.

**lokren** [lɔkrən] *v.w.* locka moaken; derch rieren; opplokren - lift. *Category*: **6.5.2.8. Floor, story**, **7.3.2.4. Lift**.

**Locken** [lɔkən] *n.pl.* Walen enne Hoa; Krolkjes enne Hoa - tresses.

**lockent** [lɔkənt] *adj.* soont waut lokt - enticing. *Category*: **3.4.1.4.4. Attract**.

**Lod** [lɔ:d] *n.f.* *Pl.*: **Loden**. load.

1 • eene Fua; een Woagen voll; soo väl aus eena opp eemol droagen ooda fieren kaun - shipment; load.

2 • eene Schufloed - drawer; box; chest; trunk.

3 • eene Rut von Glauss; een Väasauzfensta; soowaut aus eene Däa ver een Fensta toom Licht ooda Wint buten hoolen - extra pane of glass installed for the winter; shutter.

4 • daut ieeschte Jreens em Farjoa - first green sprouts in spring. *Category*: **4.8.3.7. Weapon, shoot**, **7.3.1. Carry**, **7.3.8. Transport**, **7.5.1. Gather**, **7.5.9.1. Load, pile**, **8.1. Quantity**, **8.1.8. Full**, **8.2.9. Weigh**.

**loden** [lɔ:dən] *v.s.* een Woagen voll moaken - load; load a gun. *Category*: **4.8.3.7. Weapon, shoot**, **7.3.1. Carry**, **7.3.8. Transport**, **7.5.1. Gather**, **7.5.9.1. Load, pile**, **8.1. Quantity**, **8.1.8. Full**, **8.2.9. Weigh**.

**Loddikj** [lɔdɪk] *n.m.* eene Sort Krut - sourdock.

**Lodzadel** [lɔdtsɑ:dəl] *n.m.* *Pl.*: **Lodzadels**. de Zadel de sajcht waut du fieren kaust - manifest. *Category*: **2.3.1.5. Visible**.

**Loff** [lɔf] *n.m.* daut lowen ooda preisen - praise; acclaim; kudos. *Category*: **3.5.1.7. Praise**, **4.5.5. Honor**.

**Loffräd** [lɔfre:d] *n.f.* *Pl.*: **Loffräden**. eene Räd toom wäm lowen - eulogizing.

**Loft** [lɔft] *n.f.* daut waut eena odemt; de Wint wan dee stellhelt - air; air current; breeze. *See*: **Lofttoch**. *Category*: **1.1. Sky**, **1.1.2. Air**, **1.1.3.1. Wind**.

- Loftblos** [lɔftblo:s] *n.f.* *Pl:* **Loftblosen**. eene Blos voll Loft - balloon. *Category:* **7.2.4.3. Fly**.
- Loftbrams** [lɔftbra:ms] *n.f.* *Pl:* **Loftbramsen**. eene Brams ooda Bräk dee met Loftdruck oabeiden un nich Schmää - air brake.
- loftdicht** [lɔftdiçt] *adj.* soo dicht daut kjeene Loft derch kaun - airtight; hermetically sealed. *Category:* **1.1.2.1. Blow air**.
- Loftdruck** [lɔftdruk] *n.n.* de Druck von Loft; besondasch de Druck von Loft dee en een Behelta jehoolen woat - air pressure. *Category:* **1.1.2.1. Blow air**.
- Loftflint** [lɔftflɪnt] *n.f.* *Pl:* **Loftflinten**. eene Flint dee met Loftdruck een kjliena Kugel drift - airgun; popgun.
- Loftthimmel** [lɔftθɪmə] *n.m.* de Loft oppe leed; de Loft rom de leed; doa wua Väajel flieejen - sky. *Category:* **1.1. Sky**.
- Loftkjeelunk** [lɔftkɛɪlʊŋk] *n.f.* Äarkondischen; eene Enrechtunk fa een Hus daut et doabennen nich too heet woat - air conditioning.
- Loftkjessen** [lɔftkɛsən] *n.n.* *Pl:* **Loftkjesses**. een Kjessen met Loft doabennen enne Städ Fadren ooda soowaut - air cushion.
- Loftklaup** [lɔftklɔup] *n.f.* *Pl:* **Loftklaupen**. eene Klaup aun Jereetschoft dee Loft kaun derchlotten ooda opphoolen - air valve; throttle valve.
- loftladich** [lɔftla:diç] *adj.* onen Loft; met aule Loft rutjesoagen - vacuum.
- Loftloch** [lɔftlɔx] *n.n.* *Pl:* **Loftlajcha**. een Loch wua de Loft derchkaun - air hole; blow hole. *Category:* **1.6.2. Parts of an animal**.
- Loftpomp** [lɔftpɔmp] *n.f.* *Pl:* **Loftpompen**. een Jereetschoft toom met Huachdruck Loft schuwen - air pump. *Category:* **1.1.2.1. Blow air**.
- Loftrua** [lɔftrua] *n.n.* *Pl:* **Loftruaren**. *Pl:* **Loftruasch**. de Schlauch vonne Näs no de Lungen; een Rua ooda Schlauch toom Loft leiden - trachea; air pipe. *Category:* **2.1.8. Internal organs, 1.1.2.1. Blow air**.
- Loftrua'enzindunk** [lɔftrua'ɛntsɪndʊŋk] *n.f.* eene Enzindunk em Loftrua; vekjilt sennen met eenen deepen Hoost - bronchitis. *Category:* **2.5.2. Disease**.
- Loftrum** [lɔftrym] *n.f.* de Rum äwa de leed wua de Loft es - space. *See:* **Rum**. *Category:* **1.1. Sky, 8.1.8.1. Empty, 8.5.4.3. Space, room, 8.5.4.4. Interval, space**.
- Loftschepp** [lɔftʃɛp] *n.n.* *Pl:* **Loftschäp**. Äarplän; een Foatich toom flieejen - airplane; airship. *Category:* **7.2.4.3. Fly**.
- Loftscheppfuamaun** [lɔftʃɛpfuəməun] *n.m.* *Pl:* **Loftscheppfuamana**. Pieloot; de Fuamaun von een Loftschepp ooda Äarplän - pilot. *Category:* **4.8.3.6.3. Air force, 6.6. Occupation, 7.2.4.3. Fly, 7.2.5.3. Guide**.
- Loftschruw** [lɔftʃryv] *n.f.* *Pl:* **Loftschruwen**. eene Mäl dee von Loft jedräwen woat ooda Loft schift - propeller. *Category:* **1.1.2.1. Blow air**.
- Loftspieejel** [lɔftspiejəl] *n.m.* *Pl:* **Loftspieejels**. waut eena eenjemol ver sikj oppem hoaden Wajch sitt, daut doa oba nich es wan eena noda kjemt - mirage.
- Loftstazion** [lɔftsta:tsɪo:n] *n.f.* *Pl:* **Loftstazionen**. Äarport; de Städ wua de Äarplän ooda daut Loftschepp sikj sat toom opp un aufloden - airport. *Category:* **7.2.4.3. Fly**.
- Lofttoch** [lɔfttɔx] *n.m.* daut tochen; een leichta Wint; de Bewäajunk ooda daut derchtrakjen von Loft - air current. *See:* **Loft**.
- Loftwal** [lɔftva:l] *n.f.* *Pl:* **Loftwalen**. eene Wal von Loft; eene Wal von dichtre Loft; de Krauft derche Loft woo Radio vespreet woat - air wave.
- lom** [lo:m] *adj.* met een schlemmet Been; soo aus met een Been daut nich stoakj es; hinkjent - lame. *Category:* **2.5.4. Disabled, 7.2.1.5. Walk with difficulty**.
- lomgonen** [lɔmgo:nən] *v.s.* hinkjen; oneegol gonen wäajen een Fäla aum Kjarpa - limp. *Category:* **7.2.1.5. Walk with difficulty**.
- Lomm** [lɔm] *n.f.* *Pl:* **Lommen**. een kjlienet Schepp; een langet hollet Dinkj toom opp Wota foaren; Boot - boat; dinghy; skiff; yawl. *See:* **Boot**. *Category:* **6.4.5.3. Fishing equipment, 7.2.4.2.1. Boat**.

- lompen** [lɔmpən] *v.w.* lom gonen; hinkjen - limp. *Category:* **7.2.1.5. Walk with difficulty.**
- looden** [lɔʊdən] *v.w.* waut tolood brinjen; doano seenen daut waut nich boajauf steit - horizontal. *Category:* **8.3.1.4. Horizontal.**
- Loodiesa** [lɔʊdisʌ] *n.n. Pl: Loodiesasch.* Gruntflood; Wotawoaw; Jereetschoff toom wiesen auf waut tolood ooda boajauf es - carpenter's level. *See: Gruntflood; Wotawoaw.*
- loodjlikj** [lɔʊjlik] *adj.* tolood; soo jlikj aus een Loodiesa - level. *Category:* **6.5.2.8. Floor, story, 6.6.6. Working with land, 8.1. Quantity, 8.2.8. Measure, 8.3.5.2.1. Same, 8.6. Parts of things.**
- Loof** [lɔʊf] *n.n.* aule Bläda toom aun een Boom; daut Jreens aun eene Plaunt - foliage. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant.**
- Loofbood** [lɔʊfbɔʊd] *n.f. Pl: Loofbooden.* eene proste Wonunk von Asta met Bläda oppjestalt - leafy shelter.
- Loofboodenfast** [lɔʊfbɔʊdɛnfɑːst] *n.n. Pl: -.* een Fast von de Israeliten em Oolen Tastament, wua see dankten daut Gott an derch de Sinai Wiltniss jefieet haud - feast of tabernacles.
- loofich** [lɔʊfɪç] *adj.* met väl Bläda - leafy. *Category:* **1.5. Plant, 1.5.5. Parts of a plant.**
- looj** [lɔʊj] *adj.* nich bewäacht; stell; kjrenkjlich - reluctant; morbid; torpid. *Category:* **3.3.2.4. Willing, 2.5.2. Disease, 3.4.2.1.1. Dislike.**
- Loon** [lɔʊn] *n.m. Pl: Leena.* waut eena betolt woat fa Oabeit; waut eena kjricht fa waut eena jedonen haft; dän Wieet dän eena en waut sitt - wage; fee. *Category:* **6.8.2.7. Earn.**
- loonen** [lɔʊnən] *v.w.* betolen; Wieet haben, soo aus eene Oabeit; wan een Aunstrenjen een Wieet haft, dan loont sikj daut - pay wages; remunerate; reward; pay; be worth it. *Category:* **6.8.4.5. Pay, 3.2.2.3. Evaluate, test, 4.7.7.1. Reward, 6.8.2.7. Earn, 6.8.4.7. Spend.**
- Loop** [lɔʊp] *n.f. Pl: Loopen.* daut Rua aun eene Flint ooda Scheetiesa - gun barrel.
- loopen** [lɔʊpən] *v.w.* ranen; utkleiwen - run. *Category:* **1.3.2.1. Flow, 1.6.4.1. Animal movement, 2.2.4. Mucus, 6.7.9. Machine, 7.2.1.1.1. Run, 7.2.1.2. Move quickly.**
- Loopenenj** [lɔʊpənɛŋ] *n.n. Pl: Loopenenja.* daut Scheetrua Enj aun een Scheetiesa - muzzle of a rifle.
- Looploch** [lɔʊplɔχ] *n.n.* een Loch enne Waunt wua een Soldot rut scheeten kaun - loophole.
- loosen** [lɔʊsən] *v.w.* looss moaken; friemoaken; nich soo faust hoolen - loosen. *Category:* **8.2.7.2. Loose.**
- Looss** [lɔʊs] *n.m.* eenem sien Toostaunt em Läwen; waut eenem tookjemt - lot; ticket from a lottery; share. *Category:* **8.1.3.3. Group of things, 4.3.4.5. Share with, 5.2.1.5. Serve food, 6.8.3. Share wealth, 7.4.4. Distribute.**
- looss** [lɔʊs] *adj.* nich faust; nich jepakt; locka - loose. *Category:* **2.1.4. Skin, 5.4.4. Care for the teeth, 7.2.1.6. Steady, unsteady, 7.2.6.4. Set free, 7.5.4. Tie, 8.1.5.8.1. Approximate, 8.2.7.2. Loose.**
- loossbandich** [lɔʊsbaːndiç] *adj.* to haben; looss; nich faust aun waut - available. *See: to haben.* *Category:* **6.1.2.2.3. Available.**
- loossbräakjen** [lɔʊsbrɛacən] *v.s.* aufbräakjen; loosskomen - break loose; break away; break off. *See: aufbräakjen.* *Category:* **7.2.6.3. Escape, 7.5.2.4. Remove, take apart.**
- loossbrädren** [lɔʊsbrɛːdrən] *v.w.* haustich un lud opplachen - burst out laughing. *See: opplachen.* *Category:* **3.5.6.4. Laugh.**
- loossbroklen** [lɔʊsbrɔklən] *v.w.* aufbroklen; en kjliene Stekja auffaulen - crumble away.
- loossdonren** [lɔʊsdɔnrən] *v.w.* haustich sea lud auffangen to krachen; loossrumlen - sudden thunder; fulminate.
- loossdrekjen** [lɔʊsdrɛcən] *v.w.* aufscheeten; dän Aufdrekja aun een Scheetiesa brucken - squeeze the trigger; discharge. *Category:* **1.3.2. Movement of water, 1.3.2.1. Flow, 2.2. Body functions, 2.5.7.4. Hospital, 7.2.6.4. Set free.**
- loossflieejen** [lɔʊsfliejen] *v.s.* oppflieejen; met een Äarplän loossfoaren un wajchflieejen - fly up; become airborne. *Category:* **7.2.2.4. Move up.**

**loosfoaren** [lɔʊsfɔːrən] *v.s.* anfangen to foaren; veloten; wajch foaren; loosslajen; eene Reis anfangen- drive away; depart; begin a trip; start off on a trip. *See: auflajen. Category: 7.2.3.3. Leave.*

**loosgonen** [lɔʊsgoːnən] *v.s.* go off.

1 • loosskomen; anfangen; anfangen to gonen - walk away.

2 • eenen Moota aum ranen kjrieen - go off (like a bomb). *Category: 2.3.2.2. Sound.*

**looshalpen** [lɔʊshaːlpən] *v.s.* halpen daut waut loos woat; frieen; friemoaken - free; help to go free. *Category: 3.3.4.5. Free to do what you want, 6.8.4.3.3. Free of charge, 7.2.6.4. Set free.*

**loosshäwen** [lɔʊsheːvən] *v.s.* opphäwen; wajchhäwen - lift off. *Category: 7.2.2.4. Move up.*

**loosshoaken** [lɔʊshɔːkən] *v.w.* loosskuplen; utenaunda hoaken; friemoaken - unhook; detach; disconnect; uncouple. *Category: 7.5.2.4. Remove, take apart.*

**loosjäwen** [lɔʊsjeːvən] *v.s.* frie moaken; Frieheit jäwen; bekaunt jäwen - free; give freedom. *Category: 3.3.4.5. Free to do what you want, 6.8.4.3.3. Free of charge, 7.2.6.4. Set free.*

**loosjehoakt** [lɔʊsjəhoakt] *adj.* aufjehoakt; nich toopjehoakt - unhooked.

**loosjekoft** [lɔʊsjəkɔft] *adj.* frijekoft; betolt daut wää friegonen kaun - redeemed.

**loosjekomen** [lɔʊsjəkɔːmən] *adj.* von waut frie jeworden; aufjekomen - freed; loosened.

**loosjelajcht** [lɔʊsjələːçt] *adj.* loosjefoaren; aufjewankt; aunjefongen tofoot to gonen - departed; walked away.

**loosjeloten** [lɔʊsjələːtən] *adj.* frijesat; utjespaunt; sea läwendich - freed up. *Category: 2.4.3. Energetic, 3.4.1.4. Interested.*

**loosjemoakt** [lɔʊsjəmɔakt] *adj.* soo daut et nich mea Faust es; frie jemoakt - loosened.

**loosjeräten** [lɔʊsjərəːtən] *adj.* aufjeräten; loos jekomen von rieten; aufjetrant - torn off.

**loosjesajcht** [lɔʊsjəzaːçt] *adj.* Frieheit jejäft frie to gonen; aufjesajcht - spoken free.

**loosjeschnäden** [lɔʊsjɛfnɛːdən] *adj.* aufjeschnäden; met schnieden aufjemoakt - cut loose.

**loosjeschrowen** [lɔʊsjɛfroːvən] *adj.* met schruwen loosjemoakt; aufjeschrowen - unscrewed.

**loosjespellat** [lɔʊsjɛspɛlaːt] *adj.* aufjespellat; loosjebroaken; vespellat - splintered off; split off.

**loosjestekjelt** [lɔʊsjɛstɛçɛlt] *adj.* met dän Stekjel ruttrakjen loosjemoakt; aufjestekjelt - unhitched.

**loosjetrant** [lɔʊsjɛtraːnt] *adj.* aufjeräten; loosjeräten; aufjetrant - ripped off; torn off.

**loosjeworden** [lɔʊsjəvɔːrdən] *adj.* wieda jejäft; aufjejäft; vekoft; frie von jeworden - gotten rid of.

**looskjeepen** [lɔʊscɛɪpən] *v.s.* Jelt jäwen toom wäm frie moaken von waut hee schuldich es; eenen aundren siene Schult betolen soo daut hee frie es - redeem; buy back. *Category: 4.9.5.7. Salvation, 7.2.6.4. Set free.*

**Looskjeepa** [lɔʊscɛɪpɔ] *n.m. Pl: Looskjeepasch.* eena dee dän näakjsten ut daut rutkjaft, waut dee schuldich es - redeemer.

**looskleiwen** [lɔʊskləivən] *v.w.* aufkrauzen; looskrauzen; aufkleiwen - scratch off. *Category: 7.5.2.4. Remove, take apart.*

**loosskomen** [lɔʊskoːmən] *v.s.* frie woaren - be freed; come loose; come free. *Category: 7.5.2.4. Remove, take apart, 8.2.7.2. Loose.*

**loosskuplen** [lɔʊskuplən] *v.w.* loosshoaken; loosstekjlen; aufhoaken - uncouple. *Category: 7.5.2.4. Remove, take apart.*

**Loosslada** [lɔʊslaːdɔ] *n.m. Pl: Loossladasch.* Spucht; Schosel; Wrips - mischievous person.

**loosslajen** [lɔʊslaːjən] *v.s.* anfangen; eene Reis anfangen - start off; begin; depart. *See: anfangen. Category: 8.4.6.1. Start something, 8.4.6.1.1. Beginning, 9.4.1.2. Aspect--dynamic verbs, 7.2.3.3. Leave.*

**loosleesen** [lɔʊslɛisən] *v.w.* loossen; loossmoaken; friejäwen; opphieren met schnieren - untie. *Category: 7.2.6.4. Set free.*



- loosloten** [ləʊslo:tən] *v.s.* nich mea faust hoolen; gonen loten; frie loten - let loose; release; parole; start a motor. *Category:* **4.7.7.6. Pardon, release, 4.8.4.7. Forgive, 7.2.6.4. Set free, 4.4.4.6. Free from bondage.**
- loosmoaken** [ləʊsmoakən] *v.w.* frie moaken; loos hoaken - loosen; set free. *Category:* **8.2.7.2. Loose, 4.7.6.1. Acquit.**
- loosreisen** [ləʊsreisən] *v.w.* loosfoaren; aufangen to reisen - depart; start a trip. *Category:* **7.2.3.3. Leave.**
- loosrieten** [ləʊsritən] *v.s.* frie moaken; aufrieten - tear loose; tear away; loosen; dislodge. *Category:* **8.2.7.2. Loose, 7.3.3.1. Take something from somewhere.**
- loosrumlen** [ləʊsrumlən] *v.w.* aufangen to rumlen; loosdonren - start thundering.
- loosssajen** [ləʊssa:jən] *v.s.* sajen daut waut kaun frie woaren; loosjäwen - give freedom. *Category:* **4.7.7.6. Pardon, release, 4.8.4.7. Forgive, 7.2.6.4. Set free.**
- loossschnalen** [ləʊsʃna:lən] *v.w.* eene Schnal opmoaken - unbuckle.
- loossschnieden** [ləʊsʃnidən] *v.s.* met schnieden loosmoaken; aufschnieden; met een Massa ooda Schea aufmoaken - cut loose.
- loossschruwen** [ləʊsʃryvən] *v.s.* schruwen daut et looskjemt; schruwen toom loosa moaken - unscrew.
- loosstekjlen** [ləʊsstɛklən] *v.w.* een Stekjel ruttrakjen toom loosshoaken; uteneen kuplen; von enaunda hitschen - unhitch.
- loosstranen** [ləʊstra:nən] *v.w.* met tranen een Stek von daut andre nämen; loosrieten - separate from a seam.
- looswoaren** [ləʊsvɔaɪən] *v.s.* opphieren met waut en eenem siene Macht haben, derch velieren, vekjeepen, vejäten, ooda wajchjenomen sennen - get rid of. *Category:* **7.4.5.2. Throw away.**
- Loot** [ləʊt] *n.n. Pl: Lood.* Gruntloot; Loodiesa - level. *Category:* **6.5.2.8. Floor, story, 6.6.6. Working with land, 8.1. Quantity, 8.2.8. Measure, 8.3.5.2.1. Same, 8.6. Parts of things.**
- Loow** [ləʊv] *n.f. Pl: Loowen.* eene graussje Städ met Beem runtom; een scheena Ruplaur em Woolt - arbour; bower.
- Loss** [ləʊs] *n.n. Pl: Lessa.* de Zadel dee daut wiest daut du berechticht best waut to jewennen - ticket. *Category:* **3.5.9.4. Movie, 4.7.7.2. Fine, 6.8.4.5. Pay.**
- lossen** [ləʊsən] *v.w.* Nomen trakjen; väle loten eene Jeläajenheit kjeepen daut see waut jewennen kjennen, oba blooss eena kjricht daut - raffle.
- Lost** [ləʊst] *n.f. Pl: Losten.* wellich sennen to waut; sikj to waut freien; jleewen waut wudd scheengonen - energy; mirth; joy; inclination towards. **Aus hee krank wia haud hee kjeene Lost toom oabeiden.** When he was sick, he had no energy to work. *Category:* **2.4.3. Energetic, 6.1.2.3.4. Power, force, 3.4.1.2. Happy, 4.2.8. Humor.**
- Lostfoat** [ləʊstfoat] *n.f. Pl: Lostfoaten.* eene Reis toom scheengonen - joyride.
- lostich** [ləʊstɪç] *adj.* schaftich; met väl Bewäajungen - gay; merry; blithe; jolly; frisky; mirthsome; frolicsome. *Category:* **2.6.2.3. Sexual immorality, 3.4.1.2. Happy, 4.2.7. Play, fun.**
- Lostichkjeit** [ləʊstɪçkɛit] *n.f.* een lostja Toostaunt; eene Erfoarunk wua aule lostich un schaftich sent - merriment; gaiety. *Category:* **4.2.6. Entertainment, recreation.**
- Lostspell** [ləʊstspɛt] *n.n. Pl: Lostspells.* eene lostje Jeschicht väajedroacht; een sposjet Tee'auta Stek - comedy. *Category:* **4.2.5. Drama, 4.2.8. Humor.**
- lot** [ləʊ:t] *adj.* nich tiedich; no waut andret - late. *Category:* **2.6.6. Die, 8.4.6.5.4. Old, not new.**
- loten** [ləʊ:tən] *v.s.* leave.
- 1 • erlauben; Frieheit jäwen; nich opphoolen - allow; permit; let.
  - 2 • woo waut sitt, woo eena waut vesteit, waut eena von waut denkjt - appear; look; be seen. **De Bilda dee hee lat von een Mola moaken, loten schmock.** The pictures has lets be made from the artist look good. *See: erlauben.* *Category:* **2.6.6.7. Inherit, 3.6.2. School, 4.1.7.1. End a**

**relationship, 4.2.1.8.2. Leave an organization, 4.2.9. Holiday, 4.3.3.3. Abandon, 7.2.3.3. Leave, 7.2.4.5. Move to a new house, 7.4.5.1. Leave something, 3.3.4.1. Give permission.**

**lowen** [lo:vən] *v.w.* goot von räden; sajen woo väl Wieet waut es - praise; commend; laud; eulogize. *Category:* **3.5.1.7. Praise, 4.5.5. Honor, 4.3.4.5.3. Entrust to the care of.**

**lowenswieet** [lo:vənsviət] *adj.* wieet to lowen - praiseworthy; laudable; creditable. *Category:* **3.5.1.7. Praise, 3.2.5.9. Approve of something.**

**lozhieren** [lɔʒirən] *v.w.* kwatieren; wonen; to Nacht bliewen - lodge; board. *Category:* **6.5.1. Building, 7.5.9. Put, 4.2.6.1. Game, 6.5.3. Building materials, 6.6.3.2. Wood.**

**luaren** [luəɾən] *v.w.* wachten; waut Tiet loten; erwarten - await; tarry; pause; hesitate. *See:* **erwarten.** *Category:* **3.2.7. Expect, 7.2.7.3. Wait, 7.2.7.2. Stay, remain, 3.5.1.1.8. Speak poorly, 8.4.6.1.2. Stop something.**

**Luabäablaut** [luəbəablaut] *n.n. Pl:* **Luabäabläda.** eene Sort Kjriedarie en Supp - laurel leaf; bay leaf. *Category:* **5.2.3.3.3. Spice.**

**Luabäakrauns** [luəbəakrauns] *n.m. Pl:* **Luabäakjrens.** een Krauns von jreene Asta un Bläda - crown of laurel.

**Luag** [luəɣ] *n.f. Pl:* **Luagen.** stoakj seepjet Wota - lye solution; soap solution. *See:* **Seepwota.**

**Luak** [luək] *n.f.* daut Jreens aun eene Zippel - onion green; scallion; leek. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.3. Food from vegetables.**

**Luck** [lʊk] *n.f. Pl:* **Lucken.** eene Däa enne Flua nenn, soo aus eene Kjalaluck; eene kjliene Däa, tB. wua de Heena derch gonon - trap door; hatch; rear flap on a long winter underwear. *Category:* **1.6.3.1. Egg.**

**lud** [lyd] *adj.* met väl Jelud; nich stell ooda leis - loud; noisy; boisterous. *Category:* **2.3.2.4. Loud, 3.5.1.1. Voice, 4.2.3. Music, 2.4.3. Energetic.**

**Luda** [lydʌ] *n.n. Pl:* **Ludasch.** eene Koo dee nich väl wieet es; eene dee ve'acht woat - useless cow; wench; loose woman. *Category:* **2.6.5.2. Woman.**

**ludboa** [lydboə] *adj.* soo daut et jeit to vetalen; frie toom doavon räden; soo daut aulemaun daut weeten kaun - for public knowledge.

**Ludesschrenkja** [lydɛsʃrɛŋkja] *n.m. Pl:* -. een Mofla; daut Jereetschoft aun een Moota daut daut Jelud nich soo lud es - muffler; silencer.

**Ludsprääkja** [lydsprɛəkja] *n.m. Pl:* **Ludsprääkjasch.** Jereetschoft toom de Stemm luda moaken; Jereetschoft toom een Rädna siene Wieded lud un kloa moaken - loudspeaker.

**Lump** [lymp] *n.m. Pl:* **Lumpen.** eena dee lumpich es - ragamuffin.

**Lumparie** [lympa:ri] *n.f. Pl:* **Lumparieen.** een lumpja Toostaunt; een Toostaunt von aufjedroagde Kjeleeda - shabby; ragged clothing; disorderly; disorganized operation. *Category:* **5.3. Clothing, 4.3.6.3. Untidy, 4.8.2.6. Riot.**

**Lumpen** [lympən] *n.pl.* Kodren; proste Kjeleeda - rags. *Category:* **8.1.7.4. Remain, remainder.**

**lumpich** [lympič] *adj.* en proste Kjeleeda; Kjeleeda dee nich goot paussen, ooda veräten ooda jetrant sent - ragged.

**Lung** [lyŋ] *n.f. Pl:* **Lungen.** daut enne Brost wua eena de Loft nenodemt; Pluz - lung. *Category:* **1.6.2. Parts of an animal, 2.1.8. Internal organs.**

**lungren** [lyŋrən] *v.w.* wiesen daut eena waut haben well, met Jedonten ooda Wieded dee doa nich direkjt no froagen - desire. *Category:* **2.6.2.2. Attract sexually, 3.2.7.1. Hope, 3.3. Want, 3.3.1.8. Lust.**

**Lungenenzindunk** [lyŋənɛntsɪndʊŋk] *n.f.* eene Enzindunk enne Lungen - pneumonia; pleurisy. *Category:* **2.5.2. Disease.**

**Luns** [lyns] *n.n. Pl:* **Lunsen.** een Kodka; aufjebruktet Zeich - piece of rag.

**lunsich** [lynsič] *adj.* soo aus Lunsen; veräten; kodrich - ragged.

**luntren** [lyntɾən] *v.w.* rombeislen; schermezlen; nuscht goodet doonen - loiter.

**lupren** [lyprən] *v.w.* prachren; schlemmen; aunhoolent froagen; laupsen - persistent begging. *See:* **auflypren.**

**Lus** [lys] *n.f.* *Pl.*: **Lies**. een kjliena Kjniepa dee enne Hoa ooda aum Kjarpa läft - louse; cootie; nit. *Category*: **1.6.1.7. Insect**.

**lusen** [lysən] *v.w.* Lies wajch moaken; bat opp daut latste aules wajchnämen - delouse.

**Lusch** [lysχ] *n.f.* *Pl.*: **Luschen**. Tut; Sakje - paper bag.

**lusich** [lysiç] *adj.* voll Lies; soo aus met Lies - lousy. *Category*: **8.3.7.1. Bad**.

**Luskjekjnekja** [lyscɛcnɛçɔ] *n.m.* *Pl.*: **Luskjekjnekjasch**. de Dumen - nit picker. **Mame säd miene Finjasch heeten, kjliena Finja, Golt Rinja, Lankhauhs, Bottalekja, Luskjekjnekja**. Mother said my fingers were called, little finger, gold ringer, long neck, butter licker, louse pincher. *See*: **Kjniepa**; **Bottalekja**.

**Luskjekrut** [lyscɛkryt] *n.n.* *Pl.*: -. eene Sort Onkrut met spekjaje Sot dee aun de Kjeleeda Faust woat - small burrs.

**Lut** [lyt] *n.m.* *Pl.*: **Lud**. daut kjanste Poat von een Wuat, soo aus daut waut eene Lata, een Selfstlut ooda een Metlut sajcht - phoneme.

**luta** [lytɔ] *adj.* gaunsungoa; blooss; rein, soo aus reinet Mettol, tB. Golt, oba uk: luta Trubbel - mere; pure; nothing but; sincere. *Category*: **8.1.5.7. Only**, **1.2.2.3. Metal**, **1.3.6. Water quality**, **4.3.1. Good, moral**, **7.5.3.1. Pure, unmixed**, **8.3.3.3. Color**, **3.5.1.3.1. Tell the truth**.

**Luterana** [lytərə:nɔ] *n.m.* *Pl.*: -. eena von ooda en de Luthierische Jemeent - Lutheran. *Category*: **4.9.7.2. Christianity**.

**lutierisch** [lytirɪʃ] *adj.* von de Luterana; soo aus de Luterana - Lutheran. *Category*: **4.9.7.2. Christianity**.

**Lutsch** [lʊtʃ] *n.f.* *Pl.*: **Lutschen**. Nuckel; daut opp waut een Bäbe lutscht - baby soother; soother; pacifier. *Category*: **2.6.4.1.1. Care for a baby**.

**lutschen** [lʊtʃən] *v.w.* suen; waut een Bäbe aun eene Buddel deit - suck. *Category*: **2.1.1.4. Mouth**, **2.6.4.1.1. Care for**

## M - m

- Ma** [mʌ] *n.f.* Mutta; - mother. *Category:* **4.1.9.1.2. Father, mother.**
- Mää** [mɛa] *n.n.* *Pl:* **Määsch; Määren.** See; Ozean; een sea grootet Wota - sea; ocean. *See:* **Ozean.** *Category:* **1.3.1.1. Ocean, lake.**
- mää** [mɛa] *adj.* wieekj von äwariep, väl jebrukt ooda sea goa jekoakt sennen - mellow; overripe. *Category:* **1.5.6. Growth of plants, 5.2.3.7.1. Alcohol preparation.**
- määjlich** [mɛajliç] *adj.* waut doa jeit; waut to doonen es - possible; feasible; likely. *Category:* **9.3.1.2. To a small degree, 9.4.4.4. Possible, 3.2.8. Tendency, 9.4.4.3. Probably.**
- Määjlichkjeit** [mɛajliççeit] *n.f.* *Pl:* **Määjlichkjeiten.** daut waut määjlich es; waut eena doonen kaun - possibility; feasibility; likelihood; eventuality; potential. *Category:* **3.2.7. Expect, 3.2.8. Tendency, 9.4.4.3. Probably.**
- määkjlen** [mɛaclən] *v.w.* nich väl Sorten Äten jleichen - be picky; be over delicate in taste for food; be overly fussy (especially where food is concerned).
- Määkjeltän** [mɛacelte:n] *n.m.* *Pl:* **Määkjeltänen.** eena dee wäajen Äten määkjelt ooda sea neiw es - picky eater.
- Määkjen** [mɛacən] *n.n.* *Pl:* **Määkjes.** een junget ooda onbefriedet Frumensch; Mejal - lass; girl; damsel. *Category:* **2.6.5.2. Woman, 2.6.4.2. Child, 4.1.2. Types of people, 2.6.4.3. Youth.**
- määkjlich** [mɛaclɪç] *adj.* biem Desch, weinich waut jleichen; nich väl Sorten Äten jleichen - picky.
- Määradikj** [mɛara:ɔɪç] *n.n.* een Plaunt met lange jreene Bläda opp witte Wartlen; de Wartel jemolen un enjerieet aus Suaret oppem Desch - horse radish.
- Määarchen** [mɛaɪχən] *n.n.* *Pl:* -. eene oppjemoakte Jeschicht, jweenlich fa Kjinja - fairytales. *Category:* **3.5.4.1. Fable, myth.**
- Määarda** *See main entry:* **Merda.**
- Määresgrunt** [mɛarɛsgrʊnt] *n.m.* *Pl:* **Määresjrind.** de Flua vom Mää; de Boddem unja daut Mää - sea bottom.
- Määresstraunt** [mɛarɛstrɔʊnt] *n.f.* de Kaunt von daut Mää; daut Eewa von Launt aun de Kaunt von een grootet Wota - seascape. *Category:* **6.6.5. Art.**
- Määreswal** [mɛarɛsva:l] *n.f.* *Pl:* **Määreswalen.** eene Wal von daut Wota oppem Mää - wave of sea.
- Määschwien** [mɛafvin] *n.n.* *Pl:* -. eene Sort Waulfesche; een groota Fesche - porpoise. *Category:* **1.6.1.1.7. Sea mammal.**
- Määspieejel** [mɛaspiɛjəl] *n.m.* de Hecht von daut Mää; een glautet Mää daut daut Licht wadaspieejelt - sea level; glassy sea. *Category:* **1.2.1. Land.**
- Määwota** [mɛavo:tʌ] *n.n.* Seewota; Wota von een Mää - seawater. *Category:* **1.3.6. Water quality.**
- määjen** [mɛajən] *v.s.* jleichen; waut väatrakjen - enjoy; be fond of; be partial to; like. **Ekj mach kjeen Schmaunt en mien Koffe.** I like no cream in my coffee. *1s:* **ekj mach.** *2s:* **dü machst.** *3s:* **hee mach.** *1p:* **wie määjen.** *2p:* **jie määjen.** *3p:* **see määjen.** *Category:* **3.3.4.1. Give permission, 8.4.1.4.1. Months of the year, 9.4.4.4. Possible, 9.4.4.6.2. Maybe, 9.6.3.8. Honorifics, 3.4.1.1. Like, love, 3.4.1.1.1. Enjoy doing something, 4.3.3. Love, 8.3.5.2.2. Like, similar, 9.5.1.4. Way, manner, 9.6.3. Discourse markers.**
- Macht** [ma:χt] *n.f.* *Pl:* **Majchta.** Krauft; Jewault - might; greatness; force; power. *Category:* **2.4.1. Strong, 4.9.4. Miracle, supernatural power, 9.4.4. Epistemic moods, 9.4.4.4. Possible, 9.4.4.6.2. Maybe, 3.3.3.5. Compel, 4.8.3.6. Military organization, 6.1.2.3.4. Power, force, 7.3.2.9. Push, 3.3.3. Influence, 4.5. Authority, 6.6.8.1. Working with electricity.**
- machtlooss** [ma:χtløʊs] *adj.* nich Macht ooda Krauft haben - powerless. *Category:* **2.4.2. Weak, 9.4.2.2. Can't.**



- Madastichkjeit** [ma:da:stiççeit] *n.f.* de Oat von een Kjennich ooda Präsident; sea huach un rut utjepulstat-majesty.
- Madrauz** [ma:drouts] *n.f.* *Pl:* **Madrauzen**. daut Poat vom Bad opp woont eena schlapt - mattress. *Category:* **5.1.1.3. Bed**.
- Magneet** [ma:gnæt] *n.n.* *Pl:* **Magneeten**. een lesa daut Stekja lesa aun sikj nauntraktj - magnet. *Category:* **1.2.2.3. Metal**.
- Magridzh** [ma:grɪdʒ] *n.f.* *Pl:* **Magridzhen**. daut bie de Bank Jelt lieen toom een Hus ooda Launt kjeepen - mortgage. *Category:* **6.8.5. Borrow**.
- majchtich** [ma:çtiç] *adj.* stoakj, met Macht - mighty. *Category:* **9.3. Very**.
- Majestät** [ma:jeste:t] *n.f.* *Pl:* **Majestäten**. de lea dee eenen Kjennich jehieren; een Kjennich - majesty.
- mak** [ma:k] *adj.* tom; meed; von een Tia daut sikj hendlen ooda hauntieren lat un nich jääjenaun es - tame; tired. *Category:* **1.6.1. Types of animals, 6.3.1. Domesticated animal, 6.4.6. Things done to animals, 2.4.4. Tired**.
- Makjia** [ma:cea] *n.n.* *Pl:* **Makjieren**. een Jereetschoft toom Rieejen väatieekjnen em Goaden - garden row marker.
- maklich** [ma:kliç] *adj.* jemietlich; toom Paus; soont waut nich wee deit ooda schwoa es - comfortable; cozy; snug. *Category:* **2.3.5.1. Comfortable, 3.4.1.2.1. Relaxed**.
- Mäl**<sub>2</sub> [me:l] *n.f.* *Pl:* **Mälen**. eene Enrechtunk ooda Maschien de Sachen vemolen kaun, soo aus Weit to Mäl vemolen; een Raut met groote Flichten dee vom Wint dreien; soon Raut met Flichten daut Wint enne Stow moakt - flour mill.
- Mäl**<sub>1</sub> [me:l] *n.n.* fien jemolnet Weit ooda aundret Jeträäjd, daut toom baken un Äten moaken jebrukt woat - meal; flour. *Category:* **4.2.2. Social event, 5.2.1. Food preparation, 5.2.2.2. Meal, 5.2.1.2.3. Grind flour**.
- Mala** *See main entry:* **Milla**.
- Malaria** [ma:laria] *n.f.* een Feebakrankheit dee von Migjen wiedajedroacht woat en heete Lenda - malaria. *Category:* **2.5.2. Disease**.
- Mälbäa** [me:lbea] *n.f.* *Pl:* **Mälbäären**. een Bäa dee aum Roosenbosch waust, un to Tee moaken jebrukt woat - rosehips.
- malden** [ma:ldən] *v.w.* aunjäwen; aunmalden; aansajen; sikj to seenen ooda to hieren loten - report; announce; answer. *See:* **aunmalden; aansajen**. *Category:* **3.2.2.3. Evaluate, test, 3.5.2.1. Report, 3.5.2.2. News, message, 3.5.1.2.1. Announce, 3.2.2. Learn, 3.2.2.5. Solve, 3.5.1.5.1. Answer, 3.6.8. Answer in a test, 8.1.2.1. Mathematics**.
- Mäldeiw** [me:ldɛiv] *n.f.* een schorwjet Jewauss aune Waunt ooda aun Plaunten wan daut sea feicht es - mildew. *Category:* **1.5.4. Moss, fungus, algae, 8.3.7.8. Decay**.
- Mäldoos** [me:ldəʊs] *n.f.* *Pl:* **Mäldoosen**. de Doos en woone Mäl jehoolen woat - flour container.
- mälich** [me:liç] *adj.* voll Mäl; soo aus Mäl; met too väl Mäl - floury; mealy. *Category:* **8.3.3.3.7. Multicolored**.
- Malkj** [ma:lc] *n.f.* *Pl:* -. daut witte flissendje von eene Koo äa leda, daut sea noarhauft es; waut een Tia ooda eene Mutta äa Junget von de Brost to drinkjen jeft - milk. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant, 2.6.4.1.1. Care for a baby, 5.2.3.2.2. Milk products, 5.2.3.6. Beverage, 6.2.1.7.1. Growing coconuts, 6.3.1.1. Cattle, 6.3.7. Animal products, 7.3.2.7. Take something out of something**.
- malkj** [ma:lc] *adj.* dit es de leejenschoft von eene Koo ooda aundret Beest met een Junget daut Malkj jeft un to malkjen jeit - lactating.
- malkjen** [ma:lcən] *v.s.* de Malkj von eene Koo nämen - milk. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant, 2.6.4.1.1. Care for a baby, 5.2.3.2.2. Milk products, 5.2.3.6. Beverage, 6.2.1.7.1. Growing coconuts, 6.3.1.1. Cattle, 6.3.7. Animal products, 7.3.2.7. Take something out of something**.
- Malkja** *n.m.* *Pl:* -. eena dee Vee malkjt - milker.
- Malkjarie** [ma:lca:ri] *n.f.* *Pl:* **Malkjarien**. eene Enrechtunk toom malkjen; eene Wirtschoft von Malkj Kjeej-dairy. *Category:* **6.3.3. Milk**.

- Malkjbenkj** [ma:lkbɛŋc] *n.f. Pl: Malkjbenkjen.* een Brat wua Äten jehoolen woat; een Ätesschaup - shelf; small cupboard; pantry. *Category: 5.1.1.4. Cabinet, 5.2.1.3. Cooking utensil, 6.5.2.7. Room.*
- Malkjboat** [ma:lcbɔat] *n.m. Pl: Malkjbäata.* de ieeschte Boat Hoa von een naunwaussenda Jung; de Malkj aun de bowaschte Lepp, wan eena daut Kuffel too wiet äwajedukt haft biem drinkjen - first fuzz on a youth's face.
- Malkjbrat** [ma:lcbra:t] *n.n. Pl: Malkjbräda.* een Brat ooda Stock daut opp eene volle Komm jelajcht woat toom de näakjste Komm doa noppsteden - thin boards about 16 inches long; 3 or 4 inches wide used to lay over dishes of milk so the dishes can be stacked in order to save space.
- malkjich** [ma:lciç] *adj.* soo aus Malkj; met Malkj - milky. *Category: 8.3.3.3.1. White.*
- Malkjkameel** [ma:lcka:məɪl] *n.m. Pl: Malkjkameelen.* een Kameel dee jemolkjen woat - milking camel.
- Malkjkaun** [ma:lckəun] *n.f. Pl: Malkjkaunen.* eene Kaun toom Malkj hoolen ooda uk no de Kjeesfabriek nämen - milk can; pitcher. *Category: 6.6.7.2. Conveying water.*
- Malkjmäakjksje** [ma:lcmɛacsçə] *n.f. Pl: Malkjmäakjksjes.* een Mäakjen ooda Mejal dee malkjt - milkmaid.
- Malkjmooss** [ma:lcmøus] *n.f.* eene Kost von Malkj un Frucht oppjekoakt un seet jemoakt - milk soup.
- Malkjstool** *n.m. Pl: Malkjsteela.* eene Sett, foaken met drie Feet, opp dee eena sett toom eene Koo malkjen - milkstool.
- Malkjwirtschoft** [ma:lcvɪtʃɔft] *n.f. Pl: Malkjwirtschoften.* eene groote Malkjarie met aunjenomne Oabeida - dairy. *Category: 6.3.3. Milk.*
- malkjwoaren** [ma:lcvɔəɾən] *v.s.* von Vee: een Kaulf haben un to malkjen gonen - for a cow to freshen.
- Malkjwoagen** [ma:lcvɔagən] *n.m. Pl: Malkjwoages.* een Woagen toom Malkj Kaunen fieren; een Woagen met däm Malkj Kaunen woaren no de Kjeesfabriek jefieet - milk wagon.
- Mälöpfa** [me:lɔpfl] *n.n. Pl: Mälöpfasch.* een Opfa von Jeträajd ooda jemolnet Jeträajd, soo aus em Oolen Tastament - meal offering.
- Mälsak** [me:lɔsək] *n.m. Pl: Mälsakj.* een Sak fa Mäl; een witta Sak toom Mäa enpaken - flour sack. *Category: 5.2.1.4. Food storage.*
- Mamalega** [ma:ma:ləyɫ] *n.f.* jekoakta Korn, soo aus daut enne oame Tiet wort - Kuban famine dish of cornmeal.
- Mame** [ma:mə] *n.f. Pl: Mames.* Mutta - mama. *Category: 4.1.9.1.2. Father, mother.*
- Manajrett** [ma:na:jrɛt] *n.f.* Jrett von jemolnet Weit - cream of wheat.
- Mandarien** [ma:nda:rin] *n.f. Pl: Mandarienen.* eene besondere Sort kjliene Apelsienen - mandarin orange.
- Mandolien** [ma:ndo:lin] *n.f. Pl: Mandolienen.* een musikalischet Instrument met vea Seiden - mandolin.
- Manea** [ma:nea] *n.f. Pl: Manearen.* eenem siene Oat; de Oat von sikj benämen - manner. *Category: 3.1.1. Personality, 4.3. Behavior, 9.2.3.2. Indefinite pronouns, 9.5.1.4. Way, manner.*
- manewren** [ma:nəivrən] *v.w.* daut julen un kjwinkjlieren von Hunj - bark and howl. *See: balen.*
- Mangel<sub>2</sub>** [ma:ŋəl] *n.f. Pl: Manglen.* eene Maschien toom Wausch glaut strikjen, enne Städ prassen - mangel; linen press.
- Mangel<sub>1</sub>** [ma:ŋəl] *n.m.* too weinich von waut haben; waut needich haben - great need; penury; dearth. *Category: 8.1.3.2. Few, little.*
- manglen** [ma:ŋlən] *v.w.* experience need.
- 1 • met eene Maschien, eene Mangel, Kjeleeda jlikj strikjen - mangle or press clothes with a mangel.
  - 2 • aun waut fälen; nich jenuach von waut haben - experience need.
- mangelhauff** [ma:ŋɛlhɔuft] *adj.* knaup jenuach haben; nich jenuach haben - deficient; improvident; privation. *Category: 8.1.7.2. Lack.*
- Maninkj** [ma:nɪŋc] *n.m. Pl: Maninkjs.* een utjeschnädna Kota - castrated tomcat.
- Manjoka** [ma:ŋo:kɫ] *n.n.* de Wartel von Manjoka, de to äten es wan dee jekoakt woat; Tapjoka - manioc. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine.*

- mank** [ma:ŋk] *prep.* met aundret toop; nenjemischt - among. *Category:* **8.5.1.2.2. Between.**
- mankdrenjen** [ma:ŋkdrɛŋən] *v.w.* een bät iewrich en eene Grupp nengonen; mank waut gonen wan daut aul dicht voll es - intrude. *Category:* **4.3.4.6. Meddle.**
- manke** [ma:ŋkə] *contr.* mank de - among the.
- mankem** [ma:ŋkəm] *contr.* mank däm - among the.
- manket** [ma:ŋkət] *contr.* mank daut - among the.
- mankgonen** [ma:ŋkgo:nən] *v.s.* mankspälen; en waut nengonen, wua eena nich hanjehieet - interfere. *Category:* **4.3.4.6. Meddle.**
- mankheiwen** [ma:ŋkheivən] *v.w.* mankschlönen; en waut nenheiwen ooda nenschlönen - strike among.
- mankhieren** [ma:ŋkhirən] *v.w.* en eene Grupp jehieren; soo sennen aus dee en eene Grupp - belong amidst.
- mankmenjen** [ma:ŋkmɛŋən] *v.w.* sikj en waut bedeeljen; sikj en waut bedeeljen wua eena nich mankhieet-interfere; meddle. *Category:* **4.3.4.6. Meddle, 3.3.3.2. Advise.**
- mankmischen** [ma:ŋkmɪʃən] *v.w.* sikj en waut vewekjlen; sikj en waut vewekjlen wua eena nich haud sult ooda brukt - interfere; meddle. *Category:* **4.3.4.6. Meddle, 3.3.3.2. Advise.**
- manknämen** [ma:ŋknɛ:mən] *v.s.* nemmischen; mankmischen; bienämen - add in; mix. *Category:* **5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.5.3. Mix.**
- mankräden** [ma:ŋkre:dən] *v.w.* aunfangen to räden wan een aundra aul rät - interrupt a conversation.
- mankspälen** [ma:ŋkspe:lən] *v.w.* en eenem aundren siene Oabeit ooda sien Prozass nenfoten onen daut dee daut waut rääkjent - intrude; interfere. *Category:* **4.3.4.6. Meddle.**
- mankstreien** [ma:ŋkstreien] *v.w.* kjliene Moten von kjreemeljet loten opp waut faulen - add something like small particles; sugar or the like to a batch of something.
- Maria** [ma:ria] *n.f. Pl: Marias.* een Mejales un Frues Nomen - Mary. *Category:* **9.7.1.1. Personal names.**
- Marieden** [ma:ridən] *n.pl.* Pungels aune Moazh - haemorrhoids.
- Mariewana** [ma:riva:nʌ] *n.m.* eene jewesse Sort Krut daut jebrukt woat toom schmieekjen toom een besondret Jefeel kjrieen; daut woat uk medizienisch jebrukt fa Weedog - marijuana. *Category:* **1.5.1. Tree, 5.2.5. Narcotic.**
- Marjarien** [ma:ʝa:rin] *n.f.* soowaut aus Botta oba von Eelj von Plaunten häajestalt - margarine. *Category:* **5.2.3.3.5. Cooking oil.**
- Marmelsteen** [ma:ʝmɛlstɛin] *n.m.* een Bu Steen met ne malkje Kalia, jeweenlich glaut jeschieet - marble. *Category:* **1.2.2.2. Rock, 1.2.2.5. Jewel, 6.6.2.7. Working with stone, 6.6.5.3. Sculpture.**
- marood** [ma:rəʊd] *adj.* vebrukt; meed - rundown; suddenly hungry.
- Marsch** [ma:ʃ] *n.m. Pl: Marschen.* daut marschieren; krakjt enne Rieej gonen - march; procession. *Category:* **3.2.5.4.2. Protest, 4.2.3. Music, 7.2.1.1. Walk, 8.4.1.4.1. Months of the year, 2.6.1.2. Wedding.**
- marschieren** [ma:ʃirən] *v.w.* enne Rieej gonen soo aus Soldoten - march. *Category:* **3.2.5.4.2. Protest, 4.2.3. Music, 7.2.1.1. Walk, 8.4.1.4.1. Months of the year.**
- Marta** [ma:ʝtʌ] *n.f. Pl: Martasch.* een Mejales un Frues Nomen - Martha.
- Martien hoolen** [ma:ʝtin høʊlən] *v.ph.* de 11. Nowamba en däm Heiljen Martien sien Dach, un aun dän Dach worden Oabeida un Kjääkjsches, dee fa dän Somma utjeschauft hauden, no Hus jeloten - celebrate St Martin's Day; end of a hired man's annual seasonal contract on the farm where he hired out - November 11.
- Martier** *See main entry: Mertiera.*
- Martiera** [ma:ʝtirʌ] *n.f. Pl: -.* eena dee fa sienen Gloowen hanjerecht woat; eena dee fa sien Gloowen lieden mott - martyr. *Category:* **2.6.6. Die, 2.6.6.1. Kill, 4.4.2.6. Suffer.**
- Maschien** [ma:ʃin] *n.f. Pl: Maschienen.* een Jestal ooda Foatich met Walen un Räda un Schwenjels daut eene besondre Oabeit wieda brinjen kaun - machine. *Category:* **6.6.8. Working with**

**machines, 6.7.9. Machine.**

**Maschienarie** [ma:ʃina:ri] *n.f. Pl: **Machienarieen.*** vāle Maschienen toop - machinery. *Category: **6.6.8. Working with machines, 6.7.9. Machine.***

**Maschieneschriewa** [ma:ʃinɛʃrivʌ] *n.m. Pl: **Maschieneschriewasch.*** eena dee met eene Schriewmaschien schrift - typist.

**Maschienenwal** [ma:ʃinəva:l] *n.f.* eene Wal ooda Auss aun eene Maschien; eene runde Stang dee de Krauft von een Moota no waut drajcht - shaft. *Category: **1.2.1.5. Underground, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.7.8. Parts of tools, 8.3.3. Light.***

**Maschinist** [ma:ʃɪnist] *n.m. Pl: **Maschinisten.*** eena dee sikj goot weet met Maschienen trajchtmoaken ooda moaken - machinist. *Category: **6.6.8. Working with machines.***

**Maschosta** [ma:ʃɔstʌ] *n.n.* een Sort rebjet Zeich - manchester; velveteen; corduroy. *Category: **8.3.2.5. Furrow.***

**Massa** [ma:sʌ] *n.n. Pl: **Massasch.*** Jescherr toom schnieden; een plautet Mettol daut sea schoap aun een Kaunt es, toom schnieden - knife. *Category: **4.8.3.7. Weapon, shoot, 5.2.1.3. Cooking utensil, 5.2.2.8. Eating utensil, 6.7.1. Cutting tool, 7.8.3. Cut.***

**Massakjlinkj** [ma:sa:clɪŋc] *n.f. Pl: **Massakjlinkjen.*** Kjnipsmassa; een Massa daut en de Jräp von daut Massa nenkjlinkjen kaun - knife blade.

**Massaschoapa** [ma:sa:ʃɔpʌ] *n.m. Pl: -.* een Jereetschoft toom Massa schoapen; Schliepsteen; eena dee Massasch schoap - knife sharpener.

**Massaspetz** [ma:sa:spets] *n.f. Pl: **Massaspetzen.*** de Spetz von een Massa - knife point.

**mässich** [me:siç] *adj.* langsam; medassen; eene Staup opp eemol - idly; moderately; slowly and steadily. *Category: **9.3.1.2. To a small degree.***

**Mässichkjeit** [me:siççeit] *n.f.* de Toostaunt von mässich sennen; de Toostaunt von langsam oba bestendich sennen - leisure; leisurely pace; idleness; temperance; moderate progress. *Category: **3.4.1.1.1. Enjoy doing something, 4.2.6. Entertainment, recreation, 4.3.6. Self-controlled.***

**masten** [ma:stən] *v.w.* goot feeden toom fat woaren - fatten. *Category: **8.2.3.2. Fat person.***

**Mastkaulf** [ma:stkaulf] *n.n. Pl: **Mastkjalwa.*** een Kaulf daut jefeeet woat toom schlachten - fatted calf.

**Mastschwien** [ma:stʃvin] *n.n. Pl: -.* een Schwien daut toom schlachten jehoolen woat - porker being fattened for slaughter.

**Mastvee** [ma:stfə'ə] *n.pl.* Vee daut toom schlachten jehoolen woat - fatlings.

**mäten** [me:tən] *v.s.* de Mot von waut nämen - measure. *Category: **8.1. Quantity, 8.2. Big, 8.2.2. Long, 8.2.5.1. Big container, volume, 8.2.8. Measure, 9.1.2. Do.***

**Mäta** [me:tʌ] *n.m. Pl: **Mätasch.*** Jereetschoft toom Sachen mäten - measuring tool.

**mätboa** [me:tboʌ] *adj.* soo daut et to mäten jeit - measurable. *Category: **8.2.8. Measure.***

**Mätdinkj** [me:tdɪŋc] *n.n. Pl: **Mätdinja.*** een Jereetschoft toom waut mäten - measuring tool.

**Mate** [ma:tə] *n.n. Pl: -.* een Paraguayischa Drinkj; een bät soo aus Tee - yerba drink.

**matematisch** [ma:təma:tɪʃ] *adj.* soo aus biem rääkjnen; met rääkjnen - mathematical.

**Materiol** [ma:təri:ɔ:l] *n.n. Pl: -.* daut Stoff von waut Sachen jemoakt sent - material. *Category: **1.2.2. Substance, matter, 8.3.6. Made of, material, 9.1.3.1. Physical, non-physical.***

**Matroos** [ma:trəʊs] *n.m. Pl: **Matroosen.*** eena dee opp een Schepp schauft - sailor; seaman. *Category: **4.8.3.6.2. Navy, 4.8.3.6.4. Soldier, 6.6. Occupation, 7.2.4.2.1. Boat.***

**Matsakje** [ma:tsa:cə] *n.n. Pl: **Matsakjes.*** een Laum - lamb. *Category: **6.3.1.2. Sheep.***

**mau** [mɔu] *adv.* weinich em vejlikj met waut eena jerääkjent haud - mere; merely; only. *Category: **8.1.5.7. Only, 9.3.1.2. To a small degree, 8.1.1.1.1. One, 9.6.1.5. But.***

**Maun** [mɔun] *n.m. Pl: **Mana.*** een utjewosna Mensch; een Kjieedel - man; husband. *Category: **2. Person, 2.6.4.4. Adult, 2.6.5.1. Man, 4.1.2. Types of people, 2.6.1. Marriage, 4.1.9.2.1. Husband,***



**wife.**

**maun** [mɔʊn] *indef.pron.* eena - one; we; you; someone; somebody. *Category:* **8.1.1.1. Cardinal numbers, 8.1.1.1. One, 9.2.3. Pronouns, 2. Person, 9.2.3.2. Indefinite pronouns.**

**Mauna** [mɔʊnʌ] *n.n.* daut Schorwje Äten daut de Israeliten enne Wilt'niss eeten - biblical manna.

**maunch** [mɔʊnχ] *adj.* miere; väl - many. *Category:* **8.1.3.1. Many, much.**

**maunchatlei** [mɔʊnχa:tlei] *adj.* *Variant:* **maunchalei.** veschiedene; veschiedene Sorten; aulahaunt - many a thing; all sorts; many different. *See:* **aulahaunt.**

**maunchmol** [mɔʊnχmo:l] *adv.* ieremol; foaken; emma wada - often. *Category:* **8.4.6.6.3. Often.**

**Maundel** [mɔʊndəl] *n.f. Pl:* **Maundlen.** eene Sort Nät - almond. *Category:* **1.5.1. Tree, 5.2.3.1.1. Food from seeds.**

**Maundelboom** [mɔʊndəlbəʊm] *n.m. Pl:* **Maundelbeem.** een Nät Boom - almond tree.

**Maundierunk** [mɔʊndirʊŋk] *n.f. Variant:* **Maundierinj.** daut Stiel von Kjeleeda; eene besondere Oat Kjeelda - habit; clothing; costume. *Category:* **4.3.9.2. Habit, 4.9.8. Religious things, 5.2.5. Narcotic, 5.3. Clothing.**

**mauns** [mɔʊns] *adj.* soont fa een Maun - masculine. *Category:* **2.6.5.1. Man.**

**Maunschoft** [mɔʊnʃɔft] *n.f. Pl:* **Maunschoften.** aule Mana dee bie eene Städ oabeiden toop; aule Menschen dee sikj to eene Oabeit eenjen - manhood; labour force.

**maunschoftlich** [mɔʊnʃɔftliç] *adj.* soo aus bie Mana; soo aus een Maun - maleness; masculinity.

**Maunschoftsjeschlajcht** [mɔʊnʃɔftsɛ]la:çt] *n.n.* daut Jeschlajcht von Mana; Mana - male. *Category:* **1.6.7. Male and female animals, 2.6.5. Male, female, 2.6.5.1. Man.**

**Maunschoftsnieren** [mɔʊnʃɔftsnirən] *n.pl.* Hooden; een Maun sien Sak un Eia - testicles.

**Maunsjlett** [mɔʊnsjlet] *n.n. Pl:* **Maunsjläda.** däm Maun sien Jeschlajchtsjlett; de Pischat - male organ; penis. *Category:* **2.1.8.3. Male organs.**

**Maunskjeleeda** [mɔʊnʃclɛɪdʌ] *n.pl.* Kjeleeda fa eenen Maun - men's clothing.

**Maunskjeet** [mɔʊnʃclɛɪt] *n.n. Pl:* **Maunskjeleeda.** Bekjsen un Rock dee tooppausen fa eenen Maun - man's suit; suit of clothing.

**Maunskrauft** [mɔʊnskrouft] *n.f.* de Krauft von eenen Maun; de Krauft von Mana - manly strength.

**Maunslid** [mɔʊnslid] *n.pl.* Maunsmenschen - men. *Category:* **2. Person.**

**Maunsmensch** [mɔʊnsmɛnʃ] *n.m. Pl:* **Maunsmenschen.** een Maun - person. *Category:* **2. Person, 9.2.3.2. Indefinite pronouns.**

**maunsoatich** [mɔʊnʃɔatiç] *adj.* soo aus een Maun, soo aus bie Maunsmenschen; en Gramatikj de Jeschlajchtsform dee nich fruesoatich ooda sachoatich es, daut bewiest foaken een stoakja ooda selfststendja Toostaunt - masculine. *Category:* **2.6.5.1. Man.**

**Maunsstemm** [mɔʊnstɛm] *n.f. Pl:* **Maunsstemmen.** soone Stemm aus een Maun haft - male voice. *Category:* **1.6.1.5. Fish, 3.5.1.1. Voice, 4.2.3.3. Sing, 4.2.3. Music, 8.3.7.7.3. Compatible.**

**Mauntel** [mɔʊntəl] *n.m. Pl:* **Mauntels.** een langa leichta Rock vom Hauls bat äware Kjneen fa een Maun - mantle; cloak; pall; shroud. *Category:* **1.6.2.5. Parts of small animals, 5.5.7. Fireplace, 2.3.1.5. Visible, 2.6.6.5. Bury, 7.3.7.2. Wrap, 7.5.9.2. Fill, cover.**

**Mausch** [mɔʊʃ] *n.f. Pl:* **Mauschen.** eene Stäakj biem Kjnetten - mesh; net; stitch in knitting. *Category:* **4.2.6.2.1. Football, soccer, 4.2.6.2.2. Basketball, 6.4.5. Fishing, 6.4.5.1. Fish with net, 6.4.5.3. Fishing equipment, 6.4.6. Things done to animals, 6.6.4.2. Weaving baskets and mats, 6.8.2.7. Earn.**

**mauschen** [mɔʊʃən] *v.w.* krakjt toopbrinjen; jlei tooppausen - mesh.

**Mauschendrot** [mɔʊʃɛndro:t] *n.n. Pl:* **Mauschendräd.** soo waut aus een Tun ooda eene Waunt von fienhockajet lesadrot - wire mesh.

**Mauschwokj** [mɔʊʃvɔac] *n.n.* een fienet Nat; wietleftjet Zeich - netting.

**Mausdoarm** [mɔʊʃdɔarm] *n.f. Pl:* -. de groote Doarm en een Mensch - large intestines.

**Mauskelnät** *See main entry: Muskelnät.*

**Mauslen** [mɔʊslən] *n.f.* eene Kjinjakrankheit von eene Wäakj schlemm Feeba un dan tiplich utbräakjen aune Hut - measles. *Category: 2.5.2.2. Skin disease.*

**Mauss** [mɔʊs] *n.f. Pl: Maussen.* een Deel; vâl - mass; volume; great many. *Category: 4.9.7.2. Christianity, 7.5.1. Gather, 7.5.7. Multiple things moving, 8.2. Big, 8.2.9. Weigh, 2.3.2.4. Loud, 8.1. Quantity, 8.2.5.1. Big container, volume, 8.2.8. Measure.*

**maussenhouft** [mɔʊsɛnhouft] *adj.* en groote Maussen; en eene groote Mot - in large quantity.

**Mautsch** [mɔʊtʃ] *n.m.* Blott; Dagat; Modd - mud; mire. *Category: 1.2.2.1. Soil, dirt, 6.5.3. Building materials.*

**mautschich** [mɔʊtʃiç] *adj.* kjwitschich; blottich - muddy; slimy. *Category: 1.2.2.1. Soil, dirt, 1.3.3. Wet, 1.3.6. Water quality, 1.2.3.1. Liquid, 1.2.3.2. Oil.*

**mea** [mea] *adj.* eene jratre Zol; een jratret Numma; lenja; 'mea' es de komparatiew Form von 'vâl'; biem rääkjnen sajcht eena: 13 mea 5 moakt 18, met Tieekjens schrift eena daut 13+5=18 - more; plus. *See: vâl. Category: 8.1.4. More, 8.3. Quality, 9.3.1. Degree.*

**Meaheit** [meaheit] *n.f. Variant: Mearheit.* daut jratste Poat ooda Deel; mea aus de Halft; de jratre Halft; de Toostaunt von mea aus de Halft unjastett woaren - plurality; majority.

**meamol** [meamo:l] *adv.* mieremol; maunchmol; foaken - at more times.

**mearakjich** [meara:ciç] *adj. Variant: meajakjich.* met miere Akjen - multi-cornered.

**mearalei** *See main entry: mealei.*

**Mearheit** *See main entry: Meaheit.*

**meastemich** [meastemiç] *adj.* met mea aus eene Stemm; met mea Stemmen aus aundre; biem sinjen en een poa Stemmen - harmonious; plurality. *Category: 4.8.4. Peace, 7.5.5. Organize.*

**meatlei** [meatlei] *adj. Variant: mearatlei.* miere; mea aus een poa - of more types; several; quite a few. *Category: 8.1.5.1. Some, 8.1.3.1. Many, much.*

**Meazol** [meatso:l] *n.f.* äwa de Halft; de mieschte Stemmen - plural number. *Category: 9. Grammar.*

**mechanisch** [mɛçɑ:nɪ] *adj.* met eene Maschien; soo aus eene Maschien - mechanical.

**Mechel** [mɛçɛl] *n.m. Pl: Mechels.* foaken de Nomen fa een Boll - name often given to the farm bull.

**Mechottje** [mɛçɔtjɛ] *n.n.* eene bilje Sort Tobbak - poor crude grade of tobacco.

**Meckanieka** [mɛka:nɪkɑ] *n.m. Pl: Meckaniekasch.* eena dee sikj met Jereetschoft un Maschienen moaken ooda trajchtmoaken vesteit - mechanic. *Category: 6.6. Occupation, 6.6.8. Working with machines.*

**Meckanika** [mɛka:nɪkɑ] *n.m. Pl: Meckanikasch.* eena dee sikj goot met Maschienen weet; eena dee Maschienen trajchtmoaken ooda uk buen kaun - mechanic. *Category: 6.6. Occupation, 6.6.8. Working with machines.*

**Medd** [mɛd] *n.f. Pl: Medden.* Meddelpunkt; krakjt oppe Halft ooda de haulwe Tiet - middle; centre; mid. *See: Meddelpunkt. Category: 2.1.2. Torso, 8.5.1.2.2. Between, 6.5.1. Building, 8.6.5. Middle.*

**Meddach** [mɛda:χ] *n.n. Pl: Meddachs.* Klock 12; de Moltiet medden em Dach - lunchtime; midday; noon; noon day meal. *Category: 8.4.1.2.3. Time of the day, 1.1.1. Sun.*

**Meddachbloom** [mɛda:χbløʊm] *n.f. Pl: Meddachbloomen.* eene dache Sort Bloomen - California poppies.

**Meddachmoltiet** [mɛda:χmɔltit] *n.f. Pl: Meddachmoltieden.* Meddach; de Moltiet enne Medd vom Dach-midday meal.

**Meddachscllop** [mɛda:χʃlo:p] *n.m.* eene Tiet toom schloopen boolt no Meddach - after-dinner snooze.

**Meddachslenje** [mɛda:χsliɲɛ] *n.f.* een Lienje dee vom Nuadpol nom Siedpol rant; soone Lienje opp eene Launtkoat aunjetieekjent toom Launt mäten ooda auntieekjnen - meridian. *Category: 8.4.1.2.3. Time of the day.*

**Meddalj** [mɛda:ʎ] *n.f.* eene Spald toom schmockloten ooda toom jeweset aunerkanen - medallion.

- Meddanacht** [mɛda:na:χt] *n.n.* Klock 12 de Nacht; de Tiet wan een Dach opphieet un de näakjsta aunfangt - midnight. *Category:* **8.4.1.2.3. Time of the day.**
- meddassatjes** *See main entry: medassen.*
- meddassen** [mɛda:sən] *adv.* *Variant:* **meddassatjes.** langsam; lauzhuarich - slowly; at a leisurely pace. *Category:* **8.4.8.2. Slow.**
- Meddel** [mɛdɛl] *n.n.* daut waut doa wirkjen saul, soo aus Medizien, Saulw, ooda Rot - cure; medicine. *Category:* **2.5.7. Treat disease, 8.3.7.8.4. Preserve, 2.5.7.2. Medicine.**
- Meddelhoff** [mɛdɛlhɔf] *n.m. Pl: Meddelhäw.* de Medd von een Hoff; een Hoff dee noch eenen Butahoff runtom haft - middle yard.
- meddeljoarich** [mɛdɛlɔarɪç] *adj.* von een meddeljet Ella; onjefäa haulf soo oolt aus de Derchschnett daut Menschen läwen - middle-aged. *Category:* **2.6.4.4. Adult.**
- Meddelmäa** [mɛdɛlmɛa] *n.n.* daut Mäa tweschen Israel un Spanien - Mediterranean Sea. *Category:* **9.7.2.8. Names of oceans and lakes.**
- meddelmässich** [mɛdɛlme:siç] *adj.* haulwääj; medlich; nich too stoakj un nich too sacht - average; mean; medium; tolerable; passable. *See: medlich.* *Category:* **8.3.7.4. Mediocre, 3.4.2.1.1. Dislike, 3.5.8.4. Show, indicate, 8.1.5.9. Average, 8.3.7.1. Bad, 4.9.4.1. Sorcery, 5.2.1. Food preparation, 6.6.5. Art, 6.6.5.1. Draw, paint, 8.2. Big, 8.5.1.2.2. Between, 4.3.1.5. Patient.**
- Meddelmässichkjeit** [mɛdɛlme:siççeit] *n.f.* de Toostaunt von meddelmässich ooda derchschnettlich sennen - mediocrity; moderation. *Category:* **4.3.6. Self-controlled.**
- Meddelmaun** [mɛdɛlmoun] *n.m. Pl: Meddelmana.* een Vemedla; eena dee tweschen twee Menschen ooda Gruppen vemeddelt - middleman.
- Meddelpunkt** [mɛdɛlpʊŋkt] *n.m. Pl: Meddelpunkta.* de Medd; de Punkt dee krakjt enne Medd es - midpoint; centre; hub. *See: Medd.* *Category:* **8.4.1.2.3. Time of the day, 8.6.5. Middle, 6.5.1. Building, 8.5.1.2.2. Between, 7.2.4.1.1. Vehicle.**
- Meddelstekj** [mɛdɛlstɛk] *n.n. Pl: Meddelstekja.* daut Stekj enne Medd; daut Stekj daut nich aun eene Kaunt kjemt - core. *Category:* **8.6.5. Middle.**
- Meddelsträäk** [mɛdɛlstreac] *n.m. Pl: Meddelsträäkja.* de Derchschnett; de Strääk en de Medd von waut; eene Lienje derch de Medd von waut - average; middle line. *Category:* **8.3.7.4. Mediocre.**
- Meddelwajch** [mɛdɛlva:ç] *n.m. Pl: Meddelwääj.* een Wajch tweschen twee Stapen; een Wajch von waut doonen, daut beid Sieden waut toojäwen un waut soo kjriien aus see daut wullen - middle course.
- Meddelwuat** [mɛdɛlvuət] *n.n. Pl: Meddelwieeda.* Partizip; en Gramatikj, eene Form von een Tietwuat foaken met de Väasilb 'je-', un met een Helpatietwuat, soo aus 'haben' ooda 'sennen' tB. ekj hab jejäten, ekj sie jekomen - participle. *Category:* **9. Grammar.**
- meddemank** [mɛdɛma:ŋk] *adv.* medden mank; gauns metenjetrocken - amid; in the midst of; in the middle of; among. *Category:* **8.5.1.2.2. Between.**
- medden** [mɛdɛn] *adv.* enne Medd; em Wirwoa - middle. *Category:* **2.1.2. Torso, 8.5.1.2.2. Between.**
- meddenderch** [mɛdɛndɛɪχ] *adv.* derch de Medd; onen sea oppausen derch waut derch - through the middle.
- Meddpunkt** [mɛdɛpʊŋkt] *n.m. Pl: Meddpunkta.* de Medd; de Punkt wua eene Halft aun jiedatsied licht - midpoint. *Category:* **8.4.1.2.3. Time of the day, 8.6.5. Middle.**
- Meddraut** [mɛdrout] *n.n. Pl: Meddräda.* daut Meddelstekj von een Raut; een Stekj enne Medd von een Raut wua de Auss nenpaust - hub. *Category:* **7.2.4.1.1. Vehicle.**
- Medfak** [mɛdfa:k] *n.m. Pl: Medfaken.* een Hock ooda Behelta fa Aufgank biem draschen ooda putzen - chaff bin.
- Medizien** [mɛdɪtsin] *n.f. Pl: Medizienen.* Heelmeddel; Rot toom ennämen vom Dokta fa eene Krankheit - medicine; tonic. *Category:* **2.5.7.2. Medicine.**
- medizienisch** [mɛdɪtsiniʃ] *adj.* soo aus Medizien; met Medizien - medical.
- medizienoatich** [mɛdɪtsinoatiç] *adj.* soo aus Medizien; soo aus een Dokta wudd - medicinal. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 2.5.7.2. Medicine, 2.5.7.3. Medicinal plants.**

- medlich** [mɛdliç] *adj.* meddelmässich; soo aus de Medd; soo ojjefää aus de Medd; meddelmässich - average; central. *See: meddelmässich.* *Category: 8.3.7.4. Mediocre, 8.3.7.5.1. Basic, 8.5.1.2.2. Between, 8.6.5. Middle.*
- Medwääkj** [mɛdvɛac] *n.m. Pl: Medwääkjen.* de vieeda Dach enne Wääkj; de Dach tweschen Dinjsdach un Donnadach - Wednesday. *Category: 8.4.1.3.1. Days of the week.*
- Meebel** [mɛɪbɛl] *n.n. Pl: Meeblen.* Steela, Deschen un Benkjen aula toop; de Sachen en eene Stow toom setten ooda doabowen schaufen - furniture. *Category: 5.1.1. Furniture.*
- Meebelkertun** [mɛɪbɛlkɔɪtn] *n.n.* Zeich daut toom Meeblen betrakjen jebrukt woat - chintz.
- Meebelpulstarie** [mɛɪbɛlpulsta:ri] *n.f. Pl: Meebelpulstarieen.* een Jeschaft toom Meebel utpolstren ooda moaken - upholstery.
- Meebelwoagen** [mɛɪbɛlvɔagən] *n.m. Pl: Meebelwoages.* een Woagen ooda Foatich toom Meebel fieren - furniture van.
- meed** [mɛɪd] *adj.* ute Pust; waut enoolent sennen - exhausted; tired; fagged. *Category: 2.4.4. Tired.*
- meeden** [mɛɪdɛn] *v.w.* een Oabeida aunnämen; aunstalen to eene Oabeit met Loon - hire. *Category: 6.8.4.6. Hire, rent.*
- meenen** [mɛɪnɛn] *v.w.* bedieden; denkjen, jleewen - mean; opine. **Wan Voda sajcht wie sellen komen, dan meent daut fuaz komen.** When father says we shall come, that means come rightaway. *Category: 3.4.2.1.1. Dislike, 3.5.8.4. Show, indicate, 8.1.5.9. Average, 8.3.7.1. Bad.*
- meenungsoatich** [mɛɪnʊŋsoatɪç] *adj.* met Meenunk; met Bediedunk; soo aus met vestonen - mental. *Category: 9.1.3.1. Physical, non-physical.*
- Meenungswajchsel** [mɛɪnʊŋsɔ:çsɛl] *n.m. Pl: -.* een utenaunda saten von Meenungen; eene respakjtvolle Unjahoolunk äwa de twee Sieden von een Teema - debate; exchange of opinion. *Category: 3.5.1.6. Debate.*
- Meenunk** [mɛɪnʊŋk] *n.f. Pl: Meenungen.* *Variant: Meeninj.* eene ledee; eene Enstalunk; een Plon; woo eena äwa waut denkt - opinion; estimation; thought; inference; sentiment; reference. *Variant: Meenung.* *Category: 3.2. Think, 3.2.5. Opinion, 4.3.2. Admire someone, 8.1.2. Count, 3.4. Emotion.*
- Meeta** [mɛɪtʌ] *n.m. Pl: -.* eene Mot von lenjd; 1000 Millimeeta; 1/1000 von een Kilomeeta; een bät mea aus drie Schoo, bie 39 Zoll - meter (metric).
- Meetabrat** [mɛɪta:bra:t] *n.n. Pl: Meetabräda.* een Meetastock; een Stock met Meeta un Zentimeeta aunjetieekjent - meter stick.
- meetaja** [mɛɪta:jʌ] *adj.* soo aus jewesse Meeta; soo aus een Meeta - meter. *Category: 8.2.2. Long, 8.2.8. Measure.*
- Meetastock** [mɛɪta:stɔk] *n.m. Pl: Meetastakja.* een Stock met Meeta un Zentimeeta aunjetieekjent toom Sachen Mäten ooda eene jlikje Lienje molen - meterstick; ruler. *Category: 4.6.1. Ruler, 8.2.8. Measure.*
- Meew** [mɛɪv] *n.f. Pl: Meewen.* een Voagel, biejljk soo aus eene Duw, jeweenlich witt ooda greiw, dee fräten Sot un Kjniepasch - gull; pewit; mew. *Category: 1.6.1.2. Bird, 1.6.4.3. Animal sounds.*
- Mei** [mɛɪ] *n.m. Pl: Meien.* de fette Moonat em Joa; de Moonat tweschen Aprell un Juni - May. *Category: 8.4.1.4.1. Months of the year.*
- meiden** [mɛɪdɛn] *v.w.* nich Jemeenschoft met haben wan dee em Baun sent; schuen; wäaren - shun; avoid; eschew. *See: wäaren; schuen.* *Category: 4.3.2.1. Despise someone, 4.7.7.5. Ostracize, 3.1.2.4. Ignore, 3.3.4.4. Prevent, 4.4.4.4. Save from trouble.*
- meijeen** [mɛɪjɛɪn] *exclam.* 'Hach hieet'; dit vefieet mie; kjemt von 'mein Jesus' - concern or surprise.
- meijeenich** [mɛɪjɛɪniç] *adj.* *Variant: majeenich.* jlikjeltich; eendoontich; miseroblich; nich bejeistat - listless; apathetic; lethargic. *See: jlikjeltich.* *Category: 3.3.1.6. Determined, 3.4.1.4.5. Indifferent, 3.4.1.4.6. Uninterested, bored, 4.3.3.2. Not care, 2.4.4. Tired.*
- meist** [mɛɪst] *adv.* soomea; afens; sootosajen; nich gauns bat daut Ziel; dichtbie daut Ziel - almost; nearly; just; nigh. *See: afens; soomea; sootosajen; tosajen.* *Category: 8.1.5.6. Almost, 8.4.6.4.1.*



**Soon, 8.4.6.4.2. Not yet, 4.3.1. Good, moral, 4.7. Law, 8.1.5.7. Only, 8.4.6.2.1. Recently, 9.4.4.7. Just, almost not, 8.2.6.2. Near.**

**Meista** [mɛɪstɑ] *n.m. Pl: Meistasch.* eena dee sikj butajeweenlich goot met eene Sach weet - master. *Category: 3.2.2. Learn, 4.5.1. Person in authority, 6.1.1.1. Expert.*

**meistahauft** [mɛɪstɑ:hɔʊft] *adj.* soo aus een Meista daut deit - masterful.

**meistalich** [mɛɪstɑ:lɪç] *adj.* soo aus een Meista; sea schmock ooda krakjt - masterly; masterfully.

**Meistastekj** [mɛɪstɑ:stɛç] *n.n. Pl: Meistastekja.* de Oabeit von een Meista - masterpiece.

**Meistawoakj** [mɛɪstɑ:vɔac] *n.n. Pl: Meistawoakjen.* een Konstwoakj; een Stekj daut von sea krakjte Oabeit jemoakt es - masterpiece.

**meistens** *See main entry: mieschtsens.*

**Meiw** [mɛɪv] *n.f. Pl: Meiwen. Variant: Mau.* daut Oarm Stekj von een Hamd ooda Kjleet - sleeve. *Category: 5.3.6. Parts of clothing.*

**Meiwenknoop** [mɛɪvɛŋknɔʊp] *n.m. Pl: Meiwenkjneep.* een Knoop dee derch twee Kjneeplajcha paust toom daut Enj von eene Meiw toophoolen - stud; cufflink. *Category: 6.3. Animal husbandry.*

**meiwich** [mɛɪvɪç] *adj.* soo aus eene Meiw; lempich - sleeve-like.

**Mejal** [mɛjɑ:l] *n.f. Pl: Mejales. Dim.: Mejalkje.* Mäakjen; onbefriedet Frumensch - girl; lass; damsel; young lady. *Category: 2.6.4.2. Child, 2.6.5.2. Woman, 4.1.2. Types of people, 2.6.4.3. Youth.*

**Mejaleskjleet** [mɛjɑ:lɛsclɛɪt] *n.n. Pl: Mejaleskjleeda.* een Kjleet fa Mejales - jumper.

**mekjren** [mɛçrɛn] *v.w.* daut Jelud von een Schop - bleat. *Category: 1.6.4.3. Animal sounds, 6.3.1.2. Sheep, 6.3.1.3. Goat.*

**Meksikauna** *n.m. Pl: -. eena von Meksiko; eena met meksikaunische Papieren - Mexican citizen.*

**meksikaunisch** [mɛksɪkɔʊnɪʃ] *adj.* soo aus en Meksiko; von Meksiko - Mexican.

**Meksiko** [mɛksɪkɔ:] *n.n.* daut Launt, sieden von de Stäts, wua see Spaunisch räden - Mexico. *Category: 9.7.2.1. Names of countries.*

**Melklompen** [mɛlklɔmpən] *n.m. Pl: Melklompes.* een Klompen Mell; de Städ oppem Hoff wua Mell un Aufgank hanjeschmäten woat; daut waut eena toopjefäacht haft - sweepings. *Category: 5.6.5. Sweep, rake.*

**Mell** [mɛɪt] *n.n. Pl: -. daut fiene Stoff daut oppe Flua saumelt un toopjefäacht woat - sweepings. Category: 5.6.5. Sweep, rake.*

**Mellaka** [mɛla:kɑ] *n.m. Pl: Mellakasch.* eene Städ wua de Nobasch äa Mell toopfieren - refuse grounds.

**mellich** [mɛlɪç] *adj.* voll Mell; soo aus met Mell - unswept.

**Mellodie** [mɛlo:di] *n.f. Pl: Mellodieen.* een Leet; een Jesank - melody; tune. *Category: 4.2.3. Music, 4.2.3.3. Sing, 2.3.2.3. Types of sounds.*

**Melloon** [mɛləʊn] *n.f. Pl: Melloonen.* de Frucht von eene Melloonen Rank; eene runde Frucht, een poa Zoll em Derchmäta, jeweenlich jalblich un seet - melon.

**Menj** [mɛŋ] *n.f. Pl: Menjen.* Grupp; miere toop - crowd; host; quantity; number; amount. *Category: 4.2.1. Come together, form a group, 4.2.1.7. Crowd, group, 7.2.5.4. Move together, 4.2.1.4. Visit, 8.1. Quantity, 8.2.8. Measure, 4.2.3. Music, 8.1.1. Number, 8.1.2. Count, 8.1.2.2. Add numbers.*

**menjen** [mɛŋən] *v.w.* tooprieren; mischen - mix. *Category: 5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.5.3. Mix.*

**Menjssel** [mɛŋsɛl] *n.n. Pl: Menjssels.* waut toopjerieedet, auf enne Kjääkj waut toom Äten moaken ooda Foda fa Vee - mixture; batter; base for 'Mooss'; medley. *Category: 7.5.3. Mix, 2.5.3. Injure.*

**Menjsselriera** [mɛŋsɛlrɪrɑ] *n.m. Pl: -. Eiaschlona; een Jereetschoft toom waut sea bosich enne Kjääkj rieren- egg beater.*

**menlich** [mɛnɪç] *adj.* maunsoatich; soo aus bie Mana - masculine. *Category: 2.6.5.1. Man.*

**Mennonit** [mɛno:nɪt] *n.m. Pl: Mennoniten.* eena dee sikj to dän Anabaptistischen Gloowen helt; eena dee aun Menno Simons siene Lia jleeft; eena dee von Mennonitische Elren jebuaren es - Mennonite.

- mennonitisch** [mɛno:nɪtɪʃ] *adj.* *Variant:* **mennisch**. soo aus bie Mennoniten; soo aus Mennoniten daut haben - Mennonite.
- Mensch** [mɛnʃ] *n.m. Pl:* **Menschen**. eene Persoon, auf Maun ooda Fru ooda Kjint - person; human being. *Category:* **2. Person, 9.2.3.2. Indefinite pronouns.**
- Menschefient** [mɛnʃɛfɪnt] *n.m. Pl:* **Menschenfiend**. eena dee eena hasselje Jesennunk jääjen Menschen haft; eena dee Menschen nich jleicht - misanthrope.
- Menschefrint** [mɛnʃɛfrɪnt] *n.m. Pl:* **Menschefrind**. eena dee leicht Frind moakt un jleicht met Menschen omtogonen - humanitarian.
- Menschejeschljacht** [mɛnʃɛjɛʃla:çt] *n.n. Pl:* **Menschenjeschljachta**. aule Menschen toop; Menschen; de Läwensoat von Menschen - mankind; human race. *Category:* **2. Person.**
- Menschenfräta** [mɛnʃɛfrɛ:tʌ] *n.m. Pl:* **Menschenfrätasch**. eena dee Menschen frat - ogre; cannibal. *Category:* **5.2.3.2. Food from animals.**
- menschenfrintlich** [mɛnʃɛnfrɪntliç] *adj.* sea frie toom met Menschen omgonen; soo daut eena leicht Frind moakt - gregarious; friendly. *Category:* **4.1. Relationships.**
- Menschenhaundel** [mɛnʃɛhɔundəl] *n.m. Pl:* **Menschenhaundels**. een Haundel von Menschen kjeepen un vekjeepen, soo aus Sklowen - slavery; slave-trade. *Category:* **4.5.4.4. Slave.**
- Menschenhenj** [mɛnʃɛnhɛɲ] *n.pl.* Menschen äare ledeeen un Oabeit - human hands.
- Menschenjestault** [mɛnʃɛjestɔult] *n.f. Pl:* **Menschenjestaulten**. en de Form von een Mensch; daut Jeschekj von een Mensch - human form or shape.
- Menschenlost** [mɛnʃɛləst] *n.f. Pl:* **Menschenlosten**. daut jankren no waut eena nich haft; daut Velangen no waut nich es - lust. *Category:* **3.3.1.8. Lust.**
- Menscheschlacht** [mɛnʃɛʃla:çt] *n.f. Pl:* **Menschenschlachten**. daut Menschen ombrinjen - manslaughter. *Category:* **2.6.6.1. Kill.**
- Menschestaum** [mɛnʃɛstɔum] *n.m. Pl:* **Menschestam**. een Staum von Menschen; de Nokomen von jewesse Menschen ooda Jääjent - tribe; race. *Category:* **4.1.9. Kinship, 4.1.9.9. Race, 7.2.1.1.1. Run.**
- Menschevestaunt** [mɛnʃɛfɛ'stɔunt] *n.m.* daut Denkvemieeen; waut eena metem Kopp jreblen kaun - human logic; common sense.
- Menschheit** [mɛnʃheit] *n.f.* aule Menschen toop - humanity. *Category:* **2. Person, 3.1. Soul, spirit.**
- menschich** [mɛnʃiç] *adj.* soo aus Menschen; met väl Menschen - human.
- menschlich** [mɛnʃliç] *adj.* soo aus bie Menschen; soo aus Menschen vestonen ooda kjennen - human.
- Menschwoaren** [mɛnʃvɔaɪən] *n.n.* de Jeburt von Jesus wia een Menschwoaren von Gott - incarnation.
- Merda** [mɛɪdʌ] *n.m. Pl:* **Merdasch**. eena dee een Mensch ombrinjt - murderer. *Category:* **2.6.6.1. Kill.**
- merdren** [mɛɪdrɛn] *v.w.* een Mensch aufschauven - murder. *Category:* **2.6.6.1. Kill.**
- Merraundje** [mɛrɔunjɛ] *n.f. Pl:* -. eene Fensta Bloom - geranium. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine.**
- mesbrucken** [mɛsbrʊkən] *v.w.* opp soonen Wajch brucken aus daut eene Schaund es; to soont brucken wua daut nich to je'ieejent es - misuse. *Category:* **6.1.2.2. Use.**
- meshaudlen** [mɛshɔundlən] *v.w.* soo met waut haundlen aus orrajcht es; schenden; venichten - abuse. *See:* **venichten; schempen.** *Category:* **2.5.3. Injure, 6.1.2.2. Use.**
- Mesmoot** [mɛsmɔut] *n.m.* de Toostaunt von weinich ooda kjeene Moot haben - discouragement. *Category:* **3.3.3.7. Warn, 3.4.2.1. Sad, 3.4.2.1.4. Disappointed.**
- Messarnt** [mɛsa:ɪnt] *n.f. Pl:* **Messarnten**. eene schljachte, ooda sea kjliene Arnt - crop failure. *Category:* **6.2.5.2. Crop failure.**
- Messiass** [mɛsɪas] *n.m.* dee wää von Gott jeschekjt wia om Menschen met Gott to ve'eenjen - messiah.
- Messinkj** [mɛsɪŋç] *n.n.* een Mettol, eene Mischunk von Koppa un Zinkj - brass. *Category:* **1.2.2.3. Metal, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**

- Mest** [mɛst] *n.n.* Aufgank von Vee; Stoolgank - manure; muck; dung; compost; excrement. *Category: 2.2.8. Defecate, feces, 6.2.2.3. Fertilize a field, 6.2.8. Agricultural tool, 1.2.2.1. Soil, dirt, 1.4.1. Dead things.*
- mesten** [mɛstən] *v.w.* schieten; Stoolgank haben, jeweenlich von Tieren; utmesten - fertilize with manure.
- Mestaka** [mɛsta:kʌ] *n.m. Pl: Mestakasch.* Mellaka; Schuntaka; de Städ wua Mest un aundret Aufgank toopjebrocht woat - nuisance ground; dumping ground.
- Mestfia** [mɛstfia] *n.n. Pl: Mestfiasch.* een Fia von jedreejdet Mest un Stroo - dung fire.
- Mestforkj** [mɛstfɔɹk] *n.f. Pl: Mestforkjen.* eene Forkj met veleicht 5 Tinjen dee onjefää 2 Zoll utenaunda sent, toom Mest stoaken - fork for handling manure.
- Mestgauss** [mɛstgɔʊs] *n.f. Pl: Mestgaussen.* eene schmaule Gauss enne Staut wua de Hinjahäw toopkomen; eene Hinjagauss - lane in a small town.
- Mestgroow** [mɛstgrøʊv] *n.f. Pl: Mestgroowen.* eene Groow wua daut Vee mesten kaun - manure gutter.
- Mesthupen** [mɛsthypən] *n.m. Pl: Mesthupes.* een Hupen von Mest toopjebrocht, jeweenlich derchem Winta - manure pile; dung heap.
- mestich** [mɛstiç] *adj.* met Mest; soo aus Mest - with manure.
- Mestkjniepa** [mɛstɯniɸ] *n.m. Pl: Mestkjniepasch.* een Kjniepa de em Mest läft - dung beetle. *Category: 1.6.1.7. Insect.*
- Mestklompen** [mɛstklɔmpən] *n.m. Pl: Mestklompes.* een Klompen ooda Hupen Mest; een Hupen von daut Aufgank em Staul - manure pile.
- Mestkoa** [mɛstkoʌ] *n.f. Pl: Mestkoaren.* eene Koa met een Raut väaren un twee Jräpen hinjen un een Behelta doa tweschen - wheelbarrow. *Category: 6.6.6. Working with land.*
- mestnaut** [mɛstnɔʊt] *adj.* naut; sea naut; derchjesudelt; vesudelt - soaking wet; drenched; (wet as manure). *Category: 1.3.3. Wet.*
- Mestprass** [mɛstpra:s] *n.f. Pl: Mestprassen.* daut Jereetschoft toom Mest prassen soo daut et driejeen kaun un em Heiza jebrent kaun - dung press.
- mestruen** [mɛstryən] *v.w.* nich vetruen; nich jleewen; nich opp veloten - mistrust. *Category: 3.2.5.1.1. Trust, 3.2.5.3. Doubt.*
- Mestruen** [mɛstryən] *n.m.* nich een Gloowen fa waut haben; sikj nich opp waut veloten - mistrust. *Category: 3.2.5.1.1. Trust, 3.2.5.3. Doubt.*
- mestrusch** [mɛstrʊʃ] *adj.* vedajchtich; onen een vollet Vetruen - distrustful. *Category: 3.2.5.1.1. Trust.*
- Mestworm** [mɛstvɔɹm] *n.m. Pl: Mestwarm.* een dikja Worm dee en Mest läft; een Worm dee Os un vefulde Sachen frat - slug. *Category: 1.6.1.9. Small animals.*
- met** [mɛt] *prep.* toop, uk, beid, tojlikj - along; with; by means of. *Category: 8.5.1.2. Beside, 8.5.1.5.1. Next to, 9.5.1.4. Way, manner, 9.5.2.2. With, be with, 9.5.2.3. With, do with someone, 9.5.3.3. With (a patient), 9.5.1.3. Means.*
- Metbirja** [mɛtbɪɹjʌ] *n.m. Pl: -.* eena dee krakjt soon Birjarajcht haft aus eena selfst - fellow citizen.
- metbrinjen** [mɛtbɹɪŋən] *v.s.* met sikj nämen no eene Städ - bring along.
- metdeelen** [mɛtdɛɪlən] *v.w.* vetalen; aundre daut sajen - share; impart. **Ekj wist nich waut ekj doonen sull, bat hee mie de gaunse Jeschicht metjedeelt haud.** I did not know what to do until he had shared the entire story with me. *Category: 4.3.4.5. Share with, 5.2.1.5. Serve food, 6.8.3. Share wealth, 7.4.4. Distribute.*
- metdeelent** [mɛtdɛɪlənt] *adj.* met metdeelen ooda Poat nämen; biem vetalen - sympathetic. *Category: 4.4.4.2. Show sympathy, support.*
- metdroagen** [mɛtdrɔʌgən] *v.s.* droagen; metnämen; aun sikj haben; wieda droagen - carry along. *Category: 2.6.3. Birth, 2.6.3.5. Help to give birth, 4.4.4.4. Save from trouble, 7.2.6.4. Set free, 7.3.3. Take somewhere, 1.6.1.1.2. Carnivore, 2.6.3.1. Pregnancy, 4.3. Behavior, 4.3.1.5. Patient, 4.4.3.6. Endure, 7.3.1. Carry.*
- mete** [mɛtə] *contr.* met de - with the.

**metem** [mɛtɛm] *contr.* met däm - with a.

**metenaunda** [mɛtɛnɔundʌ] *adv.* toop; nich auleen; mea aus eena toop - together. *Category:* **7.5.3.**

**Mix, 8.4.5.2.2. At the same time, 9.5.2.1. Together.**

**metenjeschloten** [mɛtɛnjɛʃlo:tən] *adj.* toopjenomen; uk jetalt - included.

**metenschluten** [mɛtɛnʃlytən] *v.s.* toopnämen; toop met waut aundret räakjnen - include. *Category:* **7.5.1.2.**  
**Include.**

**metentalen** [mɛtɛnta:lən] *v.w.* mettalen; uk talen ooda meträäkjenen - include; add. *Category:* **7.5.1.2.**

**Include, 7.5.2.3. Add to something, 8.1.2.2. Add numbers, 6.8.4.3. Price, 8.3.7.9. Value.**

**metet** [mɛtɛt] *contr.* met daut - with the.

**metfeelen** [mɛtʃɛilən] *v.w.* soo feelen aus de aundra; een Vestentniss haben fa woo de aundra sikj feelt - sympathize.

**Metfeelen** [mɛtʃɛilən] *n.n.* daut Vestentniss woo een aundra sikj feelt; een bekjemmadet Jefeel fa eenen aundren - sympathy. *Category:* **4.3.3. Love.**

**metfeelent** [mɛtʃɛilɛnt] *adj.* met een Vestentniss fa woo de Näakjsta sikj feelt - empathetic. *Category:* **4.4.4.1. Mercy.**

**metfieren** [mɛtʃirən] *v.w.* metbrinjen opp een Foatich - bring along; bring with.

**metfoaren** [mɛtʃɔarən] *v.s.* met aundre opp een Foatich foaren; metreisen; jefieet woaren - ride along as a passenger.

**Metfoara** [mɛtʃɔarʌ] *n.m. Pl:* -. eena dee metfoat; de Passazhia - rider.

**metfreien** [mɛtʃrɛiən] *v.w.* Freid haben daut sestwää schaftich es; sikj freien to eenem aundren sien jlejk - share joy.

**metgonen** [mɛtgo:nən] *v.s.* toop met wäm gonen; unjastetten, soo aus een Väaschlach - accompany on foot.

**methalpen** [mɛtʃhalpən] *v.s.* unjastetten; halpen; metoabeiden; biefoten - help along; abet. *See:* **unjastetten.**

**methan** [mɛtʃha:n] *adv.* doaderch; doawääjen - consequently. *Category:* **9.6.2.6. Result.**

**metjäwen** [mɛtʃjɛ:vən] *v.s.* eenem waut jäwen toom metnämen - give along.

**metjebrocht** [mɛtʃɛbrɔχt] *adj.* soo daut wää daut jebrocht haft; von wua häajedroacht - brought along.

**metjebungen** [mɛtʃɛbʊŋən] *adj.* soo jebungen aus aundre; toop en eenen jebungnen Toostaunt - bound together.

**metjedeelt** [mɛtʃɛdɛilt] *adj.* vetalt; jesajcht - shared.

**metjedroacht** [mɛtʃɛdrɔχt] *adj.* soo daut dee biem gonen metjekomen es; wiedajedroacht; aun sikj jedroacht - carried along; carried with.

**Metjefangna** [mɛtʃɛfɑ:ŋnʌ] *n.m. Pl:* **Metjefangne.** eena dee met eenem toop em Jefenkjniss es - prisoner. *Category:* **4.7.7.3. Imprison.**

**Metjefeel** [mɛtʃɛfɛil] *n.n. Pl:* -. een respakjtvollt Vestentniss woo de aundra sikj feelt; een Metlieden - empathy. *Category:* **4.4.4.1. Mercy.**

**metjefieet** [mɛtʃɛfiɛt] *adj.* uk jefieet; metjebrocht opp een Foatich ooda Woagen - carried along.

**metjējäft** [mɛtʃɛjɛ:ft] *adj.* met aundret toop jējäft; metjeschekjt; metjebrocht - given along.

**metjekjrääjen** [mɛtʃɛkrɛajən] *adj.* soo daut eena daut jekjrääjen haft un metjebrocht; jeorwen; jeliieet; enjepräacht - received.

**metjekjriezicht** [mɛtʃɛcritsiçt] *adj.* tojlikj jekjriezicht; soo aus een jewessa jekjriezicht - crucified with.

**metjenomen** [mɛtʃɛno:mən] *adj.* metjedroacht; metjefieet; wajchjedroacht - included; taken along.

**metje'orwen** [mɛtʃɛ'ɔrvən] *adj.* von Jeburt jekjrääjen; met Oafgoot toop jekjrääjen; met aundre toop waut je'orwen - inherited.

**metjeräten** [mɛtʃɛrɛ:tən] *adj.* carried with.



1 • biem rieten ooda tranen metjekomen; metjeschlapt - carried with.

2 • be'enflust daut eena met waut metjeit un unjastett; biejegonen - influenced to accept.

**metjeschekjt** [mɛcəʃɛct] *adj.* met aundre toop wuahan jeschekjt - sent along.

**metjeschlapt** [mɛcəʃla:pt] *adj.* metjebrocht; met schlafen jebrocht - dragged along.

**metjetalt** [mɛcəta:lt] *adj.* met enjemen; uk jetalt; toopjetalt - counted; included.

**Metjliet** [mɛtʃli:t] *n.n. Pl.* **Metjlieda.** eena dee uk doa een Jliet es wua eena selfst es - associate member.

**Metjrinda** [mɛtʃrɪndʌ] *n.m. Pl.* -. eena dee metschaufft biem jrinden von eene Jesalschoft ooda Aunstault - co-founder.

**Metkjamfa** [mɛtca:mfa] *n.m. Pl.* -. eena dee met eenem toop ooda aun daut selwje kjamft - warrior, fighter.

**metkjrieen** [mɛtkri:ən] *v.s.* kjrieen toom metnämen; vestonen; kjrieen met waut aundret toop - bring with.

**metkomen** [mɛtko:mən] *v.s.* bejleiten; metgonen - accompany. *Category:* **7.2.5. Accompany.**

**metläwen** [mɛtle:vən] *v.w.* met wäm toop derch eene Erfoarunk gonen - experience with. *Category:* **3.2.2.**

**Learn, 9.1.2.1. Happen, 4.3.4.5. Share with, 5.2.1.5. Serve food, 6.8.3. Share wealth, 7.4.4. Distribute.**

**Metleet** [mɛtlɛ:t] *n.n.* een Metjefeel met däm Näakjsten siene Loag - sympathy. *Category:* **4.3.3. Love.**

**metliedent** [mɛtlidɛnt] *adj.* met een Metjefeel; met Vestentniss fa däm näakjsten - sympathetic. *Category:* **4.4.4.2. Show sympathy, support, 3.2.4. Understand.**

**Metliet** *See main entry:* **Metleet.**

**Metlut** [mɛtlyt] *n.m. Pl.* **Metlud.** en Gramatikj, een Lut daut nich een Selfstlut es; aule Latren em ABC buta 'a, e, i, o, u' - vowel. *Category:* **9. Grammar.**

**Metmensch** [mɛtmɛnʃ] *n.m. Pl.* **Metmenschen.** noch een Mensch; een Noba; een Näakjsta - fellow human being.

**metmoaken** [mɛtmoakən] *v.s.* soo doonen aus aundre; metgonen; methalpen - participate. *Category:* **4.2.6.2. Sports.**

**metnämen** [mɛtne:mən] *v.s.* met sikj no eene aundre Städ nämen; metbrinjen - take along.

**metoabeiden** [mɛtəabɛidən] *v.w.* metschaufen; met aundre toop oabeiden; unjastetten; metgonen - work alongside.

**Metoabeida** [mɛtəabɛidʌ] *n.m. Pl.* -. eena dee krakjt aun daut schauft wua eena selfst schauft - fellow worker. *Category:* **4.1.2.1. Working relationship.**

**Metoaw** [mɛtəav] *n.f. Pl.* **Metoawen.** eena dee krakjt doa oaft, wua eena selfst uk deit - co-heir; joint heir.

**metoawen** [mɛtəavən] *v.w.* oawen; en Oafgoot kjrieen; waut kjrieen wiels eenem siene Elren eenem daut toojestieet haben - inherit jointly. *See:* **metje'orwen.**

**metreisen** [mɛtreisən] *v.w.* metfoaren; toop reisen - travel together. *Category:* **4.2.2.2. Festival, show, 6.4.6. Things done to animals, 7.2.4.1.1. Vehicle.**

**metreisent** [mɛtreisɛnt] *adj.* soo daut dee met aundre toopjereist haft; met aundre toop opp eene Reis - travelling with.

**metrieten** [mɛtritɛn] *v.s.* trakjen daut waut metkjemt; metschlafen - pull along with. *Category:* **7.3.2.8. Pull.**

**metschaufen** [mɛtʃəufən] *v.w.* toopschaufen; met aundre schaufen; unjastetten - work together; cooperate. *Category:* **4.1.2.1. Working relationship, 4.3.4.3. Cooperate with.**

**Metscheela** [mɛtʃilʌ] *n.m. Pl.* -. eena dee met aundre toop no School jeit; eena dee met aundre toop een jewessen Unjarecht biewont - fellow student.

**metschekjen** [mɛtʃɛçən] *v.w.* met aundre wua hanschekjen; loten von aundre wua handroagen ooda hanfieren - send along.

**metschlafen** [mɛtʃla:pən] *v.w.* mettrakjen; trakjen oba loten schlafen; metbrinjen wan daut uk nich wellich kjemt - drag along.

**metsinjen** [mɛtsɪŋən] *v.s.* toop sinjen; met aundre toop sinjen - sing along with.

- Metsklow** [mɛtsklo:v] *n.m.* *Pl:* **Metsklowen**. eena dee met eenem toop een Sklow es - fellow slave.
- metstemmen** [mɛtstɛmən] *v.w.* unjastetten; helpen droagen; toop sinjen - agree; harmonize. *Category:* **3.2.5.4. Agree with someone, 8.3.5.2.1. Same, 8.3.7.7.3. Compatible, 9.4.6. Yes.**
- mettalen** [mɛta:lən] *v.w.* met en de Rääkjnunk nämen; tooptalen; jlikj berajchticht sennen - include; add. *Category:* **7.5.1.2. Include, 7.5.2.3. Add to something, 8.1.2.2. Add numbers.**
- Mettieej** [mɛtiɛj] *n.n.* Padikj; waut ut een Schwäa rutkjemt - puss.
- mettieejich** [mɛtiɛjiç] *adj.* met Mettieej; kjietrich - pussy; weeping. *Category:* **3.5.6.5. Cry, tear.**
- Mettol** [mɛto:l] *n.n.* soon Stoff aus lesa, Tenn, Brons, Koppa un soo wieda; Stoff daut to schmäden un schweessen jeit un nich brennen kaun - metal. *Category:* **1.2.2.3. Metal, 6.6.2.3. Working with metal.**
- mettruaren** [mɛtruəɾən] *v.w.* met aundre toop truaren; een Metjefeel haben met dee waut truaren - mourn with.
- metunja** [mɛtʊŋʌ] *adv.* hanewada; eenjemol - now and then; from time to time. *Category:* **8.4.6.6.2. Sometimes.**
- metwint** [mɛtvɪnt] *adv.* met Wint em Rigjen; von Wint jeschowen - with wind.
- Metz** [mɛts] *n.f.* *Pl:* **Metzen**. waut een Maunsmensch oppem Kopp draicht met een Schilt blooss no väaren; Schlubb - cap. *See:* **Schlubb**. *Category:* **5.3.1. Men's clothing, 7.3.7. Cover, 8.6.2. Top.**
- Mia** [mia] *n.f.* *Pl:* **Mieren**. eene Waunt von Steena ooda Tiejlen oppjemieet - brick wall.
- mieren**<sub>1</sub> [mirən] *v.w.* mea woaren; vemieren - increase; multiply. *See:* **vemieren**. *Category:* **8.1.4.2. Increase, 9.3.1.3. To a larger degree, 1.6.3. Animal life cycle, 2.6.3.8. Fertile, infertile, 8.1.2.4. Multiply numbers.**
- mieren**<sub>2</sub> [mirən] *v.w.* Tiejlen lajen; eene Tiejel Waunt oppbuen - lay bricks; build with bricks and mortar. *Category:* **6.6.2.8. Working with bricks.**
- Miagropen** [miagro:pən] *n.m.* *Pl:* **Miagropes**. een Gropen, onjefää twee Schoo em Derchmäta met eenen runden Boddem opp een Jestal soo daut doa jeit Fia unja to moaken - large cauldron set on a brick and mortar fireplace; used to render lard in large quantities during pigs killing time.
- Miazemment** [miatsemənt] *n.m.* de Daga von Saunt un Zemment met daut eena mieet - mortar. *Category:* **5.2.1.2.2. Pound in mortar and pestle, 6.5.3. Building materials, 6.6.2.8. Working with bricks.**
- Michael** [miçɑ:əl] *n.m.* *Pl:* **Michaels**. een Junges un Mauns Nomen - Michael.
- mie** [mi] *pron.* 'ekj' en objektiewe Form - me; myself. *Category:* **9.2.3. Pronouns, 9.2.3.1. Reflexive pronouns.**
- Mieej** [miɛj] *n.f.* *Pl:* **Mieejen**. sikj en eene Oabeit nenloten, sikj Vemieejen - effort. **Hee muak sikj Mieej met daut Pied bandich moaken, oba daut haft sikj goot betolt.** He put a lot of effort into training the horse, but it has paid off handily.
- mieejen** [miɛjən] *v.w.* aunstrenjen; hinja waut lajen; schaufen - make an effort. *Category:* **6.1.2.1. Try, attempt, 6.1.2.3.2. Work hard, 6. Work and occupation, 6.1. Work, 6.6. Occupation, 9.1.2. Do.**
- mieeschtens** [miɛʃtɛns] *adv.* *Variant:* **meistens**. meist emma; foaken; enne Meazol - mostly; generally; usually. *Category:* **8.1.5.4. Most, almost all, 9.6.2.2.1. In general.**
- Miel** [mil] *n.f.* *Pl:* -. eene Launt Mot, 5283 Schoo, ooda 1 3/5 Kilomeeta - mile. *Category:* **8.2.2. Long, 8.2.5. Big area.**
- Mielentala** [milɛnta:lʌ] *n.m.* *Pl:* **Mielentalasch**. Jereetschoft toom talen woo väl Miel eena jefoaren haft - speedometer; odometer.
- mielewiet** [milɛvɪt] *adv.* wiet; sea wiet; soo aus eene sea lange Strakj - miles away.
- Mielezol** [milɛtso:l] *n.f.* daut Numma von Mielen; de Mielen toopjerääkjent - mileage.
- Mien** [min] *n.f.* *Pl:* **Mienen**. mine.
- 1 • een jegrowdet Loch enne leed toom Minneralen un Mettol rutgrowen - underground mine.

- 2 • eenem siene Natua ooda perseenliche leejenschoften; Karakta - personality; nature. *See: **Karakta** } - underground mine.* *Category: **1.2.1.5. Underground, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 7.8.6. Dig, 9.2.3. Pronouns.***
- mien** [min] *adj.* daut jehieet mie, eenem sien leejendom - my; mine. **Mien Voda un miene Mutta koften mie mien nieet Hamd.** My father and my mother bought me my new shirt. *Category: **9.2.3. Pronouns, 1.2.1.5. Underground, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 7.8.6. Dig.***
- miena** [minʌ] *pron.* dee waut eenem ieejen es; waut eenem jehieet - my; mine. **Dee Oabeida es miena, dee Kjääkjsche es miene un daut Hus es mient.** That worker is mine, that maid is mine and that house is mine. *Category: **9.2.3. Pronouns, 1.2.1.5. Underground, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 7.8.6. Dig.***
- Mienje** [mijnə] *n.pl.* waut mie jehieet - mine; my things. *Category: **1.2.1.5. Underground, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 7.8.6. Dig, 9.2.3. Pronouns.***
- mienje** [mijnə] *adj.* dee waut miene es - mine; belonging to me. *Category: **1.2.1.5. Underground, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 7.8.6. Dig, 9.2.3. Pronouns.***
- miensjlikjen** [mɪnsjɪcən] *pron.* soo es aus ekj; biejjikj soo aus ekj - my equal; peer. *Category: **2.3.1.1. Look, 2.6.4.8. Peer group, 4.1.4.1. Social class.***
- mienthaulwen** [mɪnthɔʊlvən] *adv.* *Variant: **mienshaulwen; mienswääjen; mientwääjen.*** wääjen mie - for my part; as far as I am concerned; for all I care; by all means.
- mientwääjen** [mɪntvɛajən] *adv.* wääjen mie; mienthaulwen - on my behalf.
- miere** [mirə] *adj.* *Variant: **mierere.*** väle; een Deel; eene groote Zol; eenje - several. *Category: **8.1.5.1. Some.***
- Miera** [mirʌ] *n.m. Pl: **Mierasch.*** eena dee mieren vesteit; eena dee Steena ooda Tiejlen toop zement toom eene Mia ooda eene Waunt buen - mason. *Category: **6.5. Working with buildings, 6.6.2.8. Working with bricks.***
- mieremol** [mirəmo:l] *adv.* väl mol; foaken - often. *Category: **8.4.6.6.3. Often.***
- mierendeele** [mirəndəɪls] *adv.* daut mieeschte wääjen; meist emma wääjen - mainly; mostly. *Category: **8.1.5.4. Most, almost all, 9.6.2.2.1. In general.***
- Mierschaum** [mɪʃɔʊm] *n.m.* eene Sort Schmieekjpiep - meerschaum.
- mieselfst** [misɛlfst] *pron.* no mie; ekj; krakjt mie - myself. *Category: **9.2.3.1. Reflexive pronouns.***
- miesom** [miso:m] *adj.* *Variant: **miesaum.*** met väl Mieej; eendrajchtich; lankwielich - poor; scarce. *Category: **1.2.2.1. Soil, dirt, 4.1.4.1. Social class, 8.1.3.2. Few, little, 8.1.7.2. Lack.***
- Miestjefia** [mɪscəfɪa] *n.n. Pl: **Miestjefiasch.*** daut Licht daut eene eenjemol bie vefuldet Holt sitt - phosphorescent glow of decaying wood; foxfire.
- Miet** [mit] *n.f. Pl: **Mieten.*** sea fienet Ojjezeffa, daut mank Fadren von Heena läft - mite. *Category: **1.6.1.7. Insect, 1.6.1.8. Spider, 8.1.3.2. Few, little.***
- Mieta** [mitʌ] *n.m. Pl: **Mietasch.*** waut eena opp eenen Bolten schruwen kaun, toom Sachen toopschruwen - nut for a bolt.
- mietich** [mitiç] *adj.* soo aus Mieten; met Mieten; flieejich - with fleas.
- Mietinj** [mitɪŋ] *n.f. Pl: **Mietinjen. Pl: **Mietinjs.***** een Toopkomen toom waut jeweset beräden; eene Städ wua Menschen, dee to eene jewesse Sach aunjestalt sent, äare Ve'auntwuatunk plonen un aufschazen - meeting. *Category: **4.2.1.5. Meeting, assembly.***
- Miez** [mits] *n.f. Pl: **Miezen. Variant: **Mietskje.***** Kaut; kjliene Kaut - pussy; kitten. *Category: **6.3.1.6. Cat.***
- Migj** [mi:] *n.f. Pl: **Migjen.*** Ojjezeffa, kjlanda aus Flieejen, dee eenem stääkjen un Bloot suen - midge; gnat; mosquito. *Category: **1.6.1.7. Insect.***
- Migjenat** [mɪjəna:t] *n.n. Pl: **Migjenats.*** een Nat toom Migjen wajch hoolen - mosquito net; gauze; mesh. *Category: **5.1.1.3. Bed.***
- Migjenfia** [mɪjɛnfɪa] *n.n. Pl: **Migjenfiasch.*** een Fia daut Ruak moakt un de Migjen wajch drift - mosquito fire.

- Migjenfräta** [mɪjɛnfʀe:tʌ] *n.m. Pl: Migjenfrätasch*. een groota Kjniëpa met vea derchsechtje Flichten dee Migjen frat - dragon fly.
- Mikjsa** [mɪksʌ] *n.m. Pl: Mikjsasch*. een Jereetschoft toom waut derchrieren; een Riera - mixer. *Category: 5.2.1.3. Cooking utensil, 7.5.3. Mix.*
- Mikrowäw** [mɪkro:vɛ:v] *n.m. Pl: Mikrowäwen*. microwave.  
 1 • eene Sort Walen dee derche Loft ooda Sachen Hett droagen - microwave.  
 2 • een Owen dee met Mikrowäwen hett - microwave oven. *Category: 5.2.1.3. Cooking utensil.*
- mild** [mɪld] *adj.* leis, nat; nich sea; nich hunjsch - mild; soft; gentle; benign. *Category: 1.1.3. Weather, 2.3.3. Taste, 2.5.6.1. Pain, 4.3.2.2. Humble, 4.4.4.3. Gentle, 2.3.2.5. Quiet, 8.3.6.5. Soft, flimsy, 4.3.4. Do good to, 2.5.2. Disease.*
- Mildheit** [mɪldheit] *n.f.* de Toostaunt von mild ooda nat sennen; nich hunjsch sennen - leniency. *Category: 4.3.6.1. Lack self-control, 4.4.4.1. Mercy.*
- mildjäwrich** [mɪlje:vriç] *adj.* eena dee leicht waut jeft; eena dee leicht waut toolat - generous; charitable; magnanimous; extravagant. *Category: 8.1.3.1. Many, much, 4.3.4. Do good to, 3.5.1.3.6. Exaggerate, 6.8.4.7. Spend.*
- miljoon** [mɪljəʊn] *num. Pl: miljoonen*. dusent dusent; daut Numma met eene 1 un sass nullen - million. *Category: 8.1.1.1. Cardinal numbers.*
- Milla** [mɪlʌ] *n.m. Pl: Millasch*. de Maun dee Jeträajd molt; eena dee en eene Mäl schauft, wua Schroot un Mäl jemolen woat - miller.
- Millet** [mɪlɛt] *n.n.* natet Jeträajd, ooda Onkrut, met fienet Sot - millet. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.1. Food from seeds, 5.2.3.7.1. Alcohol preparation.*
- Milligram** [mɪlɪgrɔum] *n.n. Pl: -*. eene kjiene Wicht; een Dusentstel von de Wicht von een Gram - milligram. *Category: 8.2.9. Weigh.*
- Millimeeta** [mɪlɪmɛɪtʌ] *n.m. Pl: -*. de Lenjd von een Tieendel von een Zentimeeta ooda een Dusentstel von een Meeta - millimetre. *Category: 8.2.2. Long.*
- million** [mɪljɔ:n] *num.* daut Numma met eene eent un sass Nullen; 1,000,000 - million. *Category: 8.1.1.1. Cardinal numbers.*
- Millionäa** [mɪljɔ:nɛa] *n.m. Pl: Millionäaren. Variant: Miljoonäa*. een sea rikja Mensch; en Kanada un de Stäts, eena dee eene Million Dola haft - millionaire. *Category: 6.8.1.2. Rich.*
- Millitää** [mɪlɪtɛa] *n.n.* de Menschen un Jereetschoft dee een Launt reed haft toom kjrijejen - military. *Category: 4.8.3.6. Military organization.*
- Millitäädeenst** [mɪlɪtɛadɛɪnst] *n.m.* de Tiet dee eena em Millitää schauft; dee Tiet dee eena veflicht es, em Millitää to deenen - military service.
- Millitäädwank** [mɪlɪtɛadva:ŋk] *n.m.* daut jesazliche Velangen em Millitää to deenen; Millitääpflicht - conscription.
- Millitääpflicht** [mɪlɪtɛafliçt] *n.f.* eene Oppgow em Millitää to deenen; eene Tiet dee de Armee velangt daut eena doa deent - conscription.
- Miltz** [mɪlts] *n.f. Pl: Miltzen*. een Jlett em Kjarpa toom jesundet Bloot haben - spleen; milt. *Category: 2.1.8. Internal organs.*
- Mindaheit** [mɪnda:heit] *n.f. Pl: Mindaheiten*. unja de Halft; weinje; nich sea väl - minority. *Category: 8.1.5.4. Most, almost all.*
- mindich** [mɪndiç] *adj.* fa sikj räden kjennen; naunjewossen - of age.
- Minischkje** [mɪniʃcɛ] *n.n. Pl: Minischkjes*. een Stekj Kjeledie daut no een Hamd lat oba nich väl jrata es aus daut waut unjarem Wanikj to seenen es - false shirt front.
- Minneral** [mɪnɛra:l] *n.n. Pl: Minneralen*. eene Klauss von Väarot, soo aus lesa, Koppa, ooda Steen - mineral. *Category: 1.2.2.4. Mineral, 6.6.2. Working with minerals.*
- Minnissipaul** [mɪnɪsɪpɔʔ] *n.f. Pl: Minnissipaulen*. eene Jäajent von een poa hundat Kwadrotmiel met een Rejierunk dee soone Sachen räajelt aus Wäaj un Wota aufleiden - municipality.



- Minnut** [mɪnʏt] *n.f.* *Pl.* **Minnuten**. eene Mot von Tiet, 60 Zekunden, 60 Minnuten en eene Stund - minute. *Category:* **8.1.3.2. Few, little, 8.2.1. Small, 8.4.1. Period of time.**
- Minnutenwiesa** [mɪnʏtɛnvɪsɪ] *n.m.* *Pl.* **Minnutenwiesasch**. dee Wiesa aun eene Klock ooda Ua, dee de Minnuten wiest - minute hand.
- mintlich** [mɪntliç] *adj.* metem Mul; met Wieed; soo daut hee mie hieet un vesteit - verbally; by word of mouth.
- Mints** *n.f.* een Jeschmak von jewesse dikjblädaje Plaunten, foaken en Kende jebrukt - mint.
- Mintsplaunt** [mɪntsplɔunt] *n.f.* *Pl.* **Mintsplaunten**. eene Plaunt met fleeschje Bläda met eenen stoakjen Mints Jeroch - mint. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.3. Spice.**
- Mirkje** [mɪrçɛ] *n.m.* *Pl.* -. eene Rusche Mot von Jeträajd, soo bie een Buschel - approximately one bushel measure (Russia).
- Mirreneeļ** [mɪrɛnɛɪɪ] *n.f.* daut Weiruak; de Boomzieropp ooda Baust von jewesse Beem ooda Plaunten met eenen scheenen ooda strenjen Jeroch, daut stoakj rikjt wan daut jehett ooda jebrent woat - myrrh.
- Mirt** [mɪrt] *n.f.* *Pl.* **Mirten**. eene Sort Bosch daut daut gaunse Joa jreene Bläda haft un kjliene witte Bäaren dee nich to äten sent - myrtle. *Category:* **1.5.1. Tree.**
- Mirtenboom** [mɪrtɛbɔʊm] *n.m.* *Pl.* **Mirtenbeem**. *Variant:* **Mirteboom**. eene Sort Beem met witte ooda roode hoade Bäaren - myrtle. *Category:* **1.5.1. Tree.**
- Mirtenkroon** [mɪrtɛkrɔʊn] *n.f.* *Pl.* **Mirtenkroonen**. de Kroon von eene Mirt - crown of myrtle.
- mischen** [mɪʃɛn] *v.w.* tooprieren; toopkomen; mank komen - mix. *Category:* **5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.5.3. Mix.**
- Mischehe** [mɪʃɛhɛ] *n.f.* *Pl.* **Mischehen**. een poa Lied wua see von veschiedne Velkja komen - mixed marriage.
- Mischmasch** [mɪʃma:ç] *n.m.* een grootet Derchenaunda - mixture. *Category:* **7.5.3. Mix.**
- Mischmausch** [mɪʃmɔʊʃ] *n.f.* een Derchenaunda; veschiedne Sachen toop onen Ordnunk - hodge-podge; mishmash; jumble; mixture; medley. *Category:* **7.5.3. Mix, 7.5.4.2. Tangle.**
- Mischunk** [mɪʃʊŋk] *n.f.* *Pl.* **Mischungen**. waut toopjerieedet; een Derchenaunda - mixture. *Category:* **7.5.3. Mix.**
- Mischvolkj** [mɪʃfɔlc] *n.n.* *Pl.* **Mischvelkja**. een Volkj daut een Mischmasch von twee veschiedne Velkja es - interracial people.
- miserobel** [mɪsɛrɔ:bɛl] *adj.* schljacht; met Weedoag; sea prost; vekomen - miserable; abject. *See:* **vekomen**. *Category:* **3.4.2.1. Sad, 8.3.7.1. Bad.**
- miseroblich** [mɪsɛrɔbliç] *adv.* kjrenkjlich; met proste Jesuntheit; nich sea krakjt - miserably.
- Misjeburt** [mɪsçɛbʊrt] *n.f.* *Pl.* **Misjeburten**. een Fäljeburt; de Jeburt von een Kjint soo vâl too tiedich daut et nich aum Läwen blift - miscarriage.
- misrich** [mɪsriç] *adj.* knaup, prost, denn, nich stoakj - measly; insignificant; weak; sickly; not strong. *Category:* **8.1.3.2. Few, little.**
- missen** [mɪsɛn] *v.w.* vemissen; nich bie waut bie sennen - miss. *Category:* **2.6.5.2. Woman, 3.1.2.2. Notice, 3.2.6.1. Forget, 3.3.1.1. Purpose, goal, 4.1.6.3. Alone, 7.7.2. Aim at a target, 8.4.5.3.3. Late.**
- Mission** [mɪsɪo:n] *n.f.* *Pl.* **Missionen**. Oppgow; Dwank; Roop; eene Oabeit toom aundre waut biebrinjen; eene Organizacion toom eene jewesse Oabeit fa aundre to doonen - mission; evangelism. *Category:* **4.6.6.3. Represent.**
- Missionoa** [mɪsɪo:nɔa] *n.m.* *Pl.* **Missionoaren**. eena dee jeschekjt es eene Missions Oabeit to doonen - missionary.
- Missionsreis** [mɪsɪonsrɛɪs] *n.f.* *Pl.* **Missionsreisen**. een Reis von een Missionoa no veschiedne Städa, toom dän Gloowen to unjarechten - missionary journey.

**Mistelplaunt** [mɪstɛlplɔunt] *n.f. Pl: Mistelplaunten*. eene Krankheit aun Taunenbeem wua de Aust sikj vekjnept un dikj woat - mistletoe. *Category: 1.5.1. Tree, 1.5.7. Plant diseases.*

**Misvestentniss** [mɪsfə'stɛntnɪs] *n.n. Pl: Misvestentnissen*. *Variant: Misvestentniss*. een Vestentniss daut orrajcht oppjefot es; eene Oppfotunk soo aus dee nich jemeent wia - misunderstanding; misconception; misapprehension. *Category: 4.1.1. Friend, 4.1.7.1. End a relationship, 3.2.5.1. Believe.*

**Moag** [mɔaɣ] *n.f. Pl: Moagen*. de Behelta em Kjarpa wua daut Äten daut ieeschte hanjeit toom vedeiwen - stomach. *Category: 2.1.8.2. Stomach.*

**moaga** [mɔaɣa] *adj.* von een Mensch ooda een Tia: denn; nich fat ooda goot jestukt - skinny; poor; lean; slender; meagre; thin. *Category: 8.2.3.3. Thin person, 1.2.2.1. Soil, dirt, 4.1.4.1. Social class, 8.1.3.2. Few, little, 8.1.7.2. Lack, 7.1.6. Lean, 8.3.1.4.2. Leaning, sloping, 8.2.3.1. Thin thing, 1.3.5. Solutions of water, 6.2.4.4. Trim plants, 8.2.4.1. Narrow.*

**Moajch** *See main entry: Moakj.*

**moaken** [mɔakən] *v.s.* make.

1 • waut buen; waut toopstalen; waut enrieren un reeden toom äten; waut foadich brinjen; wäm bemotten; Jewault brucken toom eenem kjriien daut dee waut deit - make; manufacture; create.

2 • waut enne Rääkjunk jeft ooda moakt; daut Tieekjen fa dit es = - equals. *Is: ekj moak. 2s: dü moakst. 3s: hee moakt. Ip: wie moake. 2p: jie moake. 3p: see moake. Category: 6.8.2.1. Produce wealth, 6.8.2.7. Earn, 8.1.2.1. Mathematics, 8.1.2.2. Add numbers, 9.1.1.2. Become, change state, 9.1.2.5. Make, 9.1.2.3. Create.*

**moakhaufftich** [mɔakhɔufftɪç] *adj.* trakjent; waut to doonen jeit; mäajlich - attractive; practical; feasible. *See: auntrakjent; schompieren; trakjent. Category: 2.3.1.8.1. Beautiful, 2.6.2.2. Attract sexually, 3.4.1.4.4. Attract, 4.3.1.3.2. Sensible, 6.1.2.3. Work well.*

**Moakj** [mɔac] *n.n. Pl: -*. daut wieekje enne Medd von een Knoaken - marrow. *Category: 2.1.6. Bone, joint.*

**moakjen** [mɔacən] *v.w.* seenen; enwoaren; em denkj hoolen - take note; mark. *Category: 3.1.2.2. Notice, 2.3.1.4. Show, let someone see, 3.5.8.4. Show, indicate, 3.6.5. Correct, 3.6.7. Test, 4.2.2.3. Celebrate, 7.7.7. Mark.*

**moakjboa** [mɔacboə] *adj.* to seenen; en to woaren - discernable; noticeable; perceptible. *Category: 2.3. Sense, perceive, 2.3.1.5. Visible.*

**Moakjia** *n.m. Pl: -*. eene Schlap toom em Goaden aunwiesen wua de Rieejen jeplaunt sellen - marker.

**Moakjmol** [mɔacmo:l] *n.n. Pl: Moakjmolen*. een Tieekjen; daut waut aus een Tieekjen steit - sign; mark criterion; feature. *Category: 2.5.6. Symptom of disease, 3.5.6. Sign, symbol, 4.9.4. Miracle, supernatural power, 6.5.4.1. Road, 4.2.5. Drama, 8.1.6.1. Part, 8.3. Quality.*

**Moakjsteen** [mɔacstɛɪn] *n.m. Pl: Moakjsteena*. een Steen dee aus Tieekjen es jelajcht worden; een Tieekjen von woa Launt utjemäten woat - landmark; surveyor's mark.

**Moakjt** *n.m. Pl: -*. eene Städ wua jehaundelt un jeschachat woat - market.

**Moakjtplauz** [mɔactplɔuts] *n.m. Pl: Moakjtplaza*. een Plauz wua veschiedne äa Woa vekjeepen - market.

**Moakttieekjen** [mɔaktiɛcən] *n.n. Pl: Moakttieekjens*. een Tieekjen biem rääkjnen daut de Auntwuat kjemt, ( = ) - equals sign. *Category: 8.1.2.1. Mathematics, 3.6.7. Test.*

**Moalinkj** [mɔalɪŋç] *n.n. Pl: Moalinja*. een stoakja Baunt - strong store twine.

**Moarach** [mɔara:χ] *n.f.* eene groote Mot; eene Mot dee eenem no väl väakjemt - great quantity; great deal.

**moarachen** [mɔara:χən] *v.w.* sea oabeiden; kjwälen; rakren; murchlen; met Jewault wua hangonen ooda waut doonen; nich opppaussen woo aundre daut paust waut eena deit - push ahead with very difficult work; forge ahead regardless of the obstacles.

**Moarauss** [mɔarɔus] *n.m.* Schlaum; Daga; Blott - morass; sludge. *Category: 1.3.1.2. Swamp.*

**moatren** [mɔatrən] *v.w.* kjwälen; ommenschlich behaundlen - torture; martyr. *Category: 2.5.6.1. Pain, 4.7.7. Punish, 2.6.6. Die, 2.6.6.1. Kill, 4.4.2.6. Suffer.*

**Moaz** [mɔats] *n.m. Pl: Moazen*. de dredde Moonat em Joa; de Moonat tweschen Feebawoa un Aprell - March. *Category: 8.4.1.4.1. Months of the year.*

**Moazh** [mɔʌʒ] *n.f. Pl: Moazhen.* Hinjarenj; Noasch - behind; buttocks; person's rear end; derriere; arse. *See: Noasch. Category: 8.5.1.1.1. Behind.*

**Mod** [mo:d] *n.f. Pl: Moden.* een Mestworm - maggot; grub; larva. *Category: 1.6.3. Animal life cycle, 5.2.3.2. Food from animals, 1.6.1.7. Insect.*

**Modd** [mɔd] *n.n.* Blott; Mautsch; Dagat - mud. *Category: 1.2.2.1. Soil, dirt, 6.5.3. Building materials.*

**Moddel** [mɔdɐl] *n.n. Pl: Moddels.* eene Form; een Jeschekj; daut Jeschekj von eene Koa en een Joa - pattern. *Category: 6.6.1.3. Knitting, 7.5. Arrange, 7.5.5. Organize, 8.3.1.8. Pattern, design, 8.3.5.4. Pattern, model, 8.4.5.1. Order, sequence.*

**moddich** [mɔdiç] *adj.* blottich; soo aus Modd ooda Blott - muddy. *Category: 1.2.2.1. Soil, dirt, 1.3.3. Wet, 1.3.6. Water quality.*

**modern** [mo:dɛ:n] *adj.* niemootsch - modern. *Category: 4.2.3. Music, 5.3.9. Style of clothing, 8.4.6.5.3. New, 8.4.6.5.5. Modern.*

**Modeschieta** [mo:dɛʃitɛ] *n.m. Pl: Modeschietasch.* eene groote bleiwe Flieej, jeweenlich em Hoafst - big blue fly; blue-bottle fly.

**modich** [mo:diç] *adj.* met väl Moden; soo aus Moden - full of grubs or maggots.

**Mofla** [mɔflɛ] *n.m. Pl: Moflasch.* een Stekj aum Moota toom daut Jelud kjlanda moaken - muffler.

**Mojja** [mɔjɔ] *n.f. Pl: Mojjasch.* een Nomen fa een Kaulf; de Nomen toom Kjalwa roopen - farmer's pet term for a calf or heifer.

**Mol**<sub>1</sub> [mo:l] *n.f. Pl: Molen.* eene kjliene brune Plak enne Hut; Sommamol; Jeburtsmol - freckles. *See: Sommamol.*

**Mol**<sub>2</sub> [mo:l] *n.f. Pl: -.* eene Bejäwenheit; een Väakomen - time; occasion; occurrence. *Category: 4.2.3. Music, 8.2.8. Measure, 8.4. Time, 9.4.1.1. Tense, 6.1.2.9. Opportunity, 9.1.2.1. Happen.*

**mol** [mo:l] *adv.* emol; to eene Tiet; en rääkjnen: 3 mol 2 moakt 6 - times. *Category: 8.1.2.4. Multiply numbers.*

**molen** [mo:lən] *v.w.* met Jereetschoft waut sea fien moaken soo aus Weit to Mäl; opp Papia met Bliesteff ooda Foaw een Jeschekj tieekjnen; een Bilt molen - draw; sketch; paint. *Category: 3.4.1.4.4. Attract, 6.6.5.1. Draw, paint, 7.2.4.8. Map, 7.3.2.8. Pull, 5.4.7. Care for the fingernails, 6.5.3. Building materials, 6.6.5. Art, 7.3.7.3. Spread, smear.*

**mol hankomen** [mo:l ha:ŋko:mən] *exclam.* een Gruss toom Aufscheet; een Gruss dee dän Näakjsten weeten lat, daut see sikj wada trafen wellen - expression used to invite visitors for a return visit; 'come again, y'hear?'

**mol wada** [mo:l va:dɛ] *adv.ph.* een Gruss biem Aufscheet; een Gruss dee kroacht wada to komen - come again; once more. *Category: 8.4.6.6.1. Again.*

**Mola** [mo:lɛ] *n.m. Pl: Molasch.* grinder.

1 • een Jereetschoft toom waut fien molen ooda en fiene Bieta schnieden - grinder.

2 • eena dee een Bilt molt; eena dee met schriewen un tuschen kaun tieekjnen waut to vestonen es - someone who draws; artist. *Category: 5.2.1.2.3. Grind flour, 6.7.9. Machine, 6.6.5. Art, 6.6.5.1. Draw, paint.*

**Molassich** [mo:la:siç] *n.n. Pl: -.* sea dunkel bruna Zocka von Zockarua - molasses.

**Mold** [mɔld] *n.f. Pl: Molden.* een Behelta wua Botta jekjnät woat; eene Form toom een Punt Botta een Jeschekj jäwen - butter trough.

**mollen** [mɔlən] *v.w.* en loose leed growen - grind. *Category: 5.2.1.2. Steps in food preparation, 6.2.6.2. Mill grain, 7.7.6. Grind, 7.8.3. Cut.*

**mollich** [mɔliç] *adj.* looss, soo aus loose leed - loose. *Category: 2.1.4. Skin, 5.4.4. Care for the teeth, 7.2.1.6. Steady, unsteady, 7.2.6.4. Set free, 7.5.4. Tie, 8.1.5.8.1. Approximate, 8.2.7.2. Loose.*

**molnämen** [mɔlne:mən] *v.s.* biem Rääkjnen: multiplizieren; een mol eent nämen, usw - multiply. *Category: 1.6.3. Animal life cycle, 2.6.3.8. Fertile, infertile, 8.1.2.4. Multiply numbers, 8.1.4.2. Increase.*

- molsch** [mɔʃ] *adj.* ful; wieekj; vefult; von leed: derchjerieet un looss - very lazy; half rotten.
- Molsteen** [mɔlstɛɪn] *n.m. Pl:* **Molsteena**. twee plauta runda Steena oppenaunda soo daut de bowaschta dreien kaun un Weit molen to Mäl - grindstone.
- Molstock** [mɔlstɔk] *n.m. Pl:* **Molstakja**. een Holt toom Sachen derch rieren ooda veschlönen - maulstick.
- Molt** [mɔlt] *n.f. Pl:* **Molten**. een groota Flotta - large butterfly.
- Moltich** [mɔltiç] *n.n.* Sachen dee eena brukt toom molen un tuschen - items used in painting; artist's supplies.
- Moltiet** [mɔltit] *n.f. Pl:* **Moltieden**. eene Tiet toom äten, soo aus Freestikj, Meddach ooda Owentkost - meal; mealtime; repast. *Category:* **4.2.2. Social event, 5.2.1. Food preparation, 5.2.2.2. Meal.**
- Moltietsgrupp** [mɔltitsgrʊp] *n.f. Pl:* **Moltietsgruppen**. eene Grupp dee toop aum Desch es toom äten; eene Grupp dee pinkjlich saumelt fa Moltieden - mess. *Category:* **4.3.6.3. Untidy.**
- Moltietskoat** [mɔltitskɔat] *n.f. Pl:* **Moltietskoaten**. de Koat em Restaraunt dee doa sajcht waut eena bestalen kaun - menu.
- Moltworm** [mɔltvɔɪm] *n.m. Pl:* **Moltwarm**. een Tia, sea soo aus eene Stapmus, daut enne leed sien Hus moakt un von Wartlen läft - mole; shrew. *Category:* **1.6.1.1.4. Rodent, 2.1.4. Skin, 8.3.7.8.2. Blemish.**
- Moment** [mo:mɛnt] *n.m. Pl:* **Momenten**. een Uagenblekj; eene sea korte Tiet - moment. *Category:* **8.4.1. Period of time, 8.4.2.1. A short time.**
- Mon** [mo:n] *n.f. Pl:* **Monen**. *Variant:* **Mont**. daut groote runde Licht aum Himmel enne Nacht - moon. *Category:* **1.1.1.1. Moon.**
- monen** [mo:nən] *v.w.* denkjen halpen daut waut fält ooda noch nich jeworden es; beschuldjen - dun; remind someone of a debt. *Category:* **8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**
- Monbloom** [mɔnblɔʊm] *n.f. Pl:* **Monbloomen**. eene kloa roode enkjelde Bloom; eene Plaunt met kloare Bloomen von dee Beteibungsmedizien kjemt - poppies.
- Monbreef** [mɔnbrɛɪf] *n.m. Pl:* **Monbreew**. een Breef dee eenem denkjen halpt von de Schult dee eena haft- dunning letter.
- Mondach** [mɔnda:χ] *n.m. Pl:* **Mondoag**. de tweeda Dach enne Wäakj, de Dach tweschen Sindach un Dinjsdach - Monday. *Category:* **8.4.1.3.1. Days of the week.**
- Mondua** [mɔndua] *n.f.* Tracht; een Stiel von Kjleedie - way of dressing; costume.
- Monen** [mo:nən] *n.pl.* eene Sort dache roode Bloomen met fienet schwoatet Sot en een Streia - poppy. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 2.5.7.3. Medicinal plants.**
- Monenschien** [mo:nɛnʃin] *n.m.* daut Licht von de Mon - moonbeam. *Category:* **1.1.1.1. Moon, 8.3.3. Light.**
- Monesot** [mo:nɛzo:t] *n.n. Pl:* -. daut Sot von Monen, eene Sort Bloomen - poppyseed.
- Monkaulf** [mɔŋkɔʊlf] *n.n. Pl:* **Monkjalwa**. een schwaket ooda dwauschet Kjint daut väl enne Hecht kijkt - moon-calf.
- monoatich** [mo:nɔatiç] *adj.* soo aus de Mon; no de Mon no - lunar. *Category:* **1.1.1.1. Moon.**
- Monsauft** [mɔnsɔʊft] *n.m.* eene Sauft von Monen dee medizienisch jebrukt woat - opium. *Category:* **5.2.5. Narcotic.**
- Monunk** [mo:nʊŋk] *n.f. Pl:* **Monungen**. eene Woarnunk; een denkjenhalpen daut waut nich goot ooda rajcht es - warning. *Category:* **3.3.3.7. Warn.**
- Monvedunklen** [mo:nɛnfɛ'dʊŋklɛn] *n.n.* daut veschwinnen von de Mon bie kloaret Wada wiels de leed tweschen Sonn un Mon steit - lunar eclipse.
- Monwakjsel** [mɔnva:csɛl] *n.m. Pl:* -. de Tiet wan de Mon soo kjlien woat daut see veschwint un dan wada aunfangt jrata to schienen - changes in the phases of the moon.
- Monzadel** [mɔntsɑ:dɛl] *n.m. Pl:* **Monzadels**. een Schriewen daut eena waut schuldich es - dunning note; dunner.



- Mood** [məʊd] *n.f. Pl: Mooden.* de Tracht dee too eene jewesse Tiet jedroacht woat - fashion; style; vogue; mode. *Category: 3.4.1.1.5. Fashionable, 5.3.9. Style of clothing, 9.5.1.4. Way, manner, 3.5.1.1.6. Speech style.*
- Mooda** [məʊdʌ] *n.f. Pl: Moodasch.* een see Schop - ewe. *Category: 1.6.7. Male and female animals, 6.3.1.2. Sheep.*
- mooj** [məʊj] *adj.* goot woam un maklich; ful; jemietlich - lazy.
- Moomoo** *n.f. Pl: Moomoos.* Koo; kijnjaje Räd fa eene Koo ooda Beest - cow; childish word for cow.
- Moonat** [məʊna:t] *n.f. Pl: Moonaten.* daut Joa haft 12 Moonaten jieda 30 ooda 31 Doag, buta Feebawoa haft 28 ooda 29 Doag - month. *Category: 8.4.1. Period of time, 8.4.1.4. Month.*
- Moonatfluss** [məʊna:tflʊs] *n.f.* de moonatliche Fluss vonne Rääjlen bie eene Fru - menstruation. *Category: 2.1.8.4. Female organs.*
- moonatlich** [məʊna:tliç] *adj.* jieda Moonat; aule Moonat - monthly. *Category: 8.4.1.4. Month.*
- Moonatloon** [məʊna:tloʊn] *n.n. Pl: Moonatleena.* waut eena en eene Moonat vedeent; daut Loon fa eene Moonat oabeiden - monthly wage.
- moonatwiess** [məʊna:tvis] *adv.* bie de Moonat; jieda Moonat - by the month.
- Mooss** [məʊs] *n.f.* eene Kost ooda Moltiet von jekoakte Frucht; Plumemooss; Malkjmooss - cold, sweet fruit concoction; compote.
- Moot** [məʊt] *n.f.* Korozh; Freid haben toom aun eene Oabeit gonen ooda wäm trafen - courage; spirit; mettle; spunk. *Category: 4.4.3.1. Brave, 1.4.2. Spirits of things, 2.6.6.8. Life after death, 3.1. Soul, spirit, 4.9.2. Supernatural being, 9.1.3.1. Physical, non-physical.*
- Moota** [məʊtʌ] *n.m. Pl: Mootasch.* daut Jereetschoft daut Gasolien ooda Diesel Brent un Krauft haft Walen to driewen; Inzhen - motor; engine. *Category: 6.7.9. Machine, 7.2.4.1.1. Vehicle.*
- Mootasikjel** [məʊta:sɪçəl] *n.m. Pl: Mootasikjels.* een Jereetschoft soowaut aus een Tweeroda ooda Beisikjel met een Moota, soo daut dee bosich foaren kaun - motorcycle. *Category: 7.2.4.1.1. Vehicle.*
- mootich** [məʊtiç] *adj.* en goede Hopninj; wellich - energetic. *Category: 2.4.3. Energetic.*
- mootjen** [məʊcən] *v.w.* mootich moaken; eene fresche Utsecht jäwen - encourage. *Category: 3.3.3.3. Persuade.*
- mootlooss** [məʊtləʊs] *adj.* onen Moot; nich mootich - discouraged; dejected; in despair and dispirited. *Category: 3.4.2.1. Sad, 3.4.2.1.4. Disappointed.*
- mootmosen** [məʊtmo:sən] *v.w.* sikj dietlich moaken; sikj väastalen; roden - presume; surmise; conjecture; guess; suppose. *Category: 9.4.4.6.1. Think so, 3.2.2.4. Guess.*
- mootwellich** [məʊtveliç] *adj. Variant: mootwellens; mootwelles.* met Fliet; ieejenkoppich; nich om aundre bedocht - deliberately; intentional. *Category: 3.3.1.5. Deliberately, 6.1.2.3.1. Careful, 3.2.1.1. Think about, 3.3.1.4. Intend.*
- Mopp** [mɔp] *n.f. Pl: Moppen.* een Fluastock; een koddajet Enj aum Stock toom Flua waschen; een wieekja Basseem dee daut Mell aun sikj helt - mop. *Category: 5.1. Household equipment, 5.6.5. Sweep, rake, 6.5.3.1. Building equipment and maintenance.*
- Mops** [mɔps] *n.m. Pl: Mopsen.* een Jung dee nich sea derchjedocht es; een spälaja Jung - dunderhead; urchin. *Category: 2.6.4.2. Child.*
- moralisch** [mo:ra:lɪʃ] *adj.* soo daut et rajcht ooda aunjebrocht es; no Rajcht no - moral. *Category: 3.5.4.2. Saying, proverb, 4.3.1. Good, moral, 8.3.7. Good.*
- Morfien** [mɔʃɪn] *n.f.* stoakje Weedoag Medizien von Monen Sauff - morphine.
- Morjen** [mɔʃən] *n.m. Pl: Morjes.* morning.
- de ieeschte Halft von een Dach; von Sonnoppgonen bat Meddach - morning.
  - de jeeeenelja Gruss aum Vermeddach; de Gruss staumt von: ekj wensch die eenen gooden Morjen - morning greeting. *Category: 8.4.1.2.3. Time of the day, 8.4.1.2.2. Yesterday, today, tomorrow.*

- morjen** [mɔɹjən] *adj.* de Dach no vondoag; de Dach no de näakjste Nacht - tomorrow. *Category:* **8.4.1.2.2. Yesterday, today, tomorrow.**
- Morjenaundacht** [mɔɹjənɔunda:χt] *n.f. Pl: Morjenaundachten.* eene Kjoakj; een Gottesdeenst em Vermeddach; Morjesääjen - morning service.
- Morjenlicht** [mɔɹjənliçt] *n.n.* daut ieeschte dach woaren ea de Sonn oppjeit - dawn. *Category:* **1.1.1. Sun, 8.4.1.2.3. Time of the day.**
- Morjenroot** [mɔɹjənrøut] *n.n. Pl: Morjenroots.* de rooda Himmel ea un no däm daut de Sonn oppjeit - dawn. *Category:* **1.1.1. Sun, 8.4.1.2.3. Time of the day.**
- Morjensääjen** [mɔɹjɛzɛajən] *n.m. Pl: Morjensääjens.* een Säajen dee aum Morjen kjemt; eene stelle ooda jebätsvolle Tiet em Morjen - morning devotions.
- Morjensonn** [mɔɹjɛnsɔn] *n.f. Pl: Morjensonnen.* de Sonn dee zemorjes em Oosten äwadäl kjemt; daut ieeschte Sonnenlicht em Morjen - dawn. *Category:* **1.1.1. Sun, 8.4.1.2.3. Time of the day.**
- Morjenstiern** [mɔɹjɛnstiɪn] *n.n. Pl: -.* een butajeweenlich dacha Stiern zemorjes - morning star.
- Morjenwint** [mɔɹjɛnvɪnt] *n.m. Pl: Morjenwind.* de Wint aum Morjen ooda zemorjes - morning wind.
- morjescha** [mɔɹjɛʃʌ] *adj.* daut waut to morjen jehieet - tomorrow's.
- Morjeschoo** [mɔɹjɛʃøʊ] *n.f. Pl: -.* Schlorr; leichtet ooda woamet Footich daut eena Tus em Hus drajcht - morning slippers.
- mormlich** [mɔɹmliç] *adj.* met de Kalieren derchenaunda - marbled. *Category:* **8.3.3.3.7. Multicolored.**
- morsch** [mɔɹʃ] *adj.* vefult; vefräten; verostat - rotten. *See: vefult; vefräten; verostat.* *Category:* **1.6.3.1. Egg, 2.3.4. Smell, 2.5.2.4. Tooth decay, 8.3.7.8. Decay.**
- morschich**<sub>2</sub> [mɔɹʃiç] *adv.* sea; jraslich - very; extremely; terribly. *Category:* **9.3. Very.**
- Mort** [mɔɹt] *n.m. Pl: Morts.* een dootmoaken von eenen Mensch - murder; homicide. *Category:* **2.6.6.1. Kill.**
- Moschkje** [mɔʃçɛ] *n.f. Pl: -.* een kijenet Flieechkje daut sikj een Licht sieekjt - gnat; midge; tiny black fly. *Category:* **1.6.1.7. Insect.**
- Moschraut** [mɔʃrɔut] *n.f. Pl: Moschrauten.* een natet Tia daut väl en Wota läft, dee haft läwendje Junge un eenen runden Zoagel - muskrat. *Category:* **1.6.1.1.4. Rodent.**
- Mosel** [mɔ:səl] *n.m.* eene Sort Wien; Wien von de Mosel, en Europa - mosel wine.
- Mosta** [mɔstʌ] *n.n. Pl: Mostasch.* Bilda un Beschriewen toom Kjleeda moaken - model; pattern; sample; prototype; standard; specimen. *Category:* **6.6.5.3. Sculpture, 8.3.5.4. Pattern, model, 6.6.1.3. Knitting, 7.5. Arrange, 7.5.5. Organize, 8.3.1.8. Pattern, design, 8.4.5.1. Order, sequence, 2.3.3. Taste, 8.1.6.1. Part, 8.4.5.1.2. First, 8.2.8. Measure, 2.5.7. Treat disease.**
- mostren** [mɔstrən] *v.w.* wäm sajen waut hee orrajcht jedonen haft; wäm sajen woo hee daut haud doonen sult - criticize. *Category:* **3.5.1.8. Criticize, 3.5.1.8.2. Insult.**
- Mot** [mɔ:t] *n.f. Pl: Moten.* daut waut eena toom mäten brukt, soo aus Graum, Kilomeeta, Minnuten, Joaren usw. - magnitude; measure; measurement; yard (measure). *Category:* **8.2. Big, 9.3.1.1. To a large degree, 8.1. Quantity, 8.2.2. Long, 8.2.5.1. Big container, volume, 8.2.8. Measure, 9.1.2. Do.**
- Motbaunt** [mɔtbəunt] *n.m. Pl: Motbenja.* een Baunt met Zoll ooda Zentimeeta aufjetieekjent, toom Sachen mäten - tape measure. *Category:* **6.6.1. Working with cloth.**
- Motel** [mɔ:təl] *n.n. Pl: Motels.* een Jeschaft, jeweenlich eenstockich, wua eena fa Jelt Nacht bliewen kaun - motel. *Category:* **6.5.1. Building, 7.2.4. Travel.**
- Motklock** [mɔtklɔk] *n.f. Pl: Motklocken.* een Jereetschoft toom waut mäten - gauge. *Category:* **3.2.2.3. Evaluate, test, 8.2.8. Measure.**
- Motstock** [mɔtstɔk] *n.m. Pl: Motstakja.* een Stock met Zoll ooda Zentimeeta aufjetieekjent toom Sachen mäten - ruler. *Category:* **4.6.1. Ruler, 8.2.8. Measure.**
- Mott** [mɔt] *n.f. Pl: Motten.* een kijiena Worm ooda Flotta dee Kjleeda vefrat - moth. *Category:* **1.6.1.7. Insect.**
- motten** [mɔtən] *v.aux.* unja Druck sennen; jedwungen sennen - must; have to; be obliged; be compelled or forced to. **De Liera säd wie motten bat Klock vea bennen bliewen.** The teacher said we had to

stay indoors till 4 o'clock. *1s: **ekj mott**. 2s: **dü motst**. 3s: **hee mott**. 1p: **wie motte**. 2p: **jie motte**. 3p: **see motte**. Category: **9.4.2.3. Necessary**, **9.4.4.1. Certainly, definitely**.*

**mottenfrossich** [mɔtɛnfrosiç] *adj.* von Motten vefräten - moth eaten.

**Motua** *See main entry: **Moota**.*

**Mowie** *See main entry: **Muwie**.*

**Muarauss** [muəɔʊs] *n.m.* sikj schljacht oppfieren; onjebandijdet omhäägonen - manners. *Category: **4.3. Behavior**, **4.3.7. Polite**.*

**muchlich** [mʊxliç] *adj.* jemietlich wieekj enjenuzhelt - cozy. *Category: **2.3.5.1. Comfortable**.*

**muchten** *v.aux.* wudd wellen; wensch mie - wish; prefer; like. **Ekj mucht nich bie diesta derchem Woolt gonen.** I would not like to go through the forest at night.

**mucht** *See main entry: **määjen**.*

**Muck** [mʊk] *n.f.* eene sea kjliene Bewääjunk - tiny movement.

**muckrich** [mʊkriç] *adj.* kjrenkjlich denn ooda schwak - thin and skinny; looking underfed.

**muckstell** [mʊkstæʃ] *adj.* gauns stell; onen irjent Jeruzh - quiet; not even a sigh. *Category: **1.3.2.5. Calm**, **rough**, **2.3.2.5. Quiet**, **3.4.1.2.2. Calm**, **3.5.1.1.5. Say nothing**.*

**Muff** [mʊf] *n.f. Pl: **Muffen**.* een wieekjet, foaken hoajet, Zeich daut maklich es to hoolen un toom woamen - muff.

**muflen** [mʊflɛn] *v.w.* langsam äten; sikj met dikje woame Dakjen ooda Kjleeda ennuzhlen - munch; eat slowly.

**muflich** [mʊfliç] *adj.* von Loft: stoffich, too woam, ooda met Jeroch; soo aus en dikje woame Dakjen ooda Kjleeda; met langsomme, nich sea krakjte Jedonten - fusty; musty. *Category: **2.3.4. Smell**.*

**Muks** [mʊks] *n.m.* eene sea kjliene Bewääjunk; een kjlienet vesieekjen - sigh. *Category: **2.2.1. Breathe**, **breath**, **2.6.6.4. Mourn**.*

**muksch** [mʊkʃ] *adj.* soo sennen aus eena dee jääjenaun es ooda nich daut sienje deit - obstinately quiet.

**mukschen** [mʊkʃɛn] *v.w.* määkjlich sennen; nich wellich sennen, nich methalpen wan eena aunjekroacht es - be obstinate.

**Mul** [mʊl] *n.n. Pl: **Miela**.* daut Jlett met woont eena rät un keift un at; de bowa un unja Lepp - mouth. *Category: **1.3.1.3. River**, **1.6.2. Parts of an animal**, **2.1.1.4. Mouth**, **7.2.3.4.1. Move out**.*

**Mula** [mʊlʌ] *n.m. Pl: **Mulasch**.* daut Junge von een Burra un een Pieet - mule. *Category: **3.3.1.7. Stubborn**, **6.3.1.7. Beast of burden**.*

**Mulbää** [mʊlbɛa] *n.f. Pl: **Mulbäären**.* de Frucht von een Mulbääboom von dee eenje Sorten nich to äten sent, aundre woaren jebrukt; de Mulbääboom; een Boom dee jetrocken woat aus Fooda fa dän Siedkjniepa - mulberry; sycamore. *Category: **1.5.1. Tree**, **8.3.3.3.4. Colors of the spectrum**.*

**Mulbääboom** [mʊlbɛabɔʊm] *n.m. Pl: **Mulbääbeem**.* eene Sort Beem, dee besondasch jetrocken woaren toom Warm foodren, dee Twierem fa Siedzeich moaken - mulberry tree.

**Mulbän** [mʊlbɛ:n] *n.m. Pl: **Mulbäns**.* de Bän em Mul - palate; roof of the mouth. *Category: **2.1.1.4. Mouth**, **2.3.3. Taste**.*

**mulful** [mʊlfyl] *adj.* met weinich Wieed; nich leicht to Wuat komen - of few words.

**mulich** [mʊliç] *adj.* soo aus een Mul; met daut Mul - mouthy.

**Mulkorf** [mʊlkɔrf] *n.m. Pl: **Mulkjarw**.* een Korf toom äwa een Pieet siene Frät toom Bramsen aufhoolen - nose guard; nose basket; (placed on horses' noses to keep nose flies away); muzzle. *Category: **1.6.2. Parts of an animal**, **4.8.3.7. Weapon**, **shoot**.*

**Mulkraump** [mʊlkrɔʊmp] *n.f.* eene sea schlemme Enzindunk, dee dän Kjarpa vekraump - tetanus. *Category: **2.5.2. Disease**.*

**Mullkuss** [mʊlkʊs] *n.m. Pl: **Mullkussen**.* een groot jewosna onschekjelja Maun - large; ungainly fellow. *Category: **8.2. Big**, **9.3.1.1. To a large degree**.*

- Mulschiera** [mʊʃɪrɔ] *n.m.* *Pl:* **Mulschierasch**. een musikalischet Instrument toom nenpusten; Mulspäldinkj-mouth organ. *See:* **Mulspäldinkj**.
- Mulspäldinkj** *n.n.* *Pl:* **Mulspäldinja**. Mulschiera - mouthorgan; harmonica.
- Mulspoa** [mʊʃpɔa] *n.f.* eene Krankheit wua daut Unjamul nich mea bandich es; Tettanus - lockjaw. *Category:* **2.5.2. Disease**.
- Multia** [mʊltia] *n.n.* *Pl:* **Multieren**. Mula - mule. *Category:* **3.3.1.7. Stubborn, 6.3.1.7. Beast of burden**.
- multiplizieren** [mʊltɪplɪtsɪrən] *v.w.* molnämen; een mol eent nämen; eene Zol väl mol nämen; sea vemieren - multiply. *Category:* **1.6.3. Animal life cycle, 2.6.3.8. Fertile, infertile, 8.1.2.4. Multiply numbers, 8.1.4.2. Increase**.
- Mulvoll** [mʊʃvɔl] *n.n.* *Pl:* -. waut eena opp eemol em Mul haft; sikj väl woagen to sajen - mouthful. *Category:* **8.1.3.2. Few, little**.
- mulwren** [mʊʃvrən] *v.w.* schwoafalich sikj bewäajen; enne leed weelen - wriggle. *Category:* **7.2.2.8. Move back and forth**.
- Mulwoakj** [mʊʃvɔac] *n.n.* eene Räd; eene Vetal - jabbering; speech; jawing; talking; making conversation. *Category:* **3.5.2. Make speech, 3.5.3. Language, 3.5.8.2. Meaningless**.
- Mumkje** [mʊmçə] *n.f.* *Pl:* **Mumkjes**. eene Fru - married woman; Mrs; mistress. *Category:* **2.6.5.2. Woman, 2.6.2.3. Sexual immorality, 4.1.1.1. Girlfriend, boyfriend**.
- Mumm** [mʊm] *n.f.* *Pl:* **Mummen**. *Variant:* **Mum**. Taunte; eenem sien Voda siene Sesta un eenem siene Mutta äare Sesta - aunt. *See:* **Taunte**. *Category:* **4.1.9.1.6. Uncle, aunt**.
- mumlen** [mʊmlən] *v.w.* sikj sea väl omnämen ooda auntrakjen toom woam bliewen - wrap thickly.
- Mumps** [mʊmps] *n.f.* eene wankende Krankheit dee jeschwolne Huagdreesen enne Baken jeft - mumps. *Category:* **2.5.2. Disease, 2.5.5. Cause of disease**.
- Munjop** [mʊno:p] *n.f.* *Pl:* **Munjopen**. Nieschia; eena dee aules weeten well - inquisitive person; curious individual.
- munta** [mʊntɔ] *adj.* mootich; waka; äwanäment - brisk; lively; awake; blithe; lusty. *See:* **waka**. *Category:* **8.3.4. Hot, 2.4.3. Energetic, 3.4.1.4. Interested, 2.5.6.4. Lose consciousness**.
- murchlen** [mʊɪχlən] *v.w.* moarachten; nich väabedocht waut derch sieekjen ooda wua derch gonen - gouge.
- murkjsen** [mʊɪçsən] *v.w.* onväasechtich een Tia doot moaken - grunt. *Category:* **1.6.4.3. Animal sounds, 6.3.1.4. Pig**.
- Murmeltia** [mʊmɛltia] *n.n.* *Pl:* **Murmeltieren**. een natet willet Tia em Woolt ooda uk bie Jebieda - marmot. *Category:* **1.6.1.1.4. Rodent**.
- murren** [mʊrən] *v.w.* grumsaujen; grunsen - complain. *Category:* **3.4.2.1.9. Discontent, 3.5.1.8.5. Complain**.
- Murrakje** [mʊra:cə] *n.f.* *Pl:* **Murrakjes**. *Variant:* **Muttakje**. Mutta; Mame - little mother.
- Mus** [mys] *n.f.* *Pl:* **Mies**. een kijlienet Tia daut väl Jeträajd frat; Piepamies sent bie 2 Zoll, 3 met Zoagel; Stappmies sent bie 6 Zoll, 9 met Zoagel - mouse. *Category:* **1.6.1.1.4. Rodent**.
- musen** [mysən] *v.w.* von Kauten, wan dee Mies jriepen - hunt mice.
- Muschel** [mysχəl] *n.f.* *Pl:* **Muschlen**. een Tia von em Mäa daut kjeene Knoakes haft, oba eene hoade butaschte Schal - oyster. *Category:* **1.6.1.9. Small animals**.
- Muschelnät** *See main entry:* **Muskelnät**.
- Muschet Nät** *See main entry:* **Muskelnät**.
- Museum** [mysəym] *n.n.* *Pl:* **Museums**. *Variant:* **Musium**. een Hus en woont Sachen von lang trigj aufjewäsen woaren, toom lieren woo daut emol jewast es - museum. *Category:* **6.5.1. Building**.
- Musfaul** [mysfɔʃ] *n.f.* *Pl:* **Musfaulen**. eene Faul ooda een lesa toom Mies jriepen - mousetrap.
- musich** [mysiç] *adj.* soo aus eene Mus - mousy. *Category:* **2.1.5. Hair**.



**Musiesa** [mysisʌ] *n.n.* *Pl:* **Musiesasch**. Musfaul - mouse trap.

**musikalisch** [mysɪka:lɪʃ] *adj.* met völ Musikj ooda sinjen un Instrumenten spälen; begoft en Musikj - musical. *Category:* **4.2.3. Music, 4.2.5. Drama.**

**Musikaunt** [mysɪkəʊnt] *n.m.* *Pl:* **Musikaunten**. eena dee een Musikj Instrument spält - musician. *Category:* **4.2.3.4. Musician.**

**Musikj** [mysɪc] *n.f.* *Pl:* -. Spell; Jesank von Instrumenten un von de Stemm - music. *Category:* **3.5.9.5. Recorded music, 4.2.3. Music, 4.2.3.1. Compose music.**

**Musium** *See main entry:* **Museum.**

**musizieren** [mysɪtsɪrən] *v.w.* Musikj moaken; een Instrument spälen - make music. *Category:* **4.2.3.2. Play music.**

**Muskel** [myskəl] *n.f.* *Pl:* **Musklen**. de Jlett em Kjarpa daut Krauft haft toom dän Kjarpa bewäajen - muscle. *Category:* **2.1.7. Flesh.**

**Muskelnät** [myskəlne:t] *n.f.* *Pl:* -. eene Sort Nät, dee eenen strenjen Jeroch ooda Jeschmak haft un en jewesset Jebakniss jebrukt woat - nutmeg. *Category:* **1.5.1. Tree, 5.2.3.3. Spice.**

**Musloch** [myslɔχ] *n.n.* *Pl:* **Muslajcha**. daut Loch en woont eene Mus äa Tus moakt - mouse hole; gopher hole.

**Muss** [myss] *n.m.* waut doa mott; waut stoakj velangt ooda needich es - must; need; necessity. *Category:* **9.4.2.3. Necessary, 9.4.4.1. Certainly, definitely, 8.1.7.3. Need.**

**musstell** [mʊstæt] *adj.* soo stell aus eene Muss; gauns stell - quiet as a mouse.

**mutschen** [mʊtʃən] *v.w.* sea bemieejen oba veleicht nich jeschekjt sennen - try hard. *Category:* **6.1.2.3.2. Work hard.**

**Mutta** [mʊtʌ] *n.f.* *Pl:* **Mitta**. *Pl:* **Muttasch**. eenem siene Mame - mother. *Category:* **4.1.9.1.2. Father, mother.**

**mutren** [mʊtrən] *v.w.* muttalich behaandlen; tendlen; leeftolich besorjen - mother. *Category:* **4.1.9.1.2. Father, mother.**

**Muttabrost** [mʊtʌ:brɔst] *n.f.* *Pl:* **Muttabrosten**. de Brost von eene Mutta; de Jläda wua een gauns junget Kjint de Noarunk kjricht; daut gauns enje Jefeel daut eene Mutta to äa Kjint haft - mother's breast.

**Muttahoat** [mʊtʌ:hɔat] *n.n.* *Pl:* **Muttahoaten**. de Mutta äa Hoat; daut enje Jefeel tweschen eene Mutta un äa Kjint; de Leew von eene Mutta fa äa Kjint - mother's heart.

**Muttakuarn** [mʊtʌ:kuərn] *n.n.* daut Jewauss en de ieeschte poa Wäkj von een nieet Läwen en eene Mutta; een Kjint tiedich ver daut jebuaren es - embryo. *Category:* **1.6.3. Animal life cycle, 2.6.3.2. Fetus.**

**Muttaleew** [mʊtʌ:ləɪv] *n.f.* de Leew dee eene Mutta to äare Kjinja haft - mother's love.

**muttalich** [mʊtʌ:lɪç] *adj.* soo aus eene Mutta - motherly. *Category:* **4.1.9.1.2. Father, mother.**

**Muttalief** [mʊtʌ:lɪf] *n.n.* *Pl:* **Muttaliew**. daut Jlett en eene Mutta äa Kjarpa wua daut Kjint vere Jeburt es - womb. *Category:* **2.1.8.4. Female organs.**

**Muttamol** [mʊtʌ:mo:l] *n.f.* *Pl:* **Muttamolen**. eene Mol ooda eene dunkle Plak enne Hut dee doa von Jeburt es - birthmark. *See:* **Doodemol**. *Category:* **2.1.4. Skin.**

**Muttamort** [mʊtʌ:mɔrt] *n.m.* *Pl:* **Muttamorts**. daut ombrinjen von eenem siene Mutta - matricide. *Category:* **2.6.6.1. Kill.**

**Muttaschkaunt** [mʊtʌ:ʃkəʊnt] *n.f.* daut Frintschoft daut eena derch siene Mutta talt - maternal ancestry.

**Muttaschoft** [mʊtʌ:ʃɔft] *n.f.* de Toostaunt von eene Mutta sennen - maternity; motherhood. *Category:* **2.6.3. Birth, 4.1.9.1.2. Father, mother.**

**Muttaschoot** [mʊtʌ:ʃəʊt] *n.f.* *Pl:* **Muttaschooten**. de Schoot von eene Mutta; doa wua een Kjint gauns aune Mutta setten kaun - mother's knee; mother's lap.

**Muttasproak** [mʊtʌ:sprɔak] *n.f.* *Pl:* **Muttasproaken**. de Sproak dee eena von Kjlien tus jeliieet haft - mother tongue.

**Muttastaut** [mʊta:staut] *n.f.* *Pl.*: **Muttastäda**. de Staut wua eena tus es ooda wua eenem siene Mutta wont-mother city.

**Muwie** [myvi] *n.m.* *Pl.*: **Muwies**. *Variant*: **Mowie**. een Bilt opp eene Seid daut met besondret Jereetschoft aun eene witte Waunt jestrolt woat, un daut Bilda un Menschen wiest un uk waut dee sajen ooda waut von Jelud dee moaken - movie. *Category*: **3.5.9.4. Movie**, **4.2.5. Drama**.

**muzhrich** [mʊzriç] *adj.* vemuzhat; von een Bilt: nich kloa, veschmääat - grimy; soiled. *Category*: **5.6.1. Clean, dirty**.

## N - n

- na** [nʌ] *exclam.* waut en Froag hoolen - well!; well?
- nä** [ne:] *adv.* de Auntwuat to eene Froag met dee eena nich stemt - no; nay. *Category:* **8.1.5.2. None, nothing, 9.4.6.1. No, not.**
- na hieet** [nʌ hiət] *exclam.* en Utdruck von sikj vefieren ooda leicht trigjesat feelen - exclamation of surprise.
- na ja** [nʌ jʌ] *exclam.* een Utdruck von eenen leichten Strich derche Rääkjnunk haben - oh well; exclamation of resignation.
- na nu** [nʌ ny] *exclam.* een Utdruck von leicht jeschloagen sennen - how come?; what's wrong?
- na oba** [nʌ o:bʌ] *exclam.* een Utdruck von leicht jeschloagen sennen - exclamation of sympathy; oh dear!
- näaren** [nɛaɪən] *v.w.* to äten jäwen; feeden - nourish; foster; nurture. *Category:* **2.6.4.2.1. Rear a child.**
- Näaja** [nɛajʌ] *n.m. Pl:* -. een schwoat hutja Mensch - negro; black man. *Category:* **8.3.3.3.2. Black.**
- Näajafru** [nɛaja:fry] *n.f. Pl:* **Näajafrues.** eene Fru dee met schwoate ooda sea dunkle Hut jebuaren es - negress.
- Näajelkje** [nɛajɛlcɛ] *n.n. Pl:* **Näajelkjes.** Stinkjnäajelkje; eene dache jäle Bloom von eene Plaunt dee eenjemoten betta rikjt; Teebloom - carnation. *See:* **Teebloom.** *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine.**
- Näajelstäd** [nɛajɛlste:d] *n.f. Pl:* **Näajelstäden.** de Noaw en Jesus siene Henj un Feet von de Näajel met dee hee jekjriezicht wort - nailprint.
- näajen** [nɛajən] *num. Pl:* **näajens; näajenen.** Numma; Kardinalzol: 9; Ordnungszol: 9., näajenda - nine. *Category:* **8.1.1.1. Cardinal numbers.**
- näajenda** [nɛajɛndʌ] *adj.* de Ordinalzol fa 9; dee waut enne Rieej tweschen acht un tiien steit - ninth. *Category:* **8.1.1.2. Ordinal numbers, 8.1.1.6. Fraction.**
- Näajendel** [nɛajɛndəl] *n.n. Pl:* -. daut näajende Poat; eent von näajen äwareene Stekja dee toop een gaunset moaken - ninth part. *Category:* **8.1.1.2. Ordinal numbers, 8.1.1.6. Fraction.**
- Näajenkluak** [nɛajɛŋkluæk] *n.m.* Witz; eena dee witzich kluaek es - smart aleck; wise acre.
- näajentich** [nɛajɛntiç] *num. Pl:* **näajentichs.** Numma; Kardinalzol: 90; Ordnungszol: 90., näajentichsta - ninety. *Category:* **8.1.1.1. Cardinal numbers.**
- Näajentichstel** [nɛajɛntiçstɛl] *n.n. Pl:* -. daut näajentichste Poat; eent von 90 äwareene Stekja dee toop een gaunset moaken - ninetieth part.
- näajentieen** [nɛajɛntiən] *num.* Numma; Kardinalzol: 19; Ordnungszol: 19., näajentieenda - nineteen.
- näakjst** [nɛacst] *adj.* daut waut kjemt; daut waut kjemt no daut waut jrod jewast es - next; next in line; following. *Category:* **8.4.5.1.3. Next, 8.4.5.2.1. After.**
- näakjstemol** [nɛacstəmo:l] *adv.* daut Mol no ditmol; de Jeläajenheit de daut näakjste kjemt - next time.
- näakjstjoa** [nɛacstjoa] *adj.* daut Joa no dit; daut näakjste Joa - next year. *Category:* **8.4.1.6. Year.**
- näaschtich** [nɛaftiç] *adj.* soo daut et goot toom äten es; scheenschmakjent - strongly attracted to food; delicious. *Category:* **2.3.3. Taste, 2.3.4. Smell.**
- Näbenfluss** [ne:bɛnflʊs] *n.m. Pl:* **Näbenflissa.** een kjliena Riefa ooda Fluss dee en een jratren nenrant - tributary. *Category:* **1.3.1.3. River.**
- Näbensach** [ne:bɛnsa:χ] *n.f. Pl:* **Näbensachen.** eene Sach dee nich wichtich es; eene Froag ooda Sach dee met waut aundret met kjemt, oba nich daut wichtichste es - triviality; of secondary importance.
- nachlässich** [na:χle:siç] *adj.* schloff; onbedocht; schlopmetzich; schlodonsich; nich krakjt; met nich aules nokomen - negligent; careless; remiss; slipshod. *See:* **onbedocht; schloff; schlopmetzich.** *Category:* **3.2.1.1. Think about, 3.4.1.4.5. Indifferent, 4.3.6.3. Untidy, 6.1.2.4. Work poorly.**
- Nacht** [na:χt] *n.f. Pl:* **Nachten.** de Tiet wan daut diesta es em Dach; de Tiet wan eena schlapt - night. *Category:* **8.4.1.2.1. Night.**

- nachten** [na:χtən] *v.w.* to Nacht bliewen - overnight.
- nachtäwa** [na:χte:vʌ] *adv.* derch de gaunse Nacht; meist de gaunse Nacht - all night.
- Nachtdeenst** [na:χtdəɪnst] *n.m. Pl: Nachtdeensten.* eenem siene Oabeit enne Nacht; Nachtwoak - night duty; night shift.
- Nachtdesch** [na:χtdɛʃ] *n.m. Pl: Nachtdeschen.* een kjliena Desch biesied Bad; een kjliena Desch enne Schlopstow - night table.
- Nachtgaust** [na:χtɡoust] *n.m. Pl: Nachtjast.* een Gaust dee to Nacht blift; eena dee opp eene Reis ooda Spazia bie Lied to Nacht blift - overnight guest.
- Nachthamd** [na:χtha:md] *n.n. Pl: Nachthamden.* een Hamd daut eena sikj to Nacht auntrakjt - night shirt.
- Nachtigaul** [na:χtryɑt] *n.f. Pl: Nachtigaulen.* een Voagel en Europa un Russlaunt daut butajeweenlich scheen bie diesta sinjt - nightingale.
- Nachtjeschwien** [na:χtjɛʃvin] *n.n. Pl: -.* de Nacht romdriewen - night prowling.
- Nachtkjeet** [na:χtclɛrt] *n.n. Pl: Nachtkjeeda.* een Kjeet daut eena to Nacht drajcht - night gown; pyjamas. *Category: 5.3.1. Men's clothing, 5.7.1. Go to sleep.*
- Nachtkwatia** [na:χtkva:tia] *n.n.* eene Städ wua eena to Nacht blift - night lodging.
- Nachtschauten** [na:χtfɔutən] *n.m. Pl: Nachtschautes.* eene Pilzkje dee to äten sent - morel. *Category: 1.5.4. Moss, fungus, algae.*
- Nachttiet** [na:χttit] *n.f. Pl: Nachttieden.* de Tiet enne Nacht; de Tiet wan de Sonn nich schient - night time.
- Nachttopp** [na:χttɔp] *n.m. Pl: Nachttopps. Pl: Nachttap.* een Topp unjarem Bad daut eena de Nacht nich rutgonen brukt - chamber pot. *See: Topp. Category: 6.7.7. Container.*
- Nachtul** [na:χtyl] *n.f. Pl: Nachtulen.* eena dee wellich bat lot enne Nacht nenn opp blift un zemorjes schlapt- night owl.
- Nachtwajchta** [na:χtva:çtʌ] *n.m. Pl: -.* een Wajchta dee enne Nacht oppausen saul; eena dee enne Nacht oppausen saul daut nich enjebroaken ooda jeschowanakt woat - night guard; watchman. *Category: 4.4.4.5. Protect, 4.8.2.4. Defend, 6.6. Occupation.*
- Nachtwoak** [na:χtvɔak] *n.f.* nightwatch.
- 1 • de Tiet wan enne Nacht jewoakt woat - night-time.
  - 2 • eena dee enne Nacht woakt - nightwatchman.
- naden** [na:dən] *adv.* rauf von waut; unjen - down; nether. *Category: 6.3.7. Animal products, 8.2.6.4. Low, 8.5.2.5. Down, 8.5.1.3.2. Under, below.*
- nämen** [ne:mən] *v.s.* waut fa sikj kjrieen ooda hoolen, soo aus derch jriepen, opphäwen, tooieejnen; kjeepen; lieren; uthoolen - take. *Category: 3.3.5.1. Accept, 7.3.3.1. Take something from somewhere, 7.4.3. Get.*
- nämlich** [ne:mliç] *adj.* äwareen; krakjt soont - same; identical. *Category: 8.3.5.2.1. Same.*
- nanen** [na:nən] *v.w.* eenen Nomen jäwen; een Wuat fa eene Sach haben - name; nominate; appoint; designate. *Category: 4.3.1.4. Reputation, 9.7. Name, 9.7.1. Name of a person, 9.7.3. Name of a thing, 3.3.3.1. Suggest, 3.3.1.2. Choose.*
- nanu** [na:ny] *exclam.* een Utdruck daut eenem waut oppfelt, daut eena doa nich opp jerääkjent haud - well well.
- Narf** [na:ɪf] *n.f. Pl: Narfen.* Dräd em Kjarpa dee i) daut feelen vonne Hut nom Kopp drajcht, ii) de Norecht vom Kopp no de Musklen schekjt wan dee oabeiden sellen, iii) dee eenem sien denkjen mäajlich moaken - nerve. *Category: 2.1.8. Internal organs, 4.4.3.1. Brave.*
- Narfen Weedoag** [na:ɪfən vɛɪdɔɔɔ] *n.f.* stääkjende Weedoag von bekjlamde ooda enzinde Narfen - neuralgia.
- Narfendokta** [na:ɪfendɔktʌ] *n.m. Pl: Narfendoktasch.* de Dokta dee besonda vâl von Narfen un Narfenkrankheiten jeliheet haft toom dee behandlen; een Dokta dee Menschen halpt wan dee met Jefeel un denkjen Trubbel haben - psychiatrist. *Category: 2.5.7.1. Doctor, nurse, 2.5.8. Mental illness.*



**Narfenenzindunk** [na:ʁfənentsɪndʊŋk] *n.f.* eene Enzindunk ooda Krankheit aun de Narfen dee sea schoape Weedoag jeft - neuritis.

**Narfenkonst** [na:ʁfɛŋkɔnst] *n.f.* een Dokta siene Weisheit von Narfen - neurology. *Category:* **2.5.7.1. Doctor, nurse.**

**narfenkrank** [na:ʁfɛŋkra:ŋk] *adj.* eent von veschiedne Krankheiten von de Narfen, soo aus sea beduat, sea jeschloagen, sea opp un dol met Jefeel usw; soo aus een Mensch dee oppe lenjd vetwiewelt un mootlooss es, ooda däm sien Vestentniss von de Welt nich met daut von de mieeschte Menschen stemt - neurotic. *Category:* **2.5.8. Mental illness, 3.4.2.4.1. Worried.**

**Narfenkrankheit** [na:ʁfɛŋkra:ŋkheit] *n.f.* *Pl:* **Narfenkrankheiten.** eene Kranken enne Narfen ooda Denkjoat, tB. bedrejt sennen; dwautsch sennen; met väl Forcht läwen - psychiatric illness.

**Narkos** [na:ʁko:s] *n.f.* *Pl:* **Narkosen.** daut Stoff, soowaut aus Medizien, daut eenen Mensch een jeweset beteiben deit ooda siene Weedoag wajchnemt - narcotic. *Category:* **2.5.7.2. Medicine, 5.2.5. Narcotic.**

**narwees** [na:ʁvɛɪs] *adj.* *Variant:* **nerwees.** ve'enjst; schuchta; trigjjetrocken; beduat - nervous; flustered. *Category:* **2.1.8. Internal organs, 2.5.2. Disease, 3.4.2.4.2. Nervous.**

**Näs** [ne:s] *n.f.* *Pl:* **Näsen.** de Puckel enne Medd vom Jesecht derch woont eena odemt un rikjt - nose; probiscus. *Category:* **1.6.2. Parts of an animal, 2.1.1.3. Nose, 8.6. Parts of things.**

**Näselank** [ne:səla:ŋk] *n.f.* eene korte Tiet; 'aule Näselank' foaken - short time.

**Näsenbän** [ne:səbe:n] *n.m.* *Pl:* **Näsenbäns.** daut bosaschte Enj vonne Näs - nose bridge.

**näsich** [ne:sɪç] *adj.* nosy.

1 • met de Näs; soo aus de Näs - nosy.

2 • hinjaraun no waut - nosy; curious. *Category:* **3.2.2.7. Willing to learn, 3.4.1.4. Interested, 3.5.1.5. Ask.**

**Näskorf** [ne:skɔʁf] *n.m.* *Pl:* **Näskjarw.** Mulkorf; een Korf toom äwa een Pieet siene Frät toom Ojjezeffa wajchhoolen - nose basket. *See:* **Mulkorf.**

**Näslank** [ne:sla:ŋk] *n.f.* eene sea korte Tiet; Menschen sent onjeduldich wan see sajen daut waut aule poa Näslank passieet - a short measure of time.

**Näsloch** [ne:sloχ] *n.n.* *Pl:* **Näslajcha.** eent von de twee Lajcha enne Näs toom odmen - nostril. *Category:* **2.1.1.3. Nose.**

**Näsrinkj** [ne:sɪŋɔ] *n.m.* *Pl:* **Näsrinj.** een Rinkj dee derch daut Schetzel enne Näs spektj - nosering.

**nasslen** [na:slən] *v.w.* een Nast moaken; jemietlich moaken; ennuzhlen - nestle.

**Nast** [na:st] *n.n.* *Pl:* **Nasta.** een Voagel sien Hus; de Städ dee een Voagel sikj reed moakt toom de Eia lajen un de Junge doabennen haben; eene jemietelje muchelje Städ - nest. *Category:* **1.6.3.1. Egg, 1.6.5. Animal home.**

**nasten** [na:stən] *v.w.* brooden; em Nast bliewen - nest. *Category:* **1.6.3.1. Egg, 1.6.5. Animal home.**

**Näsvoll** [ne:sfɔl] *n.f.* *Pl:* -. eene kjliene Mot; weinich - small quantity.

**Näswoama** [ne:svɔamɔ] *n.m.* *Pl:* **Näswoamasch.** eene korte Schmieekjpiep - short-stemmed pipe.

**Nat** [na:t] *n.n.* *Pl:* **Nats.** een Mauschwokj von Benja, soo aus toom een Fesch utem Wota häwen, ooda uk toom Ojjezeffa buten hoolen - mesh; netting.

**nat** [na:t] *adj.* leis; kjlien; weinich; nich lud ooda groff - gentle; neat; diminutive. *Category:* **4.3.4. Do good to, 4.3.6.2. Tidy, 7.5.5. Organize, 7.5.8. Simple, complicated, 8.2.1. Small, 8.2.2.3. Short, not tall.**

**naten** [na:tən] *v.w.* waut naut moaken - soak. *Category:* **1.3.4. Be in water, 5.6.4. Wash clothes.**

**Nät** [ne:t] *n.f.* *Pl:* -. nut.

1 • een grootet eeljet Sot daut en eene hoade Schal aun Beem waust; Hauselnät; Waulnät; Pienats - nut.

2 • de Hooden; de Balla en een Maun sien Jeschljachts Sak - testicle. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant, 4.3.7.2. Crazy, 5.2.3.1.1. Food from seeds, 6.7.5. Fastening tool.**

- nätbrun** [ne:tbryn] *adj.* de brune Kalia von Nät - nut-brown; hazel. *Category:* **1.5.1. Tree, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**
- natgroot** [na:tgroot] *adj.* naunwaussent; meist groot; haulf utjewossen - fairly large.
- natieedlich** [na:tiēdiç] *adj.* von woo eena sikj oppfieet: soo aus sikj daut jehieet, schmock, nich frajch ooda schljacht; selfstvestentlich - expected; natural; prim and proper; normal. *Category:* **1.7.1. Natural, 8.3.7.7. Right, proper, 4.3.1.2. Meet a standard, 8.3.5.3.1. Usual.**
- natjes** [na:cəs] *adv.* saunft; sacht; ruich; stell - gently.
- Nätklos** [ne:tklo:s] *n.m. Pl: Nätklosen.* de Wienachtsmaun - Santa Claus. *Category:* **4.9.2. Supernatural being.**
- Nätknaka** [ne:tkna:kʌ] *n.m. Pl: Nätknakasch.* een kjlienet Jereetschoft toom Näten opbräakjen - nutcracker.
- Nätschal** [ne:tʃa:l] *n.f. Pl: Nätshalen.* de Schal ooda Schluw von eene Nät; de hoade Kjarscht rom eene Nät - nutshell. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant.**
- Natua** [na:tua] *n.f. Pl: Natuaren.* soo aus de Welt von Tieren, Beem, leed un Wota enjerecht es; de leejenschoften dee eena ooda eene Sach haft - nature. *Category:* **1.7. Nature, environment, 3.1. Soul, spirit, 8.3. Quality, 8.3.5.1. Nature, character.**
- Natuaforsha** [na:tuəfɔʃʌ] *n.m. Pl: -.* eena dee väl enne Natua be'oobacht un weet - naturalist. *Category:* **1.4. Living things.**
- Natuajesaz** [na:tuəjəza:ts] *n.n. Pl: Natuajesazen.* de räajelmäsjje Natua von woo Sachen waussen, faulen, opphetten ooda vekomen - law of nature.
- Natuakjantniss** [na:tuəca:ntnis] *n.f.* daut väl weeten von de Natua; de Weisheit von Sachen enne Natua; Lävenslia - science; biology. *See: Lävenslia. Category:* **3.6.6. Science, 1.4. Living things.**
- natuamässich** [na:tuəme:siç] *adj.* soo aus enne Natua - natural; instinctive. *Category:* **1.7.1. Natural, 6.1.7. Artificial, 9.1.3.1. Physical, non-physical, 3.2.1.6. Instinct.**
- natural** [na:tyra:l] *adj.* soo aus enne Natua; von de Natua; von Plaunten; von wilt jewosnet - natural. *Category:* **1.7.1. Natural, 6.1.7. Artificial, 9.1.3.1. Physical, non-physical.**
- naun** [nɔun] *adv. Variant: enaun.* bat aun; aun; jäajen; onen Tweschenrum - against. *See: aun-; jäajen. Category:* **8.5.2. Direction.**
- naunbaken** [nɔunba:kən] *v.w.* met Liem eene Sach aun eene aundre baken daut dee doa blift - paste to. *Category:* **1.2.3.1. Liquid, 6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach, 7.5.2.2. Stick together.**
- naunbieejen** [nɔunbiəjən] *v.s.* bieejen daut et hanliencht; bieejen ooda dreien daut waut bat naun kjemt - bend toward.
- naunbrinjen** [nɔunbrɪŋən] *v.s.* bat aun waut naun brinjen; toopbrinjen daut et aunschieet; en de Rechtunk no waut waut brinjen - approach. *Category:* **3.5.1.4.2. Contact, 6.1.2. Method, 7.2.3. Move toward something, 8.2.6.2. Near, 8.4.6.4.1. Soon.**
- naunbuen** [nɔunbyən] *v.w.* aun een Jebied ooda Meebel waut buen toom daut jrata moaken - build onto.
- naundachen** [nɔunda:χən] *v.w.* oppdachen; en de Rechtunk von waut dachen - light up. *Category:* **1.1.3.6. Lightning, thunder, 5.2.4. Tobacco, 8.3.3. Light.**
- naundrekjen** [nɔundrɛcən] *v.w.* naunschuwen; aun waut länen ooda schuwen; aukjleewen; noppdrekjen - press against.
- naunfaulen** [nɔunfɔulən] *v.s.* soo faulen daut eena waut traft biem faulen - fall against.
- naunfoaren** [nɔunfɔaɪən] *v.s.* soo foaren daut eena waut traft; bat dichtbie foaren; no eene jewesse Städ foaren - drive against.
- naunfrieren** [nɔunfriɪən] *v.s.* von frieren aun waut faust woaren - freeze to.
- naungonen** [nɔunjo:nən] *v.s.* approach.
- 1 • eene Oabeit aunfangen ooda oppnämen; dwautsch woaren - approach.
  - 2 • dwautsch woaren; errsennich woaren - go crazy. *Category:* **3.5.1.4.2. Contact, 6.1.2. Method, 7.2.3. Move toward something, 8.2.6.2. Near, 8.4.6.4.1. Soon.**

- naunhenjen** [nɔunhɛn] *v.s.* opphenjen aun waut; soo opphenjen daut et aun waut es - hang onto.
- naunhoolen** [nɔunhøulən] *v.s.* soo hoolen daut et aun waut es - hold against.
- naunjebakt** [nɔunɛba:kt] *adj.* faustjebakt; aunjebakt; faustjeliemt - glued; stuck to. *Category:* **7.5.2. Join, attach.**
- naunjebut** [nɔunɛbyt] *adj.* jrata jebut; met buen jrata jemoakt - added; additional. *Category:* **8.1.4. More.**
- naunjehongen** [nɔunɛhɔŋən] *adj.* soo daut et aun waut jehongen es - hung on.
- naunjekjleeft** [nɔunɛclɛift] *adj.* naunjebakt; met Liem aunjebakt - pasted to.
- naunjemoakt** [nɔunɛmɔakt] *adj.* soo daut dee aun waut es; naunjehongen; naunjekjleeft - attached. *Category:* **4.3.3. Love, 7.5.2. Join, attach.**
- naunjewossen** [nɔunɛwɔsən] *adj.* soo jewossen daut et toop es; groot - grown to.
- naunkjrieen** [nɔunɛkriən] *v.s.* eene Sach soo besorjen daut dee aun waut blift ooda aunschieet - get against.
- naunkleiwēn** [nɔunɛkleivən] *v.w.* soo kleiwēn daut waut aun waut aundret naunkjemt; bekleiwēn - scratch. *Category:* **2.5.3. Injure, 2.5.6. Symptom of disease, 7.3.4.5. Actions of the hand, 7.9.1. Damage.**
- naunkomen** [nɔunɛkɔ:mən] *v.s.* no ooda bat waut komen; de Jeläajenheit kjrieen eenem siene Sach to doonen wan eena doa aul no jeluat haft - come against.
- naunkuplen** [nɔunɛkɔplən] *v.w.* aunhitschen; toophoaken; aunstekjen - hitch to.
- naunlajen** [nɔunɛla:jən] *v.s.* soo hanlajen daut et aun waut aunschieet - lay against.
- naunmoaken** [nɔunɛmɔakən] *v.s.* aunkjleewen; aunnoaglen; aun waut faust moaken - attach. *Category:* **7.5.2. Join, attach.**
- naunpaussen** [nɔunɛpɔusən] *v.w.* eene Sach reedmoaken toom tooppaussen; twee Sachen toopbrinjen daut dee met enaunda stemmen; tooppaussen - fit. *Category:* **2.4.1. Strong.**
- naunpralen** [nɔunɛpra:lən] *v.w.* naunfoaren; bosich jäajen waut foaren - drive into.
- naunräakjnen** [nɔunɛrɛaknən] *v.w.* bieräakjnen; bie eene Rääkjnunk bienämen - add to. *Category:* **8.1.4.2. Increase.**
- naunranen** [nɔunɛra:nən] *v.w.* soo ranen daut eena aun waut nauntraft - run against.
- naunrekjen** [nɔunɛrɛkən] *v.w.* bierekjen; nom Desch komen; sikj bie eene Grupp biesaten - join. *Category:* **4.1.5. Unity, 4.2.1. Come together, form a group, 7.5.2. Join, attach, 3.5.1.4.2. Contact, 6.1.2. Method, 7.2.3. Move toward something, 8.2.6.2. Near, 8.4.6.4.1. Soon.**
- naunsaten** [nɔunɛsa:tən] *v.w.* naunpaussen; soo hansaten daut twee Sachen toop sent - set against.
- naunscheeten** [nɔunɛʃɛitən] *v.s.* soo scheeten daut eena waut traft - shoot at.
- naunschlonen** [nɔunɛʃlɔ:nən] *v.s.* soo schlonen daut eena waut traft - hit against.
- naunschmäären** [nɔunɛʃmɛa:ɛən] *v.w.* aunkjleewen; naunbaken; soo schmäären daut waut aun blift - smear. *Category:* **1.2.3.2. Oil, 5.4.5. Anoint the body, 7.3.7.3. Spread, smear.**
- naunschupsen** [nɔunɛʃɔpsən] *v.w.* schupsen daut et aun waut naunkjemt; haustich schuwen soo daut et aun waut naunpralt - push against.
- naunschuwen** [nɔunɛʃɔvən] *v.s.* bat aun waut naun schuwen; toopschuwen - push against.
- naunspalden** [nɔunɛspa:ldən] *v.w.* met Spalden aun waut faust moaken; leicht aun waut aunmoaken - pin to.
- naunsteeten** [nɔunɛstɛitən] *v.s.* naunstuksen; bat aun waut steeten - butt against.
- naunsteewen** [nɔunɛstɛivən] *v.s.* loten Stoff aun waut naunpusten; soo steewen daut de Stoff opp ooda aun Sachen naunkjemt - dust against.
- naunstriken** [nɔunɛstrɛkən] *v.w.* naunschmäären; soo striken daut een Tieekjen ooda waut doaraun blift - smear. *Category:* **1.2.3.2. Oil, 5.4.5. Anoint the body, 7.3.7.3. Spread, smear.**

- nauntrakjen** [nɔuntra:cən] *v.s.* bat naun brinjen; wäm en eene Sach intressieren un met däm toop oabeiden - pull up to.
- naunwaussen** [nɔunvɔusən] *v.s.* von een Kjint: groot woaren; oppwaussen; utwaussen - grow up. *Category:* **2.6.4.4. Adult, 4.3.1.3. Mature in behavior.**
- naunwaussent** [nɔunvɔusənt] *adj.* aum waussen; haulfjewossen - maturing. *Category:* **2.6.4.3. Youth.**
- nauschen** [nɔuʃən] *v.w.* een bät äten tweschen de Moltieden; schmakjen - nibble continually.
- Nauschwokj** [nɔuʃvɔac] *n.n. Pl:* -. soont toom tweschenenn äten; daut waut eena tweschen de Moltieden at - dainties; sweets; confectionaries; junk food. *Category:* **5.2.3.4. Prepared food.**
- naut** [nɔut] *adj.* feicht; wotrich; klaum - wet. *Category:* **1.3.3. Wet.**
- Nautschät** [nɔutʃe:t] *n.m. Pl:* **Nautschäts.** een leefolja Nomen fa een kjlienet Kjint daut weinich kaun ooda weet - semi-endearing term for a child; still wet behind the ears; greenhorn. *Category:* **6.1.1.1. Expert.**
- Nauz** [nɔuts] *n.n.* Feichtichkjeit auf Rääjen, Schnee, Deiw ooda Äwaschwamunk - precipitation. *Category:* **1.1.3.3. Rain, 1.2.3. Solid, liquid, gas.**
- Näwel** [ne:vəl] *n.m.* soone klaume Loft daut doa nich kloa derch to kijken es; eene Wolkj dee gauns bat oppe leed licht - fog; mist; pall; haze. *Category:* **1.1.3.2. Cloud, 1.2.3.3. Gas, 2.6.6.5. Bury.**
- näwlen** [ne:vləŋ] *v.w.* Näwel haben; de Aunfank vom Näwel; steewen soo daut schlaecht to seenen es - fog. *Category:* **1.1.3.2. Cloud.**
- Näwelräajen** [ne:vəlɾeajən] *n.m. Pl:* **Näwelräajens.** een fiena Rääjen bie Näwel soo aus doaken - heavy mist; drizzle; mizzle. *Category:* **1.1.3.3. Rain.**
- näwlich** [ne:vliç] *adj.* soo aus em Näwel - foggy. *Category:* **1.1.3.2. Cloud.**
- Nazion** [na:tsio:n] *n.f. Pl:* **Nazionen.** een Launt un de Menschen un äare Rejierunk - nation. *Category:* **4.1.9. Kinship, 4.6.2. Citizen, 4.6.7.1. Country.**
- nazional** [na:tsio:na:l] *adj.* von eene Nazion; soo aus von eene Nazion; äwa eene gaunse Nazion - national. *Category:* **4.6.7.1. Country.**
- ne** *See main entry: eene.*
- nechtlich** [neçtliç] *adv.* jieda Nacht - nightly. *Category:* **8.4.1.2.1. Night.**
- nedroat** [nedroa:t] *adj.* eenjemoten; gauns goot - considerable. *Category:* **8.1.3.1. Many, much, 9.3.1.1. To a large degree.**
- Need** [nɛɪd] *n.f. Pl:* **Needen.** een Stekjel toom twee Schichten toophoolen, de Stekjel haft een Kopp opp een Enj un woat opp daut andre Enj veneet, daut es veklopt daut et een Kopp jeft - rivet. *Category:* **6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach.**
- needen** [nɛɪdən] *v.w.* met Needen waut faust moaken; een Enj vekloppen soo daut et een Kopp jeft - rivet. *Category:* **6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach.**
- needich** [nɛɪdiç] *adj.* velangt; sea wichtich; jeit doaronen nich - necessary; needed; essential. *Category:* **8.1.7.3. Need, 9.4.2.3. Necessary, 8.1.7.2. Lack, 8.3.7.5.1. Basic.**
- Needichkjeit** [nɛɪdiççeit] *n.f.* waut eena needich haft; een Muss - necessity; requirement. *Category:* **8.1.7.3. Need, 9.4.2.3. Necessary, 4.7.1. Laws.**
- neemen** [nɛɪmən] *v.w.* eenen Nomen jäwen - name. *Category:* **4.3.1.4. Reputation, 9.7. Name, 9.7.1. Name of a person, 9.7.3. Name of a thing.**
- neewadrich** [nɛɪva:driç] *adj.* hanewada jäajenaun; hielrich; nich tofräd to stalen - out of sorts; cranky; ill-humoured. *Category:* **3.4.2.3. Angry.**
- negatiew** [nɛyɑ:tiv] *adj.* jäajenaun; nich behelplich; nä; een Pol aun eene Betrie - negative. *Category:* **6.6.8.1. Working with electricity, 8.1.1. Number, 9.4.6.1. No, not.**
- neien** [nɛiən] *v.w.* met Notel un Drot Stekja Zeich toop moaken; utneien - sew. *Category:* **6.6.1. Working with cloth, 7.5.2. Join, attach.**
- neiden** [nɛidən] *v.w.* aufjenstich sennen; eenem waut nich jennen - covet. *Category:* **3.3.1.8. Lust, 3.4.1.1. Like, love, 3.4.2.1.8. Jealous.**



**Neidoos** [nɛidəʊs] *n.f.* *Pl.* **Neidoosen**. eene Doos toom Notlen, Twierem un aundret Toobehia toom neien haft - sewing basket.

**Neidrot** [nɛidro:t] *n.m.* *Pl.* **Neidräd**. Twierem, Fodem, Drot toom Zeich neien - thread. *Category:* **6.6.1.2. Spinning thread, 6.7.5. Fastening tool.**

**Neihoot** [nɛihøʊt] *n.m.* *Pl.* **Neiheed**. *Variant:* **Neirinkj; Neiroot**. Finjahoot; een blajchnet Hootje toom oppe Finjaspetz toom de Notel schuwen - thimble. *See:* **Finjahoot**.

**neijen** [nɛijən] *v.w.* incline.

1 • raufbieejen; naunbieejen; länen - incline.

2 • leicht waut doonen; waut jewant sennen - tend. *Category:* **8.3.1.4.2. Leaning, sloping, 3.2.8. Tendency, 6.3.2. Tend herds in fields.**

**Neijunk** [nɛijʊŋk] *n.f.* daut waut eena leicht en eenen Jewessen Faul deit; waut eena sikj wensch - propensity; inclination; tendency. *Category:* **3.2.8. Tendency, 8.3.1.4.2. Leaning, sloping, 3.1. Soul, spirit.**

**Neikjeskje** [nɛicɛscə] *n.n.* *Pl.* **Neikjeskjes**. een kjlienet Kjessen toom Notlen nenstääkjen - pin cushion.

**Neimaschien** [nɛima:ʃin] *n.f.* *Pl.* **Neimaschiene**. eene Maschien dee neien kaun - sewing machine. *Category:* **6.6.1. Working with cloth.**

**Neimaschienschepkje** [nɛima:ʃinɛʃɛpcə] *n.n.* *Pl.* **Neimaschienschepkjes**. daut Schepkje unjarem Desch von eene Neimaschien toom dän unjaschten Twierem leewren - sewing machine shuttle.

**Neinotel** [nɛino:təl] *n.f.* *Pl.* **Neinotlen**. eene Notel toom neien; eene Notel met een Loch opp daut dikje Enj toom dän Twierem leiden - sewing needle.

**Neirinkj** [nɛirɪŋc] *n.m.* *Pl.* **Neirinj**. Finjahoot; Neiro - thimble.

**Neiro** [nɛiro:t] *n.m.* *Pl.* **Neirod**. Neihoot; Finjahoot - thimble.

**Neit** [nɛit] *n.m.* Aufgonst - envy; grudge. *Category:* **3.4.2.3. Angry.**

**Neitich** [nɛitiç] *n.n.* *Pl.* -. daut aun waut eena neit - sewing notions.

**neiw** [nɛiv] *adj.* krakjt; bat opp daut latste krakjt - fussy; sensitive; neat; irritable. *Category:* **2.3. Sense, perceive, 3.1.2.1. Alert, 3.4. Emotion, 4.3.6.2. Tidy, 7.5.5. Organize, 7.5.8. Simple, complicated, 3.4.2.3. Angry, 4.3.1.5.2. Bad-tempered.**

**Neiweheit** [nɛivhɛit] *n.f.* de Toostaunt von neiw sennen - testiness.

**nekjen** [nɛcən] *v.w.* metem Kopp eene Bewääjunk moaken - nod. *Category:* **3.5.6.1. Gesture, 5.7.1. Go to sleep, 7.1.9. Move a part of the body.**

**Nekjen** [nɛcən] *n.pl.* Faksen; butajeweenelje Bewääjungen - odd or peculiar habit.

**nekjkoppen** [nɛckɔpən] *v.w.* metem Kopp no hinjen un väären bewääjen wiesen daut eena met waut stemt; dän Kopp sachelkjes loten rauffaulen biem entschloopen wan eena sett - nod. *Category:* **3.5.6.1. Gesture, 5.7.1. Go to sleep, 7.1.9. Move a part of the body.**

**nekjsch** [nɛc] *adj.* jääjenaun; boks - balky; petulant. *See:* **boks**. *Category:* **4.3.1.5.2. Bad-tempered.**

**nekjschen** [nɛcʃən] *v.w.* jääjenaun sennen - nod. *Category:* **3.5.6.1. Gesture, 5.7.1. Go to sleep, 7.1.9. Move a part of the body.**

**Nekjschheit** [nɛcʃhɛit] *n.f.* de Toostaunt von nekjsch sennen - stubbornness; petulance. *Category:* **3.3.1.7. Stubborn.**

**nen-** [nən] *ppfx.* en waut nenn - into. *Category:* **8.1.2.5. Divide numbers.**

**nenbelkjen** [nɛnbɛlcən] *v.w.* sea lud en waut nenräden; nenschrieen - yell into.

**nenbloaren** [nɛnblɔarən] *v.w.* nenbelkjen; nenschrieen - yell into.

**nenbrääkjen** [nɛnbrɛacən] *v.s.* enbrääkjen; derchbrääkjen - break into.

**nenbrinjen** [nɛnbrɪŋən] *v.s.* enbrinjen; bat bennen brinjen - bring in. *Category:* **6.4.5.1. Fish with net.**

**nendenkjen** [nɛndɛncən] *v.s.* vestonen; dietlich moaken; kloa väästalen - reflect upon.

**nendrekjen** [nɛndrɛcən] *v.w.* enbucken; doldrekjen; en waut nenprassen - press into.

- nendrinjen** [nɛndrɪŋən] *v.s.* nenschuwen; nenprassen; met schuwen en waut nenkomen - force into; penetrate. *Category:* **7.3.2.6. Put in.**
- nendroagen** [nɛndrɔagən] *v.s.* nenbrinjen; nenholen; nenfieren - carry in.
- nenducken** [nɛndʊkən] *v.w.* enducken; oppzoppen - dip into.
- nenfaulen** [nɛnfəulən] *v.s.* en waut nenn faulen - fall into. *Category:* **7.2.2.5.1. Fall.**
- nenfeistren** [nɛnfɛistrən] *v.w.* nenschmieten; nenkobbossen; nenkofoojen - chase in; throw into.
- nenfieren** [nɛnfɪrən] *v.w.* bat bennen fieren; met een Woagen ooda Foatich waut bat bennen brinjen - haul in; transport into.
- nenfinjen** [nɛnfɪŋən] *v.s.* dän Wajch en waut nenn sieekjen un foadich brinjen; lieren woo eena en waut nenkjemt - find one's way in.
- nenfoaren** [nɛnfɔarən] *v.s.* met een Woagen ooda Foatich en een Jebied nenn brinjen; met Jereetschoft opp eene Stap aunfangen to oabeiden - drive in.
- nenfoten** [nɛnfɔ:tən] *v.s.* eene Haunt nenstääkjen; de Finjasch en een Jefäss nenlangen - put into.
- nenglupen** [nɛŋlypən] *v.w.* nenkjikjen; sea en waut nenkjikjen - peer into.
- nengonen** [nɛŋɔ:nən] *v.s.* en waut nenstaupen; von buta waut bat benna daut gonen - walk in; enter. *Category:* **4.2.1.8.1. Join an organization, 7.2.3.4. Move in.**
- nengrowen** [nɛŋrɔ:vən] *v.s.* nenschapen; en Loch en waut moaken; nenpulkjren - dig in.
- nenhaken** [nɛnha:kən] *v.w.* daut ieeschtemol en waut haken - chop into.
- nenhalpen** [nɛnha:lɔpən] *v.s.* halpen daut waut wua nenkjemt; nenpaussen - help into.
- nenheiwen** [nɛnheɪvən] *v.w.* nenhaken; nenschlonen - chop into.
- nenhenjen** [nɛnhɛŋən] *v.s.* waut en een Loch ooda Behelta henjen; waut moaken en waut raufhenjen - hang into; dangle into.
- nenholen** [nɛnhɔ:lən] *v.w.* no waut gonen un daut nenbrinjen - bring in; fetch in. *Category:* **6.4.5.1. Fish with net.**
- nenhoosten** [nɛnhøustən] *v.w.* hoosten daut eenem sien Odem en waut nenjeit - cough into.
- nenjebeitelt** [nɛnjɛbeitelt] *adj.* met een Beitel en waut nenjehakt - chiselled into.
- nenjebroaken** [nɛnjɛbrɔakən] *adj.* soo daut doa enjebroaken es; onen Frieheit un met Jewault en een Hus ooda Stow nengonen - broken into.
- nenjebrocht** [nɛnjɛbrɔχt] *adj.* no bennen jebrocht; nenjedroacht; nenjefieet - brought into.
- nenjebromt** [nɛnjɛbrɔmt] *adj.* soo daut eenem daut von brommen es em Kopp jebläwen; soo daut eena een Jebromm nich loosswat - hummed in.
- nenjebut** [nɛnjɛbyʏt] *adj.* met buen nenjemoakt ooda foadich jebut - built into.
- nenjedeept** [nɛnjɛdɛɪpt] *adj.* derch deepen oppjenomen; met deepen metenjeschloten - baptised into.
- nenjedrekjt** [nɛnjɛdrɛkt] *adj.* met drekjen en waut nenschuwen; met drekjen een Tieekjen moaken; daut Jääjendeel von opplijgent - pressed into.
- nenjedroacht** [nɛnjɛdrɔχt] *adj.* nenjefieet; nenjebrocht; met droagen nenjekomen - carried into.
- nenjedrungen** [nɛnjɛdrʊŋən] *adj.* soo daut et en waut jekomen es un doa blift; vestonen - penetrated.
- nenjefieet** [nɛnjɛfiət] *adj.* met een Foatich ooda Woagen en waut nenjebrocht; nenjedroacht - brought into.
- nenjefräten** [nɛnjɛfre:tən] *adj.* nenjerostat; vefult; utjewoschen - eaten into.
- nenjehakt** [nɛnjɛha:kt] *adj.* met haken en waut nenjeschnäden; nenjebeitelt - chopped into.
- nenjekomen** [nɛnjɛkɔ:mən] *adj.* soo daut dee bat bennen jekomen es; soo daut dee bat eenem es - came into.
- nenjekrauzt** [nɛnjɛkrɔutst] *adj.* met krauzen en waut jetieekjent; nenjeschieet - scratched into.
- nenjekroacht** [nɛnjɛkrɔχt] *adj.* von kroagen nenjekomen; jekroacht - invited into.
- nenjeleit** [nɛnjɛləit] *adj.* met leiden nenjebrocht; bejleit - led into.

**nenjeloten** [nɛɲəlo:tən] *adj.* met Frieheit nenjekomen; - allowed in.

**nenjeneit** [nɛɲəneit] *adj.* met neien faustjemoakt - sewn in.

**nenjenomen** [nɛɲəno:mən] *adj.* nenjedroacht; nenjeloten; nenjebrocht - taken in.

**nenje'oabeit** [nɛɲə'ʔɔabeit] *adj.* soo aus met Jereetschoft Sot ooda Stroo enne leed nenjemoakt; nenjeplieecht; unjajeplieecht - worked in.

**nenjeplaunt** [nɛɲɛpləunt] *adj.* jesat; jeseit; met plaunten enne leed jesat - planted in.

**nenjerant** [nɛɲərə:nt] *adj.* met ranen nenjekomen; bosich nenjegenen - ran in.

**nenjeschlikjt** [nɛɲɛʃlikt] *adj.* opp eenen schlaunen Wajch nenjekomen; nenjestolen - snuck in.

**nenjeschmäten** [nɛɲɛʃmɛ:tən] *adj.* met schmieten wua nenjekomen; nenjefloagen - thrown into.

**nenjeschnizt** [nɛɲɛʃnitst] *adj.* met een Massa nenjeschnäden; nenjekjoaft - snipped into.

**nenjeschräwen** [nɛɲɛʃrɛ:vən] *adj.* doljeschräwen; en een Buak ooda opp een Papia jetieekjent ooda jeschräwen - written into.

**nenjesponnen** [nɛɲɛspɔnən] *adj.* met spennen em Twierem nenjekomen - spun into.

**nenjestalt** [nɛɲɛsta:lt] *adj.* nenjesat; en waut hanjesat - placed into.

**nenjetrocken** [nɛɲɛtrɔkən] *adj.* soo daut dee en eene niee Städ Wonunk jemoakt haft; nenjzopt; oppjzopt - moved into; soaked.

**nenjewäft** [nɛɲəvɛ:ft] *adj.* met wäwen em Zeich nenjebrocht; nenjeflajcht - woven into.

**nenjewält** [nɛɲəvɛ:lt] *adj.* soo daut dee jewält es; met eene Wol nenjestemt - elected.

**nenjewossen** [nɛɲəvɔsən] *adj.* en een jewesset Ella nenjekomen; von toopwaussen ve'eenicht; vewossen - grown in.

**nenjoagen** [nɛɲɔagən] *v.s.* enjoagen; waut ooda wäm en waut nenn joagen - chase into.

**nenjriepen** [nɛɲri:pən] *v.s.* haustich wua nenn rieekjen un waut faust hoolen; sikj en eene Sach nenmischen om een Wuat to jäwen woo daut wieda ranen saul - grab into.

**nenkjietren** [nɛɲci:trən] *v.w.* kjietren daut waut woa nenfelt; en waut nenn vejeeten - spill into; dribble into.

**nenkjikjen** [nɛɲci:kən] *v.w.* look into.

1 • seenen auf waut en waut jewesset es; beseenen - look into.

2 • derchdenkjen; nosieekjen - think through. *Category:* **4.7.5.1. Investigate a crime.**

**nenkrauzen** [nɛɲkrɔutsən] *v.w.* vekrauzen; krauzen daut et to seenen blift - scratch into.

**nenkroagen** [nɛɲkrɔagən] *v.w.* enloden nenn to komen; wäm froagen en Hus ooda enne Stow nenn to komen - invite into.

**nenkrupen** [nɛɲkrypən] *v.s.* opp Henj un Kjneenen en waut nengonen; met krupen en waut nengonen - crawl in.

**nenlajen** [nɛɲla:jən] *v.s.* en waut hanlajen; nenbrinjen; nensaten - lay into. *Category:* **3.5.1.8. Criticize, 4.8.2.3. Attack.**

**nenlangen** [nɛɲla:ŋən] *v.w.* nenrieekjen; de Haunt en waut nenstäakjen no waut - reach in.

**nenloten** [nɛɲlo:tən] *v.s.* Frieheit jäwen toom nenkomen - allow in.

**nenmischen** [nɛɲmɪʃən] *v.w.* mank rieren; vezaublen; Ordnunk velieren - mix in.

**nenmoaken** [nɛɲmɔakən] *v.s.* en waut ooda aun waut faust moaken; en waut nenbrinjen; nensaten - affix. *Category:* **7.5.2. Join, attach, 9. Grammar.**

**nenmurchlen** [nɛɲmɔʁxlən] *v.w.* engrowen; nenbräakjen; jewaultmässich en waut nengrowen ooda nengonen - enter forcibly; gouge into.

**nenn** [nɛɲ] *adv.* *Variant:* **enenn.** von buten no bennen - in. *Category:* **3.5.1.2.9. Be about, subject, 8.4.5.2.3. During, 9.2.4. Prepositions, postpositions.**

**nennämen** [nɛɲe:mən] *v.s.* nenbrinjen; nendroagen; nensaten - take in. *Category:* **4.2.1.4.1. Welcome, receive.**

**nenoaabeiden** [nənɔabɛidən] *v.w.* Stroo unjaoabeiden; manknämen; Rum fa waut moaken - work into; amalgamate.

**nenpaussen** [nənɔausən] *v.w.* en waut paussen; soon Jeschekj haben daut et en waut nenn kaun - fit into.

**nenpeesren** [nənɔəisrən] *v.w.* nensteewen; vom Wint Stoff wua nenkjriren - blow in, as the wind blowing dust into something.

**nenpessen** [nənɔəsən] *v.w.* nenpischen; nenstrullen - urinate into.

**nenpischen** [nənɔɪʃən] *v.w.* nenpessen; Pisch en waut nentrechren - urinate into.

**nenplenjren** [nənɔləjɾən] *v.w.* bossich enjeeten; plenjren daut et en een aundren Behelta jeit - pour into.

**nenpoaschen** [nənɔɔʃən] *v.w.* sea nenjeeten; sea nenranen loten - pour into. *See: enpoaschen.*

**nenpompn** [nənɔɔmpən] *v.w.* met eene Pomp waut nenbrinjen - pump into.

**nenprääjen** [nənɔrɛajən] *v.w.* teach forcefully.

1 • soo unjarechten daut daut jeliheet es; strenj unjarechten ooda belieren; sea dietlich moaken - teach forcefully.

2 • met bemieejen waut en een kjienet Loch nenmoaken - force into small opening.

**nenprusten** [nənɔprustən] *v.w.* nenhoosten; prusten soo daut de Odem wua nenjeit - sneeze into.

**nenpusten** [nənɔpystən] *v.w.* nenblösen; Wint ooda Loft nenschuwen - blow into.

**nenräajnen** [nənɔrɛajnən] *v.w.* derchrääjnen; derch een Loch ooda Fensta räajnen - rain into.

**nenranen** [nənɔra:nən] *v.w.* bossich nengonen; naunranen; toopranen von eenem dee rant ooda uk von Flissendjet - run into. *Category: 4.2.1.2. Encounter.*

**nenrieren** [nənɔrirən] *v.w.* nenmoaken met rieren; verieren; derchrieren - mix into.

**nenrieekjen** [nənɔriɛcən] *v.w.* nenlangen; de Haunt ooda Oarm en waut nenstäakjen - reach into.

**nenroodlen** [nənɔrøudlən] *v.w.* met roodlen wua nenkomen - bike into.

**nenroopen** [nənɔrøɔpən] *v.w.* roopen daut see nenkomen; lud sajen daut et Tiet es toom nenkomen - call in.

**nenrumplen** [nənɔrɔmplən] *v.w.* nenrollen; nenbulren - tumble into. *Category: 7.2.2.5.1. Fall, 1.1.3.6. Lightning, thunder, 3.5.7.6. List, 7.2.2.7. Move in a circle, 7.3.5. Turn something, 8.3.1.5.1. Roll up.*

**nensaten** [nənɔsa:tən] *v.w.* nenlajen; nenbrinjen; en waut hansaten - set into; place into.

**nenschekjen** [nənɔʃcən] *v.w.* send in.

1 • wäm sajen daut hee saul nengonen - send in a person, troops, etc.

2 • bie Post wua hanschekjen - mail in. *See: enschekjen.*

**nenschieren** [nənɔʃirən] *v.w.* schieren bat een Loch ooda Ran jemoakt woat; aufschieren - erode into.

**nenschlapen** [nənɔʃla:pən] *v.w.* derchschlapen; derchtrakjen; trakjen daut et wua nenjeit - drag in.

**nenschlekjen** [nənɔʃlɛcən] *v.w.* veschlekjen; vollschlekjen; Schunt nenstreemen - get plugged; clog. *Category: 7.5.9.2. Fill, cover.*

**nenschlikjen** [nənɔʃlicən] *v.w.* opp eenen vestoaknen Wajch wua nengonen; stell fua nengonen - sneak in.

**nenschlonen** [nənɔʃlo:nən] *v.s.* schlonen soo daut waut nenjeit - pound into.

**nenschnieden** [nənɔʃnidən] *v.s.* auffangen to schnieden - cut into.

**nenschwoawen** [nənɔʃɔvən] *v.w.* nenschuwen; veschoawen; met schoawen waut moaken nenfaulen - push coarse material into something.

**nenschräden** [nənɔʃrɛ:dən] *v.w.* bosich nengonen; met groote Staupen wua noppgonen - stride into.

**nenschriewen** [nənɔʃrivən] *v.s.* no eene Zeitunk schriewen; en een Buak waut schriewen - write into.

**nenschruwen** [nənɔʃryvən] *v.s.* met dreien waut wua nenpaussen; opp Jewinj noppschruwen - screw into.

**nenschuwen** [nənɔʃyvən] *v.s.* schuwen soo daut waut nenfelt ooda nenjeit - push into.



**nenspieen** [nɛnspiən] *v.s.* spieen daut et wua nenjeit - spit into.

**nenspretzen** [nɛnsprɛtsən] *v.w.* spray into.

1 • nenlakjen; spretzen daut et wua nenfelt; - spray into.

2 • unjaspretzen; enspretzen; Medizien met eene Notel unja de Hut ooda en eene Oda spretzen - inject. *Category:* **2.5.3.2. Poison**, **7.3.2.6. Put in**.

**nenstäakjen** [nɛnstɛacən] *v.s.* eenen Stock ooda Massa en waut nenschuwen; nenschnieden; nenpuaksen; nenpoakren - stick into; poke into.

**nenstaupen** [nɛnstəupən] *v.w.* nenträden; en waut staupen; dän Foot en waut saten - step into. *See:* **nenträden**.

**nenstieen** *v.s.* step into.

1 • nenn staupen; en eene Schoo ooda en Bekjsen nenstaupen - step into.

2 • sikj en een Foatich dolsaten; oppstieen - take a seat in a vehicle.

**nenstoppen** [nɛnstɔpən] *v.w.* nendoonen; nensaten; nenlajen; nenschuwen - stuff into; put into.

**nenstreemen** *v.w.* soo aus een Stroom wua nenn ranen - stream into; flow into.

**nenstrullen** [nɛnstrʊlən] *v.w.* nenpischen; strullen daut et en waut nenn traff - urinate into.

**nenträden** [nɛntrɛ:dən] *v.w.* nenstaupen; dän Foot en waut nensaten - step into. *See:* **nenstaupen**.

**nentrakjen** [nɛntra:cən] *v.s.* move into.

1 • en een Hus nentrakjen - move into.

2 • enfädmen; eenen Drot ooda Baunt wua derchtrakjen - thread.

**nenwälen** [nɛnve:lən] *v.w.* met Stemmen wäm em Aumt saten; rutstemmen - elect; vote for. *Category:* **3.3.1.2. Choose**, **4.6.6.4. Election**.

**nenwaussen** [nɛnvaʊsən] *v.s.* bat een jeweset Ella komen; aunwaussen - grow into. *Category:* **9.1.1.2. Become, change state**.

**nenwoagen** [nɛnvoʊgən] *v.w.* nengonen wan daut uk jefädlich es; waut engonen wan eena doabie uk velieren kunn - risk to enter; dare go in.

**nerjlen** [nɛɹjlə] *v.w.* nat ve'achten; nat spotten - scorn. *Category:* **3.5.1.8.3. Mock**, **4.3.2.1. Despise someone**.

**nerkjen** [nɛɹcən] *v.w.* noaren; met direkjt aunräden ooda auntuksen; wäm dolranen ooda Spos von am moaken - tease; irk; taunt; harass. *Category:* **3.5.1.8.3. Mock**, **3.4.2.3. Angry**, **3.4.2.3.1. Annoyed**, **4.7.9.6. Oppress**.

**nerkjent** [nɛɹcɛnt] *adj.* met noaren ooda nerkjen; soo daut et von wäm Spos moakt - provocative. *Category:* **2.6.2.2. Attract sexually**.

**nerwees** *See main entry:* **narwees**.

**Nia** [nia] *n.f. Pl:* **Nieren**. daut Jlett em Kjarpa daut daut Bloot reinmoakt un Pisch moakt - kidney. *Category:* **2.1.8. Internal organs**.

**nich** [niç] *adv.* em Jääjendeel; waut vestrieden; onen daut - not; nor. *Category:* **9.4.6.1. No, not**, **9.6.1.2. Or, either**.

**nichemol** [niçəmo:l] *adv.* nich emol; staunen ooda sikj tieren daut deejanja ooda de Sach nich es - not even.

**Nicht** [niçt] *n.f. Pl:* **Nichten**. eenem sien Brooda siene Dochta un eenem siene Sesta äare Dochta - female cousin; niece. *Category:* **4.1.9.1.8. Nephew, niece**.

**nichta** [niçta] *adj.* bie kloaren Kopp sennen; nich bedrunken - sober. *Category:* **4.2.8.1. Serious**.

**nichtachtent** [niçta:χtɛnt] *adj.* *Variant:* **nichachtent**. ve'achtent; nich waut Wieet talen - disregarding.

**nie**<sub>1</sub> [ni] *adj.* nich oolt; frisch; jrod jeworden - new. *Category:* **5.6.4. Wash clothes**, **8.4.6.5.3. New**.

**nie**<sub>2</sub> *See main entry:* **nienich**.

- niedatrajchtich** [nida:tra:çtiç] *adj.* schoslich; schljacht; ut Raunt un Baunt; haslich - belligerent; contemptible; vile; despicable; irritating. *See:* **haslich**. *Category:* **4.5.4.6. Rebel against authority, 3.4.2.1.1. Dislike, 4.3.2.1. Despise someone, 4.3.1.1. Bad, immoral, 3.4.2.1.2. Hate, detest, 2.3.5. Sense of touch, 3.4.2.3.1. Annoyed.**
- Niedatrajchtichkeit** [nida:tra:çtiççeit] *n.f.* Schowanak; Onheil - villainy.
- Nieej** [niəj] *n.f.* *Pl:* **Nieejen**. eene sea klijene Mot; 'enne Nieej' es soo weinich daut et nich loont - small amount; pittance; bit. *See:* **Stekj**. *Category:* **6.3.1.7. Beast of burden, 8.1.6.1. Part, 8.1.6.2. Piece, 8.6. Parts of things.**
- Nieichkjeit** [niɪχçeit] *n.f.* *Pl:* **Nieichkjeiten**. eene Norecht dee soont vetalt waut korz jeworden es; Niess - news. *Category:* **3.5.2.2. News, message.**
- niejebuaren** [nijəbuəɾən] *adj.* met eene aundre Enstalunk ooda Natua; oppfaulent veendat - newborn. *Category:* **2.6.4.1. Baby.**
- niejemoakt** [nijəmɔakt] *adj.* derchjeoabeit daut et meist soo aus nie es; oppjefrescht; fresch jemoakt - renewed. *Category:* **8.4.6.5.3. New.**
- niejeschauen** [nijsçəufən] *adj.* met nieet Läwen; soo daut eena siene oole Natua aufjelajcht haft un eene aundre aunjenomen - remade.
- niejewossen** [nijəvɔsən] *adj.* fresch jewossen; fresch utjeloten - newly grown.
- Niejoa** [nijɔa] *n.n.* *Pl:* **Niejoaren**. de Aunfank von een Joa, soo aus dän 1. Jaunewoa - New Year.
- niejoasch** [nijɔa] *adj.* toom Niejoa; soont aus toom Niejoa; biem Niejoa - for New Year.
- Niejoaschkuak** [nijɔa[kuək] *n.f.* *Pl:* **Niejoaschkuaken**. eene Rasienenkuak en Fat jebrot to Niejoa - New Year's cookie.
- Niejoaschowent** *n.f.* *Pl:* **Niejoaschowents**. de Owent ver Niejoa; de 31. Dezamba - New Year's Eve.
- niel** [niil] *adv.* sea krakjt no waut oppausen - precise; close watch. **Wan de Schiela niel kijkt un opppaust, daut lieet hee daut leicht.** When the pupil looks closely and watches, then he learns well. *Category:* **8.1.5.8. Exact.**
- Nielinkj** [niilɪŋç] *n.n.* *Pl:* **Nielinja**. eena dee jewesse Oabeit nich jewant es ooda kjant - novice. *Category:* **6.1.1.1. Expert.**
- niemols** [nimɔls] *adv.* nienich; kjeenmol - never. *See:* **kjeenmol; nienich**. *Category:* **8.1.5.2. None, nothing, 8.4.6.6.6. Never, 9.2.3.2. Indefinite pronouns, 9.4.6.1. No, not.**
- Niemon** [nimo:n] *n.f.* *Pl:* **Niemonen**. Monwakjsel; de Aunfank wan de Mon jrata woat - new moon. *Category:* **1.1.1.1. Moon, 8.4.1.4. Month.**
- niemootsch** [niməʊtʃ] *adj.* eene niee Oat haben; nich soo aus verhää ooda soo aus daut emma jewast es - latest or current style; modern; stylish. *Category:* **4.2.3. Music, 5.3.9. Style of clothing, 8.4.6.5.3. New, 8.4.6.5.5. Modern.**
- nienich** [niɪniç] *adv.* *Variant:* **nie**. kjeenmol; niemols - never; not ever. *See:* **niemols; kjeenmol**. *Category:* **8.1.5.2. None, nothing, 8.4.6.6.6. Never, 9.2.3.2. Indefinite pronouns, 9.4.6.1. No, not.**
- Nieschia** [nifja] *n.m.* *Pl:* **Nieschiasch**. eena dee nieschierich es - curiosity. *Category:* **3.4.1.4. Interested.**
- nieschieren** [nifjɪrən] *v.w.* Niess sieekjen; no Niess froagen; aules weeten wellen - pry; peer. *Category:* **2.3.1.3. Examine, 4.3.4.6. Meddle, 2.3.1.1. Look, 2.6.4.8. Peer group, 4.1.4.1. Social class.**
- Nieschiadoos** [nifjadəʊs] *n.f.* *Pl:* **Nieschiadoosen**. eena dee nieschierich es; eena de vâl frajcht - curious person; (a Pandora's box).
- nieschierich** [nifjriç] *adj.* hinjaraun sennen no Niess - curious. *Category:* **3.2.2.7. Willing to learn, 3.4.1.4. Interested, 3.5.1.5. Ask.**
- Niess** [nis] *n.n.* Nieichkjeit; waut nieet; Norecht dee eena nich ea jehieet haft - news. *Category:* **3.5.2.2. News, message.**

**nietlich** [nitliç] *adj.* kjlien; fien; kjlien oba krakjt - neatly; daintily; prettily; primly. *Category:* **2.3.1.8.1. Beautiful.**

**Nietnoagel** [nitnoagəl] *n.m. Pl:* **Nietnäajel.** een kjlienet bät loose Hut bie een Finjanoagel - hangnail.

**nikjswirdich** [niksvɪɹdiç] *adj.* nuscht wieet; to nuscht to brucken - worthless; naughty. *Category:* **8.3.7.9. Value, 3.5.5.1. Obscenity, 4.3.1.3.1. Immature in behavior.**

**Nippel** [nipəl] *n.m. Pl:* **Nippels.** aun eene Reif, de Städ wua Loft kaun nenn ooda rut jeloten - nipple. *Category:* **2.1.2. Torso, 2.1.8.4. Female organs.**

**no** [no:] *prep.* toward.

1 • wuahan; en eene Rechtunk; waut opptoo - toward.

2 • dichtbie - near. *Category:* **8.1.5.8.1. Approximate, 8.2.6.2. Near, 8.4.6.4.1. Soon, 3.3.1.1. Purpose, goal, 8.4.6.1.4. Until, 8.5.2.7. Towards, 9.2.4. Prepositions, postpositions, 9.4.5.1. Evaluator, 9.5.1. Primary cases, 9.5.1.6.3. Goal (of movement), 9.5.3.2. Recipient (of a patient), 9.6.2.7. Purpose.**

**no däm no** [no: de:m no:] *adv.ph.* soo aus een jewessa daut haft; soo aus eena waut jeweset vesteit - according to him; according to that.

**Noa** [noa] *n.m. Pl:* **Noaren.** Domkopp; Schosel - fool; buffoon; jester; madman. *Category:* **3.2.1.4. Stupid, 3.5.5. Foolish talk, 4.3.5.5. Deceive, 3.5.1.8.3. Mock, 4.2.8. Humor, 2.5.8. Mental illness, 4.3.7.2. Crazy.**

**noaren** [noaɹən] *v.w.* nerkjen; to wäm räden aus wan hee nuscht wieet es - make a fool of. *Category:* **3.5.1.8.3. Mock, 4.3.5.5. Deceive.**

**Noagel** [noagəl] *n.m. Pl:* **Näajel.** eene Stang met dee twee Stekja Holt toopjestekjelt woaren; Finjanoagel - nail. *Category:* **2.1.3.3. Finger, toe, 6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach.**

**noaglen** [noaglən] *v.w.* met Näajel un Homa waut faust moaken, aunnoaglen; Noagel enslonlen - nail. *Category:* **2.1.3.3. Finger, toe, 6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach.**

**Noakschieta** [noakʃitɹ] *n.m. Pl:* **Noakschietasch.** eena dee onen Kjeleeda jeit - small child in the buff.

**noaktich** [noaktiç] *adj.* von Menschen, onen Kjeleeda; bloozich; kol - naked; nude; bare. *See:* **blooss; kol.** *Category:* **5.3.8. Naked, 3.2.3.1. Known, unknown, 8.1.8.1. Empty, 8.3.8.1. Simple, plain.**

**noanich** [noaniç] *adv.* opp kjeene Städ - nowhere; no place. *Category:* **8.1.5.2. None, nothing, 9.2.3.2. Indefinite pronouns, 9.4.6.1. No, not.**

**noarhauff** [noaɹhɔuft] *adj. Variant:* **noarenhauff.** met Noarunk; jesunt fa däm Kjarpa toom äten - nourishing. *Category:* **2.5. Healthy.**

**noarisch** [noaɹiʃ] *adj.* soo aus biem noaren - scornfully.

**No'arnt** [no:'ʔa:ɹnt] *n.f. Pl:* **No'arnten.** waut nom arnten nojeläst woat; de tweede Arnt - gleaning; second crop.

**Noarungsstoff** [noaɹuŋstɔf] *n.n.* Ätwa; Äten; Fooda; Sachen dee Menschen ooda Tieren Noarunk jäwen- nourishment. *Category:* **5.2. Food.**

**Noarunk** [noaɹuŋk] *n.f. Pl:* **Noarungen.** *Variant:* **Noarinj.** soont waut goot es toom äten; soont waut däm Kjarpa oppbud wan eena daut at - nourishment; comestibles; provender; food; nutriment. *Category:* **5.2. Food.**

**Noasch** [noaʃ] *n.f. Pl:* **Noaschen.** Hinjarenj; Moazh; Oasch - rear end; posterior; bum; arse. *See:* **Oasch; Moazh.** *Category:* **2.1.2. Torso, 8.6.1.1. Back, 6.8.1.3. Poor, 6.8.3.4. Beg.**

**Noaw** [noav] *n.f. Pl:* **Noawen.** de hoade Hut ooda daut Tieekjen daut enne Hut blift wan eene Wund veheel es - scar; notch; cicatrix. *See:* **Roof.** *Category:* **2.1.4. Skin, 2.5.3. Injure, 7.9.1. Damage.**

**Noba** [no:bɹ] *n.m. Pl:* **Nobasch.** dee wäa opp dän näakjsten Hoff wont; eena dee nich wiet auf von eenem wont; een Frint - neighbour. *Category:* **4.1.4. Neighbor, 8.5.1.5.1. Next to.**

**nobren** [nobrən] *v.w.* vetalen; spazieren - converse; neighbour. *Category:* **3.5.1.4. Speak with others, 4.1.4. Neighbor, 8.5.1.5.1. Next to.**

- Nobafru** [no:ba:fry] *n.f. Pl: Nobafrues. Variant: Nobaschfru.* däm Noba siene Fru; de Fru vom Nobahoff - neighbour woman.
- Nobahoff** [no:ba:hɔf] *n.m. Pl: Nobahäv.* de näakjsta Hoff; däm Noba sien Hoff - neighbour yard.
- Nobalaunt** [no:ba:lɔunt] *n.n. Pl: Nobalenda.* daut Launt daut aun ons Launt jrenst - neighbour country.
- nobalich** [no:ba:liç] *adj.* soo aus een Noba; opp du; frie vonne Pluz - neighbourly.
- Nobaschofft** [no:ba:ʃɔft] *n.f. Pl: Nobaschoften.* de Jääjent wua eenem siene Nobasch wonen - neighbourhood; community; vicinity. *Category: 4.1.4. Neighbor, 4.6.7.4. Community, 8.5.4.1. Vicinity.*
- nobätren** [no:be:tren] *v.w.* Fäla ooda proste Oabeit oppwiesen; vebätren - improve upon.
- Nobavolkj** [no:ba:fɔlc] *n.n. Pl: Nobavelkja.* daut Volkj daut biesied ons Volkj wont - neighbouring people.
- Nobejrafniss** [no:bejra:fɪns] *n.n. Pl: Nobejrafnissen.* een Toopkomen nom Bejrafniss; eene Feia fa eenen Vestorwnen, dee en eene aundre Jääjent begroft es worden - mini-funeral following the main funeral.
- Nobilt** [no:bɪlt] *n.n. Pl: Nobilda.* Bilt; waut aufjemoldet; waut jetieekjendet daut waut väastalen saul - replica; reproduction. *Category: 8.3.5.6. Copy, 2.6.3. Birth.*
- nobliewen** [nɔblivən] *v.s.* dichtbie bliewen; nokomen; metkomen - keep up with; keep abreast.
- noch** [nɔχ] *adv.* enne Vegonenheit un uk nu, oba eena weet nich auf wieda; sea boolt - still; yet; nor. **Daut haft aul leicht jefroaren oba eena kaun noch Apel kjeepen.** It has frozen lightly but one can still buy apples. *Category: 1.3.2.5. Calm, rough, 7.2.7. Not moving, 9.6.1.5. But, 9.6.1.2. Or, either.*
- nochmol** [nɔχmo:l] *adv.* wada; noch eemol; lota; aundatmol - again; another time; an other time. **Proow nochmol; ekj jleef du woascht daut kjrieen.** Try again; I think you will get it. *See: aundatmol. Category: 8.4.6.6.1. Again.*
- noda** *See main entry: dichtbie.*
- nodren** [nɔdrən] *v.w.* noda no waut komen; dichta bie komen - draw nearer; approach; gravitate toward. *Category: 3.5.1.4.2. Contact, 6.1.2. Method, 7.2.3. Move toward something, 8.2.6.2. Near, 8.4.6.4.1. Soon, 3.2.8. Tendency.*
- Nodeel** [no:dɛ:l] *n.n. Pl: -.* daut waut eenem schod es wan eena met eenen Plon, dee toom jratsten Poat goot es, derchjeit; daut waut eenem moakt nodenkjen auf eena met waut well wieda schaufen; daut Jääjendeel von een Väadeel - disadvantage. *Category: 6.1.3.4. Advantage.*
- nodenkjen** [no:dɛŋcən] *v.s.* äwa waut jreblen - reflect upon; meditate; be in a wistful mood. *Category: 3.2.1.1. Think about.*
- nodenkjent** [no:dɛŋcɛnt] *adj.* met äwadenkjen; met derchdenkjen - reflective. *Category: 2.3.1.7. Reflect, mirror.*
- nodoonen** [no:dəʊnən] *v.s.* krakjt soo doonen aus een aundra - imitate. *Category: 8.3.5.5. Imitate.*
- nodrekjen** [nɔdrɛcən] *v.w.* betoonen; sea kloa moaken - press down. *See: betoonen.*
- nodroagent** [nɔdrɔagent] *adj.* oppe lenjd waut nich looss woaren - consequential.
- nodroat** [nɔdrɔat] *adj.* däaje; sea; eenjemoten - thoroughly; according to custom. *Category: 9.3.2. Completely.*
- Nodruck** [nɔdrʊk] *n.m.* Betoounk; daut kloara moaken - emphasis; stress. *Category: 3.5.1.2.8. Emphasize, 2.5.2. Disease, 3.4.2.4.1. Worried, 3.5.3.1. Word.*
- nofädmen** [no:fe:dmən] *v.w.* nosieekjen krakjt woo waut jeworden es; nosieekjen woo eena met wäm Frintschoff es - trace. *Category: 6.6.5.1. Draw, paint, 7.2.6. Pursue, 8.1.3.2. Few, little.*
- Nofolj** [no:fɔλ] *n.f. Pl: Nofoljen.* Folj; daut waut von waut jewesset kjemt - result; consequence. *Category: 9.6.2.6. Result, 4.7.7. Punish.*
- nofoljen** [no:fɔλən] *v.w.* hinjaraun gonen; hoolen, soo aus eene Lia - follow. *Category: 3.2.5.1. Believe, 4.5.4.5. Follow, be a disciple, 7.2.5.2. Follow.*
- Nofolja** [no:fɔλλ] *n.m. Pl: -.* eena dee waut folcht; eena dee eene Lia aunneemt - follower. *Category: 3.2.5.1. Believe, 4.5.4.5. Follow, be a disciple, 4.9.7.1. Religious person.*



- noforschen** [no:fɔɹjən] *v.w.* utforschen; nosieekjen - research. *Category:* **3.2.2.1. Study.**
- Nofroag** [no:froaɹ] *n.f. Pl: Nofroagen.* daut sieekjen no mea Norecht no wäm ooda eene Sach - inquiry; request for information. *Category:* **3.5.1.5. Ask.**
- nofroagen** [no:froaɹən] *v.s.* vesieekjen aules äwa waut to weeten; nosieekjen woo waut steit ooda jeworden es - inquire into. *Category:* **3.2.2.1. Study.**
- nogonen** [no:ɣo:nən] *v.s.* Väaschreft folgen; noch emol gonen - pursue. *Category:* **7.2.6. Pursue.**
- nogrowen** [no:gro:vən] *v.s.* growen toom waut sieekjen - dig up.
- nohää** [no:hæa] *adv.* lota; wan ieescht waut äwa es; danno - afterwards. *See: danno; hinjahää.* *Category:* **8.4.5.2.1. After.**
- Noheit** [no:hëit] *n.f. Pl: Noheiten.* Omjäajent; de Toostaunt von dichtbie sennen - proximity; nearness; vicinity. *Category:* **8.2.6.2. Near, 8.5.4.1. Vicinity.**
- nohoakjen** [no:hɔacən] *v.w.* daut latste toophoakjen; toom tweedemol hoakjen - rake for a second time.
- Nohoakjsel** [no:hɔacsəl] *n.n. Pl: Nohoakjsels.* daut waut toopjehoakjt woat wan daut jräfstes ieescht eemol toopjehoakjt es - second raking.
- nohollen** [no:ho:lən] *v.w.* waut doonen waut eena es hinjen jebläwen; sikj spooden un wäm enholen wan eena nich es metjekomen - catch up. *Category:* **8.2.6.2. Near.**
- nohus** [no:hys] *adv.* no Hus; no eenem sien Tuss - homeward.
- nojäwen** [no:je:vən] *v.s.* oppjäwen; enweljen; toojäwen; nich soo sea aun waut oabeiden - accede; yield; comply; relent; cede; submit; knuckle under; subside. *See: enweljen; toojäwen.* *Category:* **3.2.5.4. Agree with someone, 1.5.6. Growth of plants, 4.8.3.4. Surrender, 6.2.5. Harvest, 9.6.2.6. Result, 4.5.4.1. Obey, 4.8.4.5. Renounce claim, concede, 3.3.3.1. Suggest, 8.1.4.3. Decrease.**
- nojäwrich** [no:je:vriç] *adj.* soo daut eena leicht oppjeft ooda nojeft; nich sea faust aun sien Enj - conceding.
- nojebläwen** [no:jeble:vən] *adj.* trigjebläwen; nich metjekomen - retarded; slow. *Category:* **2.5.8. Mental illness, 3.2.1.4. Stupid, 8.4.8.2. Slow.**
- Nojeburt** [no:jebuɹt] *n.f. Pl: Nojeburten.* daut Fleesch daut no eene Jeburt noch kjemt - afterbirth. *Category:* **2.6.3.2. Fetus.**
- Nojedanken** [no:jədə:ŋkən] *n.m. Pl: -.* waut eenem von eene Sach biefelt, no däm daut eena daut goot derch jedocht haft - reflection; meditation. *Category:* **2.3.1.7. Reflect, mirror, 3.2.1.1. Think about.**
- nojedrekjt** [no:jedreçt] *adj.* betoont; kloa; wada jedrekjt - emphasized; reprinted.
- nojedroacht** [no:jedroaçt] *adj.* von eenem aundren aul ea jebrukt; von Kjeledie dee een aundra ieescht jehaut haft - used; worn. *Category:* **7.9. Break, wear out, 8.4.6.5.4. Old, not new, 6.1.2.3.2. Work hard.**
- nojegonen** [no:jəɣo:nən] *adj.* soo daut eena delenjd waut jegonen es; jefolcht - followed.
- nojegroft** [no:jeɣroft] *adj.* fresch oppjegroft - dug up.
- nojeholt** [no:jəholt] *adj.* enjeholt; foadich jemoakt soo wiet aus de aundre - caught up.
- nojeläst** [no:jələ:st] *adj.* toom tweedemol derchjeläst; oppjeläst no däm daut daut jräfstes jedonen es - re-picked.
- nojeloten** [no:jələ:tən] *adj.* nich soo stiew aus ea; nich soo bosich; met Feichtichkjeit nenjetrocken - relaxed. *Category:* **3.4.1.2.1. Relaxed.**
- nojemoakt** [no:jəmoakt] *adj.* soo jemoakt aus een aundret; aufjeseenen; aufjekjikjt - have copied; have counterfeited. *See: nomoaken.*
- nojeneemt** [no:jənəimt] *adj.* veneemt; no wäm eenen Nomen jejäft; met krakjt soon Nomen aus sestwää - named after. *See: veneemen.*
- Nojeräd** [no:jərə:d] *n.n. Pl: -.* de Noräd; Novetal; Sachen von eenem vetalen dee däm beschuldjen ooda en een schlaichtet Licht loten - gossip. *Category:* **3.5.1.8.4. Gossip.**
- nojerät** [no:jərə:t] *adj.* novetalt; wieda jesajcht - gossiped.

**Nojeschmak** *See main entry: Noschmak.*

**nojeschräwen** [no:jesfɾe:vən] *adj.* aufjeschräwen; toom tweedemol jeschräwen - copied.

**nojestonen** [no:jesto:nən] *adj.* soo daut dee be'oobacht ooda no oppjepaust es; soo daut waa weet wua dee blift - stalked; pursued.

**nojewoagen** [no:jəvɔagən] *adj.* toom tweedemol jewoagen; noch eemol oppe Wichtschole jesat toom krakjt de Wicht weeten - reweighed.

**nojoagen** [no:joagən] *v.s.* vesieekjen wäm entoholen; wäm proowen to jriepen - prod; urge  
on. *Category: 7.3.2.9. Push, 7.3.3.5. Drive along.*

**nojreblen** [no:jɾeblən] *v.w.* nodenkjen; goot unjasieekjen un vestonen - ponder; muse; puzzle over. *Category: 3.2.1.1. Think about.*

**nokeiwen** [no:kɛivən] *v.w.* von Vee: ligjen un keiwen waut ea jegrost wort - chew cud.

**Nokjast** [nɔca:st] *n.f. Pl: Nokjasten.* een Toopkomen von Famielje un Frind Iota em Dach no eene Kjast - wedding reception; reception. *Category: 2.6.1.2. Wedding, 3.5.9.1. Radio, television.*

**nokomen** [no:ko:mən] *v.s.* met bliewen; nich hinjen bliewen; hinjaraun komen - catch up; overtake. *Category: 8.2.6.2. Near, 7.2.3.5. Move past, over, through, 7.2.5.2. Follow.*

**Nokomen** [no:ko:mən] *n.m. Pl: -.* Famielje; eenem siene Kjinja, Grootkjinja, Uagrootkjinja, usw. - descendant. *Category: 4.1.9.1.5. Grandson, granddaughter.*

**Nokomenschoft** [no:ko:mənʃɔft] *n.f. Pl: Nokomenschoften.* Nokomen; aul de Famieljes dee eenem nokomen - offspring; progeny; descendant; posterity. *Category: 2.6.4.2. Child, 4.1.9.1.5. Grandson, granddaughter.*

**nokoment** [no:ko:mənt] *adj.* foljent; hinjaraun komen - following. *Category: 8.4.5.1.3. Next, 8.4.5.2.1. After.*

**noläsen** [no:le:sən] *v.s.* oppläsen wua aul eemol oppjeläst es worden; waut läsen toom de Eenselheiten vestonen - read up on; check a reference; glean. *Category: 3.5.7.3. Read, 3.2.2. Learn.*

**noloten** [no:lo:tən] *v.s.* sachta waut doonen; nich soo bejeistat waut doonen; lindren; opphieren waut to doonen; sikj nich mea soo sea spooden; biem neien: daut moaken daut et nich soo faust es - slacken off; let up; assuage; relax; subside; lose crispness. *See: lindren. Category: 4.4.4.7. Relief, 2.4.5. Rest, 3.4.1.2.1. Relaxed, 8.1.4.3. Decrease.*

**nom** [no:m] *contr:* no däm - to the.

**nomäten** [no:me:tən] *v.s.* wada mäten - measure again; re-measure.

**Nomeddach** [no:mɛda:χ] *n.m. Pl: Nomeddachs.* von Meddach bat aurfangs Owent; von Klock 12 bat 5 ooda 6 Nomeddach - afternoon; in the afternoon. *Category: 8.4.1.2.3. Time of the day.*

**Nomeddachstiet** [no:mɛda:χstɪt] *n.f. Pl: Nomeddachstieden.* de Tiet von Meddach bat Owent ooda von Meddach bat Owentkost - afternoon. *Category: 8.4.1.2.3. Time of the day.*

**Nomen** [no:mən] *n.m. Pl: Nomes.* daut Wuat bie woont eena wäm kjant; daut Wuat met woont eena wäm roopt - name; monogram. *Category: 4.3.1.4. Reputation, 9.7. Name, 9.7.1. Name of a person, 9.7.3. Name of a thing.*

**Nomenrejista** [no:mɛnrɛjɪstʌ] *n.n. Pl: -.* een Rejista von jewesse Nomes - register of names; nomenclature. *Category: 9.7.3. Name of a thing.*

**Nomenzol** [no:mɛntso:l] *n.f.* eene Zol von Nomes; de Zol von jewesse Nomes - number of names.

**Nominatiew** [no:mɪna:tɪv] *n.m. Pl: -.* eene Form von een Hauptwuat daut em Subjekt vom Sauz jebrukt woat - nominative.

**nomoaken** [no:mɔakən] *v.s.* kopieren; soont ooda soo waut moaken aus een aundra aul haft - copy; counterfeit. *Category: 8.3.5.5. Imitate, 6.8.9. Dishonest financial practices.*

**Nomoaksel** [no:mɔaksəl] *n.n. Pl: Nomoaksels.* Kopie; daut waut nojemoakt es; eene Sach dee no een Mosta von een aundret jemoakt es - copy; effigy; imitation. *Category: 8.3.5.5. Imitate.*

**nomolen** [no:mo:lən] *v.w.* kopieren; krakjt soo molen aus een aundra aul haft; een Papia opp een aundret lajen toom nomolen waut opp daut unjaschte jemolt es - copy a drawing.

**Nonn** [nɔn] *n.f. Pl.* **Nonnen**. een Frumensch dee sikj en de Katoolsche Kjoakj gauns to Christus un Reljoon jeweit haft un sikj nich befriet - nun.

**Nonnemetz** [nɔnɛmɛts] *n.f. Pl.* **Nonnemetzen**. eene Fruesmetz dee dän Kopp gauns bedakjt buta von väaren; eene Metz soo aus Nonnen daut brucken - wimple.

**no'open** [no:'ʔo:pən] *v.w.* wäm waut nodoonen; krakjt soo doonen aus een aundra - imitate; ape; mimic; emulate. *Category:* **8.3.5.5. Imitate, 1.6.1.1.1. Primate.**

**Noot** [nəʊt] *n.f. Pl.* **Nooten**. need.

1 • Mangel; nich jenuach von waut needjet haben, soo aus Äten - need; want; distress; emergency; exigency; penury; pain.

2 • en Musikj, daut Tieekjen von eenen Toon - note in music.

3 • enne School, de Norecht von woo eenem siene Oabeit aufjeschazt woat - marks, result or grade in school; report. *Category:* **8.1.7.3. Need, 9.4.2.3. Necessary, 3.3. Want, 3.4.2.1. Sad, 3.4.2.1.6. Upset, 4.4.2.6. Suffer, 4.4.2.4. Disaster, 2.3.5. Sense of touch, 2.5.6.1. Pain.**

**Nootfaul** [nəʊtʃɔʃ] *n.m. Pl.* **Nootfal**. een Faul wua waut needich fällt - emergency. *Category:* **4.4.2.4. Disaster.**

**Nootjelt** [nəʊcɛlt] *n.n. Pl.* **Nootjelda**. eene Kauss von Jelt dee tosied jesat es toom en eenen Nootfaul - emergency funds.

**nootlich** [nəʊtliç] *adj.* soo aus enne Noot; sea needich; ombedinjt; mau afens; knaup - necessary; just barely. *Category:* **8.1.7.3. Need, 9.4.2.3. Necessary, 9.4.4.7. Just, almost not.**

**nootliedent** [nəʊtliɛdɛnt] *adj.* soo daut dee en Noot es; soo daut dee väl litt - suffering. *Category:* **2.5.6.1. Pain, 4.4.2.6. Suffer.**

**Nootlindrunk** [nəʊtliɛndrʊŋk] *n.f. Pl.* **Nootlindrungen**. de Toostaunt von eene Noot leichta moaken; de Rot dee en eene Noot halpt - relief from pain or distress.

**Nootloaga** [nəʊtloʒɔɣɔ] *n.n. Pl.* **Nootloagasch**. een Bad daut blooss jebrukt woat wan bätre Baden nich to haben sent; een prostet Bad - shakedown bed; temporary bed.

**Nootnoagel** [nəʊtnɔʒɛl] *n.m. Pl.* **Nootnäajel**. eena opp däm de Schult ooda de Oabeit jeschowen woat toom dän rajchtschuldjen friesaten; dän Rot dän eena en eene Noot brukt - scapegoat. *Category:* **3.5.1.8.1. Blame.**

**nootoam** [nəʊtɔam] *adj.* sea oam; met nich daut needje toom läwen - desperately poor.

**noplaupren** [nɔpɔuprɛn] *v.w.* novetalen; veplaupren waut eena jehieet haft - repeat the chatter of another.

**noporren** [nɔ:pɔurɛn] *v.w. Variant:* **nopukren**. porren; drinjent porren - prod; goad on; urge on; be more active. *Category:* **7.3.2.9. Push, 7.3.3.5. Drive along.**

**nopp** [nɔp] *adv. Variant:* **enopp; enoppa**. no bowen; opp waut - upward; on top of. *Category:* **8.5.2.4. Up, 8.1.4. More.**

**noppagonen** *See main entry:* **noppgonen**.

**noppakrupen** *See main entry:* **noppkrupen**.

**noppfaulen** [nɔpʃɔulɛn] *v.s.* opp waut faulen - fall onto something.

**noppfoaren** [nɔpʃɔɛrɛn] *v.s.* enne Hecht foaren - drive onto something that is raised, to drive onto a yard or designated area.

**noppgonen** [nɔpɔgo:nɛn] *v.s.* enne Hecht gonen; jrata woaren, soo aus een Priess - ascend; rise. *Category:* **7.2.2.4. Move up, 1.1.1. Sun, 1.3.2.6. Tide, 2.5.6.2. Fever, 5.2.3.3.4. Leaven, 8.1.4.2. Increase, 8.3.1.4.2. Leaning, sloping.**

**noppholen** [nɔpʰo:lɛn] *v.w.* nopptrakjen soo aus met een Strank; noppneiden - draw up.

**noppjebuat** [nɔpʃɛbuɛt] *adj.* soo daut dee rikja jeworden es; soo daut eenem siene Wirtschoft jewossen haft - prosperous. *Category:* **4.4.1. Prosperity, 6.8.1.2. Rich, 6.9.5. Economics.**

**noppjefoaren** [nɔpʃɛʃɔɛrɛn] *adj.* soo daut dee bat bowen jefoaren es; äwajefoaren - driven up.

**noppjekropen** [nɔpʃɛkro:pɛn] *adj.* oppjekloutat; soo daut dee opp waut jekropen es - crawled up.

- noppjelajcht** [nɔpjɛla:çt] *adj.* soo daut et opp waut licht; opp waut - laid on.
- noppkijkjen** [nɔpɔicɛn] *v.w.* no bowen kijkjen; waut beseenen, läsen - look upward.
- noppklunjen** [nɔpklɔn] *v.w.* opp waut klunjen - step onto something that is raised.
- noppkomen** [nɔpkɔ:mən] *v.s.* bat bowen komen - come upward.
- noppkrupen** [nɔpkrypən] *v.s.* opp waut nopp klautren - climb or crawl onto (climbing/crawling up and reaching the on top position).
- nopplajen** [nɔpla:jən] *v.s.* waut opp waut lajen - place on top of.
- noppoabeiden** [nɔpɔabeidən] *v.w.* derch oabeiden to eene bätre Oabeit komen; met oabeiden opp waut komen - advance self.
- noppaussen** [nɔppɔusən] *v.w.* opp waut paussen; toom Pauss opp waut - fit atop.
- noppschmieten** [nɔpʃmitən] *v.s.* waut äwa waut schmieten - throw something onto something.
- noppschruwen** [nɔpʃryvən] *v.s.* een Mieta, ooda waut, opp waut nopp schruwen - screw a top onto a jar, or nut onto a bolt, or to screw something with intent to raise something.
- noppsprinjen** [nɔpsprɪn] *v.s.* opp waut nopp hupsen - jump onto something.
- noppstaupen** [nɔpstɔupən] *v.w.* noppstieen; oppkrupen; dolklunjen - step onto.
- noppstieen** [nɔpstien] *v.s.* opp waut noppstaupen - step on something, like a paper or wet paint; step up onto something.
- noppstieent** [nɔpstient] *adj.* soo daut eena hecha kjemt; soo daut dee oppsticht - stepping up.
- nopukren** [no:pukrən] *v.w.* nostoakren; stoakren; noschuwen; porren - prod. *See: noporren.* *Category: 7.3.2.9. Push, 7.3.3.5. Drive along.*
- norääkjnen** [no:rɛacnən] *v.w.* derchrääkjnen; noseenen auf eene Rääkjnunk stemt - check on an account.
- noräden** [no:re:dən] *v.w.* soont von eenem vetalen waut däm beschulcht - discredit; talk behind one's back. *Category: 4.3.1.4. Reputation.*
- Norecht** [no:rɛçt] *n.f. Pl: Norechten.* waut jesajcht woat von waut aul ea ooda sestwua jeworden es - news; report; message; tidings; errand; notice; word. *Category: 3.5.2.2. News, message, 3.2.2.3. Evaluate, test, 3.5.2.1. Report, 2.3. Sense, perceive, 2.3.1. See, 3.1.2.2. Notice, 3.5.3.1. Word, 9. Grammar.*
- Norechta** [no:rɛçtʌ] *n.m. Pl: Norechtasch.* eena dee eene Norecht brinjt ooda jeft - reporter. *Category: 3.5.9.3. Newspaper.*
- Norechtbuakje** [no:rɛçtbuæcə] *n.n. Pl: Norechtbieekja.* een kjlienet Buak met eenen jewessen Berecht; een toopjelajda Zadel met eene Norecht - pamphlet; brochure.
- noriepen** [no:ripən] *v.w.* eene jreene Frucht plekjen un hoolen daut dee saul riep woaren - ripen fully.
- normal** [no:ma:l] *adj.* soo aus derchwajch ooda jeweenlich, jesunt - normal. *Category: 4.3.1.2. Meet a standard, 8.3.5.3.1. Usual.*
- nosajen** [no:za:jən] *v.s.* krakjt daut sajen waut de aundre jesajcht haft - repeat after.
- noschlappen** [noʃla:pən] *v.w.* hinjaraun schlappen; wäm waut nich vejäten loten - drag something after.
- Noschlapsel** [noʃla:psəl] *n.n. Pl: Noschlapsels.* daut waut enkjemt wan daut jräfste aul bennen es; daut waut hinjaraun kjemt - hanger on.
- noschlönen** [noʃlo:nən] *v.s.* find reference.
- en een Buak waut oppsiekjen - find a reference in a book.
  - wada oppkomen wan waut eene Tiet nich väajekomen es - show hereditarily; appear late.
- Noschmak** [noʃma:k] *n.m. Pl: -.* waut eena noch schmakjt wan eena ieescht jeschlukt haft; Bieschmak; Nojeschmak - after-taste; tang. *See: Bieschmak; Nojeschmak. Category: 2.3.3. Taste.*
- noschnaken** [noʃna:kən] *v.w.* no'open; nomoaken - imitate someone's chatter.
- noschnepren** [noʃnɛprən] *v.w.* soont derchsieekjen waut eenem nich jehieet; nieschieren no waut eenem nuscht kjemmat - snoop. *Category: 4.3.4.6. Meddle.*



**noschnuwen** [noʃnyvən] *v.s.* met eene kjrietische Aufsecht waut nosieekjen - rummage furtively.

**Noschreft** [noʃrɛft] *n.f. Pl: Noschreften.* daut waut nom Enj vom Breef noch biejeschräwen woat - postscript.

**noschriewen** [noʃrivən] *v.s.* kopieren; aufschriewen - copy a writing.

**noschuwen** [noʃyʋən] *v.s.* von hinjen schuwen; porren; Moot moaken to eene Oabeit - push. *Category: 2.6.3.4. Labor and birth pains, 3.3.3.5. Compel, 7.3.2.9. Push.*

**Nosecht** [no:sɛçt] *n.f.* Jedult - forbearance. *Category: 4.3.6. Self-controlled, 4.4.4.1. Mercy.*

**noseenen** [no:sɛɪnən] *v.s.* derchseenen toom secha moaken woo daut jedonen wia - examine; review; inspect; look up something. *Category: 2.3.1.3. Examine, 3.2.2.1. Study, 3.5.1.2.6. Repeat.*

**nosieekjen** [no:sieçən] *v.s.* noseenen; no Oppwiess sieekjen - research. *Category: 3.2.2.1. Study.*

**nosikj** [no:sic] *adv.* no sikj selfst jerecht sennen; sea fa sikj oppkomen - selfish; acquisitive. *Category: 4.3.4.4.1. Selfish.*

**Nosilb** *n.f. Pl: Nosilben.* eene Silb dee aum Enj von de Gruntform von een Wuat steit, tB. brenn-rich, oat-ich, ran-en, hoad-a, hoat-ste, schmock-et - suffix.

**nosolten** [no:zɔltən] *v.w.* solten waut ea jesolten es - resalt.

**Nosomma** [no:zɔml] *n.m. Pl: -.* Oole Wiewa Somma; butajeweenlich scheene Doag lot am Hoafst - Indian summer.

**nospotten** [noʃpɔtən] *v.w.* no'open; Spos von wäm moaken met noräden - mimic; make fun of. *Category: 8.3.5.5. Imitate, 3.5.1.8.3. Mock, 4.2.8. Humor.*

**noste** *See main entry: dichtbie.*

**nostonen** [noʃto:nən] *v.s.* nojoagen; vefolgen - pursue. *Category: 7.2.6. Pursue.*

**Not** [no:t] *n.f. Pl: Näd.* een Soom; de Lienje ooda Striep wua jeneit es - seam; hem. *Category: 5.3.6. Parts of clothing, 7.5.2. Join, attach, 6.6.1. Working with cloth, 8.6.6. Edge.*

**notalen** [no:ta:lən] *v.w.* toom tweeden mol talen; mea aus eemol talen - recount; count again. *Category: 4.7.5.5. Witness, testify, 8.1.2. Count.*

**Notel** [no:təl] *n.f. Pl: Notlen.* een dennet spetzet lesadrot; soon lesadrot met een Loch opp een Enj toom een Twierem derch Zeich ooda soowaut trakjen; daut Jreens aun een Notelboom, daut korte runde Notlen sent un nich plaute Bläda - needle. *Category: 1.5.5. Parts of a plant, 2.5.7. Treat disease, 2.5.7.2. Medicine, 3.4.2.3.1. Annoyed, 6.6.1. Working with cloth, 6.6.1.3. Knitting, 8.5.2.8. North, south, east, west.*

**Notelboom** [no:tɛlbəʊm] *n.m. Pl: Notelbeem.* een Boom dee Notlen enne Städ Bläda haft - evergreen tree.

**Notelkjessen** [no:tɛlçesən] *n.n. Pl: Notelkjesses.* een Zeich toom Notlen hoolen - pincushion.

**Notelloch** [no:tɛlɔχ] *n.n. Pl: Notellajcha.* Noteluag; een Loch opp Enj von eene Notel wua de Twierem derch paust - eye of needle.

**Noteloabeit** [no:tɛlbəɛit] *n.f. Pl: Noteloabeiten.* Hauntoabeit; Utneitich; de Oabeit dee bie Haunt met Notel un Drot jedonen woat - needlework; needle craft.

**Notelspetz** [no:tɛlspɛts] *n.f. Pl: Notelspetzen.* de Spetz von eene Notel; daut schoape Spiess-oatje Enj von eene Notel - point of a needle.

**Noteluag** [no:tɛluəχ] *n.n.* een Notelloch; een Loch opp Enj Notel wua de Twierem derch jeit - eye of needle.

**notolen** [no:to:lən] *v.w.* noch mea fa waut tolen aus em ieeschten Faul jetolt wia - pay additionally.

**Novetal** [no:fɛ'ta:l] *n.f. Pl: -.* Noräd; waut em Jeräd es; waut vetalt woat - gossip. *Category: 3.5.1.8.4. Gossip.*

**novetalen** [no:fɛ'ta:lən] *v.w.* vetalen waut eena jehieet haft - repeat. *Category: 3.5.1.2.6. Repeat, 8.4.6.6.1. Again.*

**nowäajen** [no:vɛajən] *v.s.* toom tweedemol wäajen - check on the weight; reweigh.

**Nowamba** [no:va:mbɔ] *n.m. Pl: Nowambasch.* de 11. Moonat; de Moonat tweschen Oktooba un Dezamba- November. *Category: 8.4.1.4.1. Months of the year.*

**nowaussen** [no:vousən] *v.s.* wieda waussen wan daut aul aufjeschnäden ooda aufje'arnt es - grow again.

**Nowel** [no:vəl] *n.m. Pl: Nowels.* de runde jeburts Noaw medden em Buck - navel. *Category: 2.1.2. Torso.*

**Nowelbaunt** [no:vəlbəunt] *n.m. Pl: Nowelbenja.* een Baunt toom de Nowelschnua aufbinjen - umbilical string.

**Nowelbruch** [no:vəlbrʊx] *n.m.* een Bruck biem Nowel; een jewesset utbucken von de Hut biem Nowel - navel rupture.

**Nowelschnua** [no:vəlʃnua] *n.f. Pl: Nowelschnuaren.* de Schlauch derch woona een Kjint jenäat woat ea daut to Welt kjemt; de Schnua dee een nieet Bäbe met de Mutta vebinjt - umbilical cord. *Category: 2.6.3.2. Fetus.*

**Nowol** [no:vo:l] *n.f. Pl: Nowolen.* eene butajeweenelje Wol; eene Wol tweschen de Tieden wan jeweenlich jewält woat - by-election.

**nozoaglen** [no:tsəglən] *v.w.* zoaglen; wäm dichtbie hinjaraun gonen - tag along; trail; follow. *Category: 7.2.5.2. Follow, 1.5.6. Growth of plants, 6.4.1.1. Track an animal, 3.2.5.1. Believe, 4.5.4.5. Follow, be a disciple.*

**nu** [ny] *adv.* de Jäajenwuat; disen Moment - now. *Category: 8.4.6.3. Present, 8.4.6.3.1. Now, 9.6.3.1. Markers of transition.*

**nuach** [nuəx] *adj.* jenuach; soo väl daut et toorieekjt - enough; adequate; sufficient. *See: jenuach; jehierich. Category: 8.1.7. Enough.*

**Nuaden** [nuədən] *n.m.* eene Rechtunk, jäajenäwa von Sieden, rajchtsch von Wasten un linkjsch von Oosten - north. *Category: 8.5.2.8. North, south, east, west.*

**Nuadjrens** [nuəjrens] *n.f. Pl: Nuadjrensen.* de nuadne Jrens von een Stekj Launt - north boundary.

**Nuadlaunt** [nuədləunt] *n.n. Pl: Nuadlenda.* Launt em Nuaden - northern land.

**nuadlich** [nuədliç] *adj.* nom Nuaden han; soo aus em Nuaden - northerly. *Category: 8.5.2.8. North, south, east, west.*

**Nuadlicht** [nuədliçt] *n.n. Pl: Nuadlichta.* een kalieejet schemmarieren enne Nacht em Nuaden - northern lights; aurora borealis. *Category: 1.1. Sky.*

**nuadna** [nuədna] *adj.* em Nuaden; nom Nuaden - northern. *Category: 8.5.2.8. North, south, east, west.*

**Nuadoosten** [nuədəustən] *n.m.* de Rechtunk tweschen Oosten un Nuaden - northeast. *Category: 8.5.2.8. North, south, east, west, 7.2.2. Move in a direction, 8.5.2. Direction.*

**nuadoosten** [nuədəustən] *adj.* vom Nuadoosten; soo aus em Nuadoosten - north-eastern.

**nuadoostlich** [nuədəustliç] *adj.* nom Nuadoost han; enne Rechtunk haulf tweschen Nuaden un Oosten - northeast. *Category: 8.5.2.8. North, south, east, west.*

**Nuadpol** [nuədpo:l] *n.m.* de Städ wua eena nich wieda Nuaden gonen kaun - north pole.

**Nuadstaum** [nuədstəum] *n.m. Pl: Nuadstam.* de Staum dee em Nuaden wont ooda steit; to eene Tiet em Oolen Tastament wieren twee Stam em Sieden unja eene Rejjerunk en Jerusalem, un tien Stam em Nuaden unja eene Rejjerunk en de Staut Samaria - northern tribe.

**Nuadstiern** [nuədsti:n] *n.n. Pl: Nuadstierns.* een Stiern dee fa aule Menschen en de nuadliche Lenda emma wiest wua Nuaden es; een Stiern krakjt äwa däm Nuadpol - north star.

**Nuadwasten** [nuədva:stən] *n.m.* de Rechtunk tweschen Nuaden un Wasten - NW.

**nuadwasten** [nuədva:stən] *adj.* von Nuadwasten; soo aus em Nuadwasten - north-western.

**nuadwastlich** [nuədva:stliç] *adj.* nom Nuadwasten han; en de Rechtunk haulf tweschen Nuaden un Wasten - northwest. *Category: 8.5.2.8. North, south, east, west.*

**Nuadwint** [nuədvi:nt] *n.m. Pl: Nuadwind.* een Wint vom Nuaden - northwind.

**nuadwoaz** [nuədvoats] *adv.* nom Nuaden - northward. *Category: 8.5.2.8. North, south, east, west.*

**Nuckel** [nʊkəl] *n.m. Pl: Nuckels.* eene Lutsch - soother.

**Nudel** [nydəl] *n.f. Pl: Nudlen.* Dieech en schmaule Strämels jeschnäden un jekoakt; eene Kost enne Städ leedschocken ooda Riess - noodle.

**Nudelsupp** [nydɛlsʊp] *n.f. Pl.* **Nudelsuppen**. eene Supp, jeweenlich von aufjekoaktet Heenaflaesch un met Nudlen - noodle soup.

**nullen** [nʊlən] *v.w.* nullify.

1 • tonuscht moaken - nullify.

2 • een ella rieekjen wua daut Numma eene Null haft: 10, 20, usw. - make multiples of 10. *Category:* **4.7.8.2. Break a contract.**

**null** [nʊl] *num. Pl.* **nullen**. een Numma 0; nuscht; kjeent - zero; nil. *Category:* **8.1.1.1. Cardinal numbers, 8.1.5.2. None, nothing.**

**Numma** [nʊmɒ] *n.n. Pl.* **Nummasch**. eene Zol, soo aus eent, twee, ooda drie, usw.; daut Tieekjen fa Numma es # - number. *Category:* **4.2.3. Music, 8.1. Quantity, 8.1.1. Number, 8.1.2. Count.**

**nummarieren** [nʊma:rɪrən] *v.w.* enne Rieej Nummasch jäwen - enumerate; number. *Category:* **8.1.2. Count, 4.2.3. Music, 8.1. Quantity, 8.1.1. Number.**

**nunja** [nʊɲɒ] *adv.* unja; no unjen - toward under. **Unja de han es woarschienlich een Ei; stopp diene Haunt doa nunja.** Under the hen there is likely an egg; put your hand under it. *See:* **enunja.**

**nunjaducken** [nʊɲa:dʊkən] *v.w.* enducken soo daut et unjawota es - duck underwater; dunk. *Category:* **7.3.2.6. Put in.**

**nunjafaulen** [nʊɲa:fəulən] *v.s.* unja waut nunja faulen; soo faulen daut eena unja waut kjemt - fall under.

**nunjagonen** [nʊɲa:ɣo:nən] *v.s.* gonen bat unja waut - walk under.

**nunjakrupen** [nʊɲa:krypən] *v.s.* krupen bat unja waut - crawl under or underneath.

**Nurs** [nʊrs] *n.f. Pl.* **Nursen**. een Mensch, jeweenlich een Frumensch, dee utjeliheet es toom Kranke behaundlen un dän Dokta halpen un Hauntlanga sennen - nurse. *Category:* **2.5.7.1. Doctor, nurse, 2.6.4.1.1. Care for a baby, 2.6.4.2.1. Rear a child, 6.6. Occupation.**

**nuscht** [nʊʃt] *adv.* kjeent, nich waut - nothing; naught; nil. *Category:* **8.1.5.2. None, nothing, 9.2.3.2. Indefinite pronouns, 9.4.6.1. No, not.**

**nuschtich** [nʊʃtɪç] *adj.* onen Wieet; soo aus holle Tweebak onen Kjarscht - empty. *Category:* **8.1.8.1. Empty.**

**nuschnetsch** [nʊʃtnɛtʃ] *adj.* onnet; onen Wieet - meaningless; useless. *Category:* **3.5.5. Foolish talk, 3.5.8.2. Meaningless, 9.6.2.7.1. Without purpose, 6.1.2.2.2. Useless, 9.6.2.6.1. Without result.**

**nuschnich** [nʊʃtnɪç] *adv.* nuscht; goanuscht; rajcht nuscht - nothing at all.

**nuschnitzich** [nʊʃtnɪtʃɪç] *adj.* soont waut kjeenen Wieet haft, waut nuscht nuzt - useless. *Category:* **6.1.2.2.2. Useless, 9.6.2.6.1. Without result.**

**nutzen** [nʊtsən] *v.w.* brucken; to waut goodet aunstalen - use. *Category:* **3.3.1.1. Purpose, goal, 6.1.2.2. Use, 9.1.2. Do.**

**nutzboa** [nʊtsbɔa] *adj.* soont waut een Nutzen haft; soont waut to brucken jeit - useful; beneficial. *Category:* **6.1.2.2.1. Useful, 8.3.7.9. Value, 2.5. Healthy.**

**Nutzen** [nʊtsən] *n.m. Pl.* -. Wieet; Zwakj; Jebruck - use. *Category:* **3.3.1.1. Purpose, goal, 6.1.2.2. Use, 9.1.2. Do.**

**nutzlooss** [nʊtsləʊs] *adj.* onen eenen Nutzen - useless. *Category:* **6.1.2.2.2. Useless, 9.6.2.6.1. Without result.**

**nuzhlen** [nʊzlhən] *v.w.* en woame wieekje Dakjen sikj jemietlich moaken - snuggle; nuzzle. *Category:* **2.3.5.1. Comfortable, 7.3.4.1. Touch.**

**nuzhlich** [nʊzliç] *adj.* jemietlich wieekj un maklich; soo aus enjenuzhelt - cuddly.

## O - o

- Oa** [ɔa] *n.f. Pl:* **Oaren**. daut Poat von eene Jeträajd ooda Korn Plaunt, met daut Sot - ear; ear of wheat or barley; cob of corn. *Category:* **1.6.2. Parts of an animal, 2.1.1.2. Ear, 6.2.1.1.3. Growing maize.**
- oabeiden** [ɔabeidən] *v.w.* schaufen; Oabeit doonen - work. *Category:* **6. Work and occupation, 6.1. Work, 6.6. Occupation, 9.1.2. Do.**
- Oabeida** [ɔabeida] *n.m. Pl:* -. eena dee oabeit; eena, foaken een aunjenomna Maun, dee fa wäm schauft; eena dee fa Loon schauft - worker. *Category:* **6.1.1. Worker, 6.9.2. Work for someone.**
- Oabeidaloon** [ɔabeida:ləʊn] *n.m. Pl:* **Oabeidaleena**. de Tolunk dee een Oabeida kjricht; een Oabeida sien Jehault - work wages.
- Oabeit** [ɔabeit] *n.f. Pl:* **Oabeiten**. daut aun waut eena schauft; daut aun waut eena sikj bemieecht - work; employment; job; labour. *Category:* **6. Work and occupation, 6.1. Work, 6.6. Occupation, 9.1.2. Do, 6.9.2. Work for someone, 2.6.3.4. Labor and birth pains.**
- Oabeitsaumt** [ɔabeitsəʊmt] *n.n. Pl:* **Oabeitsamta**. Oabeitsplauz; eenem sien Amt bie de Oabeit - employment office.
- Oabeitsbenkj** [ɔabeitsbɛŋk] *n.f. Pl:* **Oabeitsbenkjen**. eene Benkj ooda een Desch opp dee eena siene Oabeit moakt - workbench.
- Oabeitsdach** [ɔabeitsda:χ] *n.m. Pl:* **Oabeitsdoag**. een Dach aun däm Oabeit jedonen woat, tB. Mondach bat Sinnowent, ooda Mondach bat Friedach; de Tiet em Dach wan de Oabeid jedonen woat - workday. *Category:* **8.4.1.8. Special days.**
- Oabeitsjäwa** [ɔabeitsje:vʌ] *n.m. Pl:* -. eena dee Oabeida aunnemt; eena dee Menschen Oabeit jeft - employer. *Category:* **6.9.2. Work for someone.**
- Oabeitsjeschaft** [ɔabeitsjeʃa:ft] *n.f. Pl:* **Oabeitsjeschaften**. een Jeschaft wua jewesse Oabeit jedonen woat; eene Fabrikj; eene Schmäd - industry. *Category:* **6.9. Business organization.**
- Oabeitskjeeda** [ɔabeitskleɪda] *n.pl.* de Kjeeda dee eena to Oabeit drajcht - work clothes. *Category:* **5.3.4. Clothes for special occasions.**
- Oabeitskonst** [ɔabeitskɔnst] *n.f.* de Konst ooda daut vestonen schmocke Oabeit to doonen - workmanship. *Category:* **9.1.2. Do.**
- Oabeitsloon** [ɔabeitsləʊn] *n.m. Pl:* **Oabeitsleena**. daut Loon fa de Oabeit; de Vedeerst von een Oabeida - wage; salary. *Category:* **6.8.2.7. Earn, 6.9.2. Work for someone.**
- Oabeitsloosa** [ɔabeitsləʊsʌ] *n.m. Pl:* **Oabeitsloose**. eena dee nich Oabeit haft toom waut vedeenen - unemployed workers.
- Oabeitsloosichkjeit** [ɔabeitsləʊsiçkeit] *n.f.* de Toostaunt wua väle nich Oabeit kjriien - unemployment.
- oabeitslooss** [ɔabeitsləʊs] *adj.* onen Oabeit sennen - unemployed. *Category:* **6.1.5. Unemployed, not working.**
- oabeitsom** [ɔabeitso:m] *adj.* leicht ooda wellich aune Oabeit sennen - eager to work.
- Oabeitsplauz** [ɔabeitspləʊts] *n.m. Pl:* **Oabeitsplaza**. eene Städ wua eena opp Vedeerst oabeiden kaun - workplace.
- Oabeitsstääd** [ɔabeitste:d] *n.f. Pl:* **Oabeitsstäden**. de Städ wua eena oabeit - workplace.
- Oabeitstääd** [ɔabeitste:d] *n.f. Pl:* **Oabeitstäden**. de Städ wua eena oabeit - work place.
- Oabeitsverein** [ɔabeitsfə'rein] *n.m. Pl:* **Oabeitsvereins**. een Verein von Oabeida toom Sachen met däm Wieet beräden - union; trade union. *Category:* **2.6.2. Sexual relations, 4.2.1. Come together, form a group, 7.5.2. Join, attach, 9.6.1.3. Association.**
- Oafdeel** [ɔafdɛ:l] *n.n. Pl:* -. Oafgoot; waut eena oaft; waut eena vom wäm kjricht wan dee stoaft - patrimony; inheritance. *See: Oafgoot. Category:* **2.6.6.7. Inherit.**
- Oafgoot** [ɔafgəʊt] *n.n. Pl:* **Oafjeeda**. Oafdeel; daut waut eena oaft; waut eenem Traft von wäm sien Vemieeejen wan dee jestorwen es; waut eenem vesto - inheritance. *Category:* **2.6.6.7. Inherit.**
- Oafjenossen** [ɔafjənɔsən] *n.m. Pl:* -. dee waut Oafgoot kjriien - beneficiary. *Category:* **2.6.6.7. Inherit.**
- Oaflaunt** [ɔafləʊnt] *n.n. Pl:* **Oaflenda**. Launt daut je'orwen es - inherited land.
- Oafschoft** [ɔaffɔft] *n.f. Pl:* **Oafschoften**. Oafgoot; daut waut aun de Oawen enjedeelt woat - heritage; inheritance. *Category:* **2.6.6.7. Inherit.**
- Oaften** [ɔaftən] *n.pl.* eene Sort Jreens vom Goaden; Schooten Frucht meist soo aus Schaublen; Enjlisch: 'peas' - peas. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.1. Food from seeds, 5.2.3.1.2. Food from fruit, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**
- Oaftenflint** [ɔaftɛflɪnt] *n.f. Pl:* **Oaftenflinten**. een Rua met daut Oaften jespäajen woaren - peashooter.
- Oaftenschluw** [ɔaftɛnʃlɪv] *n.f. Pl:* **Oaftenschluwen**. de Schooten von Oaften; de Schluw von Oaften - pea shell.
- Oaja** [ɔajʌ] *n.m.* eene Vebetrunk; Spiet; een vestieet sennen; Aufgonst - anger; vexation; ire; wrath; rage. *See: Spiet; Oajaniss. Category:* **3.4.2.3. Angry.**
- oajren** [ɔajrən] *v.w.* vebettat sennen; sikj sea stieren äwa eene Sach ooda Persoon; grollen; schikjanieren - be angry; be irked. *See: grollen.*
- oajalich** [ɔaja:lɪç] *adj.* ve'oajat; doll; bossich; jääjenaun - angry; vexatious. *See: bossich; doll. Category:* **3.4.2.3. Angry.**



- Oajaniss** [ɔaja:nɪs] *n.n.* de Sach dee eenem oajat; dee Tiet en dee eena sikj oajat - gall; irritation; anger. *See: Oaja; Spiet.* *Category: 3.4.2.3. Angry, 2.3.5. Sense of touch, 3.4.2.3.1. Annoyed.*
- oajch** [ɔaɕ] *adj.* sea; schlemm; schljacht - serious. *See: schlemm.* *Category: 4.2.8.1. Serious.*
- oajrich** [ɔajriç] *adj.* veoajat - indignant. *Category: 3.4.2.3. Angry.*
- oakren** [ɔakrən] *v.w.* soon Bewäajen aus tB. een Stool dee nich aule Feet gauns faust haft - fidget; restless movement of the body.
- oam** [ɔam] *adj.* *Variant: oarm.* met weinich Väarot; schljacht auf; aules knaup haben - poor; destitute; indigent. *Category: 1.2.2.1. Soil, dirt, 4.1.4.1. Social class, 8.1.3.2. Few, little, 8.1.7.2. Lack, 6.8.1.3. Poor.*
- Oama** [ɔamʌ] *n.m. Pl: Oamasch.* eena dee oam es - poor one.
- Oameritta** [ɔamərɪtʌ] *n.pl. Lit:* poor riders Broot en een jeschloagnet Ei un Malkj enjedukt un dan jebrot - omelette.
- Oamheit** [ɔamheit] *n.f.* de Toostaunt von oam sennen; Oamoot - paucity.
- Oamoot** [ɔaməʊt] *n.f.* de Toostaunt von oam sennen; nich jenuach haben toom haulwäaj natieedlich läwen- poverty; indigence; pauperism. *Category: 6.8.1.3. Poor.*
- Oarm** [ɔarm] *n.m. Pl: Oarms.* daut Poat vom Kjarpa vom Schulla bat spetz Finjasch; een langet looss stonendet Stekj aun Jereetschoft - arm. *Category: 2.1.3.1. Arm, 5.1.1.2. Chair.*
- Oarmbaunt** [ɔarmbɔunt] *n.m. Pl: Oarmbenja.* een Baunt romem Oarm, soo aus een schwoatet, toom wiesen daut eena truat ooda toom de Meiw hoolen - armband. *Category: 5.4.1. Jewelry.*
- Oarmlän** [ɔarmle:n] *n.f. Pl: Oarmlänen.* eene oppjebude Sied aun jiedatsied Stool wua eena de Oarms nopplajen kaun - arm of a chair.
- Oarmrinkj** [ɔarmrɪŋk] *n.m. Pl: Oarmrinj.* een Baunt eenjemoten faust romem Alboagen toom daut Hamd hoolen - arm bangle.
- oarmschoklen** [ɔarmʃɔklən] *v.w.* hutschlen; em Oarm schoklen - cuddle. *Category: 2.6.4.1.1. Care for a baby.*
- Oarmvoll** [ɔarmfɔl] *n.m. Pl: -.* een Mot: soo väl aus eena opp een Oarm hoolen kaun - armful. *Category: 7.3.1. Carry.*
- Oasch** [ɔaʃ] *n.m. Pl: Oaschen.* Noasch; Hinjarenj; Moazh - rear end (vulg.); bum; ass. *See: Noasch.* *Category: 6.8.1.3. Poor, 6.8.3.4. Beg, 6.3.1.7. Beast of burden.*
- Oaschjebraäkjen** [ɔaʃjɛbrɛækən] *n.f. Pl: -.* de Toofaul von een kjliena Trubbel; eene groote Jeschicht von waut kjlienet - minor ailments.
- Oaschknoaken** [ɔaʃknɔakən] *n.m. Pl: Oaschknoakes.* daut unjaschte Enj vom Riggstrank - coccyx.
- Oaschloch** [ɔaʃlɔx] *n.n. Pl: Oaschlajcha.* Moazh; Puploch; Noasch - anus. *See: Noasch; Moazh.* *Category: 2.1.2. Torso, 2.1.8. Internal organs.*
- Oat** [ɔat] *n.f. Pl: Oaten.* een Wajch von waut doonen; Stiel; Zoot; Mood; Sort - art; manner; way; method; mode; sort. *Category: 6.6.5. Art, 3.1.1. Personality, 4.3. Behavior, 9.2.3.2. Indefinite pronouns, 9.5.1.4. Way, manner, 6.1.2. Method, 6.5.4.1. Road, 7.2.4.6. Way, route, 8.5.2. Direction, 7.5.5. Organize, 8.3.5. Type, kind.*
- oatich** [ɔatiç] *adj.* no eenen jewessen Stiel; eene jewesse Oat haben tB. Mauns oatich; Frues oatich - like. *See säd daut wia Flu-oatich; hee wia sea meed un haud leicht Feeba.* She said it was flu-like; he was very tired and had light fever.
- Oatst** [ɔatst] *n.m. Pl: Oatsten.* Dokta; eena dee Menschen medizienisch behandelt - medical doctor; physician. *Category: 2.5.7.1. Doctor, nurse.*
- Oaw** [ɔav] *n.f. Pl: Oawen.* eena dee waut oaft - heir. *Category: 2.6.6.7. Inherit, 4.1.9.1.4. Son, daughter.*
- oawen** [ɔavən] *v.s.* een Poat von ooda daut gaunse Vemieeejen von de Elren kjrieen wan de Elren jestorwen sent - inherit. *Category: 2.6.6.7. Inherit.*
- Oawstekj** [ɔavstɛk] *n.n. Pl: Oawstekja.* eene Sach dee eena je'orwen haft; Oafgoot - heirloom.
- oba** [ɔɔbʌ] *conj.* un; doch; to de selwje Tiet; em Jäajenfaul - but; although; though. *Daut Rint wia groot, oba nich sea groot.* The beast was large, but not very large. *See: doch.* *Category: 9.2.5.1. Phrase conjunctions, 9.6.1.5. But, 9.6.1.5.1. Except, 9.6.3.1. Markers of transition, 9.4.8. Adverbial clauses, 9.6.2.9. Concession.*
- Obdach** [ɔbda:x] *n.n.* waut eena brukt toom läwen; Kwatia un Äten dee eena jieda Dach haben mott - provision.
- Objektiew** [ɔbjɛktiv] *n.n. Pl: -.* Ziel; Aufsecht; daut wuatoo eena oabeit - objective. *Category: 3.3.1.1. Purpose, goal, 6.1.2.5. Plan, 9.1.3.1. Physical, non-physical, 3.3.1.4. Intend, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.4.1. Hunt, 7.7.2. Aim at a target, 4.2.6.2. Sports.*
- objektiew** [ɔbjɛktiv] *adj.* objective.
- 1 • soo daut opp daut jewirkjt woat; soo daut no daut je'oabeit woat em Sauz - objective.
- 2 • soo daut et met een Senn auf to schazen es - objective. *Category: 3.3.1.1. Purpose, goal, 6.1.2.5. Plan, 9.1.3.1. Physical, non-physical.*
- Objektiewform** [ɔbjɛktivfɔrm] *n.f. Pl: Objektiewformen.* een Wuat em Dänfaul ooda Dämfaul; daut, opp waut een Tietwuat oabeit - objective case; dative; accusative.
- Obraumkje** [ɔbrɔumkɛ] *n.n. Pl: Obraumkjes.* daut seete Meddelstekj von eene Rebus - core. *Category: 8.6.5. Middle.*
- och waut** [ɔx wɔut] *exclam.* een Utdruck von eenem dee waut nich fuaz jleewen well - tut-tut; exclamation of impatience or mild denial.

- Ockolei** [ɔko:lɛi] *n.f.* *Pl.* **Ockoleien**. eene dache Sort Goaden Bloomen - columbine; dove-like. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine.**
- Ockotskje** *See main entry: Akozje.*
- Oda** [o:dʌ] *n.f.* *Pl.* **Odren**. een Schlauch em Kjarpa toom Bloot leiden; Blootoda; Schlachoda - artery; vein. *See: Blootoda; Schlachoda.* *Category:* **2.1.8.1. Heart.**
- Oda'enzindunk** [o:da:ʔentsɪndʊŋk] *n.f.* *Pl.* **Oda'enzindungen**. eene Enzindunk enne Blootoda - phlebitis. *Category:* **2.5.2. Disease.**
- Odavekalkjunk** [o:da:fɛ'kɔulcɔŋk] *n.f.* *Pl.* **Odavekalkjungen**. een Blootodren veschlekjen von Fat - hardening of the arteries; arteriosclerosis. *Category:* **2.5.2. Disease.**
- Odel** [o:dɛl] *n.m.* *Pl.* **Odlen**. eene harschoftliche Famielje ooda Famieljes; eene Famielje dee daut rajcht behoolen äwa aundre to rejieren - aristocracy. *See: Harschoft.* *Category:* **4.1.4.1. Social class, 4.5.6.1. High status.**
- Odelmaun** [o:dɛlmɔun] *n.m.* *Pl.* **Odelmana**. *Variant: Adelmaun.* een Maun vom Odel; een Maun en eene Famielje dee daut rajcht behoolen äwa aundre to rejieren - nobleman. *Category:* **4.6.1.1. King's family.**
- Odem** [o:dɛm] *n.m.* *Pl.* **Odemen**. daut Loft enholen un rutpusten; eenem siene Pust - breath; respiration. *Category:* **2.2.1. Breathe, breath.**
- odmen** [ɔdmɛn] *v.w.* Loft enholen un rutpusten; jeschen; vepusten - breathe. *See: jeschen.* *Category:* **2.1.1.3. Nose, 2.1.1.4. Mouth, 2.2.1. Breathe, breath.**
- Odla** [ɔdlʌ] *n.m.* *Pl.* **Odlasch**. een Sort groote Väajel - eagle. *Category:* **1.6.1.2. Bird.**
- odrich** [ɔdriç] *adj.* met Odren; soo aus Odren - veined; veiny; varicose.
- Offitz** [ɔfɪts] *n.f.* *Pl.* **Offitzen**. eene Stow wua een Jeschaftsmaun siene Rääkjunk fiet ooda uk sien Haundel drift - office. *Category:* **4.1.2.1. Working relationship, 4.6.1. Ruler, 4.6.1.2. Government official, 6.5.1. Building, 6.5.2.7. Room, 6.9. Business organization.**
- Offitzia** [ɔfɪtsia] *n.m.* *Pl.* **Offitzieren**. een Aunjestalde enne Armees - officer. *Category:* **4.8.3.6.4. Soldier, 6.6. Occupation.**
- Ofkot** [ɔfko:t] *n.m.* *Pl.* **Ofkoten**. een jesazliche Veträda; een Aunwault; Rajchtsaunwault; eena dee fa eenem em Jesaz stritt - attorney; lawyer; advocate; proctor; notary; barrister. *See: Aunwault; Rajchtsaunwault.* *Category:* **4.7.4.1. Legal personnel, 4.7. Law, 6.6. Occupation, 3.3.3.3. Persuade, 4.4.4.5. Protect, 4.7.5.4. Defend against accusation.**
- Oft** [ɔft] *n.f.* Frucht - fruit. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant, 5.2.3. Types of food.**
- Oftboom** [ɔftbøum] *n.m.* *Pl.* **Oftbeem**. Fruchtboom, tB. een Apelboom ooda Kjoaschenboom - fruit tree. *Category:* **1.5.1. Tree.**
- Oftfleesch** [ɔftflɛɪʃ] *n.n.* daut Fleesch von Oft; daut ätboare Poat von Oft - flesh of the fruit; fruit pulp.
- ojjeduldich** *See main entry: onjeduldich.*
- Ojjedult** *See main entry: Onjedult.*
- ojjefäa** *See main entry: onjefäa.*
- ojjehea** *See main entry: onjehea.*
- ojjehuarsom** *See main entry: onjehuarsom.*
- Ojjemak** *See main entry: Onjemak.*
- ojjemein** *See main entry: onjemein.*
- ojjemietlich** *See main entry: onjemietlich.*
- Ojjenieech** *See main entry: Onjenieech.*
- ojjerajcht** *See main entry: onjerajcht.*
- Ojjerajchtichkjeit** *See main entry: Onjerajchtichkjeit.*
- ojjeschekjt** *See main entry: onjeschekjt.*
- ojjesunt** *See main entry: onjesunt.*
- ojjewant** *See main entry: onjewant.*
- Ojjezeffa** *See main entry: Onjezeffa.*
- ojjieren** *See main entry: onjieren.*
- Ojjlekj** *See main entry: Onjlekj.*
- ojjlekjeljewies** [ɔjlecɛləvɪs] *adv.* opp eenen ojlekjeljen Wajch; derch een Ojjlekj - unfortunately. *Category:* **4.4.5.2. Unlucky.**
- ojjlekjlich** *See main entry: onjlekjlich.*
- Okoskje** *See main entry: Akozje.*
- Oksiechen** [ɔksɪxən] *n.n.* Suastoff; eene Sort Gauss dee een Fia sea väl dolla brennen moakt, ooda stekjt, wan dee nich to haben es - oxygen. *Category:* **1.2.3.3. Gas, 6.6.2.9. Working with chemicals.**
- Oktaw** [ɔkta:v] *n.n.* *Pl.* **Oktawen**. en Musik de Mot von acht Nooten ooda Zifren, aules toop 12 Haulfteen - octave.
- Oktooba** [ɔktøubʌ] *n.m.* *Pl.* **Oktoobasch**. de tieende Moonat em Joa; de Moonat tweschen Septamba un Nowamba - October. *Category:* **8.4.1.4.1. Months of the year.**

- Olbassem** [ɔlba:səm] *n.f. Pl:* -. een läaja Bosch met klijene seetsuare Frucht; de Frucht von een Olbasse Struck - currants.
- Oliew** [ɔ:liv] *n.f. Pl: Oliween.* de Frucht von een Oliweenboom - olive. *Category:* **1.5.1. Tree, 5.2.3.1.2. Food from fruit, 5.2.3.3.5. Cooking oil, 5.2.3.4. Prepared food, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**
- Oliweenboom** [ɔ:livənbəum] *n.m. Pl: Oliweenbeem.* een Boom enne heete Jäajent de Oliween drajcht; de Frucht woat jejäten ooda uk fa Eelj utjedrejt - olive tree.
- Olieweneelj** [ɔ:livənɛɪʌ] *n.f. Pl:* -. de Eelj von Oliween - olive oil.
- Oliewengoaden** [ɔ:livənɔadən] *n.m. Pl: Oliweengoades.* een Goaden von Oliweenbeem - olive grove.
- Ollaunt** [ɔləunt] *n.n. Pl: Ollenda.* Launt daut nich toom akren to brucken es - useless land.
- ollostich** [ɔləstɪç] *adj.* onen Lost; onen Moot; bedrejt - unmotivated; discouraged. *Category:* **3.4.2.1. Sad, 3.4.2.1.4. Disappointed.**
- om** [ɔ:m] *prep.* rom; fa; soo daut; von Tiet: dichtbie; no, lota - around; about; approximately; at. *Category:* **8.1.5.8.1. Approximate, 8.2.5. Big area, 8.2.6.2. Near, 3.5.1.2.9. Be about, subject, 9.2.4. Prepositions, postpositions, 8.4. Time, 8.5. Location, 9.5.1.6. Spatial location of an event.**
- omakren** [ɔ:ma:kɾən] *v.w.* dolplieejen waut je'akak es - plough down; work down a field.
- ombandich** [ɔmba:ndiç] *adv.* butajeweenlich sea; onbejrenst - extreme; very much; high degree. *Category:* **3.2.5.7. Extreme belief, 8.2.6.1. Far.**
- ombedinj** [ɔmbədɪŋt] *adv. Variant: onbedinj.* gauns secha; en jieda Faul; soo daut et nich doaronen jeit; derchut; goa - definitely; without question; absolutely; unconditionally. *See: derchut; goa. Category:* **9.6.3.2. Markers of emphasis, 9.3.2. Completely, 9.4.4.1. Certainly, definitely.**
- ombieejen** [ɔmbiəjən] *v.s.* bieejen; eenen Kjneks en waut langet ooda plautet moaken - bend around.
- ombinjen** [ɔmbɪŋən] *v.s.* rom binjen - tie around; bandage. *Category:* **2.5.7. Treat disease, 5.4.6.1. Circumcision.**
- Ombinjsel** [ɔmbɪŋsəl] *n.n. Pl: Ombinjsels.* een aufbinjen; eene Schnua faust rom een Jelenkj jebungen; een Aufbinjsel - tourniquet; ligature. *Category:* **2.5.7. Treat disease.**
- omblädren** [ɔmblɛ:dɾən] *v.w.* en een Buak, wieda blädren; een Blaut äwadreien - turn a page.
- ombrinjen** [ɔmbrɪŋən] *v.s.* doot moaken - put to death; murder; execute; kill. *Category:* **2.6.6.1. Kill, 4.7.7.4. Execute, 9.1.2. Do, 6.3.4. Butcher, slaughter, 6.4.1. Hunt.**
- ombuen** [ɔmbyən] *v.w.* een Bu endren; Endrungen moaken en een Jebied - renovate; rebuild. *Category:* **8.3.7.6. Improve, 8.4.6.5.3. New, 7.9.4. Repair.**
- omdreien** [ɔmdɾɛiən] *v.w.* rom dreien; äwadreien - turn around; turn over. *Category:* **7.2.2.6. Turn, 7.3.5. Turn something.**
- omem** [ɔ:məm] *contr.* om däm - around the.
- omendren** [ɔ:məndɾən] *v.w.* Enrechtungen aundasch moaken; derchbuen - alter; reform; change around; revise; transmute. *See: endren. Category:* **4.3.8. Change behavior, 4.8.4.6. Repent, 7.5. Arrange, 8.3.7.6. Improve, 9.1.2.6. Change something.**
- omet** [ɔ:mət] *contr.* om daut - around the.
- omfangen** [ɔmfɑ:ŋən] *v.s.* omfoten; romnämen - surround. *Category:* **7.2.2.7. Move in a circle.**
- Omfank** [ɔmfɑ:ŋk] *n.m. Pl:* -. de Mot rom een Kjeiss ooda waut rundet - girth; scope. *Category:* **2.3.1.9. Something used to see.**
- omfaulen** [ɔmfəulən] *v.s.* dolfaulen; hanfaulen - fall over. *Category:* **7.2.2.5.1. Fall.**
- omfellen** [ɔmfɛlən] *v.w.* omjeeten; enjeeten - decant. *Category:* **1.3.2.2. Pour.**
- omfieren** [ɔmfɪrən] *v.w.* met een Woagen ooda Foatich waut no eene aundre Städ nämen - transfer by vehicle.
- omfoten** [ɔmfo:tən] *v.s.* rom foten; eenen Drekj jäwen - embrace; clasp; hug; include. *Category:* **2.6.2. Sexual relations, 4.1.8. Show affection, 6.7.5. Fastening tool, 7.3.4.5. Actions of the hand, 7.5.1.2. Include.**
- Omgank** [ɔmga:ŋk] *n.m.* Bekantschoft; foaken toopkomen met jewesse - involvement; communication; intercourse; horse or ox-drawn power take-off used until the 1930s for operating machines like grain crushers, threshing machines. *See: Peatsgank. Category:* **3.5. Communication, 3.5.1.4.2. Contact, 2.6.2. Sexual relations.**
- omgonen** [ɔmgo:nən] *v.s.* met waut to doonen haben; waut uten Stich gonen - go around; associate with; have to do with. *Category:* **7.2.3.5. Move past, over, through, 4.1. Relationships.**
- omgrowen** [ɔmgro:vən] *v.s.* derch growen; eenen Goaden derch oabeiden - dig up.
- omhää** [ɔmhɛə] *adv.* medden mank; bie de Sach; iewrich; bejeistat - hang around; be about. *Category:* **7.2.7.3. Wait.**
- omhäägonen** [ɔmhɛəɔ:nən] *v.s.* drock sennen; woo waut jedonen woat - be busy.
- omhaben** [ɔmha:bən] *v.s.* waut äware Schulren haben; waut aunjetrocken haben - wear. *Category:* **5.3.7. Wear clothing, 7.9. Break, wear out.**
- omhaken** [ɔmha:kən] *v.w.* dolhaken; omweeden - chop down. *Category:* **6.6.3.1. Lumbering.**
- omhalsen** [ɔmhəulsən] *v.w.* met de Oarms romem Hauls foten; goot drekjen - embrace; hug. *Category:* **2.6.2. Sexual relations, 4.1.8. Show affection, 7.3.4.5. Actions of the hand.**
- omhenjen** [ɔmhɛjən] *v.s.* rom waut henjen - surround. *Category:* **7.2.2.7. Move in a circle.**

- Omjäajent** [ɔmjɛajɛnt] *n.f. Pl: Omjäajenden.* eene Jäajent; de Jäajent rom eenem - vicinity; area round about us; surroundings; locale; district; proximity. *Category: 8.5.4.1. Vicinity, 4.6.7. Region, 4.6.7.2. City, 8.5.4. Area, 8.2.6.2. Near.*
- omjäwɛn** [ɔmjɛ:vɛn] *v.s.* rom waut nämen - surround. *Category: 7.2.2.7. Move in a circle.*
- omjebrocht** [ɔmjɛbrɔχt] *adj.* dootjeschloagen; dootjemoakt - slain.
- omjebungen** [ɔmjɛbʊŋən] *adj.* soo daut et rom waut jebungen ooda jenomen es - tied around.
- omjebut** [ɔmjɛbyt] *adj.* aundasch jemoakt met derchbuen; omje'endat - altered; rebuilt.
- omjedreit** [ɔmjɛdrɛit] *adj.* äwajedreit; vedreit; en eene aundre Rechtunk jedreit; vekjieet - turned around.
- omje'endat** [ɔmjɛ'ɛnda:t] *adj.* omjebut; derchjebut; trachtjebut - remodelled.
- omjeeten** [ɔmjɛtɛn] *v.s.* von een Dinkj en een aundret jeeten - decant; pour from one container into another. *Category: 1.3.2.2. Pour.*
- omjefot** [ɔmjɛfo:t] *adj.* soo daut de Oarms rom sent; omjenomen; omoarmt - embraced; surrounded.
- omjehakt** [ɔmjɛha:kt] *adj.* doljehakt; met haken ooda akjsen doljekjräajen - hewn down.
- omjekjieet** [ɔmjɛciɛt] *adj.* omjedreit; jrod dän aundren Wajch; äwaroasch - inverted; converse; other way round; vice versa. *See: omkjiere.* *Category: 8.3.1.4.1. Vertical, 3.5.1.4. Speak with others.*
- omjeneit** [ɔmjɛnɛit] *adj.* beseemt; äwajelajcht un jeneit - resewn; hemmed.
- omjenomen** [ɔmjɛno:mən] *adj.* omjefot; rom waut jesat ooda jeschnieet - surrounded; cinched; clad. *Category: 5.3.7. Wear clothing.*
- omjepakt** [ɔmjɛpa:kt] *adj.* repackaged.  
 1 • fresch enjepakt; toom tweedemol enjepakt - repackaged.  
 2 • faust romjenomen; faust doljehoolen - restrained; held firmly. *Category: 4.3.6. Self-controlled.*
- omjeschmäten** [ɔmjɛʃme:tən] *adj.* soo daut dee dol licht; äwajefollen - overthrown; fallen.
- omjeschräwen** [ɔmjɛʃre:vən] *adj.* aufjeschräwen; aundasch jeschräwen - rewritten; edited.
- omjeseemt** [ɔmjɛsɛimt] *adj.* beseemt; omjenomen un jeneit - hemmed; shortened. *Category: 8.2.2.1. Short, not long, 8.2.2.3. Short, not tall.*
- omjestelpt** [ɔmjɛstɛlpt] *adj.* soo daut dee oppe Sied ooda äwakopp licht; omjeschmäten - overthrown; tipped.
- omjetuscht** [ɔmjɛtysχt] *adj.* omjewakjselt; vetuscht - exchanged.
- omjewakjselt** [ɔmjɛva:csɛlt] *adj.* omjetuscht; vewakjselt - returned; exchanged.
- omjeweelt** [ɔmjɛvɛɛlt] *adj.* derchjeweelt; äwajeschmäten; jekoltiwätat - bulldozed; overturned.
- omjewekjelt** [ɔmjɛvɛcɛlt] *adj.* romjenomen; rom un rom jedreit - wound; cinched. *Category: 2.5.3. Injure.*
- omkauntren** [ɔmkəuntɾən] *v.w.* omriemen; omstalen; Meebel ooda aundre groote Sachen wieda saten ooda eene aundre Städ jäwen - move things about. *See: omriemen.*
- Omkjia** *n.f. Pl: -.* de Prozass von en eene aundre Rechtunk gonen met sien Läwen - change of direction.
- omkjiere** [ɔmkjɛrɛn] *v.w.* opphiere met eene Enstalunk ooda Rechtunk gonen un enne aundre aunfangen- repent; change one's ways. *Category: 3.4.2.2. Sorry, 4.8.4.6. Repent, 4.9.5.7. Salvation.*
- omkjikjen** [ɔmkjɛcən] *v.w.* rom kijken - look around; look behind you. *Category: 2.3.1.1. Look.*
- omkjieeden** [ɔmkjɛɛdɛn] *v.w.* omtrakjen; aundre Kjieeda auntrakjen - change clothing. *See: omtrakjen.*
- Omkjreiss** [ɔmkjɛrɛis] *n.m. Pl: Omkjreis.* Omjäajent; de Jäajent benna eene jewesse Mot en aule Rechtungen; de Mot rom waut rundet - area; circumference; circuit; extent; space; surroundings. *Category: 8.2.5. Big area, 7.3.6.3. Limit, 8.1. Quantity, 8.2.8. Measure, 9.3.1. Degree, 1.1. Sky, 8.1.8.1. Empty, 8.5.4.3. Space, room, 8.5.4.4. Interval, space, 8.5.4.1. Vicinity, 3.2.3.2. Area of knowledge, 8.5.4. Area.*
- omkjremplen** [ɔmkjɛrɛmplɛn] *v.w.* dolfaulen; hanfaulen; toopkjremplen - roll up; fold over. *Category: 8.3.1.5.1. Roll up.*
- omkjrensɛn** [ɔmkjɛrɛnsɛn] *v.w.* eenen Krauns rom waut moaken - circle. *Category: 8.3.1.6. Round.*
- omkomen** [ɔmkɔ:mən] *v.s.* stoawen, von aundret aus jeweeenelje Krankheiten - perish; die of other than natural causes. *Category: 2.6.6. Die, 8.3.7.8. Decay.*
- omlajen** [ɔmla:jən] *v.s.* dobbelt lajen; opp eene aundre Städ hanlajen; wiatedrakjen - fold over; transfer. *Category: 7.2.8. Send someone, 7.3. Move something.*
- omlenkjen** [ɔmlɛncən] *v.w.* wäm eene aundre Rechtunk ooda Jesennunk jäwen - cause to change direction.
- omliere** [ɔmlɛrɛn] *v.w.* liere waut aundasch doonen aus waut eena daut ea jeliieet haud; aufwanen - adjust one's views.
- omloden** [ɔmlɔ:dən] *v.s.* von een Woagen opp eenen aundren Woagen saten ooda brinjen - load from one vehicle to another.
- ommäajlich** [ɔmɛajliç] *adj.* nich mäajlich; opp kjeenen Wajch - impossible. *Category: 9.4.4.9. Impossible.*
- Ommäajlichkeit** [ɔmɛajliçcɛit] *n.f.* daut waut nich mäajlich es; daut waut nich jeit - impossibility. *Category: 9.4.4.9. Impossible.*
- ommaklich** [ɔma:kliç] *adj. Variant: onmaklich.* nich maklich; nich jemietlich - uncomfortable. *Category: 2.3.5. Sense of touch, 3.4.2.2.2. Embarrassed.*



**ommenschlich** [ɔmɛnʃliç] *adj.* *Variant:* **ommenschlich**. soo daut een Mensch daut nich ooda meist nich uthoolen kaun - inhumane.

**Ommeraunje** [ɔmərəunɐ] *n.f.* eene Sort Fenstabloomen - geranium. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine.**

**omnämen** [ɔmne:mən] *v.s.* rom waut moaken; omkjrensen; ombinjen - take a shawl blanket around oneself.

**omoabeiden** [ɔ:mɔabɛidən] *v.w.* dolplieejen - work down a field.

**omoarmen** [ɔ:mɔarmən] *v.w.* de Oarms rom waut moaken; omhalsen - embrace; hug; cuddle. *Category:* **2.6.2. Sexual relations, 4.1.8. Show affection, 7.3.4.5. Actions of the hand, 2.6.4.1.1. Care for a baby.**

**ompaken** [ɔmpa:kən] *v.w.* faust omfoten; faust omoarmen; aundasch enpaken - repack.

**omplaunten** [ɔmplauntən] *v.w.* eene Plaunt utgrowen un aundatwääjen plaunten - transplant. *Category:* **2.5.7. Treat disease, 6.2.3. Plant a field.**

**omplieejen** [ɔmpliɛjən] *v.w.* omoabeiden; dolplieejen - plough down or under.

**omräden** [ɔmrɛ:dən] *v.w.* räden daut jana eene aundre Meenunk aunnemt; wäm beräden - convince. *Category:* **3.3.3.3. Persuade, 9.4.4.2. Sure.**

**omrieren** [ɔmrirən] *v.w.* derchrieren; rieren - stir the contents of a pot.

**omriemen** [ɔmrimən] *v.w.* de Ordunk von Sachen opp eenen Plauz aundasch hanstalen; omstalen; omkauntren; omwakjslen - rearrange. *See:* **omkauntren**. *Category:* **7.5. Arrange.**

**omrinjen** [ɔmrɪŋən] *v.w.* omkjrensen; eenen Rinkj rom waut moaken - ring about.

**omsaten** [ɔmsa:tən] *v.w.* transfer.

1 • opp eene aundre Städ saten; wieda saten - transfer.

2 • veplaunten; wieda plaunten - replant; repot. *Category:* **7.2.8. Send someone, 7.3. Move something.**

**omschedden** [ɔmfɛdən] *v.w.* von een Dinkj en waut aundret schedden; waut kjreemeljet ranen loten - pour a non-liquid from one container into another; such as grain.

**Omschlach** [ɔmfʃla:χ] *n.m. Pl:* **Omschlääj**. daut Dakjsel von een Buak, daut butaschte von een Buak; een Konwarkj toom een Breef nenstoppen; daut Kolla aun Kjeleeda - paper book cover; envelope. *Category:* **3.5.7.2. Written material.**

**omschlonen** [ɔmfʃlo:nən] *v.s.* fold over.

1 • haustich endren - change hastily.

2 • tooplajen; dobbelt lajen - fold over; omblädren; een Blaut von een Buak äwaschlönen - turn the page.

**omschmieten** [ɔmfʃmitən] *v.s.* overturn.

1 • dolschmieten; moaken hanfaulen - overturn; cause to fall.

2 • eenen Plon ooda Entschluss endren - change one's plans. *Category:* **7.2.2.5.1. Fall.**

**omschnieren** [ɔmfʃnirən] *v.w.* een Baunt sea faust rom waut nämen - buckle up or lace up tightly.

**Omschreft** [ɔmfʃrɛft] *n.f. Pl:* **Omschreften**. daut waut omjeschräwen es; eene Kopie - transcript.

**omschriewen** [ɔmfʃrivən] *v.s.* transcribe.

1 • waut von opp eene Städ opp eene aundre Städ hanschriewen - transcribe; paraphrase.

2 • Endrungen moaken un fresch utschriewen - rewrite; edit and correct.

**Omschwunk** [ɔmfʃvʊŋk] *n.m. Pl:* **Omschwungen**. eene groote Ve'endrunk; eene niee Rechtunk saten - revolution; change. *Category:* **4.5.4.6. Rebel against authority, 9.1.2.6. Change something, 9.1.1.2. Become, change state.**

**Omsecht** [ɔmseçt] *n.f. Pl:* **Omsechten**. waut eena runtom sitt - scenery; panorama. *Category:* **2.3.1. See, 4.2.5. Drama.**

**omseemen** [ɔmsɛimən] *v.w.* biem neien, de Kaunt äwalajen un veneien - hem. *Category:* **5.3.6. Parts of clothing, 6.6.1. Working with cloth, 8.6.6. Edge.**

**omsetten** [ɔmsɛtən] *v.s.* eenen aundren Settplauz nämen; von een Foatich en een aundret omstieen - re-seat; transfer. *Category:* **7.2.8. Send someone, 7.3. Move something.**

**omsiedlen** [ɔmsidlən] *v.w.* de Wirtschoft no eene aundre Städ nämen; wiedatrakjen - move. *Category:* **1.3.2.4. Wave, 4.2.6.1.2. Chess, 7.2. Move, 7.2.4.5. Move to a new house, 7.3. Move something, 9.3.1. Degree.**

**Omsiedla** [ɔmsidlʌ] *n.m. Pl:* **Omsiedlasch**. eena dee no eene aundre Jääjent trakjt - emigrant.

**omsikj** [ɔmsɪç] *adv.* rom eenem selfst - around self. *Category:* **8.1.5.8.1. Approximate, 8.2.5. Big area, 8.2.6.2. Near.**

**omstalen** [ɔmsta:lən] *v.w.* aundasch enstalen; omriemen; omwakjslen; eenen Plon endren - transpose; change; adapt; readjust. *See:* **aunpaussen; omwakjslen**. *Category:* **9.1.1.2. Become, change state.**

**Omstaunt** [ɔmstəunt] *n.m. Pl:* **Omstend**. een Faul; aul daut waut eena en eene Sach en Betracht nämen mott; en aundre Omstend sennen bediet een Kjint unjarem Schalduak haben ooda pregnant sennen- circumstance.

**Omstauntswuat** [ɔmstəuntsvuət] *n.n. Pl:* **Omstauntswieda**. Adverb; een Wuat daut de leejenschoft von een Tietwuat jeft - adverb. *Category:* **9. Grammar.**

**omsteeten** [ɔmstɛitən] *v.s.* äwastelpen; moaken waut dolfaulen - kick over; knock over. *Category:* **7.3.1.4. Knock over.**

**omstelpen** [ɔmstɛlpən] *v.w.* waut moaken oppe Sied ooda äwakopp to ligjen komen; met een Woagen ooda Foatich oppe Sied ooda äwakopp to ligjen komen - tip over. *Category:* **7.2.2.5.1. Fall, 7.3.1.4. Knock over.**

**omstendich** *adj.* onpraktisch; nich goot to brucken - impractical; unhandy.

**omstendlich** [ɔmstɛndliç] *adj.* *Variant:* **omstentlich**. schwierig; met völ Eenselheiten; bie een Omwajch - in detail; implicitly; elaborately; laboriously; with difficulty.

**Omstentlichkeit** [ɔmstɛntliççɛit] *n.f.* een schwoara ooda schwieeja Toostaunt - detail; difficulty. *Category:* **4.8.3.6. Military organization, 8.1.6.1. Part, 8.6. Parts of things, 4.4.2. Trouble, 4.4.2.1. Problem, 6.1.3. Difficult, impossible.**

**omstieen** [ɔmstjɛn] *v.s.* von een Foatich, Zuch ooda Schepp en een aundret gonen - transfer from one vehicle to another.

**Omtoch** [ɔmtɔχ] *n.m. Pl:* **Omtochs**. Omwajch; Romwajch - indirect route; detour; circuitous approach. *Category:* **6.5.4.1. Road.**

**omtrakjen** [ɔmtra:cən] *v.s.* change.

1 • wieda trakjen met daut Hushault ooda Wirtschoft - move from one dwelling to another.

2 • omkleeeden; aundre Kleeeda auntrakjen - change clothing. *See:* **omkleeeden**.

**omtuschen** [ɔmtysχən] *v.w.* eent oppjäwen un een aundret nämen; omwakjslen - exchange. *Category:* **7.5.6. Substitute.**

**Omwajch** [ɔmva:c] *n.m. Pl:* **Omwäaj**. een Wajch rom eene Städ; een Wajch toom waut utem Stich bliwen- long way around; detour. *Category:* **6.5.4.1. Road.**

**omwakjslen** [ɔmva:çslən] *v.w.* aufwakjslen; omtuschen; waut oppjäwen fa waut aundret; omstalen - alternate; change; interchange; exchange. *See:* **aufwakjslen; omstalen; wakjslen.** *Category:* **8.4.5.1.6. Alternate, 9.1.1.2. Become, change state, 6.5.4.1. Road, 7.5.6. Substitute.**

**omwanen** [ɔmva:nən] *v.w.* lieren; jewant woaren; een Stiel oppjäwen un een aundret brucken - readjust; relearn; become reaccustomed to.

**omweelen** [ɔmvɛlɛn] *v.w.* derch weelen; verieren - rummage around; uproot. *Category:* **6.2.4.2. Uproot plants.**

**omweeten** [ɔmvɛtɛn] *v.s.* eene Sach goot kjanen; de Eenselheiten von eene Sach kjanen - be informed; know one's way around.

**Omwelt** [ɔmvɛlt] *n.f. Pl:* **Omwelten**. de Welt enne Natua rom eenem - surroundings; environment. *Category:* **8.5.4.1. Vicinity, 1.7. Nature, environment, 9.1.3.2. Situation.**

**omwenjen** [ɔmvɛnjən] *v.s.* sikj enne jäajenesade Rechtunk stalen - turn around. *Category:* **7.2.2.6. Turn.**

**omzajcht** [ɔmtsɑ:çt] *adv.* eent von dit un dan eent von daut - take turns; change about; alternate. *Category:* **4.3.4.5. Share with, 8.4.5.1.6. Alternate.**

**onen**<sub>1</sub> [ɔ:nən] *v.w.* waut denkjen ooda jleewen onen daut eena Oppwiess doafäa haft - have a premonition.

**on-** [ɔ:n] *px.* nich - un-; negative prefix. *Category:* **9.2.9.3. Derivational affixes.**

**onaufhenjich** [ɔ:nɔufhɛnjɪç] *adj.* von nuscht aufhenjich sennen; auleen stonent - independent. *Category:* **4.1.6.4. Independent person, 4.5.4.7. Independent.**

**onaufhenkjlich** *See main entry:* **onaufhenjich**.

**onaunjenäm** [ɔ:nɔupɛnɛ:m] *adj.* ommaklich; nich tofrädstalent - unpleasant. *Category:* **3.4.2.1.1. Dislike, 4.3.7.1. Impolite, 8.3.7.1. Bad.**

**onaunstendich** [ɔ:nɔunstɛndiç] *adj.* nich soo aus velangt es; jemeen; schljajcht - uncomely; immodest; improper. *Category:* **2.3.1.8.2. Ugly, 5.3.8. Naked, 8.3.7.7.1. Wrong, unsuitable.**

**Onaunstendichkeit** [ɔ:nɔunstɛndiççɛit] *n.f.* de Toostaunt von onaunstendich ooda eenjemoten onverschämt sennen - deception. *Category:* **4.3.5.5. Deceive.**

**onäwalajcht** [ɔ:nɛ:va:lɑ:çt] *adj.* onentschieden; sikj nich eenich sennen; nich eenen Entschluss jefot haben - unconsidered.

**onbandich** [ɔnbɑ:ndiç] *adj.* wilt; nich no de Rääjlen - ungovernable; untrained. *Category:* **3.3.1.7. Stubborn, 9.4.2.2. Can't.**

**onbe'acht** [ɔnbɛ'ʔɑ:χt] *adj.* nich no oppjepaust; nich jeseenen - unnoticed. *Category:* **3.1.2.2. Notice.**

**onbebrukt** [ɔnbɛbrukt] *adj.* nich jebrukt; soo aus nie - unused.

**onbedakjt** [ɔnbɛdɑ:çt] *adj.* nich bedakjt; kol - uncovered.

**onbedinj** *See main entry:* **ombedinj**.

**onbedocht** [ɔnbɛdɔχt] *adj.* nich derch jedocht; schlpmetzich; schloff; nachlässich - thoughtless; heedless; unthinking; careless; inconsiderate; inadvertent. *See:* **nachlässich; schloff; schlopmetzich.** *Category:* **3.1.2.1. Alert, 3.2.1.1. Think about, 3.4.1.4.5. Indifferent, 4.3.6.3. Untidy.**

**onbe'enflust** [ɔnbɛ'ɛnflust] *adj.* onen dän Enfluss von wäm; onen daut eenem daut een Unjascheet moakt - unaffected; uninfluenced. *Category:* **8.3.5.2.1. Same.**

**onbefriet** [ɔnbɛfrit] *adj.* eenletsich; nich befriet; lädich - unmarried. *Category:* **2.6.1.3. Unmarried.**

**onbehakt** [ɔnbɛhɑ:kt] *adj.* nich behakt; soo aus enne Natua - unrefined.

**Onbehelphkheit** [ɔnbɛhɛlplicçɛit] *n.f.* de Toostaunt daut eena Sachen nich fa sikj selfst doonen kaun, tB. Blintheit ooda vekjräpelt sennen - disability. *Category:* **2.4.2. Weak, 2.5.4. Disabled.**

**onbeholpen** [ɔnbɛhɔlpən] *adj.* onjeschekjt ooda jlei; kjrällig; pedäwlich; henjflichtig; schladonsich - helpless; awkward; cumbersome. *See:* **kjlämrlich; onjeschekjt; onschekjlich; pedäwlich; scheiwelhaksich; schladonsich.** *Category:* **3.4.2.2.2. Embarrassed, 7.2.1.4.1. Clumsy, 8.2.9.1. Heavy.**

- onbejeleit** [ɔnbɛjleɪt] *adj.* onen Bejeleitunk; bie sikj selfst; auleen - unaccompanied; unattended. *Category:* **4.1.6.3. Alone.**
- onbejrenst** [ɔnbɛjɾɛnst] *adj.* met kjeene Jrens; butajeweenlich sea - knows no bounds; unlimited. *Category:* **8.4.2.3. Forever.**
- onbejrieplich** [ɔnbɛjriplɪç] *adj.* nich to bejriepen; sea oppfalent - not understandable. *Category:* **3.2.4.3. Mysterious.**
- onbekaunt** [ɔnbəkəunt] *adj.* nich bekaunt; framd - unfamiliar; strange; unacquainted; unknown. *Category:* **3.2.6.2. Recognize, 8.3.5.3.4. Strange, 3.2.3.1. Known, unknown, 9.7.1. Name of a person.**
- onbekjant** [ɔnbɛca:nt] *adj.* nich bekjant; stell jehoolen - unconfessed.
- onbekjemmat** [ɔnbɛcɛma:t] *adj.* nich besorcht; nich beduat - unconcerned; reckless; thoughtless; negligent. *Category:* **3.4.1.4.5. Indifferent, 4.3.3.2. Not care.**
- onbekjieet** [ɔnbɛciɛt] *adj.* nich bekjieet; nich eenen jewenschten Wajch enjeschloagen - unrepented.
- onbeleeft** [ɔnbələɪft] *adj.* waut eena nich goot es, nich jleicht, nich leeft - unloved. *Category:* **4.3.3. Love.**
- onbelieet** [ɔnbələɪt] *adj.* nich belieet; oschuldich - uneducated. *Category:* **3.2.2. Learn.**
- onbeloont** [ɔnbələunt] *adj.* nich beloont; nich jekjräajen waut an schuldich wia - unrewarded.
- onbemoakjt** [ɔnbəmɔact] *adj.* onen daut et wāa sach - unnoticed. *Category:* **3.1.2.2. Notice.**
- onbeschädicht** [ɔnbɛʃe:diçt] *adj.* gauns; heel; met kjeen Schoden - unharmed. *Category:* **4.4.4.4. Save from trouble.**
- onbescheiden** [ɔnbɛʃeɪdɛn] *adj.* too driest ooda onbedocht; nich fein; nich no de jewenschte Oat - impolite; indiscreet; immodest. *Category:* **4.3.7.1. Impolite, 5.3.8. Naked.**
- Onbescheidenheit** [ɔnbɛʃeɪdɛnheɪt] *n.f.* de Toostaunt von nich bescheiden sennen; nich vāabedocht sennen; too jliktoo sennen - immodesty; indiscretion; impropriety. *Category:* **4.3.6.4. Mistake, 5.3.8. Naked.**
- onbeschlāpen** [ɔnbɛʃle:pən] *adj.* ruch; nich belieet; nich fein ooda schmock - uncouth; unpolished; unrefined. *Category:* **2.3.1.8.2. Ugly.**
- onbeschnāden** [ɔnbɛʃne:dən] *adj.* nich beschnāden; nich met de Vāahut auffjemoakt - uncircumcised.
- onbeschrenkjt** [ɔnbɛʃɾɛnçt] *adj.* onen Jrens; gauns frie - unlimited; boundless. *Category:* **8.4.2.3. Forever.**
- onbesonnen** [ɔnbɛzɔnən] *adj.* haustich un nich derchjedocht met waut wieda gonen; Hauls āwa Kopp - rash; headlong; without due consideration. *Category:* **2.5.6. Symptom of disease.**
- onbesorcht** [ɔnbɛzɔɾçt] *adj.* nich besorcht; nich beduat; jliktjeltich; sikj secha - unworried. *Category:* **3.4.2.4.1. Worried.**
- onbestādicht** [ɔnbɛste:diçt] *adj.* nich niw jesajcht - unconfirmed; unauthenticated.
- onbestemt** [ɔnbɛstɛmt] *adj.* nich bestemt; onen Jrens - vague; indefinite; uncertain. *Category:* **2.3.1.6. Transparent, 3.2.4.3. Mysterious, 8.1.5.8.1. Approximate, 8.4.2.3. Forever, 9.4.4.5. Uncertain.**
- onbestendich** [ɔnbɛstɛndiç] *adj.* nich bestendich; han un hāa; eemol soo, eemol soo - unreliable; irregular; inconsistent. *Category:* **8.3.1. Shape, 8.3.7.1. Bad.**
- Onbestendichkjeit** [ɔnbɛstɛndiççɛit] *n.f.* de Toostaunt von nich bestendich sennen; nich opp to veloten sennen - discrepancy; inconstancy; instability.
- onbestroft** [ɔnbɛstroft] *adj.* nich bestroft; frie jeloten - unpunished.
- onbetolt** [ɔnbɛtɔlt] *adj.* noch nich betolt; schuldich sennen - unpaid; outstanding debt.
- onbetoont** [ɔnbɛtəunt] *adj.* nich betoont; onen Betoonunk - unemphasized; unaccented.
- onbewāachlich** [ɔnbɛwɛaçliç] *adj.* *Variant:* **onbewāajlich.** waut nich to bewāajen es; sea faust - immobile; immovable. *Category:* **7.2.1.6. Steady, unsteady, 3.3.1.7. Stubborn.**
- Onbewāachlichkjeit** [ɔnbɛwɛaçliççɛit] *n.f.* de Toostaunt von nich to bewāajen gonen; daut waut faust es- immobility.
- onbewont** [ɔnbɛvɔnt] *adj.* nich bewont; ladich; nich em Jebruck - uninhabited. *Category:* **1.2.1.6. Forest, grassland, desert, 4.6.7.3. Countryside, 8.1.8.1. Empty.**
- onbewust** [ɔnbɛvʊst] *adj.* nich bie Besennunk; nich om waut weeten - unaware of; unconscious of.
- onboarmherzich** [ɔnbɔarmhɛ:tsiç] *adj.* *Variant:* **onboarmhoatich.** nich boarmherzich; nich metfeelent ooda metliedent - unsympathetic.
- onbrukboa** [ɔnbɾukbɔa] *adj.* nich to brucken; to nuscht goot - useless. *Category:* **6.1.2.2.2. Useless, 9.6.2.6.1. Without result.**
- Ondank** [ɔnda:ŋk] *n.m.* de Toostaunt von nich dankboa sennen - ingratitude. *Category:* **3.5.1.7.1. Thank.**
- ondankboa** [ɔnda:ŋkbɔa] *adj.* nich dankboa; eendoontich; jliktjeltich - thankless.
- ondeenlich** [ɔndɛɪnliç] *adj.* onhendich; onpraktisch - impractical. *Category:* **9.4.4.9. Impossible.**
- ondenkjboa** [ɔndɛŋçbɔa] *adj.* nich to denkjnen; schaudhauft; sea jāajenaun - unthinkable. *Category:* **9.4.4.9. Impossible.**
- ondicht** [ɔndiçt] *adj.* nich dicht; lakjsch - leaky; not watertight.
- ondietlich** [ɔnditliç] *adj.* nich dietlich; nich to vestonen; sea oppfalent - unclear meaning; not understood.
- oneegol** [ɔ:nɛɪɔ:l] *adj.* nich eegol; knoblich; stukrich - uneven. *Category:* **8.3.1.4.2. Leaning, sloping, 8.3.2.2. Rough.**
- oneenich** [ɔ:nɛɪniç] *adj.* nich eenich; nich stemmen; jāajenāwa; striedrich; zenkjrich - at odds; in disagreement. *Category:* **4.1.6. Disunity.**

- Oneenichkheit** [o:nɛniçcɛit] *n.f.* *Pl:* **Oneenichkheiten**. een Zank; daut äwa waut twee nich stemmen - disunity; discord; ill-feeling; disagreement; rift; dissension; feud; breach. *Category:* **4.1.6. Disunity, 4.8.1. Hostility, 3.2.5.4.1. Disagree, 3.5.1.6.2. Quarrel, 1.2.1.4. Valley, 4.8.2. Fight, 1.6.4.1. Animal movement.**
- onehelich** [o:nɛhɛliç] *adj.* nich enne Ehe; soo aus daut nich enne Ehe jehieet - extramarital.
- onemfintlich** [o:nɛmfɪntliç] *adj.* nich neiw wäajen jeweset; nich feelen kjennen - callous; insensitive. *Category:* **3.4.2.2.1. Ashamed.**
- Onempfindlichkheit** [o:nɛmpfɪntliçcɛit] *n.f.* de Toostaunt nich neiw to sennen; - insensibility.
- onen<sub>2</sub>** [o:nɛn] *prep.* nich met waut jeweset; buta - without; devoid of. *Category:* **7.4.6. Not have, 9.6.1.6. Dissociation.**
- onentschloten** [o:nɛntʃlo:tən] *adj.* onbestemt; nich entschloten; sikj onsecha sennen - undecided; uncertain. *Category:* **3.2.5.2. Disbelief, 9.4.4.5. Uncertain.**
- Onentschlotenheit** [o:nɛntʃlo:tənheit] *n.f.* de Toostaunt sikj nich eenich to sennen - indecision.
- onerfoaren** [o:nɛrfɔarən] *adj.* nich met Erfoarunk; onen Erfoarunk; nich bekaunt met waut - inexperienced. *Category:* **4.3.1.3.1. Immature in behavior.**
- onerhieet** [o:nɛrhieʔ] *adj.* soont aus eena noch nienich jehieet haft; nich beantwuat - unheard. *Category:* **2.3.2.2. Sound.**
- Onestrof** [o:nɛstro:f] *n.f.* de Toostaunt wua eena frie von Angst ooda Schult es - impunity.
- onfeelent** [ɔnfɛilɛnt] *adj.* nich bedocht woo de aundra sikj feelt; onbedocht; ruchlooss - insensitive; without feeling.
- Onfräd** [ɔnfrɛ:d] *n.m.* *Pl:* -. Striet; Zank; nich tofräd sennen - discord; dissension; disunity. *Category:* **4.1.6. Disunity, 4.8.1. Hostility.**
- onfrintlich** [ɔnfrɪntliç] *adj.* nich frintlich; trigjtrakjent; vestemt - unfriendly. *Category:* **4.1.6.1. Unfriendly.**
- onfruchtboa** [ɔnfruchtboə] *adj.* nich Fruchtboa; onen Frucht; onen Junge; onen Erfolg - unfruitful; unproductive. *Category:* **2.6.3.8. Fertile, infertile.**
- Onfruchtboakheit** [ɔnfruchtboəcɛit] *n.f.* de Toostaunt daut et nich Frucht jäwen kaun - sterility. *Category:* **2.6.3.8. Fertile, infertile.**
- Ongloowen** [ɔŋglɔʊvən] *n.m.* *Pl:* **Ongloowes**. een Gloowen daut eene jewesse Lia nich rajcht es - false teaching; doubt; unbelief; lack of faith. *Category:* **3.2.5.2. Disbelief, 3.2.5.3. Doubt, 9.4.4.6. Unsure, 9.4.4.8. Don't think so, doubt it, 4.9.9. Irreligion.**
- ongotlich** [ɔŋɔtliç] *adj.* nich gotlich; nich paussent; ommaklich - unsuitably.
- onheeflich** [ɔnhɛfliç] *adj.* sea direkjt too räden; eene Rädensoat dee nich sea väl Respakjt wiest - impolite; discourteous; impertinent; rude; impudent. *Category:* **4.3.7.1. Impolite, 3.5.5.1. Obscenity, 4.3.1.2.1. Below standard.**
- Onheeflichkheit** [ɔnhɛfliçcɛit] *n.f.* een onheefelja Toostaunt; daut prost räden ooda haundlen - impoliteness; incivility; rudeness.
- onheelboa** [ɔnhɛilboə] *adj.* nich to veheelen gonen; soont waut emma bliewen woat - incurable. *Category:* **2.5.2. Disease.**
- Onheil** [ɔnhɛil] *n.n.* *Pl:* -. Trubbel; een Vedoawen - rebellion; uproar; mischief. *Category:* **4.5.4.6. Rebel against authority, 2.3.2.4. Loud, 3.4.2.1.6. Upset, 4.8.2.6. Riot, 7.9.1. Damage.**
- onheilich** [ɔnhɛiliç] *adj.* nich heilich; jemeen - unholy. *Category:* **4.3.1.1. Bad, immoral.**
- onheimlich** [ɔnhɛimliç] *adj.* onsecha; eenjemoten veenjst; framd; ommaklich - uneasy. *Category:* **3.4.2.4.1. Worried.**
- Oniea** [o:nia] *n.f.* eene Schaund; soont waut lea veschmitt - dishonour.
- onierlich** [o:niliç] *adj.* hinjarigjisch; nich opprechtich; scheef - dishonourably.
- onjebeitelt** [ɔnjɛbeitɛlt] *adj.* nich jebeitelt; ruch; soo aus daut jefungen wort - in natural form.
- onjedeelt** [ɔnjɛdɛilt] *adj.* rein gauns; nich jedeelt - undivided. *Category:* **4.1.5. Unity, 8.1.6. Whole, complete.**
- onjeduldich** [ɔnjɛdʊldiç] *adj.* *Variant:* **ojjeduldich**. met Bos ooda lel; onen Jedult; met kjeene Tiet - impatient; intolerant. *Category:* **4.3.1.5.1. Impatient.**
- Onjedult** [ɔnjɛdʊlt] *n.f.* *Variant:* **Ojjedult**. de Toostaunt wua eena nich wellich es mea Tiet jäwen; nich jeduldich sennen; rietent sennen - impatience} - impatience. *Category:* **4.3.1.5.1. Impatient.**
- onjefää** [ɔnjɛfɛə] *adv.* *Variant:* **ojjefää**. soo mea oba nich krakjt; soowautahää - approximately; about. *See: soowautahää.* *Category:* **8.1.5.8.1. Approximate, 8.4.3. Indefinite time, 3.5.1.2.9. Be about, subject, 9.2.4. Prepositions, postpositions.**
- onjefroacht** [ɔnjɛfroaxt] *adj.* nich jefroacht; nich jekroacht - uninvited; unasked.
- onjegoaren** [ɔnjɛɣɔarən] *adj.* seet; nich jesuat ooda jegoaren - unfermented.
- onjehea** [ɔnjɛhea] *adv.* *Variant:* **ojjehea**. sea - considerably; immensely; tremendously.
- onjehindat** [ɔnjɛhɪnda:t] *adj.* nich jehindat; frie - unhindered.
- onjeholpen** [ɔnjɛhɔlpən] *adj.* auleen; bie sikj selfst - unaided; unassisted.
- onjehuarsom** [ɔnjɛhuɛrso:m] *adj.* *Variant:* **ojjehuarsom**. nich jehuarsom; schljacht; bees; onjesazlich - disobedient. *Category:* **4.5.4.2. Disobey.**
- onjeistlich** [ɔnjɛistliç] *adj.* nich jeistlich - unspiritual. *Category:* **9.1.3.1. Physical, non-physical.**



- onjekjamt** [ɔ̃ɛca:mt] *adj.* nich jekjamt; vebuzhade Hoa - uncombed. *Category:* **5.4.3. Care for hair.**
- onjeliëet** [ɔ̃ɛliət] *adj.* nich jeliëet; onen Schoolen ooda aundre Lieren - unlearned; uneducated. *Category:* **3.2.2. Learn.**
- onjeltich** [ɔ̃ɛltiç] *adj.* nich jeltich; waut nich talt; waut nuscht met de Sach to doonen haft - not valid; void.
- onjelungen** [ɔ̃ɛlʊŋən] *adj.* onen Jlekj; nich aum Ziel jekomen - futile; unsuccessful. *Category:* **6.1.3.3. Fail.**
- Onjemak** [ɔ̃ɛma:k] *n.n. Pl.:* -. *Variant:* **Ojjemak.** Weedoag; nich jesunt - discomfort. *Category:* **2.5.6.1. Pain.**
- onjemein** [ɔ̃ɛmɛin] *adj.* *Variant:* **ojjemein.** sea; vâl dolla aus jeweenlich - very; uncommon; extraordinary. *Category:* **9.3. Very, 8.3.5.3.4. Strange.**
- onjemietlich** [ɔ̃ɛmɛitliç] *adj.* *Variant:* **ojjemietlich.** nich jemietlich; ommaklich - uncomfortable. *Category:* **2.3.5. Sense of touch, 3.4.2.2.2. Embarrassed.**
- onjemischt** [ɔ̃ɛmɪʃt] *adj.* nich toopjerieet; rein; luta; nich met waut aundret toopjebrocht - unmixed; pure. *Category:* **7.5.3.1. Pure, unmixed, 1.2.2.3. Metal, 1.3.6. Water quality, 4.3.1. Good, moral, 8.3.3.3. Color.**
- Onjenieech** [ɔ̃ɛniəx] *n.n. Pl:* **Onjenieechs.** *Variant:* **Ojjenieech.** daut waut eenem baudat; waut ommakeljet - pest; nuisance; bother. *Category:* **1.6.1.7. Insect, 3.4.2.3.1. Annoyed, 4.3.1.3.1. Immature in behavior, 3.4.2.4.1. Worried, 4.3.4.6. Meddle.**
- onjenstich** [ɔ̃ɛnstiç] *adj.* schljacht to brucken; onpaussent - unenviable.
- onjerajcht** [ɔ̃ɛrɑ:çt] *adj.* *Variant:* **ojjerajcht.** nich jerajcht; schljacht; bees; nich nom Jesaz - unjust; unrighteous. *Category:* **4.3.1.1. Bad, immoral, 4.7.9.2. Unfair.**
- Onjerajchtichkjeit** [ɔ̃ɛrɑ:çtiççɛit] *n.f.* *Variant:* **Ojjerajchtichkjeit.** de Toostaunt ooda Dot dee nich jerajcht es - unrighteousness.
- onjerod** [ɔ̃ɛrɔ:d] *adj.* nich jerod; nich jlei ooda schmeissich; nich soo aus jeweenlich; vom Kjarpa: met een Fäla - uneven. *Category:* **8.3.1.4.2. Leaning, sloping, 8.3.2.2. Rough.**
- onjesazlich** *adj.* jäajen daut Jesaz; onen daut Jesaz - illegal.
- onjeschazt** [ɔ̃ɛʃɑ:tst] *adj.* nich wieet jetalt; too weinich Wieet jejäft - unappreciated. *Category:* **3.5.1.7.1. Thank.**
- onjeschekjt** [ɔ̃ɛʃɛçt] *adj.* *Variant:* **ojjeschekjt.** onjeschekjt; nich jerod; nich jlei; stolprich; kjräplich; plättrich; nich schmeissich; prost - ungainly; clumsy; inept; awkward. *See:* **kjlämrich; onbeholpen; onschekjlich; pedäwlich; scheiwehaksich; schladonsich.** *Category:* **2.3.1.8.2. Ugly, 7.2.1.4.1. Clumsy, 3.4.2.2.2. Embarrassed.**
- onjeschoolt** [ɔ̃ɛʃɔult] *adj.* nich jeschoolt; nich belieet - unschooled.
- onjestampelt** [ɔ̃ɛstɑ:mpɛlt] *adj.* nich jestampelt; onen Bewiess woo goot waut es - not stamped.
- onjestieet** [ɔ̃ɛstiət] *adj.* nich jestieet; frie von Wadastaunt - undisturbed.
- onjestroft** [ɔ̃ɛstrɔft] *adj.* onbestroft; nich jestroft - unpunished.
- onjesuat** [ɔ̃ɛzuaet] *adj.* nich sua; seet; nich met Suadieech enjerieet - unsoured; unfermented.
- onjesunt** [ɔ̃ɛzunt] *adj.* *Variant:* **ojjesunt.** nich jesunt; krank; schaubich; kudoakich - unhealthy; unwholesome; ailing. *See:* **kudoakich; schaubich.** *Category:* **2.5.1. Sick, 7.9.1. Damage.**
- Onjesuntheit** [ɔ̃ɛzʊntheit] *n.f.* *Variant:* **Ojjesuntheit.** Krank; Schaubich - insalubrity.
- onjetieekjent** [ɔ̃ɛtiɛçɛnt] *adj.* nich jetieekjent; onen een Tieekjen; onjestampelt - unmarked. *Category:* **3.2.3.1. Known, unknown.**
- onjewant** [ɔ̃ɛvɑ:nt] *adj.* *Variant:* **ojjewant.** nich soo aus Lied daut jewant sent; framd; butajeweenlich - not used to; unaccustomed; unfamiliar. *Category:* **3.2.6.2. Recognize.**
- onjewessat** [ɔ̃ɛvɛsɑ:t] *adj.* nich jewessat; drieech; vom Rääjen auffhenjich - not irrigated.
- onjewoschen** [ɔ̃ɛvɔʃən] *adj.* nich jewoschen; schwiensch; nich jewoschen; orrein; onjeliëet - without swelling.
- Onjezeffa** [ɔ̃ɛtʃɛfl] *n.n.* *Variant:* **Ojjezeffa.** Kjniepasch ooda Flieejen - insects; vermin. *Category:* **1.6.1. Types of animals.**
- Onjezeffakunst** [ɔ̃ɛtʃɛfa:kɔnst] *n.f.* de Lia von Onjezeffa; Weisheit äwa Onjezeffa - entomology.
- onjieren** [ɔ̃ɛriən] *adv.* *Variant:* **ojjieren.** nich jieren; een bät jäajenaun; nich bejeistat - hesitatingly; reluctantly; unwillingly.
- onjleeflich** [ɔ̃ɛlɛfliç] *adj.* nich to jleewen; sea butajeweenlich; onvestentlich - incredible; unbelievable. *Category:* **3.2.5.2. Disbelief, 3.4.1.3. Surprise.**
- onjleewent** [ɔ̃ɛlɛvɛnt] *adj.* nich jleewen aun jewesset; nich Faust aum Gloowen - without faith.
- Onjlekj** [ɔ̃ɛlɛç] *n.n. Pl:* **Onjlekjs.** *Variant:* **Ojjelekj.** Onfaul; een Väafaul dee nich jewensch wia; eene Erfoarunk en dee eena een Schoden kjricht - misfortune; disaster; calamity; ill-luck; accident. *See:* **Toofaul.** *Category:* **4.4.2.1. Problem, 4.4.5.2. Unlucky, 4.4.2. Trouble, 4.4.2.3. Accident, 4.4.2.4. Disaster, 2.5.3. Injure.**
- onjlekjlich** [ɔ̃ɛlɛçiç] *adj.* *Variant:* **ojjelekjlich.** onen Jlekj; nich jlekjlich; met Schoden; nich aus jeplont ooda jewensch - unlucky; hapless; ill-fated; accidentally. *Category:* **4.4.5.2. Unlucky, 3.3.1.5. Deliberately.**
- onjnädich** [ɔ̃ɛne:diç] *adj.* nich jnädich; beschuldjent; nich vejäwent - not generous.
- Onkel** [ɔ̃ɛkəl] *n.m. Pl:* **Onkels.** eenem sien Voda sien Brooda ooda eenem siene Mutta äa Brooda; Aunrädsform fa eenen Maun; Oomkje - uncle; sir; Mr. **Ons Noba es een Onkel Wiebe, oba nom Frintschoff no, es hee nich mien Onkel.** Our

neighbour is a Mr Wiebe, but by kinship he is not my uncle. *Category: 4.1.9.1.6. Uncle, aunt, 2.6.5.1. Man, 4.5.5.1. Title, name of honor, 9.6.3.4. Markers of direct address, 9.6.3.8. Honorifics.*

**onkloa** [ɔŋkloə] *adj.* nich kloa; ondieltlich; vemuzhat - unclear. *Category: 3.2.4.3. Mysterious.*

**onkluak** [ɔŋkluæk] *adj.* nich kluak; eefach; domm - not smart.

**Onkosten** [ɔŋkɔstən] *n.pl.* daut Jelt, ooda de Somm von Jelt, daut waut kost - expenses; costs; charges. *Category: 6.8.4.7. Spend.*

**onkrakjt** [ɔŋkra:ct] *adj.* orriemsch; drakjich; nich schmock - messy; untidy; unclean. *Category: 4.3.6.3. Untidy, 7.5.5.1. Disorganized, 1.6.1. Types of animals, 5.2.3.5. Prohibited food.*

**Onkrut** [ɔŋkryt] *n.n. Pl: -.* Krut; eene Plaunt dee nich opp eene jewesse Städ jewensch es - weeds.

**onlangs** [ɔnla:ŋs] *adv.* nich lang trigj; korz - recently. *Category: 8.4.6.2.1. Recently.*

**onlostich** *See main entry: ollostich.*

**onmäajlich** *See main entry: ommäajlich.*

**Onmäajlichkjeit** *See main entry: Ommäajlichkjeit.*

**Onmacht** [ɔnma:χt] *n.f. Pl: Onmajchta. Variant: Ommacht.* onen Macht ooda Krauft - impotency.

**onmaklich** *See main entry: ommaklich.*

**onmenschlich** *See main entry: ommenschlich.*

**onmindich** [ɔnmɪndiç] *adj. Variant: ommindich.* nich utjewossen; oschuldich; noch nich met daut rajcht aun waut deel to nämen - not of age.

**Onmood** [ɔnməʊd] *n.f.* de Toostaunt von vestalt ooda trigjetrocken sennen - ill humour.

**onmootich** [ɔnməʊtiç] *adj.* met kjeen Moot; nich bejeistat; langsam - discouraged. *Category: 3.4.2.1. Sad, 3.4.2.1.4. Disappointed.*

**onmoralisch** [ɔnmɔ:ra:lɪʃ] *adj. Variant: ommoralisch.* nich moralisch; schljacht; onjesazlich - immoral. *Category: 2.6.2.3. Sexual immorality, 4.3.1.1. Bad, immoral.*

**onn** *See main entry: un.*

**onneedich** [ɔnɛidiç] *adj.* nich needich; toom äwajen; daut brukt nich - unnecessary; useless; needless. *Category: 6.1.2.2.2. Useless, 9.6.2.6.1. Without result, 8.1.7.3. Need.*

**onnett** [ɔnɛt] *adj.* toom äwajen; nuschnetsch; onneedich; met kjeen Wieet; toom Äwajen; onen Wieet - useless; of no use. *Category: 6.1.2.2.2. Useless, 9.6.2.6.1. Without result.*

**onnitzlich** [ɔnɪtsliç] *adj.* waut nuscht nuzt; nuzlooss - useless. *Category: 6.1.2.2.2. Useless, 9.6.2.6.1. Without result.*

**onnood** [ɔnəʊd] *adv.* nich mootich; onjieren; trigjtrakjent - reluctantly; loath. *Category: 3.3.2.4. Willing.*

**Onnoosel** [ɔnəʊsəl] *n.m. Pl: Onnoosels.* eena dee to nuscht goot es - good-for-nothing.

**onnutzboa** [ɔnʊtsboə] *adj.* nich nutzboa; soo daut et nuscht halpt - useless. *Category: 6.1.2.2.2. Useless, 9.6.2.6.1. Without result.*

**onoppmoakjsom** [ɔ:nɔpɔmɔcsɔ:m] *adj.* met nich väl enwoaren ooda seenen - inattentive. *Category: 3.1.2.3. Attention.*

**Onoppmoakjsomkjeit** [ɔ:nɔpɔmɔcsɔmçɛit] *n.f.* de Toostaunt von nich waut seenen ooda moakjen - inattention.

**onopprechtich** [ɔ:nɔpɔɔɔɔtiç] *adj.* nich opprechtich; schljacht; nich woo aus daut velangt es; nich nom Jesaz no; scheef - dishonest; insincere. *Category: 4.3.5.1. Dishonest, 6.8.9. Dishonest financial practices.*

**onordentlich** [ɔ:nɔɔɔɔɔntliç] *adj.* nich ordentlich; nich soo aus wie daut haben; nich no de Rääjlen ooda Jesaz - disorderly. *Category: 4.3.6.3. Untidy, 4.8.2.6. Riot.*

**Onordnunk** [ɔ:nɔɔɔɔɔŋk] *n.f. Pl: Onnordnungen. Variant: Onnordninj.* een orriemscha Toostaunt - disarray; disorder; untidiness; mess; disorganization. *Category: 2.5.2. Disease, 7.5.5.1. Disorganized, 4.3.6.3. Untidy.*

**onparteiisch** [ɔnpa:ɔɔɔiʃ] *adj.* onen Sieden nämen; onen eene Sied väatrakjen - impartial; neutral. *Category: 4.7.9.1. Impartial, 3.4.1.4.5. Indifferent.*

**onpaussent** [ɔnpɔʊsɛnt] *adj.* nich paussent - unsuitable. *Category: 8.3.7.7.1. Wrong, unsuitable.*

**onpinklich** [ɔnpɪŋkliç] *adj.* hanewada; nich pinkjlich; onbestendich - unpunctual.

**onpraktisch** *adj.* nich goot brukboa; omstendich - impractical.

**onräajelmässich** [ɔnrɛajɛlme:siç] *adj.* nich räajelmässich; hanewada; auf un too - irregular. *Category: 8.3.1. Shape, 8.3.7.1. Bad.*

**Onräajelmässichkjeit** [ɔnrɛajɛlme:siççɛit] *n.f. Pl: Onräajelmässichkjeiten.* de Toostaunt von nich räajelmässich sennen; vestopt - irregularity; constipation. *Category: 2.2.8. Defecate, feces, 2.5.2.3. Stomach illness.*

**onrajcht** *See main entry: orrajcht.*

**onrein** *See main entry: orrein.*

**Onreinichkjeit** [ɔnɔɔɔɔɔiççɛit] *n.f.* de Toostaunt dee nich rein es; waut jemeenet; daut waut eenem onrein moakt - uncleanness; veniality.

**onrenlich** [ɔnɔɔɔɔɔliç] *adj.* schwiesch; nich jewoschen - unclean (said of a person).

- Onrennichkheit** [ɔnrɛnɪççɛit] *n.f.* *Pl:* **Onrennichkheiten**. de Toostaunt von schwiensch ooda orriemsch sennen - uncleanliness; impurity; pollution. *Category:* **4.9.5.6. Religious purification, 1.3.6. Water quality, 1.7. Nature, environment, 7.5.3.1. Pure, unmixed, 8.3.7.8.3. Garbage.**
- Onrest** *See main entry: Orrest.*
- onriemsch** *See main entry: orriemsch.*
- Onrot** [ɔnrɔ:t] *n.m.* *Pl:* -. schljachta Rot; Rot dee nich toom gooden deent - poor advice; evil scandal.
- Onru** *See main entry: Orru.*
- onruich** *See main entry: orruich.*
- ons** [ɔns] *adj.* daut waut twee ooda mea Menschen jehieet ooda ieejen es; Meazol von miena - our. **Wie fuaren met ons Isaak, onse Marie un ons Bäbe nom Dokta.** We went with our Isaac, our Marie and our baby to the doctor. *Category:* **9.2.3. Pronouns.**
- onsa** [ɔnsʌ] *pron.* dee, dee mie jehieet ooda ieejen es; Meazol von miena - us; our. **Hee jeef ons jistren scheenen Pei; onsa wia met Apel.** He gave us yesterday delicious pie; ours was apple. *Category:* **9.2.3. Pronouns.**
- onsaje** [ɔnsa:jə] *pron.* daut waut ons jehieet - our. *Category:* **9.2.3. Pronouns.**
- onschekjlich** [ɔnʃɛcliç] *adj.* onjeschekjt; onbeholpen; nich schmock; pedäwlich; scheiwelhaksich - awkward; in poor form. *See: kjlämrich; onbeholpen; onjeschekjt; pedäwlich; scheiwelhaksich; schladonsich.* *Category:* **3.4.2.2.2. Embarrassed, 7.2.1.4.1. Clumsy.**
- Onschekjlichkheit** [ɔnʃɛcliççɛit] *n.f.* de Toostaunt von onjeschekjt sennen - awkwardness.
- onschuldich** *See main entry: oschuldich.*
- Onschult** *See main entry: Oschult.*
- onsecha** *See main entry: osecha.*
- onsechtboa** [ɔnsɛçtboə] *adj.* nich to seenen - invisible. *Category:* **2.3.1.5. Visible.**
- Onsenn** [ɔnsɛn] *n.m.* daut waut nich to vestonen es; een Väanämen ooda Plon dee nich goot utkomen kaun - nonsense. *Category:* **3.2.1.4. Stupid, 3.5.5. Foolish talk, 3.5.8.2. Meaningless.**
- onsennich** [ɔnsɛniç] *adj.* nich Senn haben; nich behelplich om daut Ziel to rieekjen - nonsensical. *Category:* **3.2.1.4. Stupid, 3.5.8.2. Meaningless.**
- onshaulwen** [ɔnshɔulvən] *adv.* wäajen ons; toom ons jefaulen - on account of us.
- onsitlich** [ɔnsitliç] *adj.* nich sitlich; nich soo aus sikj daut jehieet - immoral. *Category:* **2.6.2.3. Sexual immorality, 4.3.1.1. Bad, immoral.**
- Onsitlichkheit** [ɔnsitliççɛit] *n.f.* een schljachta Toostaunt; een Toostaunt soo aus sikj daut nich jehieet - immorality; improbity. *Category:* **2.6.2.3. Sexual immorality.**
- onsjlikjen** [ɔnsjliçən] *pron.* soo aus wie; biejjikj soo aus wie - our peer. *Category:* **2.3.1.1. Look, 2.6.4.8. Peer group, 4.1.4.1. Social class, 8.3.5.2.1. Same.**
- onstoaflich** [ɔnstɔafliç] *adj.* soo daut et nich stoawen kaun ooda woat - immortal. *Category:* **8.4.2.3. Forever.**
- Onstoawlichkheit** [ɔnstɔavliççɛit] *n.f.* de Toostaunt wua eena nich stoaft; eewje Läwen - immortality. *Category:* **2.6.6.8. Life after death, 4.9.6.1. Resurrection.**
- onswäajen** [ɔnsvɛajən] *adv.* wäajen onst - for our part; because of us; for our sake.
- Ontia** [ɔntia] *n.n.* *Pl:* **Ontieren**. een Tia daut nich to bandjen es; een Tia daut eena sikj väastalt oba nich werkjlich es - monster; ogre. *Category:* **4.3.1.1. Bad, immoral, 4.9.2. Supernatural being.**
- Ontiet** [ɔntit] *n.f.* *Pl:* **Ontieden**. onpaussende Tiet; eene schljachte Tiet - mistiming.
- ontlich** [ɔntliç] *adj.* jehuarsom; schmock sennen; fein sennen - well-behaved; obedient; docile. *Category:* **4.3.7. Polite, 4.5.4.1. Obey.**
- ontofräd** [ɔntɔfre:d] *adj.* nich tofräd; neewadrich; väl velangent; orruich; jäajenaun - dissatisfied; discontented. *Category:* **3.4.1.1.6. Contentment.**
- Ontofrädenheit** [ɔntɔfre:denheit] *n.f.* *Pl:* **Ontofrädenheiten**. een ontofrädna Toostaunt; de Toostaunt wua eena sea jieren waut aundret haben well - dissatisfaction; discontent. *Category:* **3.4.1.1.6. Contentment.**
- ontru** [ɔntrɪ] *adj.* nich tru; nich truhoatich; han un häa - disloyal; unfaithful; untrue; perfidious. *Category:* **4.3.5.4. Unreliable, 3.5.1.3. True.**
- Ontruheit** [ɔntrɪheit] *n.f.* nich bie daut bliwen wua too eena jehieet - treachery; disloyalty; unfaithfulness. *Category:* **4.3.5.5. Deceive, 4.8.2.7. Betray.**
- onungslöoss** [o:nʊŋslɔʊs] *adj.* met kjeene Onunk; met kjeen Jedanken daut waut woaren kunn - without premonition.
- Onunk** [o:nʊŋk] *n.f.* *Pl:* **Onungen**. *Variant: Oninj.* waut eena ont; een Jefeel daut waut komen woat, wan doa nich Oppwiess ooda een Vespräakjen to es - presentiment; foreboding; clue; inkling; misgiving; omen; premonition; cue. *Category:* **3.4.2.4. Afraid, 3.5.8.4. Show, indicate, 4.9.4.7. Omen, divination, 3.2.6. Remember.**
- onväabedocht** [ɔnfɛabɛdɔçt] *adj.* nich väabedocht; nich bedocht; jewoacht; oschuldich aun waut naunjegonen - not thoughtful.

- onvääsechtich** [ɔnfɛasɛçtɪç] *adj.* nich vääsechtich; nich bedocht; jechoacht - careless. *Category:* **3.2.1.1. Think about, 3.4.1.4.5. Indifferent, 4.3.6.3. Untidy.**
- Onvääsechtichkheit** [ɔnfɛasɛçtɪççɛit] *n.f.* de Toostaunt von nich vääsechtich sennen; Jechoachtheit - risk; not being careful. *Category:* **4.4.4.8. Risk.**
- onvedeent** [ɔnfɛ'dɛɪnt] *adj.* nich vedeent - unearned. *Category:* **4.7.9.2. Unfair.**
- onvedorwen** [ɔnfɛ'dɔrvən] *adj.* nich vedorwen; jeroed; belieet - unspoiled. *Category:* **8.3.7.8.4. Preserve.**
- onve'endalich** [ɔnfɛ'ɛnda:lɪç] *adj.* soo daut et nich endren woat - immutable.
- onvejenklich** [ɔnfɛ'jɛnçlɪç] *adj.* nich vejenklich; soont waut opp emma stonen woat - imperishable. *Category:* **8.4.2.3. Forever.**
- onvelazt** [ɔnfɛ'la:tst] *adj.* nich velazt; met kjeene Wund - unhurt. *Category:* **4.4.4.4. Save from trouble.**
- onveniftich** [ɔnfɛ'nɪftɪç] *adj.* nich veniftich; nich derchjedocht; schlaecht - unreasonable; illogical; irrational; senseless; absurd. *Category:* **9.6.2.5.2. Without cause, 3.2.1.5. Logical, 3.2.1.4. Stupid, 3.5.8.2. Meaningless, 9.6.2.7.1. Without purpose, 9.4.4.9. Impossible.**
- onverhofs** [ɔnfɛ'ɪhɔfs] *adv.* gauns onen daut eena doa waut von wist ooda ond; vefieet - unexpectedly; suddenly. *Category:* **8.4.6.4.4. Immediately.**
- onverieet** [ɔnfɛ'riɛt] *adj.* nich verieet; nich jerieet; gauns stell hoolen - untouched; intact. *Category:* **4.4.4.4. Save from trouble, 8.1.6. Whole, complete.**
- onveschämt** [ɔnfɛ'ʃɛ:mt] *adj.* onen Schaud; sea driest un nich schuchta - unabashed; brazen; barefaced; impertinent; impudent. *Category:* **3.4.2.2.1. Ashamed, 4.3.7.1. Impolite.**
- onvestendich** [ɔnfɛ'stɛndɪç] *adj.* onen bejriepen ooda vestonen; - without understanding.
- onvestentlich** [ɔnfɛ'stɛntlɪç] *adj.* nich to vestonen; nich to bejriepen - unclear; not understood. *Category:* **3.2.4.3. Mysterious.**
- onvestieet** [ɔnfɛ'stiɛt] *adj.* nich jestieet; ruich un onen Unjabräakjunk ooda Jäajenstaunt - undisturbed.
- onvewäslich** [ɔnfɛ've:sliç] *adj.* soont waut nich vekjemt, vefult ooda stoaft - imperishable. *Category:* **8.4.2.3. Forever.**
- onvewäst** [ɔnfɛ've:st] *adj.* läwendich un jesunt; nich vekomen - healthy. *Category:* **2.5. Healthy.**
- onvollkomen** [ɔnfɔlko:mən] *adj.* nich foadich; soo daut et nich goot schauft - imperfect. *Category:* **8.3.7.3. Perfect.**
- Onwäsent** [ɔnve:sɛnt] *n.n.* de Toostaunt dee nich to brucken es - disorder; disarray. *Category:* **2.5.2. Disease, 7.5.5.1. Disorganized.**
- onweetent** [ɔnve:tɛnt] *adj.* onen waut weeten; oschuldich; nich belieet - unknowing; unaware; ignorant. *Category:* **3.1.2.1. Alert, 3.2.2. Learn.**
- onweetiss** [ɔnve:tɪs] *adv.* onen waut weeten; oschuldich - unintentional; naive; unknowing. *Category:* **3.2.1.4. Stupid, 4.3.1.3.1. Immature in behavior.**
- onweis** [ɔnveis] *adj.* nich weis; domm; nich kluak; met nich goede Foljen - unwise. *Category:* **3.2.1.4. Stupid.**
- onwellich** *See main entry: owwellich.*
- onwirdich** [ɔnvrɪdɪç] *adj.* daut nich wieet sennen; onvedeent - unworthy. *Category:* **8.3.7.9. Value.**
- onwoa** [ɔnvoa] *adj.* vechoagen; met Lääjes; nich soo; nich de Woarheit - untrue. *Category:* **3.5.1.3. True.**
- Onwoarheit** [ɔnvoa:ɦɛit] *n.f. Pl: Onwoarheiten.* Lieejen; Lääjes; daut waut nich Woarheit es - untruth.
- onwoarschienlich** [ɔnvoa:ʃɪnliç] *adj.* nich woarschienlich; nich opp jerääkjent - illusory; incredible. *Category:* **3.2.5.2. Disbelief, 3.4.1.3. Surprise.**
- onwool** [ɔnvoʊl] *adj.* nich jesunt; schaubich - giddy; nauseated; vertiginous; ill. *Category:* **7.2.1.6.1. Balance, 2.5.2.3. Stomach illness, 3.4.2.1.3. Disgusted, 2.5.1. Sick.**
- Onzucht** [ɔntsʊçt] *n.f. Pl: Onzuchten.* daut waut nich jebandicht es; Schowanak; daut waut nich no aunjenomne Rääjlen jedonen woat - disorder. *Category:* **2.5.2. Disease, 7.5.5.1. Disorganized.**
- Oobacht** [əʊba:çt] *n.f.* de Toostaunt wua eena no waut opppaust ooda krakjt kjkjt; Oppmoakjsomkheit - attention. *See: Jehia; Oppmoakjsomkheit.* *Category:* **3.1.2.3. Attention, 3.2.1.1. Think about, 9.6.3.3. Prompters of attention, 1.3.5. Solutions of water.**
- ooda** [əʊdʌ] *conj.* entwäda; veleicht daut aundre - or. *Category:* **9.2.5. Conjunctions, 9.2.5.1. Phrase conjunctions, 9.2.5.2. Clause conjunctions, 9.6.1.2. Or, either.**
- Oola** [əʊlʌ] *n.m. Pl: Oolasch.* eena dee oolt es - old one.
- Oole** [əʊlə] *n.f. Pl: -. eene ellerachtje Fru; een Maun siene Fru - old one. See: Heea.*
- Oole Wiewa Somma** [əʊlə vɪvʌ zɔmlʌ] *n.ph.* eene Rieej butajeweenlich scheene Doag lot em Hoafst - Indian summer.
- oolt** [əʊlt] *adj.* nich junk; met väl Tiet; met väl Joaren; meist aum Enj von brukboa sennen - old. *Category:* **2.6.4.5. Old person, 8.4.6.5.2. Old, not young, 8.4.6.5.4. Old, not new, 8.4.6.5.6. Old fashioned.**
- Ooltkolonia** [əʊltko:lo:nɪa] *n.m. Pl: -. en Russlaunt wia daut eena von Chortitza, de ieeschte un de oole Kolonie doa; en Amerika es daut eena von de Ooltkoloniesche Jemeent, ooda von de Läwensoat soo aus dee daut hoolen - Old Colony church member; one who lived in or came from the Old Colony in Russia.*
- ooltkoloniesch** [əʊltko:lo:nɪʃ] *adj.* waut to de Ooltkolonia jehieet; soo aus bie de Ooltkolonia - like Old Colony.



- ooltmoodsch** [əʊltmøʊdʃ] *adj.* *Variant:* **ooltmootsch**. soo aus ieeschtemma; no eene oole Mood no - old-fashioned. *Category:* **5.3.9. Style of clothing, 8.4.6.5.6. Old fashioned.**
- ooltmootsch** *See main entry: ooltmoodsch.*
- Ooltnäs** [əʊltne:s] *n.m. Pl: Ooltnäsen.* *Lit:* old nose eena dee ooltnäsich es; eena dee sikj vehelt aus ella aus hee es - child that pretends to know more than he actually does.
- ooltnäsich** [əʊltne:siç] *adj.* soo aus eena dee aul ella es - pretentious; impudent. *Category:* **4.3.2.3. Proud, 4.3.2.4. Show off, 4.3.7.1. Impolite.**
- Oom** [əʊm] *n.m. Pl: Ooms.* een Liera; een Prädja; eenem sien Onkel - uncle; sir; Mr.; Reverend. *Category:* **4.1.9.1.6. Uncle, aunt, 2.6.5.1. Man, 4.5.5.1. Title, name of honor, 9.6.3.4. Markers of direct address, 9.6.3.8. Honorifics.**
- Ooma** [əʊmʌ] *n.f. Pl: Oomas.* Groosmutta; Groosmame - Grandma.
- Oomkje** [əʊmçə] *n.m. Pl: Oomkjes.* een Maun; met dit Wuat räd wie eenen Maun aun, däm eena nich biem ieeschten Nomen sajcht; woo eena eenen Maun sajcht, däm eena nich biem ieeschten Nomen aunrät - dim of 'Oom' but the term is actually applied to a married man.
- Oosta'ei** [əʊsta:ʔei] *n.n. Pl: Oosta'eia.* een Ei to Oostren; een Schaklitz ooda aundret Kende to Oostren; een bunt jeforwnet Ei - Easter egg.
- Oostafast** [əʊsta:fa:st] *n.n. Pl: -.* een Fast toom Oostren fieren; daut Fast fa Jesus sien oppstonen vom Doot - Easter celebration.
- Oosten** [əʊstən] *n.m.* de Rechtunk wua de Sonn oppjeit; jäajenäwa von Wasten, rajchtsch von Nuaden un linkjsch von Sieden - east. *Category:* **8.5.2.8. North, south, east, west.**
- Oostjrens** [əʊstjrens] *n.f. Pl: Oostjrensen.* de Jrens aune oostne Sied - east border.
- oostlich** [əʊstliç] *adj.* nom Oosten han; em Oosten - easterly; oriental. *Category:* **8.5.2.8. North, south, east, west.**
- oostna** [əʊstnʌ] *adj.* daut em Oosten; daut vom Oosten - eastern. *Category:* **8.5.2.8. North, south, east, west.**
- Oostpuat** [əʊstpuət] *n.n. Pl: Oostpuats.* daut Puat aune oostne Sied - east gate.
- Oostren** [əʊstrən] *n.f. Pl: Oostasch.* de Dach toom Jesus sien oppstonen vom Doot fieren - Easter.
- Oostresarw** [əʊstrə:zʌ] *n.f. Variant: Oost Resarf.* en Manitoba, Kanada, de Mennoniten Siedlunk rom Steinbach - East Reserve. *See: Jantsied; Resarf.*
- Oostwint** [əʊstvɪnt] *n.m. Pl: Oostwind.* een Wint vom Oosten - east wind.
- Op** [o:p] *n.f. Pl: Open.* een willet Tia en heete Lenda - ape; monkey. *Category:* **1.6.1.1.1. Primate.**
- op** [o:p] *adv.* nich too - open. **De Wint holt derch wan de Däa op es.** The wind draws when the door is open. *Category:* **2.1.1.1. Eye, 2.1.1.4. Mouth, 3.2.5.8. Change your mind, 3.3.4.5. Free to do what you want, 3.5.1.3.1. Tell the truth, 3.5.1.5.2. Disclose, 6.5.1. Building, 6.5.2.4. Door, 6.5.2.5. Window, 7.3.6. Open, 8.4.6.1. Start something.**
- opbliewen** *v.w.* oppe lenjd op sennen ooda bliewen - remain open.
- opbräakjen** [ɔpbrɛacən] *v.s.* ruchullich waut opmoaken - break open. *Category:* **7.8.1. Break.**
- opdakjen** [ɔpda:cən] *v.w.* uncover.  
 1 • aufdakjen; daut Dakjssel opphäwen - uncover.  
 2 • eene Erkljäärunk jäwen fa daut waut ea nich bekaunt wia - explain; reveal. *Category:* **3.5.1.5.2. Disclose, 7.3.7.1. Uncover.**
- opdreien** [ɔpdrɛiən] *v.w.* eenen Kron ooda eene Schruw noloten - turn open.
- open** [o:pən] *adj.* nich too; op; leftich; soo daut derch to gonen es - open. *Category:* **2.1.1.1. Eye, 2.1.1.4. Mouth, 3.2.5.8. Change your mind, 3.3.4.5. Free to do what you want, 3.5.1.3.1. Tell the truth, 3.5.1.5.2. Disclose, 6.5.1. Building, 6.5.2.4. Door, 6.5.2.5. Window, 7.3.6. Open, 8.4.6.1. Start something.** *See: opp.*
- openboa** [o:pənboə] *adj.* nich vestoaken; to seenen; kloa; dietlich; goot to seenen - public; overt; manifest. *Category:* **2.3.1.5. Visible.**
- openboaren** [o:pənboəɹən] *v.w.* opdakjen; dietlich moaken waut vestoaken wia - reveal. *Category:* **2.3.1.4. Show, let someone see, 3.2.3.1. Known, unknown, 3.5.1.5.2. Disclose, 3.5.8.4. Show, indicate, 7.3.7.1. Uncover.**
- Openboarunk** [o:pənboəɹŋk] *n.f. Pl: Openboarungen.* *Variant: Openboarinj.* waut eenem es kloa jeworden; waut eenem em verut kloa es - revelation. *Category:* **4.9.3.1. Sacred writings.**
- Openheit** [o:pənheit] *n.f.* de Toostaunt frie un open to sennen - openness; candour.
- Opfa** [ɔpfa] *n.n. Pl: Opfasch.* waut eena oppjeft; waut aufjäwen waut eenem schwoa es; en daut Oole Tastament muaken Priesta Opfa met Bloot, Wien, ooda daut Fat von een Opfatia opp een besondret Fia schmietten - sacrifice. *Category:* **4.9.5.5. Offering, sacrifice.**
- opfren** [ɔpfrən] *v.w.* een Opfa brinjen ooda moaken; waut aufjäwen, oppjäwen ooda wiedajäwen wäajen eenem sien Gloowen - offer. *Category:* **3.3.2.4. Willing, 3.3.5. Offer, 6.8.3.1. Give, donate.**
- Opfadrunk** [ɔpfa:drʊŋk] *n.m. Pl: -.* Drinkjopfa; een Drunk toom waut jewesset bewiesen ooda sajen - libation.
- Opfagow** [ɔpfa:ɣo:v] *n.f. Pl: Opfagowen.* eene Gow dee eena opfat; daut waut eena fa Gott ooda fa eenem sien Gloowen aufjeft - offering gift.
- Opfalaum** [ɔpfa:ləʊm] *n.n. Pl: Opfalama.* een Laum daut je'opfat woat - offering lamb.

- Opfamol** [ɔpfa:mo:l] *n.n. Pl: Opfamols.* eene Moltiet dee een Poat von een Opfa es - offering meal.
- Opfastäd** [ɔpfa:ste:d] *n.f. Pl: Opfastäden.* eene Städ wua daut aunjebrocht es toom een Opfa moaken - offering place.
- Opfatia** [ɔpfa:tia] *n.n. Pl: Opfatieren.* een Tia daut fa een Opfa jeschlacht woat - offering animal.
- opgonen** [ɔpgo:nən] *v.s.* opmoaken; aunftangen - emerge. *Category: 7.2.3.4.1. Move out.*
- opgrowen** [ɔpgrɔ:vən] *v.s.* utgrowen; growen daut een Daum opjeit - dig open; dig through. *Category: 7.8.6. Dig.*
- ophaben** [ɔpha:bən] *v.s.* en eenen opnen Toostaunt sennen ooda hoolen; reed sennen toom haundlen un schachren - be open.
- ophoolen** [ɔphəʊlən] *v.s.* hoolen daut et op blift - hold open.
- opjebroaken** [ɔpjɛbrɔakən] *adj.* tweijebroaken; opjespoolt - broken open.
- opjedakjt** [ɔpjɛda:ct] *adj.* met de Dakj ooda Dakjssel aufjenomen; aufjedakjt - uncovered.
- opjegonen** [ɔpjɛɔ:nən] *adj.* soo daut dee op es; opjedakjt; opjewooden - opened.
- opjeleest** [ɔpjɛləist] *adj.* soo daut de Knoppen nich mea faust es - unravelled.
- opjemoakt** [ɔpjɛmoakt] *adj.* soo daut et op es; aufjedakjt - opened.
- opjeräten** [ɔpjɛr:tən] *adj.* jeräten ooda jetrant daut et opsteit - split open; torn; ripped. *Category: 4.1.6. Disunity, 5.6.4. Wash clothes.*
- opjeschlotten** [ɔpjɛʃlo:tən] *adj.* nich toojeschlotten; met daut Schlott op - unlocked.
- opjespekjt** *adj.* vespekjt; jespekjt daut et op es - pierced open; opened by piercing.
- opjestett** [ɔpjɛstɛt] *adj.* met eene Stett opjehoolen; jehoolen von toogonen - set open.
- opkjneepen** [ɔpknɛɪpən] *v.w.* eenen Knoop vom Knooploch frie moaken - unbutton.
- Opklauma** [ɔpklauma] *n.m. Pl: Opklaumasch.* een Klauma; een Tieekjen daut een nia oba änelja Jedanken aunftangt, ( ) - opening parenthesis. *Category: 3.5.7.1. Write.*
- oplajen** [ɔpla:jən] *v.s.* opmoaken; op hanlajen; dietlich moaken - lay open.
- opleesen** [ɔplɛisən] *v.w.* een Knoppen opmoaken - untie. *Category: 7.2.6.4. Set free.*
- oploten** [ɔplo:tən] *v.s.* nich toomoaken; tochlotten wan daut op steit - leave open. *Category: 7.3.6. Open.*
- oplucken** [ɔplʊkən] *v.w.* eene Luck opmoaken - open a hatch.
- opmoaken** [ɔpmoakən] *v.s.* nich tooloten - open. *Category: 2.1.1.1. Eye, 2.1.1.4. Mouth, 3.2.5.8. Change your mind, 3.3.4.5. Free to do what you want, 3.5.1.3.1. Tell the truth, 3.5.1.5.2. Disclose, 6.5.1. Building, 6.5.2.4. Door, 6.5.2.5. Window, 7.3.6. Open, 8.4.6.1. Start something.*
- Opninj** [ɔpniŋ] *n.f. Pl: Opninjen.* eene opne Städ; een Loch; eene Retz; eene Määjlichkjeit en waut nentokomen - opening; aperture; orifice; vent. *See: Retz. Category: 1.2.1.5. Underground, 4.2.2.1. Ceremony, 4.2.6.1.2. Chess, 6.1.2.9. Opportunity, 7.2.3.4.1. Move out, 7.8.5. Make hole, opening, 8.5.4.4. Interval, space, 2.1. Body, 1.1.2.1. Blow air.*
- opp** [ɔp] *prep.* bowa waut, doch soo daut et auntschieet; fa eene jewesse Tiet - up; on top of; upon; for (of time). *Category: 8.5.2.4. Up, 8.4. Time, 8.5.1.3. On, 8.1.4. More, 3.3.1.1. Purpose, goal, 4.6.6.3. Represent, 6.1.2.2. Use, 8.4.6.1.5. Since, from, 9.6.1.5.2. Instead, 9.6.2.7. Purpose.*
- Opparstonunk** [ɔpa:ɪsto:nʊŋk] *n.f. Pl: Opparstonungen. Variant: Opparstoninj.* daut oppstonen vom Doot - resurrection. *Category: 2.6. Life, 4.9.6.1. Resurrection, 4.9.7.2. Christianity.*
- oppäten** [ɔpe:tən] *v.s.* äten; veschlinjen; utäten - consume. *Category: 5.2.2. Eat, 5.5.4. Burn, 6.1.2.2.4. Use up.*
- oppbäaren** [ɔpbɛaɪən] *v.w.* oppducken; oppflitzen - jump up.
- oppbaden** [ɔpba:dən] *v.w.* velangen; eene Ve'auntwuatunk jäwen - impose. *Category: 3.3.3.5. Compel, 3.3.4.4. Prevent.*
- oppbeeden** [ɔpbɛidən] *v.s.* enne Kjoakj bekaunt jäwen daut wää sikj befrieen well; väakroagen - announce marriage bans.
- Oppbeedunk** [ɔpbɛidʊŋk] *n.f. Pl: Oppbeedungen.* een oppbeeden; een bekauntjäwen daut twee sikj befrieen wellen - marriage bans.
- oppbekjen** [ɔpbɛcən] *v.w.* äwaraasch foaren (dis Senn von 'bekjen' es von Enjlisch äwajedroacht) - back up. *Category: 7.2.2.2. Move back.*
- oppbelkjen** [ɔpbɛlcən] *v.w.* haustich belkjen; haustich schrieen ooda roopen - scream suddenly; shout out; exclaim loudly.
- oppbewoaren** [ɔpbɛvɔaɪən] *v.w.* schoonen; wajchlajen; opp eene sechre Städ hoolen - store; preserve; keep secure. *Category: 5.1.1.4. Cabinet, 6.8.1.4. Store wealth, 6.8.4.8. Store, marketplace, 2.6. Life, 4.4.4.4. Save from trouble, 5.2.1.4. Food storage, 6.4.6. Things done to animals, 8.3.7.8.4. Preserve.*
- Oppbewoarunk** [ɔpbɛvɔaɪŋk] *n.f.* de Toostaunt von bewoat sennen - preservation; storage. *Category: 8.3.7.8.4. Preserve.*
- oppbewoat** [ɔpbɛvɔat] *adj.* jeschoont; en Vewoarunk; vesechat - saved; secured; stored.
- oppbinjen** [ɔpbɪŋən] *v.s.* soo binjen daut et bowen blift - tie up. *Category: 7.2.6.2. Prevent from moving, 7.5.4. Tie.*
- oppbliwen** [ɔpblivən] *v.s.* waka bliwen; nich schloopen gonen - stay up; remain awake.
- oppblitzen** [ɔpblɪtsən] *v.w.* haustich oppdachen; blitzen - flashing of light such as lightning.
- oppblösen** [ɔpblo:sən] *v.w.* opppusten; too groot moaken; eksplodieren - inflate; fill with air. *Category: 1.1.2.1. Blow air, 8.2. Big.*

**oppbrääkjen** [ɔpbɾeacən] *v.s.* break up.

1 • utenaunda brääkjen; uteneen gonon - break up.

2 • eene oole Wäs plieejen - break sod. *Category:* **4.1.7.1. End a relationship, 7.5.2.4. Remove, take apart.**

**oppbrennen** [ɔpbɾenən] *v.w.* gauns vebrennen; oppflaumen - flare up. *Category:* **5.5.4. Burn.**

**oppbrinjen** [ɔpbɾɪnən] *v.s.* bring up.

1 • met een Teema ooda Jeschicht aufangen - bring up (a topic).

2 • kolkjen - vomit.

3 • groot moaken; oppertrakjen - raise up (a child). *Category:* **2.5.2.3. Stomach illness, 2.6.4.2.1. Rear a child, 3.5.1.2. Talk about a subject, 3.5.1.2.5. Introduce, 7.3.2.4. Lift, 8.1.4.2. Increase, 8.3.1.4.1. Vertical, 9.3.1.3. To a larger degree.**

**oppbrucken** [ɔpbɾukən] *v.w.* vebucken; brucken bat aules wajch es - use up; consume. *Category:* **6.1.2.2.4. Use up, 5.2.2. Eat, 5.5.4. Burn.**

**oppbuen** [ɔpbyən] *v.w.* build up.

1 • von Grunt waut buen - build up.

2 • jrata buen - expand; build larger. *Category:* **3.4.1.1.2. Self-esteem, 8.1.4.2. Increase.**

**oppbuaren** [ɔpbuəɾən] *v.w.* goot buaren; rikja woaren; vollstendja wirtschoften - prosper. *Category:* **4.4.1. Prosperity, 6.8.2. Accumulate wealth, 6.9.5. Economics.**

**Oppdach** [ɔpda:χ] *n.m.* Wonunk; Behusunk - shelter; lodging; housing. *Category:* **4.4.4.4. Save from trouble, 6.3. Animal husbandry, 6.5.1.2. Types of houses.**

**oppdachen** [ɔpda:χən] *v.w.* bedachen; Licht moaken - light up. *Category:* **1.1.3.6. Lightning, thunder, 5.2.4. Tobacco, 8.3.3. Light.**

**oppdansen** [ɔpda:nsən] *v.w.* opppusten; oppblösen; schwalen; dikj woaren - expand; bloat; swell up. *Category:* **7.3.4.7. Extend, 8.1.4.2. Increase, 8.2. Big, 2.5.6.3. Swell.**

**oppdaumen** [ɔpdəumən] *v.s.* eenen Daum ooda Opprijg moaken toom waut opphoolen - dam up. *Category:* **7.3.6.2. Block, dam up.**

**oppdäwren** [ɔpde:vɾən] *v.w.* explode.

1 • refl, sikj oppfaulent prauzich auntrakjen - dress smartly; overdress.

2 • eksplodieren; oppknaulen - explode. *See:* **oppdonren.** *Category:* **1.2.1.2. Volcano, 6.6.2.9.1. Explode.**

**oppdeiwen** [ɔpdeivən] *v.w.* *Variant:* **oppdauen.** veschmelten; loten dän Frost rutkomen - thaw. *Category:* **1.1.3.4. Snow, ice, 1.2.3. Solid, liquid, gas.**

**oppdeschen** [ɔpdeʃən] *v.w.* oppem Desch brinjen, soo aus toom äten - serve up a meal.

**oppdomen** [ɔpdo:mən] *v.w.* wietauf väakomen; äwadäl komen - loom in the distance.

**oppdonren** [ɔpdɔnrən] *v.w.* dress up.

1 • butajeweenlich schmock ooda krakjt auntrakjen; schompieren - dress up in the very best clothes; be dressed to the sevens.

2 • eksplodieren; oppdäwren; oppknaulen - explode; erupt. *See:* **oppdäwren.**

**Oppdrach** [ɔpdra:χ] *n.m.* *Pl:* **Oppdrachs.** eene Oppgow; de Ve'auntwuatunk von een Aumt; eene Räd - commission.

**oppdreemen** [ɔpdɾeimən] *v.w.* utdenkjen; soont utdenkjen waut nich mäajlich lat - dream up. *Category:* **3.2.1.2. Imagine.**

**oppdrekjen** [ɔpdɾecən] *v.w.* doldrekjen; met eene sea schwoare Haunt schriewen - press down.

**oppdrekjlich** [ɔpdɾeclic] *adv.* utdrekjlich; met Batoonunk - emphatically. *Category:* **9.6.3.2. Markers of emphasis.**

**oppdrenjen** [ɔpdɾɛnən] *v.w.* toodrenjen; sikj, ooda wäm, too sea aunbeeden; breet weeten loten daut eena eene Jeläajenheit haben well - press forward in a crowd.

**oppdrenjent** [ɔpdɾɛnt] *adj.* toodrinjlich; väl velangent - pushy. *Category:* **6.1.2.3.6. Ambitious.**

**oppdrenjlich** [ɔpdɾɛnlic] *adj.* toodrenjlich; velangent - demanding; pushy. *Category:* **4.7.9.5. Act harshly, 6.1.3. Difficult, impossible, 6.1.2.3.6. Ambitious.**

**oppdrieegen** [ɔpdɾiəjen] *v.w.* utdrieegen; drieech woaren - dry up. *Category:* **1.3.3.1. Dry.**

**oppdrinjlich** [ɔpdɾɪnlic] *adj.* toodrinjlich; välvelangent; sea hinjaraun to waut - pestering; annoying. *Category:* **3.4.2.3.1. Annoyed.**

**oppducken** [ɔpdʊkən] *v.w.* appear.

1 • met eene Stang aun waut ducken un opphäwen - raise with a lever.

2 • onverhofs sikj wiesen - appear; appear unexpectedly. *Category:* **2.3.1.5.1. Appear, 9.1.1.1. Exist, 9.4.4.6.3. Seem.**

**oppdwinjen** [ɔpdvɪnən] *v.s.* bemotten; bedwinjen - require; insist. *Category:* **8.1.7.3. Need.**

**oppe** [ɔpə] *contr.* opp de - on the.

**oppeemol** [ɔpəmo:l] *adv.* plazlich; haustich; oppeenst - suddenly. *See:* **oppeenst.** *Category:* **8.4.6.4.4. Immediately.**

**oppeenst** [ɔpəɪnst] *adv.* opp eemol; haustich; plazlich - all of a sudden. *See:* **oppeemol.** *Category:* **8.4.8.3. Sudden.**

**oppejenj** [ɔpəjɛn] *adv.* oppe Feet; bejenj; äwadäl - ambulating.

**oppelenjd** [ɔpələɲd] *adv.* met de Tiet; met väl Tiet; on een langet Stoot - on long term.

**oppem** [ɔpəm] *contr.* opp däm - on the.

**oppenaunda** [ɔpənoundʌ] *adv.* opp waut; eent opp daut näakjste - on another.

**Oppenthault** [ɔpenthault] *n.m.* Wonhus; Wonunk; Nachtkwatia - dwelling; residence; sojourn; abode. *See: Wonhus; Wonunk. Category: 6.5.1.1. House.*

**Opperazion** [ɔpə:atsio:n] *n.f. Pl: Operazionen.* een Dokta siene Behaundlunk wua hee dän Kjarpa oppschnitt un waut bäta moakt - operation. *Category: 2.5.7. Treat disease, 9.1.2. Do.*

**opperieren** [ɔpəriən] *v.w.* soo aus een Dokta dän Kjarpa opmoaken un waut bäta moaken - operate; perform surgery. *Category: 2.5.7. Treat disease, 6.1. Work, 6.6.8. Working with machines, 6.7.9. Machine, 9.1.2. Do.*

**oppertrakjen** *v.s.* een Kjint besorjen un belieren bat daut groot es - raise a child.

**oppet** [ɔpət] *contr. Variant: oppt.* opp daut - on the.

**oppfädmen** [ɔpfe:dəmən] *v.w.* eene Rieej von Dinja opp eenen Drot ooda Twierem brinjen - string together.

**oppfalich** [ɔpfa:liç] *adj.* oppfalent; soo daut eenem daut oppfelt; butajeweenlich - attention grabbing; remarkable.

**oppfangen** [ɔpfa:ŋən] *v.s.* catch.

1 • jriepen; fangen; schlenjen - catch; snare.

2 • eene wankende Krankheit kjrieen; vekjillen - catch as a cold. *See: vekjillen. Category: 4.2.6.1. Game, 4.2.6.2.2. Basketball, 4.6.6.1.1. Arrest, 6.4.2. Trap, 6.4.5. Fishing, 6.4.6. Things done to animals, 7.2.6.1. Catch, capture, 7.3.1.2. Catch, 8.4.6.1.2. Stop something.*

**oppfaulen** [ɔpfəulən] *v.s.* uttieekjnen; wundren - be remarkable.

**oppfalent** [ɔpfələlent] *adj.* butajeweenlich; bemoakjboa; oppfalich; wundaboa - remarkable; impressive; striking; conspicuous; attracting attention. *Category: 3.4.1.1. Like, love, 2.3.1.8.1. Beautiful, 2.3.1.5. Visible.*

**oppfeeden** [ɔpfəidən] *v.w.* oppfoodren; een Tia besorjen un feeden bat daut groot es - feed up.

**oppfellen** [ɔpfələn] *v.w.* voll moaken - fill up. *Category: 8.1.8. Full.*

**oppfeschen** [ɔpfəʃən] *v.w.* met een Hoaken ooda een Nat waut jriepen - pick up; overhear. *Category: 1.1.3.1. Wind, 4.6.6.1.1. Arrest, 5.5.6. Fuel, 7.3.2.4. Lift, 7.3.4.2. Pick up, 7.4.2. Receive, 7.4.3. Get, 8.1.4.2. Increase, 2.3.2. Hear.*

**oppfieren** [ɔpfirən] *v.w.* no Rääjlen no haundlen; jescheit sennen - behave; deport oneself. *See: leewren. Category: 4. Social behavior, 4.3. Behavior, 4.3.1. Good, moral, 4.3.6. Self-controlled, 9.1.2. Do.*

**oppfiksen** [ɔpfiksən] *v.w.* een Jereetschoft trajcht moaken - fix. *Category: 7.9.4. Repair.*

**oppfipsen** [ɔpfɪpsən] *v.w.* haustich oppnämen ooda wajchnämen - grab. *Category: 7.3.3.1. Take something from somewhere.*

**oppflaumen** [ɔpfloʊmən] *v.w.* auffangen to brennen; Flaumen väl jrata woaren - flame up. *Category: 5.5.4. Burn.*

**oppflieen** [ɔpfliən] *v.w.* eent opp daut andre lajen toom een Hupen moaken; oppstopslen - pile up in layers; stack. *Category: 7.5.9.1. Load, pile.*

**oppflieejen** [ɔpfliəjən] *v.s.* loossflieejen; wajch flieejen - fly up. *Category: 7.2.2.4. Move up.*

**oppfoaren** [ɔpfəʊən] *v.s.* Schnee dolfoaren ooda faustfoaren - drive on snow, and pack it so that the road becomes higher.

**Oppfoat** [ɔpfəʊat] *n.f. Pl: Oppfoaten.* de Wajch opp een Hoff nopp; Ufoat - driveway; lane; approach. *Category: 6.5.1.4. Yard, 6.5.4.1. Road, 3.5.1.4.2. Contact, 6.1.2. Method, 7.2.3. Move toward something, 8.2.6.2. Near, 8.4.6.4.1. Soon.*

**oppfoawen** [ɔpfəʊəvən] *v.s.* Zeich ooda Kjeeda eene andre Kalia jäwen; fresch foawen - paint; dye. *Category: 5.4.7. Care for the fingernails, 6.5.3. Building materials, 6.6.5. Art, 6.6.5.1. Draw, paint, 7.3.7.3. Spread, smear, 5.4.3.3. Dye hair, 8.3.3.3.6. Change color.*

**oppfodren** [ɔpfədren] *v.w.* väakroagen; oppkroagen - call up; summon. *See: opproopen. Category: 4.2.1.1. Invite, 7.2.8. Send someone.*

**Oppfodrunck** [ɔpfədruŋk] *n.f. Pl: Oppfodrungen.* waut von eenem jefoddat woat - requirement. *Category: 4.7.1. Laws, 8.1.7.3. Need, 9.4.2.3. Necessary.*

**oppfoodren** [ɔpfəʊdren] *v.w.* oppfeeden; besorjen un foodren bat et groot es; Fooda gauns utbrucken - feed until the supply is consumed.

**oppfoten** [ɔpfə:tən] *v.s.* vestonen; to hoolen kjrieen - grasp; understand; perceive; learn; record. *Category: 3.2.4. Understand, 3.5.8. Interpreting messages, 2.3. Sense, perceive, 2.3.1. See, 3.1.2.2. Notice, 3.2.2. Learn, 3.2.2.1. Study, 7.6.2. Find, 3.5.3.2. Information, 3.5.7.5. Record, 3.5.9.5. Recorded music, 8.2.8. Measure.*

**Oppfotunk** [ɔpfə:tʊŋk] *n.f. Pl: Oppfotungen.* woo eena waut oppfot ooda vesteit - understanding. *Category: 3.2.4. Understand.*

**oppfräten** [ɔpfre:tən] *v.s.* oppäten; bosich ooda soo aus een Tia äten - devour; gorge. *Category: 5.2.2.4. Manner of eating, 1.2.1.4. Valley, 1.6.4.2. Animal eating.*

**oppfreschen** [ɔpfreʃən] *v.w.* reintroduce.

1 • waut meist soo aus nie moaken; wadahlen; Jedanken fresch saumlen - reintroduce; invigorate; freshen up.

2 • wadahlen; Jedanken fresch saumlen - repeat; gather thoughts. *Category: 8.4.6.1. Start something.*

**oppfrieen** [ɔpfriən] *v.w.* frie moaken; looss moaken - free. *Category: 3.3.4.5. Free to do what you want, 6.8.4.3.3. Free of charge, 7.2.6.4. Set free.*



- Oppgank** [ɔpɡa:ŋk] *n.m. Pl: Oppjenj.* een oppgonen, soo aus de Sonn - rising. *Category: 8.1.4.2. Increase, 8.3.1.4.2. Leaning, sloping.*
- oppgonen** [ɔpɡo:nən] *v.s.* rise up.  
 1 • enne Hecht gonen; jrata woaren, soo aus Broot - rise up out of the ground; raise, as a dough with yeast, the sun rising, or a building being constructed.  
 2 • vääkomen, soo aus eene Plaunt von Sot - emerge like a plant.
- Oppgow** [ɔpɡo:v] *n.f. Pl: Oppgowen.* eene Oabeit dee von eenem velangt es, soo aus enne School ooda bie de Oabeit - lesson; problem; task; mandate; function; assignment. *Category: 3.6.4. Class, lesson, 3.5.4.3. Riddle, 4.4.2.1. Problem, 8.1.2.1. Mathematics, 9.1.2. Do, 2.2. Body functions, 3.3.1.1. Purpose, goal.*
- oppgrowen** [ɔpɡro:vən] *v.s.* utgrowen; derchgrowen - disinter; dig up.
- opphaben** [ɔpha:bən] *v.s.* have on.  
 1 • oppen Kopp droagen, soo aus eene Metz - wear (like a cap).  
 2 • waut em Plon haben - have an agenda, commitment; have up (event). **Wan hee nich sienen Hoot opphafft, dan vekjilt hee sikj sea leicht.** If he does not wear his hat; he gets ill very easily. *Category: 5.3.7. Wear clothing, 5.4.2. Cosmetics, 7.9. Break, wear out.*
- opphalpen** [ɔpha:lpen] *v.s.* halpen oppstonen; wäm ooda waut oppe Been brinjen - help up.
- opphaulsen** [ɔphəulsən] *v.w.* velangen; oppjäwen; schwoa moaken - burden with.
- opphäwen** [ɔphe:vən] *v.s.* hecha moaken; von oppe Flua nämen - pick up; lift; raise. *Category: 1.1.3.1. Wind, 4.6.6.1.1. Arrest, 5.5.6. Fuel, 7.3.2.4. Lift, 7.3.4.2. Pick up, 7.4.2. Receive, 7.4.3. Get, 8.1.4.2. Increase, 6.5.2.8. Floor, story, 2.6.4.2.1. Rear a child, 3.5.1.2.5. Introduce, 8.3.1.4.1. Vertical, 9.3.1.3. To a larger degree.*
- Opphäwsel** [ɔphe:vsəl] *n.n. Pl: Opphäwsele. Variant: Opphäfsele.* eene Oppräajunk; een Trubbel - excitement. *Category: 3.4.1.4.1. Excited.*
- opphaitren** [ɔphaitrən] *v.w.* jlekjlich moaken; frintlich woaren; oppmuntren - arouse; motivate; cheer up; exhilarate. *See: oppräajen; oppmuntren. Category: 3.4. Emotion, 4.8.2. Fight, 3.4.1.4.2. Enthusiastic, 3.4.1.2. Happy, 3.4.1.1.1. Enjoy doing something, 3.4.1.4.1. Excited.*
- Oppheitrunk** [ɔphaitrɔŋk] *n.f. Pl: Oppheitrunken.* daut waut heita moakt; daut waut froo un jlekjlich moakt - revival. *Category: 8.4.6.6.1. Again.*
- opphenjen** [ɔphɛnən] *v.s.* opphoaken; opp eenen Hoaken hoaken - hang up; hang. *Category: 3.5.9.2. Telephone, 7.3.2.4.1. Hang, 4.7.7.4. Execute.*
- opphetten** [ɔphetən] *v.w.* heeta moaken; heet moaken - heat. *Category: 5.5.5. What fires produce, 8.3.4. Hot.*
- opphetzen** [ɔphetsən] *v.w.* wilt moaken; sea oppräajen - get excited. *Category: 3.4.1.4.1. Excited.*
- opphieren** [ɔphirən] *v.w.* stell hoolen met waut; nich wieda gonen met waut - cease; desist; discontinue; end. *Category: 8.4.6.1.2. Stop something, 3.3.1.1. Purpose, goal, 8.4.5.1.4. Last, 8.4.6.1.3. End, 9.6.2.6. Result.*
- opphiepen** [ɔphipən] *v.w.* een Klompen von waut moaken - heap up; pile up; stack. *Category: 7.5.1. Gather, 1.3.2.4. Wave, 8.1.4.2. Increase, 8.3.7.8.3. Garbage, 7.5.9.1. Load, pile.*
- opphoaken** [ɔphɔakən] *v.w.* opphenjen; opp eenen Hoaken henjen - hook up.
- opphoakjen** [ɔphɔacən] *v.w.* toophoakjen; hoakjen un opphäwen - rake. *Category: 5.6.5. Sweep, rake.*
- oppholen** [ɔpho:lən] *v.w.* en holen, soo aus Loft; noppholen, soo aus met een Strank - inhale. *Category: 2.2.1. Breathe, breath.*
- opphoolen** [ɔphəʊlən] *v.s.* detain.  
 1 • hoolen daut et nich licht; reedhoolen toom enschedden - raise; hold for filling.  
 2 • moaken stell hoolen; moaken opphieren - detain; hold up; dwell upon; find fault with. *Category: 4.6.6.1.1. Arrest, 7.2.6.1. Catch, capture, 8.4.5.3.4. Delay, 7.3.4.6. Support, 3.5.1.8. Criticize.*
- opphorchen** [ɔphɔɔχən] *v.w.* haustich met eemol opppaussen waut doa vääjeit - pick up by listening.
- oppiernst** [ɔpiɪnst] *adv.* iernstlich; gauns secha; onen Spos; jeneiw waut meenen - seriously. *Category: 3.5.1.1.6. Speech style.*
- oppjäwen** [ɔpje:vən] *v.s.* give up.  
 1 • opphieren met waut ea daut foadich es; Moot velieren - give up; relinquish; surrender; yield; become discouraged.  
 2 • eene Oppgow von wäm velangen, soo aus von een Liera - assign. *Category: 4.8.3.4. Surrender, 6.1.2.4.3. Give up, 4.8.4.5. Renounce claim, concede, 1.5.6. Growth of plants, 3.2.5.4. Agree with someone, 6.2.5. Harvest, 9.6.2.6. Result.*
- oppjäwrich** [ɔpje:vriç] *adj.* wellens sennen opttojäwen - conciliatory.
- oppjeblost** [ɔpjeblɔst] *adj.* oppjepust; enjebilt; voll denne Loft - blown up; distended. *See: oppblösen.*
- oppjeboden** [ɔpjebo:dən] *adj.* vääjestalt; bekaunt jemoakt daut wää sikj befrieen well - announced.
- oppjebrent** [ɔpjebrɛnt] *adj.* vebrent; soo sea jebrent daut et meist ooda gauns wajch es - burnt up.
- oppjebroaken** [ɔpjebrɔakən] *adj.* vebroaken; uteneen jegonen - broken up.
- oppjebrocht** [ɔpjebrɔχt] *adj.* oppjeräacht - excited. *Category: 3.4.1.4.1. Excited.*
- oppjebrokt** [ɔpjebrɔkt] *adj.* vebrokt; jebrokt bat aules wajch es - used up.

**oppjebut** [ɔpjəbyʔt] *adj.* jebut; bäta ooda groosoatich jemoakt - built up.

**oppjedacht** [ɔpjədə:χt] *adj.* met Licht; soo daut et to seenen es - lit up; illuminated. *Category:* **8.3.3. Light.**

**oppjedawat** [ɔpjədə:va:t] *adj.* dressed to kill.

1 • butajeweenlich schmock ooda krakjt aunjetrocken - dressed to kill.

2 • veknault; oppjeknault - exploded; burst. *See:* **oppjedonnat.**

**oppjedeelt** [ɔpjədəɛlt] *adj.* enjedeelt; vedeelt; en Deel jemoakt un utjējāft - divvied out.

**oppjedwungen** [ɔpjədʷʊŋən] *adj.* soo daut dee jāajen sienen Wellen en waut jekomen es; bemust; äwarät - forced; coerced. *Category:* **3.3.2.4. Willing.**

**oppjeeten** [ɔpjætən] *v.s.* toojeeten; voll jeeten - pour water on; prime a pump.

**oppjefelt** [ɔpjəfɛlt] *adj.* voll; voll jemoakt - filled. *Category:* **8.1.8. Full.**

**oppjeflaumt** [ɔpjəflaʊmt] *adj.* met Flaumen; aum brennen - flared up; burning. *Category:* **8.3.4. Hot.**

**oppjefliet** [ɔpjəfli:t] *adj.* oppjeklozt; oppjestopselt; eent opp daut aundre jelajcht - piled up; stacked.

**oppjefoddat** [ɔpjəfɔda:t] *adj.* velangt; väajekroacht - required; requested. *Category:* **8.1.7.3. Need, 9.4.2.3. Necessary.**

**oppjefräten** [ɔpjəfrɛ:tən] *adj.* oppjeäten; wajchjefräten - consumed; eaten.

**oppjegonen** [ɔpjəyo:nən] *adj.* jekjient un väajekomen; jewossen - emerged (as for plants).

**oppjegroft** [ɔpjəgrɔft] *adj.* ut jegroft; von enne leed rutjebrocht - dug up.

**oppjehett** [ɔpjəhɛt] *adj.* soo daut et heet es; oppjehoamt - heated up. *Category:* **3.4.2.3. Angry.**

**oppjehoakjt** [ɔpjəhoakt] *adj.* soo daut et von hoakjen toopjekomen es; oppjehowen met eene Hoakj - raked up.

**oppjehoakt** [ɔpjəhoakt] *adj.* toopjehoakt; opp eenen Hoaken jesat - hooked up. *Category:* **4.1.5. Unity, 7.5.2. Join, attach.**

**oppjeholpen** [ɔpjəhɔlpən] *adj.* soo daut dee jeholpen es toom oppstonen ooda opprechten - assisted up.

**oppjeholt** [ɔpjəhɔlt] *adj.* met eenen Strank noppjehowen - drawn up.

**oppjehongen** [ɔpjəhɔŋən] *adj.* soo daut et henjt - hung up. *Category:* **8.3.8. Decorated.**

**oppjehowen** [ɔpjəho:vən] *adj.* soo daut dee jehoolen woaren un nich oppem Grunt ligjen - lifted.

**oppjējāft** [ɔpjəje:ft] *adj.* assigned.

1 • velangt; oppjedwungen - assigned.

2 • soo daut nuscht mea velangt ooda opp jeräakjent es - given up.

**oppjejoacht** [ɔpjəjoacht] *adj.* soo daut dee nich mea licht ooda sett - aroused. *Category:* **2.6.2. Sexual relations.**

**oppjekjrempelt** [ɔpjəkɛmpɛlt] *adj.* oppjerolt, von eene Meiw ooda Lemp - rolled up.

**oppjekjwalt** [ɔpjəkva:lt] *adj.* jeschwollen; volljetrocken; jrata jeworden von volltrakjen - swollen. *Category:* **2.5.6.3. Swell, 8.2. Big.**

**oppjeklozt** [ɔpjəklo:st] *adj.* oppjefliet; oppjeklompt - piled up; stacked.

**oppjekoakt** [ɔpjəkɔakt] *adj.* goa jekoakt; derch jekoakt - cooked. *Category:* **5.2.1.1. Cooking methods.**

**oppjekoft** [ɔpjəkɔft] *adj.* jekoft; toopjekoft; utjekoft - bought up.

**oppjekroacht** [ɔpjəkroacht] *adj.* enjeloden; väajekroacht; velangt - invited.

**oppjekrolt** [ɔpjəkro:lt] *adj.* fien enne Rund jedreit; runt jeworden - curled up.

**oppjekrust** [ɔpjəkry:st] *adj.* krus jemoakt, soo aus Hoa ooda Zeich em Kjelet - wrinkled. *Category:* **2.6.4.5. Old person, 8.3.1.5.3. Fold.**

**oppjekwollen** [ɔpjəkʋɔlən] *adj.* jrata ooda dikja jeworden von Wota entrakjen; enjewieekjt - swollen; soaked. *Category:* **2.5.6.3. Swell, 8.2. Big, 1.3.3. Wet.**

**oppjelāft** [ɔpjəle:ft] *adj.* met fresche Krauft ooda Lāwen; jesunt - enlivened.

**oppjelajcht** [ɔpjələ:çt] *adj.* oppjējāft; velangt - laid on; assigned. *See:* **opplajen.**

**oppjelāst** [ɔpjəle:st] *adj.* oppjehowen; toopjelāst - picked up.

**oppjeleest** [ɔpjələɛ:st] *adj.* vedeift, soo aus Solt en Wota - dissolved.

**oppjelockat** [ɔpjələka:t] *adj.* locka jemoakt; loosa jemoakt; em Jerād jebrocht ooda jehoolen; jankrich jemoakt - loosened.

**oppjeloden** [ɔpjələ:dən] *adj.* soo daut et oppem Woagen ooda Foatich es - loaded. *Category:* **7.5.1. Gather, 8.1.8. Full.**

**oppjemoakt** [ɔpjəmoakt] *adj.* made up.

1 • utjelijikt, soo aus een Bad - made up; straightened.

2 • väajestalt; utjedocht - imagined; concocted.

**oppjemoddat** [ɔpjəmɔda:t] *adj.* derchenaunda; derchjerieet, waut sikj jesat haud - muddied; stirred up.

**oppjemuntat** [ɔpjəmunta:t] *adj.* mootich; meist iewrich; nich mea doljeschloagen - encouraged.

**oppje'oabeit** [ɔpjə'ʋabɛit] *adj.* Launt reed jemoakt toom Winta - when the work is all completed.

**oppjeplauzt** [ɔpjəplau:st] *adj.* oppjeräten von Druck von bennen; tweijeräten; eksplodieet - split. *Category:* **7.8.2. Crack.**

**oppjepropt** [ɔpjɛprɔpt] *adj.* jestiepat; oppjehoolen - propped up.

**oppjepuft** [ɔpjɛpuft] *adj.* voll jeblost; jrata jeworden von Wint - inflated. *Category:* **8.2. Big, 8.3.1.6.3. Hollow.**

**oppjepust** [ɔpjɛpust] *adj.* voll denne Loft; oppjeblost - bloated; puffed up. *See: opppusten. Category: 5.2.2.6. Satiated, full, 4.3.2.3. Proud.*

**oppjeräacht** [ɔpjɛrɛaɕt] *adj.* *Variant: oppjeräajcht.* jereizt; iewrich; tigma; beduat - excited; stimulated; moved. *See: oppräajen. Category: 3.4.1.4.1. Excited.*

**oppjeräten** [ɔpjɛrɛ:tən] *adj.* tweijeräten; jetrant - torn. *Category: 4.1.6. Disunity.*

**oppjerecht** [ɔpjɛrɛɕt] *adj.* soo daut dee steit, ooda oppem Enj steit - erected.

**oppjerieecht** [ɔpjɛriɛɕt] *adj.* en eene Rieej jestalt; eent nom aundren hanjestalt ooda väajestalt - enumerated; lined up.

**oppjerieet** [ɔpjɛriɛt] *adj.* derchjerieet; oppjemoddat; oppjeräacht - stirred up.

**oppjeriemt** [ɔpjɛrimt] *adj.* krakjt; en Ordnunk; schmock - having put things in order. *See: oppriemen.*

**oppjerolt** [ɔpjɛrɔlt] *adj.* soo daut et eene Roll jejäft haft - rolled up.

**oppjeropt** [ɔpjɛrɔpt] *adj.* toopjeschoaft un oppjehowen; hecha jemoakt - scooped up.

**oppjesat** [ɔpjɛzɑ:t] *adj.* hanjestalt; väajestalt; oppjerecht - set up; erected; presented. *Category: 7.3.1.5. Set upright, 8.3.1.4.1. Vertical.*

**oppjescheddat** [ɔpjɛʃɛdɑ:t] *adj.* je'enjst; derchenaunda; sikj nich gauns weeten - rattled; frightened; disoriented. *Category: 3.4.2.4. Afraid, 2.5.6.5. Dazed, confused.*

**oppjescheffelt** [ɔpjɛʃɛfelt] *adj.* met schefflen een Klompen jemoakt - shovelled up.

**oppjeschett** [ɔpjɛʃɛt] *adj.* met schedden eenen Klompen jemoakt - piled up (granular).

**oppjeschlerzt** [ɔpjɛʃlɛrst] *adj.* oppjeräten; jetrant - ripped. *Category: 5.6.4. Wash clothes.*

**oppjeschlukt** [ɔpjɛʃlukt] *adj.* oppjejäten; doljeschlukt - swallowed.

**oppjeschmää** [ɔpjɛʃmɛat] *adj.* soo daut et opp waut jeschmää es; opp een Broot noppjedrekjt un veschmää es - spread. *Category: 1.3.2.1. Flow, 7.3.7.3. Spread, smear.*

**oppjeschnakt** [ɔpjɛʃna:kt] *adj.* onen Frieheit jehieet; beluat - overheard.

**oppjeschräwen** [ɔpjɛʃrɛ:vən] *adj.* soo daut et jeschräwen es; opp Papia jebrocht - written.

**oppjeschwollen** [ɔpjɛʃvɔlən] *adj.* oppjekwollen; dikj jeworden von Wota nentrakjen - swollen. *Category: 2.5.6.3. Swell, 8.2. Big.*

**oppjesodelt** [ɔpjɛzɔ:dɛlt] *adj.* met een Sodel - saddled.

**oppjespalt** [ɔpjɛspa:lt] *adj.* aunjespalt; met eene Spald faustjemoakt daut et to seenen es - pinned on; attached. *Category: 4.3.3. Love, 7.5.2. Join, attach.*

**oppjespaunt** [ɔpjɛspɔunt] *adj.* aunjespaunt; en Sälen - harnessed.

**oppjespekjt** [ɔpjɛspeɕt] *adj.* oppjepuakst; met eene Forkj ooda Gaufel jespekjt un oppjehowen - pierced; picked up with a fork.

**oppjespikjat** [ɔpjɛspɪka:t] *adj.* soo daut et em Spikja es; en Vewoarunk - stored.

**oppjespoat** [ɔpjɛspoat] *adj.* toopjespoat; jesaumelt derch spoaren - saved up.

**oppjespoolt** [ɔpjɛspøult] *adj.* vespoolt; enjebroaken - split; cracked. *Category: 7.8.2. Crack.*

**oppjestalt** [ɔpjɛsta:lt] *adj.* toopjestalt; soo daut et steit - set up. *Category: 7.3.1.5. Set upright, 8.3.1.4.1. Vertical.*

**oppjestett** [ɔpjɛstɛt] *adj.* met eene Stett; soo daut steit - supported; braced.

**oppjestopselt** [ɔpjɛstɔpsɛlt] *adj.* oppenaunda jelajcht daut et een Hupen jeft; krakjt opp enaunda jefliet - having piled in layers; stacked. *See: oppstopslen.*

**oppjetieekjent** [ɔpjɛtiɛɕɛnt] *adj.* soo daut et auftieekjent; met een Tieekjen - indicated; marked.

**oppjetrizt** [ɔpjɛtrɪst] *adj.* oppjetrocken; oppjereizt; met eene stiewe Fada - wound up; raised up by means of a block and tackle.

**oppjetrocken** [ɔpjɛtrɔkən] *adj.* wound up.

1 • bejeistat; oppjeräacht; iewrich - wound up; excited; eager.

2 • opp eenen Baunt jetrocken - strung up.

3 • met eene stiewe Fada - wound up (like a spring).

4 • groot jetrocken; belieet - matured; nurtured. *Category: 3.4.1.4.1. Excited, 3.4.1.4.2. Enthusiastic.*

**oppjewakjt** [ɔpjɛvɑ:ɕt] *adj.* waka; bie kloaren Vestaut; nich em Schlop - having been awakened; having a bright and clever nature.

**oppjeweelt** [ɔpjɛvøilt] *adj.* derchjeweelt; veweelt; derch jegroft - dug up; rummaged through.

**oppjewekjelt** [ɔpjɛvɛɕɛlt] *adj.* oppjerolt; toopjenomen - wound up; rolled up.

**oppjewept** [ɔpjɛvɛpt] *adj.* kromm; veboagen; krollich - curled up.

**oppjewieekjt** [ɔpjɛviɛɕt] *adj.* *Variant: oppjewäkjt.* wieekj jeworden; enjewieekjt; naut jeworden - softened by soaking. *See: oppwieekjen.*

**oppjewoschen** [ɔpjɛvɔʃən] *adj.* utjewoschen; rein jewoschen - washed. *Category: 4.9.5.6. Religious purification.*

**oppjewossen** [ɔpjevɔsən] *adj.* groot; utjewossen - grown up; adult. *Category:* **2.6.4.6. Grow, get bigger, 2.6.4.4. Adult, 4.1.2.**

**Types of people.**

**oppjoa** [ɔpjoa] *adv.* daut näakjste Joa - next year. *Category:* **8.4.1.6. Year.**

**oppjoagen** [ɔpjoagən] *v.s.* utem Bad joagen; Vee moaken oppstonen - chase up for the hounds; rout someone out of bed.

**oppjuchen** [ɔpjuχən] *v.w.* lud juchen; lud sikj freien - shout or scream loudly and suddenly.

**oppkjeepen** [ɔpcæpən] *v.s.* aules ooda meist aules von eene Sort kjeepen waut to haben es - buy up.

**oppkjennen** [ɔpcənən] *v.s.* stoakj jenuach sennen toom oppstonen; Frieheit optostonen - able to rise; permission to rise. *Category:* **5.7.3. Wake up, 7.1.1. Stand.**

**oppkijkjen** [ɔpcicən] *v.w.* look up.

1 • enne Hecht kijken; de Uagen ooda daut Jesecht enne Hecht häwen - look up; raise the eyes from looking down or concentrating on something.

2 • schaftja kijken; Moot kjrieen - be encouraged; gather courage.

**oppkijkjent** [ɔpcicənt] *adj.* soo daut eena opp kijkt; no bowen kijkent - looking up.

**oppkjrellen** *v.w.* opprollen; vekjrellen; runt woaren - curl up; roll up; become dog-eared.

**oppkjremplen** [ɔpcrɛmplən] *v.w.* opprollen, tB. Lempen ooda Meiwen - roll up. *Category:* **8.3.1.5.1. Roll up.**

**oppkjrieschen** [ɔpcrifən] *v.s.* haustich kjrieschen ooda schrieen - scream suddenly; sudden shriek.

**oppkjwalen** [ɔpcva:lən] *v.s.* loten Wota nentrakjen un jrata moaken - expand due to the absorption of moisture.

**oppklautren** [ɔpkləutrən] *v.w.* opp waut noppkrupen; opp eene Lada stieen - climb up.

**oppkloaren** [ɔpkləʊən] *v.w.* kloa woaren; Wolkjen auftrakjen - clear up. *Category:* **1.1.3. Weather, 4.3.6.2. Tidy.**

**oppklompen** [ɔpkləmpən] *v.w.* een Klompen jäwen; too väl opp eemol haben - pile up. *Category:* **1.3.2.4. Wave, 7.5.1. Gather, 8.1.4.2. Increase, 8.3.7.8.3. Garbage.**

**oppklunjen** [ɔpkləʊnən] *v.w.* faustklunjen; nenklunjen - step onto something and pack it down so it becomes raised.

**oppknaulen** [ɔpknɔulən] *v.w.* met een Krach opprieten; eksplodieren; opplauzen - detonate; pop;

burst. *See:* **opplauzen; opprieten; plauzen; tooplauzen.** *Category:* **6.6.2.9.1. Explode, 2.1.6. Bone, joint, 2.3.2.3. Types of sounds, 4.2.3. Music, 5.5.5. What fires produce, 7.8.1. Break, 1.3.2. Movement of water.**

**oppkoaken** [ɔpkɔakən] *v.w.* goa koaken; heet moaken daut et koakt - cook up a brew.

**oppkomen** [ɔpkɔ:mən] *v.s.* come up.

1 • bat oppe leed komen; aun däm Boddem aanschieren - when something you are moving raised from the floor/road does touch bottom.

2 • väakomen; em Jeräd komen - come up in conversation.

3 • fa waut ve'auntwuatlich sennen - have responsibility for something.

**oppkrachen** [ɔpkra:χən] *v.w.* vesprenjen; eksplodieren - explode. *Category:* **1.2.1.2. Volcano, 6.6.2.9.1. Explode.**

**oppkrupen** [ɔpkrypən] *v.s.* nopp klautren; hecha krupen - climb or crawl onto (climbing/crawling up and reaching the on top position) by young children.

**oppkrusen** [ɔpkrysən] *v.w.* krus moaken; krus woaren - curl. *Category:* **2.1.5. Hair, 5.4.3.4. Hairstyle, 7.3.5. Turn something, 8.3.1.5.1. Roll up.**

**opplachen** [ɔpla:χən] *v.w.* haustich lud lachen; loossbrädren - burst out laughing. *See:* **loossbrädren.** *Category:* **3.5.6.4. Laugh.**

**opplajen** [ɔpla:jən] *v.s.* commission.

1 • waut von wäm velangen, soo aus Taks - require.

2 • oppspaunen - apply a harness.

3 • aunlajen, soo aus Holt opp een Fia; nopplajen soo aus Pleista opp een Schwäa - add too } - commission; lay on a responsibility; lay on; put something on something, as an ointment on a sore, also figuratively: to emphasize strongly, to emphasize the importance of something. **Wan wie eenen bätren Wajch kjrieen, dan woaren see ons mea Taks opplajen.** If we get a better road, they will require more taxes of us.

**oppläsen** [ɔple:sən] *v.s.* pick up.

1 • toopläsen un opphäwen; noläsen - pick up.

2 • en een Buak läsen woo daut steit - find in a book. *Category:* **1.1.3.1. Wind, 4.6.6.1.1. Arrest, 5.5.6. Fuel, 7.3.2.4. Lift, 7.3.4.2. Pick up, 7.4.2. Receive, 7.4.3. Get, 8.1.4.2. Increase.**

**opplatst** [ɔpla:tst] *adv.* opplenjd; vielleicht (met beduaren) - possibly; likely. *See:* **opplenjd.** *Category:* **9.4.4.4. Possible, 9.4.4.6.2. Maybe, 3.2.8. Tendency, 9.4.4.3. Probably.**

**opplauzen** *v.w.* haustich eene Hut tweigonen un op bliewen - burst open.

**oppläwen** [ɔple:vən] *v.w.* bewäacht woaren; toom Läwen komen - revive; become alive. *Category:* **2.6. Life, 8.4.6.6.1. Again.**

**oppleesen** [ɔpleisən] *v.w.* soften by soaking.

1 • en Wota ooda soowaut vedeiwen - soften by soaking; dissolve.

2 • eene Jesalschoft to Enj brinjen - disband. *Category:* **1.2.3. Solid, liquid, gas, 5.2.1.2. Steps in food preparation.**



**opplekjen** [ɔplɛcən] *v.w.* oppriemen ooda opphâwen met lekjen - lick up.

**opplenjd** [ɔplɛɲd] *adv.* veleicht; daut es määjlich - possibly; likely. *Category:* **9.4.4.4. Possible, 9.4.4.6.2. Maybe, 3.2.8. Tendency, 9.4.4.3. Probably.**

**oppligjen** [ɔplɪjən] *v.s.* rest on support.

- 1 • velangent wäm baudren; von Latren: soone waut to feelen sent daut dee een bät utem Papia rutkomen - rest on a support; be a burden.
- 2 • doldrekjen; opp waut ligjen - touch bottom; lie on something.
- 3 • een bät hecha sennen; to feelen sennen von Latren - be raised, as lettering.

**oppligjent** [ɔplɪjɛnt] *adj.* von Latren ooda een Mosta: soo daut dee to feelen sent - embossed.

**Opploag** [ɔplɔaɣ] *n.f. Pl: Opploagen.* Laust; Ve'auntwuatunk; Kosten; Belaustunk - burden; responsibility; tax increase; edition. *See: Belaustunk; Belaustjünk; Laust.* *Category:* **3.4.2.4.1. Worried, 7.3.1. Carry, 4.7.6.3. Fault, 3.5.9.3. Newspaper.**

**opploagren** [ɔplɔagrən] *v.w.* Baden besorjen; enkwatieren - prepare a bed for someone; provide lodging.

**opplokren** [ɔplɔkrən] *v.w.* locka moaken; moaken daut et nich soo faust licht - fluff up; scarify.

**opploden** [ɔplo:dən] *v.s.* Sachen opp eenen Woagen brinjen; een Woagen ooda eene Fua voll moaken - load up. *Category:* **8.1.8. Full.**

**opploten** [ɔplo:tən] *v.s.* nich bemotten toom dollajen; erlauben opp to bliewen - leave up.

**oppludes** [ɔplydəs] *adv.* äwalud; soo daut et to hieren es - aloud. *Category:* **3.5.1.1.1. Shout.**

**oppmasten** [ɔpma:stən] *v.w.* sea feeden daut see dikj woaren; schwoa moaken - fatten. *Category:* **8.2.3.2. Fat person.**

**Oppmenjssel** [ɔpmɛɲsəl] *n.n. Pl: Oppmenjssels.* Schroot; jeschroodet Vee Fooda - feed. *Category:* **1.6.4.2. Animal eating, 2.6.4.1.1. Care for a baby.**

**oppmieren** [ɔpmirən] *v.w.* mieren; met Tiejlen ooda Steena eene Waunt ooda Tun oppbuen - build up brick wall.

**oppmoaken** [ɔpmɔakən] *v.s.* make up (a bed).

- 1 • een Bad soo besorjen aus daut äwadach jehieet - make up (a bed).
- 2 • utdenkjen, soont waut nich werkjlich soo es; oppdreemen - imagine; dream up something.
- 3 • waut väanämen; entscheiden - determine; make a decision; plan. **Wan hee sikj eemol oppjemoakt haft, woat hee daut ombedinjt doonen.** Once he has made up his mind, he will surely do it.

**oppmoakjsom** [ɔpmɔacso:m] *adj.* alert.

- 1 • soo oppaussen daut eena weet waut jeworden un jesajcht es; schneiw; aundajchtich - alert; attentive; vigilant.
- 2 • uttieekjnet; butajeweenlich - remarkable; noticable. *See: aundajchtich; schneiw; tigja; waka.* *Category:* **3.1.2.1. Alert, 3.3.3.7. Warn, 3.1.2.3. Attention, 2.3.1.2. Watch.**

**Oppmoakjsomkjeit** [ɔpmɔacsɔmceit] *n.f.* de Toostaunt von goot oppaussen ooda oppmoakjsom sennen; Achtunk - attention; vigil. *See: Jehia; Oobacht.* *Category:* **3.1.2.3. Attention, 3.2.1.1. Think about, 9.6.3.3. Prompters of attention.**

**oppmodren** [ɔpmɔdrən] *v.w.* nich loten utsaten; derchrieren - stir up. *Category:* **7.5.3. Mix.**

**oppmuntren** [ɔpmuntren] *v.w.* Moot moaken; Freid moaken; oppheitren - encourage; cheer up someone. *See: oppheitren.* *Category:* **3.3.3.3. Persuade.**

**Oppmuntrunk** [ɔpmuntrɔŋk] *n.f. Pl: Oppmuntrungen.* eene Erfoarunk en dee eenem Moot jejäft woat - encouragement. *Category:* **3.3.3.3. Persuade, 3.4.1.1.2. Self-esteem, 3.4.1.5. Confident.**

**oppnämen** [ɔpne:mən] *v.s.* exercise hospitality.

- 1 • opphâwen; toopnämen; een Kjeet ooda Rock kjarta moaken - lift; raise; collect.
- 2 • schwanda woaren; mea Wicht kjrieen - gain weight.
- 3 • Jast bejreessen un nenkroagen; wäm nennämen aus Jliet en eene Jesalschoft - host; receive into membership.
- 4 • eene Stemm ooda Jelud opp eene Seid noppspälen - record on tape. *Category:* **8.2.3.2. Fat person, 8.2.9.1. Heavy.**

**oppnäment** [ɔpne:mɛnt] *adj.* wellich wäm nenkroagen un oppnämen - hospitable. *Category:* **4.2.1.4.2. Show hospitality.**

**Oppnom** [ɔpno:m] *n.f. Pl: Oppnomen.* wäm bejreessen ooda oppnämen; woo eena bejreest woat - reception; hospitality. *Category:* **2.6.1.2. Wedding, 3.5.9.1. Radio, television.**

**oppoabeiden** [ɔpɔabeidən] *v.w.* complete the job.

- 1 • eene Oabeit foadich moaken - complete the job.
- 2 • eene Stap plieejen, ooda toom Winta reed moaken - cultivate a field for winter.

**oppoat** [ɔpɔat] *adj.* *Variant: apoat.* fa sikj; bie sikj selfst; nich met aundret toop; utenaunda - apart; peculiar; special; particular. *See: enaunda; utenaunda.* *Category:* **7.5.2.4. Remove, take apart, 8.2.6. Distance, 8.5.4.4. Interval, space, 8.3.5.3.4. Strange, 7.5.1.3. Special, 9.6.2.2. Limitation of topic, 9.6.3.6. Markers of focus.**

**oppodmen** [ɔpɔdmən] *v.w.* enodmen; deep Loft enholen; plazlich deep odmen - breathe in; draw in a breath. *See: enholen; enodmen.* *Category:* **2.2.1. Breathe, breath.**

**oppopfren** [ɔpɔpfrən] *v.w.* oppjäwen ooda aufjäwen wäajen eenem sien Gloowen - sacrifice. *Category:* **4.9.5.5. Offering, sacrifice.**

**oppaken** [ɔppa:kən] *v.w.* enpaken; en een Pak nenmoaken - pack up.

**oppaussen** [ɔppousən] *v.w.* väasechtich sennen; Oppsecht opp waut hoolen - watch. *Category:* **2.3.1.1. Look, 2.3.1.2. Watch, 3.1.2.1. Alert, 4.4.4.5. Protect, 8.4.4.2. Clock, watch.**

**oppplauzen** [ɔploutsən] *v.w.* plauzen; opprietten; oppknaulen; von bennen no buten haustich oppbrääkjen - burst. *See:* **oppknaulen; opprietten; plauzen.** *Category:* **1.3.2. Movement of water, 7.8.1. Break.**

**oppplieejen** *v.w.* omplieejen; eene fauste Stap plieejen un locka moaken - plough up.

**oppumpen** [ɔpɔmpən] *v.w.* voll pumpen; soo väl Loft en eene Reif nenpumpen aus daut jehieet - pump up; inflate. *Category:* **1.1.2.1. Blow air.**

**opproppen** [ɔprɔpən] *v.w.* waut stetten ooda unjastetten soo daut et stonen blift - prop up. *Category:* **7.2.2.5.1. Fall.**

**oppusten** *v.w.* inflate.

1 • Loft nenpusten daut et jrata woat - inflate; exaggerate.

2 • äwadriewen; enne Vetal waut bunta ooda jrata moaken aus daut werkjlich es - exaggerate.

**oppusten** [ɔpustən] *v.w.* voll pusten; voll Loft moaken; waut groot moaken met nuscht doabennen; too väl von sikj denkjen - blow up. *Category:* **6.6.2.9.1. Explode, 7.9.3. Destroy.**

**opprääjen** [ɔprɛajən] *v.w.* bejeistat moaken; bewäacht moaken; vewillat moaken - excite; arouse; move; agitate; stimulate. *See:* **oppheitren.** *Category:* **2.6.2.2. Attract sexually, 3.4.1.4.1. Excited, 3.4. Emotion, 4.8.2. Fight, 1.3.2.4. Wave, 4.2.6.1.2. Chess, 7.2. Move, 7.2.4.5. Move to a new house, 7.3. Move something, 9.3.1. Degree, 3.4.2.1.6. Upset, 2.6.2. Sexual relations, 3.4.1.4. Interested.**

**opprääjent** [ɔprɛajənt] *adj.* soo daut et eenem oppräächt; enjstlich - exciting; anxiety inducing. *Category:* **3.4.1.4.1. Excited.**

**Opprääjunk** [ɔprɛajɔŋk] *n.f. Pl: Opprääjungen.* eene Erfoarunk wua Menschen oppjeräächt sent; Orru; Opprua - emotion; excitement. *Category:* **3.4. Emotion, 3.4.1.4.1. Excited.**

**opprajcht** [ɔpra:çt] *adj.* bie de Woarheit; met Woarheit - upright; honest. *Category:* **8.3.1.4.1. Vertical, 3.5.1.3.1. Tell the truth, 4.3.5. Honest.**

**opprauslen** *v.w.* haustich oppstonen; bosich waut aufangen - jump up.

**opprechten** [ɔpreçtən] *v.w.* oppstalen; steil oppstalen; stonen halpen - erect; raise; rear up; straighten up. *Category:* **7.3.2.4. Lift, 8.3.1.4.1. Vertical, 2.6.4.2.1. Rear a child, 3.5.1.2.5. Introduce, 8.1.4.2. Increase, 9.3.1.3. To a larger degree, 7.1.8. Bend down, 7.1.7. Straight posture.**

**opprechtich** [ɔpreçtiç] *adj.* jerajcht; rechtich; nich faulsch; truhoatich - honest; sincere; above board. *See:* **frieeffentlich; tru.** *Category:* **3.5.1.3.1. Tell the truth, 4.3.5. Honest.**

**Opprechtichkjeit** [ɔpreçtiçceit] *n.f.* de Toostaunt von opprechtig sennen; aules rajcht jedonen - honesty; sincerity; righteousness. *Category:* **3.5.1.3.1. Tell the truth, 4.3.5. Honest, 4.3.1. Good, moral.**

**oppreizen** [ɔpreitsən] *v.w.* bejeistat moaken; opprääjen - provoke. *Category:* **3.4.2.3. Angry, 4.8.2. Fight.**

**oppreizent** [ɔpreitsənt] *adj.* soo daut et reizt ooda aunspornt; soo daut et oppräächt - provocative; lascivious. *Category:* **2.6.2.2. Attract sexually.**

**opprelpsen** [ɔprelpsən] *v.w.* lud oppsteeten - burp loudly and forcefully. *See:* **oppsteeten.**

**opprieren** [ɔprirən] *v.w.* omrieren; nich loten utsaten; oppmodren; oppjeräächt moaken - stir up. *Category:* **7.5.3. Mix.**

**oppriejejen** [ɔpriəjən] *v.w.* enne Rieej sajen ooda stalen - list; mention; enumerate. *Category:* **3.5.7.6. List, 3.5.1.2.4. Mention, 8.1.2. Count.**

**oppriemen** [ɔprimən] *v.w.* krakjt moaken; Ordnunk schaufen; eene Sach trajcht moaken ooda bekjanen - put things in order; clean up. *Category:* **4.3.6.2. Tidy.**

**opprietten** [ɔpritən] *v.s.* tweirietten; tranen; oppknaulen; plauzen - rupture; burst. *See:* **oppknaulen; oppplauzen; plauzen.** *Category:* **1.3.2. Movement of water, 7.8.1. Break.**

**Opprigj** [ɔprɪj] *n.m. Pl: Opprigjs.* de Rigjen dee doa blift von de ieeschte Foa plieejen - strikeout; ridge. *Category:* **1.2.1.1. Mountain.**

**opprollen** [ɔprɔləŋ] *v.w.* eene Roll von waut moaken - roll up; furl. *Category:* **8.3.1.5.1. Roll up.**

**opproopen** [ɔprɔupən] *v.w.* väakroagen; oppfodren - call up; summon. *See:* **oppfodren.** *Category:* **4.2.1.1. Invite, 7.2.8. Send someone.**

**oppropen** [ɔpro:pən] *v.w.* toopropen; saumlen un opphäwen - scoop up with the hands.

**opprotzen** [ɔprɔtsən] *v.w.* sea Loft enholen wan eena vekjilt es - snort or hawk through the nose and throat.

**Opprua** [ɔprua] *n.m. Pl: -.* Opprääjunk; Derchenaunda; groota Orru - uproar; alarm; riot; revolt; commotion; rebellion; insurrection; upheaval. *Category:* **2.3.2.4. Loud, 3.4.2.1.6. Upset, 4.8.2.6. Riot, 3.3.3.7. Warn, 3.4.2.4. Afraid, 3.2.5.4.2. Protest, 4.5.4.6. Rebel against authority, 1.2.1.7. Earthquake.**

**oppsajen** [ɔpsa:jən] *v.s.* utwendich sajen; utwendich waut väabrinjen - recite. *Category:* **3.5.7.3. Read.**

**oppsaten** [ɔpsa:tən] *v.w.* set table.

1 • trajcht stalen, soo aus Teetich un Jescherr oppem Desch; eene Metz oppsaten; Dieech en Ploten saten toom oppgonen verem baken - set the table; don your cap; stook sheaves and set them in an upright position in bunches of six or eight so they can dry; set up bread so it can rise.

2 • Hocken oppsaten von Goawen - stook sheaves.

3 • eene Metz oppem Kopp saten - don a cap. *Category:* **5.2.2.8. Eating utensil.**

**oppsaumen** [ɔpsɑumlən] *v.w.* toopsaumen; kollakjten - gather. *Category:* **4.2.1. Come together, form a group, 7.5.1. Gather, 7.5.7. Multiple things moving, 8.1.4.2. Increase, 8.3.1.5.3. Fold.**

**Oppsauz** [ɔpsɑuts] *n.m. Pl:* **Oppsaz.** grain box.

1 • de Woagen Baks opp een Unjawaogen, toom Jeträajd fieren - wagon box for hauling grain.

2 • eene jeschräwne Oppgow - written assignment; essay.

**Oppsauzwoagen** [ɔpsɑutsvɔagen] *n.m. Pl:* **Oppsauzwoages.** een Unjawaogen un Baks toom Jeträajd fieren - wagon with a grain box.

**oppschapen** [ɔpʃɑ:pən] *v.w.* met een Schapkje ooda eene Schoop soowaut aus Wota ooda Jeträajd oppnāmen - dip up a liquid.

**oppschedden** [ɔpʃɛdən] *v.w.* en een Klompen schedden - pour on.

**oppschedren** [ɔpʃɛdrən] *v.w.* veschedren; locka moaken met schedren - shake up.

**oppscheflen** [ɔpʃɛflən] *v.w.* met Scheflen waut opphāwen ooda toopnāmen - shovel up.

**oppscheislich** [ɔpʃɛisliç] *adj.* sea groff; äakjelhauff; jreslich; nich to vedroagen - ugly; hideous; horrible; abominable; atrocious; grisly; detestable; heinous. *See:* **äakjelhauff; jreslich.** *Category:* **2.3.1.8.2. Ugly, 3.4.2.1.1. Dislike, 3.4.2.1.2. Hate, detest, 3.4.2.1.3. Disgusted, 4.3.1.1. Bad, immoral.**

**oppscherren** [ɔpʃɛrən] *v.w.* oppteemen; oppspaunen - harness a horse.

**oppschichten** [ɔpʃiçtən] *v.w.* mea un mea Schichten moaken; eene Schicht opp de aundre lajen - pile up in layers; stack. *Category:* **7.5.9.1. Load, pile.**

**Oppschlach** [ɔpʃla:χ] *n.m. Pl:* **Oppschläaj.** daut Kolla aun een Wanikj ooda Äwarock - lapel; collar. *Category:* **5.3.6. Parts of clothing, 8.3.1.5.3. Fold.**

**oppschlāpen** [ɔpʃla:pən] *v.w.* oppkomen; noschlāpen; biem foaren oppe leed oppkomen - hang so low it drags.

**oppschlerzen** [ɔpʃlɛtsən] *v.w.* schlerzen; eene lange Wund moaken - slit open.

**oppschlōnen** [ɔpʃlɔ:nən] *v.s.* eene jewesse Stād en een Buak finjen - raise (prices; tent; collar); find a reference in a book. *Category:* **6.5.1.2. Types of houses.**

**oppschlucken** [ɔpʃlʊkən] *v.w.* dolschlucken; schlucken - swallow. *Category:* **1.6.1.2. Bird, 5.2.2. Eat.**

**oppschlurpsen** [ɔpʃlʊpsən] *v.w.* enschlurpsen; met Loft enholen de Supp vom Läpel bat em Mul kjriien - slurp up.

**Oppschluss** [ɔpʃlʊs] *n.m. Pl:* **Oppschlussen.** Rot; Beschluss; Erkljāarunk - advice; explanation. *See:* **Rot.** *Category:* **3.3.3.2. Advise, 3.5.1.2.3. Explain, 3.6.1. Show, explain, 9.6.2.5.1. Reason.**

**oppschmäaren** [ɔpʃmɛarən] *v.w.* waut schmäajet aun waut aundret naunstriken; tB. Botta opp Broot schmäaren - spread on bread; confront with.

**Oppschmäasel** [ɔpʃmɛasəl] *n.n. Pl:* -. daut waut eena oppschmäat, soo aus Botta ooda Zopsel - spread for putting on bread.

**oppschmieten** [ɔpʃmitən] *v.s.* toopschmieten soo daut et een Klompen jeft - pile up. *Category:* **1.3.2.4. Wave, 7.5.1. Gather, 8.1.4.2. Increase, 8.3.7.8.3. Garbage.**

**oppschnaken** [ɔpʃna:kən] *v.w.* no wām horchen onen daut dee weet daut eena doano horchst - record; pick up words. *Category:* **3.5.3.2. Information, 3.5.7.5. Record, 3.5.9.5. Recorded music, 8.2.8. Measure.**

**Oppschnaka** [ɔpʃna:kʌ] *n.m. Pl:* **Oppschnakasch.** een Jereetschoft toom eenem siene Wieed opp Toonbaunt brinjen - tape recorder. *Category:* **3.5.9.5. Recorded music.**

**oppschnett** [ɔpʃnɛt] *adv.* waut em vāanāmen haben; waut jeplont haben - have something in mind; anticipate something.

**oppschnieden** [ɔpʃnidən] *v.s.* tweischnieden; en twee ooda mea Bieta schnieden - brag; cut into pieces. *See:* **puchen.** *Category:* **3.5.1.7.3. Boast, 7.8.3. Cut.**

**Oppschnieda** [ɔpʃnidʌ] *n.m. Pl:* **Oppschniedasch.** eena dee siene Jeschichten äwadriift; Wintbiedel; Puchhaults; Wintsak - braggart. *See:* **Wintbiedel; Puchhaults.** *Category:* **3.5.1.7.3. Boast.**

**oppschoapen** [ɔpʃɔapən] *v.w.* oppmoakjsom moaken; waut sea kloa moaken - sharply get someone's attention; sharply remind.

**oppschriien** [ɔpʃriən] *v.s.* haustich schriien - cry out.

**oppschriewen** [ɔpʃriwən] *v.s.* dolschriewen; waut schriewen daut eena weet waut jeworden ooda jesajht es - make a note of; write down; tabulate. *Category:* **3.5.7.1. Write, 7.5.5. Organize.**

**oppschuwen** [ɔpʃyvwən] *v.s.* plonen lota daut to doonen waut nu nich jeit - postpone; procrastinate; raise. *Category:* **8.4.5.3.5. Postpone, 2.6.4.2.1. Rear a child, 3.5.1.2.5. Introduce, 7.3.2.4. Lift, 8.1.4.2. Increase, 8.3.1.4.1. Vertical, 9.3.1.3. To a larger degree.**

**oppschwalen** [ɔpʃva:lən] *v.s.* dikj woaren - swell up. *Category:* **2.5.6.3. Swell.**

**Oppsecht** [ɔpsɛçt] *n.f. Pl:* **Oppsechten.** Äwasecht; Vāasecht; oppausen daut Dinja rechtich jedonen woaren - supervision; inspection. *Category:* **2.3.1.3. Examine.**

**Oppsechta** [ɔpsɛçtʌ] *n.m. Pl:* -. eena dee oppaust daut Sachen rechtich jedonen woaren - supervisor; superintendent; guardian; inspector. *Category:* **2.6.4.2.1. Rear a child, 4.4.4.4. Save from trouble.**

**oppseenen** [ɔpsɛinən] *v.s.* nopp kjikjen; Eenselheiten läsen; nosieekjen - oversee.

- Oppseenen** [ɔpsɛɪnən] *n.n. Pl:* - een Opprua; een Vehoolen daut aundre doano kijken - scene; stir; excitement. *Category:* **4.2.5. Drama, 5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.5.3. Mix, 3.4.1.4.1. Excited.**
- oppsennen** [ɔpsɛnən] *v.s.* waka sennen; äwadäl sennen; nich em Bad sennen - be up.
- oppsetten** [ɔpsɛtən] *v.s.* setten; nich ligjen; sikj en een Foatich nenn saten - sit up; mount a vehicle or a horse. *Category:* **7.1.2. Sit.**
- oppsieekjen** [ɔpsɛcən] *v.s.* sieekjen; besieekjen; sieekjen; nosieekjen; finjen - look up (a friend, word in the dictionary).
- oppsodlen** [ɔpsɔdlən] *v.w.* een Sodel oppem Pieet reed moaken toom rieden - saddle up.
- oppspalden** [ɔpspa:lɔdən] *v.w.* soo aunspalden daut et goot to seenen es; wua met eene Notel ooda Spald faustmoaken - pin up.
- oppspaunen** [ɔpspəʊnən] *v.w.* aunspaunen; Sälen opplajen - harness. *Category:* **6.3.1.7. Beast of burden.**
- oppspekjen** [ɔpspɛcən] *v.w.* enspekjen un opphäwen - impale. *Category:* **4.7.7.4. Execute.**
- oppspell** [ɔpspɛf] *adv.* en Jefoa - at risk.
- oppspikjren** [ɔpspɪcrən] *v.w.* en Spikjasch oppshedden; enspikjren - store. *Category:* **5.1.1.4. Cabinet, 6.8.1.4. Store wealth, 6.8.4.8. Store, marketplace.**
- oppspoaren** [ɔpspɔɔɪən] *v.w.* toopspoaren; toophoolen fa sikj toom lota brucken - save up; be thrifty.
- oppspoolen** [ɔpspɔvlən] *v.w.* spoolen; vespoolen - split; wind thread on a spool or bobbin. *Category:* **7.8.2. Crack.**
- oppsprededen** [ɔpsprɛɪdən] *v.w.* besprededen; eene Spreed äwa waut lajen - spread over. *Category:* **1.3.2.1. Flow, 7.3.7.3. Spread, smear.**
- oppsprenjen** [ɔpsprɛɪnən] *v.w.* sea haustich ooda wilt oppjoagen; eksplodieren - blow up; explode. *Category:* **6.6.2.9.1. Explode, 7.9.3. Destroy, 1.2.1.2. Volcano.**
- oppsprinjen** [ɔpsprɪnən] *v.s.* opphupsen; haustich oppstonen - jump up suddenly.
- oppstalen** [ɔpsta:lən] *v.w.* reed moaken; trajcht stalen; hanstalen daut et steit; eenem to eene Wol aunjäwen; sikj loten to eene Wol aunjäwen - erect; set up; nominate; establish. *Category:* **2.1.8.3. Male organs, 7.3.2.4. Lift, 8.3.1.4.1. Vertical, 7.3.1.5. Set upright, 3.3.3.1. Suggest, 3.5.1.6.1. Demonstrate, 8.4.6.1. Start something.**
- Oppstaunt** [ɔpstəʊnt] *n.m. Pl:* **Oppstend.** een Wadastaunt jäajen de Rejjerunk - rebellion; insurrection. *Category:* **4.5.4.6. Rebel against authority.**
- oppsteeten** [ɔpstɛtən] *v.s.* relpsen; Loft toom Mul ute Moag loten - burp. *See:* **relpsen.**
- oppstelles** [ɔpstɛləs] *adv.* stell; met kjeen Jelud; jefuschelt - silently; whispered. *Category:* **2.3.2.5. Quiet.**
- oppsternotsch** [ɔpstɛrnoʃ] *adj.* jäajenaun; nich behelplich; ieejenkoppich - obstreperous; contrary-minded; fractious; obstinate; rebellious. *Category:* **4.3.1.5.2. Bad-tempered, 3.3.1.7. Stubborn, 4.5.4.2. Disobey.**
- oppstetten** [ɔpstɛtən] *v.w.* waut met eene Stett enne Hecht hoolen - seat in vehicle.
- oppstieen** [ɔpstɛiən] *v.s.* step up.  
1 • oppklautren; enne Hecht stieen - ascend, climb up something like a ladder or just a low platform.  
2 • oppsetten opp een Bogge ooda een Foatich - step into buggy or car.
- oppstonen** [ɔpsto:nən] *v.s.* to stonen komen; utem Bad rutkomen un dän Dach aufangen - get up; arise; stand up. *Category:* **5.7.3. Wake up, 7.1.1. Stand, 7.2.2.4. Move up, 9.1.1.1. Exist.**
- oppstoaken** [ɔpstɔakən] *v.w.* met de Forkj Goawen ooda Hei wieda saten - fork up.
- oppstopslen** [ɔpstɔpslən] *v.w.* oppflieen; eent opp daut aundre saten - pile up in layers; stack. *Category:* **7.5.9.1. Load, pile.**
- oppstreepen** [ɔpstɔrɛpən] *v.w.* äwastreepen; enpuen - put on as a sleeve.
- Opptäajel** [ɔpteajəl] *n.m. Pl:* **Opptäajels.** een Reemen dee kjarta un lenja entostalen es aun de Sälen - adjustable strap from the bridle along the mane of the horse to the back strap of the harness; hold up the horse's head.
- opptäajlen** [ɔpteajlən] *v.w.* oppbinjen; huach aunbinjen - tie up. *Category:* **7.2.6.2. Prevent from moving, 7.5.4. Tie.**
- Opptäkj** [ɔpte:c] *n.f. Pl:* **Opptäkjen.** een Stua toom Medizien kjeepen - apothecary; pharmacy. *Category:* **8.2.9. Weigh, 2.5.7.2. Medicine, 2.5.7.4. Hospital.**
- Opptäkja** [ɔpte:cʌ] *n.m. Pl:* **Opptäkjasch.** een Mensch de Medizien häastalt ooda vekjaft - pharmacist. *Category:* **2.5.7.1. Doctor, nurse, 2.5.7.2. Medicine, 6.6. Occupation.**
- opptalen** [ɔpta:lən] *v.w.* tooptalen - add. *Category:* **7.5.2.3. Add to something, 8.1.2.2. Add numbers.**
- oppteemen** [ɔptɛɪmən] *v.w.* een Pieet dän Toom oppsaten - bridle. *Category:* **6.3.1.7. Beast of burden.**
- Opptieekj** [ɔptɛ:c] *n.f. Pl:* **Opptieekjen.** Droggstua; een Jeschaft toom Medizien kjeepen - drugstore; pharmacy; apothecary. *Category:* **2.5.7.2. Medicine, 2.5.7.4. Hospital, 8.2.9. Weigh.**
- opptieekjnen** [ɔptɛ:cən] *v.w.* *Variant:* **opptäkjnen.** een Tieekjen opp eene jewesse Städ moaken; goot to seenen sennen; dolschriewen wua eena waut finjen kaun - note; mark. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds, 3.1.2.2. Notice, 3.2.6. Remember, 3.5.7.7. Letter, 4.2.3.1. Compose music, 4.2.3.3. Sing, 2.3.1.4. Show, let someone see, 3.5.8.4. Show, indicate, 3.6.5. Correct, 3.6.7. Test, 4.2.2.3. Celebrate, 7.7.7. Mark.**
- Opptiet** *See main entry:* **Apetiet.**
- opptietlich** *See main entry:* **apetietlich.**



**opptimmistisch** [ɔptɪmɪstɪʃ] *adj.* hopnungsvoll; mootich - optimistic.

**opptoo** [ɔptəʊ] *adv.* doahan; en dee Rechtunk - toward; in the direction of. *Category:* **3.3.1.1. Purpose, goal, 8.5.2.7. Towards, 9.2.4. Prepositions, postpositions.**

**oppträden** [ɔptre:dən] *v.w.* vääkomen; sikj wiesen - step forward; appear in public.

**opptrakjen** [ɔptrɑ:cən] *v.s.* wind up.

1 • bejeistat moaken; oppräajen; iewrich moaken - excite.

2 • Sachen met een Loch opp eenen Baunt trakjen - sting beads.

3 • eene Fada aunholen, soo aus bie eene Klock ooda een Spältich - wind up like a clock.

4 • groot feeden; belieren - mature; raise; foster; educate and nurture children. *Category:* **2.6.2.2. Attract sexually, 3.4.1.4.1. Excited, 1.5.6. Growth of plants, 2.6.4.4. Adult, 2.6.4.5. Old person, 2.6.4.6. Grow, get bigger, 4.3.1.3. Mature in behavior, 4.3.8. Change behavior, 8.4.6.5.2. Old, not young, 2.6.4.2.1. Rear a child, 3.5.1.2.5. Introduce, 7.3.2.4. Lift, 8.1.4.2. Increase, 8.3.1.4.1. Vertical, 9.3.1.3. To a larger degree.**

**oppraumpen** [ɔptrəʊmpən] *v.w.* lud gonen; traumpen - tramp the feet.

**Opptrett** [ɔptrət] *n.m. Pl: Opptretts.* een oppträden ver Menschen - public appearance.

**oppritzen** [ɔptrɪtsən] *v.w.* bosich waut enne Hecht häwen; tranen - tear up.

**oppverieescht** [ɔpfə'riəft] *adv.* toom Aunfank; ea aus aundret - temporary; for the time being; preliminary; tentative; provisional. *Category:* **8.4.2.4. Temporary, 8.4.5.2. Before.**

**oppwäären** [ɔpvɛajən] *v.w.* Schutz moaken met waut väästalen; aufdaumen - guard. *Category:* **4.4.4.5. Protect, 4.8.2.4. Defend, 4.8.3.6. Military organization, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.6. Occupation.**

**Oppwadaseenen** [ɔpva:da:səinən] *n.n. Pl: -.* een Gruss biem Aufscheet - farewell.

**oppwakjen** [ɔpva:cən] *v.s.* waka woaren vom Schlop - awaken. *See: oppwoaken. Category: 5.7.3. Wake up.*

**oppwaschen** [ɔpvɔʊfən] *v.s.* Teetich un Jescherr waschen nom äten - wash the dishes.

**Oppwaschkodda** [ɔpvɔʊfkɔdɔ] *n.n. Pl: Oppwaschkodren.* Tobbdauk; een Kodda toom Teetich un Jescherr waschen - dishcloth; dishrag. *See: Tobbdauk. Category: 5.6.3. Wash dishes.*

**Oppwaschkomm** [ɔpvɔʊfkɔm] *n.f. Pl: Oppwaschkommen.* de Komm wua de Kjääksche daut Teetich rein wascht - dishwashing basin.

**Oppwaschwota** [ɔpvɔʊvo:tɔ] *n.n.* Wota toom Teetich oppwaschen - dish water.

**oppwaussen** [ɔpvɔʊsən] *v.s.* groot woaren; mindich woaren - grow up. *Category: 2.6.4.4. Adult, 4.3.1.3. Mature in behavior.*

**oppweelen** [ɔpvɛilən] *v.w.* derchweelen; orriemsch moaken - root up.

**oppwekjen** [ɔpvɛclən] *v.w.* to een Kluen moaken; waut langet, soo aus een Baunt, opprollen - wind or roll up.

**oppweschen** [ɔpvɛfən] *v.w.* wajch weschen; oppzoppen - wipe or mop up.

**oppwieekjen** [ɔpvɛicən] *v.w. Variant: oppwäkjen.* enwieekjen; wieekj moaken; derch naten; mäa kjnäden- soften by soaking.

**oppwiesen** [ɔpvɪsən] *v.s.* to seenen sennen; wua hankomen - show as proof; prove. *Category: 3.5.1.6.1. Demonstrate, 4.7.5.1. Investigate a crime, 4.7.5.3. Accuse, confront, 4.7.5.4. Defend against accusation.*

**Oppwiess** [ɔpvɪs] *n.m. Pl: -.* *Variant: Oppbewiess.* daut waut eenem sien Wuat bewiest, biesteit ooda Krauft jeft; Kjwittunk; Ressiet - receipt; proof of purchase. *Category: 6.8.4.5. Pay.*

**oppwippen** [ɔpvɪpən] *v.w.* oppräajen; bejeistat moaken - whip up.

**oppwoaken** [ɔpvɔakən] *v.w.* woaken; waka bliewen toom opppaussen - watch; stay alert. *See: oppwakjen. Category: 5.7.3. Wake up.*

**oppwoamen** [ɔpvɔamən] *v.w.* woam moaken; hetten - warm up. *Category: 8.3.4. Hot.*

**oppwoaz** [ɔpvɔats] *adv.* no bowen; en de Rechtunk nopp - upward. *Category: 8.5.2.4. Up.*

**oppwrablen** [ɔpvra:blən] *v.w.* dän Drot von waut jekjnettut ruttrakjen - unravel. *Category: 6.6.4.1. Cordage, 7.5.4.2. Tangle.*

**oppzoppen** [ɔptsɔpən] *v.w.* volltrakjen; oppweschen; vollsudlen - absorb; soak up; sop up. *See: volltrakjen. Category: 7.3.2.7. Take something out of something, 1.3.3. Wet.*

**oprieten** [ɔprɪtən] *v.s.* haustich opmoaken; onvääsechtich opmoaken - tear open.

**opschlerzen** [ɔpʃlɛrtsən] *v.w.* optranen; bosich opschnieden; eenen Zipper opmoaken - rip open; unzip.

**opschluten** [ɔpʃlytən] *v.s.* een Schlott opmoaken - unlock. *Category: 6.5.2.4. Door.*

**opschnieden** [ɔpʃnidən] *v.s.* met een Massa ooda Schea waut opmoaken - cut open; slit open; incise. *Category: 8.3.2.5. Furrow.*

**opschruwen** [ɔpʃryvən] *v.s.* de Schruw von een Glauss looss schruwen; eenen Kron dreien daut dee opjeit - unscrew.

**opschuwen** [ɔpʃyvnən] *v.s.* schuwen daut waut opjeit; wajch schuwen soo daut to gonen ooda foaren jeit; utemwääj schuwen - push open.

**opsennen** [ɔpsənən] *v.s.* opstonen; ophaben - be open.

**opspekjen** [ɔpspɛcən] *v.w.* tweispekjen; derchspekjen; met eene schoape Spetz en waut nenschnieden daut et een opnet Loch jeft - pierce; lance. *Category: 6.7.1.1. Poking tool, 7.3.2.6. Put in, 7.8.5. Make hole, opening.*

- opsploaren** [ɔpsplɔarən] *v.w.* groot opmoaken; breet opdakjen - splay.
- opspoolen** [ɔpspøulən] *v.w.* enspoolen un wiesen waut doa bennen es - crack open.
- opspreeden** [ɔpspreidən] *v.w.* breet oplajen - unfurl. *Category:* **8.3.1.5.1. Roll up.**
- opspretzen** [ɔpspretsən] *v.w.* opplauzen un vespretzen - pop open.
- opstetten** [ɔpstetən] *v.w.* met eene Stett ophoolen - fasten in open position.
- opstonen** [ɔpstɔ:nən] *v.s.* opbliewen; op sennen - stand open.
- Orange** [o:ra:ŋə] *n.f. Pl: Orangen.* eene Aupelsien; eene orangefoawje Zitroon - orange. *See: Aupelsien. Category: 1.5.1. Tree, 5.2.3.1.2. Food from fruit, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.*
- orange** [o:ra:ŋə] *adj.* eene Kalia tweschen root un jäl; de Kalia von eene Aupelsien - orange. *Category: 1.5.1. Tree, 5.2.3.1.2. Food from fruit, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.*
- orangefoawich** [o:ra:ŋəfoaviç] *adj.* orange kalierich; met eene orangne Kalia - orangey.
- Orbus** *See main entry: Rebus.*
- Orda** [ɔɹdʌ] *n.n. Pl: Ordasch.* een Bestalzadel; daut waut eena bestalt - order. *Category: 4.5.3.2. Command, 7.5. Arrange, 7.5.5. Organize, 8.4.5.1. Order, sequence, 8.4.5.1.1. Series.*
- ordnen** [ɔɹdnən] *v.w.* regulate.  
 1 • velangen; bestalen - regulate; control.  
 2 • en Ordunk brinjen - make orderly. *Category: 3.3.3.6. Control, 6.9.1. Management, 4.5. Authority, 4.5.3.1. Lead, 7.2.6.2. Prevent from moving.*
- ordentlich** [ɔɹdentliç] *adj.* oppjeriemt; enne Rieej; no de Ordunk - orderly; neat. *Category: 2.5.7.1. Doctor, nurse, 4.3.6.2. Tidy, 7.5.5. Organize, 7.5.8. Simple, complicated.*
- Ordinalzol** [ɔɹdina:ltso:l] *n.f. Pl: Ordinalzolen.* de Form von een Numma daut wiest daut et eene jewesse Städ enne Rieej haft, tB. ieeschta, tweeda - ordinal number.
- Ordnungsmaun** [ɔɹdnʊŋsmoun] *n.m. Pl: Ordnungsmana.* Oppsechta; een aunjestalda dee no de Ordunk enne Kolonie sitt - officer of peace.
- Ordnungszol** [ɔɹdnʊŋstso:l] *n.f. Pl: Ordnungszolen.* een Numma daut wiest wua daut enne Rieej ooda Ordunk steit, ieeschte, tweede, dredde, usw. - ordinal. *Category: 8.1.1. Number.*
- Ordunk** [ɔɹdnʊŋk] *n.f. Pl: Ordnungen. Variant: Ordninj.* een deel Rääjlen toop; eene Erfoarunk wua de Rääjlen jehoolen woaren - order; rule; trimness; tidiness; discipline. *Category: 4.5.3.2. Command, 7.5. Arrange, 7.5.5. Organize, 8.4.5.1. Order, sequence, 8.4.5.1.1. Series, 4.6.4. Rule, 4.7.1. Laws, 8.2.8. Measure, 4.3.6.2. Tidy, 3.6.5. Correct, 4.3.6. Self-controlled, 4.3.8. Change behavior, 4.5.3.3. Discipline, train, 4.7.7. Punish.*
- Orfsel** [ɔɹfsəl] *n.n.* äwajebläwnet Fooda - left over animal feed; feed for goats.
- Organisazion** [ɔɹga:nizɑ:tʰio:n] *n.f. Pl: Organisationen.* eene Jesalschoft dee sikj to waut Rääjlen je'eenicht haben toom eene jewesse Oabeit moaken - organization. *Category: 4.2.1.8. Organization, 6.9. Business organization, 6.9.1. Management, 7.5.5. Organize.*
- organisieren** [ɔɹga:nisirən] *v.w.* en Ordunk brinjen; rääjlen - organize. *Category: 4.2.1.8. Organization, 6.1.2.5.1. Arrange an event, 7.5.5. Organize.*
- Orjel** [ɔɹjəl] *n.f. Pl: Orjlen.* een Instrument met Finja Spläten toom Leeda spälen - organ (music).
- Orjelfinjaspläten** [ɔɹjelfɪŋɑ:splɛ:tən] *n.pl.* de Rieej Spläten aun eene Orjel dee eena raufdrekjt toom eenen Toon kjrieen - organ keyboard.
- Orjelspäla** [ɔɹjelspe:lʌ] *n.m. Pl: Orjelspäläsch.* eena dee eene Orjel spält - organist.
- Orkjestra** [ɔɹkɛstrʌ] *n.f.* eene Grupp Instrumenten dee toop spälen aus een Kua - orchestra. *Category: 4.2.3.4. Musician.*
- Orkjied** [ɔɹkid] *n.f.* eene Bloom met eenen Sak aum Blieechsel - orchid. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine.*
- ornoa** *See main entry: ernoa.*
- orrajcht** *adj. Variant: onrajcht.* nich rajcht; schljajcht; faulsch - wrong; unjust; erroneous; inaccurate. *Category: 4.3.1.1. Bad, immoral, 4.7.3. Break the law, 8.3.7.7.1. Wrong, unsuitable, 4.7.9.2. Unfair, 8.1.5.8.1. Approximate.*
- orrein** [ɔɹrein] *adj.* nich rein; schwiensch; jebrukt; enne Bibel meent daut, nich no de Tempel Jesazen no jeheilicht - unclean; dirty; smutty. *Variant: onrein. Category: 1.6.1. Types of animals, 5.2.3.5. Prohibited food, 1.2.2.1. Soil, dirt, 1.3.6. Water quality, 5.4.4. Care for the teeth, 5.4.7. Care for the fingernails, 5.6.4. Wash clothes.*
- Orrest** [ɔɹrɛst] *n.m. Pl: -. Variant: Onrest.* eena dee wizhrich es; eena dee emma beschaffticht es - restless one.
- orriemsch** [ɔɹrimʃ] *adj.* veriemt; nich krakjt; nich oppjeriemt - disorderly. *Category: 4.3.6.3. Untidy, 4.8.2.6. Riot.*
- Orru** [ɔɹry] *n.f. Variant: Onru.* eene Ontofrädenheit en eenem ooda uk em Volkj - disorder. *Category: 2.5.2. Disease, 7.5.5.1. Disorganized.*
- orruich** [ɔɹryç] *adj.* onruich; nich ruich; bewäacht; oppjeräacht - unpeaceful; excited; restless; uneasy; turbulent. *Category: 3.4.1.4.1. Excited, 3.4.2.4.2. Nervous, 3.4.2.4.1. Worried, 4.8.2.6. Riot.*
- Ort** [ɔɹt] *n.n.* Aufgank; waut aufjeit; waut wajchjeschmäten woat - waste. *Category: 2.2.8. Defecate, feces, 2.6.6.1. Kill, 6.1.2.2.6. Waste, 6.8.4.7. Spend, 8.3.7.8.3. Garbage.*

- Ortografie** [ˌɔtɔɡraːfi] *n.f.* *Pl:* **Ortografieen**. de Rääjlen woo eene Sproak jeschräwen woat; Schriewwies - orthography. *Category:* **3.5.7.1. Write**.
- Os** [os] *n.n.* vekomne Ätwoaren; vekomne doodje Tieren - carrion; offal. *Category:* **1.4.1. Dead things, 2.6.6.2. Corpse, 8.3.7.8. Decay**.
- osen** [oːsən] *v.w.* orruich sennen; onen Ziel bewäajen - fidget.
- Osa** [oːzʌ] *n.m.* *Pl:* **Osasch**. een enne Rund dreien vom Wota - large eddies in a river.
- Oschult** [ɔʃʊlt] *n.m.* *Pl:* **Oschults**. eena dee oschuldich es; eena dee nich sea derchjedocht es - fool; innocent; naive one. *Category:* **3.2.1.4. Stupid, 3.5.5. Foolish talk, 4.3.5.5. Deceive, 4.7.6.1. Acquit**.
- osecha** *adj.* *Variant:* **onsecha**. nich secha; veleichtich; onbestemt - insecure. *Category:* **3.4.1.5. Confident**.
- Osfräta** [ɔsfreːtʌ] *n.m.* *Pl:* **Osfrätasch**. een Voagel daut Os frat; een Tia daut Os frat - carrion feeder.
- Oshaka** [ɔshaːkʌ] *n.m.* *Pl:* **Oshakasch**. een grootet Voagel daut Fleesch von doodje Tieren frat - carrion feeder.
- osich** [oːsiç] *adj.* soo aus Os; vekomen - having the stench of carrion.
- Osodla** [oːzɔdlʌ] *n.m.* *Pl:* **Osodlasch**. Oshaka; een grootet Voagel daut Os frat; - vulture. *See:* **Oshaka**. *Category:* **1.6.1.2. Bird**.
- Oss** [ɔs] *n.m.* *Pl:* **Ossen**. een utjeschnädnet Rint - ox; bullock. *Category:* **6.3.1.1. Cattle, 1.6.7. Male and female animals**.
- Ossemoag** [ɔsɛmɔaɪ] *n.f.* *Pl:* **Ossemoagen**. daut Fleesch von de Moag von Vee - tripe.
- Ossenfleesch** [ɔsɛnflɛɪ] *n.n.* *Pl:* -. Fleesch von Ossen - ox meat.
- Ossenfoatich** [ɔsɛnfoatiç] *n.n.* *Pl:* **Ossenfoatieja**. een Foatich ooda Woagen daut met Ossen kaun jeschlapt woaren - oxcart.
- Ossenjespaun** [ɔsɛnjɛspɔun] *n.n.* *Pl:* **Ossenjespauns**. een Tiem Ossen; een Tiem Ossen aunjespaunt - team of oxen.
- Otboa** [ɔtboʌ] *n.m.* *Pl:* **Otboaren**. een grootet wittet Voagel en Europa; daut woat jesajcht daut dee daut niee Kjint no de Mutta brinjt - stork. *Category:* **1.6.1.2. Bird**.
- Overals** [oːfəˈraːls] *n.f.* *Pl:* -. Schlaubbekjxen; auldoagsche Bekjxen fa een Maun, dee eene Schlaub un Droagbenja haben - overalls. *Category:* **5.3.4. Clothes for special occasions**.
- Owen** [oːvən] *n.m.* *Pl:* **Owes**. een koak Hieet; een Heiza - stove; oven. *Category:* **5.5.7. Fireplace, 6.7.9. Machine, 5.2.1.3. Cooking utensil**.
- Owenbak** [oːvɛnbak] *n.f.* *Pl:* **Owebaken**. eene Bak; de Plauz em Owen wua jebakt woat - oven. *Category:* **5.2.1.3. Cooking utensil, 5.5.7. Fireplace, 6.7.9. Machine**.
- Owendäa** [oːvɛndɛa] *n.f.* *Pl:* **Owendäaren**. de Däa toom eenen Owen opp ooda too moaken - oven door.
- Owenjräp** [oːvɛnjreːp] *n.f.* *Pl:* **Owenjräpen**. de Jräp aun eene Owendäa - oven handle; stovelid handle.
- Owenkjrekj** [oːvɛnjrɛç] *n.f.* *Pl:* **Owenkjrekjen**. een Owen Poaka; eene Stang toom em Owen daut Gloom trajchtlajen - stove poker; poker; oven cleaning rod. *Category:* **4.2.6.1. Game, 4.2.6.1.1. Card game, 5.5.2. Tend a fire**.
- Owenkleiw** [oːvɛnkleiv] *n.f.* *Pl:* **Owekleiwen**. Owenkjrekj; een Poaka toom em Gloom rieren - stove poker.
- Owenpoaka** [oːvɛnpoakʌ] *n.m.* *Pl:* **Owenpoakasch**. Owenkjrekj; eene Stang toom Gloom trajchtlajen - stove poker.
- Owent** [oːvɛnt] *n.m.* *Pl:* **Owents; Owenden**. de latste poa Stund verem Schlopengonen; ojjefäa von Klock 5 bat Schlopengonen - evening. *Category:* **8.4.1.2.3. Time of the day**.
- Owendunkel** [oːvɛntdʊŋkəl] *n.m.* de Tweediesta em Owent - dusk. *Category:* **1.1.1. Sun, 8.4.1.2.3. Time of the day**.
- Owentjebäd** [oːvɛncəbɛːd] *n.n.* *Pl:* **Owentjebäda**. een Jebäd verrem schlopengonen - evening prayer.
- Owentkost** [oːvɛntkɔst] *n.n.* *Pl:* **Owentkosten**. de latste Moltiet em Dach - supper. *Category:* **5.2.2.2. Meal**.
- Owentleet** [oːvɛntlɛit] *n.n.* *Pl:* **Owentleeda**. een Leet toom em Owent sinjen - evening song.
- Owentlicht** [oːvɛntliçt] *n.n.* een Licht em Owent; daut Tweediesta em Owent - evening light.
- Owentloft** [oːvɛntloft] *n.f.* de Loft em Owent; de niee Loft biem Sonnunjagonen - evening air.
- Owentmol** [oːvɛntmoːl] *n.n.* *Pl:* **Owentmols**. eene besondere Kjoakj ooda Aundacht wua Jesus sien Doot un wadakomen jefieet woat - communion; Lord's Supper.
- Owentopfa** [oːvɛntɔpfʌ] *n.n.* *Pl:* **Owentopfasch**. een Opfa daut aum Owent jemoakt woat - evening offering.
- Owentroot** [oːvɛntrɔʊt] *n.n.* *Pl:* **Owentroots**. de dacha Himmel em Wasten jrod ea un no däm daut de Sonn unjajeit - gloaming; twilight; sunset. *Category:* **8.4.1.2.3. Time of the day, 1.1.1. Sun, 8.5.2.8. North, south, east, west**.
- Owentrubb** [oːvɛntrub] *n.f.* *Pl:* **Owentrubben**. eene Trubb; een blajchnet Rua toom Ruak vom Fia no buten leiden - flue; stovepipe. *Category:* **5.5.7. Fireplace**.
- Owentschauten** [oːvɛntʃɔutən] *n.m.* *Pl:* **Owentschautes**. een Schauten em Owent - evening shadow.
- Owenttiet** [oːvɛntit] *n.f.* *Pl:* **Owenttieden**. de Owent; de Tiet em Owent; de latste Stunden em Dach - eventide. *Category:* **8.4.1.2.3. Time of the day**.
- Owesied** [oːvɛsid] *n.f.* *Pl:* **Owesieden**. *Lit:* side of the stove jweenlich de Hinjakaunt vom Staul aunjebut met een plautret Dak - woodshed; lean-to.
- Owwada** [ɔvvaːdʌ] *n.n.* schljachtet Wada; Storm un Wint - bad and threatening weather.
- owwellich** [ɔvveliç] *adj.* nich wellich; onwellich; jäajenaun - unwilling; loathe. *Category:* **3.3.2.4. Willing, 3.4.2.1.2. Hate, detest**.

**owwool** [ɔvvøʊ] *adj.* nich jesunt; schaubich - ill. *Category:* **2.5.1. Sick.**

**Ozean** [o:tsean] *n.m. Pl: Ozeans.* daut groote Wota tweschen Lenda - ocean. *Category:* **1.3.1.1. Ocean, lake.**



## P - p

- Pa** [pa] *n.m. Pl: Pas.* Voda - dad. *Category: 4.1.9.1.2. Father, mother.*
- Päakjel** [pɛacɛl] *n.m. Pl: -.* sea soltjet Wota toom waut enpäakjlen - brine.
- päakjlen** [pɛaclɛn] *v.w.* Fleesch en sea soltjet Wota lajen toom hoolen von schljacht woaren - pickle in brine. *See: enpäakjlen.*
- Päakjelfleesch** [pɛacɛflɛɪʃ] *n.n. Pl: -.* jepäakjeldet Fleesch; Schwiensfleesch daut en sea soltjet Päakjel jelajcht es soo daut et nich schljacht woat - meat pickled in brine.
- Pacht** [pa:χt] *n.f.* waut eena tolt toom waut pachten - rent; lease; leasehold. *Category: 6.8.4.6. Hire, rent, 6.8.5. Borrow.*
- pachten** [pa:χtən] *v.w.* Launt lieen; Launt ooda een Hoff brucken dän eena nich ieejent un waut tolt fa dän brucken - rent; lease. *Category: 6.8.4.6. Hire, rent, 6.8.5. Borrow.*
- Pachtjelt** [pa:χtjɛlt] *n.n. Pl: Pachtjelda.* de Tolunk fa pachten - rental; rent money. *Category: 6.8.4.6. Hire, rent.*
- Pachtstäd** [pa:χtste:d] *n.f. Pl: Pachtstäd.* eene Städ dee eena fa Pacht haft; eene Städ dee eena vepachten well - rented place.
- Pachtwonunk** [pa:χtvo:nʊŋk] *n.f. Pl: Pachtwoningen.* *Variant: Pachtwoninj.* eene jepachte Wonunk, soo aus enne Staut - tenement; rented quarters.
- Paddelboot** [pa:dɛlbəʊt] *n.n. Pl: Paddelboots.* een Kon; een kjlienet Boot ooda Schepp daut jeroodelt woat - canoe. *See: Kon. Category: 7.2.4.2.1. Boat.*
- padlen** [pa:dɛlən] *v.w.* em Puddel spälen; breetbeensch sikj trajchtstalen - paddle. *Category: 4.7.7. Punish, 7.2.1.1. Walk, 7.2.4.2.1. Boat.*
- Padikj** [pa:dɪc] *n.m.* Mettieej; daut dikj jewardne Meddelstekj daut ut een Schwäa kjietat - puss.
- Padumkje** [pa:dʊmkɛ] *n.f. Pl: -.* jeeeenelje Krauft; jeeeenelje Weisheit; jeeeenelje Krauft toom vestonen ooda derchdenkjen - normal strength.
- Pajchta** [pa:çtʌ] *n.m. Pl: -.* eena dee sikj Launt pacht; eena dee eenem andren sien Launt ooda een Hoff brukt un doafäa tolt - renter; crofter.
- Pak** [pa:k] *n.n. Pl: Paks.* een poa Sachen en eene Doos ooda aundasch toopjepakt - pack; package; parcel. *Category: 4.2.1.7. Crowd, group, 6.7.3. Carrying tool, 7.3.1. Carry, 7.3.2.6. Put in, 7.5.9.1. Load, pile, 8.1.3.3. Group of things, 8.1.8. Full, 8.2.5.1. Big container, volume, 7.5.4. Tie.*
- paken** [pa:kən] *v.w.* een Pak von waut moaken - pack. *Category: 4.2.1.7. Crowd, group, 6.7.3. Carrying tool, 7.3.1. Carry, 7.3.2.6. Put in, 7.5.9.1. Load, pile, 8.1.3.3. Group of things, 8.1.8. Full, 8.2.5.1. Big container, volume.*
- Pakäsel** [pa:ke:sɛl] *n.m. Pl: Pakäsels.* een Äsel dee daut Pak drajcht - packmule.
- Pakeet** [pa:kɛɪt] *n.n. Pl: Pakeeten.* een Pak; een enjeroldet Pak - package. *Category: 7.5.4. Tie, 8.1.3.3. Group of things.*
- Pakozh** [pa:kɔʒ] *n.f.* de Paks dee eena met sikj drajcht ooda fieet - baggage; luggage.
- Palanka** [pa:la:ŋkʌ] *n.f.* Enfluss ooda Krauft toom eene Sach stieren ooda aum gonon kjrieen - influence. *Category: 3.3.3. Influence, 4.3.8. Change behavior.*
- Palestina** [pa:lɛstɪnʌ] *n.n.* daut Launt woont de Juden un Araba Tus nanen; daut Launt wua Jesus wond - Palestine.
- Pankuak** [pa:ŋkuæk] *n.f. Pl: Pankuaken.* eene denne Schicht Dieech en eene Paun jebrot - pancake.
- Pans** [pa:ns] *n.m. Pl: Pansen.* de Moag von een Tia; Buck; Unjalief - stomach; belly. *Category: 2.1.8.2. Stomach, 1.6.2. Parts of an animal, 2.1.2. Torso, 8.2.3.2. Fat person. See: Buck.*
- Papa** [pa:pʌ] *n.f. Pl: Papes.* Voda; Vurrakje - papa; dad; father. *Category: 4.1.9.1.2. Father, mother.*
- Päpa** [pe:pʌ] *n.m.* bekaunde Kjriedarie oppem Desch toom daut Äten eenen andren Schmak biebrinjen - pepper. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.3.3. Spice.*
- päpren** [pe:pɾɛn] *v.w.* Päpa opp waut streien - pepper. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.3.3. Spice.*
- Päpadinkj** [pe:pa:dɪŋc] *n.n. Pl: Päpadinja.* Päpastreia; een Behelta met Päpa - peppershaker.
- Päpadoos** [pe:pa:dəʊs] *n.f. Pl: Päpadoosen.* eene Doos met Päpa; Päpadinkj - pepperbox.
- Papajei** [pa:pa:jei] *n.m. Pl: Papajeien.* *Variant: Poppejei.* een grootet buntet Voagel, daut eenjemol een poa Wieed nosajen lieet; eene Sort Voagel, foaken met dach kalieeje Fadren - parrot. *Category: 1.6.1.2. Bird, 3.5.1.2.6. Repeat, 6.3.6. Poultry raising.*
- Päpakrut** [pe:pa:kryt] *n.n. Pl: -.* een Krut daut en Supp ooda Borscht jebrukt woat; Enjliisch: savory; Spaunisch: ajedrea - thyme; summer savoury. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.3.3. Spice.*
- Päpakuarn** [pe:pa:kuəɪn] *n.m. Pl: Päpakjieena.* de Kuarn ooda daut Sot von Päpastruck, dee fien jemolen woat toom em Äten brucken - peppercorn.
- Päpamint** [pe:pa:mɪnt] *n.n. Pl: -.* een Jeschmak von jewesse Plaunten Bläda; daut Jeschmak von Dreppenkende - peppermint. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine.*

- Päpanät** [pe:pa:ne:t] *n.f. Pl:* -. Brootjes dee Päpa em Dieech haben - sweet roll with pepper content; hard, candy-like, pepper-flavoured cookies.
- Päpaschoot** [pe:pa:ʃøʊt] *n.f. Pl:* **Päpaschooten**. eene Plaunt met Schooten dee eenen stoakjen Jeschmak haben, sea bekaunt en Meksiko; de Schoot von soone Plaunt - pepper. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.3.3. Spice.**
- Päpastreia** [pe:pa:streia] *n.m. Pl:* **Päpastreiasch**. een Streia toom jemolnet Päpa oppet Äten streien - pepper shaker.
- Päpastruck** [pe:pa:stʁʊk] *n.n.* eene Plaunt ooda Bosch von daut Päkajjeena komen; eene Plaunt dee aus Kjriedarie jebrukt woat - pepper bush; savory. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 2.3.3. Taste.**
- Pape** [pa:pə] *n.f. Pl:* **Papes**. Pa; Pau; Voda; Vurrakje - dad. *Category:* **4.1.9.1.2. Father, mother.**
- Papel** [pa:pəl] *n.m. Pl:* **Paplen**. eene Sort Beem met groote wausje Bläda un haulwäaj wieekjet Holt - poplar. *Category:* **1.5.1. Tree.**
- Papelboom** *See main entry:* **Papel.**
- Papia** [pa:pia] *n.n. Pl:* **Papieren**. de Zadels un Bläda opp dee eena schrift, ooda uk jebrukt woaren toom Sachen enpaken; Papia woat von vemoldet Holt jemoakt - paper. *Category:* **3.5.7.1. Write, 3.5.9.3. Newspaper, 6.6.3.3. Working with paper, 6.6.5.1. Draw, paint.**
- Papiabaunt** [pa:piabəʊnt] *n.m. Pl:* **Papiabenja**. een Baunt; een breeda Baunt - tape. *Category:* **3.5.9.5. Recorded music, 6.7.5. Fastening tool.**
- Papiadoos** [pa:piadəʊs] *n.f. Pl:* **Papiadoosen**. eene Doos von Papia jemoakt; een Behelta von stiewet Papia jemoakt - paper carton.
- Papiaroll** [pa:piarɔl] *n.f. Pl:* **Papiarollen**. oppjeroldet Papia - paper roll.
- papieena** [pa:piəna] *adj.* von Papia - paper. *Category:* **3.5.7.1. Write, 3.5.9.3. Newspaper, 6.6.3.3. Working with paper, 6.6.5.1. Draw, paint.**
- Papst** [pa:pst] *n.m. Pl:* **Papsten**. de hechsta Eltesta von de Katoolsche Kjoakj - pope. *Category:* **4.9.7.1. Religious person, 4.9.7.2. Christianity.**
- Paradiess** [pa:ra:dis] *n.m. Pl:* **Paradiessen**. de Goaden Eden; de Toostaunt wua aules goot jeit; daut eewje Himmelrikj - paradise. *Category:* **4.9.6. Heaven, hell.**
- Paradiessaapel** [pa:ra:disəʊpəl] *n.m. Pl:* **Paradiessaapel**. eene Sort kjliene suare Apel - crab apple.
- Paragraf** [pa:ra:gra:f] *n.m. Pl:* **Paragrafen**. en een Schriewen, eene Aufdeelunk von Saza; een poa Saza toop dee eenen Jedanken kloa moaken - paragraph. *Category:* **3.5.3.1. Word, 9. Grammar.**
- Paraguay** [pa:ra:ɣuay] *n.f.* een Launt em Medden von Sied Amerika - Paraguay.
- paraguayisch** [pa:ra:ɣuayɪʃ] *adj.* soo aus en Paraguay; von Paraguay - Paraguayan.
- Parfum** [pa:ʁym] *n.f. Pl:* -. sea scheenrikjendet Wota ooda Eelj daut jebrukt woat toom eenen Mensch moaken dän besondret Jeroch haben - perfume. *Category:* **2.3.4. Smell, 5.4.5. Anoint the body.**
- Parfummoaka** [pa:ʁymɔaka] *n.m. Pl:* **Parfummoakasch**. eena dee Parfum moakt, jeeenlich von de Baust, Wartlen ooda Kjeena von Beem - perfumer.
- parieren** [pa:rirən] *v.w.* aufangen; em Schwunk brinjen - initiate. *Category:* **8.4.6.1. Start something.**
- Park** [pa:ʁk] *n.m. Pl:* **Parks**. een groota jeffläajda Hoff, foaken met Beem, Deschen un aundre Enrechtungen toom eenen scheenen Dach spazieren - park. *Category:* **4.6.7.2. City, 6.6.6. Working with land.**
- Parl** [pa:ʁl] *n.f. Pl:* **Parlen**. eene schmocke diere Kral, dee en eene Muschel em See oppkjemt un aun eene Haulskjäd ooda Rinkj jedroacht woat - pearl. *Category:* **1.2.2.5. Jewel, 8.3.3.3.1. White.**
- Partei** [pa:ʁtei] *n.f. Pl:* **Parteien**. eene Grupp dee sikj wäajen eene Sach toophelt; eene Grupp dee waut jewesset unjastetten ooda towäaj brinjen well - party; faction. *Category:* **4.2.1.7. Crowd, group, 4.2.2.1. Ceremony, 4.2.2.3. Celebrate, 4.6.6.5. Politics, 4.9.7. Religious organization.**
- parteisch** [pa:ʁteij] *adj.* eenem siene ieejne Sort väatrakjen; nich wellens sennen met aundre toop to schaufen - partial; prejudiced. *Category:* **8.1.6. Whole, complete, 3.4.2.1.1. Dislike, 4.7.9.4. Discriminate, be unfair.**
- Partiziep** [pa:ʁtʰisip] *n.n. Pl:* **Partiziepen**. Meddelwuat; en Gramatikj, eene Form von een Tietwuat met de Väasilb 'je-', daut biejljkj soo aus een leejenschoftswuat ooda Omstauntswuat jebrukt woat, ooda met een Helpatietwuat, soo aus 'haben, woaren, sennen' - participle. *See:* **Meddelwuat.** *Category:* **9. Grammar.**
- Paskje** [pa:sçə] *n.f. Pl:* -. een Oosta Broot - sweet bread baked for Easter.
- Passafast** [pa:sa:fa:st] *n.n. Pl:* -. een Judschet Fast toom Aundenkjen daut Gott de Israeliten äare elste Säns nich dootschluach aus de Äjpta äare omkjeemen - Passover. *Category:* **4.9.7.6. Judaism.**
- Passalaum** [pa:sa:ləʊm] *n.n. Pl:* **Passalama**. een Laum daut oppem Passafast je'opfat woat - Passover lamb.
- Passamol** [pa:sa:mo:l] *n.n. Pl:* **Passamols**. eene Moltiet dee een Poat vom Passafast es - Passover. *Category:* **4.9.7.6. Judaism.**
- Passa'opfa** [pa:sa:'ʔɔpfa] *n.n. Pl:* **Passa'opfasch**. een Opfa toom Passafast - Passover offering.
- Passazhia** [pa:sa:ʒia] *n.m. Pl:* **Passazhieren**. eena dee metfoat - passenger. *Category:* **7.2.4. Travel.**

**passieren** [pa:sirən] *v.w.* woaren; romkomen - happen. *Category:* **9.1.2.1. Happen.**

**Passieekjel** [pa:sjæcəl] *n.m. Pl:* **Passieekjels.** een groota Homa, 6 ooda mea Punt schwoa un met eenen Stäl - sledge hammer.

**passiew** [pa:siv] *adj.* nich aktiv; leitsch; nich met Krauft ooda Wellen - passive.

**Past** [pa:st] *n.n.* eene Ploag, tB. Hett, Ojjezeffa - pests; insects; nuisance. *Category:* **3.4.2.3.1. Annoyed, 4.3.1.3.1. Immature in behavior.**

**Patroon** [pa:trəʊn] *n.f. Pl:* **Patroonen.** *Variant:* **Petroon.** Kugel met Scheetpulwa; Scheetich - bullet; shell; cartridge; round of ammunition. *See:* **Kugel.** *Category:* **4.8.3.7. Weapon, shoot, 1.5.5. Parts of a plant, 1.6.2.2. Parts of a reptile, 1.6.3.1. Egg, 5.2.1.2.1. Remove shell, skin, 6.2.1.7.1. Growing coconuts, 8.6.4.1. Outer part.**

**Pau** [pəʊ] *n.m. Pl:* **Paus.** Voda; Pape; Vurrakje - father. *Category:* **4.1.9.1.2. Father, mother.**

**Pauj** [pəʊj] *n.f. Pl:* **Paujen.** eene groote Haunt; de Poot ooda Foot von eene Kaut ooda Boa - paw; large hand; crude name for a hand. *Category:* **1.6.2. Parts of an animal, 7.3.4.1. Touch.**

**paujen** [pəʊjən] *v.w.* met de Henj wua nenfoten ooda waut befoten onen väasechtich to sennen - paw. *Category:* **1.6.2. Parts of an animal, 7.3.4.1. Touch.**

**Paul** [pəʊ] *n.m. Pl:* **Pauls.** een Junges un Mauns Nomen; enne Bibel uk Paulus; dee bediet: von Gott jebät - Paul.

**Paulaust** [pəʊlbəʊst] *n.m. Pl:* **Paulausten.** een Kjennich siene Wonunk; een sea grootet Hus - palace. *Category:* **4.6.1. Ruler, 6.5.1. Building, 6.5.1.2. Types of houses.**

**paulaustoatich** [pəʊlbəʊstəʊtɪç] *adj.* sea groot; sea grootoatich; soo aus een Paulaust - palatial.

**Paulm** [pəʊlm] *n.f. Pl:* **Paulmen.** eene Sort Beem von eene heete Jääjent, dee blooss jrod bowen Bläda haft, eenje haben Frucht soone aus Dautlen - palm. *Category:* **1.5.1. Tree, 7.3.4.1. Touch.**

**Paulmblaut** [pəʊlmbləʊt] *n.n. Pl:* **Paulmbläda.** daut Blaut von een Paulmboom - palm leaf. *Category:* **6.5.3. Building materials, 6.6.4.2. Weaving baskets and mats.**

**Paulmboom** [pəʊlmbəʊm] *n.m. Pl:* **Paulmbeem.** een Boom met een Staum un lange breede Bläda gauns bowen; Dautlen sent Frucht von een Paulmboom - palm tree.

**Paun** [pəʊn] *n.f. Pl:* **Paunen.** een flaka Gropen met een Stäl, toom Äten broden opp eenen Owen - pan. *Category:* **5.2.1.3. Cooking utensil, 5.6.3. Wash dishes, 6.6.2.1. Mining.**

**Paup** [pəʊp] *n.n.* Keifkje - cud.

**Paupeldikja** [pəʊpeldɪkja] *n.m. Pl:* **Paupeldikjasch.** de Stang dee von eene Wauntklock raufhenjt un han un trigj duckat toom Tiet hoolen - pendulum. *Category:* **8.4.4.2. Clock, watch.**

**Paupkuak** [pəʊpkʊæk] *n.f. Pl:* **Paupkuaken.** eene Kuak met Zocka Schum doabowen - marshmallows cookies.

**Paur** [pəʊ] *n.f.* Krauft, von een Moota - power. *Category:* **2.4.1. Strong, 3.3.3. Influence, 4.5. Authority, 6.1.2.3.4. Power, force, 6.6.8.1. Working with electricity.**

**Paurtikjoff** [pəʊtɪkɔf] *n.f. Pl:* **Paurtikjoffen.** de Enrechtunk aun een Trekjta toom eene Wal vom Jereetschoft aankoplen soo daut daut Jereetschoft dreien kaun; de Wal waut von een Trekjta no daut Jereetschoft jeit, soo daut de Trekjta daut Jereetschoft aum dreien kjricht - power take off.

**Pause** [pəʊsə] *n.f. Pl:* **Pausen.** eene Tiet wan de Schoolkjinja nich brucken bie de Bieekja setten un kjennen buten spälen; eene Tiet toom reiwen ooda utspaunen - recess; pause; intermission. *Category:* **3.5.1.1.8. Speak poorly, 8.4.6.1.2. Stop something, 3.5.9.4. Movie, 4.2.5. Drama, 8.4.7.1. Interrupt.**

**pauslaken** [pəʊsləkən] *v.w.* eefache Oabeit doonen - fix odds and ends for someone else; do the work of a lackey.

**Pauslaka** [pəʊsləkɑ] *n.m. Pl:* **Pauslakasch.** eena dee veschiednet trajchtmoaken kaun; Schekjbenjel - handyman; valet; lackey; batman; gopher. *Category:* **5.8. Manage a house, 1.6.1.1.4. Rodent.**

**Pauss** [pəʊs] *n.m. Pl:* **Passa; Paussen.** pass.

1 • een kjlienet Buak von de Rejierunk toom oppwiesen daut eena en een Launt tushieet un reisen doaf - pass; passport.

2 • paussent; rajcht; wie sajen 'toom Pauss' wan waut goot paust ooda schauft - fitting. *Category:* **1.2.1.1.**

**Mountain, 3.6.7. Test, 4.2.6.2.1. Football, soccer, 4.7.2. Pass laws, 7.2.3.5. Move past, over, through, 7.3.1.1. Throw, 8.1.4. More, 4.6.2. Citizen.**

**paussen** [pəʊsən] *v.w.* mäajlich sennen; aunjenäm sennen, uk von Kjeleeda; goot schaufen - fit; suit. *Category:* **2.4.1. Strong, 4.2.6.1.1. Card game, 4.7.4. Court of law, 5.3.1. Men's clothing, 8.3.7.7. Right, proper.**

**paussent** [pəʊsənt] *adj.* soo daut et mäajlich es; haulwääj; soo daut et aunjenäm es ooda goot schauft - suitable; apropos; handy; acceptable; convenient. *See:* **haulwääj; zimlich.** *Category:* **8.3.7.7.3. Compatible, 8.3.7.7. Right, proper, 6.1.2.2.1. Useful, 8.2.6.2. Near, 8.3.7.7.2. Convenient, 3.3.4.1. Give permission, 4.3.1.2. Meet a standard.**

**pautschen** [pəʊtʃən] *v.w.* met de Haunt em Wota spälen - patter noisily through water puddles.

**Päw** [pe:v] *n.n. Pl:* -. een jetäada Wajch; een Wajch dee met jetäadet Saunt es dicht jemoakt en sea jlei foat; daut Stoff daut jebrukt woat toom eenen Wajch dicht moaken - pavement. *Category:* **7.2.1.1. Walk, 6.5.4.1. Road.**

**Pazient** [pa:tsint] *n.m. Pl:* **Pazienten.** eena dee medizienisch behandelt woat, soo aus von een Dokta - patient. *Category:* **2.5.1. Sick, 2.5.7.4. Hospital, 4.3.1.5. Patient, 7.2.7.3. Wait.**

- Pazifische Ozean** [pa:tsɪfɪʃə o:tsean] *n.m.* de Ozean tweschen Sied un Nuad Amerika em Oosten un Asien un Australien em Wasten - Pacific Ocean. *Category:* **9.7.2.8. Names of oceans and lakes.**
- pedäwlich** [pɛdɛ:vliç] *adj.* sea groot un onbeholpen; nich schmeissich ooda jlei; onbeholpen; onjeschekjt - ponderous; clumsy; cumbersome; awkward. *See:* **kjlämrich; onbeholpen; onjeschekjt; onschekjlich; scheiwelhaksich; schladonsich.** *Category:* **8.2.3.2. Fat person, 8.2.9.1. Heavy, 7.2.1.4.1. Clumsy, 3.4.2.2.2. Embarrassed.**
- Peddel** [pɛdɛl] *n.f. Pl: Peddels.* eene Kontroll dee metem Foot hauntiet woat - peddle.
- Peddumkje** *See main entry: Piddumkje.*
- Pedla** [pɛdlə] *n.m. Pl: Pedlasch. Variant: Petla.* Trewla; Haundelsmaun; eena dee romfoat un Sachen vekjaft - peddler.
- Peebel** [pɛɪbɛl] *n.n. Pl: -.* de Maussen von Menschen; onjelieede Menschen - rabble; mob; populace. *Category:* **4.2.1.7. Crowd, group, 4.8.2.6. Riot, 2. Person, 4.6.2. Citizen.**
- Peegj** [pɛɪj] *n.f. Pl: Peegjen.* Joch toom aun jiedatsied een Ama droagen - wooden yoke placed on the shoulders used for carrying pails of water; yoke. *Category:* **6.3.1.7. Beast of burden, 8.1.1.1.2. Two.**
- peesren** [pɛɪsrɛn] *v.w.* sea steewen; väl Stoff ooda Stroo em Wint haben - for the wind to scatter feathers or dust.
- Peetakjes** [pɛɪta:cəs] *n.pl.* eene Sort Bloomen - sweet william flowers.
- Peetasselj** [pɛɪta:sɛʌ] *n.f.* eene Plaunt de jedrieecht woat un aus Kjriedarie en Supp to brucken es - parsley. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.3.3. Spice.**
- Pei** [pɛɪ] *n.m. Pl: Peis.* eene Schiew met utjeroldet Dieech un waut Frucht doabowen, jebakt - pie. *Category:* **5.2.3.4. Prepared food.**
- Peihan** [pɛɪha:n] *n.f. Pl: Peiheena.* een Voagel, een bät nata aus eene Ent, met eenen grooten foawjen Zoagel dän see opphåwen kaun - peahen. *Category:* **1.6.1.2. Bird, 1.6.7. Male and female animals.**
- Peihon** [pɛɪho:n] *n.m. Pl: Peihons.* de Hon mank de Peiheena - peacock. *Category:* **1.6.1.2. Bird, 1.6.7. Male and female animals, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**
- Peint** [pɛɪnt] *n.n. Pl: -.* eene Mot von twee Kuffel, ooda een haulwet Kwoat; bie een haulwet Lieta - pint. *Category:* **8.2.5.1. Big container, volume.**
- peizen** [pɛɪtsɛn] *v.w.* joagen; bosich hinjaraun ranen - chase. *Category:* **7.2.6. Pursue.**
- Pekj** [pɛç] *n.n. Pl: -.* Tåa; sea bakajet dikjet Schmäa - pitch; tar. *Category:* **1.2.2.4. Mineral, 2.3.2.3. Types of sounds, 4.2.3. Music, 7.3.1.1. Throw, 5.2.4. Tobacco.**
- pekjdiesta** [pɛçdistʌ] *adj.* gauns diesta; gauns onen Licht; nuscht to seenen - pitch dark.
- Pekjdrot** [pɛçdro:t] *n.n. Pl: Pekjdräd.* stoakja jewausta Twierem - thread waxed with pitch.
- Pekjel** [pɛçɛl] *n.m. Pl: Pekjels.* eene Städ aune Hut, jeweenlich opplijgent, foaken von eene Enzindunk; eene Wraut - pimple; acne; abscess. *See:* **Utschlach; Schwää; Jeschwää; Hututschlach.** *Category:* **2.1.4. Skin, 2.5.2.2. Skin disease, 8.3.7.8.2. Blemish.**
- pekjlich** [pɛçliç] *adj.* met Pekjels; met fiene Knubbels ooda Plaken - pimply.
- pekjschwoat** [pɛçfvoat] *adj.* gauns schwoat - pitch black. *Category:* **8.3.3.3.2. Black.**
- Peklatje** [pɛçkla:cɛ] *n.n. Pl: Peklatjes. Variant: Petklatje.* een plautet rundet Stekj lesa met een Loch enne Medd, daut opp een Bolten jebrukt woat toom väähoolen ooda Tweschenrum moaken - washer for a bolt.
- Pell** [pɛt] *n.f. Pl: Pellen.* een Stekj toopjedrekjte Medizien - pill; tablet; lozenge. *Category:* **2.5.7.2. Medicine.**
- Pelmenja** [pɛlmɛɲə] *n.f.* eene Sort Äten met Nudlen un Fat - food resembling Chinese 'wanton' or Italian 'ravioli'.
- Pelz** [pɛlts] *n.m. Pl: Pelzen.* für.  
 1 • een Fal; een jejoawdet Stekj Lada met Hoa aun eene Sied - für.  
 2 • een ladana Winta Äwarock - leather winter coat. *Category:* **1.6.2. Parts of an animal.**
- Pelzbloom** [pɛltsblœum] *n.f. Pl: Pelzbloomen.* eent von de ieeschte Bloomen em Farjoa met pelzoatje ooda hoaje Bläda - crocus; anemone. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine.**
- Pelzkolla** [pɛltskɔlə] *n.n. Pl: Pelzkollasch.* een schmocket Kolla von Pelz aun een Äwarock - fur collar.
- Pelzkota** [pɛltskɔ:tə] *n.m. Pl: Pelzkotasch.* een Struck daut hoaje Knoppes haft ea de Bläda rutkomen - pussy willow.
- Pelzneia** [pɛltsnɛɪə] *n.m. Pl: Pelzneiasch.* eena dee von Pelz ooda Fal Wanikjs un Äwarakj moakt - furrier.
- pelzoatich** [pɛltsɔatiç] *adj.* soo aus een Pelz; met leejenschoften soo aus een Pelz - fur-like; leather. *Category:* **1.6.2. Parts of an animal, 6.3.7. Animal products, 6.6.4.3. Working with leather.**
- Pensel** [pɛnsəl] *n.m. Pl: Pensels.* een Jereetschoft toom Foaw aunstriken; een Jung dee nich sea bedocht ooda nich sea kluak es - paint brush; simpleton.
- penslen** [pɛnslə] *v.w.* met eenen Pensel waut aunstriken; looss han un hää striken opp waut - paint with a brush.
- Pensjoon** [pɛnsjœun] *n.f. Pl: Pensjoonen.* eene Wonunk en een Jebied wua väl soone Wonungen sent - apartment; pension. *Category:* **6.5.1.2. Types of houses, 2.6.4.5. Old person.**



**Perhie** *See main entry: Perieschkje.*

**Perieschkje** [pəriʃçə] *n.f. Pl: -. Variant: Perhie; Perischkjie.* eene Kuak von Fleesch ooda Frucht en Dieech jebakt; soowaut aus eene Warenikje oba met Frucht ooda Fleesch doabennen - pastry pocket of yeast dough containing fruit or meat in it.

**Perrikje** [pɛrɪçə] *n.f. Pl: Perikjen.* een oppjesada Kopp voll Hoa - wig. *Category: 5.4.3.4. Hairstyle.*

**Perschkje** [pɛʃçɪ] *n.f.* eene Fupp von utjeroldet Dieech met Fleesch ooda Frucht doabennen un dan en Fat jebrot - fruit pocket.

**Persebje** *See main entry: Preseepje.*

**perseenlich** [pɛsɛnliç] *adj.* fa sikj; en sikj selfst - personally. *Category: 2. Person, 9.2.3.6. Personally.*

**Perseenlichkheit** [pɛsɛnliççɛit] *n.f.* de Toostaunt von een Mensch; daut Jemiet; woo eena aunjelajcht ooda jelaunt es - personality; temperament; individuality. *Category: 3.1. Soul, spirit, 3.1.1. Personality.*

**Persien** [pɛsin] *n.f.* een Launt enne Biblische Tiet, Oosten von Israel - Persia.

**Persoon** [pɛsɔn] *n.f. Pl: Persoonen.* een Mensch; en Gramatikj es 1. Persoon 'ekj' ooda 'wie', 2. Persoon 'du' ooda 'jie', un 3. Persoon 'hee', 'see', 'daut' ooda 'dee' - person; individual. *Category: 2. Person, 9.2.3.2. Indefinite pronouns, 8.1.1.1. One.*

**Pess** [pɛs] *n.n. Pl: -. daut Pisch von Tieren - urine. Category: 2.2.7. Urinate, urine.*

**pessen** [pɛsɛn] *v.w.* Wota loten, von een Tia - urinate. *Category: 2.2.7. Urinate, urine, 2.6.4.1.1. Care for a baby.*

**Pessat** [pɛsa:t] *n.m. Pl: Pessats.* daut Jlett aum Tia toom pessen - penis. *Category: 2.1.8.3. Male organs.*

**Pestilens** [pɛstlɛns] *n.f.* eene Ploag; eene wankende Krankheit ooda waut andret schwoaret daut aule Menschen daut Låwen schwoa moakt - pestilence. *Category: 2.5.1. Sick.*

**Petla** *See main entry: Pedla.*

**Petrett** [pɛtrɛt] *n.n. Pl: Petretts.* een schmocket Bilt von eent ooda twee Menschen - portrait. *Category: 6.6.5. Art, 6.6.5.1. Draw, paint, 6.6.5.2. Photography.*

**Petroon** *See main entry: Patroon.*

**petschen** [pɛtʃɛn] *v.w.* flekjen; oppfiksen, soo aus eene Bennareif - patch. *Category: 6.6.1. Working with cloth.*

**Pezhul** [pɛʒyl] *n.m.* enjekaunde Frucht - canned fruit preserve.

**Piano** [piano:] *n.f. Pl: Pianos.* een Instrument met Drekjasch dee jieda eenen Homa aun veschiedne Seiden schlonen toom Musikj moaken - piano. *Category: 4.2.3.5. Musical instrument.*

**Pianofinjasplåten** [piano:ʃɪna:splɛ:tɛn] *n.pl.* de Rieej Splåten aun eene Piano dee omzajcht jedrekjt woaren toom Toons jåwen - piano keyboard.

**Pieatismuss** [piatɪsmʊs] *n.m.* eene Lia ooda Rechtunk eene Protestantische Jemeenten dee sea jefeelsvoll von dån Gloowen råden - pietism.

**Pieedmoakjt** [piɛdmɔakt] *n.m. Pl: -. een Moakjt fa Pieed; een Pieed Haundel - horse market.*

**pieekjen** [piɛçɛn] *v.w.* sea stoakj foaren; jefåadlich stoakj foaren - speed. *Category: 7.2.1.2. Move quickly, 8.4.8. Speed.*

**pieeschen** [piɛʃɛn] *v.w.* sikj waut meenen met woo eena jeit; met eenem sien Gankwoakj wiesen daut eena besonda wåa es - strut or show off.

**Pieet** [piɛt] *n.n. Pl: Pieed.* een grootet Tia, daut tom to moaken jeit, un jebrukt woat toom Woages ooda uk Stap Jereetschoft schlåpen - horse. *Category: 1.6.1.1.3. Hoofed animals, 6.3.1.7. Beast of burden.*

**Pieetsbarscht** [piɛtsba:ʃt] *n.f. Pl: Pieetsbarschten.* eene stiewe Barscht toom Pieed barschten - horse brush; curry comb.

**Pieetsdauns** [piɛtsdɔuns] *n.m. Pl: Pieetsdans.* daut siedlinkjs ooda åwaraosch staupen von een Pieet - prancing.

**Pieetsdrenkj** [piɛtsdrɛŋç] *n.f. Pl: Pieetsdrenkjen.* een Wotaloch toom Pieed boden - horse pond.

**Pieetsgank** [piɛtsga:ŋk] *n.m.* daut Gankwoakj von een Pieet - horse's gait. *See: Omgank.*

**Pieetshaundel** [piɛtshɔundɛl] *n.m. Pl: Pieetshaundels.* een Haundel toom Pieed schachren - horsetrade.

**Pieetshendla** [piɛtshɛndlɔ] *n.m. Pl: Pieetshendlasch.* eena dee Pieed kjaft un vekjaft - horse trader.

**Pieetsjescherr** [piɛtsjɛʃɛ] *n.n.* Sålen toom een Pieet aunspåunen - harness. *Category: 6.3.1.7. Beast of burden.*

**Pieetskjajcht** [piɛtsçna:çt] *n.m. Pl: Pieetskjajchts.* een Kjajcht dee vål mank de Pieed besorcht - stable groom.

**Pieetskolla** [piɛtskɔlɔ] *n.n. Pl: Pieetskollasch.* daut Kolla to een Pieets Jespaun - horse collar.

**Pieetskopp** [piɛtskɔp] *n.m. Pl: Pieetskjap.* een Kopp von een Pieet - horse head.

**Pieetskrankheit** [piɛtskra:ŋkheit] *n.f.* eene Krankheit von Pieet wua dee Feeba haben un schlemmet Mul un Nås - glanders; spavin.

**Pieetskrauft** [piɛtskrɔuft] *n.f.* eene Mot von Krauft bie Foarm Jereetschoft - horsepower.

**Pieetsnåskrankheit** [piɛtsne:skra:ŋkheit] *n.f. Pl: Pieetsnåskrankheiten.* eene Krankheit mank Pieed - horse sickness.

- Pieetsreess** [piətsrɛəs] *n.m. Pl: Pieetsreessen.* daut enne Wad ranen von Pieet; Pieetswad - horse race. *Category: 4.2.6.4. Gambling.*
- Pieetsrum** [piətsrym] *n.m. Pl: Pieetsrums.* een Rum em Staul fa een Pieet - horse stall.
- Pieetsschulla** [piətsχʊlʌ] *n.m. Pl: Pieetsschullasch.* de Väaschulla von een Pieet - horse's withers.
- Pieetstaul** [piəstɑt] *n.m. Pl: Pieetstauls. Variant: Pieetsstalinj.* een Staul fa Pieed - horse barn.
- Pieetswad** [piətsvɑ:d] *n.f.* daut enne Wad ranen von Pieed; een Pieetsreess - horse race. *Category: 4.2.6.4. Gambling.*
- Piela** [pilʌ] *n.m. Pl: -. eene junge Ent - duckling. Category: 1.6.1.2. Bird.*
- Pielekaunt** [piləkəunt] *n.m. Pl: Pielekaunten.* een Voagel met een grootet Unjamul aun eenen grooten Schnowel - pelican. *Category: 1.6.1.2. Bird.*
- Pieloot** [piləʊt] *n.m. Pl: Pielooten.* de Fuamaun von een Loftschepp ooda Äarplän; Loftscheppfuamaun - pilot. *Category: 4.8.3.6.3. Air force, 6.6. Occupation, 7.2.4.3. Fly, 7.2.5.3. Guide.*
- Pienat** [pina:t] *n.f. Pl: Pienats.* eene wieekje Nät dee sea väl to Wienachten jekoft woat; eene Nät von dee Pienats Botta jemoakt woat - peanut. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.1. Food from seeds.*
- Pienats Botta** [pina:ts botʌ] *n.ph.* eene brune Sort Botta dee von jemolne Pienats jemoakt es - peanut butter. *Category: 5.2.3.4. Prepared food.*
- pienich** [piniç] *adj.* bosich; fekjs eent nom aundren - with alacrity; quickly. *Category: 8.4.8.1. Quick, 9.2.2. Adverbs.*
- Pienichkjeit** [piniççeit] *n.f.* Schniedichkjeit; de Toostaunt von pienich ooda bosich sennen - alacrity. *See: Schneidichkjeit.*
- Piep** [pip] *n.f. Pl: Piepen.* pipe.  
 1 • een Rua, eene holle Stang; een Jereetschoft toom Tobbak verieekjren - pipe; fife.  
 2 • daut Tieekjen ( | ) - pipe symbol |; vertical line. *Category: 4.2.3.5. Musical instrument, 5.2.4. Tobacco, 6.2.4.3. Irrigate, 6.6.2.5. Working with glass, 6.6.7.1. Plumber, 6.6.7.2. Conveying water, 8.3.1.6. Round.*
- piepen** [pipən] *v.w.* met een Piepdinkj een Jelud moaken; eenen huagen Toon aufjäwen - whistle. *Category: 1.1.3.1. Wind, 1.6.4.3. Animal sounds, 2.3.2.3. Types of sounds, 4.2.3.3. Sing, 4.6.6.1. Police, 9.6.3.3. Prompters of attention.*
- piepren** [piprən] *v.w.* emma wada een bät piepen, soo aus een Raut ooda een Jereetschoft - squeak. *Category: 2.3.2.3. Types of sounds.*
- Piepamus** [pipa:mʏs] *n.f. Pl: Piepamies.* Husmus; eene bekaunde greiwe Mus, bie 2 Zoll lank dee en Jebieda kjeint toom Fräten sieekjen - house mouse.
- Piepdinkj** [pipdɪŋç] *n.n. Pl: Piepdinja.* een klijenet Jereetschoft daut sea piept wan eena doa nenpust - lute; whistle. *Category: 1.1.3.1. Wind, 1.6.4.3. Animal sounds, 2.3.2.3. Types of sounds, 4.2.3.3. Sing, 4.6.6.1. Police, 9.6.3.3. Prompters of attention.*
- Piepkoo** [pipkəʊ] *n.n.* een Spell opp een Brat fa groote Kjinja ooda Menschen - nine men's morris.
- piesaken** [pisa:kən] *v.w.* bestendich een bät wee doonen; foaken wee doonen, soo aus eene Tän; stääkjen- throb with pain.
- Pietsch**<sub>1</sub> [pitʃ] *n.f. Pl: Pietschen.* Bakowen; een Bakowen von Tiejjen; Tiejjelowen - brick oven in the house.
- Pietsch**<sub>2</sub> [pitʃ] *n.f. Pl: Pietschen.* Firsen; eene seete runde Frucht von heete Jäajenden met een hoaden Steen - peach. *Category: 1.5.1. Tree, 5.2.3.1.2. Food from fruit, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.*
- Pieza** [pitsʌ] *n.m. Pl: Piezasch.* een Fleeschpei - pizza. *Category: 5.2.3.4. Prepared food.*
- Pikjen** [picən] *n.pl.* stolne Rāda aun een Trekjta - steel wheels.
- Pikjopp** [picɔp] *n.m. Pl: Pikjopps.* Een Foatich met eene Benkj fa Menschen un een Baks toom Sachen fieren - pickup.
- Piknick** [pɪknɪk] *n.m. Pl: Piknicks.* een Moltiet unjare Beem; een Dach opp eenen frieen Plauz wua eena toom spazieren, äten, ooda uk fa Spels fa de Kjinja un Jugent - picnic. *Category: 5.2.2.2. Meal.*
- Pilja** [pɪʎʌ] *n.m. Pl: -. eena dee opp eene Reis wuahan es, jeeenlich tofoot - pilgrim.*
- piljren** [pɪʎrən] *v.w.* eene lange schwoare Reis moaken; met een Ziel waut nogonen - toil like a pilgrim.
- Piljareis** [pɪʎa:reis] *n.f. Pl: Piljareisen.* en eene Reis wua hangonen ooda piljren; eene Reis dee eenem väl wheet es - pilgrimage.
- Pilz** [pɪltʃ] *n.n. Pl: -. een Jewauss, soo aus aune Kaunt von feichtet Holt - mushroom; fungus; morel; lichen; truffle. Category: 1.5.4. Moss, fungus, algae, 2.5.2.2. Skin disease.*
- pilzen** [pɪltʃən] *v.w.* fulen, stocken - rot. *Category: 1.5.6. Growth of plants, 2.6.6.2. Corpse, 8.3.7.8. Decay.*
- pilzich** [pɪltʃiç] *adj.* met Pilz bewossen; vepilzt - mouldy; rotted. *See: vepilzt. Category: 8.3.7.8. Decay.*
- Pilzkje** [pɪltʃcə] *n.f. Pl: -. Pilz; eene klijene Plaunt met blooss een Staum un eene Metz, jeeenlich licht brun ooda greiw, nienich jreen - mushroom; toadstool. Category: 1.5.4. Moss, fungus, algae.*
- Pinjel** [pɪnjəl] *n.m. Pl: Pinjels. Dim.: Pinjelkje.* een klijena Sak; waut en een Kodka enjebungen - small bundle; small pack.
- pinjlen** [pɪnjlən] *v.w.* väl auntrakjen, soo aus en koldet Wada; sea bebinjen - bundle. *Category: 7.5.2. Join, attach, 7.5.4. Tie, 8.1.3.3. Group of things.*

- Pinjstdach** [pɪŋstda:χ] *n.m.* *Pl.* **Pinjstdoag**. een Dach aun dām eena Pinjsten fieet - Pentecost.
- Pinjsten** [pɪŋstən] *n.f.* daut Fast 40 Doag no Oostren aus een Aunjedenkj daut de Heilja Jeist jejäft wort - Pentecost; Whitsunday.
- Pinjstfast** [pɪŋstfa:st] *n.n.* *Pl.* -. een Fast toom Pinjsten fieren - Pentecost.
- Pinjstprädicht** [pɪŋstpre:diçt] *n.f.* *Pl.* **Pinjstprädichten**. de Aundacht ooda Kjoakj aum Pinjstdach - Pentecost sermon.
- pinkjlich** [pɪŋçliç] *adj.* bestendich; emma aune Tiet - punctual; accurate; fastidious; meticulous. *Category:* **8.4.5.3.2. On time, 3.5.1.3. True, 8.1.5.8. Exact.**
- Pinkjlichkjeit** [pɪŋçliççeit] *n.f.* de Toostaunt von pinkjlich ooda emma aune Tiet sennen - promptness; punctuality; accuracy; exactness.
- Pirkjs** [pɪɪks] *n.m.* *Pl.* **Pirkjsen**. een Schwaka; een hinjajebläwna - weakling. *Category:* **2.4.2. Weak.**
- Pirr** [pɪɪ] *n.f.* *Pl.* **Pirren**. Oamakje; eena dām bejaumat woat - poor little one.
- Pisch** [pɪɪ] *n.n.* *Pl.* -. de flissendja Aufgank daut vonne Nieren kjemt - urine; piss. *Category:* **2.2.7. Urinate, urine.**
- pischen** [pɪɪʃən] *v.w.* Wota loten fa een Mensch - urinate. *Category:* **2.2.7. Urinate, urine, 2.6.4.1.1. Care for a baby.**
- pischren** [pɪɪʃrən] *v.w.* needich haben; Druck enne Wotablos haben - urgency to urinate. *Category:* **2.2.7. Urinate, urine, 2.6.4.1.1. Care for a baby.**
- Pischat** [pɪɪʃa:t] *n.m.* *Pl.* **Pischats**. daut Jlett aum Kjarpa wua daut Pisch aufjeit - penis. *Category:* **2.1.8.3. Male organs.**
- Pischdakj** [pɪɪʃda:c] *n.f.* *Pl.* **Pischdakjen**. eene Dakj toom een Bäbe nopplajen - underlay for an infant.
- pischich** [pɪɪʃiç] *adj.* soo aus Pisch; met Pisch - pissy; like urine.
- Piston** [pɪɪsto:n] *n.m.* *Pl.* **Pistons**. daut groote Stopsel daut en een Moota von de brennende Gasolien rauf jeschowen woat, soo daut de Krenkjscheft aum dreien kjemt; een Jereetschoft von Schluw un Stopsel daut met Schmäa han un trigj jeschowen woat, toom Jereetschoft enstalen ooda oabeiden moaken - piston.
- Pistonoarm** [pɪɪsto:nɔa:ɪm] *n.m.* *Pl.* **Pistonoarms**. de Stang tweschen Piston un Krenkjscheft - piston rod.
- Pistonrinkj** [pɪɪstɔnriŋç] *n.m.* *Pl.* **Pistonrinj**. een Rinkj aune Sied von een Piston toom daut dicht moaken aune Pistonschluf - piston ring.
- Pistonschluf** [pɪɪstɔnʃlyv] *n.f.* *Pl.* **Pistonschluwen**. de Schluf rom een Piston daut aum Block faust es - piston sleeve.
- Pistol** [pɪɪstəʊl] *n.f.* *Pl.* **Pistoolen**. een korte Flint ooda Scheetiesa - pistol. *Category:* **4.8.3.7. Weapon, shoot.**
- Pitsch** [pɪɪtʃ] *n.f.* *Pl.* **Pitschen**. eene Wipp; Reemen - whip; cat-o-nine-tails. *See:* **Wipp; Tota.** *Category:* **4.7.7. Punish, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 7.7.1. Hit.**
- pitschen** [pɪɪtʃən] *v.w.* met eene Pitsch schlönen; met een Stock ooda eene Wipp schlönen; stoaken - whip. *Category:* **4.7.7. Punish, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 7.7.1. Hit.**
- Pitschkjeklotz** [pɪɪtʃçeklots] *n.m.* *Pl.* **Pitschkjekjlaz**. een Klotz toom Korn fienschlönen - pummelling block used for pounding corn into meal.
- Pitschstriep** [pɪɪtʃstri:p] *n.f.* *Pl.* **Pitschstriepen**. jeschwolne Striep von met een Stock ooda Wipp jeschloagen woaren - wales; weals or welts.
- Plak** [pla:k] *n.f.* *Pl.* **Plaken**. eene kjliene Städ - spot; stain; speck; blot; patch. *Category:* **2.5.6. Symptom of disease, 3.1.2.2. Notice, 7.7.7. Mark, 8.3.1.1. Point, dot, 8.3.3.3.6. Change color, 8.3.7.8.2. Blemish, 1.3.3. Wet, 6.6.1. Working with cloth.**
- plakich** [pla:kiç] *adj.* met Plaken; soo aus Plaken - spotty; spotted; stained; speckled; mottled. *Category:* **8.3.3.3.7. Multicolored, 5.6.1. Clean, dirty, 8.3.3.3.6. Change color, 8.3.3.3.5. Animal color, marking.**
- plakjen** [pla:cən] *v.w.* lichte woaren von em Licht stönen ooda jebrukt woaren - fade. *Category:* **8.3.3.3.6. Change color.**
- Planeet** [pla:nɛit] *n.m.* *Pl.* **Planeeten**. een Baul, soo aus de leedbaul, dee rome Sonn ooda een Stiern flicht-planet. *Category:* **1.1.1.3. Planet.**
- Planeetenbon** [pla:nɛitbo:n] *n.f.* *Pl.* **Planeetenbonen**. de Kjreiss wua daut Planeet flicht - orbit. *Category:* **1.1.1.3. Planet, 7.2.4.4. Travel in space.**
- Plästa** [ple:stʌ] *n.m.* *Pl.* **Plästasch**. een Jung ooda Maun dee groot un dikj un schwoa es - strapping big fellow.
- Plastik** [pla:stɪk] *n.n.* eene Sort Materiöl daut von hoadet Eelj jemoakt es en sea veschiedne Formen - plastic. *Category:* **6.6.2.9. Working with chemicals, 8.3.1.5. Bend.**
- plastikna** [pla:stɪkna] *adj.* von Plastik; soo aus Plastik - plastic. *Category:* **6.6.2.9. Working with chemicals, 8.3.1.5. Bend.**
- plättrich** [ple:triç] *adj.* prost jemoakt; nich stoakj, von een Jereetschoft ooda Bu; meist aum tweigonen - rickety. *Category:* **7.2.1.6. Steady, unsteady.**
- plaudren** [plaudrən] *v.w.* sea räajnen - rain softly and steadily.
- Plaudarääjen** [plouda:reajən] *n.m.* *Pl.* **Plaudarääjens**. dichta Räajen met groote Dreppen - steady rain; drizzle. *Category:* **1.1.3.3. Rain.**

- Plaunt** [plɔunt] *n.f.* *Pl.* **Plaunten**. eene Stud met jreene Bläda - plant. *Category:* **1.5. Plant, 6.2.3. Plant a field, 6.5.1. Building, 6.9. Business organization.**
- plaunten** [plɔuntən] *v.w.* growet Sot seien; Plaunten ooda Auflaja ensaten - plant. *Category:* **1.5. Plant, 6.2.3. Plant a field, 6.5.1. Building, 6.9. Business organization.**
- Plaunta** [plɔuntʌ] *n.m.* *Pl.* **Plauntasch**. eene Maschien ooda Jereetschoft toom Sot plaunten ooda enne leed saten - planter.
- plaupren** [plɔuprən] *v.w.* väl novetalen; väl sajen waut nich väl meent - gossip. *Category:* **3.5.1.8.4. Gossip.**
- Plaupamauz** [plɔupa:mouts] *n.m.* *Pl.* **Plaupamauzen**. *Variant:* **Blaubamauz**. eena dee sea leicht rät; eena dee väl to vetalen haft; Pludasak - blabbermouth. *See:* **Pludasak**.
- plaupamauzich** [plɔupa:moutsɪç] *adj.* *Variant:* **blaubamauzich**. rädseelich; met väl to vetalen - talkative. *Category:* **3.5.1.1.3. Speak a lot.**
- Plaupamul** [plɔupa:myl] *n.m.* *Pl.* **Plaupamiela**. Blaubamauz; eena dee väl vetalt; Pludasak - chatterbox. *See:* **Blaubamauz; Pludadoos**.
- plaut** [plɔut] *adj.* butajeweenlich läach; sea jlikj un eegol von bowen - flat; even. *Category:* **1.2.1.3. Plain, plateau, 4.2.3.1. Compose music, 6.5.1.2. Types of houses, 8.3.1.3.1. Flat, 8.1.1. Number, 8.3.1.8.1. Symmetrical, 8.3.5.2.1. Same.**
- Plautbäa** [plɔutbɛa] *n.f.* *Pl.* **Plautbäaren**. eene Sort kjliene roode Bäaren - nanny berry.
- plautboaft** [plɔutboaft] *adv.* onen Footich; nuscht aun de Feet - barefoot. *Category:* **5.3.7. Wear clothing.**
- Plautdietsch** [plɔutditʃ] *n.f.* onse Sproak - Low German.
- plautdietsch** [plɔutditʃ] *adj.* soo aus Plautdietsch; en de Sproak von dee waut Plautdietsch räden - Low German.
- Plautfoot** [plɔutføʊt] *n.m.* *Pl.* **Plautfeet**. eena met plaute Feet; eena dee eefach rät un haundet - flat-footed person.
- plautfootich** [plɔutføʊtɪç] *adj.* met däm Foot soo daut dee lenjdhan oppe Flua oppkjemt; nich wiet jeliheet; soo aus wie daut unja ons haben - flat-footed. *Category:* **2.1.3.2. Leg.**
- Plautform** [plɔutfɔrm] *n.m.* *Pl.* **Plautforms**. eene oppjebude Städ fa dän Rädna ooda Leida - platform.
- Plauz** [plɔuts] *n.m.* *Pl.* **Plaza**. eene Städ; Hoffstäd; Sett Städ - place; space; fruit pastry. *Category:* **3.2.6.2. Recognize, 6.5.1.1. House, 7.1.2. Sit, 7.3.4.3. Put down, 8.4.5.1. Order, sequence, 8.4.5.1.1. Series, 8.5. Location, 9.2.3.2. Indefinite pronouns, 1.1. Sky, 8.1.8.1. Empty, 8.5.4.3. Space, room, 8.5.4.4. Interval, space.**
- plauzen** [plɔutsən] *v.w.* von bennen derchbräakjen; opprieten von Druck von bennen; oppknaulen; opprieten- burst; explode; crack open. *See:* **oppknaulen; oppplauzen; opprieten**. *Category:* **1.3.2. Movement of water, 7.8.1. Break, 1.2.1.2. Volcano, 6.6.2.9.1. Explode.**
- Plauzräajen** [plɔutsrɛajən] *n.m.* *Pl.* **Plauzräajens**. een Rääjen dee een kortet Stootje sea plenjat un dan äwa es - squal.
- Plawinj** [pla:vɪŋ] *n.m.* *Pl.* **Plawinjen**. *Variant:* **Plauwinj**. een Wotaloch wua Lied schwamen gonen - swimming hole.
- plazlich** [pla:tʃliç] *adj.* haustich; opp eemol; fuaz - suddenly; on the spot. *Category:* **8.4.6.4.4. Immediately.**
- Plefkje** [plefcɛ] *n.f.* schwaka Koffe; wotaje Supp; leiwoamet Oppwawschwota - weak coffee; solution. *Category:* **1.3.5. Solutions of water, 6.6.2.9. Working with chemicals, 7.5.3. Mix, 8.1.2.1. Mathematics.**
- Pleia** [pleiʌ] *n.m.* *Pl.* **Pleiasch**. eene Tang toom waut toopkjniepen ooda aufkjniepen - pliers. *Category:* **6.7.6. Holding tool.**
- Pleista** [pleista] *n.n.* de Medizien met dee een Schwäa ooda Schlems vebungen woaren - poultice; bandage. *Category:* **2.5.7.2. Medicine, 2.5.7. Treat disease, 5.4.6.1. Circumcision.**
- pleistren** [pleistrən] *v.w.* waut opp eene Wund ooda een Schwäa lajen toom daut veheelen halpen - minister to; treat and make well someone who is suffering.
- plekjen** [plecən] *v.s.* Frucht von eenen Boom ooda Bosch saumlen - pick. *Category:* **2.1.1.5. Tooth, 3.3.1.2. Choose, 4.2.3.5. Musical instrument, 6.2.1.3. Growing vegetables, 6.2.1.4. Growing fruit, 6.2.1.4.1. Growing grapes, 6.6.2.1. Mining, 6.7.1.2. Digging tool, 6.8.9.1. Steal.**
- Plekja** [plecʌ] *n.m.* *Pl.* **Plekjasch**. eena dee plekjt - picker.
- Plemenitze** [pləmənɪtsɛ] *n.f.* eenem sien Jeschwista äare Dochta - niece. *Category:* **4.1.9.1.8. Nephew, niece.**
- Plemmenikj** [pləmənɪç] *n.m.* eenem siene Jeschwista äa Sän - nephew. *Category:* **4.1.9.1.8. Nephew, niece.**
- plemprich** [plempriç] *adj.* wotrich; jeschmaklooss - of poor quality.
- plenjren** [plɛnrən] *v.w.* Wota frie von waut faulen - dribble liquid.
- plenschren** [plɛnrən] *v.w.* em Wota spälen ooda met Wota spunjen - splash around in water.
- Plezhia** [pleʒia] *n.f.* *Pl.* **Plezhieren**. een Scheengonen - pleasure. *Category:* **2.3.5. Sense of touch, 3.4.1.1. Like, love, 3.4.1.1.1. Enjoy doing something, 3.4.1.2. Happy.**
- Plezhia Schepp** [pleʒia ʃɛp] *n.n.* *Pl.* **Schäp**. een Schepp ooda Boot daut eena toom scheengonen haft, un nich toom Fracht fieren ooda aundasch waut vedeenen - yacht.
- Plezhiasocht** [pleʒiazɔçt] *n.f.* eene Socht no waut scheenjeit - hedonism.
- plieejen** [pliɛjən] *v.w.* met eenen Pluach Launt oabeiden - plow. *Category:* **1.1.3.4. Snow, ice, 6.2.2.2. Plow a field, 6.2.8. Agricultural tool, 6.6.6. Working with land, 8.3.2.5. Furrow.**



**Plieeja** [pliɛjə] *n.m. Pl:* -. eena dee plieecht - plougher.

**plietsch** [plitʃ] *adj.* hinjarigsch; stell; onopprechtich - cunningly; craftily.

**Pligj** [plɪj] *n.f. Pl:* **Pligjen**. een korta schoapa Noagel, dee meist met de Finjasch jeit nentoschuwen - tack; small shoe tack. *Category:* **6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach.**

**plindren** [plɪndrən] *v.w.* hunjsch wäm bestälen - plunder; maraud; pillage; ransack. *Category:* **4.8.3.8. Plunder, 6.8.9.4. Take by force.**

**plinkjen** [plɪŋcən] *v.w. Variant:* **prinkjen**. daut aun un auf gonon von een Licht; meamol hinjarenaunda de Uagen too moaken - wink. *Category:* **2.1.1.1. Eye, 3.5.6.1. Gesture, 3.5.6.3. Facial expression.**

**plinkjen** [plɪŋcrən] *v.w.* daut bestendje aun un auf gonon von een Licht - blink. *Category:* **2.1.1.1. Eye, 3.5.6.3. Facial expression.**

**plinkjrich** [plɪŋcrɪç] *adj.* met plinkjen; soo aus plinkjen - blinky.

**plinsen** [plɪnsən] *v.w.* slap sharply.

1 • met eene Flint scheeten; klaupsen - shoot; fire; slap sharply.

2 • derche Finjasch kijken wan eena de Uagen bedakjt sull hoolen - cover the eyes in the game of hide-and-seek.

3 • schloopen, soo aus Meddachs chop - nap; sleep. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant, 2.6.6.1. Kill, 4.2.6.2.2.**

**Basketball, 6.4.1. Hunt, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 5.5. Fire, 8.3.4. Hot, 2.3.1.1. Look, 5.7. Sleep, 5.1.1.3. Bed.**

**Plintskuk** [plɪntskyk] *n.m. Pl:* **Plintskuken**. een Kjinja Spell, wua eena de Uagen vebungen haft un de aundre jriepen mott - blind man's buff.

**plisren** [plɪsrən] *v.w.* steewen von een stoakja Wint; orriemsch woaren von een stoakja Wint; veplisren - be in disarray from the wind. *See:* **veplisren.**

**Plisch** [plɪʃ] *n.n. Pl:* -. eene Sort wieekjet Zeich - velveteen; velvet plush.

**Ploa** [plɔa] *n.m.* een Drunk dee nich no väl schmakjt; Plefkje - insipid drink.

**Ploag** [plɔaɣ] *n.f. Pl:* **Ploagen**. een Trubbel; Vedrisslichkheit; waut, waut schwoa to doonen ooda uthoolen es; eene Krankheit - plague; torment; bother; pest; trouble; annoyance; nuisance. *See:* **Vedrisslichkheit.** *Category:* **2.5.1. Sick, 2.5.2. Disease, 2.5.6.1. Pain, 3.4.2.1.6. Upset, 3.4.2.4.1. Worried, 4.3.4.6. Meddle, 1.6.1.7. Insect, 3.4.2.3.1. Annoyed, 4.3.1.3.1. Immature in behavior, 4.4.2. Trouble, 3.4.2.3. Angry.**

**ploagen** [plɔagen] *v.w.* schwoa moaken; waut baudren - plague; haunt; pester; bother. *Category:* **2.5.1. Sick, 2.5.2. Disease, 4.9.4.2. Demon possession, 3.4.2.3.1. Annoyed, 3.4.2.4.1. Worried, 4.3.4.6. Meddle.**

**plomp** [plɔmp] *adj.* driest un direkjt too; onbeschläpen - uncouth; blunt. *See:* **stomp.** *Category:* **2.3.1.8.2. Ugly, 3.5.1.3.1. Tell the truth, 8.3.2.4. Blunt.**

**Plon** [plo:n] *n.m. Pl:* **Plons.** *Pl:* **Pläne.** een Väänämen; Stooopen dee eena trajchtjedocht haft toom een Ziel rieekjen - plan; design; plot. *Category:* **3.3.1. Decide, plan, 3.3.1.1. Purpose, goal, 3.3.1.4. Intend, 6.1.2.5. Plan, 9.1.2.4. Design, 6.5. Working with buildings, 6.6.1. Working with cloth, 6.6.5. Art, 8.3.1.8. Pattern, design, 9.1.2.3. Create, 6.5.1.3. Land, property.**

**plonen** [plo:nən] *v.w.* väänämen; waut oppziel haben; sikj de Stooopen väastalen om waut derchtifieren - plan; plot. *Category:* **3.3.1. Decide, plan, 3.3.1.1. Purpose, goal, 3.3.1.4. Intend, 6.1.2.5. Plan, 9.1.2.4. Design, 6.5.1.3. Land, property.**

**plonmässich** [plɔnme:siç] *adj.* no eenen Plon haundlen - according to plan; well organized.

**Plosta** [plɔstə] *n.n. Pl:* **Plostash.** waut opp een Schwäa jelajcht woat toom daut veheelen - plaster; paint which forms bubbles on the wall; poultice. *Category:* **2.5.7. Treat disease, 6.5. Working with buildings, 6.5.3. Building materials, 6.7.5. Fastening tool, 7.3.7.3. Spread, smear, 2.5.7.2. Medicine.**

**plostren** [plɔstrən] *v.w.* en Schelwa von waut loosskomen; plakich vonne Waunt ooda de Hut loosskomen - for paint to peel off.

**Plot** [plo:t] *n.f. Pl:* **Ploten.** eene Schiew toom Broot ooda aundre Sachen baken; een plautet Stekj lesa - pan; platter; large plate. *Category:* **5.2.1.3. Cooking utensil, 5.6.3. Wash dishes, 6.6.2.1. Mining, 8.2.5.1. Big container, volume.**

**Plotvoll** [plɔtʋɔl] *n.f. Pl:* -. de Mot dee en eene Plot nenjeit; de Väärot von eene volle Plot - panful.

**Pluach** [pluəç] *n.m. Pl:* **Plieej; Pläj.** een Jereetschoft toom Launt oabeiden un mollich moaken - plough. *Category:* **1.1.3.4. Snow, ice, 6.2.2.2. Plow a field, 6.2.8. Agricultural tool, 6.6.6. Working with land, 8.3.2.5. Furrow.**

**Pluachlaunt** [pluəçləunt] *n.n. Pl:* **Pluachlenda.** Akalaunt; Launt daut eena akat un nich to Weid brukt - plowed field; arable land. *Category:* **6.2.9. Farmland.**

**Pluachschoa** [pluəçʃɔa] *n.f. Pl:* **Pluachschoaren.** een Schoa aum Pluach; een Massa aum Pluach toom de leed veschnieden un äwadreien - ploughshare.

**Pluche** [pluχə] *n.pl.* Kodren; proste Kjeleeda - old rags.

**pluchich** [pluχiç] *adj.* vekoddat; onbeholpen; nich hendich - ragged.

**pluckich** [pluχiç] *adj. Variant:* **pluksch.** pluksch; hinjarigsch; nich opprechtich - sly. *Category:* **3.2.1.3. Intelligent, 4.3.5.1. Dishonest.**

**pludren** [plʊdrən] *v.w.* novetalen; brislen; britschen; koscheiwren; soont vetalen waut bāta wia stell jeloten - gossip; chatter; prattle. *See: [brislen](#); [britschen](#); [koscheiwren](#); [kwauslen](#); [plaupren](#); [schnaken](#)*. *Category: [3.5.1.8.4. Gossip](#), [1.6.4.3. Animal sounds](#), [3.5.5. Foolish talk](#).*

**Pludadoos** [plyda:dəʊs] *n.f. Pl: [Pludadoosen](#)*. Pludasak; eena dee vāl noveltalt; Plaupamauz; - chatterbox; tattle-tale; tattler. *See: [Blaubamauz](#); [Plaupamul](#)*. *Category: [4.8.2.7. Betray](#), [3.5.1.8.4. Gossip](#).*

**Pluda'enj** [plyda:'ʔɛŋ] *n.m. Pl: [Pluda'enja](#)*. een Pludasak; eena dee vāl wieda vetalt - rumor-monger.

**Pludarie** [plyda:ri] *n.f. Pl: [Pludarieen](#)*. Jepluda; Jeschwauz; een vāl novetalen - gossip; chitchat; rumour. *See: [Jepluda](#); [Jeschwauz](#)*. *Category: [3.5.1.8.4. Gossip](#).*

**Pludasak** [plyda:za:k] *n.m. Pl: [Pludasakj](#)*. eena dee vāl pludat; Plaupamauz; een Pludra; eena dee vāl noveltalt - tattletale; blabbermouth; informant. *See: [Blaubamauz](#); [Plaupamauz](#)*. *Category: [3.5.1.8.4. Gossip](#), [4.8.2.7. Betray](#).*

**Pludastund** [plyda:stʊnd] *n.f. Pl: [Pludastunden](#)*. eene Tiet bie de Oabeit wua de Oabeida sikj een bāt vereiwen kjennen un veleicht Koffe drinkjen un nobren - coffee-break; time for chitchat.

**Pludra** [plʊdra] *n.m. Pl: -*. een Schwauza; eena dee vāl noveltalt - gossip. *Category: [3.5.1.8.4. Gossip](#).*

**pluksch** *See main entry: [pluckich](#).*

**Plum** [plym] *n.f. Pl: [Plumen](#)*. eene Frucht met een Steen, foaken bleiw, eenjemoten seetsua - plum. *Category: [1.5.1. Tree](#), [5.2.3.1.2. Food from fruit](#), [8.3.3.3.4. Colors of the spectrum](#).*

**Plumemooss** [plyməməʊs] *n.f.* eene Mooss von jedreeejde Plumen - fruit soup.

**Plumenboom** [plymenbəʊm] *n.m. Pl: [Plumenbeem](#)*. een Boom dee Plumen drajcht - plum tree.

**Plumensteen** [plymenstəɪn] *n.m. Pl: [Plumesteena](#)*. de Steen met Sot doabennen dee en eene Plum waust - plum stone.

**Plumenzopsel** [plymentsɔpsəl] *n.n. Pl: [Plumenzopsels](#)*. Zopsel von Plumen; jekoakte seete Plumen dee biem Äten biejenomen woat - plum jam of thin consistency.

**Plums** [plʊmps] *n.m. Pl: -*. een kjlienet Stekj en Wota ooda waut flissendjet faulen; een Faulen; een dikjet Kjint - plop. *Category: [2.3.2.3. Types of sounds](#), [7.2.2.5.1. Fall](#).*

**plumsen** [plʊmpsən] *v.w.* klaksen; met een Klaups faulen - drop with a thud; flop; bounce; dive. *Category: [7.2.1.1.3. Jump](#), [7.2.4.2.3. Dive](#).*

**Pluss** *n.m.* bierääkjnen; mea; daut Tieekjen fa dit es + - plus.

**Plut** [plyt] *n.f. Pl: [Pluten](#)*. een plautet Schepp opp daut Sachen un Menschen äwa een Wota jefieet woaren; Pron - ferry; raft. *See: [Pron](#)*. *Category: [7.3.8. Transport](#), [7.2.4.2.1. Boat](#).*

**Pluz** [plyts] *n.f. Pl: [Pluzen](#)*. een Jlett em Kjarpa toom Äten vedeiwen un Zocka em Bloot räajlen - pancreas. *Category: [1.6.2. Parts of an animal](#), [2.1.8. Internal organs](#).*

**pluzich** [plytsiç] *adj.* soo aus eene Pluz; wieekj un flebrich; nich stiew - fleshy. *Category: [2.1.7. Flesh](#).*

**pluzmulich** [plʊtsmyliç] *adj.* sea frie räden - talkative. *Category: [3.5.1.1.3. Speak a lot](#).*

**pluznaut** [plʊtsnɔʊt] *adj.* gauns naut, soo daut et auflakjt; gauns derchjenat - drenched "wet as a pancreas".

**Poa** [pɔa] *n.n. Pl: [Poaren](#)*. twee; twee ooda dree; twee dee vāl ooda jeweenlich toop sent, soo aus een Poa Lied - pair. *Category: [4.1. Relationships](#), [8.1.1.1.2. Two](#), [8.1.1.5. Numbered group](#).*

**poa** [pɔa] *adj.* eenje; weinich; twee; nich vāl - pair; some; several; yoke (of oxen). *Category: [4.1. Relationships](#), [8.1.1.1.2. Two](#), [8.1.1.5. Numbered group](#), [8.1.5.1. Some](#).*

**poaren** [pɔaɪən] *v.w.* twin.

1 • twee toopkomen; bie twee toopkomen - twin; pair off.

2 • een hee un see toopkomen mank Tieren - copulate. *Category: [8.1.1.1.2. Two](#).*

**Poadelhan** [pɔadelha:n] *n.f. Pl: [Poadelheena](#)*. eene nate Sort Heena - partridge. *Category: [1.6.1.2. Bird](#).*

**Poadelheena** [pɔadelhɛɪnɪ] *n.pl.* eene nate Sort Heena met kloare jäl un brune Fadren - guinea hens.

**Poajchem** [pɔaçəm] *n.n.* dikjet woamet Zeich - flannelette.

**Poaka** [pɔakɪ] *n.m. Pl: [Poakasch](#)*. eene Stang; een Stock - poker. *Category: [4.2.6.1. Game](#), [4.2.6.1.1. Card game](#), [5.5.2. Tend a fire](#).*

**poakren** [pɔakrən] *v.w.* poke.

1 • met een Stock ooda Poaka nenstääkjnen; met een Stock emma wada auntuksen - poke.

2 • baudren; emwääj sennen - irritate. *Category: [6.7.1.1. Poking tool](#), [7.2.1.1. Walk](#), [7.3.2.9. Push](#).*

**Poakje** [pɔacə] *n.n. Pl: [Poakjes](#)*. diminutiew von Poa; twee kjliene; Zwillinje; Twins - twins. *See: [Poa](#)*. *Category: [2.6.3.7. Multiple births](#), [8.1.1.1.2. Two](#), [8.1.1.5. Numbered group](#).*

**poaschen** [pɔafən] *v.w.* sea jeeten; frie ranen, von Wota; sea räajnen - pelt with rain; pour heavily.

**Poat** [pɔat] *n.n. Pl: -*. een Stekj von waut jrätret; waut von; een Jlett, soo aus vom Kjarpa - part. *Category: [4.2.5. Drama](#), [6.5.2. Parts of a building](#), [7.4.4. Distribute](#), [8.1.6.1. Part](#), [8.6. Parts of things](#).*

**poatlich** [pɔatliç] *adv.* toom Poat; toom Deel; nich gauns - partly. *Category: [9.3.3. Partly](#).*

- Poatna** [pɔatnɔ] *n.m. Pl:* -. eena dee met eenem toop schauft aun waut - partner. *Category:* **2.6.1. Marriage, 4.1. Relationships, 4.1.1.1. Girlfriend, boyfriend, 4.1.2.1. Working relationship, 9.5.2.3. With, do with someone.**
- poawiess** [pɔavis] *adv.* en Poa; twee opp eemol - by the pair.
- Pock** [pɔk] *n.f. Pl:* **Pocken.** eene Noaw, soo aus aum Oarm von unjaspretzen ooda sestwua von een Schwäa ooda eene kjiene Enzindunk - pock.
- Pocken** [pɔkən] *n.f.* eene wankende Krankheit von dee de Mensch Noawen aun de Hut kjricht - pox. *Category:* **2.5.2.2. Skin disease.**
- Pockennoaw** [pɔkənɔav] *n.f. Pl:* **Pockennoawen.** eene Pock; eene Noaw von Pocken - pockmark.
- Pogg** [pɔg] *n.f. Pl:* **Poggen.** een natet Tia bie een Wota, dee fräten Ojjezeffa - frog; toad.
- Poggelada** [pɔgɛla:dɔ] *n.n. Pl:* **Poggeladasch.** daut Lada von eene Pogg; sea oppjekrusde Hut - old, dried, wrinkled skin like frog leather; term used to describe the skin of old people.
- Pojauss** [pɔ:jɔus] *n.m. Pl:* **Pojaussen.** een Gort; een Belt; een Reemen - belt for around the waist. *See:* **Gort.**
- Pol** [pɔ:l] *n.m. Pl:* **Pols.** een Post - post; pole. *Category:* **3.5.1.2.1. Announce, 3.5.7.7. Letter, 4.6.1.2. Government official, 4.6.6. Government functions, 6.6.3.2. Wood, 7.3.4.3. Put down, 6.5.3. Building materials, 6.6.8.1. Working with electricity, 6.7.3. Carrying tool.**
- polietisch** [pɔ:lɪtʃ] *adj.* soo aus enne Politikj; - political.
- Poliez** [pɔ:lɪts] *n.m. Pl:* **Poliezen.** Polizei; Mana dee daut Jesaz em Launt enhoolen sellen - police. *Category:* **4.6.6.1. Police, 4.7. Law.**
- Politikj** [pɔ:lɪtʃ] *n.f.* daut haundlen von aunjestalde Persoonen, soo aus enne Rejierunk - politics. *Category:* **4.6.6.5. Politics.**
- Polizei** [pɔ:lɪtsei] *n.f.* de Ordnunks Be'umte; dee waut von de Rejierunk aunjestalt sent toom Ordnunk em Launt hoolen un Vebräakja strofen - police force. *Category:* **4.6.6.1. Police.**
- polluckich** [pɔlʊkɪç] *adv.* *Variant:* **pollucksch.** hinjarigjisch; schlaue; heemlich; met Lest - stealthily; craftily; cunningly; deceitful.
- polluksch** [pɔlʊkʃ] *adj.* hinjarigjisch; schlaue - slyly.
- polstren** [pɔlstrən] *v.w.* met wieekje ooda schmocke Dakjen daut Meebel betrakjen - decorate. *Category:* **8.3.8. Decorated.**
- Poltoo** [pɔltəu] *n.m. Pl:* -. een langa schwoara Äwarock - great coat; overcoat. *Category:* **5.3.1. Men's clothing.**
- Pommelmooss** [pɔmɛlməʊs] *n.f.* Gräpfrucht; eene Frucht von de Zitroonen Famielje dee 3 ooda 4 Zoll em Derchmäta es - grapefruit. *See:* **Gräpfrucht.** *Category:* **1.5.1. Tree, 5.2.3.1.2. Food from fruit.**
- Pomp** [pɔmp] *n.f. Pl:* **Pompen.** Jereetschoft toom Wota häwen ooda schuwen - pump. *Category:* **1.3.2.2. Pour, 2.1.8.1. Heart, 6.2.4.3. Irrigate, 6.6.2.6. Working with oil and gas, 6.6.7.2. Conveying water, 6.7.9. Machine, 7.3.2.7. Take something out of something.**
- pompen** [pɔmpən] *v.w.* met eene Pomp Wota towääj brinjen; met Jereetschoft Wota wua han schuwen - pump. *Category:* **1.3.2.2. Pour, 2.1.8.1. Heart, 6.2.4.3. Irrigate, 6.6.2.6. Working with oil and gas, 6.6.7.2. Conveying water, 6.7.9. Machine, 7.3.2.7. Take something out of something.**
- Pompestäl** [pɔmpɛstɛ:l] *n.m. Pl:* **Pompestäls.** de Stäl von eene Pomp; de Schwenjel dee eena nopp un rauf bewäacht daut de Pomp Wota leewat - pump handle.
- Poonkje** [pɔɔŋcɛ] *n.n. Pl:* **Poonkjes.** een Falm; een junget Pieet - pony. *Category:* **6.3.1.7. Beast of burden.**
- Poos** [pɔʊs] *n.f. Pl:* **Poosen.** eene Fada von een Voagel; daut Stenjel Enj von eene Fada - quill; feather. *Category:* **1.6.2.1. Parts of a bird.**
- Poosaun** *See main entry:* **Posaun.**
- Pooselaunt** [pɔʊsɛləunt] *n.n. Pl:* **Pooselenda.** daut vääjestalde Launt wua eena biem schloopen ooda dreemen es - dreamland; fantasyland; slumberland.
- Poosleina** [pɔʊsleɪnɔ] *n.n.* Jlisia; Teetich von beschloagnet Blajch - porcelain.
- Poot** [pɔʊt] *n.f. Pl:* **Pooten.** de wieekja Foot von een Tia, soo aus Kauten un Hunj; Pauj - paw. *See:* **linkjpootsch.** *Category:* **1.6.2. Parts of an animal, 7.3.4.1. Touch.**
- Pop** [pɔ:p] *n.m. Pl:* **Popen.** de vääshta en de Katoolsche Kjoakj; Papst - pope. *Category:* **3.2.1.3. Intelligent, 4.9.7.1. Religious person, 4.9.7.2. Christianity, 6.6. Occupation.**
- Popkjemutta** [pɔpɔkɛmʊtɔ] *n.f. Pl:* **Popkjemitta.** Weemutta; Häbaum; eene Fru dee bie de Jeburt halpt - midwife. *Category:* **2.5.7.1. Doctor, nurse, 2.6.3.5. Help to give birth, 6.6. Occupation.**
- Popp** [pɔp] *n.f. Pl:* **Poppen.** Kjinjaspältich enne Form von eene Persoon - doll. *Category:* **4.2.7. Play, fun.**
- Poppe Jesecht** [pɔpɛ jɛsɛçt] *n.n. Pl:* **Poppe Jesechta.** een fatet rundet Jesecht daut eene Popp ähelt - baby-face.
- Poppejei** *See main entry:* **Papajei.**
- Poppenspell** [pɔpɛspɛl] *n.n. Pl:* **Poppenspells.** eene Jeschicht de vääjebrocht woat met Poppen dee de Menschen en de Jeschicht väästalen - puppet show.

**Poppeross** [pɔpə:rɔs] *n.f.* eene Ziggoa - cigar. *See: Ziegoa. Category: 5.2.4. Tobacco.*

**Poppkorn** [pɔpkɔɹn] *n.m.* Korn dee opsprent wan dee heet jemoakt woat - popcorn.

**porren** [pɔrɹən] *v.w.* emma wada denken halpen toom spooden; onjeduldich sennen - goad or urge on to greater effort; hurry on.

**Portzelkje** [pɔrtsɛlcə] *n.f. Pl: -.* Niejoaschkuak; en Fat jebrodne Kuaken, foaken met Rasiene ooda aundre Stekja Frucht doabennen, to Niejoa - yeast fritters with raisins deep-fried; New Year's delight. *See: Niejoaschkuak.*

**porzlen** [pɔrtslən] *v.w.* kulren; rollen; faulen - prattle. *Category: 3.5.5. Foolish talk.*

**Posaun** [pɔ:zɔun] *n.f. Pl: Posaunen. Variant: Poosaun.* een blajchnet Blossinstrument, soowaut aus een Trompeet; een Instrument - trombone. *Category: 4.2.3.5. Musical instrument.*

**Posents** [pɔ:sents] *n.m.* Blott; Dagat - thick heavy mire.

**positiew** [pɔ:stiv] *adj.* goot; soo aus jewensch; een Pol aun eene Batrie dee Fia leewat - positive. *Category: 3.3.3.2. Advise, 6.6.8.1. Working with electricity, 8.1.1. Number, 9.4.4.1. Certainly, definitely, 9.4.6. Yes.*

**Poss** [pɔs] *n.m. Pl: Possen.* Kuss; een Dreki - kiss. *Category: 2.1.1.4. Mouth, 4.1.8. Show affection.*

**possen** [pɔsən] *v.w.* gootdrekjen; gootsennen; unjarenaunda aanschieren toom wiesen daut see sikj gootsent - carress; hug. *Category: 4.1.8. Show affection, 7.3.4.5. Actions of the hand.*

**Post**<sub>1</sub> [pɔst] *n.f.* de Enrechtunk toom Breew un Zeitungen wiedafieren - mail. *Category: 3.5.1.2.1. Announce, 3.5.7.7. Letter, 4.6.1.2. Government official, 4.6.6. Government functions, 6.6.3.2. Wood, 7.3.4.3. Put down, 6.5.3. Building materials, 6.6.8.1. Working with electricity, 6.7.3. Carrying tool.*

**Post**<sub>2</sub> [pɔst] *n.m. Pl: Past.* post.

1 • een Pol; een Kjneppel met een Enj enne leed jegroft - pole; post.

2 • een Amt ooda eene Oppgow to dee eena von aundre aunjestalt es - position of authority. *Category: 3.5.1.2.1. Announce, 3.5.7.7. Letter, 4.6.1.2. Government official, 4.6.6. Government functions, 6.6.3.2. Wood, 7.3.4.3. Put down, 6.5.3. Building materials, 6.6.8.1. Working with electricity, 6.7.3. Carrying tool.*

**Postadrass** [pɔsta:dra:s] *n.f. Pl: Postadrassen.* de Eenselheiten dee opp eenen Breef fälen, daut de Postmeista dän kaun no de rechtje Städ brinjen - mailing address.

**Postanak** [pɔsta:nɑ:k] *n.f. Pl: -.* Jekjäakjs met daut Jeschekj von eene Jalmäa, oba witt - parsnips.

**Postaumt** [pɔstɔumt] *n.n. Pl: Postamta.* daut Jebied ooda Jeschaft wua de Post wieda jeschekjt ooda häajeschekjt woat; de väaschta em Postaumt - post office. *Category: 3.5.7.7. Letter, 4.6.6. Government functions.*

**Postbaks** [pɔstba:ks] *n.m. Pl: Postbaksen.* een Baks wua eena siene Post kjricht; een Baks em Postaumt ooda Post Offitz wua eena siene Post kjricht - mailbox.

**Postbe'aumta** [pɔstbɛ'ɔumtʌ] *n.m. Pl: Postbe'aumte.* een aunjestalda em Postaumt ooda Post Offitz - mailman.

**Postjelt** [pɔstscɛlt] *n.n. Pl: Postjelda.* een Schriewen daut eena bie de Post kjeepen kaun toom wieda schekjen, soo daut jana doa Jelt väa kjricht - money order.

**Postkoat** [pɔstkoat] *n.f. Pl: Postkoaten.* eene Koat met een Bilt aun eene Sied un een korta Gruss un de Adrass aun de aundre - postcard.

**Postmaun** [pɔstmɔun] *n.m. Pl: Postmana.* een Oabeida en de Post Offitz; de Post Droaga - postman. *Category: 3.5.7.7. Letter, 4.6.6. Government functions.*

**Postmeista** [pɔstmeistʌ] *n.m. Pl: Postmeistasch.* eena dee em Postaumt schauft - postmaster.

**Postmoakj** [pɔstmɔac] *n.n. Pl: -.* een Stamp; daut Tieekjen opp een Breef daut eena daut rechtje Jelt jetolt haft toom dän schekjen - postage stamp.

**Postmoakjsaumla** [pɔstmɔacsɔumlʌ] *n.m. Pl: -.* eena dee Postmoakj saumelt - philatelist.

**Poststempel** [pɔststa:mpɛl] *n.n. Pl: Poststampels.* daut Tieekjen opp een Breef, met däm Dotem wan daut enne Post jekomen es - post mark.

**Postua** [pɔstua] *n.f.* daut Jeschekj vom Kjarpa; woo eena dän Kjarpa helt - posture. *Category: 7.1. Posture.*

**Postwoagen** [pɔstvɔagən] *n.m. Pl: Postwoages.* de Woagen ooda Zuchkoa dee de Post fieet - mail wagon.

**präajen** [prɛajən] *v.w.* goot schaufen toom foadich moaken ooda waut wuanenn schuwen; ducken - pry; force in; teach. *Category: 2.3.1.3. Examine, 4.3.4.6. Meddle, 3.6. Teach.*

**Präakjel** [prɛacɛl] *n.m. Pl: Präakjels.* een groota Spekja; een Stock; een Tota - cudgel; big stick. *Category: 2.5.3. Injure.*

**präakjlen** [prɛaclən] *v.w.* ommaklich sennen wiels Sachen nich toom Pauss sent; spekjren - prickle; sharp itch. *Category: 2.5.6.1. Pain.*

**Präarie** [prɛari] *n.f.* eene Jäajent von opne Stapen; de opne Stapen em wastlichen Nuad Amerika - prairie. *Category: 1.2.1.3. Plain, plateau, 1.2.1.6. Forest, grassland, desert.*

**Pracha** [pra:χʌ] *n.m. Pl: Prachasch.* eena dee prachat - beggar; mendicant. *Category: 6.8.1.3. Poor, 6.8.3.4. Beg.*



- prachren** [pra:χrən] *v.w.* aundre Menschen no eenem sien däächlichen Väarot froagen; schlemmen - beg; appeal; entreat; implore; plead; wheedle. *See:* **schlemmen**. *Category:* **6.8.3.4. Beg, 2.6.2.2. Attract sexually, 3.3.2. Request, 4.8.4.2. Make an appeal, 4.7.5.4. Defend against accusation.**
- pracha'oam** [pra:χa:'ʔoam] *adj.* soo oam aus een Pracha; sea oam - very poor.
- Pracharie** [pra:χa:ri] *n.f. Pl: Pracharieen.* eene Enrechtunk dee prachrich lat; waut toopjekaubeldet; daut waut sea prost jemoakt es, prost toophelt, ooda prost sienen Zwakj felt - tumbledown operation; disorganization. *Category:* **7.5.5.1. Disorganized.**
- Prachasak** [pra:χa:za:k] *n.m. Pl: Prachasakj.* een Pracha; eena dee prachat - beggar. *Category:* **6.8.1.3. Poor, 6.8.3.4. Beg.**
- prachrent** [pra:χrənt] *adj.* met prachren; velangent - begging.
- prachrich** [pra:χriç] *adj.* soo aus een Pracha; prost - beggarly.
- Pracht** [pra:χt] *n.f.* Schmuck; Glauns; Straumheit; Priel; butajeweenlich schmock un krakjt, veleicht uk dia - glory; splendour; brilliance; beauty; grandeur; pride. *See:* **Priel; Scheenheit; Schmockheit; Schmuck; Straumheit; Glauns.** *Category:* **3.5.1.7. Praise, 8.3.8.2. Glory, 2.3.1.8.1. Beautiful, 2.6.2.2. Attract sexually, 3.4.1.1. Like, love, 3.4.1.1.2. Self-esteem, 4.3.2.3. Proud.**
- prachtvoll** [pra:χtʋɔl] *adj.* met Pracht; sea schmock - gorgeous; magnificent; splendid. *Category:* **2.3.1.8.1. Beautiful, 8.3.8.2. Glory.**
- Prädicht** [pre:diçt] *n.f. Pl: Prädichten.* Räd enne Kjoakj - sermon. *Category:* **3.5.2. Make speech.**
- Prädikat** [pre:dika:t] *n.m. Pl: Prädikaten.* daut Poat vom Sauz daut sajcht waut met ooda to daut Subjekt woat - predicate.
- Prädj** [pre:j] *n.f. Variant: Prädicht.* eene Prädicht; eene Kjoakj; de Räd von een Prädja ooda Liera en de Kjoakj - sermon; homily. *Category:* **3.5.2. Make speech.**
- prädjen** [pre:jən] *v.w.* kjoakjen; eene Prädicht brinjen - preach. *Category:* **3.5.2. Make speech.**
- Prädja** [pre:jə] *n.m. Pl: Prädjasch.* eena dee von de Jemeent bestädicht es toom kjoakjen un de Jemeent väastonen - minister; preacher; pastor; parson. *Category:* **2.6.1.2. Wedding, 4.6.1.2. Government official, 4.9.7.1. Religious person, 4.9.7.2. Christianity, 6.6. Occupation, 3.5.2. Make speech.**
- Prädjaschlaunt** [pre:ja:ʃlɔunt] *n.n. Pl: Prädjaschlenda.* Launt daut fa däm Prädja tosied jesat woat; de Städ wua de Prädja wont - that portion of land assigned to a clergyman as part of his benefice.
- Prädjastemm** *n.f. Pl: Prädjastemmen.* eene eenteenje Stemm, soo aus een Prädja - minister's voice; droning voice.
- Prädjawonunk** [pre:ja:vo:nʊŋk] *n.f. Pl: Prädjawonungen.* *Variant: Prädjawoninj.* daut Hus von een Prädja; een Hus daut de Kjoakj ieejent un dän Prädja loten emsonst brucken - vicarage; manse.
- praktisch** [pra:ktɪʃ] *adj.* soo daut et behelplich es un leicht schauft - practical. *Category:* **4.3.1.3.2. Sensible, 6.1.2.3. Work well.**
- pralen** [pra:lən] *v.w.* sea stoakj foaren - speed; drive too fast. *Category:* **7.2.1.2. Move quickly, 8.4.8. Speed.**
- Pralzadel** [pra:ltsa:dəl] *n.m. Pl: Pralzadels.* een Strofzadel fa too stoakj foaren; Schwunkzadel - speeding ticket. *See:* **Schwunkzadel.**
- Pranikj** [pra:nɪç] *n.m.* eene Kuak - cookie. *Category:* **5.2.3.4. Prepared food.**
- Präposizion** [pre:po:sɪtsɪo:n] *n.f. Pl: Präposizionen.* een Veheltniswuat; en Gramatikj, een Wuat, soo aus "en, em, met, bie, von, derch, äwa" usw, daut daut Veheltniss wiest tweschen daut waut ea kjemt (Hauptwuat ooda Tietwuat), met daut (Hauptwuat ooda Sauzdeel) waut lota kjemt; tB: daut Wota em Kjala, foaren met een Woagen - preposition. *Category:* **9. Grammar.**
- präsentieren** [pre:sentɪrən] *v.w.* väastalen; rutjäwen; wiesen - present. *Category:* **2.3.1.4. Show, let someone see, 3.2.3.1. Known, unknown, 3.2.3.3. Secret, 3.3.3.1. Suggest, 3.3.3.2. Advise, 3.5.1.2.9. Be about, subject, 6.8.3.1. Give, donate, 8.4.6.3. Present, 8.4.6.3.1. Now.**
- Präsident** [pre:sɪdɛnt] *n.m. Pl: Präsidenten.* daut hechste Aumt en een Launt, ooda uk en een 'Estado' ooda Prowins; daut hechste Aumt en een Jeschaft - president. *Category:* **4.6.1. Ruler, 6.6. Occupation.**
- Prass** [pra:s] *n.f. Pl: Prassen.* Jereetschoft toom waut drekjen ooda sea faust hoolen - press. *Category:* **1.3.3.1. Dry, 3.3.3.5. Compel, 3.5.9.3. Newspaper, 6.2.1.4. Growing fruit, 6.2.1.5.1. Growing sugarcane, 6.6.7. Working with water, 7.3.2.9. Push, 7.7.4. Press, 8.3.1.3.1. Flat.**
- prassen** [pra:sən] *v.w.* iron.
- 1 • Sachen sea faust toopjamsen - iron; press.
  - 2 • Kjleeda jlijk moaken met een Prassiesa - iron. *Category:* **1.2.2.3. Metal, 6.6.2.3. Working with metal, 1.3.3.1. Dry, 3.3.3.5. Compel, 3.5.9.3. Newspaper, 6.2.1.4. Growing fruit, 6.2.1.5.1. Growing sugarcane, 6.6.7. Working with water, 7.3.2.9. Push, 7.7.4. Press, 8.3.1.3.1. Flat.**
- Prassiesa** [pra:sisə] *n.n. Pl: Prassiesasch.* een heetet lesa toom Kjleeda glaut prassen - flat iron.
- praunsluaren** [prɔʊnsluəɐən] *v.w.* aunhoolent no waut froagen; emma wada froagen - request repeatedly.
- prauzich** [prɔʊtsɪç] *adj.* äwabrostich; stolt - vain; proud; haughty; conceited. *Category:* **3.5.1.7.3. Boast, 4.3.2.3. Proud, 3.4.1.1.2. Self-esteem.**

- preemen** [prɛimən] *v.w.* Preemkje keiwen; Tobbak keiwen - chew tobacco.
- Preemkje** [prɛimcə] *n.n. Pl: Preemkjeen.* een Stekj toopjekeiwda Tobbak - chaw; cud of chewing tobacco.
- Preemtobbak** [prɛimtoba:k] *n.m.* Tobbak daut toom keiwen je'eejent es - chewing tobacco. *Category: 5.2.4. Tobacco.*
- Preeskje** [prɛiscə] *n.f. Pl: -.* wieekjet Footich toom bennen droagen; Morjeschoo - moccasin.
- pregnant** [prɛɡna:nt] *adj.* en aundre Tiet sennen; en aundre Omstend sennen; een Kjint unjarem Schalduak haben; een Kjint unjarem Hoat droagen - pregnant. *Category: 2.6.3.1. Pregnancy.*
- preisen** [prɛisən] *v.w.* lowen; gootheeten - praise. *Category: 3.5.1.7. Praise, 4.5.5. Honor.*
- Preiss** [prɛis] *n.m. Pl: Preissen.* eena von daut Launt Preissen - Prussian.
- Prekauzhikj** [prɛkɔuzɪç] *n.m. Pl: Prekauzhikjs.* een Maun met een wichtjet Aumt - VIP; important personality.
- Prell** [prɛt] *n.n.* Schunt; Sachen dee orriemsch sent; Sachen dee meist kjeenen Wieet haben - junk; odds and ends lying around. *Category: 6.1.2.2.2. Useless, 7.4.5.2. Throw away, 8.3.7.8.3. Garbage.*
- prellen** [prɛlən] *v.w.* dän Toostaunt prellich moaken; orriemsch sennen - be disorderly.
- prellich** [prɛliç] *adj.* soo aus Prell; met väl Prell; orriemsch - junky; cluttered. *Category: 4.3.6.3. Untidy.*
- Prellklompen** [prɛllklɔmpən] *n.m. Pl: Prellklompes.* toopjeschmätinet Prell; een Klompen von Sachen dee kjeen Wieet haben - pile of junk.
- Prellkoma** [prɛlko:mɔ] *n.f. Pl: Prellkomren.* eene Stow wua Prell jehoolen woat; eene Städ wua Sachen dee nich sea väl wieet sent jehoolen woaren - storage room. *Category: 6.5.2.7. Room.*
- premlich** [prɛmliç] *adj.* neewadrich; hekjrich; aune korte Lien - grumpy. *Category: 4.3.1.5.2. Bad-tempered.*
- Prescha** [prɛʃɔ] *n.m.* Druck; een Komprescha - pressure. *Category: 3.3.3. Influence, 3.3.3.5. Compel, 3.4.2.1.6. Upset, 6.1.2.3.3. Busy, 7.3.2.9. Push, 8.2.9. Weigh.*
- Presebjje** [prɛsɛlbjɛ] *n.f.* Blott; Schlaum - mire. *Category: 1.2.2.1. Soil, dirt.*
- pretlen** [prɛtlən] *v.w.* lud koaken; prisen; proslen; daut Jelud von een Owen - sputter; sizzle; crepitate. *See: prisen; proslen. Category: 5.2.1.1. Cooking methods.*
- Prewaulje** [prɛvɔuɔ] *n.f. Pl: -.* een deepet Tol met steile Sieden - valley; debris left after an earthquake. *Category: 1.2.1.4. Valley.*
- Priejel** [priɛjəl] *n.m.* eene Strof von schlönen - flogging; licking; thrashing.
- priejlen** [priɛjlən] *v.w.* met een Reemen schlönen toom strofen; vedakjen; äwaschwälen - flog; thrash; administer a whipping. *See: äwaschwälen. Category: 4.7.7. Punish, 4.8.3.1. Defeat.*
- Priel** [priɪ] *n.f.* Pracht; Priel; Scheenheit; Schmuck; daut waut wäm schmock loten moakt; de Toostaunt von schmock loten - beauty. *See: Pracht; Scheenheit; Schmockheit; Schmuck; Straumheit. Category: 2.3.1.8.1. Beautiful, 2.6.2.2. Attract sexually.*
- Pries** [pris] *n.f. Pl: Priesen.* eene kjiene Mot; waut eenem toojedeelt es - small amount; ration; dose. *Category: 8.1. Quantity, 2.5.7.2. Medicine.*
- prisesen** [prisən] *v.w.* price.  
1 • eenen Priess jäwen - price.  
2 • väl wieet räakjnen - value highly. *Category: 6.8.4.3. Price, 8.3.7.9. Value.*
- Priesajreen** [prisajrɛɪn] *n.n.* Jeft toom Kjniepasch dootmoaken - Paris green.
- Priess** [pris] *n.m. Pl: Priesen.* Kosten; woo väl Jelt fa waut velangt es - price; cost; expense; fee; value. *Category: 6.8.4.3. Price, 8.3.7.9. Value.*
- Priesta** [pristɔ] *n.m. Pl: -.* eena dee een Opfa moaken doaf bie eene Relijion dee soont haft - priest. *Category: 3.2.1.3. Intelligent, 4.9.7.1. Religious person, 4.9.7.2. Christianity, 6.6. Occupation.*
- priewaut** [prɛvɔut] *adj.* waut unja sikj hoolen; waut fa sikj em stellen hoolen; waut perseeneljet - private. *Category: 3.2.3.1. Known, unknown, 3.2.3.3. Secret, 4.1.6.5. Private, public, 4.8.3.6.4. Soldier.*
- Priewautliera** [prɛvɔutliɔ] *n.m. Pl: Priewautlierasch.* een Liera dee von eene Famielje fa äare Kjinja aunneemt - tutor. *Category: 3.6. Teach.*
- Priewautschool** [prɛvɔutʃɔʊl] *n.f. Pl: Priewautschoolen.* eene School dee von äa ieejna Verein jerant es un nich vonne Rejierunk - private school. *Category: 3.6.2. School.*
- Prins** [prɪns] *n.m. Pl: Prinsen.* een Kjennich sien Sän - prince.
- Prinsess** [prɪnsɛs] *n.f. Pl: Prinzessen. Variant: Prinsessin.* een Kjennich siene Dochta - princess.
- Prinsessin** *See main entry: Prinzess.*
- Prinsipaul** [prɪnsɪpɔʊl] *n.m. Pl: Prinsipauls.* *From: Eng.* de Väaschte von eene School; een Direkta - principal.
- Printa** [prɪntɔ] *n.m. Pl: Printasch.* eene Drekjmaschien aun een Komputa, toom drekjen loten waut eena jeschräwen haft - printer.

- Prinziep** [prɪntsɪp] *n.m. Pl: Prinziepien. Variant: Prinziept.* eene Lia ooda Jedanken dee halpt een Unjanämen to ranen - principle. *Category: 4.7.1. Laws.*
- Prips** [prɪps] *n.m. Pl: -.* schwaka Koffe; een heeta Drinkj von jereeschte Kjieena enne Städ Koffe - coffee substitute made from cereal grain; halfwit.
- prislen** [prɪslən] *v.w.* brudlen; pretlen; daut Jelud von nat koaken; nat proslen - bubbling. *See: pretlen.*
- Priselluak** [prɪsɛluæk] *n.f. Pl: -.* Zippelluak - chives.
- Pritsch** [prɪtʃ] *n.f. Pl: Pritschen. Variant: Protsch.* een Kjinjabad - baby crib; cot. *Category: 5.1.1.3. Bed.*
- Priwiläjium** [prɪvɪlɛ:jym] *n.n. Pl: Priwiläjien.* een jesazlichet Väaraicht - privilege. *Category: 4.5.6.1. High status, 6.1.3.4. Advantage.*
- Probleem** [prɒblɛm] *n.n. Pl: Problemeen.* een Trubbel; een Knoppen dän eena leesen saul - problem. *Category: 3.5.4.3. Riddle, 4.4.2.1. Problem, 8.1.2.1. Mathematics.*
- Proboten** [pro:bo:tən] *n.pl.* Lankwiel - boredom; ennuie. **Gauns ut Proboten, onen daut hee doa aun docht, haud hee daut tweijekräajen.** Completely in ennui, without being aware of what he was doing, he had broken it. *Category: 3.4.1.4.6. Uninterested, bored.*
- Produkt** [pro:dukt] *n.n. Pl: Produkten.* daut waut eena häajestalt ooda jemoakt haft, jeeeenlich toom vekjeepen; daut waut eena em Goaden ooda oppe Stap jetrocken haft - product. *Category: 2.2. Body functions, 8.1.2.4. Multiply numbers, 9.1.2.5. Make.*
- produzieren** [pro:dytsɪrən] *v.w.* moaken; foadich stalen; leewren; rutjäwen - produce. *Category: 2.3.1.4. Show, let someone see, 6.2.1. Growing crops, 6.8.2.1. Produce wealth, 9.1.1.2. Become, change state, 9.1.2.5. Make.*
- Profeet** [pro:fɛt] *n.m. Pl: Profeeten.* eena dee em verut seenen kaun woo waut utkomen woat - prophet. *Category: 4.9.4. Miracle, supernatural power, 4.9.4.6. Prophecy.*
- Profeetie** [pro:fɛtɪ] *n.f. Pl: Profeetieen.* daut waut jeprofezeit woat; daut waut em Verut jesajcht ooda bekauntjējäft woat - prophesy. *Category: 3.2.7.3. Predict, 4.9.4.6. Prophecy.*
- profeetisch** [pro:fɛtɪʃ] *adj.* soo aus een Profeet; soo aus Profeetie - prophetic. *Category: 4.9.3.1. Sacred writings, 4.9.4.6. Prophecy.*
- Professa** [pro:fɛsʌ] *n.m. Pl: Professasch. Variant: Professua.* een huach jeliieeda Liera, jeeeenlich en eene Universität - professor. *Category: 3.6. Teach.*
- Professua** *See main entry: Professa.*
- profezeien** [pro:fɛtsɛjən] *v.w.* de Oabeit von eenen Profeet doonen; em Verut sajen woo waut utkomen woat - prophesy. *Category: 3.2.7.3. Predict, 4.9.4.6. Prophecy.*
- Profezeiunk** *n.f. Pl: Profezeiungen.* eene Veheetunk; daut waut em Verut jesajcht oofa jeprofezeit es - prophecy; foretelling. *Category: 4.9.4.6. Prophecy.*
- Program** *See main entry: Prograum.*
- Prograum** [pro:grɔum] *n.n. Pl: Prograums. Variant: Program.* een Plon; een Plon fa een jesalschoftlicha Owent - program. *Category: 3.5.7.6. List, 3.5.9. Mass communication, 3.5.9.1. Radio, television, 6.1.2.5. Plan, 8.4.4.1. Plan a time.*
- Projekt** [pro:jɛkt] *n.n. Pl: Projekten.* een Väanämen; eene Oabeit met een jewesset Ziel; daut aun waut eena schauft - project.
- prolen** [pro:lən] *v.w.* puchen; sea goot räden von waut - boast; flaunt; swagger. *See: puchen. Category: 3.5.1.7.3. Boast, 2.3.1.4. Show, let someone see, 7.2.1.1. Walk.*
- Prolarie** [pro:la:ri] *n.f. Pl: Prolarieen.* een äwadriewen; een puchen - pomposity.
- Promm** [prɒm] *n.f. Pl: Prommen.* een klijenet Schepp; eene Enrechtunk toom een Woagen ooda Foatich äwa een Riefa fieren - ferry. *Category: 7.3.8. Transport.*
- promlen** [prɒmlən] *v.w.* Sachen nich sea krakjt en waut nenmoaken; een bät noschuwen daut de Sachen aula nengonen - stuff into.
- Pron** [pro:n] *n.m. Pl: Pronen.* eene toopjebude Plaut toom oppem Wota waut fieren; Flut; Plut - ferry; raft. *Category: 7.3.8. Transport, 7.2.4.2.1. Boat.*
- Pronomen** [pro:non:mən] *n.n. Pl: Pronomes.* soone Wieed aus 'hee, see, daut, wie, mien, dien, sien' usw, dee een Hauptwuat betieekjnen daut aul jrod jebrukt es worden, tB: De Maun jeft siene Dochta waut. Hee es ar goot. - pronoun. *Category: 9.2.3. Pronouns.*
- Proow** [prəʊv] *n.f. Pl: Proowen.* een Vesieekjen; een Aufproowen; een Noseenen; een Utfinjen - trial; experiment; sample; probation; test; specimen. *Category: 4.7.4. Court of law, 6.1.2.1. Try, attempt, 2.3.3. Taste, 8.1.6.1. Part, 3.2.2.3. Evaluate, test, 3.6.7. Test, 8.2.8. Measure, 2.5.7. Treat disease.*
- proowen** [prəʊvən] *v.w.* vesieekjen; een Proowstekj moaken - try; attempt. *Category: 2.3.3. Taste, 6.1.2.1. Try, attempt, 9.4.1.2. Aspect--dynamic verbs.*

- Proowbilt** [prøuvbɪlt] *n.n.* *Pl.* **Proowbilda**. eent von een poa Bilda daut to Proow jemoakt woaren, un eena dan blooss daut baste von kjaft - proof (photography).
- Proowglauss** [prøuvgləʊs] *n.n.* *Pl.* **Proowjläsa**. een Glauss en een Proowkoma toom waut analisieren ooda proowen - test tube. *Category:* **6.6.2.9. Working with chemicals**.
- Proowkoma** [prøuvko:mʌ] *n.f.* *Pl.* **Proowkomren**. een Jebied ooda Stow wua een Wissenschaftla siene Sachen utproof - laboratory. *Category:* **6.5.1. Building**.
- Proowlinkj** [prøuvlɪŋk] *n.m.* *Pl.* **Proowlinja**. eena dee waut proof to lieren; eena dee aunjenomen es toom eene jewesse Oabeit lieren - probationer.
- Proowstekj** [prøuvstɛk] *n.n.* *Pl.* **Proowstekja**. eene Proow; een Biespel von eene Oabeit; daut ieeschtemol wan eena waut deit ooda moakt es daut een Proowstekj - model. *Category:* **6.6.5.3. Sculpture, 8.3.5.4. Pattern, model**.
- Proowtiet** [prøuvtɪt] *n.f.* *Pl.* **Proowtieden**. eene Tiet en dee waut vesocht ooda aufjeschazt woat - trial period; probation.
- Propän** [pro:pe:n] *n.f.* *Pl.* -. eene Sort Gauss dee sea brent un toom Owen hetten kaun jebrukt woaren, toom Wota opphetten, ooda breezen - propane.
- Propella** [pro:pɛlʌ] *n.m.* *Pl.* **Propellasch**. eene Mäl, soone aus toom een Äarplän driewen - propeller. *Category:* **1.1.2.1. Blow air**.
- propfen** [prɔpən] *v.w.* plug hole.  
 1 • met een bät Jewault waut wua nenstoppen, soo aus een Propsel en eene Buddel nenn - plug a hole.  
 2 • een Aust von een Boom aun eenen Aust von eenen andren Boom naunsaten soo daut dee doa wieda waust - graft a branch.
- Proppe** [prɔpə] *n.m.* *Pl.* **Proppes**. Stopsel; waut toom waut tooproppen - plug; stopper. *Category:* **3.3.1.6. Determined, 4.3.1.5. Patient, 6.6.8.1. Working with electricity, 7.5.9.2. Fill, cover**.
- proppendich** [prɔpɛndɪç] *adv.* soo aus jepropt; sea voll jestopt - crowded. *Category:* **4.2.1.7. Crowd, group, 7.5.1. Gather, 8.1.8. Full**.
- Propsel** [prɔpsɛl] *n.n.* *Pl.* **Proppsels**. een Stopsel; een Stekj toom een Loch toostoppen - plug; stopper. *Category:* **3.3.1.6. Determined, 4.3.1.5. Patient, 6.6.8.1. Working with electricity, 7.5.9.2. Fill, cover**.
- Prosch** [prɔʃ] *n.f.* *Pl.* **Proschen**. *Dim.:* **Proschkje**. een Kjinjabad; eene Pritsch - cradle. *See:* **Pritsch**. *Category:* **7.3.1. Carry**.
- proslen** [prɔslən] *v.w.* en eent wajch, lud ut waut rut komen; schnerren; lud prislen; pretlen - bubble. *See:* **pretlen; prislen**. *Category:* **1.3.2. Movement of water, 2.3.2.3. Types of sounds**.
- prost** [prɔst] *adj.* billich; schwak; plättrich; nich jelleet; schljacht - offensive; bad; in poor taste. *See:* **schljacht**. *Category:* **3.4.2.1.1. Dislike, 3.4.2.3. Angry, 4.3.7.1. Impolite, 4.8.2.3. Attack, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 1.1.3. Weather, 2.3.2.3. Types of sounds, 2.3.3. Taste, 3.3.3.2. Advise, 4.3.1.1. Bad, immoral, 8.3.3.2. Dark, 8.3.7.1. Bad, 8.3.7.8. Decay, 8.3.7.9. Value**.
- Proteese** [pro:tɛisə] *n.f.* een Stekj Jereetschoft aum Kjarpa soo aus een Been ooda eene Haunt, usw - prosthesis. *Category:* **2.5.3.1. Amputate**.
- Protestant** [pro:testa:nt] *n.m.* *Pl.* **Protestanten**. en Grunt meent daut eena dee jääjenaun oabeit; een Christ dee nich katoolsch es - Protestant.
- protestantisch** [pro:testa:ntɪʃ] *adj.* soo aus Protestanten - protestant. *Category:* **4.9.7. Religious organization, 4.9.7.2. Christianity**.
- Prowins** [pro:vɪns] *n.f.* *Pl.* **Prowinsen**. eene jesazliche Jääjent; een 'Estado' - province. *Category:* **3.2.3.2. Area of knowledge, 4.6.7. Region, 4.6.7.1. Country**.
- Prozass** [pro:tʰa:s] *n.m.* *Pl.* **Prozassen**. de Rieej en dee waut jedonen woat; de needje Stoopen toom waut moaken ooda toopstalen - process. *Category:* **3.2.1.1. Think about, 6.1.2. Method, 7. Physical actions, 9.1.2.6. Change something**.
- Prozent** [pro:tʰɛnt] *n.m.* *Pl.* **Prozenten**. een Hundatstel; daut Tieekjen fa Prozent es % - percent.
- Pruck** [prʊk] *n.f.* *Pl.* **Prucken**. *Variant:* **Peritje**. faulsche Hoa; een Koppvoll Hoa, dee eena sikj oppsaten un aufrämen kaun - wig; periwig. *Category:* **5.4.3.4. Hairstyle**.
- prunen** [prynən] *v.w.* baste (sew).  
 1 • bie Haunt neien; de latste Eenselheiten trajcht moaken - baste (sew); preen.
- prunsch** [prʊnʃ] *adj.* stekjsennich; trigjetrocken; soo daut eena nich wellich metoabeit - scowling; pouty; sullen; petulant. *Category:* **3.4.2.3. Angry, 4.3.1.5.2. Bad-tempered**.
- prunslen** [prʊnslən] *v.w.* haustich väl en waut nenstoppen - pop. *Category:* **2.1.6. Bone, joint, 2.3.2.3. Types of sounds, 4.2.3. Music, 5.5.5. What fires produce, 7.8.1. Break**.
- Pruntel** [prʊntɛl] *n.m.* *Pl.* **Pruntels**. een dikja Stock; Kjneppel; Pischat; Präakjel - cudgel; big stick. *See:* **Präakjel**. *Category:* **2.5.3. Injure**.
- prusten** [prʊstən] *v.w.* onkontrollieet un haustich Loft ute Näs pusten - sneeze. *Category:* **2.1.1.3. Nose, 2.2.2. Cough, sneeze, 2.5.6. Symptom of disease**.



- Psalm** [psa:lm] *n.m.* *Pl.* **Psalmen**. een Jedicht ooda Leet enne Bibel daut ons von Gott sienen Wajch met de Menschheit lieet - Psalm.
- Psiekiata** [psikiatʌ] *n.m.* *Pl.* **Psiekiatasch**. een Narfendokta; een Dokta dee Narfenkrankheiten behaandelt-  
psychiatrist. *Category:* **2.5.7.1. Doctor, nurse, 2.5.8. Mental illness.**
- Psiekolog** [psiko:lo:y] *n.m.* *Pl.* **Psiekologen**. een utjelieeda dee eenem äwa Jefeels Sachen roden kaun -  
psychologist. *Category:* **2.5.7.1. Doctor, nurse, 2.5.8. Mental illness.**
- Psiekologie** [psiko:lo:gij] *n.f.* de Lia von een Psiekolog; de Lia von Jefeels Sachen un woo eene jelaunt es-  
psychology. *Category:* **3. Language and thought, 3.1. Soul, spirit.**
- Psiekoterrapia** [psiko:tɛra:pia] *n.f.* de Terrapia fa Narfenkranke; de Behaundlunk von Jefeels Sachen -  
psychotherapy. *Category:* **2.5.7.1. Doctor, nurse.**
- puen** [pyɛn] *v.w.* fädmen, soo aus met däm Oarm derch eene Meiw rieekjen ooda een Drot derch eene Schlerz trakjen -  
poke. *Category:* **6.7.1.1. Poking tool, 7.2.1.1. Walk, 7.3.2.9. Push.**
- puaksen** [puæksɛn] *v.w.* met de Spetz Finja däm Näakjsten een bät hunjsch tuksen; met eene Spetz en waut nenspekjen -  
poke; thrust. *Category:* **6.7.1.1. Poking tool, 7.2.1.1. Walk, 7.3.2.9. Push.**
- Puat** [puɛt] *n.n.* *Pl.* **Puaten**. *Pl.* **Puats**. *Variant:* **Fuat**. een Hakj; eene opne Städ en eenen Tun toom derchgonen, eenjemol met  
eene Däa toom op un too moaken; de Däa en een Puat - gate; door port. *Category:* **6.5.1.5. Fence, wall.**
- Puatenwajchta** [puɛtɛnva:çtʌ] *n.m.* *Pl.* -. een Wajchta bie een Puat - gate keeper.
- puchen** [pʊχɛn] *v.w.* prolen; sikj vâl meenen; sea positiew von sikj räden - brag;  
boast. *See:* **prolen; oppschnieden.** *Category:* **3.5.1.7.3. Boast.**
- Puchhaults** [pʊχhɔʊls] *n.m.* *Pl.* **Puchhalsa**. Wintsak; Wintbiedel; eena dee pucht ooda äwadrift; Oppschnieda - braggart;  
boaster. *See:* **Wintbiedel; Oppschnieda.** *Category:* **3.5.1.7.3. Boast.**
- puchrich** [pʊχriç] *adj.* soo aus met puchen - bragging. *Category:* **3.5.1.7.3. Boast.**
- puchsch** [pʊχʃ] *adj.* met puchen; met äwadriewen; met sikj vâl meenen - boastful. *Category:* **3.5.1.7.3. Boast, 4.3.2.3. Proud.**
- pukren** [pʊkrɛn] *v.w.* sacht ooda met weinich Krauft ooda Äwalajen aun waut schaufen - putter; tinker. *Category:* **7.2.1.7. Move  
noisily, 6.6.2.3. Working with metal.**
- Puckel** [pʊkɛl] *n.m.* *Pl.* **Puckels**. Knubbel; een Rigjen sea no vâaren äwajeboagen; de Kopp - hump on the back;  
hunchbacked; dowager's hump.
- pucklich** [pʊkliç] *adj.* knoblich - hunchbacked; humpy; lumpy.
- Pud** [pyd] *n.m.* *Pl.* -. eene Mot von Wicht en Russlaunt, soo bie 40 Punt, ooda 18 Kilo - weight of about 40 lb.
- Puda** [pydʌ] *n.m.* Pulwa; Stoff - powder. *Category:* **1.2.2.2. Rock, 5.4.2. Cosmetics.**
- pudren** [pʊdrɛn] *v.w.* pulwren; Puda streien - powder. *Category:* **1.2.2.2. Rock, 5.4.2. Cosmetics.**
- Puddel** [pʊdɛl] *n.m.* *Pl.* **Puddels**. eene Lâaje Plak wua Wota steit - puddle; pond. *Category:* **1.1.3.3. Rain, 1.3.1.1. Ocean,  
lake.**
- pudlen** [pʊdlɛn] *v.w.* em Puddel spâlen; met Wota spâlen - play in puddle.
- Pudel** [pydɛl] *n.m.* *Pl.* **Pudels**. poodle.  
1 • eenem siene jeweeneleje Oat - common practice.  
2 • eene Sort kjliene Hunj - poodle. *Category:* **6.3.1.5. Dog.**
- pudlich** [pʊdliç] *adj.* met Puddels; soo aus Puddels - with puddles.
- Puff** [pʊf] *n.m.* *Pl.* -. een Pust; een Stuks Wint - puff. *Category:* **2.4.4. Tired.**
- puffen** [pʊfɛn] *v.w.* blow.  
1 • pusten - blow.  
2 • gootmeenent schlonen - cuff. *Category:* **1.1.2.1. Blow air, 1.1.3.1. Wind, 1.2.1.2. Volcano, 2.2.1. Breathe,  
breath, 6.6.2.5. Working with glass, 7.7.1. Hit.**
- pufren** [pʊfrɛn] *v.w.* daut bestendje stuksen von Loft ut een Daumpkjâtel ooda Moota - puff. *Category:* **2.4.4. Tired.**
- Pufkje** [pʊfçɛ] *n.n.* *Pl.* **Pufkjes**. waut oppjeblosdet; een Plon ooda Vâahaben wua doa nuscht bennen es - little puff.
- Puhu** [pyhy] *n.m.* *Pl.* -. eene Opprâajunk; vâl Beschafftjunk met weinich wieet; Heideldeis; Kracheel; Jetimmel; Puhu; Klommua;  
Rummeldeis - ado.
- Pukja** [pʊçʌ] *n.m.* *Pl.* **Pukjasch**. een kjlienet Schwien - little pigs.
- pukjrich** [pʊçriç] *adj.* soo aus een Pukja, daut es, een Schwien; sea beschmâat, schwiensch un orriemsch- untidy; sloppy;  
slovenly; piggish. *Category:* **4.3.6.3. Untidy, 1.3.3. Wet, 4.3.6.1. Lack self-control.**
- pukrich** [pʊkriç] *adj.* sacht un met weinich Krauft; met weinich Äwalajen - flimsy; meager. *Category:* **7.8.1. Break, 8.2.3.1.  
Thin thing, 8.3.6.5. Soft, flimsy, 8.1.3.2. Few, little, 8.1.7.2. Lack.**
- puksen** [pʊksɛn] *v.w.* tuksen; puaksen - stab. *Category:* **2.5.3. Injure, 2.6.6.1. Kill, 4.8.3.7. Weapon, shoot.**
- pulen** [pylɛn] *v.w.* bie Haunt kjlienet Onkrut utrieten; mete Spetz Finja waut befeelen - pick at something with the fingers.

**pulkjren** [pʊlcɾən] *v.w.* enne leed growen met kjeen besondret Ziel - dig aimlessly in the dirt.

**Pull** [pʊl] *n.f.* Einfluss; Palanka - pull. *Category:* **2.5.3. Injure, 3.3.3. Influence, 3.4.1.4.4. Attract, 6.2.4.2. Uproot plants, 7.1.9. Move a part of the body, 7.3.2.8. Pull.**

**Pullie** [pʊli] *n.n. Pl: Pullies.* Reemschiew; een Raut toom een Wiebelt opplajen - pulley. *Category:* **6.7.4. Lifting tool.**

**Puls** [pʊls] *n.m.* eemol toopholen vom Hoat toom daut Bloot em Kjarpa pompen; daut räajelmäsje pompen von een Hoat - pulse. *Category:* **1.5. Plant, 2.1.8.1. Heart.**

**pulsoatich** [pʊlsɔatɪç] *adj.* soo aus een Puls; nom Takt - pulsating.

**Pulsschlach** [pʊlsxla:χ] *n.m. Pl: Pulsschläaj.* een Puls - pulse throb.

**Pulsta** [pʊlstʌ] *n.n. Pl: Pulstasch.* wieekje ooda schmocke Dakjen opp Meebel; schmocket Meebel - material for upholstering furniture; bolster on a sleigh or wagon.

**pulstren** [pʊlstɾən] *v.w.* met wieekje ooda schmocke Dakjen daut Meebel betrakjen - pad or upholster a furniture. *See: utpulstren.*

**Pult** [pʊlt] *n.m. Pl: Pults.* dän Desch hinja dän een Liera ooda Prädja steit toom siene Lia väabrinjen; een Schiela Desch - pulpit. *Category:* **4.9.8.2. Place of worship.**

**Pulta** [pʊltʌ] *n.pl. Pl: -.* Jeschenkja fa Brutlied - wedding gifts.

**Pultafoot** [pʊltʌ:fʊt] *n.m. Pl: Pultafeet. Variant: Pultafuss.* een onjeschekjta Mensch; eena dee onjeschekjt siene Oabeit deit - stumblebum.

**Pulta'owent** [pʊltʌ:'ʔo:vənt] *n.m. Pl: Pulta'owents.* een Owent wua Frind toopkomen toom eene Brut Jeschenkja un Jlekwenschen jäwen - bridal shower; traditionally the gift giving ceremony the night before the wedding.

**Pulwa** [pʊlvʌ] *n.n. Pl: -.* sea fienet Stoff; Puda - powder. *Category:* **1.2.2.2. Rock, 5.4.2. Cosmetics.**

**pulwren** [pʊlvɾən] *v.w.* met Pulwa bestreien - powder. *Category:* **1.2.2.2. Rock, 5.4.2. Cosmetics.**

**pulwrich** [pʊlvriç] *adj.* met Pulwa; soo aus Pulwa - powdery.

**pundich** [pʊndɪç] *adj.* no Pund no; met jewesse Pund - pound. *Category:* **2.1.8.1. Heart, 2.3.2.3. Types of sounds, 4.7.7.3. Imprison, 5.2.1.2.2. Pound in mortar and pestle, 6.5.1. Building, 6.7.2. Pounding tool, 6.8.6.1. Monetary units, 7.7.1. Hit, 8.2.9. Weigh.**

**Pungel** [pʊŋəl] *n.m. Pl: Pungels.* soont aus een Aust met väl Frucht dicht aunenaunda, soo aus Kjoaschen ooda Wiendruwen - triplets; cluster or bunch (of grapes). *Category:* **2.6.3.7. Multiple births, 8.1.1.5. Numbered group.**

**Punkt** [pʊŋkt] *n.m. Pl: Punkta.* de kjanste Plak dee eena schrift; daut Tieekjen von daut Enj von een Jedanken (.); een jewessa Moment von Tiet - period; dot; jot; point. *Category:* **2.1.8.4. Female organs, 3.5.4.5. History, 3.6.4. Class, lesson, 8.3.1.1. Point, dot, 8.4.1. Period of time, 9.2.3.2. Indefinite pronouns, 3.3.1.1. Purpose, goal, 3.5.1.2. Talk about a subject, 3.5.2. Make speech, 7.7.2. Aim at a target, 8.3.2.3.1. Pointed, 8.5.2. Direction, 8.6.7. End, point.**

**Punt** [pʊnt] *n.n. Pl: Pund.* pound.

1 • eene Mot von Wicht; 453 Graum; 2.2 Punt moaken een Kg. - pound.

2 • Enjlischet Jelt Stekj; daut Tieekjen fa een enjlischet Punt es £ - pound sterling. *Category:* **2.1.8.1. Heart, 2.3.2.3. Types of sounds, 4.7.7.3. Imprison, 5.2.1.2.2. Pound in mortar and pestle, 6.5.1. Building, 6.7.2. Pounding tool, 6.8.6.1. Monetary units, 7.7.1. Hit, 8.2.9. Weigh.**

**Puntminist** [pʊntmɪnɪst] *n.m. Pl: Puntministern.* een Mennonit dee aulem utnutzen well - Mennonite shylock.

**puntwiess** [pʊntvis] *adv.* biem Punt; fa jieda Punt - by the pound.

**Pup** [pyp] *n.m.* een Forz; de Loft dee ute Moazh foat - fart. *Category:* **2.2.8. Defecate, feces.**

**pupen** [pypən] *v.w.* forzen; Gauss to de Moazh rutloten - fart. *Category:* **2.2.8. Defecate, feces.**

**Pupa** [pypʌ] *n.m. Pl: Pupasch.* een Oaschloch; daut Loch wua Pup rutkjemt - anus. *Category:* **2.1.2. Torso, 2.1.8. Internal organs.**

**Puploch** [pʊploχ] *n.n. Pl: Puplajcha.* Moazh; Forzloch - anus; rectum. *Category:* **2.1.2. Torso, 2.1.8. Internal organs.**

**purpur** [pʊɾpʊɾ] *adj.* eene rootbleiwe Kalia - purple. *Category:* **8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**

**puschen** [pʊʃən] *v.w.* puen; en eene Meiw ooda Lemp nenn langen - put on as sleeve.

**Puschkje** [pʊʃcə] *n.n. Pl: Puschkjes.* eene Hauntvoll Bloomen, Hoa, ooda Stakja - bunch. *Category:* **1.5. Plant, 1.5.5. Parts of a plant, 6.2.1.4.2. Growing bananas, 7.5.1. Gather, 8.1.3.3. Group of things.**

**Pust** [pʊst] *n.f.* Odem; Loft em Kjarpa - breath. **Hee haud soo sea jerant, hee wia gauns ute Pust.** He had run so hard, he was completely out of breath. *Category:* **2.2.1. Breathe, breath.**

**pusten** [pʊstən] *v.w.* Loft blosen; meed sennen - blow; breathe hard. *See: blosen. Category:* **1.1.2.1. Blow air, 1.1.3.1. Wind, 1.2.1.2. Volcano, 2.2.1. Breathe, breath, 6.6.2.5. Working with glass, 7.7.1. Hit.**

**Pustbak** [pʊstba:k] *n.m. Pl: Pustbaken.* oppjeblosde Baken; sea dikj ooda fat - fat cheek.

**pustbakich** [pʊstba:kiç] *adj.* met runde Baken - chubby-checked.

**Pustspäldinkj** [pʊstspe:ldɪŋc] *n.n. Pl:* **Pustspäldinja**. een musikalischet Instrument wua de Späla nenpust toom eenen Toon moaken - wind instrument.

**putren** [pʊtrən] *v.w.* aankloppen; sikj bie de Däa aunmalden - rap; knock on the door. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds.**

**Puttakneeen** [puta:knəən] *n.f.* de Toostaunt wan de Kjneeen too dichttoop sent en foaken toopsteeten - knock knees.

**putzen** [pʊtsən] *v.w.* shave.

1 • met eene Putzmäl Jeträajd reinmoaken - clean grain.

2 • schmock moaken - preen.

3 • dän Boat aufschäären - shave. *Category:* **5.4.3.6. Shave.**

**Putzeleet** [pʊtsələɐt] *n.n. Pl:* **Putzeleeda**. een Volkjsleet; een Leet vom em Volkj, foaken sposich - vigorous folk songs reflecting humour and/or satire.

**Putzendoona** [pʊtsəndəʊnʌ] *n.m. Pl:* -. eena dee sea jleicht Spos to moaken; eena dee väl Kjnikjes aufdreit - mischief maker.

**putzich** [pʊtsɪç] *adj.* butajeweenlich; sposich nich soo goot aus eena waut haben well; prost jedonen - comical. *Category:* **4.2.8. Humor.**

**Putzkodda** [pʊtskɔdʌ] *n.n. Pl:* **Putzkodren**. een Kodda toom reinmoaken oda Stoff weschen - dust rag.

**Putzmäl** [pʊtsme:l] *n.f. Pl:* **Putzmälen**. een Jereetschoft toom Jeträajd putzen, daut es, reinmoaken; eene Mäl dee Kjieena säft doano woo groot dee sent - fanning mill for cleaning grain.

**Putzmassa** [pʊtsma:sʌ] *n.n. Pl:* **Putzmassasch**. een Massa toom de Hoa vom Jesecht schäären - straight razor.

**Putzpensel** [pʊtspensəl] *n.m. Pl:* **Putzpensels**. een Pensel toom daut Jesecht seepich moaken toom putzen - shaving brush. *Category:* **5.4.3.6. Shave.**

**Putzreemen** [pʊtsrəimən] *n.m. Pl:* **Putzreemes**. een Reemen aun däm daut Putzmassa jeschoapt woat - razor strop.

**Puzhel** [pʊzəl] *n.m. Pl:* **Puzhels**. een poa Hoa dee oppfaulent stonen - lock of hair; pom-pom; tuft. *Category:* **1.5. Plant.**

**puzhlen** [pʊzələn] *v.w.* met waut sea wieekjet strikjen; nat sikj wua mank drenjen - tuft. *Category:* **1.5. Plant.**

## R - r

- Rääjel** [rɛajəl] *n.f. Pl: Rääjlen*. Jesaz; Ordnunk; Väaschreft; waut velangt woat - rule; norm; regulation; precept; door bolt; bar; rail; menstruation. *Category: 4.6.4. Rule, 4.7.1. Laws, 8.2.8. Measure, 4.2.3. Music, 4.2.3.1. Compose music, 4.7. Law, 4.7.4. Court of law, 5.2.3.7.2. Drunk, 6.5.1. Building, 6.6.2.3. Working with metal, 8.1.6.2. Piece, 8.6. Parts of things, 9.6.1.5.1. Except, 7.2.4.1.2. Railroad, 2.1.8.4. Female organs.*
- rääjlen** [rɛajlən] *v.w.* Rääjlen saten; Ordnunk moaken; beräden woo waut jehaundelt woat woaren - regulate. *Category: 3.3.3.6. Control, 6.9.1. Management.*
- Rääjelbruch** [rɛajelbrʊχ] *n.m.* eene orrajchte Dot; een vehoolen jääjen de Rääjlen - breach or infraction of regulations.
- rääjelmässich** [rɛajelme:siç] *adj.* bestendich; eegol; emma wada - regularly; orderly. *Category: 8.4.5.1.5. Regular, 2.5.7.1. Doctor, nurse, 4.3.6.2. Tidy, 7.5.5. Organize.*
- Rääjelmässichkjeit** [rɛajelme:siçceit] *n.f. Pl: Rääjelmässichkjeiten*. Bestendichkjeit; de Toostaunt von rääjelmässich sennen - regularity; order. *Category: 4.5.3.2. Command, 7.5. Arrange, 7.5.5. Organize, 8.4.5.1. Order, sequence, 8.4.5.1.1. Series.*
- rääjelrajcht** [rɛajelra:çt] *adj.* rechtich no de Rääjlen - normal. *Category: 4.3.1.2. Meet a standard, 8.3.5.3.1. Usual.*
- Rääjen** [rɛajən] *n.m. Pl: Rääjens*. daut Wota daut en Dreppen vonne Wolkjen felt un de leed naut moakt - rain. *Category: 1.1.3.3. Rain.*
- rääjnen** [rɛajnən] *v.w.* daut dreppen von Wota vonne Wolkjen - rain. *Category: 1.1.3.3. Rain.*
- Rääjenboagen** [rɛajənboagən] *n.m. Pl: Rääjenboages*. de jekalieeda Boagen dee enne Loft to seenen es wan de Sonn em Rääjen nenschient - rainbow. *Category: 1.1.3.3. Rain, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.*
- rääjendicht** [rɛajendiçt] *adj.* wotadicht; soo daut et nich Rääjen derchlat - rainproof.
- Rääjendrepp** [rɛajendrep] *n.f. Pl: Rääjendreppen*. eene Lakj ooda Drepp Wota vom Rääjen - raindrop. *Category: 1.1.3.3. Rain.*
- Rääjenmäta** [rɛajenme:tʌ] *n.m. Pl: Rääjenmätasch*. een Jereetschoft toom Rääjen mäten - rain gauge.
- Rääjenrock** [rɛajenrɔk] *n.m. Pl: Rääjenrakj*. een langa Rock ooda Äwarock dee eenem vom Rääjen Schutz jeft - raincoat; oilskin coat. *Category: 1.1.3.3. Rain.*
- Rääjenschorm** [rɛajenʃɔrm] *n.m. Pl: Rääjenschorms*. een Schorm toom äwarem Kopp hoolen wan daut rääjent, jweenlich es dee tooptonämen wan dee nich jebrukt woat - umbrella. *Category: 1.1.3.3. Rain.*
- Rääjenstorm** [rɛajenstɔrm] *n.m. Pl: Rääjenstorms*. een Rääjen; Rääjen met Wint; een Rääjen dee Schoden brinj - rainstorm. *Category: 1.1.3.5. Storm.*
- Rääjentiet** [rɛajentit] *n.f. Pl: Rääjentieden*. de Doag ooda Wääkjen wan daut Rääjent - rainy season. *Category: 1.1.3.3. Rain, 8.4.1.5. Season.*
- Rääjenworm** [rɛajenvɔrm] *n.m. Pl: Rääjenwarm*. een Worm dee em Rääjen ute leed kjemt - earthworm. *Category: 1.6.1.9. Small animals.*
- Rääjenwota** [rɛajenvo:tʌ] *n.n.* Wota vom Rääjen jesaumelt - rainwater. *Category: 1.1.3.3. Rain.*
- Rääjlen** [rɛajlən] *n.f.* eene Fru äa Moonatfluss - menstrual period.
- Rääjna** [rɛajnja] *n.m. Pl: Rääjnasch*. eene Enrechtunk toom wesren - irrigation equipment.
- rääjnich** *See main entry: rääjnisch.*
- rääjnisch** [rɛajniʃ] *adj. Variant: rääjnich*. met Rääjen; soo aus Rääjen - rainy. *Category: 1.1.3.3. Rain.*
- rääkjnen** [rɛacnən] *v.w.* calculate.

1 • met Nummasch oabeiden, soo aus tooptalen, auftrakjen, mol nämen, derch trakjen, usw.; berääkjnen - calculate; compute; do arithmetic; appreciate; anticipate. *See: erwarten; berääkjnen.*



2 • (intr) plonen; sikj opp waut veloten; erwarten - plan; anticipate.

3 • (tr) huach schazen; vâl wieet talen - appreciate; value. *Category:* **3.2.2.3. Evaluate, test, 8.1.2.1. Mathematics, 3.5.1.7.1. Thank, 8.3.7.9. Value, 3.2.7. Expect, 3.2.7.1. Hope.**

**Rääkjenbrat** [rɛacɛnbra:t] *n.n.* *Pl:* **Rääkjenbräda.** een Brat met miere Rieej Kralen dee von eene Sied no de aundre to schuwen gonen biem tooptalen; Rääkjentofel - abacus. *See:* **Rääkjentofel.** *Category:* **8.1.2.1. Mathematics.**

**Rääkjenbuak** [rɛacɛnbuæk] *n.n.* *Pl:* **Rääkjenbieekja.** eene Rääkijnunk; een Buak met de Rääkijnunk von een Jeschaft ooda Wirtschoft; daut Buak en daut de Schiela rääkjen lieet - ledger. *Category:* **6.8.7. Accounting.**

**Rääkjenschoft** [rɛacɛnʃoft] *n.f.* *Pl:* **Rääkjenschoften.** een verääkjen; een noseenen un rajchtfoadjen woo daut steit - accounting. *See:* **Berääkijnunk.** *Category:* **6.8.7. Accounting.**

**Rääkjentofel** [rɛacɛnto:fəl] *n.f.* *Pl:* **Rääkjentoflen.** Rääkjenbrat; een Jereetschoft toom tooptalen - abacus; arithmetic table. *See:* **Rääkjenbrat.** *Category:* **8.1.2.1. Mathematics.**

**Rääkjna** [rɛacnʌ] *n.m.* *Pl:* **Rääkjnasch.** een ellektronischet Jereetschoft toom rääkjen - calculator. *Category:* **3.2.2.5. Solve, 8.1.2.1. Mathematics.**

**Rääkjniarie** [rɛacna:ri] *n.f.* *Pl:* **Rääkjniarieen.** Rääkijnunk; de Prozass von waut uträäkjen - arithmetic. *See:* **Rääkijnunk.** *Category:* **8.1.2.1. Mathematics.**

**Rääkijnunk** [rɛacnʊŋk] *n.f.* *Pl:* **Rääkijnungen.** *Variant:* **Rääkjininj.** Rääkjniarie; woo eena waut trajcht rääkjent ooda trajcht denkjt - arithmetic; account; data; reckoning; calculation. *See:* **Rääkjniarie.** *Category:* **8.1.2.1. Mathematics, 3.5.1.2.2. Describe, 3.5.1.2.3. Explain, 3.5.2.1. Report, 3.5.2.2. News, message, 6.8.7. Accounting, 3.5.3.2. Information.**

**Rach** [ra:χ] *n.f.* *Pl:* -. Trigjtolunk fa eenen Schoden; wäm eenen Schoden moaken wiels dee die eenen jemoakt haft - vengeance; revenge. *Category:* **4.8.2.5. Revenge.**

**racheewen** [ra:χəivən] *v.w.* sikj rajchen; trigjtolen fa eenen Schoden - retaliate. *Category:* **4.8.2.5. Revenge.**

**racheewent** [ra:χəivənt] *adj.* met de Aufsecht trigj to tolen - vindictive; retaliatory; vengeful. *Category:* **4.8.2.5. Revenge.**

**Rachenputza** [ra:χɛnpʊtsʌ] *n.m.* een stoakja alkoholische Drunk - stiff drink.

**Rachull** [ra:χʊl] *n.m.* *Pl:* **Rachulls.** eena dee ruchullich es; eena dee hunjsch es - roughneck.

**rachullich** [ra:χʊliç] *adj.* ruch; hunjsch; onvääsechtich - voracious; greedy. *Category:* **4.3.6.1. Lack self-control, 6.8.2.5. Greedy.**

**raden** [ra:dən] *v.w.* eenem von eene schlemme Loag nämen; wäm eene Strof aufnämen; wäm halpen met waut hee sikj nich weet - rescue; save. *Category:* **4.4.4.4. Save from trouble, 4.9.5.7. Salvation, 6.8.1.4. Store wealth, 7.4.5. Keep something.**

**Räd** [re:d] *n.f.* *Pl:* **Räden.** een Väadrach; wan eena en eent wajch rät toom waut dietlich moaken - oration; speech; talk; saying; rumour. *Category:* **3.5.2. Make speech, 3.5.3. Language, 3.5.1. Say, 3.5.3.1. Word, 3.5.4.2. Saying, proverb, 3.5.1.8.4. Gossip.**

**räden** [re:dən] *v.w.* waut sajen ooda vetalen; metem Mul Wieed moaken - speak; talk. *Category:* **3.5.1. Say.**

**Rada** [ra:dʌ] *n.m.* *Pl:* -. eena dee raden kaun - rescuer; deliverer; Saviour. *Category:* **4.4.4.4. Save from trouble, 7.2.6.4. Set free.**

**Radan** [ra:da:n] *n.m.* Sakzeich; sea stoakjet Zeich, soo aus toom Sakj moaken - of burlap; of jute.

**Rädawoakj** [re:da:vɔac] *n.n.* *Pl:* **Rädawoakjen.** een Unjawaogen; een Diestel met Aussen un Räda dee een Woagen hoolen; en Jereetschoft, de Jieesch wua miere Räda dicht aun enaunda dreien - undercarriage; wheels.

**rädeljawies** [re:dɛʌ:vis] *adv.* en de Oat aus wie denkjen un vestonen - logically; reasonably; common sense. *Category:* **9.3.1.2. To a small degree.**

**Rädenskonst** [re:dɛnskɔnst] *n.f.* de Konst toom scheen räden; de Gow eene scheene Räd to jäwen - elocution; oratory; locution; philology. *Category:* **3.5.2. Make speech, 3.5.3.1. Word.**

- Rädensoat** [re:dənsɔat] *n.f.* *Pl.* **Rädensoaten**. een Wajch von räden, soo aus daut veschieden es von eene Kolonie no de aundre - diction; phraseology; parlance; idiom. *Category:* **3.5.3.1. Word**.
- radent** [ra:dənt] *adj.* soo daut et rat; soo daut von Jefoa veschoont woat - saving; rescueing.
- rädent** [re:dənt] *adj.* soo daut dee rät ooda räden kaun - speaking.
- Radespoa** [ra:dəspɔa] *n.f.* eene Sort Bloomen - delphiniums; larkspur. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine**.
- Rädiäta** [re:dɪe:tʌ] *n.m.* *Pl.* **Rädiätasch**. de Wotakjeela aun een Moota - radiator. *Category:* **8.3.4. Hot**.
- Radieskje** [ra:disçə] *n.f.* *Pl.* -. Jekjäakjs; runde roode Wartlen von eene Radieskje Plaunt, dee jejäten woaren fa äaren betren Schmak - radishes.
- radikal** [ra:dɪka:l] *adj.* butajeweenlich; utnoms - radical. *Category:* **4.5.4.6. Rebel against authority, 6.6.2.9. Working with chemicals**.
- Radio** [ra:dɪo:] *n.n.* *Pl.* **Radios**. Runtfunk Aparat; een Jereetschoft daut derch Walen enne Loft wadajäwen kaun, waut en de Radio Stazion jesajcht woat - radio. *Category:* **3.5.9.1. Radio, television**.
- Radius** [ra:dɪys] *n.f.* *Pl.* **Radiusen**. Haulfkullamot; de Mot vonne Medd vom Kjreiss bat de Kaunt - radius. *Category:* **2.1.6. Bone, joint**.
- Rädkonst** [re:dkonst] *n.f.* de Konst waut uttolajen ooda dietlich moaken - rhetoric. *Category:* **3.5.3. Language**.
- Rädlichkeit** [re:dliççeit] *n.f.* de Toostaunt opprechtich un vestentlich to sennen - probity; integrity; uprightness; honesty. *Category:* **4.3.5. Honest, 3.5.1.3.1. Tell the truth**.
- radna** [ra:dnʌ] *adj.* von Radan; soo aus Radan - burlap.
- Rädna** [re:dnʌ] *n.m.* *Pl.* -. eena dee eene Räd helt; eena dee to eene Vesaumlunk rät - speaker; orator. *Category:* **3.5.2. Make speech, 3.5.9.5. Recorded music**.
- Radnasak** [ra:dna:za:k] *n.m.* *Pl.* **Radnasakj**. een Sak von stoakjet Zeich, Radan, toom Jeträajd ooda aundre Sachen ensaken - burlap sack.
- rädrich** [re:driç] *adj.* met Räda; soo aus Räda - with wheels; of wheels.
- Raduak** [ra:duək] *n.m.* Radieskje - large black radish. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine**.
- Radungsboot** [ra:dʊŋsbəʊt] *n.n.* *Pl.* **Radungsboots**. een leichtet Boot daut opp een Schepp jefieet woat, toom de Menschen raden wan daut Schepp unjajeit - life boat.
- Radungsuat** [ra:dʊŋsuət] *n.f.* eene Städ wua eena secha kaun sennen; eene Städ wua eena sikj von de Jefoa raden deit - place of refuge.
- Radunk** [ra:dʊŋk] *n.f.* *Pl.* **Radungen**. een raden; eene Erfoarunk en dee wää jerat woat; wäm ut eenen Trubbel ruthalpen - salvation; rescue. *Category:* **4.4.4.4. Save from trouble, 4.9.5.7. Salvation**.
- ragen** [ra:gən] *v.w.* sea oabeiden; retajuen; kjwälen - overdo; over-work. *Category:* **3.5.1.3.6. Exaggerate, 4.3.6.1. Lack self-control**.
- ragendich** [ra:gəndiç] *adv.* butajeweenlich sea; sea drock un voll; briedikj voll - teeming.
- rajchen** [ra:çən] *v.w.* *Variant:* **rajchnen**. Rach eewen; doano seenen daut jestroft woat wan waut orrajchtet jeworden es - revenge. *Category:* **4.8.2.5. Revenge**.
- rajchnen** *See main entry: rajchen*.
- rajchent** [ra:çənt] *adj.* toom trigjtolen; soo aus däm aundren toom Schoden wiels dee eenem waut schwoa jemoakt haft - avenging.
- Rajcht** [ra:çt] *n.n.* *Pl.* **Rajchten**. een Väärajcht; eene Frieheit; daut waut eenem jehieet - right; privilege. *Category:* **3.5.1.3. True, 4.3.1. Good, moral, 7.9.4. Repair, 8.1.5.8. Exact, 8.3.7.7. Right, proper, 8.5.2.3. Right, left, 4.5.6.1. High status, 6.1.3.4. Advantage**.
- rajcht** [ra:çt] *adj.* woa; soo; daut goode; daut jewenschte; soo aus daut jehieet; de Sied vom Kjarpa dee aum siednen es wan eena Oosten kijkt - right; correct; authentic; plausible; actual; real. *Category:* **3.5.1.3. True, 4.3.1. Good, moral, 7.9.4. Repair, 8.1.5.8. Exact, 8.3.7.7. Right, proper, 8.5.2.3. Right, left, 3.6.5. Correct, 4.7.5.3. Accuse, confront, 3.2.5.1. Believe, 3.5.1.3.5. Real, 9.1.1.1. Exist**.

**rajchtfoadjen** [ra:çtfoajən] *v.w.* veteidjen; entschuldjen; sajen wuarom waut jedonen wort; met Wieed bescheenjen waut nich goot jewast es - justify; vindicate. *Category:* **4.7.5.8. Vindicate, 4.9.5.7. Salvation.**

**Rajchtfoadjunk** [ra:çtfoajʊŋk] *n.f. Pl: Rajchtfoadjungen.* Veteidjunk; waut eena sajcht toom sikj veteidjen - justification.

**Rajchtsaunwault** [ra:çtsaunvəult] *n.m. Pl: Rajchtsaunwaulten.* Ofkot; eena dee eenem ver daut Jesaz ooda Jerecht väasteit un fa eenem rät; Aunwault - barrister; lawyer. *See: Aunwault; Ofkot. Category: 4.7. Law, 4.7.4.1. Legal personnel, 6.6. Occupation.*

**rajchtsch** [ra:çtʃ] *adj. Variant: rajsch; rajchts.* soo aus aun de rajchte Sied; met de rajchte Sied - right-handed; right. *Category: 8.5.2.3. Right, left, 3.5.1.3. True, 4.3.1. Good, moral, 7.9.4. Repair, 8.1.5.8. Exact, 8.3.7.7. Right, proper.*

**rajchtschaufen** [ra:çtʃoufən] *adj.* jerajcht; heilich; goot - righteous. *Category: 4.3.1. Good, moral.*

**Rajchtschnua** [ra:çtʃnua] *n.f. Pl: Rajchtschnuaren.* Rechtlienje; no waut eena sikj recht - line in the right direction; guideline; policy; guidance; level. *Category: 3.3.3.2. Advise, 4.5.3.1. Lead, 6.5.2.8. Floor, story, 6.6.6. Working with land, 8.1. Quantity, 8.2.8. Measure, 8.3.5.2.1. Same, 8.6. Parts of things.*

**rajchtschriewen** [ra:çtʃriwən] *v.s.* soo schriewen aus sikj daut jehieet; soo schriewen aus de Gramatikj daut lieet - write correctly.

**rajchtschuldich** [ra:çtʃʊldiç] *adj.* nom Rajchten no; no Rajcht no - rightfully.

**Rajchtschuldja** [ra:çtʃʊlja] *n.m. Pl: Rajchtschuldje.* dee, wäm waut traft; dee, waa daut Rajcht to waut haft - culprit.

**Rajchtwinkjel** [ra:çtvɪŋçəl] *n.n. Pl: Rajchtwinkjels.* towinkjel; eene Akj soo aus aum Winkjeliesä - right angle.

**rakren** [ra:krən] *v.w.* butajeweenlich sea oabeiden; sea hinjaraun sennen no dän Vedeest vonne Oabeit - overstrain as a result of hard labour; over-exert; struggle. *Category: 4.8.2. Fight, 6.1.2.1. Try, attempt.*

**rakamässich** [ra:ka:me:siç] *adj.* met rakren; met äwaoabeiden - relating to hard labour.

**Rakeet** [ra:kæɪt] *n.n. Pl: Rakeeten.* een Schepp toom derch un äwa de Loft flieejen soo aus no de Mon - rocket. *Category: 4.8.3.7. Weapon, shoot, 7.2.4.4. Travel in space.*

**rakjen** [ra:cən] *v.w.* waut soo lank trakjen aus daut jeit - stretch. *Category: 7.1.9. Move a part of the body, 8.3.1.9. Stretch.*

**rakjhausen** [ra:chəʊlsən] *v.w.* met däm Kopp huach ooda tosied langen toom waut seenen - crane one's neck; rubber necking.

**Rämen** [re:mən] *n.m. Pl: Rämēs.* daut Jereft; daut Främ - frame. *Category: 6.5. Working with buildings, 8.6.6. Edge.*

**Ramuch** [ra:mʊç] *n.m.* een tojedreejedet Stekj leed; een Kunjskje - clod. *Category: 1.2.2.1. Soil, dirt.*

**Ran** [ra:n] *n.f. Pl: Ranen.* eene Retz; eene Groow; een Growen; Kernol - groove; gutter; channel. *See: Kernol. Category: 8.3.2.5. Furrow, 1.2.1.5. Underground, 8.2.6.5. Deep, shallow.*

**ranen** [ra:nən] *v.w.* run.

1 • soo bosich gonen daut nich emma een Foot oppe leed es; bosich sennen; sikj spooden; en eenen Stroom wiedagonen - run; scamper; scurry.

2 • en eenen Stroom wiedagonen - flow; stream. *Category: 1.3.2.1. Flow, 1.6.4.1. Animal movement, 2.2.4. Mucus, 6.7.9. Machine, 7.2.1.1.1. Run, 7.2.1.2. Move quickly, 1.3.1.3. River, 1.3.2.2. Pour.*

**Rana** [ra:nʌ] *n.m. Pl: Ranasch.* eena dee doa rant; een Pieet daut wellich rant - runner. *Category: 1.5.5. Parts of a plant, 1.6.1.2. Bird, 5.1.1.1. Table.*

**ranent** [ra:nənt] *adj.* soo daut et rant; soont waut rant - running. *Category: 4.2.6.2. Sports.*

**Rank** [ra:ŋk] *n.f. Pl: Ranken.* de Staum ooda Aust von eene Plaunt dee sikj rom aundre Sachen kjrenjelt, toom sikj vere Sonn wiesen - creeper; ivy; tendril; vine; climbing plant. *Category: 1.5. Plant, 1.5.3.*

**Grass, herb, vine, 1.5.5. Parts of a plant, 6.2.1.4.1. Growing grapes.**

**ranken** [ra:ŋkən] *v.w.* soo waussen aus eene Rank; met eenen dennen Staum han un trigj schlenjlen - vine. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 1.5.5. Parts of a plant, 6.2.1.4.1. Growing grapes.**

**Ranpieet** [ra:npiət] *n.n. Pl: Ranpieed.* een Rana; een Pieet toom enne Wad ranen - race horse; pacer.

**ranrich** [ra:nriç] *adj.* flissendich; eenjemoten soo aus Wota - liquid; runny. *Category:* **1.2.3. Solid, liquid, gas, 1.2.3.1. Liquid.**

**Rantiet** [ra:ntit] *n.f. Pl: Rantieden.* de Tiet wan een Vee poaren well - rutting season.

**räsen** [re:sən] *v.w.* een sea fienet tekjren ooda schedren - vibrate.

**rasääkjen** [ra:zæclən] *v.w.* helptabessich verwoaz gonen - crash forward; charge. *See: aunfliejen. Category:* **1.6.4.1. Animal movement, 3.5.1.8. Criticize, 4.8.2.3. Attack, 4.8.3. War, 6.8.4.3. Price.**

**rasieren** [ra:sirən] *v.w.* sikj dän Boat aufschäären - shave. *Category:* **5.4.3.6. Shave.**

**Rasien** [ra:sin] *n.f. Pl: Rasienen.* jedrieejde Wiendruwen; eene seete jedrieejde Frucht, dee em Äten moaken jebrukt woat - raisin. *Category:* **5.2.3.1.2. Food from fruit.**

**Rasienenkuak** [ra:sinɛŋkuæk] *n.f. Pl: Rasienenkuaken.* eene Fatkuak met Rasienen doabennen; eene Niejoasch Kuak - raisin cake.

**Rass** [ra:s] *n.f.* een ruchet Jebruck; een utnutzen - damaging use of; punishment. *Category:* **4.7.7. Punish.**

**Rät** [re:t] *n.f. Pl: Räten.* utjefoarne Ranen; de Spoolunk von utjedrieejdet Launt ooda less - rut; deep wagon track; tear; rupture. *Category:* **8.3.2.2. Rough, 8.3.2.5. Furrow, 3.5.6.5. Cry, tear, 7.8.4. Tear, rip.**

**rätren** [re:trən] *v.w.* een grootet Jelud moaken met een Foatich - rattle of wagon wheels on a hard surface.

**Raubel** [rəubəl] *n.f. Pl: Raublen.* eene Rank em Goaden dee äare Frucht to eene ladje Schal met een poa Kjieena doabennen utdrieecht; Raubelkje - gourd. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.3. Food from vegetables.**

**rauf** [rəuf] *adv. Variant: erauf.* no unjen; weinja, kjlanda - down; off; downward. *Category:* **6.3.7. Animal products, 8.2.6.4. Low, 8.5.2.5. Down, 2.3.3. Taste, 8.2.6. Distance, 8.3.7.8. Decay.**

**raufbuaren** [rəufbuəɐn] *v.w.* soo buaren daut eena eegol weinja haft; velieren; em Loch gonen - become poorer.

**raufdinjen** [rəufdɪŋən] *v.s.* dinjen; raufjuden; seenen eenen läajren Priess to kjrieen; - bargain. *See: aufdinjen. Category:* **6.8.4.3.2. Cheap, 6.8.4.4. Bargain.**

**rauffaulen** [rəufəulən] *v.s.* faulen; no eene läajre Städ faulen - fall down. *Category:* **7.2.2.5.1. Fall.**

**raufgonen** [rəufgo:nən] *v.s.* descend.

1 • läaja gonen; bojauf gonen - descend.

2 • met dän Priess läaja gonen - reduce the price. *Category:* **7.2.2.5. Move down.**

**raufhenjen** [rəufhɛŋən] *v.s.* henjen; raufloten soo daut et henjt - hang down.

**raufjefollen** [rəufjɛfələn] *adj.* soo daut dee jefollen haft; unjen - fallen down.

**raufjeloten** [rəufjɛlo:tən] *adj.* lowered.

1 • läaja jeloten ooda jefollen - lowered; relaxed.

2 • mootlooss; jeschloagen - disappointed. *Category:* **8.1.4.3. Decrease, 8.2.6.4. Low, 3.4.2.1. Sad, 3.4.2.1.4. Disappointed.**

**raufjenomen** [rəufjɛno:mən] *adj.* soo daut dee nich mea huach es; nich oppjehongen - taken down; lowered. *Category:* **8.1.4.3. Decrease, 8.2.6.4. Low.**

**raufjesat** [rəufjɛza:t] *adj.* set down.

1 • raufjestalt; läaja jesat - set down.

2 • raufjestat; aufjesajcht - set down; lowered; rejected; demoted. *Category:* **8.1.4.3. Decrease, 8.2.6.4. Low.**

**raufjestalt** [rəufjɛsta:lt] *adj.* läaja jesat; hanjestalt - lowered; set down. *Category:* **8.1.4.3. Decrease, 8.2.6.4. Low.**



**raufjuden** *v.w.* raufdinjen; schachren toom eenen läajren Priess tolen - jew down; haggle over price.

**raufkijkjen** [*raufci:cən*] *v.w.* look down.

1 • no unjen kijkjen; seenen waut läaja es - look down.

2 • ve'achten; beschnuzen - scorn; look down on. *Category:* **3.5.1.8.3. Mock, 4.3.2.1. Despise someone, 3.4.2.1.1. Dislike, 4.3.2.3. Proud.**

**raufkjwalen** [*raufcva:lən*] *v.s.* rutkjwalen un raufranen; no unjen kjwalen - ooze down.

**raufkomen** [*raufko:mən*] *v.s.* come down.

1 • nich mea opp waut bliewen; no unjen komen; raufgonen - come down.

2 • dän Priess läaja loten - lower a price. *Category:* **7.2.2.5.1. Fall, 8.1.4.3. Decrease.**

**rauflangen** [*raufla:ŋən*] *v.w.* unjen no waut langen; hanlangen no unjen - reach down.

**raufleiden** [*raufleidən*] *v.w.* no eene läajre Städ leiden; aufleiden - lead down.

**raufloten** [*rauflo:tən*] *v.s.* lower.

1 • läaja loten; raufsaten - lower.

2 • een Stekj Kjleedie lenja moaken - lengthen a garment.

3 • henjen loten; teischen - disappoint. *Category:* **2.1.1.1. Eye, 7.3.2.5. Lower something, 8.1.4.1. Less, 8.1.4.3. Decrease, 8.2.6.4. Low, 8.5.1.3.2. Under, below, 9.3.1.4. To a smaller degree.**

**raufnämen** [*raufne:mən*] *v.s.* raufdroagen; raufbrinjen; von opp waut wajchnämen - take down. *Category:* **7.9.2. Tear down.**

**raufproslen** [*raufpröslən*] *v.w.* bosich aufranen ooda rauffaulen; raufbulren; schumich raufranen - rumple down.

**raufranen** [*raufra:nən*] *v.w.* ve'achten; schljacht noräden - degrade. *Category:* **4.5.6.2. Low status.**

**raufranent** [*raufra:nənt*] *adj.* soo daut et aufrant; nu unjen ranen - running down; flowing down.

**raufrietten** [*raufritən*] *v.s.* no unjen trakjen ooda rieten - pull down. *Category:* **7.3.2.8. Pull.**

**raufrunslen** [*raufrunslən*] *v.w.* ve'achten; eenem sien Nomen vedoawen - discredit. *Category:* **4.3.1.4. Reputation.**

**raufrutschen** [*raufrutʃən*] *v.w.* raufjleppen; no eene läajre Städ rutschen - slide down.

**raufsaten** [*raufsa:tən*] *v.w.* set down.

1 • hansaten; läaja saten - set down.

2 • dän Priess läaja moaken - lower a price.

**raufschlucken** [*rauffʃʊkən*] *v.w.* oppschlucken; schlucken; dolkjrieen - swallow down.

**raufschmieten** [*rauffmitən*] *v.s.* no eene läajre Städ schmieten; moaken dolfaulen - throw down.

**raufschuwen** [*rauffjvən*] *v.s.* schuwen daut et raufjeit; raufschoawen - push down.

**raufstalen** [*raufsta:lən*] *v.w.* läaja saten; hanstalen - lower set down.

**raufstaupen** [*raufstoupən*] *v.w.* step down.

1 • opp eene läajare Stoop staupen - step down.

2 • een Aumt aufjäwen - step down from an office.

**raufsteeten** [*raufstəitən*] *v.s.* wieda stuksen soo daut et läaja steit; raufstuksen - bump down.

**raufstieen** [*raufstien*] *v.s.* abdicate.

1 • von een Aumt aufträden - abdicate; step down.

2 • no eene läajre Städ staupen; raufgonen - step down. *Category:* **4.6.1. Ruler.**

**raufstreepen** [*raufstrəipən*] *v.w.* aufstreepen; utschluwen - take off as a sleeve.

**raufstrikjen** [*raufstrikən*] *v.w.* aufstrikjen; raufweschen; strikjen daut et raufjeit ooda läaja woat - stroke off.

**raufträden** [*rauftre:dən*] *v.w.* raufstieen; raufstaupen; een Aumt aufjäwen - step down.

**rauftrakjen** [*rauftra:cən*] *v.s.* raufrietten; läaja trakjen - move down. *Category:* **7.2.2.5. Move down.**

- raufweschen** [rɔʊfvɛʃən] *v.w.* weschen daut et rauffelt; raufstrikjen - wipe off. *Category:* **7.5.2.4. Remove, take apart.**
- Raunt** [rɔʊnt] *n.m. Pl:* **Rend.** eene oppligjende Strip opp eenen Desch; Kaunt - edge; rim; curb; margin. *Category:* **6.7.8. Parts of tools, 8.6.6. Edge, 6.5.4.1. Road.**
- Rauntsteen** [rɔʊntstɛɪn] *n.m. Pl:* **Rauntsteena.** de oppligjende Kaunt aum Wajch - curbstone.
- Raup** [rɔʊp] *n.n.* daut waut eena jejääjat haft; daut waut eena sikj jestolen un onjefroacht jenomen haft - prey. *Category:* **1.6.4. Animal actions.**
- Rauphan** [rɔʊpha:n] *n.f. Pl:* **Raupheena.** eene wille Sort Heena, jeweentlich brun met lichte Plaken - prairie chicken; partridge. *Category:* **1.6.1.2. Bird.**
- Raups** [rɔʊps] *n.m. Pl:* -. fienet Sot daut oppe Stap je'akat woat, daut Sot woat fa Eelj utjedrekjt - rapeseed.
- Rauptia** [rɔʊptia] *n.n. Pl:* **Rauptieren.** Tieren dee jääjren un Fleesch fräten - predator; scavenger. *Category:* **1.6.1. Types of animals, 1.6.1.2. Bird, 1.6.1.7. Insect.**
- Raupvoagel** [rɔʊpʋɔgəl] *n.n. Pl:* **Raupväajel.** een Voagel daut jejääjat woat - game bird.
- rausch** [rɔʊʃ] *adv.* bosich; hurtich - quickly; fast; hurry up! *Category:* **8.4.8.1. Quick, 9.2.2. Adverbs, 4.9.5.9. Fasting, 7.2.1.2. Move quickly.**
- Rauschheit** [rɔʊʃheit] *n.f.* de Toostaunt von bosich sennen - quickness; speed; swiftness. *Category:* **8.4.8.1. Quick, 7.2.1.2. Move quickly, 8.4.8. Speed.**
- Rausp** [rɔʊsp] *n.f. Pl:* **Rauspen.** een Jereetschoft toom Holt aufrauspen; eene growe Fiel - rasp. *Category:* **7.7.5. Rub.**
- rauspen** [rɔʊspən] *v.w.* met eene Rausp oabeiden; Holt fielen - rasp. *Category:* **7.7.5. Rub.**
- rausplen** [rɔʊsplən] *v.w.* dän Hauls reinmoaken; kwaulstren; met een Kwaulsta em Loftrua odmen - grate; grating sound. *Category:* **5.2.1.2. Steps in food preparation, 5.5.7. Fireplace, 7.8.3. Cut.**
- Rauss** [rɔʊs] *n.m. Pl:* **Rausen.** de Menschheit vedeelt sikj en veschiedne Raussen, no Hut Kalia ooda aundre fiesische leejenschoften - race. *Category:* **4.1.9.9. Race, 7.2.1.1.1. Run.**
- rauslen** [rɔʊslən] *v.w. Variant:* **rauzen.** haustich sea bewäacht sennen - jump up; work fast. **Aus daut Klock acht wia, rauseld hee opp un jinkj aune Oabeit.** At eight o'clock he jumped up and went to work. *Category:* **4.8.2. Fight.**
- Raut<sub>1</sub>** [rɔʊt] *n.f. Pl:* **Rauten.** een Tia jrata aus eene Muss, dee Jeträäjd frat - rat. *Category:* **1.6.1.1.4. Rodent.**
- Raut<sub>2</sub>** [rɔʊt] *n.n. Pl:* **Räda.** eene runde Schiew dee doa dreit, soo aus aun eene Maschien ooda Woagen; een Tia, bie 6 Zoll lank un met eenen runden glauten Zoagel, daut väl bie Spikjasch un Melklompes no Äten sieekjt - wheel. *Category:* **7.2.2.7. Move in a circle, 7.2.4.1.1. Vehicle, 7.3.8. Transport, 8.6. Parts of things.**
- Rautenfaul** [rɔʊtɛnfɔʊ] *n.f. Pl:* **Rautenfaulen.** eene Faul toom Rauten jriepen - rat trap.
- Rautenjeft** [rɔʊtɛnjɛft] *n.n.* Jeft toom Rauten vejeften - rat poison.
- rauzen** [rɔʊtsən] *v.w.* met de Henj eena dän aundren proowen dol to kjrieen - fighting physically, trying to get someone on the ground.
- rauzent** [rɔʊtsɛnt] *adj.* doll; sea; met rauzen ooda strieden - extremely. *Category:* **9.3. Very.**
- Rea** [Rea] *n.f.* een kjienet Hieet; een Foot em Hettowen fa een Wotakjätel - small hearth in a brick oven for a kettle.
- rebachlen** [rɛbɑ:χlən] *v.w.* lud un onväasechtich en waut nengonen - noisy tumble.
- Rebaussel** [Rɛbɔʊsəl] *n.n.* een Jetees; een grootet Jelud von väle tojlikj - tumult; noise. *Category:* **2.3.2.4. Loud, 4.8.2.6. Riot, 2.3.2.2. Sound.**
- rebauslen** [rɛbɔʊslən] *v.w.* een grootet Jelud moaken - create a noise; rattle or a tumult.
- Rebb** [Rɛb] *n.f. Pl:* **Rebben.** een langa denna Knoaken rom de Lungen enne Brost - rib. *Category:* **2.1.6. Bone, joint.**
- Rebbenknoaken** [Rɛbɛŋknoakən] *n.m. Pl:* **Rebbenknoakes.** eene Rebb - rib bone.

**Rebberoarbeit** [Rɛbɛnɔabɛit] *n.f. Pl: Rebbenoarbeiten.* schwoare Oarbeit - hard physical work.

**rebbich** [rɛbiç] *adj.* met Rebben; soo aus Rebben - ribbed; corrugated. *Category: 8.3.2.5. Furrow, 8.3.2.2. Rough.*

**Rebecka** [Rɛbɛkɔ] *n.f. Pl: Rebeckas.* een Mejales un Frues Nomen; en Hebräisch meent daut Wuat: Schlenj - Rebecca.

**Rebspäa** [Rɛbspɛa] *n.n. Pl: -.* Schwiens Rebben en Fat jebrot - spare ribs.

**Rebus** [Rɛbys] *n.f. Pl: Rebusen. Variant: Orbus.* eene groote Frucht aun Ranken, daut haft eene hoade jreene Schal un roodet seetet Fleesch met Kjieena doabennen - watermelon. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine.*

**rechten** [rɛçtən] *v.w.* judge.

- 1 • aufschazen un een Uadeel doaräwa sprääkjen - judge.
- 2 • (refl) waut aus rajcht hoolen; waut nogonen, aus rajcht - follow as correct} - follow as guide.
- 3 • (refl) handreien; aankijkjen - turn to; face. *Category: 3.2.2.3. Evaluate, test, 3.5.1.8. Criticize, 4.7.4.1. Legal personnel.*

**Rechta** [Rɛçtɔ] *n.m. Pl: Rechtasch.* een Be'aumta dee rechten mott auf Menschen schuldich sent fa daut waut see vekloacht sent - judge. *Category: 3.2.2.3. Evaluate, test, 3.5.1.8. Criticize, 4.7.4.1. Legal personnel.*

**rechtlich** [rɛçtɔ:liç] *adj.* soo aus een Rechta; nom Rechta no - like a judge.

**Rechtastool** [Rɛçtɔ:stɔʊl] *n.m. Pl: Rechtasteela.* een Rechta sien Stool toom wan hee en sien Aumt sett - judgement seat.

**Rechthus** [Rɛçthys] *n.n. Pl: Rechthiesa.* daut Hus wua eene Kloag woat ver eenen Rechta jebrocht un be'uadeelt - courthouse. *Category: 4.7.4. Court of law, 6.5.1. Building.*

**rechtich** [rɛçtiç] *adj.* rajcht; soo aus daut toom gooden es; soo aus jewensch - right. *Category: 3.5.1.3. True, 4.3.1. Good, moral, 7.9.4. Repair, 8.1.5.8. Exact, 8.3.7.7. Right, proper, 8.5.2.3. Right, left.*

**Rechtichkjeit** [Rɛçtiççɛit] *n.f. Pl: Rechtichkjeiten.* Wieet; de Toostaunt dee to waut to brucken es - validity; propriety. *Category: 5.3.8. Naked.*

**Rechtlienje** [Rɛçtlijnɛ] *n.f. Pl: Rechtlienjes.* eene Väaschreff no dee eena sikj en Entscheidungen recht - guideline.

**rechtoo** [rɛçtɔʊ] *adv.* jlikj von hia bat doa; dän kjartsten Wajch wuahan - direct route; as the crow flies. *Category: 7.2.2.9. Move straight without turning, 8.2.6. Distance.*

**Rechtunk** [Rɛçtɔnk] *n.f. Pl: Rechtungen.* direction.

- 1 • de Rechtungen sent nopp un rauf, linkjsch un rajsch, ooda enne Natua, Nuaden, Sieden, Wasten un Oosten - direction.
- 2 • Ziel; Stiel; Senn - bearing; aim; goal; tack. *See: Senn; Ziel; Stiel. Category: 7.2.2. Move in a direction, 8.5.2. Direction, 8.5.2.8. North, south, east, west, 4.3. Behavior, 3.3.1.4. Intend, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.1.2.5. Plan, 6.4.1. Hunt, 7.7.2. Aim at a target, 6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach, 6.1.2. Method, 6.5.4.1. Road, 7.2.4.6. Way, route, 9.5.1.4. Way, manner.*

**Ree** [Rɛi] *n.n. Pl: -.* een willet Tia, eenje soo groot aus ne Koo oba nich soo breet, eenje haben krauselje Hieena - doe; roe; deer; gazelle. *Category: 1.6.1.1.3. Hoofed animals, 1.6.7. Male and female animals.*

**Reebock** [Rɛibɔk] *n.m. Pl: Reebakj.* een hee mank Ree - roebuck; stag. *Category: 1.6.1.1.3. Hoofed animals, 1.6.7. Male and female animals.*

**Reebroden** [Rɛibro:dən] *n.m. Pl: Reebrodes.* een Broden von Reefleesch - venison.

**reed** [rɛid] *adj.* daut needje jetroffen haben toom waut aunftangen ooda wieda moaken - ready. *Category: 3.3.2.4. Willing, 6.1.2.6. Prepare.*

**reeden** [rɛidən] *v.w.* daut needje doonen; reed moaken; sikj ooda waut fa waut enstalen - prepare. *Category: 4.5.3.3. Discipline, train, 6.1.2.5.1. Arrange an event, 6.1.2.6. Prepare, 6.1.2.6.1. Prepare something for use, 9.1.2.5. Make.*

- reedjeschnäden** [rɛɪjɛʃnɛ:dən] *adj.* em verut jeschnäden; verhää jeschnäden daut see reed sent - ready cut.
- reedlajen** [rɛɪdlɑ:jən] *v.s.* trajchtlajen; reedmoaken; hanlajen - prepare. *Category:* **4.5.3.3. Discipline, train, 6.1.2.5.1. Arrange an event, 6.1.2.6. Prepare, 6.1.2.6.1. Prepare something for use, 9.1.2.5. Make.**
- reedmoaken** [rɛɪdmɔakən] *v.s.* aun waut schaufen daut et reed es ooda to brucken es - prepare. *Category:* **4.5.3.3. Discipline, train, 6.1.2.5.1. Arrange an event, 6.1.2.6. Prepare, 6.1.2.6.1. Prepare something for use, 9.1.2.5. Make.**
- reedschnieden** [rɛɪdʃnɪdən] *v.s.* schnieden; to Mot schnieden; schnieden soo daut et to brucken es - cut ready.
- reedsennen** [rɛɪdsɛnən] *v.s.* derchsennen met reedmoaken; aules aum Plauz haben fa waut jewesset - be prepared.
- reedstalen** [rɛɪdsta:lən] *v.w.* reedmoaken; waut reedet hansaten - set ready.
- reedstonen** [rɛɪdsto:nən] *v.s.* stonen un wachten; luaren; reedsennen; reedjesat sennen - stand ready.
- Reefleesch** [Rɛɪflɛɪʃ] *n.n. Pl:* -. Fleesch von Ree - venison.
- Reejacht** [Rɛɪja:χt] *n.m. Pl:* **Reejachten.** eene Jacht no Ree; Ree jäajren; Herschjacht - deer hunt. *See:* **Herschjacht.**
- Reekaulf** [Rɛɪkɔulf] *n.n. Pl:* **Reekjalwa.** een junget Ree - fawn. *Category:* **8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**
- Reekoo** [Rɛɪkɔʊ] *n.f. Pl:* **Reekjiej.** eene see mank Ree - doe. *Category:* **1.6.1.1.3. Hoofed animals, 1.6.7. Male and female animals.**
- Reema** [Rɛɪmɒ] *n.m. Pl:* -. eena von de Staut Room - Romans.
- Reemabenkj** [Rɛɪma:bɛɪnc] *n.f. Pl:* **Reemabenkjen.** een Schusta sien Woakjdesch - cobbler's bench.
- Reemapieet** [Rɛɪma:piɛt] *n.m. Pl:* **Reemapieed.** de Benkj un Jestal fa een Reema, eena dee Reemes moakt - cobbler's bench.
- Reemen** [Rɛɪmən] *n.m. Pl:* **Reemes.** eene schmaule Strip Lada dee jebrukt woat toom onjehuarsome Kjinja bestrofen - strap; leather thong. *Category:* **4.7.7. Punish, 5.3.6. Parts of clothing, 6.7.5. Fastening tool.**
- Reemschiew** [Rɛɪmʃiʋ] *n.f. Pl:* **Reemschiewen.** Pullie; een Raut toom een Wiebelt opplajen - pulley. *Category:* **6.7.4. Lifting tool.**
- Reep** [Rɛɪp] *n.f. Pl:* **Reepen.** een Sproten Kausten toom Lankfooda fa Vee ooda Pieed nenschmieten - hay-cage; rack; cage for feeding horses hay.
- Reepesprot** [Rɛɪpɛspro:t] *n.f. Pl:* **Reepesproten.** eent von de schmaule Bräda aun eene Reep toom daut Hei hoolen - bar that is part of the hay-cage.
- reesch** [rɛɪʃ] *adj.* drieech un brosch - crisp; brittle. *See:* **broesch.** *Category:* **8.3.6.3. Stiff, flexible, 7.8.1. Break, 8.3.6.1. Strong, brittle.**
- reeschen** [rɛɪʃən] *v.w.* leicht baken bat waut drieech un goa es - roast or toast to make crisp.
- Reeschiesa** [Rɛɪʃɪsɪʌ] *n.n. Pl:* **Reeschiesasch.** Jereetschoft toom Broot reeschen; Toaster - toaster. *Category:* **5.2.1.3. Cooking utensil.**
- Reeschkje** [Rɛɪʃcə] *n.f. Pl:* -. jereeschtet Broot ooda Tweebakjes - rusks; toasted bread.
- Reess** [Rɛɪs] *n.m. Pl:* **Reessen.** een enne Wad ranen; een Aufproowen wää daut bosichste rant; een sea spooden waut foadich to moaken - race. *Category:* **4.1.9.9. Race, 7.2.1.1.1. Run, 4.2.6.2. Sports, 4.3.4.3.1. Compete with.**
- reessen** [rɛɪsən] *v.w.* sea bosich ranen; enne Wad ranen; ranen toom wiesen wää daut bosichste rant - race; competition. *Category:* **4.1.9.9. Race, 7.2.1.1.1. Run, 4.2.6.2. Sports, 4.3.4.3.1. Compete with.**
- Reesta** [Rɛɪstɒ] *n.m. Pl:* -. *Variant:* **Reestaboom.** eene Sort Beem, dee äare Bläda haben zakje Kaunten - elm tree.
- Reew** [Rɛɪʋ] *n.f. Pl:* **Reewen.** eene Beet ooda Wruck - turnip. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine.**



- reflen** [rɛflən] *v.w.* spooden; bosich sennen - hurry. *Category:* **7.2.1.2. Move quickly, 8.4.8.1. Quick.**
- refleksiew** [rɛflɛksiv] *adj.* en Gramatikj wan daut Tietwuat trigj oppem Rädna wiest; Sikjfaul - reflexive.
- Reggelauta** [Rɛgɛləutɑ] *n.m. Pl:* **Reggelautasch.** eene Enrechtunk aum Jereetschoft toom de Jeschwindichkjeit ooda Spied enstalen - regulator.
- Reiba** [Rɛibɑ] *n.m. Pl:* **Reibasch.** een Stäla - robber; marauder; prowler. *Category:* **6.8.9.1. Steal, 4.8.3.8. Plunder.**
- reibren** [rɛibrən] *v.w.* stälen; onen Frieheit un onjesazlich nämen - rob. *Category:* **6.8.9.1. Steal.**
- Reibabaund** [Rɛiba:bəʊnd] *n.f. Pl:* **Reibabaunden.** eene toopjeschlotne Grupp Reibasch - band of robbers.
- Reibaheel** [Rɛiba:hɛɪl] *n.f. Pl:* **Reibaheelen.** eene Heel ooda Krupunja wua Reiba sikj opphoolen - robbers den.
- Reif** [Rɛif] *n.f. Pl:* **Reifen.** aun daut Raut, opp woont een Foatich oppe leed rant, de Gumne Schicht toom makelja foaren, väle Reifen sent soo aus een Schlauch un met Loft oppjefelt - tire; rubber tire. *Category:* **2.4.4. Tired, 7.2.4.1.1. Vehicle.**
- Reifel** [Rɛifəl] *n.f. Pl:* **Reifels.** Scheetiesa; Flint - rifle. *Category:* **4.8.3.7. Weapon, shoot.**
- rein** [rɛin] *adj.* clean.
- 1 • onen Drakj; nich schwiensch; nich enjeschwient - clean.
- 2 • moralisch rajcht; onen Schaund - chaste; pure; genuine; immaculate. *Category:* **1.3.6. Water quality, 5.4.4. Care for the teeth, 5.4.7. Care for the fingernails, 5.6. Cleaning, 5.6.1. Clean, dirty, 5.6.4. Wash clothes, 1.2.2.3. Metal, 4.3.1. Good, moral, 7.5.3.1. Pure, unmixed, 8.3.3.3. Color, 3.5.1.3.5. Real, 4.3.6.2. Tidy.**
- Reinheit** [Rɛinɦɛit] *n.f. Pl:* **Reinheiten.** een rein sennen - cleanliness; purity. *Category:* **2.6.2.1. Virginity, 4.3.1. Good, moral.**
- reinhoolen** [rɛinhøʊlən] *v.s.* soo hoolen daut et nich enschwient; schoonen von jriess woaren - keep clean.
- reinjen** [rɛijnən] *v.w.* rein moaken; wauschen; aulet schwiensche wajch moaken - cleanse; purify; expurgate; chastise. *See:* **reinmoaken; bestrofen; strofen.** *Category:* **4.9.5.6. Religious purification, 5.6. Cleaning, 7.5.3.1. Pure, unmixed.**
- Reinjewenst** [Rɛijnɛvɛnst] *n.m.* Vedeent; waut eena vedeent haft, äwa Kosten - clear profit.
- Reinjunk** [Rɛijnʊŋk] *n.f. Pl:* **Reinjungen.** een reinwaschen; een reinmoaken - cleansing. *Category:* **4.9.5.6. Religious purification.**
- reinmoaken** [rɛinmɔakən] *v.s.* reinjen; soo moaken daut et rein es; wauschen; oppriemen - clean. *See:* **reinjen.** *Category:* **1.3.6. Water quality, 5.4.4. Care for the teeth, 5.4.7. Care for the fingernails, 5.6. Cleaning, 5.6.1. Clean, dirty, 5.6.4. Wash clothes.**
- reinwaschen** [rɛinvɔʊfən] *v.s.* wauschen daut et rein woat; aufwaschen - wash clean.
- reinweeden** [rɛinvɛdɛn] *v.w.* aulet Krut aufweeden; eene jewesse Städ ooda Jäajent gauns weeden ooda haken - weed; hoe clean.
- reinweschen** [rɛinvɛʃən] *v.w.* aufweschen toom reinmoaken; weschen soo daut aulet Drakj wajch es - wipe clean.
- Reis** [Rɛis] *n.f. Pl:* **Reisen.** met een Foatich ooda Woagen wua hanfoaren - trip; journey; expedition. *Category:* **4.2.9. Holiday, 7.2.2.5.1. Fall, 7.2.4. Travel.**
- reisen** [rɛisən] *v.w.* eene Reis moaken; wua hanfoaren - travel. *Category:* **7.2.4. Travel.**
- Reisberecht** [Rɛisbɛrɛçt] *n.m. Pl:* **Reisberechta.** een Schriewen ooda Vetal von eene Reis - travel report; report on a trip.
- Reisenda** [Rɛisɛndɑ] *n.m. Pl:* **Reisende.** eena opp Reisen - traveller.
- Reisendoop** [Rɛisɛndøʊp] *n.m. Pl:* **Reisendoops.** eena dee sikj opp een Schepp ooda aundret Foatich vestakjt un heemlich metfoat - stowaway.
- reisent** [rɛisɛnt] *adj.* eena opp eene Reis - travelling.

**Reiseprädja** [Reisepreːjʌ] *n.m. Pl: Reiseprädjasch*. een Prädja dee väl romreist un en veschiedne Kjoakjen enjelot es - itinerant preacher.

**Reisjelt** [Reisjelt] *n.n. Pl: Reisjelt*. jewesset Jelt toom reisen; de Onkosten von eene Reis - trip expenses; trip cost.

**Reispauss** [Reispaus] *n.m. Pl: Reispassa*. een Pauss ooda Schriewen daut eenem daut Rajcht jeft wua to reisen ooda spazieren; een jesazliche Bewiess en woon Launt eena tusjehieet - pass; passport. *Category: 1.2.1.1. Mountain, 3.6.7. Test, 4.2.6.2.1. Football, soccer, 4.7.2. Pass laws, 7.2.3.5. Move past, over, through, 7.3.1.1. Throw, 8.1.4. More, 4.6.2. Citizen.*

**Reisplon** [Reisplon] *n.m. Pl: Reisplons. Pl: Reisplänen*. een Plon ooda Väänämen fa eene Reis - itinerary.

**Reistausch** [Reistou] *n.f. Pl: Reistauschen*. eene Tausch en dee eena siene Sachen drajcht biem reisen-kit. *Category: 6.7. Tool.*

**reiw** [reiv] *adj. Variant: rau*. nich jekoakt, von Äten; onveheelt, von Wunden - raw; uncooked. *Category: 5.2.3. Types of food, 8.4.6.5.3. New.*

**reiwēn** [reivēn] *v.w.* ruen; sikj veholen; nich oabeiden - rest. *Category: 2.4.5. Rest, 3.4.1.2.1. Relaxed, 5.7. Sleep.*

**Reiwetiesa** [Reivētisa] *n.n.* lesa soo aus daut vom Schmelta bie de Mien kjemt - pig iron.

**Reiwtiet** [Reivtit] *n.f. Pl: Reiwtedien*. eene Tiet toom reiwēn; Kua Tiet - respite. *Category: 2.4.5. Rest.*

**reizen** [reitsēn] *v.w.* excite.

1 • wām oppräajen - excite; stimulate.

2 • wām fa waut enjankren - entice. *Category: 2.6.2.2. Attract sexually, 3.4.1.4.1. Excited, 2.6.2. Sexual relations, 3.4.1.4. Interested.*

**rejieren** [rējirēn] *v.w.* met eenen bewusten Wellen leiden; en volle Kontroll äwa waut sennen, soo aus de Rejierunk - rule; govern; control; reign. *Category: 4.6.4. Rule, 4.7.1. Laws, 8.2.8. Measure, 3.3.3.6. Control, 4.6. Government, 4.5. Authority, 4.5.3.1. Lead, 7.2.6.2. Prevent from moving.*

**Rejiene** [Rējina] *n.pl.* eene Sort Bloomen - dahlias.

**rejierent** [rējirēnt] *adj.* soo daut hee rejieet; em Aamt - ruling. *Category: 4.7.6. Judge, render a verdict.*

**Rejierungsennom** [Rējirunjɛnoːm] *n.f.* de Ennom von de Rejierunk; de Rejierungskauss en een Joa - government revenue.

**Rejierungshus** [Rējirunjshys] *n.n. Pl: Rejierungshiesa*. daut Jebied wua de Veträda von daut gaunse Launt toopkomen toom Jesaza enfieren - legislature. *Category: 4.6.3.1. Governing body, 4.7.2. Pass laws.*

**Rejierungsjoa** [Rējirunjɔa] *n.n. Pl: Rejierungsjoaren*. de twalw Moonat dee eene Rejierunk aus äa Joa talen fa äare Rääkjunk, tB. vom 1. Aprell bat däm 31. Moaz - fiscal year; year of reign.

**Rejierungskauss** [Rējirunjɔaus] *n.f. Pl: Rejierungskausen*. de Rejierunk äa Jelt Väärot - government coffers.

**Rejierungsmaun** [Rējirunjsmoun] *n.m. Pl: Rejierungsmana*. een Maun dee enne Rejierunk een Aamt haft - government official.

**Rejierungstiet** [Rējirunjstit] *n.f. Pl: Rejierungstieden*. de Tiet daut eena ooda eene Grupp rejieet - reign. *Category: 4.6.4. Rule.*

**Rejierungsveträda** [Rējirunjɤt'reːdʌ] *n.m. Pl: -*. eena dee de Rejierunk väastalt ooda fa dee rät - ambassador. *Category: 4.6.6.3. Represent, 6.6. Occupation.*

**Rejierunk** [Rējirunj] *n.f. Pl: Rejierungen*. de aunjestalde Mana un Kommittees toom een Launt ranen - government; regime. *Category: 4.6. Government.*

**Rejista** [Rējista] *n.n. Pl: -*. eene jeschräwne List; eene Rieej von Menschen ooda Sachen dee opp eenen Wajch toopjehieren - register; list; file; folio; index. *Category: 3.5.7.5. Record, 3.5.7.6. List, 3.5.3.2. Information, 5.4.7. Care for the fingernails.*

**rejistriieren** [rējistrirēn] *v.w.* enschriewen; sikj aunmalden - register. *Category: 3.5.7.5. Record.*

- rekjen** [rɛcən] *v.w.* sikj wieda ruksen; wuahan langan - move. *Category:* **1.3.2.4. Wave, 4.2.6.1.2. Chess, 7.2. Move, 7.2.4.5. Move to a new house, 7.3. Move something, 9.3.1. Degree.**
- Rekjs** [Rɛcs] *n.f. Variant:* **Rett.** een Faul; eemol; foaken; eene Tiet - occasion; instance; time. **Eene Rekjs leet daut soo aus wan daut wudd toopfauen, oba dan kjrieech daut siene rechtje Oat.** □ At one time it looked as though it could collapse, but then it got its proper qualities. *Category:* **6.1.2.9. Opportunity, 9.1.2.1. Happen, 4.2.3. Music, 8.2.8. Measure, 8.4. Time, 9.4.1.1. Tense.**
- relijees** [rɛlɪjɛs] *adj.* sea no Kjoakjen Rääjlen rechten - religious. *Category:* **4.9. Religion.**
- Reljoon** [Rɛləʊn] *n.f. Pl:* **Reljoonen.** *Variant:* **Relijion.** de Lia von Gott, Menschen un de leed, un woo dee toopjehieren un wuatoos dee sent - religion. *Category:* **4.9. Religion.**
- Relps** [Rɛlps] *n.m. Pl:* **Relpsen.** een eemol oppsteeten - belch; burp. *Category:* **2.2.2. Cough, sneeze.**
- relpsen** [rɛlpsən] *v.w.* lud oppsteeten - belch; burp. *See:* **oppsteeten.** *Category:* **2.2.2. Cough, sneeze.**
- renlich** [rɛnliç] *adj.* rein; oppjeriemt - cleanly; neat; sanitary. *Category:* **4.3.6.2. Tidy, 7.5.5. Organize, 7.5.8. Simple, complicated.**
- Rennlichkjeit** [Rɛnliçkɛit] *n.f. Pl:* **Rennlichkjeiten.** dän Toostaunt von woo rein waut es - cleanliness; sanitation.
- Rennlichkjeitlia** *See main entry:* **Rennlichkjeitslia.**
- Rennlichkjeitslia** [Rɛnliçkɛitslia] *n.f. Variant:* **Rennlichkjeitlia.** de Lia woo Sachen motten rein jehoolen - hygiene. *Category:* **2.5.7. Treat disease.**
- Rent** [Rɛnt] *n.f.* waut eena pinkjlich tolen mott toom waut pachten; Pachtjelt - rent. *Category:* **6.8.4.6. Hire, rent.**
- renten** [rɛntən] *v.w.* pachten; fa beråde Tolinjen waut brucken - rent. *Category:* **6.8.4.6. Hire, rent.**
- reparieren** [rɛpa:riɪrən] *v.w.* een Jereetschoft trajchtmoaken; fiksen - repair. *Category:* **6.5.3.1. Building equipment and maintenance, 7.9.4. Repair.**
- Republikj** *n.f. Pl:* **Republikjen.** een Launt onen eenen Kjennich, eendoont auf demmokratisch ooda nich - republic.
- Resarf** *See main entry:* **Resarw.**
- Resarw** [Rɛza:ɪv] *n.f. Pl:* **Resarwen.** *Variant:* **Resarf.** en Kanada een jrätret Stekj Launt wua jewesse Menschen aansiedlen kjennen, tB. Oostresarw, Wastresarw, Indiauna Resarw - reservation.
- reselwieren** [rɛsɛlvirən] *v.w.* sikj toom gooden romnämen; utkomen - decide; resolve; become resolute. *Category:* **3.2.2.3. Evaluate, test, 3.3.1. Decide, plan, 3.3.1.4. Intend, 4.4.3.5. Solve a problem.**
- Respakjt** [Rɛspa:ct] *n.f. Pl:* -. lea; Aunerkjank; väl von wäm ooda waut hoolen - respect; regard; consideration; deference; esteem. *Category:* **4.3.2. Admire someone, 3.2.1.1. Think about, 3.2.5. Opinion, 3.2. Think.**
- respakjten** [rɛspa:ctən] *v.w.* ieren; väl von wäm hoolen; wäm väl tootruen - respect. *Category:* **4.3.2. Admire someone.**
- respakjtvoll** [rɛspa:ctfɔl] *adj.* soo aus met Respakjt; ieebeedent - respectful. *Category:* **4.3.7. Polite, 4.5.5. Honor.**
- Ress** [Rɛs] *n.m. Pl:* **Ressen.** Becht; eene utjepuzte ooda äwadräwne Jeschicht; Spos; Kjnikje; 'Schnetten rieten' un 'Ressen rieten' moakt Spos - tall tale. *Category:* **3.5.4.1. Fable, myth.**
- Ressiet** [Rɛsɪt] *n.n. Pl:* **Ressiets.** eene Kjwittunk; een Papia waut sajcht daut eene jewesse Sach betolt es - receipt. *Category:* **6.8.4.5. Pay.**
- Restaraunt** [Rɛsta:rɔunt] *n.n. Pl:* **Restaraunten.** een Jeschaft toom Moltieden jäwen; een Jeschaft wua eena sikj eene Moltiet kjeepen kaun - restaurant. *Category:* **5.2.1. Food preparation.**
- Restaunte** [Rɛstɔuntə] *n.pl.* de Jefangne; dee waut ensetten - prisoners.
- restich** [rɛstiç] *adj.* jesunt un stoakj - hale. *Category:* **2.5. Healthy.**
- retaujen** [rɛtɔujən] *v.w.* rakren; sea schaufen - work at hard labour; toil; do menial work. *See:* **rakren.** *Category:* **6. Work and occupation.**

- Retz** [Rets] *n.f. Pl: Retzen*. eene schmaule deepe Ran; eene Spoolunk en Materiöl - crack. *Category: 2.3.2.3. Types of sounds, 7.8.1. Break, 7.8.2. Crack.*
- Rewers** [Rəvɛɹs] *n.n.* daut Jia toom äwaroasch foaren - reverse. *Category: 8.5.2.2. Backward.*
- Rewoluzion** [Rəvo:lytsio:n] *n.f. Pl: Rewoluzionen*. een Oppstaunt jääjen de Rejierunk - revolution. *Category: 4.5.4.6. Rebel against authority, 9.1.2.6. Change something.*
- Rewoluzionstiet** [Rəvo:lytsio:nstii] *n.f. Pl: Rewoluzionstieden*. de Tiet wan de Rewoluzion em gonen es-revolutionary time.
- Rewolwa** [Rəvɔlvɔ] *n.m. Pl: Rewolwasch*. een kortet Scheetiesa daut eena en eene Haunt hoolen kaun - revolver. *Category: 4.6.6.1. Police, 4.8.3.7. Weapon, shoot.*
- Rezapt** [Retsa:pt] *n.n. Pl: Rezapta*. de Beschriewunk von woo waut Äten jemoakt mott; Väajeschräwne Dinja dee eena doonen mott om no een jewenschtet Ziel to komen - recipe. *Category: 5.2.1. Food preparation.*
- rieren** [rirən] *v.w.* stir.
- 1 • sikj bewääjen; roojen - stir.
- 2 • waut flissendjet met een Läpel ooda Riastock omrieren; derchrieren - stir; move; mix with a ladle or spoon; budge; hurry. *See: roojen. Category: 5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.5.3. Mix, 1.3.2.4. Wave, 4.2.6.1.2. Chess, 7.2. Move, 7.2.4.5. Move to a new house, 7.3. Move something, 9.3.1. Degree, 7.2.1.2. Move quickly, 8.4.8.1. Quick.*
- Riaholt** [Riahɔlt] *n.n. Pl: Riahelta*. een schmaulet Brat daut em Gropen ooda Miagropen jebrukt woat toom rieren - stir stick.
- riastell** [riastæt] *adv.* gauns stell; onen Bewääjunk - motionless; calm. *See: stell. Category: 7.2.7. Not moving, 1.1.3.1. Wind, 1.3.2.5. Calm, rough, 3.4.1.2.2. Calm.*
- Riastock** [Riastɔk] *n.m. Pl: Riastakja*. een schmaulet Brat toom em Miagropen rieren - stirring rod.
- Rie** [Ri] *n.f. Pl: Rieen*. een kjliena Riefa, dee nich daut joa'äwa rant; eene Läacht; Bach; Schelsel - creek; brook. *See: Bach; Schelsel. Category: 1.3.1.3. River.*
- rieen** [riən] *v.w.* trajcht spalden ooda looss aunneien - baste; (sewing). *Category: 5.2.1.1. Cooking methods.*
- Rieblen** [Riɓlən] *n.pl.* Kjreemels; seete Kjreemels opp een Jebakniss - crumb cake topping.
- rieden** [ridən] *v.s.* opp een Pieet, ooda aundret Tia, metfoaren - ride an animal.
- Riedkonst** [Ridkɔnst] *n.f.* de Konst een Pieet goot to rieden; - horsemanship.
- Riedpieet** [Ridpiət] *n.n. Pl: Riedpieed*. een Pieet daut sikj rieden lat - mount (horse). *Category: 1.2.1.1. Mountain, 2.6.2. Sexual relations, 7.1.2. Sit, 7.2.2.4. Move up.*
- Riedrot** [Ridro:t] *n.n. Pl: Riedräd*. Neidrot; Drot toom rieen - thread. *Category: 6.6.1.2. Spinning thread, 6.7.5. Fastening tool.*
- riedsch** [ridʃ] *adj.* tom, soo daut dee to rieden jeit - broken to ride.
- Rieej** [Riəj] *n.f. Pl: Rieejen*. eene Striep; väle, eent hinja daut aundre, en eene Striep - row; queue; string; range; tab. *Category: 4.8.2. Fight, 7.2.4.2.1. Boat, 7.3.8. Transport, 8.3.1.2. Line, 7.2.7.3. Wait, 4.2.3.5. Musical instrument, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.6.4.2. Weaving baskets and mats, 6.7.5. Fastening tool, 7.5.4.1. Rope, string, 1.6.5. Animal home, 5.5.7. Fireplace, 6.3.2. Tend herds in fields, 8.2.6. Distance.*
- Rieejenfolj** [Riəjɛnfɔl] *n.f.* enne Rieej soo aus daut no waut jeweset jehieet - sequence. *Category: 7.5.5. Organize, 8.4.5.1. Order, sequence.*
- Rieejhiesa** [Riəjhisɔ] *n.pl.* eene Rieej Hiesa dee eent aum aundren naunjebut sent - terraces; row houses.
- riejewiess** [riəjvis] *adv.* en Rieej; no Rieej no - by the row.
- rieekjen** [riēcən] *v.w. Variant: räkjen*. waut no wäm strakjen ooda wuahan langen - hand to; pass; suffice. *Category: 7.4.1. Give, hand to, 1.2.1.1. Mountain, 3.6.7. Test, 4.2.6.2.1. Football, soccer, 4.7.2. Pass laws, 7.2.3.5. Move past, over, through, 7.3.1.1. Throw, 8.1.4. More, 8.1.7. Enough.*



**riekjren** [riɛcrən] *v.w.* Variant: **räkjren**. smoke.

1 • Ruak aufjäwen - smoke; cure with smoke; give off smoke.

2 • waut en stoakjet Ruak saten toom eenen Jeschmak jäwen ooda toom daut von vekomen bewoaren - smoke cure.

3 • schmieekjen; daubren - smoke tobacco. *Category:* **1.2.1.2. Volcano, 5.2.4. Tobacco, 5.5.5. What fires produce, 6.4.4. Beekeeping, 8.3.7.8.4. Preserve.**

**Rieekjakoma** [Riɛca:ko:mλ] *n.f.* Pl: **Rieekjakomren**. Variant: **Räkjakoma**. een sea kjlienet Huskje toom Fleesch rieekjren - smoke house.

**Rieekjastund** [Riɛca:stʊnd] *n.f.* Pl: **Rieekjastunden**. de Tiet toom een Ruakopfa moaken; de Stund wan em Tempel met besondret Ruakstoff, een Ruak jemoakt wort, aus een Tieekjen daut Gott doa wia - hour of incense offering.

**Rieekjaworscht** [Riɛca:vɔʃt] *n.f.* Pl: -. Variant: **Ruakworscht**. jerieekjade Worscht - smoked sausage.

**riekjrich** [riɛcriç] *adj.* Variant: **räkjrich**. ruakich; met Ruak; soo aus Ruak - smoky. *Category:* **8.3.3.3.3. Gray.**

**Riefa** [Rifλ] *n.m.* Pl: **Riefasch**. Variant: **Riwa**. een Fluss; eene Lächt dee daut Joa derch rant - river. *Category:* **1.3.1.3. River.**

**Riefawota** [Rifa:vo:tλ] *n.n.* Wota von een Riefa - river water.

**riemen** [rimən] *v.w.* rhyme.

1 • äwareen hieren, soo aus de latste Wieed von de Lienjes von een Jedicht - rhyme.

2 • huach lowen - praise. *Category:* **3.5.4.4. Poetry, 3.5.1.7. Praise, 4.5.5. Honor.**

**Riemsel** [Rimsəl] *n.n.* Pl: **Riemsels**. kortet Jedicht; Sprechwuat daut riemt - poems; nursery rhymes.

**Riep** [Rip] *n.m.* de jefroarna Donst ooda jefroarna Deiw - hoarfrost; rime.

**riep** [rip] *adj.* von Frucht ooda Sot aun Plaunten, reed toom äten, reed toom arnten; en Bildasproak, reed fa waut sennen - ripe; mature. *Category:* **1.5.6. Growth of plants, 6.2.5. Harvest, 2.6.4.4. Adult, 2.6.4.5. Old person, 2.6.4.6. Grow, get bigger, 4.3.1.3. Mature in behavior, 4.3.8. Change behavior, 8.4.6.5.2. Old, not young.**

**riepen** [ripən] *v.w.* ripen.

1 • riep woaren; reed woaren toom arnten - ripen.

2 • met Donst befrieren - make frosty. *Category:* **1.5.6. Growth of plants, 1.1.3.2. Cloud, 1.2.3.3. Gas, 5.2.1.1. Cooking methods.**

**Rierei** [Rirɛi] *n.n.* Pl: **Riereia**. jeschloagne Ei jebrot - scrambled eggs. *Category:* **5.2.3.2.3. Egg dishes.**

**Ries** [Ris] *n.m.* Pl: **Riesen**. een butajewenlich groota Mensch; waut sea grootet - giant; monster. *Category:* **8.2. Big, 4.3.1.1. Bad, immoral, 4.9.2. Supernatural being.**

**Riesel** [Risəl] *n.f.* rooda Zocka; kalieeja Zocka; Striesel - coloured sugar on cookies. *See:* **Striesel.**

**riesengroot** [risɛŋrɔʊt] *adj.* soo groot aus Riesen; utnoms groot; sea groot - gigantic; monstrous. *Category:* **8.2. Big, 4.9.2. Supernatural being.**

**riesenoatich** [risɛnɔatic] *adj.* sea groot; soo aus Riesen - like a giant.

**riesich** [risiç] *adj.* sea groot, soo aus bie Riesen - gigantic.

**Riess** [Ris] *n.m.* eene Sort Kjeena ooda Jeträajd - rice. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.1. Food from seeds, 5.2.3.7.1. Alcohol preparation, 6.2.6.2. Mill grain.**

**rieten** [ritən] *v.s.* pull.

1 • aun waut trakjen; tranen - pull; tug; ache (like a tooth-ache).

2 • tranen; tweirieten - tear; rip.

3 • wee doonen - ache (like a tooth-ache. *Category:* **2.5.3. Injure, 3.3.3. Influence, 3.4.1.4.4. Attract, 6.2.4.2. Uproot plants, 7.1.9. Move a part of the body, 7.3.2.8. Pull, 7.8.4. Tear, rip, 3.5.6.5. Cry, tear, 2.5.6.1. Pain, 4.4.2.6. Suffer.**

**rietent** [ritɛnt] *adj.* iewrich; ojjeduldich - impatient; eager; ferocious. *Category:* **4.3.1.5.1.**

**Impatient**, **3.4.1.4.2. Enthusiastic**, **4.8.2.8. Violent**.

**Rietinj** [Ritɪŋ] *n.f. Pl:* -. Weedoag enne Jläda - arthritis; rheumatism; ache. *See:* **Wee**. *Category:* **2.5.2.**

**Disease**, **2.5.6.1. Pain**, **4.4.2.6. Suffer**.

**Rietknoop** [Ritknøʊp] *n.m. Pl:* **Rietkjneep**. Zipper, Jlitckknoop - zipper. *Category:* **5.3.6. Parts of clothing**, **6.7.5. Fastening tool**.

**Rietut** [Rityt] *n.m. Pl:* -. eene Erfoarunk en dee eena utritt ooda wajchrant - escapade.

**Riew** [Riv] *n.f. Pl:* **Riewen**. een rebjet Jereetschoft toom Sachen riewen; Rubbel - washboard. *See:* **Rubbel**. *Category:* **5.6.4. Wash clothes**.

**riew** [riv] *adj.* opp väl Städén too kjrieen ooda haben; leicht to finjen - plentiful; abundant. *See:* **vollopp**. *Category:* **4.4.1. Prosperity**, **8.1.7.1. Extra**.

**riewen** [rivən] *v.s.* schieren; Kjeleeda schieren; opp waut rebjet schieren - scour. *Category:* **5.6. Cleaning**.

**Riewbrat** [Rivbra:t] *n.n. Pl:* **Riewbräda**. een fien-waljet Brat ooda Glauss toom de Wausch rein riewen - washboard. *Category:* **5.6.4. Wash clothes**.

**Riewunk** [Rivʊŋk] *n.f. Pl:* **Riewungen**. een toopschieren daut et Hett jeft ooda aufschieet - friction. *Category:* **4.1.6. Disunity**.

**Rigjen** [Rɪjən] *n.m. Pl:* **Rigjes**. back of body.

1 • de hinjaschte Sied vom Kjarpa; Rigjstraank een Opprigj - back of the body; backbone.

2 • een Opprigj; eene oppligjende Rieej - row; ridge. *See:* **Rigjstrank**. *Category:* **2.1.6. Bone, joint**, **1.2.1.1. Mountain**.

**Rigjesak** [Rɪjəzɑ:k] *n.m. Pl:* **Rigjesakj**. een Sak toom Sachen oppem Rigjen droagen - haversack.

**Rigjlän** [Rɪjle:n] *n.f. Pl:* **Rigjlänen**. de Län; daut steile Poat hinjen aun een Stool ooda eene Benkj - backrest.

**Rigjstrank** [Rɪjstra:ŋk] *n.m. Pl:* **Rigjstranks**. eene Rieej Knoakes, medden em Rigjen; een Strank von Narfen em Rigjen vom Kopp no jieda Poat vom Kjarpa - spinal column; spine; vertebrae; backbone. *See:* **Rigjen**. *Category:* **2.1.8. Internal organs**, **1.5.5. Parts of a plant**, **2.1.6. Bone, joint**.

**Rikj** [Rɪc] *n.n. Pl:* **Rikjs**. daut äwa waut een Kjennich jebeeden kaun, sien Kjennichrikj; eene Nazion; een Launt - dominion; country. *Category:* **4.5. Authority**, **4.6.7.1. Country**, **4.6.7.3. Countryside**.

**rikj** [rɪc] *adj.* met een grootet Vemieejen; väl haben - rich; wealthy; prosperous; affluent; opulent. *Category:* **1.2.2.1. Soil, dirt**, **2.3.3. Taste**, **6.8.1.2. Rich**, **4.4.1. Prosperity**, **6.9.5. Economics**.

**rikjen** [rɪcən] *v.w.* een Jeroch venämen ooda enwoaren; een Jeroch aufjäwen - smell. *Category:* **2.1.1.3. Nose**, **2.3.4. Smell**.

**Rikjdom** [Rɪcdo:m] *n.m. Pl:* **Rikjdoms**. Vemieejen; waut eena ieejent ooda enne Macht haft - kingdom; riches; opulence; wealth. *Category:* **4.6.7.1. Country**, **6.8.1.5. Possession, property**.

**rikjlich** [rɪclɪç] *adj.* met väl; soo aus wan eena rikj es - generous; rich; copious; ample; profuse; plentiful; abundant. *Category:* **8.1.3.1. Many, much**, **1.2.2.1. Soil, dirt**, **2.3.3. Taste**, **6.8.1.2. Rich**, **8.1.7.1. Extra**, **8.1.7. Enough**, **4.4.1. Prosperity**.

**Rikjlichkjeit** [Rɪclɪçkeit] *n.f.* de Toostaunt von eenen rikjen - opulence.

**rikjstalich** [rɪcsta:liç] *adj.* *Variant:* **rikjstendich**. schuldich jebläwen; nich nojekomen met betolen - in arrears; delinquent; overdue. *Category:* **8.4.5.3.3. Late**.

**rinjen** [rɪŋən] *v.s.* ring.

1 • waut schwoaret vesieekjen to haben; sikj met waut schwoaret aufjäwen; strieden - ring.

2 • klijnren, soo aus een Foon - ring as telephone. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds**, **3.5.9.2. Telephone**, **5.4.1. Jewelry**, **8.3.1.6. Round**.

**Rinkj** [Rɪŋc] *n.m. Pl:* **Rinj**. een Krauns; eene Rund - ring. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds**, **3.5.9.2. Telephone**, **5.4.1. Jewelry**, **8.3.1.6. Round**.

- Rint** [Rɪnt] *n.n.* *Pl:* **Rinda**. een Beest; een Vee - cow. *Category:* **1.6.1.1.3. Hoofed animals, 1.6.7. Male and female animals, 6.3.1. Domesticated animal, 6.3.1.1. Cattle.**
- Rintfleesch** [Rɪntflɛɪʃ] *n.n.* *Pl:* -. Fleesch von een Rint ooda von Vee - beef. *Category:* **6.3.1.1. Cattle.**
- Rintsbroden** [Rɪntsbro:dən] *n.m.* *Pl:* **Rintsbrodes**. een Broden von Rintfleesch - beef roast. *See:* **Brodfleesch.**
- Rintsknoaken** [Rɪntsknoækən] *n.m.* *Pl:* **Rintsknoakes**. een Knoaken von een Rint - bone of beef.
- Rintsupp** [Rɪntsup] *n.f.* eene Supp von aufjekoaktet Rintfleesch - beef soup.
- Rintvee** [Rɪntfəʋə] *n.pl.* Vee; Kjeej un Bolles un Junkvee - cattle. *See:* **Vee.** *Category:* **1.6.1.1.3. Hoofed animals, 6.3.1.1. Cattle.**
- Rissel** [Rɪsəl] *n.m.* *Pl:* **Rissels**. een Schlauch, soo aus een Eelefaunt siene Näs, ooda daut met waut eene Migj eenem spekj - elephant's trunk; probiscus.
- Ritsch** [Rɪtʃ] *n.f.* *Pl:* **Ritschen**. eene Rie; eene Läacht; een kjliena Riefa - creek. *Category:* **1.3.1.3. River.**
- Ritta** [Rɪtʌ] *n.m.* *Pl:* **Rittasch**. eena dee opp een Pieet rieden deit - trooper; knight; rider.
- Rittatiet** [Rɪta:tɪt] *n.f.* eene Tiet enne Jeschicht aus de Kjennichs opp Pieed reeden - era of knighthood; middle ages.
- Riwa** [Rɪvʌ] *n.m.* *Pl:* **Riwasch**. een Riefa; een Fluss - river. *See:* **Riefa; Riefa.** *Category:* **1.3.1.3. River.**
- roaren** [rɔaɪən] *v.w.* hielen; soo aus Kjinja een Jelud moaken toom Weedoag ooda Ojjemak wiesen - bawl; cry loudly; roar. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds, 3.5.6.5. Cry, tear, 1.6.4.3. Animal sounds.**
- roakboa** [rɔakboə] *adj.* jewoacht; met Jefoa - risky; dangerous; hazardous; perilous; precarious; treacherous. *Category:* **4.4.2.2. Danger, 7.9.1. Damage, 7.2.1.6.1. Balance, 4.3.5.5. Deceive, 4.8.2.7. Betray.**
- roarent** [rɔarent] *adj.* soo daut dee roat; biem hielen - crying. *Category:* **2.6.6.4. Mourn.**
- Robott** [ro:bɔt] *n.m.* *Pl:* **Robotts**. eene ellektronische Maschien dee väl Bewääjungen moaken kaun - robot.
- rochlen** [rɔχlən] *v.w.* biem odmen een Jelud moaken von een Kwaulsta em Loftrua - wheeze; have a throat rattle. *Category:* **2.2.1. Breathe, breath, 2.3.2.3. Types of sounds.**
- Rock** [rɔk] *n.m.* *Pl:* **Rakj**. skirt.  
 1 • daut Poat aun eene Fru äa Kjleet unja de Lint - skirt; smock; coat; dress.  
 2 • Äwarock; een sindoagscha Äwarock ooda Jake - coat; formal jacket. *See:* **Kjleet.** *Category:* **5.3.2. Women's clothing, 5.3.1. Men's clothing, 7.5.9.2. Fill, cover, 5.3. Clothing.**
- Rockfupp** [rɔkfʊp] *n.f.* *Pl:* **Rockfuppen**. eene Fupp aum Rock ooda Äwarock - coat pocket.
- roden**<sub>1</sub> [ro:dən] *v.s.* waut väaschlönen; Rot jäwen - advise; suggest. *See:* **beroden.** *Category:* **3.3.3.2. Advise, 3.3.3.1. Suggest.**
- roden**<sub>2</sub> [ro:dən] *v.w.* eene Auntwuat väaschlönen fa dee eena weinich ooda kjeen Grunt haft - guess. *Category:* **3.2.2.4. Guess.**
- Roda** [ro:dʌ] *n.m.* *Pl:* **Rodasch**. een Foatich opp Räda; Tweeroda; Beisikjel - wheeler; cycle. *Category:* **7.2.2.7. Move in a circle, 7.2.4.1.1. Vehicle, 8.4.5.1. Order, sequence, 8.4.5.1.6. Alternate.**
- Rodeo** [ro:dəo:] *n.m.* *Pl:* **Rodeos**. een Toopkomen toom de Konst met Pieed rieden aufjewäsen woat - rodeo.
- rodlich** [rɔdliç] *adj.* root; met waut roode Kalia - reddish; florid; sorrel; rouge; ruddy; rubicund. *Category:* **2.1.4. Skin, 1.5.3. Grass, herb, vine, 5.4.2. Cosmetics, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**
- rodsom** [rɔdso:m] *adj.* daut waut wäm to roden es; soo aus gooda Rot - advisable. *Category:* **3.3.3.2. Advise.**
- roff** [rɔf] *adj.* ruchlooss; hunjsch; ruchullich - rough. *Category:* **2.1.4. Skin, 2.3.1.8.2. Ugly, 3.5.1.1. Voice, 4.7.9.5. Act harshly, 4.8.2.8. Violent, 8.1.5.8.1. Approximate, 8.3.2.2. Rough.**

**Rogg** [rɔg] *n.f.* *Pl:* -. eene Sort Jeträajd, jebrukt toom Veefooda un toom Jrett, Mäl un Bea moaken - rye. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine.**

**Roggenbroot** [rɔgɛnbʁɔʊt] *n.n.* *Pl:* **Roggenbrood.** Broot met Roggenmäl - rye bread.

**Roggenmäl** [rɔgɛnme:l] *n.n.* jemolnet Rogg - rye flour.

**Roll** [rɔl] *n.f.* *Pl:* **Rollen.** waut oppjerdet; eene dikje runde Stang - roll; roller; coil; skein; role; part in a play. *Category:* **1.1.3.6. Lightning, thunder, 3.5.7.6. List, 7.2.2.7. Move in a circle, 7.3.5. Turn something, 8.3.1.5.1. Roll up, 1.6.4. Animal actions, 8.3.1.5.2. Twist, wring, 1.5. Plant, 4.2.5. Drama.**

**rollen** [rɔlɛn] *v.w.* kulren; dreien; opp ooda aufwekjlen - roll. *Category:* **1.1.3.6. Lightning, thunder, 3.5.7.6. List, 7.2.2.7. Move in a circle, 7.3.5. Turn something, 8.3.1.5.1. Roll up.**

**Rolla** [rɔlʌ] *n.m.* *Pl:* **Rollasch.** eene dikje Roll toom waut utrollen ooda twei dreckjen - roller.

**Rollgardien** [rɔlga:rdin] *n.f.* *Pl:* **Rollgardienen.** eene Gardien dee doa jeit rauf to trakjen un nopp to loten opp een Rolla - roller blind.

**Rollholt** [rɔlhɔlt] *n.n.* *Pl:* **Rollhelta.** eene holtne Roll enne Kjääkj toom Dieech utrollen - rolling pin.

**Rollkuak** [rɔlkuæk] *n.f.* *Pl:* **Rollkuaken.** eene Kuak von Fat jebrodnet Dieech - roll cookie.

**Rollpapia** [rɔlpa:piʌ] *n.n.* *Pl:* **Rollpapiere.** wallpaper.

1 • Papia opp eene Roll - roll of paper.

2 • Papia daut je'ieejent es toom aun de Waunt baken un schmock foadich moaken - wallpaper.

**Rollspäla** [rɔlspe:lʌ] *n.m.* *Pl:* **Rollspälasch.** eena dee eene Roll en een Drama spält; eena dee eenen aundren Mensch un siene Oaten nomoakt - performer; actor. *Category:* **4.2.3.4. Musician, 4.2.5. Drama, 9.1.2. Do.**

**Rollstool** [rɔlstəʊl] *n.m.* *Pl:* **Rollsteela.** Foastool; een Stool opp Räda toom wäm romfieren - wheelchair. *Category:* **2.5.4. Disabled.**

**Rolltrap** [rɔltra:p] *n.f.* *Pl:* **Rolltrape.** eene Trap dee en eentwajch nopp ooda rauf rolt un Lied met nemt - escalator. *Category:* **6.5.2.8. Floor, story.**

**rom** [ro:m] *prep.* *Variant:* **erom.** om; runtom - around. *Category:* **8.1.5.8.1. Approximate, 8.2.5. Big area, 8.2.6.2. Near.**

**romaumplen** [ro:mɔumplɛn] *v.w.* aumplen; bewäacht sennen - wriggle. *Category:* **7.2.2.8. Move back and forth.**

**Romaunschreft** [ro:mɔunʃreft] *n.f.* *Pl:* **Romaunschreften.** eene oppjemoakte Jeschicht; een Buak met eene utjedochte Jeschicht - fiction. *Category:* **3.2.1.2. Imagine, 3.5.4.1. Fable, myth.**

**rombeislen** [rɔmbeislɛn] *v.w.* romosen; onen een Ziel romgonen - ramble. *Category:* **3.5.1.2. Talk about a subject, 7.2.1.3. Wander.**

**rombiestren** [rɔmbistrɛn] *v.w.* no waut gonen wan eena nich dän Wajch weet - get lost. *Category:* **7.2.4.7. Lose your way.**

**rombisen** *v.w.* romflieejen; met een Jebromm romflieejen; pienich von eent no daut aundre gonen - buss about; be a busybody.

**romboaren** [rɔmboarɛn] *v.w.* opp mea aus eene Städ boaren toom waut mäajlich moaken - drill around in proximity.

**rombrinjen** [rɔmbrɪnɛn] *v.s.* towäaj brinjen, tostaund brinjen; moaken woaren - bring about. *Category:* **9.1.1.2. Become, change state.**

**romdeidlen** [rɔmdeidlɛn] *v.w.* nich beschekjen; Tiet vekwosen - waste time.

**romdreien** [rɔmdreɪɛn] *v.w.* enne Rund dreien; omdreien - turn over. *Category:* **7.3.5. Turn something.**

**romdriefsch** [rɔmdriff] *adj.* eena dee leicht romdrift - prone to visit.

**romdriewen** [rɔmdriwɛn] *v.s.* bum around.

1 • spazieren, spazieren foaren; hia un doa hanfoaren, soo aus de Jugent - visit around.

2 • onmoralisch spazieren, soo aus onehelich - immoral pursuits.



**romdroagen** [rɔmdrɔagən] *v.s.* met droagen - carry about.

**romem** [rɔ:məm] *contr.* rom däm - around the.

**romerren** [rɔ:mɛrən] *v.w.* eenen orrajchten Wajch nogonen - err.

**romet** [rɔ:mət] *contr.* rom daut - around the.

**romflieejen** *v.s.* bosich von eent no daut aundre gonen; sea drock sennen ooda oabeiden - fly around; be busy.

**romforschen** [rɔmfɔʃən] *v.w.* opp miere Städen forschen - inquire. *Category:* **3.5.1.5. Ask.**

**romfroagen** [rɔmfroagən] *v.s.* opp miere Städen froagen - ask. *Category:* **3.3.4. Ask permission, 3.5.1.5. Ask.**

**romgonen** [rɔmgo:nən] *v.s.* tofoot gonen - go about. *Category:* **9.1.2. Do.**

**romjäwen** [rɔmjɛ:vən] *v.s.* sikj fa waut intressieren un opppaussen; dän Wieet von waut seenen - care. *Category:* **3.4.2.4.1. Worried.**

**romjenomen** [rɔmjəno:mən] *adj.* om waut rom jebungen ooda jeschnieet - taken around; swaddle.

**romjuksen** *v.w.* bosich von eene Städ no de aundre foaren - gad about; gallivant.

**romkijkjen** [rɔmkɪcən] *v.w.* opp miere Städen kijkjen - look around. *Category:* **2.3.1.1. Look.**

**romkomen** [rɔmko:mən] *v.s.* passieren; woaren; bat eenem komen - come about. *Category:* **3.2.7. Expect.**

**romleiden** [rɔmlɛidən] *v.w.* lead around.

1 • leiden; wäm eenen Wajch wiesen - lead around.

2 • opp eenen Omwajch leiden - circumvent.

**romligjen** [rɔmlɪjən] *v.s.* ful sennen; nuscht beschekjen ooda doonen - lie around.

**rommuaren** *See main entry:* **rummuaren.**

**romnämen** [rɔmne:mən] *v.s.* surround.

1 • passieren - happen.

2 • eene Sach rom waut rom moaken - surround. *Category:* **7.2.2.7. Move in a circle.**

**romoakren** [rɔ:moakrən] *v.w.* manewren; wriblen; sikj bewääjen - agitate. *Category:* **3.4.2.1.6. Upset.**

**romosen** [rɔ:mo:sən] *v.w.* *Variant:* **eromm osen.** onen Ziel bewäacht sennen; rosen - fidget around.

**Romp** [rɔmp] *n.m. Pl:* **Romps.** een nata Jeträajd Woagen - grain hopper.

**romplieejen** [rɔmpliɛjən] *v.w.* plieejen; dolplieejen - plow down.

**romräden** [rɔmre:dən] *v.w.* runträden; to aulem bekaunt woaren - spread information.

**romreisen** [rɔmreɪsən] *v.w.* no veschiedne Städen foaren ooda reisen - travel about.

**romroojen** [rɔmrøujən] *v.w.* orruich sennen - be restless.

**romschekjen** [rɔmʃɛcən] *v.w.* eenen Breef loten von een Noba nom aundren gonen, soo daut aule omweeten - send about.

**romschlikjen** [rɔmʃɪcən] *v.w.* schlau gonen; onen bemoakjt wua gonen - sneak about.

**romschneflen** [rɔmʃneflən] *v.w.* aulawääjen een bät nieschieren; rikjen - sniff about.

**romschwienen** [rɔmʃvinən] *v.w.* spazieren foaren; romdriewen; sikj met onmoralische ooda uk oneheliche Sachen aufjäwen - err repeatedly.

**romsetten** [rɔmsetən] *v.s.* onen Oabeit sennen - sit about.

**romspazieren** *v.w.* spazieren gonen ooda foaren no veschiedne Frind - visiting around.

**romstalen** [rɔmsta:lən] *v.w.* Sachen rom waut hanstalen - surround. *Category:* **7.2.2.7. Move in a circle.**

**romstonen** [rɔmsto:nən] *v.s.* onen Oabeit wua stonen - stand about.

**romstolpren** [rɔmstɔlpɾən] *v.w.* sea oneegol gonen; romwinjschen - stumble around.

**romstrikjen** [rɔmstrɪcən] *v.w.* *Variant:* **erommstrikjen.** romgonen; han un hää wanken, foaken onen Ziel - prowl around aimlessly.

- Romstrikja** [rɔmstri:kɪ] *n.m.* *Pl:* **Romstrikjasch**. *Variant:* **Erommstrikja**. eena dee aulawääjen romjeit, foaken onen Ziel - prowler; drifter.
- romtooben** [rɔmtəʊbən] *v.w.* rauzen; sea bewäacht spälen - dance and stamp around wildly.
- romtraumplen** [rɔmtrɔʊmplən] *v.w.* vertraumplen; onvääsechtich gonen un opp Sachen staupe - trample about.
- romturkjen** [rɔmturkən] *v.w.* hunjsch sennen; ruch behandlen; nich vääbedocht haundlen - rough-house.
- romwaundren** [rɔmvəʊndrən] *v.w.* romgonen; han un hää gonen; eenjemoten onen Ziel romgonen - wander about.
- romweelen** [rɔmvəi:lən] *v.w.* onvääsechtich mank waut sieekjen; Sachen han un hää schuwen; plieejen - rummage around; plough. *Category:* **1.1.3.4. Snow, ice, 6.2.2.2. Plow a field, 6.2.8. Agricultural tool, 6.6.6. Working with land, 8.3.2.5. Furrow.**
- romwrunschen** [rɔmvrʊŋʃən] *v.w.* oakren; romoakren; romweelen - fidget; look for comfortable position.
- romzaublen** [rɔmtsəʊblən] *v.w.* romstrikjen; aundre hinjaraungonen - wander around aimlessly.
- ronstich** [rɔnstiç] *adj.* soon Jeschmak aus oolet Fat - rancid. *Category:* **2.3.4. Smell, 8.3.7.8. Decay.**
- Rooda** [rəʊdɒ] *n.m.* *Pl:* **Roode**. eena de root es; eena dee met de Komministen oabeit - red one; communist. *Category:* **4.6. Government, 4.6.6.5. Politics, 6.9.5. Economics.**
- Roodel** [rəʊdəl] *n.f.* *Pl:* **Roodels**. *Pl:* **Roodlen**. een Stock, plaut opp een Enj, toom eene Lomm ooda Konstieren ooda wieda schuwen - oar; paddle; helm. *Category:* **7.2.4.2.1. Boat, 4.7.7. Punish, 7.2.1.1. Walk.**
- roodlen** [rəʊdlən] *v.w.* paddle.
- met Roodels een Boot bewääjen - paddle.
  - een Tweeroda foaren, beisikjlen - bicycle. *Category:* **4.7.7. Punish, 7.2.1.1. Walk, 7.2.4.2.1. Boat.**
- Roodeljehenkj** [rəʊdɛləhɛŋkɪ] *n.n.* daut Jehenkj ooda Stiepa wua de Roodel dukt ooda sikj stiepat - thale.
- Roodla** [rəʊdlɒ] *n.m.* *Pl:* **Roodlasch**. eena dee doa roodelt - rower.
- Roof** [rəʊf] *n.n.* *Pl:* **Roofs**. eene Kjarscht äwa een Schlems - scab; cicatrix. *See:* **Noaw**. *Category:* **2.2.5. Bleed, blood.**
- roojen** [rəʊjən] *v.w.* sikj em Schlop bewääjen; rieren; rosen - budge; move; stir; move slightly. *See:* **rieren**. *Category:* **7.2. Move, 1.3.2.4. Wave, 4.2.6.1.2. Chess, 7.2.4.5. Move to a new house, 7.3. Move something, 9.3.1. Degree, 5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.5.3. Mix.**
- Room** [rəʊm] *n.n.* sea fienet Aussch, daut enne Trubben aunsat - soot. *Category:* **5.5.5. What fires produce.**
- roomich** [rəʊmiç] *adj.* voll Room; met Room bestreit ooda enjeschwient - sooty. *Category:* **8.3.3.3.3. Gray.**
- Roop** [rəʊp] *n.m.* een Aumt; eene Aunfroag; daut waut eena feelen mott om entoweljen to daut wua eena to beroopen es - call. *Category:* **1.6.4.3. Animal sounds, 3.5.1.4.1. Call, 4.2.1.4. Visit, 9.7.1. Name of a person, 9.7.3. Name of a thing.**
- roopen** [rəʊpən] *v.w.* lud räden toom wäm kijjken ooda horchen moaken; lud kroagen - call; hail; call out. *See:* **kroagen**. *Category:* **1.6.4.3. Animal sounds, 3.5.1.4.1. Call, 4.2.1.4. Visit, 9.7.1. Name of a person, 9.7.3. Name of a thing, 1.1.3.4. Snow, ice, 3.5.1.1.1. Shout.**
- Roos** [rəʊs] *n.f.* *Pl:* **Roosen**. rose.
- eene Sort Bloomen - rose; primrose.
  - eene wankende Krankheit dee roode Hut jeft - shingles (disease); erysipelas. *Category:* **2.5.2.2. Skin disease, 1.5.3. Grass, herb, vine, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**
- roosa** [rɔ:zɒ] *adj.* eene Kalia, licht rodlich - pink. *Category:* **8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**
- Roosenbää** [rəʊsɛnbɛə] *n.f.* *Pl:* **Roosenbäären**. de Bää ooda daut Sot von eene Roos; eenje woaren toom Tee aufkoaken jebrukt - rose hip.
- Roosenbosch** [rəʊsɛnbɔʃ] *n.n.* *Pl:* **Roosenbescha**. Roosenstruck - rosebush; eglantine.
- Roosenknoppen** [rəʊsɛŋknɔpən] *n.m.* *Pl:* **Roosenknoppes**. de Knoppen von eene Roos; daut Jewauss wua eene Bloom aun een Roosenbosch waust - rosebud.

- Roosenkrauns** [røʊsɛŋkrəʊns] *n.m. Pl:* **Roosenkjrens**. een Krauns von Roosen ooda Roosenstruck - wreath of roses; rosary.
- Roosenstruck** [røʊsɛnstrʊk] *n.n.* Roosenbosch; een Staum ooda Aust von een Roosenbosch - rosebush.
- roosich** [røʊsiç] *adj.* met Roosen, soo aus Roosen; sea hopninjsvoll un positiew - rosy. *Category:* **8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**
- root** [røʊt] *adj.* eene Kalia; de Kalia von jesundet Bloot - red. *Category:* **8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**
- rootbakich** [røʊtba:kiç] *adj.* met roode Baken - red-cheeked.
- rootbleiw** [røʊtbleiv] *adj.* eene Kalia tweschen root un bleiw - mauve. *Category:* **8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**
- Rootboat** [røʊtboat] *n.m. Pl:* **Rootbäata**. eena met een rooden Boat - RedBeard.
- Rootbrost** [røʊtbrøst] *n.f. Pl:* **Rootbrosten**. Rootbuck; een Voagel met eene roode Brost - Robin redbreast.
- rootbrun** [røʊtbryn] *adj.* rodlich brun; eene Kalia tweschen root un brun; rost - reddish brown; maroon; russet; foulvus; puce. *Category:* **4.3.3.3. Abandon, 7.4.5.1. Leave something, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum, 8.3.3.3.5. Animal color, marking.**
- Rootbuck** [røʊtbʊk] *n.m. Pl:* **Rootbucks**. een Voagel met eenen roddeljen Buck - robin. *Category:* **1.6.1.2. Bird.**
- Rootflicht** [røʊtflɪçt] *n.m. Pl:* **Rootflichten**. eene Sort Vääjel met roode Plaken oppe Flicht - red-winged blackbird.
- rootheet** [røʊthɛɪt] *adj.* von lesa, soo heet daut et root kalierich es - redhot.
- roothoarich** [røʊthoariç] *adj.* met roode Hoa - redhaired.
- rootjäl** [røʊtjɛ:l] *adj.* eene Kalia tweschen root un jäl; orange; fleeschfoawich - orange. *See: fleeschfoawich. Category:* **1.5.1. Tree, 5.2.3.1.2. Food from fruit, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**
- Rootkjälkje** [røʊtce:lçɛ] *n.n. Pl:* -. de Rootbuck; een Voagel met een rooden Buck - robin. *Category:* **1.6.1.2. Bird.**
- Rootschemmel** [røʊtʃɛmɛl] *n.f. Pl:* **Rootschemmels**. een licht brunet Pieet - roan. *Category:* **8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**
- rootwoaren** [røʊtvɔ:ɔɐn] *v.s.* vekaliere; root em Jesecht woaren - blush; redder; become red. *See: vekaliere. Category:* **3.4.2.2.2. Embarrassed, 8.3.3.3.6. Change color.**
- Rootzent** [røʊtsɛnt] *n.n. Pl:* **Rootzenten**. een een Zent; een Koppa - penny. *Category:* **6.8.6.1. Monetary units.**
- roowen** [røʊvɛn] *v.w.* stälē, reibren - rob. *Category:* **6.8.9.1. Steal.**
- ropen** [ro:pɛn] *v.w.* toopschuwen; toopkleiwen; oppropen - scoop up with the hands. *See: oppropen.*
- rosen** [ro:sɛn] *v.w.* rave.  
 1 • em Schlop romgonen - sleepwalk.  
 2 • doll oabeiden - rave. *Category:* **3.4.2.3. Angry.**
- rosendich** [ro:sɛndiç] *adv.* butajeweenlich sea; iewrich - ravingly; rapacious.
- rosent** [ro:sɛnt] *adj.* bejeistat; iewrich; doll, meist aus doll - raving; furious; delirious. *Category:* **3.4.2.3. Angry, 2.5.6. Symptom of disease.**
- Rosmak** [røʊsmak] *n.m. Pl:* -. soon Toostaunt aus goot es - law and order. **Aus de Liera dän Schowanak enwort, hilt hee Rosmak.** When the teacher recognized the pranks, he brought in order.
- Rost** [røʊst] *n.m. Variant:* **Rosta**. brune Schorwen aun verostadet lesa - rust. *Category:* **1.2.2.3. Metal, 8.3.7.8.1. Rust.**
- rostren** [røʊstrɛn] *v.w.* wajchfräten von lesa ooda Mettol, un brune Schorwen lat - rust. *Category:* **1.2.2.3. Metal, 8.3.7.8.1. Rust.**
- rostfrie** [røʊstfri] *adj.* onen Rost; nich jerostat - free of rust.

**rostrich** [rɔstriç] *adj.* verostat; von Rost vefräten; met Rost Schorwen beschmääat - rusty. *Category:* **1.2.2.3. Metal, 8.3.7.8.1. Rust, 8.4.6.5.4. Old, not new.**

**Rot** [rɔ:t] *n.m. Pl:* -. een Vääschlach dee eenem en sien Trubbel halpt; Oppschluss - advice. *See:* **Oppschluss**. *Category:* **3.3.3.2. Advise.**

**Rotjäwa** [rɔtje:vʌ] *n.m. Pl:* -. eena dee Rot jeft; eena däm eena no Rot frajcht; Väaminda; Gootmaun - advisor; counsellor; mentor. *See:* **Väaminda**. *Category:* **3.3.3.2. Advise.**

**rotjäwent** [rɔtje:vɛnt] *adj.* soo daut dee Rot jeft; met Rot - advising.

**rotlich** [rɔtliç] *adj.* met Rot; schekjlich - well provided with; expedient.

**rotlooss** [rɔtløʊs] *adj.* onen Rot; sikj nich weeten - asea; helpless.

**rotschlönen** [rɔtʃlɔ:nən] *v.s.* plönen; derchdenkjen; no Rot sieekjen - deliberate; consult; debate. *Category:* **3.3.1.5. Deliberately, 6.1.2.3.1. Careful, 3.3.2. Request, 3.3.3.2. Advise, 3.5.1.6. Debate.**

**Rotschluss** [rɔtʃlʊs] *n.m. Pl:* **Rotschläaj**. de Entschluss ooda Plon von waut beroden - decree; resolution; conclusion. *Category:* **4.7.1. Laws, 3.3.1.4. Intend, 3.5.2. Make speech, 8.4.6.1.3. End.**

**rotschlussen** *v.s.* beschluten; beräden - decide as group.

**Rotsel** [rɔtsɛl] *n.n. Pl:* **Rotsels**. eene Froag dee nich leicht to be'auntwuaten es; eene Froag, äwa dee eena goot denkjen mott - riddle; mystery; puzzle; enigma. *Category:* **3.5.4.3. Riddle, 4.2.8. Humor, 3.2.3.1. Known, unknown, 3.2.3.3. Secret, 3.4.2.5. Confused.**

**rotselhauff** [rɔtsɛlhɔʊft] *adj.* soo aus een Rotsel; schwoa to dieden; schwoa to leesen - mysterious; obscure; undecipherable. *Category:* **3.2.3.1. Known, unknown, 3.2.3.3. Secret, 3.2.4.3. Mysterious, 1.1.3.2. Cloud.**

**Rotsharschoft** [rɔtʃha:ʃɔft] *n.f. Pl:* **Rotsharschoften**. eena dee em Senat aunjestalt es toom de Rejierunk Rot jäwen - senator. *Category:* **4.6.6.5. Politics, 4.7.2. Pass laws, 6.6. Occupation.**

**Rotshus** [rɔtʃhʊs] *n.n. Pl:* **Rotshiesa**. Rejierungshus - courthouse. *Category:* **4.7.4. Court of law, 6.5.1. Building.**

**Rotskommitee** [rɔtskɔmɪtɛɪ] *n.n. Pl:* **Rotskommiteen**. *Pl:* **Rotskommitees**. een Väästaunt; eene Grupp dee aunjestalt sent toom jewesse Oabeit ranen - board of directors.

**Rotz** [rɔts] *n.f.* eene Pieets Krankheit met Feeba un rotzen - glanders; snot; mucous. *Category:* **2.2.4. Mucus, 1.2.3.2. Oil.**

**rotzen** [rɔtsɛn] *v.w.* met eene schnoddaje Näs enodmen - snort vigorously with a full nose.

**Rotzkodda** [rɔtskɔdʌ] *n.n. Pl:* **Rotzkodren**. Schneppeleuak - handkerchief. *Category:* **2.2.4. Mucus.**

**Rowen** [rɔ:vən] *n.m. Pl:* **Rowes**. eene Sort groote schwoate Väajel - raven; crow. *Category:* **1.6.1.2. Bird, 8.3.3.3.2. Black, 1.6.4.3. Animal sounds, 6.3.6.1. Chicken.**

**Ru** [ry] *n.f.* stelle Tiet; een vereiwen - peace; rest; ease; leisure; placid; tranquility; repose. *Category:* **3.4.1.2.2. Calm, 4.8.4. Peace, 2.4.5. Rest, 3.4.1.2.1. Relaxed, 5.7. Sleep, 3.4.1.1.1. Enjoy doing something, 4.2.6. Entertainment, recreation, 7.1.3. Lie down.**

**ruen** [ryən] *v.w.* reiwen; veholen - rest. *Category:* **2.4.5. Rest, 3.4.1.2.1. Relaxed, 5.7. Sleep.**

**Rua** [rua] *n.n. Pl:* **Ruaren; Ruasch**. *Pl:* **Ruasch**. eene Piep; een iesana Schlauch - pipe; tube. *Category:* **4.2.3.5. Musical instrument, 5.2.4. Tobacco, 6.2.4.3. Irrigate, 6.6.2.5. Working with glass, 6.6.7.1. Plumber, 6.6.7.2. Conveying water, 8.3.1.6. Round.**

**Ruaborm** [ruəbɔ:m] *n.m. Pl:* **Ruaborms**. een Sprinkj; eene Kjwal; Äwaransborm - artesian well. *See:* **Äwaransborm**. *Category:* **1.3.1.4. Spring, well.**

**Ruak** [ruæk] *n.n. Pl:* -. de Donst von een Fia - smoke; fumes; pall. *Category:* **1.2.1.2. Volcano, 5.2.4. Tobacco, 5.5.5. What fires produce, 6.4.4. Beekeeping, 8.3.7.8.4. Preserve, 2.6.6.5. Bury.**

**Ruakfaut** [ruækfɔʊt] *n.n. Pl:* **Ruakfauten**. een Behelta met een schwälendet Fia toom Ruak moaken - smudge pot; censer. *Category:* **4.9.8. Religious things.**

**Ruakfleisch** [ruækflɛɪʃ] *n.n. Pl:* -. jerieekjadet Fleisch - smoked meat.

**ruakich** [ruækɪç] *adj.* voll Ruak; no Ruak rikjen; soo aus Ruak - smoky. *Category:* **8.3.3.3.3. Gray.**



- Ruakopfa** [ruækɔpfa] *n.n. Pl:* **Ruakopfasch**. een Opfa von Ruakstoff; een Opfa daut een besondren Jeroch jeft - incense offering.
- Ruakstoff** [ruækstɔf] *n.n.* Stoff daut jebrukt woat toom eenen jewessen Jeroch moaken wan daut schwält - incense. *Category:* **2.3.4. Smell**.
- Ruakworscht** *See main entry:* **Rieekjaworscht**.
- Rualeidunk** [ruələidʊŋk] *n.f. Pl:* **Rualeidungen**. *Variant:* **Rualeidinj**. een Rua daut soowaut aus Wota ooda Eelj veleit ooda wiedadrajcht - pipeline. *Category:* **6.6.2.6. Working with oil and gas**.
- rua'oatich** [rua'ɔatiç] *adj.* soo aus een Rua; eenjemoten runt un lank - tubular.
- Ruaschlätel** [ruəʃlɛ:təl] *n.m. Pl:* **Ruaschlätels**. een Schlätel toom Ruasch schruwen - pipe wrench.
- Rubbel** [rubəl] *n.f. Pl:* **Rubblen**. eene Riew; Riewbrat; een rebjet Brat ooda Steen toom wausch rein riewen- washboard. *See:* **Riew**. *Category:* **5.6.4. Wash clothes**.
- rublen** [rublən] *v.w.* schieren; riewen; strikjen - rub. *Category:* **7.3.4.1. Touch, 7.3.4.5. Actions of the hand, 7.3.7.3. Spread, smear, 7.7.5. Rub**.
- Rubenkj** [rybɛŋc] *n.f. Pl:* **Rubenkjen**. eene makelje Benkj toom Meddachscllop hoolen - couch; davenport; settee; ottoman. *Category:* **5.1.1.2. Chair**.
- Ruboaba** [ryboaba] *n.n. Pl:* -. eene Plaunt em Goaden met fleeschje Stam un groote Bläda aun jieda Staum; de Staum von Ruboaba, dee toom Zopsel moaken jebrukt woat - rhubarb. *Category:* **5.2.3.1.4. Food from leaves**.
- ruch** [rʊχ] *adj.* nich nat; hunjsch; nich glaut - rough; harsh; gruff; uneven. *Category:* **2.1.4. Skin, 2.3.1.8.2. Ugly, 3.5.1.1. Voice, 4.7.9.5. Act harshly, 4.8.2.8. Violent, 8.1.5.8.1. Approximate, 8.3.2.2. Rough, 8.3.3.1.2. Bright, 8.3.1.4.2. Leaning, sloping**.
- ruchlooss** [rʊχləʊs] *adj.* ruch; hunjsch - wasteful usage; harsh; cruel. *Category:* **4.7.9.5. Act harshly, 8.3.3.1.2. Bright, 4.3.4.9. Cruel, 4.7.9.6. Oppress**.
- Ruchull** [rʊχʊl] *n.m. Pl:* **Ruchulls**. eena dee ruchullich es; eena dee hunjsch es - ruffian.
- ruchullich** [rʊχʊliç] *adj.* ruch; hunjsch; onvääsechtich - handle roughly.
- ruich** [ryɪχ] *adj.* stell; nich wilt; nat; jlei - peaceful; leisurely; quiet; placid; tranquil. *Category:* **1.3.2.5. Calm, rough, 3.4.1.2.2. Calm, 4.5.4.6. Rebel against authority, 4.8.4. Peace, 8.4.8.2. Slow, 2.3.2.5. Quiet, 3.5.1.1.5. Say nothing**.
- Ruks** [rʊks] *n.m. Pl:* -. siedlinjs stuksen - jerk; jar; jolt. *Category:* **7.2.1.2. Move quickly, 5.2.1.4. Food storage, 7.3.2.9. Push**.
- ruksen** [rʊksən] *v.w.* siedlinjs tekjen - get a jolt; effect. *Category:* **7.7. Physical impact**.
- ruksich** [rʊksiç] *adv.* tekjrich; met väl Ruks - jerky.
- Rum** [rym] *n.m. Pl:* **Rums; Riem**. room.
- 1 • eene Stow; eene opne Städ ooda Jääjent, soo aus een Pieetsrum ooda de Lofthimmel, de Stiernhimmel, usw. - room; stall; honour.
- 2 • een Rum tweschen twee Wieed - space (between words). *Category:* **6.5.2.7. Room, 8.5.4.3. Space, room, 6.3. Animal husbandry, 6.8.4.8. Store, marketplace, 8.4.5.3.4. Delay, 4.2.2.3. Celebrate, 4.5.5. Honor**.
- rumich** [rymiç] *adj.* met goot Rum - roomy. *Category:* **8.2.5. Big area**.
- Rummel** [rʊmə] *n.m. Pl:* **Rummels**. daut Jelud wan daut blitz - thunder. *Category:* **1.1.3.6. Lightning, thunder**.
- rumlen** [rʊmlən] *v.w.* daut Jelud nom Blitz moaken - thunder. *Category:* **1.1.3.6. Lightning, thunder**.
- Rummeldeis** [rʊməldɛis] *n.m.* Klommua; väle Menschen lud omhää gonen - clamour; tumult. *Category:* **2.3.2.4. Loud, 4.8.2.6. Riot**.
- rummuaren** [rʊmmuərən] *v.w.* *Variant:* **rommuaren**. een bestendjet grummeljet Jelud moaken, soo aus em Buck ooda von Jieesch en Jereetschoft - make grinding noise.
- rumplen** [rʊmplən] *v.w.* bulren; lud rollen ooda rutschen - rumble. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds**.

**Rund** [rʊnd] *n.f. Pl: Runden*. een Kulla; eemol rom waut; een Kjreiss - circle; roundness; round. *See: Kulla. Category: 8.3.1.6. Round.*

**rund** *See main entry: runt.*

**Rung** [rʊŋ] *n.f. Pl: Rungen*. eene Sprot aun eene Lada - rung. *Category: 6.7. Tool.*

**Runsel** [rʊnsəl] *n.f. Pl: Runsel*. waut vekuuschtet; eene Fold; eene Flis ooda Drot; eene Lienje ooda Fold enne Hut - wrinkle. *Category: 2.1.4. Skin, 8.3.1.5.3. Fold, 8.3.2.2. Rough.*

**runslen** [rʊnslən] *v.w.* vekuutschen; orriemsche Folden kjriien; eenjemoten vedoawen - bear down on; crease; mar. *Category: 5.3.6. Parts of clothing, 8.3.1.5.3. Fold, 2.3.1.8.2. Ugly, 4.3.4.6.1. Spoil, 7.9.1. Damage.*

**runsllich** [rʊnslɪç] *adj.* vekuuscht; met orriemsche Folden - wrinkled. *Category: 2.6.4.5. Old person, 8.3.1.5.3. Fold.*

**runt** [rʊnt] *adj. Variant: rund*. en een Kjreiss; soo aus een Kulla - round; spherical; circular. *Category: 8.3.1.6. Round.*

**Runtbreef** [rʊntbrɛɪf] *n.m. Pl: Runtbreef*. een Breef dee runt jedroacht woat, tB. no aule Nobasch en een Darp, ooda toom to Kjast enloden - circular letter.

**runtbuckich** [rʊntbʊkiç] *adj.* met eenen runden Buck; utjebukt - round-bellied.

**Runtfunk** [rʊntfʊŋk] *n.n.* een Radio; een Apparat ooda Jereetschoft toom Runtfunkstrolen oppnämen un aufspälen - radio. *Category: 3.5.9.1. Radio, television.*

**Runtfunkstrol** [rʊntfʊŋkstro:l] *n.f. Pl: Runtfunkstrolen*. eene Strol dee eenem sien Runtfunk sinjen moakt - radio-wave.

**Runtholt** [rʊnthɔlt] *n.n. Pl: Runthelta*. Lauten; Kjneppels; Beemstam dee nich vesoacht sent - timbers; log. *Category: 1.5.5. Parts of a plant, 6.6.3.1. Lumbering.*

**Runtjesank** [rʊncəza:ŋk] *n.n. Pl: Runtjesanj*. een kortet Leet daut äwa un äwa jesungen woat un wua de Senja sikj en twee ooda dree Gruppen deelt un jieda Grupp to eene aundre Tiet aunfangt to sinjen - round song.

**runtjesechtich** [rʊncəsɛçtiç] *adj.* met een rundet Jesecht - round faced.

**runtlich** [rʊntliç] *adj.* meist runt - rotund. *Category: 8.2.3.2. Fat person.*

**runtom** [rʊnto:m] *prep.* rom; soo aus em Kjreiss - all around.

**runträden** [rʊntre:dən] *v.w.* romträden; väle Menschen daut vetalen - spread by word of mouth.

**Runtreis** [rʊntreɪs] *n.f. Pl: Runtreisen*. eene Foat han un trigj; eene lenjre Reis to veschiedne Städen - round trip; circuitous tour.

**runtrieekjen** [rʊntriɛcən] *v.w.* romrieekjen; serwieren; loten aulem waut doavon haben - pass around; serve. *Category: 4.5.4.3. Serve, 5.2.1.5. Serve food.*

**runtschekjen** [rʊntʃɛcən] *v.w.* romschekjen; wäm ooda waut romschekjen daut aule daut fuaz to hieren kjriien - circulate. *Category: 2.1.8.1. Heart.*

**Runtsecht** [rʊntʃɛçt] *n.f.* de Omsecht; de Secht runtom eenem - panorama. *Category: 2.3.1. See.*

**runtvoll** [rʊntfɔl] *adj.* soo voll daut et meist äwarant - piled high.

**Rup** [ryp] *n.f. Pl: Rupen*. een dikja Worm enne leed em Goaden ooda aune Beem - caterpillar; worm. *Category: 1.6.3. Animal life cycle, 1.6.1.9. Small animals.*

**Ruplaur** [rʊplaur] *n.m. Pl: Ruplaur*. eene Städ toom reiwen - resting place.

**rupren** [rʊprən] *v.w.* met fienet tekjsen wieda komen; daut Jelud moaken von waut struf schlafen - slide with difficulty.

**Ruppat** [rʊpa:t] *n.m. Pl: Ruppats*. eena dee eenem hinjat Licht jefieet haft; eena dee foaken spuchten deit - sly fellow; scoundrel. *Category: 4.3.1.1. Bad, immoral.*

**rusch** [rʊʃ] *adj.* soo aus en Russlaunt - Russian.

**Rusche Hunjkrankheit** [rʊʃə hʊŋskra:ŋkheit] *n.f.* Dollwutt; eene wankende Krankheit mank wille Tieren bie woone dee sea jefädlich woaren - rabies; distemper; hydrophobia. *Category: 2.5.2.*

**Disease, 6.6.5.1. Draw, paint.**

**ruschlen** [rʊʃlən] *v.w.* een Jelud moaken, soo aus von Papieren, Kjeeda ooda Bläda dee bewäacht woaren- rustle (like the sound of walking through dry leaves). *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds, 7.2.1.7. Move noisily.**

**Russ** [rʊs] *n.m. Pl:* **Russen.** een Einheima von Russlaunt - Russian.

**Russenbenjel** [rʊsɛnbɛjəl] *n.m. Pl:* **Russenbenjels.** *Variant:* **Russebenjel.** een Ruscha Jung - Russian guy.

**Russlaunt** [rʊsləʊnt] *n.n.* een Launt em Nuaden Asien - Russia.

**Russlenda** *n.m. Pl:* -, eena von Russlaunt - Russian citizen.

**Rustaunt** [rʊstəʊnt] *n.m. Pl:* **Rustend.** de latste Joaren vom Läwen wan eena nich räajelmäsje Oabeit deit- retirement. *Category:* **2.6.4.5. Old person.**

**Rustow** [rʊsto:v] *n.f. Pl:* **Rustowen.** eene Settstow; eene Stow wua eene reiwen kaun - lounge. *Category:* **7.1.7.1. Relaxed posture.**

**Rut** [ryt] *n.f. Pl:* **Ruten.** een foadjet Stekj Glauss em Fensta - window pane.

**rut** [ryt] *adv. Variant:* **erut.** von bennen no buten; de Rechtunk dee wajch von bennen es - outward; to the outside. *Category:* **8.5.2.6. Away from, 8.5.2.7. Towards.**

**rutbekjen** [rʊtbɛcən] *v.w.* back out.

1 • äwaroasch ut waut rut; met een Foatich äwaroasch rutfoaren - back out.

2 • oppjäwen; opphieren met waut metgonen - give up. *Category:* **4.8.3.4. Surrender, 6.1.2.4.3. Give up.**

**rutbräakjen** [rʊtbɾɛacən] *v.s.* utbräakjen; bräakjen soo daut et rutkjemt - break out. *Category:* **2.5.2.2. Skin disease, 7.2.6.3. Escape.**

**rutbrinjen** [rʊtbɾɪŋən] *v.s.* rutdroagen; rutfieren; utem Stich riemen - bring out. *Category:* **7.3.2.7. Take something out of something.**

**rutbucken** [rʊtbʊkən] *v.w.* utbucken; no buten bulen - bulge out.

**rutdachen** [rʊtda:χən] *v.w.* von bennen no buten dachen - shine out.

**rutdriewen** [rʊtdrivən] *v.s.* wajchdriewen; utdriewen; Krauft brucken toom waut rut ooda wajch joagen - evict.

**rutdroagen** [rʊtdrɔagən] *v.s.* no buten droagen; rutnämen - carry out.

**rutfäajen** [rʊtfɛajən] *v.w.* fäajen daut et nich mea bennen es; reinmoaken von waut jewesset - sweep out.

**rutfaulen** [rʊtfəʊlən] *v.s.* ut waut rut komen un faulen - fall out. *Category:* **7.2.2.5.1. Fall.**

**rutfieren** [rʊtfirən] *v.w.* rutnämen opp een Woagen ooda Foatich; rutschmieten - convey out.

**rutfoaren** [rʊtfɔajən] *v.s.* wajchfoaren; ut een Jebied foaren; romfoaren; met een Foatich loossreisen - leave driving.

**rutfodren** [rʊtfɔdrən] *v.w.* eene Auntwuat ooda Norecht velangen; rutkroagen - require out.

**rutglupen** [rʊtɡlypən] *v.w.* rutkijkjen; sea kijkjen - ogle out.

**rutgonen** [rʊtɡo:nən] *v.s.* eene Städ ooda Jebied veloten; no buten gonen - go out. *Category:* **1.3.2.6. Tide, 7.2.3.4.1. Move out.**

**rutgrowen** [rʊtɡro:vən] *v.s.* growen daut waut rutkjemt - dig out. *Category:* **7.3.2.7. Take something out of something.**

**ruthaken** [rʊtha:kən] *v.w.* haken daut waut rutkjemt - chop out.

**ruthalpen** [rʊtha:lɔpən] *v.s.* halpen rutgonen; halpen friewoaren; ut een Trubbel halpen - help out. *Category:* **4.3.4.2. Help.**

**ruthäwen** [rʊthe:vən] *v.s.* häwen daut waut rutkjemt; opphäwen; rutfeschen - lift out.

**rutholen** [rʊtho:lən] *v.w.* gonen waut hollen daut et nich mea bennen es; ruttrakjen - bring out. *Category:* **7.3.2.7. Take something out of something.**

**ruthupsen** [ruthupsən] *v.w.* met een Hups rutgonen - jump out.

**rutjäwen** [rutje:vən] *v.s.* emit.

1 • aufjäwen; produzieren; moaken - emit; produce.

2 • oppenboa moaken; bekaunt jäwen - announce. *Category:* **2.3.2.2. Sound, 2.3.1.4. Show, let someone see, 6.2.1. Growing crops, 6.8.2.1. Produce wealth, 9.1.1.2. Become, change state, 9.1.2.5. Make.**

**rutjebeitelt** [rucəbeitelt] *adj.* met een Beitel rutjemoakt - chiselled out.

**rutjebroaken** [rucəbroakən] *adj.* soo daut dee loossjebroaken es; frijebroaken - broken out.

**rutjebrocht** [rucəbroχt] *adj.* rutjefieet; rutjedroacht; rutjemoakt - brought out.

**rutjeeten** [rucəætən] *v.s.* utjeeten; buten hanjeeten; em Drank jeeten - pour out.

**rutjefieet** [rucəfiət] *adj.* met een Foatich ooda Maschien rutjebrocht; rutjeschmäten - carried out by vehicle.

**rutjefoddat** [rucəfoda:t] *adj.* rut jekroacht; rutjeroopt - invited out; demanded to come out.

**rutjefollen** [rucəfələn] *adj.* soo daut dee rutkjeem un rauffoll - fallen out.

**rutjegroft** [rucəgrøft] *adj.* rutjescheffelt; met growen frijemoakt - dug out.

**rutjeholt** [rucəhølt] *adj.* rutjebrocht; rutjeleit; äwadäl jeholt - brought out.

**rutjehongen** [rucəhɔŋən] *adj.* soo daut de buten honk; oppjehongen; utjeleft - hung out.

**rutjehowen** [rucəho:vən] *adj.* rutjetrocken; oppjehowen un rutjenomen - lifted out.

**rutjejäft** [rucəje:ft] *adj.* frijeloten; bekaunt jemoakt; veschonken - given out.

**rutjejoacht** [rucəjɔχt] *adj.* rutjedräwen; rutjepeizt - chased out.

**rutjekjrapt** [rucəcra:pt] *adj.* soo daut de Kaunten no buten wiesen; jrata jemoakt - flanged.

**rutjekleift** [rucəkleiß] *adj.* rutjekrauzt; soo daut et von kleiwen rutkjeem - clawed out.

**rutjekomen** [rucəkɔ:mən] *adj.* frijeworden; rutjefollen - come free. *Category:* **7.5.2.4. Remove, take apart.**

**rutjeläst** [rucələ:st] *adj.* utjesocht; rutjenomen; uteneen jeläst - selected.

**rutjeleit** [rucələit] *adj.* rutjebrocht; met leiden rutjekomen - led out.

**rutjeloten** [rucələ:tən] *adj.* frijeloten; loossjeloten - released. *Category:* **4.4.4.6. Free from bondage.**

**rutjenomen** [rucəno:mən] *adj.* rutjeläst; wajchjenomen - taken out.

**rutjepeizt** [rucəpeitst] *adj.* rutjejoacht; wajch jejoacht - chased out.

**rutjeplenschat** [rucəplɛnʃa:t] *adj.* rutjeschulpst; rutjesprezt - sprayed out.

**rutjerat** [rucəra:t] *adj.* jerat; von een Trubbel frijemoakt - rescued.

**rutjeräten** [rucərə:tən] *adj.* rutjetrocken; rutjetrant - torn out.

**rutjesat** [rucəza:t] *adj.* placed outside.

1 • buten hanjestalt - placed outside.

2 • jebaunt; ute Jemeent jestat - banned; excommunicated. *Category:* **4.9.5.6.1. Taboo.**

**rutjeschekjt** [rucəʃɛkt] *adj.* bemott rut to gonen; wajchjeschekjt, uk enne Post - sent out; mailed.

**rutjeschlapt** [rucəʃla:pt] *adj.* rutjetrocken; rutjeräten - pulled out.

**rutjeschmäten** [rucəʃme:tən] *adj.* rutjefieet; met Wucht rutjebrocht - thrown out.

**rutjeschowen** [rucəʃo:vən] *adj.* no buten jeschowen; rutjekomen - pushed out.

**rutjestalt** [rucəsta:lt] *adj.* buten hanjesat; rutjesat - set outside.

**rutjestat** [rucəsta:t] *adj.* cast out.

1 • rutjestukst; rutjestalt - cast out; bumped out.

2 • jebaunt; ute Jemeent jesat - banned; excommunicated. *Category:* **4.7.7.5. Ostracize, 4.9.5.6.1. Taboo.**



**rutjestemt** [rʊcəstəmt] *adj.* met Stemmen jewält; aunjestalt - voted in; elected.

**rutjestopt** [rʊcəstɔpt] *adj.* cast out.

1 • rutjesat; buten hanjestalt - cast out; placed outside.

2 • ut eene Jesalschoft ooda Jemeent jesat - banned; excommunicated. *Category:* **4.7.7.5. Ostracize, 4.9.5.6.1. Taboo.**

**rutjewält** [rʊcəve:lt] *adj.* met Stemmen aunjestalt ooda betieekjent - voted in.

**rutjleppen** [rʊtjlɛpən] *v.w.* rut rutschen; leis ooda stell rutgonen - slip out.

**rutjoagen** [rʊtjoagən] *v.s.* rutdriewen; joagen daut et nich mea bennen blift - chase out.

**rutkjetren** [rʊtciɪrən] *v.w.* vekjietren; velieren derch kjietren; utschulpsen; vekjklakjren - spill out.

**rutkjikjen** [rʊtciɪcən] *v.w.* von bennen no buten kjikjen; seenen woo daut buten lat - look out. *Category:* **2.3.1.2. Watch, 6.5.2.5. Window, 9.6.3.3. Prompters of attention.**

**rutkjraben** [rʊtcrɑ:pən] *v.w.* vekjraben daut et no buten bicht - crimp out.

**rutkjrieen** [rʊtcriən] *v.s.* waut ut waut nämen; eene Auntwuat ooda Norecht kjrieen dee ea vestoaken bleefget out. *Category:* **7.2.6.3. Escape.**

**rutkjwalen** [rʊtcvɑ:lən] *v.s.* met Druck von bennen waut langsam utwaut rut brinjen - ooze out.

**rutkleiwen** [rʊtklɛivən] *v.w.* met kleiwen waut ut waut rutkjrieen ooda rutnämen - scratch out. *Category:* **7.8.6. Dig.**

**rutkoaken** [rʊtkoakən] *v.w.* met koaken waut ut waut rutkjrieen - cook out.

**rutkomen** [rʊtko:mən] *v.s.* come out.

1 • no eenem komen von bennen; äwadäl komen - come out.

2 • wajchgonen, soo aus eene Plak biem Kjeleeda wauschen - come out by washing. *Category:* **1.3.2.2. Pour, 2.3.1.5.1. Appear.**

**rutkromen** [rʊtkro:mən] *v.w.* rummage out.

1 • mank Meebel un Doosen waut sieekjen - rummage out.

2 • väl vetalen; Sachen vetalen dee stell jebläwen wieren; bekjanen - tell all; confess. *Category:* **3.5.2.4. Admit, 4.8.4.6. Repent.**

**rutkrupen** [rʊtkrypən] *v.s.* rutklautren; opp Henj un Kjneees rutgonen - crawl out. *Category:* **7.2.3.4.1. Move out.**

**rutkwaulmen** [rʊtkvɔulmən] *v.w.* rutkjwalen; rutrieekjren; rutdaumpen - billow out.

**rutlajen** [rʊtla:jən] *v.s.* reedlajen; rutnämen un hanlajen; buten hanlajen - lay out. *Category:* **4.8.4.1. Rebuke, 7.5. Arrange.**

**rutläsen** [rʊtle:sən] *v.s.* utenaunda läsen; deelen - pick out. *Category:* **3.2.6.2. Recognize.**

**rutleewren** [rʊtlɛivrən] *v.w.* aufjäwen; hanstalen; friemoaken - release; emit; deliver. *Category:* **4.7.7.6. Pardon, release, 4.8.4.7. Forgive, 7.2.6.4. Set free, 2.3.2.2. Sound, 2.6.3. Birth, 2.6.3.5. Help to give birth, 4.4.4.4. Save from trouble, 7.3.3. Take somewhere, 2.3.1.4. Show, let someone see, 6.2.1. Growing crops, 6.8.2.1. Produce wealth, 9.1.1.2. Become, change state, 9.1.2.5. Make.**

**rutleiden** [rʊtleidən] *v.w.* met leiden, soowaut aus een Tia ut waut rutbrinjen - lead out.

**rutloten** [rʊtlo:tən] *v.s.* ut waut loten rutkomen; Frieheit jäwen rut to gonen - let go. *Category:* **4.7.7.3. Imprison.**

**rutmoaken** [rʊtmɔakən] *v.s.* rutgrowen; rutbrinjen; friesaten - dig out; free; release. *Category:* **7.3.2.7. Take something out of something, 3.3.4.5. Free to do what you want, 6.8.4.3.3. Free of charge, 7.2.6.4. Set free, 4.7.7.6. Pardon, release, 4.8.4.7. Forgive.**

**rutnämen** [rʊtne:mən] *v.s.* ruthäwen; rutleiden; rutbrinjen - take out. *Category:* **7.3.2.7. Take something out of something.**

**rutpeizen** [rʊtpeitsən] *v.w.* rutjoagen; bosich rutjoagen - chase out.

**rutplenschren** *v.w.* vespretzen; rutscholkjren - splash out.

- rutprääjen** [rutprɛajən] *v.w.* met een grootet Bemieejen rutkjriien; rutgrowen - pry out.
- rutprassen** [rutpra:sən] *v.w.* met väl Druck rutkjwalen - press out.
- rutpusten** [rutpystən] *v.w.* soo aus Gauss ut waut rutkomen; met Wint wajchpusten - blow out.
- rutraden** [rutra:dən] *v.w.* von eene Jefoa ooda Jebungenheit friesaten - find excuse.
- ruträden** [rutre:dən] *v.w.* met räden un prachren von waut frie woaren - be evasive; beat around the bush.
- rutranen** [rutra:nən] *v.w.* ut waut ranen; rutstreemen; ladich ranen - run out.
- rutreisen** [rutreisən] *v.w.* wajchfoaren; loossfoaren - travel out.
- rutriemen** [rutrimən] *v.w.* wajchriemen; rutnämen un reinmoaken - evacuate. *Category: 7.3.3.1. Take something from somewhere.*
- rutrieten** [rutritən] *v.s.* utrieten; met rieten waut ut waut rutnämen - pull out. *Category: 7.2.4.1. Travel by land, 7.3.2.7. Take something out of something, 7.3.2.8. Pull, 7.5.1.1. Separate, scatter.*
- rutroopen** [rutrøupən] *v.w.* lud rutkroagen - call out; invite out. *Category: 3.5.1.1.1. Shout.*
- rutsaten** [rutsa:tən] *v.w.* rutstalen; rutlajen; buten hansaten; tosied saten - set out. *Category: 3.5.1.2.3. Explain, 7.5. Arrange.*
- rutsaumlen** [rutsəumlən] *v.w.* rutläsen; toopsaumlen - gather out.
- Rutsch** [rutʃ] *n.f. Pl: Rutschen.* eene Enrechtunk wua eena toom scheengonen raufrutschen kaun - slide. *Category: 7.2.1.5.1. Slip, slide.*
- rutschen** [rutʃən] *v.w.* jlitschen; jeschlapt woaren, onen Räda - slide. *Category: 7.2.1.5.1. Slip, slide.*
- rutschapen** [rutʃa:pən] *v.w.* met een Schapkje waut rutnämen; met een kjlienen Behelta ut eenen grooten schapen; utschapen; - dip out. *Category: 7.3.2.7. Take something out of something.*
- rutschedden** [rutʃedən] *v.w.* rutstreemen; loten wajchrutschen - pour out.
- rutscheflen** [rutʃeflən] *v.w.* met eene Scheffel waut rutmoaken - shovel out. *Category: 7.8.6. Dig.*
- rutschekjen** [rutʃecən] *v.w.* velangen rut to gonen; bie Breef veschekjen - sent out.
- Rutschknoop** [rutʃknøʊp] *n.m. Pl: Rutschkjneep.* een Zipper; eene Oat von twee Kaanten toophoolen enne Städ Kjneep, met fiene Tanken dee en enaunda nenfoten - zipper. *Category: 5.3.6. Parts of clothing, 6.7.5. Fastening tool.*
- rutschlapen** [rutʃla:pən] *v.w.* waut schlafen daut et frie ooda rutkjemt; ruttrakjen - pull out. *Category: 7.2.4.1. Travel by land, 7.3.2.7. Take something out of something, 7.3.2.8. Pull, 7.5.1.1. Separate, scatter.*
- rutschlikjen** [rutʃlicən] *v.w.* heemlich ut waut rutgonen; onen toweeten loten wajchgonen - skip out.
- rutschmieten** [rutʃmitən] *v.s.* wajchschmieten; tosied schmieten; no buten schmieten - throw out. *Category: 3.3.5.2. Reject.*
- rutscholkjren** *v.w.* rutplenschren; rutspretzen - splash over.
- rutschuwen** [rutʃyʋən] *v.s.* no buten schuwen; von hinjen nodrekjen daut waut rutjeit - push out. *Category: 7.3.2.7. Take something out of something.*
- rutstäakjen** *v.s.* soo lank sennen daut et ut waut rutkjemt ooda wiest - extend beyond.
- rutstalen** [rutsta:lən] *v.w.* rutsaten; buten hanstalen; hanstalen toom vekjeepen - set out. *Category: 3.5.1.2.3. Explain, 7.5. Arrange.*
- rutstaupen** *v.w.* wieda staupen ut waut - step out.
- rutsteeten** [rutstɛitən] *v.s.* rutstuksen; met een Stuks waut wajchsteeten ooda rutmoaken - cast out; push out forcibly. *Category: 4.7.7.5. Ostracize.*
- rutstemmen** [rutstɛmən] *v.w.* rutwälen; wälen; met eene Wol wäm eene Oppgow ooda een Amt jäwen - vote out.
- rutstieen** [rutstien] *v.s.* rutstaupen; rutklautren; rutkrupen - step out. *Category: 7.2.1.1. Walk.*
- rutstoppen** [rutstɔpən] *v.w.* rutsteeten; rutsaten; tosied saten - put out. *Category: 8.3.3.1.1. Light source.*

**rutstreemen** [rutstrɛimən] *v.w.* ruttranen; rutschedden - stream out.

**ruttrakjen** [rutra:cən] *v.s.* move out.

1 • rutschlappen; soowaut aus een Spekja trakjen daut dee rutkjemt - move out; pull out.

2 • wajchtrakjen; utsiedlen - imigrate; move away. *Category:* **7.2.3.4.1. Move out**, **7.2.4.5. Move to a new house**.

**rutwälen** [rutve:lən] *v.w.* wälen; utwälen; rutstemmen - select. *Category:* **3.3.1.2. Choose**.

**rutwauschen** [rutvouʃən] *v.s.* met waschen soowaut aus eene Plak ut Kjeeda rutkjriien; rutschälen - wash out. *Category:* **8.3.3.3.6. Change color**.

**rutwaussen** [rutvɔusən] *v.s.* waussen daut et rutstakjt; met waussen too groot fa waut woaren - outgrow. *Category:* **8.4.6.5.4. Old, not new**.

**rutweelen** [rutvɛilən] *v.w.* rutkleiwen; tosied brinjen met weelen - root out. *Category:* **6.2.4.2. Uproot plants**.

**rutweschen** [rutvɛʃən] *v.w.* utzoppen; met een Kodka weschen toom waut rutkjriien - wipe out. *Category:* **2.6.6.1. Kill**.

**ruzhen** [ruʒən] *v.w.* lud brommen ooda ruschlen - make a background noise or sound, like a machine or water falling (like a water fall).

**ruzhent** [ruʒɛnt] *adj.* soone waut ruzhen - rushing.

**Ruzhpulwa** *See main entry:* **Bruzhpulwa**.

## S - s

- Säaj** [zɛaj] *n.f.* *Pl.* **Säajen**. eene see Schwien - sow; female hog. *Category:* **6.3.1.4. Pig, 7.5.1.1. Separate, scatter.**
- Säajel**<sub>2</sub> [zɛajɛl] *n.n.* *Pl.* **Säajlen**. daut Loaken daut een Schepp opphäft, toom dän Wint loten daut Schepp schlafen - sail; canvas. *See:* **Leiwent**. *Category:* **7.2.4.2.1. Boat, 6.6.5.1. Draw, paint.**
- Säajel**<sub>1</sub> [zɛajɛl] *n.n.* *Pl.* **Säajels**. een Tieekjen ooda Stempel, soo aus von een Kjennich - seal; imprint from an authority; stamp. *Category:* **1.6.1.1.7. Sea mammal, 7.7.3. Kick.**
- säajlen** [zɛajlən] *v.w.* met een Säajelboot foaren; Säajlen brucken toom een Boot wieda brinjen - sail. *Category:* **7.2.4.2.1. Boat.**
- Säajelboot** [zɛajɛlbəʊt] *n.n.* *Pl.* **Säajelboots**. een Boot met een Säajel - sailboat.
- Säajelkrut** [zɛajɛlkrʏt] *n.n.* *Pl.* -. eeme Sport Onkrut met eene fiene Wopp; Loddikj - sourdock. *See:* **Loddikj**.
- Säajelpost** [zɛajɛlpɔst] *n.m.* *Pl.* **Säajelpast**. de Post oppem Schepp toom daut Säajel hoolen - mast. *Category:* **7.2.4.2.1. Boat.**
- Säajelschepp** [zɛajɛlʃɛp] *n.n.* *Pl.* **Säajelschöp**. een Schepp met Säajlen soo daut et vom Wint jedräwen woat - sailboat.
- Säajelstrank** [zɛajɛlstra:ŋk] *n.m.* *Pl.* **Säajelstrenj**. een Strank dee daut Säajel helt - reef rope; sail rope.
- Säajen** [zɛajən] *n.m.* *Pl.* **Säajnungen**. daut goode daut von Gott kjemt - blessing; benediction; invocation; Godsend. *Category:* **4.3.4. Do good to, 4.4.1. Prosperity, 4.9.4.3. Bless, 4.9.5.2. Pray, 4.9.5.4. Religious ceremony.**
- säajnen** [zɛajnən] *v.w.* wäm eenen Säajen jäwen; bäden ooda wenschen daut wäa Schutz un Help von Gott haft; ensäajnen - bless; sanctify. *See:* **ensäajnen**. *Category:* **4.3.4. Do good to, 4.9.4.3. Bless, 4.9.5.7. Salvation, 4.9.5.8. Dedicate to religious use.**
- Säajenkool** [zɛajɛŋkəʊl] *n.m.* eene Sort Onkrut - sowthistle.
- Säajenswensch** [zɛajɛnsvɛŋ] *n.f.* *Pl.* **Säajenswenschen**. een Säajen; een Säajens Gruss - blessing. *Category:* **4.3.4. Do good to, 4.4.1. Prosperity, 4.9.4.3. Bless.**
- Säakjel** [zɛacɛl] *n.n.* *Pl.* **Säakjels; Säakjlen**. een schoapet Massa, aun eenen langen Stäl, toom Grauss schnieden - sickle. *Category:* **6.2.4.1. Cut grass.**
- säakjlen** [zɛacɛlən] *v.w.* Grauss ooda Jeträajd heiven; met een Säakjel Grauss ooda soowaut schnieden - sythe.
- Sabat** [za:ba:t] *n.m.* *Pl.* **Sabaten**. *Variant:* **Saubat**. de säwenda Dach en eene judsche Wäakj, dee es fa Juden heilich - Sabbath. *Category:* **8.4.1.8. Special days.**
- Sabata** [za:ba:tʌ] *n.m.* *Pl.* -. *Variant:* **Saubata**. eena dee Sinnowent aus heilich helt un Sindach fa jeeeenelje Oabeit brukt - Seventh Day Adventist.
- Säbel** [ze:bəl] *n.m.* *Pl.* **Säbels**. een Schwieet; een besondret Schwieet daut no dee Kaunt jeboagen es wua de Schnied es - sabre; cutlass. *Category:* **4.8.3.7. Weapon, shoot.**
- Säbelschuwsel** [ze:bɛlʃʊvsɛl] *n.n.* *Pl.* **Säbelschuwsels**. een Schuwsel fa een Säbel ooda Schwieet - scabbard.
- Sach** [za:χ] *n.f.* *Pl.* **Sachen**. een Dinkj; een Aungonen; eene Erfoarunk; een Väähaben - thing; matter; affair. *Category:* **9.1.3. Thing, 9.2.3.2. Indefinite pronouns, 1.2.2. Substance, matter, 3.5.1.2. Talk about a subject, 9.1.3.1. Physical, non-physical, 2.6.2.3. Sexual immorality, 9.1.2.1. Happen.**
- sachelkjes** [za:χɛlcəs] *adv.* sacht - very slowly.
- sachoatich** [za:χɔatɪç] *adj.* soo aus een Dinkj; onen väl Jefeel; en Gramatikj, de Jeschljchtsform dee nich maunsoatich ooda fruesoatich es - like things.
- sacht** [za:χt] *adj.* langsam; nich bosich; medassen - slow. *Category:* **8.4.8.2. Slow.**
- Säd** [ze:d] *n.f.* Fooda; Schroot; Oppmenjsel - feed portion; portion of feed for an animal.
- sädjen** [ze:jən] *v.w.* tofräd stalen; dän Hunga tofräd stalen - satisfy hunger; satiate.
- Saduzäa** [za:dʏtsɛa] *n.m.* *Pl.* -. eene Partei von Juden to Jesus siene Tiet - Sadducee.
- Saj** [za:j] *n.f.* *Pl.* **Sajen**. een Utdruck; een Sprechwuat; soont waut foaken jesajcht woat, daut nich uzhent gauns soo es - saying; slogan. *Category:* **3.5.1. Say, 3.5.3.1. Word, 3.5.4.2. Saying, proverb.**
- sajen** [za:jən] *v.s.* räden; vetalen; aunjäwen - say; tell. *1s:* **ekj saj**. *2s:* **dü sajst**. *3s:* **hee sajt**. *1p:* **wie saje**. *2p:* **jie saje**. *3p:* **see saje**. *Category:* **3.5.1. Say, 3.5.8.4. Show, indicate.**
- Sak** [za:k] *n.m.* *Pl.* **Sakj**. eene groote zeichne Tut, toom Jeträajd ooda aundre Sachen hoolen; eene groote Tausch - sack; bag. *See:* **Tausch**. *Category:* **5.1. Household equipment, 5.2.1.4. Food storage, 6.7.7.1. Bag, 8.2.5.1. Big container, volume.**
- saken** [za:kən] *v.w.* een klijenet bätje toopfaulen, soo aus een Jebied - settle. *Category:* **1.2.2.1. Soil, dirt, 1.3.4. Be in water.**
- Sak un Pak** [za:k ən pa:k] *n.ph.* met väl metjedroagdet; met väl Doosen un Sachen - lock, stock and barrel.



**sakarieren** [za:ka:ri:rən] *v.w.* sea schellen; utdommen - scold roundly.

**Sakjt** [za:ct] *n.f. Pl: Sakjten.* eene Grupp met eene faulsche Lia - sect. *Category: 4.9.7. Religious organization.*

**Sakrament** [za:kra:mənt] *n.n. Pl: Sakramenten.* eene Behaundlung soo aus von een enjesääjenda Priesta ooda Eltesta, tB. de Doop un daut Owentmol; Katolikjen haben säwen Sakramenten - sacrament. *Category: 4.9.7.2. Christianity.*

**Sakvoll** [za:kfəl] *n.m. Pl: Sakjvoll.* de Mot dee en een Sak nenjeit - sackful. *Category: 8.2.5.1. Big container, volume.*

**Sakzeich** [za:ktseix] *n.n. Pl: -.* Zeich von een Sak, tB. Mälsak; Zeich toom Sakj neien - sack cloth.

**Säl** [ze:l] *n.n. Pl: Sälen.* waut een Pieet oppjesat woat biem aunspaunen - harness. *Category: 6.3.1.7. Beast of burden.*

**sälen** [ze:lən] *v.w.* oppem Rigjen rollen - for horses to roll over on the ground. *See: sellen.*

**Sälejescherr** [ze:ləjɛʃɛr] *n.n.* daut Toobehia to de Sälen - reins. *Category: 6.3.1.7. Beast of burden.*

**Sälestrank** [ze:lɛstra:ŋk] *n.m. Pl: Sälestrenj.* de Reemen vom Pieetsjescherr nom Uatschäd; de Reemen met däm daut Pieet trakjt ooda waut schlapt - harness trace; part of a harness that is attached to the singletree.

**Samarita** [za:ma:rita] *n.m. Pl: -.* eena von Samarien - Samaritan.

**Samawoa** [za:ma:vɔa] *n.m. Pl: Samawoaren.* een Ruscha Teekjätel met een Rua derch de Medd, toom daut Wota opphetten - samovar.

**Samp** [za:mp] *n.m.* een Kondimment von jemolne Sampkjeena, jeweenlich kloa jä - mustard. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.4. Prepared food.*

**sampich** [za:mpɪç] *adj.* soo aus Samp; met Samp - like mustard.

**Sampkrut** [za:mpkryt] *n.n. Pl: -.* Plaunten dee leicht wilt opp Akalaunt waussen, met jäle Bloomen un fienet rundet Sot - mustard plant.

**Sampkuarn** [za:mpkuərn] *n.m. Pl: Sampkjeena.* daut Sot von Sampkrut - mustard seed.

**Sampplosta** [za:mplosta] *n.n. Pl: Sampplostasch.* een Plosta ooda eene Saulw met Samp doabennen - mustard plaster.

**Samuel** [za:myəl] *n.m. Pl: Samuels.* een Junges un Mauns Nomen; dee bediet: Nomen von Gott; twee Bieekja em Oolen Tastament heeten leeschte un Tweede Samuel - Samuel.

**Sän<sub>1</sub>** [ze:n] *n.f. Pl: Sänen.* em Kjarpa de Baunt dee de Muskel met een Knoaken vebinjt ooda een Knoaken met dän aundren - sinew; ligament; tendon. *Category: 2.1.7. Flesh.*

**Sän<sub>2</sub>** [ze:n] *n.m. Pl: Säns.* Elren äa hee, ooda maunsoatjet, Kjint - son. *Category: 4.1.9.1.4. Son, daughter.*

**Sandal** [za:nda:l] *n.f. Pl: Sandalen.* leichtet Footich, foaken blooss ne Sol un waut Reemes äwarem Foot; Weratschen - sandal.

**Sandwich** [za:ndviç] *n.f.* twee Schnäden Broot met waut Fleesch, Kjees ooda Oppschmäasel doatweschen - sandwich. *Category: 5.2.3.4. Prepared food.*

**sänich** [ze:niç] *adj.* met Sänen; soo aus Sänen - sinewy. *Category: 2.4.1. Strong.*

**Sans** [za:ns] *n.f. Pl: Sansen.* een langet Massa aun Jereetschoft toom Jeträajd schnieden - scythe. *Category: 6.2.4.1. Cut grass.*

**sansen** [za:nsən] *v.w.* met eene Sans Grauss ooda Jeträajd schnieden - mow. *Category: 6.2.1.5. Growing grass, 6.2.4.1. Cut grass.*

**Sansenschoapa** *n.m. Pl: -.* eena dee Sansen schoapt; Jereetschoft toom Sansen schoapen - scythe sharpener.

**Saskatchewan** [za:ska:tʃəva:n] *n.n.* eene Prowins en Canada - Saskatchewan.

**sasmol** [za:smo:l] *adv.* sass mol; emma wada, sass mol - six times.

**sass** [za:s] *num.* Numma; Kardinalzol: 6; Ordnungszol: 6., sasta - six. *Category: 8.1.1.1. Cardinal numbers.*

**sassatlei** [za:sa:tlei] *adj.* met sass waut toophieren; met sass Sieden - of six kinds.

**sässich** *adj.* tussich; enjewartelt - semipermanent.

**sasta** [za:sta] *adj.* dee, no de ieeschte fiew en eene Rieej - sixth. *Category: 8.1.1.2. Ordinal numbers, 8.1.1.6. Fraction.*

**Sastel** [za:stəl] *n.n. Pl: -.* daut saste Poat - sixth part.

**sastieen** [za:stiən] *num. Pl: sastieens.* Numma; Kardinalzol: 16; Ordnungszol: 16., sastieenda - sixteen.

**saten** [za:tən] *v.w.* plaunten; soo aus em Goaden Sot enne leed lajen toom waussen - place; plant; set. *Category: 3.2.6.2. Recognize, 6.5.1.1. House, 7.1.2. Sit, 7.3.4.3. Put down, 8.4.5.1. Order, sequence, 8.4.5.1.1. Series, 8.5. Location, 9.2.3.2. Indefinite pronouns, 1.5. Plant, 6.2.3. Plant a field, 6.5.1. Building, 6.9. Business organization, 1.1.1. Sun, 1.2.3.1. Liquid, 3.5.9.4. Movie, 4.2.5. Drama, 8.1.3.3. Group of things, 8.3.6.2. Hard, firm.*

**Satien** [za:tin] *n.f.* eene Sort glautet un blanket Zeich - satin.

**Satschruw** [za:tʃryv] *n.f. Pl: Satschruwen.* eene Schruw toom waut enstalen; eene Schruw toom een Raut Faust aun eene Wal schruwen - set screw.

- saubren** [zoubrən] *v.w.* loten Kjewiel rutranen; lekjen; lutschen - drool; slobber. *Category:* **2.2.3. Spit, saliva.**
- Saubat** *See main entry: Sabat.*
- Saubata** *See main entry: Sabata.*
- Sauft** [zouft] *n.f.* dau Nauts en Frucht, Plaunten, Beem un Bläda; waut eena ut Frucht utdrekjen kaun, toom drinkjen - juice; sap. *Category:* **5.2.3.6. Beverage, 1.5.5. Parts of a plant, 6.2.5.4. Plant product.**
- sauftich** [zouftiç] *adj.* met väl Sauft; soo aus Sauft - juicy; succulent. *Category:* **1.3.3. Wet, 1.5. Plant.**
- Sauftichkjeit** [zouftiçeit] *n.f.* de Toostaunt met väl Sauft - juiciness.
- Saul** [zɑt] *n.m. Pl: Sauls.* een Junges un Mauns Nomen; dee bediet: jefroacht (daut es von Gott jemeent) - Saul.
- saul** *See main entry: sellen.*
- Saulw** [zoulv] *n.f.* waut eena brukt toom aune Hut un aun Schlemsen schmäären - salve; ointment; embrocation; medicament; lotion. *Category:* **1.2.3.2. Oil, 2.5.7.2. Medicine, 5.4.2. Cosmetics.**
- saulwen** [zoulvən] *v.w.* met Eelj ooda Saulw enschmäären, soo aus opp eene Wund toom heelen ooda fa eene relijeese Oppgow - apply salve or ointment. *See: ensaulwen.*
- Saulweelj** [zoulvətʰ] *n.f. Pl: Saulweeljen.* een Eelj em Oolen Tastament, dee jebrukt wort toom Menschen ensaulwen to een Aumt ooda toom heilich sennen - salve. *Category:* **1.2.3.2. Oil, 2.5.7.2. Medicine.**
- Saulwtopp** [zoulvtop] *n.m. Pl: Saulwtap.* een Topp met Saulw; een kjliena Behelta fa Saulw ooda Medizien- small glazed earthen pot used to hold ointments.
- Saulwunk** [zoulvʊŋk] *n.f. Pl: Saulwungen.* de Prozass ooda de Erfoarunk von ensaulwen - anointing.
- saumlen** [zoumlən] *v.w.* toopnämen; toopkomen; kollakjten - gather; collect; glean. *Category:* **4.2.1. Come together, form a group, 7.5.1. Gather, 7.5.7. Multiple things moving, 8.1.4.2. Increase, 8.3.1.5.3. Fold, 6.2.5.3. Gather wild plants, 6.8.2.6. Collect, 3.2.2. Learn.**
- Saumelplauz** [zoumɛlplouts] *n.m. Pl: Saumelplaza.* eene Städ toom toopkomen - gathering place.
- Saumlunk** [zoumlʊŋk] *n.f. Pl: Saumlungen.* dau waut jesaumelt es; dau ooda dee waut toopjekomen sent - gathering. *Category:* **4.2.1.5. Meeting, assembly, 4.2.2. Social event, 7.5.1. Gather.**
- saundich** [zoundiç] *adj. Variant: saundrich.* met Saunt; soo aus Saunt - sandy; gritty. *Category:* **1.2.2.1. Soil, dirt.**
- Saundsteen** [zoundstɛɪn] *n.m. Pl: Saundsteena.* een Steen dee no toopjeprastet Saunt lat - freestone.
- saunft** [zounft] *adj.* nat; leis; stell - gentle; soft; mellow. *Category:* **4.3.4. Do good to, 2.3.2.5. Quiet, 8.3.6.5. Soft, flimsy, 1.5.6. Growth of plants, 5.2.3.7.1. Alcohol preparation.**
- Saunftheit** [zounftheit] *n.f.* de Toostaunt saunft tosennen - softness.
- Saunftmoot** [zounftmøut] *n.f.* een saunfta ooda jenstja Toostaunt; de leejenschoft nat to sennen - meekness.
- saunftmootich** [zounftmøutiç] *adj. Variant: saunftmutich.* nat; jeduldich; leis - of a gentle, mellow, mild and patient nature.
- Saunt** [zount] *n.m.* fiene Steena; fienet Graunt; Grawell - sand. *Category:* **1.2.2.1. Soil, dirt.**
- Sauntbodem** [zountbødəm] *n.m.* saundje leed - sandy soil; sandy bottom.
- Sauntdien** [zountdin] *n.f.* eene Dien von Saunt; toopjestownet Saunt - dune.
- Saunteewa** [zountɛɪvʌ] *n.n. Pl: Saunteewasch.* een saundjet Eewa - sand hill.
- Saunthupen** [zounthypən] *n.m. Pl: Saunthupes.* een Klompen Saunt; toopjescheddet Saunt - golf tee; sand pile.
- Sauntjäajent** [zountjɛajent] *n.f. Pl: Sauntjäajenden.* eene Jäajent met saundjet Launt ooda Bodem - sandy area.
- Saunkuan** [zountkuən] *n.n. Pl: Saunkjieena.* een Kjeemel Saunt; een Steenkje Saunt - grain of sand. *Category:* **1.2.2.1. Soil, dirt.**
- Sauntloch** [zountlɔx] *n.n. Pl: Sauntlajcha.* eene Plak fienet Saunt onen Bodem; eene Städ wua eena em Saunt vesinkjen kaun - quicksand.
- Sauntpapia** [zountpa:pia] *n.n. Pl: Sauntpieren.* schia Papia; Papia met fienet Saunt aun eene Sied toom Holt schieren - sandpaper.
- Sauntrigjen** [zountri:jən] *n.m. Pl: Sauntrigjes.* een Rigjen ooda een Opprigj von Saunt; een sea langa Hempel Saunt - gravel ridge.
- Sauss** [zous] *n.n.* flissendjet Äten, jeweendlich seet, tB. enjekaunde Frucht - sauce.
- saut** [zout] *adj.* von äten: voll ooda tofräd; von waut doonen: meed ooda nich wellich wieda doonen - sated; satisfied; full; satiated; fed up; sick of; had enough. *Category:* **3.4.1.2. Happy, 5.2.2.6. Satiated, full, 8.1.6. Whole, complete, 8.1.8. Full, 3.4.2.1. Sad.**
- sautfräten** [zoutfre:tən] *v.s.* voll fräten; soo väl fräten dau eena nich mea well - satiate.

- Sauz**<sub>1</sub> [zouts] *n.f.* *Pl.*: -. eemol; emol; eene Tiet; eemol Desch oppsaten un Lied äten jäwen - times; batch; lot; assortment; table setting. **Wie hauden soo väl Jast daut wie twee Sauz Owentkost oppsaden.** We had so many guests that we had two settings for supper. *Category*: **8.1.2.4. Multiply numbers, 4.2.1.7. Crowd, group, 8.1.3.3. Group of things, 8.2.5.1. Big container, volume, 7.5.3. Mix.**
- Sauz**<sub>2</sub> [zouts] *n.m.* *Pl.*: **Saz.** sentence.  
 1 • eene Rieej Wieed dee eenen vollen Jedanken utsprääkjen - sentence.  
 2 • eene Schicht - layer (of sediment).  
 3 • een Tekjs; Wrejk - sudden start or jerk. *Category*: **3.5.3.1. Word, 4.7.6.2. Condemn, find guilty, 9. Grammar.**
- Sauzdeel** [zoutsdɛɪl] *n.n.* *Pl.*: -. een Deel ooda een Poat von een Sauz daut eenjemoten toophieet - phrase. *Category*: **3.5.3.1. Word, 9. Grammar.**
- Säw** [ze:v] *n.n.* *Pl.*: **Säws.** waut sea fien lajchajet toom growe von kjliene Bieta utenaunda säwen - sieve; strainer; colander; screen; filter. *Category*: **6.6.7. Working with water, 3.5.9.4. Movie, 6.5.3. Building materials, 1.3.6. Water quality, 5.2.3.7.1. Alcohol preparation, 5.2.4. Tobacco, 6.6.5.2. Photography.**
- säwen**<sub>1</sub> [ze:vən] *v.w.* met een Säw, Sachen uteneen läsen - sift; strain; screen. *Category*: **5.2.1.1. Cooking methods, 7.5.1.1. Separate, scatter, 2.5.3. Injure, 7.3.3.1. Take something from somewhere, 3.5.9.4. Movie, 6.5.3. Building materials.**
- säwen**<sub>2</sub> [ze:vən] *num.* Numma; Kardinalzol: 7; Ordnungszol: 7., säwenda - seven. *Category*: **8.1.1.1. Cardinal numbers, 8.1.1.2. Ordinal numbers.**
- säwenda** [ze:vɛndʌ] *adj.* dee, waut fuaz no de ieeschte sass es en eene Rieej - seventh. *Category*: **8.1.1.6. Fraction.**
- Säwendel** [ze:vɛndɛl] *n.n.* *Pl.*: -. een Poat von säwen äwareene dee toop een gaunset moaken - seventh part.
- säwendoagsch** [ze:vɛndɔag] *adj.* waut 7 Doag dieet - seven day.
- säwenfach** [ze:vɛnfɑ:χ] *adj.* met säwen Stekja ooda Sieden; säwenmol dobbelt - seven-fold.
- säwenjoarich** [ze:vɛɲɔarɪç] *adj.* met säwen Joa; säwen Joa jedieet - septennial.
- säwenjoasch** [ze:vɛɲɔɑ] *adj.* met 7 Joa; waut 7 Joa dieet - seven year.
- Säwenstjern** [ze:vɛnstjɪn] *n.n.* eene Grupp von säwen Stjerns dee soo doff sent, daut et no een Stjern lat- cassiopeia.
- säwentieen** [ze:vɛntjɛn] *num.* *Pl.*: **säwentieens.** Numma; Kardinalzol: 17; Ordnungszol: 17., säwentieenda- seventeen.
- Säwentieendel** [ze:vɛntjɛndɛl] *n.n.* *Pl.*: -. eent von 17 äwareene dee toop een gaunset moaken - seventeenth part.
- Sazunk** [za:tsʊŋk] *n.f.* *Pl.*: **Sazungen.** Väaschreft; Rääjel; Ordunk - rule. *Category*: **4.6.4. Rule, 4.7.1. Laws, 8.2.8. Measure.**
- schäären** [ʃɛʌɐn] *v.w.* clip.  
 1 • een Schop de Woll dicht aum Lada aufschnieden; aule Hoa aufschnieden - shear; clip.  
 2 • bosich wajchranen; utkleiwen - flee. *Category*: **4.8.3.7. Weapon, shoot, 5.4.7. Care for the fingernails, 6.2.4.1. Cut grass, 6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach, 6.3.1.2. Sheep, 6.3.5. Wool production, 7.2.6.3. Escape.**
- Schäämassa** [ʃɛama:sʌ] *n.n.* *Pl.*: **Schäämassasch.** een Massa toom Hoa kort aufschnieden - razor. *Category*: **5.4.3.6. Shave.**
- Schabriem** [ʃa:brim] *n.m.* *Pl.*: **Schabriems.** een Scholm; een Kroll Hoa em Jesecht - forelock; bangs. *See*: **Scholm.** *Category*: **2.1.5. Hair.**
- Schach** [ʃa:χ] *n.n.* *Pl.*: -. chess.  
 1 • eene Vemonunk; een priefjen - a spanking; discipline.  
 2 • een Spell met 6 veschiedne Kjlats ooda Mana opp een Schachbrat, dee jieda eenen besondren Wajch trakjen motten - chess. *Category*: **4.2.6.1. Game, 4.2.6.1.2. Chess.**
- Schacha** [ʃa:χʌ] *n.m.* *Pl.*: **Schachasch.** een Tuschhaandel; een Haandel toom sikj waut kjeepen ooda entuschen - trade; barter; horse-trading. *See*: **Tuschhaandel.** *Category*: **6.6. Occupation, 9.5.2.4. Each other, 6.8.4.9. Exchange, trade.**
- schachren** [ʃa:χrɛn] *v.w.* vesieekjen een Haandel to moaken; eenen Priess beräden toom waut kjeepen; haundlen; juden; dinjen - trade; barter. *See*: **behandlen; dinjen.** *Category*: **6.6. Occupation, 9.5.2.4. Each other, 6.8.4.9. Exchange, trade.**
- Schachbrat** [ʃa:χbra:t] *n.n.* *Pl.*: **Schachbräda.** daut Brat met 64 Hockasch opp woont Schach ooda Daumbrat jespält woat - chess board. *Category*: **4.2.6.1.2. Chess.**
- Schachspell** [ʃa:χspæʃ] *n.n.* *Pl.*: **Schachspells.** Schach; een Spell met 16 veschiedne Kjlats ooda Mana opp een Schachbrat, dee jieda eenen besondren Wajch trakjen motten - chess game. *Category*: **4.2.6.1.2. Chess.**
- Schacht** [ʃa:χt] *n.f.* *Pl.*: -. Schell; Strof - spanking; whipping.
- schachten** [ʃa:χtɛn] *v.w.* schellen; priefjen - spank; whip; thrash. *Category*: **4.7.7. Punish, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 7.7.1. Hit, 4.8.3.1. Defeat.**
- Schädel** [ʃe:dɛl] *n.m.* *Pl.*: **Schädels.** Kopp; Koppknoaken - skull. *Category*: **2.1.1. Head, 2.1.6. Bone, joint.**

- Schädelboa** [ʃe:delboə] *n.n.* *Pl.*: **Schädelboasch**. een Boa toom em Schädel ooda Koppknoaken een Loch boaren - trepan; surgical instrument used to cut out disks of bone; usually from the skull.
- schädjen** [ʃe:jən] *v.w.* Schoden doonen; vedoawen; wäm weedoonen - harm; hurt; damage; mar. *Category*: **4.3.4.1. Do evil to, 4.4.2. Trouble, 7.9.1. Damage, 2.5.3. Injure, 4.4.2.6. Suffer, 4.3.4.6.1. Spoil, 2.3.1.8.2. Ugly.**
- Schafott** [ʃa:fɔt] *n.n.* *Pl.*: **Schafotts**. Stooopen vere buta Dää - steps leading to entrance; front steps; porch. *Category*: **6.5.2.7. Room.**
- schaflich** [ʃa:ftiç] *adj.* jlekjlich; froo; äwanäment; gootsmoots - happy; jovial; genial; glad; cheerful; affable; elated; convivial; congenial; friendly. *See*: **gootsmoots**. *Category*: **3.4.1.2. Happy, 4.1. Relationships.**
- Schajcht** [ʃa:çt] *n.f.* *Pl.*: **Schajchten**. waut eena aune Been ooda Feet brukt toom dee schoonen von steeten, krauzen ooda naut woaren; läaje Äwaschoo; en ladana Behelta fa een Schwieet - spats; puttees; leggings.
- schajchten** [ʃa:çtən] *v.w.* schräden; gonen; bosich gonen - hoof it; walk or run fast. *Category*: **7.2.1.1. Walk.**
- Schakj** [ʃa:c] *n.f.* *Pl.*: **Schakjen**. eene Koo met mormelje Plaken; eene schakje Koo - brindled cow.
- schakjich** [ʃa:ciç] *adj.* plakich; met mormelje Plaken - spotted; mottled. *Category*: **5.6.1. Clean, dirty, 8.3.3.3.7. Multicolored.**
- Schaklitz** [ʃa:kliʦ] *n.n.* *Pl.*: -. een bekaunda Schmak en brune Kende un Kuaken - chocolate. *Category*: **5.2.3.4. Prepared food, 5.2.3.6. Beverage.**
- Schal** [ʃa:l] *n.f.* eene Hut; de butaschta Raunt von eene Frucht ooda leedschock - peel; rind; crust; hull. *Category*: **1.5.5. Parts of a plant, 2.1.4. Skin, 2.5.2.2. Skin disease, 5.2.1.2.1. Remove shell, skin.**
- schalen** [ʃa:lən] *v.w.* Schal aufschneiden ooda wajchmoaken - peel. *Category*: **1.5.5. Parts of a plant, 2.1.4. Skin, 2.5.2.2. Skin disease, 5.2.1.2.1. Remove shell, skin.**
- Schäl** [ʃe:l] *n.m.* eene schwoate Sort schelwajet Steen - slate. *Category*: **1.2.2.2. Rock.**
- schälen** [ʃe:lən] *v.w.* von Wota, sea ranen, ooda soo sea ranen daut de leed metwauscht - for water to wash forward along the ground.
- Schalduak** [ʃa:lduək] *n.n.* *Pl.*: **Schaldieekja**. Kjeedie toom väabinjen wan eena koakt ooda met Äten schauft - pinafore; apron. *Category*: **5.3.4. Clothes for special occasions.**
- Schälran** [ʃe:lra:n] *n.f.* *Pl.*: **Schälranen**. eene Ran toom Wota aufleiden - gully. *Category*: **1.2.1.4. Valley.**
- schaluj** [ʃa:lyj] *adv.* hinjarigjsch; schlau; met eene schljachte Aufsecht - be deceitful.
- Schälwuat** [ʃe:lvuət] *n.n.* *Pl.*: **Schälweeed**. een Wuat daut doa schelt; eene Räd dee wäm mostat ooda trajchtwiest - rebuke; scolding. *Category*: **3.5.1.8.2. Insult, 4.7.5.3. Accuse, confront, 4.8.4.1. Rebuke.**
- schämen** [ʃe:mən] *v.w.* schljacht feelen äwa waut eena jedonen haft - be ashamed or embarrassed.
- Schämel** [ʃe:məl] *n.m.* *Pl.*: **Schämels**. een Jestal toom jewesse Wicht hoolen; Wenjschwenjel - bolster on a sled or wagon on which the box rests. *See*: **Wenjschwenjel.**
- Schän** [ʃe:n] *n.f.* *Pl.*: **Schänen**. de Bon, soo aus fa een Zuch; een kortet Biet von soone Bon dee aus Aumbolt jebrukt woat - rail. *Category*: **7.2.4.1.2. Railroad.**
- schänen** [ʃe:nən] *v.w.* waut schlakajet met waut stiewet vebinjen soo daut et mott stiew bliewen, soo aus jebroakna Knoaken - splint. *Category*: **2.5.7. Treat disease.**
- schandieren** *See main entry*: **schindieren**.
- Schänebeen** [ʃe:nəbeɪn] *n.n.* *Pl.*: -. de väaschte Kaunt von daut Unjabeen, wua blooss Hut äwarem Knoaken es - shinbone; tibia. *Category*: **2.1.6. Bone, joint.**
- Schänestool** [ʃe:nəstøʊl] *n.m.* *Pl.*: **Schänesteela**. een besondra Stool fa een Trajchtmoaka ooda Strikja; een Stool opp dän de Trajchtmoaka däm Paziënt hansat toom oabeiden - chiropractor's chair.
- Schans** [ʃa:ns] *n.f.* *Pl.*: **Schansen**. Jeläajenheit; eene Mäajlichkeit - chance. *Category*: **3.3.1.3. Cast lots, 4.4.5. Chance, 4.9.4.5. Destiny, 6.1.2.9. Opportunity, 9.6.2.7.1. Without purpose.**
- schapen** [ʃa:pən] *v.w.* met een Schapkje, een Kuffel ooda soowaut, waut nämen; soowaut aus Wota ooda Jeträajd, met een naten Behelta opphäwen - dip liquid from out of a container; pick up a girl for a date.
- schäpen** [ʃe:pən] *v.w.* bie Schepp wieda schekjen; schippen - ship. *Category*: **7.2.4.2.1. Boat.**
- Schapkje** [ʃa:pçə] *n.n.* *Pl.*: **Schapkjes**. een leichta Behelta met eenen Stäl toom Wota ooda aundret schapen - dipper.
- Schaps** [ʃa:ps] *n.m.* *Pl.*: **Schapsen**. een Jung dee Spos drift; een Schosel - simpleton.
- Schäpslied** [ʃe:psli:d] *n.pl.* Lied dee opp een Schepp schaufen - sailors.
- schäsen** [ʃe:sən] *v.w.* ranen; bosich ranen - run fast.
- Schata** [ʃa:tʌ] *n.n.* wieekjet Blott; Derchfaul; Mest - thin mud or manure; mire. *Category*: **1.2.2.1. Soil, dirt.**
- Schatel** [ʃa:təl] *n.n.* *Pl.*: **Schatels**. eene kjiene Schiew toom unja een Kuffel; eene kjiene Schiew - saucer.



- Schatelbenkj** [ʃa:telbɛŋc] *n.f. Pl: Schatelbenkjen*. Schaup fa Teetich un Jescherr - shelf; cupboard; sideboard. *Category: 5.1.1.4. Cabinet.*
- schätlich** [ʃe:tlɪç] *adj.* met eenen Schoden; soo daut et een Schoden jeft - harmful; hurtful; deleterious; prejudicial; obnoxious. *Category: 2.5.3.2. Poison, 7.9.1. Damage, 4.4.2.6. Suffer, 3.4.2.1.1. Dislike.*
- Schaub** [ʃɔub] *n.f. Pl: Schauben*. een schwoata Kjniipa bie een Zentimeeta lank - cockroach. *Category: 1.6.1.7. Insect.*
- Schaubel** [ʃɔubəl] *n.f. Pl: Schaublen*. de Frucht von Schaubel Plaunten, dee woaren jreen ooda uk riep un drieech jebrukt toom Äten moaken; eene Boon - bean. *See: Boon. Category: 1.5.3. Grass, herb, vine, 1.5.5. Parts of a plant, 5.2.3.1.1. Food from seeds, 6.2.1.7.2. Growing coffee.*
- Schaubelflejk** [ʃɔubelflec] *n.n. Pl: Schaubelflekja*. een Flejk ooda eene Stap met Schaublen - beanfield.
- Schaubelsupp** [ʃɔubelsup] *n.f. Pl: Schaubelsuppen*. Supp met Schaublen doabennen - bean soup.
- schaubich** [ʃɔubiç] *adj.* kjrenkjlich; onjesunt; kudoakich - ailing; not well; feeling poorly. *See: kudoakich; onjesunt. Category: 2.5.1. Sick.*
- schaufen** [ʃɔufen] *v.w.* oabeiden; Oabeit doonen - work; perform well; toil. *Category: 6. Work and occupation, 6.1. Work, 6.6. Occupation, 9.1.2. Do.*
- Schaul** [ʃɔt] *n.m. Pl: Schaulen*. daut Jelud; een Jelud soo aus en eene groote Stow ooda tweschen de Boaj; de Wieed ooda daut Jelud daut eenem trigjkemt von eene groote Waunt - echo; sound; clang. *Category: 2.3.2.2. Sound, 3.5.1.2.6. Repeat, 1.3.1.5. Island, shore, 4.3.1.3.2. Sensible, 8.2.8. Measure, 2.3.2.3. Types of sounds, 7.2.1.7. Move noisily.*
- schaulen** [ʃɔulən] *v.w.* kjlinjen; derche Loft droagen, soo aus een Jelud - echo; reverberate; resonate. *Category: 2.3.2.2. Sound, 3.5.1.2.6. Repeat.*
- Schaulbrat** [ʃɔulbra:t] *n.n. Pl: Schaulbräda*. een Brat un een musikalischet Instrument, daut dän Toon halv luda sennen un bäta to hieren; de Desch wua väl Dräd toopkomen un toop ooda uteneen jemoakt woaren - sounding board; switchboard.
- Schauldoos** [ʃɔuldeʊs] *n.f. Pl: Schauldoosen*. een Jereetschoft toom eenem siene Stemm luda moaken, soo aus fa eene groote Grupp Menschen - sound box.
- schaulent** [ʃɔulent] *adj.* soo daut et schault; met een Toon dee een bät lenja blift - echoing.
- Schaulplot** [ʃɔulplo:t] *n.f. Pl: Schaulploten*. eene plaute runde Plot von dee eene Maschien Musikj ooda uk Wieed spälen kaun - record; gramophone disc; stereo; recorder. *Category: 3.5.3.2. Information, 3.5.7.5. Record, 3.5.9.5. Recorded music, 8.2.8. Measure.*
- Schaulta** [ʃɔulta] *n.m. Pl: Schaultasch*. daut Fensta en een Jeschaft bennen wua eena bedeeent woat - counter.
- Schaultjoa** [ʃɔultjoa] *n.n. Pl: Schaultjoaren*. een Joa met 366 Doag, met 29 Doag en Feebawoa - Leap Year.
- schaumrierich** [ʃɔumririç] *adj.* blenkjrlich un kalierich; met dache Kalieren - iridescent. *Category: 8.3.3.3.7. Multicolored.*
- Schaund** [ʃɔund] *n.f. Pl: Schaunden*. waut orrajchtet; daut waut eenem schämt; eene Erfoarunk en dee nich de rechtje lea jejäft wort - shame; blemish; disgrace; blot; dishonour; ignominy; infamy. *See: Schaundplak. Category: 3.4.2.2. Sorry, 2.1.4. Skin, 8.3.7.8.2. Blemish, 3.4.2.2.1. Ashamed, 1.3.3. Wet.*
- schaundboa** [ʃɔundboə] *adj.* met Schaund - shameful; disgraceful. *Category: 3.4.2.2.1. Ashamed.*
- schaundhauft** [ʃɔundhouft] *adj.* met Schaund; toom schämen - disgraceful; shameful. *Category: 3.4.2.2.1. Ashamed.*
- Schaundplak** [ʃɔundpla:k] *n.f. Pl: Schaundplaken*. daut aun eenem daut siene Schaund bewiest - blemish. *See: Schaund. Category: 2.1.4. Skin, 8.3.7.8.2. Blemish.*
- Schauns** [ʃɔuns] *n.f. Pl: Schaunsen*. een Rieej huaget Krut - hedge. *Category: 1.5.2. Bush, shrub, 6.5.1.5. Fence, wall.*
- Schaup** [ʃɔup] *n.n. Pl: Schaups. Variant: Schopp*. eene groote heltane Doos met Däären ooda Schuffloden toom Kjeleeda doabennen oppbewoaren - shop; cupboard; buffet; cabinet; sideboard. *Category: 6.5.1. Building, 5.1.1.4. Cabinet, 5.2.1.5. Serve food, 4.6.3.1. Governing body.*
- Schauten** [ʃɔuten] *n.m. Pl: Schautes*. doa wua een Licht nich hanschient wiels waut em Stich steit - shade. *Category: 8.3.3.2.1. Shadow, 8.3.3.3. Color.*
- Schautenbilt** [ʃɔutenbilt] *n.n. Pl: Schautenbilda*. een Bilt daut aun eene Waunt jeschient woat von een besondret Jereetschoft doatoo - projected picture.
- Schautendak** [ʃɔutenda:k] *n.n. Pl: Schautendääkja*. een Dak daut nich runtom Wenj haft, toom enne free Loft em Schauten setten - overhang. *Category: 8.5.1.3.1. Above.*
- Schautensied** [ʃɔutensid] *n.f. Pl: Schautensieden*. de Sied wua de Schauten felt; bie eene Froag es de Schautensied daut waut eenem hinjren wudd von metgonen - shady side; seamy side.
- Schautz** [ʃɔuts] *n.m. Pl: Schaza. Variant: Schaz*. waut eena sea väl rääkjent; eene Persoon dee ooda däm eena sea väl rääkjent - treasure; valuable item; sweetheart. *Category: 3.2.6. Remember, 9.7.1.7. Terms of endearment.*
- Schautzkoma** [ʃɔutsko:mɑ] *n.f. Pl: Schautzkomen. Variant: Schazkoma*. eene Koma toom Schaza ooda Jelt oppbewoaren, jeeenlich eene kjliene veschlotne Stow - treasury; safe. *Category: 6.5.1. Building, 4.4.4.4. Save from*

**trouble**, **6.8.1.4. Store wealth**.

**Schauzmeista** [ʃɑʊtsmeɪstɪ] *n.m. Pl: **Schauzmeistasch***. Kaussenfiera; dee waut de Rääkjarie fieet un no daut Jelt sitt - treasurer. *Category: **6.6. Occupation***.

**Schaz** *See main entry: **Schauz***.

**schazen** [ʃa:tsən] *v.w.* väl wieet rääkjen; jleichen; dän Wieet von waut jäwen; taksieren - treasure; value; assess. *See: **aufschazen**; **taksieren***. *Category: **3.2.6. Remember**, **6.8.4.3. Price**, **8.3.7.9. Value**, **3.2.2.3. Evaluate**, **test**, **8.1.2. Count**, **8.2.8. Measure***.

**schazungswieet** [ʃa:tsʊŋsviət] *adj.* waut eena jleeft daut waut wieet es - estimated.

**schazungswies** [ʃa:tsʊŋsviːs] *adv.* met Uagemot aufschazen - estimated.

**Schazunk** [ʃa:tsʊŋk] *n.f. Pl: **Schazungen***. een aufschazen; dän Wieet von waut beseenen ooda jäwen - valuation; assessment. *Category: **3.2.2.3. Evaluate**, **test***.

**Schea** [ʃea] *n.f. Pl: **Schearen***. een Jereetschoft toom schnieden, tB. Zeich, Papia, uk Blajch; een Jereetschoft von twee Massasch, eent aun daut andre jewoawelt, toom schnieden - scissors. *Category: **5.4.3.5. Cut hair**, **5.4.7. Care for the fingernails**, **6.7.1. Cutting tool***.

**Schebbalkje** *n.n. Pl: **Schebbalkjes***. een Footbekjskje; eene korte läaje Benkj toom oppstieen - stepping stool.

**schechren** [ʃeçrən] *v.w.* spenkjren; enjsten; Heena joagen - shoo.

**Schedd** [ʃed] *n.f. Pl: **Schedden***. een Aunbu; een klijenet Hus - shed; shanty; small shack. *Category: **1.6.3. Animal life cycle**, **6.3. Animal husbandry**, **6.5.1. Building***.

**schedden** [ʃedən] *v.w.* waut fienet loten ut een Dinkj rutranen - pour. *Category: **1.1.3.3. Rain**, **1.3.2. Movement of water**, **1.3.2.2. Pour**, **2.2.5. Bleed, blood**, **7.2.2.5.1. Fall**, **7.2.5.4. Move together**, **7.3.2.7. Take something out of something***.

**schedren** [ʃedrən] *v.w.* tekjren; flautren - shake (a tree).

**scheddakoppen** [ʃeda:kɔpən] *v.w.* dän Kopp schedren, soo aus toom nä sajen - nod negatively.

**Scheddinj** [ʃedɪŋ] *n.f. Pl: **Scheddinjen***. pillow slip.

1 • stoakjet Zeich toom Dakjen un Kjesses moaken - pillow slip; blanket covering material; ticking.

2 • Rum em Spikja - bin in a granary.

**scheeden** [ʃedən] *v.w. Variant: **scheiden***. uteneen moaken; spoolen; utenaunda gonon - separate; divorce; part. *Category: **2.6.1.4. Divorce**, **7.5.1.1. Separate, scatter**, **4.3.3.3. Abandon**, **4.2.5. Drama**, **6.5.2. Parts of a building**, **7.4.4. Distribute**, **8.1.6.1. Part**, **8.6. Parts of things***.

**scheedlen** [ʃeidlən] *v.w.* utenaunda deelen; Schwiesdoarm reinmoaken - shuffle cards; clean and scour hog intestines in preparation for use as sausage casings. *Category: **4.2.6.1.1. Card game***.

**Scheedelschmolt** [ʃeidɛlʃmɔlt] *n.n.* Schmolt ooda Fat von de Floomen un ennaliche Jläda von Schwien - lard from the kidney of a porker; second rate; flaky lard. *See: **Floomen***.

**Scheedungsbrief** [ʃeidʊŋsbri:f] *n.m. Pl: **Scheedungsbrew***. een Breef dee daut bestädicht daut twee sikj scheeden - divorce paper.

**Scheedunk** [ʃeidʊŋk] *n.f. Pl: **Scheedungen***. *Variant: **Scheddinj**; **Scheidinj***. daut scheeden; eene Erfoarunk von scheeden ooda uteneen gonon - partition; wall; separation; divorce. *Category: **6.5.1.5. Fence, wall**, **6.5.2.1. Wall**, **2.6.1.4. Divorce**, **7.5.1.1. Separate, scatter**, **8.5.4.4. Interval, space**, **4.3.3.3. Abandon***.

**scheef** [ʃe:f] *adj.* schroz; winjsch; akjawalsch; eene Sied läaja aus de andre; nich jlikj nopp un rauf; nich enjlinjs jlikj - atilt; aslant; askew; awry; crooked; oblique; slanting; sloping. *See: **akjawalsch**; **äwa'uat**; **winjsch**; **schroz***. *Category: **8.3.1.4.2. Leaning, sloping**, **8.3.1.5. Bend**, **4.3.5.1. Dishonest**, **3.2.4.3. Mysterious***.

**Scheefpans** [ʃe:fpa:ns] *n.m. Pl: **Scheefpansen***. eena dee gauns sien ieejnet Stiel ooda ieejne Oat haft - outspoken but odd individual.

**scheel** [ʃe:l] *adj.* met nich beid Uagen tojlikj schaufen; kjriezuagich - squinty-eyed; bridle-shy.

**scheelen** [ʃe:lən] *v.w.* kjriezuagich kijken; de Uagen bewäajen daut dee nich opp een Dinkj stellhoolen - squint; cross-eyed. *Category: **2.3.1.1. Look**, **2.1.1.1. Eye**, **2.3.1. See**, **2.5.4.2. Poor eyesight***.

**Scheela** [ʃe:lɪ] *n.m. Pl: -*. eena dee no School jeit; eena dee sikj von eenen Liera belieren lat - student; pupil; learner. *Category: **3.2.2. Learn**, **2.1.1.1. Eye**, **3.6. Teach**, **4.5.4.5. Follow, be a disciple***.

**Scheelaloon** [ʃi:lɛ:lʊ:n] *n.n. Pl: **Scheelaleena***. Jelt daut een Schiela jejäft woat toom wieda studieren - bursary; scholarship.

**scheen** [ʃe:ɪn] *adj.* goot; fein; straum; schmock; aunjenäm; uk von goodet Wada - nice; lovely; beautiful; fine. *See: **schmock**; **straum**; **wundascheen***. *Category: **2.3.3. Taste**, **2.3.4. Smell**, **3.4.1.1. Like, love**, **4.3.4. Do good to**, **8.3.7. Good**, **2.3.1.8.1. Beautiful**, **2.6.2.2. Attract sexually**, **2.5. Healthy**, **4.7.7.2. Fine**, **8.2.3.1. Thin thing***.

- scheengonen** [ʃɛɪŋo:nən] *v.s.* jleichen; een Jefaulen aun waut haben - enjoy. *Category:* **3.4.1.1. Like, love, 3.4.1.1.1. Enjoy doing something.**
- Scheenheit** [ʃɛɪnheit] *n.f.* eene scheene ooda schmocke Sach; de Toostaunt von scheen ooda schmock sennen; Schmuck; Straumheit; Priel; Pracht - beauty; loveliness; goodness. *See:* **Pracht; Priel; Schmockheit; Schmuck; Straumheit.** *Category:* **2.3.1.8.1. Beautiful, 2.6.2.2. Attract sexually.**
- scheenrikjent** [ʃɛɪnrɪkɛnt] *adj.* met eenen scheenen Jeroch - sweet smelling.
- Scheens** [ʃɛɪns] *n.pl.* goodet; daut waut scheenjeit, scheenschmakjt ooda schmock lat - goodies.
- Scheenschmak** [ʃɛɪnʃma:k] *n.m. Pl:* -. daut scheen schmakjen; daut waut tofräd stalt - refined taste.
- scheenschmakjen** [ʃɛɪnʃma:cən] *v.w.* eenen gooden Jeschmak haben - taste good.
- scheenschmakjent** [ʃɛɪnʃma:cɛnt] *adj.* met eenen scheenen Jeschmak; näaschtich; - scrumptious; tasty. *Category:* **2.3.3. Taste.**
- scheepen** [ʃɛɪpən] *v.w.* de Scheepen von een Fesch aufschropen - remove scales.
- Scheepen** [ʃɛɪpən] *n.pl.* de huarnoatje Stekja dee eenje Fesch aune Hut haben - scale (of a fish).
- scheepich** [ʃɛɪpɪç] *adj.* scaly.
- 1 • plakich; eendrajchtich plakich - scaly; speckled; barred; variegated.
- 2 • met Scheepen; soo aus Scheepen - scaly; with scales. *Category:* **1.6.2.3. Parts of a fish, 8.3.3.3.5. Animal color, marking, 8.3.3.3.7. Multicolored.**
- Scheepje Flajcht** [ʃɛɪpjə fla:çt] *n.f.* eene Krankheit aune Hut wan dee opbrakjt ooda kjetat - psoriasis. *Category:* **2.5.2. Disease.**
- Scheeskje** [ʃɛɪscə] *n.f. Pl:* -. de unjaschta Raunt un Spetzen von eenen langen Rock - tails on a coat.
- Scheeskjerock** [ʃɛɪscərɔk] *n.m. Pl:* **Scheeskjerakj.** een Rock met Zääjel waut raufhenjen - formal coat with tails.
- scheeten** [ʃɛɪtən] *v.s.* met eene Flint ooda Scheetiesa Patroonen scheeten - shoot. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant, 2.6.6.1. Kill, 4.2.6.2.2. Basketball, 6.4.1. Hunt.**
- Scheeta** [ʃɛɪtɔ] *n.m. Pl:* **Scheetasch.** eena dee met eene Flint ooda Reifel schitt - shooter.
- Scheetarie** [ʃɛɪta:ri-en] *n.f. Pl:* **Scheetarieen.** een Toofaul von väl scheeten - shooting episode.
- Scheetich** [ʃɛɪtiç] *n.n. Pl:* -. Kugels; Jewääväärot; Patroonen; waut eena enne Flint nenmoakt toom scheeten - ammunition; shooting supplies. *See:* **Jewääväärot.** *Category:* **4.8.3.7. Weapon, shoot.**
- Scheetiesa** [ʃɛɪtisɔ] *n.n. Pl:* **Scheetiesasch.** eene Flint ooda Reifel; Jewää; Rewolwa - rifle. *Category:* **4.8.3.7. Weapon, shoot.**
- Scheetjewää** [ʃɛɪcɛvɛɔ] *n.n. Pl:* **Scheetjewäären.** Reifel ooda Flint - firearms.
- Scheetpulwa** [ʃɛɪtpulvɔ] *n.n.* Pulwa en eene Patroon ooda Scheetich jebrukt woat toom dän Kugel wajchpuffen - gunpowder.
- Scheetrua** [ʃɛɪtrua] *n.n. Pl:* **Scheetruaren. Pl:** **Scheetruasch.** eene Loop; een Rua aun een Scheetiesa wua de Patroon rutfoat - gun barrel.
- Scheffel** [ʃɛfəl] *n.f. Pl:* **Scheflen.** Schoop met eenen Stäl - shovel; scoop. *Category:* **1.1.3.4. Snow, ice, 6.6.6. Working with land, 6.7.1.2. Digging tool, 7.8.6. Dig.**
- scheflen** [ʃɛflən] *v.w.* pout.
- 1 • met eene Scheffel schaufen; met eene Scheffel Jeträajd ooda Schnee ooda soowaut wieda brinjen - shovel.
- 2 • von een Kjint, wan daut eene lange Unjalepp moakt - pout. *Category:* **1.1.3.4. Snow, ice, 6.6.6. Working with land, 6.7.1.2. Digging tool, 7.8.6. Dig.**
- Scheffelraut** [ʃɛfɛlrɔut] *n.n. Pl:* **Scheffelräda.** de Hauspel hinjen aun een Schepp dee daut Schepp drift - paddlewheel.
- Scheffelvoll** [ʃɛfɛlfɔl] *n.f. Pl:* -. de Mot dee eene Scheffel helt - shovel full.
- Scheft** [ʃɛft] *n.f. Pl:* **Scheften.** eene Wal; eene Auss - shaft. *Category:* **1.2.1.5. Underground, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.7.8. Parts of tools, 8.3.3. Light.**
- scheibich** [ʃɛibiç] *adj.* nich goot besorcht, von een Tia; vewossen - shaggy; mangy. *Category:* **6.3.1.5. Dog.**
- scheiden** [ʃɛidən] *v.w.* uteenen gonen; oppoat gonen; scheeden - leave; separate. *Category:* **2.6.6.7. Inherit, 3.6.2. School, 4.1.7.1. End a relationship, 4.2.1.8.2. Leave an organization, 4.2.9. Holiday, 4.3.3.3. Abandon, 7.2.3.3. Leave, 7.2.4.5. Move to a new house, 7.4.5.1. Leave something, 2.6.1.4. Divorce, 7.5.1.1. Separate, scatter.**
- scheinheilich** [ʃɛinheilɪç] *adj.* too fromm; heichlich fromm - sanctimonious; hypocritical.
- schiwlen** [ʃɛivlən] *v.w.* nich jlikj gonen ooda staupen - totter. *Category:* **7.2.1.6.1. Balance.**
- schiwelhaksich** [ʃɛivelha:ksiç] *adj.* nich enne Rieej, soo aus Staupen ooda Tänen - not neat.
- Schekj** [ʃɛç] *n.n. Pl:* **Schekjs.** een Papia daut fa eene jewesse Somm Jelt utjeschräwen es - cheque.

**schekjen** [ʃɛçən] *v.w.* send.

1 • sajen daut waa wuahan gonon saul - send; transmit.

2 • waut enne Post lajen toom aufgonen - send; mail.

3 • aunpaussen; jefaulen loten - adjust; resign self to. *Category:* **3.5.7.7. Letter, 7.2.8. Send someone, 7.3.3.3. Send, 7.5.5. Organize.**

**Schekjbenjel** [ʃɛçbɛnjəl] *n.m.* *Pl:* **Schekjbenjels**. een Jung däm eena schekjt - errand boy; gopher; footman; flunky. *Category:* **1.6.1.1.4. Rodent.**

**schekjlich** [ʃɛçliç] *adj.* met een goodet Jeschekj; schmock; goot; aunjenäm - smart; stylish; graceful; decent; proper. *Category:* **2.5.6.1. Pain, 3.2.1.3. Intelligent, 8.3.7.7. Right, proper, 5.3.9. Style of clothing, 7.2.1.4. Graceful, 4.3.1. Good, moral, 8.3.7.7.3. Compatible, 9.3. Very.**

**Schekjlichkheit** [ʃɛçliççɛit] *n.f.* de Toostaunt dee goot to brucken es; de Toostaunt dee sea schmock lat - fitness; propriety; decency. *Category:* **2.5. Healthy, 5.3.8. Naked.**

**Schekjsol** [ʃɛçso:l] *n.n.* *Pl:* **Schekjsols**. daut waut eenem traft em Läwen - condition. *Category:* **2.4. Body condition, 8. States, 8.3. Quality, 9.6.2.8. Condition.**

**schelkjren** *See main entry:* **scholkjren**.

**Schell** [ʃæt] *n.f.* *Pl:* -. daut mostren; de Norecht daut eena waut nich goot jedonen haft - scolding; reprimand. *Category:* **4.8.4.1. Rebuke.**

**schellen** [ʃɛlən] *v.s.* mostren; monen; schempen; sajen waut nich goot jenuach es; bubaunsen - scold; chide; nag; reprove; remonstrate; reprimand; fulminate. *See:* **bubaunsen**. *Category:* **4.8.4.1. Rebuke, 3.4.2.3.1. Annoyed, 3.6.5. Correct, 4.7.5.3. Accuse, confront, 3.2.5.4.2. Protest.**

**Schelp** [ʃɛlp] *n.n.* Schelprua; breetblädajet Riegrauss - reed. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 4.2.3.5. Musical instrument, 6.6.4.2. Weaving baskets and mats.**

**schelpen** [ʃɛlpən] *v.w.* delenjd een Boomstaum ooda een Brat soagen - rip a board with a rip saw; plane. *Category:* **7.2.4.3. Fly, 8.3.1.3.1. Flat.**

**schelpren** [ʃɛlprən] *v.w.* scholkjren soo daut et äwarant ooda äwaschelpst - splash over.

**Schelpgrauss** [ʃɛlpgraus] *n.n.* toaget Grauss daut em Wota ooda opp eene sea naute Städ waust - sedge. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine.**

**Schelplelje** [ʃɛlplɛlɛ] *n.f.* *Pl:* -. eene Bloom, eene Lelje met lange schmaule, Schelpoatje Bläda - iris. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 2.1.1.1. Eye.**

**Schelprua** [ʃɛlprua] *n.n.* eene Sort Schelp daut aune Kaunt vom Riefa em Wota waust - reeds. *Category:* **4.2.3.5. Musical instrument.**

**schelrich** [ʃɛlriç] *adj.* soo aus biem schellen; met de Aufsecht von schellen - scoldy.

**Schelsel** [ʃɛlsəl] *n.n.* *Pl:* **Schelsels**. eene Rie; eene Läächt; een nata Stroom oppem Launt; Bach - brook. *See:* **Bach; Rie**. *Category:* **1.3.1.3. River.**

**Schelsta** [ʃɛlstɑ] *n.n.* *Pl:* **Schelstasch**. vebroakne Stekja von hoade Schalen; Schoawel - broken shells; shards.

**Schelwa** [ʃɛlvɑ] *n.n.* *Pl:* **Schelwasch**. een sea dennet Biet - thin slice; shard. *Category:* **8.1.6.2. Piece.**

**schelwren** [ʃɛlvrən] *v.w.* en Schelwa moaken; Schelwa formen soo aus daut fresche less opp Wota - start freezing.

**schelwawiess** [ʃɛlva:vis] *adv.* met Schelwa; en Schelwa; met sea denne Stekja - by slices.

**schelwrich** [ʃɛlvriç] *adj.* soo aus dennet less opp Wota; en Schichten - crystalized; layered.

**schemlich** [ʃɛmliç] *adj.* greiw; muzhrich; von Vee un Pieed, nich kloa eene Kalia - moldy. *Category:* **2.3.4. Smell, 8.3.7.8. Decay.**

**schemma** [ʃɛmɑ] *adj.* em Tweediesta; met weinich ooda prostet Sonnenlicht - dusk. *Category:* **1.1.1. Sun, 8.4.1.2.3. Time of the day.**

**schemren** [ʃɛmrən] *v.w.* schemma woaren; daut Licht vegonen biem Sonnenunjagank - darken. *Category:* **8.3.3.2. Dark.**

**schemmarieren** [ʃɛma:riərən] *v.w.* *Variant:* **schaumrieren**. spieejlen; oneegol jlensen - shimmer; glimmer; twinkle. *Category:* **8.3.3.1. Shine, 1.1.1.2. Star.**

**Schemmedaun** [ʃɛmɛdəun] *n.f.* *Pl:* **Schemmedaunen**. Koffa; Sutkäs; een Behelta toom Kjleeda un aundret droagen wan eena reist - suitcase; satchel. *Category:* **6.7.7. Container.**

**Schemmel** [ʃɛmɛl] *n.m.* *Pl:* **Schemmels**. een schemmeljet Pieet ooda Beest; een greiwet ooda jriesswittet Tia - roan. *Category:* **8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**

**Schemmelfoss** [ʃɛmɛlfɔs] *n.m.* *Pl:* **Schemmelfass**. de Kalia von een licht brunet Pieet - roan. *Category:* **8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**

**schempen** [ʃɛmpən] *v.w.* schellen; mostren; monen; bubaunsen - scold; curse; cuss; abuse. *See:* **venichten; meshaundlen**. *Category:* **4.8.4.1. Rebuke, 2.5.5. Cause of disease, 3.5.5.1. Obscenity, 4.9.4.1. Sorcery, 4.9.4.4. Curse, 2.5.3. Injure, 6.1.2.2. Use.**



- Schempwuat** [ʃɛmpvuət] *n.n.* *Pl:* **Schempwied**. Fluch, flieekjen - curse; cuss word; invective. *Category:* **2.5.5. Cause of disease, 3.5.5.1. Obscenity, 4.9.4.1. Sorcery, 4.9.4.4. Curse.**
- schemrich** [ʃɛmriç] *adj.* soo aus schema - dusky. *Category:* **8.3.3.2. Dark.**
- schenden** [ʃɛndən] *v.w.* Schaund moaken - shame. *Category:* **3.4.2.2. Sorry.**
- Schenkj** [ʃɛŋc] *n.f.* *Pl:* **Schenkja**. een Bea Stua; eene Städ wua Bea jedrunken woat - tavern; inn; pub; bar. *Category:* **6.5.1. Building, 7.2.4. Travel, 4.2.3. Music, 4.2.3.1. Compose music, 4.7. Law, 4.7.4. Court of law, 5.2.3.7.2. Drunk, 6.6.2.3. Working with metal, 8.1.6.2. Piece, 8.6. Parts of things, 9.6.1.5.1. Except.**
- schenkjen** [ʃɛŋcən] *v.s.* jäwen; frie äwarieekjen - present; donate; give. *Category:* **2.3.1.4. Show, let someone see, 3.2.3.1. Known, unknown, 3.2.3.3. Secret, 3.3.3.1. Suggest, 3.3.3.2. Advise, 3.5.1.2.9. Be about, subject, 6.8.3.1. Give, donate, 8.4.6.3. Present, 8.4.6.3.1. Now, 6.8.3. Share wealth, 7.4.1. Give, hand to.**
- Schenn<sub>2</sub>** [ʃɛn] *n.f.* *Pl:* **Schennen**. een Schua; een Aunbu met een läajet Dak; een klijenet Huskje - simple storage building; leanto. *Category:* **1.6.3. Animal life cycle, 6.3. Animal husbandry, 6.5.1. Building.**
- Schenn<sub>1</sub>** [ʃɛn] *n.n.* klijene witte schorwje Bieta bie eenje Menschen manke Hoa - dandruff. *Category:* **2.1.5. Hair.**
- schentlich** [ʃɛntliç] *adj.* schljacht; soo aus eene Schaund; sea schlemm; sea - disgraceful; nefarious; scandalous. *Category:* **3.4.2.2.1. Ashamed, 4.3.1.1. Bad, immoral.**
- Schentlichkjeit** [ʃɛntliççeit] *n.f.* Schaund; daut waut toom schämen es - disgrace; shame; turpitude. *Category:* **3.4.2.2.1. Ashamed, 3.4.2.2. Sorry.**
- Schepfa** [ʃɛpfʌ] *n.m.* dee wää Sachen moakt; dee wää aules jemoakt haft - creator. *Category:* **9.1.2.3. Create.**
- Schepfunk** [ʃɛpfʊŋk] *n.f.* *Pl:* **Schepfungen**. daut waut jemoakt es - creation. *Category:* **1. Universe, creation, 9.1.2.3. Create.**
- Schepkje** [ʃɛpcə] *n.n.* *Pl:* **Schepkjes**. een klijenet Schepp; een Stekj enne Neimaschien, wua de unjaschta Twierem bennen es - sewing machine bobbin; little ship.
- Schepp** [ʃɛp] *n.n.* *Pl:* **Schäp**. een Boot; een grootet Boot; een Foatich toom opp Wota foaren - ship. *Category:* **7.2.4.2.1. Boat.**
- Scheppbruch** [ʃɛpbrʊx] *n.m.* daut oppbräkjen von een Schepp - shipwreck. *Category:* **7.2.4.2. Travel by water, 7.9.3. Destroy.**
- Scheppbumeista** [ʃɛpbymeistʌ] *n.m.* *Pl:* **Scheppbumeistasch**. eena dee een Schepp but; de Väaschta von de Oabeida dee een Schepp buen - shipwright.
- Scheppdoagesbuak** [ʃɛpdʊagesbuek] *n.n.* *Pl:* **Scheppdoagesbieekja**. een Buak wua jieda Dach em Schepp oppjeschräwen woat wua see sent un woo an daut jeit - ship's log.
- Scheppdräaja** [ʃɛpdreajʌ] *n.m.* *Pl:* -. de Rigjen ooda Schnied delenjd de Medd unjen aum Schepp - ship's keel.
- Scheppelkje** [ʃɛpelcə] *n.n.* *Pl:* **Scheppelkjes**. Eia Omdreia - spatula. *Category:* **5.2.1.3. Cooking utensil.**
- Scheppfoat** [ʃɛpfʊat] *n.f.* *Pl:* **Scheppfoaten**. eene Scheppreis; eene Reis opp een Schepp - cruise; navigation; voyage. *Category:* **7.2.4. Travel.**
- Scheppfuamaun** [ʃɛpfuəmoun] *n.m.* *Pl:* **Scheppfuamana**. de Leida von de Oabeida opp een Schepp; de Maun dee daut Schepp de Rechtunk enstalt - pilot; captain; navigator. *Category:* **4.8.3.6.3. Air force, 6.6. Occupation, 7.2.4.3. Fly, 7.2.5.3. Guide, 4.2.6.2. Sports, 4.5.1. Person in authority, 4.8.3.6.4. Soldier, 7.2.4.2.1. Boat.**
- Schepphar** [ʃɛpha:ɪ] *n.m.* *Pl:* **Scheppharen**. de väaschta Aunjestalda opp een Schepp; de Bauss ooda Har opp een Schepp - pilot. *Category:* **4.8.3.6.3. Air force, 6.6. Occupation, 7.2.4.3. Fly, 7.2.5.3. Guide.**
- Scheplod** [ʃɛplo:d] *n.f.* *Pl:* **Scheploden**. de Fracht ooda Fua opp een Schepp - cargo. *See:* **Frachtlod.** *Category:* **8.1.3.3. Group of things.**
- Scheppmeista** [ʃɛpmeistʌ] *n.m.* *Pl:* **Scheppmeistasch**. Schepphar; de hechsta aunjestalda opp een Schepp - ship's pilot.
- Scheppopprua** [ʃɛpɔprua] *n.m.* *Pl:* -. de Opprua wan de Seemana opp een Schepp äaren Scheppfuamaun tosied saten - mutiny; riot. *Category:* **4.5.4.6. Rebel against authority, 3.2.5.4.2. Protest.**
- Scheppreiba** [ʃɛpreibʌ] *n.m.* *Pl:* **Scheppreibasch**. Seereiba; Reiba dee Schäp bestälen - pirate. *Category:* **4.8.3.8. Plunder, 6.8.9.1. Steal.**
- Scheppreis** [ʃɛpreis] *n.f.* *Pl:* **Scheppreisen**. eene Reis opp een Schepp - cruise.
- Scheppschruw** [ʃɛpʃryv] *n.f.* *Pl:* **Scheppschruwen**. de Schruw ooda Mäl em Wota, dee een Schepp foaren moakt, wan dee jedräwen woat - ship's propeller; screw. *Category:* **6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach.**
- Scheppstia** [ʃɛpstia] *n.n.* *Pl:* **Scheppstiasch**. daut stia von een Schepp; daut Jereetschoft daut de Rechtunk von een Schepp enstalt - helm; tiller; rudder. *Category:* **7.2.4.2.1. Boat.**
- Scheppwal** [ʃɛpva:l] *n.f.* *Pl:* **Scheppwalen**. de Walen dee een Schepp hinja sikj lat - ship's wake.
- Scheproodel** [ʃɛprøudel] *n.f.* *Pl:* **Scheproodlen**. de Schwenjel dee een Schepp moakt wenjen ooda Rechtunk endren - rudder. *Category:* **7.2.4.2.1. Boat.**
- schermezen** [ʃɛ.metslən] *v.w.* bosich vebrucken; weelen un waut sieekjen; nich väl romjäwen - use carelessly.

- Schetzel** [ʃɛtsɛl] *n.n.* *Pl.*: **Schetzels**. een Brat, ooda soowaut, toom een Rum derchdeelen - partition; wall; divider. *Category*: **6.5.1.5. Fence, wall, 6.5.2.1. Wall**.
- schezlen** [ʃɛtslən] *v.w.* een Schetzel moaken toom een Rum endeelen - divider.
- schia** [ʃia] *adv.* meist; rein gauns - virtually. *Category*: **8.1.5.6. Almost**.
- schieren** [ʃirən] *v.w.* glaut rublen, soo aus met Schiapapia; met een Schiera wauschen; krauzen; schropen - scour; rub against; chafe; abrade; polish. *See*: **aufschropen; schmirjlen**. *Category*: **5.6. Cleaning, 7.7.5. Rub, 5.4.7. Care for the fingernails, 8.3.2.1. Smooth**.
- Schiablajch** [ʃiablɑːç] *n.n.* *Pl.*: **Schiablajchs**. een Peklatje; een plautet Stekj daut äwa een Bolten paust un tweschen dän Mieta un waut doa aunjeschrowen woat steit - washer for a bolt.
- Schiapapia** [ʃiapaːpia] *n.n.* *Pl.*: **Schiapapieren**. *Variant*: **Schieepapia**. Sauntpapia; Papia met eene ruche Sied toom sachen schieren - sandpaper.
- Schiapulwa** [ʃiapulʋɑ] *n.n.* Pulwa toom oppem Wauschkodda toom Sachen rein schieren - pumice. *Category*: **1.2.1.2. Volcano, 1.2.2.2. Rock**.
- schiblen** [ʃiblən] *v.w.* sikj spooden; een bät Enten oatich gonen - run or walk in a shuffling manner.
- Schicht** [ʃiçt] *n.f.* *Pl.*: **Schichten**. Biespels von eene Schicht: de Foaw aune Waunt, een poa Zoll Jeträajd oppe Flua; een Hamd, een Zwetta, un een Wanikj sent jieda eene Schicht oppenaunda - layer; ply; coating; tier. *Category*: **8.6. Parts of things**.
- schichtwiess** [ʃiçtvis] *adv.* en Schichten; soo aus Schichten - layer by layer; tier by tier.
- Schichtwolkj** [ʃiçtvɔlc] *n.f.* *Pl.*: **Schichtwolkjen**. eene denne Schicht von Wolkjen; eene denne Wolkj - cloud stratum.
- Schieepapia** *See main entry*: **Schiapapia**.
- Schiela** [ʃilɑ] *See main entry*: **Scheela**.
- Schien** [ʃin] *n.f.* *Pl.*: **Schiene**. barn annex.
- 1 • de groota Rum opp Enj vom Staul - barn annex for storage; grange; machine shed.
  - 2 • Glauns; wadaspieejlen - sheen; lustre; shine.
  - 3 • een Papia daut waut bestädicht, soo aus een Foaraschienen - card; certificate; licence. *Category*: **8.3.3.4. Shiny, 1.1.1. Sun, 3.5.7.2. Written material, 4.2.6.1.1. Card game, 6.6.3.3. Working with paper**.
- schienen** [ʃinən] *v.s.* shine.
- 1 • dachen; jlensen; schemmarieren - shine.
  - 2 • eenen jewessen Endruck jäwen; eene Aunsecht auffjäwen - seem. **De Sonn schient sea dach**. The sun shines very brightly. **Nu daut hee jesunt es schien hee mootja**. Now that he is healthy he seems more upbeat. *Category*: **1.1.1. Sun, 8.3.3.4. Shiny, 9.4.4.6.3. Seem**.
- schienboa** [ʃinboɑ] *adv.* soo to seenen; soo aus waut lat - presumably; ostensibly; plausible. *Category*: **9.4.4.6.1. Think so, 3.2.5.1. Believe**.
- Schiendäa** [ʃindɛɑ] *n.f.* *Pl.*: **Schiendäären**. de Däa aun de Schien; de groote Däa aum Staul wua met een Woagen jeit nentfoaren - door to a part of a barn.
- schient** [ʃinent] *adj.* soo aus schienen; met schienen - luminous; luminary; apparent. *Category*: **1.1.1. Sun, 1.1.1.2. Star, 8.3.3. Light, 8.3.3.1. Shine, 1.1. Sky, 8.3.3.1.1. Light source, 2.3.1.5. Visible, 3.2.3.1. Known, unknown, 9.4.4.6.3. Seem**.
- Schienenheilichkeit** [ʃinheilichçɛit] *n.f.* dit es wan eena sikj aunjeft heilja to sennen aus hee es; de Toostaunt wua eena sikj aunjeft aus onen Fäla - sanctimony; hypocrisy. *Category*: **4.3.5.6. Hypocrite, 4.9.9. Irreligion**.
- Schienenheilja** *n.m.* *Pl.*: **Schienenheilje**. eena dee een sea goodet Bilt von sikj jeft; eena dee eenen baatren Endruck lat aus waut hee es - pretender. *Category*: **4.3.5.5. Deceive, 4.3.5.6. Hypocrite**.
- schiepren** [ʃiprən] *v.w.* daut Jelud von Väajel ooda kjliene Kijkjel moaken - sound of chirping baby chicks.
- Schiephon** [ʃiphɔːn] *n.m.* *Pl.*: **Schiephons**. daut Wuat fa een Hon en oppjemoakte Jeschichten - fairy tale reference to a rooster.
- Schiephonkje** [ʃiphɔːncɛ] *n.n.* *Pl.*: **Schiephonkjes**. de ieeschte Hoa von een Bäbe - baby's first hair.
- Schiera** [ʃirɑ] *n.m.* *Pl.*: **Schierasch**. waut toom schieren biem wauschen - scourer.
- Schiet** [ʃit] *n.n.* Stoolgank; Mest - excrement; shit. *Category*: **2.2.8. Defecate, feces, 3.5.5.1. Obscenity**.
- schieten** [ʃitən] *v.s.* Stoolgank haben; mesten; kaken - defecate. *Category*: **2.2.8. Defecate, feces**.
- schietren** [ʃitrən] *v.w.* daut Jefeel haben daut eena sull Stoolgank moaken - have urge to defecate.
- Schietareia** [ʃitaːreia] *n.m.* *Pl.*: **Schietareiasch**. een dennet Voagel met sea lange Been, Hauls un Flichten - loon; heron. *Category*: **1.6.1.2. Bird**.
- Schietarie** [ʃitaːri] *n.f.* *Pl.*: **Schietarieen**. Derchfaul; Sommakrankheit - diarrhoea. *Category*: **2.2.8. Defecate, feces, 2.5.2.3. Stomach illness**.

**schietrich** [ʃi:trɪç] *adj.* met Angst; sea beduat; met Schis - fearful. *Category:* **3.4.2.4. Afraid.**

**Schietstrempe** [ʃi:strempe] *n.f. Pl:* **Schietstrempen.** (woat emma met ve'achten jebrukt) eena dee sikj nich leicht waut woacht; een schuchtra Mensch - coward; milksop; recreant. *Category:* **4.4.3.2. Cowardice, 2.6.5.1. Man.**

**Schiew** [ʃi:v] *n.f. Pl:* **Schiewen.** een Tala; de groota flaka Behelta von woonen eena at - plate; dish; pulley; disc; disk. *Category:* **5.2.2.8. Eating utensil, 6.6.2.3. Working with metal, 7.5.9.2. Fill, cover, 5.2.1. Food preparation, 5.2.3.4. Prepared food, 6.7.4. Lifting tool.**

**Schiewvoll** [ʃi:vʋɔl] *n.f. Pl:* -. de Mot dee en eene Schiew kaun sennen - plateful.

**schikjanieren** [ʃi:ka:nirən] *v.w. Variant:* **schakanieren.** baudren; wäm waut schwoa moaken; gaulen - annoy; irk; vex; irritate. *See:* **gaulen.** *Category:* **3.4.2.3.1. Annoyed, 3.4.2.3. Angry.**

**Schikjsol** [ʃi:ksɔ:l] *n.n. Pl:* **Schikjsols.** waut eenem jetroffen es; woo waut utfelt; eenem siene Loag - fate; destiny; doom; lot. *Category:* **3.3.1.3. Cast lots, 4.4.5. Chance, 4.9.4.5. Destiny, 8.1.3.3. Group of things.**

**schildren** [ʃi:ldrən] *v.w.* vetalen; beschriewen - describe; relate. *Category:* **3.5.1.2.2. Describe, 3.5.4. Story, 4. Social behavior, 9.6. Connected with, related.**

**Schildna** [ʃi:ldnʌ] *n.m. Pl:* -. eena dee schuldich aun waut es; eena dee waut schuldich es - debtor; guilty one.

**Schilt** [ʃi:lt] *n.n. Pl:* **Schilda.** een plautet Stekj daut eena väahelt, soo aus toom de Sonn aufwäären ooda Feils aufwäären - shield; visor; sign. *Category:* **4.4.4.5. Protect, 4.8.2.4. Defend, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 2.5.6. Symptom of disease, 3.5.6. Sign, symbol, 4.9.4. Miracle, supernatural power, 6.5.4.1. Road.**

**Schildroaga** [ʃi:ldrɔ:ga] *n.m. Pl:* **Schildroagasch.** eena dee een Schilt drajcht toom eenen aundren beschitzen - shield bearer.

**Schiltkjeet** [ʃi:ltkjet] *n.n. Pl:* **Schiltkjeeda.** een Kjeet daut von soon hoadet jemoakt es, daut de Feils doa nich jrodsoo derchspekjen - coat of mail.

**Schiltkjrät** [ʃi:ltkre:t] *n.f. Pl:* **Schiltkjräten.** een veabeenschet Tia met eene hoade runde Schal en dee hee sikj trigtrakjen kaun wan hee sikj schitzen well - turtle; tortoise.

**Schiltmetz** [ʃi:ltmets] *n.f. Pl:* **Schiltmetzen.** eene Metz ooda waut toom dän Kopp bedakjen, met een Schilt aun eene Sied toom Schauten äware Uagen moaken - helmet. *Category:* **5.3.5. Clothes for special people.**

**Schinda** [ʃi:ndʌ] *n.m. Pl:* **Schindasch.** Fluchwuat; eena dee daut Lada aufrant un joaft - leather tanner (used in reference to another person in a highly disrespectful way).

**Schindel** [ʃi:ndəl] *n.f. Pl:* **Schindlen.** denne Bräda ooda täajet Papia daut opp een Dak jenoagelt woat toom Wota aufranen - shingle. *Category:* **6.5.3. Building materials.**

**schindlen** [ʃi:ndlən] *v.w.* Schindlen opp een Dak faustmoaken - shingle. *Category:* **6.5.3. Building materials.**

**schindieren** [ʃi:ndirən] *v.w. Variant:* **schandieren.** sea schellen; grumsaujen - complain; grumble; cuss; scold; gripe. *Category:* **3.4.2.1.9. Discontent, 3.5.1.8.5. Complain, 3.5.5.1. Obscenity, 4.8.4.1. Rebuke.**

**Schinkjefleesch** [ʃi:ŋkɛflɛɪʃ] *n.n. Pl:* -. Fleesch von een jerieekjada Schwiens Schinkjen - pork. *Category:* **6.3.1.4. Pig.**

**Schinkjen** [ʃi:ŋcən] *n.m. Pl:* **Schinkjes.** daut bowaschte Poat vom Hinjabeen met Fleesch toop; de Hoft - ham; thigh; haunch. *Category:* **6.3.1.4. Pig, 2.1.3.2. Leg, 1.6.2. Parts of an animal.**

**Schinkjeschwoaga** [ʃi:ŋkɛʃvɔ:ga] *n.m. Pl:* **Schinkjeschwoagasch.** een Mensch met twee Frues - bigamist. *Category:* **2.6.1. Marriage.**

**schippen** [ʃi:pən] *v.w.* waut opp een Woagen ooda Trock loten wajchfieren, soo aus toom vekjeepen - ship. *Category:* **7.2.4.2.1. Boat.**

**Schirkj** [ʃi:rk] *n.f. Pl:* **Schirkjen.** een schwoata Kjnepa - cricket; cicada. *Category:* **1.6.1.7. Insect, 4.2.6.2. Sports.**

**Schis** [ʃi:s] *n.f.* Forcht; Angst - fear; fright; trepidation. *Category:* **3.4.2.4. Afraid.**

**schisjat** [ʃi:sja:t] *exclam.* daut es toom vefieren - mild cuss word.

**Schisnikj** [ʃi:snɪk] *n.m.* eene Wartel met een strenjen Jeschmak; daut Jeschmak von de Wartel - garlic. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine.**

**Schisnikjworscht** [ʃi:snɪkʋɔ:ʃt] *n.f. Pl:* -. Worscht met Schisnikj mank daut Fleesch jerieet - garlic sausage.

**Schitz** [ʃi:ts] *n.f. Pl:* **Schitzen.** eene Klaup toom waut opp un too klaupen; eene kjiene schuw Däa - stovepipe damper.

**schitzen** [ʃi:tsən] *v.w.* adjust damper.

1 • eene Schitz wieda opp ooda too moaken; enstalen - adjust damper.

2 • en Schutz nämen; schoonen; Schutz jäwen - protect. *Category:* **4.4.4.4. Save from trouble, 4.4.4.5. Protect, 4.7.5.4. Defend against accusation, 4.8.2.4. Defend.**

**Schklow** *See main entry:* **Sklow.**

**Schkondol** [ʃkɔ:ndɔ:l] *n.m. Pl:* **Schkondols.** groota Trubbel un Opphäwen; Orrajcht em grooten Stiel - scandal. *Category:* **3.4.2.1.7. Shock, 3.5.1.8.4. Gossip.**

**Schläaja** [ʃlɛ:ja] *n.m. Pl:* **Schläajasch.** groota, tB. tieen pundja, Homa - sledge hammer.

**Schlääjarie** [ʃlɛjɑ:ri] *n.f. Pl: Schlääjarieen.* eene Erfoarunk wua jeschloagen wort - fight; combat; fray; affray; fisticuffs. *Category: 4.3.4.3.1. Compete with, 4.8.2. Fight, 4.8.2.2. Fight against something bad.*

**Schlääjna** [ʃlɛajna] *n.m. Pl: -.* eena dee doa schleit - one who hits.

**Schlach** [ʃla:χ] *n.m. Pl: Schlääj.* hit.

1 • een schlonen ooda trafen - hit; percussion.

2 • een Jesuntheits Probleem wua eene Bloot Oda veschlekjt - stroke. *Category: 2.5.2. Disease, 7.2.4.2.2. Swim, 7.3.4.1. Touch, 2.5.3. Injure, 6.7.2. Pounding tool, 7.7.1. Hit.*

**Schlachoda** [ʃla:χo:dɑ] *n.f. Pl: Schlachodren.* eene Oda em Kjarpa dee vom Hoat kjemt un een Puls haft un Blootdruck haft - artery. *See: Blootoda; Oda. Category: 2.1.8.1. Heart.*

**Schlacht** [ʃla:χt] *n.f. Pl: Schlachten.* een Toopkomen von twee Armeeen em Kjrigh, wua see seenen wää daut stoakjste es - battle; combat; slaughter. *Category: 4.8.2. Fight, 4.8.2.1. Fight for something good, 4.8.3. War, 4.8.2.2. Fight against something bad, 2.6.6.1. Kill, 6.3.4. Butcher, slaughter.*

**schlachten** [ʃla:χtən] *v.w.* een Tia dootmoaken, bleeden un daut Fleesch toom äten reed moaken - slaughter; kill. *Category: 2.6.6.1. Kill, 6.3.4. Butcher, slaughter, 6.4.1. Hunt.*

**Schlachta** [ʃla:χtɑ] *n.m. Pl: Schlachtasch.* eena dee schlachten vesteit; eena dee biem schlachten halpt - slaughterer. *Category: 2.6.6.1. Kill.*

**Schlachtarie** [ʃla:χta:ri] *n.f. Pl: Schlachtarieen.* Schlachthus; eene Enrechtunk toom schlachten - abattoir; slaughter house. *See: Schlachthus.*

**Schlachtdach** [ʃla:χtda:χ] *n.m. Pl: Schlachtdoag.* de Dach wan jeschlacht woat - day of slaughter.

**Schlachtdesch** [ʃla:χtdɛʃ] *n.m. Pl: Schlachtdeschen.* een Desch opp däm freschet Fleesch tweijeschnäden woat - slaughter table.

**Schlachtfelt** [ʃla:χtfelt] *n.n. Pl: Schlachtfelt.* eene Städ wua Armeeen kjriejen; eene Städ wua Menschen omjebrocht woaren - battlefield. *Category: 4.8.3. War.*

**Schlachtflekj** [ʃla:χtflɛc] *n.n. Pl: Schlachtflekja.* de Städ wua een Kjrigh jewast es un Menschen omjebrocht worden - field of slaughter.

**Schlachthus** [ʃla:χthys] *n.n. Pl: Schlachthiesa.* eene Schlachtarie; een Hus wua jeschlacht woat - slaughter house; abattoir. *See: Schlachtarie.*

**Schlachtmassa** [ʃla:χtma:sɑ] *n.n. Pl: Schlachtmassasch.* Fleeschmassa; een lenjret Massa daut goot biem schlachten to brucken es - butcher knife. *See: Fleeschmassa. Category: 5.2.1.3. Cooking utensil, 6.7.1. Cutting tool.*

**Schlachtschwien** [ʃla:χtʃvin] *n.n. Pl: -.* een Schwien daut toom schlachten jehoolen woat; een Mastschwien - slaughter hog.

**Schlachtvee** [ʃla:χtfə'ə] *n.pl.* Vee daut jehoolen woat toom schlachten - slaughter cattle.

**Schlädbon** [ʃle:dbo:n] *n.f. Pl: Schlädbonen.* een Wajch met oppjefoarna Schnee - sleigh tracks; sleigh road.

**Schläden** [ʃle:dən] *n.m. Pl: Schlädes.* een Foatich ooda Woagen met Kuffen enne Städ Räda toom oppem Schnee foaren - sleigh; sled. *Category: 1.1.3.4. Snow, ice.*

**Schlädenjleis** [ʃle:deplɛis] *n.f. Pl: Schlädenjleisen.* daut Tieekjen em Schnee daut een Schläden jefoaren es - sleigh tracks.

**Schlädfoat** [ʃle:dfəat] *n.f. Pl: Schlädfoaten.* eene Reis bie Schläden - sleighride.

**Schladons** [ʃla:dɔns] *n.m. Pl: Schladonsen.* Schosel; eena dee nich sea väabedocht jehaundelt haft - awkward person; sloppy gangly fellow.

**schladonsich** [ʃla:dɔnsɪç] *adj.* onbeholpen; onjeschekjt; pedäwlich; scheiwehaksich; soo aus een Schladons; nich väl romjäwen; eendoontich - tawdry; awkward. *See: kjlämrich; onbeholpen; onjeschekjt; onschekjlich; pedäwlich; scheiwehaksich. Category: 3.4.2.2.2. Embarrassed, 7.2.1.4.1. Clumsy.*

**Schlafitje** [ʃla:fitɕə] *n.f.* eene Erfoarunk von sea jemostat woaren - nape of the neck.

**Schlagwota** [ʃla:gvo:tɑ] *n.n.* eene Sort Medizien dee enjenomen wort ooda uk enjeschmääat - traditional Mennonite remedy.

**schlajcht** [ʃla:çt] *adj.* bad.

1 • onjehuarsom; nich goot; jääjenaun - bad.

2 • mau afens; knaup; onjesunt - barely; hardly; poorly.

3 • prost; onjesunt - ill; sickly.

4 • vekomen; vefult; stockich - rotten; moldy; decayed. *See: prost. Category: 1.1.3. Weather, 2.3.2.3. Types of sounds, 2.3.3. Taste, 3.3.3.2. Advise, 4.3.1.1. Bad, immoral, 8.3.3.2. Dark, 8.3.7.1. Bad, 8.3.7.8. Decay, 8.3.7.9. Value.*

**schlakren** [ʃla:krən] *v.w.* han un häa schlenkjren - dangle. *Category: 7.3.2.4.1. Hang.*

**schlakrich** [ʃla:kriç] *adj.* looss; reed toom schlakren - shaky. *Category: 2.4.2. Weak, 7.2.1.6. Steady, unsteady.*



**Schlaks** [ʃla:ks] *n.m.* *Pl.*: -, talls.

1 • een sea huach jewosna Jung; de Mot von waut eena opp eemol von de Haunt schlakst - tall, gangly fellow.

2 • een Kjlakjs; eene Hauntvoll, jeschmäten - splotch. *Category*: **8.2.2.2. Tall**.

**schlaksen** [ʃla:ksən] *v.w.* met een Tekj ooda Schlaks waut vonne Haunt schmieten ooda looss woaren - flip the hand.

**Schlam** *See main entry: Schlaum*.

**Schlang** [ʃla:ŋ] *n.f.* *Pl.*: **Schlangen**. een Tia onen Feet, met daut Jeschekj von een sea groota Worm, eenje Schlangen sent jefäädlich wan dee bieten - snake; serpent. *Category*: **1.6.1.3.1. Snake**.

**Schlangenbloom** [ʃla:ŋɛbløʊm] *n.f.* *Pl.*: **Schlangenbloomen**. eene Sort Onkrut met eene kloa jäle Bloom opp eenen langen Staum; Bottabloom - dandelion. *Category*: **1.5.3. Grass, herb, vine**.

**Schlangenjeft** [ʃla:ŋɛŋɛft] *n.n.* daut Jeft daut eene Schlang aufjeft wan dee bitt - venom; snake poison. *Category*: **2.5.3.2. Poison**.

**Schlangenloch** [ʃla:ŋɛnloχ] *n.n.* *Pl.*: **Schlangenlajcha**. een Loch wua Schlangen husen - snake den.

**Schlangentung** [ʃla:ŋɛntʊŋ] *n.f.* *Pl.*: **Schlangentungen**. de Tung von eene Schlang - snake tongue.

**schlangoatich** [ʃla:ŋɔatic] *adj.* kjrenjlich - serpentine. *Category*: **8.3.1.5. Bend**.

**schlank** [ʃla:ŋk] *adj.* denn un schmock, von Menschen ooda Tieren - slim; slender; sleek. *Category*: **8.2.3.1. Thin thing, 8.2.3.3. Thin person, 8.3.3.4. Shiny**.

**Schlap** [ʃla:p] *n.f.* *Pl.*: **Schlapen**. eene Enrechtunk toom waut schlapen, soo aus Jeträajd ooda Fooda - dragging apparatus; drag. *Category*: **7.3.2.8. Pull**.

**schlapen** [ʃla:pən] *v.w.* een Dinkj trakjen soo daut et oppe leed ooda Flua rutscht - drag; haul; tow. *Category*: **7.3.2.8. Pull, 7.3.8. Transport**.

**Schlaphoakj** [ʃla:phoac] *n.f.* *Pl.*: **Schlaphoakjen**. een Baukjen met däm Hei toopjeschlapt ooda toopjehoakjt woat - drag rake.

**Schlapkjeet** [ʃla:pclɛit] *n.n.* *Pl.*: **Schlapkjeeda**. een Kjeet daut bat oppe Flua kjemt - evening gown; dress with a train.

**Schlapnat** [ʃla:pna:t] *n.f.* *Pl.*: **Schlapnats**. een langet Nat daut unjen em Mää jeschlapt woat toom väl veschiedne Fesch opp eemol jriepen - trawler.

**Schlapschleep** [ʃla:pʃlɛɪp] *n.f.* *Pl.*: **Schlapschleepen**. eene Schleep dee aun Kjäden henjt un leed schapt; eene Maschien dee met Kjäden eene Schleep trakjt un bewäacht - dredge. *Category*: **7.8.6. Dig**.

**Schlapsel** [ʃla:psəl] *n.n.* *Pl.*: **Schlapsels**. daut waut metjeschlapt ooda toopjeschlapt es; een Hoakjsel - jag; small load.

**Schlätel** [ʃle:təl] *n.m.* *Pl.*: **Schlätels**. een Jereetschoft toom kjliene Sachen goot aunfoten, tB. Boltes un Mietasch, een Rua, daut bennaschte von een Schlot opschluten - wrench; key. *Category*: **2.5.3. Injure, 1.3.1.5. Island, shore, 4.2.3.1. Compose music, 6.5.2.4. Door**.

**Schlätelbloom** [ʃle:tɛlbloʊm] *n.f.* *Pl.*: **Schlätelbloomen**. eene Sort wille Bloomen - cowslip.

**Schlätelloch** [ʃle:tɛloχ] *n.n.* *Pl.*: **Schlätellajcha**. een Loch, tB. en eene Dää, wua een Schlätel nenpaust toom op ooda too schluten - keyhole.

**Schlätelschmett** [ʃle:tɛlfmɛt] *n.m.* *Pl.*: **Schlätelschmetts**. eena dee sikj met Schlott un Schlätels vesteit; eena dee niee Schlätels moakt - locksmith.

**Schlätje** [ʃle:cə] *n.n.* *Pl.*: **Schlätjes**. een kjliena Schläden, fa Kjinja toom spälen - small sled.

**schlau** [ʃloʊ] *adj.* een bät hinjarigjsch - sly. *Category*: **3.2.1.3. Intelligent, 4.3.5.1. Dishonest**.

**Schlaub** [ʃloʊb] *n.f.* *Pl.*: **Schlauben**. een Kodka toom unjare Kjenn binjen soo daut et Äten nich aum Hamd ooda Kjeet kjemt - bib. *Category*: **2.6.4.1.1. Care for a baby, 5.2.2.8. Eating utensil**.

**schlaubren** [ʃloʊbrən] *v.w.* soo äten daut waut oppen Desch ooda Kjeeda kjemt - slobber; drool. *Category*: **2.2.3. Spit, saliva**.

**Schlaubbekjsen** [ʃloʊbɛcsən] *n.f.* *Pl.*: -. een poa Bekjsen met eene Schlaub un foadje Droagbenja - bib overalls.

**Schlauch** [ʃloʊχ] *n.m.* *Pl.*: **Schläaj**. een gumnet Rua; soowaut aus een Rua, oba gauns schlaup - hose; plastic tube or hose. *Category*: **6.2.4.3. Irrigate**.

**schlaujen** [ʃloʊjən] *v.w.* grumsaujen; schlemmen; beschoden - grumble; lament. *Category*: **3.5.1.8.5. Complain, 2.6.6.4. Mourn, 3.4.2.1. Sad**.

**Schlaum** [ʃloʊm] *n.m.* *Variant*: **Schlam**. Daga; Blott - thick, heavy mud; mire. *Category*: **1.3.5. Solutions of water**.

**schlaup** [ʃloʊp] *adj.* nich stiew; nojeloten; schludrich; derch henjent - limp; flaccid; flabby; slack; droopy. *See*: **schludrijch**. *Category*: **7.2.1.5. Walk with difficulty, 8.2.3.2. Fat person, 7.5.4. Tie**.

**Schleboak** [ʃlɛboak] *n.m.* *Pl.*: **Schleboaken**. een Schosel; Dommajon; Dups - ungainly dunce.

**Schlee** [ʃlɛ] *n.m.* eene strufe Frucht, een bät soo aus Plumen - kind of cherry; bullace; sloe.

**Schleeduak** [ʃlɛduæk] *n.n.* *Pl.*: **Schleedieekja**. een Duak; een Zeich toom äwarem Kopp nämen - headshawl.

- Schleef** [ʃlɛɪf] *n.m. Pl:* **Schleew**. een sea groota Läpel toom vom Gropen schapen - ladle. *Category:* **5.2.1.5. Serve food**.
- Schleep** [ʃlɛɪp] *n.f. Pl:* **Schleepen**. Jereetschoft toom leed schapen un fieren - earth moving scoop; ground scoop.
- schleepen** [ʃlɛɪpən] *v.w.* met eene Schleep leed ooda Schnee wieda schlafen; met een Trekjta growen - scoop. *Category:* **7.8.6. Dig**.
- schleepren** [ʃlɛɪprən] *v.w.* soo meed sennen daut eena leicht enschloopen kaun - be sleepy or drowsy.
- schleepriech** [ʃlɛɪpriç] *adj.* reed toom schloopen; soo aus biem schloopen - sleepy. *Category:* **2.4.4. Tired, 5.7.1. Go to sleep**.
- Schleia** [ʃlɛiʌ] *n.m. Pl:* **Schleiasch**. een leichtet Zeich daut vom Kopp rauffhenjt - veil. *Category:* **2.3.1.5. Visible, 2.6.1.2. Wedding, 5.3.2. Women's clothing**.
- Schleida** [ʃlɛidʌ] *n.m. Pl:* **Schleidasch**. een Jung siene Schlenj toom eenen Steen schmietten - sling. *Category:* **2.5.7. Treat disease, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.7.3. Carrying tool, 7.3.1.1. Throw**.
- Schleif** [ʃlɛif] *n.f. Pl:* **Schleifen**. eene haulwe Rund von Hoa, ooda aun Kjeleeda - tress.
- Schlejk** [ʃlɛc] *n.n.* daut daut waut veschlekt - scum. *Category:* **1.2.3.1. Liquid, 1.3.6. Water quality, 1.5.4. Moss, fungus, algae**.
- schlekjen** [ʃlɛcən] *v.w.* toogonen, soo aus een Loch von Schunt em Wota - choke or clog with scum.
- schlemm** [ʃlɛm] *adj. Variant:* **schlemrich**. serious.
- vewunt; onjesunt; schljacht, daut waut Help fällt - sore; ill.
  - hielrich; vävelangent - cantankerous; demanding.
  - iernstlich; schod; met Schoden - serious; threatening. *See:* **zenkjisch**. *Category:* **4.2.8.1. Serious, 2.5.2.2. Skin disease, 2.5.3. Injure, 3.4.2.3. Angry**.
- schlemmen** [ʃlɛmən] *v.w.* aunhoolent no waut froagen; hielrich no waut prachren - beg; lament or wail as a child is likely to do. *See:* **prachren**. *Category:* **6.8.3.4. Beg**.
- Schlems** [ʃlɛms] *n.n. Pl:* **Schlemsen**. eene kjiene Wund; eene äwajeroofte Wund; eene Städ aune Hut dee kjietat - sore; skin abrasion; hurt. *Category:* **2.5.2.2. Skin disease, 2.5.3. Injure, 4.4.2.6. Suffer, 7.9.1. Damage**.
- schlemsich** [ʃlɛmsiç] *adj.* met Schlemsen; soo aus Schlemsen - scabby.
- schlendren** [ʃlɛndrən] *v.w.* schlenkjren; langsam gonen; lauzhuarich gonen - stroll. *Category:* **7.2.1.1. Walk**.
- Schlenj** [ʃlɛɲ] *n.f. Pl:* **Schlenjen**. een Baunt dee soo en een Kjeiss jebungen es, daut dee faust rom waut holt wan dee jetrocken woat - sling; noose; loop; slipknot; snare. *Category:* **2.5.7. Treat disease, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.7.3. Carrying tool, 7.3.1.1. Throw, 4.7.7.4. Execute, 6.7.5. Fastening tool, 7.3.5. Turn something, 8.3.1.5. Bend, 8.3.1.6. Round, 6.4.2. Trap, 7.2.6.1. Catch, capture**.
- schlenjen** [ʃlɛɲən] *v.w.* met eene Schlenj ooda eenen Baunt waut jriepen - catch in a snare or noose.
- schlenjlen** [ʃlɛɲlən] *v.w.* eenen krauseljen Stich moaken; krauslich waut nogonen - meander. *Category:* **1.3.2.1. Flow, 7.2.1.3. Wander**.
- schlenkjren** [ʃlɛɲcrən] *v.w.* looss henjen un schoklen, soo aus met Jelenkja ooda een Fläajel; schlendren - shake; stumble along. *Category:* **3.4.2.4. Afraid, 7.1.9. Move a part of the body, 7.2.2.8. Move back and forth, 7.3.1.3. Shake**.
- Schlenkjafoot** [ʃlɛɲca:fəʊt] *n.m. Pl:* **Schlenkjafeet**. eena dee nich schmeissich gonen kaun - stumblebum.
- schlenkjrich** [ʃlɛɲcriç] *adj.* soo daut et schlenkjat; met Jelenkja schoklen - floppy.
- schlentren** [ʃlɛntərən] *v.w.* met groote Bewäajungen von Oarms ooda Been gonen - saunter; dawdle; walk aimlessly. *Category:* **7.2.1.1. Walk, 7.2.1.2.1. Move slowly**.
- schlenrich** [ʃlɛntriç] *adj.* soo aus schlentren; met groote Bewäajungen von Oarms un Been - amble. *Category:* **7.2.1.1. Walk**.
- Schlepkje** [ʃlɛpcə] *n.f. Pl:* **Schlepkjes**. eene rutjeschowne Lepp, soo aus een Kjint jrod verem roaren - pout. *Category:* **3.4.2.3. Angry, 3.5.6.3. Facial expression**.
- Schlerz** [ʃlɛɪts] *n.f. Pl:* **Schlerzen**. een jetrandet Loch aun Kjeleeda; eene lange Wund aum Kjarpa - slit caused by a knife.
- schlerzen** [ʃlɛɪtsən] *v.w.* oppschnieden; opprieten - slit open with a knife.
- Schlicht** [ʃliçt] *n.f.* waut jebrukt woat toom Moos dikj moaken; Wota met Mäl enjerieet toom aus Liem brucken; Menjsel - pudding base for Mooss. *See:* **Menjsel**.
- schlicht** [ʃliçt] *adv.* eefach un schmock; nich bunt ooda kruss - plain. *Category:* **1.2.1.3. Plain, plateau, 7.5.8. Simple, complicated, 8.3.8.1. Simple, plain**.
- schlichten** [ʃliçtən] *v.w.* stell moaken; ruich moaken; Zank to een Enj brinjen - still. *Category:* **1.3.2.5. Calm, rough, 7.2.7. Not moving, 9.6.1.5. But**.
- Schlichtmäl** [ʃliçtme:l] *n.n.* Mäl en Wota jerieet un enne Wausch jenomen toom de Wausch eenjemoten Stiew moakt - whole flour; graham flour.
- schlichtvoll** [ʃliçtʋɔl] *adj.* ruich; tofrädstalent; soo daut aules goot berät woat - tactful; diplomatic. *Category:* **4.3.7. Polite, 4.6.6.3. Represent**.

- Schliem** [ʃlim] *n.m.* soont aus de verieede Hut opp Malkj, glaut un doch kwaublich - mucous; slime. *Category:* **1.2.3.2. Oil, 1.2.3.1. Liquid.**
- schliemich** [ʃlimiç] *adj.* soo aus Schliem; met Schliem; soo aus jeronnene Dräd enne Malkj - slimy. *Category:* **1.2.3.1. Liquid, 1.2.3.2. Oil.**
- schliepen** [ʃlipən] *v.s.* schoap moaken; met een Watsteen schoap moaken; wajchscheren - sharpen; grind; polish; whet. *Category:* **6.6.3. Working with wood, 8.3.2.3. Sharp, 5.2.1.2. Steps in food preparation, 6.2.6.2. Mill grain, 7.7.6. Grind, 7.8.3. Cut, 5.4.7. Care for the fingernails, 7.7.5. Rub, 8.3.2.1. Smooth.**
- Schliepa** [ʃliɪpɑ] *n.m. Pl:* **Schliepasch.** een Jereetschoft toom schliepen, soo aus een Massa schliepen - grindstone.
- Schliepsteen** [ʃlipstɛɪn] *n.m. Pl:* **Schliepsteens.** een plauta Steen dee toom Massa schliepen to brucken es - grindstone; whetstone.
- Schliesa** [ʃliɪsɑ] *n.m. Pl:* **Schliesasch.** Jereetschoft toom schliesren ooda Malkj derchdreien; een Baunt toom Steena schmieten; Schleida - sling to throw a stone with; centrifuge.
- schliesren** [ʃliɪsrən] *v.w.* fling.
- 1 • schlaksen; von een Raut looss flieejen; met sea enne Rund dreien, uteneen deelen, soo aus Malkj un Schmaunt - effect centrifugal force; fling; hurl.
- 2 • met enne Rund dreien, uteneen deelen, soo aus Malkj un schmaunt - separate cream. *Category:* **7.3.1.1. Throw.**
- Schliesamalkj** [ʃliɪsɑ:mɑ:lɔ] *n.f. Pl:* -. Malkj dee dän Schmaunt aufjenomen es; derchjedreide Malkj - skim milk.
- schliesslich** [ʃliɪsliç] *adv.* tolatst; aum Enj - finally; eventually. *Category:* **8.4.5.1.4. Last, 8.4.6.4.3. Eventually, 9.6.1.1. And, also.**
- schlieten** [ʃliɪtən] *v.s.* de Enja von Schooten soo aus Schaublen ooda Oaften aufschnieden; aufkijnipsen - slit off the ends of pea or bean pods to remove the stringy edges in preparation for adding to soup.
- Schlietschoo** [ʃliɪtʃəʊ] *n.f. Pl:* -. Skäts; Schoo met eene iesane Kuff toom oppem less gonen - skates; ice-skates. *Category:* **1.1.3.4. Snow, ice.**
- Schlietschoobon** [ʃliɪtʃəʊbo:n] *n.f. Pl:* **Schlietschoobonen.** lessrinkj; eene Städ met less toom Schlietschoo ranen - skating rink.
- schlikjen** [ʃliɪkən] *v.w.* schlau wuahan gonen; soo gonen daut andre daut nich enwoaren - sneak; slink; prowl; crawl. *Category:* **7.2.1.1. Walk, 3.4.2.4. Afraid, 1.6.4.1. Animal movement, 3.2.2.1. Study, 7.2.1.3. Wander, 2.6.4.1. Baby, 7.2.1.1.2. Crawl.**
- Schlikjhaundel** [ʃliɪkɔ:ndəl] *n.m. Pl:* **Schlikjhaundels.** een vestoakna Haundel; een onjesazelja Haundel-contraband. *Category:* **6.8.9.6. Smuggle.**
- Schlikjwajch** [ʃliɪkva:ç] *n.m. Pl:* **Schlikjwääj.** een Wajch dee mieeschte Menschen nich bekaunt es; een Wajch toom wua han komen onen daut andre daut seenen ooda enwoaren; een bosja Wajch; een vestoakna Wajch - devious route; sneaky way.
- Schlinjel** [ʃliɪnjəl] *n.m. Pl:* **Schlinjels.** een naunwaussenda Jung dee eenem met waut vefieet ooda äwarauscht haft - rascal; person not totally credible.
- Schlips** [ʃliɪps] *n.m. Pl:* **Schlipsen.** een Eesebaunt; een Haulsbaunt - tie; bow-tie; cravat. *Category:* **4.2.6.2. Sports, 5.3.1. Men's clothing, 7.5.4. Tie, 5.3.3. Traditional clothing.**
- schlonen** [ʃlo:nən] *v.s.* kjielen; priejlen; trafen; heiwen; knuffen - hit; punch; slam; smite; beat. *Category:* **2.5.3. Injure, 6.7.2. Pounding tool, 7.7.1. Hit, 6.7.1.1. Poking tool, 6.5.2.4. Door, 2.3.2.3. Types of sounds, 4.2.3. Music, 4.6.6.1. Police, 4.7.7. Punish, 4.8.3.1. Defeat, 6.6.2.3. Working with metal.**
- schloaren** [ʃlo:əɪən] *v.w.* de Feet nich opphäwen biem gonen; de Schoo loten oppschlappen wan eena jeit - shuffle along; drag one's feet.
- schloagfoadich** [ʃlo:ɔɣfoadiç] *adj.* reed toom trigjschlone; witzich; haksch - quick-witted. *Category:* **4.2.8. Humor.**
- Schlockat** [ʃloka:t] *n.m. Pl:* **Schlockats.** Kommarod; Frint - pal; friend; buddy. *Category:* **4.1.1. Friend, 2.6.5.1. Man.**
- schlockwitt** [ʃlokvɪt] *adj.* sea witt; dach witt - white white.
- schlodonsich** [ʃlo:dɔnsiç] *adj.* nich krakjt; schlaup; sea prost von Oabeit ooda Gankwoakj - haphazard. *Category:* **7.5.5.1. Disorganized.**
- schloff** [ʃlof] *adj.* vejätсом; nich krakjt; aufjebrutsch; schlopmetzich; nachlässich; onbedocht - careless; lax. *See:* **nachlässich; onbedocht; schlopmetzich.** *Category:* **3.2.1.1. Think about, 3.4.1.4.5. Indifferent, 4.3.6.3. Untidy.**
- schloffen** [ʃlofən] *v.w.* langsam gonen; schloaren; de Feet nich opphäwen biem gonen - scuffle. *Category:* **4.8.2. Fight.**
- Schlofheit** [ʃlofheit] *n.f. Pl:* **Schlofheiten.** eene Sach ooda Erfoarunk wua de Mensch es schloff jewast; wua hee nich aules aun Tiet haft foadich jehaut; de Eendoont - carelessness; laxity.
- Schlonarie** [ʃlo:nɑ:ri] *n.f. Pl:* **Schlonarieen.** Kjielarie; een Toostaunt wua jeschloagen woat - fight; cudgeling. *Category:* **4.3.4.3.1. Compete with, 4.8.2. Fight.**

- Schlondrieen** [ʃlɔndriən] *n.m.* *Pl.*: -. een lankbeenja Dups - tall, gangly, dim-witted fellow.
- schlonsch** [ʃlɔŋ] *adj.* von een Tia daut sea leicht schleit - having a tendency to hit or kick (said of a horse or cow).
- Schlop** [ʃlɔ:p] *n.m.* daut schlopen - sleep; slumber. *Category*: **5.1.1.3. Bed, 5.7. Sleep.**
- schlopen** [ʃlɔ:pən] *v.s.* nich waka sennen; reiwen met Uagen too un nich bewust - sleep; slumber. *Is*: **ekj schlop.** *2s*: **dü schlapst.** *3s*: **hee schlapt.** *Ip*: **wie schlopen.** *2p*: **jie schlopen.** *3p*: **see schlopen.** *Category*: **5.1.1.3. Bed, 5.7. Sleep.**
- Schlopbenkj** [ʃlɔpbɛŋk] *n.f.* *Pl.*: **Schlopbenkjen.** Meebel daut äwadach aus eene Benkj jebrukt woat, un to Nacht, rutjetrocken woat to een Bad - traditional Mennonite pull-out bed; trundle bed.
- schlopengonen** [ʃlɔ:pɛŋɔ:nən] *v.s.* sikj em Bad lajen to Nacht toom schlopen - go to bed; retire. *Category*: **5.7.1. Go to sleep, 2.6.4.5. Old person.**
- Schlopkjeet** [ʃlɔpkjɛt] *n.n.* *Pl.*: **Schlopkjeeda.** waut eena sikj auntrakjt toom schlopengonen - pyjama.
- schloplooss** [ʃlɔpløʊs] *adj.* onen Schlop; nich schlopen - sleepless; restless. *Category*: **3.4.2.4.2. Nervous.**
- Schlopmeddel** [ʃlɔpmɛdɛl] *n.n.* *Pl.*: **Schlopmeddels.** Meddel toom schlopen halpen - sedative. *Category*: **2.5.7.2. Medicine, 3.4.1.2.1. Relaxed.**
- Schlopmetz** [ʃlɔpmɛts] *n.m.* *Pl.*: **Schlopmetzen.** *Lit.*: sleepy head eena dee schlopmetzich es; eena dee leicht vejat; eena dee nich sea krakjt aules nokjemt - careless person.
- schlopmetzich** [ʃlɔpmɛtsɪç] *adj.* schloff; eendoontich; vejätsom; onbedocht; nachlässich; vejätsom - sloppy; careless; forgetful. *See*: **nachlässich; onbedocht; schloff.** *Category*: **1.3.3. Wet, 3.2.1.1. Think about, 3.4.1.4.5. Indifferent, 4.3.6.3. Untidy, 3.2.6.1. Forget.**
- Schlopsak** [ʃlɔpsa:k] *n.m.* *Pl.*: **Schlopsakj.** een Sak, dee delenjd eene Sied optomoaken jeit, dee je'ieejent es toom doabennen schlopen - sleeping bag.
- Schlopsocht** [ʃlɔpsɔχt] *n.f.* eene Krankheit bie dee de Mensch sea väl schlopen mott - lethargy. *Category*: **2.4.4. Tired.**
- schlopsochtich** [ʃlɔpsɔχtɪç] *adj.* soo daut hee väl Schlop brukt; schleeprich; veschleepat; nich äwadäl - lethargic. *Category*: **2.4.4. Tired, 3.4.1.4.6. Uninterested, bored.**
- Schlopstow** [ʃlɔpstɔ:v] *n.f.* *Pl.*: **Schlopstowen.** eene Stow met Baden un Kjeedaschaup - bedroom. *Category*: **6.5.2.7. Room.**
- Schlopwaundra** [ʃlɔpvɔundɫ] *n.m.* *Pl.*: -. eena dee biem schlopen romjeit - sleepwalker; somnambulist.
- Schlorr** [ʃlɔr] *n.f.* *Pl.*: **Schlорren.** leichtet Footich toom em Hus droagen; een Mensch dee eenem Spos jemoakt haft, ooda een Schowanak jedräwen haft; Schosel - slipper; argumentative woman.
- schlorren** [ʃlɔrən] *v.w.* en Schlorren gonen; schloffen; schloaren - drag feet.
- Schlosäwendoot** [ʃlɔ:zɛ:vɛndøʊt] *n.m.* *Pl.*: **Schlosäwendoots.** eena dee nuscht rom jeft; eena däm aules eendoont es - lazy fellow.
- Schlott** [ʃlɔt] *n.n.* *Pl.*: **Schletta.** een Jereetschoft ooda Enrechtunk toom waut veschluten ooda tooschluten - lock; castle. *Category*: **6.5.2.4. Door, 6.7.5. Fastening tool, 7.3.6.1. Shut, close, 4.2.6.1.2. Chess, 4.4.4.5. Protect, 4.6.1. Ruler, 4.8.3.6.6. Fort, 6.5.1. Building, 6.5.1.2. Types of houses.**
- schluaren** [ʃlɔɛən] *v.w.* wachten; väl Tiet nämen; nich bosich sennen - tarry; wait; delay; pause. *Category*: **7.2.7.2. Stay, remain, 7.2.7.3. Wait, 8.4.5.3.4. Delay, 8.4.5.3.5. Postpone, 3.5.1.1.8. Speak poorly, 8.4.6.1.2. Stop something.**
- Schlubb** [ʃlɔb] *n.f.* *Pl.*: **Schlubben.** een oole ooda aufjebrukte Metz - old cap or hat.
- Schlucht** [ʃlɔχt] *n.f.* *Pl.*: **Schluchten.** een läaje Städ oppem Launt wua leicht Wota stonen blift; eene Läacht- gorge; valley; ravine; slough; canyon. *Category*: **1.2.1.4. Valley, 1.6.4.2. Animal eating.**
- schlucken** [ʃlɔkən] *v.w.* Äten vom Mul em Buck nenn nämen - swallow. *Category*: **1.6.1.2. Bird, 5.2.2. Eat.**
- Schlucka** [ʃlɔkɫ] *n.m.* *Pl.*: **Schluckasch.** daut em Hauls met waut eena Äten dolschlukt - swallowing organ.
- Schluckat** [ʃlɔka:t] *n.m.* *Pl.*: **Schluckats.** daut em Hauls met waut eena Äten dolschlukt - gullet; Adam's apple. *Category*: **1.6.2.1. Parts of a bird, 2.1.8. Internal organs.**
- schludrich** [ʃlɔdriç] *adj.* schlaup; kwaublich; nojeloten - limp. *See*: **schlaup.** *Category*: **7.2.1.5. Walk with difficulty.**
- Schlufsel** [ʃlɔfsɛl] *n.n.* *Pl.*: **Schlufsels.** eene Doos, von eene Kaunt op, soo aus toom een Buak nenschuwen; eene Scheed - sleeve. *Category*: **5.3.6. Parts of clothing.**
- Schluks** [ʃlɔks] *n.m.* *Pl.*: -. de Mot dee eena opp eemol dolschlukt - gulp; swallow; draft; dram. *Category*: **2.2.1. Breathe, breath, 2.3.2.3. Types of sounds, 5.2.2.7. Drink, 1.6.1.2. Bird, 5.2.2. Eat, 1.1.3.1. Wind, 3.5.7.4. Publish, 8.2.9. Weigh.**
- schluksen** [ʃlɔksən] *v.w.* meist roaren; roaren - tailend of crying.
- Schluskje** [ʃlɔksɛ] *n.n.* Schluks; een kjliena Schluks; sea weinich opp eemol drinkjen - small sip.
- Schlunk** [ʃlɔŋk] *n.m.* *Pl.*: **Schlunks; Schlunken.** *Variant*: **Schlunt.** de Schlauch vom Mul nom Buck - maw; gullet; throat. *Category*: **1.6.2. Parts of an animal, 1.6.2.1. Parts of a bird, 2.1.8. Internal organs, 2.1.1.4. Mouth.**
- schlunsich** [ʃlɔnsɪç] *adj.* schlaup un looss, von Kjeeda - flabby. *Category*: **8.2.3.2. Fat person.**



**schlurpsen** [ʃlʊpsən] *v.w.* Loft un Äten tolijk em Mul holen; heetet Äten sacht äten - slurp.

**schlurren** [ʃlʊrən] *v.w.* drag one's feet.

1 • ondieltlich räden; nich kloare Wieed moaken - slur.

2 • de Feet nich opphāwen biem gonen; de Feet delenjd de Flua schlāpen; schloaren - drag one's feet. *Category:* **3.5.1.8. Criticize.**

**Schluss** [ʃlʊs] *n.m. Pl: Schlussen.* de korte Rād aum Enj von eene Kjoakj, verem rutgonen; daut Enj; de Aufscheet - conclusion; end. *Category:* **3.5.2. Make speech, 8.4.6.1.3. End, 3.3.1.1. Purpose, goal, 8.4.5.1.4. Last, 8.4.6.1.2. Stop something, 9.6.2.6. Result.**

**Schlussrād** [ʃlʊsre:d] *n.f. Pl: Schlussrāden.* de Rād aum Enj von eene Kjoakj ooda een Prograum - concluding remarks; peroration. *Category:* **3.5.2. Make speech.**

**Schlusswuat** [ʃlʊsvuət] *n.n. Pl: Schlusswieed.* eene korte Rād toom een Enj moaken von eene Vesaumlunk; daut latste Wuat en eene Unjahoolunk - conclusion. *Category:* **3.5.2. Make speech, 8.4.6.1.3. End.**

**schluten** [ʃlytən] *v.s.* too moaken; met een Schlott waut vesehren; een Enj moaken - conclude; lock. *Category:* **3.2.1.1. Think about, 6.5.2.4. Door, 6.7.5. Fastening tool, 7.3.6.1. Shut, close.**

**Schlutspald** [ʃlʊtspa:ld] *n.f. Pl: Schlutspalden.* eene Spald toom Sachen toospalden soo daut de Notelspetz bedakjt ooda beschloten es - safety pin. *Category:* **6.7.5. Fastening tool.**

**Schluw** [ʃlyv] *n.f. Pl: Schluwen.* eene Schal, soo aus aun een Jetrāajd ooda Sot Kuarn - shell; hull; husk; (of seeds) term also applied to individual who lacks courage and acts as a stooge for someone else. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant, 1.6.2.2. Parts of a reptile, 1.6.3.1. Egg, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 5.2.1.2.1. Remove shell, skin, 6.2.1.7.1. Growing coconuts, 8.6.4.1. Outer part.**

**schluwen** [ʃlyvən] *v.s.* Schluwen aufmoaken; Schooten opmoaken un de Kjieena hoolen - slip on or over.

**Schluwesot** [ʃlyvəzo:t] *n.n. Pl: -.* Sot daut en Schluwen waust, soo aus Oaften un Schaublen - legume seeds.

**Schluwsäl** [ʃlʊvse:l] *n.n. Pl: Schluwsälen.* eefache Sälen; aludoagsche Sälen - utility harness.

**Schmäa** [ʃmɛa] *n.n. Pl: Schmāasch.* oil.

1 • Eelj, jeeenlich dikjet Eelj - oil; grease; lubricant; lotion.

2 • een Derchenaunda - mix-up. *Category:* **1.2.3.2. Oil, 5.2.3.3.5. Cooking oil, 5.4.5. Anoint the body, 5.5.6. Fuel, 6.6.2.9. Working with chemicals, 2.5.7.2. Medicine, 5.4.2. Cosmetics.**

**schmäaren** [ʃmɛaɪən] *v.w.* grease.

1 • met Schmāa vesorjen; schmāarich moaken - grease; oil; lubricate.

2 • met weschen eene denne Schicht loten - smear. *Category:* **1.2.3.2. Oil, 5.2.3.3.5. Cooking oil, 5.4.5. Anoint the body, 5.5.6. Fuel, 6.6.2.9. Working with chemicals, 4.8.3.1. Defeat.**

**Schmäadoos** [ʃmɛadəʊs] *n.f. Pl: Schmāadoosen.* een blajchna ooda plastikna Behelta met Schmāa - grease container; grease pot.

**Schmäajelt** [ʃmɛajelt] *n.n. Pl: Schmāajelda.* Jelt toom eenem bekjeepen - bribe money.

**Schmäamoota** [ʃmɛaməʊta] *n.m. Pl: Schmāamootasch.* een Moota dee von eene Schmāapomp jedrāwen woat - hydraulic motor.

**Schmäapomp** [ʃmɛapɔmp] *n.f. Pl: Schmāapompen.* eene Pomp toom Schmāa opphāwen, ooda toom Schmāa met Druck pompen ooda schuwen - oil pump.

**schmāarich** [ʃmɛariç] *adj.* soo aus Schmāa; met Schmāa berant - greasy; oily. *Category:* **1.2.3.2. Oil, 5.6.1. Clean, dirty, 2.1.4. Skin.**

**Schmäasel** [ʃmɛasəl] *n.n. Pl: Schmāasels.* Schmāa; waut eena oppschmāat - ointment. *Category:* **1.2.3.2. Oil, 2.5.7.2. Medicine, 5.4.2. Cosmetics.**

**Schmach** [ʃma:χ] *n.f. Pl: -.* de Weedoag; daut Schwoare; een Lieden - need. *Category:* **8.1.7.3. Need, 9.4.2.3. Necessary.**

**schmachten** [ʃma:χtən] *v.w.* sea hungren; meist vehungren - languish; thirst. *Category:* **3.3. Want, 5.2.2.5. Hungry, thirsty.**

**Schmād** [ʃme:d] *n.f. Pl: Schmāden.* eene Stād ooda Jeschaft wua Jereetschoft jemoakt un trajcht jemoakt woat - blacksmith shop; smithy. *Category:* **6.6.2.3. Working with metal.**

**schmāden** [ʃme:dən] *v.w.* waut von lesa moaken - work in a blacksmith shop.

**Schmādhieet** [ʃme:dhie:t] *n.n. Pl: Schmādhieets.* de Owen en eene Schmād; de Enrechtunk un eene Schmād toom lesa heet moaken - smithy hearth.

**Schmādhoma** [ʃme:dhoma] *n.m. Pl: Schmādhomasch.* een schwoara Homa dee enne Schmād jebrukt woat toom lesa vekloppen - blacksmith hammer.

**Schmadons** [ʃma:dɔns] *n.m. Pl: Schmadonsen.* Schmagus; waut flissendich dikjet daut scheenschmakjt - goo; crude oil. *Category:* **1.2.2.1. Soil, dirt, 1.2.3.2. Oil.**

**Schmaguss** [ʃma:γʊs] *n.m.* dikjet Fat ooda Schmaunftat - thick, floury, tasty gravy.

- Schmak** [ʃma:k] *n.m.* *Pl.*: -. Jeschmak; woo waut schmakjt - taste. *Category*: **2.1.1.4. Mouth**, **2.3.3. Taste**.
- schmakhaufft** [ʃma:khouft] *adj.* scheen schmakjent; met eenen scheenen Schmak - tasty; tasteful; elegant; sipid. *Category*: **2.3.3. Taste**, **3.4.1.1. Like, love**, **2.3.1.8.1. Beautiful**, **7.2.1.4. Graceful**.
- schmakjen** [ʃma:cən] *v.w.* seenen woo waut schmakjt; een kijlienet bätje von waut äten - taste. *Category*: **2.1.1.4. Mouth**, **2.3.3. Taste**.
- Schmakja** [ʃma:cʌ] *n.m.* *Pl.*: **Schmakjasch**. daut met waut eena schmakjt - taster; gourmet; taste sense(s).
- Schmakjs** [ʃma:cs] *n.n.* *Pl.*: -. Schmakjsel; een kijlienet beskje Äten, blooss jenuach toom schmakjen - taste. *Category*: **2.1.1.4. Mouth**, **2.3.3. Taste**.
- Schmakjsel** [ʃma:csəl] *n.n.* *Pl.*: **Schmakjsels**. Schmenjsel; de Mot von waut eena schmakjt - taste. *Category*: **2.1.1.4. Mouth**, **2.3.3. Taste**.
- schmaklooss** [ʃma:kləʊs] *adj.* onen Schmak - tasteless. *Category*: **2.3.3. Taste**.
- Schmaks** [ʃma:ks] *n.m.* daut Jelud von een Kuss; een Kuss - smack of the lips.
- schmaksen** [ʃma:ksən] *v.w.* Jelud moaken met daut Mul biem äten - audible smacking of the lips; eat with open mouth.
- schmarotzen** [ʃma:rɔtsən] *v.w.* aundre een bät utnutzen biem äten; sea bie aundre äten - gourmandize.
- Schmata** [ʃma:tʌ] *n.n.* dennet Blott - mud. *Category*: **1.2.2.1. Soil, dirt**, **6.5.3. Building materials**.
- schmatren** [ʃma:trən] *v.w.* spretzen; Blott flieejen moaken - splatter with thick mire.
- schmaul** [ʃmɑt] *adj.* nich breet; met eene kjliene Mot enne breed - narrow. *Category*: **1.2.1.4. Valley**, **2.1.1.4. Mouth**, **7.8.6. Dig**, **8.1.4.3. Decrease**, **8.2.4.1. Narrow**.
- Schmaunt** [ʃmɑʊnt] *n.m.* daut enne Malkj waut sikj no bowen utsat, wan eena de Malkj stonen lat; daut fatje Poat vonne Malkj - cream. *Category*: **2.5.7.2. Medicine**, **5.2.3.2.2. Milk products**, **5.4.2. Cosmetics**, **8.3.3.3.1. White**, **8.3.3.3.4. Colors of the spectrum**.
- schmaunten** [ʃmɑʊntən] *v.w.* *Variant*: **schmauntren**. derchdreien; met een Schmaunta de Malkj un Schmaunt deelen; Schmaunt aufschäpen - separate milk.
- Schmaunta** [ʃmɑʊntʌ] *n.m.* *Pl.*: **Schmauntasch**. eene Maschien toom Schmaunt vonne Malkj deelen; Schliesa; Jereetschoft toom Malkj derchdreien - cream separator.
- schmauntren** [ʃmɑʊntrən] *v.w.* derchdreien; aufschmaunten met eene Maschien, een Schmaunta - separate cream.
- Schmauntenjel** [ʃmɑʊntɛnjəl] *n.m.* *Pl.*: -. leichte Brootjes met jeschloagnen Schmaunt doabennen - cream horn.
- Schmauntfat** [ʃmɑʊntfa:t] *n.n.* eene fatje Sauss dee äwa leedschocken ooda Werrennikje jegoten woat toom äten - cream gravy.
- Schmauntjoop** [ʃmɑʊntjəʊp] *n.f.* *Pl.*: **Schmauntjoopen**. waut eena sikj äwatrakjt toom malkjen gonen; Staul Hamd - milking smock; any ill-fitting; shapeless garment.
- Schmauntkaunkje** [ʃmɑʊntkəʊncə] *n.n.* *Pl.*: **Schmauntkaunkjes**. eene kjliene Kaun toom Schmaunt oppen Desch brinjen - cream pitcher.
- Schmauntkloppa** [ʃmɑʊntklɔpʌ] *n.m.* *Pl.*: **Schmauntkloppasch**. een Jereetschoft toom Schmaunt ooda Eia schumich kloppen - eggbeater. *Category*: **7.5.3. Mix**.
- Schmauntsupp** [ʃmɑʊntsʊp] *n.f.* Dikjemalkj met Schmaunt un Solt enjerieet, eene scheene Läpelkost em Somma - cold, thickened milk with curds and cream base, onion greens, diced cucumbers and shredded lettuce; junket.
- schmausen** [ʃmɑʊsən] *v.w.* met Scheenschmak äten - nibble; eat continually. *Category*: **5.2.2.4. Manner of eating**.
- Schmauz** [ʃmɑʊts] *n.n.* wotajet Blott; Schmata; denna Padikj - soft mire; slush. *Category*: **1.1.3.4. Snow, ice**, **1.3.3. Wet**.
- schmauzich** [ʃmɑʊtsiç] *adj.* soo aus Schmauz; met Schmauz enjeschwient; soo aus denna Padikj - slushy; miry. *Category*: **1.3.3. Wet**, **1.2.2.1. Soil, dirt**.
- Schmeichel** [ʃmeiçəl] *n.m.* daut waut schmeichelt; de Räd un Jedonten toom wäm schmeichlen ooda to waut beräden wua dee nich reed to wia - flattery; cajoling.
- schmeichlen** [ʃmeiçlən] *v.w.* wäm be'enducken met scheene Wieed, toom däm aus Frint kjriien - flatter. *Category*: **3.5.1.7.2. Flatter**.
- Schmeichelmul** [ʃmeiçɛlmyl] *n.n.* *Pl.*: **Schmeichelmiela**. eena dee sea schmeichelt met siene Räd - flatterer.
- schmeichelnt** [ʃmeiçɛlnt] *adj.* met schmeichlen; met scheene Wieed un schljachte Aufsecht - flattering. *Category*: **2.3.1.8. Appearance**.
- schmeissich** [ʃmeisiç] *adj.* nich steil; nat boajopp ooda boajauf; onen een Stuks - smoothly; subtly.
- schmelten** [ʃmɛltən] *v.s.* waut flissendich moaken met hetten, soo aus less ooda Botta schmelten - melt; smelt; liquefy. *Category*: **1.1.3.4. Snow, ice**, **1.2.3. Solid, liquid, gas**, **6.6.2.3. Working with metal**, **8.3.4. Hot**.
- Schmeltarie** [ʃmɛlta:ri] *n.f.* *Pl.*: **Schmeltarieen**. een Jeschaft wua lesa, ooda aundret Mettol, jeschmolten un fresch en Forms jegoten woat - foundry; smelter. *Category*: **6.6.2.3. Working with metal**.

- Schmeltgropen** [ʃmɛltgro:pən] *n.m.* *Pl:* **Schmeltgropes**. een Gropen en däm lesa, ooda aundret, jeschmolten woat - smelting pot.
- Schmeltowen** [ʃmɛlto:vən] *n.m.* *Pl:* **Schmeltowes**. een Owen dee jenuach Hett jeft toom lesa, ooda aundre Sachen, schmelten - smelter.
- schmenjen** [ʃmɛjən] *v.w.* schmakjen; seenen auf waut scheen schmakjt; tweschen de Moltieden äten - raid the fridge; sneak food on the sly.
- Schmenjssel** [ʃmɛjssɛl] *n.n.* *Pl:* **Schmenjssels**. de Mot von waut eena schmenjt; Schmakjssel - taste. *Category:* **2.1.1.4. Mouth, 2.3.3. Taste.**
- Schmett** [ʃmɛt] *n.m.* *Pl:* **Schmetts; Schmetten**. eena dee sikj met lesa Sachen vesteit, soo aus toom moaken un trajcht moaken - blacksmith. *Category:* **6.6. Occupation.**
- schmetten** [ʃmɛtən] *v.w.* Foaw von een Stekj no daut aundre äwadroagen biem waschen; Kalieren toop ranen - not colourfast; lose clothing colour.
- Schmied** [ʃmid] *n.f.* *Pl:* -. een Mosta; eene Form en dee waut jebut woat - template.
- schmiedich** [ʃmiɔɪç] *adj.* leicht to bieejen; leicht oppe Been - limber; pliable; flexible; pliant; supple. *Category:* **8.3.1.5. Bend, 8.3.6.3. Stiff, flexible.**
- schmieejen** *v.w.* aunpaussen, soo aus een Kjarpa aun dän aundren - accommodate.
- schmieekjen** [ʃmiɛcən] *v.w.* *Variant:* **schmäkjen**. Tobbak Ziggoaren brucken - smoke. *Category:* **1.2.1.2. Volcano, 5.2.4. Tobacco, 5.5.5. What fires produce, 6.4.4. Beekeeping, 8.3.7.8.4. Preserve.**
- Schmieekja** [ʃmiɛcʌ] *n.m.* *Pl:* **Schmieekjasch**. *Variant:* **Schmäkja**. eena dee doa schmieekjt; een Rieekjra-smoker. *Category:* **5.2.4. Tobacco.**
- Schmieekjpiep** [ʃmiɛcip] *n.f.* *Pl:* **Schmieekjpiepen**. eene Piep toom schmieekjen; eene Tobbaks Piep - smoker's pipe.
- Schmieekjtich** [ʃmiɛctiç] *n.n.* Tobbak, Ziggoaren un waut toom schmieekjen jebrukt woat - tobacco paraphernalia.
- Schmiej** [ʃmij] *n.f.* *Pl:* **Schmiejen**. een Winkjeliesa daut entostalen es - adjustable square.
- schmieten** [ʃmiɛtən] *v.s.* een Dinkj flieejen moaken, tB. een Baul - throw; pitch; toss; hurl. *Category:* **7.3.1.1. Throw, 1.2.2.4. Mineral, 2.3.2.3. Types of sounds, 4.2.3. Music, 5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.4.5.2. Throw away.**
- Schmietreemen** [ʃmitrɛmən] *n.m.* *Pl:* **Schmietreemes**. de Lienen vom Pieet nom Kutscha; eene Wipp toom Pieet noschuwen - rein; whip. *Category:* **4.7.7. Punish, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 7.7.1. Hit.**
- schmirjlen** [ʃmɪrjɫən] *v.w.* aufschieren; wajchschieren; vekrauzen; aufschropen - abrade; wear away by friction. *See:* **aufschropen; schieren.**
- schmissen** [ʃmɪsən] *v.w.* toop waut Plonen; schlau plonen - contemplate. *Category:* **3.2.1.1. Think about.**
- Schmoa** [ʃmoa] *n.f.* *Pl:* **Schmoaren**. eene Noaw; eene schwiensche Städ; de Städ wua waut naunjeschmää es; eene jeflekjte Städ - gash; scar. *Category:* **2.5.3. Injure, 2.1.4. Skin, 7.9.1. Damage.**
- Schmoasel** [ʃmoasɛl] *n.n.* *Pl:* **Schmoasels**. Fast; eene groote Moltiet; een Uträtsel; Gaustmol - feast; banquet. *See:* **Fast; Gaustmol.** *Category:* **5.2.2.3. Feast, 4.2.2.1. Ceremony.**
- Schmoate** [ʃmoatɛ] *n.f.* de Weedoag wan eena waut schwoaret derchmoakt - emotional pain and hurt.
- Schmoaten** [ʃmoatən] *n.pl.* Weedoag; Stääkjen - pains.
- schmock** [ʃmɔk] *adj.* scheen; ontlich; jehuarsom; gootloten; straum sennen; wundascheen - nice; pretty; beautiful; handsome; fair; adorable; good-looking; lovely; well-behaved. *See:* **scheen; straum; wundascheen.** *Category:* **2.3.3. Taste, 2.3.4. Smell, 3.4.1.1. Like, love, 4.3.4. Do good to, 8.3.7. Good, 2.3.1.8.1. Beautiful, 2.6.2.2. Attract sexually, 4.2.2.2. Festival, show, 4.7.9.1. Impartial, 8.3.3.3.1. White, 4.3.7. Polite.**
- Schmockheit** [ʃmɔkheit] *n.f.* Pracht; Scheenheit; Priel; daut waut schmock es; de Toostaunt von schmock ooda straum sennen - glamour; beauty; loveliness. *See:* **Pracht; Priel; Scheenheit; Schmuck; Straumheit.** *Category:* **2.3.1.8.1. Beautiful, 2.6.2.2. Attract sexually.**
- Schmockschriewen** [ʃmɔkʃri:vən] *n.n.* krakjt ooda schmock schriewen; schriewen daut et sea kloa to läsen es; Feinschriewen - fancy handwriting; calligraphy. *See:* **Feinschriewen.**
- schmodrich** [ʃmɔdriç] *adj.* von Loft, nich kloa; ruakich; näwlich - foggy; humid weather. *Category:* **1.1.3.2. Cloud.**
- Schmolt** [ʃmɔlt] *n.n.* Fat von Schwiem ooda Heena - lard. *Category:* **1.2.3.2. Oil.**
- schmoltich** [ʃmɔltiç] *adj.* fatich; met väl Schmolt; soo aus Schmolt - fatty. *Category:* **1.2.3.2. Oil.**
- schmoojen** [ʃmøujən] *v.w.* jefäadlich foaren; en waut nenfoaren - drive fast and furiously.
- schmuaren** [ʃmuɛrən] *v.w.* *Variant:* **schmoaren**. lang koaken un vekoaken; loten dän Schmak von Sachen toopranen - stew; steam. *Category:* **5.2.1.1. Cooking methods, 5.2.3.4. Prepared food, 1.1.3.2. Cloud, 1.2.3.3. Gas.**
- Schmuakomst** [ʃmuækɔmst] *n.m.* Komst, jeweenlich met jedreejdet Frucht, toop jeschmuat - stewed or steamed cabbage.
- Schmuck** [ʃmʊk] *n.n.* Scheenheit; Straumheit; Pracht; Priel; daut waut waut schmock loten moakt - adornment; ornaments; decorations; beauty. *See:* **Pracht; Priel; Scheenheit; Schmockheit; Straumheit.** *Category:* **5.4. Adornment, 8.3.8.**

**Decorated, 2.3.1.8.1. Beautiful, 2.6.2.2. Attract sexually.**

**Schmucksach** [ʃmʊksaːχ] *n.f. Pl: Schmucksachen.* Feins; waut schmocket; eene Sach dee schmock lat- finery.

**schmuglen** [ʃmʊglən] *v.w.* onjesazlich waut äware Jrens nämen - smuggle. *Category: 6.8.9.6. Smuggle.*

**Schmugla** [ʃmʊglʌ] *n.m. Pl: Schmuglasch.* eena dee onjesazlich Sachen haundet ooda fieet - smuggler. *Category: 6.8.9.6. Smuggle.*

**schmunjen** [ʃmʊnən] *v.w.* strikjen; stroaklen; omoarmen; kussen - neck; pet; heavy petting. *Category: 1.6.2. Parts of an animal, 2.1.1. Head, 5.3.6. Parts of clothing, 6.7.7. Container, 6.7.8. Parts of tools, 8.2.4.1. Narrow, 8.6. Parts of things, 1.6.1. Types of animals, 2.6.2. Sexual relations, 4.3.3. Love, 6.3.1. Domesticated animal, 6.4.6. Things done to animals.*

**Schmunjkende** [ʃmʊnkendə] *n.f.* een kijlienet hoadet Kende met leefтолje Wieed doabennen - small; hard candies of various colors with fond phrases printed on them. *Category: 8.2.1. Small, 8.4.6.5.1. Young.*

**schmunslen** [ʃmʊnslən] *v.w.* frintlich kijken - chuckle; smile. *Category: 3.5.6.4. Laugh, 2.1.1.4. Mouth, 3.5.6.3. Facial expression.*

**Schmurz** [ʃmʊrts] *n.n.* Schmää; Fat; Eelj - grease; oil. *Category: 1.2.3.2. Oil, 5.2.3.3.5. Cooking oil, 5.4.5. Anoint the body, 5.5.6. Fuel, 6.6.2.9. Working with chemicals.*

**schmurzich** [ʃmʊrtsiç] *adj.* schwiensch; schmäärich; soo aus Schmurz; met Schmurz enjeschwient - oily. *Category: 1.2.3.2. Oil, 2.1.4. Skin.*

**Schmurzplak** [ʃmʊrtspla:k] *n.f. Pl: Schmurzplaken.* eene schmääje Plak - grease spot; smear. *Category: 1.2.3.2. Oil, 5.4.5. Anoint the body, 7.3.7.3. Spread, smear.*

**schmustren** [ʃmʊstrən] *v.w.* frintlich kijken - smile to oneself.

**schmutzich** [ʃmʊtsiç] *adj.* schwiensch; enjeschwient - obscene; gross; sordid; dirty; begrimed. *Category: 2.6.2.3. Sexual immorality, 3.5.5.1. Obscenity, 8.1.1.5. Numbered group, 8.1.2.2. Add numbers, 8.2. Big, 1.2.2.1. Soil, dirt, 1.3.6. Water quality, 5.4.4. Care for the teeth, 5.4.7. Care for the fingernails, 5.6.4. Wash clothes.*

**Schnäakjat** [ʃnɛaca:t] *n.m. Pl: Schnäakjats.* een kijliena Jung - young smart-aleck.

**Schnäd** [ʃnɛ:d] *n.f. Pl: Schnäden.* daut waut aufjeschnäden es, jeeeenlich een schmaulet Stekj - slice; cut. *Category: 2.5.3. Injure, 5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.8.3. Cut, 8.1.6.2. Piece, 5.4.3.4. Hairstyle, 5.4.3.5. Cut hair, 5.4.7. Care for the fingernails, 6.2.1.5.2. Growing tobacco.*

**schnaken** [ʃna:kən] *v.w.* schnautren; brislen; sea vetalen; britschen; pludren; schwauzen - chatter; prattle; yammer; babble; jabber; gab. *See: brislen; britschen; koscheiwren; kkauslen; plaupren; pludren; schwauzen.* *Category: 1.6.4.3. Animal sounds, 3.5.5. Foolish talk, 3.5.1.8.5. Complain, 2.3.2.3. Types of sounds, 2.6.4.1. Baby, 3.5.8.2. Meaningless.*

**schnaksen** [ʃna:ksən] *v.w.* em Wint bieten, soo aus een Hunt - dog's snap.

**Schnal** [ʃna:l] *n.f. Pl: Schnalen.* een Hoaken jäajenäwa von een poa Lajcha toom waut aunschnalen - buckle; clasp; snap. *Category: 5.3.6. Parts of clothing, 6.7.5. Fastening tool, 8.3.1.5. Bend, 6.6.5.2. Photography, 7.8.1. Break.*

**schnalen** [ʃna:lən] *v.w.* buckle.

1 • eene Schnal em Jebruck nämen; waut faust moaken; sea dia fa waut velangen - buckle.

2 • betolt nämen; dia betolt nämen - charge; overcharge. *Category: 5.3.6. Parts of clothing, 6.7.5. Fastening tool, 8.3.1.5. Bend.*

**Schnaups** [ʃnɔups] *n.m.* alkoholischet Jedrenkj - whiskey; liquor; booze; grog; moonshine. *Category: 5.2.3.7. Alcoholic beverage, 1.1.1.1. Moon.*

**Schnaupsbrennarie** [ʃnɔupsbrɛna:ri] *n.f. Pl: Schnaupsbrennarieen.* eene Enrechtunk toom Schnaups moaken - distillery; still. *Category: 5.2.3.7.1. Alcohol preparation, 1.3.2.5. Calm, rough, 7.2.7. Not moving, 9.6.1.5. But.*

**Schnaupskje** [ʃnɔupsçɛ] *n.n.* weinich Schnaups - small drink; nip. *Category: 4.8.3.1. Defeat.*

**schnautren** [ʃnɔutrən] *v.w.* pienich räden; schwietren; daut Jelud von Jans moaken - chatter. *Category: 1.6.4.3. Animal sounds.*

**Schnebb** [ʃnɛb] *n.f. Pl: Schnebben.* lankschnoweljet Voagel, frat en flaket Wota - shrike.

**Schnee** [ʃnɛɪ] *n.m.* daut waut en koldet Wada von de Wolkjen felt, enne Städ Räajen; de witte Flocken dee em Winta vonne Wolkjen faulen - snow.

**Schneebliis** [ʃnɛblis] *n.f. Pl: Schneebliisen.* een kijliena bät Schnee; een poa Kjreemel Schnee - flurry. *Category: 1.1.3.1. Wind.*

**Schneedien** [ʃnɛidin] *n.f. Pl: Schneedieneen.* eene Dien Schnee; toopjestiemda Schnee - snow bank; snow drift.

**Schneeflock** [ʃnɛɪflɔk] *n.f. Pl: Schneeflocken.* een Stekj Schnee, soo aus daut vonne Wolkjen felt - snowflake. *Category: 1.1.3.4. Snow, ice.*

**Schneehan** [ʃnɛɦa:n] *n.f. Pl: Schneeheena.* eene wille Sort Heena; Schneehon - ptarmigan. *Category: 1.6.1.2. Bird.*

**schneeich** [ʃnɛɪiç] *adj.* met Schnee bedakjt; soo aus Schnee - snowy. *Category: 1.1.3.4. Snow, ice, 8.3.3.3.1. White.*



- Schneepluach** [ʃnɛɪpluəx] *n.m.* *Pl:* **Schneeplieej**. een grootet Blaut aun een Trekjta ooda Trock toom Schnee schuwen - snowplough.
- Schneescheffel** [ʃnɛɪʃfəl] *n.f.* *Pl:* **Schneescheflen**. eene Scheffel toom Schnee scheflen; eene groote Scheffel, soo aus toom leichtet Schnee scheflen - snow shovel. *Category:* **1.1.3.4. Snow, ice**.
- Schneeschoo** [ʃnɛɪʃu] *n.f.* *Pl:* -. dit es Jereetschoft toom aun de Schoo aunschnalen toom opp Schnee gonen soo daut eena nich ensikjt - snowshoes. *Category:* **1.1.3.4. Snow, ice**.
- Schneestorm** [ʃnɛɪstɔɪm] *n.m.* *Pl:* **Schneestorms**. een windja Dach wua loosa Schnee em Wint metjoacht - snow storm.
- Schneetun** [ʃnɛɪtyn] *n.m.* *Pl:* **Schneetuns**. een dichta Tun toom Schnee opphoolen - snow fence.
- schneewitt** [ʃnɛɪvɪt] *adj.* soo witt aus Schnee - snow white.
- Schneewota** [ʃnɛɪvo:tʌ] *n.n.* Wota von jedeiwda Schnee - snow water.
- schneflen** [ʃnɛflən] *v.w.* sniff.
- 1 • rikjen; seenen auf waut to rikjen es; seenen auf waut ut to finjen es - sniff; smell.
- 2 • forschen; Norecht sieekjen - inquire surreptitiously. *Category:* **2.1.1.3. Nose, 2.2.1. Breathe, breath, 2.3.4. Smell**.
- schneidich** [ʃnɛidiç] *adj.* bosich; haustich; schwind - with alacrity; quickly. *Category:* **8.4.8.1. Quick, 9.2.2. Adverbs**.
- Schneidichkeit** [ʃnɛidiçkɛit] *n.f.* Bos; Pienichkeit; de Toostaunt von bosich ooda pienich sennen - alacrity. *See:* **Pienichkeit**.
- schneiw** [ʃnɛiv] *adj.* waka; oppmoakjsom; utmoaken waut doff es; hieren waut sea stell es; vestonen waut nich kloa jesajcht es - alert; observant; sharp. *See:* **oppmoakjsom; tigja; waka**. *Category:* **3.1.2.1. Alert, 3.3.3.7. Warn, 3.1.2.2. Notice, 3.2.1.1. Think about, 1.2.2.2. Rock, 4.2.3.1. Compose music, 8.1.5.8. Exact, 8.3.2.3. Sharp**.
- Schneizat** [ʃnɛitsa:t] *n.m.* *Pl:* **Schneizats**. *Pl:* **Schneizasch**. een Schnurboat; een Schnuzboat - small moustache.
- schnepren** [ʃnɛprən] *v.w.* bejierich sennen toom waut weeten; toodrinlich no Norecht sieekjen; schneflen - whittle; snoop. *Category:* **4.3.4.6. Meddle**.
- Schneppanäs** [ʃnɛpa:ne:s] *n.m.* *Pl:* **Schneppanäsen**. eena dee romschneppat; een nieschieeja - nosy person.
- schneplen** [ʃnɛplən] *v.w.* de Näs ranen; eene kjlakjaje Näs haben - have drippy nose.
- Schneppelduak** [ʃnɛpɛlduək] *n.n.* *Pl:* **Schneppeldieekja**. een kijlienet Duak daut eena enne Fupp drajcht toom de Näs ooda Tronen weschen - handkerchief. *Category:* **2.2.4. Mucus**.
- Schnepra** [ʃnɛprʌ] *n.m.* *Pl:* **Schneprasch**. eena dee schneppat; eena dee en aules nenkijkt - nosy one.
- schnerren** [ʃnɛrən] *v.w.* brommen, tB. aus een Moota; fien proslen - make a ripping sound.
- schnerriich** [ʃnɛrɪç] *adj.* soo aus schnerren; ludet brommen - rumbling.
- Schmerz** [ʃnɛɪts] *n.m.* Derchfaul - diarrhoea. *Category:* **2.2.8. Defecate, feces, 2.5.2.3. Stomach illness**.
- schnerzen** [ʃnɛɪtsən] *v.w.* eksplisiew Stoolgank haben, soo aus Jans - have diarrhea.
- Schnetje** [ʃnɛcɛ] *n.f.* *Pl:* -. een Broetje daut nich met Häw enjerieet es - biscuit; scone; crumpet; cracker. *Category:* **5.2.3.4. Prepared food**.
- Schnett**<sub>1</sub> [ʃnɛt] *n.f.* Angst; Forcht - fear; anxiety. **Em Diestren haft een Kjint boolt Schnett**. In the dark a child is easily fearful. *Category:* **3.4.2.4.1. Worried**.
- Schnett**<sub>2</sub> [ʃnɛt] *n.m.* *Pl:* **Schnetts**. cut.
- 1 • eene jeschnädne Schlerz; eene Schnäd; een eemol schnieden - cut; slice. **De Schnett en daut Zeich woat leicht wieda tranen**. The cut in the cloth will readily run.
- 2 • opp Schnett: em Plon - close of a business transaction. **Aus ekj Groospa siene Tut sach, wist ekj hee haud waut opp Schnett**. When I saw Grandpa's bag, I knew something was up. *Category:* **2.5.3. Injure, 5.4.3.4. Hairstyle, 5.4.3.5. Cut hair, 5.4.7. Care for the fingernails, 6.2.1.5.2. Growing tobacco, 7.8.3. Cut, 5.2.1.2. Steps in food preparation, 8.1.6.2. Piece**.
- Schnettwoa** [ʃnɛtvoa] *n.f.* Zeich Sachen; Sachen dee biem neien jebrukt woaren - dry goods.
- Schnettwoahendla** [ʃnɛtvoahɛndlʌ] *n.m.* *Pl:* **Schnettwoahendlasch**. eena dee Schnettwoa vekjajt; eena dee Zeich, Notlen un soowaut haundelt - mercer.
- Schnia** [ʃnea] *n.f.* *Pl:* **Schnieren**. een Baunt faust romjenomen; eene Schlenj - loop; snare. *Category:* **6.7.5. Fastening tool, 7.3.5. Turn something, 8.3.1.5. Bend, 8.3.1.6. Round, 6.4.2. Trap, 7.2.6.1. Catch, capture**.
- schnieren** [ʃnɪrən] *v.w.* faust aunbinjen; sea faust aunschnalen - lace or tie tightly.
- Schniaweest** *n.f.* *Pl:* **Schniaweesten**. eene Weest; een Bra; eene Fru äare Unjawausch oppe Brost - bra.
- schnieen** [ʃniən] *v.w.* Schnee vonne Wolkjen faulen - snow.
- Schnied** [ʃnid] *n.f.* *Pl:* **Schnieden**. Massa; waut schoapet; dee Kaunt von een Massa daut jeschoapt es; een Schwieet - cutting edge; blade. *See:* **Schwieet**. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.2.8. Agricultural tool, 6.7.1. Cutting tool, 6.7.8. Parts of tools, 8.6. Parts of things**.

- schnieden** [[nɪdɐn] *v.s.* met een Massa ooda Schea waut uteneen moaken - cut; slice; castrate. *See: utschnieden. Category: 2.5.3. Injure, 5.4.3.4. Hairstyle, 5.4.3.5. Cut hair, 5.4.7. Care for the fingernails, 6.2.1.5.2. Growing tobacco, 7.8.3. Cut, 5.2.1.2. Steps in food preparation, 8.1.6.2. Piece, 6.3.8.2. Castrate animal.*
- Schnieda** [[nɪdʌ] *n.m. Pl: Schniedasch.* eena dee schnitt; eena dee Kjeleeda neit - tailor; cutter. *Category: 6.6.1. Working with cloth.*
- schniedent** [[nɪdɛnt] *adj.* soo daut et schnitt; met eene schoape Kaunt - cutting.
- schniedich** [[nɪdiç] *adj.* bosich; schwind - rapid; quick. *Category: 7.2.1.2. Move quickly, 8.4.8.1. Quick.*
- Schniedinj** [[nɪdɪŋ] *n.f. Pl: Schniedinjen.* groote schoape Weedoag - stabbing pain.
- Schniedmäl** [[nɪdme:l] *n.f. Pl: Schniedmälen.* Soagmäl; eene Mäl toom Beem schelpen - sawmill.
- Schniedraut** [[nɪdrʌut] *n.n. Pl: Schniedräda.* Zajchraut; de plaute Disk aun een Pluach - plow coulter. *See: Zajchraut.*
- Schnieeweest** [[nɪəvɛɪst] *n.f. Pl: Schnieeweesten.* een faustet Frues Unjakjeet; een Bra - bodice; corset; stays. *Category: 5.3.6. Parts of clothing.*
- Schnigj** [[nɪɟ] *n.f. Pl: Schnigjen.* een klijenet Tia met blooss een wieekjen Foot, un eene Huarnootje Schal äwa daut jratste Poat vom Kjarpa - snail. *Category: 1.6.1.9. Small animals.*
- Schnigjelfritz** [[nɪɟɛlfrits] *n.m. Pl: -.* een läwendjet Kjint - teasing reference to a young lad.
- schnigjoatich** [[nɪɟoatɪç] *adj.* soo aus eene Schnigj; met leejenschoften aus eene Schnigj - snail-like.
- Schnips** [[nɪps] *n.m. Pl: Schnipsen.* eene korte Schnied; een klijenet Biet Zeich - snippet.
- schnipsen** [[nɪpsɛn] *v.w.* kjliene Enja schnieden met eene Schea - snip.
- schnitzen** [[nɪtsɛn] *v.w.* utschnieden; von een Stekj kjliene Bieta wajch schnieden toom eene jewenschte Form ooda Statu moaken; kjoawen - cut. *Category: 2.5.3. Injure, 5.4.3.4. Hairstyle, 5.4.3.5. Cut hair, 5.4.7. Care for the fingernails, 6.2.1.5.2. Growing tobacco, 7.8.3. Cut.*
- schnoaren** [[nɔaɐn] *v.w.* sea derche Näs räden - drawl.
- schnoakjen** [[nɔacɛn] *v.w.* een Jelud moaken met odmen biem schloopen - snore. *Category: 2.2.1. Breathe, breath.*
- Schnodda** [[nɔdʌ] *n.m.* daut waut ute Näs rant wan een Kjint vekjilt es - thick phlegm of the nose; snot. *Category: 2.2.4. Mucus.*
- schnodren** [[nɔdrɛn] *v.w.* Schnodda haben; een ranaje Näs haben - have a running nose.
- Schnoddanäs** [[nɔda:ne:s] *n.m. Pl: Schnoddanäsen.* een junga Mensch dee dän Endruck jeft daut hee väl weet; eene schnoddaje Näs - young know-it-all; greenhorn; child with runny nose. *Category: 6.1.1.1. Expert.*
- schnodrich** [[nɔdriç] *adj.* met Schnodda; soo aus Schnodda; met eene ranaje Näs - snotty. *Category: 4.3.2.3. Proud.*
- schnoopich** [[nɔɔpɪç] *adj.* sondaboa; butajeweenlich un nich moakhauftich - strange; peculiar; odd. *Category: 8.3.5.3.4. Strange, 8.1.1. Number, 8.1.5.8.1. Approximate.*
- Schnopp** [[nɔp] *n.f.* vekjilt sennen - stuffed nose; cold. *Category: 1.1.3. Weather, 2.5.2. Disease, 8.3.4.1. Cold.*
- schnoppich** [[nɔpɪç] *adj.* met Schnopp; nich leicht derche Näs odmen - congested. *Category: 8.1.8. Full.*
- schnorchlen** [[nɔɔɔxlɛn] *v.w.* rochlen; daut Jelud von een Tia daut no waut sieekjt moaken - snort. *Category: 1.6.4.3. Animal sounds, 2.1.1.3. Nose, 6.3.1.4. Pig.*
- schnorrich** [[nɔɔriç] *adj.* schnoopich; sondaboa; bäta aus eena jedocht haud - droll; strange. *Category: 4.2.8. Humor, 8.3.5.3.4. Strange.*
- Schnowel** [[nɔ:vɛl] *n.m. Pl: Schnowels.* een Voagel Mul - bill; beak. *Category: 1.6.2.1. Parts of a bird, 4.7.1. Laws, 6.8.4.5. Pay, 6.8.6.1. Monetary units.*
- schnowlen** [[nɔvlɛn] *v.w.* peck for something.
- soo aus een Voagel no Fooda sieekjen - peck, nose about.
  - jrıntlich no waut sieekjen; sikj en aules nendrenjen - nose about; inquire.
- Schnua** [[nua] *n.f. Pl: Schnuaren.* een Stekj Baunt - piece of string; twine. *Category: 7.5.4.1. Rope, string, 8.3.1.5.2. Twist, wring.*
- schnuajlikj** [[nuejlic] *adj.* krakjt jlikj; soo jlikj aus een stiewa Baunt - straight as a string.
- schnucken** [[nukɛn] *v.w.* daut tekjen von de Moag wan eena too bosich jejäten haft - hiccup. *Category: 2.2.1. Breathe, breath.*
- Schnufhieena** [[nufhiɛnʌ] *n.pl.* eene spetze Sort leedschocken dee en Russlaunt bekaunt wieren - species of horn-shaped potatoes common in Russia.
- Schnufkje** [[nufcɛ] *n.n.* chewing tobacco.
- Keiwtoobbak; Preemkje - chewing tobacco.
  - waut fien vekeiwdet ooda veschloagnet - pap. *Category: 5.2.4. Tobacco.*

- Schnufkjedoos** [ʃnʊfˌcɛdəʊs] *n.f.* *Pl:* **Schnufkjedoosen**. eene Doos met Schnufkje - snuff-box.
- Schnurboat** [ʃnʊrˌboːt] *n.m.* *Pl:* **Schnurboats**. *Variant:* **Schnuzboat**. eenen Maun sien Boat aun de Bowalepp - moustache. *Category:* **2.1.5. Hair**.
- schnurkjsen** [ʃnʊrcsɛn] *v.w.* met eene volle Näs waut rikjen - snort; sniff with a full nose. *Category:* **1.6.4.3. Animal sounds, 2.1.1.3. Nose, 6.3.1.4. Pig**.
- schnurren** [ʃnʊrɛn] *v.w.* daut Jelud von eene Kaut dee jehaucht woat moaken - purr. *Category:* **1.6.4.3. Animal sounds, 6.3.1.6. Cat**.
- schnuwen** [ʃnyvən] *v.s.* schnodren; Schnodda ut de Näs pusten - blow one's nose.
- Schnuz** [ʃnyts] *n.f.* *Pl:* **Schnuzen**. Näs von een Tia - snout; muzzle. *Category:* **1.6.2. Parts of an animal, 4.8.3.7. Weapon, shoot**.
- schnuzen** [ʃnytsɛn] *v.w.* wäm nich rajchte Aunerkjanunk jäwen un ve'achten - turn nose at.
- Schnuzboat** *See main entry:* **Schnurboat**.
- Schoa** [ʃɔa] *n.n.* *Pl:* **Schoaren**. een Massa toom leed schnieden aun Foarm Jereetschoft; eene groote Grupp, tB. Väajel - ploughshare.
- Schoafsel** [ʃɔafsɛl] *n.n.* *Pl:* **Schoafsels**. daut waut toopjeschoaft es - scraping.
- schoap** [ʃɔap] *adj.* von een Massa, soo daut et goot schnieden kaun; von Jeschmak, soo daut et meist een bät em Mul brent - sharp. *Category:* **1.2.2.2. Rock, 4.2.3.1. Compose music, 8.1.5.8. Exact, 8.3.2.3. Sharp**.
- schoapen** [ʃɔapən] *v.w.* schoap moaken; waten; schliepen - sharpen. *Category:* **6.6.3. Working with wood, 8.3.2.3. Sharp**.
- schoapsechtich** [ʃɔapseçtɪç] *adj.* met sea goode Uagen; soo daut hee väl Eenselheiten seenen kaun - sharp-sighted; quick-sighted.
- Schoapsenn** [ʃɔapsɛn] *n.m.* eena dee sea leichtlerich es; eena dee väl vesteit un derchjedocht haft - sagacity. *Category:* **3.2.1.3. Intelligent**.
- schoapsennich** [ʃɔapsɛnɪç] *adj.* leichtlerich; derchjedocht; kluak - sagacious; ingenious; judicious; keen; smart; shrewd. *Category:* **3.2.1.3. Intelligent, 4.3.1.3.2. Sensible, 3.2.2.3. Evaluate, test, 3.4.1.4.2. Enthusiastic, 2.5.6.1. Pain, 8.3.7.7. Right, proper**.
- Schoarenschliepa** [ʃɛarɛʃliːpʌ] *n.m.* *Pl:* **Schoarenschliepasch**. eena dee Schoaren schliept ooda schoap moakt; Jereetschoft toom Schoaren schliepen - ploughshare sharpener.
- Schoarenschoapa** *n.m.* *Pl:* -. eena dee Schoaren schoapt - ploughshare sharpener.
- schoarich** [ʃɔariç] *adj.* met Schoaren; soo aus een Schoa - shared.
- Schoarlachfeebea** [ʃɔarɪaːχfɛɪbɪʌ] *n.n.* *Pl:* -. eene Krankheit von huach Feebea un Fia roode Hut - scarlet fever.
- schoawen** [ʃɔavən] *v.w.* waut fienet, soont aus leed ooda Jeträajd, wieda schuwen ooda jlijk moaken - move; by pushing along a surface; dense material such as grain; dust; sand; earth etc. *Category:* **1.3.2.4. Wave, 4.2.6.1.2. Chess, 7.2. Move, 7.2.4.5. Move to a new house, 7.3. Move something, 9.3.1. Degree, 1.2.2.1. Soil, dirt, 5.6.6. Wipe, erase**.
- schoawawiess** [ʃɔavaːvis] *adv.* väl opp eemol, mieremol hinjarenaunda - in crowds.
- Schoawel** [ʃɔavəl] *n.m.* *Pl:* **Schoawels**. een Stekj daut von een Glauss ooda Teetich aufjeschloagen es - shard; small; broken pieces of china or earthenware. *Category:* **8.1.6.2. Piece, 8.2.1. Small, 8.4.6.5.1. Young**.
- Schoawoakj** [ʃɔavɔac] *n.n.* Oabeit dee eene Jemeenschoft sikj endeelt un von jiedrem velangt, soo aus aune Darpsgauss ooda Darpsweid schaufen - compulsory labour.
- schoawoakjen** [ʃɔavɔacɛn] *v.w.* Schoawoakj doonen; eenem siene Oabeit doonen dee de Kolonie von eenem velangt, foaken toom Wäaj moaken - work on a road with implements.
- schobben** [ʃɔbən] *v.w.* jääkjen; sikj jääjen eene Waunt ooda eenen Pol jääkjen, soo aus Tieren - scratch the body against something to remove an itch.
- Schock** [ʃɔk] *n.n.* eene Mot von Jeträajd bie een haulwet Buschel - half a measure; close to half a bushel.
- Schockel** [ʃɔkəl] *n.f.* *Pl:* **Schoklen**. eene Sett dee han un trigj schoklen kaun; een Brat opp en Strank dee met beid Enja aum Baulkjen Faust es, fa Kjinja toom schocklen - swing. *Category:* **4.2.4. Dance, 5.1.1.2. Chair, 7.2.2.8. Move back and forth**.
- schoklen** [ʃɔklɛn] *v.w.* soo aus aum Enj von een Strank, frie han un hää weien - rock; swing. *Category:* **1.2.2.2. Rock, 4.2.3. Music, 7.2.2.8. Move back and forth, 4.2.4. Dance, 5.1.1.2. Chair**.
- Schockelpieet** [ʃɔkɛlpiɛt] *n.n.* *Pl:* **Schockelpieed**. Spältich enne Form von een Pieet, opp daut een Kjint sett un schockelt ooda jenjelt - hobby horse.
- Schockelstool** [ʃɔkɛlstʊl] *n.m.* *Pl:* **Schockelsteela**. een Stool dee jenjelt ooda schockelt - rocking chair.
- Schockopp** [ʃɔkɔp] *n.m.* *Pl:* **Schockopps**. daut Jereetschoft toom een Foatich hoolen von lang schoklen wan eena derch een Stuks jefoaren es - shock absorber.

- schod** [ʃo:d] *adj.* leet doonen; too groff sennen; nich jewensch - too bad; unfortunate; regrettable. *Category:* **3.4.2.1. Sad, 4.4.5.2. Unlucky.**
- schoden** [ʃo:dən] *v.w.* hinjren; toom Onheil sennen; kjrenkjen; schwakjen - hurt; ail; matter. *See:* **kjrenkjen**. *Category:* **2.5.3. Injure, 4.4.2.6. Suffer, 7.9.1. Damage, 1.2.2. Substance, matter, 3.5.1.2. Talk about a subject, 9.1.3.1. Physical, non-physical.**
- Schoden** [ʃo:dən] *n.m. Pl:* -. daut waut tweijegonen es; de Mot von waut twei es - hurt; damage; harm; destruction. *Category:* **2.5.3. Injure, 4.4.2.6. Suffer, 7.9.1. Damage, 4.3.4.6.1. Spoil, 4.3.4.1. Do evil to, 4.4.2. Trouble, 7.9.3. Destroy.**
- schoklich** [ʃokliç] *adj.* dukrich; soo aus biem schoklen - shaky. *Category:* **2.4.2. Weak, 7.2.1.6. Steady, unsteady.**
- schokmol** [ʃokmo:l] *adv.* foaken; ieremol; daut kjemt leicht vāa - often; many times; frequently. *Category:* **8.4.6.6.3. Often, 8.1.1.3. Number of times.**
- Schol** [ʃo:l] *n.f. Pl:* **Scholen.** scale.  
1 • Jereetschoft toom wāajen - scale.  
2 • sea schoape Weedoag en Henj ooda Feet wan dee sikj rieren von een Jewauss em Jelenkj - gout; spavin. *Category:* **1.6.2.2. Parts of a reptile, 1.6.2.3. Parts of a fish, 2.1.4. Skin, 4.2.3. Music, 7.2.2.4. Move up, 7.2.4.8. Map, 8.2.8. Measure.**
- scholkjren** [ʃolcrən] *v.w. Variant: schelkjren.* spretzen; soo aus Wota en een Dinkj riet, wan daut Dinkj bewāacht woat; botren - shake a liquid in a container; slosh around a liquid.
- scholkjrich** [ʃolcrīç] *adj.* soont waut leicht scholkjat; daut waut scholkjat - spilly.
- Schollem** [ʃoləm] *n.m. Pl:* **Schollems.** Hoa dee aum Stiern aufjeschnāden sent - bangs.
- Scholm** [ʃolm] *n.m. Pl:* **Scholms.** Hoa dee em Stiern raufhenjen un jlikj aufjeschnāden sent; Schabriem - forelock; bangs; tuft. *See:* **Schabriem.** *Category:* **2.1.5. Hair, 1.5. Plant.**
- Schomp** [ʃomp] *n.f.* Schaund; sikj schāmen - shame. *Category:* **3.4.2.2. Sorry.**
- schomphauft** [ʃomphouft] *adj.* schauhdauft; toom schāmen - shameful. *Category:* **3.4.2.2.1. Ashamed.**
- schompieren** [ʃompirən] *v.w.* auntrakjent moaken; proowen eene Mood met to moaken; eenen besondren Endruck vesieekjen to moaken - for a dress or suit to look good and improve looks; attractive. *See:* **auntrakjent; moakhaftich; trakjent.** *Category:* **2.3.1.8.1. Beautiful, 2.6.2.2. Attract sexually, 3.4.1.4.4. Attract.**
- schomplooss** [ʃompløus] *adj.* onen Schaund ooda Schomp; nich wiesen daut eena schuldich es - shameless. *Category:* **3.4.2.2.1. Ashamed.**
- schonieslich** [ʃo:nisliç] *adj.* met proste Kjleeda; lumpich - unattractively attired; sloppy dress.
- Schoo** [ʃøu] *n.f. Pl:* -. shoe.  
1 • Footich; waut eena oppe Feet draicht - shoe or other footwear.  
2 • eene Mot von lenjd, 12 Zoll, bie 30 Zentimeeta - foot (in measure)} - shoe. *Category:* **5.3.1. Men's clothing, 5.3.2. Women's clothing.**
- Schoobaunt** [ʃøubəunt] *n.m. Pl:* **Schoobenja.** een Baunt toom de Schoo aum Foot hoolen - shoe string; shoelace; latchet. *Category:* **5.3.6. Parts of clothing, 6.7.5. Fastening tool.**
- Schoodoos** [ʃøudøus] *n.f. Pl:* **Schoodoosen.** eene Doos wua een Poa Schoo nenpaust; de Doos en dee een Poa Schoo komen - shoebox.
- Schoof** [ʃøuf] *n.n. Pl:* -. vāl; een Deel; nich weinich - bunch. *Category:* **1.5. Plant, 1.5.5. Parts of a plant, 6.2.1.4.2. Growing bananas, 7.5.1. Gather, 8.1.3.3. Group of things.**
- Schoohoaken** [ʃøhoakən] *n.m. Pl:* **Schoohoakes.** een Hoaken toom Schoo opphenjen - shoehook; button hook.
- schooich** [ʃøuix] *adj.* met jewesse Schoo en lenjd, tB drie schooich - with a number of feet of length.
- School** [ʃøul] *n.f. Pl:* **Schoolen.** daut Jebied wua de Liera de Schoolkjinja belieet; de Enrechtunk daut een Liera Kjinja läsen un rāakjnen lieet - school. *Category:* **3.6.2. School, 6.5.1. Building.**
- Schoolbenkj** [ʃøulbɛŋk] *n.f. Pl:* **Schoolbenkjen.** daut Meebel fa Schiela enne School toom setten un läsen ooda schriewen - school bench.
- Schooldistrikjt** [ʃøuldɪstrɪkt] *n.n. Pl:* **Schooldistrikjten.** eene jewesse Jāajent wua de Nobasch toop eene School fa āare Kjinja haben - school distrikt.
- Schooleest** [ʃøuləɪst] *n.f. Pl:* **Schooleesten.** eene Leest opp dee de Schusta eene Schoo trajchtmoakt - boot tree; last; shoe last. *Category:* **8.1.7.4. Remain, remainder, 8.4.6.1.3. End.**
- Schoolhus** [ʃøulhys] *n.n. Pl:* **Schoolhiesa.** een School Jebied; eene School - school house.
- Schoolinspakjta** [ʃøulɪnspa:ctʌ] *n.m. Pl:* **Schoolinspakjtasch.** een aunjestalda Āwasechta dee de Lierasch halpt ooda aufschazt - school inspector.
- Schooljoa** [ʃøuljoa] *n.n. Pl:* **Schooljoaren.** de Schooltiet von no de heete Tiet bat dān nāakjsten Farjoa - school year.



- Schoolkjint** [ʃøʊlcɪnt] *n.n.* *Pl.* **Schoolkjinja**. een Kjint daut en eene School enjeschräwen es; een Kjint en daut Ella toom no School gonen - pupil. *Category:* **2.1.1.1. Eye, 3.6. Teach.**
- Schoolliera** [ʃøʊlɪrɪ] *n.m.* *Pl.* **Schoollierasch**. eena dee de Schoolkjinja belieet un unjarecht; een Liera enne School - school teacher.
- Schoollierarin** [ʃøʊlɪrɪ:rɪn] *n.f.* *Pl.* **Schoollierarinen**. een Frumensch dee en de Kjinja äare School unjarecht - school teacher.
- Schooloabeit** [ʃøʊlbəɪt] *n.f.* *Pl.* **Schooloabeiten**. de Oabeit dee een Schiela vom Liera kjricht - schoolwork.
- Schoolordnunk** [ʃøʊlbɔdnʊŋk] *n.f.* *Pl.* **Schoolordnungen**. *Variant:* **Schoolordninj**. de Rääjlen fa eene School - discipline; regulations. *Category:* **3.6.5. Correct, 4.3.6. Self-controlled, 4.3.8. Change behavior, 4.5.3.3. Discipline, train, 4.7.7. Punish.**
- Schoolrot** *n.f.* de Väastaunt von eene School; een School Komitee - school committee.
- Schooltiet** [ʃøʊltit] *n.f.* *Pl.* **Schooltieden**. de Tiet em Joa wan de School äwadach rant; de Stunden wan de Liera unjarecht - school time; school year.
- Schoolunjarecht** [ʃøʊlʊnɔ:reçt] *n.m.* *Pl.* **Schoolunjarechten**. waut enne School jeliieet woat - school instruction.
- Schoolunk** [ʃøʊlʊŋk] *n.f.* Belierunk; de Oabeit von eene School - education. *Category:* **3.2.2. Learn, 3.6. Teach.**
- Schoolväaminda** [ʃøʊlfəamɪndɪ] *n.m.* *Pl.* -. de väaschta en eene School; de bowaschta Liera; Direkta - headmaster.
- schoonen** [ʃøʊnən] *v.w.* oppelenjd hoolen; jäajen Schoden bewoaren; Schutz jäwen - save or hold for future use; protect; treat with consideration. *Category:* **4.4.4.4. Save from trouble, 4.4.4.5. Protect, 4.7.5.4. Defend against accusation, 4.8.2.4. Defend.**
- schoonent** [ʃøʊnənt] *adj.* soo daut et nich vedorwen woat; met Väasecht - protecting; saving; sheltering.
- schoons** [ʃøʊns] *exclam.* vewoacht; aul; werkjlich - really!; already?
- schoonungslooss** [ʃøʊnʊŋsløʊs] *adj.* onen schoonen; ruchlooss - merciless. *Category:* **4.4.4.1. Mercy.**
- Schoop** [ʃøʊp] *n.f.* *Pl.* **Schoopen**. een kjlienet Scheffelkje toom Mell oppnämen ooda toom kjliene Moten oppscheflen - scoop; dust pan; shovel. *Category:* **7.8.6. Dig, 1.1.3.4. Snow, ice, 6.6.6. Working with land, 6.7.1.2. Digging tool.**
- schoopen** [ʃøʊpən] *v.w.* met eene Schoop soont aus Jeträäjd opphäwen - scoop. *Category:* **7.8.6. Dig.**
- Schoopligj** [ʃøʊplɪj] *n.f.* eene Pligj ooda Noagel toom Schoo trajchtmoaken - shoetack.
- Schoosen** [ʃøʊsən] *n.pl.* Schowanaks; Spos; Kjnifkjes; Ulkjen - pranks; tricks; naughtiness.
- Schoosol** [ʃøʊzo:l] *n.f.* *Pl.* **Schoosolen**. de Sol aun Schoo; de unjaschte Schicht von eene Schoo - sole of shoe.
- Schoot** [ʃøʊt] *n.f.* *Pl.* **Schooten**. lap.  
 1 • de Städ oppe Bowabeen wan eena sett - lap.  
 2 • de Schluf von Oaften ooda Schaublen - plant shoot; shoot; legume pod; pod. *Category:* **2.1.3.2. Leg, 1.5.5. Parts of a plant, 2.6.6.1. Kill, 4.2.6.2.2. Basketball, 6.4.1. Hunt.**
- Schootbäbe** [ʃøʊtbə:bə] *n.n.* *Pl.* **Schootbäbes**. een kjlienet Kjint daut oppe Schoot jehoolen mott; een Kjint daut wellich oppe Schoot sett - babe in arms.
- Schooteschiesel** [ʃøʊtɛʃɪsəl] *n.m.* *Pl.* **Schooteschiesels**. eene Goadengrul; eene Hieezhgrul; waut eene em Goaden oppstalt toom de Väajel wajchenjsten - scarecrow. *Category:* **6.2.4. Tend a field.**
- Schoothunt** [ʃøʊthʊnt] *n.m.* *Pl.* **Schoothunj**. een Hunt dee väl oppe Schoot ligjen well; een Hunt em Hus - lap dog.
- Schootkjint** [ʃøʊtcɪnt] *n.n.* *Pl.* **Schootkjinja**. een Kjint daut väl oppe Schoot sett - babe in arms.
- Schoowikjs** [ʃøʊvɪcs] *n.f.* jekalieedet Wauss toom Schoo blank moaken - shoe polish.
- Schoowikjsa** [ʃøʊvɪcsɪ] *n.m.* *Pl.* -. eena dee de Schoo wikjst ooda krakjt rein moakt un blank moakt - bootblack.
- Schop** [ʃø:p] *n.n.* *Pl.* -. een natet Tia daut Woll haft enne Städ Hoa - sheep. *Category:* **1.6.1.1.3. Hoofed animals, 6.3.1.2. Sheep.**
- Schopfleesch** [ʃøpfle:ʃ] *n.n.* Fleesch von Schop - mutton.
- Schopfoarma** [ʃøpfɔ:ɪmɪ] *n.m.* *Pl.* **Schopfoarmasch**. een Foarma dee Schop helt - sheep farmer.
- Schophääd** [ʃøphɛ:ɪd] *n.f.* *Pl.* **Schophääden**. eene Grupp Schop - flock of sheep.
- Schophoad** [ʃøphɔ:ɪd] *n.m.* *Pl.* **Schophoads**. eena dee Schop hääden deit; eena dee Schop oppe Weid bewacht - shepherd. *Category:* **6.3.2. Tend herds in fields, 6.6. Occupation, 7.2.5.3. Guide.**
- Schophock** [ʃøphɔ:k] *n.n.* *Pl.* **Schophocks**. een Hock wua de Schop jehoolen woaren - sheep pen.
- Schopp** *See main entry:* **Schau**.
- Schopsbock** [ʃøpsbɔ:k] *n.m.* *Pl.* **Schopsbakj**. een hee mank de Schop - ram. *Category:* **1.6.7. Male and female animals, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.3.1.2. Sheep, 7.3.2.9. Push.**
- Schopsbroden** [ʃøpsbro:dən] *n.m.* *Pl.* **Schopsbrodes**. een Broden von Schopfleesch - mutton; leg of lamb.

- schopschäären** [ʃɔpʃɛʌɐ̯n] *v.w.* daut Woll von een Schop schäären ooda schnieden - shear sheep.
- Schopschäära** [ʃɔpʃɛʌɐ̯ʌ] *n.m. Pl:* **Schopschäärasch.** eena dee Schop schäat - sheerer.
- Schopschoawel** [ʃɔpʃɔʌvəl] *n.n.* eene Sort Onkrut - sheep sorrel; lambs' quarters.
- Schopsfal** [ʃɔpsfa:l] *n.n. Pl:* -. een Stekj Schop Lada met waut Woll doaraun - parchment; sheepskin. *Category:* **6.6.4.3. Working with leather, 1.6.2. Parts of an animal.**
- Schopsgoaw** [ʃɔpsɡɔʌv] *n.f.* eene Plaunt met dichte jreene Bläda - milfoil.
- Schopskjeet** [ʃɔpsklɛɪt] *n.n. Pl:* **Schopskjeeda.** een Schopskjeet droagen meent eenen bätren Schien von sikj aufjäwen aus waut eena werkelijk es, soo aus 'een Wulf un Schopskjeeda' - sheep's clothing.
- Schopskopp** [ʃɔpskɔp] *n.m. Pl:* **Schopskjap.** een Kopp von een Schop; een vejätsoma Mensch, een Schladons - dunderhead.
- Schospelz** [ʃɔpspelts] *n.m. Pl:* **Schospelzen.** een Winta Äwarock von Schops Lada met eene Schicht Woll - sheepskin coat.
- Schopstaul** [ʃɔpstɔʌt] *n.m. Pl:* **Schopstauls.** een Staul wua Schop jehoolen woaren - sheep barn.
- Schopsweid** [ʃɔpsveid] *n.f. Pl:* **Schopsweiden.** eene Weid fa Schop; Launt wua Schop grosen - sheep pasture.
- Schopswoll** [ʃɔpsvɔl] *n.f.* Woll von Schop - sheep's wool.
- Schorf** [ʃɔɪf] *n.n.* een toopjebaktet Stekj, soo aus von oolet Bloot, von doodje Hut ooda von toopjebakte Hoa; een Schoawel - scab; scurf. *Category:* **2.2.5. Bleed, blood.**
- Schorm** [ʃɔɪm] *n.m. Pl:* **Schorms.** waut toom äwarem Kopp hoolen toom de Sonn ooda dän Rääjen aufhoolen - lampshade; parasol; umbrella. *Category:* **1.1.1. Sun, 1.1.3.3. Rain.**
- Schormorr** [ʃɔɪmɔɪ] *n.m.* een Heideldeiss; een derchenaunda; een orriemscha Toostaunt - clutter; disorganized mix-up; potpourri. *Category:* **4.3.6.3. Untidy.**
- schorren** [ʃɔɪɐ̯n] *v.w.* rutschen; toopfaulen; hanfaulen - slide slowly.
- Schorsteen** [ʃɔɪstɛɪn] *n.m. Pl:* **Schorsteens.** de Enrechtunk toom Ruak vom Owen no buten leiden - chimney; smoke stack. *Category:* **5.5.7. Fireplace, 6.5.2.2. Roof.**
- Schorsteenfäaja** [ʃɔɪstɛɪnfɛʌjʌ] *n.m. Pl:* -. eena dee dän Schorsteen reinmoakt un utfäacht - chimney sweep.
- Schortinj** [ʃɔɪtɪŋ] *n.f. Pl:* **Schortinjen.** de Doos en een Borm daut de leed helt von toopfaulen - wooden well cribbing.
- schorwich** [ʃɔɪvɪç] *adj.* kjarschtich; met Schorwen; soo aus met Schorwen - scaly; rough outer skin. *Category:* **1.6.2.3. Parts of a fish.**
- Schosel** [ʃɔʌzəl] *n.m. Pl:* **Schosels.** *Variant:* **Schusel.** een Spucht; eena dee nich gauns derchjedocht es - dunderhead; one who acts silly; fool. *Category:* **3.2.1.4. Stupid, 3.5.5. Foolish talk, 4.3.5.5. Deceive.**
- Schoskjal** [ʃɔska:l] *n.f. Pl:* **Schoskjalen.** eene kjliene Sett väaren ooda hinjen opp een Bogge ooda Schläden - rumpel seat.
- schoslich** [ʃɔsliç] *adj.* kijnjrich; nich bedocht; nich väasechtich - silly; stupid. *Category:* **3.2.1.4. Stupid, 3.5.5. Foolish talk, 4.3.1.3.1. Immature in behavior.**
- Schoss** [ʃɔs] *n.m.* een Scheeten von eene Flint ooda Flitzboagen - shot; round; projectile. *Category:* **2.5.7.2. Medicine, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.6.5.2. Photography, 8.3.1.6. Round.**
- Schosskjal** [ʃɔska:l] *n.f. Pl:* **Schosskjalen.** opp een Bogge de Doos hinja de Sett - box behind the buggy seat; buggy trunk.
- schottieren** [ʃɔtɪɐ̯n] *v.w.* aufschazen; äwarääkjnen; taksieren - assess; estimate; appraise; evaluate; gauge. *See:* **taksieren; aufschazen; schazen.** *Category:* **3.2.2.3. Evaluate, test, 8.1.2. Count, 8.2.8. Measure, 3.2.2.4. Guess, 8.3.7.9. Value.**
- Schottlaunt** [ʃɔtlɔunt] *n.n.* een Launt en Europa, nuaden von Enjlaunt - Scotland.
- Schowanak** [ʃɔ:vɑ:nɑ:k] *n.m. Pl:* **Schowanaks.** Spikjoakel; ut goede Meenunk wäm waut toosaten; Kjnifkje; Schoosen - mischief; tricks; pranks; lark. *Category:* **7.9.1. Damage, 1.6.1.2. Bird.**
- schowanaken** [ʃɔ:vɑ:nɑ:kən] *v.w.* Spos moaken soo daut andre daut een bät too groff es - make tomfoolery.
- Schowanaksowent** [ʃɔ:vɑ:nɑ:kso:vɛnt] *n.m. Pl:* **Schowanaksowents.** de 31. Oktooba wan daut Mood es Schowanak to driewen un gootmeenent andre vefieren ooda waut veriemen - Halloween, literally mischief evening.
- schräden** [ʃre:dən] *v.w.* stoakj gonen met groote Staupen - pace; walk. *Category:* **7.2.1.1. Walk, 7.2.1.1.1. Run, 7.2.1.2. Move quickly, 8.2.8. Measure, 8.4.8. Speed.**
- Schrakj** [ʃra:c] *n.m.* Angst; een vefieren daut eena sikj meist nich weet - fear; dread; fright; panic; terror. *Category:* **3.4.2.4. Afraid.**
- schrakjen** [ʃra:cən] *v.s.* vefieren; enjsten - frighten. *Category:* **3.3.3.8. Threaten, 3.4.2.4. Afraid.**
- schraklich** [ʃra:cliç] *adj.* sea; sea groff; schljacht; jreslich - dreadful; shocking; terrible; awful; frightful. *See:* **jreslich.** *Category:* **3.4.2.4. Afraid, 3.4.2.1.7. Shock, 8.3.7.1. Bad, 2.3.3. Taste, 2.3.4. Smell, 3.4.2.1.3. Disgusted.**

- Schrank** [[ra:ŋk] *n.m.* *Pl.*: **Schranken**. een Schaup; een Brat toom Sachen hoolen - cupboard. *Category*: **5.1.1.4. Cabinet**.
- Schraum** [[roum] *n.f.* *Pl.*: **Schraumen**. een Krauz; eene veschiede Städ aune Hut - scratch. *Category*: **2.5.3. Injure, 2.5.6. Symptom of disease, 7.3.4.5. Actions of the hand, 7.9.1. Damage**.
- schraumen** [[roumən] *v.w.* de Hut deep krauzen - scratch; scar; score; scrape. *Category*: **2.5.3. Injure, 2.5.6. Symptom of disease, 7.3.4.5. Actions of the hand, 7.9.1. Damage, 2.1.4. Skin, 3.6.7. Test, 4.2.3.1. Compose music, 4.2.6.2. Sports, 8.1.1.5. Numbered group, 8.3.2.5. Furrow, 2.3.2.3. Types of sounds, 7.8.6. Dig**.
- Schreft** [[reft] *n.f.* *Pl.*: **Schreften**. waut jeschräwnet; de Bibel - script; writing; literature. *Category*: **3.5.7.2. Written material**.
- Schreftjelleeda** [[refcæliədʌ] *n.m.* *Pl.*: **Schreftjelleede**. em Niesen Tastament, eena dee de judsche Jesazen goot vestunt un unjarechten deed - teacher of law.
- schreftlich** [[reftliç] *adj.* no de Schreft; soo aus jeschräwen steit - according to Scripture; written; in writing; scriptural. *Category*: **4.9.3.1. Sacred writings**.
- Schreftroll** [[reftrol] *n.f.* *Pl.*: **Schreftrollen**. en de Biblische Tiet worden Schreften opp een langet Biet Lada, ooda waut see dan fa Papia brukten, jeschräwen un von jieda Enj oppjerolt - roll book.
- Schreftstääd** [[reftste:d] *n.f.* *Pl.*: **Schreftstääden**. een Städ enne Schreft, soo aus Kapitel un Varsch - biblical citation.
- Schreftstala** [[reftsta:lʌ] *n.m.* *Pl.*: **Schreftstalasch**. een Schriewa; eena dee Sachen krakjt un schmeissich oppschrift; een Jeschichtenschriewa; Dichta - writer; author; editor. *See*: **Dichta; Jeschichtenschriewa; Schriewa**. *Category*: **4.2.3.1. Compose music, 3.5.9.3. Newspaper**.
- Schreftstekj** [[reftstɛç] *n.n.* *Pl.*: **Schreftstekja**. eenje Varzh von en de Bibel - portion of Scripture.
- Schreftwuat** [[reftvuət] *n.n.* *Pl.*: **Schreftwied**. een Aufschnitt ooda Varsch von enne Biebel - Scripture passage.
- Schrett** [[ret] *n.m.* *Pl.*: **Schräd**. eene Staup - stride; step; pace. *Category*: **7.2.1.1. Walk, 6.5.2.8. Floor, story, 7.2.1.1.1. Run, 7.2.1.2. Move quickly, 8.2.8. Measure, 8.4.8. Speed**.
- schrettwiess** [[retvis] *adv.* een Schrett opp eemol; sacht; langsam - pace by pace; step by step. *Category*: **9.3.3. Partly**.
- Schria** [[ria] *n.m.* *Pl.*: **Schriasch**. eena dee Sachen bekaunt jeef met lud oppe Gausen schrieen - crier.
- schrieen** [[riən] *v.s.* too lud räden; roopen; brellen; roaren - scream; cry out; screech; yell. *Category*: **3.5.1.1.1. Shout, 1.6.4.3. Animal sounds**.
- schrieen** [[riəjən] *v.w.* vedoawen met too heet un drieech kjrieen, soo aus Zeich - singe; scorch; sear. *Category*: **5.5.4. Burn, 1.3.3.1. Dry**.
- schrieent** [[riənt] *adj.* lud; met een Jeschrech - yelling; crying; screaming. *Category*: **2.6.6.4. Mourn**.
- schriewen** [[rivən] *v.s.* Latren opp Papia moaken; Wied un Jedanken opp Papia brinjen - write. *Category*: **3.5.7.1. Write, 4.2.3.1. Compose music**.
- Schriewa** [[rivʌ] *n.m.* *Pl.*: **Schriewasch**. writer.
- 1 • eena dee doa schrift; eena dee de Oppgow haft waut doltoschriewen; een Jeschichtenschriewa; Schreftstala; Dichta - writer; secretary; clerk; author; novelist; recorder; scribe.
- 2 • een Jereetschoft toom schriewen ooda tieekjnen - writing implement. *See*: **Dichta; Jeschichtenschriewa; Schreftstala**. *Category*: **4.2.3.1. Compose music, 6.6. Occupation, 6.8.4.8. Store, marketplace, 4.7.4.1. Legal personnel, 3.5.7.1. Write, 4.7.7.3. Imprison, 6.3. Animal husbandry, 6.3.1.2. Sheep**.
- Schriewbuak** [[rivbuæk] *n.n.* *Pl.*: **Schriewbieekja**. een Heft; een Buak toom Schooloarbeit schriewen ooda aufschriewen - copy book; tablet; scribbler. *Category*: **2.5.7.2. Medicine**.
- Schriewdesch** [[rivdɛʃ] *n.m.* *Pl.*: **Schriewdeschen**. een Desch je'ieejent toop setten un läsen un schriewen; een Student ooda een Liera sien Desch - writing desk.
- Schriewdinkj** [[rivdɪŋç] *n.n.* *Pl.*: **Schriewdinja**. Jereetschoft toom schriewen - writing implement.
- Schriewkonst** [[rivkɔnst] *n.f.* de Konst toom schmock schriewen; de Konst eene jewessen Wajch to schriewen - penmanship; prose; poetry. *Category*: **3.5.4.4. Poetry**.
- Schriewmaschien** [[rivma:ʃin] *n.f.* *Pl.*: **Schriewmaschienen**. eene Maschien wua eena fa jieda Lata een Knups haft soo daut eena dee dreckjt un dan de Lata opp Papia jedreckjt woat - typewriter.
- Schriewpapia** [[rivpa:pia] *n.n.* *Pl.*: **Schriewpapiere**. reinet Papia ooda Papia met Lienjes daut goot es toom schriewen - writing paper.
- Schriewstekj** *n.n.* *Pl.*: **Schriewstekja**. een jeschräwnet Stekj; een Artikjel ooda Jeschicht - essay; article; writeup.
- Schriewwies** [[rivvis] *n.f.* *Pl.*: **Schriewwiesen**. en Gramatikj, Ortografie, ooda de Rääjlen von woo en eene Sproak de Wied jeschräwen woaren - orthography. *Category*: **3.5.7.1. Write**.
- Schriewwoa** [[rivvɔa] *n.f.* Sachen dee een brukt toom schriewen soo aus Papia, Bliesteft, Tint, Lasch un Lienjebrat - stationery.
- schrinjen** [[riŋən] *v.s.* oppe Hut wee doonen - vibrate; quiver; throb; pulse; smart. *Category*: **4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.4.1. Hunt, 7.2.2.8. Move back and forth, 2.1.8.1. Heart, 2.5.6.1. Pain, 1.5. Plant, 3.2.1.3. Intelligent, 8.3.7.7. Right**.



**proper.**

**schrobren** [[rɔbrən] *v.w.* jääkjen; schobben - scrub. *Category:* **1.5. Plant, 5.6. Cleaning.**

**schrobrich** [[rɔbrɪç] *adj.* *Variant:* **schrubrich**. ruch; nich glaut; ommaklich kjittlich; jääkjrìch; daut Jefeel daut et to schrobren fällt - scrubby. *Category:* **1.2.1.6. Forest, grassland, desert.**

**schroff** [[rɔf] *adj.* jlijk too un groff räden; nich nat ooda fienfeelent; ruch - rough. *See:* **ruch**. *Category:* **2.1.4. Skin, 2.3.1.8.2. Ugly, 3.5.1.1. Voice, 4.7.9.5. Act harshly, 4.8.2.8. Violent, 8.1.5.8.1. Approximate, 8.3.2.2. Rough.**

**schrooden** [[rɔudən] *v.w.* fien moaken ooda molen, soo aus Jeträäjd ooda Steena - crush; grind grain; grind into smaller particles. *Category:* **2.5.3. Injure, 7.8.1. Break.**

**Schrooda** [[rɔudʌ] *n.m.* *Pl:* **Schroodasch**. eene Maschien toom Jeträäjd fien schrooden - crusher; grinder. *Category:* **5.2.1.2.3. Grind flour, 6.7.9. Machine.**

**Schroot** [[rɔut] *n.n.* chop.

1 • Oppmenjse!; jeschroodet Jeträäjd - chop; chopped grain; fine particles.

2 • de fiene Stekja Blie en eene Patroon fa eena Schrootflint - shot (of ammunition); buckshot. *Category:* **5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.8.3. Cut, 2.5.7.2. Medicine, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.6.5.2. Photography.**

**Schrootflint** [[rɔutflɪnt] *n.f.* *Pl:* **Schrootflinten**. eene Flint dee eene Japsvoll fienet Blie schitt - shotgun. *Category:* **4.8.3.7. Weapon, shoot.**

**Schrootkuarn** [[rɔutkuərn] *n.m.* *Pl:* **Schrootkjeena**. een kijenet Stek von Blie soo aus en Scheetich fa eene Schrootflint - shot for a gun.

**Schrop** [[rɔ:p] *n.f.* *Pl:* **Schropen**. Schropa; Jereetschoft toom schropen; eene schoape Kaunt opp een Brat toom Schoo von unjen rein schropen; eene Barscht toom Vee ooda Pieed schropen - curry comb.

**schropen** [[rɔ:pən] *v.w.* met eene schoape Kaunt waut kleiwen - curry down a horse; scrape. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds, 2.5.3. Injure, 7.8.6. Dig.**

**Schropa** [[rɔ:pʌ] *n.m.* *Pl:* **Schropasch**. een Jereetschoft toom Blott ooda aundret Drakj aufschropen, soo aus von unja de Schoo ooda von een Pieet ooda aundret Tia - scraper.

**Schropsel** [[rɔpsəl] *n.n.* *Pl:* **Schropsels**. daut waut eena toopjeschropt haft - scraping.

**schroz** [[rɔ:ts] *adj.* von Akj bat Akj; nich dedwää ooda delenjd; scheef; akjawalsch; onjesazlich - aslant; oblique; transverse; slanting; sloping. *See:* **äwa'uat**. *Category:* **8.3.1.4.2. Leaning, sloping, 3.2.4.3. Mysterious.**

**schrozgonen** [[rɔtsgo:nən] *v.s.* doljeschloagen woaren; eenen Plon nich goot utkomen haben - fail; be disappointed. *Category:* **3.6.7. Test, 4.3.1.2.1. Below standard, 6.1.3.3. Fail.**

**Schrozinj** [[rɔ:tsɪŋ] *n.f.* *Pl:* **Schrozinjen**. waut schrozet; een Eewa - slant. *Category:* **8.3.1.4.2. Leaning, sloping.**

**schrubrich** *See main entry:* **schrobrich**.

**Schrugg** [[rɔg] *n.f.* *Pl:* **Schruggen**. een oolet Pieet - nag; bobtail. *Category:* **3.4.2.3.1. Annoyed.**

**schrumplen** [[rɔmplən] *v.w.* toopknutschen; toopfaulen; kjlanda woaren - crumple. *Category:* **8.3.1.5.3. Fold.**

**Schruw** [[rɔv] *n.f.* *Pl:* **Schruwen**. soowaut aus een Noagel oba met Jewinj toom en Holt ooda lesa nenschruwen - screw; auger. *See:* **Boa**. *Category:* **6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach.**

**schruwen** [[rɔvən] *v.s.* waut dreien; een Bolt en ooda Schruw loosa ooda fausta moaken - screw. *Category:* **6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach.**

**Schruwendreia** [[rɔvendreia] *n.m.* *Pl:* **Schruwendreiasch**. een Jereetschoft toom Schruwen dreien - screw driver.

**Schruwglauss** [[rɔvɔglaus] *n.n.* *Pl:* **Schruwjläsa**. een Glauss daut faust jeit too to schruwen toom Äten oppbewoaren - sealer jar with a screw top.

**Schruwkjlam** [[rɔvclɑ:m] *n.f.* *Pl:* **Schruwkjlamen**. een Schruwstock; een Jereetschoft toom Sachen toomkjlamen ooda fausthoolen - vise. *Category:* **6.7.6. Holding tool.**

**Schruwschlätel** [[rɔvʃle:təl] *n.m.* *Pl:* **Schruwschlätels**. een Schlätel dee to stalen jeit, doano woo groot de Schruw ooda Mieta es - adjustable wrench; spanner.

**Schruwstock** [[rɔvstɔk] *n.m.* *Pl:* **Schruwstocks**. eene Kjlam en eene Schmäd toom Sachen faust hoolen - vise. *Category:* **6.7.6. Holding tool.**

**schuen** [[jɔn] *v.w.* nich waut woagen; trigj hoolen; bleed sennen; meiden - shun; avoid. *See:* **meiden; wäären**. *Category:* **4.3.2.1. Despise someone, 4.7.7.5. Ostracize, 3.1.2.4. Ignore, 3.3.4.4. Prevent, 4.4.4.4. Save from trouble.**

**Schua** [[ua] *n.n.* *Pl:* **Schuasch**. een Jebied toom Foatieja ooda Foarm Jereetschoft en Schulinj brinjen - shed. *Category:* **1.6.3. Animal life cycle, 6.3. Animal husbandry, 6.5.1. Building.**

**schuarääjlen** [[uæraajlən] *v.w.* een bestendjet schlemmen un prachren - to continually pester or beg (by children of their parents). *Category:* **3.4.2.3.1. Annoyed, 6.8.3.4. Beg.**

**Schubbak** [[ʃuba:k] *n.m.* *Pl:* **Schubbaks**. Schups - thrust. *Category:* **7.3.2.9. Push.**



- schuchta** [ʃʊχtʌ] *adj.* enjstlich; nich jewoacht; trigj jetrocken - skittish; bridle-shy; timid. *Category:* **3.4.2.4. Afraid, 3.4.2.4.3. Shy, timid.**
- schudren** [ʃʊdrən] *v.w.* tekjren wiels eenem waut soo sea jääjenaun es - shudder. *Category:* **3.4.2.4. Afraid.**
- schudahauft** [ʃyda:hɔuft] *adj.* sea; soo sea daut eenem daut schudat - shocking; terrible. *Category:* **3.4.2.1.7. Shock, 8.3.7.1. Bad.**
- Schuflod** [ʃʊflo:d] *n.f. Pl: Schufloiden.* de Doos dee eena een Enjskje ut een Komood trakjen kaun toom Sachen doa nenlajen ooda rutnämen, jeeenlich met eene schmocke väaschte Kaunt met een Knoop ooda Jräp - desk drawer; drawer. *Category:* **5.1.1.4. Cabinet.**
- Schufft** [ʃʊft] *n.m. Pl: Schufften.* een Schosel; eena dee Schoosen drift ooda Schowanak moaken - scoundrel; wretch; scamp. *Category:* **4.3.1.1. Bad, immoral.**
- schuftich** [ʃʊftiç] *adj.* soo aus een Schufft; sposich - sly. *Category:* **3.2.1.3. Intelligent, 4.3.5.1. Dishonest.**
- Schuklaup** [ʃʊklɔup] *n.f. Pl: Schuklaupen.* aun een Pieets Haulta de Klaupen bie daut Pieets Uag daut hee nich seenen kaun waut von hinjen ooda de Sied kjemt; Uagklaup - blinkers; blinders as on a bridle. *See: Uagklaup.*
- schulden** [ʃʊldən] *v.w.* schuldich sennen; veflicht sennen; Schult haben - owe. *Category:* **3.5.1.7.1. Thank, 6.8.5.3. Owe.**
- schuldich** [ʃʊldiç] *adj.* veflicht waut to jäwen, entwäda wiels eena daut berät haft ooda wiels eena däm aundren eenen Schoden jemoakt haft - guilty; owing; indebted. *Category:* **3.4.2.2. Sorry, 4.7.6.3. Fault.**
- Schulinj** [ʃylinj] *n.f. Pl: Schulinjen.* utem Wint; daut waut dän Wint aufhelt - shelter; leeside. *Category:* **4.4.4.4. Save from trouble, 6.3. Animal husbandry, 6.5.1.2. Types of houses.**
- Schulinjsplauz** [ʃylinjsplɔuz] *n.m. Pl: Schulinjsplaza.* een Plauz dee wajch vom Wint, Storm, Rääjen ooda Owwada es - sheltered spot.
- Schulla** [ʃʊlʌ] *n.m. Pl: Schullasch. Pl: Schulren.* de Städ wua de Oarm aum Kjarpa kjemt - shoulder. *Category:* **2.1.2. Torso, 2.1.3.1. Arm.**
- Schullablaut** [ʃʊla:blɔut] *n.n. Pl: Schullabläda.* de plauta Knoaken aun Hinjakaunt Schulla - shoulder blade. *Category:* **2.1.6. Bone, joint.**
- Schullastekj** [ʃʊla:stɛk] *n.n. Pl: Schullastekja.* biem Schwienschlachten, daut Fleesch aum Väaschulla; biem neien, daut waut oppem Schulla kjemt - shoulder insignia on a uniform; epaulette.
- Schullasträmel** [ʃʊla:stre:məl] *n.n. Pl: Schullasträmels.* daut Stekj aun een Hamd ooda Kjleet daut oppe Schulla un jrod hinja daut Jenekj licht - shirt yoke.
- schuloarich** [ʃyloariç] *adj.* schlau; een wesset hinjarigsch - sly; cunning; foxy. *Category:* **3.2.1.3. Intelligent, 4.3.5.1. Dishonest, 4.3.5.5. Deceive, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**
- Schulps** [ʃʊlps] *n.m. Pl: Schulpsen.* waut opp eemol äwaschulpst; een nat beskje opp eemol - one wave or one spill; sudden gush of liquid.
- schulpsen** [ʃʊlpsən] *v.w.* schelpren; scholkjren daut et äwarant ooda äwaschulpst - slush over liquid.
- Schult<sub>1</sub>** [ʃʊlt] *n.f. Pl: Schulden.* waut eena schuldich es; wuato eena veflicht es - debt; fault; blame; guilt. *Category:* **6.8.5. Borrow, 6.8.5.3. Owe, 4.7.6.3. Fault, 3.5.1.8. Criticize, 4.7.5.3. Accuse, confront, 3.4.2.2. Sorry, 4.7.6.2. Condemn, find guilty.**
- Schult<sub>2</sub>** [ʃʊlt] *n.m. Pl: Schulden.* de väaschta vom Darp ooda Kolonie - chief Mennonite village administrator.
- Schultbewiess** [ʃʊltbɛvis] *n.m. Pl: -.* Schultschien; een Schriewen daut eenem siene Schult wiest - IOU.
- Schultenbott** [ʃʊltɛnbɔt] *n.m. Pl: Schultenbotts.* eene Mietinj von dee waut äwa daut Darp ooda Kolonie aunjestalt sent - meeting of the village counsellors.
- schultfrie** [ʃʊltfri] *adj.* onen Schult; nich schuldich; schultlooss - debt free.
- Schultjefeel** [ʃʊlcɛfɛil] *n.n. Pl: -.* een Jefeel daut eena waut schuldich es - remorse. *Category:* **3.4.2.2. Sorry.**
- Schultjelt** [ʃʊlcɛlt] *n.n. Pl: Schultjelda.* Jelt daut eena aun Schult tolt - money owed.
- schultlooss** [ʃʊltlɔʊs] *adj.* schultfrie; onen Schult; nich schuldich - debt free.
- Schultopfa** [ʃʊltɔpfʌ] *n.n. Pl: Schultopfasch.* em Oolen Tastament, een Opfa em Tempel toom Schult vejäwen - guilt offering.
- Schultschien** [ʃʊltʃin] *n.m. Pl: Schultschiens.* Schultbewiess; Schultzadel; een Schriewen daut eenem siene Schult wiest - bill of debt.
- Schultzadel** [ʃʊltsa:dəl] *n.m. Pl: Schultzadels.* Schultbewiess; Schultschien - bill of debt.
- Schum** [ʃym] *n.m.* waut eena opp seepjet Wota kjricht wan daut sea jerieet woat; waut eena oppe Malkj kjricht wan de Malkj utem Schmaunta felt - foam; froth; lather; emulsion; scum; spume. *Category:* **1.3.2. Movement of water, 1.3.2.4. Wave, 5.6.2. Bathe, 6.6.2.9. Working with chemicals, 1.2.3.1. Liquid, 1.3.6. Water quality, 1.5.4. Moss, fungus, algae.**

- schumen** [ʃymən] *v.w.* Schum moaken; fiene Blosen moaken, soo aus Seepblosen ooda Jeiwa - foam. *Category: 1.3.2. Movement of water, 1.3.2.4. Wave.*
- schument** [ʃymənt] *adj.* met Schum; soo daut et Schum jeft - foaming. *Category: 1.3.2. Movement of water.*
- schumich** [ʃymiç] *adj.* met väl fiene Blosen; soo aus Schum - frothy; foamy.
- Schumkloppa** [ʃumklɔpɔ] *n.m. Pl: Schumkloppasch.* een Jereetschoft enne Kjääkj toom sea rieren ooda Schum kloppen - eggbeater. *Category: 7.5.3. Mix.*
- Schumla** [ʃumlɔ] *n.m. Pl: Schumlasch.* eena dee dän näakjsten beschummelt - prevaricator.
- Schumläpel** [ʃumle:pəl] *n.m. Pl: Schumläpels.* een flaka Läpel toom Schum ooda aundret daut oppem Wota schwamt raufschapen - skimming spoon.
- schumlen** [ʃumlən] *v.w.* schlau sennen; wäm hinjat Licht fieren; nich opprechtich sennen met waut eena schuldich es - prevaricate.
- Schumwien** [ʃumvin] *n.m. Pl: -.* een Wien dee schumen kaun - sparkling wine.
- Schunt** [ʃunt] *n.n.* Mell; soont waut nuscht wieet es - offal; trash; junk; rubbish. *Category: 7.4.5.2. Throw away, 8.3.7.8.3. Garbage, 6.1.2.2.2. Useless.*
- Schuntaka** [ʃunta:kɔ] *n.m. Pl: Schuntakasch.* Mell Aka; Mell Klompen; Schunt Klompen - town dump; garbage dump. *Category: 8.3.7.8.3. Garbage.*
- Schunthupen** [ʃunthypən] *n.m. Pl: Schunthupes.* Melklompen - garbage heap.
- schuntich** [ʃuntiç] *adj.* soo aus Schunt; met Schunt; nuscht wieet; plättrich - junky.
- Schuntklompen** [ʃuntklɔmpən] *n.m. Pl: Schuntklompes.* Melklompen; Schunthupen - garbage heap.
- Schups** [ʃups] *n.m. Pl: -.* sudden push.
- 1 • haustich wäm schuwen ooda schupsen - sudden push; shove.
  - 2 • eene Fru äare toopjenomme Hoa hinjen oppem Kopp - hair worn in a bun. *Category: 7.3.2.9. Push.*
- schupsen** [ʃupsən] *v.w.* haustich schuwen - push or shove suddenly.
- schuraken** [ʃyɾa:kən] *v.w.* Schoden doonen; wäm weedoonen - hurt; damage; harm. *Category: 2.5.3. Injure, 4.4.2.6. Suffer, 7.9.1. Damage, 4.3.4.6.1. Spoil, 4.3.4.1. Do evil to, 4.4.2. Trouble.*
- schurjlen** [ʃurjlen] *v.w.* een natet Jelud moaken von waut daut sikj rieet; daut Jelud von ranendet Wota moaken - make sound of gurgling liquid.
- Schusel** *See main entry: Schosel.*
- Schusta** [ʃustɔ] *n.m. Pl: Schustasch.* eena dee Schoo trajcht moakt; eena dee schustat - cobbler; shoemaker. *Category: 5.2.3.4. Prepared food.*
- schustren** [ʃustrən] *v.w.* Schoo trajchtmoaken; waut moaken von kjliene Sachen - fix shoes; fix things.
- Schustapekj** [ʃusta:pɛç] *n.n.* Pekj ooda Wauss toom Schoo neien - sewing wax or tar.
- Schustarie** [ʃusta:ri] *n.f. Pl: Schustarieen.* een Jeschaft ooda eene Städ wua jeschustat woat; een schustren - shoemakery.
- Schutz** [ʃuts] *n.m.* daut waut eenem von Schoden bewoat - protection; security. *Category: 4.4.4.5. Protect, 4.4.4.4. Save from trouble, 6.8.5.2. Give pledge, bond.*
- Schutzdaum** [ʃutsdɔum] *n.m. Pl: Schutzdam.* een Rigjen von leed ooda Launt dee waut aufwäat - embankment; protective dam; emplacement. *Category: 1.3.1.5. Island, shore.*
- Schutzenjel** [ʃutsejəl] *n.m. Pl: Schutzenjels.* een Enjel dee eenem von Schoden bewoat - guardian angel.
- Schutzkorf** [ʃutskɔɾf] *n.m. Pl: Schutzkjarw.* een Nat ooda een prosta Behelta voll Steena ooda leed, daut jebrukt woat toom schwind een Daum buen ooda leed oppschedden - gabion.
- Schutzplauz** [ʃutsploʊts] *n.m. Pl: Schutzplaza.* eene Städ wua een Schutz sieekjt en eene jefäadelje Loag- place of safety. *Category: 4.4.4.4. Save from trouble.*
- Schutztän** [ʃutste:n] *n.f. Pl: Schutztänen.* een Schutz aun Jereetschoft ooda Maschienen bie een Massa ooda eene aundre jefäadelje Städ - ledger tooth.
- schuwen** [ʃyvən] *v.s.* daut Jääjendeel von trakjen; Druck aun waut nansaten soo daut et wieda sat - push; shove. *Category: 2.6.3.4. Labor and birth pains, 3.3.3.5. Compel, 7.3.2.9. Push.*
- Schuwa** [ʃyʋɔ] *n.m. Pl: Schuwasch.* een Weediesa ooda Hak daut jeschowen woat toom Krut aufmoaken - pusher; hoe that is pushed.
- Schuwsel** [ʃyʋsəl] *n.n. Pl: Schuwsels.* *Variant: Schufsel.* eene Schluw fa een Schwieet ooda uk fa een Buak, soo aus een Jesankbuak ooda Bibel - scabbard; sheath; case; vagina. *Category: 6.7.7.2. Sheath, 6.7.3. Carrying tool, 6.7.7. Container, 2.1.8.4. Female organs.*
- Schwäa** [ʃvea] *n.n. Pl: Schwäaren.* *Pl: Schwäasch.* Jeschwäa; eene enzinde Plak enne Hut - boil; canker; tumour; ulcer; abscess. *See: Pekjel; Jeschwäa.* *Category: 1.2.3. Solid, liquid, gas, 2.5.2.2. Skin disease, 5.2.1.1. Cooking*

**methods, 2.5.2.3. Stomach illness.**

**schwäaren** [[vɛ:ɔɐ̯ən] *v.w.* oppschwalen; enzinden - fester. *Category:* **2.5.2.2. Skin disease, 8.3.7.8. Decay.**

**Schwäajasche** [[vɛ:ɔɐ̯a:ʃə] *n.f. Pl:* **Schwäajasches.** eenem sien Brooda siene Fru; eenem siene Fru äare Sesta - sister-in-law. *Category:* **4.1.9.2.2. In-law.**

**schwääkjen** [[vɛ:ɔɐ̯ən] *v.w.* schwanken; en Jefoa siedlinjs bewääjen - swerve; sway; veer. *Category:* **7.2.2.6. Turn, 3.3.3.3. Persuade.**

**Schwadroon** [[vɑ:dʀoʊn] *n.f. Pl:* **Schwadroonen.** eene groote Aufdeelunk von Schöp - squadron. *Category:* **4.8.3.6.2. Navy, 4.8.3.6.3. Air force.**

**schwak** [[vɑ:k] *adj.* weak.

1 • nich stoakj; met weinich Krauft; soont waut leicht twei jeit ooda krank woat - weak.

2 • en Gramatikj, een Tietwuat, daut sien Selbstlut nich endat biem bieeen - weak. *Category:* **2.4.2. Weak, 2.5.6. Symptom of disease.**

**Schwakheit** [[vɑ:kheit] *n.f. Pl:* **Schwakheiten.** een Stekj ooda eene Städ wua eena ooda waut schwak es - weakness; frailty; infirmity; feebleness. *Category:* **2.4.2. Weak, 2.5.2. Disease.**

**schwakjen** [[vɑ:cən] *v.w.* schwaka moaken; vedemplen - weaken; impair; debilitate. *Category:* **2.4.2. Weak, 2.5.3. Injure, 7.9.1. Damage.**

**schwaklich** [[vɑ:kliç] *adj.* schwak; nich stoakj; kjrenkjlich - weakly.

**Schwaklinkj** [[vɑ:kliŋç] *n.n. Pl:* **Schwaklinja.** een sea schwaka Mensch - weakling. *Category:* **2.4.2. Weak.**

**Schwakpunkt** [[vɑ:kpuŋkt] *n.m. Pl:* **Schwakpunkta.** Schwakheit; Trubbel; daut waut eena sea schwoa lieren kaun - foible.

**Schwaksenja** [[vɑ:kseŋjɑ] *n.m. Pl:* -. een sea behindada; een trigjjebläwna - imbecile; one who is retarded. *Category:* **3.2.1.4. Stupid.**

**Schwal** [[vɑ:l] *n.f. Pl:* **Schwalen.** de Kaunt unja eene Butadäa; eene Kaunt oppe Flua - threshold; sill; doorstep. *Category:* **6.5.2.4. Door.**

**schwalen** [[vɑ:lən] *v.s.* dikja woaren von Wota nentrakjen; schwäaren - swell; thicken. *Category:* **1.3.2.4. Wave, 2.5.6.3. Swell.**

**schwälen** [[vɛ:lən] *v.w.* glow.

1 • jlieceen; onen Flaumen brennen, soo aus Gloom - glow; smoulder; whip.

2 • vewippen; met eenen Reemen schlonen - whip. *Category:* **8.3.3.1. Shine, 4.7.7. Punish, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 7.7.1. Hit.**

**schwälent** [[vɛ:lənt] *adj.* met Gloom; brennent - glowing. *Category:* **2.5. Healthy, 8.3.4. Hot.**

**schwaljen** [[vɑ:lən] *v.w.* sea väl drinkjen; schwarjen - guzzle; drink in big; greedy gulps. *Category:* **5.2.2.7. Drink.**

**Schwam** *See main entry:* **Schwom.**

**schwamen** [[vɑ:mən] *v.s.* em Wota bliewen un nich unjagonen; sikj em Wota wieda bewääjen met Oarms un Been rieren - swim. *Category:* **7.2.4.2.2. Swim.**

**Schwama** [[vɑ:mɑ] *n.m. Pl:* **Schwamasch.** eena dee schwamt - swimmer.

**Schwamfeet** [[vɑ:mfø:t] *n.pl.* Feet dee eene Hut tweschen de Teeen haben toom bäta schwamen - webbed feet.

**Schwamgort** [[vɑ:mɡo:rt] *n.m. Pl:* **Schwamgorts.** eene Wast dee eenem em Wota nich lat unjagonen - lifebelt.

**Schwamiess** [[vɑ:mis] *n.n.* groote Stekja less em Ozean - ice floe.

**Schwamjelt** [[vɑ:mjɛlt] *n.n. Pl:* **Schwamjelda.** eene Kauss dee aus Väärot jehoolen woat; Väärot; waut toopjespoat woat toom wan Trubbel kjemt - emergency funds.

**schwanda** *See main entry:* **schwoa.**

**schwanga** [[vɑ:ŋɑ] *adj.* pregnant; em Toostaunt sennen een Kjint to kjeepen - pregnant. *Category:* **2.6.3.1. Pregnancy.**

**schwanken** [[vɑ:ŋkən] *v.w.* nich jliikj gonen; meist äwafaulen - sway; fluctuate. *Category:* **3.3.3.3. Persuade, 9.3.1. Degree.**

**schwarjen** [[vɑ:ʃən] *v.w.* sea väl drinkjen; schwaljen - swallow. *Category:* **1.6.1.2. Bird, 5.2.2. Eat.**

**schwaublen** [[vɑ:ublən] *v.w.* waklen; sikj siedlinjs bewääjen biem gonen - waddle.

**Schwaulem** [[vɑ:uləm] *n.n. Pl:* **Schwaulems.** eene Sort Voagel met eenje bleiwelje Fadren, dee fräten Ojjezeffa - swallow. *Category:* **1.6.1.2. Bird, 5.2.2. Eat.**

**Schwaulm** [[vɑ:ulm] *n.n. Pl:* **Schwaulms.** een natet Voagel daut väl Kjniepasch un Migjen frat; Husschwaulm; Brigjeschwaulm - barn swallow. *See:* **Husschwaulm.**

**Schwaulmkje** [[vɑ:ulmçjə] *n.n. Pl:* **Schwaulmkjes.** een natet Voagel daut väl Kjniepasch un Migjen frat - little barn swallow.

**Schwaulmuachkje** [[vɑ:ulmuəççjə] *n.n. Pl:* **Schwaulmuachkjes.** eene Sort nate, dachuagje Bloomen, dee sikj aule Joa fresch veseien - pansy. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine.**

**Schwaum** *See main entry:* **Schwom.**

**Schwauns** [[ʋəʊns] *n.m.* *Pl.*: **Schwens**. een Zoagel - tail. *Category*: **1.6.2. Parts of an animal**.

**Schwaunshobel** [[ʋəʊns:bəl] *n.n.* eene Sort Krut daut fienet Hoa no bowen haft - green foxtail; wild millet.

**Schwaups** [[ʋəʊps] *n.m.* *Pl.*: -. een Tekjs, soo aus opp Enj von een Strank ooda eene Wipp; een haustja Klaups - snap. *Category*: **6.6.5.2. Photography, 7.8.1. Break, 6.8.4.9. Exchange, trade**.

**schwaupsen** [[ʋəʊpsən] *v.w.* snap.

1 • haustich schlonen; klaupsen - snap.

2 • de Bewäajunk moaken von daut Enj von eene Wipp ooda een Strank dee jeschnäten woat - whiplash.

3 • von een Foatich, siedlinjs bewäajen soo aus eena doa nich opp jeräakjent haud - swerve. *Category*: **6.6.5.2. Photography, 7.8.1. Break**.

**Schwaut** [[ʋəʊt] *n.n.* *Pl.*: **Schwäd**. eene Rieej jeschnädnet Jeträajd met een Schwauta jeschnäden - swath.

**Schwauta** [[ʋəʊtʌ] *n.m.* *Pl.*: **Schwautasch**. een Jereetschoft toom riepjet Jeträajd en Schwäd schnieden - swather.

**schwautren** [[ʋəʊtrən] *v.w.* Jeträajd en Schwäd schnieden met een Schwauta - swathe. *Category*: **7.5.9.2. Fill, cover**.

**schwauzen** [[ʋəʊtsən] *v.w.* väl vetalen; novetalen; brislen; pludren; schwietren - prate; prattle; chat; ramble on; babble. *See*: **plaupren; schnaken**. *Category*: **3.5.5. Foolish talk, 3.5.1.4. Speak with others, 2.3.2.3. Types of sounds, 2.6.4.1. Baby, 3.5.8.2. Meaningless**.

**Schwauza** [[ʋəʊtsʌ] *n.m.* *Pl.*: **Schwauzasch**. eena dee väl schwauzt ooda vetalt - gossip. *Category*: **3.5.1.8.4. Gossip**.

**schwäwen** [[ʋe:vən] *v.w.* enne Loft henjen onen daut et aun waut aunjebungen es; han un trigj bewäajen, soo aus opp orrujet Wota; schwanken - float; soar; hover; weave; sway. *Category*: **1.3.4. Be in water, 6.4.5.3. Fishing equipment, 1.6.4.1. Animal movement, 8.2.6.3. High**.

**Schwäwel** [[ʋe:vəl] *n.m.* *Pl.*: **Schwäwlen**. sulphur.

1 • een jälet Kemmiko daut leicht brent un jebrukt woat toom Schwäwelhelta moaken - sulphur.

2 • Schwäwelholt; een kjliena Stock, Holt ooda Papia, dän eena strikjen mott toom een Fia moaken - match; matchstick. *Category*: **2.6.1.1. Arrange a marriage, 4.2.6.2. Sports, 4.2.6.2.1. Football, soccer, 5.5.1. Light a fire, 8.3.5.2.1. Same**.

**Schwäwelblitt** [[ʋe:vəlblɪt] *n.n.* een jälet Kemmiko, daut leicht brent, un en Schwäwel jebrukt woat - sulphur. *Category*: **1.2.2.4. Mineral**.

**Schwäwelholt** [[ʋe:vəlholt] *n.n.* *Pl.*: **Schwäwelhelta**. een kjliena Stock, Holt ooda Papia, dän eena strikjen mott toom een Fia moaken - matchstick; lucifer. *Category*: **5.5.1. Light a fire**.

**schwäweljäl** [[ʋe:vəle:] *adj.* de jäle Kalia von Schwäwelstoff - sulphur yellow.

**Schwäwelstoff** [[ʋe:vəlstɔf] *n.n.* Stoff waut sea leicht brent, soo aus en Schwäwel jebrukt woat - sulphate.

**schweessen** [[ʋe:ɛsən] *v.w.* met ellektrischet Fia un jewesse Schweessstangen lesa met lesa vebinjen - weld. *Category*: **6.6.2.3. Working with metal, 7.5.2. Join, attach**.

**Schweessstang** *n.f.* *Pl.*: **Schweessstangen**. eene Stang dee biem schweessen veschmelt un dee jewenschte Stekja toopbakt - welding-rod.

**Schweet** [[ʋe:ɪt] *n.m.* de Feichtichkjeit dee ute Hut kjemt wan eenem heet es - sweat; perspiration. *Category*: **1.3.2. Movement of water, 2.2.6. Sweat**.

**schweeten** [[ʋe:ɪtən] *v.w.* Feichtichkjeit ute Hut jäwen; soo heet seenen daut eena Schweet aune Hut kjricht - sweat; perspire. *Category*: **1.3.2. Movement of water, 2.2.6. Sweat**.

**Schweetdrees** [[ʋe:ɪtdrɛs] *n.f.* *Pl.*: **Schweetdreesen**. eene Drees enne Hut dee Schweet aufjeft - oil gland.

**Schweetduak** [[ʋe:ɪtduək] *n.n.* *Pl.*: **Schweetdieekja**. een Duak toom Schweet weschen ooda toom ombinjen toom Schweet oppnämen - sweat cloth.

**schweetich** [[ʋe:ɪtɪç] *adj.* met Schweet; heet un naut - sweaty. *Category*: **2.2.6. Sweat**.

**Schweetkjessen** [[ʋe:ɪtkɛsən] *n.n.* *Pl.*: **Schweetkjesses**. soowaut aus eene Dakj unja daut Pieetskolla daut et nich soo daut Lada ve'oabeit; Schweetkolla - sweatpad for horses. *See*: **Schweetkolla**.

**Schweetkolla** [[ʋe:ɪtkɔlʌ] *n.n.* *Pl.*: **Schweetkollasch**. daut waut unja een Pieetskolla jesat woat toom Schweet oppnämen un daut Pieet daut Lada schoonen - horse collar.

**schweifen** [[ʋe:ɪfən] *v.w.* oneegol gonen; gonen soo daut eena meist dofelt - walk in a rambling kind of way.

**Schweifen** [[ʋe:ɪfən] *n.pl.* een kortet Enj von een Kjreiss; waut runt jeboagnet - arcs.

**schweifich** [[ʋe:ɪfɪç] *adj.* met Schweifen; soo daut et schweift; met runde Akjen - curvy. *Category*: **8.3.1.5. Bend**.

**Schweifopklauma** [[ʋe:ɪfɔpklaʊmʌ] *n.m.* *Pl.*: **Schweifopklaumasch**. een krolja Klauma; een Tieekjen daut een nia oba änelja Jedanken aunft, ( { ) - opening brace ( { ).

**Schweiftooklauma** [[ʋe:ɪftɔuklaʊmʌ] *n.m.* *Pl.*: **Schweiftookklaumasch**. een krolja Tooklauma; een Tieekjen daut een änelja Jedanken foadich es - closing brace ( } - ). *Category*: **3.5.7.1. Write**.

**schweijen** [[ʋe:ɪjən] *v.w.* stellbliewen; nuscht sajen - be silent.



**Schweiz** [[vɛits] *pn.* een kijlienet boajet Launt en Europa - Switzerland.

**Schwenjel** [[vɛɲəl] *n.m. Pl:* **Schwenjels.** eene Stang aun Jereetschoft toom enstalen - lever. *Category:* **6.7.4. Lifting tool, 6.7.8. Parts of tools, 7.3.2.4. Lift.**

**schwenjlen** [[vɛɲlən] *v.w.* een Schwenjel enstalen; eene Maschien be'oabeiden toom rajcht schaufen - lever. *Category:* **6.7.4. Lifting tool, 6.7.8. Parts of tools, 7.3.2.4. Lift.**

**Schwenjelkrauft** [[vɛɲəlkrɔuft] *n.f.* daut waut eena met soowaut aus een Koofoot ducken kaun - leverage. *Category:* **3.3.3. Influence.**

**Schwia-** [[via] *px.* derch befrieen toopjebrocht - -in-law.

**schwieren**<sub>1</sub> [[vɪrən] *v.s.* opp eenen Eit vesprääkjen; flieekjen - swear. *Category:* **3.5.1.9. Promise, 3.5.5.1. Obscenity, 4.7.5.7. Take oath.**

**schwieren**<sub>2</sub> [[vɪrən] *v.s.* met een Schläden siedlinjs rutschen; schwääkjsen - swerve; veer. *Category:* **7.2.2.6. Turn.**

**Schwiaochta** [[viadoχtʌ] *n.f. Pl:* **Schwiaojchta.** eenem sien Sän siene Fru - daughter in law.

**Schwia'elren** [[via'ɔrlən] *n.pl.* de Elren von eenem sien Ehepoatna - parents-in-law.

**Schwiamutta** [[viamʊtʌ] *n.f. Pl:* **Schwiamitta.** *Variant:* **Schwieemutta.** een Maun siene Fru äare Mutta - mother-in-law. *Category:* **4.1.9.2.2. In-law.**

**Schwiasän** [[viaze:n] *n.m. Pl:* **Schwiasäns.** de Maun von eenem siene Dochta - son-in-law. *Category:* **4.1.9.2.2. In-law.**

**Schwiavoda** [[viafo:dʌ] *n.m. Pl:* **Schwiavodasch.** de Voda von eenem sien Ehepoatna - father-in-law. *Category:* **4.1.9.2.2. In-law.**

**Schwieemutta** *See main entry:* **Schwiamutta.**

**Schwieet** [[viət] *n.n. Pl:* **Schwieets.** een langet Mass met eene Jräp daut em Kjrich jebrukt woat; een Jereetschoft toom Menschen vehaken; Schnied - sword; broadsword; blade; cutlass; foil. *See:* **Schnied.** *Category:* **4.8.3.7. Weapon, shoot, 1.5.5. Parts of a plant, 6.2.8. Agricultural tool, 6.7.1. Cutting tool, 6.7.8. Parts of tools, 8.6. Parts of things.**

**Schwieetjräp** [[viətjre:p] *n.f. Pl:* **Schwieetjräpen.** de Jräp von een Schwieet; daut Poat von een Schwieet daut je'ieejent es toom aunfoten un hoolen - sword hilt; hilt. *Category:* **6.7.8. Parts of tools.**

**Schwiel** [[vil] *n.f. Pl:* **Schwielen.** eene Plak hoade Hut - callus. *Category:* **2.1.4. Skin.**

**schwirmschlönen** [[vim]lo:nən] *v.s.* oneegol gonen; schwanken - totter while walking; swaying gait.

**Schwiem** [[vin] *n.n. Pl:* -. *Dim.:* **Schwienkje.** een Tia daut jehoolen woat toom schlachten - pig; hog; also directed at untidy; dirty person. *Category:* **1.6.1.1.3. Hoofed animals, 4.3.6.1. Lack self-control, 6.3.1.4. Pig.**

**Schwienarie** [[vina:ri] *n.f. Pl:* **Schwienarieen.** vāle schwiensche Sachen; een groota ooda Trubbel - mess. *Category:* **4.3.6.3. Untidy.**

**Schwienborschtel** [[vinbo:ʃtəl] *n.f. Pl:* **Schwienborschtlen.** een Hoa von een Schwien; eene Borschtel - pig bristles.

**schwien driest** [[vindrist] *adj.* onverschämt driest - brash; insolent. *Category:* **4.3.2.3. Proud, 4.3.7.1. Impolite.**

**Schwienfat** [[vinfa:t] *n.n.* daut Fat von Schwien - lard. *Category:* **1.2.3.2. Oil.**

**Schwienfleisch** *See main entry:* **Schwienfleisch.**

**Schwienhock** [[vinhɔk] *n.n. Pl:* **Schwienhocks.** een Hock fa Schwien; eene aufjetiende Jääjent fa Schwien - pigpen. *Category:* **6.3.1.4. Pig.**

**Schwienhunt** [[vinhʊnt] *n.m. Pl:* **Schwienhunj.** een onmoralischa Mensch - hedgehog; vulgar reference to another person implying immorality. *Category:* **1.6.1.1.4. Rodent.**

**Schwiennäajel** [[vinɛajəl] *n.m. Pl:* -. eena dee Sachen veschwient; eena dee nich denkt daut hee aundre Trubbel moakt - inconsiderate person, literally "pig nail".

**Schwienbloot** [[vinsbləut] *n.n.* daut Bloot von Schwien - pig's blood.

**schwien sch** [[vin] *adj.* drakjich; nich rein; beschmāat ooda besprezt - filthy; dirty; squalid; piggish. *Category:* **5.6.1. Clean, dirty, 5.6.4. Wash clothes, 1.2.2.1. Soil, dirt, 1.3.6. Water quality, 5.4.4. Care for the teeth, 5.4.7. Care for the fingernails, 4.3.6.1. Lack self-control.**

**Schwien schlacht** [[vin]la:χt] *n.f. Pl:* **Schwien schlachten.** de Prozass von een Schwien schlachten un daut Fleisch reeden toom äten ooda oppbewoaren - hog slaughter.

**Schwien doarm** [[vinsdɔarm] *n.f. Pl:* -. de Doarm von Schwien; een Schlauch von em Schwien daut jebrukt woat toom Worscht moaken - hog intestines; casings.

**Schwienfat** [[vinsfa:t] *n.n.* Fat ooda Schmolt von Schwien - pig fat.

**Schwienfleisch** [[vinsflɛʃ] *n.n. Pl:* -. *Variant:* **Schwienfleisch.** Fleisch von Schwien - pork. *Category:* **6.3.1.4. Pig.**

**Schwien shoa** [[vinshɔa] *n.m. Pl:* -. Borschtlen; de Hoa von een Schwien - hog hair; bristle. *Category:* **3.4.2.3. Angry.**

**Schwien shoad** [[vinshɔad] *n.m. Pl:* **Schwien shoads.** een Hoad fa Schwien - pig herder.

- Schwienskjast** [[vinsca:st] *n.f.* *Pl.*: **Schwienskjasten**. *Lit.*: pigs' wedding celebration een Schwien schlachten; daut Toopkomen toom Schwien schlachten - pigs killing bee.
- Schwienskrut** [[vinskryt] *n.n.* *Pl.*: -. eene Sort Onkrut - pigweed. *Category*: **1.5.3. Grass, herb, vine**.
- Schwienslada** [[vinsla:dʌ] *n.n.* *Pl.*: **Schwiensladasch**. Lada von een Schwien - pigskin.
- Schwiensschwoat** [[vinsχvoat] *n.f.* *Pl.*: **Schwiensschwoaten**. een utjebrodnnet Stekj Schwien Lada - pig rind.
- Schwiensstaul** [[vinstot] *n.m.* *Pl.*: **Schwiensstauls**. een Staul fa Schwien - pig barn.
- Schwiensstun** [[vinstyn] *n.m.* *Pl.*: **Schwiensstuns**. een Schwienhock; een Tun ooda eene Fens toom Schwien bemoaken - pigsty. *Category*: **4.3.6.3. Untidy, 6.3.1.4. Pig**.
- schwierich** [[viric] *adj.* schwoa sennen, von Oabeit ooda een Plon derchfieren - serious; difficult; trying. *Category*: **4.2.8.1. Serious, 6.1.3. Difficult, impossible**.
- Schwierickjeit** [[viricjeit] *n.f.* *Pl.*: **Schwierickjeiten**. waut schwieejet ooda schwoaret; soont waut schwoa to doonen es - seriousness; hardship; difficulty. *Category*: **4.4.2.6. Suffer, 4.4.2. Trouble, 4.4.2.1. Problem, 6.1.3. Difficult, impossible**.
- schwietren** [[vitren] *v.w.* pienich vetalen; schnautren; schwauzen - jabber continually.
- Schwietamauz** [[vita:mouts] *n.m.* *Pl.*: **Schwietamauzen**. eena dee sea väl novetalt; Blaubamauz - gossip.
- schwind** [[vind] *adj.* bosich; fuaz; sea boot; haustich - swift; quick; fast. *Category*: **1.6.1.2. Bird, 8.4.8.1. Quick, 7.2.1.2. Move quickly, 4.9.5.9. Fasting**.
- Schwindel** [[vindəl] *n.m.* *Pl.*: -. een hinjat Licht fieren un utnutzen - swindle; bogus; fraud; embezzlement. *Category*: **6.8.9. Dishonest financial practices, 4.3.5.5. Deceive, 6.8.9.2. Cheat, 6.8.9.1. Steal**.
- schwindlen** [[vindlən] *v.w.* swindle.
- 1 • wäm bedrieen; hinjat Licht fieren - swindle; defraud.
- 2 • dieslich woaren; Jlikjewicht velieren - become dizzy. *Category*: **4.3.5.5. Deceive, 6.8.9.2. Cheat**.
- Schwindichkeit** [[vindiçkeit] *n.f.* de Spied; Jeschwindichkeit; de Toostaunt von bosich waut doonen - speed; quickness; swiftness; velocity. *Category*: **7.2.1.2. Move quickly, 8.4.8. Speed, 8.4.8.1. Quick**.
- Schwindla** [[vindlʌ] *n.m.* *Pl.*: **Schwindlasch**. eena dee andre hinjat Licht feet; eena dee andre utnuzt - swindler; scam artist. *Category*: **4.3.5.5. Deceive**.
- Schwindlarie** [[vindla:ri] *n.f.* *Pl.*: **Schwindlarieen**. een Prozass von wäm met Lääjes waut väamoaken daut dee eenem waut jeft waut eena nich vedeent haft - fraud; deception; embezzlement; swindle. *Category*: **4.3.5.5. Deceive, 6.8.9.2. Cheat, 6.8.9.1. Steal**.
- Schwindsucht** [[vindsuχt] *n.f.* de Tiebie Krankheit; eene vetrokne Enzindunk enne Lungen - tuberculosis; consumption. *Category*: **2.5.2. Disease**.
- Schwitt** [[vit] *n.f.* *Pl.*: **Schwitten**. eene groote Grupp; väl opp eemol - group; herd; gaggle; bevy. *Category*: **4.2.1.7. Crowd, group, 7.5.1. Gather, 8.1.3.3. Group of things, 6.3.2. Tend herds in fields, 6.4.6. Things done to animals, 1.6.6. Animal group**.
- schwoa** [[voa] *adj.* väl Wicht haben; soont waut nich leicht to vestonen es; soont wua eena sea denkjen mott toom waut doonen - heavy. *Category*: **5.2.2.6. Satiated, full, 8.2.9.1. Heavy**.
- schwoafalich** [[voafa:liç] *adj.* soo aus eena dee sea schwoa es; soont waut väl Aunstrenjunk brukt - ponderous; cumbersome; unwieldy; pregnant. *Category*: **8.2.3.2. Fat person, 8.2.9.1. Heavy, 8.2. Big, 2.6.3.1. Pregnancy**.
- Schwoaga** [[voaγʌ] *n.m.* *Pl.*: **Schwoagasch**. eenem siene Fru äa Brooda; eenem siene Sesta äa Maun - brother-in-law. *Category*: **4.1.9.2.2. In-law**.
- schwoahierich** [[voahiriç] *adj.* schlajcht hieren kjennen; nich goot hieren - hard of hearing.
- Schwoakj** [[voac] *n.n.* *Pl.*: -. soo väl Wolkjen daut de Himmel gauns bedakjt kaun woaren - ominous; dark cloud. *Category*: **4.9.4.7. Omen, divination**.
- schwoalierich** [[voaliriç] *adj.* schlajcht waut lieren kjennen; nich bosich waut lieren kjennen - hard of learning.
- schwoarmen** [[voarmən] *v.w.* en eene groote Häad toopkomen, soo aus Väajel; aus een Schwoarm flieejen - swarm. *Category*: **7.2.5.4. Move together**.
- Schwoaretung** [[voarətʊŋ] *n.f.* *Pl.*: **Schwoaretungen**. *Lit.*: heavy tongue de Toostaunt wua een Mensch nich kloa räden kaun - slurring speech.
- Schwoarheit** [[voahjeit] *n.f.* een schwoara Toostaunt; eene Schwierickjeit - heaviness; difficulty. *Category*: **4.4.2. Trouble, 4.4.2.1. Problem, 6.1.3. Difficult, impossible**.
- Schwoarm** [[voarm] *n.n.* *Pl.*: **Schwoarms**. hundade Väajel ooda Kjniepasch dee toop flieejen - swarm; flock. *Category*: **7.2.5.4. Move together, 1.6.6. Animal group, 6.3.1.2. Sheep, 6.3.1.3. Goat**.
- Schwoat** [[voat] *n.f.* *Pl.*: **Schwoaten**. Schwienslada - pigs rind.

**schwoat** [ʃvɔat] *adj.* eene Kalia - black. *Category:* **2.1.4. Skin, 4.1.2. Types of people, 4.1.9.9. Race, 4.2.6.1.2. Chess, 5.4.3.3. Dye hair, 8.3.3.3.2. Black, 9.2.1. Adjectives.**

**Schwoata Drotel** [ʃvɔata dro:tɛl] *n.ph.* eene dunkel brune Sort Vääjel - bronze grackle.

**Schwoatasch** [ʃvɔata:ʃ] *n.f.* een Poa schwoate Pieet - team of black horses.

**Schwoatbroak** [ʃvɔatbrɔak] *n.f. Pl: Schwobatbroaken.* eene Stap dee nich enjeseit woat fa een Joa, toom Onkrut doot moaken ooda toom Feichtichkheit saumlen - summer fallow.

**Schwoatepocken** [ʃvɔatɛpɔkɛ] *n.pl.* eene schlemme aunstekjende Krankheit von dee väle stoawen, ooda weens schlemme Pocken aune Hut hoolen - small pox.

**Schwoda** [ʃvo:dɔ] *n.m. Pl: Schwodasch.* een Jereetschoft toom Jeträäjd heiwen un en een Schwaut lajen toom draschen - swather.

**Schwolst** [ʃvɔlst] *n.n. Pl: Schwolsten.* daut oppjeschwolne von steeten ooda enzinden - swelling. *Category:* **2.5.6.3. Swell.**

**Schwom** [ʃvo:m] *n.m. Pl: Schwoms.* *Variant: Schwam; Schaum.* een Sponzh; een leichtet Gumm daut gauns voll Lajcha es un Wota hoolen kaun - sponge. *Category:* **1.6.1.9. Small animals, 5.6.3. Wash dishes.**

**Schwon** [ʃvo:n] *n.m. Pl: Schwons.* een Voagel meist soo aus eene Ent, met een schmocken langen Hauls- swan. *Category:* **1.6.1.2. Bird.**

**schwool** [ʃvɔʊl] *adj.* met väl Feichtichkheit enne Loft - muggy; sultry; hot and humid. *Category:* **1.1.2. Air, 1.3.3. Wet, 8.3.4. Hot, 1.1.3. Weather, 2.6.2.2. Attract sexually.**

**Schwunk** [ʃvʊŋk] *n.m.* Spied; Jeschwindichkheit; de Krauft von waut aum ranen to bliewen - momentum; impetus; surge; speed. *Category:* **1.3.2.4. Wave, 7.2.1.2. Move quickly, 8.4.8. Speed.**

**Schwunkbrat** [ʃvʊŋkbra:t] *n.n. Pl: Schwunkbräda.* een Brat bie een Bodplauz von daut de Schwama em Wota hupst - diving board.

**Schwunkraut** [ʃvʊŋkrɔut] *n.n. Pl: Schwunkräda.* een schwoaret Raut aun een Moota, daut doa halpt daut de groote Wal eenjemoten eegol dreit - fly wheel.

**Schwunktääjel** [ʃvʊŋkteajɛl] *n.m. Pl: Schwunktääjels.* de Enrechtunk aun een Foatich daut de Jeschwindichkheit von selfst äwareen blift, doano aus dee enjestalt woat - cruise control.

**Schwunkzadel** [ʃvʊŋktsa:dɛl] *n.m. Pl: Schwunkzadels.* een Strofzadel daut eena too bosich jefoaren haft- speeding ticket.

**sea** [zeə] *adv.* väl; met väl; intensiew; groff; butajeweenlich - very; intensely. *Category:* **9.3. Very, 9.3.4. Do intensely.**

**seakjessen** [zeæksɛsɛn] *adv.* sea; utnoms sea - more intense and emphatic term for 'sea' very.

**sebaujen** [zɛbɔujɛn] *v.w.* een fiena bestendja Rääjen - drizzle slowly and steadily.

**secha** [zɛçɔ] *adj.* neiw; jewess; werkjlich; en Waarheit; soo aus beschloten - certain. *Category:* **3.2.5.1. Believe, 9.4.4.1. Certainly, definitely.**

**Sechaheit** [zɛçɔ:heit] *n.f.* een sechra Toostaunt; daut waut eenem moakt secha feelen - safety; security; sureness. *Category:* **4.4.4.4. Save from trouble, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.8.5.2. Give pledge, bond, 9.4.4.1. Certainly, definitely.**

**Secht** [zɛçt] *n.f. Pl: Sechten.* waut eena seenen kaun; woo eena waut besitt; woo eena waut aufschazt - sight. *Category:* **2.3.1. See, 4.8.3.7. Weapon, shoot.**

**sechtboa** [zɛçtboə] *adj.* to seenen; kloa; nich vestoaken - visible. *Category:* **2.3.1.5. Visible.**

**Sechuaeje** *See main entry: Zechuaeje.*

**See**<sub>1</sub> [zɛɪ] *n.m. Pl: Seenen.* een Mää; een grootet Wota - sea; ocean. *Category:* **1.3.1.1. Ocean, lake.**

**See** *n.f. Pl: Seenen.* daut fruesoatje Jeschljacht; een Tia daut kaun Junge haben - female.

**see**<sub>1</sub> [zɛɪ] *pron.* daut Fawuat fa een Frumensch - she. *Category:* **9.2.3. Pronouns.**

**see**<sub>2</sub> [zɛɪ] *pron.* dit Fawuat steit fa daut meazolje Hauptwuat, von woont de Räd es - they. *Category:* **9.2.3. Pronouns.**

**seenen** [zɛɪnɛn] *v.s.* see.

1 • met de Uagen venämen - see; espy.

2 • metem Vestaunt venämen - understand. *Is: ekj see. 2s: dü sitst. 3s: he sit. 1p: wie seenen. 2p: jie seenen. 3p: see seenen.* *Category:* **2.1.1.1. Eye, 2.3.1. See, 3.2.4. Understand, 7.6.1. Search.**

**Seebra** *See main entry: Zeebra.*

**Seefesch** [zɛɪfɛʃ] *n.m. Pl: -.* de Fesch em Ozean, daut es em Soltwota - marine fish.

**Seehofkje** [zɛɪhofkɛ] *n.f. Pl: Seehofkjes.* eene Hofkje dee aum Mää läft un Fesch frat - sea hawk; osprey. *Category:* **1.6.1.2. Bird.**

**Seehunt** [zɛɪhʊnt] *n.m. Pl: Seehunj.* een Tia em Mää, jeweenlich en iesskoldet Wota, daut Loft odemt un läwendje Junge to Welt brinjt un met äare Malkj oppdrenjt - seal. *Category:* **1.6.1.1.7. Sea mammal.**

**Seehuntfal** [zɛɪhʊntfa:l] *n.n. Pl: -.* daut Lada von een Seehunt - sealskin.

- Seekoat** [zɛɪkoat] *n.f.* *Pl.*: **Seekoaten**. eene Koat dee de See beschrift, soo aus woo deep daut es un woo breed daut es - sea chart; chart; marine map. *Category*: **3.5.7.5. Record, 7.2.4.8. Map, 7.5.5. Organize**.
- Seekoo** [zɛɪkøu] *n.f.* *Pl.*: **Seekjiej**. Delfien; een Tia em Maa daut Loft odemt un väl to lieren jeit - seal. *Category*: **1.6.1.1.7. Sea mammal**.
- seekrank** [zɛɪkra:ŋk] *adj.* Krankheit von opp een Schepp schoklen - seasick. *Category*: **2.5.2. Disease**.
- Seekrankheit** [zɛɪkra:ŋkheit] *n.f.* daut Ojjemak von dieslen un kolkjren von daut han un haa ducken von daut Schepp - seasickness.
- Seel** [zɛɪl] *n.f.* *Pl.*: **Seelen**. een Jliet enne Jemeent; daut Poat vom Mensch daut nienich stoawen woat - soul; spirit. *Category*: **3.1. Soul, spirit, 1.4.2. Spirits of things, 2.6.6.8. Life after death, 4.9.2. Supernatural being, 9.1.3.1. Physical, non-physical**.
- Seelemaunda** [zɛɪləmounda] *n.m.* *Pl.*: **Seelemaundasch**. een klijenet Tia daut oppem Buck kjript, met vea Been un een langen Zoagel; een Rana - salamander. *Category*: **1.6.1.4. Amphibian**.
- Seelenangst** [zɛɪləna:ŋst] *n.f.* Forcht fa dän Doot; sea grootet beduaren - spiritual anguish; fear of perdition.
- Seelenducka** [zɛɪlənducka] *n.m.* *Pl.*: **Seelenduckasch**. een sea eefacha twee rädaja Bogge; Sulkje - sulky; two-wheeled buggy. *Category*: **4.3.1.5.2. Bad-tempered**.
- Seelenlia** [zɛɪlənlia] *n.f.* daut Studium ooda Lia von Jefeel, Enstalungen un woo de Mensch sikj to siene Welt vehelt - psychology. *Category*: **3. Language and thought, 3.1. Soul, spirit**.
- seelenvejnieecht** [zɛɪlənfə'jniəxt] *adj.* ruich un jlekjlich; sea tofräd; vemäajen - blissfully happy. *See*: **vemäajen**. *Category*: **3.4.1.2. Happy**.
- seelenveknostat** [zɛɪlənfə'knosta:t] *adv.* sea tofräd un maklich; nich bosich; jemietlich - contentedly. *Category*: **3.4.1.2. Happy**.
- seelich** [zɛɪliç] *adj.* von Gott bejlekt un aunjerääkjent - blessed. *Category*: **4.4.1. Prosperity**.
- Seelichkeit** [zɛɪliççeit] *n.f.* daut himlische Jlekj; Gott sien Säajen opp Menschen - salvation; blessedness; beatitude. *Category*: **4.4.4.4. Save from trouble, 4.9.5.7. Salvation**.
- seelisch** [zɛɪliʃ] *adj.* soo aus em Jemiet - emotional. *Category*: **3.4. Emotion**.
- Seelsorja** [zɛɪləso:ɾja] *n.m.* *Pl.*: **Seelsorjasch**. een Prädja ooda eena vonne Jemeent dee eenem jeistliche Sachen lieet - counsellor.
- seemen** [zɛɪmən] *v.w.* eenen Soom neien - hem. *Category*: **5.3.6. Parts of clothing, 6.6.1. Working with cloth, 8.6.6. Edge**.
- Seemaun** [zɛɪməun] *n.m.* *Pl.*: **Seemana**. eena dee opp een Schepp oabeit - seaman; sailor; marine. *Category*: **4.8.3.6.4. Soldier, 4.8.3.6.2. Navy, 6.6. Occupation, 7.2.4.2.1. Boat, 1.3.1. Bodies of water, 1.6.1.5. Fish**.
- Seemillitää** [zɛɪmilitɛa] *n.f.* daut Poat von daut Millitää daut opp Schöp foat; de Schöp dee toom Kjrich jebrukt woaren - marines.
- seenent** [zɛɪnɛnt] *adj.* *Variant*: **seenes**. soo daut hee seenen kaun; met Uagen dee venämen kjennen - seeing. *Category*: **2.3.1. See**.
- Seep** [zɛɪp] *n.f.* *Pl.*: **Seepen**. waut eena biem waschen brukt toom reina waschen aus blooss Wota - soap. *Category*: **5.6. Cleaning**.
- seepen** [zɛɪpən] *v.w.* soap.  
1 • seepich moaken; met Seep enriewen - soap.  
2 • meist vedrinkjen; vedrinkjen - drown. *Category*: **5.6. Cleaning**.
- Seepblos** [zɛɪpblo:s] *n.f.* *Pl.*: **Seepblosen**. eene Blos von seepjet Wota ooda Schum - soap bubble.
- seepich** [zɛɪpiç] *adj.* met Seep; soo aus Seep; jlipsich - soapy. *Category*: **1.2.3.2. Oil**.
- Seepschum** [zɛɪpfjʏm] *n.m.* de Blosen von Schum opp seepjet Wota - soap suds.
- Seepwota** [zɛɪpvo:tʌ] *n.n.* seepjet Wota; Luag - soap water. *See*: **Luag**.
- Seereiba** [zɛɪrɛɪba] *n.m.* *Pl.*: **Seereibasch**. Reiba dee oppem Maa aundre Schöp bestälen; Reiba dee opp Schöp von eene Städ no de aundre foaren - pirate. *Category*: **4.8.3.8. Plunder, 6.8.9.1. Steal**.
- Seereis** [zɛɪrɛɪs] *n.f.* *Pl.*: **Seereisen**. eene Reis äwarem See - voyage; cruise. *Category*: **7.2.4. Travel**.
- Seespieejel** [zɛɪspiɛjəl] *n.m.* de Hecht vom Ozean - sea level; sea surface. *Category*: **1.2.1. Land**.
- Seestorm** [zɛɪstɔ:ɾm] *n.m.* *Pl.*: **Seestorms**. een windja Storm oppem Maa ooda See - sea storm.
- seet** [zɛɪt] *adj.* dän Jeschmak von Zocka, Honnich ooda Zieropp - sweet. *Category*: **2.3.3. Taste, 5.2.3.3.1. Sugar**.
- Seetaruak** [zɛɪta:ruək] *n.n.* de Ruak von besondere Baust ooda Wartlen dee scheen rikjt ooda opp een besondret Fast jebrukt woat - incense. *Category*: **2.3.4. Smell**.
- Seetholt** [zɛɪthɔlt] *n.n.* *Pl.*: **Seethelta**. eene jewesse Sort Boakj dee een scheenen Jeschmak haft wan eena daut keift; - licorice; bark of a cinnamon or nutmeg tree. *Category*: **1.5.3. Grass, herb, vine**.



**Seetichkjeit** [zɛ̃tɪççɛit] *n.f.* *Pl:* **Seetichkjeiten**. Seets; Kende; Kuaken - sweets. *Category:* **5.2.3.4. Prepared food.**

**Seets** [zɛ̃ts] *n.pl.* Kende ooda seete Kuaken - sweets. *Category:* **5.2.3.4. Prepared food.**

**seetsua** [zɛ̃tsua] *adj.* beides seet un sua; wreet - sweet sour.

**Seewota** [zɛ̃vo:tʌ] *n.n.* daut Wota von em See ooda Mäa; Solt Wota - seawater. *Category:* **1.3.6. Water quality.**

**seften** [zɛ̃ftən] *v.w.* kort aun Loft sennen; gaupen - sigh; utter a sigh. *Category:* **2.2.1. Breathe, breath, 2.6.6.4. Mourn.**

**seien** [zɛ̃iən] *v.w.* Sot enne leed saten ooda plaunten toom jewesse Plaunten kjrieen - sow; seed. *Category:* **6.3.1.4. Pig, 7.5.1.1. Separate, scatter, 1.5.5. Parts of a plant, 5.2.3.1.1. Food from seeds, 6.2.3. Plant a field.**

**Seich** [zɛ̃iχ] *n.n.* Pess; Pisch - urine. *Category:* **2.2.7. Urinate, urine.**

**seichen** [zɛ̃iχən] *v.w.* pessen; pischen - urinate. *Category:* **2.2.7. Urinate, urine, 2.6.4.1.1. Care for a baby.**

**Seid** [zɛ̃id] *n.f.* *Pl:* **Seiden**. string(music).

1 • een plauta Baunt ooda Wiebelt aun Jereetschoft toom de Krauft von een Raut no daut aundre leiden - machinery belt.

2 • een plauta Baunt von däm Leeda ooda Bilda jespält kjennen derch besondret Jereetschoft - A/V tape.

3 • de stiewa Baunt ooda Drot aun een Instrument toom eenen Toon jäwen - string for a musical instrument. *Category:* **2.5.3. Injure, 4.7.7. Punish, 5.3.1. Men's clothing, 5.3.2. Women's clothing, 6.7.5. Fastening tool.**

**Seidenspälä** [zɛ̃idenspɛ:lʌ] *n.m.* *Pl:* **Seidenspälasch**. eena dee een Seiden Instrument spälen kaun; een Musikaunt, dee soowaut aus eene Jittoa ooda Fiddel spält - string player.

**Seidenspell** [zɛ̃idenspɛ:l] *n.n.* *Pl:* **Seidenspells**. eene Musikj opp Instrumenten dee äare Seiden jeplocken ooda met eenen Boagen jestríkj woaren - song for strings.

**Seidinj** [zɛ̃idɪŋ] *n.f.* Wauntbekleed; de butaschte Bräda aun een Jebied - siding. *Category:* **6.5.2.1. Wall.**

**Seimaun** [zɛ̃imoun] *n.m.* *Pl:* **Seimana**. eena dee Sot seit opp waut Launt - sower.

**Sein** [zɛ̃in] *n.m.* *Pl:* **Seins**. een Tieekjen aune Sied vom Wajch, daut eenem weeten lat waut doa opp däm Wajch komen woot - sign. *Category:* **2.5.6. Symptom of disease, 3.5.6. Sign, symbol, 4.9.4. Miracle, supernatural power, 6.5.4.1. Road.**

**seit** [zɛ̃it] *adv.* no eene jewesse Tiet - since. *Category:* **8.4.6.1.5. Since, from.**

**Sekretaria** [zɛ̃krɛtə:ria] *n.f.* *Pl:* **Sekretarias**. een Oabeida dee de Bieekja Oabeit en een Jeschaft deit; eena dee de Rääkjnunk helt - secretary. *Category:* **6.6. Occupation.**

**seksuell** [zɛ̃ksye:l] *adj.* soo aus Jeschljchtsvekjia; met Jeschljchtsvekjia - sexual. *Category:* **2.1.8.3. Male organs, 2.1.8.4. Female organs, 2.6.2. Sexual relations.**

**Sekt** [zɛ̃kt] *n.f.* *Pl:* **Sekten**. eene Grupp met eenen besondren Gloowen ooda Ergloowen - sect; heresy. *Category:* **4.9.7. Religious organization, 4.9.9. Irreligion.**

**Sekuaje** *See main entry: Zechuaje.*

**Sekund** *See main entry: Zekund.*

**selden** [zɛ̃ldən] *adv.* hanewada; nich foaken; wietleeflich - seldom.

**Seldenheit** [zɛ̃ldənheit] *n.f.* waut seldom väakjemt; waut meist nienich passieet - scarcity. *Category:* **8.1.7.2. Lack.**

**selfsja** *See main entry: selwja.*

**selfst** [zɛ̃lfst] *pron.* *Variant:* **selst**. ekj; mie - self. *Category:* **3.1. Soul, spirit, 9.2.3.1. Reflexive pronouns.**

**Selfstacht** [zɛ̃lfsta:χt] *n.f.* waut eena sikj wieet talt; waut eena von sikj denkj - self respect.

**Selfstaufsaja** [zɛ̃lfstoufsa:jʌ] *n.m.* *Pl:* -. eena dee sikj gauns von waut trigjhelt; eena dee sikj beharscht un waut besondret aufsajcht - teetotaller.

**selfstbeharschen** [zɛ̃lfstbɛ̃ha:jfən] *v.w.* sikj em Toom nämen; nich loten growe Räd von sikj gonen; Jewessenhautf sennen - selfcontrol.

**selfstjemoakt** [zɛ̃lfscɛ̃moakt] *adj.* soo daut eena daut selfst toopjestalt ooda jemoakt haft - self-made; home made. *Category:* **4.1.6.3. Alone.**

**selfstjerajcht** [zɛ̃lfscɛ̃ra:çt] *adj.* soo daut eena sikj jerajcht talt opp daut waut eena jedonen haft; stolt; ekjich - self-righteous.

**Selfstjerajchtichkjeit** [zɛ̃lfscɛ̃ra:çtɪççɛit] *n.f.* de Gloowen ooda Lia daut eena de Jerajchtichkjeit selfst vedeent - selfrighteousness.

**Selfstjesprech** [zɛ̃lfscɛ̃sprɛç] *n.n.* eene Räd; eene Räd en dee eena aundre nich lat räden - monologue; soliloquy.

**Selfstleistunk** [zɛ̃lfstleistʊŋk] *n.f.* *Pl:* **Selfstleistungen**. waut eena sikj jent; waut eena sikj jeliieet haft ooda deit - self-indulgence.

- selfstlooss** [zɛlfstləʊs] *adj.* om aundre bedocht; soo daut eena sikj nich selfst väaschift - unselfish. *Category:* **4.3.4.4. Altruistic, selfless.**
- Selfstlut** [zɛlfstlyt] *n.m. Pl: Selfstlud.* een Metlut; en Gramatikj, eene Lata dee eena lang un lud sajen kaun, 'a, e, i, o, u'; dee kjennen uk dobbelt stonen en Dobbselfstlut, 'au, ee, ie' usw. - consonant. *Category:* **9. Grammar.**
- Selftschutz** [zɛlfstʃʊts] *n.m.* een Unjanämen von Mennoniten en Russlaunt en de 1920ja Joaren, sikj to wäären von de Anarkjisten - self defence.
- selftsechtich** [zɛlfstseçtiç] *adj.* ekjich; nosikj; blooss no sikj selfst oppausen - selfish. *Category:* **4.3.4.4.1. Selfish.**
- selfsttendich** [zɛlfsttendiç] *adj.* nich auffhenjich von aundre - self-reliant; independent. *Category:* **4.1.6.4. Independent person, 4.5.4.7. Independent.**
- Selfsttendichkheit** [zɛlfsttendiçceit] *n.f.* een grootet Selfstvetruen; de leejenschoft daut eena brow aun waut naunjeit wiels eena jleeft eena daut woat kjennen - assurance. *See: Vesechrunk.* *Category:* **3.5.1.9. Promise, 4.4.3.1. Brave, 9.4.4.1. Certainly, definitely.**
- Selftsucht** [zɛlfstsuçt] *n.f.* de Toostaunt wua eena blooss aun sikj selfst denkjt un woo eena eenen Jewenst haben kaun - selfishness. *Category:* **4.3.4.4.1. Selfish.**
- selfstvestentlich** [zɛlfstfə'stentiç] *adj.* waut kloa to vestonen es; waut aulemaun jleeft; bestemt - obvious; sure; evident; certain; self-evident. *See: bestemt.* *Category:* **2.3.1.5. Visible, 3.2.3.1. Known, unknown, 3.2.4.2. Understandable, 3.2.5.1. Believe, 9.4.4.1. Certainly, definitely.**
- Selfstvetruen** [zɛlfstfə'tryən] *n.f.* een Vetruen opp sikj haben; daut Jefeel daut eena waut goot kaun; een opp sikj selfst veloten - self-reliance; independence. *Category:* **7.2.6.4. Set free.**
- Selfstwieet** [zɛlfstviət] *n.m.* daut waut eena sikj selfst wieet talt - self-respect. *Category:* **3.4.1.1.2. Self-esteem, 4.3.2.3. Proud.**
- sellen** [zɛlən] *v.aux.* motten; unja Druck sennen waut to doonen - shall. **De Oabeida saul dän Howa vondoag schrooden.** The hired man is supposed to grind the oats today. *2s: dü sau(l)st. 3s: hee saul. 1p: wie selle. 2p: jie selle. 3p: see selle.* *Category:* **8.4.6.4. Future.**
- Selwa** [zɛlvʌ] *n.n.* eene Sort Mettol - silver. *Category:* **1.2.2.3. Metal, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**
- Selwablajch** [zɛlvʌ:bla:ç] *n.n. Pl: Selwablajchs.* sea denne Stekja Selwa - tinfoil.
- Selwahupen** [zɛlvʌ:hypən] *n.m. Pl: Selwahupes.* een Klompen ooda Hupen von Selwastekja - pile of silver.
- Selwajewicht** [zɛlvʌ:jəviçt] *n.n. Pl: Selwajewichta.* een Stekj Selwa - silver weight.
- selwa** [zɛlvʌ] *adj.* eene blank greiwe Kalia - silver. *Category:* **1.2.2.3. Metal, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**
- Selwaschum** [zɛlvʌ:fym] *n.n.* sea dennet Selwa Papia - tin or silver foil.
- Selwastekj** [zɛlvʌ:stɛç] *n.n. Pl: Selwastekja.* een Stekj Selwa; een Stekj Jelt to eene Tiet - piece of silver.
- selwja** [zɛlvjʌ] *adj.* *Variant: selfsja.* krakjt dee; sea meist äwareen - same. *Category:* **8.3.5.2.1. Same.**
- selwrich** [zɛlvriç] *adj.* soo aus Selwa - silver colored.
- Semlin** [zɛmlɪn] *n.f. Pl: Semlinen.* eene Wonunk haulf enne leed, un haulf von oppjefiede Sooden, met een Dak - sod house.
- semnen** [zɛmlən] *v.w.* schluaren; väl Tiet nämen - procrastinate. *Category:* **8.4.5.3.5. Postpone.**
- Semmie** [zɛmi] *n.m. Pl: Semmies.* een groota Trock onen Baks, de Baks woat oppoat aunjehoakt - semi-trailer.
- senjen** [zɛjən] *v.w.* Hoa ooda Frensen vebrennen; veschreejen; soo heet woaren, daut et meist brent - sear. *Category:* **1.3.3.1. Dry.**
- Senja** *See main entry: Sinja.*
- Senjagrupp** [zɛjə:grʊp] *n.f. Pl: Senjagruppen.* eene Grupp Senja, een Kua - singing group. *Category:* **4.2.3.4. Musician.**
- senjent** [zɛjənt] *adj.* brennent; soo daut et brent ooda too heet es - scorching. *Category:* **8.3.4. Hot.**
- Senn** [zɛn] *n.m. Pl: Sennen.* de Enhault; de Bediedunk; Meenunk; de Wieet von waut; Aufsecht; Rechtunk; Ziel - mind; sense; meaning; objective; aim. *See: Rechtunk; Ziel; Stiel.* *Category:* **3.1. Soul, spirit, 3.2.1. Mind, 3.2.6. Remember, 2.3. Sense, perceive, 3.2.1.3. Intelligent, 3.5.8.1. Meaning, 7.3.4.1. Touch, 3.5.3. Language, 3.3.1.1. Purpose, goal, 6.1.2.5. Plan, 9.1.3.1. Physical, non-physical, 3.3.1.4. Intend, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.4.1. Hunt, 7.7.2. Aim at a target.**
- sennen** [zɛnən] *v.s.* be.
- 1 • Toostaunt haben; Werkjlichkheit haben; Eksistens haben - be; exist; be alive.
- 2 • foadja Toostaunt; aus een Helpatietwuat met een Meddelwuat, tB. ekj sie jekomen - auxiliary verb. *See: sent.* *1s: ekj sie. 2s: dü best. 3s: hee es. 1p: wie sent. 2p: jie sent. 3p: see sent.* *Category:* **4.3. Behavior, 8. States, 8.3.5. Type, kind, 8.4.5.1. Order, sequence, 8.5. Location, 9.1.1. Be, 9.1.1.1. Exist.**
- sennen** *v.w.* nodenkjen; bedenken; enne Jedanken trajchtlaen - ponder; consider; think.
- Sennat** [zɛnə:t] *n.f. Pl: Sennats.* eene Aufdeelunk von Rejierungs Rotjäwa - senate.

- Sennbilt** [zɛnbɪlt] *n.n. Pl: Sennbilda.* een Tieekjen von waut jewesset - emblem; symbol. *Category: 3.5.6. Sign, symbol, 7.2.4.8. Map.*
- sennlooss** [zɛnləʊs] *adj.* onen Bediedunk; onen goode Bediedunk - senseless; fatuous; without purpose. *Category: 3.2.1.4. Stupid, 3.5.8.2. Meaningless, 9.6.2.7.1. Without purpose, 3.3.1.1. Purpose, goal.*
- sennungsfroo** [zɛnʊŋsfrəʊ] *adj.* fleeschlich vejnieecht - sensuous. *Category: 2.6.2.2. Attract sexually.*
- sennungsoatich** [zɛnʊŋsɔatɪç] *adj.* no fleeschlichet Jefeel no - feeling. *Category: 2.3. Sense, perceive, 3.4. Emotion.*
- Sennunk** [zɛnʊŋk] *n.f. Pl: Sennungen. Variant: Senninj.* Jesennunk; Hinjadedanken; Aufsecht; Jemiet; eene Oat von denkjen; eene Enstalunk - mood; disposition; humour. *Category: 3.4. Emotion, 3.1. Soul, spirit, 3.5.6.4. Laugh, 4.2.8. Humor.*
- sent** *See main entry: sennen.*
- sentemol** [zɛntəmo:l] *conj.* wiels; wäajen waut de Toostaunt es - since. *Category: 8.4.6.1.5. Since, from.*
- Septamba** [zɛpta:mbʌ] *n.m. Pl: Septambasch.* de näajende Moonat; de Moonat tweschen August un Oktooba - September. *Category: 8.4.1.4.1. Months of the year.*
- Serre** [zɛ.rɛi] *n.f. Pl: Serreien.* uk Zerrei; een prostet Jebied; eene oame Wonunk - hovel.
- serwieren** [zɛ.vi.rɛn] *v.w.* hanstalen toom brucken, soo aus Äten oppem Desch stalen toom äten - serve; cater. *Category: 4.5.4.3. Serve, 5.2.1.5. Serve food.*
- sest** [zɛst] *adv.* aundasch; wan nich - else; otherwise; besides; or. *Category: 8.3.5.2.4. Other, 9.6.1.2. Or, either, 9.6.2.8. Condition, 9.6.1.1. And, also, 9.2.5. Conjunctions, 9.2.5.1. Phrase conjunctions, 9.2.5.2. Clause conjunctions.*
- Sesta** [zɛstʌ] *n.f. Pl: Sestren.* miene Elren äare Dochta - sister. *Category: 4.1.9.1.3. Brother, sister.*
- sestlich** [zɛsta:lɪç] *adj.* soo aus eene Sesta; soo aus enne Famielje - sisterly.
- sestwäa** [zɛstvɛa] *pron.rel.* een aundra; irjent een aundra - someone else.
- sestwäm** [zɛstve:m] *pron.rel.* eenen aundren; irjent eenen aundren - someone else.
- sestwaut** [zɛstvɔut] *pron.* waut aundret; irjent waut aundret - something else.
- sestwua** [zɛstvua] *pron.* eene aundre Städ; irjent eene aundre Städ - somewhere else. *Category: 8.5.3.1. Absent.*
- Sett** [zɛt] *n.f. Pl: Setten.* eene Städ toom setten; eene Benkj ooda Stool - seat; seat to sit on; posterior. *Category: 5.1.1.2. Chair, 7.1.2. Sit, 8.6.1.1. Back.*
- setten** [zɛtən] *v.s.* met dän Kjarpa äwarenj, de Jewicht oppem Hinjarenj saten, un de Been towied haben; waut eena opp eenen Stool deit - sit. *Category: 7.1.2. Sit, 8.5.3. Be at a place.*
- Settbenkj** [zɛtbɛŋc] *n.f. Pl: Settbenkjen.* eene wieekje Benkj; Soofa - bench. *Category: 4.2.6.2.2. Basketball.*
- Settbod** [zɛtbo:d] *n.f. Pl: Settboden.* eene kjliene Bodwaun toom met daut Hinjarenj doabennen setten - hip bath.
- settent** [zɛtɛnt] *adj.* biem setten; met setten - seated.
- Settfleesch** [zɛtflɛɪʃ] *n.n. Pl: -. daut Fleesch opp woont eena sett, de Schinkjen; de leejenschoft von bie eene Sach bliewen kjennen - posterior; rump. Category: 8.6.1.1. Back, 1.6.2. Parts of an animal.*
- Settlada** [zɛtla:dʌ] *n.f. Pl: Settladren.* eene Sett met Fadren opp een Woagen - wagon seat with springs.
- Settplauz** [zɛtplɔuts] *n.m. Pl: Settplaza.* eene Städ toom setten; een Jesäss - seat. *Category: 5.1.1.2. Chair, 7.1.2. Sit.*
- Settstow** [zɛtsto:v] *n.f. Pl: Settstowen.* eene Stow toom setten un spazieren - sitting room; parlour. *Category: 6.5.2.7. Room.*
- Settzeich** [zɛttseɪç] *n.n.* stoakjet Zeich toom Setten betrakjen - cloth to sit on.
- Sie** [zi] *n.f. Pl: Sienen.* een Jereetschoft toom soowaut aus Malkj sieen; een groota Trechta met een Siekodka ooda Zeich äwarem Boddem toom Flekja ut de Malkj sieen - colander; filter; sieve; strainer. *Category: 1.3.6. Water quality, 5.2.3.7.1. Alcohol preparation, 5.2.4. Tobacco, 6.6.5.2. Photography, 6.6.7. Working with water.*
- sieen** [ziən] *v.w.* derch eene Sie nämen; Flekja un Splauj ut waut flissendjet rutsieen - strain through a sieve; leech. *Category: 1.6.1.9. Small animals.*
- sie** *See main entry: sienen.*
- Siech** [ziç] *n.m. Pl: Siej.* een jewennen, soo aus em Kjrich - victory. *Category: 4.8.3.2. Win.*
- Sied<sub>1</sub>** [zid] *n.m.* eene Sort glautet Zeich - silk. *Category: 1.6.1.8. Spider, 6.2.1.1.3. Growing maize, 6.3.7. Animal products, 6.6.1.1. Cloth.*
- Sied<sub>2</sub>** [zid] *n.f. Pl: Sieden.* Kaunt; Butawaunt - side. *Category: 2.1.2. Torso, 8.1.6.1. Part, 8.6.3. Side.*
- Siedbon** [zidbo:n] *n.f. Pl: Siedbonen.* een Aufstäakja von de Bon wua Sachen nopp un rauf jebrocht woaren - siding; railway siding. *Category: 6.5.2.1. Wall.*
- siedlen** [zidlən] *v.w.* trakjen; ennasten; sikj tusmoaken - settle. *Category: 1.2.2.1. Soil, dirt, 1.3.4. Be in water.*

- Sieden** [zidən] *n.m.* eene Rechtunk, jäänäwa von Nuaden, rajchtsch von Oosten un linkjsch von Wasten - south. *Category:* **8.5.2.8. North, south, east, west.**
- siedich** [zidiç] *adj.* silky.  
 1 • soo aus Siedzeich; glaut - silky; sided.  
 2 • met Sieden; kauntich - sided; having sides. *Category:* **8.3.2.1. Smooth.**
- Siedkjniëpa** [zidcnipɔ] *n.m. Pl: Siedkjniëpasch.* een besondra Kjniëpa dee dän Twierem moakt toom Siedzeich moaken - silkworm. *Category:* **1.6.1.7. Insect.**
- Siedla** [zidlɔ] *n.m. Pl: Siedlasch.* eena dee aansiedelt; eena dee en eene niee Jääjent trakjt - settler.
- siedlich** [zidiç] *adj.* nom Sieden; vom Sieden; em Sieden - southerly. *Category:* **8.5.2.8. North, south, east, west.**
- siedlinjs** [zidliŋs] *adv.* no de Sied han - aside.
- Siedlunk** [zidluŋk] *n.f. Pl: Siedlungen.* eene Jääjent wua een poa Famiëljes aunjesiedelt sent - settlement. *Category:* **6.5.1.1. House.**
- siedna** [zidnɔ] *adj.* nom Sieden; em Sieden - southern. *Category:* **8.5.2.8. North, south, east, west.**
- sieden** [zidən] *adj.* silky.  
 1 • soo aus Siedzeich; von Sied - silky.  
 2 • nom, vom ooda em Sieden - silky; southern. *Category:* **8.3.2.1. Smooth, 8.5.2.8. North, south, east, west.**
- Siedoosten** [zidəustən] *n.m.* de Rechtunk tweschen Sieden un Oosten - southeast. *Category:* **8.5.2.8. North, south, east, west.**
- siedoosten** [zidəustən] *adj.* nom Siedoosten; vom Siedoost - south-east.
- Siedpol** [zidpo:l] *n.f.* de Städ em Sieden wua de leedbaul sikj dreit; Jääjendeel von Nuadpol - south pole.
- Siedrup** [zidryp] *n.f. Pl: Siedrupen.* een Worm ooda eene Rup dee sikj von Siedtwierem een Behusunk moakt toom sikj vestääkjen un waussen - silkworm. *Category:* **1.6.1.7. Insect.**
- Siedtwierem** [zidtvirəm] *n.m. Pl: Siedtwierems.* een fiëna glauta Twierem dee een Siedkjniëpa rom sien Ei spent, un toom Sied Zeich wäwen jebrukt woat - silk thread.
- Siedwasten** [zidva:stən] *n.m.* de Rechtunk tweschen Sieden un Wasten - southwest. *Category:* **8.5.2.8. North, south, east, west.**
- siedwasten** [zidva:stən] *adj.* nom Siedwasten; vom Siedwasten; em Siedwasten - south-western.
- siedwastlich** [zidva:stliç] *adj.* nom Siedwasten han; enne Rechtunk hauf tweschen Sieden un Wasten - south-western.
- Siedwint** [zidvɪnt] *n.m. Pl: Siedwind.* de Wint vom Sieden - south wind.
- siedwoaz** [zidvoats] *adv.* no de Sied han; dedwää; siedlinjs - sideways.
- Siedzeich** [zidtsɛiç] *n.n.* siednet Zeich; glautet blanket Zeich - silk. *Category:* **1.6.1.8. Spider, 6.2.1.1.3. Growing maize, 6.3.7. Animal products, 6.6.1.1. Cloth.**
- sieekjen** [ziɛcən] *v.s. Variant: säkjen.* sikj bemieëjen waut to finjen - search; seek. *Category:* **6.4.1. Hunt, 7.6.1. Search.**
- siejen** [ziɛn] *v.w.* jewennen; bekjamfen; met Jewault äwanämen - win. *Category:* **4.2.6.2. Sports, 4.8.3.2. Win.**
- siejent** [zijənt] *adj.* soo daut eena jewent - victorious; winning. *Category:* **4.8.3.1. Defeat.**
- Siekodda** [zikɔdɔ] *n.n. Pl: Siekodren.* daut Kodda ooda Zeich toom unjen enne Sie - sieve cloth.
- Siekomm** [zikɔm] *n.f. Pl: Siekommen.* eene Lajchakomm; eene Komm met fiëne Lajcha toom Sachen aufsieen - sieve; colander. *See: Lajchakomm. Category:* **6.6.7. Working with water.**
- Sielantro** [zila:ntro:] *n.m.* eene Sort Kjriedarie, sea bekaunt en Meksiko - cilantro; dhania; coriander.
- Sielo** [zilo:] *n.n. Pl: -. Jreenfooda fa Vee - silage.*
- siemen** [zimən] *v.w.* schluaren; semlen; Tiet nämen - tarry; dilly-dally; linger. *Category:* **7.2.7.2. Stay, remain.**
- sien** [zin] *adj.* dee, ooda daut, waut am jehieet - his. **Sien Foot, siene Haunt un sien Hauntjelenkj doonen am no sien Onjlekj wee.** His foot, his hand and his wrist hurt him since his accident. *Category:* **9.2.3. Pronouns.**
- siena** [zinɔ] *pron.* dee, ooda daut, waut am jehieet - his. **Wie brucken mien Jereetschoft soo lang aus sient nich kjemt.** We use my tools as long as his does not come. *Category:* **9.2.3. Pronouns.**
- sienatiet** [zina:tit] *adv.* de Tiet von eenen jewessen Mensch; de Tiet aus een jewessa Mensch läwd - during his time; contemporary. *Category:* **8.4.5.2.2. At the same time, 8.4.6.5.5. Modern.**
- sienje** [ziɛnə] *pron.* dee waut eenem jehieren - his. *Category:* **9.2.3. Pronouns.**
- siensjlikjen** [zinsjliçən] *pron.* eena soo aus hee - his peers; his equals; of his kind; such as he.
- sienthaulwen** [zinthaulvən] *adv. Variant: sienshaulwen; sienswääjen; sientwääjen.* wääjen am - as far as he is concerned; on his account; for his sake; because of him.
- sientwääjen** [zintvɛajən] *adv.* wääjen am; sienthaulwen - on account of him.



- siepre** [ziprən] *v.w.* lakjen; kjlakjren; sea sacht ranen, von waut flissendjet - drip. *Category:* **1.3.2. Movement of water, 1.3.2.3. Drip.**
- sieprich** [zipriç] *adj.* soo aus Wota daut sea langsam rant - drippy.
- Sietrechta** [zitɾɛçtʌ] *n.m. Pl:* **Sietrechtasch.** een Trechta met eene Sie toom Bieta rutsieen - funnel with a sieve; percolator.
- sikj** [zɪç] *pron.rflx.* hee selfst, see selfst - himself. *Category:* **9.2.3.1. Reflexive pronouns.**
- Sikjfaul** [zɪçfɔt] *n.m. Pl:* **Sikjfal.** en Gramatikj de Faul wua daut waut doa passieet trigj opp däm felt, vom wäm de Räd es; tB. Peeta schnitt sikj em Foot - reflexive case.
- Silb** [zilb] *n.f. Pl:* **Silben.** een Poat von een Wuat met een Selfstlut un eent ooda mea Metlud; tB. Men-no-nit-en won-en von-doag en-ne gauns-e Welt - syllable. *Category:* **9. Grammar.**
- Siltkjees** [zɪltçɛɪs] *n.m.* jemolnet Koppfleesch vom Schwien - headcheese.
- Simbool** [zɪmbəʊl] *n.n. Pl:* **Simboolen.** een Tieekjen daut fa waut steit; een Kjriez es een Simbool von Jesus sien lieden un doot - symbol. *Category:* **3.5.6. Sign, symbol, 7.2.4.8. Map.**
- Sinaiboajch** [zɪnaibɔaɕ] *n.m. Pl:* **Sinaiboaj.** een Boajch tweschen Äjpten un Israel, wua Moses un de Israeliten de Tien Jebooten kjreejen - Mount Sinai.
- Sind** [zɪnd] *n.f. Pl:* **Sinden.** daut waut ver Gott orrajcht es; daut waut eena deit oba nich haud sult doonen; daut waut eena nich deit, oba haud doonen sult - sin; transgression. *Category:* **4.9.9. Irreligion, 4.7.3. Break the law.**
- Sinda** [zɪndʌ] *n.m. Pl:* -. dee wäa eene Sind bejeit - sinner. *Category:* **4.3.1.1. Bad, immoral.**
- Sindach** [zɪndaːχ] *n.m. Pl:* **Sindoag.** de ieeschta Dach enne Wäakj; de Dach tweschen Sinnowent un Mondach - Sunday. *Category:* **8.4.1.3.1. Days of the week.**
- Sindachschool** [zɪndaːχʃəʊl] *n.f. Pl:* **Sindachschoolen.** eene School aum Sindach toom Biblische Jeschichten un Lieren unjarechten - Sunday School.
- Sindenbock** [zɪndenbɔk] *n.m. Pl:* **Sindenbakj.** eena dee de Schult droagen mott - scapegoat. *Category:* **3.5.1.8.1. Blame.**
- Sindenopfa** [zɪndənɔpfa] *n.n. Pl:* **Sindenopfasch.** een Opfa toom Sinden veseenen; een Opfa fa Sinden, bekaunde un onbekauende - sin offering.
- Sindenvejäwunk** [zɪndenfɛːjeːvʊŋk] *n.f. Pl:* **Sindenvejäwungen.** daut togood hoolen von Sinden; daut vejäwen von Sinden - forgiveness; exoneration; release from sin.
- sindhauft** [zɪndhɔuft] *adj.* met Sind; soo aus Sind; waut to Sind fiet - sinful. *Category:* **4.3.1.1. Bad, immoral.**
- sindich** [zɪndiç] *adj.* met Sind; schljacht; orrajcht - sinful. *Category:* **4.3.1.1. Bad, immoral.**
- sindjen** [zɪnjən] *v.w.* Sinden begonen; Orrajcht doonen - sin. *Category:* **4.9.9. Irreligion.**
- sindjent** [zɪnjent] *adj.* Sind begonen ooda doonen; schljacht - sinning.
- sindooss** [zɪndləʊs] *adj.* onen Sind; schultlooss; schultfrie - sinless.
- sindoag** [zɪndɔaɪ] *adv.* niemols; sea seldom - never; not ever. *Category:* **8.1.5.2. None, nothing, 8.4.6.6.6. Never, 9.2.3.2. Indefinite pronouns, 9.4.6.1. No, not.**
- sindoagsch** [zɪndɔaɡ] *adj.* soo aus toom ooda aum Sindach - as on a Sunday.
- sinjen** [zɪjən] *v.s.* Wieed met Melodie sajen - sing. *Category:* **4.2.3.3. Sing.**
- Sinja** [zɪjʌ] *n.m. Pl:* **Sinjasch.** *Pl:* **Senja.** eena dee sinjt ooda sinjen leit - singer. *Category:* **4.2.3.4. Musician.**
- Sinjagrupp** [zɪjaːgrʊp] *n.f. Pl:* **Sinjagruppen.** eene Grupp dee toop sinjt - choir. *Category:* **4.2.3.3. Sing, 4.2.3.4. Musician.**
- sinjent** [zɪjɛnt] *adj.* soo daut eena sinjt; met Jesank - singing. *Category:* **4.2.3.3. Sing.**
- sinkjen** [zɪŋcən] *v.s. Variant:* **senkjen.** läaja gonen; rauf en waut nengonen - sink. *Category:* **1.3.1.2. Swamp, 1.3.4. Be in water, 6.6.7.1. Plumber, 7.2.2.5.1. Fall.**
- Sinnowent** [zɪnoːvɛnt] *n.m. Pl:* **Sinnowents.** de säwenda Dach enne Wäakj; de Dach tweschen Friedach un Sindach - Saturday. *Category:* **8.4.1.3.1. Days of the week.**
- sintlich** [zɪntliç] *adj.* soo aus Sind; met Sind - sinful. *Category:* **4.3.1.1. Bad, immoral.**
- Sippschoft** [zɪpʃɔft] *n.f. Pl:* **Sippschoften.** Frintschoft - kinship; relationship. *Category:* **4.1.9. Kinship, 2.6.2.3. Sexual immorality, 4.1. Relationships, 9.6. Connected with, related.**
- Sisteem** [zɪstɛɪm] *n.n. Pl:* **Sisteemen.** aul daut waut to eene Oabeit hieet; aul de Enrechtungen dee eene Famielje toophelt un schaufen moaken - system. *Category:* **2.1.8. Internal organs, 6.1.2. Method, 7.5.5. Organize.**
- sitlich** [zɪtliç] *adj.* opprechtich; goot aunjeseenen; rajcht - seemly; virtuous; ethical; moral; noble; proper. *Category:* **4.3.1. Good, moral, 3.5.4.2. Saying, proverb, 8.3.7. Good, 4.6.1.1. King's family, 8.3.7.7. Right, proper, 8.3.7.7.3. Compatible, 9.3. Very.**
- Sitten** [zɪtən] *n.pl.* eene Jewanheit en eene Grupp ooda Jemeent; soo aus eene Grupp daut haft ooda jewant es; waut eene Grupp von Jlieda velangt - habit; custom; manner; fad. *Category:* **4.3.9.2. Habit, 4.9.8. Religious things, 5.2.5.**

**Narcotic, 4.3. Behavior, 4.3.9.1. Custom, 3.1.1. Personality, 9.2.3.2. Indefinite pronouns, 9.5.1.4. Way, manner, 3.4.1.1.5. Fashionable.**

- Sittenlia** [zɪtɛnlɪa] *n.f. Pl: Sittenlieren.* de Unjarecht von de Sitten von een Volkj; de Oat von een Volkj nosieekjen - morality. *Category: 4.3.1. Good, moral.*
- Sittlichkeijt** [zɪtlɪçceit] *n.f.* soo aus waut goot jeseenen ooda aufjeschazt woat; aunjenäme Sitten ooda Oat-propriety. *Category: 5.3.8. Naked.*
- Sitz** [zɪts] *n.m. Pl: Sitzen.* een Prädja toopkomen toom beroden - meeting; session; church or municipal meeting. *Category: 4.2.1.5. Meeting, assembly, 3.6.4. Class, lesson, 4.7.4. Court of law.*
- Skajskräpa** [zka:jskre:pɔ] *n.m. Pl: Skajskräpasch.* een Jebied daut 15 ooda mea Stock huach es; een sea huaget Jebied - skyscraper. *Category: 6.5.1. Building.*
- skäten** [zke:tən] *v.w.* oppem less ranen met Skäts ooda Schlietschoo - skate. *Category: 1.1.3.4. Snow, ice, 1.6.1.6. Shark, ray.*
- Skäts** [zke:ts] *n.pl.* een Poa Schlietschoo; Schoo met eene iesane Kaunt von unjen, toom opp less ranen - skates.
- Sklow** [zklo:v] *n.m. Pl: Sklowen. Variant: Schklow.* een jekofta Oabeida dee kjeene Frieheit haft ooda kjrieen woat, buta de leejendeema jeft am daut - slave. *Category: 4.5.4.4. Slave, 6.1.1. Worker.*
- Sklowarie** [zklo:va:ri] *n.f. Pl: Sklowarieen.* de Gloowen un Jebruck von Sklowen hoolen - slavery; bondage. *Category: 4.5.4.4. Slave.*
- Sklowenjeist** [zklo:vɛɲeist] *n.m. Pl: Sklowenjeista.* de Jesennunk daut eena aun waut jebungen es, soo aus aun een Lausta - spirit of slavery.
- Skorpion** [zko:ɹpɪo:n] *n.f. Pl: Skorpionen.* eene jeftje Spand - scorpion. *Category: 1.6.1.8. Spider.*
- Skribla** [zkrɪblɔ] *n.m. Pl: Skriblasch.* een Heft; een Buak wua de Schiela siene Oppgow utschrift - scribbler; note book.
- Soag** [zoaɣ] *n.f. Pl: Soagen.* Jereetschoft toom hoade Sachen, soo aus Holt un lesa, schnieden; een dennen lesa met Zaken aun eene Kaunt, dee en waut nenn soagen wan dee aun waut schieet - saw. *Category: 6.6.3.1. Lumbering, 6.7.1. Cutting tool.*
- soagen** [zoaɣen] *v.w.* met eene Soag waut schnieden - saw. *Category: 6.6.3.1. Lumbering, 6.7.1. Cutting tool.*
- Soagespoon** [zoaɣespəʊn] *n.n. Pl: Soagespeena.* daut fiene Spoon von soagen - sawdust. *Category: 6.6.3. Working with wood.*
- Soagmäl** [zoaɣme:l] *n.f. Pl: Soagmälen.* een Jeschaft ooda Aungonen wua Kjneppels veschelpt un vesoacht woaren - sawmill.
- Soagraut** [zoagrout] *n.n. Pl: Soagräda.* eene runde Soag, dee dreien mott toom soagen, un daut waut jesoacht woat, woat doa naunjehoolen - circular saw.
- soagtänich** [zoagte:niç] *adj.* zakich; oneegol; haksich - serrated. *Category: 8.3.1.5. Bend.*
- soajen** *See main entry: zoajen.*
- Soakj** [zoac] *n.n. Pl: Soakjen; Säakja.* de Doos ooda Kausten toom eenen Dooden nenlajen toom begrowen - coffin; casket. *Category: 2.6.6.5. Bury.*
- Soakjdakjsel** [zoacda:csəl] *n.n. Pl: Soakjdakjsels.* daut Dakjsel von een Soakj - coffin lid.
- soap** *See main entry: zoap.*
- Socht<sub>2</sub>** [zoχt] *n.f. Pl: Sochten.* Wint; daut holen von Loft ooda Wint - draught; draft; sough. *See: Sucht. Category: 1.1.3.1. Wind, 3.5.7.4. Publish, 2.3.2.3. Types of sounds.*
- Socht<sub>1</sub>** *n.f.* een Liendschoft; een Lausta; een onvestenteljet Velangen no waut, soo aus tB. Bea - addiction.
- Sock** [zɔk] *n.f. Pl: Socken.* korte Strempe - sock; stocking; foot.
- Socken** *Category: 5.3.1. Men's clothing, 5.3.2. Women's clothing, 2.1.3.2. Leg, 8.2.2. Long, 8.6.2.1. Bottom.*
- socken** [zɔkən] *v.w.* tofoot gonen; schwoafalich gonen - walk; plod. *Category: 7.2.1.1. Walk, 7.2.1.2.1. Move slowly.*
- Socken** *n.pl.* Aunstrenjunk; lewa - exertion.
- Sockenhass** [zɔkənha:s] *n.f.* een Mensch dee nich väabedocht es un väl Fäla moakt - stumblebum.
- sodren** [zɔdrən] *v.w.* fien un wietleftich räajnen - fine rain.
- Soddarääjen** [zɔda:rɛajən] *n.m. Pl: Soddarääjens.* een fiene Räajen - fine rain.
- Soddenschnieda** [zɔdɛnʃnidɔ] *n.m. Pl: Soddenschniedasch.* Foarm Jereetschoft toom Grauss ooda irjenteene Stap derchschnieden; een Disker; een Jereetschoft met groote Disken toom de leed derchschnieden - sodcutter; disker.
- Sodel** [zo:dəl] *n.n. Pl: Sodels.* de Sett opp een Pieet fa een Ritta - saddle. *Category: 6.3.1.7. Beast of burden.*
- Sodeldakj** [zo:dɛlda:c] *n.f. Pl: Sodeldakjen.* eene Dakj toom unja daut Sodel fa een Pieet - saddle blanket.
- Sodelkorf** [zo:dɛlkɔɹf] *n.m. Pl: Sodelkjarw.* een Korf aum Sodel toom Sachen metfieren - saddlebag.
- Sodeltiet** [zo:dɛltit] *n.f. Pl: Sodeltieden.* Tiet toom seien - seeding time.

- sodrich** [zɔdriç] *adj.* met fiena Rääjen; met spretzen - rainy; misty. *Category:* **1.1.3.3. Rain, 1.1.3.2. Cloud, 2.3.1.6. Transparent.**
- Sol**<sub>1</sub> [zo:l] *n.f. Pl:* **Solen.** de unjaschte Schicht von eene Schoo - sole of a shoe.
- Sol**<sub>2</sub> [zo:l] *n.m. Pl:* **Sols.** eene groote Stow - large room.
- Soldot** [zɔldo:t] *n.m. Pl:* **Soldoten.** eena dee en de Armee schauft un reed moakt to kjriejen - soldier;  
**enjedungna Soldot} - mercenary** *Category:* **4.8.3.6.4. Soldier, 6.6. Occupation.**
- Soldotenhoot** [zɔldo:tenhøut] *n.m. Pl:* **Soldotenheed.** eene hoade Metz fa een Soldot toom sienen Kopp schitzen - helmet. *Category:* **5.3.5. Clothes for special people.**
- Soldotenjetrakj** [zɔldo:teŋstra:c] *n.n.* daut Jetrakj ooda waundren von Soldoten no äare Väaschreften - manoeuvres.
- Soldotenloaga** [zɔldo:tenloagʌ] *n.n. Pl:* **Soldotenloagasch.** een Loaga von Soldoten; eene Siedlunk von Soldoten, jeeenlich en Zelten, toom leicht wieda trakjen - military encampment.
- Solt** [zɔlt] *n.n.* waut eena brukt toom Äten solten ooda schmakhaaft moaken - salt. *Category:* **1.2.2.4. Mineral, 5.2.3.3.2. Salt, 8.3.7.8.4. Preserve.**
- solten** [zɔltən] *v.w.* Solt opp waut streien ooda schedden - salt. *Category:* **1.2.2.4. Mineral, 5.2.3.3.2. Salt, 8.3.7.8.4. Preserve.**
- Solt Pudel** [zɔlt pydɛl] *n.f.* een Behelta fa een Solt Steen, soo aus fa Vee - bulk salt dispenser.
- Soldinjs** *See main entry:* **Soldinkj.**
- Soldinkj** [zɔldɪŋc] *n.n. Pl:* **Soldinja.** *Variant:* **Soldinjs.** een Soltstreia; een Behelta met Solt - salt shaker.
- soltich** [zɔltiç] *adj.* soo aus Solt; met Solt - salty. *Category:* **2.3.3. Taste, 5.2.3.3.2. Salt.**
- Soltloch** [zɔltloç] *n.n. Pl:* **Soltlajcha.** een Loch eene leed daut sea soltich es; een Kjala dee sea jesolten es- salt cellar.
- Soltmäa** [zɔltmea] *n.n.* een Mäa en Palestina, daut sea soltjet Wota haft - Dead Sea.
- Soltpeeta** [zɔltpeɪtʌ] *n.m.* eene besondere Sort Solt - saltpetre; nitre.
- Soltplak** [zɔltpla:k] *n.f. Pl:* **Soltplaken.** eene Plak opp eene Stap dee foaken lang naut blift un eene witte soltje Kjarscht kjricht wan dee utdreecht - salty patch.
- Soltsteen** [zɔltstɛɪn] *n.m. Pl:* **Soltsteena.** een hoadet Stekj Solt wua daut Vee aun lekj - rock salt; block salt.
- Soltstreia** [zɔltstreɪʌ] *n.m. Pl:* **Soltstreiasch.** een Streia met Solt oppem Desch toom nosolten - salt shaker.
- Soltsuastoff** [zɔltsuəstɔf] *n.n.* eene strenje Speetskje, väl strenja aus Ädikj, dee de Hut vebrent, oba uk Sachen sea rein wauschen kaun - muriatic acid.
- Solttol** [zɔlto:l] *n.n.* eene läaje Jääjent wua de Grunt soltich es; een sea driejet Tol en Israel wua Solt to saumlen jeit - valley of salt.
- Soltwota** [zɔltvo:tʌ] *n.n.* Wota daut soltich es; Pääkjel; Mäawota; See Wota - saltwater. *Category:* **1.3.6. Water quality, 1.6.1.5. Fish.**
- Somen** [zo:mən] *n.m.* een Maun sien Sot, daut needich es toom Kjinja haben - seed; sperm. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant, 5.2.3.1.1. Food from seeds, 6.2.3. Plant a field, 2.1.8.3. Male organs, 2.6.2. Sexual relations.**
- Somm** [zɔm] *n.f. Pl:* **Sommen.** eene Aunzol; een Numma; eene Auntwuat von Nummasch tooptalen - sum; total; amount; quantity. *See:* **Aunzol.** *Category:* **8.1.2.2. Add numbers, 8.1.5. All, 8.1. Quantity, 8.2.8. Measure.**
- sommen** [zɔmən] *v.w.* brommen; een leiset bestendjet Jelud moaken em Hauls - buzz; hum. *See:* **brommen.** *Category:* **1.6.4.3. Animal sounds, 2.3.2.3. Types of sounds, 4.2.3.3. Sing.**
- Somma** [zɔmʌ] *n.m. Pl:* **Sommasch.** de heete Tiet em Joa, enne nuadliche Lenda es daut em Juni, Juli un August, en de siedliche Lenda Dezamba Jaunewoa un Feebawoa - summer. *Category:* **8.4.1.5. Season.**
- Sommaborsch** [zɔma:bɔʃ] *n.m.* een Borsch met leedschocken, Suaromp, Ziplen un Kjriedarie - sorrel and vegetable soup.
- Sommaborscht** [zɔma:bɔʃt] *n.m.* een Borscht met leedschocken, Suaromp, Ziplen un Kjriedarie - sorrel soup.
- Sommafelda** *n.m. Pl:* -. eena von Sommafelt; eena dee to de Sommafelt Jemeent jehieet - Sommerfelder.
- Sommahett** [zɔma:hɛt] *n.f.* de Hett dee enne Natua von de Sonn em Somma kjemt; de Hett em Somma dee de Plaunten waussen moakt - summer heat.
- Sommahus** [zɔma:hys] *n.n. Pl:* **Sommahiesa.** eene tweede Wonunk, jeeenlich nich soo vollstendich aus de aundre, wua de Famielje em Somma wont - summer house.
- Sommakjäakj** [zɔma:ceac] *n.f. Pl:* **Sommakjäakjen.** een kjlienet Hus, foaken hinja daut Wonhus, wua em Somma jekoakt un enjekaunt woat, toom daut Hus nich too sea opphetten - summer house where summer cooking and eating took place.
- Sommakrankheit** [zɔma:kra:ŋkheit] *n.f. Pl:* **Sommakrankheiten.** Derchfaul un Feeba - flu with diarrhoea.
- Sommamol** [zɔma:mo:l] *n.f. Pl:* **Sommamolen.** eent von de brune Plaken dee lichthutje Menschen foaken em Somma kjrieen - freckle. *Category:* **8.3.7.8.2. Blemish.**

- Sommatiet** [zɔma:tit] *n.f. Pl: Sommatieden.* de Somma; de Tiet wan daut Somma es; de heete Tiet em Joa - summertime.
- Sommavoagel** [zɔma:foagəl] *n.n. Pl: Sommaväjajel.* een groota kalieeja Flutta - butterfly. *Category: 1.6.1.7. Insect.*
- somment** [zɔmənt] *adj.* met een natet bestendjet Jelud, soo aus von Kjniepasch ooda een kjlienet Jereetschoft - humming.
- Somp** [zɔmp] *n.m. Pl: Sompen.* eene blotje Städ wua eena kunn stääkjen bliewen - swamp; fen; marsh; quagmire. *Category: 1.3.1.2. Swamp.*
- Sompfeeba** [zɔmpfɛɪbɐ] *n.n. Pl: -.* Malaria; eene Feebakrankheit dee von Migjen wiedajedroacht woat - malaria; swamp fever. *Category: 2.5.2. Disease.*
- sompich** [zɔmpɪç] *adj.* soo aus Somp; met Somp; blottich; soo aus wieekje naute leed - swampy; marshy. *Category: 1.3.3. Wet, 1.3.1.2. Swamp.*
- Sompluch** [zɔmplɔç] *n.n.* een Loch enne leed wua eena leicht vesinkjt; een Loch enne leed met deepet Blott - swamp; quagmire. *Category: 1.3.1.2. Swamp.*
- sondren** [zɔndrən] *v.w.* oppoat nämen; deelen - separate. *Category: 2.6.1.4. Divorce, 7.5.1.1. Separate, scatter.*
- sondaboa** [zɔnda:bɔa] *adj.* butajeweenlich; oppfautent - strange; peculiar; odd; singular. *Category: 8.3.5.3.4. Strange, 8.1.1. Number, 8.1.5.8.1. Approximate, 4.4.2.5. Separate, alone, 8.3.5.3.2. Unusual, 9. Grammar.*
- sondajlikjen** [zɔnda:jlicən] *adj.* soo aus kjeen aundra - beyond comparison.
- Sondakonst** [zɔnda:kɔnst] *n.f.* waut vestonen ooda kjennen waut meist kjeen aundra kaun; eene butajeweenelje Gow - special gift or talent; expertise. *Category: 6.1.1.1. Expert.*
- sondalich** [zɔnda:lic] *adj.* em besondren; aus Utnom - especially. *Category: 9.6.3.6. Markers of focus.*
- sondasorj** [zɔnda:zɔj] *adv.* eendoontich; met kjeen beduaren; wellich - easily.
- Sondawoakj** [zɔnda:vɔac] *n.n. Pl: Sondawoakjen.* eene butajeweenelje Oabeit - idiosyncrasy.
- Sonn** [zɔn] *n.f. Pl: Sonnen.* daut groote Licht aum Himmel äwadach - sun. *Category: 1.1.1. Sun.*
- sonnen** [zɔnən] *v.w.* enne Sonn hoolen ooda sennen; väl Sonnenschien kjrieen - sun. *Category: 1.1.1. Sun.*
- Sonnenbloom** [zɔnənbløum] *n.f. Pl: Sonnenbloomen.* eene Sort Plaunten von dee Knaksot kjemt - sunflower. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine.*
- Sonnenklock** [zɔnəklok] *n.f. Pl: Sonnenklocken.* eene Klock dee blooss een Stock opp eenen Desch es, de Schauten von de Klock wiest de Tiet - sundial. *Category: 1.1.1. Sun, 8.4.4.2. Clock, watch.*
- Sonnenlicht** [zɔnənlic] *n.n.* daut Licht vonne Sonn - sunlight. *Category: 1.1.1. Sun, 8.3.3. Light.*
- Sonnenschien** [zɔnənʃin] *n.m.* Sonnenlicht; daut direkjte Licht vonne Sonn onen Wolkjen - sunshine. *Category: 1.1.3. Weather, 8.3.3. Light.*
- Sonnenschorm** [zɔnənʃɔrm] *n.m. Pl: Sonnenschorms.* een Schorm toom Schauten moaken em Sonnenschien - parasol; umbrella. *Category: 1.1.1. Sun, 1.1.3.3. Rain.*
- Sonnenstich** [zɔnənstic] *n.m.* eene Krankheit von too heet woaren enne Sonn - sunstroke. *Category: 1.1.1. Sun, 2.5.2. Disease.*
- Sonnenstrol** [zɔnənstro:l] *n.f. Pl: Sonnenstrolen.* eene Strol Sonnenlicht - sunbeam; sun ray. *Category: 1.1.1. Sun, 8.3.3. Light.*
- Sonnenua** [zɔnəua] *n.f. Pl: Sonnenjuaren.* een Jereetschoft ooda Klock dee met een Schauten von de Sonn de Tiet aunjeft - sundial. *Category: 1.1.1. Sun, 8.4.4.2. Clock, watch.*
- Sonnenwiesa** [zɔnənvisɐ] *n.m. Pl: Sonnenwiesasch.* de Wiesa ooda Oarm aun eene Sonnenklock dee de Tiet aunwiest - sun dial.
- sonnich** [zɔnic] *adj.* met väl Sonnenschien; dach - sunny. *Category: 1.1.3. Weather, 8.3.4. Hot.*
- Sonnoppgank** [zɔnɔpɡa:ŋk] *n.m. Pl: Sonnoppjenj.* de Oppgank von de Sonn; daut oppgonen von de Sonn - sunrise. *Category: 1.1.1. Sun, 8.4.1.2.3. Time of the day, 8.5.2.8. North, south, east, west.*
- Sonnoppgonen** [zɔnɔpɡo:nən] *n.n. Pl: -.* daut oppgonen von de Sonn - sunrise. *Category: 1.1.1. Sun, 8.4.1.2.3. Time of the day, 8.5.2.8. North, south, east, west.*
- Sonnunjagank** [zɔnɔɲa:ɣa:ŋk] *n.m. Pl: Sonnunjajenj.* de Unjagank von de Sonn; daut unjagonen von de Sonn - sunset. *Category: 1.1.1. Sun, 8.4.1.2.3. Time of the day, 8.5.2.8. North, south, east, west.*
- Sonnunjagonen** [zɔnɔɲa:ɣo:nən] *n.n. Pl: -.* daut unjagonen von de Sonn - sunset. *Category: 1.1.1. Sun, 8.4.1.2.3. Time of the day, 8.5.2.8. North, south, east, west.*
- Sonnvedunklen** [zɔnfə'dʊŋklən] *n.n.* daut vedunklen vonne Sonn wan de Mon em Stich kjemt - solar eclipse.
- sonst** [zɔnst] *adv.* aundasch; en een aundren Faul; wan nich soo, dan - otherwise. *Category: 9.6.1.2. Or, either, 9.6.2.8. Condition.*
- soo** [zəʊ] *adv.* woa, werkjlich; disen Wajch - so; thus; like this; like that. *Category: 9.1.5. General adverbs, 9.2.5.3. Sentence conjunctions, 9.3. Very, 9.5.1.4. Way, manner, 9.6.2.5. Cause.*



- sooboolt** [zəubəʊlt] *adv.* wan ieescht; opp Bedinjunk, von Tiet; soofuaz - as soon as.
- Sood** [zəʊd] *n.f. Pl: Sooden.* een Stekj leed daut gauns derchjeweissen es von Grauss Wartlen - sod; turf. *Category: 1.2.2.1. Soil, dirt, 1.5.3. Grass, herb, vine, 6.2.1.5. Growing grass, 6.5.3. Building materials, 1.5. Plant.*
- Sooda** [zəʊdʌ] *n.n. Pl: Soodasch.* Baksooda; een Pulwa daut eenjemol toom Äten moaken jebrukt woat ooda uk toom reinmoaken - soda. *Category: 1.2.2.4. Mineral, 5.2.3.6. Beverage.*
- Soodbrennen** [zəʊdbrenən] *n.n.* eene Ojjemak enne Moag; Brennendesood - heartburn.
- Soodbrennunk** [zəʊdbrenʊŋk] *n.f. Pl: Soodbrennungen.* eene brennende Weedoag enne Moag - heartburn.
- Soodeschnieda** [zəʊdɛʃnidʌ] *n.m. Pl: Soodeschniedasch.* Foarm Jereetschoft toom de leed oppschnieden met Disken - sod cutter; disc.
- Soofa** [zəʊfʌ] *n.m. Pl: Soofasch.* eene wieekje Settbenkj - sofa. *Category: 5.1.1.2. Chair.*
- soofuaz** [zəʊfuəts] *adv.* sooboolt; opp Bedinjunk, von Tiet - right away. *Category: 8.4.6.4.4. Immediately.*
- soogoa** [zəʊyɔa] *adv.* uk; toom wundren - even; as well as; yet. *Category: 8.1.1. Number, 8.3.1.3.1. Flat, 8.3.1.8.1. Symmetrical, 8.3.5.2.1. Same, 8.1.4. More, 9.6.1.5. But.*
- soogoot** [zəʊyøʊt] *adv.* soo goot - like. *Category: 3.4.1.1. Like, love, 3.4.1.1.1. Enjoy doing something, 4.3.3. Love, 8.3.5.2.2. Like, similar, 9.5.1.4. Way, manner, 9.6.3. Discourse markers.*
- soojenant** [zəʊjəna:nt] *adj.* met soonen Nomen - so-called; so-named; would-be. *Category: 9.7.3. Name of a thing.*
- soojlikjs** [zəʊjliks] *adv.* fuaz; nu; irjent een Moment - right away. *Category: 8.4.6.4.4. Immediately.*
- soolang** [zəʊla:ŋ] *adv.* wan; wäarent; wiel - on condition.
- Soom** [zəʊm] *n.m. Pl: Seem.* de Striep wua Zeich jeneit es - seam; edging; fringe; hem. *Category: 5.3.6. Parts of clothing, 7.5.2. Join, attach, 8.6.6. Edge, 6.6.1. Working with cloth.*
- soomau** [zəʊmɔu] *adv.* met eene kjliene Mot; knaup; prost - only; merely. *Category: 8.1.1.1.1. One, 8.1.5.7. Only, 9.6.1.5. But, 9.3.1.2. To a small degree.*
- soomea** [zəʊmea] *adv.* meist; meist gauns; sootosajen - almost; nearly. *See: afens; meist; sootosajen; tosajen. Category: 8.1.5.6. Almost, 8.4.6.4.1. Soon, 8.4.6.4.2. Not yet.*
- soon** [zəʊn] *adj. Variant: soo een.* soo aus; biejljkj soo - such; such as. *Category: 8.3.5. Type, kind, 9.3. Very, 8.3.5.2.2. Like, similar, 9.6.3.5. Markers of identificational and explanatory clauses.*
- soona** [zəʊnʌ] *pron. Variant: soo eena.* een jewessa ooda besondra; eena soo aus een aundra - such as. *Category: 8.3.5.2.2. Like, similar, 9.6.3.5. Markers of identificational and explanatory clauses.*
- soonatlei** [zəʊna:tlei] *adj.* soont; biejljkj soont - such a thing as that.
- soorajcht** [zəʊra:çt] *adv.* werkjlich - really. *Category: 9.3. Very, 9.4.4.1. Certainly, definitely.*
- sootosajen** [zəʊto:za:jən] *adv.* meist; soomea; meist gauns; sea dichtbie - almost; so as to say; virtually. *See: afens; meist; soomea; tosajen. Category: 8.1.5.6. Almost, 8.4.6.4.1. Soon, 8.4.6.4.2. Not yet.*
- sooväl** [zəʊfe:l] *adv.* soo väl - so much.
- soowaut** [zəʊvɔʊt] *adv. Variant: soowauterhäa.* soo waut; biejljkjs soo - something like that.
- soowautahäa** [zəʊvɔʊta:həa] *adv.* biejljkjs soont; onjefäa soont - approximately. *See: ojefäa. Category: 8.1.5.8.1. Approximate, 8.4.3. Indefinite time.*
- soowiesoo** [zəʊvisəʊ] *adv.* aulemol; eenen Wajch ooda dän aundren; helt sikj jlkj; moakt nuscht ut - at any rate. *See: aulemol.*
- soowiet** [zəʊvit] *adv.* bat nu; noch - thus far.
- Sorj** [zɔj] *n.f. Pl: Sorjen.* een Beduaren; een Besorchniss; väl romjäwen fa wäm; Kumma; Väasecht; Hutt - worry; care; apprehension; uneasiness; grief; pain; troubles. *See: Besorchniss; Väasecht; Hutt. Category: 3.4.2.4.1. Worried, 4.6.6.1.1. Arrest, 2.6.6.4. Mourn, 3.4.2.1. Sad, 2.3.5. Sense of touch, 2.5.6.1. Pain, 4.4.2.6. Suffer.*
- sorjen** [zɔjən] *v.w.* duaren; Sorj fa wäm ooda waut haben; beduaren - grieve; worry; care. *Category: 2.6.6.4. Mourn, 3.4.2.1. Sad, 3.4.2.4.1. Worried.*
- sorjfeltich** [zɔjfeltiç] *adj.* krakjt; met Mieej; behutsom - deliberately; carefully; melancholy; mournfully. *See: behutsom. Category: 3.3.1.5. Deliberately, 6.1.2.3.1. Careful, 3.4.2.1. Sad.*
- Sorjkjint** [zɔjci:nt] *n.n. Pl: Sorjkjinja.* een Kjint fa woont de Elren besorcht sent; een empfinteljet Kjint; een kjenkeljet Kjint - delicate child.
- sorjlooss** [zɔjləʊs] *adj.* onen Sorjen; eendoontich - carefree; worry free; secure. *See: eendoont. Category: 3.4.2.4.1. Worried, 4.4.4.5. Protect, 7.4.3. Get, 7.5.2. Join, attach.*
- Sorjstool** [zɔjstəʊl] *n.m. Pl: Sorjsteela.* groota wieekja jemietelja Stool - easy chair; armchair. *Category: 5.1.1.2. Chair.*
- Sort** [zɔt] *n.f. Pl: Sorten.* eene Grupp Sachen dee eene ooda een poa leejenschoften äwareen haben - sort; kind; type; ilk; variety. *Category: 7.5.5. Organize, 8.3.5. Type, kind, 4.3.4. Do good to.*

- sorten** [zɔ:tən] *v.w.* en Sorten deelen; utenaunda läsen - sort. *Category:* **7.5.5. Organize, 8.3.5. Type, kind.**
- Sot** [zo:t] *n.n. Pl:* -. de riepe Kjieena dee em Goaden ooda oppe Stap jeseit woaren; Sonnenbloemen Sot - seed. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant, 5.2.3.1.1. Food from seeds, 6.2.3. Plant a field.**
- Sotich** [zo:tiç] *n.n. Pl:* -. fienet Sot, soont aus em Goaden jebrukt woat - seed. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant, 5.2.3.1.1. Food from seeds, 6.2.3. Plant a field.**
- sotich** [zo:tiç] *adj.* soo aus Sot; met väl Sot; met de leejenschoft von Sot - seedy. *Category:* **4.3.1.1. Bad, immoral.**
- Sotjeträajd** [zɔcətɾeajd] *n.n.* Jeträajd daut to Sot jebrukt woat - seed grain.
- Sotkuarn** [zɔtkuəɹn] *n.m. Pl:* **Sotkjieena.** de Kuarn en Sonnenbloemen Sot - sunflower seed.
- Soton** [zo:to:n] *n.m. Pl:* **Sotons.** de väaschta von de beese Jeista - Satan. *Category:* **4.9.2. Supernatural being.**
- Sotstock** [zɔtstɔk] *n.m. Pl:* **Sotstakja.** een Staum aun däm daut Sot aunsat aun eene Plaunt - seed-bearing stem; pistil. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant.**
- Sotweit** [zɔtveit] *n.m.* de Weit dee to Sot jebrukt woat; Weit daut eena jleeft daut et gooda es toom seien - seed wheat.
- späaren** [ʃpɛaɹən] *v.w.* feelen; enwoaren - feel; sense. *Category:* **2.3.5. Sense of touch, 3.4. Emotion, 7.3.4.1. Touch, 9.4.4.6.1. Think so, 2.3. Sense, perceive, 3.2.1.3. Intelligent, 3.5.8.1. Meaning.**
- Spakj** [ʃpa:c] *n.m.* Schwien's Fat jeschelwat un jebrot toom äten - bacon.
- Spakjschwien** [ʃpa:cʃvin] *n.n. Pl:* -. een fatet Schwien; een Schlachtschwien von daut eena woat Spakj kjriien - fat pig.
- spälen** [ʃpe:lən] *v.w.* toom Vejnieejen waut doonen - play. *Category:* **3.5.9.5. Recorded music, 4.2.3.5. Musical instrument, 4.2.5. Drama, 4.2.6. Entertainment, recreation, 4.2.6.1. Game, 4.2.6.1.1. Card game, 4.2.6.2. Sports, 4.2.7. Play, fun.**
- Späla** [ʃpe:lɔ] *n.m. Pl:* **Spälasch.** eena dee en een Spell, ooda met een musikalischet Instrument, spält - player. *Category:* **4.2.3.4. Musician, 4.2.3.5. Musical instrument, 4.2.6.1. Game, 4.2.6.1.1. Card game, 4.2.6.2. Sports, 4.2.7. Play, fun.**
- Spälarie** [ʃpe:la:ri] *n.f. Pl:* **Spälarieen.** eene Oabeit dee too eefach schient; eene Oabeit dee nich beschekjt- child's play; easy matter to solve.
- Spald** [ʃpa:ld] *n.f. Pl:* **Spalden.** *Variant:* **Spal.** Koppspald; Schlutspald; Hoaspald; Brosch; eene Notel met een Kopp; eene Notel met waut toom de Spetz veschluten; eene Notel met waut schmocket toom wua aunspalden toom schmock loten - pin; badge; hairpin; safety pin. *Category:* **6.7.1.1. Poking tool, 6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach, 4.6.6.1. Police.** *See:* **Koppspald; Schlutspald; Hoaspald.**
- spalden** [ʃpa:ldən] *v.w.* met eene Spald ooda Notel waut faust moaken - pin. *Category:* **6.7.1.1. Poking tool, 6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach.**
- Späldinkj** [ʃpe:ldɪŋc] *n.n. Pl:* **Späldinja.** *Lit:* plaything musikalischet Instrument - musical instrument. *Category:* **4.2.3.2. Play music, 4.2.3.5. Musical instrument.**
- Spälhaul** [ʃpe:lhaʊ] *n.f. Pl:* **Spälhaulen.** eene grootet Jebied met eenen grooten openen Rum toom spälen - gymnasium. *Category:* **3.6.2. School, 4.2.6.2. Sports.**
- Spälkoat** [ʃpe:lkoat] *n.f. Pl:* **Spälkoaten.** eene Koat von eene Grupp Koaten dee en een Koaten Spell jebrukt woaren - playing card.
- Spälkommarod** [ʃpe:lko:ma:ro:d] *n.m. Pl:* **Spälkommaroden.** *Variant:* **Spälkomrod.** een Frint met däm eena väl spält - playmate. *Category:* **4.2.7. Play, fun.**
- Spälkomrod** *See main entry:* **Spälkommarod.**
- Spälplauz** [ʃpe:plɔuts] *n.m. Pl:* **Spälplaza.** een Hoff toom spälen - playground. *Category:* **3.6.2. School, 4.2.7. Play, fun.**
- Spälpopp** [ʃpe:lpɔp] *n.f. Pl:* **Spälpoppen.** eene Popp aun lange Benja dee von bowen met de Benja Bewäajungen jejäft woat - puppet.
- spälrich** [ʃpe:lriç] *adj.* jieren spälen; soo aus biem spälen - playful. *Category:* **4.2.7. Play, fun.**
- Spälrum** [ʃpe:lrym] *n.m.* Bott; bie Jereetschoft, Rum toom sikj jäwen - latitude; scope; range; elbowroom; playroom. *Category:* **3.3.4.5. Free to do what you want, 2.3.1.9. Something used to see, 1.6.5. Animal home, 5.5.7. Fireplace, 6.3.2. Tend herds in fields, 8.2.6. Distance.**
- Spälstow** [ʃpe:lsto:v] *n.f. Pl:* **Spälstowen.** eene Stow wua de Kjinja spälen kjennen - playroom.
- Spälstund** [ʃpe:lstʊnd] *n.f. Pl:* **Spälstunden.** Pause; de Tiet enne School wan Kjinja buten spälen - recess.
- Spältich** [ʃpe:litiç] *n.n. Pl:* -. de Sachen met woone een Kjint spält - toys; playthings.
- Spand** [ʃpa:nd] *n.f. Pl:* **Spanden.** een acht beenja Kjniipa, dee fräten jeweenlich Flieejen un aundre Kjniepasch - spider; (M-Span). *Category:* **1.6.1.8. Spider.**
- Spandenjewäw** *See main entry:* **Spandewäw.**
- Spandewäw** [ʃpa:ndəve:v] *n.n. Pl:* -. *Variant:* **Spandenjewäw; Spandwäw.** daut Nat daut eene Spand but toom Flieejen jriepen - spider web. *Category:* **1.6.1.8. Spider, 1.6.5. Animal home.**

- Spanien** [[pa:nin] *n.n.* een Launt en Europa, von wua de spaunische Sproak kjemt - Spain. *Category: 9.7.2.1. Names of countries.*
- spanstich** [[pa:nstɪç] *adj.* wizrlich; sea bewäacht; drock - hyperactive. *Category: 2.4.3. Energetic.*
- Sparjel** [[pa:ɹjəl] *n.m.* eene Sort Plaunten em Goaden; de dikja wieekja Staum von Sparjel, dee toom Äten moaken jebrukt woat - asparagus. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine.*
- Spark** [[pa:ɹk] *n.f. Pl: Sparken.* Fiaspretz; Funk - sparkplug.
- sparken** [[pa:ɹkən] *v.w.* met Fia spretzen, auf von Gloom ooda von een Fiadrot - spark. *Category: 5.5.1. Light a fire.*
- Sparkplogg** [[pa:ɹkplɔg] *n.f. Pl: Sparkploggen.* daut Jereetschoft aun een Moota daut von een Fiadrot Fia moakt toom de Gasolien äwa däm Piston aunstekjen - sparkplug.
- spatren** [[pa:trən] *v.w.* spotten; ve'achten; jemeen hoolen waut een grooten Wieet haft - blaspheme; ridicule. *Category: 4.9.9. Irreligion, 3.5.1.8.3. Mock.*
- spatrigh** [[pa:trɪç] *adj.* met Spott; ve'achtent - scornful. *Category: 4.3.2.1. Despise someone.*
- spaunen** [[pɔ:nən] *v.w.* hitschen; en een Jespaun saten - hobble; fetter; hitch. *Category: 7.2.1.5. Walk with difficulty, 6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach.*
- spaunisch** [[pɔ:nɪʃ] *adj.* soo aus de Spaunische Sproak; met de Spaunische Sproak - Spanish. *Category: 9.7.1.5. Names of languages.*
- Spaunjak** [[pɔ:ɹnɹ:k] *n.f. Pl: Spaunjaken.* eene Jak ooda Wanikj daut eenem fausthelt fausthoolen - straitjacket.
- Spaunnoagel** [[pɔ:nɔ:ɹgəl] *n.m. Pl: Spaunnäjel.* een Noagel ooda eene Stang opp dee waut woawelt ooda dukt - swivel pin; lynch pin.
- Spaunsel** [[pɔ:nəsəl] *n.n. Pl: Spaunsels.* een Baunt ooda eene Kjäd dee jebrukt woat toom Vee dän Spälrum met de Been wajchnemt, soo daut dee nich wajchranen ooda hasren kjennen - fetters; handcuffs; shackles. *Category: 4.6.6.1. Police, 7.2.6.2. Prevent from moving.*
- Spauz** [[pɔ:uts] *n.m. Pl: Spauzen. Variant: Spoolink.* eene Sort Väajel - sparrow. *Category: 1.6.1.2. Bird.*
- Spazia** [[pa:tsia] *n.f. Pl: Spazieren. Variant: Spazea.* eene Erfoarunk met spazieren - visit. *Category: 4.2.1.4. Visit.*
- spazieren** [[pa:tsiərən] *v.w.* nobren; met Frind vetalen - visit; converse; court; date. *Category: 4.2.1.4. Visit, 3.5.1.4. Speak with others, 2.6.1.1. Arrange a marriage, 4.2.6.2. Sports, 4.2.6.2.2. Basketball, 4.6.1.2. Government official, 4.6.3.1. Governing body, 1.5.1. Tree, 2.6.1.5. Romantic love, 5.2.3.1.2. Food from fruit, 8.4.1.1. Calendar.*
- Spaziareis** [[pa:tsiərəis] *n.f. Pl: Spaziareisen.* eene Reis toom met wäm spazieren; eene Reis toom de Launtschoft beseenen - trip; journey to visit someone. *Category: 4.2.9. Holiday, 7.2.2.5.1. Fall, 7.2.4. Travel.*
- Spaziastow** [[pa:tsiasto:v] *n.f. Pl: Spaziastowen.* de Grootestow; eene Stow toom Jast oppnämen un spazieren - living room. *Category: 6.5.2.7. Room.*
- Spazieegank** [[pa:tsiə:ɹk] *n.m. Pl: Spazieejenj.* een tofoot gonon un spazieren ooda vetalen - walk; hike; promenade. *Category: 7.2.1.1. Walk.*
- Specht** [[pɛçt] *n.m. Pl: Spechten.* een Holthaka Voagel; een Voagel dee metem Schnowel een Loch em Boom moakt - woodpecker. *Category: 1.6.1.2. Bird.*
- speelen** [[pɛ:lən] *v.w.* met kloaret Wota waschen; reinet Wota äwa waut ranen - rinse; wash; ripple; splash; gurgle. *Category: 5.4.3.3. Dye hair, 5.6.3. Wash dishes, 5.6.4. Wash clothes, 5.6. Cleaning, 1.3.2.4. Wave, 1.3.2. Movement of water, 7.2.1.7. Move noisily, 2.3.2.3. Types of sounds.*
- Speelwota** [[pɛ:lvo:tɔ] *n.n.* Wota toom Sachen speelen, soo aus von Seep ooda von leed - rinse water.
- Speena** *See main entry: Spoon.*
- Speezkje** [[pɛ:tsɛ] *n.f.* waut Wota ooda flissendjet fa eenen besondren Zwakj - liquid solution; solution. *Category: 1.3.5. Solutions of water, 6.6.2.9. Working with chemicals, 7.5.3. Mix, 8.1.2.1. Mathematics.*
- speisen** [[pɛ:sən] *v.w.* äten; eene vollstendje Moltiet äten - dine; eat. *Category: 5.2.2.2. Meal, 2.1.1.4. Mouth, 5.2.2. Eat.*
- spekjen** [[pɛ:cən] *v.w.* met een Punkt, Notel ooda Spiess wua nendrekjen - poke with needle.
- Spekja** [[pɛ:cɔ] *n.m. Pl: Spekjasch.* Spella; een spetzt Holt ooda lesa daut eena kaun enne Hut jespekjt kjriien - sliver; splinter. *Category: 1.1.1.1. Moon, 6.6.3.2. Wood, 8.1.6.2. Piece.*
- spekjren** [[pɛ:cərən] *v.w.* met väl kjliene Spekja spekjen; präakjlen - prick. *Category: 2.5.6.1. Pain.*
- Spekjadrot** [[pɛ:cɔ:dro:t] *n.n. Pl: Spekjadräd.* Hacheldrot; lesadrot met Spekja ooda Hachels doanenn jedreit, jebrukt toom eenen Tun fa Vee; Stacheldrot - barbed wire. *See: Hacheldrot; Stacheldrot. Category: 4.8.3.6.6. Fort.*
- Spekjakrut** [[pɛ:cɔ:kry:t] *n.n. Pl: -.* Krut met väl Spekjasch - prickly weed.
- Spekjastruck** [[pɛ:cɔ:stɹʊk] *n.n.* Struck met väl Spekjasch - prickly bush.
- spekjelieren** [[pɛ:cəlirən] *v.w.* roden; jewoacht wua Jelt nentolen met de Hopninj daut et waut trigjtolen woat - speculate. *Category: 3.2.1.1. Think about, 9.4.4.6.1. Think so.*



- spekjrīch** [ʃpɛcrɪç] *adj.* soo aus Spekjasch; met Spekjasch; schoap - prickly; itchy. *Category:* **2.3.5. Sense of touch, 8.3.2. Texture.**
- Spekjoakel** [ʃpɛtʃoakəl] *n.n. Pl:* **Spekjoakels.** een Opphåwsel; Klommua; - spectacle. *Category:* **4.2.2.2. Festival, show.**
- Spell** [ʃpæʃ] *n.n. Pl:* **Spells.** Musik; Musikj opp eene Seid; een Gäm; tB. Daumbrat, Jriepa, Veståakja, Beesbaul usw. - game; play; sport; piece of music. *Category:* **4.2.6.1. Game, 3.5.9.5. Recorded music, 4.2.3.5. Musical instrument, 4.2.5. Drama, 4.2.6. Entertainment, recreation, 4.2.6.1.1. Card game, 4.2.6.2. Sports, 4.2.7. Play, fun, 4.2.3. Music.**
- Spella** [ʃpɛʌ] *n.m. Pl:* **Spellasch.** Spekja - splinter of wood.
- spelren** [ʃpɛlrən] *v.w.* von Holt, kjliene Spoolungen kjrieen - splinter. *Category:* **6.6.3.2. Wood, 8.1.6.2. Piece.**
- Spellvedoawa** [ʃpɛlfə'doavʌ] *n.m. Pl:* **Spellvedoawasch.** eena dee een Spell vedoaft, jeeenlich met nich de Råajlen hoolen - spoilsport.
- Spellvemedla** [ʃpɛlfə'mɛdlʌ] *n.m. Pl:* **Spellvemedlasch.** een Rechts von een Spell dee daut Wuat jef t wåajen waut rajcht un waut orrajcht es - referee; umpire. *Category:* **4.2.6.2. Sports.**
- Spelz** [ʃpɛʎts] *n.m.* eene Sort Jetråajd, von dee Weit aufstaumt - coarse, inferior kind of wheat, also called 'German Wheat'.
- Spendobbel** [ʃpɛndɔbəl] *n.m. Pl:* **Spendobbels.** *Variant:* **Spindowel.** eena dee sea leicht sien Jelt vebrukt toom waut kjeepen - spendthrift. *Category:* **6.8.4.7. Spend.**
- spendobbel** [ʃpɛndɔbəl] *adj.* frie ooda wellich Jelt brucken - spendthrift.
- spenkjren** [ʃpɛŋkrən] *v.w.* vejoagen; joagen; schechren - gad about.
- spennen** [ʃpɛnən] *v.s.* von Woll eenen Drot ooda Twierem moaken - spin; weave. *Category:* **1.6.1.8. Spider, 6.6.1.2. Spinning thread, 7.2.2.7. Move in a circle, 7.3.5. Turn something, 6.6.1.4. Weaving cloth, 6.6.4.2. Weaving baskets and mats.**
- Spennarie** [ʃpɛnari:] *n.f. Pl:* **Spennarieen.** eene Stow ooda een Jeschaft wua vål jesponnen woat - mill. *Category:* **5.2.1.2.3. Grind flour, 6.7.9. Machine.**
- Spennraut** [ʃpɛnrɔut] *n.n. Pl:* **Spennråda.** Jereetschoft toom spennen - spinning wheel. *Category:* **6.6.1.2. Spinning thread.**
- Spennstock** [ʃpɛnstɔk] *n.m. Pl:* **Spennstakja.** Jereetschoft toom spennen - loom. *Category:* **2.3.1.5.1. Appear, 6.6.1.4. Weaving cloth.**
- Spetta** [ʃpɛʎʌ] *n.m. Pl:* **Spettasch.** eena dee Spott drift; eena dee een Jespata en siene Råd haft - mocker; scoffer. *Category:* **4.3.2.1. Despise someone.**
- spetren** [ʃpɛtrən] *v.w.* Spott driewen; spatren - mock or scoff.
- Spettarie** [ʃpɛtari:] *n.f. Pl:* **Spettarieen.** de Toostaunt von spotten un lastren - mockery. *Category:* **3.5.1.8.3. Mock.**
- spettisch** [ʃpɛʎɪʃ] *adj.* met Spott; met spatren; spatrich - sarcastic. *Category:* **3.5.1.8.3. Mock.**
- Spetz** [ʃpɛʎts] *n.f. Pl:* **Spetzen.** de Punkt wua waut utspezt; de Punkt wua twee Lienjes toopkomen; spetzt Kjnepkje - point; peak; tip; nib; top; vertex.
- Spetzen** een schmocka jehåakjelda Raunt aun een Duak ooda Kjeet - lace. *Category:* **5.3.6. Parts of clothing, 3.3.1.1. Purpose, goal, 3.5.1.2. Talk about a subject, 3.5.2. Make speech, 7.7.2. Aim at a target, 8.3.1.1. Point, dot, 8.3.2.3.1. Pointed, 8.5.2. Direction, 8.6.7. End, point, 1.2.1.1. Mountain, 6.5.2.2. Roof, 8.6.2. Top, 1.3.2.2. Pour, 3.3.3.2. Advise.**
- spetz** [ʃpɛʎts] *adj.* schoap; soo aus daut Enj von eene schoape Bliesteft ooda een Feil - sharp. *Category:* **1.2.2.2. Rock, 4.2.3.1. Compose music, 8.1.5.8. Exact, 8.3.2.3. Sharp.**
- spetzen** [ʃpɛʎtsən] *v.w.* sharpen.
- 1 • spetz moaken; spekjen - sharpen.
- 2 • opp waut råkjenen - expect; anticipate. *Category:* **6.6.3. Working with wood, 8.3.2.3. Sharp.**
- Spetzakj** [ʃpɛʎtsa:c] *n.f. Pl:* **Spetzakjen.** eene Akj dee kjlanda aus towinkjel es - acute angle.
- Spetzakjs** [ʃpɛʎtsa:cs] *n.f. Pl:* **Spetzakjsen.** een Jereetschoft soowaut aus eene Akjs oba met eene Spetz enne Städ eene Schnied - pick-axe.
- Spetz bub** [ʃpɛʎtsbyb] *n.m. Pl:* **Spetz buben.** een Ståla; eena de Schowanak moakt - scoundrel. *Category:* **4.3.1.1. Bad, immoral.**
- Spetz nås** [ʃpɛʎtsne:s] *n.m. Pl:* **Spetz nåsen.** eena dee sea nieschierich es; eena dee siene Nås en våle Sachen nenstakjt - inquisitive person.
- Spetz nåsje Mus** [ʃpɛʎtsne:sjə mys] *n.f. Pl:* **Mies.** eene Sort Mies, een båt kjlanda aus eene Piepamuss, met een sea spetzen Kopp - shrew. *Category:* **1.6.1.1.4. Rodent.**
- spetzuaren** [ʃpɛʎtsuəɐən] *v.w.* hinjaraun sennen no waut vetalt woat - perk the ears for juicy gossip.
- Spie** [ʃpi:] *n.m.* Kjwiel; Spuck; Kwaulsta - spittle; spit. *Category:* **2.2.3. Spit, saliva, 5.2.1.3. Cooking utensil.**
- spieen** [ʃpiən] *v.s.* spucken; kjwielen; kwaulstren - spit; expectorate. *Category:* **2.2.3. Spit, saliva, 5.2.1.3. Cooking utensil.**



- Spied** [ʃpid] *n.m. Pl: -*. Jeschwindichkjeit; woo bosich eena foat; de Kontroll aun een Foatich ooda Moota daut de Jeschwindichkjeit ooda Spied enstalt - speed. *Category: 7.2.1.2. Move quickly, 8.4.8. Speed.*
- Spieejel** [ʃpiɛjəl] *n.m. Pl: Spieejels*. een Glauss daut von eene Sied schwoat jemoakt es soo daut eena sikj en de aundre Sied seenen kaun - mirror; glass. *Category: 2.3.1.7. Reflect, mirror, 5.1. Household equipment, 6.6.2.5. Working with glass, 5.2.2.8. Eating utensil.*
- spieejlen** [ʃpiɛjələn] *v.w.* de Oabeit von een Spieejel doonen; wadaschienen; schemmarieren - mirror; entice or tempt someone to want something by showing it off. *Category: 2.3.1.7. Reflect, mirror, 5.1. Household equipment, 6.6.2.5. Working with glass.*
- spieejelblank** [ʃpiɛjəlblaːŋk] *adj.* dach aus een Spieejel - shiny as a mirror.
- Spieekj** [ʃpiɛk] *n.f. Pl: Spieekjen. Variant: Späkj.* eene Stang, lesa ooda Holt, dee von Meddraut bat aum Raut rant, soo aus aun Beisikjels ooda groote Rāda - spoke of a wheel.
- Spieetuss** [ʃpiɛtʏss] *n.n.* Alkohol toom aum Kjarpa enschmäaren; uk toom Schlems enschmäaren jājājen Enzindunk - rubbing alcohol.
- Spiejoon** [ʃpijəʊn] *n.m. Pl: Spiejoonen*. eena dee Schlau en een aundret Launt forsch, om mettokomen ooda toom äwafaulen - spy. *Category: 4.8.3.6.5. Spy.*
- spiejoonen** [ʃpijəʊnən] *v.w.* de Oabeit von een Spiejoon doonen; schlau no waut sieekjen, onen weeten to loten, wuatoo daut jesocht woat - spy. *Category: 4.8.3.6.5. Spy.*
- Spiekomm** [ʃpiːkɔm] *n.f. Pl: Spiekommen*. Spietopp; eene Komm toom nenspieen - spitoon.
- Spiel** [ʃpil] *n.f. Pl: Spielen*. bie Heena, korte Fadren dee trigj enne Hut jewossen sent - pin-feather.
- spielen** [ʃpilən] *v.w.* de Tänen wiesen, jeweentlich toom enjsten - bare the teeth.
- Spieltän** [ʃpilteːn] *n.m. Pl: Spieltänen*. eena dee siene Tänen wiest biem frintlich kijken - one with a toothy grin.
- Spieess** [ʃpis] *n.m. Pl: Spieessen*. een Stock met een schoapet spetzen Enj toom waut vespekjen - spear; javelin; shaft. *Category: 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.4.1. Hunt, 6.4.5. Fishing, 1.2.1.5. Underground, 6.7.8. Parts of tools, 8.3.3. Light.*
- spieessen** [ʃpisən] *v.w.* stääkjen; spekjen; met een Spieess stääkjen - spear. *Category: 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.4.1. Hunt, 6.4.5. Fishing.*
- Spiet** [ʃpit] *n.m.* daut waut eenem spietich ooda toom ve'achten es; Oajaniss; Spott - annoyance; anger; vengeance. *See: Oaja; Oajaniss; Ploag. Category: 3.4.2.3. Angry, 3.4.2.3.1. Annoyed, 4.8.2.5. Revenge.*
- spietich** [ʃpitiç] *adj.* veachtent; met Spott - derisive; mocking. *Category: 3.5.1.8.3. Mock.*
- Spietopp** [ʃpitɔp] *n.m. Pl: Spietap*. Spiekomm; een Topp toom nenspieen - spittoon. *Category: 5.2.4. Tobacco.*
- Spikja** [ʃpɪkʲa] *n.m. Pl: Spikjasch*. een Jebied toom Jetrāajd enschedden; een Jebied toom aundre wietvolle Sachen oppbewoaren - granary. *Category: 5.2.1.4. Food storage, 6.2.6.4. Store the harvest.*
- spikjren** [ʃpɪkʲrən] *v.w.* em Spikja hoolen; oppbewoaren; schoonen - store. *Category: 5.1.1.4. Cabinet, 6.8.1.4. Store wealth, 6.8.4.8. Store, marketplace.*
- Spikjarum** [ʃpɪkʲaːrym] *n.m. Pl: -*. de Rum em Spikja; de Mot von een Spikja - storage room. *Category: 6.5.2.7. Room.*
- Spikjtoakel** [ʃpɪkʲtɔakəl] *n.n. Pl: Spikjtoakels*. een Ophhäwsel; Klommua; Schowanak; Spos - uproar; scene; spree; spectacle. *Category: 2.3.2.4. Loud, 3.4.2.1.6. Upset, 4.8.2.6. Riot, 4.2.5. Drama, 4.2.2.2. Festival, show.*
- spikjtoaklen** [ʃpɪkʲtɔaklən] *v.w.* een Schowanak driewen; Spos moaken - tease. *Category: 3.5.1.8.3. Mock.*
- spikjulieren** [ʃpɪkʲylirən] *v.w.* een bät jewoacht haundlen; sikj opp waut veloten daut sikj noch nich kloa jewāsen haft daut et goot es - speculate; gamble. *Category: 3.2.1.1. Think about, 9.4.4.6.1. Think so, 4.2.6.4. Gambling.*
- Spinnat** [ʃpɪnaːt] *n.m.* dunkel jreenet breet blādajet Jreens, ānlich aus Zellot - spinach. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.3. Food from vegetables.*
- Splät** [ʃpleːt] *n.f. Pl: Spläten*. een sea dennet Brat - lath; slat.
- Splätentun** [ʃpleːtentyn] *n.m. Pl: Splätentuns*. Sproten Tun; een Tun von schmaule Brāda nopp un rauf un emma soo wiet utenaunda aus een Brat breet - picket fence; lattice.
- Splauj** [ʃplɔuj] *n.n. Pl: -*. fienet Haksel; Stroo em Wint - tiny straw; mote. *Category: 8.1.6.2. Piece, 8.3.1.1. Point, dot.*
- spleessen** [ʃpleisən] *v.w.* twee Enja von Strank faust toopmoaken onen eenen Knoppen: de Enja woaren een kortet Enj opjewrabelt un toopjeflajcht ooda jespleest - splice.
- Splein** [ʃplein] *n.f. Pl: Spleins*. eene Ran ooda Ranen delenjd eene Auss ooda Wal aum Enj toom en een tankjet Loch nenpaussen ooda een Raut faust aun de Wal hoolen - spline.
- Spletta** [ʃpletʲa] *n.m. Pl: Splettasch*. Spekja; een kijlienet spetztet Stekj Holt enne Hut jeholt - splinter; sliver. *Category: 6.6.3.2. Wood, 8.1.6.2. Piece, 1.1.1.1. Moon.*
- Splint** [ʃplɪnt] *n.f. Pl: Splinten*. een Drot derch een Loch en eene Stang toom vāhoolen waut doa well raufrutschen; een veakauntjet lesa toom een Raut faustmoaken eene Splein von ne Wal - cotter pin; splint. *Category: 2.5.7. Treat*

**disease.**

**splintanoaktich** [ʃplɪnta:nɔaktɪç] *adj.* gauns onen Kjeleeda - stark naked.

**sploaren** [ʃplɔaɪən] *v.w.* breet op gonen - splay; spread. *Category:* **1.3.2.1. Flow, 7.3.7.3. Spread, smear.**

**Spoa**<sub>1</sub> [ʃpɔa] *n.f. Pl: Spoaren.* daut Tieekjen oppe leed ooda eene Flua von een Foot ooda ne Schoo - spoor; trail; footprint. *Category:* **1.5.6. Growth of plants, 6.4.1.1. Track an animal, 7.2.1.1. Walk.**

**Spoa**<sub>2</sub> [ʃpɔa] *n.n. Pl: Spواسch.* daut Jereft wua de Dakbräda nopp jenoagelt woaren - rafter. *Category:* **6.5.2.2. Roof.**

**spoaren** [ʃpɔaɪən] *v.w.* spoasom sennen; sea opppaussen daut eena nich väl Jelt brukt; nich riklich brucken von waut eena haft; Sachen ooda Jelt wajchlajen daut eena een Väärot haft en eene knaupe Tiet - save; economize; husband. *Category:* **4.4.4.4. Save from trouble, 4.9.5.7. Salvation, 6.8.1.4. Store wealth, 7.4.5. Keep something, 6.8.2.4. Frugal, 2.6.1. Marriage, 4.1.9.2.1. Husband, wife.**

**Spoahieet** [ʃpɔahiət] *n.n. Pl: Spواسhieets.* Enrechtunk toom opp een Fia koaken - hearth for cooking.

**Spopak** [ʃpɔak] *n.f. Pl: Spواسken.* eene Sprot, soo aus tweschen de Feet von een Stool ooda aun eene Lada-rung. *Category:* **6.7. Tool.**

**spopakbeenich** [ʃpɔakbɛniç] *adj.* met denne Been - spindly legged.

**Spoalinkj** [ʃpɔalɪŋç] *n.n. Pl: Spواسlinja.* een Spauz; eene Sort Vääjel - sparrow. *See: Spauz. Category:* **1.6.1.2. Bird.**

**spoasom** [ʃpɔazo:m] *adj.* weinich brucken; sikj nich väl jennen; Väärot wajchlajen - frugal; thrifty; parsimonious. *Category:* **4.3.6. Self-controlled, 6.8.2.4. Frugal, 6.8.3.3. Stingy, 8.1.3.2. Few, little.**

**Spoasomkjeit** [ʃpɔazɔmçɛit] *n.f.* de Toostaunt von spoasom sennen ooda nich leicht Jelt brucken - economy; frugality. *Category:* **6.9.5. Economics, 4.3.6. Self-controlled.**

**Spodem** [ʃpo:dɛm] *n.m. Pl: Spواسdem.* eene nate oba stoakje Scheffel toom leed growen - spade. *Category:* **4.2.6.1.1. Card game, 6.2.8. Agricultural tool, 6.7.1.2. Digging tool, 7.8.6. Dig.**

**Sponzh** [ʃpɔnz] *n.n. Pl: Spواسzhen.* Schwom; een Gumm met väl Lajcha soo daut et kaun Wota hoolen un toom waschen jebrukt woat - sponge. *Category:* **1.6.1.9. Small animals, 5.6.3. Wash dishes.**

**spooden** [ʃpɔʊdɛn] *v.w.* bosich sennen; sikj nich Tiet loten; soo schwind aus mäajlich no waut aundret gonen - hurry; make haste; hustle. **Ekj hab nich väl Tiet; ekj mott mie spooden.** I do not have much time; I have to hurry. *Category:* **7.2.1.2. Move quickly, 8.4.8.1. Quick, 7.3.2.9. Push.**

**Spool** [ʃpɔʊl] *n.f. Pl: Spواسools.* *Dim.: Spواسolkje.* daut Dinkj opp waut eena waut opprolt; eene Roll von waut oppjeroldet - spool; reel. *Category:* **6.6.1.2. Spinning thread, 6.4.5.3. Fishing equipment, 7.2.1.5. Walk with difficulty.**

**spoolen** [ʃpɔʊlɛn] *v.w.* split.

1 • von Holt, enne lenjd brääkjen; enbrääkjen; tweibrääkjen - split; cleave asunder.

2 • utenaunda gonen von Gruppen von Menschen - divide; separate. *Category:* **7.8.2. Crack.**

**Spoolarie** [ʃpɔʊla:ri] *n.f. Pl: Spواسoolarieen.* eene Spoolunk - splitting.

**Spoolkje** [ʃpɔʊlcɛ] *n.n. Pl: Spواسoolkjes.* een kijlienet rundet Dinkj toom Twierem oppwekjlen - small spool.

**Spoolunk** [ʃpɔʊlɔŋk] *n.f. Pl: Spواسoolungen.* *Variant: Spواسoolinj.* eene Spoolarie; de Retz wua waut oppritt - cleavage; schism.

**Spoon** [ʃpɔʊn] *n.n. Pl: Spواسpena.* de fiene Bieta von soagen ooda häwlen - wood chips; shavings. *Category:* **6.6.3.2. Wood.**

**Sport** [ʃpɔʊt] *n.n. Pl: -.* de veschiedne Spells ooda Gäms dee toom scheengonen un utsprinjen jespält woaren - sport. *Category:* **4.2.6.2. Sports.**

**Sportplauz** [ʃpɔʊtplaʊts] *n.m. Pl: Spواسportplaza.* een Hoff dee to Sport je'ieejent es - arena. *Category:* **4.2.6.2. Sports, 4.2.6.2.2. Basketball, 6.5.1. Building.**

**Spos** [ʃpos] *n.n.* Jemeenschoft dee scheenjeit un eenem lachen moakt - fun; humour; banter; jest; joke; prank; trick; horseplay.

**Spokjes** *Category:* **3.4.1.1.1. Enjoy doing something, 4.2.6. Entertainment, recreation, 3.5.6.4. Laugh, 4.2.8. Humor, 4.2.6.1.1. Card game, 4.3.5.5. Deceive, 6.8.9.2. Cheat.**

**sposen** [ʃpɔsɛn] *v.w.* Spos moaken; fonje Jeschichten vetalen; Kjnifkjes driewen - joke; tease. *Category:* **4.2.8. Humor, 3.5.1.8.3. Mock.**

**sposich** [ʃposiç] *adj.* met Spos; fonnich; toom lachen - funny; humorous; hilarious; jocular; whimsical; jocund. *Category:* **4.2.8. Humor, 8.3.5.3.4. Strange, 3.5.6.4. Laugh.**

**Spott** [ʃpɔt] *n.m. Pl: Spواسpetta.* een ve'achten - derision; scorn; mockery; sarcasm. *Category:* **3.5.1.8. Criticize, 3.5.1.8.3. Mock, 4.3.2.1. Despise someone.**

**spotten** [ʃpɔtɛn] *v.w.* en eenen jemeenen Wajch von waut räden daut eenen grooten Wieet haft; ve'achten - deride; scorn; mock; flout; scoff. *Category:* **3.5.1.8. Criticize, 3.5.1.8.3. Mock, 4.3.2.1. Despise someone, 3.5.6.4. Laugh.**

**spottent** [ʃpɔtɛnt] *adj.* met spotten; spettisch - sarcastic. *Category:* **3.5.1.8.3. Mock.**

**Spottschreft** [ʃpɔtʃrɛft] *n.f. Pl: Spواسpottschreften.* eene Schreft dee Spos ooda Spott von waut moakt - satire; skit. *Category:* **3.5.1.8.3. Mock, 4.2.5. Drama.**

- sprääkjen** [[pʁeacən] *v.s.* to Wuat brinjen; een Uadeel jäwen - speak. *Category:* **3.5.1. Say.**
- Sprääkjel** [[pʁeacəl] *n.n. Pl:* **Sprääkjels.** klijene Stekja Fleesch enne Supp - small piece of meat, as in soup.
- Sprääkjrúa** [[pʁeacrúa] *n.n. Pl:* **Sprääkjrúaren. Pl:** **Sprääkjrúasch.** een Jereetschoft toom eenem siene Stemm luda moaken toom een Grupp aunräden - megaphone; bullhorn. *Category:* **3.5.9.6. Communication devices.**
- Sprechwuat** [[pʁeçvuət] *n.n. Pl:* **Sprechwweed.** een Spruch; eene Saj, dee eenem belieet, tB. derch däm Schoden woat eena kluak - proverb; saying; adage; byword. *Category:* **3.5.3.1. Word, 3.5.4.2. Saying, proverb, 3.5.1. Say.**
- sprechwuatlich** [[pʁeçvuətliç] *adv.* soo aus jesajcht woat; soo aus wie foaken sajen - proverbially.
- Spree** [[pʁæi] *n.f. Pl:* -. eene Sort schwoate Väajel - blackbird. *Category:* **1.6.1.2. Bird.**
- Spreed** [[pʁæid] *n.f. Pl:* **Spreededen.** Deschdakj; eene schmocke Dakj toom opp een Schaup, Bad ooda soowaut; Loaken - spread. *Category:* **1.3.2.1. Flow, 7.3.7.3. Spread, smear.**
- spreeden** [[pʁæidən] *v.w.* spread.
- bedakjen - spread.
  - utbreeden - spread. *Category:* **1.3.2.1. Flow, 7.3.7.3. Spread, smear.**
- sprengen** [[pʁɛŋən] *v.w.* blow up with explosives.
- Vee enjsten un joagen - scatter; frighten apart.
  - eksplodieren; uteneen flieejen - explode. *See:* **vesprengen.**
- Sprenjpulwa** [[pʁɛŋpʊlʋa] *n.n.* Sprenjstoff; Pulwa toom sprengen, eksplodieren; Deinameit - explosives. *See:* **Sprenjstoff.**
- Sprenjstoff** [[pʁɛŋstɔf] *n.n.* Pulwa toom sprengen, eksplodieren; Dienamiet - explosive.
- Spretz** [[pʁets] *n.f. Pl:* **Spretzen.** Jereetschoft toom spretzen ooda unjaspretzen; Jereetschoft met eene Notel toom Medizien enspretzen - syringe. *Category:* **2.5.7.2. Medicine.**
- spretzen** [[pʁetsən] *v.w.* splash.
- Dreppen Wota velieren ooda vespreeden; met fiene Dreppen waut wauschen ooda speelen - splash.
  - met eene Notel Medizien em Kjarpa schuwen - inject. *Category:* **1.3.2. Movement of water, 7.2.1.7. Move noisily.**
- Spretzbrat** [[pʁetsbra:t] *n.n. Pl:* **Spretzbräda.** een Brat ooda eene Plot dee väahelt von besprezt woaren - splashboard.
- Spretzkaun** [[pʁetskəun] *n.f. Pl:* **Spretzkaunen.** eene Kaun met klijene Lajcha opp Enj von de Jeetpiep, soo daut et Wota nich too sea poascht, oba blooss nat sprezt - watering can.
- Sprie** [[pʁi] *n.n.* Splauj; fienet Stroo - chaff. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant, 6.2.6.1. Winnow grain.**
- sprinjen** [[pʁɪŋən] *v.s.* hupsen - jump; bound; leap; skip. *Category:* **7.2.1.1.3. Jump, 7.2.2.4. Move up, 9.3.1.3. To a larger degree, 7.2.1.1.1. Run, 7.2.6.2. Prevent from moving, 7.5.4. Tie, 1.6.4.1. Animal movement, 8.1.4.2. Increase.**
- Sprinkj** [[pʁɪŋç] *n.m. Pl:* **Sprinkjen.** Kjwal; eene Städ wua Wota ute leed kjemt - spring of water.
- Sproak** [[pʁoak] *n.f. Pl:* **Sproaken.** eene Rädensoa, soo aus Dietsch, Spaunisch, Enjlisch, usw. - language; tongue; dialect. *Category:* **3.5.3. Language, 2.1.1.4. Mouth.**
- Sproakeewa** [[pʁoakɛɪʋa] *n.m. Pl:* -. eena dee Sproaken vesteit ooda studieet - linguist. *Category:* **3.2.2.1. Study.**
- Sproakfäja** [[pʁoakfɛjə] *n.m. Pl:* **Sproakfäje.** eena dee miere Sproaken brucken kaun - polyglot.
- Sproakkonst** [[pʁoakkɔnst] *n.f.* de Lia von eene ooda eene Grupp von Sproaken; daut Vestentniss von een Sproak; Sproakwissenschaft - philology. *See:* **Sproakwissenschaft.**
- Sproaklia** [[pʁoaklia] *n.f.* Gramatikj; de Lia von Rääjlen en eene Sproak - grammar. *Category:* **3.5.3. Language, 9. Grammar.**
- Sproakwissenschaft** [[pʁoakʋɪsɛnʃɔft] *n.f.* de Lia von woo Sproaken oabeiden ooda uk eenjemoten äwareen sent - philology.
- Sprockheista** [[pʁɔkheɪstə] *n.m. Pl:* **Sprockheistasch.** een sea aktiewet Kjint - kingbird. *Category:* **1.6.1.2. Bird.**
- Spross** [[pʁɔs] *n.f. Pl:* **Sprossen.** een nieet utloten von eene Plaunt - rung of a chair; mullion; sprig.
- Sprot** [[pʁo:t] *n.f. Pl:* **Sproten.** daut Holt tweschen de Ruten en een Fensta; de Holtstekja tweschen de Feet von een Stool; een schmaulet Brat; eene Splät; eene Spoak - rung of a ladder; dowel; rung of a chair; window bar. *Category:* **6.7.5. Fastening tool.**
- Spruch** [[pʁʊç] *n.m. Pl:* **Spricha. Pl:** **Spruchen.** een Varsch, soo aus enne Bibel; een Sprechwuat - recitation; short poem or verse; saying or motto.
- Spruchbuak** [[pʁʊçbʊæk] *n.n. Pl:* **Spruchbieekja.** een Buak met Spricha un Sajen - book of sayings.
- Sprunk** [[pʁʊŋk] *n.m. Pl:* **Sprung.** een Hups - leap; jump. *Category:* **1.6.4.1. Animal movement, 7.2.1.1.3. Jump, 8.1.4.2. Increase, 7.2.2.4. Move up, 9.3.1.3. To a larger degree.**
- Spua** [[pʁua] *n.f. Pl:* **Spuaren.** Spoa; Bewiess daut waut ooda wää doajewast es - trace; spoor; trail; clue; vestige; spur. *Category:* **6.6.5.1. Draw, paint, 7.2.6. Pursue, 8.1.3.2. Few, little, 1.5.6. Growth of plants, 6.4.1.1. Track an animal, 8.1.7.4. Remain, remainder, 1.6.2.1. Parts of a bird.**

- Spuak** [ʃpuæk] *n.m. Pl: Spuaken.* waut eenem onheimlich ooda ommaklich moakt onen daut eena krakjt sajen kaun waut daut es; een Jeist - spook. *Category: 3.4.2.4. Afraid.*
- Spucht** [ʃpuχt] *n.m. Pl: Spuchten.* eena dee Spos moakt; een Ulespieejel - clown. *Category: 4.2.8. Humor.*
- spuchten** [ʃpuχtən] *v.w.* Spos moaken; sosen - play jokes.
- spuchtich** [ʃpuχtiç] *adj.* sposich; toom lachen; toom freien - funny. *Category: 4.2.8. Humor, 8.3.5.3.4. Strange.*
- Spuchtje** [ʃpuχtjə] *n.n. Pl: Spuchtjes.* een Schowanak; Kjnifkje - joke. *Category: 4.2.8. Humor.*
- Spuck** [ʃpʊk] *n.n.* Spie; Kjwiel - spittle. *Category: 2.2.3. Spit, saliva.*
- spucken** [ʃpʊkən] *v.w.* kjwielen; kjwelstren; spieen - spit. *Category: 2.2.3. Spit, saliva, 5.2.1.3. Cooking utensil.*
- spunjen** [ʃpʊnjən] *v.w.* leichte Sachen romschmieten ooda vespreeden - whip up.
- Spunjsel** [ʃpʊnsəl] *n.n. Pl: Spunjfels.* Stopsel; een heltanet Stopsel fa eene heltane Tonn; Spunt - bung. *See: Spunt.*
- Spunjsoag** [ʃpʊnsɔʏ] *n.f. Pl: Spunjsoagen.* *Variant: Spuntsoag.* eene spetze Soag toom kjliene Lajcha soagen - keyhole saw.
- Spunt** [ʃpʊnt] *n.n. Pl: Spunten.* een Stopsel; een Spunjfel; een Stekj daut krakjt en een natet Loch nenhieet-bung. *See: Spunjfel.*
- Spuntsoag** *See main entry: Spunjsoag.*
- Stääkj** [ʃteac] *n.f. Pl: Stääkjen.* pang.
- 1 • eemol met Notel un Drot enspekjen un trigirut komen - needle poke; stitch.
- 2 • schoape Weedoag - pang; sudden pain; stitch; twinge; spasm. *Category: 2.5.6.1. Pain, 2.5.7. Treat disease, 6.6.1. Working with cloth, 2.5.6. Symptom of disease, 7.1.9. Move a part of the body.*
- stääkjen** [ʃteacən] *v.s.* stick.
- 1 • poakren; spiessen; hanlangen - stick; stab; extend.
- 2 • biem Schwien Schlachten de groote Oda em Hauls derchschnieden, toom utbleeden - stab; bleed. *Category: 1.5.5. Parts of a plant, 6.7.1.1. Poking tool, 7.5.2.2. Stick together, 1.6.2.4. Parts of an insect, 1.6.4. Animal actions, 2.5.6.1. Pain, 6.4.4. Beekeeping, 2.5.3. Injure, 2.6.6.1. Kill, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 2.6.6. Die.*
- stääkjenbliewen** [ʃteacənbliven] *v.s.* von wua nich wieda kjennen; faust woaren - get stuck.
- Stääkjflieechkje** [ʃteacfliəχcə] *n.n. Pl: Stääkjflieechkjes.* een kjlienet Flieechkje daut enne Hut nenspekjt toom Bloot suen - gnat. *Category: 1.6.1.7. Insect.*
- Stääkjflieej** [ʃteacfliəj] *n.f. Pl: Stääkjflieejen.* eene schwoaate Flieej dee eenem bieten kaun - blackfly; gadfly.
- Stääkjmassa** [ʃteacma:sʌ] *n.n. Pl: Stääkjmassasch.* een Massa, jeweenlich von beid Sieden jeschoapt, toom Schwien stääkjen toom utbleeden - knife to stick pigs.
- Stääkjnotel** [ʃteacno:təl] *n.f. Pl: Stääkjnotlen.* Hootnotel; eene Notel ooda Koppspald toom waut toopstääkjen - stick pin; hat pin.
- Stääkjschlätel** [ʃteacʃle:təl] *n.m. Pl: Stääkjschlätels.* een Schlätel, dee vom Enj op es, toop Boltes un Mietasch schruwen - open-ended wrench.
- Stääkjstoff** [ʃteacstɔf] *n.n.* een Kemmiko daut eene Sort Loft es en dee eena stääkjt un nich Lävens Odem finjt; Spaunisch: nitrogeno, Enjlisch: nitrogen - nitrogen. *Category: 1.2.3.3. Gas, 6.6.2.9. Working with chemicals.*
- Stacheet** [ʃta:χəit] *n.f. Pl: Stacheeten.* schmaulet Brat daut nopp un rauf aun een Stacheetentun es - picket.
- Stacheetentieninj** [ʃta:χəitəntinɪŋ] *n.f. Pl: Stacheetentieninjen.* de Sort von Tieninj dee Stacheeten haben - picket fencing. *See: Stacheetentun.*
- Stacheetentun** [ʃta:χəitəntyn] *n.m. Pl: Stacheetentuns.* een Tun met schmaule Bräda nopp un rauf, een kjlien bätje leftich - picket fence; paling; railing.
- Stachel** [ʃta:χəl] *n.m. Pl: Stachels.* Spekja; Hachel; Spiess; Dorn - thorn; gorse; prick; bee stinger; barb; spit. *See: Hachel.* *Category: 1.5.5. Parts of a plant, 2.5.6.1. Pain, 6.7.1.1. Poking tool, 2.2.3. Spit, saliva, 5.2.1.3. Cooking utensil.*
- stachlen** [ʃta:χlən] *v.w.* präakjlen; met Stachels ooda Spekja spekjen - thorn. *Category: 1.5.5. Parts of a plant.*
- Stachelbää** [ʃta:χəlβəa] *n.f. Pl: Stachelbäären.* de Kjressbää - gooseberry.
- Stacheldrot** [ʃta:χəldro:t] *n.n. Pl: Stacheldräd.* Spekjadrot; Hacheldrot; een lesadrot met Stachels doa nenjedreit - barbed wire. *See: Hacheldrot; Spekjadrot.* *Category: 4.8.3.6.6. Fort.*
- Stachelkroon** [ʃta:χəlkrəʊn] *n.f.* eene Kroon met schoape Spetzen dee em Kopp schnieden; de Kroon de Jesus ver sien kjriezjen oppjesat wort - crown of thorns.
- Stachelschwieen** [ʃta:χəlʃvin] *n.n. Pl: -.* een willet Tia, een bät jrata aus eene Raut, met lange spetze Stachels em Fal - porcupine. *Category: 1.6.1.1.4. Rodent.*
- Stachelstruck** [ʃta:χəlstrʊk] *n.n.* Struck met fiene Spekja - prickly bush.



**stachlich** [ʃta:χliç] *adj.* soo aus Stachels; met Stachels - thorny; prickly. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 2.3.5. Sense of touch, 8.3.2. Texture.**

**Städ** [ʃte:d] *n.f. Pl:* **Städen.** een Punkt; eene Plak; een Plauz - place; location; site; post; position; spot; quarter section of land; premise. *Category:* **3.2.6.2. Recognize, 6.5.1.1. House, 7.1.2. Sit, 7.3.4.3. Put down, 8.4.5.1. Order, sequence, 8.4.5.1.1. Series, 8.5. Location, 9.2.3.2. Indefinite pronouns, 6.5.1.3. Land, property, 3.5.1.2.1. Announce, 3.5.7.7. Letter, 4.6.1.2. Government official, 4.6.6. Government functions, 6.6.3.2. Wood, 3.2.5. Opinion, 4.5.6. Status, 4.6.1. Ruler, 7.1. Posture, 9.1.3.2. Situation, 2.5.6. Symptom of disease, 3.1.2.2. Notice, 7.7.7. Mark, 8.3.1.1. Point, dot.**

**städwies** [ʃte:dvis] *adv.* opp eenje Städen; hanewada; auf un too - in some places; in certain places.

**Stäfkje** [ʃte:fcə] *n.n. Pl:* **Stäfkjes.** de kjliene Stow wua de Ooms toopkomen enne Kjoakj - small ante-room in a church reserved for the church dignitaries.

**Stajch** [ʃta:ç] *n.m. Pl:* **Stäaj.** een Brigj fa Footjenja - footbridge; stile.

**stalen** [ʃta:lən] *v.w.* eene Städ jäwen; hansaten; aunmalen - adjust; regulate; place. *See:* **aunpaussen.** *Category:* **7.5.5. Organize, 3.3.3.6. Control, 6.9.1. Management, 3.2.6.2. Recognize, 6.5.1.1. House, 7.1.2. Sit, 7.3.4.3. Put down, 8.4.5.1. Order, sequence, 8.4.5.1.1. Series, 8.5. Location, 9.2.3.2. Indefinite pronouns.**

**Stäl** [ʃte:l] *n.m. Pl:* **Stäls.** daut Holt Stock aun Jereetschoft toom daut aunfoten un hauntieren - handle; helve. *Category:* **6.7.8. Parts of tools, 7.3.4. Handle something.**

**stälən** [ʃte:lən] *v.s.* reibren; onen jefroacht ooda berät wajchnämen - steal; filch; pilfer; swipe; purloin. *Category:* **6.8.9.1. Steal.**

**Stäla** [ʃte:lʌ] *n.m. Pl:* **Stälasch.** een Reiba; eena dee doa stält - robber. *Category:* **6.8.9.1. Steal.**

**Stälarie** [ʃte:la:ri] *n.f. Pl:* **Stälarieen.** eene Erfoarunk en dee jestolen woat - robbery. *Category:* **6.8.9.1. Steal.**

**stalent** [ʃta:lənt] *adj.* soo daut eena waut ooda wäm hanstalt, oppstalt ooda väastalt - placing; presenting.

**Stalinj** [ʃta:lɪŋ] *n.f. Pl:* **Stalinjen.** een Staul; Stauls; Enrechtunk toom Vee ooda Pieed hoolen un besorjen - shelter for animals.

**Stälsucht** [ʃte:lsuχt] *n.f.* eene Socht to stälən; een Lausta to stälən - kleptomania.

**Stalunk** [ʃta:lʊŋk] *n.f. Pl:* **Stalungen.** eene Meenunk; een Entschluss; eene Äwazeijunk; Benämen - attitude; posture; position. *See:* **Benämen.** *Category:* **3.2.1.1. Think about, 3.2.5.6. Attitude, 3.4. Emotion, 7.1. Posture, 3.2.5. Opinion, 4.5.6. Status, 4.6.1. Ruler, 4.6.1.2. Government official, 8.4.5.1. Order, sequence, 8.5. Location, 9.1.3.2. Situation.**

**Stalveträda** *See main entry:* **Stellveträda.**

**stamich** [ʃta:miç] *adj.* *Variant:* **staumich.** soo aus een Staum; stoakj; faust opp sien Stekj ooda aun siene Lia - resolute; strong; not easily swayed from one's purpose; erect. *Category:* **3.3.1.6. Determined, 3.3.3.4. Insist, 2.4.1. Strong, 8.3.6.1. Strong, brittle, 2.1.8.3. Male organs, 7.3.2.4. Lift, 8.3.1.4.1. Vertical.**

**Stamp** [ʃta:mp] *n.m. Pl:* **Stamps.** een Breefmoakj; Breefjelt; een naunjebaktet Tieekjen daut waut Jelt betolt es toom eenen Breef schekjen - stamp. *Category:* **7.7.3. Kick.**

**Stampel** [ʃta:mpəl] *n.n. Pl:* **Stampels.** een Tieekjen, soo aus von de Jemeent ooda de Rejierunk, daut see eene Sach gootjeheeten haben; een Tieekjen von de Postbe'aumte opp een Breef - stamp; die. *Category:* **7.7.3. Kick, 2.6.6. Die.**

**stampen** [ʃta:mpələn] *v.w.* een Stampel moaken opp waut toom daut goot heeten; waut goot heeten - stamp. *Category:* **7.7.3. Kick.**

**stänen** [ʃte:nən] *v.w.* een Jelud met de Stemm moaken toom wiesen daut waut schwoa es - groan. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds, 2.5.6.1. Pain, 2.6.6.4. Mourn.**

**stänent** [ʃte:nənt] *adj.* met stänen - growing.

**Stang** [ʃta:ŋ] *n.f. Pl:* **Stangen.** een iesana Stock - rod; iron bar. *Category:* **4.7.7. Punish, 4.9.4.1. Sorcery, 6.4.5.3. Fishing equipment.**

**stankren** [ʃta:ŋkrən] *v.w.* met de Feet schlönen; hasren - kick; usually with both legs from a prone position; have ambitions for. *Category:* **2.5.3. Injure, 7.1.9. Move a part of the body, 7.7.3. Kick.**

**Stap** [ʃta:p] *n.f. Pl:* **Stapen.** eene Launtjäajent onen Beem ooda Jebieda; een Flekj; eena Akajäajent - field; prairie. *Category:* **1.2.1.3. Plain, plateau, 3.2.3.2. Area of knowledge, 4.2.6.2.1. Football, soccer, 4.6.7.3. Countryside, 6.2.9. Farmland, 1.2.1.6. Forest, grassland, desert.**

**Stapfia** [ʃta:pfiə] *n.n. Pl:* **Stapfiasch.** een Fia oppe Stap; een Fia toom Stroo vebrennen oppe Stap - field fire.

**Stapmus** [ʃta:pmys] *n.f. Pl:* **Stapmies.** eene greiwe ooda striepje Muss de oppe Stap ooda oppe Weid äare Lajcha enne leed haft - prairie gopher; gopher. *Category:* **1.6.1.1.4. Rodent.**

**Stapwajch** [ʃta:pva:ç] *n.m. Pl:* **Stapwäaj.** een Wajch no eene Stap; een schmaula Wajch tweschen Stapen- lane between fields.

**starten** [ʃta:tən] *v.w.* eenen Moota andreien met een Starta - start. *Category:* **6.7.9. Machine, 8.4.6.1. Start something.**

- Starta** [ʃta:ʊʌ] *n.m.* *Pl.* **Startasch**. een ellektrische Moota dee von de Batrie Fia trakjt un een Gasolien ooda Diesel Moota dreien kaun bat dee selfst rant - starter of a vehicle.
- Stäts** [ʃte:ts] *n.f.* Amerika - USA.
- stäts** [ʃte:ts] *adv.* *Variant:* **stätswäärent**. emma; dän Tietäwa; eegol - continually; always. *See:* **emma**. *Category:* **8.4.2.3. Forever, 8.4.6.6.4. All the time, 8.4.6.6.5. Every time.**
- stätsch** [ʃte:tʃ] *adj.* soo aus enne Stäts; von de Stäts - american.
- stätswäärent** [ʃte:tsvæərent] *adv.* eegol; dän Tietäwa - continually.
- Statu** [ʃta:ty] *n.f.* *Pl.* **Statuen**. een Jestal enne Form von een Mensch; een Aundenkjen aun eenen Leida - statue.
- Statua** [ʃta:tua] *n.f.* *Pl.* **Statuaren**. Jeschekj; Form - stature; form; build. *Category:* **4.3.1.4. Reputation, 8.2.2.2. Tall, 8.3.1. Shape, 9.1.2.5. Make, 6.5. Working with buildings.**
- Staul** [ʃtɑ:] *n.m.* *Pl.* **Stauls**. een Jebied wua eena Vee, Pieed un aundre Foarm Tieren helt un besorcht - barn; stable. *Category:* **6.2.6.4. Store the harvest, 6.3. Animal husbandry, 6.5.1. Building, 6.5.1.2. Types of houses, 7.2.1.6. Steady, unsteady.**
- Staulbän** *See main entry:* **Staulenbän**.
- Staulbekjsen** [ʃtɑulbɛksɛn] *n.f.* *Pl.* -. Bekjsen dee eena em Staul drajcht; Bekjsen dee nich too schod sent toom em Staul oabeiden - barn overalls.
- Stauldäa** [ʃtɑuldɛə] *n.f.* *Pl.* **Stauldäären**. de Däa em Staul nenn - barn door.
- Staulenbän** [ʃtɑulenbe:n] *n.m.* *Pl.* **Staulenbäns**. *Variant:* **Staulbän**. de Bän em Staul wua Hei jespikjat woat; daut tweede Stock em Staul - hayloft; barnloft.
- Staulsproak** [ʃtɑulesprɔak] *n.f.* *Pl.* **Staulsproaken**. growe Räd - ribald language.
- staulich** [ʃtɑuliç] *adj.* soo aus em Staul - barny.
- Staulkijnajcht** [ʃtɑulkɪna:çt] *n.m.* *Pl.* **Staulkijnajchts**. een Oabeida bie de Pieed - barn worker.
- Staum** [ʃtɑum] *n.m.* *Pl.* **Stam**. daut unjaschte dikjste Poat von een Boom; eene Rieej von Väavodasch - stem; shaft; main branch of a plant; clan. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant, 9. Grammar, 1.2.1.5. Underground, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.7.8. Parts of tools, 8.3.3. Light, 4.1.9. Kinship, 4.1.9.8. Family, clan.**
- staumen** [ʃtɑumən] *v.w.* von wua komen; von een jewessa Staum komen - stem. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant, 9. Grammar.**
- Staumboom** [ʃtɑumbəʊm] *n.m.* *Pl.* **Staumbeem**. een Staum; eene Rieej von Jennerazionen met eenen jewessen Nomen ooda Aumt - original tree.
- Staubrooda** [ʃtɑumbrøʊdʌ] *n.m.* *Pl.* **Staubreeda**. eena em Frintschoft; eena dee von daut selfsje Staum es - relative. *Category:* **4.1.9. Kinship.**
- Staumelren** [ʃtɑumɛlɛrən] *n.pl.* Väavodasch; Väa'elren; Lied dee dän Aunfank von een Famieljen Staum väastalen - ancestors. *See:* **Väavoda; Väa'elren.**
- Staumjebiet** [ʃtɑumjɛbit] *n.n.* *Pl.* **Staumjebieten**. daut Jebiet ooda de Jääjent wua een Famieljen Staum wont - ancestral region.
- Staumleida** [ʃtɑumleidʌ] *n.m.* *Pl.* **Staumleidasch**. een Leida von eene Grupp Menschen dee irjentwoo toophiern; een Famieljenvoda ooda Staumvoda; de elsta Maun en een Staum - tribe leader.
- staumpen** [ʃtɑumpən] *v.w.* faust dolpaken met de Feet ooda met een Stock - stamp; pound. *Category:* **7.7.3. Kick, 2.1.8.1. Heart, 2.3.2.3. Types of sounds, 4.7.7.3. Imprison, 5.2.1.2.2. Pound in mortar and pestle, 6.5.1. Building, 6.7.2. Pounding tool, 6.8.6.1. Monetary units, 7.7.1. Hit, 8.2.9. Weigh.**
- Staumpa** [ʃtɑumprʌ] *n.m.* *Pl.* **Staumpasch**. Jereetschoft toom staumpen; Jereetschoft toom waut faust drekjen ooda derch drekjen - crusher.
- Staumrejista** [ʃtɑumrɛjɪstʌ] *n.n.* *Pl.* -. eene List von Väavodasch - table of ancestors.
- Staumvoda** [ʃtɑumfɔ:dʌ] *n.m.* *Pl.* **Staumvodasch**. de Voda dee aus de Aunfank von een Staum talt - patriarch. *Category:* **4.1.9.1.1. Grandfather, grandmother.**
- staunen** [ʃtɑunən] *v.w.* sikj tieren; wundren; vebleft sennen - marvel; be astonished or astounded.
- Staud** *See main entry:* **Staunt**.
- staunent** [ʃtɑunɛnt] *adj.* met leaforcht - marvelling.
- Staunskje** [ʃtɑunscə] *n.f.* *Pl.* **Staunskjes**. een dikjet Frumensch - portly lady.
- Staunt** [ʃtɑunt] *n.m.* *Pl.* **Stend**. eene Stalunk; eene Äwazeijunk; eene Meenunk - stand; position. *Category:* **1.5.1. Tree, 7.1.1. Stand, 3.2.5. Opinion, 4.5.6. Status, 4.6.1. Ruler, 4.6.1.2. Government official, 7.1. Posture, 8.4.5.1. Order, sequence, 8.5. Location, 9.1.3.2. Situation.**
- stauntepee** [ʃtɑuntepɛi] *adv.* fuaz; gauns reed - promptly. *Category:* **8.4.5.3.2. On time.**

- staunthauft** [ʃtəʊnθəʊft] *adj.* bestendich; faust aun waut; aunhoolent - firm; steadfast; adamant; resolute; staunch; determined. *See: aunhoolent. Category: 6.9. Business organization, 7.2.1.6. Steady, unsteady, 8.3.6.2. Hard, firm, 3.3.1.6. Determined, 3.3.1.7. Stubborn, 3.3.3.4. Insist, 2.2.5. Bleed, blood, 4.3.5.2. Faithful.*
- Stauanthaufftichkjeit** [ʃtəʊnθəʊftɪçkɛit] *n.f.* een staunthaufta Toostaunt; Krauft - persistence. *Category: 9.1.1.1. Exist.*
- Staup** [ʃtəʊp] *n.f. Pl: Staupen.* biem gonen, eemol dän Foot no väären saten; een Schrett - footprint; step. *Category: 7.2.1.1. Walk, 6.5.2.8. Floor, story.*
- staupen** [ʃtəʊpən] *v.w.* een Foot wieda saten; gonen - step. *Category: 6.5.2.8. Floor, story, 7.2.1.1. Walk.*
- Staut** [ʃtəʊt] *n.f. Pl: Städa.* eene Städ wua väl Nobasch dicht toop wonen, un oabeit haben en Fabrikjen ooda Jeschafta enne Staut - town; city; state. *Category: 4.6.7.2. City, 2.4. Body condition, 3.5.1. Say, 4.6.7. Region, 8. States.*
- Stautsbe'aumta** [ʃtəʊtsbɛ'əʊmtə] *n.m. Pl: Stautsbe'aumte.* eena dee een Aumt en de Stauts Rejerunk haft - city officer.
- stautsch** [ʃtəʊtʃ] *adj.* soo aus enne Staut - urban. *Category: 4.6.7.2. City.*
- Stautschriewa** [ʃtəʊtʃrɪvə] *n.m. Pl: Stautschriewasch.* de Schriewa fa de Staut; eena dee de Bieekja fa de Staut helt - city secretary.
- Stautsdeena** [ʃtəʊtsdɛɪnə] *n.m. Pl: -.* eena dee fa de Staut schauft - civil servant. *Category: 6.6. Occupation.*
- Stautsgauss** [ʃtəʊtsɡəʊs] *n.f. Pl: Stautsgaussen.* eene Gauss enne Staut - city street.
- Stautshus** [ʃtəʊtʃhys] *n.n. Pl: Stautshiesa.* daut Rejerungshus fa de Staut - town hall; city hall.
- Stautslied** [ʃtəʊtsliɪd] *n.pl.* Lied dee en eene Staut wonen; Lied dee sikj to daut Lāwen enne Staut jewant haben - city people.
- Stautsmaun** [ʃtəʊtsməʊn] *n.m. Pl: Stautsmana.* eena dee en eene Staut läft, ooda sikj to eene Staut jewant haft - city person.
- Stautsmia** [ʃtəʊtsmɪə] *n.f. Pl: Stautsmieren.* een Mia ooda Waunt rom eene Staut - city wall.
- Stautspuat** [ʃtəʊtspuət] *n.n. Pl: Stautspuaten.* een Puat en de Stautsmia ooda Stautswaunt - city gate.
- Stautsrot** [ʃtəʊtsrɔ:t] *n.m.* een Komitee von Stautsbe'aumte - town council; town councillor.
- Stautswaunt** [ʃtəʊtsvəʊnt] *n.f. Pl: Stautswenj.* Stautsmia; eene Waunt rom eene Staut toom schljachte Menschen un Baunden aufwäären - city wall.
- Stäw** [ʃtɛ:v] *n.pl.* Stakja - slats.
- Stazion** [ʃtə:stɪo:n] *n.f. Pl: Stazionen. Variant: Statsjoon.* eene Städ wua de Zuch ooda Boss stellhelt un Menschen un Sachen opp un auflot - station; depot. *Category: 3.5.9.1. Radio, television, 6.5.1. Building, 7.2.4.1.2. Railroad.*
- Steefbrooda** [ʃtɛfbrəʊdə] *n.m. Pl: Steefbreeda.* eene Steefmutta äa Sän - stepbrother. *Category: 4.1.9.1.3. Brother, sister.*
- Steefjeschwista** [ʃtɛfjɛʃvɪstə] *n.pl.* toopjebrochtet Jeschwista von een Maun un eene Fru dee aul beid Kjinja haben von ea befriet sennen - step siblings.
- Steefkjint** [ʃtɛfki:nt] *n.n. Pl: Steefkjinja.* een Kjint daut een Ehepoatna enne Famielje bringt biem befrieten - stepchild. *Category: 4.1.9.1.4. Son, daughter.*
- Steefmurrakje** [ʃtɛfmʊrə:cə] *n.f.* eene dache Sort Bloomen dee sikj leicht veplaut - pansy. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine.*
- Steefmutta** [ʃtɛfmʊtə] *n.f. Pl: Steefmitta.* eenem sien Voda siene tweede Fru - stepmother. *Category: 4.1.9.1.2. Father, mother.*
- Steefsesta** [ʃtɛfsestə] *n.f. Pl: Steefsestren.* eenem siene Steefmutter äare Dochta - stepsister. *Category: 4.1.9.1.3. Brother, sister.*
- Steefvoda** [ʃtɛffo:də] *n.m. Pl: Steefvodasch.* eenem siene Mutter äa tweede Maun - stepfather. *Category: 4.1.9.1.2. Father, mother.*
- Steen** [ʃtɛɪn] *n.m. Pl: Steena. Dim.: Steenkje (Steenakjes).* daut sea hoade Materiöl von waut de leed toom grooten Poat jemoakt es; een Biet von Steen; een Kjreemel ooda Stekj Graunt - stone; rock; gem; boulder. *Category: 1.2.2.2. Rock, 6.6.2.7. Working with stone, 7.3.1.1. Throw, 4.2.3. Music, 7.2.2.8. Move back and forth, 1.2.2.5. Jewel.*
- Steenagruff** [ʃtɛɪnə:grʊft] *n.f. Pl: Steenagruffen.* eene Städ wua Steena utem Boajch jesoacht woaren; een utjehaktet Loch en Steen - rock quarry.
- Steenahheel** [ʃtɛɪnə:hɛɪl] *n.f. Pl: Steenahheelen.* eene Heel; eene Boajchheel; een grootet Loch en een Boajch - cave. *Category: 1.2.1.5. Underground.*
- Steenahupen** [ʃtɛɪnə:hypən] *n.m. Pl: Steenahupes.* een Hupen Steena; een Klompen Steena - stone pile.
- Steenakjrauns** [ʃtɛɪnə:krəʊns] *n.m. Pl: Steenakjrens.* een Krauns von Steena; eene runde Rieej Steena - circle of stones.
- Steenaklompen** [ʃtɛɪnə:klɔmpən] *n.m. Pl: Steenaklompes.* een Klompen Steena - stone pile.
- Steenakrauns** [ʃtɛɪnə:krəʊns] *n.m. Pl: Steenakjrens.* eene Rund von Steena; een Krauns von Steena - ring of stones.
- steen** [ʃtɛɪn] *adj.* von Steen jemoakt - of stone.

- Steenbilt** [ʃtɛɪnbɪlt] *n.n. Pl: Steenbilda.* een behakta Steen dee doaderch een Bilt jeft - stone carving.
- Steenbock** [ʃtɛɪnbɔk] *n.m. Pl: Steenbakj.* eene nate Sort Ree - ibex. *Category: 1.6.1.1.3. Hoofed animals.*
- Steenboddem** [ʃtɛɪnbɔdəm] *n.m.* Steena Grunt; Steena Flua - stone foundation.
- Steeneelj** [ʃtɛɪnɛɪl] *n.f.* Eelj von enne leed - petroleum. *Category: 1.2.3.2. Oil, 6.6.2.9. Working with chemicals.*
- steenfaust** [ʃtɛɪnfəʊst] *adj.* soo faust aus een Steen; sea faust - immovable as stone.
- Steengoaden** [ʃtɛɪŋɡɔdəŋ] *n.m. Pl: Steengoades.* een Goaden met schmocke groote Steena mank de Plaunten; een Goaden von intressaunte Steena - rock garden.
- Steengruft** [ʃtɛɪŋɡruft] *n.f. Pl: Steengruften.* eene utjehakte Städ en Steen; eene Städ wua Steen jeschnäden woat toom buen ooda aundren Jebruck - stone quarry; quarry. *Category: 6.6.2.7. Working with stone.*
- Steengrunt** [ʃtɛɪŋɡrunt] *n.m. Pl: Steenjrind.* Steenboddem - stone foundation.
- Steenhaka** [ʃtɛɪnhɑ:kɑ] *n.m. Pl: Steenhakasch.* Menschen dee Steena tweihaken ooda behaken toom een jewesset Jeschekj moaken - stone carver.
- steenhoat** [ʃtɛɪnhɔat] *adj.* sea hoat; soo hoat aus een Steen - hard as rock.
- Steenhupen** [ʃtɛɪnhypən] *n.m. Pl: Steenhupes.* een Hupen ooda Klompen von Steena - pile of stones.
- steenjen** [ʃtɛɪjən] *v.w.* met Steena schmieten eenen Mensch ombrinjen - stone. *Category: 1.2.2.2. Rock, 6.6.2.7. Working with stone, 7.3.1.1. Throw.*
- Steenjefäss** [ʃtɛɪnjɛfɛ:s] *n.n. Pl: Steenjefässa.* een Behelta von Steen - stone crock.
- Steenklompen** [ʃtɛɪŋklɔmpən] *n.m. Pl: Steenklompes.* een Klompen ooda Hupen Steena - pile of stones.
- steenkolt** [ʃtɛɪŋkɔlt] *adj.* soo kolt aus Steen; onen Metlieden; onen Vestentniss fa dän näakjsten - stone cold.
- Steenkruck** [ʃtɛɪŋkrʊk] *n.f. Pl: Steenkrucken.* eene Kruck von Steen - stone jug; earthen jug.
- Steenmia** [ʃtɛɪnmia] *n.f. Pl: Steenmieren.* eene Mia ooda Waunt von oppjemieede Steena - stone wall.
- Steenmol** [ʃtɛɪnmɔ:l] *n.n. Pl: Steenmols.* een Denkjmol von Steen; een Steen dee een Denkjmol es - stone memorial.
- Steenoabeida** [ʃtɛɪnɔabeidɑ] *n.m. Pl: -.* eena dee met Steena oabeit - worker in stone.
- steenoolt** [ʃtɛɪnɔolt] *adj.* sea oolt; soo oolt aus een Steen - old as stone.
- Steenplostā** [ʃtɛɪnplostɑ] *n.n. Pl: Steenplostasch.* daut met waut waut veschmāat es un steenhoat jeworden es - stone plaster.
- Steenplot** [ʃtɛɪnplo:t] *n.f. Pl: Steenploten.* een plauta Steen; eene Plot von Steen - stele.
- Steenretz** [ʃtɛɪnrets] *n.f. Pl: Steenretzen.* een Retz en Steen - fissure in stone.
- steenrich** [ʃtɛɪnriç] *adj.* met Steena; soo aus Steena - stony. *Category: 1.2.2.2. Rock.*
- Steenschnieda** [ʃtɛɪŋnidɑ] *n.m. Pl: Steenschniedasch.* eena dee Steena trajchtschnitt - stone cutter; lapidarian. *Category: 6.6.2.7. Working with stone.*
- Steenschriewa** [ʃtɛɪŋʃriwɑ] *n.m. Pl: Steenschriewasch.* eena dee opp Steen schrift; eena dee en Steen Wieed schnizt - lithographer.
- Steentopp** [ʃtɛɪntɔp] *n.m. Pl: Steentap.* een Topp von eene Oat Steen ooda Zement - earthen crock.
- Steenwaunt** [ʃtɛɪnɔunt] *n.f. Pl: Steenwenj.* eene Waunt von Steena ooda Zement - stone wall; jetty.
- Steenwoa** [ʃtɛɪnɔɑ] *n.f.* Teetich von jebrende Leem - earthen ware; stone ware.
- steeten** [ʃtɛɪtən] *v.s.* stuksen; wām wee doonen - bruise as a result of a bump; butt; kick; punch; bump (like a ram). *Category: 4.8.3.7. Weapon, shoot, 2.5.3. Injure, 7.1.9. Move a part of the body, 7.7.3. Kick, 6.7.1.1. Poking tool, 7.7.1. Hit, 2.3.2.3. Types of sounds.*
- steetsch** [ʃtɛɪtʃ] *adj.* von een Bock dee leicht buchelt - displaying the tendency to butt.
- steewen** [ʃtɛɪvən] *v.s.* Stoff ooda Splauj em Wint flieejen - be dusty; blow with dust.
- Steewa** [ʃtɛɪwɑ] *n.m. Pl: Steewasch.* een haustja Wint dee sea stiff; waut jesajcht woat toom dän aundren mostren ooda dolranen - shower; duster; verbal poke or dig. *Category: 1.1.3.3. Rain, 5.6.2. Bathe, 7.2.2.5.1. Fall.*
- Steewel** [ʃtɛɪvəl] *n.f. Pl: Steewlen.* eene huage gumne Schoo, toom em Wota gonon ooda schaufen - high boot; boot. *Category: 5.3.1. Men's clothing.*
- steewlen** [ʃtɛɪvlən] *v.w.* sea ranen, jeweenlich von Kjinja - run fast.
- steeweldun** [ʃtɛɪvɛldyn] *adj.* sea bedrunken - drunk as a lord.
- Steewelhunt** [ʃtɛɪvɛlhunt] *n.m. Pl: Steewelhunj.* een Hunt dee daut jeschotne Voagel nom Jäaja brinjt - retriever. *Category: 6.3.1.5. Dog.*
- Steewelkijnajcht** [ʃtɛɪvɛlçnɑ:çt] *n.m. Pl: Steewelkijnajchts.* eene Enrechtunk too leichta de Steewlen uttrakjen - boot-jack.
- steewrich** [ʃtɛɪvriç] *adj.* met vāl steewen; stoffich; windich - dusty. *Category: 1.3.3.1. Dry, 5.6.1. Clean, dirty.*



- Steff** [ʃtɛft] *n.f. Pl: Steften*. Bliesteff; een korta runda Stock - peg; pin; pencil; dowel; pivot. *Category: 6.7.5. Fastening tool, 6.7.1.1. Poking tool, 7.5.2. Join, attach, 3.5.7.1. Write, 6.6.5.1. Draw, paint, 7.2.2.7. Move in a circle.*
- steil** [ʃtɛil] *adj.* jlikj nopp; stoakj boajopp - erect; upright; steep incline. *Category: 2.1.8.3. Male organs, 7.3.2.4. Lift, 8.3.1.4.1. Vertical.*
- Steilozh** [ʃtɛilɔʒ] *n.f. Pl: Steilozhen*. een Jestal toom huach opp waut stonen toom oabeiden - scaffold; frame; gibbet; trestle; rig; stage. *Category: 4.7.7.4. Execute, 6.5. Working with buildings, 8.6.6. Edge, 4.2.5. Drama, 8.1.6.1. Part.*
- Stekj** [ʃtɛc] *n.n. Pl: Stekja*. een Biet; eene Schnäd; een Dinkj; Kluten - piece; morsel; bit; chunk; hunk; component. *See: Nieej; Biet. Category: 4.2.6.1. Game, 5.2.1.5. Serve food, 8.1.6.1. Part, 8.1.6.2. Piece, 8.6. Parts of things, 6.3.1.7. Beast of burden.*
- stekjen** [ʃtɛcən] *v.w.* choke.
- 1 • kort aun Loft sennen; seften; stoawen von nich odmen kjennen; aufwarjen; vestoppen - choke; gag; asphyxiate; stifile; suffocate.
- 2 • flekjen; Flekja toop stekjen - patch; embroider; quilt. *See: aufwarjen; vestoppen; warjen. Category: 2.6.6.1. Kill, 2.5.2.3. Stomach illness, 4.7.7.3. Imprison, 2.6.6. Die, 1.6.2. Parts of an animal, 6.6.1. Working with cloth.*
- Stekjel** [ʃtɛcəl] *n.m. Pl: Stekjels*. een Bolten ooda korte lesastang toom waut toopstekjen - coupling pin; peg; linchpin; shaft. *Category: 6.7.5. Fastening tool, 1.2.1.5. Underground, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.7.8. Parts of tools, 8.3.3. Light.*
- stekjlen** [ʃtɛclən] *v.w.* hitschen; koplen; eenen Stekjel aum Plauz brinjen - couple together.
- stekjsennich** [ʃtɛcsɛniç] *adj.* ieejenkoppich - hardheaded; singleminded; opinionated; intransigent; independent; stubborn. *Category: 3.3.1.7. Stubborn, 3.2.5.8. Change your mind, 4.1.6.4. Independent person, 4.5.4.7. Independent.*
- stekjwiess** [ʃtɛcvis] *adv.* een Stekj opp eemol; en Bieta; hanewada - piece by piece.
- stell** [ʃtɛft] *adj.* ruich; onen Jelud; onen verieren ooda Bewäajunk; oppstelles; riastell - quiet; peaceful; calm; silent; inaudible; still. *See: wintstell; riastell. Category: 1.3.2.5. Calm, rough, 2.3.2.5. Quiet, 3.4.1.2.2. Calm, 3.5.1.1.5. Say nothing, 4.5.4.6. Rebel against authority, 4.8.4. Peace, 1.1.3.1. Wind, 2.3.2.2. Sound, 7.2.7. Not moving, 9.6.1.5. But.*
- stellen** [ʃtɛlən] *v.w.* berujen; tofräd stalen; een Jelud moaken opphieren - quieten.
- stellbedocht** [ʃtɛlbədɔχt] *adj.* nodenkjent; stell un bedocht - meditative; reflective. *Category: 2.3.1.7. Reflect, mirror.*
- stellbiewen** [ʃtɛlblivən] *v.s.* nuscht sajen; nich bekaunt moaken - remain silent.
- Stelle Friedach** [ʃtɛlə frida:χ] *n.f.* de Friedach ver Oostren; de Dach wan Jesus sien Doot aum Kjriez jefieet woat - Good Friday.
- Stelle Mää** [ʃtɛlə mɛa] *n.ph.* de Pazifischa Ozean; daut Mää tweschen Nuad un Sied Amerika un Asien - Pacific Ocean. *Category: 9.7.2.8. Names of oceans and lakes.*
- stellhoolen** [ʃtɛlhøulən] *v.s.* opphieren; een Jedriew opphoolen; met een Foatich aunhoolen - stop; halt; hold still; keep something quiet or secret. *Category: 3.3.4.4. Prevent, 7.2.7.1. Stop moving, 8.4.6.1.2. Stop something, 7.2.7.2. Stay, remain.*
- stelligjen** [ʃtɛllɪjən] *v.s.* ligjen onen to rieren ooda bewäajen - lie still.
- stellmoaken** [ʃtɛlmoakən] *v.s.* beschwichten; ruich moaken - quieten.
- stellräden** [ʃtɛlrɛ:dən] *v.w.* fuschlen; nat räden - speak in an undertone.
- stellschwiejes** [ʃtɛlʃwi:jəs] *adv.* stell; onen Jelud; onen oppräajen - go about something quietly; tactfully and silently.
- stellsennen** [ʃtɛlsɛnən] *v.s.* kjeen Jelud moaken; nich räden - be quiet; hush. *Category: 2.3.2.5. Quiet, 3.5.1.1.5. Say nothing.*
- Stellstaunt** [ʃtɛlstəunt] *n.m. Pl: Stellstend*. een stellhoolen; een opphieren met schaufen; soo aus de Ossen aum Boajch jeroden - impasse; respite; immobile; no movement. *Category: 2.4.5. Rest, 7.2.1.6. Steady, unsteady.*
- stellstonen** [ʃtɛlstɔ:nən] *v.s.* stellhoolen; onverieet stonen - stand still. *Category: 7.2.7.2. Stay, remain.*
- Stellveträda** [ʃtɛlfɛ'trɛ:dɔ] *n.m. Pl: -. Variant: Stalveträda*. Veträda; eena dee fa eenem rät - representative. *Category: 4.6.6.3. Represent.*
- stellwoaren** [ʃtɛlvɔa:ən] *v.s.* opphieren met een Jelud; opphieren met räden; ruich woaren; dolen; uttooben- abate; so subside. *See: dolen; uttooben. Category: 8.1.4.3. Decrease.*
- stelpen** [ʃtɛlpən] *v.w.* äwafaulen; äwasied faulen; utschedden - tip. *Category: 1.3.2.2. Pour, 3.3.3.2. Advise, 8.6.7. End, point.*
- Stelpomm** [ʃtɛlpɔm] *n.f. Pl: Stelpen*. de tiedje Jeburt von een Kjint daut noch nich läwen kaun - miscarriage; inversion.
- Stemgaufel** [ʃtɛmgəufəl] *n.f. Pl: Stemgauflen*. eene Gaufel met twee lange Tinjen toom Toon aunjäwen - tuning fork; pitchfork.
- stemhauff** [ʃtɛmhəuft] *adj.* met Stemm - vocal.

**stemlooss** [ʃtɛmləʊs] *adj.* onen Stemm - voiceless.

**Stemm** [ʃtɛm] *n.f. Pl: Stemmen.* daut Jelud daut eena moakt toom räden ooda sinjen; biem Wälen, eenem siene Meenunk; wan stemmich jesungen woat, dan heet de hechre Stemm de ieeschte Stemm, un de läajre Stemm heet de tweede Stemm - voice; ballot; vote; voter. *See: Stemzadel. Category: 2.3.2.2. Sound, 3.5.1.1. Voice, 3.3.1.2. Choose, 4.6.6.4. Election.*

**stemmen** [ʃtɛmən] *v.w.* agree.

1 • äwareene Meenunk haben; äwareen sennen; goot toop schaufen; eenjen; harmonieren; envestonen - agree; be true; be correct.

2 • siene Stemm aflajen bie eene Wol -

vote. *See: biestemmen; eenjen; enstemmen; enweljen; harmonieren; toosajen; envestonen. Category: 3.2.5.4. Agree with someone, 8.3.5.2.1. Same, 8.3.7.7.3. Compatible, 9.4.6. Yes, 3.3.1.2. Choose, 4.6.6.4. Election.*

**Stemmental** [ʃtɛmɛnta:l] *n.f. Pl: -.* eena dee bie eene Wol de Stemmen talt - scrutineer.

**stemmich** [ʃtɛmiç] *adj.* met Stemm; stemhauff - with voices.

**stemmoatich** [ʃtɛmɔatiç] *adj.* met Stemm; soo aus eene Stemm - vocal.

**Stemmrajcht** *n.n.* daut Rajcht en eene Wol siene Stemmunk hieren to loten - right to vote.

**Stemmunk** [ʃtɛmʊŋk] *n.f. Pl: Stemmungen.* een stemmen; eene Rechtunk fa eene Grupp; een Ziel - agreement. *Category: 3.2.5.4. Agree with someone, 3.3.2.1. Agree to do something, 4.7.8.1. Covenant, 9.4.6. Yes.*

**Stemrajcht** [ʃtɛmra:çt] *n.n.* daut Väärajcht en eene Wol to stemmen - suffrage.

**Stemwakjssel** [ʃtɛmva:csəl] *n.m. Pl: -.* de Ve'endrunck en een naunwaussenda Jung siene Stemm - voice change in a young man.

**Stemzadel** [ʃtɛmtsa:dəl] *n.m. Pl: Stemzadels.* daut Papia opp woont eena siene Stemm en eene Wol jeft - ballot. *See: Stemm.*

**Stenda** [ʃtɛndʌ] *n.m. Pl: Stendasch.* daut growe Holt, soont aus 2 bie 4, dee en eene Waunt sent toom de Waunt Ploten ooda Waunt Bräda hoolen - support pillar; post; stud; two-by-four. *Category: 3.5.1.2.1. Announce, 3.5.7.7. Letter, 4.6.1.2. Government official, 4.6.6. Government functions, 6.6.3.2. Wood, 7.3.4.3. Put down, 6.3. Animal husbandry.*

**stendich** [ʃtɛndiç] *adj.* dän Tietäwa; eegol; emma wada - steady. *Category: 3.4.1.2.2. Calm, 4.3.6. Self-controlled, 7.2.1.6. Steady, unsteady.*

**stendjen** [ʃtɛnʒən] *v.w.* wäm vesprääkjen to halpen wan hee Schult moakt ooda haft - give credit; support with credit. *Category: 3.5.1.7. Praise.*

**Stenjel** [ʃtɛjəl] *n.m. Pl: Stenjels.* daut Enjskje von een Aust ooda eene Rank bat aun de Frucht - stem; stalk. *Category: 1.5.5. Parts of a plant, 9. Grammar, 6.4.1.1. Track an animal.*

**stenjlich** [ʃtɛjliç] *adj.* met Stenjels; soo aus Stenjels - stalky; full of stems.

**stenkjren** [ʃtɛŋcrən] *v.w.* stinkjen; stoakj rikjen - stink. *Category: 2.3.4. Smell.*

**stenkjrlich** [ʃtɛŋcriç] *adj.* met eenen stoakjen Jeroch; sea jäajenaun - rancid; rank; odious; foul smelling; fetid; stinky. *Category: 2.3.4. Smell, 8.3.7.8. Decay, 3.2.2.3. Evaluate, test, 4.5.6. Status, 8.4.5.1.1. Series, 3.4.2.1.1. Dislike, 3.4.2.1.2. Hate, detest, 2.2.8. Defecate, feces.*

**sternekjslen** [ʃtɛnɛcsləŋ] *v.w.* waklen; waklich gonen un aun Sachen steeten - stumble; walk awkwardly and bump into everything. *Category: 7.2.1.5. Walk with difficulty, 7.2.2.5.1. Fall.*

**Stett** [ʃtɛt] *n.f. Pl: Stetten.* Stiepa; daut opp waut eena ooda waut sikj stett ooda länt - prop; building support; support; brace; abutment. *See: Stiepa. Category: 3.5.9.4. Movie, 4.2.5. Drama, 7.3.4.6. Support, 4.3.4.5.1. Provide for, support, 2.5.7. Treat disease, 6.7.5. Fastening tool, 8.1.1.1.2. Two.*

**stetten** [ʃtɛtən] *v.w.* eene Stett jäwen; hoolen; hoolen von äwafaulen ooda utrutschen - support; prop up. *Category: 4.3.4.5.1. Provide for, support, 7.3.4.6. Support, 7.2.2.5.1. Fall.*

**Stia** [ʃtia] *n.n. Pl: Stiasch.* de Enrechtunk aun een Foatich toom de Rechtunk enstalen, wua eena hanfoat - steering wheel; rudder. *Category: 7.2.4.1.1. Vehicle, 7.2.4.2.1. Boat.*

**stia** [ʃtia] *adv.* jlijk wajch ver eenem - directly ahead.

**stieren** [ʃtirən] *v.w.* disturb.

1 • daut Stia lenkjen; de Rechtunk von een Foatich enstalen - guide; steer.

2 • wäm em Stich sennen; wäm baudren; belautjen - disturb; trouble; annoy.

3 • sikj oajren; oajalich sennen; enne Jefeel jeschloagen sennen - annoy; disappoint;

hurt. *See: belautjen; ve'oajren. Category: 3.4.2.1.6. Upset, 3.4.2.3. Angry, 3.4.2.4.1. Worried, 4.4.2.*

*Trouble, 3.4.2.3.1. Annoyed, 3.3.3.2. Advise, 4.5.3.1. Lead, 7.2.5.3. Guide, 7.3.3. Take somewhere, 3.3.3.6. Control, 6.3.1.1. Cattle, 6.3.8.2. Castrate animal.*

**Stiakopp** [ʃtiakɔp] *n.m. Pl: Stiakjap.* eena dee sikj nich äwaräden lat; eena dee siene Meenunk nich endat- pighead.

- Stiaroodel** [ʃtiarøudəl] *n.f.* *Pl:* **Stiaroodlen**. eene Roodel dee daut Boot ooda Schepp stieet - rudder. *Category:* **7.2.4.2.1. Boat**.
- Stich** [ʃtiç] *n.m.* *Pl:* **Stiej**. een schmaula utjeklunjda Wajch; een kjliena Wajch dee fa Footjenja je'ieejent es - path. *Category:* **6.5.4.1. Road, 7.2.1.1. Walk**.
- stieen** [ʃtiən] *v.s.* staupen; klautren - step. *Category:* **6.5.2.8. Floor, story, 7.2.1.1. Walk**.
- Stiebitz** [ʃtibits] *n.m.* *Pl:* **Stiebitzen**. eena dee eenem waut wajchfipst; een Schowanak - scoundrel. *Category:* **4.3.1.1. Bad, immoral**.
- stieekoppich** [ʃtiəkɔpiç] *adj.* ieejenkoppich; sikj nich beräden loten - pigheaded.
- Stieenaniess** [ʃtiəna:nis] *n.n.* eene Sort Kjriedarie dee en Supp ooda Jebakniss jebrukt woat - star aniseed.
- Stiel** [ʃtiil] *n.n.* *Pl:* -. eene Oat; een Wajch von waut doonen; Rechtunk; Senn - aim; objective; direction; purpose; style. *See:* **Rechtunk; Senn**. *Category:* **3.3.1.4. Intend, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.1.2.5. Plan, 6.4.1. Hunt, 7.7.2. Aim at a target, 3.3.1.1. Purpose, goal, 9.1.3.1. Physical, non-physical, 7.2.2. Move in a direction, 8.5.2. Direction, 8.5.2.8. North, south, east, west, 3.5.1.1.6. Speech style, 5.3.9. Style of clothing, 9.5.1.4. Way, manner**.
- Stiem** [ʃtim] *n.m.* een stoakja Wint dee Schnee ooda leed met sikj drajcht - blizzard; snowstorm. *Category:* **1.1.3.4. Snow, ice, 1.1.3.5. Storm**.
- stiemen** [ʃtimən] *v.w.* met Schnee steewen - storm with snow.
- stiemrich** [ʃtimriç] *adj.* een bät stiemen; soo aus stiemen - snowy and windy.
- Stiemwada** [ʃtimva:dʌ] *n.n.* windjet Wada wan de Schnee stiemt - stormy weather; winter weather. *Category:* **1.1.3.5. Storm**.
- Stiepa** [ʃtiɪpʌ] *n.m.* *Pl:* **Stiepasch**. daut waut doa stiepat; eene Stett; een schroza Stenda ooda Stock dee waut helt von faulen - abutment; brace. *See:* **Stett**.
- stiepren** [ʃtiprən] *v.w.* hoolen von äwafaulen; eenen Stiepa saten - hold up; support; resist; protest; brace oneself against. *Category:* **7.3.4.6. Support, 4.3.4.5.1. Provide for, support, 4.5.4.6. Rebel against authority, 4.8.2.4. Defend, 3.2.5.4.2. Protest, 3.5.1.8.5. Complain**.
- stierent** [ʃtiərənt] *adj.* soo daut et stieet; emwääj - bothersome. *Category:* **3.4.2.4.1. Worried**.
- Stiern<sub>2</sub>** [ʃtiən] *n.m.* *Pl:* **Stierns**. *Dim.:* **Stiernkje**. daut poat vom Jesecht bowa de Uagen bat de Hoa; een kjlienet Licht aum Himmel bie diesta - forehead. *Category:* **2.1.1. Head**.
- Stiern<sub>1</sub>** [ʃtiən] *n.n.* eent von de kjliene Lichta enne Nacht aum kloaren Himmel - star; meteorite. *Category:* **1.1.1.2. Star, 1.1.1.3. Planet**.
- Stiernforsa** [ʃtiənfoʊʃʌ] *n.m.* *Pl:* -. eena dee de Stiern Welt studieet un unjarechten kaun - astrologer. *Category:* **1.1.1.2. Star, 4.9.4.7. Omen, divination**.
- Stiernhimmel** [ʃtiənhiməl] *n.m.* een Himmel voll Stierns; de Welt bowa eenem bie Nacht; de Welt ooda Rum von de Stierns - starry sky.
- Stiernkjestic** [ʃtiərkjɛstɪç] *n.m.* eene Strip met doffe un väl fiene Stierns - Milky Way. *Category:* **9.7.2.5. Names of heavenly bodies**.
- Stiernkjkja** [ʃtiərkjɪkʲa] *n.m.* *Pl:* **Stiernkjkjasch**. eena dee om de Stierns weet - star gazer.
- Stiernschlinjel** [ʃtiənsçlinjəl] *n.m.* *Pl:* **Stiernschlinjels**. eena dee buta dän Rum vonne leed flicht - astronaut. *Category:* **7.2.4.4. Travel in space**.
- Stiernwelt** [ʃtiənwelt] *n.f.* de Rum ooda de Welt wua de Stierns sent - outer space. *Category:* **1.1. Sky**.
- Stiernwissenschoft** [ʃtiənwɪsɛnʃɔft] *n.f.* de Lia von Stierns, Sonn un Planeeten - astronomy. *Category:* **1.1.1.2. Star, 3.6.6. Science**.
- Stiernwoasaja** [ʃtiənwɔʌzʌ:jʌ] *n.m.* *Pl:* -. een Woasaja dee sikj no de Stierns recht fa sienen Rot; eene met eenen Gloowen daut hee em verut kaun sajen waut passieren woat doano aus woo de Stierns stonen - astrologer. *Category:* **1.1.1.2. Star, 4.9.4.7. Omen, divination**.
- Stierunk** [ʃtiəʊŋk] *n.f.* *Pl:* **Stierungen**. daut waut doa stieet; eene Unjabräakjunk - disturbance. *Category:* **4.8.2.6. Riot**.
- stiew** [ʃtiw] *adj.* es nich to bieeen; jeit schlaecht to bieeen - stiff; unbending; tense; rigid; transfixed. *Category:* **8.3.6.3. Stiff, flexible, 3.3.1.7. Stubborn, 3.4.2.4.1. Worried, 7.1.9. Move a part of the body, 9.4.1.1. Tense**.
- Stiewa** [ʃtiwʌ] *n.m.* *Pl:* **Stiewasch**. een stiewa Pischat - stiff one.
- stiewbeenich** [ʃtiwbɛniç] *adj.* met een stiewet Been; soo daut de Kjneenen meist nich bieeen - stiff legged.
- Stiewheit** [ʃtiwɦeɪt] *n.f.* een stiewa Toostaunt; nich bandich sennen - stiffness; tension; inflexibility. *Category:* **3.4.2.4.2. Nervous, 4.8.1. Hostility, 3.3.1.7. Stubborn**.
- stiewjenekjich** [ʃtiwjənɛciç] *adj.* ieejenkoppich; stekjsennich - unimpressionable.
- stikjsen** [ʃtiçsən] *v.w.* metem Foot haustich waut tosied schuwen - shew.
- stinkjen** [ʃtɪŋçən] *v.s.* rikjen; eenen Jeroch haben - stink; be foul-smelling. *Category:* **2.3.4. Smell**.

**Stinkjdroshkje** [ʃtɪŋkdrɔʃcə] *n.f.* *Lit:* the stinking carriage een Foatich met Moota; eene Koa - car; cab. *See: Koa. Category: 7.2.4.1.1. Vehicle.*

**stinkjent** [ʃtɪŋcɛnt] *adj.* met eenen schlijchten Jeroch - putrid; foul; odious; fetid. *Category: 2.3.4. Smell, 2.6.6.2. Corpse, 8.3.7.8. Decay, 3.4.2.1.3. Disgusted, 4.2.6.2.2. Basketball, 3.4.2.1.1. Dislike, 3.4.2.1.2. Hate, detest, 2.2.8. Defecate, feces.*

**Stinkjkaut** [ʃtɪŋckaut] *n.f. Pl: Stinkjkauten.* een Tia, onjefää soo groot aus eene Kaut, schwuat met eene witte Striep oppem Rigjen, un Pess daut sea strenj rikjt; maunsoatich: Stinkjkota - skunk. *Category: 1.6.1.1.2. Carnivore.*

**Stinkjkniepa** [ʃtɪŋckniɪpɑ] *n.m. Pl: Stinkjkniepasch.* een Kjnepa met eenen strenjen Jeroch - stink beetle.

**Stinkjnäajelkje** [ʃtɪŋcneajelcə] *n.f. Pl: Stinkjnäajelkjes.* eene Sort Bloomen met dache runde Bloomen un eenen stoakjen Jeroch - carnation. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine.*

**Stinkjnäajelkjes** [ʃtɪŋcneajelcəs] *n.n.* eene Sort bleiwe Bloomen - violets.

**Stint** [ʃtɪnt] *n.f.* Struns; Gaussefnru - woman of questionable character; hag. *Category: 2.6.5.2. Woman.*

**stonen** [ʃto:nən] *v.s.* äwarenj jerecht sennen; nich faulen; nich rieren ooda gonen - stand; make immobile. *Category: 1.5.1. Tree, 7.1.1. Stand.*

**Stoa** [ʃtoɑ] *n.m. Pl: Stoaren.* Katarata - sty; cataract. *Category: 2.5.2. Disease, 6.3.1.4. Pig, 1.3.1.3. River, 7.2.2.5.1. Fall.*

**stoaflich** [ʃtoafliç] *adj. Variant: stoawlich.* soo daut et noch emol stoawen woat - mortal. *Category: 2.6.6.1. Kill.*

**Stoak** [ʃtoak] *n.f. Pl: Stoaken.* de Städ em Staul wua eene Koo stonen kaun; de Stangen ooda Bräda dee eene Koo en äare Stoak hoolen un dee doch dollajen kaun - stanchion; upright pole or post.

**stoaken** [ʃtoakən] *v.w.* met eene Forkj soowaut aus Hei ooda Stroo wieda saten - fork. *Category: 5.2.2.8. Eating utensil, 8.3.1. Shape.*

**stoakren** [ʃtoakrən] *v.w.* met een Stock waut vesieekjen wieda to brinjen; een Ziel vesieekjen to vedoawen, jäajenaun sennen - poke at.

**stoakbeenich** [ʃtoakbɛniç] *adj.* denne beenich; krom beenich - bandy-legged.

**Stoakj** [ʃtoac] *n.f. Pl: Stoakjen.* eene naunwaussende Koo waut noch nich een Kaulf jehaut haft - heifer. *Category: 1.6.7. Male and female animals, 6.3.1.1. Cattle.*

**stoakj** [ʃtoac] *adj.* strong.

1 • met väl Krauft; nich schwak - strong; stout; powerful.

2 • bosich; schwind; haustich - fast; swift.

3 • en Gramatikj, een Tietwuat daut sien Selbstlut endat biem bieejen, tB. droag, drajcht, druagen - strong; stout; powerful; fast; swift. *Category: 2.4.1. Strong, 8.3.6.1. Strong, brittle, 8.2.3. Thick, 2.3.4. Smell, 3.4. Emotion, 4.9.5.9. Fasting, 7.2.1.2. Move quickly, 8.4.8.1. Quick, 1.6.1.2. Bird.*

**stoakjen** [ʃtoacən] *v.w.* toonämen aun Krauft ooda Jesuntheit; stoakja woaren ooda moaken - make stronger; fortify; reinforce. *Category: 4.4.4.5. Protect, 4.8.2.4. Defend.*

**Stoakjheit** [ʃtoacheit] *n.f.* Krauft; Macht; Staunthautfichkjeit - soundness.

**Stoakopp** [ʃtoakɔp] *n.m. Pl: Stoakjap.* een leejenkopp; een Heltabless - obstinate person.

**stoakoppich** [ʃtoakɔpiç] *adj.* ieejenkoppich; heltablessich; stekjsennich - obstinate; stubborn; bull-headed; obdurate; stiff-necked. *Category: 3.3.1.7. Stubborn, 3.3.1.6. Determined.*

**stoa** [ʃtoɑ] *adj.* stell aus wan jefroaren; onverieet - rigid; fixed. *Category: 8.3.6.3. Stiff, flexible, 7.2.7. Not moving, 9.4.4.1. Certainly, definitely.*

**stoawen** [ʃtoavən] *v.s.* opphieren to läwen; doot gonen - die; succumb; pass away. *Category: 2.6.6. Die.*

**Stoawbad** [ʃtoavba:d] *n.n. Pl: Stoawbaden.* daut Bad wua eena stoaft - death bed.

**stoawlich** *See main entry: stoaflich.*

**Stobben** [ʃtoβən] *n.m. Pl: Stobbes.* daut Enj oppe Wartlen von een auffjemoakta Boom - stump. *Category: 1.5.5. Parts of a plant.*

**Stock**<sub>1</sub> [ʃto:k] *n.m. Pl: Stakja.* een Stekj Holt; een Stekj von een Aust; een denna Kjneppel - stick; cane; staff; wand. *Category: 1.5.5. Parts of a plant, 6.7.1.1. Poking tool, 7.5.2.2. Stick together, 1.5.3. Grass, herb, vine, 2.5.4. Disabled, 4.7.7. Punish, 7.2.1.5. Walk with difficulty, 4.2.3.1. Compose music, 4.9.4.1. Sorcery.*

**Stock**<sub>3</sub> [ʃto:k] *n.m.* Pilzoatje Bloomen aun waut feichtet; eene Fulstäd - rot; mould; fungus. *Category: 1.5.6. Growth of plants, 2.6.6.2. Corpse, 8.3.7.8. Decay, 1.5.4. Moss, fungus, algae, 6.6.2.3. Working with metal, 6.6.2.4. Working with clay, 6.6.2.5. Working with glass, 8.3.1. Shape, 2.5.2.2. Skin disease.*

**Stock**<sub>2</sub> [ʃto:k] *n.n. Pl: -.* eene Schicht von een huaget Jebied, soo aus een tweestokjet Hus - storey in a building.

**stocken** [ʃto:kən] *v.w.* vepilzen; veschemlen; vekomen; vefulen; fulen - become mouldy. *See: veschemlen; bepilzen.*

**stockdiesta** [ʃto:kdistʌ] *adj.* gauns diesta; gauns onen Licht - pitch dark.

**stockich** [ʃto:kiç] *adj.* vestokt; soo aus vestokt - mouldy.



**Stockkende** *n.n.* *Pl.*: -. een Kende opp eenen Stock - lollipop.

**Stockroos** *[[tɔkrəʊs]* *n.f.* *Pl.*: **Stockroosen**. eene Sort groote Bloomen met een langa Staum - hollyhock. *Category*: **1.5.3. Grass, herb, vine**.

**Stoff** *[[tɔf]* *n.n.* Mell; sea fiene Kjreemels; Materiöl, soo aus daut Stoff von waut waut jemoakt es - dust; acid; matter; material; substance. *Category*: **1.2.2.1. Soil, dirt, 5.6.6. Wipe, erase, 6.6.2.9. Working with chemicals, 1.2.2. Substance, matter, 3.5.1.2. Talk about a subject, 9.1.3.1. Physical, non-physical, 8.3.6. Made of, material**.

**Stoffbiedel** *[[tɔfbidɛl]* *n.m.* *Pl.*: **Stoffbiedels**. daut Poat en eene Bloom daut Somen aufjeft toom aundre Bloomen befruchten; daut Poat enne Bloom daut eenem siene Näs foawen kaun - anther of a flower.

**Stoffbrell** *[[tɔfbrɛt]* *n.f.* *Pl.*: **Stoffbrellen**. eene Brell toom de Uagen runtom bedakjen, jäajen Stoff - dust goggles; goggles. *Category*: **2.3.1.9. Something used to see**.

**stoffich** *[[tɔfiç]* *adj.* met Stoff; soo aus Stoff - dusty. *Category*: **1.3.3.1. Dry, 5.6.1. Clean, dirty**.

**Stoffkjreemel** *[[tɔfkrɛimɛl]* *n.m.* *Pl.*: **Stoffkjreemels**. een Bietskje Stoff - dust kernel.

**Stoffkjriesel** *[[tɔfkrisɛl]* *n.m.* *Pl.*: **Stoffkjriesels**. Wintkjriesel - whirlwind; dust-devil. *Category*: **1.1.3.1. Wind, 1.1.3.5. Storm**.

**Stoffsua** *[[tɔfsua]* *n.m.* *Pl.*: **Stoffsuasch**. Subassem; Wakjumkliena; Julbasse - vacuum cleaner. *See*: **Subassem**. *Category*: **6.5.3.1. Building equipment and maintenance**.

**Stoffwolkj** *[[tɔfvɔlc]* *n.f.* *Pl.*: **Stoffwolkjen**. eene Wolkj von Stoff em Wint - cloud of dust.

**Stofkje** *[[tɔfcɛ]* *n.n.* *Pl.*: **Stofkjes**. eene kjliene Stow - small room.

**Stol** *[[tɔ:l]* *n.n.* *Pl.*: -. eene Sort lesa - steel. *Category*: **1.2.2.3. Metal, 6.6.2.3. Working with metal**.

**stolen** *[[tɔ:lɛn]* *adj.* von Stol - of steel.

**Stolfada** *[[tɔlfa:dʌ]* *n.f.* *Pl.*: **Stolfadren**. Tintfada; Tintschriewa; eene stolne Fada dee en Tint jedukt woat toom schriewen - pen holder; pen nib; pen; nib. *Category*: **3.5.7.1. Write, 4.7.7.3. Imprison, 6.3. Animal husbandry, 6.3.1.2. Sheep**.

**Stoloarbeit** *[[tɔ:lɔabeit]* *n.f.* *Pl.*: **Stoloarbeiten**. met Stol oabeiden; von Stol waut moaken - steel work.

**stolpren** *[[tɔlpɛn]* *v.w.* *Variant*: **stulpren**. meist faulen biem gonen; schljacht gonen kjennen - stumble; falter; lurch; stagger. *Category*: **7.2.1.5. Walk with difficulty, 7.2.2.5.1. Fall**.

**Stolpen** *[[tɔlpɛn]* *n.pl.* Jereetschoft, ooda Spell, toom de Been aunlenjen; lange Stakja met eene Stoop toom oppstieen un met dee gonen - stilts. *Category*: **4.2.7. Play, fun**.

**Stolplot** *[[tɔlplo:t]* *n.f.* *Pl.*: **Stolploten**. een Biet Stol een poa Millimeeta dikj - steel plate; ledger blade.

**stolprich** *[[tɔlprɪç]* *adj.* *Variant*: **stulprich**. soo daut dee meist felt; schljacht oppe Been - insecure gait.

**Stolstrank** *[[tɔlstra:ŋk]* *n.f.* *Pl.*: **Stolstrenj**. een Strank von lesadrot jeflochten - steel cable.

**stolt** *[[tɔlt]* *adj.* prauzich; väl von sikj denkjen - proud; vain; pretentious; haughty; lofty; prim. *Category*: **3.4.1.1.2. Self-esteem, 3.5.1.7.3. Boast, 4.3.2.3. Proud, 4.3.2.4. Show off, 8.2.6.3. High, 3.4.2.3. Angry**.

**Stoltehendrikj** *[[tɔltɛhɛndɪç]* *n.m.* eene steile Sort Bloomen - lupin.

**Stoltheit** *[[tɔlthɛit]* *n.f.* een stolta ooda huachnäsjä Toostaunt - pomp; pride; swagger. *Category*: **3.4.1.1. Like, love, 3.4.1.1.2. Self-esteem, 4.3.2.3. Proud, 3.5.1.7.3. Boast, 7.2.1.1. Walk**.

**Stolwoll** *[[tɔlvɔl]* *n.n.* fiene stolne Dräd toopjenomen aus een Schiera - steel wool.

**stomren** *[[tɔmrɛn]* *v.w.* nich to Wuat komen; stotren - stammer; stutter. *Category*: **3.5.1.1.8. Speak poorly**.

**stomm** *[[tɔm]* *adj.* nich räden kjennen; stell sennen - dumb; mute; silent. *Category*: **3.2.1.4. Stupid, 2.5.4.4. Mute, 3.5.1.1.5. Say nothing, 2.3.2.5. Quiet**.

**stomp** *[[tɔmp]* *adj.* nich schoap; soo daut et nich goot schnitt - dull; blunt; obtuse. *See*: **plomp**. *Category*: **1.1.3.2. Cloud, 3.4.1.4.6. Uninterested, bored, 8.3.2.4. Blunt, 8.3.3.3. Color, 3.5.1.3.1. Tell the truth, 3.2.1.4. Stupid**.

**stompnäsich** *[[tɔmpne:siç]* *adj.* plaut näsich - pug-nosed; stomp-nosed.

**stonenbliewen** *[[tɔ:nɛnblivɛn]* *v.s.* stellhoolen; nich wiedagonen; stonen un nich äwafaulen - remain standing; come to a halt.

**stonent** *[[tɔ:nɛnt]* *adj.* äwarenj; soo daut et steit - standing; erect. *Category*: **4.3.1.4. Reputation, 8.3.1.4.1. Vertical, 2.1.8.3. Male organs, 7.3.2.4. Lift**.

**Stool** *[[tɔʊl]* *n.m.* *Pl.*: **Steela**. eene Sett; daut opp waut eena biem Desch ooda biem spazieren sett - stool; chair; seat. *Category*: **2.2.8. Defecate, feces, 5.1.1.2. Chair, 7.1.2. Sit**.

**Stoolespross** *[[tɔʊlɛsprɔs]* *n.f.* *Pl.*: **Stoolesprossen**. eene Sprot; Stoolsprot - rung of a chair.

**Stoolgank** *[[tɔʊlga:ŋk]* *n.n.* Auffaul; Schiet; Mest - bowel movement; faeces; stool; excrement. *Category*: **2.2.8. Defecate, feces, 5.1.1.2. Chair**.

**Stoolkje** *[[tɔʊlcɛ]* *n.n.* *Pl.*: **Stoolkjes**. een kjliena Stool; een Stool fa een Kjint - stool. *Category*: **2.2.8. Defecate, feces, 5.1.1.2. Chair**.

- Stoolsprot** [ʃtəʊlspro:t] *n.f.* *Pl:* **Stoolsproten**. een Stock von een Foot aum Stool bat däm aundren Foot toom dee stiepen - rung of chair.
- Stoop** [ʃtəʊp] *n.f.* *Pl:* **Stoopen**. eene Staup opp eene Trap ooda Lada - stoop; step; stair; degree. *Category:* **7.1.8. Bend down, 6.5.2.8. Floor, story, 7.2.1.1. Walk, 8.3.4. Hot, 8.5.2.8. North, south, east, west, 9.3.1. Degree.**
- stoopwiess** [ʃtəʊpvi:s] *adv.* eene Stoop opp eemol; langsam un väasechtich - step by step; graduating by steps. *Category:* **9.3.3. Partly.**
- Stooss** [ʃtəʊs] *n.m.* *Pl:* -. Schups; Stuks; Ruks - thrust; push; jab; impulse. *Category:* **7.3.2.9. Push, 2.6.3.4. Labor and birth pains, 3.3.3.5. Compel, 6.7.1.1. Poking tool, 3.3.1.4. Intend.**
- Stoot** [ʃtəʊt] *n.n.* eene Tiet - period of time; time. *Category:* **4.2.3. Music, 8.2.8. Measure, 8.4. Time, 9.4.1.1. Tense.**
- stootwiess** [ʃtəʊtvi:s] *adv.* to Tieden; hanewada; eenjemol; nich emma - at times; from time to time. *Category:* **8.4.6.6.2. Sometimes.**
- Stoppel** [ʃto:pəl] *n.n.* *Pl:* **Stopels**. Jeschekj von een Mensch; miere Bieekja eent opp daut aundre jelajcht - stature. *Category:* **4.3.1.4. Reputation, 8.2.2.2. Tall.**
- stoplich** [ʃtɔplich] *adj.* met Stoppel; soo aus Stoppel - stubbly.
- stoppen** [ʃtɔpən] *v.w.* darn.  
1 • jekjnettet flekjen; een Loch voll promlen - darn; stuff.  
2 • stellhoolen - stop. *Category:* **1.2.2. Substance, matter, 7.5.9.1. Load, pile, 8.3.6. Made of, material.**
- Stoppel** [ʃtɔpəl] *n.n.* *Pl:* -. daut vom Jeträajd ooda Grauss, daut stonen blift nom heiwen - stubble.
- Stoppeldiesla** [ʃtɔpeldisla] *n.m.* *Pl:* **Stoppeldieslasch**. een Disker; een Jereetschoft met runde Schoaren ooda Disken dee dreien wan dee de leed schnieden; Soddenschnieda - disker.
- Stoppelfia** [ʃtɔpelfia] *n.n.* *Pl:* **Stoppelfiasch**. een Stapfia von Stoppel - stubble fire.
- Stoppelkjenn** [ʃtɔpɛlcɛn] *n.f.* *Pl:* **Stoppelkjennen**. een sea korta Boat - stubble chin.
- Stoppelstrikja** [ʃtɔpɛlstri:kja] *n.m.* *Pl:* **Stoppelstrikjasch**. de Stang dee daut Pluachschoa een jeweset rein strikjt - wire or thin rod attached above a ploughshare to fold the long stubble under the earth as the plough turns over the land.
- Stopsel<sub>1</sub>** [ʃtɔpsəl] *n.n.* *Pl:* **Stopsels**. *Variant:* **Stoppel**. Hupen; Klompen - huge pile piled up layer by layer, such as bricks or hay.
- Stopsel<sub>2</sub>** [ʃtɔpsəl] *n.n.* *Pl:* **Stopsels**. een Dinkj toom eene Buddel dicht toomoaken; Korkj - cork; stopper; plug; bung. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant, 3.3.1.6. Determined, 4.3.1.5. Patient, 6.6.8.1. Working with electricity, 7.5.9.2. Fill, cover.**
- Stopseltrakja** [ʃtɔpsəltra:kja] *n.m.* *Pl:* **Stopseltrakjasch**. Jereetschoft toom en een Stopsel nenschruwen un rut trakjen - corkscrew.
- Storm** [ʃtɔrm] *n.m.* *Pl:* **Storms**. Owwada; schljajchtet Wada; Wint, veleicht met Rääjen ooda Jewitta - storm. *Category:* **1.1.3.5. Storm.**
- stormen** [ʃtɔrmən] *v.w.* stormich sennen; groff räajnen un blosen; jewitren - storm. *Category:* **1.1.3.5. Storm.**
- Stormfensta** [ʃtɔrmfɛnstʌ] *n.n.* *Pl:* **Stormfenstren**. een Väasauzfensta; een Fensta toom ver een jeeeneljet Fensta saten em Winta - storm window.
- stormich** [ʃtɔrmiç] *adj.* sea windich; soo aus bie een Storm - stormy. *Category:* **1.1. Sky.**
- Stormwint** [ʃtɔrmvɪnt] *n.m.* *Pl:* **Stormwind**. stoakja Wint; hunjscha Wint - storm wind.
- Stot** [ʃto:t] *n.f.* *Pl:* -. dän Wieet dän eena von sikj denkjt; waut eenem stolt moakt; leejiez - pride; conceit. *Category:* **3.4.1.1. Like, love, 3.4.1.1.2. Self-esteem, 4.3.2.3. Proud.**
- stotlich** [ʃtɔtlich] *adj.* dikj von Jeschekj; fat un aunjeseenen - portly; noble. *Category:* **8.2.3.2. Fat person, 4.6.1.1. King's family.**
- stotren** [ʃtɔtrən] *v.w.* eent un de selwje Silb välmol wadahlen; stomren - stutter; stammer. *See:* **stomren**. *Category:* **3.5.1.1.8. Speak poorly.**
- Stow** [ʃto:v] *n.f.* *Pl:* **Stowen**. een Rum en een Hus, soo aus de Ätstow, Settstow, Schlopstow - room; chamber. *Category:* **6.5.2.7. Room, 8.5.4.3. Space, room, 2.1.8.1. Heart, 4.8.3.7. Weapon, shoot.**
- Strääkj** [ʃtrɛac] *n.m.* *Pl:* **Strääkja**. *Dim.:* **Strääkjskje**. Strich; Lienje - strip; stripe; stroke; blow; distance; accidentally leave a strip of unworked land while plowing; harrowing etc. *Category:* **2.5.2. Disease, 7.2.4.2.2. Swim, 7.3.4.1. Touch, 1.1.2.1. Blow air, 1.1.3.1. Wind, 1.2.1.2. Volcano, 2.2.1. Breathe, breath, 6.6.2.5. Working with glass, 7.7.1. Hit, 8.2.6. Distance, 8.2.6.1. Far.**
- Strakj** [ʃtra:c] *n.f.* *Pl:* **Strakjen; Strääkja**. eene Lenjd ooda een Poat von een Wajch - stretch; distance; tract. *Category:* **7.1.9. Move a part of the body, 8.3.1.9. Stretch, 8.2.6. Distance, 8.2.6.1. Far.**
- strakjen** [ʃtra:cən] *v.w.* langjen; siene Jlieda bewääjen un rakjen - extend. *Category:* **7.1.9. Move a part of the body, 7.3.4.7. Extend, 8.3.1.9. Stretch.**

- straks** [ʃtra:ks] *adv.* jliikjtoo; nu fuaz - soon; straightaway; anon. *Category:* **8.4.6.4.1. Soon.**
- Sträl** [ʃtre:l] *n.f. Pl:* **Strälen.** daut waut eenem no Benja väakjemt en Fleesch ooda Frucht - filament. *Category:* **8.3.3.1.1. Light source.**
- strälich** [ʃtre:liç] *adj.* met Strälen; soo aus met Strälen; soo aus met Benja doa bennen - sinewy; stringy. *Category:* **2.4.1. Strong, 8.2.3.1. Thin thing.**
- Strämel** [ʃtre:məl] *n.n. Pl:* **Strämels.** een schmaulet Stekj - thin strip; streamer; skinny person.
- Strämel Spakj** [ʃtre:məl ʃpa:c] *n.f.* een Strämel ooda Schelwa Spakj - strip of bacon.
- Strampel** [ʃtra:mpəl] *n.m. Pl:* **Strampels.** een Staum von huaget Krut - thick stem; stalk. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant, 6.4.1.1. Track an animal.**
- Strank** [ʃtra:ŋk] *n.m. Pl:* **Strenj.** een dikja Baunt - rope; cord; lanyard; hemp. *Category:* **6.6.1. Working with cloth, 6.7.5. Fastening tool, 7.5.4.1. Rope, string, 6.2.5.4. Plant product.**
- Stranklada** [ʃtra:ŋkla:dʌ] *n.f. Pl:* **Strankladren.** eene Lada von Strank jemoakt - rope ladder. *Category:* **6.7. Tool.**
- Strauch** *See main entry:* **Strus.**
- straum** [ʃtrɔum] *adj.* schmock; goot loten; scheen - dressed in Sunday-best; beautiful; comely; handsome; genteel; lovely; exquisite; resplendent. *See:* **scheen; schmock; wundascheen.** *Category:* **2.3.1.8.1. Beautiful, 2.6.2.2. Attract sexually, 3.4.1.1. Like, love, 8.3.8.2. Glory.**
- straumen** [ʃtrɔumən] *v.w.* straum moaken; schmock moaken; moaken goot loten - beautify. *Category:* **2.3.1.8.1. Beautiful, 5.4. Adornment.**
- Straumheit** [ʃtrɔumheit] *n.f.* eene schmocke ooda straume Sach; Scheenheit; een straume Toostaunt; Schmuck; Pracht - beauty; frippery; glamour. *See:* **Pracht; Priel; Scheenheit; Schmockheit; Schmuck.** *Category:* **2.3.1.8.1. Beautiful, 2.6.2.2. Attract sexually.**
- Straums** [ʃtrɔums] *n.n.* soont waut schmock lat; daut waut eene Städ utstraumt - glamour; frippery.
- Straut** *n.m.* daut Eewa vom Mäa - shore.
- Strauss** [ʃtrɔus] *n.m. Pl:* **Straussen.** ostrich.  
1 • Strus - wreath.  
2 • eene Strausschan; een grootet Voagel daut nich flieejen kaun - ostrich. *Category:* **1.6.1.2. Bird.**
- sträwen** [ʃtre:vən] *v.s.* no een Ziel oabeiden; oabeiden; trachten; sikj bemieejen no waut - strive; struggle; vie; aspire; compete; endeavour. *See:* **trachten.** *Category:* **6.1.2.1. Try, attempt, 4.8.2. Fight, 4.3.4.3.1. Compete with, 3.3.1.6. Determined, 3.4.1.1. Like, love, 4.2.6.2. Sports.**
- sträwich** [ʃtre:viç] *adj.* denn un stoakj - sturdy; wiry; sinewy. *Category:* **2.4.1. Strong, 8.2.3.3. Thin person.**
- Strebotskje** [ʃtrebɔtsçə] *n.n. Pl:* **Strebotskjes.** eene Aunstrenjunk; schwoare Oabeit - strenuous, laborious effort.
- streemen** [ʃtrɛimən] *v.w.* soo aus een Stroom ranen; met Stroom gonen - stream. *Category:* **1.3.1.3. River, 1.3.2.1. Flow.**
- streement** [ʃtrɛimənt] *adj.* soo daut et streemt; met eenen Stroom - streaming; flowing. *Category:* **7.2.1.4. Graceful.**
- Streemunk** [ʃtrɛimʊŋk] *n.f. Pl:* **Streemungen.** de Rechtunk von een Stroom; een streemen - streaming.
- streepen** [ʃtrɛipən] *v.w.* schluwen; soo aus eene Schal rauftrakjen; soo aus ne Schal ooda Strempp auntrakjen - strip.
- Streepschoss** [ʃtrɛipʃɔs] *n.m. Pl:* -. een Schoss dee jrod de Butakaunt vekrauzt; eene nate Wund ooda Ojjlekj - black eye; ricocheting car accident resulting in a minor accident. *Category:* **2.5.3. Injure.**
- Strei** [ʃtrei] *n.n. Pl:* -. Stroo toom Vee streien ooda baden - bedding; litter. *Category:* **7.4.5.2. Throw away, 8.3.7.8.3. Garbage.**
- streien** [ʃtreiən] *v.w.* wietleeflich faulen loten; eene denne Schicht faulen loten - strew; scatter; prepare a straw bed for animals. *Is:* **ekj strei.** *2s:* **dü streist.** *3s:* **hee streit.** *1p:* **wie streie.** *2p:* **jie streie.** *3p:* **see streie.** *Category:* **7.5.1.1. Separate, scatter.**
- Streia** [ʃtreiʌ] *n.m. Pl:* **Streiasch.** een Jereetschoft toom streien, tB. Soltstreia - shaker.
- Strekj** [ʃtreç] *n.n.* eene Fru dee sea ve'acht es - wench. *Category:* **2.6.5.2. Woman.**
- Strempp** [ʃtrɛmp] *n.f. Pl:* -. eene zeichne Schluw toom äwarem Foot ooda Foot un Been - sock; stocking; hosiery. *Category:* **5.3.1. Men's clothing, 5.3.2. Women's clothing.**
- Stremppbaunt** [ʃtrɛmpbɔunt] *n.m. Pl:* **Stremppbenja.** een gumna Baunt met een Kjnipisa toom Strempp nopp hoolen - garter.
- Stremppbekjsen** [ʃtrɛmpbɛçsən] *n.f. Pl:* -. Strempp dee vonne Teenen bat de Lint rieekjen - pantyhose.
- stremplen** [ʃtrɛmplən] *v.w.* faulen; onbeholpen faulen - fall headlong. *Category:* **7.2.2.5.1. Fall.**
- strenj** [ʃtrɛŋ] *adj.* strict.  
1 • sua; stoakj, von Jeschmak; hoat, von Ordnunk enfiereen - stringent; sour.  
2 • ieeboa; hoat, von Ordnunk - strict; severe; austere; harsh; stern; rigorous. *See:* **ieeboa.** *Category:* **4.5.3.3. Discipline, train, 4.7.9.5. Act harshly, 8.1.5.8. Exact, 8.3.7.1. Bad, 2.3.5.1. Comfortable, 4.3.6. Self-**

**controlled, 8.3.3.1.2. Bright, 7.2.4.2.1. Boat.**

**Strenjheit** [ʃtrɛnjhɛit] *n.f.* de strenja Toostaunt; de välvelangenda Toostaunt - rigour; austerity; strictness; harshness; severity. *Category:* **2.3.5.1. Comfortable.**

**strenjrikjent** [ʃtrɛnjricɛnt] *adj.* met een stoakjen Jeroch - strong-smelling.

**strepsuaren** [ʃtrɛpsuəɹən] *v.w.* sea oabeiden; rakren; aunstrenjen - put forth great effort.

**Stretsel** [ʃtrɛtsɛl] *n.m. Pl:* -. een seetet Broetje met Rasienen doabennen - raisin pastry.

**striblen** [ʃtrɪblɛn] *v.w.* steewlen; rietent no waut sennen; ojeduldich oabeiden - struggle; strive; fight; dispute; haggle; bicker; resist. *See:* **kaublen; zanken.** *Category:* **4.8.2. Fight, 6.1.2.1. Try, attempt, 4.3.4.3.1. Compete with, 3.5.1.3.3. Contradict, 3.5.1.6. Debate, 6.8.4.4. Bargain, 3.5.1.6.2. Quarrel, 4.5.4.6. Rebel against authority, 4.8.2.4. Defend.**

**Strich** [ʃtriç] *n.m. Pl:* **Stricha.** hair parting.

1 • Sträakj; Lienje; de Lienje wua de Hoa jespooft woaren - hair parting; stroke of the hair brush.

2 • biem schriewen daut Tieekjen ( - ), daut twee Wieed ooda Jedanken eenjemoten vebungen helt - hyphen; dash. *Category:* **7.2.1.1.1. Run, 7.2.1.2. Move quickly.**

**strieden** [ʃtridɛn] *v.s.* zanken; oneenich sennen; proowen dän aundren to beräden - argue; dispute; disagree; quarrel. *Category:* **3.5.1.6. Debate, 3.5.1.6.2. Quarrel, 3.5.1.3.3. Contradict, 3.2.5.4.1. Disagree, 4.1.6. Disunity.**

**Striedarie** [ʃtrida:ri] *n.f. Pl:* **Striedarieen.** een strieden; Zank; Oneenichkheit - conflict. *Category:* **4.4.2. Trouble, 4.8. Conflict, 4.8.1. Hostility, 4.8.2. Fight, 4.8.3. War.**

**striedent** [ʃtridɛnt] *adj.* met de Aufsecht to strieden ooda jääjenaun to sennen; soo daut hee jääjenaun rät ooda stritt - militant; argumentative. *Category:* **4.5.4.6. Rebel against authority, 3.5.1.6.2. Quarrel.**

**Striedichkheit** [ʃtridiçkheit] *n.f.* eene Oneenichkheit; een Striet; Zank; Striedarie; Jestried; Wieedwakjssel - contention; disagreement; argument; battle; strife; fight; difference of opinion. *See:* **Jestried; Wieedwakjssel; Striet.** *Category:* **3.5.1.6.2. Quarrel, 3.2.5.4.1. Disagree, 4.8.2. Fight, 4.8.2.1. Fight for something good, 4.8.3. War, 4.8. Conflict, 4.3.4.3.1. Compete with.**

**striedrich** [ʃtridriç] *adj.* met strieden; zenkjrich; haksch - argumentative. *Category:* **3.5.1.6.2. Quarrel.**

**Striep** [ʃtrip] *n.f. Pl:* **Striepen.** eene breede Lienje - strip; streak.

**striepen** [ʃtripɛn] *v.w.* striblen; jlikjtoe wua hanranen; sea ranen - hurry. *Category:* **7.2.1.2. Move quickly, 8.4.8.1. Quick.**

**striepich** [ʃtripiç] *adj.* met Striepen; soo aus Striepen - streaky; brindled. *Category:* **8.3.3.3.5. Animal color, marking.**

**Striesel** [ʃtrisɛl] *n.f.* jekalieeda Zocka; rooda Zocka; Riesel - coloured sugar spread on cookies. *See:* **Riesel.**

**Striet** [ʃtrit] *n.m. Pl:* **Striedungen.** Zank; Striedarie; Striedichkheit - conflict. *See:* **Striedichkheit.** *Category:* **4.4.2. Trouble, 4.8. Conflict, 4.8.1. Hostility, 4.8.2. Fight, 4.8.3. War.**

**Strietfroag** [ʃtritfrɔɹaɹ] *n.f. Pl:* **Strietfroagen.** de Froag äwa dee Lied sikj strieden - bone of contention. *Category:* **3.5.1.6.2. Quarrel.**

**Strikj** [ʃtriç] *n.f. Pl:* **Strikjen.** een Jereetschoft toom Massasch schoapen - whetting tool.

**strikjen** [ʃtricɛn] *v.w.* cancel.

1 • met een Strikja waut glaut moaken - smooth; even.

2 • met de Haunt ooda Finjasch aum Kjarpa drekjen un trakjen; kjniblen - massage; manipulate.

3 • waut utstrikjen; eene Schult vejäwen; eene Rääjel aufmoaken; tiljen; venullen - delete; strike off; rescind; waive.

4 • kjnetten - knit. *See:* **enstalen; venullen; tiljen; utstrikjen.** *Category:* **6.1.2.5.2. Cancel an event, 3.3.4.1. Give permission, 2.5.7.2. Medicine, 7.3.4.1. Touch, 7.3.4.5. Actions of the hand.**

**Strikja** [ʃtricɹ] *n.m. Pl:* **Strikjasch.** een Jereetschoft toom waut glaut strikjen - whetting tool.

**Strikjsteen** [ʃtricstɛin] *n.m. Pl:* **Strikjsteena.** een plauta Steen toom een Massa strikjen un schoapen - whetting stone.

**stripsen** [ʃtripsɛn] *v.w.* daut latste utmalkjen; stritzen - last milking.

**Stritz** [ʃtrits] *n.m. Pl:* **Stritzen.** een sea schmaula Stroom derche Loft jeschmäten - squirt. *Category:* **1.3.2.2. Pour.**

**stritzen** [ʃtritsɛn] *v.w.* een sea kjliena Stroom schmietten - squirt. *Category:* **1.3.2.2. Pour.**

**stroaklen** [ʃtroaklɛn] *v.w.* strikjen; haujen; goot sennen - pat; stroke. *Category:* **2.5.2. Disease, 7.2.4.2.2. Swim, 7.3.4.1. Touch.**

**Strof** [ʃtro:f] *n.f. Pl:* **Strofen.** dän Schoden dän eena kjricht fa orrajcht doonen - punishment; chastisement; penalty. *Category:* **4.7.7. Punish.**

**strofen** [ʃtro:fɛn] *v.w.* Strof jäwen; schachten; priejlen; aufsajen; mostren - punish; chastise; penalize; spank; scourge. *See:* **bestrofen; reinjen.** *Category:* **3.6.5. Correct, 4.7.7. Punish.**

**stroffalich** [ʃtrofa:liç] *adj.* een Toostaunt wua Strof aum Plauz es - punishable; liable for punishment.

**Strofferecht** [ʃtrofjɛrɛçt] *n.n. Pl:* **Strofferechta.** een Jerecht daut wäm bestroft; een Rechta sien Strofwuat - negative judgement.



- Strofwuat** [ʃtrɔfvuət] *n.n.* *Pl.*: **Strofwieed**. eene Strof aunjäwen fa eenen jewessen Faul - punishment; sentence. *Category*: **4.7.7. Punish, 3.5.3.1. Word, 4.7.6.2. Condemn, find guilty, 9. Grammar.**
- Strofsadel** [ʃtrɔftsa:dəl] *n.m.* *Pl.*: **Strofsadels**. een Zadel dee eenem eene Strof opplajcht; een Boagen von de Polizei dee aunjeft waut eena orrajcht jedonen haft - police ticket.
- Strol** [ʃtro:l] *n.f.* *Pl.*: **Strolen**. ray.  
 1 • een Blitzstrol; eene oppjedachte Striep derche Loft - ray; beam; stream of water from a hose.  
 2 • een Stooss von ellektrischet Fia - electric shock. *See*: **Lichtstrol**. *Category*: **1.1.1. Sun, 1.6.1.6. Shark, ray, 8.3.3. Light, 3.5.6.3. Facial expression, 3.5.6.4. Laugh, 6.5.3. Building materials, 6.6.3.2. Wood.**
- strolen** [ʃtro:lən] *v.w.* beam.  
 1 • schienen; sea dach sennen - beam.  
 2 • sea frintlich kijken - beam; smile. *Category*: **1.1.1. Sun, 3.5.6.3. Facial expression, 3.5.6.4. Laugh, 6.5.3. Building materials, 6.6.3.2. Wood, 8.3.3. Light.**
- Strolenschekja** [ʃtro:lɛʃɛkja] *n.m.* *Pl.*: -. de Enrechtunk toom Radio Strolen veschekjen; de Torm von wua de Strolen no eenem sien Radio komen - transmitter.
- strolent** [ʃtro:lent] *adj.* met een sea dachet Jesecht; met sea dachet Licht - radiant. *Category*: **8.3.3. Light.**
- Stroo** [ʃtrəʊ] *n.n.* *Pl.*: -. de Staum ooda Haulm von Jeträajd, jedrieecht - straw. *Category*: **6.5.3. Building materials.**
- Stroobad** [ʃtrəʊba:d] *n.n.* *Pl.*: **Stroobaden**. een Bad met Stroo ooda een Stroo Sak enne Städ eene Madrauz - straw pallet.
- Stroobloom** [ʃtrəʊbləʊm] *n.f.* *Pl.*: **Stroobloomen**. eene Sort Bloomen - everlasting flower; (helichrysum dwarf).
- Stroobock** [ʃtrəʊbɔk] *n.m.* *Pl.*: **Stroobakj**. eena dee daut Stroo von däm Draschkausten wieda schlafen mott - individual in charge of removing the straw from the straw bagger during threshing time before the straw blowers came into use.
- Stroodak** [ʃtrəʊda:k] *n.n.* *Pl.*: **Stroodäakja**. een Dak met Stroo enne Städ Dakbräda un Schindlen ooda Blajch - thatched roof; straw roof. *Category*: **6.5.3. Building materials.**
- Stroodäl** [ʃtrəʊde:l] *n.f.* *Pl.*: **Stroodälen**. een groota Hupen Stroo, soo aus von een Draschkausten - straw stack.
- Stroof** [ʃtrəʊf] *n.f.* *Pl.*: **Stroofen**. een Varsch von een Leet ooda Jedicht - verse of a poem or song. *Category*: **3.5.4.4. Poetry, 4.2.3.3. Sing, 4.9.3.1. Sacred writings.**
- Stroohaulm** [ʃtrəʊhəʊlm] *n.m.* *Pl.*: **Stroohalma**. een Haulm ooda Staum von Jeträajd - straw. *Category*: **6.5.3. Building materials.**
- Stroohoot** [ʃtrəʊhəʊt] *n.m.* *Pl.*: **Strooheed**. een leichta Hoot, von Stroo jemoakt - straw hat.
- Stroohupen** [ʃtrəʊhʏpən] *n.m.* *Pl.*: **Stroohupes**. eene Stroodäl; een Hupen Stroo - straw pile.
- strooich** [ʃtrəʊɪχ] *adj.* soo aus Stroo; met Stroo - strawy.
- Stroom** [ʃtrəʊm] *n.m.* *Pl.*: **Streem**. ranendet Wota; Fia en Ellektrisität - stream; current; torrent; rill; rivulet. *Category*: **1.3.1.3. River, 1.3.2.1. Flow, 8.4.6.3.1. Now.**
- Stroomaun** [ʃtrəʊmɔʊn] *n.m.* *Pl.*: **Stroomana**. eene Voagelgrul; Hieezhgrul - scarecrow. *Category*: **6.2.4. Tend a field.**
- Stroopäl** [ʃtrəʊpe:l] *n.n.* *Pl.*: **Stroopäls**. een Stroobad; een Sak met Stroo daut aus eene Madrauz jebrukt woat - straw pallet; straw mattress.
- Strot** [ʃtro:t] *n.f.* *Pl.*: **Stroten**. Gauss; Jesalschoft - street; company. **Aum Sindach es de Jung dän dachäwa oppe Strot met siene Frind.** On Sunday the boy is in company all day with his friends. *Category*: **6.5.4.1. Road, 4.2.1.7. Crowd, group, 4.2.1.8. Organization, 6.9. Business organization, 9.5.2.2. With, be with.**
- Struck** [ʃtrʊk] *n.n.* denne Asta; denne Stam von Beem - underbrush; shrubbery; shrubs; brambles. *Category*: **1.2.1.6. Forest, grassland, desert, 1.5. Plant.**
- struckich** [ʃtrʊkiç] *adj.* soo aus Struck; met Struck - with shrubs.
- struf** [ʃtryf] *adj.* soo daut waut schljacht to rieren ooda dreien es; een stoakja Jeschmak, soo aus Ruboaba; kjasch - tart; acrid; stringent; rough. *Category*: **2.3.3. Taste, 2.3.4. Smell, 4.7.9.5. Act harshly, 2.1.4. Skin, 2.3.1.8.2. Ugly, 3.5.1.1. Voice, 4.8.2.8. Violent, 8.1.5.8.1. Approximate, 8.3.2.2. Rough.**
- strullen** [ʃtrʊlən] *v.w.* stritzen; pischen; wotaloten - urinate. *Category*: **2.2.7. Urinate, urine, 2.6.4.1.1. Care for a baby.**
- Strunk** [ʃtrʊŋk] *n.n.* *Pl.*: -. een hoadet Meddelstekj soo aus en Komst ooda Korn - corn cob.
- Struns** [ʃtrʊns] *n.f.* *Pl.*: **Strunsen**. eene ve'achte Fru - slovenly; seedy-looking woman; bag; hag. *Category*: **4.3.6.3. Untidy, 5.1. Household equipment, 5.2.1.4. Food storage, 6.7.7.1. Bag, 8.2.5.1. Big container, volume, 2.6.5.2. Woman.**
- Strus** [ʃtrys] *n.m.* *Pl.*: **Strusen**. miere Bloomen toopjenomen - bouquet; spray of flowers. *Category*: **1.5. Plant, 2.3.4. Smell.**
- Stua** [ʃtua] *n.n.* *Pl.*: **Stuasch**. een Jeschaft toom Sachen vekjeepen - store. *Category*: **5.1.1.4. Cabinet, 6.8.1.4. Store wealth, 6.8.4.8. Store, marketplace.**
- Stuamaun** [ʃtuəməʊn] *n.m.* *Pl.*: **Stuamana**. eena dee een Stua ieejent; eena dee en een Stua schauft - store keeper.

- Stuapapia** [ʃtuəpa:piə] *n.n. Pl: Stuapapieren*. eefachet Papia daut toom Sachen enrollen jebrukt woat; soon Papia aus em Stua jebrukt woat toom Woa enpakem - wrapping paper.
- stucken** [ʃtʊkən] *v.w.* daut han un hää oakren von eene Wauschmaschien - provide the monotonous back and forth action of a manual washing machine when washing clothes.
- stukren** [ʃtʊkrən] *v.w.* biem foaren nopp un rauf jeschmäten senn; nich jlei foaren - bumpy ride; jolt along.
- stuckats** [ʃtʊka:ts] *exclam.* Wajch von hial!; fuat - scat!; beat it! *See: fuat.*
- Stuckawoagen** [ʃtʊka:vɔagən] *n.m. Pl: Stuckawoages*. een Woagen dee kjeene Fadren haft - wagon without springs.
- Stuckmaschien** [ʃtʊkma:ʃin] *n.f. Pl: Stuckmaschiene*. eene Maschien toom Kjeleeda wauschen, dee bie Haunt jedräwen woat - washing machine. *Category: 5.6.4. Wash clothes.*
- Stud** [ʃtyd] *n.f. Pl: Stieda*. Plaunt - plant. *Category: 1.5. Plant, 6.2.3. Plant a field, 6.5.1. Building, 6.9. Business organization.*
- Student** [ʃtydɛnt] *n.m. Pl: Studenten*. een Schiela; eena dee sikj waut lieet - student. *Category: 3.2.2. Learn.*
- Studentegausthus** [ʃtydɛntəyɔusthys] *n.n. Pl: Studentegausthiesa*. eene Wonunk met väl Stowen fa Studenten - hostel. *Category: 6.5.1. Building.*
- studieren** [ʃtydirən] *v.w.* sikj bemieejen waut to lieren - study. *Category: 2.3.1.3. Examine, 3.2.2.1. Study.*
- studich** [ʃtydiç] *adj.* soo aus eene Stud; faust; stamich - sturdy; portly; stocky. *Category: 2.4.1. Strong, 8.2.3.2. Fat person.*
- Studium** [ʃtydɪym] *n.f.* eene Tiet fa eenen utjewosnen Mensch, wua dee waut jewesset studieet ooda lieet; eene Lia bat gauns em Eenselen von eene Sach - serious study of a particular topic. *Category: 2.3.1.3. Examine, 3.2.2.1. Study.*
- stukrich** [ʃtʊkriç] *adj.* met Stuksen; soo aus stukren - bumpy.
- Stuks** [ʃtʊks] *n.m. Pl: -*. een Tekjs, soo aus wan een Foatich derch en Loch ooda äwa een Steen foat - bump. *Category: 2.3.2.3. Types of sounds, 2.5.3. Injure.*
- stuksen** [ʃtʊksən] *v.w.* een Stuks kjrieen; eene Kaut wajchjoagen - bump. *Category: 2.3.2.3. Types of sounds, 2.5.3. Injure.*
- Stuksel** [ʃtʊksəl] *n.n.* eene Mot von Kjeleeda dee opp eemol en de Wauschmaschien jestukt woaren - load of laundry.
- Stukskjneppel** [ʃtʊkskɲepəl] *n.m. Pl: Stukskjneppels*. een groota Kjneppel dee enjlinjs aun eene Waunt naun jestukt woat toom dee dolbrääkjen - battering ram.
- Stund** [ʃtʊnd] *n.f. Pl: Stunden*. eene Mot von Tiet; 60 Minnuten; een Dach haft 24 Stund - hour. *Category: 8.4.1.2.3. Time of the day.*
- stundelank** [ʃtʊndələ:nk] *adv.* miere Stunden opp eemol - for hours on end.
- Stundenwiesa** [ʃtʊndɛnvisʌ] *n.m. Pl: Stundenwiesasch*. de Wiesa aun eene Klock dee Stunden wiest - hour hand.
- stundja** [ʃtʊnjʌ] *adj.* met jewesse Stund - with certain hours. *Category: 8.4.1.2.3. Time of the day.*
- Sturak** [ʃtyra:k] *n.m.* een strenja alkoholische Drunk; Schnaps - drink of hard liquor.
- sturr** [ʃtʊr] *adj.* sea iernst; nich frintlich; jlikjtoo un met weinich vetalen waut beräden; groff; nuscht noloten - stern. *Category: 4.7.9.5. Act harshly, 7.2.4.2.1. Boat.*
- sturrich** [ʃtʊriç] *adj.* ieejenkoppich; stekjsennich - uncooperative; pigheaded.
- stusen** [ʃtysən] *v.w.* steewlen; sea ranen - sprint; dash. *Category: 7.2.1.1.1. Run, 7.2.1.2. Move quickly.*
- stutzen** [ʃtʊtsən] *v.w.* sikj vefieren; soo vefieren daut eena nich to Wuat kjemt - be startled.
- suen** [zyən] *v.s.* lutschen; met däm Mul waut enholen - suck; suckle. *Category: 2.1.1.4. Mouth, 2.6.4.1.1. Care for a baby, 5.2.2.7. Drink.*
- sua** [zua] *adj.* een Jeschmak, soo aus Ädikj - sour. *Category: 2.3.3. Taste, 4.3.4.6.1. Spoil, 8.3.7.8. Decay.*
- Suabroot** [zʊəbrəʊt] *n.n. Pl: Suabrood*. Brood daut met Suadieech enjerieet woat - sourbread.
- Suadieech** [zʊədiəç] *n.m.* een Stekj Dieech äwajehoolen von daut väajemol baken; Dieech dee met Suadieech enjerieet woat - sour dough.
- Suakjoasch** [zʊəcɔʃ] *n.f. Pl: Suakjoaschen*. eene jewesse Sort Kjoaschen - morella cherry.
- Suakomst** [zʊəkɔmst] *n.m.* enjesuada Komst - sauerkraut.
- Suaromp** [zʊəɔmp] *n.m.* eene Plaunt em Goaden met suare Bläda dee en Sommaborscht jebrukt woat - sorrel (used in vegetable soup). *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine.*
- Suastoff** [zʊəstɔf] *n.n.* Oksiechen; een Poat vone Loft daut toom brennen fällt - oxygen. *Category: 1.2.3.3. Gas, 6.6.2.9. Working with chemicals.*
- Subassem** [zyba:səm] *n.m. Pl: Subassem*. Julbassem; Wakjumkliena - vacuum cleaner. *Category: 6.5.3.1. Building equipment and maintenance.*
- subren** [zʊbrən] *v.w.* leis un bestendich räajnen; kjwidren - drizzle. *Category: 1.1.3.3. Rain.*

- Subjekt** [zʊbjɛkt] *n.n. Pl: Subjekten*. jeweenlich daut ieeschte Hauptwuat en een Sauz; de Toostaunt ooda Sach von dee em Sauz de Räd es - subject. *Category: 3.2.2.1. Study, 3.5.1.2.9. Be about, subject, 3.6.3. Subject of teaching, 4.8.3.1. Defeat.*
- subjektiew** [zʊbjɛktiv] *adj.* soo aus sikj waut feelt oba nich kloa auf to schazen es met Mot ooda kloare leejenschoften - subjective. *Category: 9.1.3.1. Physical, non-physical.*
- Subuddel** [zʊbdɛl] *n.f.* eene Bäbe Buddel; eene Buddel met Lutsch toom een kjlienet Kjint Malkj jäwen - child's feeding bottle.
- Sucht** *See main entry: Socht.*
- suchtich** [zʊxtiç] *adj.* soo daut eenem daut sea trakjt; met een Velangen daut eena nich wadastonen kaun-addictive. *Category: 5.2.5. Narcotic.*
- Suck** *See main entry: Zuck.*
- Sudel** [zʊdɛl] *n.m. Pl: Sudels*. Somp; leemja Blott - swamp. *Category: 1.3.1.2. Swamp.*
- sudlen** [zʊdlɛn] *v.w.* soo aus een Schwien em Blott rollen un jemietlich moaken - muck around in mud; soak. *Category: 1.2.2.1. Soil, dirt.*
- Sukaulf** [zʊkɔʊlf] *n.n. Pl: Sukjalwa*. een Kaulf daut Malkj vonne Koo sut - calf that remains with its mother and suckles to be fattened.
- Sulkje** *n.f. Pl: -*. een eefacha eenmaunscha Woagen met twee Rāda toom hinja een Pieet - sulky.
- sullen** [zʊlɛn] *v.aux.* unja Druck von waut - ought; should. **Ekj sull miene Schult betolen, oba ekj hab sea weinich Jelt.** I ought to pay my debt, but I have very little money. *Category: 9.4.3.2. Hortative.*
- supen** [zʊpɛn] *v.s.* sea drinkjen; drinkjen, von Vee un Tieren - drink heavily; tippel; booze; animals drinking water.
- Supa** [zʊpɔ] *n.m. Pl: Supasch*. een Drinkja; een Supknust - drinker; alcoholic. *See: Supknust. Category: 5.2.3.7.2. Drunk.*
- Suparie** [zʊpa:ri] *n.f. Pl: Suparieen*. een supen; eene Erfoarunk wua väl alkoholischet jedrunken woat - drinking orgy; orgy.
- superlatiew** [zʊpɛ:la:tiv] *adj.* en Gramatikj, de Stoop fa leejenschoften dee daut dolste sent - superlative.
- Supknust** [zʊpknust] *n.m. Pl: Supknusten*. een Alkoholika; een Supa; eena dee emma wada too väl stoakjet Jedrenkj drinkjt - alcoholic; drunkard; sot. *See: Supa. Category: 5.2.3.7.2. Drunk.*
- Supp** [zʊp] *n.f. Pl: Suppen*. eene Kost, soo aus Nudelsupp, Bottasupp, usw. - soup. *Category: 5.2.3.4. Prepared food.*
- suppen** [zʊpɛn] *v.w.* kjwitschen; voll trakjen; gauns naut sennen - soak. *Category: 1.3.4. Be in water, 5.6.4. Wash clothes.*
- suppendich** *adj.* suppich; soo naut daut Wota aufrant - sopping; drenched.
- suppich** [zʊpɪç] *adj.* soo aus Supp; flissendich denn - soupy.
- Suppkomm** [zʊpkɔm] *n.f. Pl: Suppkommen*. eene groote Komm toom Supp oppem Desch stalen - tureen. *Category: 5.2.1.5. Serve food.*
- suppnaut** [zʊpnɔʊt] *adj.* gauns naut; pluznaut - soaking wet. *Category: 1.3.3. Wet.*
- Supptrien** [zʊptrin] *n.f. Pl: Supptrienen*. een Gropen; Suppkomm; Borschtgropen - tureen. *Category: 5.2.1.5. Serve food.*
- Supstoff** *n.n.* alkoholische Drunk - alcoholic drinks.
- surren** [zʊrɛn] *v.w.* daut bestendje Jelud von eene Maschien moaken, soo aus eene Neimaschien - make sound of sewing machine.
- Suschlauch** [zʊʃlɔʊx] *n.m. Pl: Suschlääj*. een Schlauch toom aansuen un ranen loten - siphon. *Category: 6.6.7.2. Conveying water.*
- Susenjel** [zʊsɛjɛl] *n.m. Pl: Susenjels*. een Daugeniks - bum; tramp; shabbily dressed person; sloppy dresser; hobo. *Category: 6.8.1.3. Poor, 6.8.3.4. Beg, 7.2.1.3. Wander.*
- Sutia** [zʊtia] *n.n. Pl: Sutieren*. Tieren dee woamet Bloot haben un äare Junge Malkj jäwen - mammal. *Category: 1.6.1.1. Mammal.*
- Sutkäs** [zʊtkɛ:s] *n.n. Pl: Sutkäsen*. eene Schemmedaun; een Koffa; een Behelta dee je'ieejent es toom perseenelje Sachen metfieren wan eena reist - suitcase. *Category: 6.7.7. Container.*
- sweipen** *v.w.* wajch tekjen; onen jefroacht nämen - snatch; take without permission.
- Swetta** *See main entry: Zwetta.*
- Switsch** [zʊɪtʃ] *n.f. Pl: Switschen*. eene Kontroll; een Schaulta; eene Enrechtunk toom Fia derchlotten ooda nich derchlotten, soo aus no een Licht ooda Jereetschoft - switch. *Category: 6.7.8. Parts of tools.*
- switschen** *v.w.* aun ooda auf stalen aun eene Switsch ooda een Schwenjel - switch; toggle.

## T - t

- Tää** [tɛa] *n.n. Pl: -*. Pekj; swoatet Gumm daut leicht oppdeift von Hett - tar. *Category: 1.2.2.4. Mineral, 5.2.4. Tobacco.*
- täären** [tɛaɹən] *v.w.* met Tää beschmäären; täarich moaken - tar. *Category: 1.2.2.4. Mineral, 5.2.4. Tobacco.*
- Tääjel** [tɛajəl] *n.m. Pl: Tääjels*. Reemen dee waut helt; Strank - rein; leash; lead rope.
- tääjen** [tɛajən] *prep.* jääjen; em Vejlikj ooda Wadastaunt met waut; aun waut naun - against; around. *See: om. Category: 8.5.2. Direction, 8.1.5.8.1. Approximate, 8.2.5. Big area, 8.2.6.2. Near.*
- täarich** [tɛariç] *adj.* met Tää beschmääat; soo aus Tää - tary.
- Tabretje** [ta:brɛcə] *n.n. Pl: Tabretjes*. een Footbenkjskje; een läaja Stool - highchair without a backrest.
- Tabun** [ta:byn] *n.f. Pl: Tabunen*. eene Häad Pieed - herd. *Category: 6.3.2. Tend herds in fields, 6.4.6. Things done to animals.*
- tachentich** [ta:χɛntiç] *num. Pl: tachentichs*. Numma; Kardinalzol: 80; Ordnungszol: 80., tachentichsta - eighty. *Category: 8.1.1.1. Cardinal numbers.*
- Tachentichjoascha** [ta:χɛntiçjoaʃa] *n.m. Pl: Tachentichjoasche*. eene dee 80 Joa oolt es; eena met 80 Joa - octogenarian.
- Tachentichstel** [ta:χɛntiçstəl] *n.n. Pl: -*. eent von tachentich äwareene Deel dee toop een gaunset moaken - eightieth part.
- Takjst** [ta:cst] *n.m. Pl: Takjsten*. de Schreftwheed dee de Grunt von eene Prädicht es - subject; text. *Category: 3.2.2.1. Study, 3.5.1.2.9. Be about, subject, 3.6.3. Subject of teaching, 4.8.3.1. Defeat, 3.5.3.1. Word, 4.9.3.1. Sacred writings.*
- Taks** [ta:ks] *n.m. Pl: -*. tax.
- 1 • waut eena pinklich aun de Rejierunk tolen mott - tax.
  - 2 • eemol taksen - knock; tap. *Category: 6.8.8. Tax.*
- taksen** [ta:ksən] *v.w.* soo äten ooda bieten aus een Voagel ooda eene Han - peck. *Category: 1.6.4.2. Animal eating, 8.2.5.1. Big container, volume.*
- Taksbood** [ta:ksbøud] *n.f. Pl: Taksbooden*. een Jebied wua Taks enjemenen woat - tax office.
- taksfootich** [ta:ksfœutiç] *adj.* langsam gonen oba emma haustich dän Foot wieda saten; waklen - irregular gait.
- taksieren** [ta:ksirən] *v.w.* aufschazen; Taks opplajen; schottieren - assess; appraise for taxation purposes. *See: schottieren; aufschazen; schazen. Category: 3.2.2.3. Evaluate, test, 8.1.2. Count, 8.2.8. Measure.*
- Taksie** [ta:ksi] *n.m. Pl: Taksies*. een Foatich daut fa Jelt Kunden doahan fiet wua see han wellen - taxi. *Category: 7.2.4.1.1. Vehicle.*
- Taksjelt** [ta:ksjelt] *n.n. Pl: Taksjelda*. Jelt daut eene de Rejierunk tolen mott - tax money.
- Takskollakjta** [ta:kskɔla:ctɔ] *n.m. Pl: Takskollakjtasch*. eena dee Taks kollakjt; eena dee fa de Rejierunk Taks toopnemt - tax collector. *Category: 6.6. Occupation, 6.8.8. Tax.*
- Taksrejista** [ta:ksrɛjistɔ] *n.n. Pl: -*. eene Rieej Nomes ooda Lenda von dee Taks velangt woat - tax register (list).
- Takstola** [ta:ksto:lɔ] *n.m. Pl: Takstolasch*. eena dee een Taks tolt - tax payer.
- Takt** [ta:kt] *n.m. Pl: -*. de Spied ooda Jeschwindichkeit von een Leet - musical beat; time in music.
- taktschlönen** [ta:ktʃlo:nən] *v.s.* Takt hoolen; wiesen woo bosich een Leet jesungen saul - indicate tempo.
- Taktstock** [ta:ktstɔk] *n.m. Pl: Taktstakja*. een Jesank Leida sien Stock met däm hee dän Takt jeft - conductor's baton.
- talen** [ta:lən] *v.w.* aufschazen krakjt woo vâl doa sent; nummarieren - count. *Category: 8.1.2. Count.*
- Tala** [ta:lɔ] *n.m. Pl: Talasch*. een Jereetschoft toom Sachen talen - platter; large plate; enumerator; counter; gauge; meter. *Category: 8.2.5.1. Big container, volume, 3.2.2.3. Evaluate, test, 8.2.8. Measure, 8.2.2. Long.*
- Talunk** [ta:lʊŋk] *n.f. Pl: Talungen*. de Prozass von waut jeweset talen - tally; count. *Category: 8.3.5.2.1. Same, 8.1.2. Count.*
- Tän** [te:n] *n.f. Pl: Tänen*. daut met waut eena bieten kaun; de hoade witte Tän dee em Mul waust toom bieten - tooth. *Category: 1.6.2. Parts of an animal, 2.1.1.5. Tooth.*
- Tänefleesch** [te:nɛflɛɪʃ] *n.n. Pl: -*. de Hut ooda daut Fleesch fuaz rom de Tänen - gums.
- Tänendokta** [te:nɛndɔktɔ] *n.m. Pl: Tänenendoktasch. Variant: Tänäedokta*. een Dokta dee aun Tänen schauft; eena dee Tänen trajcht moakt - dentist. *Category: 2.5.2.4. Tooth decay, 2.5.7.1. Doctor, nurse.*



- Tänepoaka** [te:nəpɔakʌ] *n.m. Pl: Tänepoakasch.* Tānepula; Tānenstoaka; een dennet Holt toom tweschen eenem siene Tānen reinmoaken - toothpick. *Category: 5.4.4. Care for the teeth.*
- Tānepula** [te:nəpylʌ] *n.m. Pl: Tānepulasch.* Tānepoaka; een dennet Stekj Holt, toom Tānen reinmoaken - toothpick. *Category: 5.4.4. Care for the teeth.*
- Tānerietinj** [te:nəritɪŋ] *n.f.* Weedoag enne Tānen - toothache. *Category: 2.5.2.4. Tooth decay.*
- Tang** [ta:ŋ] *n.f. Pl: Tangen.* een Jereetschoft toom Sachen faust hoolen, toopkjniepen, bieejen - tong; pliers; pincer; forceps. *Category: 6.7.6. Holding tool, 2.6.3.5. Help to give birth.*
- tānich** [te:niç] *adj.* soo aus ne Tān - toothy.
- Tank** [ta:ŋk] *n.f. Pl: Tanken.* cog.
- 1 • eene Trieb aun een Raut; eent von de Taupes toom een Schwenjel enstalen - cog; gear teeth.
  - 2 • een Behelta dee runtom too to moaken es, toom Wota ooda Gasolien hoolen - tank.
- tanken** [ta:ŋkən] *v.w.* plod.
- 1 • schrāden; schwoafalich gonen - plod.
  - 2 • een Behelta ooda Tank voll moaken, soo aus met Gasolien - fill a tank. *Category: 7.2.1.1. Walk, 7.2.1.2.1. Move slowly.*
- Tankenraut** [ta:ŋkənrou̯t] *n.n. Pl: Tankenrāda.* een Raut met Tanken runtom toom en een aundret Tankenraut nenfoten ooda toom eene Kjād āwalajen toom noch een Raut driewen - gear; cogwheel. *Category: 6.7.8. Parts of tools, 7.2.4.1.1. Vehicle.*
- Tankestett** [ta:ŋkəstət] *n.f. Pl: Tankestetten.* een Schlätel toom Boltes ooda Mietasch dreien, dee blooss en eene Rechtunk fot, un blooss ladich metdreit en de aundre - ratchet.
- tankich** [ta:ŋkiç] *adj.* met Tanken; zakich - serrated; toothed. *Category: 8.3.1.5. Bend.*
- Tankstäd** [ta:ŋkste:d] *n.f. Pl: Tankstäden.* eene Städ wua eena Brennstoff fa een Moota kjeepen kaun; een Jeschaft wua eena tanken doaf - gasoline service.
- Tap** [ta:p] *n.n. Pl: -.* een Schorm aun een Bogge; daut bowaschte Poat daut opp een Bogge Schulinj jeft - hood on buggy.
- Täp** [te:p] *n.m. Pl: Täps.* een Baunt dee von eene Sied bakrich es toop waut toopbaken; eene Seid opp von dee Musikj auftohorchen es - recording tape.
- Tapa** [ta:pʌ] *n.m. Pl: Tapasch.* eena dee Leem Tap moakt - potter. *Category: 6.6. Occupation, 6.6.2.4. Working with clay.*
- Tapaleem** [ta:pa:ləim] *n.m.* Leem dee jebrukt woaren kaun toom Tap moaken - heavy, blue gumbo soil.
- Taparaut** [ta:pa:rout] *n.n. Pl: Taparāda.* een plautet Raut, opp daut een Tapa sienen Topp eegol runt kjricht- potter's wheel. *Category: 6.6.2.4. Working with clay.*
- Tapbogge** [ta:pbogə] *n.m. Pl: Tapbogges.* een Bogge met een Tap; een Bogge dee von de Sieden, von hinjen un von bowen toojebut es; Betochbogge - buggy with a top. *See: Betochbogge.*
- Tapioka** *See main entry: Tapjoka.*
- Tapjoka** [ta:pjo:kʌ] *n.n. Variant: Tapioka.* Bieta von de Wartel von Kassawa Plaunten, jebrukt toom Äten moaken - tapioca.
- Tastament** [ta:sta:mənt] *n.n. Pl: Tastamenten. Variant: Testament.* een jeschrāwna Plon woo eena haben well daut eenem siene Sachen jebrukt ooda utjedeelt woaren no eenem sien Doot; een Schriewen soo aus daut Oole un Niee Tastament en de Bibel - testament. *Category: 4.7.8. Legal contract.*
- taubren** *See main entry: daubren.*
- taufen** [təufən] *v.w.* deepen; bie Jemeent gonen - baptize. *Category: 1.3.4. Be in water, 4.9.5.6. Religious purification, 4.9.7.2. Christianity.*
- Tauffast** [təufa:st] *n.n. Pl: -.* een Fast ooda Zeremonie bie dee Kandidoten jetauft ooda jedeept woaren - baptism service.
- Taulch** [təulχ] *n.m.* daut Fat ooda Schmolt von een Rintvee - wax; suet; tallow. *Category: 2.1.1.2. Ear, 6.4.4. Beekeeping, 1.2.3.2. Oil, 6.3.7. Animal products, 6.6.2.9. Working with chemicals.*
- Taulchdrees** [təulχdrəis] *n.f. Pl: Taulchdreesen.* Dreesen dee de Hut wieekj un schmāarich hoolen - sebaceous gland.
- Taulchlicht** [təulχliçt] *n.n. Pl: Taulchlichta.* eene Docht met Wauss ooda Taulch doarom daut jebrukt woat toom Licht moaken - candle; taper; candlelight. *Category: 5.1. Household equipment, 8.3.3.1.1. Light source, 8.3.3. Light.*

- Taulj** [tauʎ] *n.f. Pl: Taljen.* de Kjnäp; de Lint - waist. *Category: 2.1.2. Torso, 5.3.6. Parts of clothing.*
- Taun** [taun] *n.f. Pl: Taunen.* een Taunenboom; een Notelboom - pine. *Category: 1.5.1. Tree.*
- Taunenboom** [taunenbøum] *n.m. Pl: Taunenbeem.* een Boom met Notlen enne Städ Bläda haft un daut gaunse Joa derch jreen blift - evergreen tree.
- Taunenholt** [taunenholt] *n.n. Pl: Taunenhelta.* Holt von een Taunenboom - spruce wood.
- Taunslen** [taunslən] *n.pl.* Dreesen aun jiedatsied vom Schlucka - tonsils.
- Taunte** [tauntə] *n.f. Pl: Tauntes.* aunt.
- eenem sien Voda siene Sesta un eenem siene Mutta äare Sesta; Mumm - aunt.
  - de Aunrädsform fa eene Fru; Mumkje - lady; Mrs. *See: Mumm.* *Category: 4.1.9.1.6. Uncle, aunt, 2.6.5.2. Woman, 4.5.6.1. High status.*
- Taupeloch** [taupələχ] *n.n. Pl: Taupelajcha.* een Loch wua een Taupen nenpaust toom waut toophoolen - mortise.
- Taupen** [taupən] *n.m. Pl: Taupes.* een kortet rundet Stekj daut aun waut faust es, soo aus toom tooplauschen - hanging appendage, such as the uvula in the throat; mortise joint; dowel.
- Tausch** [tauʃ] *n.f. Pl: Tauschen.* een kjliena Sak ooda eene Fupp toom Sachen hoolen - purse; bag; pouch; kit; knapsack. *See: Sak.* *Category: 6.7.7.1. Bag, 5.1. Household equipment, 5.2.1.4. Food storage, 8.2.5.1. Big container, volume, 6.7. Tool.*
- Tauschkjekrut** [taufçəkryt] *n.n. Pl: -.* eene Sort Onkrut - stinkweed; Frenchweed. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine.*
- Tauss** [taus] *n.n. Pl: Taussen.* een Kuffel - cup; cup and saucer set. *Category: 5.2.2.8. Eating utensil.*
- tausten** [taustən] *v.w.* aunschieren; befeelen - touch; feel. *Category: 2.3.5. Sense of touch, 7.3.4.1. Touch, 8.5.1.5. Touching, contact, 3.4. Emotion, 9.4.4.6.1. Think so.*
- Tautsach** [toutsɑ:χ] *n.f. Pl: Tautsachen.* eene Eenselheit; eene Woarheit - fact. *Category: 3.5.1.3.5. Real.*
- Tauzen** [toutsən] *n.pl.* de wieekje Plaken unja een Hunt ooda Kota sien Foot opp daut hee jeit - pads on paw.
- Tee<sub>2</sub>** [tɛi] *n.f. Pl: Teeen.* eent von de fiew Taupes aum Enj von een Mensch sien Foot - toe. *Category: 2.1.3.3. Finger, toe, 5.3.6. Parts of clothing.*
- Tee<sub>1</sub>** [tɛi] *n.m.* een Jedrenkj von besondere Bläda, jeeenlich en heetet Wota - tea. *Category: 5.2.2.2. Meal, 5.2.3.6. Beverage.*
- Tee'auta** [tɛi'ʔoutʌ] *n.m. Pl: Tee'autasch.* een Jeschaft met väl Setten un Enrechtunk toom Schautenbilda wiesen - theatre. *Category: 3.5.9.4. Movie, 4.2.5. Drama.*
- Teebloom** [tɛibløum] *n.f. Pl: Teebloomen.* Näajelkje; eene Sort dache jäle Bloomen - carnation. *See: Näajelkje.* *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine.*
- Teebrat** [tɛibra:t] *n.n. Pl: Teebräda.* een schmocket Brat toom Jast waut toom drinkjen aunbeeden - tea tray.
- Teeennoagel** [tɛiɛnoagəl] *n.m. Pl: Teeennäajel.* de Noagel aun jieda Tee; daut huarnoatje daut ut eene jesunde Tee waust - toenail. *Category: 2.1.3.3. Finger, toe.*
- Teekaun** [tɛikoun] *n.f. Pl: Teekaunen.* Teekjätel; eene Kaun met Bäajel un Jeetpiep toom Tee moaken - teakettle; teapot.
- Teekjätel** [tɛice:təl] *n.m. Pl: Teekjätels.* een Kjätel en däm Tee jemoakt woat toom enjeeten - tea kettle.
- Teeläpel** [tɛile:pəl] *n.m. Pl: Teeläpels.* een kjliena Läpel; eene Mot von 5 Ml. ooda 5 Graum Wota - teaspoon. *Category: 5.2.2.8. Eating utensil.*
- Teeläpelvoll** [tɛile:pəlfɔl] *n.m. Pl: -.* de Mot dee een Teeläpel helt - teaspoonful. *Category: 8.2.5.1. Big container, volume.*
- Teema** [tɛimʌ] *n.n. Pl: Teemasch.* een Jäajenstaunt von däm jerät woat; een Jedanken dee väle aundre Jedanken un Froagen met sikj brinj - theme; topic. *Category: 3.5.1.2. Talk about a subject.*
- Teetich** [tɛitiç] *n.n. Pl: -.* Kuffels, Komkjes un Schiewen aus eene Grupp von Sachen - chinaware.
- Teetichschaup** [tɛitiçʃaup] *n.n. Pl: Teetichschaups.* een Schaup toom Teetich wajchstalen; een Schaup enne Kjääkj - cupboard. *Category: 5.1.1.4. Cabinet.*
- Teewa** [tɛivʌ] *n.f. Pl: -.* eene Hakjs - magic. *Category: 4.9. Religion, 4.9.4. Miracle, supernatural power.*
- teischen** [tɛiʃən] *v.w.* hinjat Licht fieren; aufschnuzen; nich doonen waut vesproaken es ooda waut eena jedocht haud - disappoint. *Category: 3.4.2.1. Sad, 3.4.2.1.4. Disappointed.*
- Teiw** [tɛiv] *n.f. Pl: Teiws.* een Strank dee waut helt; daut Dwäastekj hinja twee Pieed aun daut see trakjen - evener; doubletree.

- tekjen** [tɛcən] *v.w.* haustich oba gauns weinich sikj rieren ooda wieda jesat woaren; tekjsen - twitch; jerk. *Category:* **7.2.1.2. Move quickly.**
- tekjren** [tɛcrən] *v.w.* bestendich waut bosich han un trigj rieren aum Kjarpa; klaupren onen een Jelud - tremble; jerk rapidly. *Category:* **3.4.2.4. Afraid, 7.2.2.8. Move back and forth.**
- Tekjastang** [tɛca:sta:n] *n.f. Pl: Tekjastangen.* Kurbelstang; eene Stang un Jereetschoft dee han un trigj tekjat - pitman; connecting rod. *See: Kurbel.*
- tekjrich** [tɛcriç] *adj.* met tekjren; soo aus tekjren - shaky. *Category:* **2.4.2. Weak, 7.2.1.6. Steady, unsteady.**
- Tekjs** [tɛcs] *n.m. Pl: -.* een Stuks; een Stuks siedlinjs - sudden jerk.
- tekjsen** [tɛcsən] *v.w.* sikj haustich en kjlienet Bät rieren; tekjen - jerk. *Category:* **7.2.1.2. Move quickly.**
- Teknieka** [tɛknika] *n.m. Pl: Tekniekasch.* een Mekanieka; eena dee sikj sea goot met Jereetschoft weet - technician.
- Tellefoon** [tɛləfəʊn] *n.n. Pl: Tellefoons.* Jereetschoft toom met Menschen räden dee uk een Tellefoon haben oba wiet auf sent - telephone. *Category:* **3.5.9.2. Telephone.**
- Tellegraum** [tɛlegrəʊm] *n.n. Pl: Tellegraums.* eene Enrechtunk, to eene Tiet, bie de Zuchbon toom Norecht no aundre Städa äwa eenen Drot schekjen - telegram. *Category:* **3.5.9.6. Communication devices.**
- Tellewizhen** [tɛləvɪzən] *n.n. Pl: Tellewizhens.* een Jereetschoft toom Norecht met Bilda kjriien von eene Tellewizhen Stazion; uk Tiewie jenant - television. *Category:* **3.5.9.1. Radio, television.**
- temren** [tɛmrən] *v.w.* homren; noaglen; buen - build; construct; bang away with a hammer. *See: buen. Category: 6.5. Working with buildings, 9.1.2.5. Make.*
- Temmamaun** [tɛma:məʊn] *n.m. Pl: Temmamana.* eena dee temmat; een Buoaabeida - carpenter. *Category: 6.5. Working with buildings, 6.6. Occupation, 6.6.3. Working with wood.*
- Tempel** [tɛmpəl] *n.m. Pl: Tempels.* daut Vesaumlungshus fa eenje Relijionen - temple. *Category: 2.1.1. Head, 4.9.8.2. Place of worship, 6.5.1. Building.*
- Tempelboajch** [tɛmpəlboʊç] *n.m.* de Boajch opp däm de Tempel steit - temple mount.
- Tempelbu** [tɛmpəlby] *n.m. Pl: -.* de Prozass von een Tempel buen; een Tempel Jebied - temple building.
- Tempelhoff** [tɛmpəlhoʊf] *n.m. Pl: Tempelhäw.* de Hoff wua de Tempel steit - temple court.
- Tempeltaks** [tɛmpəlta:ks] *n.m.* een Taks dee halpt de Onkosten betolen fa een Tempel - temple tax.
- tendlen** [tɛndlən] *v.w.* sea nat un leefolich behandlen; mutren - handle tenderly.
- Tenk** [tɛŋk] *n.f. Pl: Tenken.* een Behelta fa waut flissendjet, tB. Wota ooda Gasolien; Tank - tank. *Category: 6.6.2.6. Working with oil and gas, 8.2.5.1. Big container, volume.*
- Tenn** [tɛn] *n.n.* eene Sort wieekjet Mettol; daut woat toom leeden jebrukt ooda met aundret Mettol toop to Blajch utjerolt - soldering lead; solder. *Category: 6.6.2.3. Working with metal, 6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach.*
- Tennis** [tɛnis] *n.m.* een Spell wua 2 ooda 4 Späla eenen leichten Baul han un trigj schlönen äwa een läajet Nat - tennis. *Category: 4.2.6.2. Sports.*
- Teppich** [tɛpiç] *n.n.* eene wieekje Fluadakj; daut met waut de Flua bedakjt ooda utjelajcht es - linoleum; carpet; rug. *See: Fluadakj. Category: 6.5.3. Building materials, 5.1.1. Furniture, 6.5.2.3. Floor.*
- Terkauna** [tɛrkəʊnʌ] *n.f. Pl: -.* een groota Kjniipa - cockroach. *Category: 1.6.1.7. Insect.*
- Termostat** [tɛrmɔsta:t] *n.m. Pl: Termostaten.* Jereetschoft toom de Hett von een Heiza ooda Wota Heiza enstalen; daut Jereetschoft daut de Hett aun eenen Moota enstalt - thermostat.
- Terrapia** [tɛra:pija] *n.f.* een besonda gooda Bedeenst fa Kranke; eene Aufdeelunk em Hospital wua sea kranke Menschen bedeeent woaren - therapy. *Category: 2.5.7. Treat disease.*
- teschen** *See main entry: tweschen.*
- Test** [tɛst] *n.m. Pl: Tests.* eene Unjasieekjunk; eene Proow; een aufproowen toom waut fauststalen - test. *Category: 3.2.2.3. Evaluate, test, 3.6.7. Test, 6.1.2.1. Try, attempt, 8.2.8. Measure.*
- testen** [tɛstən] *v.w.* utproowen; aufproowen; aufschazen woo goot een Schiela waut jeliieet haft - test; try. *Category: 3.2.2.3. Evaluate, test, 3.6.7. Test, 6.1.2.1. Try, attempt, 8.2.8. Measure, 2.3.3. Taste.*
- Tett** [tɛt] *n.f. Pl: Tetten.* Brost; de Stenjels aun daut leda von Vee wua daut Junge siene Malkj sucht - teat; tit; nipple; breast. *Category: 1.6.2. Parts of an animal, 1.6.1.2. Bird, 2.1.2. Torso, 2.1.8.4. Female organs.*
- Tettanus** [tɛta:nys] *n.m.* Mulkraump; eene Enzindunk derch dee de Kjarpa vekraumt - tetanus. *Category: 2.5.2. Disease.*
- Tia** [tia] *n.n. Pl: Tieren.* een Jeschepf daut Läwen haft un romgonen kaun, soo aus Väajel, Vee, Beesta, wille Hunj un Kauten - animal; beast. *Category: 1.6. Animal, 1.6.1.1. Mammal, 1.6.1. Types of animals.*

- tieren** [tɪrən] *v.w.* sikj sea bunt utdrekjen; woo eena rät wan hee vefieet es - exhibit grimaces of surprise; 'oo' and 'ah'.
- Tiabood** [tiabøʊd] *n.f. Pl: Tiabooden.* een Tiagoaden; een Jebied fa een willet Tia; een Zoo - zoo. *Category: 6.4.6. Things done to animals.*
- Tiagoaden** [tiayɔadən] *n.m. Pl: Tiagoades.* een Zoo; eene Utstalunk von wille Tieren en Hocks un Kjäfichs-zoo. *Category: 6.4.6. Things done to animals.*
- Tiakonst** [tiakɔnst] *n.f.* de Lia von Tieren - zoology.
- Tiarenjestank** [tiarɛɲɛsta:ŋk] *n.n. Variant: Tierejestank.* daut Jeroch von Tieren - musk.
- Tich** [tiç] *n.n.* Filt; daut Stoff toom Burrsteewlen moaken - felt.
- Tichschoo** [tiçʃøʊ] *n.f. Pl: -.* eene Schoo dee von haulf zoljet Filt ooda Tich jemoakt sent, un goot to brucken sent em kanadischen Winta - felt shoe.
- Ticket** [tikət] *n.n. Pl: Tickets.* een Loss; een Zadel dee eenem een jeweset Rajcht jeft, soo aus wua nengonen - ticket. *Category: 3.5.9.4. Movie, 4.7.7.2. Fine, 6.8.4.5. Pay.*
- Tiebie** [tibi] *n.f.* Tuberkulossis; eene sea langsomme Enzindunk enne Lungen dee doodesjefäadlich es wan dee nich jedoktat woat - tuberculosis. *Category: 2.5.2. Disease.*
- tiedich** [tidiç] *adj.* aum Aunfank vom Dach; ea de aunjejäwde Tiet - early. *Category: 8.4.5.3.1. Early.*
- Tiedinj** [tidɪŋ] *n.f. Pl: Tiedinjen.* Norecht; Nieichkjeit; von waut hieren - tidings; news; message. *Category: 3.5.2.2. News, message.*
- Tieejel** [tɪɛjəl] *n.f. Pl: Tieejlen.* een hoadet veakauntjet Stekj, soo aus von Adobe ooda Zement; de Stekja dee biem buen jemieet woaren - brick. *Category: 6.5.3. Building materials, 6.6.2.4. Working with clay.*
- Tieejelbrenna** [tɪɛjɛlbɾɛnɒ] *n.m. Pl: Tieejelbrennasch.* eene Enrechtunk toom fresche Leemtieejlen brennen ooda baken, soo daut dee steenhoat woaren - tyler; oven to burn bricks.
- Tieejeldak** [tɪɛjɛlda:k] *n.n. Pl: Tieejeldäakja.* een Dak met Tieejlen bedakjt toom Wota aufleiden - tile or brick roof.
- Tieejelowen** [tɪɛjɛlɔ:vən] *n.m. Pl: Tieejelowes.* een Owen von Tieejlen jemieet - brick oven. *See: Kachelowen.*
- Tieejeltroch** [tɪɛjɛltrɔç] *n.m. Pl: Tieejelträaj.* een heltana Behelta toom Tieejlen ooda Zemment droagen - hod.
- Tieejelwaunt** [tɪɛjɛlvəʊnt] *n.f. Pl: Tieejelwenj.* eene Mia; eene Waunt dee von Tieejlen oppjemieet es - brick wall.
- Tieekjen** [tɪɛcən] *n.n. Pl: Tieekjens. Variant: Täkjen.* een Bewiess von waut; een Wiesa - sign; mark; signal; brand; earmark; symptom; token. *Category: 2.5.6. Symptom of disease, 3.5.6. Sign, symbol, 4.9.4. Miracle, supernatural power, 6.5.4.1. Road, 2.3.1.4. Show, let someone see, 3.5.8.4. Show, indicate, 3.6.5. Correct, 3.6.7. Test, 4.2.2.3. Celebrate, 7.7.7. Mark, 3.5.6.1. Gesture, 6.3. Animal husbandry.*
- tieekjnen** [tɪɛcnən] *v.w. Variant: tækjnen.* wiesen; oppmoakjsom moaken - mark. *Category: 2.3.1.4. Show, let someone see, 3.5.8.4. Show, indicate, 3.6.5. Correct, 3.6.7. Test, 4.2.2.3. Celebrate, 7.7.7. Mark.*
- Tieekjniss** [tɪɛcnɪs] *n.n. Pl: Tieekjnissen. Variant: Täkjniss.* een Oppwiess; een Tieekjen - proof; evidence. *Category: 4.7.5.1. Investigate a crime, 5.2.3.7. Alcoholic beverage, 3.5.8.4. Show, indicate.*
- teen** [tɪɛn] *num. Pl: tieens.* Numma; Kardinalzol: 10; Ordnungszol: 10., tieenda - ten. *Category: 8.1.1.1. Cardinal numbers.*
- teenatlei** [tɪɛna:tɛi] *adj.* von teen Sorten; teen Sachen - of ten different kinds.
- tieenda** [tɪɛndɒ] *adj.* dee no däm näajenden - tenth. *Category: 8.1.1.2. Ordinal numbers, 8.1.1.6. Fraction.*
- Tieendel** [tɪɛndəl] *n.n. Pl: -.* daut tieende Poat - tenth part.
- tieendusent** [tɪɛndysɛnt] *num. Pl: tieendusende.* Numma; Kardinalzol: 10.000 - ten thousand.
- teenfach** [tɪɛnfɑ:ç] *adj.* teen siedich; teenmol dobbelt - ten-fold.
- teenmol** [tɪɛnmo:l] *adv.* teen mol - ten times.
- tieenseidich** [tɪɛnsɛidiç] *adj.* met teen Sieden - tenfold.
- Tieenzent** [tɪɛntsɛnt] *n.n. Pl: Tieenzenten.* een Zent daut 10 Zent wieet haft - ten cents; dime. *Category: 6.8.6.1. Monetary units.*
- tiefusoatich** [tɪfyzɔatiç] *adj.* soo aus Tiefus; en eenje Stekja soo aus Tiefus - typhoid-like.
- Tiefuss** [tɪfʊs] *n.n.* eene wankende Krankheit - typhus; typhoid fever. *Category: 2.5.2. Disease.*
- Tieja** [tɪjɒ] *n.m. Pl: Tiejasch.* eene Sort groote wille Kauten, biejljkj soo aus een Leiw - tiger. *Category: 1.6.1.1.2. Carnivore.*
- Tiejakaut** [tɪja:kout] *n.f. Pl: Tiejakauten.* een junga Tieja; een Tieja; eene groote jefäadelje wille Kaut - tiger kitten.
- Tiem** [tim] *n.n. Pl: Tiems.* een poa dee toop schaufen, soo aus toopjespaunde Pieed ooda uk eene Grupp Menschen dee toop aun waut schaufen; een Jespaun - team. *Category: 4.2.6.2. Sports.*



- tienen** [tinən] *v.w.* een Tun moaken - fence. *Category:* **6.5.1.5. Fence, wall, 7.3.6.2. Block, dam up.**
- Tieninj** [tinɪŋ] *n.f. Pl: Tieninjen.* Tun; de gaunsa Tun dee Vee en een Hock helt - fencing; enclosure. *Category:* **6.5.1.5. Fence, wall.**
- Tiepa** [tipʌ] *n.m. Pl: Tiepasch.* Kjikjel; kjinjaje Räd fa een Kjikjel ooda ne Han - chick. *See: Kjikjel. Category:* **1.6.3.1. Egg, 6.3.6.1. Chicken.**
- tiepren** [tiprən] *v.w.* daut Jelud von een Kjikjel ooda Voagel moaken - peck. *Category:* **1.6.4.2. Animal eating, 8.2.5.1. Big container, volume.**
- tieraunisch** [tirəʊniʃ] *adj.* sea groff un hunjsch; onen Jefeel fa de Menschen - tyrannical. *Category:* **4.7.9.6. Oppress.**
- Tierenbood** [tirenbəʊd] *n.f. Pl: Tierenbooden.* een Zoo; een Jebied toom wille Tieren hoolen - animal den.
- tiericht** [tiriçt] *adj.* nich derchjedocht; nich väasechtich - ridiculous. *Category:* **3.5.8.2. Meaningless, 9.4.4.9. Impossible.**
- Tiet** [tit] *n.f. Pl: Tieden.* Minnuten, Stunden, Doag un Joaren; de Tiet wua waut passieet - time. *Category:* **4.2.3. Music, 8.2.8. Measure, 8.4. Time, 9.4.1.1. Tense.**
- tietäwa** [tite:vʌ] *adv.* de gaunse Tiet - continuously.
- Tietel** [titəl] *n.m. Pl: Tietels.* de Nomen von een Aumt; de Äwaschreft von eene Jeschicht ooda Buak - title. *Category:* **4.5.5.1. Title, name of honor, 6.5.1.3. Land, property, 9.7.3. Name of a thing.**
- Tietform** [titfɔ:m] *n.f. Pl: Tietformen.* en Gramatik; auf nu Jäajenwuat ooda ea Vegonenheit ooda noch emol Tookunft - tense. *Category:* **3.4.2.4.1. Worried, 7.1.9. Move a part of the body, 9.4.1.1. Tense.**
- Tietjenossen** [ticənɔ:sən] *n.m. Pl: -.* eena dee to eene Tiet eenem sien Frint es - contemporary. *Category:* **8.4.5.2.2. At the same time, 8.4.6.5.5. Modern.**
- Tietlank** [titla:ŋk] *n.f. Pl: -.* Stoot; eene Tiet - lonesome period of time.
- Tietoppsechta** [titɔpseçtʌ] *n.m. Pl: -.* eena dee oppaust woo lang waut dieet; eena dee sajcht wooväl Tiet to eene Oabeit es - time keeper.
- Tietplon** [titplo:n] *n.m. Pl: Tietplons.* een Plon dee doa sajcht wanea ooda woon Tiet waut passieren saul - timetable; schedule. *Category:* **8.4.4.1. Plan a time, 8.4.1.1. Calendar.**
- Tietschreft** [titʃreft] *n.f. Pl: Tietschreften.* eene Zeitunk - serial writing.
- Tietstieden** [titstidən] *n.pl.* eene lange Tiet - ages; long time.
- Tietvedrief** [titfə'drif] *n.m.* Tietvewiel; waut eena deit toom Tiet oppbrucken wan eena nich aundasch beschaffticht es - pastime; hobby; something to while away the time. *Category:* **4.2.6. Entertainment, recreation.**
- Tietvewiel** [titfə'vil] *n.m.* Tietvedrief; daut met waut eena de Tiet vewielt - diversion. *Category:* **4.2.6. Entertainment, recreation.**
- Tietwuat** [titvʊæt] *n.n. Pl: Tietwied.* Verb; een Wuat daut sajcht waut doa passieet - verb. *Category:* **9. Grammar.**
- Tiewie** [tivi] *n.n. Pl: Tiewies.* Tellewizhen; daut Jereetschoft wuamet eena een Bilt un uk Räd von eene Stazion en eenem sien Hus haben kaun - television. *See: Tellewizhen. Category:* **3.5.9.1. Radio, television.**
- tigja** [tɪjʌ] *adj.* iewrich; sea bie de Sach; wada; schneiw; oppmoakjsom - eager; alert; agile; ready to go. *See: oppmoakjsom; schneiw; waka. Category:* **3.4.1.4.2. Enthusiastic, 3.1.2.1. Alert, 3.3.3.7. Warn.**
- Tilde** [tildə] *n.n.* tilde.  
 1 • een schweiffjet Tieekjen soo aus äwa een Selfstlut ooda Metlut, ( ~ ) - tilde.  
 2 • onjefäa; soowaut - tilde.
- tiljen** [tilən] *v.w.* venullen; utstrikjen; tosied schaufen; aufstrikjen; dootmoaken - cancel; root out. *See: enstalen; venullen; strikjen; utstrikjen. Category:* **6.1.2.5.2. Cancel an event, 6.2.4.2. Uproot plants.**
- Timootje** [timəʊcə] *n.f.* eene Sort Graussot - timothy seed.
- timsen** [tɪmsən] *v.w.* too vâl drinkjen; bedrinkjen - drink heavily.
- Tinj** [tɪŋ] *n.f. Pl: Tinjen.* eene drotne Spetz aun eene Gaufel ooda Forkj; de drotne Taupes dee en Jereetschoft daut Stroo ooda Hei äaren Wajch wiesen un leiden - tine of a fork; prong.
- tinjoatich** [tɪŋɔatɪç] *adj.* soo aus Tinjen; met lange denne Stangen - furcated.
- Tint** [tɪnt] *n.f. Pl: Tinten.* de jekalieede Flissichkjeit en eene Tintfada ooda een Baulpaunjt - ink. *Category:* **3.5.7.1. Write.**
- Tintfada** [tɪntfa:dʌ] *n.f. Pl: Tintfadren.* een jespezte Fada dee em Tint jedukt woat un dan Lienjes opp Papia moakt toom waut schriewen - pen nib.
- Tintfaut** [tɪntfaut] *n.n. Pl: Tintfauten.* daut Tintglauss - ink stand.
- Tintglauss** [tɪntgləʊs] *n.n. Pl: Tintjläsa.* daut Tintfaut; een Behelta fa Tint - ink bottle.

**tintich** [tɪntiç] *adj.* soo aus Tint; met Tint enjeschwient - inky.

**Tintschriewa** [tɪntʃrɪvɪʌ] *n.m. Pl: Tintschriewasch.* een Schriewa dee met Tint schrift; een Baulpaunj - pen; fountain pen; ballpoint pen. *Category: 3.5.7.1. Write, 4.7.7.3. Imprison, 6.3. Animal husbandry, 6.3.1.2. Sheep.*

**tiplich** [tɪpliç] *adj.* met Tippels; met fiene Plaken; soo aus fien plakich - spotted. *Category: 5.6.1. Clean, dirty, 8.3.3.3.7. Multicolored.*

**Tippel** [tɪpəl] *n.m. Pl: Tippels.* eene sea kjliene Plak; een Punkt - raised dot.

**Tips** [tɪps] *n.m. Pl: Tippen.* spot.

1 • eene kjliene Plak ooda Städ - spot; dot.

2 • een sea kjlienet beskje; eene sea kjliene Mot - a little bit. *Category: 2.5.6. Symptom of disease, 3.1.2.2. Notice, 7.7.7. Mark, 8.3.1.1. Point, dot.*

**tipsich** [tɪpsiç] *adj.* dieslich; nich bie rajchtet Vestaunt - tippy.

**to** [to:] *prep.* Rechtunk wuahan; Rechtunk no waut; wanea - to. *Category: 3.3.1.1. Purpose, goal, 8.4.6.1.4. Until, 8.5.2.7. Towards, 9.2.4. Prepositions, postpositions, 9.4.5.1. Evaluator, 9.5.1. Primary cases, 9.5.1.6.3. Goal (of movement), 9.5.3.2. Recipient (of a patient), 9.6.2.7. Purpose.*

**toag** [toʌɣ] *adj.* wieekj un stoakj, aus tB. Lada; von Menschen: sikj nich leicht beräden loten, eenjemoten ieejenkoppich - tough; tenacious. *Category: 2.4.1. Strong, 4.7.9.5. Act harshly, 6.1.3. Difficult, impossible, 8.3.6.1. Strong, brittle, 3.3.1.7. Stubborn.*

**Toakel** [toakəl] *n.n. Pl: Toakels.* een Wirwoa; een Derchenaunda; orruje Kjinja - rabble; unruly gang; weeds. *Category: 4.2.1.7. Crowd, group, 4.8.2.6. Riot.*

**toaklen** [toaklən] *v.w.* en een Wirwoa sikj bewääjen; romosen - threaten. *Category: 3.3.3.8. Threaten.*

**Toarauss** [toarɔʊs] *n.m.* Dagat; Blott - muck; heavy mud. *Category: 1.2.2.1. Soil, dirt.*

**tobad** [to:ba:d] *adv.* nom Bad; em Bad nenn - abed.

**tobren** [tobrən] *v.w.* sea kroagen; met väl vesprääkjen wäm locken; proowen to beräden - inveigle.

**Tobbak** [toba:k] *n.m.* daut Blaut von eene Tobbaks Plaunt, daut en Ziggoaren jerolt woat toom schmieekjen-tobacco. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.4. Tobacco, 6.2.1.5.2. Growing tobacco.*

**Tobbaksbiedel** [toba:ksbidəl] *n.m. Pl: Tobbaksbiedels.* eene Tausch toom Tobbak droagen - tobacco pouch.

**Tobbakspiep** [toba:kspip] *n.f. Pl: Tobbakspiepen.* een Piep, met een Tobbaks Behelta opp een Enj, toom Tobbak schmieekjen - tobacco pipe.

**Tobbaksruak** [toba:ksruək] *n.n. Pl: -.* daut Ruak von Tobbak schmieekjen - tobacco smoke.

**Tobbdauk** [tobdɔʊk] *n.n. Pl: Tobbdieekja.* Oppwauschkodda; een Kodda daut jebrukt woat toom oppwauschen un Desch aufwuschen - dishrag; dishcloth. *See: Oppwauschkodda. Category: 5.6.3. Wash dishes.*

**Toch** [toχ] *n.m.* een nata Wint enne Stow; een nata Wint - draught. *Category: 1.1.3.1. Wind, 3.5.7.4. Publish.*

**tochen** [toχən] *v.w.* kolde Loft vebie trakjen haben - draw through; as air through a window.

**toch-** [toχ] *ppfx.* frie, leftich - apart. *Category: 7.5.2.4. Remove, take apart, 8.2.6. Distance, 8.5.4.4. Interval, space.*

**Tochdää** [toχdɛa] *n.f. Pl: Tochdäären.* eene Drotdää toom Loft derchlotten - screen door. *Category: 6.5.2.4. Door.*

**Tochfensta** [toχfenstɪ] *n.n. Pl: Tochfenstren.* een Fensta daut optomoaken jeit toom Loft nenloten - screened window.

**tochich** [toχiç] *adj.* met fresche Loft bepust - draughty.

**tochlotten** [toχlo:tən] *v.s.* nich lenja fausthoolen; nich lenja proowen to beräden - leave alone; let up on self discipline; follow the desires of one's heart without restraint. *Category: 4.3.3.3. Abandon.*

**Tochnoagel** [toχnoʌgəl] *n.m. Pl: Tochnäajel.* een Bolten; een dikja Bolten; Stekjel - heavy draw bolt that passes through the front swivel bolster of a wagon.

**todoak** [to:dɔʌk] *adv.* optoo met Beschuldjunk ooda Strof; direkjt to dreiwien - threateningly.

**todood** [to:dɔʊd] *adv.* met stoawen; met omkomen - mortally.

**tofaul** [to:fɔʌ] *adv.* tosplät, to Schoden - damagingly. **Hee wudd nich sennen tofaul jekomen, wan hee sikj nich soo sea jespoot haud.** He would not have gotten damaged if he had not hurried.

**Tofel** [to:fəl] *n.f. Pl: Toflen.* een denna plauta Steen ooda Steenoatjet, opp woont to schriewen jeit - plate; slate. *Category: 5.2.2.8. Eating utensil, 6.6.2.3. Working with metal, 7.5.9.2. Fill, cover, 1.2.2.2. Rock.*

**toflen** [toflən] *v.w.* langsam äten - eat slowly and abstractedly; munch.

**Tofelsteen** [to:felstɛɪn] *n.m. Pl: Tofelsteena.* Jreffel; daut met waut oppe Tofel jeschräwen woat - slate pencil.

- tofoot** [to:fəʊt] *adv.* jegonen; met opp twee Been gonen - on foot; afoot; shanks pony.
- tofräd** [to:frɛ:d] *adj.* enjewellicht; nich jääjen waut sennen - satisfied; content. *Category:* **3.4.1.2. Happy, 5.2.2.6. Satiated, full, 3.5.3.2. Information.**
- Tofrädenheit** [to:frɛ:dɛnheit] *n.f. Pl: Tofrädenheiten.* Fräd; de Toostaunt von tofräd sennen - peace. *Category:* **3.4.1.2.2. Calm, 4.8.4. Peace.**
- tofrädstalen** [to:frɛ:dsta:lən] *v.w.* soone Bedinjungen saten daut de aundra enwellicht ooda tofräd es - satisfy. *Category:* **3.4.1.2. Happy.**
- tofrädstalent** [to:frɛ:dsta:lɛnt] *adj.* soo daut Fräd jemoakt woat - satisfying. *Category:* **3.4.1.1.1. Enjoy doing something, 6.1.4. Job satisfaction.**
- tofräten** [to:frɛ:tən] *adj.* vefräten; verostat; utjeschieet - corroded. *Category:* **8.3.7.8.1. Rust.**
- togonsten** [to:ɣɔnstən] *adv.* toom Jefaulen - graciously.
- togood** [to:ɣəʊd] *adv.* toom Jefaulen; vejäwent - forgivingly.
- togrun** [to:grʊnt] *adv.* enne Grunt; rauf; em Vedoawen - downward.
- tohaken** [to:ha:kən] *v.w.* vehaken; tweischlonen - hack to pieces.
- to'iescht** [to:'ʔiɛʃt] *adv.* daut ieeschte; de ieeschte Bedinjunk - at first. *Category:* **8.4.6.1.1. Beginning.**
- Toilet** [to:ɪlɛt] *n.n. Pl: Toileten.* de Enrechtunk em Hus fa eene Zekjreet, 'Banjo', Bekjhus - toilet. *Category:* **2.2.8. Defecate, feces, 6.5.2.7. Room.**
- tojääjen** [to:ɣɛjɛn] *adv.* jääjenwuatich; wua sennen - top be present.
- tojlikj** [to:jɪk] *adv.* to de selwje Tiet; krakjt dan - at the same time. *Category:* **8.4.5.2.2. At the same time, 9.6.1.5. But.**
- tojoa** [to:ɔja] *adv.* latst Joa - last year. *Category:* **8.4.1.6. Year.**
- tojoasch** [to:ɔjaʃ] *adj.* von latstjoa; soo aus latstet Joa - year-old; last-year's.
- Tol** [to:l] *n.n. Pl: Tols.* de Jlad tweschen Boaj ooda Hempels; eene groote läaje Jääjent ooda Stap - valley. *Category:* **1.2.1.4. Valley.**
- tolen** [to:lən] *v.w.* Jelt fa waut jäwen - pay. *Category:* **6.8.2.7. Earn, 6.8.4.5. Pay, 6.8.4.7. Spend.**
- tolatst** [to:la:tst] *adv.* daut latste; aum Enj; schliesslich - finally. *Category:* **8.4.5.1.4. Last, 8.4.6.4.3. Eventually, 9.6.1.1. And, also.**
- Toldesch** [tɔldɛʃ] *n.m. Pl: Toldeschen.* de Desch em Stua wua eena betolt - store counter.
- toleid** [to:lɛid] *adv.* aun de linkje Sied von een Tiem; daut Jääjendeel von tonäwel - hitched on the left side of a team. *See: tonäwel.*
- Tolinj** *See main entry: Tolunk.*
- Tolinjbewiess** [to:lɪŋbɛvɛs] *n.m. Pl: -. Kjwittunk; Ressiet; een Schriewen daut waut betolt es - receipt. Category: 6.8.4.5. Pay.*
- Toll** [tɔl] *n.f. Pl: Tollen.* een Zippelkje, aun een Kjeet ooda Duak; een Zippelkje aun Pieetsjescherr toom schmock loten - tassel.
- tolood** [to:lɔʊd] *adv.* nich bojauf ooda schroz; krakjt jlikj - plumb; square; level. *Category:* **8.1.5.8. Exact, 8.2.6.5. Deep, shallow, 8.2.8. Measure, 8.3.1.4.1. Vertical, 8.3.1.7. Square, 8.3.7.7.3. Compatible, 6.5.2.8. Floor, story, 6.6.6. Working with land, 8.1. Quantity, 8.3.5.2.1. Same, 8.6. Parts of things.**
- Tolpuat** [tɔlpuɛt] *n.n. Pl: Tolpuats.* een Puat, ooda eene Städ, wua eena tolen mott toom wiedafoaren - toll gate.
- Tolunk** [to:lʊŋk] *n.f. Pl: Tolungen. Variant: Tolinj.* een Jelt jäwen fa waut - payment. *Category:* **6.8.4.5. Pay.**
- tom** [to:m] *adj.* von een Tia: mak, nich wilt - tame; domestic; languid. *Category:* **1.6.1. Types of animals, 6.3.1. Domesticated animal, 6.4.6. Things done to animals, 4.1.9.8. Family, clan, 2.4.4. Tired.**
- tomen** [to:mən] *v.w.* tom moaken; wellich moaken de Rääjen no to gonen - tame. *Category:* **1.6.1. Types of animals, 6.3.1. Domesticated animal, 6.4.6. Things done to animals.**
- Tomato** [to:ma:to:] *n.f. Pl: Tomaten.* eene roode Goaden Frucht; Bockelzhonn - tomato. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.2. Food from fruit.**
- tomlen** [tɔmlən] *v.w.* koppjestonen, heistakopp scheeten un soowaut - do gymnastics.
- tomood** [to:mɔʊd] *adv.* aunjenäm; nich jääjenaun; jrod utthoolen - inclined to.
- tomul** [to:myl] *adv.* paussent; toom tofrädstalen - pleasingly. *Category:* **4.3.1.2. Meet a standard.**
- tonäwel** [to:ne:vəl] *adv.* aun de rajchte Sied von een Tiem Pieed; Jääjendeel von toleid - hitched on the right side of a team of horses. *See: toleid.*

**tonicht** [to:niçt] *adj.* utem Jelenkj; eene jerakjte Sän haben; vedorwen - wrenched; out of joint.

**Tonn** [tɔn] *n.f. Pl: Tonnen. Dim.: Tonkje.* een groota blajchna Behelta - barrel; hogshead; cast. *Category: 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.7.7. Container, 8.2.5.1. Big container, volume, 4.2.5. Drama, 6.4.5.1. Fish with net, 6.4.5.2. Fish with hooks, 6.6.2.3. Working with metal, 7.3.1.1. Throw.*

**too** [təu] *adj.* too.

1 • nich op; bedakjt - closed (used as separable prefix). **Hee muak daut Fensta too, wiels daut derchhold.** He closed the window because of the draft.

2 • opptoo; behelplich; emma wada - toward; helpfully (separable prefix). **Hee wia en de Meenunk daut de Grootvoda am wudd loten daut Stekj Launt tookomen.** He was under the impression that the grandfather would give him the piece of land.

3 • dolla aus jewensch - too; excessively. **See koakt daut too lang, un nu es de Zieropp too dikj.** She cooked it too long, and now the syrup is too thick. *See: en; om. Category: 9.3. Very, 9.6.1.1. And, also, 3.3.1.1. Purpose, goal, 8.5.2.7. Towards, 9.2.4. Prepositions, postpositions, 7.3.6.1. Shut, close.*

**tooben** [təubən] *v.w.* sea bewäacht spälen - create a tumult; rage; storm; be boisterous; be disorderly; create a disturbance or uproar. *Category: 3.4.2.3. Angry, 1.1.3.5. Storm.*

**toobaken** [təuba:kən] *v.w.* tookjleewen - paste shut.

**toobedocht** [təubədɔçt] *adj.* von waut goot denkjen; toojedonen sennen - thoughtful. *Category: 3.2.1.1. Think about, 4.3.1.3.2. Sensible.*

**Toobehia** [təubəhia] *n.n.* waut to eene Oabeit hieet, soo aus Jereetschoft ooda waut em Dieech nenjeit - equipment. *Category: 6.7. Tool.*

**toobent** [təubent] *adj.* soo daut dee toopt; wilt; sea bewäacht - lively; active. *Category: 2.4.3. Energetic, 3.4.1.4. Interested.*

**toobieten** [təubitən] *v.s.* met waut aundret toop äten - eat something along with the coffee.

**toobinjen** [təubɪnən] *v.s.* faust binjen - tie shut.

**toobliewen** [təublivən] *v.s.* nich opgonen - remain shut.

**toobrinjen** [təubrɪnən] *v.s.* lieden; uthoolen - spend some time with.

**toobuen** [təubyən] *v.w.* soo wiet met een Bu komen daut et too es - build shut; wall up.

**Toodakj** [təuda:c] *n.f. Pl: Toodakjen.* eene dikje Dakj; Wolldakj - comforter; blanket. *See: Dakj. Category: 1.1.3.4. Snow, ice, 5.1.1.3. Bed, 7.5.9.2. Fill, cover.*

**toodakjen** [təuda:cən] *v.w.* bedakjen; eene Dakj ooda een Dakjssel äwa waut moaken - cover up. *Category: 3.5.1.5.3. Hide your thoughts.*

**toodeelen** [təudəilən] *v.w.* endeelen; utdeelen; jiedrem waut jäwen - apportion; allot; allocate. *See: deelen. Category: 7.4.4. Distribute, 7.8. Divide into pieces, 6.8.3.1. Give, donate.*

**toodräajlich** [təudrɛajliç] *adj.* toop jeschaufft; met enaunda unjastetten - cooperative. *Category: 4.3.4.2. Help.*

**toodreien** [təudrɛien] *v.w.* tooschruwen; dreien daut nuscht mea rutkjemt - turn off. *Category: 6.7.9. Machine.*

**toodrenjen** [təudrɛnən] *v.w.* no waut drenjen ooda schuwen - push toward.

**toodrenjlich** [təudrɛnliç] *adj.* velangent; oppdrenjlich - demanding. *Category: 4.7.9.5. Act harshly, 6.1.3. Difficult, impossible.*

**toodrinjlich** [təudrɪnliç] *adj.* sikj oppdrenjen - insistent. *Category: 3.3.3.4. Insist.*

**toodrinkjen** [təudrɪnçən] *v.s.* biem äten bie'aun drinkjen - drink with; wash down with food.

**toodroagen** [təudrɔagən] *v.s.* carry to.

1 • häagonen; omhäagonen; onväasechtich oabeiden - carry on.

2 • häabrinjen; halpen; biestonen - carry to; help; support. *Category: 4.3.4.2. Help, 4.4.4. Respond to someone in trouble, 4.3.4.5.1. Provide for, support, 7.3.4.6. Support.*

**toofalich** [təufa:liç] *adj.* derch een Toofaul; waut eena nich jedocht ooda opp jerääkjent haud - coincidental; incidental; fortuitous; by chance. *Category: 9.4.2.3. Necessary.*

**Toofaul** [təufɔt] *n.m. Pl: Toofal.* Jeläajenheit; Schikjsol; eene Erfoarunk; woo waut es utjekomen - fluke; luck; accident; incident; chance. *See: Onjlekj; Jeläajenheit. Category: 4.4.5.1. Lucky, 4.4.5. Chance, 4.9.4.5. Destiny, 2.5.3. Injure, 4.4.2. Trouble, 4.4.2.3. Accident, 3.3.1.3. Cast lots, 6.1.2.9. Opportunity, 9.6.2.7.1. Without purpose.*

**Tooflucht** [təufluçt] *n.f. Pl: Toofluchten.* Schutz; eene sechre Städ wua eena hanflichten kaun - refuge; haven; recourse; retreat; resort. *Category: 4.4.4.4. Save from trouble, 7.6. Hide, 7.2.3.1. Move away.*



**Toofluss** [təʊflʊs] *n.m. Pl: Tooflissa*. daut waut bie rant ooda nenrant - tributary; influx; supply. *Category: 1.3.1.3. River, 4.3.4.5.1. Provide for, support.*

**toofoare** [təʊfoaɐən] *v.s.* waut met dreiwen entjääjen foaren; beschuldjen - approach. *Category: 3.5.1.4.2. Contact, 6.1.2. Method, 7.2.3. Move toward something, 8.2.6.2. Near, 8.4.6.4.1. Soon.*

**toofrieren** [təʊfrirən] *v.s.* gauns enfrieren; faust woaren von less; opphieren met ranen wääjen less - freeze over; freeze up.

**Toogank** [təʊyɑ:ŋk] *n.m.* Tootrett; woo ooda wua eena en waut nenn kaun; de Wajch no waut - access; admittance. *See: Tootrett.*

**toogonen** [təʊyɔ:nən] *v.s.* too moaken; Toogank aufmoaken - for something to close up; happen; take place; come to pass. *Category: 9.1.2.1. Happen.*

**tooheelen** [təʊhɛɪlən] *v.w.* veheelen; toowaussen - heal up.

**toohenjen** [təʊhɛŋən] *v.s.* väahenjen; toomoaken met waut väahenjen - hang something over; close it off.

**toohieren** [təʊhirən] *v.w.* aunhieren; no horchen - listen to. *Category: 2.3.2.1. Listen.*

**Toohiera** [təʊhirɪ] *n.m. Pl: -*. eena dee toohorcht - listener. *Category: 2.3.2.1. Listen.*

**toohoolen** [təʊhøʊlən] *v.s.* nich loten opgonen - keep shut.

**toohorchen** [təʊhɔɪχən] *v.w.* aunhorchen; delenjd horchen - listen to. *Category: 2.3.2.1. Listen.*

**Toohorcha** [təʊhɔɪχɪ] *n.m. Pl: -*. eena dee no waut horcht; Hiera - listener. *Category: 2.3.2.1. Listen.*

**tooieejnen** [təʊiɛjənən] *v.w.* aunieejnen; waut aus eenem sient talen - claim; appropriate. *Category: 3.5.1.7.3. Boast, 3.5.2.1. Report, 6.8.1.1. Own, possess, 4.7.9.3. Deserve, 8.3.7.7. Right, proper.*

**Toojääjenheit** [təʊjɛjənheit] *n.f.* de Toostaunt von wua sennen - presence. *Category: 8.5.3. Be at a place.*

**toojäwen** [təʊje:vən] *v.s.* give up.

1 • enweljen; nojäwen - give up; surrender; concede; yield; accede; submit; quit; capitulate.

2 • bielajen; metjäwen - give additionally. *See: enweljen; nojäwen. Category: 4.8.3.4. Surrender, 6.1.2.4.3. Give up, 4.2.6.1.2. Chess, 4.8.4.5. Renounce claim, concede, 1.5.6. Growth of plants, 3.2.5.4. Agree with someone, 6.2.5. Harvest, 9.6.2.6. Result, 3.3.3.1. Suggest, 4.5.4.1. Obey, 4.2.1.8.2. Leave an organization, 8.4.6.1.2. Stop something.*

**toojebakt** [təʊjɛba:kt] *adj.* toojekjleeft; faust too - glued shut.

**toojebut** [təʊjɛby:t] *adj.* bebut; met een Dak, Däären un Fenstren - built closed.

**toojedakjt** [təʊjɛda:ct] *adj.* met een Daksel ooda Dakj bedakjt - covered; spread; closed. *Category: 7.3.7. Cover, 1.3.2.1. Flow, 7.3.7.3. Spread, smear, 7.3.6.1. Shut, close.*

**toojedocht** [təʊjɛdɔχt] *adj.* denkjen woo aundre daut jeit un dee met äare Loag halpen; mildjäwrich; jenstich - generous to others; considerate. *Category: 4.3.4. Do good to.*

**toojedonen** [təʊjɛdo:nən] *adj.* bedocht om eenem; behelplich - be devoted to.

**toojeeten** [təʊjɛitən] *v.s.* biejeeten; mea nenjeeten - add liquid to; dilute. *Category: 1.2.3.1. Liquid, 1.3.5. Solutions of water, 7.5.3. Mix.*

**toojefroaren** [təʊjɛfroaɐən] *adj.* soo sea jefroaren daut et nich oppjeit - frozen shut.

**toojehoolen** [təʊjɛhøʊlən] *adj.* faust too - shuttered.

**toojeieejent** [təʊjɛiɛjɛnt] *adj.* soo daut eena daut ieejent; jenomen fa sikj - with ownership.

**toojekjneept** [təʊjɛcnɛpt] *adj.* met de Kjneep enjekjneept - buttoned.

**toojeklaupt** [təʊjɛklɔupt] *adj.* toojedakjt; met de Klaup ooda Daksel too - shut; closed; shuttered. *Category: 7.3.6.1. Shut, close.*

**toojemieet** [təʊjɛmiɛt] *adj.* met Tieejlen toojemoakt - bricked in.

**toojemoakt** [təʊjɛmɔakt] *adj.* soo daut et too es; toojesat; toojestalt - shut. *Category: 7.3.6.1. Shut, close.*

**toojenklich** [təʊjɛnclɪç] *adj.* soo daut doa bie jeit; loten dichtbie komen; trettboa - accessible; approachable. *See: trettboa.*

**toojerecht** [təʊjɛrɛçt] *adj.* vedorwen; beschädicht - ravaged.

**toojeschett** [təʊjɛʃɛt] *adj.* poured extra.

1 • naunjeschett daut et nich opjeit - closed from pouring.

2 • biejeschett; mea jeschett - poured extra.

**toojeschlekjt** [təʊjɛʃlɛct] *adj.* too jeworden von Schunt nenschlekjen; toojeschält; toojestopt - clogged; plugged.

**toojeschloten** [təʊjɛʃlɔ:tən] *adj.* met een Schlott faust too; faust too - locked.

**toojeschmää** [təʊjɛʃmeat] *adj.* veschmää; von schmäären toojemoakt - smeared shut.

**toojeschnalt** [təʊjɛʃna:lt] *adj.* met eene Schnal toojehoolen; met een Reemen toojehoolen - buckled; strapped.

**toojestalt** [təʊjɛsta:lt] *adj.* toojesat; väajestalt; hanjestalt toom toohoolen - blocked.

**toojestiemt** [təʊjɛstimt] *adj.* enjestiemt; met soo väl stiemen daut nich wieda to komen es - drifted shut.

**toojestopt** [təʊjɛstɔpt] *adj.* met een Stopsel bennen; faust too; toojepropt - plugged.

**toojewossen** [təʊjɛvɔsən] *adj.* overgrown.

1 • too von Plaunten, Asta ooda Bläda - overgrown.

2 • veheelt - healed. *Category:* **1.2.1.6. Forest, grassland, desert, 8.2. Big.**

**toojriepen** [təʊjri:pən] *v.s.* oppfipsen; eene Jeläajenheit utnutzen - grap at.

**tookjeepen** [təʊcɛ:pən] *v.s.* biekjeepen; uk kjeepen - buy additionally.

**tookjikjen** [təʊci:cən] *v.w.* aunseenen; aankjikjen - observe. *Category:* **2.3.1. See, 2.3.1.1. Look, 2.3.1.2.**

**Watch, 3.1.2.2. Notice, 3.2.1.1. Think about.**

**tookjinflich** [təʊci:ɲftiç] *adj.* soont waut noch komen woat; soont waut en Utsecht es; enne Tookunft - in the future.

**tookjitten** [təʊci:tən] *v.w.* met Kjitt toomoaken ooda dicht moaken - putty up.

**tookjlinkjen** [təʊcli:ɲcən] *v.w.* oppe Kjlinkj moaken; eenjemoten faust toomoaken - latch; shut with a latch. *Category:* **6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach.**

**tookjneepen** [təʊcɲɛ:pən] *v.w.* met Kjneep too moaken - button up.

**tookjniepen** [təʊcɲi:pən] *v.s.* aufkjniepen; tookjlamen - pinch off.

**Tooklauma** [təʊklɔ:ma] *n.m. Pl: Tooklaumasch.* een Tieekjen daut een Jedanken en Klaumasch foadich es, ( ) - closing parenthesis. *Category:* **3.5.7.1. Write.**

**tooklaupen** [təʊklɔ:pən] *v.w.* met eene Klaup ooda een Dakjsel toomoaken - close a door.

**tookleiwē** [təʊklei:vən] *v.w.* tooschoawen; tookkrauzen - scratch up or mark up by scratching. *See:* **tookkrauzen.**

**tooknaulen** [təʊknɔ:ulən] *v.w.* met een Knaul toomoaken; lud toomoaken ooda aufdichten - shut with a bang.

**tookomen** [təʊko:mən] *v.s.* kjrieen; jäwen loten - increase. *Category:* **8.1.4.2. Increase, 9.3.1.3. To a larger degree.**

**tookraumpen** [təʊkrɔ:mpən] *v.w.* met eene Kraump eene Däa veschluten - cramp. *Category:* **2.5.6. Symptom of disease, 2.5.6.1. Pain, 6.4.5.3. Fishing equipment, 6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach.**

**tookkrauzen** [təʊkrɔ:tsən] *v.w.* tooschoawen; krauzen daut waut too jeit; met krauzen too moaken - scratch shut. *See:* **tookleiwē.**

**Tookunft** [təʊkɔ:ɲft] *n.f.* daut waut noch kjemt; de komende Tiet - future. *Category:* **8.4.5.2.1. After.**

**toolajen** [təʊla:jən] *v.s.* bielajen; mea jäwen - accelerate; increase wages; add to. *Category:* **7.2.1.2. Move quickly, 8.1.4.2. Increase.**

**toolangen** [təʊla:ɲən] *v.w.* hanlangen, soo aus no Äten oppem Desch - reach for. *Category:* **7.3.3.1. Take something from somewhere.**

**toolenkjlich** [təʊlɛ:ɲliç] *adj.* soo daut et too rieekjt; jenuach - sufficient. *Category:* **8.1.7. Enough.**

**tooloten** [təʊlo:tən] *v.s.* erlauben; frie jäwen; nich opmoaken - leave unopened; permit; allow; for a cow to release her milk. *Category:* **3.3.4.1. Give permission.**

**toolucken** [təʊlɔ:kən] *v.w.* eene Luck toomoaken - close a hatch.

**Toom** [təʊm] *n.m. Pl: Teem.* de Reemes om een Pieet sien Kopp - bridle. *Category:* **6.3.1.7. Beast of burden.**

**toom** [təʊm] *contr. Variant: too däm.* to däm; fa däm; met een jewesset Ziel - to the; for the; at the.

**toomäten** [təʊme:tən] *v.s.* plonen ooda mäten wooväl needich woat sennen; krakjt jenuach reedmoaken - premeasure.

**toomieren** [təʊmirən] *v.w.* eene Tieejelwaunt äwa waut moaken - wall up with brick and mortar.

**toomoaken** [təʊmo:kən] *v.s.* nich oploten; toodakjen; veschluten - close; shut. *Category:* **2.1.1.1. Eye, 2.1.1.4. Mouth, 6.5.2.4. Door, 6.5.2.5. Window, 7.3.6.1. Shut, close, 8.2.6.2. Near, 8.4.6.4.1. Soon.**

**Toon** [təʊn] *n.m. Pl: Teen.* een bestendjet Jelud, soo aus de Toon opp woont een Leet aunft; de musikalische Stoop von eent bat twee en Zifren - tone; tune. *Category:* **2.3.2.3. Types of sounds, 3.5.3.1. Word, 8.3.3.3. Color, 4.2.3. Music.**

**toonämen** [təʊne:mən] *v.s.* vemieren; oppnämen; waussen; jrata woaren - increase; grow larger; expand; swell; augment. *See:* **vemieren.** *Category:* **8.1.4.2. Increase, 9.3.1.3. To a larger degree, 7.3.4.7. Extend, 8.2. Big, 1.3.2.4. Wave, 2.5.6.3. Swell.**

**toonäwlen** [təʊne:vlen] *v.w.* nich seenen kjennen wäajen Näwel - fog in.

**tooneien** [təʊnsiən] *v.w.* met Notel un Drot toomoaken - sew shut; sew up. *Category:* **2.5.7. Treat disease.**

**toonekjen** [təʊnɛcən] *v.w.* met Kopp ducken wäm Moot moaken - nod invitingly.

**Toonhecht** [təʊnhɛçt] *n.f. Pl. Toonhechten.* de Stemm ooda dän Toon en dee een Leet jesungen woat - musical key.

**toonoaglen** [təʊnoaglen] *v.w.* met Näajel faust too moaken - nail shut.

**Toonom** [təʊno:m] *n.f.* waut biejelajcht ooda biejenomen woat - increment; increase. *Category:* **8.1.4.2. Increase, 9.3.1.3. To a larger degree.**

**toop** [təʊp] *adv.* tojlikj met eenen ooda mea aundre; aun; aunsteetent - together; jointly; at the same time. *See: doabie; tojlikj.* *Category:* **7.5.3. Mix, 8.4.5.2.2. At the same time, 9.5.2.1. Together, 4.3.4.3. Cooperate with, 9.6.1.5. But.**

**toopbaken** [təʊpba:kən] *v.w.* met Liem, ooda waut bakajet, twee Dinja to eent moaken - glue shut.

**toopbaunden** [təʊpboundən] *v.w.* met aundre toop sikj veflichten aun een Ziel to schaufen - band together. *Category:* **4.2.1. Come together, form a group.**

**toopbauslen** [təʊpbauslən] *v.w.* haustich ooda prost waut moaken ooda toopnoaglen - construct temporarily from odds and ends.

**toopbinjen** [təʊpbi:nən] *v.s.* met een Baunt Sachen to een Bonsel moaken - tie together. *Category:* **6.2.6.4. Store the harvest, 7.5.4. Tie.**

**toopbliewen** [təʊpblivən] *v.s.* bie enaunda bliewen; toophoolen - stay together; bond. *Category:* **4.7.8.1. Covenant, 6.7.5. Fastening tool, 6.8.5.2. Give pledge, bond, 7.5.2. Join, attach.**

**toopbrääkjen** [təʊpbrɛacən] *v.s.* fall under own weight.

1 • enfaulen; en sikj faulen - fall under own weight.

2 • opphieren sikj to wäaren; toom Enj komen met sien ieejnen Rot - surrender the will; surrender.

**toopbrinjen** [təʊpbrɪ:nən] *v.s.* aunenaunda saten ooda brinjen - bring together; match; unite; arrange to meet. *Category:* **7.5.1. Gather, 2.6.1.1. Arrange a marriage, 4.2.6.2. Sports, 4.2.6.2.1. Football, soccer, 5.5.1. Light a fire, 8.3.5.2.1. Same, 2.6.1. Marriage, 4.1.5. Unity, 7.5.2. Join, attach.**

**toopbuksen** [təʊpbuksən] *v.w.* toopsteeten - bump together.

**toopdreken** [təʊpdre:cən] *v.w.* toopkjwatschen; met jewesse Macht twee ooda mea toopschuwen - compress; press together. *Category:* **7.3.2.9. Push, 8.3.6.4. Dense.**

**toopdrenjen** [təʊpdre:nən] *v.w.* toopschuwen; aun enaunda schuwen - squeeze together.

**toopdronslen** *v.w.* orriemsch toopbinjen - tie loosely.

**toopfäajen** [təʊpfɛajən] *v.w.* met een Bassem Mell un Aufgank toopbrinjen - sweep up.

**toopfaulen** [təʊpfoulən] *v.s.* toopbrääkjen; en sikj faulen; toopschorren - collapse. *Category:* **2.5.6.4. Lose consciousness, 7.2.2.5.1. Fall.**

**toopfieren** [təʊpfirən] *v.w.* von miere Städen no eene fieren - bring together. *Category:* **7.5.1. Gather.**

**toopfinjen** [təʊpfi:nən] *v.s.* find each other.

1 • onen jeplont toopkomen - find each other; meet unplanned.

2 • toopsieekjen; toopläsen - gather. *Category:* **4.2.1. Come together, form a group, 7.5.1. Gather, 7.5.7. Multiple things moving, 8.1.4.2. Increase, 8.3.1.5.3. Fold.**

**toopflajchten** [təʊpfla:çtən] *v.s.* eene Zopp moaken; wiesen ooda vetalen woo Sachen tooppausen - interlace; braid; splice; interlock; intertwine; interweave. *See: flajchten.* *Category:* **5.4.3.2. Plait hair, 5.4.3.4. Hairstyle.**

**toopfoaren** [təʊpfoarən] *v.s.* drive together.

1 • toop en een Foatich foaren - drive together in one vehicle; share one vehicle.

2 • een Foatich en daut aundre nenfoaren - collide. *Category:* **7.5.7. Multiple things moving, 7.7.1. Hit.**

**toopfoten** [təʊpfo:tən] *v.s.* exercise self-control.

1 • eene Fust moaken; beid Henj toopnämen - exercise self-control; clasp together; summarize.

2 • kort dän wichtichsten Jedanken von waut lenjret wadajäwen - paraphrase; summarize. *Category:* **3.5.1.2.7. Summarize.**

**toopfotent** [təʊpfo:tənt] *adj.* kortjenomen; kort vetalen - summarizing; paraphrasing.

**toopfrieren** *v.s.* faust aun enaunda woaren von frieren; aunfrieren - freeze together.

**toopfrieen** [təʊpfriən] *v.w.* derch frieen toopkomen; Kjast haben - intermarry. *Category:* **2.6.1. Marriage, 4.1.9.2. Related by marriage.**

**Toophank** [təʊpha:nk] *n.m.* daut waut twee Sachen vebinjt ooda äwareen haben - coherence; hold together.

**toopheelen** [təʊphɛ:lən] *v.w.* veheelen waut opsteit - heal over.

**toophenjen** [təʊphɛ:nən] *v.s.* hang together.

- 1 • opp eenen Hoaken henjen - hang together two items such as on the same nail or peg.
- 2 • tooppaussen; Vebindunk haben - related ideas.

**toophieren** [təʊphirən] *v.w.* no rajcht no sellen toop sennen - belong together.

**toophitschen** *v.w.* toophoaken; toopstekjlen - latch; hitch.

**toophitzen** [təʊphitsən] *v.w.* Hunj reizen toon eenaunda aunbaleen ooda joagen - pit one against another, especially dogs.

**toophoaken** [təʊphɔ:kən] *v.w.* twee Sachen met een Hoaken toopmoaken - hook together. *Category: 7.5.2. Join, attach.*

**toophoakjen** [təʊphɔ:cən] *v.w.* met eene Hoakj waut fienet toopbrinjen - rake together.

**toopholen** [təʊpho:lən] *v.w.* round up.

- 1 • toopschnieren - cinch.
- 2 • von veschiedne Städen no eene holen - rounj up. *Category: 7.2.6.1. Catch, capture, 8.1.5.8.1. Approximate.*

**toophoolen** [təʊphəʊlən] *v.s.* collect.

- 1 • oppbewoaren; kollakjten - collect.
- 2 • eenich bliewen; aunenaunda bliewen ooda hoolen - stick together; remain together. *Category: 4.2.1. Come together, form a group, 6.2.5.3. Gather wild plants, 6.8.2.6. Collect, 7.5.1. Gather.*

**toopjamsen** [təʊpja:msən] *v.w.* toopkjwatschen; toopschnieren - force together; compress. *Category: 7.3.2.9. Push, 8.3.6.4. Dense.*

**toopjebakt** [təʊpjɛba:kt] *adj.* toopjehoolen von Liem, ooda uk Zopsel - glued together.

**toopjebault** [təʊpjɛbɔ:lt] *adj.* to een Baul jedrekjt; faust toop soo aus een Baul - balled; clenched.

**toopjebausselt** [təʊpjɛbɔ:uselt] *adj.* soo aus wan prost ooda haustich jebut es - made from odds and ends; patched up. *See: toopbauslen.*

**toopjebroaken** [təʊpjɛbrɔ:kən] *adj.* vebroaken; toopjesakt; enjebroaken - broken down; collapsed. *Category: 7.9. Break, wear out.*

**toopjebrocht** [təʊpjɛbrɔ:xt] *adj.* soo daut see von veschiedne Städen komen, un nu toop sent; soo aus Steefjeschwista - brought together.

**toopjebungen** [təʊpjɛbʊ:nən] *adj.* vebungen; met Baunt toopjeschnieet - tied together.

**toopjedrekjt** [təʊpjɛdrɛ:kt] *adj.* soo daut et von Druck es denna jeworden; toopjeprast - squashed.

**toopjedrenjt** [təʊpjɛdrɛ:nt] *adj.* toopjeschowen; dicht aun enaunda - squeezed together; serried. *See: toopdrenjen.*

**toopjeeten** [təʊpjɛitən] *v.s.* eent en daut aundre nenjeeten - pour together.

**toopjefäacht** [təʊpjɛfɛ:xt] *adj.* met fäajen toopjebrocht - swept together.

**toopjeflajcht** [təʊpjɛfla:xt] *adj.* met flajchten toopjemoakt; aunenaunda un äwarenaunda jebrocht - braided.

**toopjefollen** [təʊpjɛfɔ:lən] *adj.* toopjesakt; toopjescheddat - collapsed.

**toopjefroaren** [təʊpjɛfrɔ:a:n] *adj.* von frieren toopjebakt ooda faust aunenaunda - frozen together.

**toopjefungen** [təʊpjɛfʊ:nən] *adj.* soo daut see dikj jefungen haben; toopjekomen - found; met. *Category: 4.4.4.4. Save from trouble, 8.4.6.1. Start something.*

**toopjegoten** [təʊpjɛjɔ:tən] *adj.* toopjepoascht; toopjerant - poured together.

**toopjehoakjt** [təʊpjɛhɔ:kt] *adj.* met eene Hoakj toopjebrocht - raked together.

**toopjehoakt** [təʊpjɛhɔ:kt] *adj.* toopjestekjelt; met een Hoaken vebungen - hooked together.

**toopjeholt** [təʊpjɛhɔ:lt] *adj.* toopjeschnieet; faust toopjebungen - fastened together.

**toopjekjneddat** [təʊpjɛknɛ:da:t] *adj.* toopjeknutscht; toopjefollen; veknutscht - crumpled up. *See: toopkjnedren.* *Category: 8.3.1.5.3. Fold.*

**toopjekjrempelt** [təʊpjɛkrɛmpɛlt] *adj.* toopjeknutscht; toopjefollen - crumpled.

**toopjeknutscht** [təʊpjɛknʊft] *adj.* toopjedrekjt; toopjekjrempelt - crumpled; squashed.

**toopjekomen** [təʊpjɛkɔ:mən] *adj.* toopjetreffen; vesaumelt - gathered. *Category: 7.5.1. Gather.*



- toopjekoppelt** [təʊpjəkɔpelt] *adj.* toopjehoakt; toopjemoakt - hitched together; coupled together. *See: toopkopen.*
- toopjekuakt** *adj.* toopjesunken; toopjefollen - fallen together.
- toopjeläst** [təʊpjələ:st] *adj.* utjeläst; toopjenomen - gathered. *Category: 7.5.1. Gather.*
- toopjemenjt** [təʊpjəmɛnt] *adj.* toopjerieet; jemischt - mixed up; jumbled up. *Category: 7.5.3. Mix.*
- toopjemischt** [təʊpjəmɪʃt] *adj.* toopjerieet; toopjerant; derchjerieet - mixed. *Category: 2.6.5. Male, female, 4.1.9.9. Race, 7.5.3. Mix, 7.5.3.1. Pure, unmixed, 8.3.3.3. Color.*
- toopjeneit** [təʊpjəneit] *adj.* met Notel un Drot toopjemoakt; met neien toopjemoakt - sewn together.
- toopjenoagelt** [təʊpjənoagelt] *adj.* met Nääjel toopjehoolen; venoagelt - nailed together.
- toopjenomen** [təʊpjəno:mən] *adj.* toopjetalt; metjenomen; aules toop - gathered; included. *Category: 7.5.1. Gather.*
- toopjeprast** [təʊpjɛpra:st] *adj.* toopjedrekjt; met Druck toopjeschowen - pressed together.
- toopjerakat** [təʊpjərə:kɑ:t] *adj.* met sea schaufen toopjekjrääjen; schwoa vedeent - saved up; toiled together.
- Toopjerandetwuat** *n.n. Pl: Toopjerandewieed.* een Wuat daut von twee Wieed toopjerant es, met Stekja ooda Latren utjeloten, tB. em, vom, derche - contraction.
- toopjerant** *adj.* jemischt; derchenaunda - mixed.
- toopjerieet** [təʊpjəriət] *adj.* jemischt; derchjerieet - stirred together.
- toopjerolt** [təʊpjərɔlt] *adj.* oppjerolt; en eene Roll jemoakt - rolled up.
- toopjerooft** [təʊpjərøuft] *adj.* met Jewault un stälen toopjebrocht - plundered.
- toopjeropt** [təʊpjərɔpt] *adj.* met ropen toopjebrocht; toopjeschoaft - gathered together.
- Toopjesadetwuat** *n.n. Pl: Toopjesadewieed.* een Wuat von twee Wieed toopjestalt, tB. Deschdakj, Koostaul - compound word.
- toopjesakt** [təʊpjɛzɑ:kt] *adj.* toopjefollen; toopjestuckat; toopjescheddat - collapsed.
- toopjesat** [təʊpjɛzɑ:t] *adj.* toopjestalt; aun enaunda jestalt - placed together; set together.
- toopjescheddat** [təʊpjɛʃɛdɑ:t] *adj.* von schedren toopjekuakt ooda toopjefollen - shaken together.
- toopjeschmuat** [təʊpjɛʃmuət] *adj.* toop jebrot ooda jekoakt; derchenaunda jekoakt - fried together; cooked together.
- toopjeschort** [təʊpjɛʃɔrt] *adj.* toopjefollen; enjekjnekt - collapsed.
- toopjeschweest** [təʊpjɛʃvɛɪst] *adj.* met schweessen toopjemoakt; met groote Hett un jeschmoltnet lesa toopjemoakt - welded together.
- toopjespaunt** [təʊpjɛspɔunt] *adj.* soo daut de Sälen vebungen sent - harnessed together.
- toopjestekjt** [təʊpjɛstɛkt] *adj.* prost toopjeneit; von Stekja ooda Bieta toopjeneit - patched together.
- toopjesunken** *adj.* toopjekuakt; toopjefollen - fallen together.
- toopjiezen** [təʊpjitsən] *v.w.* toopspoaren; toophoolen - save up.
- toopkjeepen** [təʊpkɛɪpən] *v.s.* oppkjeepen; jekofte Sachen toophoolen - buy up.
- toopkjnedren** [təʊpkɛndrən] *v.w.* toopfauen; toopbrääkjen; toopknutschen - collapse. *Category: 2.5.6.4. Lose consciousness, 7.2.2.5.1. Fall.*
- toopkjniepen** [təʊpkɛnipən] *v.s.* toopdreken; faust toophoolen - pinch together.
- toopkjremplen** [təʊpkɛrɛmplən] *v.w.* toopfauen; toopknutschen; dolrutschen - collapse; crumple. *Category: 2.5.6.4. Lose consciousness, 7.2.2.5.1. Fall, 8.3.1.5.3. Fold.*
- toopkjwatschen** *v.w.* sea toopdreken; vedreken - compress.
- toopklaupen** [təʊpklaupən] *v.w.* toopfauen; toopbrääkjen - collapse. *Category: 2.5.6.4. Lose consciousness, 7.2.2.5.1. Fall.*
- toopkleiwen** [təʊpkleivən] *v.w.* toopjiezen; met spoaren toophoolen - claw together.
- toopknutschen** [təʊpkɛnʃtən] *v.w.* toopkjnedren; leicht toopbrääkjen - crumple. *Category: 8.3.1.5.3. Fold.*
- toopkoblen** [təʊpkɔblən] *v.w.* prost ooda opp eenen butajeweeneljen Wajch waut toopbinjen - fix temporarily.
- toopkomen** [təʊpkɔ:mən] *v.s.* tooptrafen; aunenaunda komen - meet; converse; assemble visit; congregate; gather; rendezvous. *Category: 4.2.1.2. Encounter, 4.2.1.3. Meet together, 4.2.6.2. Sports, 7.5.1. Gather, 7.5.2.1. Link, connect, 8.5.1.5. Touching, contact, 3.5.1.4. Speak with others, 4.2.1. Come together, form a group, 7.5.7. Multiple things moving, 8.1.4.2. Increase, 8.3.1.5.3. Fold.*
- toopkopen** [təʊpkɔplən] *v.w.* toopstekjlen - hitch together; couple up.
- toopkrauzen** [təʊpkrautsən] *v.w.* met krauzen toopbrinjen; met väl Mieej toophoolen - scratch together; eke together.

**toopkroagen** [təʊpkroʊgən] *v.w.* to een Toopkomen enloden - call together for an assembly.

**toopkuaken** [təʊpkuækən] *v.w.* toopbräakjen; toopfaulen - collapse. *See: toopkuaksen. Category: 2.5.6.4. Lose consciousness, 7.2.2.5.1. Fall.*

**tooplajen** [təʊplajən] *v.s.* oppstoppslen; opp veschiedne Wäaj äwabeejen un kjlanda vepaken; kollakjten - fold; pleat. *Category: 8.3.1.5.3. Fold, 8.3.2.5. Furrow.*

**toopläsen** [təʊple:sən] *v.s.* oppläsen; toopsaumlen - gather. *Category: 4.2.1. Come together, form a group, 7.5.1. Gather, 7.5.7. Multiple things moving, 8.1.4.2. Increase, 8.3.1.5.3. Fold.*

**tooplauschen** [təʊpləʊʃən] *v.w.* tooppausen; krakjt toopbrinjen; vebinjen - fit together.

**toopläwen** [təʊple:vən] *v.w.* aus Famielje en eene Wonunk toop sennen - cohabit; live together as a family. *Category: 2.6.1. Marriage.*

**toopliemen** [təʊplimən] *v.w.* toopbaken; toopkjleewen - glue together.

**toopligjen** [təʊplɪjən] *v.s.* eent biesied ooda aun daut andre ligjen - lie together.

**tooplinkjen** [təʊplɪŋçən] *v.w.* met de Uagen ooda Lichta plinkjen, toom wäm waut weeten loten; Moot moaken - wink at.

**toopmenjen** [təʊpmɛnjən] *v.w.* tooprieren; toopmischen - mix up; jumble. *Category: 7.5.4.2. Tangle.*

**toopmischen** [təʊpmɪʃən] *v.w.* tooprieren - mix. *Category: 5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.5.3. Mix.*

**toopmoaken** [təʊpmoəkən] *v.s.* eent aun daut andre faust moaken ooda tooprieren - join. *Category: 4.1.5. Unity, 4.2.1. Come together, form a group, 7.5.2. Join, attach.*

**toopnämen** [təʊpne:mən] *v.s.* toopsaumlen; toopräakjnen; toopdreken - compose oneself; fold. *Category: 8.3.1.5.3. Fold, 8.3.2.5. Furrow.*

**toopneien** [təʊpneien] *v.w.* met neien waut toopmoaken - sew together.

**toopnoaglen** [təʊpnoʊglən] *v.w.* met Näajel toopmoaken - nail together.

**toopoabeiden** [təʊpoabeiden] *v.w.* metenaunda schaufen; toopschauen - accumulate through work; work together; cooperate in work. *Category: 4.1.2.1. Working relationship, 4.3.4.3. Cooperate with.*

**tooppausen** [təʊpəʊsən] *v.w.* Sachen soo moaken daut dee fein aunenaunda komen; seenen auf twee Sachen fein aunenaunda komen - match; fit together; connect; join. *Category: 2.6.1.1. Arrange a marriage, 4.2.6.2. Sports, 4.2.6.2.1. Football, soccer, 5.5.1. Light a fire, 8.3.5.2.1. Same, 7.5.2. Join, attach, 7.5.2.1. Link, connect, 9.6. Connected with, related, 4.1.5. Unity, 4.2.1. Come together, form a group.*

**toopräakjnen** [təʊpreʊkən] *v.w.* tooptalen; räakjnen - add up. *Category: 3.2.1.5. Logical, 8.1.2.2. Add numbers.*

**tooprakren** [təʊpra:kren] *v.w.* sea oabeiden un spoaren; toopkrauzen - toil. *Category: 6. Work and occupation.*

**toopranen** [təʊpra:nən] *v.w.* merge.

1 • trafen; toopsteeten - collide.

2 • toopstreamen; eena biesied däm andren ranen - merge; run side by side. *Category: 1.3.2.1. Flow, 4.1.5. Unity, 7.5.2. Join, attach, 7.5.2.1. Link, connect, 7.5.3. Mix.*

**tooprieren** [təʊpriren] *v.w.* toopmischen; toopmenjen - mix together.

**tooprollen** [təʊprɔlə] *v.w.* opprollen; eene Roll moaken - roll up. *Category: 8.3.1.5.1. Roll up.*

**tooproopen** [təʊprəʊpən] *v.w.* lud kroagen; toopkroagen - call together. *Category: 4.2.1.1. Invite.*

**tooproowen** [təʊprəʊvən] *v.w.* met Stälen un Jewault Sachen saumlen - gather by raiding.

**tooproopen** [təʊpro:pən] *v.w.* toopnämen; toopschoawen - glean; push together small particles with the hands to pick them up; scrape together. *Category: 3.2.2. Learn.*

**Toopropsel** [təʊpropsəl] *n.n. Pl. Toopropsels.* daut waut toopjeropt es - leftovers that are pushed together with the hands; for picking up.

**toopsaken** [təʊpsa:kən] *v.w.* toopschorren; een kjlien bätje toopfaulen ooda toopkjnedren - sag; settle together; slump. *Category: 7.1.7.1. Relaxed posture, 8.3.1.5. Bend.*

**toopsalen** [təʊpsa:lən] *v.w.* Frind moaken - make friendship.

**toopsaten** [təʊpsa:tən] *v.w.* toopstalen; eent biesied daut andre stalen - assemble; put together. *See: vesaumlen. Category: 4.2.1. Come together, form a group, 7.5.1. Gather, 7.5.2. Join, attach, 8.1.6. Whole, complete.*

**toopsaumlen** [təʊpsəʊmlən] *v.w.* kollakjten; toopnämen - collect; gather; accumulate. *See: aunsaten. Category: 4.2.1. Come together, form a group, 6.2.5.3. Gather wild plants, 6.8.2.6. Collect, 7.5.1. Gather, 7.5.7. Multiple things moving, 8.1.4.2. Increase, 8.3.1.5.3. Fold, 6.8.2. Accumulate wealth.*

- toopschaufen** [təʊpʃəʊfən] *v.w.* toopoabeiden; met enaunda schaufen - work together. *Category:* **4.1.2.1. Working relationship, 4.3.4.3. Cooperate with.**
- toopschedden** [təʊpʃɛdən] *v.w.* twee Sorten mischen; twee Sorten en een Jefäss schedden - pour together (granular).
- toopschedren** [təʊpʃɛdrən] *v.w.* von schedren toopfaulen ooda dichta ligjen - shake together.
- toopschieren** [təʊpʃirən] *v.w.* aunschieren; naunschieren; toopkomen; aunenaunda komen - touch. *Category:* **2.3.5. Sense of touch, 7.3.4.1. Touch, 8.5.1.5. Touching, contact.**
- toopschlönen** [təʊpʃlɔ:nən] *v.s.* met een Jelud tooptrafen; een Aksident haben - impact. *Category:* **3.3.3. Influence, 7.7.1. Hit, 9.1.2.6. Change something.**
- toopschluten** [təʊpʃlytən] *v.s.* eenen Bunt ooda Kontrakt moaken met wäm; sikj ve'eenjen - lock together.
- toopschmelten** [təʊpʃmɛltən] *v.s.* verschmelten; een kjlien bät schmelten un doamet toopbaken - fuse. *Category:* **4.8.3.7. Weapon, shoot, 7.5.2. Join, attach.**
- toopschmieten** [təʊpʃmitən] *v.s.* haustich ooda wuchtich toopbrinjen; mischen - throw together.
- toopschmuaren** [təʊpʃmuəɹən] *v.w.* lang koaken un derchrieren - sauté together.
- toopschnieren** [təʊpʃnirən] *v.w.* faust toopbinjen; faust toopschnalen - tie tightly.
- toopschoawen** [təʊpʃɔavən] *v.w.* toopschuwen; toopropen - push together.
- toopschorren** [təʊpʃɔrən] *v.w.* toopfaulen; toopkjnedren - sag; slump; collapse. *Category:* **7.1.7.1. Relaxed posture, 8.3.1.5. Bend, 2.5.6.4. Lose consciousness, 7.2.2.5.1. Fall.**
- toopschriewen** [təʊpʃrivən] *v.s.* write one another.
- 1 • pinkjlich Breew eena nom andren schekjen - write one another.
  - 2 • sikj biem Jesaz loten befrieen un nich enne Kjoakj - obtain marriage papers.
- toopschropen** [təʊpʃrɔ:pən] *v.w.* toopspoaren; toopkleiwen; met schropen toopbrinjen - scrape (grain) together with an edged instrument.
- Toopschropsel** [təʊpʃrɔpsəl] *n.n. Pl: Toopschropsels.* daut waut eena toopjeschropt haft - fine particles scraped together in a pile.
- toopschruwen** [təʊpʃryvən] *v.s.* met Schruwen ooda Boltes eent aun daut andre faustmoaken; dän Mieta faustschruwen - screw together.
- toopschustren** [təʊpʃustrən] *v.w.* toopstalen; toopmoaken; sienen ieejnen Plon moaken un een Dinkj moaken - fix simply.
- toopschuwen** [təʊpʃyvən] *v.s.* eent aun daut andre naunschuwen - push together.
- toopsennen** [təʊpsɛnən] *v.s.* trafen; enaunda seenen - be together.
- toopsinkjen** *v.s.* enfaulen; toopfaulen - collapse; fall together.
- toopspaunen** [təʊpspɔunən] *v.w.* twee ooda mea aunspaunen - hitch together.
- toopspoaren** [təʊpspɔarən] *v.w.* oppsaumlen; toopjiezen - save up.
- toopstalen** [təʊpsta:lən] *v.w.* toopsaten; von Bieta waut gaunset moaken; dicht aunenaunda stalen - set together; compose; compile. *See: toopsaten. Category:* **4.2.3.1. Compose music, 9.1.2.3. Create, 7.5.1. Gather.**
- toopsteeten** [təʊpstɛtən] *v.s.* toopbuksen; gauns bat aunenaunda komen - abut.
- toopstekjen** [təʊpstɛcən] *v.w.* Stekja aunenaunda brinjen un toopneien - join patches.
- toopstekjlen** [təʊpstɛclən] *v.w.* met eenen Stekjel waut toopkuplen ooda faust moaken - hitch together.
- toopstemmen** [təʊpstɛmən] *v.w.* sikj eenich sennen; de selwe Meenunk haben äwa eene Sach - agree. *Category:* **3.2.5.4. Agree with someone, 8.3.5.2.1. Same, 8.3.7.7.3. Compatible, 9.4.6. Yes.**
- toopstetten** [təʊpstɛtən] *v.w.* support mutually.
- 1 • unjarenaunda sikj halpen - support mutually.
  - 2 • tooplänen; aun enaunda länen - lean together.
- toopstonen** [təʊpsto:nən] *v.s.* stand together.
- 1 • unjarenaunda sikj unjastetten; stemmen - agree; support mutually.
  - 2 • dichtbie enaunda stonen - stand close. *Category:* **7.1.1. Stand.**
- toopstreemen** [təʊpstrɛimən] *v.w.* von mea aus eenen Stroom toopkomen; von väl Rechtungen toopkomen - stream together.

- tooptalen** [təʊpta:lən] *v.w.* toopräakjnen; seenen woo väl doa sent - add together; tabulate; tally. *Category: 7.5.5. Organize, 8.3.5.2.1. Same.*
- tooptoaklen** [təʊptoaklən] *v.w.* groote Maussen en een Wirwoa toopkomen - gather as clouds.
- tooptrafen** [təʊptra:fən] *v.s.* toopsteeten; trafen; toopkomen - rendezvous; meet. *Category: 4.2.1.3. Meet together, 4.2.1.2. Encounter, 4.2.6.2. Sports, 7.5.1. Gather, 7.5.2.1. Link, connect, 8.5.1.5. Touching, contact.*
- tooptruen** [təʊptryən] *v.w.* eene Kjast aufhoolen; Jung un Mejal to Maun un Fru moaken - marry; solemnize a wedding. *Category: 2.6.1. Marriage.*
- toopwanen** [təʊpva:nən] *v.w.* enaunda jewant woaren; bekaunt woaren - familiarize; accustom.
- toopwekjlen** [təʊpweklən] *v.w.* oppwekjlen; opprollen - wind up.
- toopwonen** [təʊpvo:nən] *v.w.* toopläwen; toop en een Hus wonen - live together; cohabit. *Category: 2.6.1. Marriage.*
- toorääkjnen** [təʊreacnən] *v.w.* bierääkjnen; uk met ennämen enne Rääkjnunk - add up. *Category: 3.2.1.5. Logical, 8.1.2.2. Add numbers.*
- tooräden** [təʊre:dən] *v.w.* Moot toosprääkjen; unjastetten - encourage. *Category: 3.3.3.3. Persuade.*
- toorechten** [təʊreçtən] *v.w.* onväabedocht waut leiden; Schoden doonen - bring about. *Category: 9.1.1.2. Become, change state.*
- tooreeden** [təʊre:iden] *v.w.* reedmoaken; plonen un towääj brinjen - prepare; ravage. *Category: 4.5.3.3. Discipline, train, 6.1.2.5.1. Arrange an event, 6.1.2.6. Prepare, 6.1.2.6.1. Prepare something for use, 9.1.2.5. Make.*
- toorieekjen** [təʊriecən] *v.w.* jenuach haben - suffice. *Category: 8.1.7. Enough.*
- tooroden** [təʊro:dən] *v.w.* Moot moaken; Rot jäwen; unjastetten - encourage. *Category: 3.3.3.3. Persuade.*
- tooroopen** [təʊrøʊpən] *v.w.* roopen daut see eenem hieren sellen; lud aunräden - call to; get attention. *Category: 3.1.2.3. Attention.*
- Toorot** [təʊro:t] *n.m.* Väarot; daut waut eenem to eene Oabeit fält - provender; ingredients. *Category: 5.2.1. Food preparation.*
- toosajen** [təʊza:jən] *v.s.* envestonen sennen; metstemmen; enweljen - agree; go along with. *See: biestemmen; eenjen; enstemmen; enweljen; harmonieren; stemmen; envestonen. Category: 3.2.5.4. Agree with someone, 8.3.5.2.1. Same, 8.3.7.7.3. Compatible, 9.4.6. Yes.*
- toosaten** [təʊza:tən] *v.w.* em Wajch sennen; wäm waut schwoa moaken - add to; create a difficulty for someone deliberately. *Category: 8.1.4.2. Increase.*
- Toosauz** [təʊzəʊts] *n.m. Pl: Toosaz.* daut waut biejedonen ooda biejesat woat - increment; supplement. *Category: 8.1.4.2. Increase, 7.5.2.3. Add to something.*
- tooschedden** [təʊʃedən] *v.w.* add by pouring.
- 1 • bieschedden; een bät mea nämen - add by pouring (other than liquid).
  - 2 • soo väl en een Loch schedden daut et too ooda voll es - fill.
- tooschekjen** [təʊʃecən] *v.w.* no wäm schekjen - send to.
- Tooschlach** [təʊʃla:χ] *n.n. Pl: Tooschlääj.* een Hakj ooda Puat; eene Enrechtunk toom toomoaken un aufjrensen - gate; port. *Category: 6.5.1.5. Fence, wall, 1.3.1.5. Island, shore, 7.2.4.2. Travel by water, 7.2.4.2.1. Boat.*
- tooschlönen** [təʊʃlo:nən] *v.s.* aufmoaken; met Jewault toomoaken - close a bid at an auction sale.
- tooschluten** [təʊʃlytən] *v.s.* veschluten; faust toomoaken - lock up. *Category: 4.6.6.1.1. Arrest, 4.7.7.3. Imprison, 7.2.6.2. Prevent from moving.*
- tooschmäaren** [təʊʃmɛa:ən] *v.w.* dicht schmäaren; veschmäaren - smear over.
- Tooschnett** [təʊʃnet] *n.m. Pl: Tooschnetts.* een Mosta toom neien; een Plon toom Kjeleda neien - sewing pattern.
- tooschnieren** [təʊʃni:ən] *v.w.* met eenen fausten Baunt ooda eene Schnal toohoolen - lace up.
- tooschnieen** *v.w.* soo väl Schnee kjriien daut eena nich rut kaun; enschnieen; enstiemen - snow in.
- tooschnieden** [təʊʃni:den] *v.s.* Zeich trajchtschnieden toom een Kjelet neien - cut according to a pattern.
- tooschoawen** [təʊʃɔavən] *v.w.* veschoawen; leed jlikj moaken; tooschuwen - push soil into.
- tooschruwen** [təʊʃryvən] *v.s.* een Dakjssel opp waut noppeschruwen; een Kron schruwen daut dee nuscht mea derchlat - screw shut.
- tooschuwen** [təʊʃjvən] *v.s.* tooschoawen; eene Dää schuwen daut dee toojeit - foist something upon another.
- tooschwalen** [təʊʃva:lən] *v.s.* soo sea schwalen ooda dikj woaren, daut et nich mea opjeit, soo aus een Uag ooda eene Dää - swell shut.



**tooseenen** [təʊsɛɪnən] *v.s.* view.

1 • Väärot besorjen; opppaussen - supply; care.

2 • tookjikjen; seenen wiel daut passieet - observe; view. *Category:* **2.3.1. See, 3.2.5. Opinion, 2.3.1.1. Look, 2.3.1.2. Watch, 3.1.2.2. Notice, 3.2.1.1. Think about.**

**toosikj** [təʊsɪc] *adv.* bie Besennunk; bie kloaren Kopp - conscious. *Category:* **3.3.1.5. Deliberately.**

**toosprääkjen** [təʊsprɛacən] *v.s.* tooräden; Moot moaken - encourage. *Category:* **3.3.3.3. Persuade.**

**toostalen** [təʊsta:lən] *v.w.* waut em Stich stalen; toostoppen - put in the way.

**Toostaunt** [təʊstəunt] *n.m. Pl: Toostend.* woo sikj waut ooda wää vehelt; Toofaul; Schikjsol - condition; circumstance; plight. *Category:* **2.4. Body condition, 8. States, 8.3. Quality, 9.6.2.8. Condition, 4.4.2.1. Problem, 9.1.3.2. Situation.**

**toostieren** [təʊstirən] *v.w.* daut mäajlich moaken daut wää soont kjricht aus am jrod halpt - direct something or someone to another person.

**toostiemen** [təʊstimən] *v.w.* enstiemen; Omgank ommäajlich moaken von Schnee stiemen - drift in as snow.

**toostonen** [təʊsto:nən] *v.s.* bekjanen; bejoen; beichten - confess; admit. *See: bekjanen. Category:* **3.5.2.4. Admit, 4.8.4.6. Repent, 2.5.7.4. Hospital.**

**toostoppen** [təʊstɔpən] *v.w.* toostalen; voll proppen; een Stopsel nensaten - plug up; stop up. *Category:* **6.6.7.3. Controlling water.**

**tootoag** [təʊtɔɔ] *adj.* met daut Väänämen waut to doonen - in the act of doing; getting underway.

**tootoaklen** [təʊtɔaklən] *v.w.* met dunkle Wolkjen bedakjen; enstiemen - get ready slowly and deliberately.

**tootolen** [təʊtɔ:lən] *v.w.* noch mea tolen; bietolen - pay additionally.

**tootrafen** [təʊtra:fən] *v.s.* onen jeplont waut trafen - happen upon.

**tootrakjen** [təʊtra:cən] *v.s.* eene Dää ooda Dakj ver waut trakjen; bedakjen - close. *Category:* **2.1.1.1. Eye, 2.1.1.4. Mouth, 6.5.2.4. Door, 6.5.2.5. Window, 7.3.6.1. Shut, close, 8.2.6.2. Near, 8.4.6.4.1. Soon.**

**Tootrett** [təʊtrɛt] *n.m.* Toogank; de Mäajlichkheit ooda Frieheit aun waut naun to gonen - access; admittance. *See: Toogank.*

**tootruen** [təʊtryən] *v.w.* jleewen daut wää waut doonen woat - attribute to; consider someone capable of a certain act.

**tooväl** [təʊfɛ:l] *adj.* mea aus jenuach - too much. *Category:* **8.1.7.1. Extra.**

**toovelessich** [təʊfɛ'lɛsɪç] *adj. Variant: toovelotich.* to truen; bestendich - dependable. *Category:* **3.2.5.1. Believe.**

**toovesechtlich** [təʊfɛ'sɛçtliç] *adj.* en Utsecht; met Hopninj - expectant. *Category:* **2.6.3.1. Pregnancy, 7.2.7.3. Wait.**

**Toovetruen** [təʊfɛ'tryən] *n.n.* opp waut veloten; Gloowen; Vetruen - trust; confidence. *Category:* **3.2.5.1.1. Trust, 3.4.1.5. Confident, 4.4.3.1. Brave.**

**toowadren** [təʊva:drən] *v.w.* soo väl frieren un tooschnieen daut nich goot buten to oabeiden es - freeze up.

**toowaussen** [təʊvɔʊsən] *v.s.* dicht voll waussen; veheelen - over grow.

**toowintren** [təʊvɪntʁən] *v.w.* Winta woaren; soo väl kolt woaren daut buten nich goot to oabeiden jeit - for winter to take overwinter in; get winter.

**Topkje** [tɔpcə] *n.n. Pl: Topkjes.* een kjliena Topp; eene Komm ooda Behelta - pipkin; small pot.

**Topp** [tɔp] *n.m. Pl: Tap.* een Behelta von Jlisia, Steen ooda jebrendet Leem, jeeuenlich runt un met jlikje Sieden; een Gropen; een Behelta; Nachttopp - pot; chamber pot; crock; urn. *See: Nachttopp. Category:* **5.2.1.3. Cooking utensil, 5.2.1.5. Serve food, 6.7.7. Container, 2.6.6.5. Bury.**

**toppen** [tɔpən] *v.w.* koppen; daut bowaschte Enj von eene Beet ooda aundre Wartel aufschnieden - top off. *Category:* **8.1.8. Full.**

**Toppstrikja** [tɔpstɪcɔ] *n.m. Pl: Toppstrikjasch.* eena dee von Leem eenen Topp strikjt - potter. *Category:* **6.6. Occupation, 6.6.2.4. Working with clay.**

**toräten** [tɔ:re:tən] *adj.* veräten; enjeräten; lumpich - tattered; dilapidated (clothing).

**Torätnewund** [təure:tnevʊnd] *n.f. Pl: Torätnewunden.* eene Schlerz enne Hut; verätne Hut - laceration.

**torchlen** [tɔɪxlən] *v.w.* stolpren; meist hanfaulen; scheiwelhaksich gonen - stumble; stagger; reel. *Category:* **7.2.1.5. Walk with difficulty, 7.2.2.5.1. Fall, 6.4.5.3. Fishing equipment.**

**tornen** [tɔ:nən] *v.w.* noloten; sachtä gonen; aunhoolen; unjabrääkjen - slow down; interrupt. *Category:* **7.2.1.2.1. Move slowly, 8.4.7.1. Interrupt.**

**Torf** [tɔɪf] *n.m.* eene Sood; de leed von dee Sooden jeschnäden woaren; derchjewartelde leed - peat; turf. *Category:* **1.2.2.4. Mineral, 1.5. Plant.**

- torieten** [to:ritən] *v.s.* opprieten; schlerzen - lacerate; tear apart; mangle; rend. *Category:* **2.5.3. Injure.**
- Torm** [tɔ:m] *n.m. Pl: Torms.* een schmaulet huaget Jestal, soo aus toom äwa waut kijken kjennen - tower; spire; cupola; dome. *Category:* **4.8.3.6.6. Fort, 6.5.1. Building, 1.2.1.1. Mountain.**
- Tormschwaulmkje** [tɔ:mʃvaulmçə] *n.n. Pl: Tormschwaulmkjes.* eene Sort Schwaulmkjes - swift; member of the swallow family. *Category:* **1.6.1.2. Bird, 8.4.8.1. Quick.**
- Tornado** [tɔ:nɑ:do:] *n.m. Pl: Tornados.* een jefäadelja Wirbelstorm ooda Kjrieselwint - tornado. *Category:* **1.1.3.5. Storm.**
- tosen** [tʌzən] *v.w.* schlafen; kjlaten - drag; pull something along. *Category:* **7.3.2.8. Pull.**
- tosajen** [to:za:jən] *adv.* soo goot aus; sea meist - virtually. *Category:* **8.1.5.6. Almost.**
- toschekj** [tɔʃɛç] *adv.* trajcht halpen; em Schwunk brinjen; oppe Been brinjen - help someone get on course.
- toschlop** [tɔʃlo:p] *adv.* en Schlop nenn - asleep.
- Toschulten** [tɔʃultən] *n.m. Pl: -.* een Toopkomen von Mana von een Darp toom Darps Sachen beräden un räajlen - meeting of village elders.
- toseenen** [to:səinən] *adv.* soo daut eena doano kijken kaun; nich vestoaken ooda bedakjt - visible. *Category:* **2.3.1.5. Visible.**
- tosied** [to:sid] *adv.* no de Sied han; utem Stich; auntsied - aside.
- tosplät** [tɔʃple:t] *adv.* met Schoden; twei - out of order.
- tostaund** [tɔʃtəund] *adv.* soo daut et waut es; to seenen; en Werkjlichkheit - into being.
- Tota** [to:tʌ] *n.m. Pl: Totasch.* een Stock; een langa Stock ooda Wipp; eene Pitsch - cat-o-nine-tails; heavy whip. *See: Pitsch; Wipp.*
- towäaj** [to:vəaj] *adv.* fa sikj kjrieen; mäajlich moaken - up and about; present. *Category:* **2.3.1.4. Show, let someone see, 3.2.3.1. Known, unknown, 3.2.3.3. Secret, 3.3.3.1. Suggest, 3.3.3.2. Advise, 3.5.1.2.9. Be about, subject, 6.8.3.1. Give, donate, 8.4.6.3. Present, 8.4.6.3.1. Now.**
- towadren** [to:va:drən] *adv.* jääjenaun; emwäaj; too groff - obnoxious; objectionable; repugnant; repulsive; antipathetic. *Category:* **3.4.2.1.1. Dislike, 3.4.2.3. Angry, 3.4.2.1.3. Disgusted, 2.3.1.8.2. Ugly.**
- towaut** [to:vout] *interr.* wuarom; wuato - why. *Category:* **9.2.3.2. Indefinite pronouns, 9.2.3.3. Relative pronouns, 9.2.3.4. Question words.**
- towinkjel** [to:vɪŋçəl] *adv.* eene rechtje Akj ooda een rajchtet Winkjel; 90 Grod aum Winkjelmäta - at right angles. *See: dedwää.* *Category:* **8.3.1.4.1. Vertical.**
- Tracht** [tra:χt] *n.f. Pl: Trachten.* Mood; een Oat von Kjleeda; daut waut eena opp sikj nemt ooda to schekjt - fashion; custom. *Category:* **3.4.1.1.5. Fashionable, 5.3.9. Style of clothing, 9.1.2.5. Make, 9.5.1.4. Way, manner, 4.3. Behavior, 4.3.9.1. Custom.**
- trachten** [tra:χtən] *v.w.* opppaussen; krakjt beseenen; sträwen; zielen - aspire; endeavour; strive. *See: sträwen.* *Category:* **3.3.1.6. Determined, 3.4.1.1. Like, love, 6.1.2.1. Try, attempt.**
- träden** [tre:dən] *v.w.* opp waut staupen - step. *Category:* **6.5.2.8. Floor, story, 7.2.1.1. Walk.**
- trafen** [tra:fən] *v.s.* toopkomen; aun enaunda komen - meet. *Category:* **4.2.1.2. Encounter, 4.2.1.3. Meet together, 4.2.6.2. Sports, 7.5.1. Gather, 7.5.2.1. Link, connect, 8.5.1.5. Touching, contact.**
- trafent** [tra:fənt] *adj.* soo daut dee trafen; soone waut trafen - meeting. *Category:* **4.2.1.5. Meeting, assembly.**
- trajcht** [tra:çt] *adv.* rechtich; foadich; soo daut et schauft - right; in good order; as it ought to be. *Category:* **3.5.1.3. True, 4.3.1. Good, moral, 7.9.4. Repair, 8.1.5.8. Exact, 8.3.7.7. Right, proper, 8.5.2.3. Right, left.**
- trajchtbuen** [tra:çtbyən] *v.w.* derchbuen; ombuen - renovate. *Category:* **8.3.7.6. Improve, 8.4.6.5.3. New.**
- trajchtddenkjen** [tra:çtdɛŋçən] *v.s.* derchddenkjen; vestonen lieren - think through.
- trajchtfinjen** [tra:çtfinjən] *v.s.* derchfinjen; dön rajchten Wajch finjen - find one's way around; go straight. *Category:* **7.2.2.9. Move straight without turning.**
- trajchthalpen** [tra:çtha:lpen] *v.s.* toschekj halpen; dön rajchten Wajch wiesen - help correct; help put things in order.
- trajchtjebut** [tra:ççəbyt] *adj.* omjebut; omje'endat von een Jebied - altered, as a building.
- trajchtjedocht** [tra:ççədɔçt] *adj.* utjedocht; utjekjenselt; trajcht jekjenselt; soo äwa jedocht, daut et schaufen sull - thought through; considered.
- trajchtjefungen** [tra:ççəfʊŋən] *adj.* soo daut see de rajchte Städ jefungen haben - corrected. *Category:* **8.3.7.6. Improve.**
- trajchtjehakt** [tra:ççəha:kt] *adj.* met haken een rajchtet Jeschekj jejäft; trajchtjeschnäden - chopped.

**trajchtjeholpen** [tra:çəhɔlpən] *adj.* soo jeholpen, daut eene sikj wieda selfst weet; utjeholpen - helped.

**trajchtjemoakt** [tra:çəmɔakt] *adj.* trajchtjestalt; von een Trajchtmoaka behandelt - corrected; treated by chiropractor. *Category:* **8.3.7.6. Improve.**

**trajchtjeriemt** [tra:çərɪmt] *adj.* oppjeriemt; en rajchte Ordnunk - arranged. *Category:* **7.5. Arrange.**

**trajchtjeschnäden** [tra:çəʃne:dən] *adj.* rajcht jeschnäden; noch emol jeschnäden, daut et bäta paust - cut correctly.

**trajchtjestalt** [tra:çəsta:lt] *adj.* set right.

1 • trajchtjesat; rajcht jemoakt - set right; corrected.

2 • veseent; äwareen jemoakt - atoned; reconciled. *Category:* **4.7.5.8. Vindicate, 8.3.7.6. Improve.**

**trajchtjetuscht** [tra:çətɪsɰt] *adj.* omtuschen soo daut et rajcht es; de rajchte Rieejenfolj moaken - exchange correctly.

**trajchtjewossen** [tra:çəvɔsən] *adj.* vewossen; veheelt - healed.

**trajchtkloppen** [tra:çtklɔpən] *v.w.* aun waut kloppen bat et rajcht es - hammer into shape.

**trajchtkomen** [tra:çtko:mən] *v.s.* foadich woaren; äwareen komen; toopschauen - get along with others.

**trajchtlajen** [tra:çtla:jən] *v.s.* en Ordnunk hanlajen; reedlajen - lay out; put things in order. *Category:* **4.8.4.1. Rebuke, 7.5. Arrange.**

**trajchtlieren** [tra:çtlɪrən] *v.w.* belieren; dän rajchten Wajch lieren - teach correctly.

**trajchtmoaken** [tra:çtmɔakən] *v.s.* repair.

1 • trajcht stalen; een Misvestentniss oppkloaren - repair; set things right; mend; rectify; overhaul.

2 • aum Kjarpa strikjen un kjniblen toom jesunt moaken - set broken bones. *Category:* **6.5.3.1. Building equipment and maintenance, 7.9.4. Repair, 4.8.4.6. Repent, 2.5.1.1. Recover from sickness, 6.6.1. Working with cloth, 4.4.3.5. Solve a problem.**

**Trajchtmoaka** [tra:çtmɔakʌ] *n.m. Pl: Trajchtmoakasch.* Kj nibla; eena dee Jelenkja un aundre Trubbels aum Kjarpa trajcht moakt; een Strikja - chiropractor; bonesetter. *See: Kj nibla. Category:* **2.5.7.1. Doctor, nurse.**

**trajchtneien** [tra:çtneɪən] *v.w.* met neien een Stekj Kijleeda trajchtmoaken - mend by sewing.

**trajchtriemen** [tra:çtrimən] *v.w.* en rajchte Ordnunk brinjen ooda saten; oppriemen - arrange. *Category:* **4.2.3.1. Compose music, 6.1.2.5.1. Arrange an event, 7.5. Arrange.**

**trajchtsaten** [tra:çtsa:tən] *v.w.* rajcht hansaten; trajchtstalen - set something straight.

**trajchtschnieden** [tra:çtʃnidən] *v.s.* reedschnieden; waut veschnädnet rechtich schnieden - cut appropriately.

**trajchtstalen** [tra:çtsta:lən] *v.w.* een Misvestentniss oppkloaren; dietlich moaken - set right. *Category:* **4.7.5.8. Vindicate.**

**trajchttuschen** [tra:çtʃʊʃən] *v.w.* omtuschen soo daut et bäta utkjermt - exchange to make better arrangement. *Category:* **7.5.6. Substitute.**

**trajchtwiesen** [tra:çtvisən] *v.s.* dän rajchten Wajch wiesen; trajchtlieren - show someone the right way.

**trakjen** [tra:cən] *v.s.* pull.

1 • aun waut rieten; schlafen - pull; tug.

2 • Hoffstäd velajen; omsiedlen - move a household. *Category:* **2.5.3. Injure, 3.3.3. Influence, 3.4.1.4.4. Attract, 6.2.4.2. Uproot plants, 7.1.9. Move a part of the body, 7.3.2.8. Pull.**

**Trakjbriggj** [tra:cbrɪɟ] *n.f. Pl: Trakjbriggjen.* eene Briggj dee jeit opp to häwen, soo daut kjeena foaren kaun - drawbridge.

**trakjent** [tra:cɛnt] *adj.* lockent; jankrich; auntrakjent; to wenschen - attractive; pulling effect. *See: auntrakjent; moakhauflich; schompiieren. Category:* **2.3.1.8.1. Beautiful, 2.6.2.2. Attract sexually, 3.4.1.4.4. Attract.**

**Trakjharmonie** [tra:cha:ɹmo:ni] *n.f. Pl: Trakjharmonieen.* een Instrument toom Musikj spälen - concertina.

**Trakjsoag** [tra:csoaɟ] *n.f. Pl: Trakjsoagen.* eene Soag dee opp beid Enja eene Jräp haft un han un trigj jetrocken woat - two-man crosscut saw; saw, crosscut.

**Traktea** [tra:ktea] *n.f.* een Bea Stua - tavern. *Category:* **6.5.1. Building.**

**traktieren** [tra:ktɪrən] *v.w.* sikj tieren woo goot ooda schmock waut es - treat. *Category:* **2.5.7. Treat disease, 3.5.1.2. Talk about a subject, 8.3.7.8.4. Preserve.**

**Träla** [tre:lʌ] *n.m. Pl: Trälasch.* een Woagen, jeeuenlich met Gumreifen - trailer. *Category:* **7.3.2.8. Pull.**

**tranen** [tra:nən] *v.w.* delenjd een Soom tweirieten; deelen - rip; separate; divide; sunder. *Category:* **7.8.4. Tear, rip, 2.6.1.4. Divorce, 7.5.1.1. Separate, scatter, 8.1.2.5. Divide numbers.**

**tranboa** [tra:nboʌ] *adj.* soo daut et to tranen jeit - separable.

- transitiew** [tra:nsitiv] *adj.* en Gramatikj, een Tietwuat daut een Hauptwuat em Dämfaul brukt toom dän Jedanken foadich moaken - transitive.
- Transmischen** [tra:nsmiʃən] *n.n. Pl: Transmischens.* Jiabaks; de Enrechtunk aun eene Maschien daut eena dän Spied, Jeschwindichkheit, enstalen kaun - transmission.
- Tranunk** [tra:nʊŋk] *n.f. Pl: Tranungen.* Spoolunk, soo aus en eene Grupp Menschen - separation; severance. *Category: 2.6.1.4. Divorce, 7.5.1.1. Separate, scatter, 8.5.4.4. Interval, space.*
- Trap** [tra:p] *n.f. Pl: Trapen.* eene Lada em Hus jebut un nich jlikj nopp un rauf - stair; step. *Category: 6.5.2.8. Floor, story, 7.2.1.1. Walk.*
- traumpen** [trɑumpən] *v.w.* hunjsch opp waut emma wada staupen; staumpen - tramp. *Category: 6.8.1.3. Poor, 7.2.1.3. Wander.*
- traumplen** [trɑumplən] *v.w.* lud staupen; opp waut staupen toom daut vedrekjen ooda twei moaken - trample; for a child to tramp its feet in a fit of temper. *Category: 4.8.3.1. Defeat, 7.2.1.1. Walk.*
- Trechta** [trɛçtʌ] *n.m. Pl: Trechtasch.* een Jereetschoft daut bowen breet op es un unjen väl kjlanda, toom waut en een Loch nentrechtren - funnel. *Category: 1.1.3.5. Storm.*
- trechtren** [trɛçtrən] *v.w.* met een Trechta waut jeeten; waut en een kjlienet Loch jeeten - pour through a funnel.
- Trechtakuak** [trɛçta:kuək] *n.f. Pl: Trechtakuaken.* eene Fatkuak; Porzelkje - thick cookie fried in fat.
- Trechtamul** [trɛçta:myl] *n.n. Pl: Trechtamiela.* een Mul daut wiet opsteit - bellmouth.
- Tredd** [trɛd] *n.n.* daut opplijgende Gumm aun eene Reif - tread. *Category: 7.2.1.1. Walk.*
- treesten** [trɛistən] *v.w.* wäm Moot moaken; Troost jäwen - console; comfort. *Category: 4.4.4.2. Show sympathy, support, 2.3.5.1. Comfortable, 3.4.1.2.1. Relaxed.*
- Treesta** [trɛistʌ] *n.m. Pl: Treestasch.* eena dee treesten kaun un deit - comforter.
- Treisikjel** [trɛisicɛl] *n.m. Pl: Treisikjels.* Dreeroda, Kjinjaspältich - tricycle. *Category: 7.2.4.1.1. Vehicle.*
- Trekjta** [trɛçtʌ] *n.m. Pl: Trekjtasch.* een groota Moota opp Rāda toom Foarm Jereetschoft trakjen - tractor.
- Trett** [trɛt] *n.f. Pl: Tretten.* daut foten von Schoo ooda eene Reif; daut Mosta unjen aune Schoo ooda aun eene Reif - tread; step; pace; stair; pedal; treadle; footboard; footing; traction. *Category: 7.2.1.1. Walk, 6.5.2.8. Floor, story, 7.2.1.1.1. Run, 7.2.1.2. Move quickly, 8.2.8. Measure, 8.4.8. Speed, 7.2.4.1.1. Vehicle.*
- trettboa** [trɛtboə] *adj.* toojenkjlich; soo daut eena doa bie kaun; soo daut eena doa hangonen kaun - accessible. *See: toojenkjlich.*
- Trettbrat** [trɛtbra:t] *n.n. Pl: Trettbrāda.* eene Peddel ooda Brat daut eena drekjen kaun un doamet een Jereetschoft ranen moakt - treadle; pedal. *Category: 7.2.4.1.1. Vehicle.*
- Trettmäl** [trɛtme:l] *n.f. Pl: Trettmälen.* eene Seid opp dee eena schient to gonen onen daut eena wieda kjemt; soone Enrechtunk daut waut von de Seid jedräwen woat - treadmill.
- Trewla** [trɛvlʌ] *n.m. Pl: Trewlasch.* een Pedla; eena dee met sien Woa romfoat toom daut vekjeepen - travelling salesman.
- Triddelkje** [tridɛlcɛ] *n.n. Pl: Triddelkjes.* een kortet Leet ooda Spruch - jingle. *Category: 2.3.2.3. Types of sounds.*
- Trieb** [trib] *n.f. Pl: Trieben.* eene Tank aun een Triebenraut - cog.
- Triebenraut** [tribɛnrɑut] *n.n. Pl: Triebenrāda.* een Raut met Trieben, soont aus toom en een aundret Triebenraut nenpaussen ooda toom eene Kjäd äwa lajen - cogwheel.
- Tribsaul** [tribsɑʔ] *n.n.* Trua; soont waut schwoa aum Jemiet es, tB. een Doot ooda Veluss - sorrow; tribulation. *Category: 2.6.6.4. Mourn, 3.4.2.1. Sad.*
- Trienkjemum** [trɪncɛmym] *n.f. Pl: Trienkjemums.* *Lit:* Aunt Katherine een jälbukjet Voagel em wasten Canada - meadowlark.
- Trietment** [trɪtmɛnt] *n.f. Pl: Trietments.* eene Behaundlunk; eene medizienische Behaundlunk; de Behaundlunk dee eenem bāta moaken saul - treatment. *Category: 2.5.7. Treat disease.*
- trigj** [trɪj] *adv.* äwaroasch; doahan wua daut ea wia - behind; toward the back; in reverse. *Category: 1.6.2. Parts of an animal, 2.1.2. Torso, 5.1.1.2. Chair, 6.5.2. Parts of a building, 6.7.8. Parts of tools, 8.5.2.2. Backward.*
- trigjaun** [trɪjɔun] *adv.* jäajenaun; trigj - sassy; defiant; return. *Category: 4.3.7.1. Impolite, 4.5.4.6. Rebel against authority, 6.8.5.4. Repay debt, 7.2.3.6. Return.*
- trigjbieejen** [trɪjbiɛjən] *v.s.* jlikj bieejen; waut veboagnet utjlikjen - bend back.
- trigjbliewen** [trɪjblivən] *v.s.* nich metkomen; nich wieda gonen - stay back. *Category: 7.2.7.2. Stay, remain.*
- trigjbrinjen** [trɪjbrɪjən] *v.s.* trigj stalen; wada doahan brinjen wua daut ea wia - return something; take back.



**trigjbucken** [trɪjbukən] *v.w.* trigjbulen; eene Bul trigjbieejen - dent back.

**trigjbulen** [trɪjbyləŋ] *v.w.* trigjbucken; eene Bul trigjbieejen - dent back.

**trigjdenkjen** [trɪjdɛŋcən] *v.s.* proowen waut to behoolen - think back.

**trigjdriewen** [trɪjdrivən] *v.s.* trigjjoagen; äwaroasch driewen - repulse. *Category: 4.8.2.4. Defend.*

**trigjdroagen** [trɪjdroagən] *v.s.* trigjbrinjen; trigjstalen - carry back; return. *Category: 6.8.5.4. Repay debt, 7.2.3.6. Return.*

**trigjfaulen** [trɪjfulən] *v.s.* backslide.

1 • äwarigj faulen - fall back.

2 • hinjen bliewen; waut oppjäwen - stay behind; backslide. *Category: 4.3.8. Change behavior.*

**trigjfoaren** [trɪjfoʊən] *v.s.* trigjreisen; trigjgonen; met een Foatich trigj no eene Städ reisen - return. *Category: 6.8.5.4. Repay debt, 7.2.3.6. Return.*

**Trigjfoat** [trɪjfoʊat] *n.f. Pl: Trigjfoaten.* Trigjreis; daut trigj foaren - return trip.

**trigjfodren** [trɪjfoʊdrən] *v.w.* velangen trigj to jäwen - reclaim.

**trigjgonen** [trɪjgo:nən] *v.s.* trigj dän Wajch gonen wua eena jekomen es - go back. *Category: 7.2.2.6. Turn.*

**trigjhaben** [trɪjha:bən] *v.s.* trigjkrieen; wada haben - have back.

**trigjholen** [trɪjho:lən] *v.w.* trigjtrakjen; trigjnämen - retrieve. *Category: 4.4.4.4. Save from trouble.*

**trigjhoolen** [trɪjhøʊlən] *v.s.* nich wieda jäwen - detain; constrain withhold; refrain. *Category: 4.6.6.1.1. Arrest, 7.2.6.1. Catch, capture, 8.4.5.3.4. Delay.*

**trigjhupsen** [trɪjhʊpsən] *v.w.* trigjsprinjen - jump back.

**trigjjäwen** [trɪjje:vən] *v.s.* wada jäwen; trigjtolen - give back. *Category: 9.1.2.2. React, respond.*

**trigjjebläwen** [trɪjjeble:vən] *adj.* nich metjekomen; hinjenjebläwen - retarded; stayed behind; lagged. *Category: 2.5.8. Mental illness, 3.2.1.4. Stupid.*

**trigjjebrocht** [trɪjjebrɔxt] *adj.* wada jebrocht; trigjjejäft - returned.

**trigjjedräwen** [trɪjjeɔ:vən] *adj.* trigjjejoacht; trigj jeschowen - repelled.

**trigjjevollen** [trɪjjeʋələn] *adj.* trigjjebläwen; nich metjekomen - fallen back.

**trigjjehoolen** [trɪjjeħøʊlən] *adj.* jehoolen von metgonen; trigjjebläwen - held back.

**trigjjejäft** [trɪjjeje:ft] *adj.* trigjjebrocht; trigjjestalt - returned; given back.

**trigjjekoft** [trɪjjekɔft] *adj.* wada jekoft; betolt toom trigjkrieen - bought back.

**trigjjekomen** [trɪjjeke:mən] *adj.* wada jekomen; trigjjebrocht - returned.

**trigjjenjich** [trɪjjeŋiç] *adj.* soo daut et jeit trigj to stalen - returnable.

**trigjjenomen** [trɪjjeɔ:mən] *adj.* wada jenomen; trigjjestalt - taken back.

**trigjjesat** [trɪjjeʒa:t] *adj.* trigjjestalt; wada hanjestalt - set back. *Category: 8.4.5.3.4. Delay.*

**trigjjeschekjt** [trɪjjeʃekt] *adj.* trigjjestalt; jesajcht daut et saul trigjgonen - sent back; returned. *Category: 8.4.5.3.4. Delay.*

**trigjjeschowen** [trɪjjeʃo:vən] *adj.* no hinjen jeschowen; doahan jeschowen wua daut ea wia - pushed back.

**trigjjestalt** [trɪjjestalt] *adj.* trigjjesat; wada hanjestalt - placed back.

**trigjjetolt** [trɪjjetɔlt] *adj.* repaid.

1 • Jelt trigjjejäft; aufjetolt - repaid; paid up.

2 • trigjjejäft; Schoden jemoakt wäajen eena Schoden jeläden haft - revenged.

**trigjjetrocken** [trɪjjetrɔkən] *adj.* withdrawn.

1 • no hinjen jetrocken - pulled back; withdrawn.

2 • bleed; stell; bedrekt - shy; withdrawn; depressed. *Category: 3.4.2.4.3. Shy, timid, 3.1.1. Personality, 3.5.1.1.4. Speak little, 3.4.2.1. Sad, 8.2.6.4. Low.*

**trigjjoagen** [trɪjjoagən] *v.s.* trigjdriewen - chase back.

**trigjkjeepen** [trɪjkeɔ:pən] *v.s.* kjeepen waut eena vekoft haft - buy back.

**trigjkjikjen** [trɪjkeɔ:cən] *v.w.* äwaroasch kijken; wada derchdenkjen - look back.

**trigjkjrieen** [trɪjkeɔ:riən] *v.s.* wada kjrieen - receive back.

**trigjkomen** [trɪjkeɔ:mən] *v.s.* wada komen - come back. *Category: 7.2.3.6. Return.*

**trigjkroagen** [triːjkroːgən] *v.w.* enloden trigj to komen - invite back.

**trigjnämen** [triːjne:mən] *v.s.* wada nämen; doahan nämen von wua daut kjeem - take back.

**trigjreisen** [triːjreisən] *v.w.* trigjfoaren; trigj no de Städ reisen von wua eena jekomen es - travel back; return. *Category:* **6.8.5.4. Repay debt, 7.2.3.6. Return.**

**trigjroopen** [triːjrøʊpən] *v.w.* trigjkroagen; trigj no wäm roopen - call back.

**trigjsaten** [triːjsa:tən] *v.w.* set back.

1 • trigjstalen; no hinjen stalen - set back.

2 • kosten; tolen - cost; require. *Category:* **8.4.5.3.4. Delay.**

**trigjschaulen** [triːjʃɔʊlən] *v.w.* wadaschaulen; een Jelud trigj no eenem brinjen - echo back.

**trigjschekjen** [triːjʃecən] *v.w.* trigj jäwen; wada no de selwje Städ schekjen - send back; return. *Category:* **6.8.5.4. Repay debt, 7.2.3.6. Return.**

**trigjschlönen** [triːjʃlo:nən] *v.s.* throw back.

1 • däm schlönen dee eenem jeschloagen haft - hit back.

2 • von een Moota: haustich äwaroasch dreien - backfire.

3 • von eene Krankheit ooda je'orwne leejenschoft: noschlönen - throw back genetically.

**trigjschrakjen** [triːjʃra:cən] *v.s.* trigj enjsten - frighten back.

**trigjschriewen** [triːjʃrivən] *v.s.* eene Auntwuat schriewen; eenen Breef schriewen aun eenem dee eenem jrod jeschräwen haft - write back; reply. *Category:* **3.5.1.5.1. Answer.**

**trigjschruwen** [triːjʃryvən] *v.s.* doahan schruwen wua daut ea wia - screw back.

**trigjschupsen** [triːjʃʊpsən] *v.w.* haustich trigjschuwen - shove back.

**trigjschuwen** [triːjʃyvən] *v.s.* doahan schuwen wua daut ea wia; no hinjen schuwen - push back.

**trigjsiedlen** [triːjsidlən] *v.w.* trigj wuahan trakjen - migrate back.

**trigjsprinjen** [triːjʃprɪnən] *v.s.* trigjhupsen - rebound. *Category:* **4.2.6.2.2. Basketball, 7.7.1. Hit.**

**trigjstalen** [triːjsta:lən] *v.w.* wada hanstalen; trigjsaten; trigjbrinjen - place back.

**trigjsteeten** [triːjstøitən] *v.s.* trigjaun steeten, soo aus eene Flint - bump back.

**trigjteken** [triːjtecən] *v.w.* haustich trigjnämen - jerk back; flinch; recoil. *Category:* **3.4.2.4. Afraid, 7.7.1. Hit.**

**trigjtolen** [triːjto:lən] *v.w.* repay.

1 • trigjäwen waut too väl jetolt es - repay; payback; reimburse; refund; retaliate; take revenge; reprise.

2 • wäm waut schwoa moaken wiels dee eenem waut schwoa jemoakt haft - revenge; retaliate. *Category:* **4.7.7.7. Atone, restitution, 4.8.2.5. Revenge, 6.8.5.4. Repay debt.**

**Trigjtolunk** [triːjto:lʊŋk] *n.f. Pl: Trigjtolungen. Variant: Trigjtolinj.* daut auftolen; wäm strofen fa waut hee orrajcht jedonen haft - retribution; refund. *Category:* **4.8.2.5. Revenge.**

**trigjträden** [triːjtre:dən] *v.w.* een Aumt aufsajen; raufstaupen - step back; resign a position.

**Trigjtrakj** [triːjtra:c] *n.n.* een Spell opp een Brat wua beid Späla 15 Kjlaz haft un see en jäajenjerechte Rechtunk trakjen - backgammon.

**trigjtrakjen** [triːjtra:cən] *v.s.* trigjnämen; trigjsiedlen; no hinjen trakjen - pull back; retreat; hesitate; recede; desist; withdraw. *Category:* **7.3.2.8. Pull, 7.2.3.1. Move away, 7.2.7.3. Wait, 8.1.4.3. Decrease, 8.4.6.1.2. Stop something, 4.1.6.2. Set self apart, 7.2.3.3. Leave, 7.3.2.7. Take something out of something, 7.5.2.4. Remove, take apart.**

**trigjtrakjent** [triːjtra:cənt] *adj.* schuchta; enjstlich - reticent; coy; taciturn; aloof; reluctant. *Category:* **3.5.1.1.4. Speak little, 3.4.2.4.3. Shy, timid, 4.3.2.3. Proud, 3.3.2.4. Willing.**

**Trigjwajch** [triːjva:ç] *n.m. Pl: Trigjwääj.* een Wajch trigj no waut; een trigjkomen - return road; way back. *Category:* **8.5.1.1.1. Behind.**

**trigjwiesen** [triːjvisən] *v.s.* point back.

1 • opphoolen - stop; halt.

2 • dän Wajch trigj wiesen - show the way back.

3 • aufsajen; nich waut aunnämen - repel; turn down.

**trigjwoaz** [triːjvoats] *adv.* äwaroasch; no hinjen; trigj; jäajenaun - backwards; reverse. *See: äwaroasch. Category:* **8.4.5.1. Order, sequence, 8.5.2.2. Backward.**

**trigjzoppen** [triːjtsɔpən] *v.w.* trigjgonen opp een Haundel; sikj aundasch eenich woaren aus waut eena ea jesajcht haft - backtrack; have a change of heart. *Category:* **3.2.5.8. Change your mind.**

- trilren** [trɪlrən] *v.w.* soo sinjen aus een Voagel - trill. *Category:* **1.6.4.3. Animal sounds.**
- Tripp** [trɪp] *n.m. Pl:* **Tripps.** eene Reis; eene Foat - trip. *Category:* **4.2.9. Holiday, 7.2.2.5.1. Fall, 7.2.4. Travel.**
- triplen** [trɪplən] *v.w.* sea leichtfootich gonen; hupsren - skip. *Category:* **7.2.1.1.3. Jump.**
- Tritz** [trɪts] *n.f. Pl:* **Tritzen.** eene Duj; een Jereetschoft von Strank un Rāda toom waut schwoaret opphāwen; Drotauhola - winch; block and tackle; derrick; hoist; windlass; wire stretcher. *See:* **Drotauhola;** **Duj;** **Kurbel.** *Category:* **6.7.4. Lifting tool, 7.3.2.4. Lift.**
- tritzen** [trɪtsən] *v.w.* schlerzen; tranen; tweirieten; bosich foaren - hoist; raise. *Category:* **7.3.2.4. Lift, 2.6.4.2.1. Rear a child, 3.5.1.2.5. Introduce, 8.1.4.2. Increase, 8.3.1.4.1. Vertical, 9.3.1.3. To a larger degree.**
- triumfieren** [trɪʊmfɪrən] *v.w.* jewennen; eenen grooten Wadastaunt jlekjlich derchmoaken; sikj sea freien to eenen Jewenst - triumph. *Category:* **4.8.3.2. Win.**
- Troch** [trɔx] *n.m. Pl:* **Trāaj.** eene lange Bett, soo aus toom Vee foodren ooda Schwien brieejen; eene Eedzh-trough. *Category:* **1.3.2.4. Wave, 8.3.2.5. Furrow.**
- Trock** [trɔk] *n.m. Pl:* **Trocks.** een Foatich met een Moota un groota Baks toom Sachen ooda Jetrāajd fieren-truck. *Category:* **7.2.4.1.1. Vehicle, 7.3.8. Transport.**
- trollen** [trɔlən] *v.w.* gonen, met vāl aundre toop gonen - stroll. *Category:* **7.2.1.1. Walk.**
- Tromm** [trɔm] *n.f. Pl:* **Trommen.** eene Piep miere Zoll ooda Schoo em Derchmāta, dee aus eene Brigj bie eenen kjlienen Riefa jebrukt woat - culvert. *Category:* **1.2.1.5. Underground, 6.6.7.2. Conveying water.**
- Trompeet** [trɔmpɛɪt] *n.f. Pl:* **Trompeeten.** een blos Instrument; eene Posaun - trumpet. *Category:* **1.6.4.3. Animal sounds, 4.2.3.5. Musical instrument.**
- Tron** [tro:n] *n.f. Pl:* **Tronen.** daut Soltwota daut eenem vonne Uagen kjemt wan eena roat - tear (eye).
- Tronenbreef** [tro:nɛnbrɛɪf] *n.m. Pl:* **Tronenbreew.** een Breef met eene betre Norecht - letter re disaster.
- Tronk** [trɔŋk] *n.m. Pl:* **Tronks.** de Enrechtunk hinjen aun eene Koa toom Sachen fieren ooda uk beschluten-trunk. *Category:* **2.1.2. Torso.**
- Troon** [trɔʊn] *n.m. Pl:* **Troons.** een Kjennich, ooda Kjennijin, siene Sett wan hee em Aumt es - throne. *Category:* **4.6.1. Ruler.**
- Troonfolja** [trɔʊnfɔlʌ] *n.m. Pl:* -. dee, wāa dān vondoagschen Kjennich em Aumt folgen saul - heir to throne.
- Troonoaw** [trɔʊnoʊv] *n.m. Pl:* **Troonoawen.** eena dee dān Troon oawen kaun; een Prins; een Kjennich sien elsta Sān - royal heir.
- Troonstow** [trɔʊnstov] *n.f. Pl:* **Troonstowen.** de Stow wua de Troon es, wua de Kjennich em Aumt sett un daut Jerecht un daut Jesaz jeft - throne room.
- Troost** [trɔʊst] *n.m.* daut waut eenem treest; de Norecht ooda Hopninj dee eenem eene schwoare Sach leichta moakt - solace; comfort; consolation. *Category:* **3.4.2.1. Sad, 2.3.5.1. Comfortable, 3.4.1.2.1. Relaxed, 4.4.4.2. Show sympathy, support.**
- Troostwuat** [trɔʊstvuət] *n.n. Pl:* **Troostwweed.** waut toom Troost sajen; Wweed dee eenem Troost jāwen - word of comfort; solace or consolation.
- tropisch** [tro:ptʃ] *adj.* sea heet; soo aus enne heete Jāajent - tropical. *Category:* **1.1.3. Weather, 1.5. Plant.**
- Trotz** [trɔts] *n.m.* Spiet - spite; vindictiveness; defiance. *Category:* **4.3.3.1. Hate, ill will.**
- trotz** [trɔts] *prep.* trotzdām; wan uk; eendoont āwa eene Sach - despite. **Hee es trotz dām Rāajen jekomen.** He has despite the rain come.
- trotzen** [trɔtsən] *v.w.* Spos moaken āwa wām; wām ve'achten - incite. *Category:* **4.8.2. Fight.**
- trotzdām** [trɔtsde:m] *adv.* eendoont wan uk - in spit of; despite; nevertheless; all the same. *Category:* **9.6.1.5. But, 9.6.2.9. Concession.**
- trotzich** [trɔtsɪç] *adj.* soo aus biem trotzen - spiteful; defiant; vengeful. *Category:* **4.3.3.1. Hate, ill will, 4.5.4.6. Rebel against authority, 4.8.2.5. Revenge.**
- Tru** [try] *n.f. Pl:* **Truen.** wedding.
- 1 • dām Prādja ooda Liera sien Poat opp eene Kjast - minister's role in a wedding ceremony.
  - 2 • daut veloten opp waut; de Gloowen daut waut bestendich sennen woat - faithfulness; loyalty. *Category:* **4.3.5.2. Faithful.**
- tru** [try] *adj.* bestendich; biehooleent; truhoatich; opprechtich - true; faithful; loyal; above board. *See:* **frieeffentlich;** **opprechtich.** *Category:* **3.5.1.3. True, 4.3.5.2. Faithful, 8.3.1.3. Straight, 9.4.6. Yes, 4.3.5.3. Reliable.**
- truen** [tryən] *v.w.* trust.

1 • een Vetruen opp wäm ooda waut haben - trust.

2 • tooptruen; befrieen - wed a couple; solemnize a marriage. *Category:* **3.2.5.1.1. Trust.**

**Trua** [trua] *n.f. Pl:* **Truasch**. de Erfoarunk ooda Toostaunt von truaren - sorrow; grief; sadness. *Category:* **2.6.6.4. Mourn, 3.4.2.1. Sad.**

**truaren** [truəɹən] *v.w.* bejaumren; jeschloagen sennen; waut sea schod sennen; bedrejt sennen - sorrow; mourn; be sad. *See:* **veläajen**. *Category:* **2.6.6.4. Mourn, 3.4.2.1. Sad.**

**Truabroot** [truəbrøʊt] *n.n. Pl:* **Truabrood**. sea prostet Broot; soon Broot aus eena en eene truaje ooda sea oame Tiet haft - bread of mourning.

**Truadach** [truəda:χ] *n.m. Pl:* **Truadoag**. de Dach wan eena met Trua benomen es - day of mourning.

**Truafast** [truəfa:st] *n.n. Pl:* -. een Bejrafniss - funeral. *Category:* **2.6.6.3. Funeral.**

**Truajedicht** [truəjediçt] *n.n. Pl:* **Truajedichta**. een Jedicht toom eene truaje Sach beschriewen un beschoden - elegy.

**Trualeet** [truələit] *n.n. Pl:* **Trualeeda**. een Bejrafnisleet - dirge. *Category:* **2.6.6.3. Funeral, 2.6.6.4. Mourn.**

**Truamol** [truəmo:l] *n.n. Pl:* **Truamols**. eene jemeenschoftliche Moltiet opp een Bejrafniss - meal eaten in sorrow; meal at a funeral.

**Truaräd** [truəre:d] *n.f. Pl:* **Truaräden**. eene Aufdank; de Räd opp een Bejrafniss - funeral oration.

**truarent** [truərent] *adj.* met truaren; soo daut eena truat; liedent - sorrowing.

**truarich** [truəriç] *adj.* soo aus biem truaren; bedrejt - sad; gloomy; pathetic; sorrowful; dismal; funereal; mournful; tragic; woeful. *Category:* **3.4.2.1. Sad, 8.3.3.2. Dark, 4.4.2.4. Disaster.**

**Truarichkjeit** [truəriçceit] *n.f. Pl:* **Truarichkjeiten**. een Trua; daut waut eenem truarich moakt; de Toostaunt von truarich sennen ooda waut sea beschoden - sadness; sorrow; gloom; tragedy. *Category:* **3.4.2.1. Sad, 2.6.6.4. Mourn, 8.3.3.2. Dark, 4.2.5. Drama, 4.4.2.4. Disaster.**

**Truaspell** [truəspæf] *n.n. Pl:* **Truaspells**. eene väajedroagde Jeschicht, dee een truajet Enj haft - tragedy; (play). *Category:* **3.4.2.1. Sad, 4.2.5. Drama, 4.4.2.4. Disaster.**

**Truastaunt** [truəstəunt] *n.m. Pl:* **Truastend**. Tribsaul; de Tiet wan eena truat - time of mourning.

**Truatiet** [truətīt] *n.f. Pl:* **Truatieden**. de Tiet wan eena truat - time of mourning.

**Truawied** [truəvid] *n.f. Pl:* **Truawieden**. eene Sort Wieden met denne Asta dee raufhenjen - weeping willow.

**Trubb** [trʊb] *n.f. Pl:* **Trubben**. een grootet blajchnet Rua toom Ruak leiden - stovepipe; flue. *Category:* **5.5.7. Fireplace.**

**Trubbekjnee** [trʊbɛçnɛɪ] *n.f.* eene Kjnee von Trubben; eene Trubb dee kort wenjt - stovepipe; elbow. *Category:* **2.1.3.1. Arm, 2.1.6. Bone, joint.**

**Trubbel** [trʊbəl] *n.m. Pl:* **Trubbels**. Probleem; waut schwoaret; waut eenem em Wajch es - trouble. *Category:* **4.4.2. Trouble.**

**trublen** [trʊblən] *v.w.* Trubbel jäwen; nich goot schaufen; dolbräakjen - trouble. *Category:* **4.4.2. Trouble.**

**Trubbeloch** [trʊbəlɔχ] *n.n. Pl:* **Trubbelajcha**. een Loch wua eene Trubb nenpaust - hole in the wall for a stovepipe.

**Trubbloch** [trʊblɔχ] *n.n. Pl:* **Trubblajcha**. een Loch em Schorsteen fa de Trubb vom Owen - stove pipe hole.

**trublich** [trʊbliç] *adj.* soo aus met Trubbel; met Trubbel - troublesome.

**Truheit** [tryhɛit] *n.f.* de Toostaunt von tru sennen; de Prozass von tru bliewen - truth. *Category:* **3.5.1.3. True, 4.7.5.5. Witness, testify.**

**truhoatich** [tryhɔatiç] *adj.* tru; bestendich - sincere; kind; honest; forthright; genuine. *Category:* **3.5.1.3.1. Tell the truth, 4.3.4. Do good to, 8.3.5. Type, kind, 4.3.5. Honest, 3.5.1.3.5. Real.**

**Truppen** [trʊpən] *n.pl.* Soldoten; Gruppen von Soldoten - troops. *Category:* **4.8.3.6. Military organization.**

**Truräd** [tryre:d] *n.f. Pl:* **Truräden**. de Räd ooda Lia opp eene Kjast biem truen - wedding ceremony; sermon given at a wedding.

**Truthan** [trʊtha:n] *n.f. Pl:* **Trutheena**. eene Kunhan; eene See mank Kunen - turkeyhen.

**Truthon** [trʊtho:n] *n.m. Pl:* **Truthons**. een Kunhon; een Hee mank Kunen - turkeytom.

**tualeiden** [tuələidən] *v.w.* daut Läwen schwoa moaken; kjwälen - torture; torment. *Category:* **2.5.6.1. Pain, 4.7.7. Punish, 3.4.2.1.6. Upset.**

**Tuberkulosis** [tybɛɹkylo:sis] *n.f.* eene Enzindunk, jeweenlich enne Lungen dee läwesjefäadlich es; Tiebie-tuberculosis. *Category:* **2.5.2. Disease.**

**tukren** [tʊkrən] *v.w.* putter.

1 • langsom wieda komen - putter.



2 • daut Jelud von een twee Zillinda Trekjta moaken - putter. *Category: 7.2.1.7. Move noisily.*

**Tugganuks** [tʊgɑ:nʊks] *n.m. Pl: Tugganuksen.* eene Switsch; en korta Schwenjel de eent von twee vāatrakjt - toggle switch.

**Tuks** [tʊks] *n.m. Pl: Tuksen.* een knaup aunschieren; eene sea kjliene Plak - small dot; tap on the shoulder.

**tuksen** [tʊksən] *v.w.* nat aunschieren; met waut spetzet wām aunschieren ooda weedoonen; puksen - dab. *Category: 7.3.7.3. Spread, smear.*

**tuksich** [tʊksiç] *adj.* met korte haustje Bewāajungen - jerky.

**Tulp** [tʊlp] *n.f. Pl: Tulpen.* een Sort Bloomen dee tiedich em Farjoa blieejen - tulip. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine.*

**Tun** [tʏn] *n.m. Pl: Tuns; Tien.* eene Aufdeelunk, soo aus toom aufwāaren rom eene Trap ooda toom Vee oppe Weid hoolen - fence. *Category: 6.5.1.5. Fence, wall, 7.3.6.2. Block, dam up.*

**Tun Kjennich** [tʏn cɛniç] *n.m. Pl: Tunkjennichs.* eene Sort Vāajel met jāle Brost - kingbird. *Category: 1.6.1.2. Bird.*

**Tung** [tʊŋ] *n.f. Pl: Tungen.* daut fleeschje Stekj em Mul, daut eena toom lekjen un rāden brukt - tongue. *Category: 2.1.1.4. Mouth, 3.5.3. Language.*

**tungenrāden** [tʊŋɛnre:dən] *v.w.* em Jeist ooda Bejeistrunk rāden waut aundre schljacht ooda goanich vestonen kjennen - speak in tongue; eululate.

**Tunpol** [tʏnpol:] *n.m. Pl: Tunpols.* een Pol em Tun; een Kjneppel dee een poa Schoo enne leed nenjegroft woat, soo daut et bowaschte Enj de Tun Brāda ooda Drot helt - fence post.

**Tuntrap** [tʏntrɑ:p] *n.f. Pl: Tuntrapen.* eene lāaje Trap āwa een Tun soo daut Vee doa nich āwa gonon woat- stile.

**Turbauss** [tʊbɑ:ʊs] *n.m. Pl: Turbaussen.* eena dee hunjsch sienen Wajch velangt - roughneck.

**turbaussich** [tʊbɑ:ʊsiç] *adj.* groff; hunjsch - rough actions.

**turkjen** [tʊrcɛn] *v.w.* groff behandlen; tualeiden - handle roughly; especially a horse.

**Turkjscha Säbel** [tʊrcjʌ ze:bəl] *n.m. Pl: -.* eene Sort Schwieet met eene kromme Schnied - scimitar; sabre. *Category: 4.8.3.7. Weapon, shoot.*

**Turpentien** [tʊrpɛntin] *n.n. Pl: -.* Kjeeneelj; een bāt soo aus Gasolien ooda Kerrossien, jebrukt toom Eelj Foaw vedennen - turpentine. *Category: 6.6.2.9. Working with chemicals.*

**Turtelduw** [tʊrtɛldyv] *n.f. Pl: Turtelduwen.* eene Sort wille Duwen - turtle dove.

**Tus** [tʏs] *n.n.* de Stād wua eena met Famielje wont - home. *Category: 6.5.1.1. House.*

**tus** [tʏs] *adj.* jemietlich; tusich; bie de Elren; oppe rajchte Stād - homey; at home.

**tusbliewen** [tʏsblivən] *v.s.* bie ooda en eenem sien tusbliewen; nich wajchgonen - stay at home.

**Tusch<sub>1</sub>** [tʊʃ] *n.f.* de Erfoarunk ooda Haundel wua waut jetuscht woat; soowaut aus eene Bliesteft, dee met Kalieren schrift ooda tuscht - water colours; water paint.

**Tusch<sub>2</sub>** [tʊʃ] *n.m.* de Erfoarunk ooda Haundel wua waut jetuscht woat - exchange. *Category: 7.5.6. Substitute.*

**tuschen<sub>1</sub>** [tʏsɤn] *v.w.* kalierich moaken; met Tusch een Bilt moaken - colour or paint with water colours.

**tuschen<sub>2</sub>** [tʏsɤn] *v.w.* wakjslen; eene Sach fa eene aundre Sach wakjslen; omtuschen; vetuschen; eene Oppgow fa eene aundre wakjslen - trade; exchange. *Category: 6.6. Occupation, 9.5.2.4. Each other, 7.5.6. Substitute.*

**Tuschhaundel** [tʊʃhɑ:ndəl] *n.m. Pl: Tuschhaundels.* Schacha; een trajcht tuschen; Sachen entuschen - barter; trade. *See: Schacha. Category: 6.8.4.9. Exchange, trade, 6.6. Occupation, 9.5.2.4. Each other.*

**tusich** [tʏsiç] *adj.* soo aus tus; jemietlich; soo aus bie eenem siene Elren - homey.

**tusjebläwen** [tʏsjɛble:vən] *adj.* soo daut dee tus es; nich wajchjefoaren - stayed home.

**tusjemoakt** [tʏsjɛmɑkt] *adj.* soo jemoakt daut dee tus es; aunjenomen; hanjenomen; daut Rajcht jekjrāajen toom bliewen ooda jehieren - adopted;

**tusmoaken** [tʏsmɑkən] *v.s.* sikj eene niee Stād tusich moaken; jewant woaren - make at home.

**Tut** [tʏt] *n.f. Pl: Tuten.* eene papieene Lusch; een papieena Behelta - paper bag. *See: Lusch.*

**Tutenbaunt** [tʏtɛnbɑ:nt] *n.m. Pl: Tutenbenja.* denna Baunt toom Sachen toopbinjen - store string.

**tutren** [tʏtrɛn] *v.w.* mutren; sea leeftolich behandlen; tendlen - coddle; motherhen.

**Tutvoll** [tʏtfɔl] *n.f. Pl: Tutenvoll.* de Mot dee en eene Tut nenjeit - bagful. *Category: 8.2.5.1. Big container, volume.*

**twalf** [tʏva:lʃ] *num. Pl: twalwen. Variant: twalw.* Numma; Kardinalzol: 12; Ordnungszol: 12., twalwda - twelve. *Category: 8.1.1.1. Cardinal numbers.*

**twalftha** [tʏva:lʃtʌ] *adj.* dee no alf aundre en eene Rieej; 12. - twelfth. *Category: 8.1.1.2. Ordinal numbers.*

**Twalftel** [tva:lftəl] *n.n.* *Pl.*: -. eent von twalf äwareene Deel dee toop een gaunset moaken; daut twalfte Poat-twelfth. *Category*: **8.1.1.2. Ordinal numbers.**

**twalw** *See main entry: twalf.*

**twee** [tvæi] *num.* *Pl.*:  **tweeen**. Numma; Kardinalzol: 2; Ordnungszol: 2., tweede - two. *Category*: **8.1.1.1.2. Two.**

**twee'alei** *See main entry: tweeatlei.*

**twee'atlei** [tvæi'ʔa:tlei] *adj.* *Variant*:  **tweealei**. twee Sachen; tweedobbelt; von twee Sorten - of two kinds; two-fold. *Category*: **8.1.1.1.2. Two, 8.1.1.4. Multiples.**

**Tweebak** [tvæiba:k] *n.f.* *Pl.*: -. *Dim.*:  **Tweebakje**. een kjlienet Broot - double buns.

**tweebeensch** [tvæibæɪnʃ] *adj.* met twee Been; opp twee Feet - two-legged; biped.

**Twee-bie-vea** [tvæibifæa] *n.m.* *Pl.*: -. een Stekj Holt toom buen, daut 2 Zoll bie 4 Zoll un miere Schoo lank mat - two-by-four.

**tweeda** [tvæɪdʌ] *adj.* dee no däm ieeschten; de Ordinalzol fa 2 - second. *Category*: **8.1.1.2. Ordinal numbers, 8.4.1. Period of time, 9.6.1.1. And, also.**

**tweedahaunt** [tvæɪda:həunt] *adj.* jebrukt; wieda jejäft; nich nie - second hand. *Category*: **8.4.6.5.4. Old, not new.**

**Tweedeheljedach** [tvæɪdæhɛλɛda:χ] *n.m.* *Pl.*:  **Tweedeheljedoa**. de tweeda Dach en de Wienachts, Oosta ooda Pinjstdoa - second holiday.

**tweedemol** [tvæɪdɛmo:l] *adv.* toom tweeden Mol; wada - second time; again. *Category*: **8.4.6.6.1. Again, 9.6.1.1. And, also.**

**tweedens** [tvæɪdɛns] *adv.* em tweeden Faul; de tweede Uasoak - secondly. *Category*: **9.6.1.1. And, also.**

**Tweediesta** [tvæɪdistʌ] *n.n.* *Pl.*: -. schema; knaupet Licht biem Sonnoppgonen un Sonnunjagonen - twilight; dusk; gloaming. *See*:  **tweschen Tweediesta**. *Category*: **1.1.1. Sun, 8.4.1.2.3. Time of the day.**

**tweedobbelt** [tvæɪdɔbɛlt] *adj.* dobbelt; met ooda en twee Schicht - double; doubled-twice. *Category*: **8.1.1.1.2. Two, 8.1.4.2. Increase, 9.3.1.3. To a larger degree.**

**tweefach** [tvæɪfa:χ] *adj.* met twee Sieden; met twee'atlei; dobbelt - two-fold. *Category*: **8.1.1.1.2. Two, 8.1.1.4. Multiples.**

**tweejoasch** [tvæɪjoaʃ] *adj.* twee Joa oolt; met twee Joa - two year old.

**Tweeloopa** [tvæɪlɔupa] *n.m.* *Pl.*:  **Tweeloopasch**. een Flint met twee Loopen - double-barrel.

**tweemaunsch** [tvæɪmɔunʃ] *adj.* soo aus fa twee Menschen - designed for two.

**tweemol** [tvæɪmo:l] *adv.* to twee Tieden; opp twee Städen - twice. *Category*: **8.1.1.1.2. Two, 8.1.1.3. Number of times.**

**Tweeroda** [tvæɪro:dʌ] *n.m.* *Pl.*:  **Tweerodasch**. bicycle.

1 • Beisikjel; Wepstang; Flitzepee - bicycle.

2 • Sulkje; Krota met twee Rāda - sulky; two-wheel wagon. *See*:  **Krota**. *Category*: **4.3.1.5.2. Bad-tempered.**

**tweeschniedich** [tvæɪʃnidiç] *adj.* von ooda met twee Sorten - two-edged.

**tweestemmich** [tvæɪstɛmiç] *adj.* twee veschiedne Stimmen tojlikj sinjen - two part singing; duet. *Category*: **4.2.3. Music, 4.2.3.3. Sing, 8.1.1.1.2. Two, 8.1.1.5. Numbered group.**

**twei** [tvæi] *adj.* nich foadich; veräten; soo daut et nich schauft; jebroaken - two; broken (in two); torn; smashed; shattered. *Category*: **8.1.1.1.2. Two, 4.1.6. Disunity, 7.8.1. Break, 2.4.4. Tired, 3.4.2.1.7. Shock.**

**tweibieten** [tvæibitən] *v.s.* vebieten; en twee moaken derch bieten - bit in two.

**tweibrääkjen** [tvæibræacən] *v.s.* en Stekja moaken; tweimoaken; vebraäkjen - break (in two). *Category*: **1.6.3.1. Egg, 2.4.5. Rest, 2.5.3. Injure, 3.5.1.9. Promise, 4.2.9. Holiday, 7.8.1. Break, 7.9. Break, wear out, 8.5.4.4. Interval, space.**

**tweifrieren** [tvæifriɪrən] *v.s.* von Frost tweibrääkjen; vefrieren - break from freezing.

**tweigonen** [tvæigo:nən] *v.s.* von selfst ooda von brucken tweibrääkjen; nich mea schaufen - come apart. *Category*: **7.5.2.4. Remove, take apart.**

**tweihaken** [tvæiha:kən] *v.w.* met eene Akjs ooda Hak tweimoaken; veschlönen - chop; hack in two. *Category*: **5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.8.3. Cut.**

**tweijebäten** [tvæijɛbɛ:tən] *adj.* von bieten twei jemoakt; vebäten - bite damaged.

**tweijebroaken** [tvæijɛbrɔacən] *adj.* vebroaken; twei - broken. *Category*: **6.7.9. Machine, 7.8.1. Break, 7.9. Break, wear out, 7.9.1. Damage.**

**tweijefroaren** [tvæijɛfrɔaɪrən] *adj.* von frieren tweijegonen; vefroaren - frost damaged.

- twiejegonen** [tveijɛyɔ:nən] *adj.* nich en Ordnunk jebläwen; twei; tweijebroaken - out of order.
- twiejëräten** [tveijɛrɛ:tən] *adj.* veräten; jetrant; oppjëräten - torn; ripped. *Category:* **4.1.6. Disunity, 5.6.4. Wash clothes.**
- twiejeschloagen** [tveijɛʃloagən] *adj.* tweijebroaken; veschloagen - broken. *Category:* **6.7.9. Machine, 7.8.1. Break, 7.9. Break, wear out, 7.9.1. Damage.**
- twiejeschnäden** [tveijɛʃne:dən] *adj.* veschnäden; oppjeschnäden; met Massa ooda Schea jeschnäden - cut up. *Category:* **5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.8.3. Cut.**
- twiejesoacht** [tveijɛzɔaxt] *adj.* vesocht; met soagen en twee jemoakt - sawn.
- twiejespekjt** [tveijɛspɛkt] *adj.* vespekjt; von spekjen tweijegonen - punctured.
- twaimoaken** [tveimɔakən] *v.s.* tweibräakjen; moaken daut et nich schauft - make inoperable.
- tweirieten** [tveiritən] *v.s.* tranen; verieten; oppschlerzen - tear to pieces.
- tweschlonen** [tveijlo:nən] *v.s.* von een Schlach ooda Stuks tweigonen; veschlonen - smash. *Category:* **7.8.1. Break.**
- tweschnieden** [tveijnidən] *v.s.* met schnieden en twee moaken - cut in two.
- twesoagen** [tveisoagən] *v.w.* met soagen waut en twee moaken - saw apart.
- twespekjen** [tveispɛcən] *v.w.* nenspekjen; vespekjen; met spekjen twaimoaken - pierce. *Category:* **6.7.1.1. Poking tool, 7.3.2.6. Put in, 7.8.5. Make hole, opening.**
- tweschen** [tveʃən] *prep.* waut aun jiedatsied haben; en eene Retz; en een Tweschenrum - between; among. *Category:* **8.5.1.2.2. Between.**
- tweschenenn** [tveʃənən] *adv.* von Tiet: bieaun; mank aundret - in between; from time to time; in amongst. *Category:* **8.2. Big, 8.4.6.6.2. Sometimes.**
- Tweschenhendla** [tveʃənhendlʌ] *n.m. Pl: Tweschenhendlasch.* een Meddelmaun - middleman.
- Tweschenrum** [tveʃənrym] *n.m. Pl: -. Spälrum; Rum tweschen twee Sachen - room between; span; interstice; spread. Category: 8.2.8. Measure, 1.3.2.1. Flow, 7.3.7.3. Spread, smear.*
- Tweschentiet** [tveʃɛntit] *n.f. Pl: Tweschentieden.* de Tiet tweschen twee Erfoarungen - interim; interlude; intermission; interval. *Category: 8.4.7.1. Interrupt, 3.5.9.4. Movie, 4.2.5. Drama, 8.4.7.3. Interval, 8.5.4.4. Interval, space.*
- twieblen** [tviblən] *v.w.* bosich enne Rund dreien; sea dreien - spin; turn fast. *Category: 1.6.1.8. Spider, 6.6.1.2. Spinning thread, 7.2.2.7. Move in a circle, 7.3.5. Turn something.*
- Twierem** [tvirəm] *n.m. Pl: Twierems.* Neidrot, Fodem - sewing thread.
- Twieremdrot** [tviremdro:t] *n.m. Pl: Twieremdräd.* een Twierem; een Drot; een sea denna Strank toom Zeich neien - thread. *Category: 6.6.1.2. Spinning thread, 6.7.5. Fastening tool.*
- Twiewel** [tvivəl] *n.m.* onentschieden sennen; sikj nich weeten - doubt; disbelief; qualm. *Category: 3.2.5.2. Disbelief, 3.2.5.3. Doubt, 9.4.4.6. Unsure, 9.4.4.8. Don't think so, doubt it.*
- twiewlen** [tvivlən] *v.w.* sikj nich secha sennen; sikj tweschen twee Wääj nich weeten - doubt. *Category: 3.2.5.2. Disbelief, 3.2.5.3. Doubt, 9.4.4.6. Unsure, 9.4.4.8. Don't think so, doubt it.*
- twiewelhauff** [tvivɛlhɔuff] *adj.* twiewlich; toom twiewlen - doubtful; dubious; problematic. *Category: 3.2.5.2. Disbelief, 9.4.4.5. Uncertain, 4.7.5.2. Suspect.*
- Twiewla** [tvivlʌ] *n.m. Pl: Twiewlasch.* eena dee em twiewlen es - doubter. *Category: 3.2.5.3. Doubt.*
- twiewlich** [tvivliç] *adj.* em twiewel stonen; soo aus biem twiewlen - doubtful. *Category: 3.2.5.2. Disbelief, 9.4.4.5. Uncertain.*
- Twins** [tvins] *n.pl.* een Poakje; Zwillinje; twee Kjinja dee dän selwjen Dach kjlien sent von eene Mutta - twins. *Category: 2.6.3.7. Multiple births, 8.1.1.1.2. Two, 8.1.1.5. Numbered group.*
- twintich** [tvintɪç] *num. Pl: twintichs.* Numma; Kardinalzol: 20; Ordnungszol: 20., twintichsta - twenty. *Category: 8.1.1.1. Cardinal numbers.*
- Twintichstel** [tvintɪçstəl] *n.n. Pl: -. eent von 20 äwareene Deel dee toop een gaunset moaken - twentieth part.*

## U - u

- utjebilt** [ʊtjɛbɪlt] *adj.* utjelieet; met Bildunk ooda väl School - educated; accomplished; urbane. *See:* **utbilden**. *Category:* **3.2.1.3. Intelligent**.
- Ua**<sub>1</sub> [ua] *n.f. Pl:* **Uaren**. eene Klock dee aum Oarm ooda sestwua aum Kjarpa jedroacht woat - watch; timepiece; timekeeper. *Category:* **2.3.1.1. Look, 2.3.1.2. Watch, 3.1.2.1. Alert, 4.4.4.5. Protect, 8.4.4.2. Clock, watch, 8.4.4. Telling time**.
- Ua**<sub>2</sub> [ua] *n.n. Pl:* **Uaren**. daut Poat aum Kopp met waut eena hieren kaun; eene Klock dee eena aun sikj met drajcht - ear. *Category:* **1.6.2. Parts of an animal, 2.1.1.2. Ear, 6.2.1.1.3. Growing maize**.
- Uabäa** [uabɛa] *n.m. Pl:* **Uabäaren**. een Tia daut mau eent von siene twee Hooden, ooda Bala em Sak, haft- animal with only one testicle.
- uaboa** [uəbɔa] *adj.* Launt daut to oabeiden jeit; Launt daut waut droagen kaun - arable.
- Uabommel** [uabɔmɛl] *n.m. Pl:* **Uabommels**. de unjaschta Bommel vom Ua - earlobe; bangle. *Category:* **2.1.1.2. Ear, 5.4.1. Jewelry**.
- Uadeel** [uadɛɪl] *n.n. Pl:* -. een Rechta siene Entscheidunk; de Auntwuat to eene Froag wäajen rajcht un orrajcht - judgement; sentence; verdict. *Category:* **3.2.1.3. Intelligent, 4.7.1. Laws, 4.7.6. Judge, render a verdict, 3.5.3.1. Word, 4.7.6.2. Condemn, find guilty, 9. Grammar**.
- uadeelen** [uadɛɪlən] *v.w.* een Uadeel jäwen; de Oabeit von een Rechta utfieren; beschuldjen - judge; make a judgement. *Category:* **3.2.2.3. Evaluate, test, 3.5.1.8. Criticize, 4.7.4.1. Legal personnel**.
- Uadeelunk** [uadɛɪlʊŋk] *n.f. Pl:* **Uadeelungen**. een Uadeel jäwen; een Uadeel - judgement. *Category:* **3.2.1.3. Intelligent, 4.7.1. Laws, 4.7.6. Judge, render a verdict**.
- Uag** [uag] *n.n. Pl:* **Uagen**. daut met waut een kijken un seenen kaun - eye. *Category:* **1.6.2. Parts of an animal, 2.1.1.1. Eye, 2.3.1.1. Look**.
- Uagaupel** [uagɔupɛl] *n.m. Pl:* -. daut Uag; de Baul em Uag met däm eena seenen kaun - eyeball. *Category:* **2.1.1.1. Eye, 2.3.1.1. Look**.
- Uagbron** [uagbro:n] *n.f. Pl:* **Uagbronnen**. de Striep Hoa bowa daut Uag, unjen aum Stiern - eyebrow. *Category:* **2.1.1.1. Eye**.
- Uagenblekj** [uagenblɛc] *n.m. Pl:* -. een sea korte Mot von Tiet, soo lang aus eemol de Uagen too un opmoaken - twinkling of the eye; immediately; instantly. *Category:* **8.4.6.4.4. Immediately**.
- uagenblekjlich** [uagenblɛclɪç] *adv.* en eenen Uagenblekj; fuaz - momentarily.
- Uagendokta** [uagɛndɔktɑ] *n.m. Pl:* **Uagendoktasch**. een Dokta dee jelieet haft Brellen aunpaussen; een Dokta dee Krankheiten aun de Uagen doktat - optometrist; ophthalmologist. *Category:* **2.5.4.2. Poor eyesight, 2.5.7.1. Doctor, nurse**.
- Uagenlett** [uagenlɛt] *n.n. Pl:* **Uagenläd**. *Variant:* **Uagelett**. de Klaup dee äwa daut Uag paust wan eena de Uagen tookjnipt - eyelid. *Category:* **2.1.1.1. Eye**.
- Uagenlicht** [uagenlɪçt] *n.n.* waut eena met de Uagen sitt; wäa seenen kaun, haft Uagenlicht - sight. *Category:* **2.3.1. See, 4.8.3.7. Weapon, shoot**.
- Uagenmot** [uagɛmɔ:t] *n.f. Pl:* **Uagenmoten**. een Aufschazen met beseenen, un onen met waut mäten - eye measurement.
- Uagennat** [uagɛnɑ:t] *n.n. Pl:* **Uagennats**. de bennaschte Schal hinjen em Uag, dee Licht venemt - retina. *Category:* **2.1.1.1. Eye**.
- Uagensaulw** [uagensɔulv] *n.f.* Saulw toom Uagen enschmäaren - eye salve.
- Uagensecht** [uagɛnsɛçt] *n.f.* Uagenlicht; seenen kjennen - eyesight. *Category:* **2.3.1. See**.
- Uagenziepa** [uagɛtsɪpɑ] *n.m. Pl:* **Uagenziepasch**. de Hoa dee ut daut Uagenlett waussen - eyelash. *Category:* **2.1.1.1. Eye**.
- Uageschien** [uagɛʃɪn] *n.m. Pl:* -. Väaschien; Jelot; woo waut lat - appearance. *See:* **Väaschien; Jelot**. *Category:* **2.3.1.5.1. Appear, 2.3.1.8. Appearance, 9.4.4.6.3. Seem**.
- uagich** [uəgɪç] *adj.* soo aus daut Uag; met daut Uag vebungen - ocular.
- Uagklaup** [uagklɔup] *n.f. Pl:* **Uagklaupen**. Schuklaup; eene Klaup biesied Uag daut een Pieet nich seenen kaun waut von hinjen kjemt - blinder; blinker. *See:* **Schuklaup**.
- Uagroosmame** [uagrɔʊsmɑ:mə] *n.f. Pl:* **Uagroosmitta**. eenem siene Grootelren äare Mutta - great-grandmother.
- Uagrootelren** [uagrɔʊtɛlɾən] *n.pl. Variant:* **Uagroosselren**. eenem siene Elren äare Grootelren - great-grandparents.
- Uagrootkjint** [uagrɔʊtɛɪnt] *n.n. Pl:* **Uagrootkjinja**. eenem sien Grootkjint sien Kjint - great-grandchild.
- Uagrootsän** [uagrɔʊtɛ:n] *n.m. Pl:* **Uagrootsäns**. eenem sien Grootsän sien, ooda Grootdochta äa Kjint - great-grandson.
- Uagrootvoda** [uagrɔʊtfo:dɑ] *n.m. Pl:* **Uagrootvodasch**. eenem siene Elren äa Grootvoda - great-grandfather.



- Uagtän** [uagte:n] *n.f. Pl: Uagtänen.* de dredde Tän vonne Medd Mul, linkjsch uk rajchtsch, unjen uk bowen- canine tooth. *Category: 2.1.1.5. Tooth.*
- Uaken** [uakən] *n.pl.* de Akj unja de Spetz von een Dak; de Bowabän von een Jebied; Dakspoasch - eaves; rafters. *Category: 6.5.2.2. Roof.*
- Uakjäd** *n.f. Pl: Uakjäden.* eene Kjäd toom de Ua aun de Kjeleeda faust moaken - fob; watch-chain.
- Uaklaups** [uaklɔups] *n.m. Pl: -.* een Klaups oppet Ua - cuff on the ear.
- Ualaup** [ualɔp] *n.m. Pl: Ualaupen.* daut Poat von eene Metz daut jeit rauf to trakjen äwa de Uaren - earflap.
- Uarebommel** [uarəbɔmɛl] *n.m. Pl: Uarebommels.* een Baunt, eene Kjäd ooda een Lada aun eene Hauntua toom dee hoolen - watch fob.
- Uarenmoaka** [uarəmɔakɔ] *n.m. Pl: Uarenmoakasch.* eena dee Klocken un Uaren trajchtmoakt ooda soogo buen kaun - watchmaker.
- Uarietinj** [uaritɪŋ] *n.f. Pl: Uarietinjen.* Weedoag enne Uaren - earache. *Category: 2.5.6.1. Pain.*
- Uarinkj** [uarɪŋk] *n.m. Pl: Uarinj.* een Rinkj dee aum Uabommel faust es - ear ring.
- Uarkaun** [uarkɔun] *n.m. Pl: Uarkauns.* een Storm met äwa 100 Km. de Stund Wint un väl Rääjen - hurricane; tornado. *Category: 1.1.3.5. Storm.*
- Uasoak** [uazɔak] *n.f. Pl: Uasoaken.* de Toostaunt dee waut romjebrocht haft; daut waut direkjt wuato biejedroacht haft - reason; cause; motive. *Category: 3.2.1. Mind, 3.3.1.1. Purpose, goal, 9.6.2.5.1. Reason, 2.5.5. Cause of disease, 9.6.2.5. Cause.*
- Uat** [uat] *n.m. Pl: Uaten.* eene Städ - place; order. **No de Äwaschwamunk wia aules ut Uat un Städ.** After the flood everything was out of order and position. *Category: 3.2.6.2. Recognize, 6.5.1.1. House, 7.1.2. Sit, 7.3.4.3. Put down, 8.4.5.1. Order, sequence, 8.4.5.1.1. Series, 8.5. Location, 9.2.3.2. Indefinite pronouns, 4.5.3.2. Command, 7.5. Arrange, 7.5.5. Organize.*
- Uatschäd** [uatʃe:d] *n.f. Pl: Uatschäden.* aum Pieetsjescherr, een Stekj Holt dedwäa hinja een Pieet, daut dan aum Teiw trakjt - singletree.
- Uatscheit** [uatʃeit] *n.n. Pl: -.* daut Dwäastekj hinja twee Pieed jespaunt - part of harness.
- Uawauss** [uavɔus] *n.n.* daut Wauss daut en eenem sien Ua kjemt - earwax. *Category: 2.1.1.2. Ear.*
- uk** [yk] *adv.* un dit doatoo - also; too; likewise; as well. *Category: 9.6.1.1. And, also, 9.3. Very, 8.3.5.5. Imitate.*
- Ul** [yl] *n.f. Pl: Ulen.* een grootet Voagel, daut enne Nacht jääjat un sea schneiw seenen kaun - owl. *Category: 1.6.1.2. Bird.*
- Ulespieejel** [ylɛspjɛjəl] *n.m. Pl: Ulespieejels.* een Spucht; eena dee Faksen moakt ooda Schowanak drift - clown. *Category: 4.2.8. Humor.*
- Ulkjen** *n.pl.* Spos; Kjnifkjes; Schoosen - jokes.
- ulkjsen** [ulksən] *v.w.* rom sposen; Schowanak driewen - joke; jest. *Category: 4.2.8. Humor.*
- Umlaut** *n.m. Pl: Umlud.* daut Tieekjen ( " ) äwa een Selfstlut; daut wiest woo daut Lut utjesproaken woat - umlaut.
- un** [ən] *conj. Variant: en.* uk; beid; aul dise metenjenomen; daut Tieekjen fa dit es & - and. *Category: 8.1.2.2. Add numbers, 9.2.5. Conjunctions, 9.6.1.1. And, also, 9.6.3.1. Markers of transition.*
- Uniwersität** [ynɪvɛrsite:t] *n.f. Pl: Uniwersitäten.* eene School fa groote Menschen dee een besondret Fach goot studieren wellen - university. *Category: 3.6.2. School, 6.5.1. Building.*
- unja** [ʊŋɔ] *prep.* läaja aus; waut bowa sikj haben - under; beneath; below. *Category: 8.1.4.1. Less, 8.5.1.3.2. Under, below.*
- unjabeeden** [ʊŋɔ:bɛɪdɛn] *v.s.* weinja beeden - underbid.
- Unjabeen** [ʊŋɔ:bɛɪn] *n.n. Pl: -.* daut Poat vom Been, unja de Kjnee - shank; lower part of the leg. *Category: 1.6.2. Parts of an animal, 2.1.3.2. Leg.*
- Unjabekjsen** [ʊŋɔ:bɛksən] *n.f. Pl: -.* de Bekjsen dee eena aum Kjarpa drajcht - underpants; underwear; knickers. *Category: 5.3.1. Men's clothing, 5.3.2. Women's clothing.*
- unjabliewen** [ʊŋɔ:blivən] *v.s.* nich bowa Wota komen; en waut bennen bliewen - stay under.
- unjabräakjen** [ʊŋɔ:brɛacən] *v.s.* mankräden; wäm opphoolen von räden - interrupt.
- Unjabräakjunk** [ʊŋɔ:brɛacɔŋk] *n.f. Pl: Unjabräakjungen.* daut waut een Prozass unjabrakjt; de Prozass von waut moaken opphieren daut noch lenja gonen wull - interruption. *Category: 8.4.7.1. Interrupt.*
- unjabrinjen** [ʊŋɔ:brɪŋən] *v.s.* nenbrinjen; unja Dak brinjen - accommodate for night.
- unjabuaren** [ʊŋɔ:buɔɛən] *v.w.* Jelt velieren met ne Wirtschoft ooda een Jeschaft - lose money; operate at a loss.
- Unjadak** [ʊŋɔ:da:k] *n.n. Pl: Unjadäalka.* de Bän; de unjaschte Sied vom Dak - ceiling. *Category: 6.5.2.2. Roof.*
- unjadak** [ʊŋɔ:da:k] *adv.* unja een Dak; en Schutz von Wint un Wada - under cover. *Category: 4.4.4.4. Save from trouble.*
- Unjadakj** [ʊŋɔ:da:c] *n.f. Pl: Unjadakjen.* eene Dakj opp dee eena licht - ceiling; lower roof; underlay. *See: Bän. Category: 6.5.2.2. Roof, 8.5.1.3.2. Under, below.*

**unjadakjen** [ʊna:da:cən] *v.w.* bedakjen; toodakjen - cover; spread over. *Category: 3.5.1.5.3. Hide your thoughts, 7.3.7. Cover, 7.3.7.2. Wrap, 7.3.7.3. Spread, smear, 7.5.9.2. Fill, cover, 8.6.4.1. Outer part.*

**unjadäm** [ʊna:de:m] *adv.* em Tweschentiet; en de selwje Tiet - during; in the meantime. *Category: 8.4.5.2.3. During.*

**Unjadarp** [ʊna:da:ɹp] *n.n. Pl: Unjadarpa.* daut Poat vom Darp daut een bät läaja licht - lower village.

**Unjadeel** [ʊna:dɛɪl] *n.n. Pl: -.* daut unjaschte Poat - lower part.

**unjadon** [ʊna:do:n] *adj.* jehuarsom sennen; sikj schekjen loten - subject to; subjugated to; obedient to. *Category: 4.4.2.6. Suffer.*

**unjadrekjen** [ʊna:dɹɛcən] *v.w.* toosaten; schwoa moaken; tualeiden - oppress; suppress. *Category: 3.3.3.6. Control, 4.7.9.6. Oppress, 3.5.1.5.3. Hide your thoughts.*

**unjadrekjent** [ʊna:dɹɛcɛnt] *adj.* doldrekjent; dolhoolent - repressing.

**unjadrekjt** [ʊna:dɹɛct] *adj.* doljedrekjt; doljehoolen - repressed. *Category: 3.5.1.5.3. Hide your thoughts.*

**Unjadrekjunk** [ʊna:dɹɛcʊŋk] *n.f. Pl: Unjadrekjungen.* de Toostaunt wua Menschen nich frie räden ooda handlen kjennen wiel see unja Druck von aundre sent - oppression; suppression. *Category: 4.4.2. Trouble, 4.7.9.6. Oppress.*

**unjaducken** [ʊna:dʊkən] *v.w.* bat gauns unja Wota ducken - dunk; immerse; submerge; duck. *Category: 7.3.2.6. Put in, 1.3.4. Be in water, 1.6.1.2. Bird, 6.3.6. Poultry raising, 7.1.8. Bend down.*

**unjafoaren** [ʊna:fɔaɪən] *v.s.* dolfoaren; äwafoaren - drive over someone.

**Unjagank** [ʊna:ɣa:ŋk] *n.m. Pl: Unjajenj.* een unjagonen - setting (of the sun).

**unjagonen** [ʊna:ɣo:nən] *v.s.* sink.

1 • raufgonen bat gauns unja Wota; unja Wota gonen - sink; go down.

2 • Macht un Kontroll velieren - lose control.

3 • väalieejen; väaschmäaren; beschumlen; bedroagen - beguile;

cheat. *See: bedroagen; beschumlen. Category: 1.3.1.2. Swamp, 1.3.4. Be in water, 6.6.7.1. Plumber, 7.2.2.5.1. Fall, 7.2.2.5. Move down, 8.1.4.3. Decrease, 4.3.5.5. Deceive, 6.8.9.2. Cheat.*

**Unjahamd** [ʊna:ha:md] *n.n. Pl: Unjahamden.* een Hamd daut aum Kjarpa jedroacht woat - undershirt.

**Unjahault** [ʊna:hɔult] *n.m.* Loon; Vedeerst - sustenance; livelihood. *Category: 5.2. Food.*

**unjahoolen** [ʊna:hɔvlən] *v.s.* hold under.

1 • unja Wota hoolen - hold under.

2 • wäajen eene jewesse Sach met wäm räden - discuss; converse.

3 • eene Sach besorjen un en Ordnung hoolen - maintain. *Category: 3.5.1.2. Talk about a subject, 3.5.1.4. Speak with others, 3.5.1.6. Debate, 3.3.3.4. Insist, 6.1.2.2.5. Take care of something, 6.5.3.1. Building equipment and maintenance, 8.3.7.8.4. Preserve.*

**Unjahoolunk** [ʊna:hɔvlʊŋk] *n.f. Pl: Unjahoolungen. Variant: Unjahoolinj.* een unjahoolen; een derchnobren - discussion; conversation; communication; interview; discourse; maintenance. *Category: 3.5.1.4. Speak with others, 3.5. Communication, 3.5.1.4.2. Contact, 3.5.1.5. Ask, 3.5.3.1. Word, 6.5.3.1. Building equipment and maintenance.*

**unjajoarich** [ʊna:ɔariç] *adj.* noch nich mindich; junk - minor; not yet of age. *Category: 2.6.4.2. Child, 2.6.4.3. Youth.*

**Unjakaunt** [ʊna:kɔunt] *n.f. Pl: Unjakaunten.* de unjaschte Kaunt ooda Sied von waut - lower edge.

**Unjakjeet** [ʊna:clɛɪt] *n.n. Pl: Unjakjeeda.* Unjawausch; een Kjeet daut tweschen Kjeet un Kjarpa jedroacht woat - underwear; underclothing. *Category: 5.3.1. Men's clothing, 5.3.2. Women's clothing.*

**unjakjrieen** [ʊna:criən] *v.s.* dolkjrieen; unjarem Foatich kjrieen - conquer. *Category: 4.8.3.1. Defeat.*

**unjakrupen** [ʊna:kɹypən] *v.s.* unja waut nunjakrupen; wuahan krupen soo daut eena unja waut es - crawl under.

**Unjalaj** [ʊna:la:j] *n.f.* eene unjaschte Schicht; daut waut unjalajacht woat - underlay. *Category: 8.5.1.3.2. Under, below.*

**Unjalepp** [ʊna:lɛp] *n.f. Pl: Unjaleppen.* de unjaschte Lepp vom Mul - lower lip; under lip.

**Unjalief** [ʊna:lif] *n.n. Pl: Unjaliew.* daut unjaschte Poat vom Lief; de Doarm - abdomen. *Category: 2.1.2. Torso.*

**unjaligjen** [ʊna:lɪjən] *v.s.* unja waut ligjen - lie under.

**Unjaloag** [ʊna:lɔaɪ] *n.f. Pl: Unjaloagen.* daut waut unja eene jewesse Schicht es; eene läajre Schicht - lower layer.

**unjaloten** [ʊna:lo:tən] *v.s.* nich jenuach to doonen; eendoontich äwa waut sennen - fail to do.

**Unjamul** [ʊna:myl] *n.n. Pl: Unjamiela.* de Kjenn un Kjeewen; de unjaschte Tänen un de Knoaken en däm dee stonen - jaw. *Category: 2.1.1. Head.*

**unjanäat** [ʊna:nɛat] *adj.* vehungat; too weinich to äten kjrieen - undernourished.

**unjanämen** [ʊna:nɛ:mən] *v.s.* take down.

1 • dolnämen; fausthoolen - take down; wrestle down.

2 • äwanämen; oppnämen - undertake. *Category: 7.9.2. Tear down, 6.1.2.1. Try, attempt, 9.1.2. Do.*

- Unjanämen** [ʊna:ne:mən] *n.n. Pl:* - een Äwanämen; eene Oabeit fa dee eena de Ve'auntwuatunk haft - undertaking. *Category:* **9.1.2. Do.**
- unja'ordnen** [ʊna:'ɔɹdnən] *v.w.* unjastalen; unja wäm siene Jewault komen - subordinate; subjugate; boss. *Category:* **4.6.5. Subjugate, 4.5.1. Person in authority, 6.9.2. Work for someone, 4.5.6.2. Low status.**
- Unjaräd** [ʊna:re:d] *n.f. Pl:* **Unjaräden.** een Unjarecht en woo eena sikj benämen saul - disciplinary talk.
- unjaranen** [ʊna:ra:nən] *v.w.* met ranendet Wota bedakjt woaren; dolranen - flood. *Category:* **2.4.4. Tired, 2.5.1. Sick.**
- unjare** [ʊna:rə] *contr:* unja de - under the.
- Unjarecht** [ʊna:rɛçt] *n.m. Pl:* **Unjarechten.** daut waut eena unjarecht ooda jeliheet woat toom een Jliet enne Jemeent woaren; daut waut jeliheet ooda unjarecht woat, soo aus en eene School ooda opp een Oabeitsplauz - instruction; lecture. *Category:* **3.2.2. Learn, 3.6. Teach, 3.6.4. Class, lesson, 4.8.4.1. Rebuke.**
- unjarechten** [ʊna:rɛçtən] *v.w.* wäm waut lieren; dietlich moaken; belieren - instruct; lecture; teach. *Category:* **3.3.3.2. Advise, 3.6. Teach, 3.6.4. Class, lesson, 4.8.4.1. Rebuke.**
- Unjarechta** [ʊna:rɛçtʌ] *n.m. Pl:* **Unjarechtasch.** eena dee eenen Unjarecht jeft; Liera - teacher, instructor.
- unjarem** [ʊna:rəm] *contr:* unja däm - under the.
- unjarenaunda** [ʊna:rəʊndʌ] *adv.* mank; tweschen; vemischt - to one another.
- unjaret** [ʊna:rət] *contr:* unja daut - under the.
- Unjarock** [ʊna:rɔk] *n.m. Pl:* **Unjarakj.** een Rock dee een Frumensch aum Kjarpa drajcht - petticoat; slip. *Category:* **5.3.2. Women's clothing, 1.1.3.4. Snow, ice, 4.3.6.4. Mistake, 7.2.1.5.1. Slip, slide.**
- unjaschazen** [ʊna:ʃa:tʰsən] *v.w.* nich jenuach rääkjnen; aus billich hoolen - underestimate; undervalue. *Category:* **8.1.5.8.1. Approximate.**
- unjaschedden** [ʊna:ʃɛdən] *v.w.* beschedden; äwaschedden bat waut gauns bedakjt es - pour under (granular).
- unjascheeden** [ʊna:ʃɛdən] *v.w.* utläsen; eenen Unjascheet seenen ooda moaken - discern; distinguish; discriminate; differentiate. *Category:* **3.2.2.3. Evaluate, test, 2.3. Sense, perceive, 3.2.6.2. Recognize, 8.3.5.2.3. Different, 4.7.9.4. Discriminate, be unfair.**
- Unjascheet** [ʊna:ʃɛt] *n.m. Pl:* **Unjascheed.** daut en waut änelje Sachen sikj unjascheeden ooda bewiesen daut dee nich krakjt äwareen sent - difference. *Category:* **8.1.2.3. Subtract numbers, 8.3.5.2.3. Different.**
- unjascheetlich** [ʊna:ʃɛtliç] *adj.* veschieden; nich äwareen - varying; differently.
- Unjaschlach** [ʊna:ʃla:χ] *n.m. Pl:* **Unjaschlääj.** een groota Baulkjen unja eene Flua ooda Bän - supporting beam.
- unjaschoawen** [ʊna:ʃɔvən] *v.w.* met leed bedakjen; veschoawen - cover lightly with dirt.
- unjaschräwen** [ʊna:ʃre:vən] *adj.* met eene Unjaschreft - signed.
- Unjaschreft** [ʊna:ʃrɛft] *n.f. Pl:* **Unjaschreften.** eenem sien Nomen jeschräwen aus Bewiess daut eena waut jeseenen haft un gootheet - signature. *Category:* **9.7.1. Name of a person.**
- unjaschriewen** [ʊna:ʃrivən] *v.s.* eenem sien Nomen bie waut schriewen aus Bewiess daut eena daut jeseenen haft ooda unjastett - sign; underwrite; subscribe. *Category:* **2.5.6. Symptom of disease, 3.5.6. Sign, symbol, 4.9.4. Miracle, supernatural power, 6.5.4.1. Road, 3.2.5.9. Approve of something.**
- unjasieekjen** [ʊna:siɛcən] *v.s. Variant:* **unjasäkjen.** gauns derchseenen; een kloaret Vestentniss sieekjen- investigate; examine; inspect; research. *Category:* **3.2.2.1. Study, 2.3.1.3. Examine.**
- Unjasieekjungsstow** [ʊna:siɛcʊŋsto:v] *n.f. Pl:* **Unjasieekjungsstowen.** *Variant:* **Unjasäkjungsstow.** eene Stow met Jereetschoft toom besondre Unjasieekjungen moaken - laboratory; examination room. *Category:* **6.5.1. Building.**
- Unjasieekjunk** [ʊna:siɛcʊŋk] *n.f. Pl:* **Unjasieekjungen.** een jrntlich noforschen; waut de Dokta deit toom eene Krankheit fauststalen - investigation; inspection; examination; research; probe. *Category:* **4.7.5.1. Investigate a crime, 2.3.1.3. Examine, 3.2.2.1. Study, 3.6.7. Test.**
- unjasikj** [ʊna:siç] *adv.* en eene Grupp - amongst themselves.
- Unjasol** [ʊna:zo:l] *n.f. Pl:* **Unjasolen.** eene Sol aun Footich; de unjaschte Schicht aun eene Schoo ooda aundret Footich - undersole.
- Unjaspaun** [ʊna:spɔun] *n.m. Pl:* **Unjaspauns.** de Tiet von Freestikj bat Meddach, ooda von Meddach bat Owentkost - shift of work; hitch. *Category:* **7.5.2. Join, attach.**
- unjaspretzen** [ʊna:sprɛtsən] *v.w.* impfen; Medizien met eene Notel en een Kjarpa nenlakjen - anaesthetize. *See:* **beteiben.**
- unjastalen** [ʊna:sta:lən] *v.w.* unjaordnen; veflicht moaken to wäm - subordinate. *Category:* **4.5.6.2. Low status.**
- unjastetten** [ʊna:stɛtən] *v.w.* methalpen; biefoten; gootheeten - support; aid; encourage; promote; underpin; endorse; sustain; abet. *See:* **methalpen.** *Category:* **4.3.4.5.1. Provide for, support, 7.3.4.6. Support, 4.4.4. Respond to someone in trouble, 3.3.3.3. Persuade, 3.3.3.2. Advise, 3.5.1.2.1. Announce, 4.5.6. Status, 4.5.6.1. High status, 3.2.5.9. Approve of something, 2.6. Life, 8.3.7.8.4. Preserve.**

- Unjastettunk** [ʊna:stetʊŋk] *n.f.* *Pl:* **Unjastetzungen**. *Variant:* **Unjastettinj**. een unjastetten; een metoabeiden ooda gootheeten - support; relief; encouragement; endorsement. *Category:* **4.3.4.5.1. Provide for, support, 7.3.4.6. Support, 4.4.4.7. Relief, 3.3.3.3. Persuade, 3.4.1.1.2. Self-esteem, 3.4.1.5. Confident, 3.2.5.9. Approve of something.**
- unjastonen** [ʊna:sto:nən] *v.s.* secha moaken daut eena eene Sach goot vesteit - determine; confirm; check out. *Category:* **3.2.2.3. Evaluate, test, 8.2.8. Measure, 3.5.1.6.1. Demonstrate, 9.4.6. Yes, 3.2.2.2. Check.**
- unjastriksen** [ʊna:stɪcən] *v.w.* betoonen; eenen Strich unja een Wuat tieekjnen - underscore; underline; emphasize. *Category:* **3.5.7.1. Write, 3.5.1.2.8. Emphasize.**
- Unjastriksen** [ʊna:stɪcən] *n.n.* een Strich unja eene Lata, ( ) - underscore symbol. *Category:* **3.5.7.1. Write.**
- unjatrakjen** [ʊna:tra:cən] *v.s.* waut unja de jeeenelje Kjeleeda auntrakjen - wear under.
- unjatraumplen** [ʊna:trɔʊmplən] *v.w.* opp waut gonen un staupen; dolklunjen - trample. *Category:* **4.8.3.1. Defeat, 7.2.1.1. Walk.**
- Unjawausch** [ʊna:vouʃ] *n.f.* *Pl:* -. de Wausch dee eena aum Kjarpa unja de jeeenelje Kjeleeda drajcht - lingerie.
- unjawaussen** [ʊna:vousən] *v.s.* bewaussen; vestoaken sennen unja aundret waut äwajewossen es - grow over.
- Unjawicht** [ʊna:viçt] *n.f.* too leicht; met nich jenuach Wicht - short on weight; under weight.
- Unjawaogen** [ʊna:vɔʊgən] *n.m.* *Pl:* **Unjawaoges**. daut Jestal unjarem Woagen daut de Rāda helt - chassis. *Category:* **7.2.4.1.1. Vehicle.**
- unjawota** [ʊna:vo:tʌ] *adv.* em Wota; onen een Poat bowa Wota - under water.
- unjen** [ʊnən] *adv.* aun unjakaunt; läach; daut Jäajendeel von bowen - down below; beneath; down; nether; downstairs; under. *See:* **naden; unja-**. *Category:* **8.5.1.3.2. Under, below, 8.1.4.1. Less, 6.3.7. Animal products, 8.2.6.4. Low, 8.5.2.5. Down, 6.5.2.8. Floor, story.**
- unjre** [ʊnrə] *contr.* *Variant:* **unja dee**. unja de - under the.
- Unkast** [ʊŋka:st] *n.n.* *Pl:* -. Owentkost; de latste groote Moltiet em Dach - supper. *See:* **Owentkost**. *Category:* **5.2.2.2. Meal.**
- Uns** [ʊns] *n.n.* *Pl:* -. een Mot von Wicht; een Sastiendel von een Punt; onjefāa 30 Gram - ounce. *Category:* **8.1.3.2. Few, little, 8.2.9. Weigh.**
- usw.** [ʊsv.] *abbr.* aufjekjart fa 'un soo wieda' - abbreviation for 'un soo wieda' meaning 'et cetera'.
- ut** [yt] *prep.* von, rut, buten - out; of; away from; done with; finished. *Category:* **3.4.1.1.5. Fashionable, 3.5.1.2.9. Be about, subject, 8.1.6.1. Part, 8.2.8. Measure, 8.3.6. Made of, material, 8.4.5.1. Order, sequence, 8.5.6. Contain, 9.1.1.3. Have, of, 8.2.6. Distance, 8.5.2.6. Away from.**
- utasten** [yta:stən] *v.w.* Asta wajchmoaken; Asta weinja moaken - lop off; debranch.
- utäten** [yte:tən] *v.s.* aules oppäten - eat everything on one's plate.
- utbaken** [ytba:kən] *v.w.* eene Waunt met Rollpapia bebaken - wall paper a room; hang wall paper.
- utbätren** [ytbe:tren] *v.w.* eene proste Oabeit bāta moaken; mostren - improve upon; correct. *Category:* **3.5.1.3. True, 3.6.5. Correct, 4.7.5.3. Accuse, confront, 7.9.4. Repair, 8.3.7.7. Right, proper.**
- utbeeden** [ytbæ:ɪdən] *v.s.* aunbeeden; toom vekjeepen haben - offer for sale; ask for a bid.
- utbeenen** [ytbæ:nən] *v.w.* loossgonen; wajchgonen; loosslajen - take off on foot; leg it; run away. *Category:* **7.2.1.1. Walk, 7.2.3.1. Move away, 7.2.6.3. Escape.**
- utbeitlen** [ytbe:itlən] *v.w.* uthaken; met een Beitel waut wajchmoaken - chisel out.
- utbeizen** [ytbe:itsən] *v.w.* met Jeft ooda stoakje Speetskje waut be'oabeiden; bat opp daut latste waut loosswaaren, soont aus Ojjezeffa - clean chemically.
- utbenäment** [ytbæ:ment] *adj.* butajeweenlich; besondasch; oppfaulent aundasch - extraordinarily. *Category:* **9.3. Very.**
- utbenomen** [ytbæ:nəmən] *adj.* butajeweenlich; besondasch; oppfaulent aundasch - exceptional; singular. *Category:* **8.3.5.3.4. Strange, 4.4.2.5. Separate, alone, 8.3.5.3.2. Unusual, 9. Grammar.**
- utbilden** [ytbɪldən] *v.w.* utlieren; School foadich moaken - train; educate; improve the mind. *Category:* **4.2.6.2. Sports, 4.5.3.3. Discipline, train, 6.4.6. Things done to animals, 7.2.4.1.2. Railroad, 3.6. Teach.**
- utblajchen** [ytbla:çən] *v.w.* tolen; sea väl tolen - spend lavishly.
- utblaubren** [ytblaubrən] *v.w.* mea vetalen aus needich es; soont vetalen daut stell bliewen sull; utpludren - blabber out confidential information.
- utbleeden** [ytblæ:ɪdən] *v.s.* soo väl aus mäajlich, aulet Bloot ut een schlacht Tia loten rutranen; too väl Bloot velieren - bleed out (like a stuck pig).
- utblieejen** [ytbli:ejən] *v.w.* opphieren met blieejen; foadich woaren met blieejen - finish blooming; wither. *Category:* **1.3.3.1. Dry, 1.5.6. Growth of plants.**
- utbliewen** [ytblivən] *v.s.* nich aum Plauz sennen; nich komen - leave out; omit. *Category:* **3.2.6.1. Forget.**



**utbloaren** [ytblɔaɪən] *v.w.* sea schellen; hunjsch mostren - yell at; scold; lambast. *Category:* **3.5.1.4.1. Call, 4.8.4.1. Rebuke.**

**utboaren** [ytboɔaɪən] *v.w.* een Loch jrata boaren - drill out.

**Utbolinj** [ytbo:lɪŋ] *n.f. Pl: Utbolinjen.* eene Flua von Bolen, soo aus en een Vee Staul - plank on a barn floor.

**utborjen** [ytbɔɪjən] *v.w.* utpachten; opp betolt kjrieen utlieen - lend out.

**utbotren** [ytbotrən] *v.w.* utschieren; utboaren; tweigonen - wear out from continuous use.

**utbrääjlen** [ytbrɛajlən] *v.w.* novetalen waut nich jehieet; too väl sajen von eene Sach - tattle; gossip. *Category:* **3.5.1.8.4. Gossip.**

**utbrääkjen** [ytbrɛacən] *v.s.* break out.

1 • väakomen, soo aus Utschlach ooda Mauslen - break out.

2 • rutbrääkjen; met Jewault rutmoaken - break out. *Category:* **2.5.2.2. Skin disease, 7.2.6.3. Escape.**

**utbrääkjent** [ytbrɛacənt] *adj.* soo daut et utbrakjt - contagious. *Category:* **2.5.2. Disease, 2.5.5. Cause of disease.**

**utbreeden** [ytbrɛidən] *v.w.* breeda woaren; utspreeden; vebreeden, soo aus eene Lia - spread out. *Category:* **7.5.1.1. Separate, scatter.**

**utbrennen** [ytbrɛnən] *v.w.* bat opp et latste vebrennen; sea vebrennen - burn out. *Category:* **2.4.4. Tired.**

**utbroden** [ytbro:dən] *v.w.* broden daut et goa woat, ooda daut et Fat vedeift - render.

**utbrooden** [ytbrəudən] *v.w.* hatch.

1 • Eia unja eene Han loten bat daut Kjikjel jeft - hatch out.

2 • waut aufwachten bat daut foadich es - await a process.

**Utbruch** [ytbrʊχ] *n.m. Pl: Utbruchs.* Utschlach - outbreak; eruption. *Category:* **2.5.1. Sick, 2.5.2. Disease, 4.8.2.6. Riot, 1.2.1.2. Volcano.**

**utbrucken** [ytbrükən] *v.w.* brucken bat daut ladich es - use up; consume. *Category:* **6.1.2.2.4. Use up, 5.2.2. Eat, 5.5.4. Burn.**

**utbuen** [ytbyən] *v.w.* foadich buen; von bennen foadich buen - finish building.

**utbuaren** [ytbuəɪən] *v.w.* nojäwen met buaren - discontinue farming.

**utbubaunsen** [ytbybounsən] *v.w.* met strenje ooda schljachte Wieed schellen; sea mostren - cuss out; call down. *See: utfilsen.*

**utbucken** [ytbukən] *v.w.* no buten han dikja woaren - bulge out.

**Utbunt** [ytbunt] *n.m. Pl: Utbunts.* een Butajeweenelja; eena dee uttieekjent wiels dee aundasch es aus de mieeschte - eccentric; standout. *Category:* **8.3.5.3.4. Strange.**

**utdäären** [ytdeɔaɪən] *v.w.* eene Wintmääl dreien daut dee nich em Wint nenfot - turn a windmill out of the wind.

**utdänen** [ytde:nən] *v.w.* jrata woaren enne Rund; jrata woaren von eene Jääjent - expand. *Category:* **7.3.4.7. Extend, 8.1.4.2. Increase, 8.2. Big.**

**Utdänunk** [ytde:nʊŋk] *n.f. Pl: Utdänungen.* daut utdänen; daut jrata woaren enne Rund - expansion. *Category:* **8.2. Big.**

**utdäwren** [ytde:vɾən] *v.w.* scold roundly.

1 • sea schellen; een Jia ooda Moota utbotren - scold roundly.

2 • een Jia ooda Moota utbotren - wear out. *Category:* **7.9. Break, wear out.**

**utdeelen** [ytdeɪlən] *v.w.* vedeelen; endeelen; jiedrem eent jäwen - apportion; deal out; dole out; dispense; distribute. *See: deelen.* *Category:* **7.4.4. Distribute, 7.8. Divide into pieces, 6.8.3. Share wealth, 7.5.1.1. Separate, scatter.**

**utdeenen** [ytdeɪnən] *v.w.* foadich deenen; eenen Deenst foadich moaken - complete a term of service.

**utdenkjen** [ytdeŋcən] *v.s.* trajcht jreblen; plonen; väastalen - contrive; devise; create. *Category:* **6.1.2.5. Plan, 9.1.2.3. Create, 9.1.2.5. Make.**

**utdennen** [ytdeɪnən] *v.w.* wietleeftja woaren ooda moaken - thin out. *Category:* **7.5.7. Multiple things moving.**

**utdommen** *v.w.* schellen; ve'achten; beschuldjen - scold; belittle; scorn.

**utdonsten** [ytɔnstən] *v.w.* donsten loten bat daut ladich es - evaporate. *Category:* **1.2.3. Solid, liquid, gas, 1.3.3.1. Dry.**

**utdraschen** [ytdra:ʃən] *v.w.* complete threshing.

1 • biem draschen nich Kjieena äwaloten ooda em Stroo loten - do a thorough job of threshing.

2 • foadich moaken met draschen - complete threshing.

**utdrekjen** [ytdrɛcən] *v.w.* squeeze out.

1 • to Wuat komen; sajen waut eena meent - express oneself.

2 • ut een Dinkj rutdrekjen - squeeze out. *Category:* **7.3.2.7. Take something out of something.**

- utdrekjlich** [ytdrɛcliç] *adv.* besondasch; em besondren - expressly; explicitly; positively; emphatically. *Category:* **9.3.2. Completely, 9.6.3.2. Markers of emphasis.**
- utdreejen** [ytdriɛjən] *v.w.* Feichtichkeit velieren; drieech woaren; gauns drieech woaren - dry out; dry the dishes. *Category:* **1.3.3.1. Dry.**
- utdriewen** [ytdriwən] *v.s.* wajchdriewen; wajchjoagen - drive out. *Category:* **4.9.4.2. Demon possession.**
- utdrinkjen** [ytdriŋcən] *v.s.* bat opp daut latste waut drinkjen - drink up; drink the whole cup; drain. *Category:* **6.1.2.2.4. Use up, 1.3.2. Movement of water, 1.3.3.1. Dry, 6.6.7. Working with water, 6.6.7.1. Plumber, 8.1.8.1. Empty.**
- utdroagen** [ytdroagən] *v.s.* Sachen, soo aus eene Enlodunk, no de rechtje Städen droagen ooda fieren - distribute. *Category:* **6.8.3. Share wealth, 7.4.4. Distribute, 7.5.1.1. Separate, scatter.**
- Utdruck** [ytdrʊk] *n.m. Pl: Utdrikj.* eene Saj; woo eena waut sajcht; een Wuat toom waut betoonen ooda eenem sien Jefeel weeten loten, soo aus vefieet ooda veläajen sennen - expression; diction. *Category:* **3.5.3.1. Word, 3.5.4.2. Saying, proverb, 3.5.6.3. Facial expression.**
- utducken** [ytdʊkən] *v.w.* met Spodem ooda Forkj soowaut aus leedschocken ooda Jalmäaren vonne leed loossmoaken - lever out.
- ute** [ytə] *contr.* ut de - out of the.
- uteewen** [ytɛivən] *v.w.* derchfieren; een Schowanak moaken - contrive pranks; act out; practice; fulfill; carry out. *Category:* **3.4. Emotion, 2.5.7.1. Doctor, nurse, 4.3. Behavior, 9.1.2. Do, 3.5.1.9. Promise.**
- utem** [ytəm] *contr.* ut däm - out of the.
- utemwäaj** [ytemvɛaj] *adv.* wajch von ver eenem; nich em Stich sennen - out of the way. *Category:* **8.2.6.1. Far.**
- utenaunda** [ytənɔundʌ] *adv.* *Variant: uten'een.* nich toop; wajch vonenaunda; oppoat - asunder; apart; separate. *See: enaunda; oppoat.* *Category:* **8.2.6.1. Far, 7.5.2.4. Remove, take apart, 8.2.6. Distance, 8.5.4.4. Interval, space, 2.6.1.4. Divorce, 7.5.1.1. Separate, scatter.**
- uteneen** [ytənɛɪn] *adv.* oppoat; nich toop; utenaunda - apart. *See: utenaunda.* *Category:* **7.5.2.4. Remove, take apart, 8.2.6. Distance, 8.5.4.4. Interval, space.**
- uterwält** [ytɛ.ɪvɛ:lt] *adj.* jewält von väle; utjelausne - chosen.
- utet** [ytət] *contr.* ut daut - out of. *Category:* **8.3.6. Made of, material.**
- Utfäachsel** [ʊtfɛaɕsəl] *n.n. Pl: Utfäachsels.* waut eena toopjefäacht haft; Mell - sweepings. *Category:* **5.6.5. Sweep, rake.**
- utfäajen** [ʊtfɛajən] *v.w.* met een Bassem Mell toopfäajen - sweep out.
- Utfäajsel** [ʊtfɛajəsəl] *n.n.* Mell; waut toopjefäacht woat - sweepings. *Category:* **5.6.5. Sweep, rake.**
- Utfaul** [ʊtfɔt] *n.m. Pl: Utfal.* woo waut utfelt ooda utkjemt - result; consequence. *Category:* **9.6.2.6. Result, 4.7.7. Punish.**
- utfaulen** [ʊtfɔulən] *v.s.* utkomen; utbliewen, wajchfaulen - result. *Category:* **9.6.2.6. Result.**
- utfellen** [ʊtfɛlən] *v.w.* enfellen; de Froagen opp een Boagen be'auntwuaten - fill in.
- utfieren** [ʊtfirən] *v.w.* execute.
- 1 • Sachen no de rechtje Städen fieren; foadich brinjen - execute.
  - 2 • met de Hinjabeen schlönen, von een Tia - kick. *Category:* **2.6.6.1. Kill, 4.7.7.4. Execute, 9.1.2. Do.**
- utfilsen** [ʊtfilsən] *v.w.* domsajen; beschämen; schellen - call down; scold. *See: utbubaunsen.* *Category:* **4.8.4.1. Rebuke.**
- utfinjen** [ʊtfɪjən] *v.s.* seenen woo waut es ooda schauft; nosieekjen un erfoaren - find out; discover; detect. *Category:* **4.7.5.1. Investigate a crime, 3.2.2. Learn, 3.2.3.1. Known, unknown, 3.5.1.5.2. Disclose, 7.6.2. Find, 2.3. Sense, perceive, 3.1.2.2. Notice, 7.6.1. Search.**
- utflaumen** [ʊtfloʊmən] *v.w.* groote Flaumen haben; Flaumen schmieten - flame up. *Category:* **5.5.4. Burn.**
- utflekjen** [ʊtflecən] *v.w.* de latste Städen foadich moaken - patch. *Category:* **6.6.1. Working with cloth.**
- utflieejen** [ʊtfliɛjən] *v.s.* utretzen; wajchranen; wajchflieejen - fly out (like a fledgling from its nest). *Category:* **5.5.5. What fires produce.**
- utflieekjen** [ʊtfliɛcən] *v.w.* *Variant: utfläkjen.* flieekjen; met Fluchwheed wäm schellen - cuss out; inveigh; swear at.
- utfloomen** [ʊtfloʊmən] *v.w.* de Floomen ruttranen ooda utbroden - extract the fat from poultry; especially geese.
- Utflucht** [ʊtfloʊxt] *n.f. Pl: Utfluchten.* *Variant: Utfoat.* een wajchfoaren fa eent ooda een poa Doag toom utspaunen ooda Natua beseenen - outing; picnic; exodus. *Category:* **5.2.2.2. Meal, 7.2.3.4.1. Move out.**
- Utfluss** [ʊtflys] *n.m. Pl: Utflissa.* daut waut rutrant - effluent; that which flows out or forth.
- utfoaren** [ʊtfɔarən] *v.s.* scold.
- 1 • Jleisen foaren soo daut dee deepa woaren - make tracks.
  - 2 • haustich sea schellen - scold. *Category:* **4.8.4.1. Rebuke.**
- utfoadjjen** [ʊtfɔajjən] *v.w.* von bennen foadich moaken; verechten; vollbrinjen; vehakstekjen - complete; accomplish. *See: bejennen; bestrieden; vehakstekjen; verechten; vollbrinjen; utrechtten.* *Category:* **6.1.2.3.5.**

**Complete, finish, 8.1.5. All, 8.1.6. Whole, complete, 9.3.2. Completely, 6.1.3.2. Succeed, 9.1.2. Do.**

**Utfoasteen** [ʊtfɔstɛn] *n.m. Pl: Utfoasteena.* een Steen dee äwa riepət Jeträäjd jerolt woat toom daut Stroo utdraschen - threshing stone used in the old days.

**Utfoat** [ʊtfɔt] *n.f. Pl: Utfoaten.* eene Reis; Utlucht - vacation; expedition. *See: Utlucht. Category: 4.2.9. Holiday, 8.4.1.8. Special days.*

**utfoawen** [ʊtfɔavən] *v.s.* von bennen foawen - paint inside.

**utfoodren** [ʊtfɔʊdrən] *v.w.* noch eene Schicht tweschen moaken, soo aus en een Äwarock - line a garment; feed the whole portion.

**utforschen** [ʊtfɔʃən] *v.w.* utfroagen; no aules froagen - pump for information; interrogate. *Category: 3.5.1.5. Ask.*

**utfräten** [ʊtfre:tən] *v.s.* fräten bat aules wajch es - devour the whole portion.

**Uträttsel** [ʊtfre:tsəl] *n.n.* een Toopkomen woa sea jejäten woat; eene groote Moltiet - banquet or party where food is abundant.

**utfrensen** [ʊtfrensən] *v.w.* Frensen velieren soo daut daut Zeich dena un weinja woat - become frayed.

**utfroagen** [ʊtfroagən] *v.s.* aules wäajen eene Sach froagen - interrogate. *Category: 3.5.1.5. Ask.*

**utgangs** [ʊtga:ŋs] *adv.* aum Enj; lot em; lot en eene jewesse Tiet - late; towards the end of. *Category: 2.6.6. Die, 8.4.6.5.4. Old, not new.*

**Utgank** [ʊtga:ŋk] *n.m. Pl: Utjenj.* eene Butadäa; een Wajch rut - exit; way out. *Category: 6.5.2. Parts of a building, 7.2.3.4.1. Move out.*

**utgonen** [ʊtgo:nən] *v.s.* die out.

1 • wiedagonen opp Grunt von waut eena weet - proceed.

2 • opphieren, von een Licht ooda Fia - die out; wear out. *Category: 9.1.1.1. Exist, 7.9. Break, wear out.*

**Utgow** [ʊtgo:v] *n.f. Pl: Utgowen.* daut waut rutjejäft woat, soo aus een Buak ooda Zeitunk - expense; disbursement; edition; issue; publication; item. *Category: 6.8.4.3. Price, 3.5.9.3. Newspaper, 3.5.1.2.9. Be about, subject, 3.5.7.4. Publish, 7.2.3.4.1. Move out, 9.1.3. Thing.*

**utgrowen** [ʊtgro:vən] *v.s.* en waut growen toom waut sieekjen un rutkjriien - unearth; dig out; excavate; exhume. *Category: 7.8.6. Dig, 7.3.2.7. Take something out of something.*

**uthaken** [ʊtha:kən] *v.w.* met Akjs ooda Biel daut Struck ooda Beemkjes wajchmoaken - hack out.

**uthalpen** [ʊtha:lpen] *v.s.* trajcht halpen; methalpen; soo väl halpen daut dee sikj wada selfst weet - help out; assist; get going. *Category: 4.3.4.2. Help.*

**uthaupsen** [ʊthɔupsən] *v.w.* aufhaupsen; haustich daut latste vom Läpel em Mul nämen - snatch last food.

**uthäwlen** [ʊthe:vlen] *v.w.* wajchranen; utretzen - escape; take off from. *Category: 4.4.3.7. Survive, 7.2.6.3. Escape.*

**utheelen** [ʊthe:ɪlən] *v.w.* veheelen; Jesunt woaren - heal up; recover. *Category: 2.5.1.1. Recover from sickness.*

**utheiwen** [ʊtheivən] *v.w.* hew out.

1 • aulet Grauss aufheiwen en eene Jlad - mow an area.

2 • jewennen; dolschlönen - win at a game.

**uthielen** [ʊthilən] *v.w.* lang hielen bat eena foadich es - cry until exhausted.

**uthoaken** [ʊthɔakən] *v.w.* eenen Hoaken loossmoaken von daut, wua dee enjehoakt es; Toophank velieren; nich mea fa waut ve'auntwuatlich sennen - unhook. *Category: 7.5.2.4. Remove, take apart.*

**utholen** [ʊtho:lən] *v.w.* lash out.

1 • sea reedmoaken, soo aus toom schmieten - lash out; strike out at.

2 • väl Eenselheiten un Omstend bie eene Jeschicht biebrinjen - exaggerate; overdo. *Category: 7.7.1. Hit.*

**utholkjren** [ʊthɔlcrən] *v.w.* holl moaken; daut Meddelstekj rutschnieden - hollow out. *Category: 8.3.1.6.3. Hollow.*

**utholkjsen** [ʊthɔlcsən] *v.w.* holl moaken; holl wauschen; utbeitlen - hollow out; erode. *Category: 8.3.1.6.3. Hollow, 1.2.2.1. Soil, dirt, 1.3.2.1. Flow, 8.1.4.3. Decrease.*

**uthoolen** [ʊthɔʊlən] *v.s.* derchmoaken; nich oppjäwen; bie waut bliewen wan daut uk schwoa es - suffer; endure; bear pain; persevere; hold out. *Category: 2.5.6.1. Pain, 4.4.2.6. Suffer, 3.3.1.6. Determined, 4.3.1.5. Patient, 4.4.3.6. Endure, 8.4.7. Continue, persevere, 7.1.9. Move a part of the body.*

**uthoosten** [ʊthɔustən] *v.w.* hoosten daut eena waut rutkjricht; meed hoosten - cough up. *Category: 2.2.3. Spit, saliva.*

**uthungren** [ʊthʊŋrən] *v.w.* vehungren; hungren; too weinich to äten haben - starve. *Category: 2.5.2.1. Malnutrition, starvation, 2.6.6. Die, 8.1.7.2. Lack.*

**utjäaren** [ʊtjɛarən] *v.w.* jäaren loten bat daut opphieet - cease fermenting.

**Utjacht** [ʊtja:χt] *n.f.* Koostich - path used by cows in their daily walk to the pasture.

**utjåwen** [ytje:vən] *v.s.* aufjåwen; aundre jewesse Sachen ooda Norecht jåwen - give out; reveal. *Category:* **6.8.3. Share wealth, 2.3.1.4. Show, let someone see, 3.2.3.1. Known, unknown, 3.5.1.5.2. Disclose, 3.5.8.4. Show, indicate, 7.3.7.1. Uncover.**

**utje'ast** [ytje'ʔa:st] *adj.* met de Asta aufjebroaken ooda aufjeschnåden - debranched. *See:* **utasten.**

**utjebåtat** [ytjebe:ta:t] *adj.* improved.

1 • båta jemoakt; rajcht jemoakt - improved.

2 • jeschullen - scolded. *Category:* **8.3.7.6. Improve.**

**utjeblåwen** [ytjeble:vən] *adj.* nich metjekomen ooda metjenomen - missed; omitted.

**utjeblicht** [ytjebliχt] *adj.* foadich met blieejen - finished flowering.

**utjeboat** [ytjebo:t] *adj.* jrata jeboat; utjebottat - drilled out.

**utjeborcht** [ytjebɔχt] *adj.* utjeliet opp betolen - lent with costs.

**utjebottat** [ytjebota:t] *adj.* utjeschieet; veschieet - worn out. *Category:* **2.4.4. Tired, 7.9. Break, wear out, 8.4.6.5.4. Old, not new.**

**utjebreet** [ytjebreit] *adj.* spread out.

1 • breet jeworden - broadened.

2 • breet bekaunt jeworden - broadcast. *Category:* **8.2.4. Wide, 3.5.1.2.1. Announce, 3.5.2.1. Report, 3.5.9. Mass communication, 3.5.9.1. Radio, television.**

**utjebrent** [ytjebrent] *adj.* foadich jebrent; utjelijiecht - burned out.

2 • *adj.* ellektrisch twei - electrically broken.

**utjebroot** [ytjebrot] *adj.* to Welt jekomen von een Ei - hatched.

**utjebukt** [ytjebukt] *adj.* utjebult; aun de Butakaunt dikja jeworden - bulged outward; dented outward. *See:* **utbucken.**

**utjedeelt** [ytjedəilt] *adj.* enjedeelt; no aulem jejåft, dām daut traft - divvied out.

**utjedeent** [ytjedəint] *adj.* foadich jedeent; nich deenstboa - retired; past age of serving. *Category:* **2.6.4.5. Old person.**

**utjedent** [ytjedent] *adj.* thinned out.

1 • wietleftja jemoakt; nich soo dicht - sparser.

2 • denna jemoakt - thinned. *Category:* **8.2.4.1. Narrow.**

**utjedocht** [ytjedɔχt] *adj.* trajchtjedocht; vāajestalt - imagined.

**utjedrekjt** [ytjedreχt] *adj.* pressed out.

1 • met drekjen rutjemoakt - pressed out.

2 • kloa jesajcht; betoont - expressed clearly.

**utjedrieecht** [ytjedriχt] *adj.* drieech jeworden; vedrieecht - dried out.

**utjedrunken** [ytjedrɔŋkən] *adj.* soo daut dee jedrunken es - drunk. *Category:* **5.2.2.7. Drink, 5.2.3.7.2. Drunk.**

**utjeeten** [ytjeitən] *v.s.* vejeeten; jeeten; ladich jeeten - pour out; effuse.

**utjefåacht** [ytjefæχt] *adj.* rein jefåacht; met een Bassem reinjemoakt - swept.

**utjefilst** [ytjefilst] *adj.* sea jeschullen; sea jemostat - scolded.

**utjefoaren** [ytjefo:əən] *adj.* met Jleisen utjestowen; doljefoaren - rutted. *Category:* **6.5.4.1. Road, 8.3.2.2. Rough.**

**utjefoodat** [ytjefo:da:t] *adj.* enjefoodat; met waut wieekjet tweschen jenomen - padded.

**utjefrenst** [ytjefrenst] *adj.* frensich jeworden; met Frensen veloaren - frayed at the edges. *See:* **utfrensen.**

**utjefungen** [ytjefʊŋən] *adj.* soo daut et jeproofst es - discovered.

**utjegonen** [ytjəyo:nən] *adj.* worn out bearing.

1 • utjebrent; oppjehieet met brennen - light that has gone out.

2 • utjeschieet; utjemolen; tweijegonen - worn out. *See:* **utgonen.**

**utjegoten** [ytjəyo:tən] *adj.* vegoten; utjepoascht - spilled.

**utjehakt** [ytjəha:kt] *adj.* met haken rutjemoakt - chopped.

**utjeheelt** [ytjəhəilt] *adj.* veheelt; jesunt - healed.

**utjeheift** [ytjəheift] *adj.* mowed.

1 • foadich jeheift; aulet Grauss aufjeschnåden - mowed.

2 • jewonnen; bekjamft - defeated.

**utjehoagelt** [ytjəho:agelt] *adj.* gauns vehoagelt; von Hoagel gauns vedorwen - hailed out.

**utjehoakt** [ytjəho:akt] *adj.* vom Hoaken; loossjehoakt - unhooked.



**utjeholkjat** [ytjəhɔlca:t] *adj.* holl jemoakt; rutjewoschen; utjebeitelt - hollowed.

**utjeholkjsat** *See main entry: utjeholkjat.*

**utjeholpen** *adj.* trajchtjeholpen; jeholpen daut eena sikj wieda selfst weet - aided; helped.

**utjehungat** [ytjəhɔŋa:t] *adj.* sea hungriich jeworden; vehungat; met too weinich to äten - starved; famished; gaunt; ravenous. *See: uthungren. Category: 5.2.2.5. Hungry, thirsty, 8.2.3.3. Thin person.*

**utjedorwen** [ytjəɔvən] *adj.* soon Trietment jejäft daut daut Fal aus Lada to brucken es; jebeizt daut daut Lada kaun em Jebruck jebrocht - tanned. *See: utjoawen. Category: 2.1.4. Skin.*

**utjelajcht** [ytjəla:çt] *adj.* bedakjt; met waut noppjelajcht - covered. *Category: 7.3.7. Cover.*

**utjeläst** [ytjələ:st] *adj.* eenje nämen ut väle wäajen jewesse leejenschoften - picked.

**utjeliieet** [ytjəliət] *adj.* utjebilt; väl jeliieet; huage School derchjemoakt - erudite; lettered. *See: utliieren.*

**utjeloten** [ytjələ:tən] *adj.* een bät wilt; sea frie; onbeschrenkjt - frisky. *Category: 4.2.7. Play, fun.*

**utjenichtat** [ytjəniçta:t] *adj.* to kloaren Kopp jekomen nom too väl drinkjen - sobered up.

**utjenomen** [ytjəno:mən] *adj.* de Doarm rutjenomen biem schlachten - eviscerated. *See: utnämen.*

**utjenuzt** [ytjənɔtst] *adj.* jebrukt; to eenen ieejensechtjen Nutzen jebrukt - worn out; used up; taken advantage of; made the best use of. *See: utnutzen. Category: 2.4.4. Tired, 7.9. Break, wear out, 8.4.6.5.4. Old, not new.*

**utjepeesat** [ytjəpəɪza:t] *adj.* jepeesat; wajchjejoacht ooda utjeklopt von Wint; foadich met peesren - windblown. *See: utpeesren.*

**utjepitscht** [ytjəpɪçt] *adj.* mäa jeworden vom Wint; vepitscht; Wieet veloaren von too väl Wint - frayed through whip-like wind action. *See: utpitschen.*

**utjepuzt** [ytjəpɔtst] *adj.* sea schmock jemoakt; too schmock jemoakt - gaudily decorated. *See: utputzen.*

**utjeschieet** [ytjɛʃiət] *adj.* veschieet; Wieet veloaren von too väl schieren; nutzloos; vedorwen - worn out through friction. *See: utschieren.*

**utjeschloagen** [ytjɛʃloagən] *adj.* cudgeled out.

1 • met schlonen rutjemoakt; von schlonen wajchjenomen - removed by striking.

2 • de gaunse Tiet; nuscht utjeloten - sum total of it; without reprieve.

**utjesocht** [ytjɛzɔçt] *adj.* jewält; jewält von väle; jefungen - selected; chosen. *See: utsieekjen.*

**utjestopt** [ytjɛstɔpt] *adj.* utjedrieecht un oppjestalt aus enne Natua; met utstoppen - mounted (as by taxidermist).

**utjestorwen** [ytjɛstɔvən] *adj.* verschwungen derch utstoawen ooda aufstoawen - died out; extinct; defunct. *See: utstoawen. Category: 1.2.1.2. Volcano, 1.4.1. Dead things, 2.6.6. Die.*

**utjestrakjt** [ytjɛstra:çt] *adj.* soo lank jemoakt aus mäajlich - prone; prostrate. *See: utstrakjen. Category: 8.3.1.4. Horizontal, 4.5.5. Honor, 7.1.3. Lie down, 7.1.5. Bow.*

**utjetieekjent** [ytjɛtiɛçnt] *adj. Variant: utjetäkjent.* first rate.

1 • baste; oppmoakjsom goot; bäta aus aundre - first rate; excellent.

2 • met een Tieekjen; oppfaulent - outstanding; noticable. *Category: 4.3.1. Good, moral, 8.3.7. Good, 8.1.7.4. Remain, remainder.*

**Utjewaundada** [ʊçəvɔunda:dɔ] *n.m. Pl: Utjewaundade.* eene dee utjewaundat es; eena dee siene Jäajent ooda Launt veloten haft - emigrant.

**utjewaundat** [ytjəvɔunda:t] *adj.* wajchjetrocken; veloten opp nich trigjkommen - emigrated. *See: utwaundren.*

**utjewirkjt** [ytjəvɪçt] *adj.* utjekomen; utjeräkjent; utje'oabeit - wrought. *See: utwirkjen.*

**utjewoschen** [ytjəvɔʃən] *adj.* washed out.

1 • rein jewoschen; met Seep un Wota jewoschen - washed out.

2 • wajchjewoschen; utjeschält - eroded. *Category: 4.9.5.6. Religious purification, 8.3.3.3. Color, 1.3.2.1. Flow.*

**utjewossen** [ytjəvɔsən] *adj.* groot; mindich - mature; full-grown; grown up. *Category: 1.5.6. Growth of plants, 2.6.4.4. Adult, 2.6.4.5. Old person, 2.6.4.6. Grow, get bigger, 4.3.1.3. Mature in behavior, 4.3.8. Change behavior, 8.4.6.5.2. Old, not young.*

**utjieren** [ytjirən] *v.w.* waut too groff moaken; ut Raunt un Baunt gonen; nich aunstendich bliewen - go beyond limits of accepted behaviour.

**utjläaren** *v.s.* Schoden kjriien von too heet woaren; veschreejen - overheat; sear. *Category: 1.3.3.1. Dry.*

**utjleisen** [ytjleisən] *v.w.* vom Wajch raufkomen; de rechtje Jleis velieren - derail; deviate. *Category: 7.2.2.6. Turn.*

**utjlikjen** [ytjlicən] *v.w.* jlikj moaken; rajcht moaken - straighten out.

**utjoawen** [ytjɔavən] *v.w.* reiwet Lada besorjen - tan (leather; hide).

- utjreblen** [ytjreblən] *v.w.* utdenkjen; trajcht jreblen; de Auntwuat to eene Froag kjriien - devise; figure out; design; puzzle. *Category:* **9.1.2.3. Create, 3.2.2.5. Solve, 3.2.4. Understand, 6.5. Working with buildings, 6.6.1. Working with cloth, 6.6.5. Art, 8.3.1.8. Pattern, design, 9.1.2.4. Design, 3.5.4.3. Riddle.**
- utjriesen** [ytjrisən] *v.w.* schwiensch woaren, von Räd ooda Jedonten; utjieren - get out of hand; get out of control.
- utkalendren** [ytka:ləndrən] *v.w.* krakjt plonen; uträäkjen - figure out; plan. *Category:* **3.2.2.5. Solve, 3.2.4. Understand, 3.3.1. Decide, plan, 3.3.1.1. Purpose, goal, 3.3.1.4. Intend, 6.1.2.5. Plan, 9.1.2.4. Design.**
- utkjamen** [ytca:mən] *v.w.* kjamen bat aule Zoddasch buten sent - comb out. *Category:* **7.5.4.2. Tangle.**
- utkjamlen** [ytca:mlən] *v.w.* kjamlen; Woll uteneen trakjen toom daut locka moaken - card out wool. *See:* **kjamlen.**
- utkjeepen** [ytçæipən] *v.s.* aules von eene Sach ooda een Jeschaft oppkjeepen - buy out.
- utkjenslen** [ytçənslə] *v.w.* trajcht denkjen; utdenkjen; derchdenkjen - think through.
- utkjeleden** [ytçləidən] *v.w.* krakjt auntrakjen; schmock auntrakjen - clothe; dress up. *Category:* **5.3.7. Wear clothing.**
- utkjletschen** [ytçlətʃən] *v.w.* uthaken met een Biel - chip out with a hatchet.
- utkjlinkjen** [ytçlɪŋçən] *v.w.* vonne Kjlinkj looskomen; uthoaken - disengage. *Category:* **4.1.6.2. Set self apart, 4.8.4.8.1. Stop fighting.**
- utkjniepen** [ytçni:pən] *v.s.* wajchranen wan eena noch waut schuldich es - run away; desert; escape. *Category:* **7.2.3.1. Move away, 7.2.6.3. Escape, 1.2.1.6. Forest, grassland, desert, 4.1.7.1. End a relationship, 4.3.3.3. Abandon, 4.4.3.7. Survive.**
- utkjoakjen** [ytçɔacən] *v.w.* eene Kjoakj foadich moaken; daut kjoakjen to Enj brinjen - end a sermon.
- utkjoawen** [ytçɔavən] *v.w.* utholkjen; utbeitlen - carve a hole.
- utkjwidren** [ytçvidrən] *v.w.* utspeelen; utwaschen, oba nich sea jrintlich - wash clothes lightly.
- utkleiwen** [ytçləivən] *v.w.* wajchranen von eenem dee noch waut von eenem well; utkjniepen - escape. *Category:* **4.4.3.7. Survive, 7.2.6.3. Escape.**
- utkloppen** [ytçləpən] *v.w.* flail.  
 1 • leicht schlonen, soo aus toom utsteewen - flail.  
 2 • met eene Flääjel utdraschen; Kjieena vom Stroo schlonen - flail; separate grain.
- utklunjen** [ytçləɲən] *v.w.* remove by stepping on.  
 1 • soo väl wua gonen daut doa een Stich to seenen es - remove by stepping on.  
 2 • Schoo lang brucken bat dee tweigonen - wear out a shoe.
- utkomen** [ytçkɔ:mən] *v.s.* result in.  
 1 • foadich woaren; Jeschekj kjriien - to result in; to work out.  
 2 • utbrooden; een Kjijkel utem Ei komen - brood out. *Category:* **9.1.1.2. Become, change state, 3.2.2.5. Solve, 3.6.8. Answer in a test, 4.2.6.3. Exercise.**
- utkrauzen** [ytçkroutsən] *v.w.* scratch out.  
 1 • vekrauzen; met krauzen wajchmoaken - scratch out.  
 2 • schlau wajchranen - evade; escape. *Category:* **7.8.6. Dig.**
- utkromen** [ytçkro:mən] *v.w.* unpack untidily.  
 1 • aule Sachen ut eene Doos ooda eene Stow nämen un beseenen - unpack untidily.  
 2 • aules vetalen von eene Sach dee eena stelljehoolen haft - tell all.
- utkruten** [ytçkrytən] *v.w.* Krut wajchmoaken; weeden; Krut utrieten - weed out; eliminate. *Category:* **7.3.2.7. Take something out of something, 7.4.5.2. Throw away.**
- utkuaren** [ytçkuəɹən] *v.w.* langsam jesunt woaren, veheelen - heal slowly.
- utkullen** [ytçkylən] *v.w.* utem Jelenk komen em Schulla - dislocate shoulder. *Category:* **2.5.3. Injure, 7.3.3.1. Take something from somewhere.**
- utkundjen** [ytçkunjən] *v.w.* nosieekjen; unjasieekjen; Bescheit lieren - reconnoitre; determine. *Category:* **3.2.2.3. Evaluate, test, 8.2.8. Measure.**
- Utkunft** [utçkʊnft] *n.f.* woo waut utjekomen es - result; outcome; upshot; conclusion. *Category:* **9.6.2.6. Result, 8.4.6.1.3. End, 3.5.2. Make speech.**
- utkurieren** [ytçkyri:rən] *v.w.* veheelen; jesunt woaren; de Kur derchmoaken - recuperate. *Category:* **2.5.1.1. Recover from sickness.**
- utlachen** [ytçlə:χən] *v.w.* Spos von wäm moaken; ve'achten - deride; laugh at. *Category:* **3.5.1.8. Criticize, 3.5.1.8.3. Mock, 3.5.6.4. Laugh.**
- Utlaj** [utçlə:j] *n.f. Pl: Utlajen.* eene Erkläärunk; een dietlich moaken - explanation. *Category:* **3.5.1.2.3. Explain, 3.6.1. Show, explain, 9.6.2.5.1. Reason.**

**utlajen** [ytla:jən] *v.s.* explain.

1 • dietlich moaken; erkläären - explain; interpret. *Category:* **3.5.1.2.3. Explain, 3.6.1. Show, explain, 3.5.8. Interpreting messages, 9. Grammar, 4.8.4.1. Rebuke, 7.5. Arrange.**

**utläplen** [ytle:plən] *v.w.* met een Läpel ladich moaken; utäten - spoon out; ladle out. *Category:* **8.1.3.2. Few, little.**

**utläsen** [ytle:sən] *v.s.* wälen; utsieekjen; väatrakjen; wäajen eene besondere leejenschoft waut väatrakjen ooda von väle wälen - select; choose; pick through. *See:* **utwälen; utsieekjen.** *Category:* **3.3.1.2. Choose, 3.3.1. Decide, plan.**

**utlaschen** [ytla:fən] *v.w.* auflaschen; waut ut eene Rääkjunk rutnämen - erase; efface; expunge; extinguish; quench; blot out. *Category:* **5.6.6. Wipe, erase, 5.5.3. Extinguish a fire, 2.3.1.5. Visible.**

**Utlaut** [ʊtləʊnt] *n.n. Pl: Utlenda.* een aundret Launt aus ons; een framdet Launt - foreign country.

**utlaupsen** [ytloʊpsən] *v.w.* auflaupsen; hinjarigisch wäm aules aufnämen - elicit in a naive fashion; extort. *Category:* **3.3.3.8. Threaten, 6.8.9.3. Extort money.**

**utläwen** [ytle:vən] *v.w.* derchläwen; meed woaren von läwen - live to the end.

**utleewren** [ytləɪvrən] *v.w.* utjäwen; utlieen - distribute. *Category:* **6.8.3. Share wealth, 7.4.4. Distribute, 7.5.1.1. Separate, scatter.**

**utleften** [ytleftən] *v.w.* fresche Loft nenloten - air out; ventilate; vent. *Category:* **1.1.2.1. Blow air.**

**Utleftunk** [ʊtleftʊŋk] *n.f. Pl: Utleftungen.* *Variant: Utleftinj.* daut utleften; fresche Loft nenloten - ventilation.

**Utlenda** [ʊtlɛndʌ] *n.m. Pl: -, eena dee vom Utlaut, ooda von een aundret Launt kjemt - foreigner; alien.* *Category:* **4.6.2.1. Foreigner, 4.9.2. Supernatural being.**

**utlendsch** [ytləndʃ] *adj.* soo aus em Utlaut; em Utlaut - foreign. *Category:* **3.5.8.3. Unintelligible, 4.6.2.1. Foreigner.**

**utlieren** [ytliərən] *v.w.* jenuach äwa eene Sach lieren toom een Aumt ooda eene Oabeit kjrieen ooda vedeenen - educate; complete studies or training. *Category:* **3.6. Teach.**

**utlieen** [ytliən] *v.w.* wäm waut loten fa eene Tiet brucken, met de Rääkjunk daut et woat trigjejäft woaren; utborjen - lend out.

**utloamen** [ytloamən] *v.w.* schellen; mostren; bubaunsen - castigate; scold; berate; bawl out. *See: bubaunsen.* *Category:* **3.5.1.8. Criticize, 4.7.5.3. Accuse, confront, 4.8.4.1. Rebuke.**

**utlossen** [ytlosən] *v.w.* derch een Loss trakjen waut wiedajäwen - raffle off.

**utloten** [ytlo:tən] *v.s.* omit.

1 • von Plaunten: fresche Kjiensels kjrieen - sprout; bud.

2 • von Kjeleda: wieda moaken - make bigger, of clothing.

3 • waut nich metnämen ooda nich met en talen; waut tochlotten - omit; delete. *Category:* **3.2.6.1. Forget, 7.5.2.4. Remove, take apart.**

**utlusen** [ytlysen] *v.w.* aule Lies ut waut rutmoaken; bat opp daut latste waut rein moaken - delouse.

**utmalkjen** [ytma:lçən] *v.s.* foadich malkjen; aule Malkj von eene Koo nämen - milk out.

**utmäten** [ytme:tən] *v.w.* bemäten; de Mot nämen - survey; measure; gauge. *Category:* **2.3.1.1. Look, 8.2.8. Measure, 8.1. Quantity, 8.2. Big, 8.2.2. Long, 8.2.5.1. Big container, volume, 9.1.2. Do, 3.2.2.3. Evaluate, test.**

**utmeeden** [ytme:ɪdən] *v.w.* uthieren; sikj vemeeden; eene Oabeit aunnämen dee een Loon tolt - hire out.

**utmesten** [ytme:stən] *v.w.* Mest utem Staul brinjen - take out the manure.

**utmieren** [ytmiərən] *v.w.* met Tieejlen utsaten; aun de Bennakaunt von de Butawaunt Tieejlen oppmieren - line with brick and mortar.

**utmoaken** [ytmoakən] *v.s.* extinguish.

1 • von Licht ooda Fia: daut doot moaken utkomen; woo eena met waut foadich woat - extinguish; shut off; upbraid; be able to distinguish.

2 • sikj bemieejen waut kloa to seenen - perceive.

3 • utkomen; foadich moaken - finish; complete. *Category:* **5.5.3. Extinguish a fire.**

**utnämen** [ytne:mən] *v.s.* gut.

1 • de Lungen, Moag un Doarm ut een Tia schnieden - eviscerate; gut.

2 • Eia vom Nast saumlen - gather eggs. *Category:* **2.1.8. Internal organs, 6.4.5. Fishing.**

**utneien** [ytne:ien] *v.w.* met Notel un kalieejen Drot een Mosta en waut neien - embroider. *Category:* **6.6.1. Working with cloth.**

**Utneitich** [ʊtneitiç] *n.n. Pl: -, daut waut eena utneit; eene Utnei'oabeit - embroidery.* *Category:* **6.6.1. Working with cloth.**

**utnichtren** [ytņiçtrən] *v.w.* em Vestaunt kloa woaren; von bedrunken Toostaunt frie woaren - sober up.

**utnoaglen** [ytņoaglən] *v.w.* bennaschte Wenj met Holt bedakjen un venoaglen - line the inside of a building with dry-wall or other material.

**Utnom** [ʊtno:m] *n.f. Pl: Utnomen*. een Utbunt; een Faul dee butajeweenlich es - exception. *Category: 9.6.1.5.1. Except.*

**utnoms** [ytnoms] *adv.* butajeweenlich - exceptionally; unusually. *Category: 9.3. Very.*

**utnutzen** [ytnʊtsən] *v.w.* take advantage of.

1 • waut soo brucken daut eena eenen Jewenn doavon haft; waut vebrucken - utilize fully.

2 • vebrucken; opp eenen sien ieejnen Jewenst bedocht haundlen - take advantage of.

**utoabeiden** [yʊʌbeiden] *v.w.* figure out math problem.

1 • utschaufen; opp Vedeenst schaufen - work for someone.

2 • een Problem derchoabeiden - calculate.

**Utoabeida** *n.m. Pl: -*. eena dee utschaufen jeit; een Kjnajcht - hireling; employee.

**utoaten** [yʊʌʌtən] *v.w.* siene Oat velieren; ut Raunt un Baunt staupen - lose intended purpose.

**utodmen** [yʊʌdmən] *v.w.* Loft ut de Lungen pusten - exhale. *Category: 2.2.1. Breathe, breath.*

**utpachten** [yʊʌ:χtən] *v.w.* vepachten; utrenten - rent out.

**utpaken** [yʊʌ:kən] *v.w.* Pak opmoaken un Doos ladich moaken; vepakte Sachen opmoaken - unpack.

**utpeesren** [yʊʌpsrən] *v.w.* become frayed.

1 • utpitschen; ladich ooda vebrukt woaren von too vâl Wint; opphieren met peesren - become beaten and frayed by the wind.

2 • opphieren met peesren; stell woaren - die down (as wind). *See: utpitschen.*

**utpetlen** [yʊʌpɛlən] *v.w.* von Hoff to Hoff sien Woa vekjeepen; eenselwiess Kunden sieekjen toom Sachen vekjeepen - sell door to door.

**utpitschen** [yʊʌpɪʃən] *v.w.* utpeesren; ladich ooda vebrukt woaren von em Wint weiflen - whipped by wind. *See: utpeesren.*

**utplakjen** [yʊʌpla:cən] *v.w.* lichte woaren mete Tiet; Kalia velieren - fade. *Category: 8.3.3.3.6. Change color.*

**utplindren** [yʊʌplɪndrən] *v.w.* bestälen; bestrumsen - plunder. *Category: 4.8.3.8. Plunder, 6.8.9.4. Take by force.*

**utpludren** [yʊʌplʊdrən] *v.w.* utblaubren; soont vetalen waut doa sull stell bliewen - blab; tell secrets. *Category: 4.8.2.7. Betray.*

**utpoaschen** [yʊʌpʌʃən] *v.w.* bosich waut utjeeten - pour out.

**utpolstren** *See main entry: utpulsstren.*

**utpompn** [yʊʌpɔmpən] *v.w.* met eene Pomp, Wota ooda soowaut ut een Behelta brinjen - pump out.

**utproowen** [yʊʌprəʊvən] *v.w.* vesieekjen auf waut schauft ooda woo daut schauft - try out; experiment; test. *Category: 6.1.2.1. Try, attempt, 3.2.2.3. Evaluate, test, 3.6.7. Test, 8.2.8. Measure.*

**utproowrich** [yʊʌprəʊvriç] *adj.* soo daut eena vâl utprooft ooda vesieekjt - inventive. *Category: 8.4.6.5.3. New.*

**utpuaksen** [yʊʌpuæksən] *v.w.* derchpuaksen; derchdreken; met eene schoape Spetz waut rutgrogen - poke out.

**Utpuff** [ʊʊpʊf] *n.m.* Eksaust - exhaust. *Category: 1.1.2.1. Blow air, 2.4.4. Tired, 5.5.5. What fires produce, 6.1.2.2.4. Use up.*

**Utpuffklaup** [ʊʊpʊfkləʊp] *n.f. Pl: Utpuffklaupen*. eene Klaup, soo aus aun een Moota, dee blooss opjeit toom de oole Loft rutloten - exhaust valve.

**Utpuffrua** [ʊʊpʊfruə] *n.n. Pl: Utpuffruasch. Pl: Utpuffruaren*. Eksaust Piep; Mofla - exhaust pipe; muffler.

**utpulen** [yʊʌpylən] *v.w.* met de spetz Finjasch ooda noch waut kjlandret, waut kjlienet wua rutmoaken - pick as fresh carrots.

**utpulsstren** [yʊʌpʊlsʌtrən] *v.w.* een Stekj Meebel schmock moaken met niee Dakjen - upholster.

**utpusten** [yʊʌpʊstən] *v.w.* aun eene Flaum pusten soo daut dee utjeit; meed woaren; ute Pust jeroden - exhale; blow out. *Category: 2.2.1. Breathe, breath.*

**utputzen** [yʊʌpʊtsən] *v.w.* decorate.

1 • äwadriewen; mea Eenselheiten bie waut brinjen aus doa werkjlich wieren - decorate; bedeck; spruce up.

2 • Jeträajd met eene Putzmäl reinmoaken - clean grain. *See: utstraumen. Category: 8.3.8. Decorated, 5.4.1. Jewelry, 2.3.1.8.1. Beautiful.*

**Utputzdinkj** [ʊʊʊʌʊtsdɪŋç] *n.n. Pl: Utputzdinja*. Schmucksach; een Dinkj daut oppjestalt woat toom schmock loten - ornament. *Category: 5.4.1. Jewelry, 8.3.8. Decorated.*

**uträäjnen** [yʊʌrääjnən] *v.w.* too vâl räajen kjriien toom eene Arnt seenen - rain out.

**uträäkjnen** [yʊʌrääcnən] *v.w.* figure out.

1 • biem räakjnen, eene Auntwuat kjriien; met Moten waut toomäten ooda plonen - figure out; calculate.

2 • plonen; met Moten un Zolen em Verut reedmoaken - plan; anticipate. *See: räakjnen. Category: 3.2.2.5. Solve, 3.2.4. Understand, 3.2.2.3. Evaluate, test, 8.1.2.1. Mathematics.*

**Uträd** [ʊʊʌrɛ:d] *n.f. Pl: Uträden*. Entschuldjnk; eene Auntwuat dee de Woarheit bescheenicht; Enwendunk - excuse; evasion; alibi. *See: Enwendunk. Category: 3.3.4.1. Give permission, 4.7.5.4. Defend against accusation, 7.2.6.4. Set*



**free, 7.2.6.3. Escape.**

**uträden** [ytrɛ:dən] *v.w.* aules sajen waut eena äwa eene jewesse Sach to sajen haft - finish speaking.

**utrakjen** [ytra:cən] *v.w.* waut lenja trakjen aus daut wia - stretch out; distend. *Category:* **7.1.3. Lie down, 2.1.8.2. Stomach.**

**utranen** [ytra:nən] *v.w.* run out.

1 • waut aula woaren; aules oppbrucken; nich jenuach haben - run out.

2 • aufranen, soo aus Tiet ooda waut Flissendjet - elapse, as time.

**utrechtēn** [ytrɛçtən] *v.w.* met beräden eene Sach schlichten, ooda een Plon aum gonēn kjriēn; bestrieden; vollbrinjen; foadich moaken - accomplish; achieve. *See:* **bejennēn; bestrieden; vehakstekjen; verechten; vollbrinjen; utfoadjēn; erlangen.** *Category:* **6.1.2.3.5. Complete, finish, 6.1.3.2. Succeed, 9.1.2. Do, 9.1.1.2. Become, change state.**

**utreedēn** [ytrɛidən] *v.w.* prepare for an occasion.

1 • reedmoaken; plonen un trajcht stalen - prepare for an occasion.

2 • Trubbel moaken - make trouble.

**utreiwen** [ytrɛivən] *v.w.* sikj vereiwen; stellhoolen toom daut meede looswoaren - rest up.

**utrestēn** [ytrɛstən] *v.w.* met Meebel besaten; bruckboa moaken - furnish a room.

**utretzen** [ytrɛtsən] *v.w.* utkleiwen; wajchranen ea eena daut sienje jedonen haft; utkjniēn - escape; run away. *See:* **utkjniēn.** *Category:* **4.4.3.7. Survive, 7.2.6.3. Escape, 7.2.3.1. Move away.**

**utrieekjren** [ytriɛcrən] *v.w.* *Variant:* **uträkjren.** sea ruakich moaken; soo sea rieekjren daut jewesset wajchjeit - fumigate; smoke out. *Category:* **6.4.6. Things done to animals, 7.4.5.2. Throw away.**

**utriemen** [ytrimən] *v.w.* ladich moaken; Rum moaken - move items out of; clean out. *Category:* **7.3.2.7. Take something out of something, 8.1.8.1. Empty.**

**Utriemunk** [ytrimʊŋk] *n.f. Pl:* **Utriemungen.** een utriemen; een ladich moaken - evacuation. *Category:* **7.2.6.3. Escape.**

**utrietēn** [ytritən] *v.s.* pull out.

1 • een Dinkj ut waut aundret rut trakjen - pull out.

2 • wajchranen - run away.

3 • eene Retz moaken met Jereetschoft - rout with a router; cut a furrow with a saw. *Category:* **7.2.4.1. Travel by land, 7.3.2.7. Take something out of something, 7.3.2.8. Pull, 7.5.1.1. Separate, scatter, 7.2.3.1. Move away, 7.2.6.3. Escape.**

**utriewēn** [ytrivən] *v.s.* utrublen; met riewēn reinmoaken - rub out. *Category:* **7.5.2.4. Remove, take apart.**

**utroaren** [ytrɔarən] *v.w.* lang roaren; roaren bat eena nich mea kaun - finish crying; cry a long time.

**utroden** [ytrɔ:dən] *v.w.* aules wajchmoaken; jrintlich von waut rein moaken - eliminate; extirpate; root out; eradicate; exterminate. *Category:* **7.3.2.7. Take something out of something, 7.4.5.2. Throw away, 6.2.4.2. Uproot plants, 2.6.6.1. Kill, 6.4.6. Things done to animals.**

**utrollēn** [ytrɔlən] *v.w.* plaut rollēn; eene denne Schicht von waut moaken met een Rolla ooda Rollholt - roll out.

**Utroop** [ytrɔʊp] *n.m. Pl:* **Utroops.** een Toopkomen wua Sachen utjeroopt woaren; wua Lied opp Sachen beeden, un wää daut mieschte bitt, daut dan kjricht - auction sale.

**utroopen** [ytrɔʊpən] *v.w.* opp eenen Utroop, Sachen utbeeden fa dee, dee doaraun beeden wellen - auction off.

**Utroopa** [ytrɔʊpɔ] *n.m. Pl:* **Utroopasch.** eena dee doa utroopt; eena dee opp een Utroop, dän Haundel äwasitt - auctioneer.

**utrublēn** [ytrɔblən] *v.w.* utriewēn; met rublēn waut frie moaken - rub out. *Category:* **7.5.2.4. Remove, take apart.**

**utrutschēn** [ytrɔʃtən] *v.w.* utschorren; daut unjaschte Enj veschuwen un toopfaulen - collapse. *Category:* **2.5.6.4. Lose consciousness, 7.2.2.5.1. Fall.**

**utsaten** [ytsa:tən] *v.w.* wajchranen - run away. *Category:* **7.2.3.1. Move away, 7.2.6.3. Escape.**

**Utsauz** [ytsɔʊts] *n.m.* de Leprakrankheit - leprosy. *Category:* **2.5.2.2. Skin disease.**

**utsäwēn** [ytsɛ:vən] *v.w.* rutsäwēn; met een Säw rutmoaken ooda rutläsen - sift out.

**utschäaren** *v.w.* de Hoa aun Bennakaunt kol aufschnieden ooda schäaren - shave the inside.

**utschalēn** [yʃa:lən] *v.w.* von bennen eene Schicht rutnämen - peel the inside.

**utschälēn** [yʃɛ:lən] *v.w.* wajchschälēn; utrietēn; vewauschen - erode. *Category:* **1.2.2.1. Soil, dirt, 1.3.2.1. Flow, 8.1.4.3. Decrease.**

**utschämēn** [yʃɛ:mən] *v.w.* beschämēn; to Schaund moaken - humiliate; shame; reprove. *Category:* **3.4.2.2.1. Ashamed, 4.3.2.2. Humble, 3.4.2.2. Sorry, 3.6.5. Correct, 4.7.5.3. Accuse, confront, 4.8.4.1. Rebuke.**

**utschapēn** [yʃa:pən] *v.w.* ladich schapēn - bail out; dip out. *Category:* **4.4.4.4. Save from trouble, 7.2.6.3. Escape, 7.3.2.7. Take something out of something.**

**utschaufen** [yʃɔʊfən] *v.w.* opp Vedeerst schaufen ooda oabeiden - hire out.

**utschedden** [ytʃɛdɛn] *v.w.* ladich schedden; waut aufschedden - pour out (other than liquid); unburden oneself.

**utschedren** [ytʃɛdrɛn] *v.w.* met schedren, Stoff ooda soowaut ut waut rutschedren; rein schedren - shake out.

**utschekjen** [ytʃɛcɛn] *v.w.* enne Post wajchscekjen; sajen wua wāa hangonen saul - send out. *Category: 7.3.3.4. Chase away.*

**utschellen** [ytʃɛlɛn] *v.s.* beschämen; mostren; sajen waut eena haft orrajcht jedonen - scold roundly.

**utschempen** [ytʃɛmpɛn] *v.w.* sea schellen, ooda met growe Wieed schellen - cuss out; revile.

**utschieren** [ytʃɛrɛn] *v.w.* wear out as result of friction.

1 • rein schieren; soo sea schieren daut eene Sach twei jeit - scour.

2 • veschieren; soo sea schieren daut et twei jeit - wear out.

**utschieten** [ytʃɛtɛn] *v.s.* Stoolgank haben - defecate. *Category: 2.2.8. Defecate, feces.*

**Utschlach** [ʊtʃlaːχ] *n.m. Pl: Utschlääj.* eene schlemme Städ aune Hut dee von selfst ooda von Krankheit jekomen es - skin disorder; acne; rash; eczema. *See: Hututschlach; Pekjel. Category: 2.1.4. Skin, 2.5.2.2. Skin disease, 2.5.6. Symptom of disease.*

**utschleepen** [ytʃlɛpɛn] *v.w.* met eene Schleep een Loch moaken - scoop out.

**utschlonen** [ytʃlɔːnɛn] *v.s.* utfieren; met Hinjafoot schlonen - kick; strike out; eliminate from consideration. *Category: 2.5.3. Injure, 7.1.9. Move a part of the body, 7.7.3. Kick.*

**utschlopen** [ytʃlɔːpɛn] *v.s.* utreiwen; jenuach schlopen - sleep until rested.

**Utschluss** [ʊtʃʊs] *n.m. Pl: Utschlääj.* de Prozass von eene Jemeent, een Jliet sien Rajcht aus Jliet wajchtonämen - excommunication.

**utschluten** [ytʃlytɛn] *v.s.* em Baun saten; wäm eene jewesse Jemeenschoff aufsajen; sikj von eene Jemeenschoff trigjtrakjen - exclude; ignore. *Category: 4.7.7.5. Ostracize, 3.1.2.4. Ignore.*

**utschluwen** [ytʃlyvɛn] *v.s.* stoakja ranen aus de aundra; waut bosja doonen aus de aundra; aufschluwen - win over someone in a contest; outdo someone else; remove the seeds from a pod.

**utschmäaren** [ytʃmɛaɛn] *v.w.* von bennen beschmäaren; waut dicht schmäären von bennen - plaster a room; smear the interior.

**utschmelten** [ytʃmɛltɛn] *v.s.* soo heet moaken daut waut schmelt; too heet moaken toom noch wieda to brucken gonen - melt down. *Category: 1.2.3. Solid, liquid, gas.*

**utschmocken** [ytʃmɔkɛn] *v.w.* utputzen; schmock moaken; utstraumen - adorn; decorate. *See: utstraumen. Category: 5.4. Adornment, 5.4.1. Jewelry, 8.3.8. Decorated.*

**utschnieden** [ytʃnidɛn] *v.s.* cut out.

1 • een Mosta no schnieden - cut out.

2 • een hee Tia de Bala aufnämen - castrate; emasculate; geld. *See: utschnieden. Category: 6.6.1. Working with cloth, 7.5.2.4. Remove, take apart, 6.3.8.2. Castrate animal.*

**utschnitzen** [ytʃnɪtsɛn] *v.w.* fien schnieden; utschnieden - cut out; carve. *Category: 6.6.1. Working with cloth, 7.5.2.4. Remove, take apart, 6.6.2.7. Working with stone, 6.6.3. Working with wood, 6.6.5. Art, 6.6.5.3. Sculpture.*

**utschnuwen** [ytʃnyvɛn] *v.s.* de Näs rein pusten - blow the nose.

**utscholen** [ytʃɔːlɛn] *v.w.* Schmak velieren äwa Tiet - for flavour to evaporate; lose flavour.

**utschorren** [ytʃɔːrɛn] *v.w.* veschorren; veschedden - collapse. *Category: 2.5.6.4. Lose consciousness, 7.2.2.5.1. Fall.*

**utschriewen** [ytʃrɪvɛn] *v.s.* eene Sach gauns dolschriewen - write out.

**utschumen** [ytʃymɛn] *v.w.* soo lang schumen daut et von selfst opphieet - foam away.

**utschwäären** [ytʃvɛaɛn] *v.w.* soo sea schwäären daut et kijetat ooda daut een Spekja rutkjemt; opphieren met schwäären - finish festering.

**utschweeten** [ytʃvɛitɛn] *v.w.* waut schwoaret derchmoaken; uthoolen - sweat it out; perspire. *Category: 7.2.7.3. Wait, 2.2.6. Sweat.*

**utschwoaten** [ytʃvɔatɛn] *v.w.* daut Fat vom Lada aufschnieden biem schlachten - remove the fat from the pig's rind in preparation for rendering.

**Utsecht** [ʊtʃɛçt] *n.f. Pl: Utsechten.* woo eena eene Sach sitt ooda vesteit; eene Meenunk äwa eene Sach ooda Froag; eene Enstalunk - prospect; view; vista; perspective; outlook. *Category: 3.2.7. Expect, 9.4.4.3. Probably, 2.3.1. See, 3.2.5. Opinion, 3.2.1.1. Think about, 3.2.5.6. Attitude.*

**utsechtslooss** [ytʃɛçtsləʊs] *adj.* onen Utsecht sennen; proste Utsecht haben - hopeless. *Category: 3.2.7.2. Hopeless, 9.4.4.9. Impossible.*

**utseepen** [ytʃɛpɛn] *v.w.* veseften; soo väl Wota jäwen daut dee nich odmen kaun - drown. *Category: 2.6.6. Die, 2.6.6.1. Kill.*

**utseien** [ytsɛiən] *v.w.* aule Sot veseien - finish sowing.

**utsenjen** [ytsɛɲən] *v.w.* soo heet woaren daut eene Sach nich mea schauft - burn out. *Category: 2.4.4. Tired.*

**utsiedlen** [ytsidlən] *v.w.* wajchtrakjen; von eene Jäajent ooda Launt wajchtrakjen - emigrate. *Category: 7.2.4. Travel.*

**Utsiedlunk** [utsidlʊŋk] *n.f. Pl: Utsiedlungen.* een Wajchtrakjen von miere Famieljes von eene Jäajent - emigration.

**utsieekjen** [ytsiɛcən] *v.s.* utläsen; wälen - select; choose. *See: utläsen; utwälen. Category: 3.3.1.2. Choose, 3.3.1. Decide, plan.*

**utsorten** [ytsɔʊtən] *v.w.* en Sorten saten; utläsen; derchdenkjen - sort out. *Category: 7.5.5. Organize.*

**utspälen** [ytspe:lən] *v.s.* play out.

- 1 • soo meed woaren daut eena nich mea kaun - play out; be tired.
- 2 • een Spell foadich brinjen - finish playing a game.

**utspaunen** [ytspɔunən] *v.w.* unhitch.

- 1 • aule Reemes un Jescherr von een Pieet nämen - unhitch.
- 2 • refl: besondasch sea bewääjen wiels eena frijeloten es - compensate for stress.

**utspeelen** [ytspe:lən] *v.w.* met Wota beranen loten toom reina moaken; en reinet Wota ducken - rinse out.

**utspetzen** [ytspetsən] *v.w.* come to a point.

- 1 • weinja woaren bat nuscht jebläwen es - peter out.
- 2 • to eene Spetz komen - come to a point.

**utspieen** [ytspiən] *v.s.* Kjewiel ooda Äten utem Mul rutpusten - spit out; spew; expectorate. *Category: 2.2.3. Spit, saliva, 2.5.2.3. Stomach illness.*

**utspieekjen** *v.w.* Spieekjen vebraäkjen; een Raut vefoaren - break spokes; ruin a wheel.

**utspiejoonen** [ytspijəunən] *v.w.* nosieekjen met spiejoonen; schlaun unjasieekjen - spy out.

**utspräakjen** [ytsprɛacən] *v.s.* räden; waut sajen - pronounce; bare oneself to someone; express oneself; give a testimony. *Category: 3.5.1. Say, 3.5.3.1. Word.*

**utsprededen** [ytsprɛidən] *v.w.* utbreeden; eene denne Schicht von waut moaken - spread out. *Category: 7.5.1.1. Separate, scatter.*

**Utspreak** [utsprɛak] *n.f. Pl: Utspreaken.* woo enna Wied sajcht; Betoonunk - pronunciation; locution; dialect; accent; vernacular; colloquialism; manner of speech. *See: Betoonunk. Category: 3.5.1. Say, 3.5.1.1.6. Speech style, 3.5.3. Language, 3.5.3.1. Word, 3.5.7.1. Write.*

**utstäakjen** [ytsstɛacən] *v.s.* wajchranen; utkleiwen - run away; take to ones heels; escape; desert. *See: utkleiwen. Category: 7.2.3.1. Move away, 7.2.6.3. Escape, 4.4.3.7. Survive, 1.2.1.6. Forest, grassland, desert, 4.1.7.1. End a relationship, 4.3.3.3. Abandon.*

**utstalen** [ytsstɛ:lən] *v.w.* oppstalen; hanstalen toom beseenen loten - display; exhibit. *Category: 2.3.1.4. Show, let someone see.*

**Utstalunk** [ytsstɛ:lʊŋk] *n.f. Pl: Utstalungen. Variant: Utstalinj.* waut oppstalen soo daut aundre daut seenen kjennen - exhibition; gallery; exhibit. *Category: 2.3.1.4. Show, let someone see, 6.5.1. Building.*

**Utstävunk** [ytsstɛ:vʊŋk] *n.f. Pl: Utstävungen.* met Bräda ooda Ploten eene Waunt bedakjen - wainscoting; panelling.

**utsteewen** [ytsstɛ:i:vən] *v.s.* utkloppen toom dän Stoff doa rutmoaken - remove dust by shaking or beating.

**utstelpen** [ytsstɛlpən] *v.w.* omstelpen; loten Sachen ut een Behelta faulen - dump out. *Category: 8.1.8.1. Empty.*

**Utstelpsel** [ytsstɛlpsəl] *n.n.* eene Stelp; eene Omstelp; daut Läwen velieren daut eene Mutta unjarem Schalduak drajcht; een Kjint velieren ea daut jewossen es toom jebuaren woaren - miscarriage.

**Utstia** [ytsstia] *n.f.* de Help dee junk befriede Lied kjrieen toom äare Wirtschoft aunftangen - wedding dowry.

**utstonen** [ytsstɔ:nən] *v.s.* noch schuldich sennen - have an outstanding debt; be outstanding.

**utstoawen** [ytsstɔ:avən] *v.s.* weinja woaren bat nuscht ooda kjeena jebläwen es - die out; become extinct. *Category: 9.1.1.1. Exist.*

**utstoppen** [ytsstɔpən] *v.w.* daut Fal von een Tia loten von eenen Utstoppa oppstalen - stuff; taxidermy. *Category: 1.2.2. Substance, matter, 7.5.9.1. Load, pile, 8.3.6. Made of, material, 6.6.4.3. Working with leather.*

**Utstoppa** [ytsstɔpɔ] *n.m. Pl: Utstoppasch.* eena dee Tieren utstopt - taxidermist.

**utstrakjen** [ytsstɛ:racən] *v.w.* wua hanlangen - stretch out. *Category: 7.1.3. Lie down.*

**utstraumen** [ytsstɛ:rɔumən] *v.w.* schmock moaken; utputzen - decorate; adorn; garnish; bedeck; embellish. *See: utschmocken; utputzen. Category: 8.3.8. Decorated, 5.4. Adornment, 5.4.1. Jewelry, 5.2.3.4. Prepared food.*

**utstreemen** [ytsstɛ:rɛimən] *v.w.* met een Stroom no buten ranen; eent nom aundren rut ooda wajch gonen - stream forth.

**Utstreemunk** [ytsstɛ:rɛimʊŋk] *n.f.* een rutkomen; een Stroom no buten - emanation.

**utstreien** [ytstreien] *v.w.* vestreien; ladich streien; veschedden - strew about; scatter. *Category: 7.5.1.1. Separate, scatter.*

**utstrikjen** [ytstricən] *v.w.* cancel.

1 • eene Lienje derch waut jeschräwnet moaken - cancel; strike out; efface; eliminate; expunge; obliterate.

2 • met eenen Strikja Teetich reinweschen - scrape. *See: enstalen; venullen; strikjen. Category: 6.1.2.5.2. Cancel an event, 7.3.2.7. Take something out of something, 7.4.5.2. Throw away.*

**utstrolen** [ytstro:lən] *v.w.* dachen; auffäwen - emit; radiate. *Category: 2.3.2.2. Sound, 8.3.3.1. Shine.*

**utstudieren** [ytstydirən] *v.w.* utlieren; foadich lieren; eenen Kursus foadich moaken - complete a course of studies.

**utsuen** [ytsyən] *v.s.* ladich suen; rut trakjen - suck out. *Category: 7.3.2.7. Take something out of something.*

**uttäaren** [ytteä:ən] *v.w.* lang Krank sennen, schwaka woaren un stoawen - gradually loose health.

**Uttäarunk** [utteä:ʊŋk] *n.f. Pl: Uttäarungen. Variant: Uttäarinj.* lang krank un schwak sennen von eene besondere Lungen Enzindunk; Tiebie - consumption; tuberculosis. *Category: 2.5.2. Disease.*

**uttesten** [yttestən] *v.w.* utproowen; aufproowen; seenen auf waut schauft - test; try. *Category: 3.2.2.3. Evaluate, test, 3.6.7. Test, 6.1.2.1. Try, attempt, 8.2.8. Measure, 2.3.3. Taste.*

**uttieekjnen** [yttiēcən] *v.w.* auftieekjnen; kloa to seenen sennen - be remarkable.

**uttieekjnt** [yttiēcənt] *adj.* oppfalent; soo daut et kloa to seenen es - noticeable. *Category: 2.3. Sense, perceive, 2.3.1.5. Visible.*

**uttolen** [ytto:lən] *v.w.* foadich moaken met waut betolen - disburse; pay out.

**Uttolunk** [utto:lʊŋk] *n.f. Pl: Uttolungen.* met Jelt betolen; Tolunk; daut latste betolen - disbursement.

**uttooben** [yttu:əbən] *v.w.* meed woaren; sikj meed tooben; stell woaren - abate; cease raging; for a storm to spend itself; romp; let off steam. *See: stellwoaren; dolen. Category: 8.1.4.3. Decrease, 4.2.6. Entertainment, recreation, 3.4.2.3. Angry.*

**uttrakjen** [yttra:cən] *v.s.* disrobe.

1 • auftrakjen, soo aus KJleeda - disrobe; undress.

2 • met Tiet vetrakjen - last long; lengthen in time.

**utvekjeepen** [ytfə'cəipən] *v.s.* aules von eene Sach ooda Jeschaft vekjeepen - sell all.

**Utwajch** [utva:ç] *n.m. Pl: Utwäaj.* eene Oppfoat; een Wajch, ooda Jleisen von een Hoff rauf - way out; excuse. *Category: 7.2.3.4.1. Move out, 3.3.4.1. Give permission, 4.7.5.4. Defend against accusation, 7.2.6.4. Set free.*

**utwakjslen** [ytva:cslən] *v.w.* vetuschen; wakjslen - exchange. *Category: 7.5.6. Substitute.*

**utwälen** [ytve:lən] *v.w.* utläsen; väatrakjen - choose; select. *See: utläsen; utsieekjen. Category: 3.3.1. Decide, plan, 3.3.1.2. Choose.*

**utwälent** [ytve:lənt] *adj.* met wälen; neiw - selective; optional. *Category: 9.6.1.2. Or, either.*

**utwätren** [ytve:trən] *v.w.* en Wota ligjen loten soo daut een stoakja Jeschmak aufkjemt - drain blood from a freshly slaughtered animal; place fresh meat in a liquid (water) to allow the blood to drain and the meat to lose some of its very fresh flavour.

**utwaundren** [ytwəundrən] *v.w.* utsiedlen; no een aundret Launt trakjen - emigrate. *Category: 7.2.4. Travel.*

**Utwaundra** [utwəundrʌ] *n.m. Pl: -.* eena dee utwaundat; eena dee no een aundret Launt ooda Jäajent trakjt-immigrant. *Category: 4.6.2.1. Foreigner.*

**Utwaundrunk** [utwəundrʊŋk] *n.f. Pl: Utwaundrungen. Variant: Utwaundrinj.* eene Utsiedlunk; een no een aundret Launt trakjen von eene Famielje ooda eene Jemeenschoft - exodus; emigration; migration. *Category: 7.2.3.4.1. Move out, 1.6.4.1. Animal movement.*

**utwauschen** [ytwəʊfən] *v.s.* wauschen; rein wauschen - launder clothes; wash out. *Category: 8.3.3.3.6. Change color.*

**utwaussen** [ytwəʊsən] *v.s.* grow up.

1 • groot woaren - grow up; mature.

2 • too groot waussen fa eene jewesse Sach ooda KJleedie - outgrow. *Category: 2.6.4.4. Adult, 4.3.1.3. Mature in behavior.*

**utwendich** [ytwəndiç] *adv.* em Kopp haben; krakjt weeten woo waut es un daut sajen kjennen - by memory.

**utweschen** [ytwɛfən] *v.w.* reinweschen; drieech weschen - wipe out; wipe out a dish. *Category: 2.6.6.1. Kill.*

**utwiesen** [ytwisən] *v.s.* schliesslich kloa woaren; verendach komen; oppwiesen - prove authenticity or veracity.

**Utwiess** [utwis] *n.m. Pl: -.* Bewiess; de rechtje Papieren - proof; identity; voucher; passport. *Category: 4.7.5.1. Investigate a crime, 5.2.3.7. Alcoholic beverage, 9.7.1. Name of a person, 4.6.2. Citizen.*

**utwirkjen** [ytwɪcən] *v.w.* utkomen; aun waut jreblen un schaufen bat daut foadich es - for things to work out.

**utwoakjen** [ytwɔacən] *v.w.* een Pieet de Heefta reinmoaken - gouge out; clean out horses' hooves.



**Utwol** [ʊtvo:l] *n.f. Pl.* **Utwolen**. waut wälen von miere Sachen ooda Määjlichkeiten - choice; option; alternative; variety; selection. *Category:* **3.3.1. Decide, plan, 3.3.1.2. Choose, 9.6.1.2. Or, either, 8.3.5. Type, kind.**

**utwrinjen** [ytvrɪŋən] *v.s.* met stiew dreien, Wota ut Zeich rutwrinjen - wring out. *Category:* **1.3.3.1. Dry, 8.3.1.5.2. Twist, wring.**

**utzoppen** [yttsɔpən] *v.w.* met een Kodka, de latste Flissichkeit wua rutmoaken - sop up.

**uzhent** [ʊzɛnt] *adv.* ombedinjt; secha - especially; particularly. *Category:* **9.6.3.6. Markers of focus, 9.6.2.2. Limitation of topic.**

## V - v

- vää** [fɛa] *adv.* verhää; ver waut; ea; väaren - in front of; ahead of; before; in preference to. **Ekj hool miene Haunt vää, soo daut daut Jeträajd nich rutranen kaun.** I keep my hand in front of it, so the grain won't run out. *Category:* **8.4.5.2. Before, 8.5.1.1. In front of, 8.4.6.2. Past, 3.4.1.1.3. Prefer, 9.6.1.5.2. Instead.**
- vääbedieden** [fɛabɛdiden] *v.w.* een Tiekjen jäwen von waut kjemt; em verut aunjäwen - portend; presage; forebode. *Category:* **4.9.4.7. Omen, divination.**
- vääbedocht** [fɛabɛdɔxt] *adj.* goot jeplont; aun aules jedocht verhää - prudent; imaginative; prepared; having forethought. *Category:* **3.2.1.1. Think about, 3.2.1.3. Intelligent, 4.3.1.3.2. Sensible, 4.3.6. Self-controlled, 3.2.1.2. Imagine, 6.1.2.6. Prepare, 6.1.2.6.1. Prepare something for use.**
- Vääbeen** [fɛabɛɪn] *n.n.* *Pl:* -. daut väaschte Been aun een Tia; Väafoot - forefoot. *Category:* **1.6.2. Parts of an animal.**
- vääbieejen** [fɛabiejen] *v.s.* waut doonen, soo daut een Trubbel, dee doa haud komen kunt, nich kjemt - prevent; guard against; forestall; obviate. *Category:* **7.2.6.2. Prevent from moving, 3.3.4.4. Prevent.**
- Vääbieejunk** [fɛabiejunjk] *n.f.* een vääbieejen; waut doonen daut de Schoden nich komen woat - prevention. *Category:* **3.3.4.4. Prevent.**
- Vääbilt** [fɛabɪlt] *n.n.* *Pl:* **Vääbilda.** daut waut eena vesieekjt notomoaken; Mosta - model; example; idea; prototype. *Category:* **6.6.5.3. Sculpture, 8.3.5.4. Pattern, model, 3.2. Think, 8.4.5.1.2. First.**
- vääbiltlich** [fɛabɪltliç] *adj.* met een goodet Vääbilt; soo aus aundre daut uk sullen - typical} - exemplary. *Category:* **8.3.5.3.1. Usual.**
- vääbräakjen** [fɛabrɛacən] *v.s.* väakomen; rutbräakjen - break out. *Category:* **4.1.7.1. End a relationship, 7.5.2.4. Remove, take apart.**
- vääbrinjen** [fɛabrɪnən] *v.s.* väadroagen; äwadäl brinjen; rutbrinjen - propose; present. *Category:* **2.6.1.1. Arrange a marriage, 3.3.3.1. Suggest, 3.3.3.2. Advise, 4.7.2. Pass laws, 2.3.1.4. Show, let someone see, 3.2.3.1. Known, unknown, 3.2.3.3. Secret, 3.5.1.2.9. Be about, subject, 6.8.3.1. Give, donate, 8.4.6.3. Present, 8.4.6.3.1. Now.**
- Väädää** [fɛadɛa] *n.f.* *Pl:* **Väädäären.** de Dää väaren aum Hus; de väaschte Dää - front door. *Category:* **6.5.2.4. Door.**
- Väädeel** [fɛadɛɪl] *n.n.* *Pl:* -. daut waut eena väatrakjt; Jenuss; daut wäajen waut eena waut väatrakjt - privilege; advantage; emolument; profit. *See:* **Jenuss.** *Category:* **4.5.6.1. High status, 6.1.3.4. Advantage, 6.8.2.2. Make profit.**
- Väädrach** [fɛadra:χ] *n.m.* *Pl:* **Väädräaj.** eene Räd; daut waut eena väädracht - presentation; report; lecture. *Category:* **2.3.1.4. Show, let someone see, 3.2.2.3. Evaluate, test, 3.5.2.1. Report, 3.5.2.2. News, message, 3.6. Teach, 3.6.4. Class, lesson, 4.8.4.1. Rebuke.**
- väädrenjlich** [fɛadrɛnjliç] *adj.* oppdrenjlich; toodrenjlich; met sikj too sea vemulen; met too sea noschuwen-presumptuous. *Category:* **8.3.7.7.1. Wrong, unsuitable.**
- väädroagen** [fɛadroagən] *v.s.* eene Grupp waut sajen ooda väastalen; eenen Väädrach jäwen - endure. *Category:* **3.3.1.6. Determined, 4.3.1.5. Patient, 4.4.2.6. Suffer, 4.4.3.6. Endure, 8.4.7. Continue, persevere.**
- Vää'elren** [fɛa'ɛlɪrən] *n.pl.* Elren, Grootelren, Uagrootelren usw. aula toop; dee von wäm enna häastaumt; Staumelren; Väavodasch - ancestors; forefathers; progenitors. *See:* **Väävoda; Staumelren.**
- Vääfaul** [fɛafaʊl] *n.m.* *Pl:* **Vääfal.** daut waut väajekomen es - occurrence; happening. *Category:* **9.1.2.1. Happen.**
- vääfaulen** [fɛafaʊlən] *v.s.* passieren; woaren - occur; happen; transpire. *Category:* **9.1.1.1. Exist, 9.1.2.1. Happen.**
- vääfieren** [fɛafiren] *v.w.* väastalen; vetalen; unjarechten; kloa moaken - present. *Category:* **2.3.1.4. Show, let someone see, 3.2.3.1. Known, unknown, 3.2.3.3. Secret, 3.3.3.1. Suggest, 3.3.3.2. Advise, 3.5.1.2.9. Be about, subject, 6.8.3.1. Give, donate, 8.4.6.3. Present, 8.4.6.3.1. Now.**
- Vääfoot** [fɛafɔʊt] *n.m.* *Pl:* **Vääfeet.** een Foot aun een Vääbeen von een Tia - front foot.
- väägonen** [fɛaɣo:nən] *v.s.* passieren; woaren - happen; occur. **Waut jinkj doa vää? Waut passieed doa?** What happened there? What occurred? *Category:* **9.1.2.1. Happen, 9.1.1.1. Exist.**
- väähaben** [fɛaha:bən] *v.s.* doonen; aun oabeiden - purpose; be involved in or with. *See:* **vebungen.** *Category:* **3.3.1.1. Purpose, goal, 3.3.1.4. Intend, 6.1.2.5. Plan.**
- Väähamd** [fɛaha:md] *n.n.* *Pl:* **Väähamden.** een Hamd daut blooss de Brost bedakjt - false shirt-front.

**Väahank** [fɛaha:ŋk] *n.m.* *Pl.* **Väahanks**. daut waut ver waut henjt; eene Gardien - curtain; drape. *Category:* **6.5.2.5. Window, 7.3.7. Cover.**

**väahäwen** [fɛahe:vən] *v.s.* ruthäwen toom oppmoakjsom opp waut moaken; väatrakjen - emphasize; prefer. *Category:* **3.5.1.2.8. Emphasize, 3.3.1.2. Choose, 3.4.1.1.3. Prefer.**

**väahenjen** [fɛahejnən] *v.s.* waut opphenjen toom waut bedakjen; eene Gardien ver waut henjen toom schmock loten - hang in front of.

**väahielen** [fɛahilən] *v.w.* wäm met hielen be'endrucken - trouble one with weeping.

**Väahoff** [fɛahɔf] *n.m.* *Pl.* **Väahäw**. daut väaschte vom Hoff, jeeenlich vonne Gauss bat daut Wonhus - front yard; front lawn. *Category:* **6.5.1.4. Yard.**

**väahoolen** [fɛahøvlən] *v.s.* accuse.

1 • waut ver waut hoolen; wäm eene Sach sea kloa moaken ooda mostren; aankloagen; beschuldjen; väaschmieten - accuse.

2 • oppe lenjd uthoolen; lang deenen - last;

endure. *See:* **aankloagen; beschuldjen; väaschmieten; väaschuwen.** *Category:* **4.7.5.3. Accuse, confront.**

**Väahut** [fɛahyt] *n.f.* *Pl.* **Väahuten**. de loose Hut aum Jeschljchtsjlett von een Maunsmensch - foreskin. *Category:* **2.1.8.3. Male organs, 5.4.6.1. Circumcision.**

**väaja** [fɛajʌ] *adj.* dee waut jrod ea kjeem; de latsta - previous. *Category:* **8.4.5.2. Before.**

**väajäwen** [fɛaje:vən] *v.s.* Uträd moaken; waut aunjäwen, daut nich de gaunse Woarheit es, ooda de Woarheit vestakjt - make excuse.

**väaje** [fɛajə] *adv.* dee ver ooda ea aus dise; de latste - previous. *See:* **väaje.** *Category:* **8.4.5.2. Before.**

**väajebrocht** [fɛajebrɔxt] *adj.* met eene ledee aunjefongen; väajestalt; oppjebrocht - broached.

**väajefieet** [fɛajɛfiət] *adj.* väajebrocht; kloa jemoakt; unjarecht - presented.

**väajemol** [fɛajəmo:l] *adv.* *Pl.* -. väaje mol; daut mol ver daut latste - previous time.

**väajemolt** [fɛajəmolt] *adj.* met een jemoldet Bilt von waut; soo aus met Schriewa un Papia jetieekjent - drawn; pictured. *Category:* **8.2.3.3. Thin person.**

**Väajenja** [fɛajɛŋʌ] *n.m.* *Pl.* -. eena dee veropp jeit; een Väavoda; enna dee waut enjeleit haft - one who leads or goes before; guide; leader; predecessor; ancestor. *Category:* **3.3.3.2. Advise, 4.5.3.1. Lead, 7.2.5.3. Guide, 7.3.3. Take somewhere, 4.5.1. Person in authority, 7.2.5.1. Go first, 8.4.5.2. Before, 4.1.9.1.1. Grandfather, grandmother.**

**väajesat** [fɛajɛza:t] *adj.* set before.

1 • soo daut dee ver waut jestalt es; em Stich jesat - set before; served.

2 • väajestalt; met Äten bedeent - served, as food.

**väajeschloagen** [fɛajɛʃloagən] *adj.* met een Väaschlach; väajestalt - suggested; nominated.

**väajeschowen** [fɛajɛʃo:vən] *adj.* no väaren jeschowen; ver waut jeschowen; väajetrocken - pushed in front; preferred. *Category:* **3.4.1.1.3. Prefer.**

**väajeschräwen** [fɛajɛʃre:vən] *adj.* soo aus daut jeschräwen es; schrefflich velangt - prescribed; required. *Category:* **8.1.7.3. Need, 9.4.2.3. Necessary.**

**väajespält** [fɛajɛspe:lt] *adj.* soo aus opp een Instrument jespält - played (instrument).

**väajespaunt** [fɛajɛspəunt] *adj.* aunjespaunt; väajejoakt - hitched in front of.

**väajestalt** [fɛajɛsta:lt] *adj.* väajesat; väajeschloagen - introduced.

**väajestrakjt** [fɛajɛstra:ct] *adj.* utjestrakjt; hanjestrakjt; no väaren jelangt - extended. *Category:* **8.2.2. Long.**

**väajetieekjent** [fɛajɛtiɛcɛnt] *adj.* met een Tieekjen; aunjetieekjent - marked; indicated.

**väajetrocken** [fɛajɛtrɔkən] *adj.* jewält; aus bäta jehoolen - preferred; superseded. *Category:* **3.4.1.1.3. Prefer.**

**väajulen** [fɛajylən] *v.w.* lud schellen; julrich schellen - trouble one with howling.

**Väakaunt** [fɛako:unt] *n.f.* *Pl.* **Väakaunten**. de väaschte Kaunt - front edge.

**väakeiwen** [fɛakeivən] *v.w.* waut vekeiwen ea eena däm aundren daut jeft, soo aus Keifkje - prechew. *See:* **Keifkje.**

**väakomen** [fɛako:mən] *v.s.* oppkomen; väaschienen - appear before; occur; happen. *Category:* **9.1.1.1. Exist, 9.1.2.1. Happen.**

**Väakomen** [fɛako:mən] *n.n.* *Pl.* -. een Biespel; een äwadäl komen - occurrence.

- Vääkost** [fɛakɔst] *n.f. Pl: Vääkosten.* een Schmakjssel aum Desch ver de groote Moltiet oppjedescht woat - appetiser.
- vääkroagen** [fɛakrɔagen] *v.w.* vääroopen; enloden väätokomen - invite forth.
- vääalajen** [fɛala:jən] *v.s.* waut dietlich moaken soo aus toom doafää ooda doajääjen wälen; präsentieren - propose a plan.
- vääaläsen** [fɛale:sən] *v.s.* oppludes läsen soo daut een ooda mea aundre daut hieren - read to.
- Vääaläsunk** [fɛale:zʊŋk] *n.f. Pl: Vääaläsungen.* een Vääaläsen; eene Lekzion dee vääajeläst woat - reading. *Category: 8.2.8. Measure.*
- vääaläwen** [fɛale:vən] *v.w.* een Biespel sennen met sien Läwen - live out.
- Vääaleew** [fɛalɛɪv] *n.f. Pl: Vääaleewen.* eene kjiene Stow jrod benna de Butadää - front porch; porch. *Category: 6.5.2.7. Room.*
- vääalieejen** [fɛaliejən] *v.s.* mootwellens to wäm lieejen - lie to someone's face.
- vääalowen** [fɛalo:vən] *v.w.* sajen daut waut sea goot es - praise; recommend. *Category: 3.5.1.7. Praise, 4.5.5. Honor, 3.3.3.1. Suggest.*
- Vääaminda** [fɛamɪndʌ] *n.m. Pl: -.* een Gootmaun; eena dee aunjestalt woat toom halpen eene Wirtschoft ranen, wan däm leejendeema daut fält; Rotjäwa - advisor; executor; guardian; trustee. *See: Rotjäwa. Category: 3.3.3.2. Advise, 2.6.6.7. Inherit, 2.6.4.2.1. Rear a child, 4.4.4.4. Save from trouble.*
- Vääamindaschoft** [fɛamɪnda:ʃɔft] *n.f. Pl: Vääamindaschoften.* daut Aumt von een Vääaminda; daut Aumt von eenem dee fa eenen aundren Ve'auntwuatunk nemt - guardianship.
- vääamoaken** [fɛamoakən] *v.s.* waut väästalen, waut mea schien haft aus Woarheit - pretend. *Category: 3.5.1.3.5. Real, 4.3.5.6. Hypocrite.*
- vääamoln** [fɛamo:lən] *v.w.* een Bilt von waut molen soo daut aundre daut Jeschekj seenen kjennen; vääamoaken; een bät äwadriewen - depict; illustrate. *Category: 3.5.1.2.2. Describe, 3.5.1.2.9. Be about, subject, 3.5.8.4. Show, indicate.*
- vääanämen** [fɛane:mən] *v.s.* sikj fa waut entschluten; sikj to waut eenjen; met wäm Unjaräd hoolen - take one to task.
- vääanäma** [fɛane:mʌ] *adj.* met lea; met een huaget Aumt; huach aunjeseenen - honourable.
- vääanäm** *adj.* butajeweenlich goot; huach aunjeseenen - prominent; elite.
- Vääanämen** [fɛane:mən] *n.n. Pl: -.* waut eena sikj vääanemt; waut eena em Senn haft; Plon - plan; intention; intent. *Category: 3.3.1. Decide, plan, 3.3.1.1. Purpose, goal, 3.3.1.4. Intend, 6.1.2.5. Plan, 9.1.2.4. Design.*
- Vääanämungsjeist** [fɛane:mʊnsjeist] *n.m. Pl: Vääanämungsjeista.* Äwanämungsjeist; de leejenschoft von väl äwanämen ooda plonen - ambition; gumption; resolve; aspiration. *See: Äwanämungsjeist. Category: 3.3.1.6. Determined, 6.1.2.3.6. Ambitious, 3.3.1.4. Intend, 4.4.3.5. Solve a problem.*
- vää'oabeiden** [fɛa'ʔɔabeidən] *v.w.* veropp waut Oabeit doonen; waut reedmoaken fa mea Oabeit; plonen - prepare ahead of time.
- Vää'oabeit** [fɛa'ʔɔabeit] *n.f. Pl: Vää'oabeiten.* de Oabeit dee em verut jedonen woat, soo daut eene Sach bäta schaufen woat; daut reedmoaken - preparation.
- vääapludren** [fɛaplʊdrən] *v.w.* pludren; drinjent pludren ooda vetalen - trouble one with gossip.
- vääaprädjjen** [fɛapre:jən] *v.w.* wäm sea moralisch ooda kjoakjsch waut väähoolen - trouble one with a sermon.
- vääapuchen** [fɛapʊχən] *v.w.* sea to eenem puchen; waut sea vääatrakjen en siene Räd - brazenly boast.
- vääarääkjnen** [fɛarɛacnən] *v.w.* wiesen woo waut utjerääkjent woat - prove an arithmetic or mathematical problem to someone.
- Vääaräd** [fɛare:d] *n.f. Pl: Vääaräden.* waut jesajcht ooda jeschräwlen woat toom fa eene Räd ooda een Buak reedmoaken ooda Uasoak jäwen - preface.
- Vääarajcht** [fɛara:çt] *n.n. Pl: Vääarajchten.* eene Jelääjenheit dee eenem väl wieet es; een Ve'auntwuatunk dee jewesse lea met sikj brinjt - privilege; prerogative; freedom; patent. *Category: 4.5.6.1. High status, 6.1.3.4. Advantage, 3.3.4.5. Free to do what you want, 7.2.6.4. Set free, 2.3.1.5. Visible.*
- vääarajchtswääjen** [fɛara:çtsvɛajən] *adv.* no eenem sien Vääarajcht no; wääjen eenem sien Aumt ooda Städ enne Jesalschoft - by rights.
- vääarätich** [fɛare:tiç] *adv.* met väl Rot; met väl Vääarot - resourceful; provident. *Category: 3.2.1.1. Think about, 4.3.6. Self-controlled.*



**Vääraut** [fearəʊt] *n.n. Pl: Vääräda.* Raut väären aum Woagen ooda Foatich - front wheel.

**väären** [fearən] *adv.* aun de vääschte Kaunt; daut Jääjendeel von hinjen - in front; in front of; ahead; at the head or front place. *See: vää.* *Category: 8.5.1.1. In front of, 8.4.5.2. Before.*

**väärenaun** [fearənəʊn] *adv.* meist väären; dichtbie väären - in front. *Category: 8.5.1.1. In front of.*

**väärenäwa** [fearəne:vʌ] *adv.* jääjen ooda biesied daut vääschte Enj - across the front.

**Väärenj** [fearɛj] *n.n. Pl: Väärenja.* daut vääschte Enj von waut - front end; prow of a ship.

**väärhaunt** [fearhəʊnt] *adv.* daut vääschte; waut nu krakjt vält ooda mott; met Äwamacht - lead. *Category: 1.2.2.3. Metal, 4.2.4. Dance, 4.3. Behavior, 4.5.3.1. Lead, 4.8.3.2. Win, 7.2.5.1. Go first, 7.2.5.3. Guide, 7.3.3. Take somewhere.*

**vääroopen** [fearəʊpən] *v.w.* rutroopen; roopen daut eena saul vääkomen - call forth.

**Väärot** [fearo:t] *n.m.* waut eena reed haft; waut eena reed moakt, soo aus Äten ooda Fooda toom Winta; de Väästaunt; eene Grupp von Leida - providence; provision; resource; stock; contingency; supply. *Category: 4.9.4.5. Destiny, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 4.3.4.5.1. Provide for, support.*

**Väärum** [fearym] *n.m. Pl: Väärums.* Rum väärenaun; de ieeschte Stow - front room.

**väärwajch** [fearvɑ:ç] *adv.* no väären han; en de Rechtunk wua väären es - forward. *Category: 8.5.1.1. In front of, 8.5.2.1. Forward.*

**vääsajen** [fearɑ:jən] *v.s.* sajen waut eena von wäm velangt; jebeeden - prompt; direct; order; tell someone what to do. *Category: 3.2.6. Remember, 3.2.6.4. Remind, 8.4.5.3.2. On time, 4.5.3.2. Command, 6.9.1. Management, 7.2.2.9. Move straight without turning, 8.3.1.3. Straight, 7.5. Arrange, 7.5.5. Organize, 8.4.5.1. Order, sequence, 8.4.5.1.1. Series.*

**vääsajrich** [fearɑ:jriç] *adj.* soo aus eena dee bäta weet aus de aundra - of an imperious attitude.

**vääsaten** [fearɑ:tən] *v.w.* waut väästalen, em Stich saten - set before; place an object before someone.

**Vääsauz** [fearzouts] *n.m. Pl: Vääsaz.* een kortet Schriewen toom en een lenjret Schriewen nenleiden; daut waut väären sett - preface.

**Vääsauzblaut** [fearzoutsbləʊt] *n.n. Pl: Vääsauzbläda.* daut ladje Blaut aum Aunfank ooda oppem Enj von een Buak - fly leaf.

**Vääsauzfensta** [fearzoutsfenstʌ] *n.n. Pl: Vääsauzfenstren.* een Fensta daut ver een aundret Fensta jesat woat wan daut Wada kolt woat - storm window.

**Vääschien** [fearʃin] *n.m. Pl: -.* Jelot; woo waut lat oba veleicht nich soo es; Uageschien - appearance. *See: Uageschien; Jelot.* *Category: 2.3.1.5.1. Appear, 2.3.1.8. Appearance, 9.4.4.6.3. Seem.*

**vääschienen** [fearʃinən] *v.s.* toom vääschien komen; dolla schienen aus aundre - shine forth.

**Vääschinkjen** [fearʃɪŋçən] *n.m. Pl: Vääschinkjes.* de Vääschulla von een Schwien - front quarter of carcass.

**Vääschlach** [fearʃla:χ] *n.m. Pl: Vääschläaj.* waut eena vääschleit; eene aunjejäwde Määjlichkeit - suggestion; proposal; overture; proposition. *Category: 3.3.3.1. Suggest, 2.6.1.1. Arrange a marriage, 3.3.1.1. Purpose, goal, 3.3.3.2. Advise.*

**vääschlonen** [fearʃlo:nən] *v.s.* sajen woo eena waut haben well; een Jedanken jäwen, woo waut kunn jedonen woaren - suggest; propose; recommend; nominate. *Category: 3.3.3.1. Suggest, 2.6.1.1. Arrange a marriage, 3.3.3.2. Advise, 4.7.2. Pass laws.*

**vääschmäaren** [fearʃmɛəɹən] *v.w.* väälieejen; väämoaken waut nich soo es - falsification.

**Vääschmak** [fearʃma:k] *n.m. Pl: -.* een Schmakjssel ooda een Jeroch von eene Moltiet ver eena sikj saut äten kaun - foretaste.

**vääschmieten** [fearʃmitən] *v.s.* accuse.

1 • beschuldjen; aankloagen; väähoolen - accuse; reproach.

2 • em Stich saten - place in front

of. *See: aankloagen; beschuldjen; väähoolen; vääschuwen.* *Category: 4.7.5.3. Accuse, confront, 3.5.1.8. Criticize.*

**Vääschoft** [fearʃɔft] *n.f. Pl: Vääschoften.* een Vääviedel von een Pieet - front quarter of a horse.

**Vääschoss** [fearʃɔs] *n.m. Pl: Vääschossen.* Auntolunk; Jelt waut eena em verut kjricht, aus Tieekjen daut et äwaje uk komen woat - advance of money; credit. *Category: 3.5.1.7. Praise, 6.8.5.2. Give pledge, bond, 6.8.5.5. Credit.*

- Väaschreff** [fɛaʃrɛft] *n.f.* *Pl.* **Väaschrefften**. daut waut eenem vääjeschräwen es; de Plon ooda daut Mosta fa eene Oabeit; daut Jesaz - prescription; precept; preface. *Category:* **2.5.4.2. Poor eyesight, 2.5.7. Treat disease, 2.5.7.2. Medicine, 4.7.1. Laws.**
- vääschriewen** [fɛaʃrɪvɛn] *v.s.* dolschriewen waut eena von wäm velangt; strenj weetenloten krakjt woo waut jedonen saul - prescribe; show someone how to write. *Category:* **2.5.7. Treat disease, 2.5.7.2. Medicine, 4.5.3.2. Command, 4.7.2. Pass laws.**
- vääschta** [fɛaʃtʌ] *adj.* een Leida; eena dee veropp ooda daut ieeschte jeit - front one; chief; superior; leader. *Category:* **4.6.1. Ruler, 4.3.2.3. Proud, 8.3.7.2. Better.**
- Vääschulla** [fɛaʃʊlʌ] *n.m.* *Pl.* **Vääschullasch**. Vääschinkjen; daut Fleesch rom daut vääschte Been von een Tia - front quarter.
- vääschuwen** [fɛaʃyʋən] *v.s.* accuse.
- vääschmieten; waut väätrakjen; aunjäwen - accuse; hold an accusation up to someone.
  - ver sikj schuwen; em Stich saten; dän Wajch toomoaken - push something ahead. *See:* **aunkloagen; beschuldjen; väähoolen; vääschmieten.** *Category:* **4.7.5.3. Accuse, confront.**
- Vääsecht** [fɛaseçt] *n.f.* Hutt; Sorj; een oppausen no Jefoa - caution; care; discretion; precaution; foresight. *See:* **Sorj; Hutt.** *Category:* **3.2.1.1. Think about, 3.3.3.7. Warn, 4.4.3.4. Caution, 3.4.2.4.1. Worried, 3.2.1.3. Intelligent.**
- vääsechtich** [fɛaseçtɪç] *adj.* met oppausen - careful; heedful; prudent; wary; cautious; discreet. *Category:* **4.3.6. Self-controlled, 4.4.3.4. Caution, 6.1.2.3.1. Careful, 3.2.1.1. Think about, 3.2.1.3. Intelligent, 4.3.1.3.2. Sensible, 3.1.2.1. Alert, 4.3.7. Polite.**
- vääseenen** [fɛaseɪnən] *v.s.* ve'auntwuatlich fa waut sennen; veropp plonen - beware. *Category:* **3.1.2.1. Alert, 3.2.1.1. Think about.**
- Vääsenja** [fɛaseɲʌ] *n.m.* *Pl.* -. enna dee en eene Vesaumlunk de Leeda aunsajcht un aunstemt - cantor; chanter; congregational song leader.
- Vääsetta** [fɛasetʌ] *n.m.* *Pl.* **Vääsettasch**. een Vääschta; een Leida; eena dee een Kommitee ooda eene Mietinj leit - chairman. *Category:* **4.5.1. Person in authority.**
- Vääsilb** [fɛasɪlb] *n.f.* *Pl.* **Vääsilben**. de ieeschte Silb von een Wuat dee aun de Gruntform von een Wuat naunjesat es, tB. rom-gonen, ve-boden, je-drascht - prefix. *Category:* **9. Grammar.**
- vääsinjen** [fɛasɪnən] *v.s.* leiden met een Leet aunftangen un derchsinnen - sing a song for someone.
- Vääsorj** [fɛazɔj] *n.f.* Rot; Toorot; waut eenem jejäft woat toom met läwen - providence. *Category:* **4.9.4.5. Destiny.**
- vääspälen** [fɛaspe:lən] *v.w.* een Instrument spälen soo daut aundre daut hieren - play music for someone.
- vääspaunen** [fɛaspounən] *v.w.* aunspaunen - hitch in front of.
- Vääspell** [fɛaspæft] *n.f.* *Pl.* **Vääspells**. een musikalischet Spell ver daut wuato de Lied jekomen sent - prelude.
- väästalen** [fɛasta:lən] *v.w.* imagine.
- sikj waut denkjen waut eena nich jeseenen haft; utdenkjen; em Kopp trajchtlajen - imagine; visualize; make believe.
  - wäm ooda waut bekaunt moaken; vääalajen - present; introduce.
  - een Dinkj ver waut stalen ooda lajen - lay before. *Category:* **3.2.1.2. Imagine, 9.4.4.6.1. Think so, 2.3.1.4. Show, let someone see, 3.2.3.1. Known, unknown, 3.2.3.3. Secret, 3.3.3.1. Suggest, 3.3.3.2. Advise, 3.5.1.2.9. Be about, subject, 6.8.3.1. Give, donate, 8.4.6.3. Present, 8.4.6.3.1. Now, 3.5.1.2.5. Introduce, 7.3.2.6. Put in, 8.4.6.1. Start something.**
- Väästalunk** [fɛasta:lʊŋk] *n.f.* *Pl.* **Väästalungen**. *Variant:* **Väästalinj**. waut eena sikj väästalt; waut eena sikj denkjt, wan eena daut noch nich jeseenen ooda erfoaren haft - presentation; introduction. *Category:* **2.3.1.4. Show, let someone see, 3.5.1.2.5. Introduce.**
- Väästaunt** [fɛastəunt] *n.m.* *Pl.* **Väästend**. de Väärot; eene Grupp von Leida - leadership. *Category:* **4.5.3.1. Lead.**
- väästonen** [fɛasto:nən] *v.s.* support.
- leiden; fa wäm ooda waut enstonen - lead; manage.
  - fa wäm ooda waut enstonen - support; recommend; promote. *Category:* **4.3.4.5.1. Provide for, support, 7.3.4.6. Support, 3.3.3.1. Suggest, 3.3.3.2. Advise, 3.3.3.3. Persuade, 3.5.1.2.1. Announce, 4.5.6. Status, 4.5.6.1. High status.**
- Väästona** [fɛasto:nʌ] *n.m.* *Pl.* **Väästonasch**. een Leida; eena dee em Väästaunt es - leader. *Category:* **4.5.1. Person in authority, 4.5.3.1. Lead, 7.2.5.1. Go first, 7.2.5.3. Guide.**

- väästonent** [fɛasto:nɛnt] *adj.* leident; oppfaulent; besondasch; oppmoakjsom - salient; important. *Category:* **3.5.1.2.8. Emphasize, 8.3.7.5. Important.**
- Väästow** [fɛasto:v] *n.f. Pl: Väästowen.* de vääschte Stow von een Hus; de Stow wua eena von buten nenkjemt - front parlour; ante room.
- väästrakjen** [fɛastra:cən] *v.w.* utstrakjen; vääkomen; hanstalen - provide.
- Väätän** [fɛate:n] *n.f. Pl: Väätänen.* eent von de vääschte Tänen em Mul; eent von de Tänen met dee eena daut Broot aufbitt - incisor. *Category:* **2.1.1.5. Tooth.**
- Väätieekjen** [fɛatiɛcən] *n.n. Pl: Väätieekjens. Variant: Väätäkjen.* eene Onunk; een Tieekjen daut waut komen woat ooda kaun - omen; sign; prognosis. *Category:* **3.5.8.4. Show, indicate, 4.9.4.7. Omen, divination, 2.5.6. Symptom of disease, 3.5.6. Sign, symbol, 4.9.4. Miracle, supernatural power, 6.5.4.1. Road, 2.5.7. Treat disease.**
- väätieekjnen** [fɛatiɛcnən] *v.w.* auntieekjnen; een Tieekjen moaken daut eenem de Oabeit leichta moakt; em verut een Tieekjen jäwen von waut komen woat - stand out. *Category:* **2.3.1.5. Visible, 3.5.1.2.8. Emphasize.**
- vääträden** [fɛatre:dən] *v.w.* vääkomen; opträden - step out. *Category:* **7.2.1.1. Walk.**
- väätrakjen** [fɛatra:cən] *v.s.* bäta jleichen; no waut anglen - prefer; pull in front of. *Category:* **3.3.1.2. Choose, 3.4.1.1.3. Prefer.**
- Väätus** [fɛatys] *n.n. Pl: Vääthiesa.* de vääschte Stowen en een Hus, wua daut mieeschte äwadach vääjeit - front room; porch; vestibule. *Category:* **6.5.2.7. Room, 2.1.8.4. Female organs.**
- Väävieedel** [fɛafiedəl] *n.n. Pl: Väävieedels.* daut bowaschte Poat von een Vääbeen; de vääschte Halft von eene Sied von een Tia - front quarter.
- Väävoda** [fɛafo:dʌ] *n.m. Pl: Väävodasch.* een Staumvoda; een Maun von däm eena häastaumt, tB. een Uagrootvoda - forefather; ancestor; progenitor. *See: Vää'elren; Staumelren. Category: 4.1.9.1.1. Grandfather, grandmother.*
- vääwetren** [fɛavetrən] *v.w.* grumsaujen; ontofräd sennen - trouble someone with lamenting.
- Vääwoagen** [fɛavɔgən] *n.m. Pl: Vääwoages.* de vääschte Auss von een Woagen - front two wheels of a wagon.
- Vääwoawa** [fɛavɔva] *n.m. Pl: Vääwoawasch.* Ajent; eena dee aundre belieet von eene jewesse Sach - representative; one who prepares the way. *Category: 4.6.6.3. Represent.*
- Vääwol** [fɛavo:l] *n.f. Pl: Vääwolen.* de Prozass von Kandidoten vääschlonen ver eene Wol - nomination.
- Vääwuat** [fɛavuət] *n.n. Pl: Vääwied.* een kortet Stekj väären en een Buak, daut een bät sajcht wuatoo daut Buak deent - foreword.
- Vakassion** [fa:ka:sio:n] *n.m. Pl: Vakassiones.* eene friee Tiet; eene Tiet wajch von eenem siene jeweenelje Oabeit - vacation. *Category: 4.2.9. Holiday, 8.4.1.8. Special days.*
- väl** [fe:l] *adj.* miere; een Deel; een Zol von - much; lots; many; galore. *Category: 8.1.3.1. Many, much, 8.1.7.1. Extra.*
- välfach** [fe:lfa:χ] *adv.* opp vüle Wääj, met väl Sieden - manifold; multi.
- Välfros** [fe:lfrɔ:s] *n.m. Pl: -. eena dee bekaunt es daut hee emma sea väl at - glutton. Category: 4.3.6.1. Lack self-control.*
- välmol** [fe:lmo:l] *adv.* foaken; miere mol - often. *Category: 8.4.6.6.3. Often.*
- välsiedich** [fe:lsideɪç] *adj.* met väl Sieden; väl Wääj to beseenen - many-sided; multi-sided; versatile.
- välsilbich** [fe:lslɪbɪç] *adj.* met väl Silben; een langet Wuat - polysyllabic.
- välvelangent** [fe:lfe'la:ŋɛnt] *adj.* bejjerich; sea hinjaraun no waut - demanding. *Category: 4.7.9.5. Act harshly, 6.1.3. Difficult, impossible.*
- välvesprääkjent** [fe:lfe'sprɛacɛnt] *adj.* met eene goode Tookunft; met väl Hop; roosich - promising.
- välwaut** [fe:lvɔut] *adv.* veschiedne; een Deel; väl - much of anything. **Hee sajcht nienich välwaut un wie weeten nich waut hee plont.** He never says much of anything and we don't know what he is planning. *Category: 8.1.3.1. Many, much, 8.3.5.2.5. Various.*
- Välwiewarie** [fe:lviva:ri] *n.f. Pl: Välwiewarieen.* de Enrechtunk mank eenje Menschen daut een Maun sikj mea aus eene Fru frieen kaun - polygamy. *Category: 2.6.1. Marriage.*
- Varsch** [fa:ʃ] *n.m. Pl: Varzh.* eene Stroof von een Jedicht; een korta Aufschnett enne Bibel, soo aus dee jenummarieet sent - limerick; verse; rhyme; stanza. *Category: 3.5.4.4. Poetry, 4.2.3.3. Sing, 4.9.3.1. Sacred writings.*
- Vaspa** *See main entry: Faspa.*

- vea** [fɛa] *num. Pl: vearen.* Numma; Kardinalzol: 4; Ordnungszol: 4., vieda - four. *Category: 8.1.1.1. Cardinal numbers.*
- ve'äakjlen** [fə'ʔɛaclən] *v.w.* äakjlich woaren; jäajenaun woaren - become loathsome.
- veabeensch** [fɛabəɪn] *adj.* met vea Been - four legged.
- ve'achten** [fə'ʔa:χtən] *v.w.* dolranen; weeten loten daut eena waut nich väl Wieet rääkjent - criticize; decry. *Category: 3.5.1.8. Criticize, 3.5.1.8.2. Insult.*
- ve'acht** [fə'ʔa:χt] *adj.* doljerant; onen Wieet; met Schaund - scorned.
- ve'achtent** [fə'ʔa:χtənt] *adj.* dolrietent; met ve'achten; soo daut et dol ritt - scornful. *Category: 4.3.2.1. Despise someone.*
- Ve'achtunk** [fə'ʔa:χtʊŋk] *n.f. Pl: Ve'achtungen.* de leejenschoft von ve'achten ooda nich väl Wieet talen; een aufschnuzen - contempt. *Category: 4.3.2.1. Despise someone.*
- ve'ädlen** [fə'ʔe:dlən] *v.w.* siene rechtje Natua velieren; vekomen - become corrupt.
- veafach** [fɛafa:χ] *adj.* eene Sach met vea Sieden ooda Sorten - four-fold. *Category: 8.1.1.4. Multiples.*
- ve'ajchtlich** [fə'ʔa:çtliç] *adj.* soo aus met ve'achten; met ve'achten - scornful. *Category: 4.3.2.1. Despise someone.*
- Veajespaun** [fɛajɛspəun] *n.n. Pl: Veajespauns.* vea Pieed toopjespaunt, biesied enaunda - team of four; four in hand.
- Veakaunt** [fɛakəunt] *n.m. Pl: Veakaunten.* eene Doos; eene Form met vea jlikje Sieden aule Akjen towinkjel - quadrangle.
- veakauntich** [fɛakəuntiç] *adj.* met vea Kaunten ooda Sieden - square shape.
- veamol** [fɛamo:l] *adv.* opp vea Jeläajenheiten ooda Tieden; vea tojlikj - four times. *Category: 8.1.1.3. Number of times.*
- veasiedich** [fɛasidiç] *adj.* veafach, met vea Kaunten ooda Sieden - four-sided; quadrilateral.
- ve'asten** [fə'ʔa:stən] *v.w.* väl Asta kjrieen; niee Asta kjrieen; sikj en Asta vedeelen - branch out; ramify. *Category: 1.5.6. Growth of plants.*
- veastemmich** [fɛastəmiç] *adj.* met vea veschiedne Stemmen tojlikj, soo aus twee Friesstemmen un twee Maunsstemmen - four-part singing; quartet. *Category: 4.2.3.4. Musician, 8.1.1.5. Numbered group.*
- Ve'astunk** [fə'ʔa:stʊŋk] *n.f. Pl: Ve'astungen.* dän Stich en däm waut rant; woo waut utkjemt - ramification.
- veatieen** *See main entry: vieetieen.*
- ve'aunstaulten** [fə'ʔəunstəultən] *v.w.* towäaj brinjen; plonen un utfieren - incite; motivate; make attempts. *Category: 4.8.2. Fight, 3.4.1.4.2. Enthusiastic.*
- ve'auntwuaten** [fə'ʔəuntvuətən] *v.w.* sikj hieren loten wuarom eena jewesse Sachen jedonen haft, ooda sent jedonen worden; Rääkjenschoft jäwen - answer for.
- ve'auntwuatlich** [fə'ʔəuntvuətliç] *adj. Variant: verauntwuatlich.* met Ve'auntwuatunk; soo daut eena woat motten sajen wuarom sachen eenen jewessen wajch jeworden sent; soo aus eena dee Ve'auntwuatunk haft - liable; answerable; responsible. *Category: 4.3.1.3. Mature in behavior, 4.3.5.3. Reliable, 4.5.3.4. Appoint, delegate, 4.7.6.3. Fault.*
- Ve'auntwuatlichkjeit** [fə'ʔəuntvuətliçkɛit] *n.f. Variant: Verauntwuatlichkjeit.* de Oppgow daut eena Ve'auntwuatunk woat jäwen motten; de Toostaunt daut eena fa waut schuldich es - responsibility; liability; duty; accountability; obligation; onus. *Category: 4.7.6.3. Fault, 6.1.3.4. Advantage, 9.4.3.2. Hortative, 4.7. Law, 9.4.2.3. Necessary.*
- Ve'auntwuatunk** [fə'ʔəuntvuətʊŋk] *n.f. Pl: Ve'auntwuatungen.* daut wuafäa enna ve'auntwuatlich es; daut waut met Rajcht von eenem velangt es; daut waut eena vesproaken haft to doonen - responsibility. *Category: 4.7.6.3. Fault.*
- vebaken** [fə'ba:kən] *v.w.* oppbrucken met Sachen baken - use up in baking.
- vebätren** [fə'be:tren] *v.w.* bäta moaken; waut bäta enrechten - improve; correct; rectify; reform. *Category: 4.3.8. Change behavior, 8.3.7.6. Improve, 3.5.1.3. True, 3.6.5. Correct, 4.7.5.3. Accuse, confront, 7.9.4. Repair, 8.3.7.7. Right, proper, 4.4.3.5. Solve a problem, 4.8.4.6. Repent, 7.5. Arrange.*
- vebätat** [fə'be:ta:t] *adj.* bäta ooda stoakja jemoakt; schmocka jemoakt - improved. *Category: 8.3.7.6. Improve.*
- Vebätungsauunstault** [fə'be:trʊŋsəunstəult] *n.f. Pl: Vebätungsauunstaulten.* eene Aunstault wua junge ooda uk groote Menschen belieet woaren woo see sikj benämen sellen - reformatory; penitentiary. *Category: 4.7.7.3.*



**Imprison.**

- Vebättrunk** [fə'be:trʊŋk] *n.f. Pl: Vebättrungen. Variant: Vebättrinj.* de Prozass von waut bāta ooda rechtich moaken - improvement; correction. *Category: 8.3.7.6. Improve.*
- vebaunen** [fə'bəunən] *v.w.* em Baun stalen; velangen daut dee nich Jemeenschoft met eenem haben - ban; banish; ostracize. *See: vebeeden. Category: 4.9.5.6.1. Taboo, 4.7.7.5. Ostracize.*
- vebaunt** [fə'bəunt] *adj.* em Baun; vejoacht; ute Jemeenschoft jesat - banned. *Category: 4.9.5.6.1. Taboo.*
- Vebaununk** [fə'bəunʊŋk] *n.f. Pl: Vebaunungen.* wām moaken no eene aundre Jääjent trakjen aus Strof ooda ut Väasecht daut see nich too stoakj woaren - exile. *Category: 4.7.7.5. Ostracize, 7.3.3.4. Chase away.*
- vebeeden** [fə'be:ðən] *v.s.* aufsajen; velangen daut waut nich jedonen woat - forbid; ban; disallow; prohibit. *See: vebaunen. Category: 3.3.4.2. Refuse permission, 4.9.5.6.1. Taboo, 3.3.4.4. Prevent.*
- vebeislen** [fə'beislən] *v.w.* velieren; nich behoolen wua eena waut jeloten haft - lose through carelessness.
- vebeiselt** [fə'beiselt] *adj.* soo daut dee veloaren ooda vebeiselt es - lost; misplaced.
- Vebetrunck** [fə'be:trʊŋk] *n.f. Pl: Vebetruncken.* de Toostaunt von vebettat sennen; de Prozass von betta woaren - embitterment.
- vebetren** [fə'betrən] *v.w.* betta woaren; vehausen - embitter. *Category: 3.4.2.3. Angry.*
- Vebettaniss** [fə'beta:nis] *n.f.* de Toostaunt von vebettat sennen; daut waut eenem betta moakt - rancour; bitterness. *See: Bettaniss. Category: 3.4.2.3. Angry.*
- vebettat** [fə'beta:t] *adj.* sea vedrisslich äwa waut sennen - rancorous; embittered. *Category: 3.4.2.3. Angry.*
- vebie** [fə'bi] *adv.* vegonen; wieda jefoaren; nich mea hia sennen, entwāda en reisen ooda Tiet - past; gone; finished; over; beyond; by. *Category: 8.2.6.1. Far, 8.4.6.2. Past, 8.1.4. More, 8.4.6.6.1. Again, 8.5.1.3.1. Above, 8.5.1.6. Across, 8.4.5.2. Before, 8.5.1.5.1. Next to, 9.5.1.3. Means.*
- vebieejen** [fə'biejən] *v.s.* moaken daut waut nich mea jlik es; moaken daut waut nich mea daut Jeschekj haft aus ea; veknutschen; kromm ooda bulich moaken - bend out of shape.
- vebiefoaren** [fə'bifo:æən] *v.s.* bat wua foaren un uk wieda foaren - drive past.
- vebiegonen** [fə'bigo:nən] *v.s.* bat eene Städ komen un wieda gonen von doa - walk past.
- vebiekjennen** [fə'bicjənən] *v.s.* de Määjlichkjeit ooda Frieheit haben toom vebiegonen - passable.
- vebiekomen** [fə'biko:mən] *v.s.* waut loten bat hia komen un uk wieda gonen - pass. *Category: 1.2.1.1. Mountain, 3.6.7. Test, 4.2.6.2.1. Football, soccer, 4.7.2. Pass laws, 7.2.3.5. Move past, over, through, 7.3.1.1. Throw, 8.1.4. More.*
- vebieloten** [fə'bilə:tən] *v.s.* waut loten vebiegonen; Rum ooda Frieheit jäwen daut de aundra vebie kaun - allow passage.
- vebieranen** [fə'bira:nən] *v.w.* bat wua ranen un uk wieda ranen - run past.
- vebiereisen** [fə'bireisən] *v.w.* bat wua reisen un uk wieda - travel past.
- vebiestren** [fə'bistrən] *v.w.* eenem sien Wajch velieren - lose one's way; go astray.
- vebiestat** [fə'bista:t] *adj.* soo aus eena dee nich weet wua hee es, ooda woo hee ut waut rut kaun komen - lost.
- vebieten** [fə'bitən] *v.s.* snack.  
 1 • enbieten; Lajcha en waut nenbieten, oba nich aufmoaken - pierce (with teeth); chew.  
 2 • äten; een bätje äten - snack; have a bite. *Category: 5.2.2.2. Meal.*
- Vebietsel** [fə'bitsəl] *n.n.* een kjlien Bät toom äten; Aufbietsel - bite. *Category: 2.1.1.5. Tooth, 2.5.3. Injure, 2.5.3.2. Poison, 5.2.2.1. Bite, chew.*
- Vebindunk** [fə'bindʊŋk] *n.f. Pl: Vebindungen.* daut waut twee vebinjt ooda toop haben - connection. *Category: 7.5.2. Join, attach, 7.5.2.1. Link, connect, 9.6. Connected with, related.*
- vebinjen** [fə'binjən] *v.s.* toopbinjen; aunbinjen; faustbinjen - bind up; federate; covenant. *Category: 4.7.8. Legal contract, 4.7.8.1. Covenant.*
- Vebinjunk** [fə'binjʊŋk] *n.f. Pl: Vebinjungen.* een Knoppen; de Prozass von waut toopbrinjen; daut Veheltniss von vebungen sennen - juncture; conjunction; covenant. *Category: 6.5.4.1. Road, 9. Grammar, 4.7.8. Legal contract, 4.7.8.1. Covenant.*
- vebleffen** [fə'blefən] *v.w.* sikj sea vefieren; staunen - surprise. *Category: 4.7.5.1. Investigate a crime.*
- vebleft** [fə'bleft] *adj.* je'enjst; veschrocken; vefieet; vewillat - bewildered; flabbergasted; stunned; aghast; dumbfounded; dazed. *See: vewillat. Category: 2.5.6.5. Dazed, confused, 3.4.2.5. Confused, 3.4.1.3.*

**Surprise, 3.4.2.1.7. Shock.**

- veblenden** [fə'blɛndən] *v.w.* soo dach sennen daut eena nich goot seenen kaun - be blinded by bright lights.
- Veblief** [fə'blif] *n.n. Pl: Vebliefs.* eene Stād toom bliewen, Kwatia - place to stay; refuge. *Category: 4.4.4.4. Save from trouble, 7.6. Hide.*
- Veblindunk** [fə'blɪndʊŋk] *n.f. Pl: Veblindungen.* em denkjen sien Jlikjewicht velieren; soo sea enjenomen fa waut sennen daut eena aundre Sachen nich sitt ooda Wieet talt - infatuation.
- veboagen** [fə'boagən] *adj.* jeboagen; nich jlikj wua daut ea jlikj wia - bent. *Category: 3.2.8. Tendency, 7.1.8. Bend down, 8.3.1.5. Bend.*
- veboajen** [fə'boajən] *v.w.* vestääkjen; waut stell hoolen - hide. *Category: 2.1.4. Skin, 4.4.4.4. Save from trouble, 6.3.7. Animal products, 7.6. Hide.*
- veboajcht** [fə'boajt] *adj.* vestoaken - hidden. *Category: 7.6. Hide.*
- veboden** [fə'bo:dən] *adj.* onen Frieheit; soo daut doa nich Frieheit to es - forbidden. *Category: 4.9.5.6.1. Taboo.*
- vebomlen** [fə'bɔmlən] *v.w.* velieren; velajen - lose or mislay.
- vebomt** [fə'bɔmt] *adj.* vetrimmat; veschloagen von Bommen - bombed.
- veborjen** [fə'bojən] *adj.* vestoaken; soo daut et nich to seenen es - obscure; hidden. *Category: 1.1.3.2. Cloud, 3.2.3.1. Known, unknown, 3.2.3.3. Secret, 3.2.4.3. Mysterious, 7.6. Hide.*
- Veborjenheit** [fə'bojənheit] *n.f.* to Toostaunt von vestoaken sennen; eene Sach dee trigjihoolen woat - privacy. *Category: 4.1.6.3. Alone.*
- vebosen** [fə'bo:sən] *v.w.* sikj too sea spooden - hurry too much.
- vebost** [fə'bɔst] *adj.* too bosich; met Schwunk; met spooden - in a hurry; in a rush. *Category: 8.4.8.1. Quick.*
- vebrääkjen** [fə'brɛacən] *v.s.* tweibrääkjen; en Stekja brääkjen; veschmatren - break into pieces; break the law. *See: veschmatren. Category: 7.8.1. Break, 4.5.4.2. Disobey, 4.7.3. Break the law.*
- Vebrääkja** [fə'brɛacɹ] *n.m. Pl: Vebrääkjasch.* eena dee een Vebrääkjen begonen haft - intruder; burglar; thief; felon; crook; criminal; convict. *Category: 4.3.4.6. Meddle, 6.8.9.1. Steal, 4.7.7.3. Imprison, 4.7.3. Break the law, 4.7.6.2. Condemn, find guilty.*
- vebrääkjarisch** [fə'brɛaca:ɾɿ] *adj.* soo aus een Vebrääkja - criminal. *Category: 4.7.3. Break the law.*
- Vebrääkjen** [fə'brɛacən] *n.n. Pl: -.* een Vegonen em Jesaz, tB. stälen - crime. *Category: 4.7.3. Break the law.*
- vebreeden** [fə'brɛɪdɛn] *v.w.* breeda woaren; vespreeden; von eene Norecht: breet bekaunt woaren - spread; widen; dilate; advertise; promulgate. *Category: 1.3.2.1. Flow, 7.3.7.3. Spread, smear, 8.1.4.2. Increase, 8.2.4. Wide, 2.1.1.1. Eye, 3.5.1.2.1. Announce.*
- vebrennen** [fə'brɛnɛn] *v.w.* von Fia vefräten woaren; too heet woaren; Schoden kjrieen von too heet sennen - burn. *Category: 2.1.4. Skin, 2.5.3. Injure, 2.5.6.1. Pain, 5.5.4. Burn, 8.3.4. Hot.*
- vebrent** [fə'brɛnt] *adj.* oppjebrent; doljeschwält - burned up; consumed.
- vebrieecht** [fə'brɪɛχt] *adj.* von Fleesch ooda Hut daut Schoden jekjrääjen haft von too Heet woaren; jebrent; jebrieecht - scalded; burned. *Category: 6.5.3. Building materials.*
- vebriejen** [fə'brɪjɛn] *v.w.* de Hut loten too heet woaren; Schoden aun de Hut kjrieen, von waut flissendjet daut too heet es - over scald.
- vebrinjen** [fə'brɪjɛn] *v.s.* vebrucken; vedoawen; utnutzen bat et nuscht Wieet es; Tiet brucken - waste; spend unwisely. *Category: 2.2.8. Defecate, feces, 2.6.6.1. Kill, 6.1.2.2.6. Waste, 6.8.4.7. Spend, 8.3.7.8.3. Garbage.*
- vebroaken** [fə'brɔakən] *adj.* enjebroaken; tweijebroaken - broken up.
- vebroklen** [fə'brɔklɛn] *v.w.* von selfst ooda met Tiet en fiene Bieta brääkjen - crumble apart.
- vebrockelt** [fə'brɔkɛlt] *adj.* en kjliene Stekja jebroaken von eene Plaut - crumbled.
- vebrucken** [fə'brʊkən] *v.w.* oppbrucken; brucken bat waut twei jeit ooda Wieet velist - consume; use up; wear out. *Category: 5.2.2. Eat, 5.5.4. Burn, 6.1.2.2.4. Use up, 7.9. Break, wear out.*
- vebrudlen** [fə'brʊdlɛn] *v.w.* soo lang koaken ooda broden bat et gauns mäa es - overboil.
- vebruddelt** [fə'brʊdɛlt] *adj.* gauns mäa jebrot ooda jekoakt; utjekoakt - softboiled.
- vebrukt** [fə'brʊkt] *adj.* oppjebrukt; tweijegonen von brucken; Wieet veloaren haben von väl brucken - used up.
- vebuen** [fə'byən] *v.w.* oppbrucken biem buen - use in building.

**vebuaren** [fə'buəɹən] *v.w.* velieren; oppbrucken un velieren - lose; go bankrupt farming. *Category: 4.2.6.2. Sports, 7.6.3. Lose, misplace, 8.1.4.3. Decrease, 8.5.3.1. Absent.*

**vebuat** [fə'buət] *adj.* veloaren; vebrukt - lost.

**vebulen** [fə'bylən] *v.w.* Bulen moaken ooda kjrieen; enbucken; bulich moaken - dent. *Category: 7.9.1. Damage.*

**vebult** [fə'bult] *adj.* met Bulen; veboagen - dented. *Category: 8.3.1.6.1. Concave.*

**vebungen** [fə'buŋən] *adj.* be involved with.

1 • met waut toop; vewekjelt - be involved with; be associated with; fraught.

2 • forsch; stoakj; volljewossen - large; stocky. *See: väähaben.*

**Vebunt** [fə'bunt] *n.n.* Verein; Jemeenschoff; een enweljen toom toopschaufen - league; association. *See: Jemeenschoff; Verein. Category: 4.2.6.2. Sports, 4.2.6.2.1. Football, soccer, 4.2.6.2.2. Basketball, 4.1. Relationships, 4.1.2.1. Working relationship, 9.6. Connected with, related.*

**vebuzhren** [fə'buʒrən] *v.w.* von Hoa: orriemsch moaken - tousle.

**vebuzhat** [fə'buʒa:t] *adj.* vezoddat; buzhrich; orriemsch, soo aus Hoa - tousled.

**vedajchtich** [fə'da:çtiç] *adj.* twiewelhaft; nich gauns to truen - suspicious; queer. *Category: 4.7.5.2. Suspect, 8.3.5.3.4. Strange.*

**Vedajchtichkjeit** [fə'da:çtiçceit] *n.f.* de Vedocht; daut waut eena nich truen kaun - suspicion. *Category: 3.2.5.3. Doubt, 4.7.5.2. Suspect.*

**vedakjen** [fə'da:cən] *v.w.* priejlen; bestrofen met schlonen - thrash. *Category: 4.8.3.1. Defeat.*

**vedakjt** [fə'da:ct] *adj.* jepriejelt; jeschloagen - spanked.

**vedäl** [fə'de:l] *adj.* äwadäl; openboa; bejenj - out and about.

**vedanken** *v.w.* Aunerkanjunkt jäwen daut wäa waut jedonen ooda toojeloten haft - thank for; recognize indebtedness.

**vedarscht** [fə'da:ʃt] *adj.* sea darschtich sennen; lieden von nich jenuach to drinkjen haben - famished. *Category: 5.2.2.5. Hungry, thirsty.*

**vedarschten** [fə'da:ʃtən] *v.w.* veschmachten; lieden von nich jenuach to drinkjen haben; vedreejen - be parched; die of thirst. *See: veschmachten.*

**vedaumen** [fə'dəumən] *v.w.* schuldich spräakjen - damn or curse; condemn; dam up. *Category: 4.7.6.2. Condemn, find guilty, 7.3.6.2. Block, dam up.*

**vedaument** [fə'dəument] *adj.* soo daut et vedaumt ooda beschulcht - damning.

**Vedaumniss** [fə'dəumnɪs] *n.f. Pl: Vedaumnissen.* een vedaumen; een vedaumt sennen; de eewje Hal - damnation.

**vedaumt** [fə'dəumt] *adj.* schuldich sennen - damned; cursed. *Category: 4.4.5.2. Unlucky.*

**vedäwren** [fə'de:vrən] *v.w.* oppknaulen; veschlonen; priejlen - spank.

**vedäwat** [fə'de:va:t] *adj.* met Schläaj; jeschloagen; jepriejelt - spanked; thrashed; cudgeled.

**vedeelen** [fə'dəilən] *v.w.* endeelen; utdeelen; aul dee waut jäwen, dee waut traft - apportion; distribute; disburse. *See: deelen. Category: 7.4.4. Distribute, 7.8. Divide into pieces, 6.8.3. Share wealth, 7.5.1.1. Separate, scatter.*

**Vedeelunk** [fə'dəilʊŋk] *n.f. Pl: Vedeelungen. Variant: Vedeelinj.* een Poat; een Deel; een utdeelen; een endeelen - distribution; apportioning. *Category: 7.4.4. Distribute.*

**vedeenen** [fə'dəinən] *v.w.* Loon kjrieen; Jehault kjrieen fa jewesse Oabeit - earn; deserve. *Category: 6.8.2.7. Earn, 4.7.9.3. Deserve.*

**Vedeerst** [fə'dəinst] *n.m.* Ennom, waut eena fa eene Oabeit kjricht - profit; earnings; merit; emolument. *Category: 6.8.2.2. Make profit, 6.8.2.7. Earn, 4.7.9.3. Deserve.*

**vedeerstlich** [fə'dəinstliç] *adj.* soo daut et waut vedeent; soo daut eena doobie Jelt moakt - profitable; meritorious; lucrative. *Category: 6.1.4. Job satisfaction, 6.8.2.2. Make profit, 3.2.5.9. Approve of something.*

**vedeent** [fə'dəint] *adj.* met Vedeerst; aufjeschauft - earned.

**vedeidlen** [fə'deidlən] *v.w.* Tiet veschwenden; Tiet nich to waut goodet brucken; vejeidlen - spend wastefully. *See: vejeidlen.*

**vedeidelt** [fə'deidelt] *adj.* vekwost; vemachelt; vebrukt - spent; wasted. *Category: 2.4.4. Tired.*

**vedeift** [fə'deift] *adj.* oppjedeift; jeschmolten - melted. *Category:* **1.2.3. Solid, liquid, gas.**

**vedeiwen** [fə'deivən] *v.w.* schmelten; oppdeiwen; utdeiwen; flissendich woaren von woamen - thaw; digest; dissolve. *Category:* **1.1.3.4. Snow, ice, 1.2.3. Solid, liquid, gas, 5.2.1.2. Steps in food preparation.**

**vedemplen** [fə'demplən] *v.w.* een Jeschmak kjlanda moaken met mea Wota, ooda soowaut, biejeeten - thin (adding water).

**vedempelt** [fə'dempelt] *adj.* met mea Wota mank; nich soo stoakj - thinned. *Category:* **8.2.4.1. Narrow.**

**vedenkjen** [fə'dɛŋcən] *v.s.* denkjen daut waa schuldich aun waut es - suspect; be suspicious of. *Category:* **3.2.5.3. Doubt, 9.4.4.6.1. Think so.**

**vedennen** [fə'dɛnən] *v.w.* denna moaken; vedemplen; utklunjen; aufschieren - thin out; rarefy. *Category:* **7.5.7. Multiple things moving, 8.3.6.4. Dense.**

**vedent** [fə'dɛnt] *adj.* jedent; utjedent; met Wota denna jemoakt - thinned. *Category:* **8.2.4.1. Narrow.**

**vedestowieren** [fə'dɛsto:virən] *v.w.* venichten; vedoawen; enne Grunt brinjen; to Schunt moaken - annihilate; destroy. *See:* **venichten.** *Category:* **2.6.6.1. Kill, 4.8.3.1. Defeat, 4.3.4.6.1. Spoil, 6.3.4. Butcher, slaughter, 7.9.3. Destroy.**

**vedichten** [fə'diçtən] *v.w.* dicht moaken; soo moaken daut nuscht derch kaun - seal; insulate; condense. *Category:* **1.6.1.1.7. Sea mammal, 4.4.4.5. Protect, 1.2.3. Solid, liquid, gas, 8.2.2.1. Short, not long.**

**Vedichtunk** [fə'diçtʊŋk] *n.f. Pl: Vedichtungen.* een Prozass von waut dicht moaken; daut enne Waunt waut de Hett nich lat soo goot derchgonen - insulation. *Category:* **6.5.2.1. Wall.**

**Vediepinj** [fə'dipɪŋ] *n.f.* de Mot vom Bän bat de Uaken - measurement from ceiling to eaves.

**vediestren** [fə'distrən] *v.w.* vedunklen; waut diesta moaken; waut soo moaken daut doa nich jenuach Licht es - darken; become obscured. *See:* **vedunklen.** *Category:* **8.3.3.2. Dark.**

**vediestat** [fə'dista:t] *adj.* diesta jeworden; vedunkelt - darkened. *Category:* **8.3.3.2. Dark.**

**vedinjen** [fə'dɪŋən] *v.s.* ut kontrakten; Oabeit loten von aundre doonen unja Kontrakt - contract out.

**Vedinjunk** [fə'dɪŋʊŋk] *n.f. Pl: Vedinjungen.* Kontrakt; een jeschräwna Vetrach tweschen twee Menschen ooda twee Gruppen - contract. *Category:* **4.7.8. Legal contract, 7.1.9. Move a part of the body, 8.1.4.3. Decrease, 8.2.2.1. Short, not long.**

**vedoawen** [fə'dɔavən] *v.s.* tweimoaken; dän Wieet kjlanda moaken; Schoden to waut doonen - spoil; deteriorate; pamper. *Category:* **4.3.4.6.1. Spoil, 7.9.1. Damage, 8.3.7.8. Decay, 7.9. Break, wear out, 8.3.7.2.1. Worse.**

**Vedoawa** [fə'dɔavʌ] *n.m. Pl: Vedoawasch.* dee waut aules vedoaft - vandal. *Category:* **7.9.1. Damage.**

**Vedoawen** [fə'dɔavən] *n.n.* de Prozass von waut vedoawen - destruction. *Category:* **4.4.2. Trouble, 7.9.3. Destroy.**

**Vedoawniss** [fə'dɔavnɪs] *n.f.* een vedorwna Toostaunt - corruption; perdition. *Category:* **6.8.9. Dishonest financial practices, 6.8.9.1. Steal, 6.8.9.5. Bribe, 8.3.7.8. Decay.**

**vedoblen** [fə'dɔblən] *v.w.* tweemol soo groot moaken; dobbelt lajen - double; duplicate. *Category:* **8.1.1.1.2. Two, 8.1.4.2. Increase, 9.3.1.3. To a larger degree, 8.3.5.6. Copy.**

**vedobbelt** [fə'dɔbelt] *adj.* dobbelt jenomen; met twee Schicht - doubled.

**Vedocht** [fə'dɔχt] *n.f. Pl: Vedochten.* een nich truen; waut ooda wäm vedenkjen; Twiewel - suspicion. *Category:* **3.2.5.3. Doubt, 4.7.5.2. Suspect.**

**vedoktren** [fə'dɔktrən] *v.w.* Jelt oppbrucken met Doktarie betolen - spend at doctoring.

**vedolmetschen** [fə'dɔlmɛtʃən] *v.w.* dolmetschen; äwasaten; dietlich moaken waut waut meent - translate. *Category:* **3.5.8. Interpreting messages.**

**vedolt** [fə'dɔlt] *adj.* sea; secha; jewess - darn right.

**vedonren** [fə'dɔnrən] *v.w.* beat up.

1 • bosich Jelt vebrucken; vemachen - spend wildly.

2 • priejlen; veheiwen; vekjlielen; veknujjen - beat up; pommel; spank. *See:* **veheiwen; vekjielen; veknujjen.** *Category:* **2.5.3. Injure, 7.7.1. Hit.**

**vedonsten** [fə'dɔnstən] *v.w.* en Donst oppgonen; to Donst woaren - evaporate. *Category:* **1.2.3. Solid, liquid, gas, 1.3.3.1. Dry.**

**vedorren** [fə'dɔrən] *v.w.* vewalkjen; vedrieegen ooda schwak woaren - wither. *Category:* **1.3.3.1. Dry, 1.5.6. Growth of plants.**



- vedorwen** [fə'dɔvən] *adj.* twei, soo jemoakt daut et nich mea schauft ooda Wieet haft; von een Kjint: vewant, nich belieet - spoiled. *Category:* **4.3.1.3.1. Immature in behavior, 7.9.1. Damage.**
- vedraschen** [fə'dra:ʃən] *v.w.* thrash.  
 1 • to Strof schlönen - powder; thrash.  
 2 • priejlen - punish. *Category:* **4.8.3.1. Defeat.**
- vedrāwen** [fə'dre:vən] *adj.* wajch jejoacht; vesprenjt - scattered; driven away.
- vedreien** [fə'dre:ien] *v.w.* twist.  
 1 • soo dreien daut et nich paust - turn askew.  
 2 • eene Rieejenfolj endren soo daut de Jeschicht nich to vestonen es; jewesse Eenselheiten endren soo daut de Jeschicht nich to vestonen es - twist; distort; misrepresent. *Category:* **2.5.3. Injure, 7.1.9. Move a part of the body, 7.3.5. Turn something, 8.3.1.5.2. Twist, wring, 3.5.1.3.6. Exaggerate.**
- vedreit** [fə'dreit] *adj.* derchenaunda; Hauls äwa Kopp; nich rajcht enjestalt; too wiet jedreit; vedorwen - wry; perverse; flighty; distorted; confused. *Category:* **3.5.6.3. Facial expression, 3.1.2.1. Alert, 8.3.1. Shape, 8.3.1.5. Bend, 2.5.6.5. Dazed, confused, 3.4.2.5. Confused, 7.5.5.1. Disorganized.**
- vedrekjen** [fə'drɛcən] *v.w.* tweidrekjen; Schoden moaken met opp waut drekjen - press out of shape.
- vedrekjt** [fə'drɛct] *adj.* toopjedrekjt; too sea jedrekjt; vebult - squashed.
- vedrenjen** [fə'drɛɲən] *v.w.* tosied drenjen; tosied schuwen von vāl - displace; dislocate; supplant; crowd out. *Category:* **7.3.3.1. Take something from somewhere, 2.5.3. Injure, 7.5.6. Substitute.**
- vedrieecht** [fə'driɛχt] *adj.* drieech jeworden; von eene Plaunt: jstorwen; von een Mensch: sea denn jeworden - dried up; withered. *Category:* **1.3.3.1. Dry.**
- vedrieegen** [fə'driɛɲən] *v.w.* drieech woaren; Feichtichkeit velieren - dry up; wither. *Category:* **1.3.3.1. Dry, 1.5.6. Growth of plants.**
- vedriewen** [fə'drivən] *v.s.* wajchdriewen; wajchjoagen; dwinjen wajch to gonen - dispel; drive away; dissipate.
- vedrinkjen** [fə'drɪŋcən] *v.s.* stoawen von nich Loft kjrieen biem schwamen - drown; spend all on drink. *Category:* **2.6.6. Die, 2.6.6.1. Kill.**
- vedrisslich** [fə'drɪsliç] *adj.* vestieet; jäajenaun; nich aum metschauen - petulant; fretful; peevish; sulky. *Category:* **4.3.1.5.2. Bad-tempered, 3.5.1.8.5. Complain.**
- Vedrisslichkjeit** [fə'drɪsliçceit] *n.f.* *Variant:* **Vedruss.** de Toostaunt von vestieet sennen - petulance; peevishness; fretfulness; ill-humour; vexation; annoyance; chagrin. *See:* **Ploag.** *Category:* **3.4.2.3. Angry, 3.4.2.3.1. Annoyed.**
- vedroagen** [fə'drɔagən] *v.s.* uthoolen; goot met foadich woaren - tolerate; withstand; endure; bear. *Category:* **4.3.1.5. Patient, 4.8.2.2. Fight against something bad, 3.3.1.6. Determined, 4.4.2.6. Suffer, 4.4.3.6. Endure, 8.4.7. Continue, persevere, 1.6.1.1.2. Carnivore, 2.6.3.1. Pregnancy, 4.3. Behavior, 7.3.1. Carry.**
- vedronslen** [fə'drɔnslən] *v.w.* dronslich woaren; vekjneppen; vezodren - become knotted.
- vedrunken** [fə'drɔŋkən] *adj.* veseept; todood jekomen em Wota - drowned.
- Vedruss** [fə'drɔs] *n.m.* Veläajenheit; Vedrisslichkjeit; een vedrisslich sennen - disappointment. *See:* **Vedrisslichkjeit.** *Category:* **3.4.2.1.4. Disappointed.**
- veducken** [fə'dʊkən] *v.w.* Schacht jäwen; priejlen - spank.
- vedujd** [fə'dʊjd] *adj.* vedāwat; veprieljelt - pummeled.
- vedujjen** [fə'dʊjən] *v.w.* veschlönen; schlönen; kjielen - thrash. *Category:* **4.8.3.1. Defeat.**
- vedukt** [fə'dʊkt] *adj.* spanked.  
 1 • jeprieljelt; jeschloagen - cudgelled.  
 2 • met ducken daut orrajchte Jeschekj jekjräajen - pried out of shape.
- vedunklen** [fə'dʊŋklən] *v.w.* vediestren; dunkel ooda diesta woaren - darken; become obscure. *See:* **vediestren.** *Category:* **8.3.3.2. Dark.**
- vedunkelt** [fə'dʊŋkelt] *adj.* onkloa ooda diesta jeworden; bewolkjt; onen Licht - obscure. *Category:* **1.1.3.2. Cloud, 3.2.3.1. Known, unknown, 3.2.3.3. Secret, 3.2.4.3. Mysterious.**
- veduzt** [fə'dʊtst] *adj.* vewillat; vefieet; nich weeten aun waut eena es - stunned; astonished. *Category:* **3.4.2.1.7. Shock, 3.4.1.3. Surprise.**
- Vee** [fə'ə] *n.n.* Kjiej; Rintvee; aule Tieren dee oppem Hoff jehoolen woaren - cattle. *See:* **Rintvee.** *Category:* **1.6.1.1.3. Hoofed animals, 6.3.1.1. Cattle.**

- Veedokta** [fə'ədɔktɿ] *n.m.* *Pl.* **Veedoktasch**. eena dee Vee doktat; eena dee Krankheiten mank Vee behandelt - veterinarian. *Category:* **2.5.7.1. Doctor, nurse, 6.3.8. Veterinary science.**
- ve'eefachen** [fə'ʔɛfa:χən] *v.w.* eefacha moaken; moaken daut waut nich soo komplizieet es - simplify. *Category:* **3.5.1.2.3. Explain, 7.5.8. Simple, complicated.**
- ve'eenjen** [fə'ʔɛɪnən] *v.w.* to eent moaken; toopbrinjen; Fräd moaken - come to terms.
- Ve'eenjunk** [fə'ʔɛɪnʏŋk] *n.f.* *Pl.* **Ve'eenjungen**. een eenich woaren; een toopkomen opp toopbliewen - unification. *Category:* **4.1.5. Unity, 4.2.1. Come together, form a group, 7.5.2. Join, attach.**
- Veefoarma** [fə'ʔɛfoarmɿ] *n.m.* *Pl.* **Veefoarmasch**. een Foarma met een goodet Schoof Vee; een Foarma dee met Vee opptrakjen Jelt vedeent - cattle farmer.
- Veefooda** [fə'ʔɛfʊdɿ] *n.n.* Fooda fa Vee, soont aus Lankfooda un Schroot, Säd ooda Oppmenjssel - fodder.
- Veehääd** [fə'ʔɛhɛad] *n.f.* *Pl.* **Veehääden**. miere Kjiej un Junkvee toop, soo aus opp eene Weid, ooda dee eenem Mensch jehieren - cow herd.
- Veehoäd** [fə'ʔɛhɔad] *n.m.* *Pl.* **Veehoäds**. eena dee Vee heeden deit; enna däm siene Oppgow un Oabeit es no Vee oppausen daut dee nich opp soont gonen wua see nich sellen - cowherd.
- Veehock** [fə'ʔɛhɔk] *n.n.* *Pl.* **Veehocks**. een enjetiendet Hock fa Vee - paddock; corral. *Category:* **6.3. Animal husbandry, 7.2.6.2. Prevent from moving.**
- ve'elren** [fə'ʔɛlrən] *v.w.* ella ooda oolt woaren - age. *Category:* **3.5.4.5. History, 8.4.1.7. Era, 8.4.6.5. Age.**
- ve'ellat** [fə'ʔɛla:t] *adj.* oolt jeworden; met väl Joaren - aged. *Category:* **2.6.4.5. Old person, 8.4.6.5.2. Old, not young, 8.4.6.5.4. Old, not new, 8.4.6.5.6. Old fashioned.**
- veemässich** [fə'ʔɛme:siç] *adj.* sea groff; jraslich; soo aus Vee - cruel; brutal; bestial. *Category:* **4.3.4.9. Cruel, 4.7.9.5. Act harshly, 4.7.9.6. Oppress, 4.8.2.8. Violent, 2.6.2.3. Sexual immorality.**
- ve'endren** [fə'ʔɛndrən] *v.w.* aundasch moaken - change. *Category:* **9.1.1.2. Become, change state.**
- Ve'endaniss** [fə'ʔɛnda:nɪs] *n.f.* *Pl.* **Ve'endanissen**. de Prozass von endren; de Toostaunt von aundasch sennen - reform; transformation; transfiguration; change. *See:* **Endaniss**. *Category:* **4.3.8. Change behavior, 4.8.4.6. Repent, 7.5. Arrange, 8.3.7.6. Improve, 9.1.1.2. Become, change state.**
- Ve'endrunck** [fə'ʔɛndrʏŋk] *n.f.* *Pl.* **Ve'endruncken**. een Wakjssel; Ve'endaniss; aundasch aus ea - variation; mutation. *Category:* **8.3.5.2.3. Different.**
- ve'enjelscht** [fə'ʔɛɪɲɛlʃt] *adj.* *Variant:* **ve'enjlich**. een wesset soo aus Enjlich - anglicized.
- ve'enjsten** [fə'ʔɛɪnstən] *v.w.* enjsten; Angst moaken - frighten. *Category:* **3.3.3.8. Threaten, 3.4.2.4. Afraid.**
- ve'enjst** [fə'ʔɛɪnst] *adj.* Angst jeworden; veschechat - frightened. *Category:* **3.4.2.4. Afraid.**
- ve'erren** [fə'ʔɛrən] *v.w.* orrajcht doonen; dän orrajchten Wajch gonen - go astray.
- Veesocht** [fə'ʔɛzɔχt] *n.f.* eene Krankheit von Vee - murrain.
- Veeweid** [fə'ʔɛveid] *n.f.* *Pl.* **Veeweiden**. een Weid fa Vee; een Darpsweid; eena Stap wua Vee grosen kaun - pasture. *Category:* **1.2.1.3. Plain, plateau, 1.6.5. Animal home, 6.3.1.2. Sheep, 6.3.1.3. Goat, 6.3.1.7. Beast of burden, 6.3.2. Tend herds in fields.**
- vefälen** [fə'ʔɛ:lən] *v.w.* hinjaloten; nich nokomen - err; omit.
- vefangen** [fə'ʔɛfa:ŋən] *adj.* onen jeplont metjenomen; bekoft; vejräpen; vewekjelt - erred sexually; seduced; became entangled in a web. *See:* **vejrieppen**. *Category:* **2.6.2.2. Attract sexually, 2.6.2.3. Sexual immorality, 3.4.1.4.4. Attract.**
- vefaulen** [fə'ʔɛfʊlən] *v.s.* utteneen faulen; tweigonen; toopschorren - fall apart.
- vefaulschen** [fə'ʔɛfʊlʃən] *v.w.* met Aufsecht waut orrajcht moaken; de faulsche Norecht jäwen - falsify; forge a document.
- Vefaulschunk** [fə'ʔɛfʊlʃʏŋk] *n.f.* de Prozass von waut faulsch moaken; daut waut faulsch jemoakt es worden - falsification.
- vefetzen** [fə'ʔɛfetsən] *v.w.* vefrensens; verieten; schlerzen - tatter.
- vefetz** [fə'ʔɛfetz] *adj.* veräten; veschlerzt; vekoddat - shredded. *See:* **vefetzen**.
- vefieren** [fə'ʔɛfirən] *v.w.* shock.
- 1 • äwarauschen; vewilren; sikj nich weeten wiels waut soo haustich oppjekomen es - surprise; startle; shock.
  - 2 • veleiden - mislead. *Category:* **1.2.1.7. Earthquake, 1.5. Plant, 2.5.6. Symptom of disease, 3.4.2.1.7. Shock, 3.4.1.3. Surprise, 6.7.9. Machine, 8.4.6.1. Start something, 7.7.1. Hit, 4.3.5.5. Deceive.**

**Vefiera** [fə'firʌ] *n.m.* *Pl.*: -. eena dee wäm to waut schljachtet berät - seducer.

**vefierarisch** [fə'firɑ:ɪʃ] *adj.* soo daut et dän orrajchten Wajch leit; veleident - heretical. *Category*: **4.9.9. Irreligion.**

**vefierent** [fə'firɛnt] *adj.* soo daut et dän orrajchten Wajch aunwiest - misleading.

**Vefierunk** [fə'firʊŋk] *n.f.* *Pl.*: **Vefierungen**. eene Erfoarunk en dee eena sikj haft beräden loten to waut schljachtet doonen - seduction. *Category*: **2.6.2.3. Sexual immorality.**

**veflerren** [fə'flɛrɛn] *v.w.* vetranen; verieten; vekodren - shred; tear into shreds. *Category*: **5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.8.4. Tear, rip, 8.1.3.2. Few, little.**

**veflichten** [fə'fliçtɛn] *v.w.* Ve'auntwuatunk fa waut nämen; eene Oabeit opp sikj nämen - oblige; pledge. *Category*: **3.3.3.5. Compel, 3.5.1.9. Promise.**

**veflieejen** [fə'fliɛjɛn] *v.s.* en veschiedne Rechtungen flieejen, von eene Grupp - fly apart; be scattered by the wind.

**vefloagen** [fə'floagɛn] *adj.* wajchjefloagen; uteneen jefloagen - scattered; flown away.

**veflotna** [fə'flɔtnʌ] *adj.* dit es een Wuat daut toom schempen jebrukt woat onen daut eena krakjt weet waut daut meent - excuse for a cuss-word.

**vefluchen** [fə'fluχɛn] *v.w.* flieekjen; wäm schljachtet wenschen - curse. *Category*: **2.5.5. Cause of disease, 3.5.5.1. Obscenity, 4.9.4.1. Sorcery, 4.9.4.4. Curse.**

**veflucht** [fə'fluχt] *adj.* met eenen Fluch aufjestat; sea veacht - cursed; accursed; damned. *Category*: **4.4.5.2. Unlucky.**

**Vefluchta** [fə'fluχtʌ] *n.m.* *Pl.*: **Vefluchte**. eena dee met eenen Fluch aufjestat woat; eena däm eena nuscht goodet wenscht - the cursed one.

**vefoaren** [fə'foaɛn] *v.s.* lose one's way.

1 • sienen Wajch velieren biem foaren - lose one's way.

2 • enne Grunt foaren; foaren bat et nich mea schauft - drive into the ground.

**vefolcht** [fə'fɔlχt] *adj.* soo daut dee nojestonen woat; jetualeit wäajen Gloowen ooda Lia - persecuted; stalked. *Category*: **4.7.9.6. Oppress.**

**vefoljen** [fə'fɔləɛn] *v.w.* nostonen; wäm daut Läwen schwoa moaken wiels hee aundasch denkjt ooda von eene framde Grupp es - persecute. *Category*: **4.7.9.6. Oppress.**

**Vefolja** [fə'fɔlʌ] *n.m.* *Pl.*: -. eena dee eenem emma wada aukjemt un eenem vom gooden Wajch raufkjrieen well - persecutor. *Category*: **4.7.9.6. Oppress.**

**Vefoljunk** [fə'fɔlʊŋk] *n.f.* *Pl.*: **Vefoljungen**. eene lenjre Tiet en dee Menschen nojestonen woaren fa äaren Gloowen ooda äa Läwens Stiel - persecution. *Category*: **4.7.9.6. Oppress.**

**vefollen** [fə'fɔləɛn] *adj.* doljebroaken, nich to brucken wiels daut nich besorcht wort - dilapidated.

**vefoodren** [fə'føʊdrɛn] *v.w.* oppfoodren; Fooda oppbrucken - feed until the feed is consumed.

**vefoodat** [fə'føʊda:t] *adj.* oppjefoodat; gauns jebrukt met foodren - have fed up; having used up the feed.

**vefoten** [fə'fo:tɛn] *v.s.* no waut orrajchtet foten; waut orrajchtet nämen ooda wieda saten - err.

**Vefotunk** [fə'fo:tʊŋk] *n.f.* *Pl.*: **Vefotungen**. de jeschräwne Rääjlen von eene Beschäftjunk ooda een Kommittee - constitution. *Category*: **4.7.1. Laws, 4.7.8. Legal contract.**

**vefrässelt** [fə'fre:sɛlt] *adj.* frosich; vekomen; schljacht; nich schmock - ugly. *Category*: **2.3.1.8.2. Ugly.**

**vefräten**<sub>1</sub> [fə'fre:tɛn] *v.s.* verostren; vefulen; vekomen; weinja woaren ooda Wieet velieren von rostren, fulen, ooda soowaut - erode; corrode; eat away. *Category*: **1.2.2.1. Soil, dirt, 1.3.2.1. Flow, 8.1.4.3. Decrease, 1.2.2.3. Metal, 7.9.1. Damage, 8.3.7.8.1. Rust.**

**vefräten**<sub>2</sub> [fə'fre:tɛn] *adj.* vefult; vekomen; oppjefräten - corroded; rusted. *Category*: **8.3.7.8.1. Rust.**

**vefrensen** [fə'frɛnsɛn] *v.w.* to Frensen woaren; frensich woaren - tatter.

**vefrieren** [fə'frirɛn] *v.s.* tweifrieren; Schoden kjrieen von too kolt woaren - freeze; get frost-bite. *Category*: **1.1.3.4. Snow, ice, 1.2.3. Solid, liquid, gas, 8.3.4.1. Cold, 8.3.7.8.4. Preserve.**

**vefroaren** [fə'froaɛn] *adj.* soo daut dee von Frost vedorwen sent; met Frost - frozen. *Category*: **1.1.3.4. Snow, ice, 8.3.4.1. Cold.**

**vefulen** [fə'fylɛn] *v.w.* vestocken; vekomen; vepilzen; von Kjniepasch ooda noch kjlandret Läwent vedorwen woaren - rot; decompose. *Category*: **1.5.6. Growth of plants, 2.6.6.2. Corpse, 8.3.7.8. Decay.**

**vefult** [fə'fult] *adj.* vekomen; vepilzt; vestokt - rotten. *Category*: **1.6.3.1. Egg, 2.3.4. Smell, 2.5.2.4. Tooth decay, 8.3.7.8. Decay.**

**vegnurplen** [fə'gnurplən] *v.w.* met Gnurpel vewaussen, soo aus en een Jelenkj - turn into cartilage.

**vegnuwlen** [fə'gnuvlən] *v.w.* veschnieden met een stompet Massa - disfigure by cutting.

**vegnuwelt** [fə'gnyvelt] *adj.* onvääsechtich veschnäden; von gnuwlen vedorwen - disfigured. *Category: 2.5.3.1. Amputate, 2.5.4. Disabled.*

**vegonen**<sub>1</sub> [fə'go:nən] *v.s.* disappear.

1 • wajch gonen; opphieren; veheelen - disappear (like a mist); fade away; go away.

2 • em Jeschljachtsläwen waut orrajcht doonen - sexual misdemeanor. *Category: 7.6. Hide, 2.3.2.5. Quiet, 8.4.6.1.2. Stop something, 7.2.3.1. Move away, 7.2.3.3. Leave.*

**vegolden** [fə'göldən] *v.w.* met Golt beschlonen - gild. *Category: 8.3.8. Decorated.*

**vegonen**<sub>2</sub> [fə'go:nən] *adj.* latsta; vääja - past; last. *Category: 8.2.6.1. Far, 8.4.6.2. Past, 8.1.7.4. Remain, remainder, 8.4.6.1.3. End.*

**Vegonenheit** [fə'go:nənheit] *n.f. Pl: Vegonenheiten.* de Tiet dee jewast es, de Tiet dee vebie es - past. *Category: 8.2.6.1. Far, 8.4.6.2. Past.*

**vegoodjen** [fə'gøujən] *v.w.* vejäwen; togood hoolen; goot sprääkjen - atone. *Category: 4.7.7.7. Atone, restitution.*

**vegoten** [fə'go:tən] *adj.* utjegoten; verant - spilled.

**vegreiwen** [fə'greivən] *v.w.* greiw woaren - turn grey.

**vegrowen** [fə'gro:vən] *v.s.* begrowen; unjaschoawen - hide by burying.

**vegrulen** [fə'grylən] *v.w.* ve'enjsten; grulen; wajchgrulen - frighten. *Category: 3.3.3.8. Threaten, 3.4.2.4. Afraid.*

**vegrunst** [fə'grunst] *adj.* grunsich, schelrich, nuscht toom paus haben - grumpy. *Category: 4.3.1.5.2. Bad-tempered.*

**vehäakjren** [fə'hæacrən] *v.w.* vepeesren; derchenaunda moaken; de Ordnunk vedoawen - scramble; mix up; confuse; muddle up. *Category: 5.2.1.1. Cooking methods, 7.5.3. Mix, 2.5.6.5. Dazed, confused, 3.4.2.5. Confused, 4.3.6.4. Mistake.*

**vehäakjat** [fə'hæaca:t] *adj.* derchenaunda jemoakt; vepeesat - confused. *Category: 2.5.6.5. Dazed, confused, 3.4.2.5. Confused, 7.5.5.1. Disorganized.*

**vehaken** [fə'ha:kən] *v.w.* tweihaken; met eene Akjs ooda eene Hak waut tweischlonen - chop up.

**vehakstekjen** [fə'ha:kstɛcən] *v.w.* met Mieej foadich moaken; derchmoaken ooda derchschlonen; verechten; vollbrinjen; utrechten - accomplish. *See: bejennen; bestrieden; verechten; vollbrinjen; utfoadjjen; utrechten. Category: 6.1.2.3.5. Complete, finish, 6.1.3.2. Succeed, 9.1.2. Do.*

**vehalpen** [fə'ha:lpən] *v.s.* halpen; trajchthalpen - direct aid to someone.

**veharlichen** [fə'ha:liçən] *v.w.* lowen; harlich moaken; harlich hoolen - glorify. *Category: 3.5.1.7. Praise, 4.5.5. Honor.*

**veharlicht** [fə'ha:liçt] *adj.* harlich jemoakt; met harliche leejenschoften - glorified.

**vehassen** [fə'ha:sən] *v.w.* sea ve'achten; doll opp waut woaren; oajalich woaren - hate; be hateful; odious. *Category: 3.4.2.1.2. Hate, detest, 4.3.2.1. Despise someone, 4.3.3.1. Hate, ill will, 3.4.2.1.1. Dislike.*

**vehaundlen** [fə'həundlən] *v.w.* een Haundel derchfieren; een Kontrakt vemedlen - arrange and complete a sale.

**vehausplen** [fə'həusplən] *v.w.* soo väl derchenaunda brinjen daut et schwoa to vestonen es - make complicated.

**vehaust** [fə'həust] *adj.* veoajat, doll, oppelenjd wäm eene Schult nich vejäwen - hated. *Category: 3.4.2.1.2. Hate, detest, 4.3.3.1. Hate, ill will.*

**veheelen** [fə'hæilən] *v.w.* heelen; jesunt woaren - heal. *Category: 2.5.1.1. Recover from sickness, 2.5.7. Treat disease.*

**veheelt** [fə'hæilt] *adj.* jeheelt; bäta ooda jesunt jeworden - healed.

**veheeten** *v.w.* profezeien; em Verut sajen - prophesy; foretelling. *Category: 3.2.7.3. Predict, 4.9.4.6. Prophecy.*

**Veheetunk** [fə'hæitʊŋk] *n.f. Pl: Veheetungen.* eene Profezeiunk; daut waut em Verut jeprofezeit ooda veheeten woat - prophecy. *Category: 4.9.4.6. Prophecy.*

**veheift** [fə'hæift] *adj.* veschloagen; vekjielt - thrashed.

**veheiwien** [fə'hæivən] *v.w.* schlonen; priejlen; vekjielen; veknujjen - thrash; beat up. *See: vedonren; vekjielen; veknujjen. Category: 4.8.3.1. Defeat, 2.5.3. Injure, 7.7.1. Hit.*



**veheltnismässich** [fə'hɛltnɪsmɛ:siç] *adv.* soomea; soo to sajen; opp Bedinjungen - relatively. *Category:* **9.3.1.2. To a small degree.**

**Veheltniss** [fə'hɛltnɪs] *n.n. Pl: Veheltnissen.* de Toostaunt woo twee sikj unjarenaunda vehoolen; de Toostaunt tweschen twee Menschen ooda Sachen; Jesennunk; Stalunk - disposition; circumstances; relationship. **Jeschwista kjanen sikj jeweenlich sea goot, oba daut sajcht nich daut see een goodet Veheltniss haben un sikj eenjen.** Siblings usually know each other very well, but that does not say the have a good relationship and agree. *Category:* **3.1. Soul, spirit, 9.1.3.2. Situation, 2.6.2.3. Sexual immorality, 4.1. Relationships, 9.6. Connected with, related.**

**Veheltniswuat** [fə'hɛltnɪsvuət] *n.n. Pl: Veheltniswieda.* Präposizion; en Gramatikj een Wuat daut daut Veheltniss von een Hauptwuat aunjeft tB. aun, en, met, bie, to, von, usw - preposition. *See: Präposizion. Category: 9. Grammar.*

**Vehenkijniss** [fə'hɛjncɪs] *n.n.* de Toostaunt von sikj opp waut veloten ooda aun waut jebungen sennen - dependence; relationship. *Category:* **5.2.5. Narcotic, 8.1.7.3. Need, 2.6.2.3. Sexual immorality, 4.1. Relationships, 9.6. Connected with, related.**

**vehenkijnissvoll** [fə'hɛjncɪsfɔl] *adj.* komplizieet; vekjnept; met väl Bedinjungen - complicated. *Category:* **7.5.8. Simple, complicated.**

**vehetten** [fə'hɛtən] *v.w.* oppbrucken biem hetten - heat up. *Category:* **8.3.4. Hot.**

**vehezt** [fə'hɛtst] *adj.* veschechat; ve'enjst; vefolcht - scared; persecuted. *Category:* **3.4.2.4. Afraid, 4.7.9.6. Oppress.**

**Vehia** [fə'hia] *n.n. Pl: -. Variant: Verhea.* de Prozass von vom Rechta utjefroacht woaren; de Prozass von aule Sieden beseenen toom fauststalen waut werkjlich wort - trial. *Category:* **4.7.4. Court of law.**

**vehieren** [fə'hirən] *v.w.* em Jerecht horchen waut de Kloagen un de Veteidjungen sent - question. *Category:* **3.2.2.3. Evaluate, test, 3.3.2. Request, 3.5.1.5. Ask.**

**vehieren** [fə'hilən] *v.w.* lang roaren - cry ones eyes out.

**vehielt** [fə'hilt] *adj.* soo aus lang jehielt ooda jeroat - tear-stained; showing signs of having wept.

**Vehiera** [fə'hira] *n.m. Pl: -. Rechta; eena dee em Vehia daut latste Wuat fieet un de Wol traft - examiner; judge. Category: 3.2.2.3. Evaluate, test, 3.5.1.8. Criticize, 4.7.4.1. Legal personnel.*

**vehindren** [fə'hɪndrən] *v.w.* hinjren; em Stich sennen; een Prozass opphoolen - hinder. *Category:* **3.3.4.4. Prevent, 4.3.4.2.1. Hinder.**

**vehindat** [fə'hɪnda:t] *adj.* jehindat; oppjehoolen; vestieet - hindered. *Category:* **3.4.2.4.1. Worried.**

**vehoaden** [fə'hɔadən] *v.w.* hoat woaren - harden. *Category:* **1.2.3. Solid, liquid, gas, 8.3.6.2. Hard, firm.**

**vehoaglen** [fə'hɔaglən] *v.w.* vedorwen woaren von Hoagel - be destroyed by hail.

**vehoagelt** [fə'hɔagelt] *adj.* von Hoagel veschloagen - destroyed by hail.

**vehoatlen** [fə'hɔatlən] *v.w.* hoat moaken; jewant woaren - harden. *Category:* **1.2.3. Solid, liquid, gas, 8.3.6.2. Hard, firm.**

**veholen** [fə'ho:lən] *v.w.* jesunt woaren; Krauft trigjkjrieen; reiwen - get your second wind; recuperate; recompose oneself. *Category:* **2.5.1.1. Recover from sickness.**

**veholt** [fə'hɔlt] *adj.* jeheelt; stoakja jeworden; vereift - recovered; rested.

**Veholunk** [fə'ho:lʊŋk] *n.f. Pl: Veholungen. Variant: Veholinj.* de Prozass von reiwen ooda veholen; de Erfoarunk von bāta ooda jesunt woaren - recreation. *Category:* **3.4.1.1.1. Enjoy doing something, 4.2.6. Entertainment, recreation.**

**vehomren** [fə'hɔmrən] *v.w.* twei schlonen; met een Homa plaut moaken - hammer. *Category:* **4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.6.5.3. Sculpture, 6.7.2. Pounding tool, 7.7.1. Hit.**

**vehoolen** [fə'hɔʊlən] *v.s.* oppfieren; benāmen - act; behave in a certain way. *Category:* **4.2.2.2. Festival, show, 4.2.5. Drama, 4.3. Behavior, 9.1.2. Do.**

**vehungren** [fə'hʊŋrən] *v.w.* nich jenuach to äten kjrieen; lieden von to weinich äten - starve; be famished. *Category:* **2.5.2.1. Malnutrition, starvation, 2.6.6. Die, 8.1.7.2. Lack.**

**vehungat** [fə'hʊŋa:t] *adj.* nich jenuach to äten jekjrāajen haben - undernourished.

**ve'ieren** [fə'ʔirən] *v.w.* lea jāwen; sea huach wām rāakjnen - honour. *Category:* **4.2.2.3. Celebrate, 4.5.5. Honor.**

**ve'ieet** [fə'ʔiət] *adj.* je'ieet; met väl lea - honoured.

**Veilkje** [fə'ɪlcə] *n.n. Pl: -. eene Sort bennaschte Bloomen - violet. Category: 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.*

- vejäfs** [fə'je:fs] *adv.* to kjeenen Nutzen; emsonst - for naught; in vain; vainly; unavailing. *Category:* **9.6.2.6.1. Without result.**
- vejäten** [fə'je:tən] *v.s.* nich em Denkj hoolen; nich aun waut denkjen kjennen - forget. *Category:* **3.2.6.1. Forget.**
- Vejätenheit** [fə'je:tənheit] *n.f.* de Toostaunt von vejäten sennen; daut waut vejäten es - forgotten past; limbo; oblivion. *Category:* **2.6.6.8. Life after death.**
- Vejätlichkheit** [fə'je:tliçheit] *n.f.* de Vejätsomkheit; de Toostaunt wua eena leicht Sachen vejat - forgetfulness.
- vejätsom** [fə'je:tso:m] *adj.* soo aus eena dee vejat; met väl vejäten; met schljacht behoolen - forgetful. *Category:* **3.2.6.1. Forget.**
- Vejätsomkheit** [fə'je:tso:mheit] *n.f.* de Toostaunt wua eena waut schwoa em Denkj helt; de Toostaunt von leicht vejäten - forgetfulness.
- vejäwen** [fə'je:vən] *v.s.* vezeien; nich waut jääjen eenem hoolen - forgive; pardon. *Category:* **4.8.4.7. Forgive, 4.7.7.6. Pardon, release.**
- Vejäwunk** [fə'je:vʊŋk] *n.f.* *Pl:* **Vejäwungen.** een vejäwen; daut vejäft sennen - forgiveness.
- vejeeten** [fə'jætən] *v.s.* utjeeten; äwaschulpsen; kjietren - spill. *Category:* **1.3.2.2. Pour, 7.3.1.4. Knock over.**
- vejeften** [fə'jɛftən] *v.w.* too väl Jeft kjriien - poison. *Category:* **1.6.2.2. Parts of a reptile, 2.5.3.2. Poison, 2.6.6.1. Kill, 4.3.4.6.1. Spoil.**
- vejeidlen** [fə'je:ɪdlən] *v.w.* *Variant:* **vedeidlen.** vedeidlen; oschuldich vebrucken - waste; spend foolishly. *Category:* **2.2.8. Defecate, feces, 2.6.6.1. Kill, 6.1.2.2.6. Waste, 6.8.4.7. Spend, 8.3.7.8.3. Garbage.**
- vejelten** [fə'jɛltən] *v.w.* beloonen; trigjtolen; jäwen waut eena vedeent haft - repay. *Category:* **4.7.7.7. Atone, restitution, 4.8.2.5. Revenge, 6.8.5.4. Repay debt.**
- Vejeltunk** [fə'jɛltʊŋk] *n.f.* *Pl:* **Vejeltungen.** de Tolunk fa waut eena jekjrääjen haft, auf goodet ooda schljachtet; daut waut eena to eenem deit, dee eenem een Schoden jemoakt haft - recompense; reprisal. *Category:* **4.7.7.1. Reward, 4.8.2.5. Revenge.**
- vejenkjlich** [fə'jɛŋkliç] *adj.* soo daut et nich opp emma blift; soo daut et met de Tiet Wieet velist - mortal; corrupt; perishable; transitory. *Category:* **2.6.6.1. Kill, 4.3.5.1. Dishonest, 6.8.9.5. Bribe, 7.9.1. Damage.**
- vejewaultjen** [fə'jəvʊlçən] *v.w.* mesbrucken; met Jewault met wäm Schaund driewen - abuse. *Category:* **2.5.3. Injure, 6.1.2.2. Use.**
- Vejjabaks** [fə'jɪaba:ks] *n.m.* *Pl:* **Vejjabaksen.** Transmischen; de Enrechtunk aun eene Maschien ooda Foatich daut eena Spied, Jeschwindichkheit, enstalen kaun - mitre box.
- Vejlikj** [fə'jɪɪç] *n.m.* *Pl:* **Vejlikjen.** jääjenäwa aufjeschazt - comparison; parallel; tantamount. *Category:* **8.3.5.2. Compare, 7.2.4.8. Map, 8.3.1.2. Line, 8.3.5.2.2. Like, similar, 8.4.5.2.2. At the same time.**
- vejlikjen** [fə'jɪɪçən] *v.w.* jääjenäwa trakjen; seenen woo twee Sachen äwareen ooda nich äwareen sent - compare. *Category:* **8.3.5.2. Compare.**
- vejlikjt** [fə'jɪɪçt] *adj.* eent jääjen däm aundren aufjeschazt; äwareenjetrocken - compared.
- vejnieecht** [fə'jniɛçt] *adj.* tofräd; jlekjlich; bie eenem siene Sach - satisfied; happily involved. *Category:* **3.4.1.2. Happy, 5.2.2.6. Satiated, full.**
- vejnieejen** [fə'jniɛjən] *v.w.* Tiet vewielen; sikj waut scheengonen loten - enjoy. *Category:* **3.4.1.1. Like, love, 3.4.1.1.1. Enjoy doing something.**
- Vejnieejen** [fə'jniɛjən] *n.n.* *Pl:* -. een scheengonen; een scheena Tiet vedrief - amusement; pleasure; delight; enjoyment; gaiety. *Category:* **2.3.5. Sense of touch, 3.4.1.1. Like, love, 3.4.1.1.1. Enjoy doing something, 3.4.1.2. Happy.**
- Vejnieejungsreis** [fə'jniɛjʊŋsreis] *n.f.* *Pl:* **Vejnieejungsreisen.** eene Reis toom vejnieejen ooda scheengonen - pleasure tour; excursion; tour; junket. *Category:* **7.2.4. Travel.**
- Vejnieejungsreisenda** [fə'jniɛjʊŋsreisendə] *n.m.* *Pl:* **Vejnieejungsreisende.** eena dee fa daut scheengonen reist - tourist. *Category:* **4.2.9. Holiday, 7.2.4. Travel.**
- vejoacht** [fə'jɔɔçt] *adj.* vedräwen; vehezt; vefloagen - driven away.
- vejoagen** [fə'jɔɔgən] *v.s.* wajchjoagen; veschehren - scatter (like a flock of birds or the wind scattering straw). *Category:* **7.5.1.1. Separate, scatter.**
- vejrämt** [fə'jre:mt] *adj.* sikj meist nich weeten met beduaren - worried sick.
- vejraten** [fə'jra:tən] *v.w.* jrata moaken; moaken jrata loten - enlarge. *Category:* **8.2. Big, 8.3.1.9. Stretch.**

**Vejreetrungsglauss** [fə'jɛɪtrʊŋsglɔʊs] *n.n.* *Pl.* **Vejreetrungsjläsa**. een Glauss daut waut moakt jrata loten - microscope; magnifying glass; lens; magnifier. *Category:* **2.3.1.9. Something used to see, 6.6.2.5. Working with glass, 6.6.5.2. Photography.**

**vejriepen** [fə'jɪpən] *v.s.* vefoten; orrajcht waut jriepen; vefangen - grab wrongly. *See:* **vefangen.**

**vekalieren** [fə'ka:lirən] *v.w.* Kalia velieren; Kalia endren; rootwoaren - blush; colour; discolour. *See:* **rootwoaren.** *Category:* **3.4.2.2.2. Embarrassed, 8.3.3.3.6. Change color, 4.1.9.9. Race, 8.3.3.3. Color.**

**vekaulkjen** [fə'kɔʊlcən] *v.w.* caulk.

1 • met Kaulkj veschmäaren; met Kjätelsteen besat woaren - caulk; seal; become coated or clogged with mineral deposits.

2 • met Kjätelsteen besat woaren - clog with minerals. *Category:* **1.6.1.1.7. Sea mammal.**

**vekaulkjt** [fə'kɔʊlct] *adj.* caulked.

1 • met Kaulkj veschmääat - caulked.

2 • toojeschlekt met Kjätelsteen - plugged from mineral deposits.

**vekjarten** [fə'ca:ɪtən] *v.w.* *Variant:* **vekjartren.** vekjlandren; aufkjarten; kjarta moaken; kort foten - abbreviate; shorten. *See:* **aufkjarten; vekjlandren.** *Category:* **3.5.3.1. Word, 8.1.4.3. Decrease, 8.2.2.1. Short, not long, 8.2.2.3. Short, not tall.**

**vekjart** [fə'ca:ɪt] *adj.* kjarta jemoakt; aufjemoakt - shortened; abbreviated. *Category:* **8.2.2.1. Short, not long, 8.2.2.3. Short, not tall.**

**vekjartren** *See main entry:* **vekjarten.**

**Vekjartrunk** *n.f.* *Pl.* **Vekjartrungen.** en eene kjartre Form wadajejäft - contraction.

**vekjeepen** [fə'cɛɪpən] *v.s.* fa Jelt wajch jäwen - sell. *Category:* **6.8.4.2. Sell.**

**Vekjeepea** [fə'cɛɪpɛ] *n.m.* *Pl.* **Vekjeepeasch.** dee wää waut vekjaft - seller.

**vekjieet** [fə'ciət] *adj.* vedreit; äwakopp; nich rajcht jebrukt - askew. *Category:* **8.3.1.4.2. Leaning, sloping, 8.3.1.5. Bend.**

**vekjielen** [fə'cilən] *v.w.* veschlönen; veheiwen; veknujjen - beat up; batter. *See:* **vedonren; veheiwen; veknujjen.** *Category:* **2.5.3. Injure, 7.7.1. Hit.**

**vekjielt** [fə'cilt] *adj.* veschloagen; vedäwat; jepriejelt - wounded; hit. *Category:* **2.5.3. Injure, 6.7.2. Pounding tool, 7.7.1. Hit.**

**vekjietren** [fə'citrən] *v.w.* vekjklakjren; vejeeten - spill. *Category:* **1.3.2.2. Pour, 7.3.1.4. Knock over.**

**vekjillen** [fə'ciɪlən] *v.w.* eene wankende Krankheit kjrieen; Schnopp kjrieen - catch cold. *See:* **opffangen.**

**vekjiilt** [fə'ciɪlt] *adj.* met eene wankende Krankheit; met de Flu - with the flu.

**Vekjindjunk** [fə'ciŋdjʊŋk] *n.f.* een bekauntmoaken ooda vetalen - proclamation. *Category:* **4.7.2. Pass laws.**

**vekjitten** [fə'ciɪtən] *v.w.* met Kjitt veschmäaren - putty. *Category:* **6.7.5. Fastening tool.**

**Vekjitta** [fə'ciɪtɛ] *n.m.* *Pl.* **Vekjittasch.** eena dee Glaussfenstren nensat un dee vekjitt - glazier.

**Vekjlääaja** [fə'clɛajɛ] *n.m.* *Pl.* **Vekjlääajasch.** dee wää vekloacht - accuser.

**vekjlakjren** [fə'cla:crən] *v.w.* Lakjen velieren - spill small amounts of liquid.

**vekjlakjat** [fə'cla:ca:t] *adj.* utjekjlakjat; vescholktat - spattered.

**vekjlamen** [fə'cla:mən] *v.w.* enklamen; vedrekjen - squash. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.3. Food from vegetables.**

**vekjlämen** [fə'cle:mən] *v.w.* too kolt woaren fa eenem siene Jesuntheit - chill too much.

**vekjlämt** [fə'cle:mt] *adj.* too kolt jeworden - chilled. *Category:* **8.3.4.1. Cold.**

**vekjlandren** [fə'cla:ndrən] *v.w.* kjlanda moaken; vekjarten; aufkjarten - reduce in size; abbreviate. *See:* **aufkjarten; vekjarten.** *Category:* **3.5.3.1. Word, 8.1.4.3. Decrease.**

**vekjlandat** [fə'cla:nda:t] *adj.* soo daut et kjlanda jemoakt es - reduced.

**Vekjlandrungsform** [fə'cla:ndrʊŋsfoʊm] *n.f.* *Pl.* **Vekjlandrungsformen.** en Gramatikj, de Form von een Hauptwuat wan von een kjlienet jerät woat - diminutive. *Category:* **8.2.1. Small, 8.2.2.3. Short, not tall.**

**Vekjlandrunk** [fə'cla:ndrʊŋk] *n.f.* *Pl.* **Vekjlandrungen.** daut waut es kjlanda jemoakt; daut kjlanda moaken-diminution.

**vekjeleden** [fə'clɛɪdɛn] *v.w.* aundre Kjeleeda auntrakjen soo daut eena nich jekjant es - disguise with clothes.

**vekjeleeft** [fə'clɛɪft] *adj.* met Liem bebakt; aunjebakt - glued. *Category: 7.5.2. Join, attach.*

**vekjeewen** [fə'clɛɪvɛn] *v.w.* paste or plaster over.

1 • aunbaken; met Liem waut aunbaken - paste or plaster over.

2 • waut vestääkjen met waut doa äwabaken - plaster over.

**vekjinjen** [fə'clɪŋɛn] *v.s.* verschaulen - loose resonance.

**veknäden** [fə'cnɛ:dɛn] *v.w.* knäden bat aules äwareen lat - knead. *Category: 5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.5.3. Mix.*

**veknedren** [fə'cnɛdrɛn] *v.w.* veknutschen - collapse. *Category: 2.5.6.4. Lose consciousness, 7.2.2.5.1. Fall.*

**vekneddat** [fə'cnɛda:t] *adj.* veknutscht; toopjewrumpelt - crumpled.

**vekjneeen** [fə'cnɛɪɛn] *v.w.* kjneeen; opp Kjneeen gonen - kneel. *Category: 4.9.5.3. Worship, 7.1.4. Kneel.*

**vekjneppen** [fə'cnɛpɛn] *v.w.* entangle.

1 • vebinjen; vezodren; toopzodren - entangle.

2 • waut finjen daut wie äwareen haben - find common interest. *Category: 7.5.4.2. Tangle.*

**vekjnept** [fə'cnɛpt] *adj.* met väl Knoppes; vewekjelt; vebungen - knotted. *Category: 8.3.1.5. Bend.*

**vekjnujt** [fə'cnɔjt] *adj.* veschloagen; vedäwat - thrashed; hit. *Category: 2.5.3. Injure, 6.7.2. Pounding tool, 7.7.1. Hit.*

**vekjrapen** [fə'cra:pɛn] *v.w.* daut Enj dikj moaken - thicken the end.

**vekjräplen** [fə'cre:plɛn] *v.w.* kjräplich woaren - cripple. *Category: 2.5.4. Disabled.*

**vekjräpelt** [fə'cre:pɛlt] *adj.* kjräplich; nich stoakj - crippled. *Category: 2.5.4. Disabled.*

**vekjrap** [fə'cra:pt] *adj.* met een breedret Enj; met een rutjeboagnet Enj - flanged.

**vekjreemlen** [fə'crɛɪmlɛn] *v.w.* en Kjreemels vefaulen; en Kjreemels vebroklen - crumble.

**vekjreemelt** [fə'crɛɪmɛlt] *adj.* en Kjreemel vefollen - crumbled; disintegrated in crumbs.

**vekjrellen** [fə'crɛlɛn] *v.w.* de Kaunt ooda Akj von Papia opprollen - curl up. *Category: 7.1.2. Sit.*

**vekjrelt** [fə'crɛlt] *adj.* met oppjerolde Enja ooda Kaunten - curled up.

**vekjremmen** [fə'crɛmɛn] *v.w.* trigj ensikj holen fa Angst ooda Weedoag - cringe. *Category: 3.4.2.2.1. Ashamed, 3.4.2.4. Afraid.*

**vekjrenkjt** [fə'crɛŋct] *adj.* krank jeworden; schwak un kjrenkjlich - diseased. *Category: 2.5.1. Sick.*

**vekjrizhlen** [fə'crɪʒlɛn] *v.w.* fien veknutschen; krus walich woaren, soo aus von too heet woaren - scorch. *Category: 5.5.4. Burn.*

**vekjrizhelt** [fə'crɪʒɛlt] *adj.* too heet un drieech jeworden; vekjrelt - seared.

**vekjwääkjen** [fə'cvɛacɛn] *v.w.* gauns met Kjwääk bewaussen - overgrow quackgrass.

**vekjwatschen** [fə'cva:tʃɛn] *v.w.* vedrekjen - squash. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.3. Food from vegetables.*

**vekjwidren** [fə'cvɪdrɛn] *v.w.* vekjlaakjen; äwaschulpsen - spill. *Category: 1.3.2.2. Pour, 7.3.1.4. Knock over.*

**vekleiwen** [fə'kleivɛn] *v.w.* vekrauzen - scratch out. *Category: 7.8.6. Dig.*

**vekloacht** [fə'klɔaxt] *adj.* met een Kloag jääjen am; veschuldicht - accused.

**vekloagen** [fə'klɔagɛn] *v.w.* sajen daut wää schuldich es; eenem siene Schult bejoen - denounce; impeach; prosecute; report to the law. *Category: 3.5.1.8. Criticize.*

**vekloppen** [fə'klɔpɛn] *v.w.* schlönen; priejlen - spank.

**veklopt** [fə'klɔpt] *adj.* veschloagen; vekjielt - thrashed.

**veklunjen** [fə'klɔŋɛn] *v.w.* twei klunjen; vedrekjen met noppstaupen - damage by stepping on.

**veklunjt** [fə'klɔŋt] *adj.* veschieet von doabowen gonen un staupen - worn out like shoes or flooring.

**veknooken** [fə'knɔakɛn] *v.w.* hoat woaren; soo woaren daut et nich mea bieejen kaun - ossify.

**veknoojen** [fə'knɔɔjɛn] *v.w.* vedroagen; jleichen - tolerate; accept. *Category: 4.3.1.5. Patient, 3.2.5.1. Believe, 3.2.5.4. Agree with someone, 3.3.2.1. Agree to do something, 3.3.5.1. Accept, 7.4.2. Receive.*

**veknuffen** [fə'knɔfɛn] *v.w.* *Variant: vegnuffen.* met de Fusten schlönen - pummel. *Category: 2.5.3. Injure.*



- veknujjen** [fə'knɔjən] *v.w.* vedujjen; dolhoolen un vekjnäden; vekjielen; veschlönen; veheiwen - beat up; box; pummel. *See: vedonren; veheiwen; vekjielen.* *Category: 2.5.3. Injure, 7.7.1. Hit.*
- veknusen** [fə'knysən] *v.w.* vedroagen; erlauben; tochlöten - tolerate; abide. *See: bliewen.* *Category: 4.3.1.5. Patient, 7.2.7.2. Stay, remain.*
- veknutschen** [fə'knɔʃən] *v.w.* toopkjnedren; veschiedne Folden en waut nenmoaken ooda nenkjrieen - crumple; crinkle; crease. *Category: 8.3.1.5.3. Fold, 5.3.6. Parts of clothing.*
- veknutscht** [fə'knɔʃt] *adj.* vekjneddatt; vedrekjt; vekrumpelt - crumpled.
- vekoaken** [fə'kɔakən] *v.w.* soo sea koaken daut et uteneen felt - cook away; boil too long.
- vekoakt** [fə'kɔakt] *adj.* too sea jekoakt; twei jekoakt; too wieekj jekoakt - over-boiled.
- vekodren** [fə'kɔdrən] *v.w.* velumpen; Zeich verieten ooda veschieren - become ragged.
- vekoddatt** [fə'kɔda:t] *adj.* von Zeich: vebrukt, veräten - ragged.
- vekoft** [fə'kɔft] *adj.* betolt; wieda jejäft fa Jelt - sold.
- vekomen**<sub>1</sub> [fə'kɔ:mən] *v.s.* vefulen; schljacht woaren; vestocken; verostren - spoil or rot; abject or decrepit in appearance. *See: miserobel.*
- vekomen**<sub>2</sub> [fə'kɔ:mən] *adj.* vefult; vefräten; morsch - rotten. *Category: 1.6.3.1. Egg, 2.3.4. Smell, 2.5.2.4. Tooth decay, 8.3.7.8. Decay.*
- vekrachen** [fə'kra:χən] *v.w.* spend lavishly.
- 1 • von Jelt: bosich oppbrucken - spend lavishly.
- 2 • plazlich sea enjenomen woaren - become enamoured.
- vekraumpt** [fə'krɔumpt] *adj.* vekjräpelt; met Kraump vewant - cramped. *Category: 8.2.5. Big area.*
- vekrauzen** [fə'krɔutsən] *v.w.* met krauzen waut vedoawen - deface; disfigure. *Category: 2.3.1.8.2. Ugly, 7.9.1. Damage, 2.5.4. Disabled.*
- vekrauzt** [fə'krɔutst] *adj.* veschieet; met krauzen stiepich jemoakt - scratched up.
- vekropen** [fə'krɔ:pən] *adj.* wajch jekopen; vestoaken - hidden. *Category: 7.6. Hide.*
- vekrumplen** [fə'krɔmplən] *v.w.* veknutschen; toopkjnedren - crumple. *Category: 8.3.1.5.3. Fold.*
- vekrumpelt** [fə'krɔmpelt] *adj.* veknutscht; toojekjneddatt - crumpled.
- Vekrup** [fə'krɔp] *n.f. Pl: -.* eene Krupunja; eene Städ toom sikj vestääkjen ooda Schutz sieekjen - hide out.
- vekrupen** [fə'krɔpən] *v.s.* vestääkjen; wuahan krupen daut dee nich to seenen ooda to finjen es - crawl away and hide; creep away.
- vekruten** [fə'krɔtən] *v.w.* met Krut bewaussen - overgrow with weeds.
- vekwsen** [fə'kvo:sən] *v.w.* haustich un nich weis vebrucken - waste. *Category: 2.2.8. Defecate, feces, 2.6.6.1. Kill, 6.1.2.2.6. Waste, 6.8.4.7. Spend, 8.3.7.8.3. Garbage.*
- vekwost** [fə'kvɔst] *adj.* vebrukt onen dän Wieet doavon jekjrääjen; veschmäten; vemachelt - wasted.
- veläajen** [fə'leajən] *adj.* doljeschloagen; bedrekjt; nich mootich; truarich - be sad; dejected; depressed or melancholy. *See: truaren.* *Category: 3.4.2.1. Sad.*
- Veläajenheit** [fə'leajənheit] *n.f. Pl: Veläajenheiten.* de Toostaunt von veläajen sennen - depression; dejection; melancholy. *Category: 1.2.1.4. Valley, 3.4.2.1. Sad, 6.9.5. Economics, 8.2.6.4. Low.*
- velacht** [fə'la:χt] *adj.* utjelacht; vespott; ve'acht - laughed at.
- veladren** [fə'la:drən] *v.w.* priejlen; vesolen - spank.
- Velafniss** [fə'la:fɪs] *n.n. Pl: Velafnissen.* een Fast toom bekauntjäwen daut een Jung un eene Mejal sikj befrieen wellen - engagement. *Category: 2.6.1.1. Arrange a marriage, 4.8.3. War.*
- Velafnissbreef** [fə'la:fɪsbrɛf] *n.m. Pl: Velafnissbreef.* een Breef dee een Velafniss bekauntmoakt; een Breef de to een Velafniss kroacht - engagement notice.
- veläft** [fə'le:ft] *adj.* utjeläft; Lävens meed - having the appearance of a wasted life.
- velajen** [fə'la:jən] *v.s.* velieren; nich weeten wua eena waut hanjelajcht haft - misplace; mislay. *Category: 7.6.3. Lose, misplace.*
- velangen** [fə'la:nən] *v.w.* needich haben; jankren; haben wellen - desire. *Category: 2.6.2.2. Attract sexually, 3.2.7.1. Hope, 3.3. Want, 3.3.1.8. Lust.*

- Velangen** [fə'la:ŋən] *n.n. Pl:* -. daut waut eena velangt; daut no waut eenem es; daut waut eena haben mucht - desire. *Category:* **2.6.2.2. Attract sexually, 3.2.7.1. Hope, 3.3. Want, 3.3.1.8. Lust.**
- velangenswieet** [fə'la:ŋensviət] *adj.* Wieet hinjaraun to to sennen; Wieet sikj daut to wenschen ooda too to ieejnen - desirable. *Category:* **2.6.2.2. Attract sexually, 3.3. Want.**
- velangent** [fə'la:ŋent] *adj.* met Velangen; toodrenjlich; aunhoolent - demanding. *Category:* **4.7.9.5. Act harshly, 6.1.3. Difficult, impossible.**
- velangt** [fə'la:ŋt] *adj.* soo aus vääjeschräwen ooda vääjesajcht - required. *Category:* **8.1.7.3. Need, 9.4.2.3. Necessary.**
- velaschen** [fə'la:ʃən] *v.w.* utlaschen; veschmäaren - erase. *Category:* **5.6.6. Wipe, erase.**
- veläwen** [fə'le:vən] *v.w.* derch läwen; utläwen - deteriorate thru living.
- velazen** [fə'la:tsən] *v.w.* steeten; Schoden moaken - injure; wound; harm; maim; mutilate; hurt. *Category:* **2.5.3. Injure, 7.9.1. Damage, 4.3.4.1. Do evil to, 4.4.2. Trouble, 2.5.4. Disabled, 2.5.3.1. Amputate, 4.4.2.6. Suffer.**
- velazboa** [fə'la:tsbɔa] *adj.* soo daut et to velazen jeit; en Jefoa sennen - vulnerable. *Category:* **2.4.2. Weak.**
- velazt** [fə'la:tst] *adj.* vewunt; met eene Wund ooda Schoden aum Kjarpa - damaged. *Category:* **2.5.3. Injure, 7.9.1. Damage.**
- Velazunk** [fə'la:tsʊŋk] *n.f. Pl: Velazungen.* Schoden aum Kjarpa; Wund - injury. *Category:* **2.5.3. Injure, 4.4.2.6. Suffer.**
- veleeft** [fə'lɛift] *adj.* goot jeworden; Leef jewonnen - beloved. *Category:* **4.3.3. Love.**
- Veleeft** [fə'lɛiftə] *n.f.* dee, aun dee eena veleeft es; een Schauz; eene Leefste - fiancée.
- veleewen** [fə'lɛivən] *v.w.* groote Leew fa eenem kjriien; vkrachen - fall in love. *Category:* **2.6.1.5. Romantic love.**
- veleicht** [fə'lɛixt] *adv.* em twiewel sennen; nich secha; mäajlich sennen - maybe; perhaps; perchance; doubtful. *Category:* **9.4.4.4. Possible, 9.4.4.6.2. Maybe, 3.2.5.2. Disbelief, 9.4.4.5. Uncertain.**
- veleichtich** [fə'lɛixtɪç] *adj.* soo aus em twiewel sennen; mäajlich sennen - very conditional.
- veleiden** [fə'lɛidən] *v.w.* dän orrajchten Wajch aunwiesen - misguide; lead astray; inveigle; tempt. *Category:* **3.4.1.4.4. Attract, 4.3.1.1. Bad, immoral.**
- veleident** [fə'lɛident] *adj.* soo daut et dän orrajchten Wajch leit ooda wiest; soo daut et nom schljajchten Wajch leit - misleading.
- veleit** [fə'lɛit] *adj.* soo daut eena opp dän orrajchten Wajch es; opp dän schljajchten Wajch - misled.
- velenjren** [fə'lɛnrən] *v.w.* lenja moaken - prolong; extend; protract; lengthen; elongate. *Category:* **7.1.9. Move a part of the body, 7.3.4.7. Extend, 8.3.1.9. Stretch, 8.2.2. Long.**
- velenjat** [fə'lɛɲa:t] *adj.* lenja jemoakt; aunjelenjt - lengthened. *Category:* **8.2.2. Long.**
- velenjd** [fə'lɛɲd] *prep.* delenjd; de gaunse Lenjd - along; alongside. *See: lenjst.* *Category:* **8.5.1.2. Beside, 8.5.1.5.1. Next to.**
- velenjst** *See main entry: velenjd.*
- velieren** [fə'lirən] *v.s.* velajen; nich mea haben; vejäten wua waut es - lose. *Category:* **4.2.6.2. Sports, 7.6.3. Lose, misplace, 8.1.4.3. Decrease, 8.5.3.1. Absent.**
- velieejen** [fə'liəjən] *v.s.* vestrieden; met lieejen waut vestrieden - disavow; deny; gainsay. *Category:* **9.4.6.1. No, not, 3.5.1.3.3. Contradict.**
- veligjen** [fə'lɪjən] *v.s.* Schoden ooda Weedoag kjriien von eenen besondren wajch ligjen - damage by lying on.
- velindren** [fə'lɪndrən] *v.w.* Lieden ooda Weedoag leichta moaken - mitigate. *Category:* **4.4.4.7. Relief, 8.1.4.3. Decrease.**
- Velindrunk** [fə'lɪndrʊŋk] *n.f. Pl: Velindrungen.* de Prozass waut leichta to moaken; de Toostaunt wua daut es leichta jeworden - mitigation.
- velistren** [fə'lɪstrən] *v.w.* wäm eene scheene Tiet jäwen met Vetal ooda Jesank - entertain. *Category:* **3.4.1.1.1. Enjoy doing something, 4.2.1.4.2. Show hospitality.**
- vellich** [fə'lɪç] *adv.* voll jewossen; gauns; gauns un goa - portly; well-rounded. *Category:* **8.2.3.2. Fat person.**
- veloagen** [fə'lɔagən] *adj.* soo aus eena dee emma licht un nich de Woarheit sajcht - prevaricated.
- veloaren** [fə'lɔaɪən] *adj.* velajcht; nich weeten wua waut jebläwen es vefoaren; sikj nich weeten met eene Sach - lost.

- velocken** [fə'lokən] *v.w.* veleiden; betobren; mootwellens wäm dän orrajchten Wajch aunwiesen - tempt; entice; distract. *See: veleiden.* *Category: 3.4.1.4.4. Attract, 4.3.1.1. Bad, immoral, 3.1.2.2. Notice, 3.4.2.1.6. Upset.*
- velockent** [fə'lokənt] *adj.* soo daut eenem daut lokt ooda intressieet un trakjt - enticing; tempting. *Category: 3.4.1.4.4. Attract.*
- velokt** [fə'lokt] *adj.* veleit; metjelokt; metjeräten - led astray.
- veloten**<sub>1</sub> [fə'lo:tən] *v.s.* leave.  
 1 • wajchgonen; nich mea om waut kjemren - leave; abandon.  
 2 • vetruen haben opp waut; gauns met waut räkjnien - trust; depend upon. *Category: 2.6.6.7. Inherit, 3.6.2. School, 4.1.7.1. End a relationship, 4.2.1.8.2. Leave an organization, 4.2.9. Holiday, 4.3.3.3. Abandon, 7.2.3.3. Leave, 7.2.4.5. Move to a new house, 7.4.5.1. Leave something, 9.6.2. Dependency relations, 3.4.2.1. Sad, 4.6.7.3. Countryside, 8.1.8.1. Empty.*
- veloten**<sub>2</sub> [fə'lo:tən] *adj.* auleen jeloten; bie sikj selfst - deserted. *Category: 4.6.7.3. Countryside, 8.1.8.1. Empty.*
- Velotenheit** [fə'lo:tənheit] *n.f.* de Toostaunt von veloten ooda auleen sennen - desolation; abandonment. *Category: 4.3.3.3. Abandon.*
- velumpen** [fə'lumpən] *v.w.* von KJleeda: vebrucken, vekodren - become ragged.
- velumpt** [fə'lumpt] *adj.* vekoddatt; vefrenst - raggedy; mangy. *Category: 6.3.1.5. Dog.*
- velunsen** *v.w.* verieten; vekodren - tatter.
- Veluss** [fə'lʊs] *n.m. Pl: -.* eene Erfoarunk en dee eena waut velist ooda veloaren haft - loss. *Category: 2.6.6. Die, 4.8.3.3. Lose a fight, 6.8.2.3. Lose wealth, 7.6.3. Lose, misplace, 8.1.4.3. Decrease.*
- velust** [fə'lʊst] *adj.* vekomen; vebrukt; vefult - lousy. *Category: 8.3.7.1. Bad.*
- vemäajen** [fə'mɛajən] *adj.* jlekjllich; sea tofräd; seelenvejnieecht - blissful; joyful. *See: seelenvejnieecht.* *Category: 3.4.1.2. Happy.*
- vemachlen** [fə'ma:χlən] *v.w.* sien Vemieejen bosich un onweis vebrucken - ruin; use unwisely. *Category: 4.3.4.6.1. Spoil, 7.9.3. Destroy.*
- vemachelt** [fə'ma:χɛlt] *adj.* vekwost; veschwient; onweis vebrukt - squandered.
- vemäten** [fə'me:tən] *v.s.* een Fäla moaken biem mäten - err in measuring.
- vemedlen** [fə'mɛdlən] *v.w.* een Medla sennen; eenen Striet oppnämen un schlichten - intercede; intervene; mediate. *Category: 3.3.2.3. Intercede, 4.3.4.6. Meddle.*
- vemeddelt** [fə'mɛdɛlt] *adj.* tofräd jestalt; met eenen Meddelwajch - conciliated.
- Vemedla** [fə'mɛdlɪ] *n.m. Pl: Vemedlasch.* een Meddelmaun; eena dee tweschen twee Menschen ooda twee Gruppen waut vemeddelt - intermediary. *Category: 3.3.2.3. Intercede.*
- Vemedlunk** [fə'mɛdlʊŋk] *n.f. Pl: Vemedlungen.* *Variant: Vemedlinj.* daut waut vemedlen deit; de Prozass von eene Eenjunk moaken tweschen twee Menschen ooda Gruppen - intercession; mediation; conciliation; intervention. *Category: 3.3.2.3. Intercede, 4.9.5.2. Pray.*
- vemeebelt** [fə'mɛɪbɛlt] *adj.* sea vepriejelt; sea veschloagen - dissipated; thrashed.
- vemeeden** [fə'mɛɪdɛn] *v.w.* Oabeit met Loon annämen - hire out; lease; rent. *Category: 2.4.4. Tired, 7.2.4.1.1. Vehicle, 6.8.5. Borrow, 6.8.4.6. Hire, rent.*
- Vemeedheit** [fə'mɛɪdheit] *n.f.* de Toostaunt von meed sennen; ut de Pust sennen - weariness; tiredness. *Category: 2.4.4. Tired.*
- vemeet** [fə'mɛɪt] *adj.* soo daut eena eene Oabeit aunjenomen haft ooda oppjäft es; met eene Oabeit wua eena Loon kjricht - hired. *Category: 2.4.4. Tired.*
- vemenjen** [fə'mɛɪnən] *v.w.* toopriieren; vemischen - mix. *Category: 5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.5.3. Mix.*
- vemieren** [fə'mirən] *v.w.* mea woaren; toonämen - increase in numbers; procreate; multiply; augment. *See: toonämen.* *Category: 2.6.3.1. Pregnancy, 1.6.3. Animal life cycle, 2.6.3.8. Fertile, infertile, 8.1.2.4. Multiply numbers, 8.1.4.2. Increase, 8.2. Big.*
- Vemieejen** [fə'miɛjən] *n.n. Pl: -.* de gaunsa Wieet von eene Wirtschoft; de Wieet von aules waut eena haft-property; worth; fortune; estate; legacy. *Category: 5.1. Household equipment, 6.5.1.3. Land, property, 6.8.1. Have wealth, 6.8.1.5. Possession, property, 8.3.7.9. Value, 4.4.5. Chance, 4.9.4.5. Destiny, 2.6.6.7. Inherit.*
- vemieet** [fə'miɛt] *adj.* met mea Deelnäma ooda Aunjehieeje; jrata jeworden - increased. *Category: 8.1.4.2. Increase.*

- vemischen** [fə'miʃən] *v.w.* tooprieren; Ordnunk velieren - mix; shuffle; scramble. *Category:* **5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.5.3. Mix, 7.2.1.5. Walk with difficulty, 5.2.1.1. Cooking methods.**
- vemischt** [fə'miʃt] *adj.* toopjerieet; derchenaunda - mixed. *Category:* **2.6.5. Male, female, 4.1.9.9. Race, 7.5.3. Mix, 7.5.3.1. Pure, unmixed, 8.3.3.3. Color.**
- vemissen** [fə'miʃən] *v.w.* sikj no wäm bangen; sikj daut aun wäm ooda waut fälen loten - miss. *Category:* **2.6.5.2. Woman, 3.1.2.2. Notice, 3.2.6.1. Forget, 3.3.1.1. Purpose, goal, 4.1.6.3. Alone, 7.7.2. Aim at a target, 8.4.5.3.3. Late.**
- vemoaken** [fə'moʌkən] *v.s.* met een Schriewen vesprääkjen; soo aus derch een Tastament vesprääkjen - bequeath. *Category:* **2.6.6.7. Inherit.**
- Vemoaksel** [fə'moʌksəl] *n.n.* *Pl:* **Vemoaksels.** daut waut eena wäm vemoakt, ooda oaft - bequest.
- vemoakt** [fə'moʌkt] *adj.* vesproaken daut eena daut noch emol kjrieen saul; em Tastament no wäm jejäft - bequeathed.
- vemoarachen** *See main entry:* **vemoarachten.**
- vemoarachten** [fə'moʌra:χtən] *v.w.* *Variant:* **vemoarachen.** verschwenden; vemachlen; onweis vebrucken- waste; destroy deliberately. *Category:* **2.2.8. Defecate, feces, 2.6.6.1. Kill, 6.1.2.2.6. Waste, 6.8.4.7. Spend, 8.3.7.8.3. Garbage.**
- vemolen** [fə'mo:lən] *v.w.* met Jereetschoft waut fien schnieden ooda moaken - grind up.
- vemonen** [fə'mo:nən] *v.w.* schellen; mostren; Fäla wiesen - admonish; exhort. *Category:* **3.3.3.7. Warn, 4.8.4.2. Make an appeal.**
- vemont** [fə'mo:nt] *adj.* met eene Monunk; jeschullen - warned; scolded.
- Vemonunk** [fə'mo:nʊŋk] *n.f.* *Pl:* **Vemonungen.** *Variant:* **Vemoninj.** een vemonen; een denkjenhalpen; een mostren; Ermonunk - admonition. *Category:* **3.3.3.7. Warn.**
- vemukren** [fə'mʊkrən] *v.w.* denn woaren; nich jenuach Äten to sikj nämen - become emaciated; be undernourished.
- vemuckat** [fə'mʊka:t] *adj.* too denn jeworden; kjrenkjlich denn - emaciated. *Category:* **2.5.2.1. Malnutrition, starvation, 8.2.3.3. Thin person.**
- vemulen** [fə'mylən] *v.w.* waut sajen - speak out of turn.
- vemurchlen** [fə'mʊɪχlən] *v.w.* vedoawen; derchrieren - mangle.
- vemutlich** [fə'mʊtliç] *adj.* woarschienlich; soo daut eena sikj daut denkjen ooda väastalen kaun - apparently; evidently. *See:* **woarschienlich.** *Category:* **9.4.4.6.3. Seem, 9.4.5.1. Evaluator.**
- vemuzhren** [fə'mʊzrən] *v.w.* Kalieren loten toopranen; onkloa woaren; veschmäaren - go out of focus.
- venachläsjen** [fə'na:χle:sjən] *v.w.* nich goot besorjen; veschwienen; loten vekomen - neglect. *Category:* **2.6.4.2.1. Rear a child, 3.2.1.1. Think about, 3.2.6.1. Forget, 6.2.4.5. Neglect plants.**
- venämen** [fə'ne:mən] *v.s.* vestonen; kloa hieren; enseenen - perceive; understand; comprehend; hear. *Category:* **2.3. Sense, perceive, 2.3.1. See, 3.1.2.2. Notice, 3.2.2. Learn, 3.2.4. Understand, 3.5.8. Interpreting messages, 2.1.1.2. Ear, 2.3.2. Hear.**
- Venasse** [fə'na:sə] *n.f.* Faksen; Frauen - grimaces; antics. *Category:* **4.3. Behavior.**
- veneeden** [fə'hædən] *v.w.* met Needen faust moaken - rivet; beat up someone. *Category:* **6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach.**
- veneemen** [fə'nɛimən] *v.w.* no eenen jewessen eenen Nomen jäwen; eenen Nomen jäwen em aunjedenkj von eenen andren met dän selwjen Nomen - name for someone.
- veneit** [fə'nɛit] *adj.* met neien faustjemoakt - sewn. *Category:* **7.5.2. Join, attach.**
- venichten** [fə'niçtən] *v.w.* tweimoaken; vedoawen; Wieet vedoawen - destroy; dissipate; abuse; annihilate. *See:* **schempen; vedestowieren.** *Category:* **2.6.6.1. Kill, 4.3.4.6.1. Spoil, 6.3.4. Butcher, slaughter, 7.9.3. Destroy, 2.5.3. Injure, 6.1.2.2. Use, 4.8.3.1. Defeat.**
- venicht** [fə'niçt] *adj.* veschloagen; vebrukt; twei; vedorwen - broken. *Category:* **6.7.9. Machine, 7.8.1. Break, 7.9. Break, wear out, 7.9.1. Damage.**
- venichtent** [fə'niçtənt] *adj.* soo daut et Schoden moakt; soo daut et tweimoakt - damaging. *Category:* **4.3.4.1. Do evil to, 4.3.4.6.1. Spoil.**
- Venichtunk** [fə'niçtʊŋk] *n.f.* *Pl:* **Venichtungen.** een venichten; een vedoawen - havoc; shambles.
- venielen** [fə'nɪlən] *v.w.* too sea äten; fräten; äwa'äten - gorge oneself.



- veniftich** [fə'nɪftɪç] *adj.* soo haundlen un denkjen aus de Mensch em derchwajch deit - reasonable; sensible; rational; logical; sane. *Category:* **3.2.1.5. Logical, 4.3.1.3.2. Sensible, 3.2.1.3. Intelligent, 9.1.3.1. Physical, non-physical, 3.1.1. Personality.**
- venoaft** [fə'nɔaft] *adj.* met Noawen; vewossen - scarred. *Category:* **2.1.4. Skin.**
- venoaglen** [fə'nɔaglən] *v.w.* toonoaglen; met Nääjel faust moaken - nail down tight.
- venoagelt** [fə'nɔagelt] *adj.* met Nääjel; toopjenoagelt - nailed. *Category:* **7.5.2. Join, attach.**
- venowent** [fə'no:vənt] *adv.* vondoag em Owent; vondoag zeowes - this evening; tonight. *Category:* **8.4.1.2.1. Night.**
- venullen** [fə'nʊlən] *v.w.* aufmoaken; eenen Plon ooda Prozass nich loten derchgonen; nich tooloten; utstrikjen; tiljen; enstalen - negate; veto; annul; cancel. *See:* **enstalen; strikjen; tiljen; utstrikjen.** *Category:* **9.4.6.1. No, not, 3.3.5.2. Reject, 2.6.1.4. Divorce, 4.7.2. Pass laws, 6.1.2.5.2. Cancel an event.**
- Venunft** [fə'nʊnft] *n.f.* daut jeeenelje jlikj denkjen; Vestentniss - sense; rationality; sanity. *See:* **veniftich.** *Category:* **2.3. Sense, perceive, 3.2.1.3. Intelligent, 3.5.8.1. Meaning, 7.3.4.1. Touch.**
- ve'oabeiden** [fə'ʔɔabsɛɪdən] *v.w.* oppbrucken bie de Oabeit - use up in working.
- ve'oajren** [fə'ʔɔajrən] *v.w.* doll woaren; beesren; Vestentniss un Jedult fa waut velieren - anger; annoy. *See:* **beesren; enoajren; belautstjen; stieren.** *Category:* **3.4.2.3. Angry, 3.4.2.3.1. Annoyed.**
- ve'oajat** [fə'ʔɔaja:t] *adj.* oajalich; doll jeworden - angered.
- ve'oawen** [fə'ʔɔavən] *v.s.* derch een Oafgoot waut kjriien - inherit. *Category:* **2.6.6.7. Inherit.**
- ve'ojjekjen** [fə'ʔɔjɛcən] *v.w.* een Ojjlekj haben; waut haben schroz gonen - have an accident.
- ve'onieren** [fə'ʔɔ:nɪrən] *v.w.* fa jemeen hoolen - dishonour.
- ve'onjlekjt** [fə'ʔɔnjɛct] *adj.* met een Onjlekj; en een Onjlekj nenjeroden - had accident.
- ve'onreinicht** [fə'ʔɔnrɛiniçt] *adj.* schwiensch; nich rein; jemeen jeworden - unclean; venial. *Category:* **1.6.1. Types of animals, 5.2.3.5. Prohibited food.**
- ve'onreinjen** [fə'ʔɔnrɛɪnən] *v.w.* *Variant:* **ve'orreinjen.** orrein moaken; schwiensch kjriien - become unclean.
- ve'ordnen** [fə'ʔɔɪdnən] *v.w.* en eene Ordnunk velangen; Jesazlich velangen - demand. *Category:* **3.3.3.4. Insist.**
- Ve'ordnunk** [fə'ʔɔɪdnʊŋk] *n.f.* *Pl:* **Ve'ordnungen.** een Jesaz; eene Vääschreft; daut waut von eenem met Macht velangt es - edict; order. *Category:* **4.7.1. Laws, 4.5.3.2. Command, 7.5. Arrange, 7.5.5. Organize, 8.4.5.1. Order, sequence, 8.4.5.1.1. Series.**
- ve'orreinjen** *See main entry:* **ve'onreinjen.**
- vepachten** [fə'pa:χtən] *v.w.* utpachten; fa Pachtjelt eenen aundren loten dien Launt ooda Jereetschoft brucken - rent or lease; let. *Category:* **3.3.4.1. Give permission.**
- vepacht** [fə'pa:χt] *adj.* utjeborcht; fa Jelt eenen aundren loten brucken - rented.
- Vepajchta** [fə'pa:çta] *n.m.* *Pl:* -. dee wää waut utpacht - lessor; one who owns and rents out property.
- vepaken** [fə'pa:kən] *v.w.* enpaken; sea goot enpaken - package; pack. *Category:* **7.5.4. Tie, 8.1.3.3. Group of things, 4.2.1.7. Crowd, group, 6.7.3. Carrying tool, 7.3.1. Carry, 7.3.2.6. Put in, 7.5.9.1. Load, pile, 8.1.8. Full, 8.2.5.1. Big container, volume.**
- Vepakinj** [fə'pa:kɪŋ] *n.f.* *Pl:* **Vepakinjen.** een Gasket; daut waut tweschen twee plaute Sieden jeschrowen woat toom daut sea dicht moaken - gasket.
- vepakt** [fə'pa:kt] *adj.* en een Pak jemoakt; met Vepakinj - packaged.
- vepaussen** [fə'pɔusən] *v.w.* nich aun Tiet to waut sennen; utloten - miss an appointment.
- vepeesren** [fə'pɛɪsrən] *v.w.* vestreien; vespunjen; vom Wint vepust woaren - blow about by wind.
- vepekjen** [fə'pɛcən] *v.w.* met Pekj veschmäaren - tar. *Category:* **1.2.2.4. Mineral, 5.2.4. Tobacco.**
- vepekjt** [fə'pɛct] *adj.* sea opp eent; ieejenkoppich - intent on; determined; stubborn. *Category:* **3.3. Want, 3.3.1.6. Determined, 3.3.1.7. Stubborn.**
- veperren** [fə'pɛrən] *v.w.* eenen Plon vedoawen - become a hindrance.
- vepert** [fə'pɛɪt] *adj.* met waut doamank jekomen; vedorwen - spoiled; interrupted; disturbed. *Category:* **4.3.1.3.1. Immature in behavior, 7.9.1. Damage, 2.5.8. Mental illness, 3.4.2.4.1. Worried.**
- vepilzen** [fə'pɪltzən] *v.w.* met Pilzkje derchwaussen; vefulen - mold. *Category:* **1.5.4. Moss, fungus, algae, 6.6.2.3. Working with metal, 6.6.2.4. Working with clay, 6.6.2.5. Working with glass, 8.3.1. Shape.**

**vepilzt** [fə'pɪltst] *adj.* vestokt; pilzich; vefult - rotten. *See: pilzich. Category: 1.6.3.1. Egg, 2.3.4. Smell, 2.5.2.4. Tooth decay, 8.3.7.8. Decay.*

**vepitschen** [fə'pɪtʃən] *v.w.* whip.

1 • vewippen; vom Wint veschmäten ooda vepeesat woaren - whip; flog.

2 • vom Wint veschmieten ooda vepeesren - whip to pieces. *Category: 4.7.7. Punish, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 7.7.1. Hit.*

**vepitscht** [fə'pɪtʃt] *adj.* met eene Wipp veschloagen; vom Wint doljeschloagen - whipped.

**veplakjen** [fə'pla:cən] *v.w.* blieekjen; Kalia velieren, soo aus vonne Sonn - fade;

bleach. *See: blieekjen. Category: 8.3.3.3.6. Change color.*

**veplakjt** [fə'pla:ct] *adj.* lichte von Kalia jeworden; met Kalia je'endat - faded. *Category: 8.3.3.3.6. Change color, 8.4.6.5.4. Old, not new.*

**veplaunten** [fə'pləuntən] *v.w.* eene Plaunt oppgrogen un opp eene aundre Städ saten; Auflaja enplaunten; junge Plaunten dee em Topp jekjient haben, em Goaden plaunten - transplant. *Category: 2.5.7. Treat disease, 6.2.3. Plant a field.*

**veplaunt** [fə'pləunt] *adj.* wieda jesat; jeplaunt - planted.

**veplaupen** [fə'pləupən] *v.w.* *Variant: veplaupren.* pludren waut bäta wia stelljebläwen - not keep secret.

**veplaupat** [fə'pləupa:t] *adj.* vetalt; rutjeloten, von soont waut sull stell bliewen - gossiped; revealed.

**veplekjen** [fə'plɛcən] *v.s.* verieten; vefrensen - pick apart.

**veplenjren** [fə'plɛnrən] *v.w.* vejeeten; veschulpsen - spill slowly.

**veplenjat** [fə'plɛna:t] *adj.* utjegoten; äwajespeelt - spilled.

**veplisren** [fə'plɪsrən] *v.w.* vebuzhren; vefrensen; orriemsch woaren - become windblown. *See: plisren.*

**veplisat** [fə'plɪza:t] *adj.* orriemsch; vebuzhat; denn jeschieet; veplocken - shredded.

**veplostren** [fə'plɔstrən] *v.w.* aufplostren; en denne Schelwa loosskomen - crack as plaster.

**veprachat** [fə'pra:χa:t] *adj.* soo aus een Oama; prost besorcht - like a hobo.

**veprellen** [fə'preləən] *v.w.* nich goot besorjen; loten prellich woaren - become messy.

**vepriejlen** [fə'prijlən] *v.w.* strofen met schlonen; schachten - spank.

**vepriejelt** [fə'prijelt] *adj.* veschacht; met Priejel; veklopt - spanked.

**vepuaksen** [fə'puæksən] *v.w.* puaksen; vespekjen; tweimoaken met puaksen - puncture. *Category: 2.5.3. Injure.*

**vepuakst** [fə'puækst] *adj.* vespekjt; väl mol jespekjt - pierced.

**vepuckelt** [fə'pʊkelt] *adj.* met Puckels ooda Knubbels - full of warts.

**vepusten** [fə'pystən] *v.w.* reiwen - rest; relax; get one's breath. *Category: 2.4.5. Rest, 3.4.1.2.1. Relaxed, 5.7. Sleep.*

**ver** [fɛ:] *prep.* vää; enne Jääjenwuat von; aune väaschte Sied - before. *See: vää. Category: 8.4.5.2. Before, 8.4.6.2. Past, 8.5.1.1. In front of.*

**verääjlen** [fə'reajlən] *v.w.* met Bolen ooda Bräda veschluten - bar the door; secure; seal. *Category: 4.4.4.5. Protect, 7.4.3. Get, 7.5.2. Join, attach, 1.6.1.1.7. Sea mammal.*

**verääjelt** [fə'reajelt] *adj.* toojeschluten; met eene Stang ooda een lesa vesechat - barred. *Category: 8.3.3.3.7. Multicolored.*

**verääjnen** [fə'reajnən] *v.w.* too väl Rääjen kjrieen; Schoden kjrieen vom Rääjen; vesupen - rain out; be spoiled by rain.

**verääjent** [fə'reajent] *adj.* naut jeworden; met Schoden vom Rääjen - rain-damaged.

**verääkjenen** [fə'reacnən] *v.w.* eenen Fäla moaken biem rääkjenen ooda aufmäten un aufschazen - err in calculating.

**verakjen** [fə'ra:cən] *v.w.* von Tieren: stoawen - die as animal.

**verakjt** [fə'ra:ct] *adj.* jestorwen; doot jegonen - dead. *Category: 1.4.1. Dead things, 2.6.6. Die.*

**veranen** [fə'ra:nən] *v.w.* run out as fluid.

1 • soo aus Flissichkjeit utranen; Tiet vegonen loten - run out as fluid.

2 • Tiet vegonen - expend time. **Een Joa verant nom aundren, un wie woaren emma ella.** One year runs out after another, and we keep aging.

**verant** [fə'ra:nt] *adj.* wieda jerant, von waut flissendjet; vegoten; veschett - run out.

**veräten** [fə're:tən] *adj.* jetrant; met eene Schlerz; vekoddat - torn. *Category:* **4.1.6. Disunity.**

**Veraunda** [fə'rəundʌ] *n.m. Pl: Veraundasch. Variant: Weranda.* een Dak aune Sied von een Jebied onen Wenj - veranda; porch. *Category:* **6.5.2.7. Room.**

**verauntwuatlich** *See main entry: veauntwuatlich.*

**Verauntwuatlichkjeit** *See main entry: Veauntwuatlichkjeit.*

**verdäm** [fə'ʊde:m] *contr.* ver däm; ea; verhää - before that. *See: verhää.*

**vere** [fə'rə] *contr.* ver de - before the.

**verechten** [fə'reçtən] *v.w.* utrechten; bestrieden; vollbrinjen; beräden; foadich brinjen - complete chores; accomplish. *See: bejennen; bestrieden; vehakstekjen; vollbrinjen; utfoadjen; utrechten.* *Category:* **6.1.2.3.5. Complete, finish, 6.1.3.2. Succeed, 9.1.2. Do.**

**Vereenjunk** [fə'rɛɪŋʊŋk] *n.f. Pl: Vereenjungen.* de Prozass von sikj eenjen; de Toostaunt von eenich sennen - union. *Category:* **2.6.2. Sexual relations, 4.2.1. Come together, form a group, 7.5.2. Join, attach, 9.6.1.3. Association.**

**Verein** [fə'rein] *n.f. Pl: Vereins; Vereinen.* Vebunt; Jemeenschoft; een Toopkomen; eene Grupp dee eenjemoten räajelmässich toopkomen wäajen eene Sach dee an scheenjeit - association; society; union; league; alliance; syndicate. *See: Vebunt; Jemeenschoft.* *Category:* **4.1. Relationships, 4.1.2.1. Working relationship, 4.2.6.2. Sports, 9.6. Connected with, related, 4. Social behavior, 4.2.1.8. Organization, 2.6.2. Sexual relations, 4.2.1. Come together, form a group, 7.5.2. Join, attach, 9.6.1.3. Association, 4.2.6.2.1. Football, soccer, 4.2.6.2.2. Basketball, 4.3.4.3. Cooperate with.**

**vereisen** [fə'reisen] *v.w.* wajch foaren; opp Reisen foaren - travel; go on a trip. *Category:* **7.2.4. Travel, 4.2.9. Holiday.**

**vereist** [fə'reist] *adj.* wieda jefoaren; met een Foatich wajch jefoaren - gone travelling.

**vereiwen** [fə'reivən] *v.w.* reiwen; veholen; vepusten - rest. *Category:* **2.4.5. Rest, 3.4.1.2.1. Relaxed, 5.7. Sleep.**

**verekjt** [fə'reçt] *adj.* schljacht; nich goot; soo daut et nich autonämen es - crazy; deranged; wicked. *Category:* **2.5.8. Mental illness, 4.3.7.2. Crazy, 4.3.1.1. Bad, immoral.**

**verem** [fə'rəm] *contr.* ver däm - before the.

**verendach** [fə'rɛnda:ç] *adv.* en kloaret Licht; bekaunt - to light.

**veret** [fə'rɛt] *contr.* ver daut - before the.

**verhää** [fə'ʰhɛa] *adv.* ea; en de Tiet dee vegonen es; verdäm; ver waut - prior to; before that. *See: verdäm.* *Category:* **8.4.5.2. Before.**

**Verhea** *See main entry: Vehia.*

**Verheltniss** [fə'ʰhɛltnɪs] *n.n. Pl: Ferheltnissen.* Veheltniss - condition; situation; circumstance. *Category:* **2.4. Body condition, 8. States, 8.3. Quality, 9.6.2.8. Condition, 9.1.3.2. Situation.**

**Verhop** [fə'ʰho:p] *n.m.* eene Hopninj; daut opp waut eena räkjent - prospect. *Category:* **3.2.7. Expect, 9.4.4.3. Probably.**

**verieren** [fə'rɪrən] *v.w.* mix up.

1 • derchrieren; sikj bewäajen - mix up; stir.

2 • sikj bewäajen - stir oneself.

**verieekjat** [fə'riɛca:t] *adj.* von too väl Ruak vedorwen - smoked.

**verieescht** [fə'riɛft] *adv.* fa nu; daut ieeschte - temporarily; at first. *Category:* **8.4.6.1.1. Beginning.**

**verieet** [fə'riɛt] *adj.* jemischt; derchenaunda - mixed; stirred. *Category:* **2.6.5. Male, female, 4.1.9.9. Race, 7.5.3. Mix, 7.5.3.1. Pure, unmixed, 8.3.3.3. Color.**

**veriemem** [fə'rimən] *v.w.* orriemsch moaken; veprellen - make messy.

**verieten** [fə'ritən] *v.s.* tweirieten; tranen; veschlerzen - tear. *Category:* **3.5.6.5. Cry, tear, 7.8.4. Tear, rip.**

**veriewen** [fə'rivən] *v.s.* too sea riewen; vedoawen met riewen - damage by rubbing.

**verinjnieren** [fə'rɪŋnirən] *v.w.* vedoawen; tweimoaken; soo moaken daut waut nich to brucken es ooda nich to fiksen es - destroy; demolish; ruin. *Category:* **2.6.6.1. Kill, 4.3.4.6.1. Spoil, 6.3.4. Butcher, slaughter, 7.9.3. Destroy, 7.9.2. Tear down.**

**Vermeddach** [fə'ɪmɛda:χ] *n.m.* *Pl.* **Vermeddachs**. de Morjen; de Tiet ver de Meddachmoltiet - forenoon. *Category:* **8.4.1.2.3. Time of the day.**

**veroaren** [fə'roaɪən] *v.w.* lang hielen ooda roaren - cry a lot.

**veroat** [fə'roat] *adj.* vehielt; soo aus wan eena lang jeroat haft - agrieved.

**veroden** [fə'ro:dən] *v.w.* hinjarigjisch eenem waut vedoawen - betray. *Category:* **3.5.8.4. Show, indicate, 4.8.2.7. Betray.**

**Veroda** [fə'ro:dʌ] *n.m.* *Pl.* **Verodasch**. dee waut eenem veroden ooda aunjäwen em Jesaz - traitor. *Category:* **4.8.2.7. Betray.**

**veroomen** [fə'rəʊmən] *v.w.* met Room beschmäaren ooda bekjlesten - become sooty.

**veroomt** [fə'rəʊmt] *adj.* met väl Room; soo aus met Room - sooty. *Category:* **8.3.3.3.3. Gray.**

**veropp** [fə'rɔp] *adv.* ver waut; daut ieeschte - ahead; in the lead; in front. *Category:* **8.5.1.1. In front of.**

**veroppgonen** [fə'rɔpgo:nən] *v.s.* daut ieeschte gonen; leiden - go ahead. *Category:* **7.2.2.1. Move forward, 8.4.7. Continue, persevere.**

**verostren** [fə'rɔstrən] *v.w.* rostrich woaren; von Rosta vekomen - rust; corrode. *Category:* **1.2.2.3. Metal, 8.3.7.8.1. Rust, 7.9.1. Damage.**

**verostat** [fə'rɔsta:t] *adj.* von Rost vefräten; vekommet lesa - rusted; corroded. *Category:* **8.3.7.8.1. Rust.**

**verubbelt** [fə'rɔbɛlt] *adj.* veschieet; met rublen wajchjemoakt - erased; rubbed away.

**verublen** [fə'rɔblən] *v.w.* wajch rublen; Schoden kjrieen ooda wajch gonen von rublen ooda schieren - rub into small particles.

**verut** [fə'ryt] *adv.* ea aus waut - ahead of time; beforehand. *Category:* **8.4.5.3.1. Early, 8.4.5.2. Before.**

**verutschen** [fə'rɔtʃən] *v.w.* veschuwen; utrutschen, utschorren - slide out of position.

**verutscht** [fə'rɔtʃt] *adj.* vonne rajchte Städ wieda jesat; utjeschort - moved out of position; collapsed.

**verwoaz** [fə'ɪvɔats] *adv.* no väaren han - forward; hurry; onward; advance; forth. *Category:* **8.5.1.1. In front of, 8.5.2.1. Forward, 7.2.1.2. Move quickly, 8.4.8.1. Quick, 4.2.6.1.2. Chess, 4.8.3. War, 7.2.2.1. Move forward, 8.4.5.2. Before.**

**vesäajlen** [fə'sɛajlən] *v.w.* met een Säajel veschluten ooda secha moaken - seal. *Category:* **1.6.1.1.7. Sea mammal.**

**vesajen** [fə'sa:jən] *v.s.* oppjäwen; tweigonen; opphieren - peter out; die out (like a motor that slowly fades away and dies). *Category:* **8.1.4.3. Decrease, 9.1.1.1. Exist.**

**vesaken** [fə'sa:kən] *v.w.* een kjlien bätje toopfaulen; oppem Fondement veschuwen; veschorren - settle and loose shape.

**vesaten** [fə'sa:tən] *v.w.* transplant.

1 • veplaunten - transplant.

2 • birjen; eena Sach vesprääkjen auftojäwen wan eena eenen Kontrakt nich hoolen kaun - give security.

3 • een Jeschaft ooda eene Wirschoft opp eenen aundren leejendeema saten - transfer a business.

4 • vesaken; ut de Lienje komen - go out of line. *Category:* **2.5.7. Treat disease, 6.2.3. Plant a field.**

**Vesatungsjedriew** [fə'sa:tʊŋsjɛdriv] *n.n.* *Pl.* -. Transmischen; Vejiabaks - transmission.

**Vesatunk** [fə'sa:tʊŋk] *n.f.* *Pl.* **Vesatungen**. exchange.

1 • eene Erfoarunk von waut omstalen - exchange; transference.

2 • een omstalen no waut kjlandret ooda jratret ooda bosjret ooda langsomret - transference (eg transmission). *Category:* **7.5.6. Substitute.**

**vesaumlen** [fə'səumlən] *v.w.* toopkomen aus eene Vesaumlunk; toopsaten - gather into a group; assemble; congregate; rally. *See:* **toopsaten**. *Category:* **4.2.1. Come together, form a group, 7.5.1. Gather, 7.5.2. Join, attach, 8.1.6. Whole, complete, 4.2.1.3. Meet together, 7.5.7. Multiple things moving, 3.2.5.4.2. Protest, 4.2.1.1. Invite.**

**vesaumelt** [fə'səumelt] *adj.* toopjekomen - gathered. *Category:* **7.5.1. Gather.**

**Vesaumlungshus** [fə'səumlʊŋʃhys] *n.n.* *Pl.* **Vesaumlungshiesa**. daut Hus wua eene Grupp jeweelich toopkjemt ooda vesaumelt - meeting house.

**Vesaumlunk** [fə'səumlʊŋk] *n.f.* *Pl.* **Vesaumlungen**. een vesaumlen; dee dee sikj vesaumlen ooda toopkomen; dee dee to eene Jemeent jehieren; dee dee toopkomen to Kjoakj - assembly; congregation; audience; convention;



meeting. *Category:* **4.2.1.5. Meeting, assembly, 7.5.2. Join, attach, 4.2.1.7. Crowd, group, 2.3.1.2. Watch, 2.3.2.1. Listen, 3.5.2. Make speech, 3.5.9.4. Movie, 4.3.9.1. Custom, 4.6.6.5. Politics.**

**veschachren** [fə'ʃa:χrən] *v.w.* een Schacha driewen; vetuschen; vekjeepen - barter away.

**veschachat** [fə'ʃa:χa:t] *adj.* vetuscht; vekoft; met schachren loossjeworden - bartered.

**veschachten** [fə'ʃa:χtən] *v.w.* priejlen - spank.

**veschacht** [fə'ʃa:χt] *adj.* jepriejelt; jestroft - spanked.

**veschämt** [fə'ʃe:mt] *adj.* beschämt; en Schaund - shameful. *Category:* **3.4.2.2.1. Ashamed.**

**veschapen** [fə'ʃa:pən] *v.w.* Wota enne Steewlen kjrieen wiels daut Wota too deep wia - dip boots too deep.

**veschapt** [fə'ʃa:pt] *adj.* met Wota nenjekjräajen; soo daut Wota es bowen nenjerant - swamped.

**veschaufen** [fə'ʃu:fən] *v.w.* verechten; mäajlich moaken - provide; procure.

**veschaulen** [fə'ʃu:lən] *v.w.* vekjlinjen; loten Wieed onkloa woaren en een grooten Rum - spread. *Category:* **1.3.2.1. Flow, 7.3.7.3. Spread, smear.**

**veschault** [fə'ʃu:lt] *adj.* onkloa jeworden von een Jelud; veschwungen - died (sound); muffled. *Category:* **2.3.2.5. Quiet.**

**veschaunden** [fə'ʃu:ndən] *v.w.* Schaund opp wäm brinjen - bring shame upon; deflower; degrade; dishonour; rape. *Category:* **4.5.6.2. Low status, 2.6.2.3. Sexual immorality.**

**veschechren** [fə'ʃe:çrən] *v.w.* vespenkjren; ve'enjsten; wajchjoagen - scatter by frightening.

**veschechat** [fə'ʃe:ça:t] *adj.* ve'enjst un wajchjedräwen; voll Forcht wajchjerant - scattered in fear; shooed. *Category:* **3.4.2.4. Afraid.**

**veschedden** [fə'ʃe:dən] *v.w.* utschedden; loten oppe leed faulen; velieren - spill; other than fluid. *Category:* **1.3.2.2. Pour, 7.3.1.4. Knock over.**

**veschedren** [fə'ʃe:dərən] *v.w.* von schedren tweigonen; von schedren sikj saten un meist jlikj woaren von bowen - shake out of position.

**Vescheel** [fə'ʃe:l] *n.m. Pl:* - een Veschlach; daut waut een Unjascheet moakt - information; effect; difference; knowledge. *Category:* **3.2.2. Learn, 3.5.3.2. Information, 7.7. Physical impact, 8.1.2.3. Subtract numbers, 8.3.5.2.3. Different, 3.2.3. Know.**

**vescheeten** [fə'ʃe:tən] *v.s.* oppbrucken met scheeten; vekodren von too väl Schoss - shoot up; destroy by shooting.

**veschekjen** [fə'ʃe:kən] *v.w.* utschekjen; no dee schekjen dee daut jehieet - send as mail.

**veschemlen** [fə'ʃe:mlən] *v.w.* vestocken ooda vepilzen; schemlich woaren; eenkalierich woaren - become mouldy. *See:* **stocken; bepilzen.**

**veschemmelt** [fə'ʃe:məlt] *adj.* muzhrich jeworden; vestokt; eenkalierich jeworden - mouldy.

**veschempt** [fə'ʃe:mpt] *adj.* met Schaund; sea aufjesajcht; sea butajeweenlich - cursed; outrageous. *Category:* **4.4.5.2. Unlucky.**

**veschenkjen** [fə'ʃe:χnən] *v.s.* wajchjäwen - give away. *Category:* **6.8.3.1. Give, donate.**

**veschett** [fə'ʃe:t] *adj.* verant; utjeschett; vestreit - poured out (granular); run out.

**veschieren** [fə'ʃi:rən] *v.w.* wajchschieren; vekrauzen; dän nieen Schien velieren - wear away. *Category:* **7.9.1. Damage.**

**veschieden** [fə'ʃi:dən] *adj.* bunt; eena aundasch aus de aundra - various; assorted; different. *Category:* **8.3.5.2.5. Various, 7.5.3. Mix, 7.5.1.3. Special, 8.3.5.2.3. Different, 8.3.5.2.4. Other.**

**veschiedenatlei** [fə'ʃi:dəna:tlei] *adj.* veschieden, von miere Sorten, bunt - various items.

**Veschiedenheit** [fə'ʃi:dənheit] *n.f. Pl:* **Veschiedenheiten.** de Eenselheit en dee waut aundasch ooda veschieden es aus waut aundret - variety; variation; diversity; heterogeneity. *Category:* **8.3.5. Type, kind, 8.3.5.2.3. Different.**

**veschieet** [fə'ʃi:t] *adj.* vekrauzt, bebrukt - worn away.

**Veschlach** [fə'ʃla:χ] *n.m. Pl:* **Veschläaj.** Wirkjsomkjeit; woo sea waut veschleit - effect. *Category:* **7.7. Physical impact.**

**veschlachsom** [fə'ʃla:χso:m] *adj.* soo daut et väl veschleit; soo daut et wiet rieekjt - effective. *Category:* **6.1.2.7. Effective.**

**veschlapen** [fə'ʃla:pən] *v.w.* von de rajchte Städ wajchnämen; wua hansaten wua dee nich hanhieren - drag away and misplace; abduct. *Category: 4.3.4.8. Kidnap.*

**Veschlapsdach** [fə'ʃla:psda:χ] *n.m. Pl: Veschlapsdoag.* een Dach, de 31. Oktooba, wua eenje sikj Erlauben aundre äare Sachen to veschlapen aus een Schowanak - Halloween.

**veschlapt** [fə'ʃla:pt] *adj.* wieda jeschlapt; onen Frieheit wajchjenomen; veloaren doaderch daut aundre daut wieda jestalt haben - dragged away; taken away and lost.

**veschleepen** [fə'ʃlɛ:pən] *v.w.* met eene Schleep, leed, ooda soowaut, vestreien ooda utjlikjen - even out with scoop.

**veschleepat** [fə'ʃlɛ:pɑ:t] *adj.* noch nich gauns waka von schlopen - sleepy eyed.

**veschlekjen** [fə'ʃlɛ:cən] *v.w.* vestoppen; en een Rua toostoppen - clog. *Category: 7.5.9.2. Fill, cover.*

**veschlekjt** [fə'ʃlɛ:ct] *adj.* toojestopt von waut em Wota metschäld - plugged; clogged.

**veschlendren** [fə'ʃlɛ:ndrən] *v.w.* Tiet oppbrucken; lauzhuarich romgonen - squander. *Category: 6.1.2.2.6. Waste, 6.8.4.7. Spend.*

**veschlentren** [fə'ʃlɛ:ntərən] *v.w.* onväasechtich waut vebrucken; vekwosen; vemachlen - waste; spend unwisely. *Category: 2.2.8. Defecate, feces, 2.6.6.1. Kill, 6.1.2.2.6. Waste, 6.8.4.7. Spend, 8.3.7.8.3. Garbage.*

**veschlerzen** [fə'ʃlɛ:tsən] *v.w.* twischnieden; Schlerzen nenschnieden ooda rieten - rip. *Category: 7.8.4. Tear, rip.*

**veschliesren** [fə'ʃlisrən] *v.w.* met schliesren veschmieten - loose centrifugally.

**veschliesat** [fə'ʃlisa:t] *adj.* vefloagen; veschmäten - scattered away; thrown away.

**veschlinjen** [fə'ʃlɪŋən] *v.s.* bosich oppäten; oppfräten - devour. *Category: 5.2.2.4. Manner of eating.*

**veschlönen** [fə'ʃlo:nən] *v.s.* be effective.

1 • veschlachsom sennen; stoakj wirkjen - be effective.

2 • twischlonen; molen - grind; break up.

**veschloagen** [fə'ʃlo:əgən] *adj.* met väl Schlääj; vestat; vewunt - cudgelled.

**veschloffen** [fə'ʃlo:fən] *v.w.* nich aun Tiet waut doonen - neglect; procrastinate. *Category: 2.6.4.2.1. Rear a child, 3.2.1.1. Think about, 3.2.6.1. Forget, 6.2.4.5. Neglect plants, 8.4.5.3.5. Postpone.*

**veschlonsen** [fə'ʃlɔ:nsən] *v.w.* vesiemen; veschwienen; nich goot no waut opppaussen - neglect; forget. *Category: 2.6.4.2.1. Rear a child, 3.2.1.1. Think about, 3.2.6.1. Forget, 6.2.4.5. Neglect plants.*

**veschlopen** [fə'ʃlo:pən] *v.s.* lenja schlopen aus waut eena jeplont haud - sleep in; oversleep.

**veschlōten** [fə'ʃlo:tən] *adj.* locked.

1 • met een Schlott vesääjelt - locked.

2 • sea to sikj bliewen - reserved; autistic. *Category: 3.4.2.4.3. Shy, timid, 4.3.6. Self-controlled.*

**veschluaren** [fə'ʃluə:ən] *v.w.* Tiet vekwosen; nich aun Tiet fa waut sennen - squander as time.

**veschlucken** [fə'ʃlɔ:kən] *v.w.* waut Äten ooda waut toom drinkjen em Loftrua kjrireen - choke on food when it goes down the wrong way.

**veschluddat** [fə'ʃlɔ:da:t] *adj.* vefrenst, vescheddat un wieekj jeworden - damaged from shaking.

**veschlukt** [fə'ʃlɔ:kt] *adj.* met waut em orrajchten Hauls; met waut en daut Wintrua - choked; matter in windpipe.

**veschlungen** [fə'ʃlɔ:ŋən] *adj.* oppjeäten; doljeschlukt; oppjefräten - devoured; eaten; consumed.

**veschluten** [fə'ʃlɔ:tən] *v.s.* place under lock and key.

1 • met een Schlott secha moaken daut waut tooblift; waut stellhoolen un veschlōten hoolen - place under lock and key.

2 • waut stellhoolen un veschlōten hoolen - keep secret.

**veschmäaren** [fə'ʃmɛ:ə:ən] *v.w.* spread.

1 • vestrikjen; vepenslen - spread; thrash.

2 • vedichten; dicht schmäären; vekjitten; jlikj schmäären - putty; mud. *Category: 1.3.2.1. Flow, 7.3.7.3. Spread, smear, 4.8.3.1. Defeat.*

**veschmääat** [fə'ʃmɛ:at] *adj.* met Schmääa bestrikjt; soo daut waut nich mea kloa es - plastered. *Category: 7.5.2. Join, attach.*

**veschmachten** [fə'ʃma:χtən] *v.w.* vehungren; vedarschten - be parched. *See: vedarschten.*

- veschmacht** [fəʃma:χt] *adj.* met too weinich toom drinkjen; utjedrieecht, vom Kjarpa - parched; dehydrated. *Category:* **1.1.3.8. Drought, 1.3.3.1. Dry, 5.2.2.5. Hungry, thirsty.**
- veschmatren** [fəʃma:trən] *v.w.* sea fien tweischlonen; sea wuchtich tweischlonen - smatter; smash; spatter; break into pieces. *See: vebräkjen. Category:* **7.8.1. Break, 1.3.3. Wet.**
- veschmatat** [fəʃma:ta:t] *adj.* verschloagen; verschliesat; vefloagen - broken up; flown apart; shattered. *Category:* **2.4.4. Tired, 3.4.2.1.7. Shock.**
- veschmäten** [fəʃme:tən] *adj.* wajchjeschmäten; veloten; veloaren; nich no oppjepaust - thrown away; neglected; lost.
- veschmelten** [fəʃmɛltən] *v.s.* soo heet woaren daut et flissendich woat - melt. *Category:* **1.1.3.4. Snow, ice, 1.2.3. Solid, liquid, gas, 6.6.2.3. Working with metal, 8.3.4. Hot.**
- veschmieten** [fəʃmitən] *v.s.* wajchschmieten wiels daut nich Wieet haben - warp; disperse by throwing; reject. *Category:* **8.3.1.5. Bend, 3.3.5.2. Reject, 4.3.2.1. Despise someone, 7.4.5.2. Throw away.**
- veschmolten** [fəʃmɔltən] *adj.* vedeift; wieekj un flissent jeworden von hetten - melted. *Category:* **1.2.3. Solid, liquid, gas.**
- veschmurzen** [fəʃmu:tsən] *v.w.* enschmäaren; schmurzich kjrieen - oil; make greasy. *Category:* **1.2.3.2. Oil, 5.2.3.3.5. Cooking oil, 5.4.5. Anoint the body, 5.5.6. Fuel, 6.6.2.9. Working with chemicals.**
- veschnäden** [fəʃne:dən] *adj.* orrajcht jeschnäden; veschlerzt; met Schnied Wunden - cut up; lacerated. *Category:* **5.2.1.2. Steps in food preparation, 7.8.3. Cut.**
- veschnaublen** [fəʃnɔublən] *v.w.* entangle.  
 1 • met een Schnowel nich daut foadich kjrieen waut eena well; vedronslen; nich kloa eenem siene Wieed sajen - entangle.  
 2 • nich kloa Wieed sajen - get tongue-tied. *Category:* **7.5.4.2. Tangle.**
- veschnieden** [fəʃnɪdən] *v.s.* tweischnieden; vedoawen met schnieden - cut into pieces; spoil by cutting wrongly; mutilate. *Category:* **7.8.3. Cut, 2.5.3. Injure, 2.5.3.1. Amputate, 2.5.4. Disabled.**
- veschnipsen** [fəʃnɪpsən] *v.w.* fien veschnieden; vedoawen met schnipsen - snip up.
- veschoawen** [fəʃɔvən] *v.w.* unjaschoawen; leicht en leed begrowen - push aside. *Category:* **7.3.2.9. Push.**
- vescholkjren** [fəʃɔlcrən] *v.w.* vekjietren; velieren von scholkjren - fluid damaged from shaking.
- vescholkjat** [fəʃɔlca:t] *adj.* utjescholkjat; vegoten; vekjietat - spilled; splattered.
- veschompieren** [fəʃɔmpirən] *v.w.* vedoawen woo waut lat; waut schmocket moaken frauzich loten - spoil the looks or the effects of.
- veschonken** [fəʃɔŋkən] *adj.* wajch jejäft; aus eene Gow jejäft - given away; donated.
- veschoonen** [fəʃɔvən] *v.w.* wäm ooda waut schoonen; hoolen von tweigonen ooda Strof kjrieen - spare; exempt. *Category:* **4.4.4.1. Mercy, 8.1.7.1. Extra, 3.3.4.3. Exempt.**
- veschorren** [fəʃɔrən] *v.w.* vesaken; velieren; oppjäwen - lose enthusiasm for.
- veschort** [fəʃɔ:t] *adj.* utem Klompen jerutscht; utjerutscht; nich jelungen - collapsed.
- veschowen** [fəʃɔ:vən] *adj.* vestalt; met schuwen orrajcht jemoakt - out of position; moved.
- veschrakjen** [fəʃra:cən] *v.s.* vefieren; enjsten - frighten. *Category:* **3.3.3.8. Threaten, 3.4.2.4. Afraid.**
- veschräwen** [fəʃre:vən] *adj.* bestalt bie Post - ordered by mail.
- veschrieecht** [fəʃriəχt] *adj.* too heet jeworden; von Hett vedorwen sennen - scorched.
- veschrieegen** [fəʃriəjən] *v.w.* von Hett vedoawen; Wieet velieren von too heet woaren - scorch. *Category:* **5.5.4. Burn.**
- veschriewen** [fəʃrivən] *v.s.* bie Post bestalen - order by mail; subscribe. *Category:* **3.2.5.9. Approve of something.**
- veschrowen** [fəʃrɔ:vən] *adj.* vedreit; vedrisslich - out of sorts; grumpy; frustrated. *Category:* **4.3.1.5.2. Bad-tempered, 3.4.2.3.1. Annoyed.**
- veschrumpfen** [fəʃrʊmplən] *v.w.* toopkuaken; kjlanda woaren - become smaller.
- veschrumpelt** [fəʃrʊmpɛlt] *adj.* toopjedrieecht; kjlanda jeworden - wizened; wrinkled. *Category:* **2.6.4.5. Old person, 8.3.1.5.3. Fold.**
- veschruwen** [fəʃryvən] *v.s.* vedreien - make wrong setting.

- veschuldjen** [fə'ʃʊljən] *v.w.* Variant: **veschulden**. Schult opp sikj brinjen - accuse. *Category:* **4.7.5.3. Accuse, confront.**
- Veschuldjunk** [fə'ʃʊljʊŋk] *n.f. Pl:* **Veschuldjungen**. een sikj veschuldjen; Schult moaken - transgression. *Category:* **4.7.3. Break the law.**
- veschumlen** [fə'ʃumlən] *v.w.* onopprechtich sennen; opp eenen onopprechtjen Wajch waut looswoaren - mislead by hiding something.
- veschwalen** [fə'ʃva:lən] *v.s.* oppschwalen; onschekjlich loten von schwalen - swell; disfigure. *Category:* **1.3.2.4. Wave, 2.5.6.3. Swell, 2.3.1.8.2. Ugly, 2.5.4. Disabled.**
- veschwälen** [fə'ʃve:lən] *v.w.* en Gloom vebrennen, onen Flaumen - burn slowly.
- veschwält** [fə'ʃve:lt] *adj.* vebrent; von schwälen veschwungen - burnt; smoldered away. *Category:* **5.5.4. Burn, 6.5.3. Building materials.**
- veschwenden** [fə'ʃvɛndən] *v.s.* vemachlen; vekwosen - spend carelessly.
- veschwentren** [fə'ʃvɛntrən] *v.w.* onweis vebrucken; vemoarachten; vekwosen - spend foolishly.
- veschwienen** [fə'ʃvinən] *v.w.* vebrucken; vekwosen; vedoawen - make a mess of.
- veschwient** [fə'ʃvint] *adj.* onvääsechtich vebrukt; vedorwen; vekwost - wasted; mess up; rendered useless. *Category:* **7.5.5.1. Disorganized, 7.9.1. Damage.**
- veschwiess** [fə'ʃvis] *adj.* wan mau nich! von daut woa wie aul nich räden! - let alone; much less; not to mention. *Category:* **8.1.4.1. Less, 9.6.1.1. And, also.**
- veschwinjen** [fə'ʃvɪŋən] *v.s.* wajchkomen; velieren - disappear; dissipate. *Category:* **7.6. Hide.**
- veschwinjent** [fə'ʃvɪŋɛnt] *adj.* soo daut dee veschwinjt ooda wajch jeit - disappearing.
- veschwungen** [fə'ʃvʊŋən] *adj.* veloaren; vebuat; velajcht - disappeared; lost; misplaced.
- vesechren** [fə'sɛçrən] *v.w.* secha moaken - secure; insure. *Category:* **4.4.4.5. Protect, 7.4.3. Get, 7.5.2. Join, attach, 6.9.6. Insurance, 9.4.4.1. Certainly, definitely.**
- vesechat** [fə'sɛçɑ:t] *adj.* secha jemoakt - insured.
- Vesechrunk** [fə'sɛçrʊŋk] *n.f. Pl:* **Vesechrungen**. Variant: **Vesechrinj**. Enrechtunk toom waut secha moaken; een Haundel en däm de Vekjeepa Jelt vesprakjt wan eena Schoden haft, soo aus aum Foatich, Jebieda ooda uk Jesuntheit - insurance; assurance; security. *See:* **Selfststendichkeit**. *Category:* **6.9.6. Insurance, 3.5.1.9. Promise, 4.4.3.1. Brave, 9.4.4.1. Certainly, definitely, 4.4.4.4. Save from trouble, 6.8.5.2. Give pledge, bond.**
- veseenen** [fə'sɛɪnən] *v.w.* provide.
- 1 • eenich woaren; vezeien; no waut seenen ooda hanstalen - atone; reconcile.
  - 2 • stalen; secha moaken daut daut needje doa es - provide.
- veseent** [fə'sɛɪnt] *adj.* vezeit; vejäft; eenich jeworden - atoned; forgiven; unified. *Category:* **4.1.5. Unity, 7.5.2. Join, attach.**
- Veseenungsdach** [fə'sɛɪnʊŋsda:χ] *n.m. Pl:* **Veseenungsdoag**. en Dach fa Israeliten un Juden wan see besonda om Veseenunk bäden - day of atonement.
- Veseenungsofpa** [fə'sɛɪnʊŋsɔpfa] *n.n. Pl:* **Veseenungsopfasch**. een Opfa toom Sinden veseenen; een Opfa daut eemol daut aum Veseenungsdach jemoakt wort toom onbekaunde Schult veseenen - atonement offering.
- Veseenunk** [fə'sɛɪnʊŋk] *n.f. Pl:* **Veseenungen**. een veseenen; een vezeit woaren - reconciliation. *Category:* **4.8.4.8.1. Stop fighting.**
- veseepen** [fə'sɛɪpən] *v.w.* vesupen, vedrinkjen - drown. *Category:* **2.6.6. Die, 2.6.6.1. Kill.**
- veseften** [fə'sɛftən] *v.w.* nich jenuach Odem kjrieen; Schoden haben von too weinich Loft - gasp for air; suddenly lose one's breath.
- veseft** [fə'sɛft] *adj.* jefäädlich too kort aun Loft; ute Pust - out of breath. *Category:* **2.2.1. Breathe, breath.**
- veselfst** [fə'sɛlft] *adv.* von selfst; automatisch - of or by itself; spontaneously; automatically.
- vesenjen** [fə'sɛŋən] *v.w.* veschrieen; too heet loten woaren; vebrennen - singe. *Category:* **5.5.4. Burn.**
- vesenjt** [fə'sɛŋt] *adj.* vebrent; veschrieecht; Schoden jekjrääjen von too heet woaren - seared; burnt; charred. *Category:* **5.5.4. Burn, 6.5.3. Building materials, 5.2.1. Food preparation.**
- vesenkjen** *See main entry:* **vesinkjen.**



**vesieekjen** [fə'siɛcən] *v.s.* proowen; seenen auf waut schauft ooda jeit - attempt. *Category:* **6.1.2.1. Try, attempt, 9.4.1.2. Aspect--dynamic verbs.**

**Vesieekja** [fə'siɛcɪ] *n.m.* eena dee Wäaj sieekjt toom eenem moaken daut Orrajchte doonen - tempter.

**Vesieekjunk** [fə'siɛcɔŋk] *n.f. Pl: Vesieekjungen.* een vesocht woaren; de Erfoarunk wua eena sikj oppmoakt auf eena waut schljachtet doonen well ooda waut goodet - temptation. *Category:* **3.4.1.4.4. Attract.**

**vesiemen** [fə'simən] *v.w.* Tiet veschluaren; too lot sennen - neglect; delay miss; take up another's time. *Category:* **2.6.4.2.1. Rear a child, 3.2.1.1. Think about, 3.2.6.1. Forget, 6.2.4.5. Neglect plants.**

**Vesiemniss** [fə'simnɪs] *n.f. Pl: Vesiemnissen.* daut waut eenem vesiemt; een vesiemt sennen - interruption. *Category:* **8.4.7.1. Interrupt.**

**vesiemt** [fə'simt] *adj.* nich nojekomen; verschloft; vejäten - neglected; forgotten; squandered. *Category:* **7.4.5.1. Leave something.**

**vesindjen** [fə'sɪŋjən] *v.w.* Sind begonen; Schult opp sikj brinjen - sin. *Category:* **4.9.9. Irreligion.**

**vesinkjen** [fə'sɪŋcən] *v.s. Variant: vesenkjen.* unjagonen - sink away.

**vesklowen** [fə'sklo:vən] *v.w.* toom Sklow moaken - enslave.

**vesoacht** [fə'soaxt] *adj.* aune Jefeel jestat - insulted.

**vesoagen** [fə'soagən] *v.w.* soagen; met eene Soag tweimoaken ooda en Stekja moaken - become insulted.

**vesocht** [fə'soxt] *adj.* jeproof; auffjeproof; en Vesieekjunk jestalt - tempted; tried; attempted.

**vesolen** [fə'so:lən] *v.w.* resole a shoe.

1 • eene niee Sol aun Schoo moaken - resole a shoe.

2 • vepriejlen; strofen - spank; punish.

**vesopen** [fə'so:pən] *adj.* em Wota jestorwen von too weinich Loft - drowned.

**vesorjen** [fə'so:jən] *v.w.* besorjen; doano seenen daut waut reed es - provide; obtain provisions.

**Vesorjunk** [fə'so:jɔŋk] *n.f. Pl: Vesorjungen.* daut waut eenem däachlich fält; dän Wajch opp dän eena daut kjricht waut eenem däachlich fält - supply. *Category:* **4.3.4.5.1. Provide for, support.**

**vespääjen** [fə'spɛajən] *adj.* utjespääjen; utjekjwielt - spewed; spit out. *Category:* **2.2.3. Spit, saliva.**

**vespälen** [fə'spe:lən] *v.w.* velieren; von een Moota: Krauft velieren - lose at a game or a gamble.

**vespält** [fə'spe:lt] *adj.* nich goot utjekomen; veloaren; nich jewonnen - lost; failed; beaten.

**vespatat** [fə'spa:ta:t] *adj.* vespott; toom Spott jebrukt; eenem nich siene lea jejäft - slandered.

**vespekjen** [fə'spɛcən] *v.w.* tweispekjen; vepuaksen - puncture. *Category:* **2.5.3. Injure.**

**vespekjat** [fə'spɛca:t] *adj.* met väl kjliene Spekja; vepuakst - pierced; pricked.

**vespekjt** [fə'spɛct] *adj.* jespekjt; met Spekja; vepuakst - pierced.

**vespelren** [fə'spelrən] *v.w.* en Spella brääkjen - splinter. *Category:* **6.6.3.2. Wood, 8.1.6.2. Piece.**

**vespellat** [fə'spɛla:t] *adj.* vespoolt; met Spella un Spekja - splintered.

**vespenkjren** [fə'spɛŋcɪrən] *v.w.* veschehren; wajchjoagen - frighten away.

**vespieekjen** *v.w.* de Spieekjen vebraäkjen - break spokes; ruin a wheel.

**vespoaken** [fə'spɔakən] *v.w.* daut vedreien von Holt wan daut drieecht - when the spokes of a wheel or the staves of a barrel dry out.

**vespoakt** [fə'spɔakt] *adj.* met de Spieekjen vesat; met de Räda ute Lienje - damaged (spokes of a wheel); out of alignment.

**vespoden** [fə'spo:dən] *v.w.* too lot komen; too lang wua oppjehoolen sennen toom aun Tiet sennen - be late; miss the appointed time.

**vespoolen** [fə'spɔulən] *v.w.* spoolen; twei spoolen - split. *Category:* **7.8.2. Crack.**

**vespos** [fə'spo:s] *adv.* toom Spos; toom lostich sennen - teasingly.

**vespotten** [fə'spɔtən] *v.w.* eenem nich siene lea jäwen; Spos von wäm moaken - slander. *Category:* **3.5.1.8.4. Gossip.**

**vesprääkjen** [fə'sprɛacən] *v.s.* sien Wuat jäwen daut eena waut doonen woat - promise; vow. *Category:* **3.5.1.9. Promise, 4.7.5.7. Take oath.**

- Vesprääkjen** [fə'sprɛacən] *n.n. Pl:* -. waut enna vesprakjt - promise. *Category:* **3.5.1.9. Promise, 4.7.5.7. Take oath.**
- vesprääkjent** [fə'sprɛacənt] *adj.* met goode Hopninj; soo daut et lat no goot utkomen - promissory.
- Vesprääkjunk** [fə'sprɛacʊŋk] *n.f. Pl:* **Vesprääkjungen.** een Vesprääkjen; waut eena vesprakjt - promise. *Category:* **3.5.1.9. Promise, 4.7.5.7. Take oath.**
- vespreeden** [fə'sprɛɪdɛn] *v.w.* vebreeden; breet klunjen; vestreien - spread; broadcast. *Category:* **1.3.2.1. Flow, 7.3.7.3. Spread, smear, 3.5.1.2.1. Announce, 3.5.2.1. Report, 3.5.9. Mass communication, 3.5.9.1. Radio, television.**
- vespreet** [fə'sprɛɪt] *adj.* vestreit; wiet un breet bekaunt - scattered; spread. *Category:* **1.3.2.1. Flow, 7.3.7.3. Spread, smear.**
- vesprenjen** [fə'sprɛŋɛn] *v.w.* veschehren; ve'enjsten; eksplodieren - disperse suddenly; scatter suddenly; blow up with explosives. *See:* **sprengen.**
- vesprenjt** [fə'sprɛŋt] *adj.* exploded.
- eksplodieet; veschmatat; vefloagen - exploded; flown apart.
  - veschechat; vejoacht; ve'enjst - scattered by fear.
- vespretzen** [fə'sprɛtsɛn] *v.w.* loten en Spretzen opp waut faulen - squirt. *Category:* **1.3.2.2. Pour.**
- vesproaken** [fə'sprɔakən] *adj.* jesajcht daut waut komen wudd; em Verut jesajcht - promised. *Category:* **2.6.1.1. Arrange a marriage.**
- vespunjen** [fə'spʊŋɛn] *v.w.* met Henj, Feet ooda Kleiwen vepeesren; vekiwiwen - scatter. *Category:* **7.5.1.1. Separate, scatter.**
- Vestääkj** [fə'stɛac] *n.m. Pl:* -. een Plauz wua eena sikj vestakjt; eene Krupunja - hiding.
- vestääkjen** [fə'stɛacən] *v.s.* em Vestääkj saten; wua handoonen wua aundre daut nich leicht finjen woaren- hide; conceal. *Category:* **2.1.4. Skin, 4.4.4.4. Save from trouble, 6.3.7. Animal products, 7.6. Hide.**
- Vestääkja** [fə'stɛaca] *n.m.* een Spell fa Kjinja; eena dee sikj vestakjt - hide and seek.
- vestalen** [fə'sta:lən] *v.w.* disguise.
- sikj soo hanstalen aus een aundra Mensch - disguise; impersonate; feign; pretend; take on a guise; put out of adjustment.
  - soo enstalen daut et nich to brucken es - put out of adjustment. *Category:* **3.5.1.5.3. Hide your thoughts, 3.5.1.3.5. Real, 4.3.5.6. Hypocrite.**
- vestalt** [fə'sta:lt] *adj.* soo enjestalt daut et nich to brucken es; woo eena sikj feelt wan daut nich soo jegonen haft aus eena jedocht haud; een Strich derche Rääkjunk haben - maladjusted.
- vestat** [fə'sta:t] *adj.* verschloagen; vestukst - damaged. *Category:* **2.5.3. Injure, 7.9.1. Damage.**
- Vestaunt** [fə'stɔunt] *n.m.* daut Denkvemieeejen; Bewusstheit; daut met waut eena denkjt; waut eena tweschen de Uaren haft - sense; awareness; brains; comprehension; understanding; intelligence. *See:* **Bewusstheit.** *Category:* **2.3. Sense, perceive, 3.2.1.3. Intelligent, 3.5.8.1. Meaning, 7.3.4.1. Touch, 3.2.4. Understand.**
- Vestauntkausten** [fə'stɔuntkɔustən] *n.m. Pl:* **Vestauntkaustes.** de Kopp; de Bräajen - brain. *Category:* **2.1.1. Head, 2.1.8. Internal organs, 3.2.1. Mind, 3.2.1.1. Think about.**
- vestaupen** [fə'stɔupən] *v.w.* orrajcht stauwen - misstep.
- vesteenen** [fə'stɛnɛn] *v.w.* to Steen woaren; met Steen aansaten - solidify; turn to stone. *Category:* **1.2.3. Solid, liquid, gas.**
- vesteenren** [fə'stɛnrɛn] *v.w.* to Steen woaren; sea hoat woaren - petrify; fossilize; transfix. *Category:* **1.2.2.4. Mineral, 3.4.2.4. Afraid, 8.3.6.2. Hard, firm.**
- vesteenat** [fə'stɛna:t] *adj.* soo aus Steen jeworden; sea hoat jeworden - calcified.
- vesteeten** [fə'stɛtɛn] *v.s.* wajchsteeten; met schljachte Aufsecht tosied loten - disown; expel; dethrone; overthrow. *Category:* **4.3.3.3. Abandon, 7.3.2.7. Take something out of something, 4.5.4.6. Rebel against authority, 4.6.1. Ruler.**
- Vesteetunk** [fə'stɛtʊŋk] *n.f. Pl:* **Vesteetungen.** Vebaununk; de Toostaunt von vestat sennen; de Erfoarunk von vestat woaren - expulsion.
- vesteewen** [fə'stɛivɛn] *v.s.* vom Wint en Kjreemels vepusten - be dispersed by the wind (like dust).
- vestekjen** [fə'stɛcən] *v.w.* nich jenuach Loft kjriien, veseften - suffocate. *Category:* **2.6.6. Die.**

**vestekjt** [fə'stɛkt] *adj.* jestekjt; doot jegonen von nich Loft kjrieen - suffocated.

**vestemmen** [fə'stɛmən] *v.w.* orrajcht enstemmen - go out of tune.

**vestemt** [fə'stɛmt] *adj.* out of tune.

1 • soo daut et nich stemt; von een Instrument, wan daut fält entostemmen - out of tune.

2 • vestieet; nich goot aunjelajcht; brumsch - out of sorts. *Category:* **4.1.6. Disunity, 4.2.3.2. Play music.**

**vestendich** [fə'stɛndiç] *adj.* met vestonen; leichtlerich; jehuarsom - understanding; smart; obedient. *Category:* **3.2.4. Understand, 2.5.6.1. Pain, 3.2.1.3. Intelligent, 8.3.7.7. Right, proper, 4.5.4.1. Obey.**

**vestendjen** [fə'stɛnjən] *v.w.* äwareen moaken; to waut eenich woaren; de selwje Meenunk haben - understand each other.

**vestentlich** [fə'stɛntliç] *adj.* soo daut et to vestonen es - understandable; comprehensive. *Category:* **3.2.4.2. Understandable, 8.1.5. All, 9.3.2. Completely.**

**vestentnismässich** [fə'stɛntnismɛ:siç] *adv.* met vestonen; soo daut et to vestonen es - understandably.

**Vestentniss** [fə'stɛntnis] *n.n. Pl: Vestentnissen.* Fäichkjeit; daut vestonen; daut omweeten - understanding; comprehension; intelligence. *See: Vestaunt. Category:* **3.2.4. Understand, 3.2.1.3. Intelligent.**

**vestieren** [fə'stirən] *v.w.* vedoawen; verieren; em Stich sennen von waut - disturb. *Category:* **3.4.2.1.6. Upset, 3.4.2.3. Angry, 3.4.2.4.1. Worried.**

**vestieet** [fə'stiət] *adj.* vestemt; nich goot aunjelajcht; unjabroaken - disturbed; grumpy; interrupted. *Category:* **2.5.8. Mental illness, 3.4.2.4.1. Worried, 4.3.1.5.2. Bad-tempered.**

**vestiemen** [fə'stimən] *v.w.* von stiemen soo woaren daut et nich to seenen es; toostiemen - drift over.

**vestiemt** [fə'stimt] *adj.* soo daut et nich to seenen es wäajen stiemen; tojestiemt; enjestiemt - drifted over.

**Vestimlunk** [fə'stɪmlʊŋk] *n.f. Pl: Vestimlungen.* vewert sennen - disturbance. *Category:* **4.8.2.6. Riot.**

**vestimlen** [fə'stɪmlən] *v.w.* vezoacht moaken ooda woaren; Moot derch waut velieren - disturb. *Category:* **3.4.2.1.6. Upset, 3.4.2.3. Angry, 3.4.2.4.1. Worried.**

**vestimmelt** [fə'stɪmɛlt] *adj.* derchenaunda; vestieet - confused; mixed up; disturbed. *Category:* **2.5.6.5. Dazed, confused, 3.4.2.5. Confused, 7.5.5.1. Disorganized, 7.5.3. Mix, 2.5.8. Mental illness, 3.4.2.4.1. Worried.**

**vestonen** [fə'sto:nən] *v.s.* een Vestentniss fa waut kjrieen; waut loten em Kopp ensinkjen; to seenen kjrieen woo waut schauft ooda es; bejriepen - understand; fathom; comprehend. *See: Vestaunt; Vestentniss. Category:* **3.2.4. Understand, 3.5.8. Interpreting messages, 8.2.6.5. Deep, shallow, 8.2.8. Measure.**

**vestoaken** *v.w.* met eene Forkj vespreeden; met stoaken vespreeden - fork apart.

**vestoaken** [fə'stɔakən] *adj.* soo daut dee nich saul to finjen sennen; vewoat; soo jehoolen daut aundre daut nich weeten sellen - hidden. *Category:* **7.6. Hide.**

**vestocken** [fə'stɔkən] *v.w.* schljajcht woaren; vefulen; vekomen; stockich woaren - mould; stagnate; become musty. *Category:* **1.5.4. Moss, fungus, algae, 6.6.2.3. Working with metal, 6.6.2.4. Working with clay, 6.6.2.5. Working with glass, 8.3.1. Shape.**

**vestokt** [fə'stɔkt] *adj.* vefult; vepilzt - moldy. *Category:* **2.3.4. Smell, 8.3.7.8. Decay.**

**vestommen** [fə'stɔmən] *v.w.* stomm woaren; stell woaren - become dumb.

**vestomt** [fə'stɔmt] *adj.* stell jemoakt; soo daut eene kjeene Stemm haft - muted. *Category:* **2.3.2.5. Quiet.**

**vestoppen** [fə'stɔpən] *v.w.* veschlekjen; tostoppen; nich kjennen Stoolgank moaken - clog; constipate; choke. *See: aufwarjen; stekjen; warjen. Category:* **7.5.9.2. Fill, cover, 2.6.6.1. Kill.**

**vestopt** [fə'stɔpt] *adj.* tojestopt; veschlekjt - plugged.

**vestorwen** [fə'stɔvən] *adj.* jestorwen; doot; wajchjestorwen - deceased; dead. *Category:* **2.6.6. Die, 1.4.1. Dead things.**

**Vestorwna** [fə'stɔvɪnɪ] *n.m. Pl: Vestorwne.* eena dee jestorwen es - deceased. *Category:* **2.6.6. Die.**

**vestowen** [fə'stɔ:vən] *adj.* wajchjestowen; unjajestowen - blown away; blown under.

**vesträden** [fə'stre:dən] *adj.* jāajen jesträden; veloagen - denied.

**vestreien** [fə'streiən] *v.w.* utstreien; velieren met streien - scatter; spread; strew about. *Category:* **7.5.1.1. Separate, scatter, 1.3.2.1. Flow, 7.3.7.3. Spread, smear.**

**vestreit** [fə'streit] *adj.* utjestreit; veseit; utjerant - scattered; run out.

- vestrieden** [fə'stridən] *v.s.* jaajen waut strieden; waut nich soo haben - deny; contradict; refute; repudiate. *Category:* **3.5.1.3.3. Contradict, 9.4.6.1. No, not, 3.5.1.6. Debate, 4.3.2.1. Despise someone.**
- vestukren** [fə'stʊkrən] *v.w.* tweigonen von stukren - become damaged from bumpy ride.
- vestuckat** [fə'stʊka:t] *adj.* Schoden jekjräajen von stukren; twei jestuckat - damaged by bumpy road.
- vestuden** [fə'stydən] *v.w.* enwartlen; Wartlen rutschmieten soo daut et niee Studen jeft - sucker. *Category:* **1.6.2.5. Parts of small animals.**
- vesuaren** [fə'suəɹən] *v.w.* sua woaren; jäaren - become sour.
- vesuat** [fə'suət] *adj.* enjesuat; sua jeworden; vestokt - soured; moldy. *Category:* **2.3.4. Smell, 8.3.7.8. Decay.**
- vesudelt** [fə'sydelt] *adj.* enjesudelt; naut un schwiensch jeworden - soaked with grime; soiled; daub. *Category:* **5.6.1. Clean, dirty, 1.3.3. Wet, 7.3.7.3. Spread, smear.**
- vesunken** [fə'sʊŋkən] *adj.* enjesunken; veschwungen - sunken. *Category:* **1.3.4. Be in water, 8.5.1.3.2. Under, below.**
- vesupen** [fə'sypən] *v.s.* vedrinkjen, veseften - drown; spend all on drink. *Category:* **2.6.6. Die, 2.6.6.1. Kill.**
- vesusenjelt** [fə'sysɛŋelt] *adj.* orriemsch; nich oppjeriemt; vewoaloost; bekjwiemt; derchjetraubt - bedraggled; shaggy; mangy; disreputable. *See:* **bekjwiemt; derchjetraubt; henjflchtich.** *Category:* **4.3.6.3. Untidy, 6.3.1.5. Dog.**
- vetäaren** [fə'teəɹən] *v.w.* consume.
- 1 • kjrenkjlich un denn woaren verem Doot; vebrucken; oppbrucken - consume.
- 2 • met Tää veschmäaren - tar. *Category:* **5.2.2. Eat, 5.5.4. Burn, 6.1.2.2.4. Use up, 1.2.2.4. Mineral, 5.2.4. Tobacco.**
- Vetäarunk** [fə'teəɹʊŋk] *n.f. Pl: Vetäarungen. Variant: Vetäarinj.* de Prozass von vetäaren, krank un schwak woaren - consumption; emaciation; stoppage. *Category:* **8.4.6.1.2. Stop something.**
- vetäat** [fə'teət] *adj.* oppjefräten; vebrukt; utjeläft - consumed.
- 2 • *adj.* met Tää veschmääat - tarred.
- Vetal** [fə'ta:l] *n.f. Pl: -.* daut waut vetalt woat; daut waut romjerät woat - narration; rumour; tale; yarn; conversation. *Category:* **3.5.1.8.4. Gossip, 3.5.4. Story, 6.6.1. Working with cloth, 6.6.1.2. Spinning thread, 3.5.1.4. Speak with others.**
- vetalen** [fə'ta:lən] *v.w.* räden; sajen - narrate; relate; describe; talk; speak. *Category:* **3.5.4. Story, 4. Social behavior, 9.6. Connected with, related, 3.5.1.2.2. Describe, 3.5.1. Say.**
- Vetalsel** [fə'ta:lsəl] *n.n.* eene korte Jeschicht; waut eena eenem vetalt - anecdote; incident.
- veteidjen** [fə'teijən] *v.w.* Ve'auntwuatunk auflajen; sajen wuarom Sachen jeworden sent soo aus dee sent - defend against.
- Veteidja** [fə'teijʌ] *n.m. Pl: Veteidjasch.* een Meddelmaun ooda Ofkot dee eenem eena Sach beräden halpt-peacemaker. *Category:* **3.3.2.3. Intercede.**
- Veteidjunkt** [fə'teijʊŋk] *n.f. Pl: Veteidjungen.* Rajchtfoadjunkt; daut waut eena sajcht toom sikj rajchtfoadjun-defence. *Category:* **4.4.4.4. Save from trouble, 4.4.4.5. Protect, 4.8.2.4. Defend.**
- vetiefen** [fə'tifən] *v.w.* deepa en een Jedanken ooda Lia nengonen - preoccupy oneself with something.
- vetieft** [fə'tift] *adj.* sea met eene Sach ooda Jedanken metjenomen; sikj sea met eene Sach aufjäwen - preoccupied. *Category:* **3.1.2.3. Attention, 3.4.2.4.1. Worried.**
- Vetieftheit** [fə'tiftheit] *n.f.* de Toostaunt wua eena sea aun waut denkjt, un sikj nich om jeeeenelje Sachen kjemmat - preoccupation. *Category:* **3.4.1.4.3. Obsessed.**
- vetiljen** [fə'tɪlən] *v.w.* vedoawen, soo aus Plaunten; utroden - destroy. *Category:* **2.6.6.1. Kill, 4.3.4.6.1. Spoil, 6.3.4. Butcher, slaughter, 7.9.3. Destroy.**
- Vetrach** [fə'tra:χ] *n.m. Pl: Veträaj.* Kontrakt; een Haundel - contract. *Category:* **4.7.8. Legal contract, 7.1.9. Move a part of the body, 8.1.4.3. Decrease, 8.2.2.1. Short, not long.**
- veträden** [fə'tre:dən] *v.w.* fa wäm enstonen; en eenem siene Städ sennen un däm siene Oabeit doonen - represent; get some exercise. *Category:* **3.5.1.2.2. Describe, 4.6.6.3. Represent.**
- Veträda** [fə'tre:dʌ] *n.m. Pl: Veträdasch.* Stellveträda; eena dee fa eenem rät - representative. *Category:* **4.6.6.3. Represent.**
- vetraflich** [fə'tra:flɪç] *adj.* sea; besonda sea; butajeweenlich goot - delicious; very good; excellent; meeting all expectations; delectable. *Category:* **2.3.3. Taste, 2.3.4. Smell, 4.3.1. Good, moral, 8.3.7. Good.**



- vetrakjen** [fə'tra:cən] *v.s.* loten väl Tiet nämen - grimace; delay; extend. *Category:* **8.4.5.3.4. Delay, 8.4.5.3.5. Postpone, 7.1.9. Move a part of the body, 7.3.4.7. Extend, 8.3.1.9. Stretch.**
- vetranen** [fə'tra:nən] *v.w.* tranen; verieten; veschlerzen - rip; tear. *Category:* **7.8.4. Tear, rip, 3.5.6.5. Cry, tear.**
- vetraubt** [fə'traubt] *adj.* sea eefach; eenjemoten schwiensch ooda orriemsch - seedy; unsavoury; shabby; dissipated. *Category:* **4.3.1.1. Bad, immoral, 5.3. Clothing.**
- vetraumplen** [fə'trɔumpələn] *v.w.* vestaupen; veklunjen - trample. *Category:* **4.8.3.1. Defeat, 7.2.1.1. Walk.**
- vetrimmat** [fə'trima:t] *adj.* veschloagen; vedorwen; vebomt; met Jewault vebroaken - ruined. *Category:* **7.9.3. Destroy.**
- vetrocken** [fə'trɔkən] *adj.* lenja jedieet; met mea Tiet - delayed; postponed.
- vetruen** [fə'tryən] *v.w.* sikj opp waut veloten - trust; entrust; confide; rely; dare. *Category:* **3.2.5.1.1. Trust, 4.4.3.1. Brave, 4.4.4.8. Risk.**
- vetruat** [fə'truət] *adj.* vehielt; veroat; vejränt - grieved; dejected. *Category:* **3.4.2.1. Sad.**
- Vetruen** [fə'tryən] *n.n.* sikj opp waut veloten - trust. *Category:* **3.2.5.1.1. Trust.**
- vetruensvoll** [fə'tryənsfɔl] *adj.* soo daut dee gauns to truen jeit - trustingly.
- vetuschen** [fə'tysχən] *v.w.* omtuschen; eent fa een aundret jäwen - exchange; trade; interchange. *Category:* **7.5.6. Substitute, 6.6. Occupation, 9.5.2.4. Each other, 6.5.4.1. Road.**
- vetuscht** [fə'tysχt] *adj.* ut een Fäla jetuscht; omjetuscht - exchanged.
- vetwiebelt** [fə'tvibelt] *adj.* derchenaunda; vezoddat; vekjnept - tangled. *Category:* **5.4.3. Care for hair, 7.5.4.2. Tangle.**
- vetwiewlen** [fə'tvivlən] *v.w.* onkloa sennen äwa eene Froag; en Twiewel sikj nich weeten - doubt; be frustrated. *Category:* **3.2.5.2. Disbelief, 3.2.5.3. Doubt, 9.4.4.6. Unsure, 9.4.4.8. Don't think so, doubt it.**
- vetwiewelt** [fə'tvivelt] *adj.* em Twiewel; derchenaunda met de Jedanken; onsecha - doubting; confused. *Category:* **2.5.6.5. Dazed, confused, 3.4.2.5. Confused, 7.5.5.1. Disorganized.**
- Vetwiewlunk** [fə'tvivlʊŋk] *n.f. Pl: Vetwiewlungen.* waut twiewlen; de Toostaunt von em Twiewel sennen - despair; frustration. *Category:* **3.2.7.2. Hopeless, 3.4.2.1. Sad, 3.4.2.4.1. Worried, 3.4.2.3.1. Annoyed.**
- ve'uadeelen** [fə'ʔuədɛlən] *v.w.* sajen daut eena schuldich es - judge; sentence. *Category:* **3.2.2.3. Evaluate, test, 3.5.1.8. Criticize, 4.7.4.1. Legal personnel, 3.5.3.1. Word, 4.7.6.2. Condemn, find guilty, 9. Grammar.**
- ve'uasoaken** [fə'ʔuəzɔakən] *v.w.* direkjt waut rombrinjen; aunleiden - occasion; provoke. *Category:* **6.1.2.9. Opportunity, 9.1.2.1. Happen, 3.4.2.3. Angry, 4.8.2. Fight.**
- ve'uasoakt** [fə'ʔuəzɔakt] *adj.* met eene Uasoak; jeplont; towäaj jebrocht - caused.
- vewalkjen** [fə'va:lçən] *v.w.* walkj woaren; von Plaunten: nich jenuach Wota kjrieen un schlaup woaren - wither; fade. *Category:* **1.3.3.1. Dry, 1.5.6. Growth of plants, 8.3.3.3.6. Change color.**
- vewalkjt** [fə'va:lçt] *adj.* walkj jeworden; schlaup un utjedreecht - withered. *Category:* **1.3.3.1. Dry.**
- vewanen** [fə'va:nən] *v.w.* to waut aundret jewant woaren; omwanen - wear wrongly.
- vewanken** [fə'va:nkən] *v.w.* wajchgonen; wieda gonen - leave for a visit or for any other reason.
- vewant** [fə'va:nt] *adj.* waut aundret jewant jeworden; met een orrajchtet Jeschekj - worn wrongly; gotten used to differently.
- vewäsen** [fə've:sən] *v.w.* become grassland.
- 1 • to eene Wäs woaren - become overgrown with grass.
- 2 • vefulen; vekomen; vepilzen - rot; decay. *Category:* **1.5.6. Growth of plants, 2.6.6.2. Corpse, 8.3.7.8. Decay, 1.4.1. Dead things.**
- vewäslich** [fə've:sliç] *adj.* soo daut daut vekomen kaun; stoaflich - perishable.
- Vewäsunk** [fə've:zʊŋk] *n.f. Pl: Vewäsungen.* de Toostaunt von vekomen sennen; de Prozass von vekomen, vedoawen ooda veschwinjen - disappearance.
- vewaulten** [fə'vɔultən] *v.w.* vewieeten; äwa waut jebeeden; ve'auntwuatlich fa waut sennen - administer; manage. *Category:* **2.5.7.2. Medicine, 4.7. Law, 6.1.3.2. Succeed, 6.9.1. Management, 9.1.2. Do.**
- Vewaulta** [fə'vɔulta] *n.m. Pl: Vewaultasch.* eena dee äwa eene Wirtschoft ooda Jeschaft to jebeeden haft; een leejendeema ooda däm sien aunjestalda - authority. *Category:* **4.5. Authority, 4.5.1. Person in authority.**
- vewaumsen** [fə'vɔumsən] *v.w.* veladren; priejlen - spank.

- vewaundlen** [fə'vɔundlən] *v.w.* ve'endren; eene gauns aundre Oat kjriien - transform. *Category: 8.3.1. Shape, 9.1.2.6. Change something.*
- Vewaundlunk** [fə'vɔundlʊŋk] *n.f. Pl: Vewaundlungen.* eene Ve'endrunck; een von bennen bat buten aundasch woaren - transformation; transfiguration.
- vewaunt** [fə'vɔunt] *adj.* em Frintschoft sennen - blood-related.
- Vewauntschoft** [fə'vɔuntʃɔft] *n.f. Pl: Vewauntschoften.* Frintschoft; Vewaunte - kin; kinship; relationship. *Category: 4.1.9. Kinship, 2.6.2.3. Sexual immorality, 4.1. Relationships, 9.6. Connected with, related.*
- vewauschen** [fə'vɔʊʃən] *v.s.* von wauschen vedoawen; Kalieren velieren von wauschen - wash something too hard to cause it to fade.
- vewaussen** [fə'vɔʊsən] *v.s.* Jeschekj velieren von sea waussen - overgrow.
- veweelen** [fə'vɛɪlən] *v.w.* vedoawen met weelen; von weelen daut Jeschekj ooda de Ordnunk velieren - mess up. *Category: 4.3.4.6.1. Spoil, 7.5.5.1. Disorganized, 7.9.1. Damage.*
- veweelt** [fə'vɛɪlt] *adj.* orriemsch jemoakt; derchenaunda jemoakt - rummaged; messed up. *Category: 7.5.5.1. Disorganized, 7.9.1. Damage.*
- vewekjlen** [fə'vɛclən] *v.w.* oppwekjlen; vebungen woaren - entangle. *Category: 7.5.4.2. Tangle.*
- vewekjelt** [fə'vɛcɛlt] *adj.* komplizieet, derchenaunda, schwoa to vestonen - implicated; embroiled; entangled; involved; intricate; complex. *Category: 4.1.6. Disunity, 7.2.1.6. Steady, unsteady, 4.2.1.6. Participate, 7.5.8. Simple, complicated.*
- Vewekjlunk** [fə'vɛclʊŋk] *n.f. Pl: Vewekjlungen.* de Toostaunt en waut vewekjelt to sennen; sikj en waut vewekjlen loten - implication. *Category: 3.3.1.1. Purpose, goal.*
- vewenschen** [fə'vɛŋʃən] *v.w.* waut wajch wenschen - wish away.
- vewenscht** [fə'vɛŋʃt] *adj.* wajch jewenscht; jewenscht daut et nich soo wia - wished away.
- vewerren** [fə'vɛɪrən] *v.w.* dieslich woaren; vewilren; sikj nich mea weeten - bewilder; confuse. *Category: 3.4.2.5. Confused, 2.5.6.5. Dazed, confused, 4.3.6.4. Mistake.*
- vewerrent** [fə'vɛɪrɛnt] *adj.* soo daut et vewert; soo daut et derchenaunda moakt un nich vestentlich es - bewildering. *Category: 3.4.2.5. Confused.*
- Vewerrunk** [fə'vɛrʊŋk] *n.f. Pl: Vewerrungen.* vewert sennen; de Toostaunt von vewert sennen; daut waut eenem vewert - bewilderment; confusion. *Category: 3.4.2.5. Confused, 4.3.6.4. Mistake.*
- vewert** [fə'vɛɪt] *adj.* vedreit; dwautsch; orrajcht; nich weeten wua ooda aun waut eena es - crazy; confused; disoriented. *Category: 2.5.8. Mental illness, 4.3.7.2. Crazy, 2.5.6.5. Dazed, confused, 3.4.2.5. Confused, 7.5.5.1. Disorganized.*
- veweschen** [fə'vɛʃən] *v.w.* veschmäaren; wajch weschen - wipe to become unclear.
- vewescht** [fə'vɛʃt] *adj.* veschieet, schljacht to läsen, nich mea to läsen - blurred. *Category: 2.3.1.5. Visible.*
- vewieeten** [fə'viɛtən] *v.w.* vewaulten; dän Wieet ut waut kjriien ooda biehoolen - put to good use.
- vewielen** [fə'vilən] *v.w.* vebrucken, soo aus Tiet - while away time.
- Vewielniss** [fə'vilnɪs] *n.f.* Vejnieejen; waut eena toom scheengonen ooda Tiet vewielen deit - pastime; hobby. *Category: 4.2.6. Entertainment, recreation.*
- vewielt** [fə'vilt] *adj.* vegonen; derch jemoakt - past; transpired. *Category: 8.2.6.1. Far, 8.4.6.2. Past.*
- vewilren** [fə'vilrən] *v.w.* wilt woaren; vewerren - become disoriented.
- vewillat** [fə'vɪla:t] *adj.* vebleft; soo aus wilt ooda veenjst jeworden; sikj nich weeten - bewildered. *See: vebleft. Category: 2.5.6.5. Dazed, confused, 3.4.2.5. Confused.*
- vewippen** [fə'vɪpən] *v.w.* met eene Wipp schlönen - whip. *Category: 4.7.7. Punish, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 7.7.1. Hit.*
- vewipt** [fə'vɪpt] *adj.* met eene Wipp jeschloagen; vepriejelt - whipped.
- vewoaren** [fə'vɔaɪən] *v.w.* goot no opppaussen; schoonen; vestäakjen - conceal; hide. *Category: 7.6. Hide, 2.1.4. Skin, 4.4.4.4. Save from trouble, 6.3.7. Animal products.*
- vewoacht** [fə'vɔaχt] *adj.* too brow; too driest; too väl woagen - daring. *Category: 4.4.3.1. Brave.*
- vewoaloost** [fə'vɔalɔʊst] *adj.* nich besorcht; tochjeloten; vekomen - neglected; unkempt; decadent; ravaged; shabby; scraggly; mangy. *Category: 4.3.6.3. Untidy, 4.3.1.1. Bad, immoral, 5.3. Clothing, 6.3.1.5. Dog.*

- Vewoarunk** [fə'vo:arʊŋk] *n.f.* *Pl:* **Vewoarungen**. en eenem siene Macht jespikjat ooda vewoat - safe storage.
- vewoat** [fə'vo:at] *adj.* en Vewoarunk; jeschoont; jespikjat - stored.
- vewonen** [fə'vo:nən] *v.w.* een Jebied brucken un vebrucken; nich en goode Ordnunk hoolen - for a dwelling to become dilapidated through use.
- vewont** [fə'vɔnt] *adj.* vebrukt, nich en goode Ordnunk - run-down.
- vewoschen** [fə'vɔʃən] *adj.* met Schoden von waschen; too sea jewoschen; aufjewoschen - damaged by washing; removed by washing.
- vewossen** [fə'vɔsən] *adj.* trajcht jewossen; äwajewossen; vestoaken - overgrown; healed. *Category:* **1.2.1.6. Forest, grassland, desert, 8.2. Big.**
- vewotren** [fə'vɔtrən] *v.w.* met Wota vesorjen; too vâl Wota jäwen - water; irrigate; drown. *Category:* **1.2.3. Solid, liquid, gas, 1.3. Water, 6.2.4.3. Irrigate, 2.6.6. Die, 2.6.6.1. Kill.**
- vewrekjen** [fə'vrɛcən] *v.w.* Schoden em Foot kjrieen von opp däm staupen wan dee vedreit es - wrench; dislocate; sprain. *Category:* **2.5.3. Injure, 7.3.3.1. Take something from somewhere.**
- vewrekjt** [fə'vrɛct] *adj.* met de Sänen too sea aunjestrenjt; Schoden aum Jelenkj von too wiet wreken - sprained.
- vewrumpelt** [fə'vrʊmpɛlt] *adj.* toopjeknutscht - crumpled.
- vewunden** [fə'vʊndən] *v.w.* eene Wund kjrieen ooda moaken - wound. *Category:* **2.5.3. Injure.**
- vewundren** [fə'vʊndrən] *v.w.* staunen; tieren; waut aus utnoms goot aunseenen - be in awe.
- Vewundrunk** [fə'vʊndrʊŋk] *n.f.* *Pl:* **Vewundrungen**. een Wunda; daut waut eenem wundat - surprise. *Category:* **4.7.5.1. Investigate a crime.**
- vewunt** [fə'vʊnt] *adj.* met eene Wund; velazt - wounded; damaged. *Category:* **2.5.3. Injure, 7.9.1. Damage.**
- Vewustunk** [fə'vʊstʊŋk] *n.f.* *Pl:* **Vewustungen**. een vewust moaken; een Vedoawen; eene Wiltniss - destruction. *Category:* **4.4.2. Trouble, 7.9.3. Destroy.**
- vezantk** [fə'tsa:ŋkt] *adj.* doljeschloagen; oajalich - insulted; in fighting form.
- vezaublen** [fə'tsɔublən] *v.w.* vekjneppen; vezodren; nich eegol opprollen - become entangled.
- vezaubelt** [fə'tsɔubelt] *adj.* derchenaunda; vekjnept - mixed up. *Category:* **7.5.3. Mix.**
- vezeien** [fə'tsɛiən] *v.w.* vejäwen; togood hoolen; entschuldjen - forgive. *See:* **vejäwen**. *Category:* **4.8.4.7. Forgive.**
- vezeit** [fə'tsɛit] *adj.* vejäft; veseent - forgiven; atoned.
- Vezeiunk** [fə'tsɛiʊŋk] *n.f.* *Pl:* **Vezeiungen**. een vezeien; vejäwen - forgiveness; pardon; remission. *Category:* **4.7.7.6. Pardon, release, 4.8.4.7. Forgive.**
- vezieren** [fə'tsirən] *v.w.* schmock moaken; utstraumen - beautify. *Category:* **2.3.1.8.1. Beautiful, 5.4. Adornment.**
- vezoacht** [fə'tsɔaχt] *adj.* onen Moot; bedrejt - discouraged. *Category:* **3.4.2.1. Sad, 3.4.2.1.4. Disappointed.**
- vezoagen** [fə'tsɔagən] *v.w.* oppjäwen; Moot velieren - loose courage.
- vezoajen** [fə'tsɔajən] *v.w.* beleidjen; em Jefeel steeten; vestemmen; wäm waut nich jennen - insult.
- vezoajcht** [fə'tsɔaχt] *adj.* jestat em Jefeel; vestemt - moody; hurt; despondent. *Category:* **2.5.3. Injure, 4.4.2.6. Suffer, 7.9.1. Damage, 3.4.2.1. Sad.**
- vezokren** [fə'tsɔkrən] *v.w.* Zocka hoat woaren; waut Flissendjet hoat woaren un no unjen faulen; vesteenren - crystallize; granulate. *Category:* **1.2.3. Solid, liquid, gas.**
- vezockat** [fə'tsɔka:t] *adj.* soo aus Zocka hoat jeworden - become solid sugar.
- vezodren** [fə'tsɔdrən] *v.w.* loten de Hoa vekjneppen; vezultren - entangle. *Category:* **7.5.4.2. Tangle.**
- vezoddat** [fə'tsɔda:t] *adj.* vekjnept; vezultat; nich derchjekjamt - tangled; matted; dishevelled. *Category:* **5.4.3. Care for hair, 7.5.4.2. Tangle.**
- vezolt** [fə'tsɔlt] *adj.* met Zoll betolt; soo daut Zoll betolt es - paid duty.
- vezultren** [fə'tsʊltrən] *v.w.* vezodren; vekjneppen - tangle. *Category:* **7.5.4.2. Tangle.**
- vezultat** [fə'tsʊlta:t] *adj.* vezoddat - seedy; matted; dishevelled appearance. *Category:* **4.3.1.1. Bad, immoral, 7.5.4.2. Tangle.**
- vieeda** [fiɛdʌ] *adj.* dee no däm dredden; Numma vea en eene Rieej - fourth; ordinal form of 4. *Category:* **8.1.1.2. Ordinal numbers, 8.1.1.6. Fraction.**
- Vieedel** [fiɛdɛl] *n.n.* *Pl:* **Vieedels**. daut vieede Poat - a quarter part; one quarter.

- Vieedelstund** [fiɛdɛlstʊnd] *n.f. Pl: Vieedelstunden.* feftieen Minnuten; een Vieedel von eene Stund - quarter hour.
- vieeratlei** [fiɛra:tɛi] *adj.* vea Sorten; vea veschiedne - of four kinds.
- vieetich** [fiɛtiç] *num. Pl: vieetichs.* Numma; Kardinalzol: 40; Ordnungszol: 40., vieetichsta - forty. *Category: 8.1.1.1. Cardinal numbers.*
- Vieetichstel** [fiɛtiçstɛl] *n.n. Pl: Vieetichstels.* een Poat von vieetich äwareene, dee toop een gaunset moaken - one fortieth; fortieth part.
- vieetieen** [fiɛtiɛn] *num. Pl: vieetieens. Variant: veatieen.* Numma; Kardinalzol: 14; Ordnungszol: 14., vieetieenda - fourteen.
- Violin** [fiɔ:lɪn] *n.f. Pl: Violinen.* Fiddel; een natet Seiden Instrument daut met eenen Boagen jespält woat - violin. *Category: 4.2.3.5. Musical instrument.*
- Voagel** [fɔagɛl] *n.n. Pl: Vääjel.* tweebeensche Tieren met Fadren, de mieeschte von dee kjennen flieejen - bird. *Category: 1.6.1.2. Bird.*
- Voagelfada** [fɔagɛlfa:dʌ] *n.f. Pl: Voagelfadren.* eene Fada von een Voagel - bird feathers; plumage. *Category: 1.6.2.1. Parts of a bird.*
- Voagelflicht** [fɔagɛlfliçt] *n.f. Pl: Voagelflichten.* de Flicht aun een Voagel - pinion.
- Voagelflint** [fɔagɛlflɪnt] *n.f. Pl: Voagelflinten.* een Jewää toom Vääjel scheeten - fowling piece.
- Voagelgrul** [fɔagɛlgryl] *n.f. Pl: Voagelgrulen.* Hieezhgrul; een Jestal von aufjedroagde Kijleeda em Goaden toom Vääjel aufgrulen - scarecrow. *Category: 6.2.4. Tend a field.*
- Voagelhus** [fɔagɛlhys] *n.n. Pl: Voagelhiesa.* een Huskje fa Vääjel - birdhouse; aviary.
- Voageljesank** [fɔagɛləza:ŋk] *n.n. Pl: Voageljesenj.* daut Jelud ooda piepren von een Voagel - trill; warble. *Category: 1.6.4.3. Animal sounds, 4.2.3.3. Sing.*
- Voageljeschrech** [fɔagɛləʃrɛç] *n.n. Pl: Voageljeschrechs.* daut Jelud von eene groote Hääd Vääjel - screech of birds.
- Voagelkonst** [fɔagɛlkonst] *n.f.* de Lia von Vääjel, äare Sorten, Oat, un Jesuntheit - ornithology.
- Voagelmoag** [fɔagɛlmoag] *n.f. Pl: Voagelmoagen.* de Kropp; de Moag aun een Voagel daut daut Fooda vekeift - gizzard. *Category: 1.6.2.1. Parts of a bird.*
- Voagelnast** [fɔagɛlna:st] *n.n. Pl: Voagelnasta.* een Nast ooda een Bad daut een Voagel sikj but toom doabennen de Eia lajen un utbrooden - bird nest.
- Voagelnat** [fɔagɛlna:t] *n.n. Pl: Voagelnats.* een Nat toom Vääjel jriepen ooda aufhoolen - bird net.
- Voda** [fo:dʌ] *n.m. Pl: Vodasch.* Pape; de hee von eenem siene Elren - father. *Category: 4.1.9.1.2. Father, mother.*
- Vodahus** [fo:da:hys] *n.n. Pl: Vodahiesa.* daut Hus wua eena oppwaust ooda oppjewossen es - parental home.
- Vodalaunt** [fo:da:lɔunt] *n.n. Pl: Vodalenda.* daut Launt wua enna kjlien wia un oppwoss - fatherland.
- vodalich** [fo:da:liç] *adj.* soo aus een Voda - fatherly. *Category: 2.6.5.1. Man, 4.1.9.1.2. Father, mother.*
- Vodamort** [fo:da:mɔrt] *n.m. Pl: Vodamorts.* daut aufschauven von eenem sien Voda - patricide. *Category: 2.6.6.1. Kill.*
- Vodarajcht** [fo:da:ra:çt] *n.n.* eenem Voda sien Rajcht aus Leida un Väästona enne Famielje - paternal right.
- Vodaschkaunt** [fo:da:ʃkɔunt] *n.f. Pl: Vodaschkaunten.* daut Poat von eenem sien Frintschoft von woont eenem sien Voda staunt - paternal ancestry.
- Vodaschoft** [fo:da:ʃɔft] *n.f.* daut Aamt ooda Rajcht von eenem Voda - fatherhood; paternity. *Category: 4.1.9.1.2. Father, mother.*
- Volkj** [fɔlc] *n.n. Pl: Velkja.* eene groote Grupp Menschen dee opp eenen Wajch vebungen sent, soo aus von een Launt staumen, von een Staum von Vääelren komen, ooda eenen Gloowen haben - folk; people; populace; nation. *Category: 4.1.9. Kinship, 2. Person, 4.6.2. Citizen, 4.6.7.1. Country.*
- Volkjschazunk** [fɔlcʃa:tsʊŋk] *n.f. Pl: Volkjschazungen.* de Nofroag woo väl Menschen, ooda uk Tieren un Sachen, en eene Jääjant sent - census. *Category: 4.6.2. Citizen.*
- Volkjsjeschicht** [fɔlcʃesjɛçt] *n.f. Pl: Volkjsjeschichten.* de Jeschichten dee een Volkj met sikj drajcht, eendoont auf dee werkljich jeworden sent - folklore; folk tale. *Category: 3.5.4.1. Fable, myth.*
- Volkjsleet** [fɔlcslɛt] *n.n. Pl: Volkjsleeda.* een Leet von woo daut em Volkj jeit, soont aus de junge Menschen foaken sinjen - folk song.
- Volkjsleida** [fɔlcslɛidʌ] *n.m. Pl: Volkjsleidasch.* de Leida von een Volkj - demagogue.



- Volkjsrejierunk** [fɔlcsrɛjirʊŋk] *n.f.* *Pl.* **Volkjsrejierungen**. eene Demmokratie; eene Rejierunk dee sikj no daut Volkj recht derch Wolen - democracy; republic. *Category:* **4.6. Government**.
- Volkjsrejista** [fɔlcsrɛjista] *n.n.* *Pl.* -. eene List von de Menschen dee to een Volkj jehieren - register of people.
- Volkjsstaum** [fɔlcstoum] *n.m.* *Pl.* **Volkjsstam**. eene Vedeelunk von een Volkj, dee waut haben, daut an unja sikj dolla vebinjt, aus waut an met aundre Stam von daut selwje Volkj vebinjt - tribe. *Category:* **4.1.9. Kinship**.
- Volkjsvesaumlung** [fɔlcsfə'soumlʊŋk] *n.f.* *Pl.* **Volkjsvesaumlungen**. eene Vesaumlung von een Volkj, ooda von de Leida ooda Aunjestalde von een Volkj - tribal gathering.
- voll** [fɔl] *adj.* bat bowen oppjefelt; Jääjendeel von ladich; waut Zeich un Lada helt - full. *Category:* **8.1.6. Whole, complete, 8.1.8. Full**.
- vollberajchticht** [fɔlbərə:çtiçt] *adj.* met vollet Rajcht - fully authorized.
- Vollboat** [fɔlbɔat] *n.m.* *Pl.* **Vollboats**. *Pl.* **Vollbäata**. eenen vollen Boat; een Jesecht von een Maun dee kjeen Poat von sien Boat aufschnitt - someone with a full beard.
- vollbrestich** [fɔlbrestič] *adj.* met volle Brost; met goede Lungen un eene stoakje Stemm - full-breasted; voluptuous. *Category:* **2.6.2.2. Attract sexually**.
- vollbrinjen** [fɔlbrɪŋən] *v.s.* foadich moaken; bestieden; verechten; utfoadjen; utrechten - accomplish; succeed. *See:* **bejennen; bestrieden; vehakstekjen; verechten; utfoadjen; utrechten**. *Category:* **6.1.2.3.5. Complete, finish, 6.1.3.2. Succeed, 9.1.2. Do, 8.4.5.2.1. After**.
- Vollbrinjenheit** [fɔlbrɪŋənheit] *n.f.* *Pl.* **Vollbrinjenheiten**. de foadja Toostaunt - accomplishment; success. *See:* **Staud; Konststekj**. *Category:* **6.1.3.2. Succeed, 9.1.2. Do, 4.8.3.2. Win**.
- vollbrocht** [fɔlbrɔçt] *adj.* foadich; to Enj jebrocht; gauns - accomplished; finished; complete. *Category:* **6.1.2.3.5. Complete, finish, 8.1.5. All, 8.1.6. Whole, complete, 9.3.2. Completely**.
- vollbrostich** [fɔlbrɔstič] *adj.* met volle Brosten - full breasted.
- vollens** [fɔləns] *adv.* gauns un goa; äwarut; besondasch - especially; wholly. *Category:* **9.6.3.6. Markers of focus, 9.3.2. Completely**.
- vollfräten** [fɔlfrɛ:tən] *v.s.* saut fräten - satiate; gorge. *Category:* **1.2.1.4. Valley, 1.6.4.2. Animal eating**.
- vollheiwien** *v.w.* priejlen; met Schläaj strofen - thrash.
- volljefliet** [fɔljɛflit] *adj.* voll; voll von nenflieen - piled full. *Category:* **8.1.6. Whole, complete, 8.1.8. Full**.
- volljefräten** [fɔljɛfrɛ:tən] *adj.* met mea aus needich jejäten ooda jefräten; äwajäten - satiated; gorged. *Category:* **5.2.2.6. Satiated, full**.
- volljeprommelt** [fɔljɛprɔmɛlt] *adj.* voll; voll von Sachen nenschuwen - full; packed. *Category:* **8.1.6. Whole, complete, 8.1.8. Full**.
- volljeschett** [fɔljɛʃɛt] *adj.* soo daut eena voll es von nenschedden - filled (granular). *Category:* **8.1.8. Full**.
- volljestopt** *adj.* gauns voll jemoakt; met Druck voll jemoakt - filled severely.
- volljewossen** [fɔljɛvɔsən] *adj.* utjewossen; foadich met waussen; met väl Loof; von Frucht ooda Kuarn: jesunt groot jewossen - full-grown; adult; mature. *Category:* **2.6.4.4. Adult, 2.6.4.6. Grow, get bigger, 4.1.2. Types of people, 1.5.6. Growth of plants, 2.6.4.5. Old person, 4.3.1.3. Mature in behavior, 4.3.8. Change behavior, 8.4.6.5.2. Old, not young**.
- volljoarich** [fɔljɔarɪç] *adj.* met een vollet Joaren - mature; of age. *Category:* **1.5.6. Growth of plants, 2.6.4.4. Adult, 2.6.4.5. Old person, 2.6.4.6. Grow, get bigger, 4.3.1.3. Mature in behavior, 4.3.8. Change behavior, 8.4.6.5.2. Old, not young**.
- vollkomen** [fɔlko:mən] *adj.* foadich; utjewossen; onen Fäla - whole; complete; perfect. *Category:* **2.5. Healthy, 8.1.5. All, 8.1.6. Whole, complete, 6.1.2.3.5. Complete, finish, 9.3.2. Completely, 8.3.7.3. Perfect**.
- Vollkomenheit** [fɔlko:mənheit] *n.f.* *Pl.* **Vollkomenheiten**. Vollstendichkjeit; daut foadje; Ziel - completeness; perfection; integrity; wholesomeness. *Category:* **4.3.5. Honest**.
- Vollmacht** [fɔlma:xt] *n.f.* *Pl.* **Vollmajchta**. voll berajchticht sennen; aule Macht äwa waut haben - authority; proxy; warrant; warranty. *Category:* **4.5. Authority, 4.5.1. Person in authority, 3.3.4.1. Give permission**.
- Vollmajchtja** [fɔlma:çtjʌ] *n.m.* *Pl.* **Vollmajchtje**. de wäa aule Macht haft; Väaschta; Harscha; Bauss - one invested with full powers; plenipotentiary; one who has power-of-attorney.
- Vollmon** [fɔlmo:n] *n.f.* *Pl.* **Vollmonen**. de Tiet enne Moonat wan de Mon runt voll schient - full moon. *Category:* **1.1.1.1. Moon, 8.4.1.4. Month**.

- Vollmot** [fɔlmo:t] *n.f. Pl: Vollmoten.* gauns voll; nuscht trigjehoolen - full measure.
- vollopp** [fɔlɔp] *adv.* voll; kaun nich mea nämen - abundant. *See: riew.* *Category: 8.1.7.1. Extra.*
- vollpansen** [fɔlpa:nsən] *v.w.* äwafräten; too väl äten - satiate; gorge. *Category: 1.2.1.4. Valley, 1.6.4.2. Animal eating.*
- vollpromlen** [fɔlprɔmlən] *v.w.* voll moaken; Sachen wua nenschuwen bat et gauns voll es - pack firmly.
- vollpusten** [fɔlpystən] *v.w.* oppusten; oppblösen - inflate. *Category: 1.1.2.1. Blow air, 8.2. Big.*
- vollranen** [fɔlra:nən] *v.w.* voll woaren von Wota ooda waut flissendjet; oppfellen - run full; fill up. *Category: 8.1.8. Full.*
- vollstäakjen** [fɔlstɛacən] *v.s.* Sachen wua nenstäakjen bat et gauns voll es - poke full.
- vollstemmich** [fɔlstemiç] *adj.* met eene scheene kloare Stem; veastemmich; met aule Stemmen - full-toned.
- vollstendich** [fɔlstendiç] *adj.* met nuscht utjeloten - complete; fully; thoroughly; entirely. *Category: 6.1.2.3.5. Complete, finish, 8.1.5. All, 8.1.6. Whole, complete, 9.3.2. Completely.*
- Vollstendichkeit** [fɔlstendiççeit] *n.f.* de vollstendja Toostaunt; daut foadje - completeness; integrity. *Category: 4.3.5. Honest.*
- vollsuppen** *v.w.* volltrakjen; gauns naut woaren - soak full.
- volltrakjen** [fɔltra:cən] *v.s.* soo väl Wota oppzoppen aus et hoolen kaun; vollsuppen - absorb. *See: oppzoppen.* *Category: 7.3.2.7. Take something out of something.*
- vollwaussen** [fɔlvousən] *v.s.* von Frucht ooda Jeträajd; waussen bat de Frucht runtvoll un scheen es - ripen. *Category: 1.5.6. Growth of plants.*
- Vollwicht** [fɔlviçt] *n.f.* soo väl Wicht aus daut hoolen kaun; nich beknaupt von waut jesajcht wia - full weight.
- vollzoppen** [fɔltsɔpən] *v.w.* soo väl Nauts en een Kodka oppzoppen aus daut hoolen kaun - soak full.
- vom** [fo:m] *contr.* von däm - from the. *Category: 8.1.2.3. Subtract numbers, 8.2.6. Distance, 8.3.6. Made of, material, 8.4.6.1.5. Since, from, 9.2.4. Prepositions, postpositions, 9.5.1.6.1. Source (of movement), 9.5.1.6.4. Origin (of a person), 9.6.1.6. Dissociation.*
- von** [fo:n] *prep.* wajch; oppoat; een Poat ooda Deel; de Aunfank; wäms - from. **Hee wont en Reinlaunt, un hee kjeem vondoag von doa.** He lives in Reinland, and he came from there today. **Von Wienachten bat Oostren es onjefää vea Moonat.** From Christmas to Easter is approximately four months. **De Kjennich von Enjlaunt haft en London eenen Paulaust.** The king of England has a palace in London. *Category: 8.1.2.3. Subtract numbers, 8.2.6. Distance, 8.3.6. Made of, material, 8.4.6.1.5. Since, from, 9.2.4. Prepositions, postpositions, 9.5.1.6.1. Source (of movement), 9.5.1.6.4. Origin (of a person), 9.6.1.6. Dissociation.*
- vondoag** [fɔndɔag] *adj.* dis Dach; de Dach dee nu jrod es - today. *Category: 8.4.1.2.2. Yesterday, today, tomorrow, 8.4.6.3. Present.*
- vondoagsch** [fɔndɔag] *adj.* soo aus en dise Tiet; soo aus vondoag - todayish. *Category: 8.4.1.2.2. Yesterday, today, tomorrow, 8.4.6.3. Present, 4.2.3. Music, 5.3.9. Style of clothing, 8.4.6.5.3. New, 8.4.6.5.5. Modern.*
- vonenaunda** [fo:nənɔundʌ] *adv.* uteneen; wajch von enaunda; met Tweschenrum; nich gauns dicht toop - separate. *Category: 2.6.1.4. Divorce, 7.5.1.1. Separate, scatter.*
- vonne** [fɔnə] *contr.* von de - from the.
- Vorstea** [fɔrstea] *n.m. Pl: Vorsteasch.* eena dee daut hechste Amt oppe Kolonie haft - colony leader.
- Vurrakje** [fɔra:cə] *n.f.* Voda; Pape - grand-dad.

## W - w

**wa** *See main entry: wada.*

**wää** [vɛa] *interr.* woona; woon Mensch - who. *Category: 9.2.3.2. Indefinite pronouns, 9.2.3.3. Relative pronouns, 9.2.3.4. Question words.*

**wäären** [vɛaɾən] *v.w.* sikj bemieejen Schoden wajch to hoolen; en Schutz hoolen - resist; defend; beware; avoid. *See: meiden; schuen.* *Category: 4.5.4.6. Rebel against authority, 4.8.2.4. Defend, 4.4.4.4. Save from trouble, 4.4.4.5. Protect, 4.7.5.4. Defend against accusation, 3.1.2.1. Alert, 3.2.1.1. Think about, 3.1.2.4. Ignore, 3.3.4.4. Prevent.*

**wää'emma** [vɛa'ʔɛmɿ] *adv.* irjentwää; eendoont wää - whoever. *Category: 8.1.5. All, 9.2.3.2. Indefinite pronouns.*

**Wäafaul** [vɛafɔʃ] *n.m. Pl: Wäafal.* en Gramatikj, de Ajent ooda daut von waut de Räd es; Nominitiv - nominative.

**wäaflichtich** [vɛafliçtiç] *adj.* en soon ella ooda soon Staunt sennen daut eena kunn enne Armee nenjenomen woaren - conscriptable.

**wäajen** [vɛajən] *v.s.* weigh.

1 • de Wicht von waut mäten met eene Wichtschole - weigh.

2 • derchdenkjen; eenen Wieet aufschazen - consider; evaluate. *Category: 8.2.9. Weigh, 9.6.2.5. Cause, 3.3.1.1. Purpose, goal, 9.6.2.7. Purpose.*

**wäajens** [vɛajəns] *conj.* wiel; wiels; wäajen - because; on account of. *Category: 9.2.5.2. Clause conjunctions, 9.6.2.5. Cause.*

**Wäajmeista** [vɛajmeista] *n.m. Pl: Wäajmeistasch.* de Bauss bie de Wichtschole - weighmaster.

**Wäakj** [vɛac] *n.f. Pl: Wäakjen.* säwen Doag; von Sindach bat Sinnowent - week. *Category: 8.4.1.3. Week.*

**wäakjelank** [vɛacəla:ŋk] *adv.* Wäakjen opp eemol; Wäakjen en eent - for weeks on end.

**Wäakjeloaga** [vɛacəɫɔaɣɿ] *n.n. Pl: Wäakjeloagasch.* de Wäakj dee eene Fru unja däm Dokta siene Äwasecht blift, soo aus bie de Jeburt - confinement; lying in.

**Wäakjenenj** [vɛacənɛŋ] *n.n. Pl: Wäakjenenja.* daut Enj von eene Wäakj; Sinnowent un Sindach - weekend. *Category: 8.4.1.8. Special days.*

**Wäakjenfast** [vɛacənfa:st] *n.n. Pl: -.* een Fast em Oolen Tastament daut uk Loofboodenfast jenant woat - feast of weeks.

**Wäakjenj** [vɛacɛŋ] *n.n. Pl: Wäakjenja.* Sinnowent un Sindach - weekend. *Category: 8.4.1.8. Special days.*

**wäakjlich** [vɛacliç] *adj.* jieda Wäakj; aule Wäakj - weekly; every 7 days. *Category: 8.4.1.3. Week.*

**Wäaloosa** [vɛaləʊsɿ] *n.m. Pl: Wäaloose.* eena dee sikj nich wäat; eena de nich Jewault brukt toom sikj schitzen - pacifist; conscientious objector.

**Wäaloosichkeit** [vɛaləʊsiççɛit] *n.f.* de Lia von nich toom Kjrlich gonen un sikj nich met Jewault veteidjen - nonresistance.

**wäalooss** [vɛaləʊs] *adj.* onen sikj wäären - nonresistant; defenceless.

**wäarent** [vɛarent] *adv.* to de selwje Tiet - during. *Category: 8.4.5.2.3. During.*

**wäaweet** [vɛavɛit] *exclam.* daut weet kjeena!; eene Froag no wää waut jewesset weet; - who knows.

**Wachholdabää** [va:xhɔlda:bea] *n.f. Pl: Wachholdabäären.* eene Bää aun eene Sort wille Beem, dee eene strenj schmakjende Eelj haben, dee toom Jeschmak biebrinjen ooda medizienisch jebrukt woat- juniper berry.

**Wacht** [va:xɿ] *n.f. Pl: Wajchta.* eene Woak; eene Tiet wua eena woakt - guard; guard duty; vigil. *Category: 4.4.4.5. Protect, 4.8.2.4. Defend, 4.8.3.6. Military organization, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.6. Occupation.*

**wachten** [va:χtən] *v.w.* luaren; Tiet nämen - wait; pause; watch; guard. *Category:* **7.2.7.3. Wait, 3.5.1.1.8. Speak poorly, 8.4.6.1.2. Stop something, 2.3.1.1. Look, 2.3.1.2. Watch, 3.1.2.1. Alert, 4.4.4.5. Protect, 8.4.4.2. Clock, watch, 4.8.2.4. Defend, 4.8.3.6. Military organization, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.6. Occupation.**

**Wachttorm** [va:χttɔrm] *n.m. Pl: Wachttorms.* een Torm opp däm eena steit un oppaust, soo aus fa Stäla ooda Fiend - watchtower. *Category:* **6.5.1. Building.**

**Wad** [va:d] *n.f.* wager.

1 • wan twee sikj vesprääkjen däm aundren waut to jäwen, doano aus waut utkomen woat - wager; bet; match; race; contest.

2 • "enne Wad" waut doonen, meent seenen waut bosja ooda bäta aus de aundra to doonen - competition. *Category:* **4.2.6.4. Gambling, 4.4.4.8. Risk, 9.4.4.6.1. Think so, 2.6.1.1. Arrange a marriage, 4.2.6.2. Sports, 4.2.6.2.1. Football, soccer, 5.5.1. Light a fire, 8.3.5.2.1. Same, 4.1.9.9. Race, 7.2.1.1.1. Run, 4.3.4.3.1. Compete with, 4.8.2. Fight.**

**waden** [va:dən] *v.w.* Jelt doafäa beeden daut eena bäta weet aus de aundre - bet; gamble; wager. *Category:* **4.2.6.4. Gambling, 9.4.4.6.1. Think so, 4.4.4.8. Risk.**

**Wäd** [ve:d] *n.f. Pl: Wäden.* een Aust von een Wiedenboom - withe; willow branch; switch. *Category:* **6.7.8. Parts of tools.**

**Wada** [va:dʌ] *n.n.* de Toostaunt von woo woam, windich ooda räajnisch daut buten es - weather. *Category:* **1.1.3. Weather.**

**wada** [va:dʌ] *adv. Variant: wa.* noch eemol - again; repeat; once more. *Category:* **8.4.6.6.1. Again, 9.6.1.1. And, also, 3.5.1.2.6. Repeat.**

**Wadaberecht** *n.m. Pl: Wadaberechten.* een Berecht von woo daut Wada nu es; een Berecht von waut see jleewen daut Wada en de näakjste Doag sennen woat - weather forecast.

**wadadeepen** [va:da:dəipən] *v.w.* toom tweedemol deepen, besondasch von Menschen dee aus Kjint jedeept wieren - rebaptize.

**Wadadeepa** [va:da:dəipʌ] *n.m. Pl: -.* eena dee sikj toom tweedemol deepen lat; en onse Jeschicht worden de ieeschte Mennoniten Wadadeepa jenant, wiels see wieren aul ea aus Kjinja jedeept worden - anabaptizer.

**wadaholen** [va:da:ho:lən] *v.w.* toom tweeden mol sajen; noch eemol sajen ooda doonen - repeat; reiterate; say again. *Category:* **3.5.1.2.6. Repeat, 8.4.6.6.1. Again.**

**wadaholent** [va:da:ho:lənt] *adj.* emma wada - repeatedly; repetitiously. *Category:* **8.4.6.6.3. Often.**

**Wadaholunk** [va:da:ho:lʊŋk] *n.f. Pl: Wadaholungen. Variant: Wadaholinj.* waut noch eemol sajen ooda noch eemol doonen - repetition; recurrence. *Category:* **3.5.1.2.6. Repeat, 8.4.6.6.1. Again.**

**Wadahon** [va:da:ho:n] *n.m. Pl: Wadahons.* een utjeschnizta Hon huach oppem Dak dee doa wiest woo stormich daut Wada es - weathercock; weathervane. *Category:* **1.1.3.1. Wind.**

**wadajäwen** [va:da:je:vən] *v.s.* trigjäwen - return. *Category:* **6.8.5.4. Repay debt, 7.2.3.6. Return.**

**wadajebuaren** [va:da:jəbuəɐən] *adj.* met eene niee Jesennunk; soo aus met eene niee Jesennunk - born again.

**wadajejäft** [va:da:jəje:ft] *adj.* trigj jejäft; toom tweedemol jejäft - returned; given again; repeated. *Category:* **8.4.6.6.1. Again.**

**wadajespieejelt** [va:da:jəspieje:lt] *adj.* trigj jespieejelt - mirrored.

**wadakeiwen** [va:da:keivən] *v.w.* von Vee, wan dee Grauss fräten un dan lota daut trigj enne Frät kjrieen toom daut dolla vekeiwen - ruminant; chew the cud. *Category:* **3.2.1.1. Think about, 1.6.4.2. Animal eating, 6.3.1.1. Cattle.**

**Wadakeiwa** [va:da:keivʌ] *n.m. Pl: Wadakeiwasch.* een Tia daut bosich äten kaun wan doa Fooda es, un dan lota daut trigj em Mul nemt un keift - ungulate. *Category:* **1.6.1.1.3. Hoofed animals.**

**wadakeiwent** [va:da:keivent] *adj.* soo daut et wadakeift; soont waut wadakeift - cud chewing.

**wadakomen** [va:da:ko:mən] *v.s.* noch eemol komen - come again.



- Wadakonst** [va:da:kɔnst] *n.f.* de Lia von Wolkjen, Wint, Wada un Groden - meteorology. *Category:* **1.1.3. Weather.**
- wadalich** [va:da:liç] *adj.* jäajenaun; oppscheislich; äakjlich - objectionable; distasteful; odious; abhorrent. *See:* **jäajenaun**. *Category:* **3.4.2.1.1. Dislike, 3.4.2.3. Angry, 3.4.2.1.2. Hate, detest, 3.4.2.1.3. Disgusted.**
- wadaloden** [va:da:lo:dən] *v.s.* noch eemol dän Woagen vollmoaken; toom tweedemol opploden - reload.
- wadapassieren** [va:da:pa:sirən] *v.w.* noch eemol passieren; trigjkomen - recur.
- Wadaross** [va:da:rɔs] *n.n. Pl: Wadarossen.* de hechste Städ tweschen de Väaschula von een Pieet ooda aundret Tia - withers.
- Wadaschaul** [va:da:ʃɔt] *n.m. Pl: Wadaschaulen.* eenem siene ieejne Wieed hieren wan dee von eene Waunt ooda een Boajch trigjschaulen - echo. *Category:* **2.3.2.2. Sound, 3.5.1.2.6. Repeat.**
- wadaschaulen** [va:da:ʃɔlən] *v.w.* trigj schaulen - echo; resound; resonate. *Category:* **2.3.2.2. Sound, 3.5.1.2.6. Repeat.**
- Wadaschien** [va:da:ʃin] *n.f.* de Sied vom Jebied wua de Sonn woamt un de Wint stell es; daut trigj schienen von eene blanke ooda dache Waunt ooda Städ - reflected warmth of the sun.
- wadaschottieren** [va:da:ʃɔtirən] *v.w.* wada dän Wieet von waut aufschazen - reassess; revalue.
- wadaseenen** [va:da:səinən] *v.s.* noch eemol seenen - see again; meet again.
- Wadaseenen** [va:da:səinən] *n.n. Pl: -.* een Wadatrafen; een wada toopkomen - reunion.
- wadaspanstich** [va:da:spa:nstiç] *adj.* ojehuarsom; jäajenaun - obstreperous; obstinate; contrary-minded. *Category:* **3.3.1.7. Stubborn.**
- Wadaspieejel** [va:da:spiəjəl] *n.m. Pl: Wadaspieejels.* waut eena en een Spieejel ooda aundret blanket sitt- reflection in the water or in the mirror.
- wadaspieejlen** [va:da:spiəjlən] *v.w.* trigj spieejlen - reflect from the water or a mirror.
- wadaspräakjen** [va:da:spræacən] *v.s.* em Jäajensauz von waut stonen; vestrieden; velieejen; Oppwiess jäwen daut et aundasch es - deny. *Category:* **3.5.1.3.3. Contradict, 9.4.6.1. No, not.**
- wadastalen** [va:da:sta:lən] *v.w.* trigj stalen; noch eemol stalen - replace; place again. *Category:* **7.3.3.2. Return something, 7.5.6. Substitute.**
- Wadastaunt** [va:da:stəunt] *n.m. Pl: Wadastend.* daut waut jäajen daut es, aun daut enna schauft; daut waut eenem em Stich es - resistance. *Category:* **4.8.2.2. Fight against something bad.**
- wadastonen** [va:da:sto:nən] *v.s.* jäajen eene Lia ooda Macht stonen; waut opphoolen - resist; withstand. *Category:* **4.5.4.6. Rebel against authority, 4.8.2.4. Defend, 4.8.2.2. Fight against something bad.**
- Wadawellen** [va:da:vələn] *n.m.* Wadastaunt; nich wellich sennen; nich metoabeiden - contrariness.
- Wadkaumf** [va:dkəumf] *n.m. Pl: Wadkjamf.* soo waut aus een Rees toom seenen wää daut bosichste es - competition. *Category:* **4.2.6.2. Sports, 4.3.4.3.1. Compete with.**
- Wadritta** [va:drɪtɪ] *n.m. Pl: Wadrittasch.* eena dee opp een Pieet ritt, toom seenen wää daut bosichste es - jockey.
- Wagiena** [va:ginɪ] *n.m. Pl: Wagienas.* een Jeschljachtsjlett aun een Frumensch; eene Fotz - vagina. *Category:* **2.1.8.4. Female organs.**
- waglich** [va:gliç] *adj. Variant: waklich.* schoklich; soo aus met waglen - wobbly; rickety; unsteady. *Category:* **7.2.1.6. Steady, unsteady, 2.4.2. Weak.**
- Wajch** [va:ç] *n.m. Pl: Wäaj.* een Stich; een oppjebuda Stich fa Foatieja toom foaren; een Plon ooda eene Rieej von Dinja dee jedonen motten toom een Ziel rieekjen - road; highway; way. *Category:* **6.5.4.1. Road, 6.1.2. Method, 7.2.4.6. Way, route, 8.5.2. Direction, 9.5.1.4. Way, manner.**
- wajch** [va:ç] *adv.* nich hia; en de Rechtunk von hia no eene aundre Städ - away; gone; lost; prefix meaning away. *Category:* **8.2.6. Distance, 9.2.4. Prepositions, postpositions.**
- wajchäwa** [va:çə:vɪ] *adv.* tietäwa; dän gaunsen Wajch - whole way.

- wajchbieejen** [va:çbiəjən] *v.s.* een lesa ooda soowaut tosied bieejen; wajchwenjen met een Woagen ooda Foatich - bend away.
- wajchbliewen** [va:çblivən] *v.s.* nich wua hankomen - stay away.
- wajchblösen** [va:çblo:sən] *v.w.* wajch pusten - blow away. *Category:* **1.1.3.1. Wind.**
- wajchbräakjen** [va:çbrɛacən] *v.s.* loossbräakjen - break away. *Category:* **7.2.6.3. Escape.**
- wajchbrennen** [va:çbrɛnən] *v.w.* wajchmoaken met vebrennen - burn away.
- wajchbrinjen** [va:çbrɪnən] *v.s.* wieda brinjen; wajchnämen - take away. *Category:* **7.3.3.1. Take something from somewhere, 8.1.2.3. Subtract numbers.**
- wajchdreien** [va:çdrɛiən] *v.w.* wieda dreien; eenem siene Rechtunk endren - turn away.
- wajchdroagen** [va:çdroagən] *v.s.* wieda droagen - carry away.
- wajchenjsten** [va:çɛnʃtən] *v.w.* wajchgrulen; Angst moaken soo daut see wajchranen - scare away.
- wajchfäajen** [va:çfɛajən] *v.w.* met eenen Bassem waut wieda fäajen - sweep away.
- wajchfaulen** [va:çfɔulən] *v.s.* auffaulen; loosskomen - drop something.
- wajchfieren** [va:çfɪrən] *v.w.* met enn Woagen, ooda soowaut, no eene aundre Städ brinjen - haul away by vehicle.
- wajchflieejen** [va:çfliəjən] *v.s.* soo aus Väajel wiedagonen, ooda met däm Wint wajchjenomen woaren - fly away.
- wajchfoaren** [va:çfoarən] *v.s.* met eenen Woagen ooda Foatich sikj vonne Städ moaken; wiedafoaren - drive away.
- wajchfräten** [va:çfre:tən] *v.s.* oppfräten; vefräten; vekomen - eat away; corrode; rot. *Category:* **8.3.7.8.1. Rust, 1.2.2.3. Metal, 7.9.1. Damage, 1.5.6. Growth of plants, 2.6.6.2. Corpse, 8.3.7.8. Decay.**
- wajchgonen** [va:çgo:nən] *v.s.* no eene aundre Städ gonen - go away; walk away. *Category:* **7.2.3.1. Move away, 7.2.3.3. Leave.**
- wajchgrulen** [va:çgrylən] *v.w.* ve'enjsten; wajchenjsten - frighten away.
- wajchheiwen** [va:çheivən] *v.w.* met haken wajchmoaken; wajchschlonen - hack away; chop away.
- wajchhenjen** [va:çhɛnən] *v.s.* soo opphenjen daut et nich leicht to seenen ooda to finjen es - hang away.
- wajchholen** [va:çho:lən] *v.w.* wiedanämen - fetch away.
- wajchhoolen** [va:çhøulən] *v.s.* soo hoolen daut dee aundra daut nich kjriien kaun - keep away.
- wajchhupsen** [va:çhupsən] *v.w.* wajchsprinjen; wieda hupsen - jump clear.
- wajchjäwen** [va:çje:vən] *v.s.* wiedajäwen; derch jäwen loosswaaren - give away; donate. *Category:* **6.8.3.1. Give, donate, 6.8.3. Share wealth.**
- wajchjeeten** [va:çjɛitən] *v.s.* vejeeten; utjeeten - pour out.
- wajchjefieet** [va:çjɛfiət] *adj.* soo daut et met een Foatich es wajchjebrocht - taken away; carried away.
- wajchjefollen** [va:çjɛfɔlən] *adj.* aufjefollen; trigjjetrocken; aufjegonen - fallen away; withdrawn. *Category:* **3.4.2.4.3. Shy, timid.**
- wajchjegoten** [va:çjɛɔ:tən] *adj.* utjegoten; utjestelpt - poured away.
- wajchjeholt** [va:çjɛhɔlt] *adj.* wajchjenomen; wajchjefieet; wajchjedroacht - carried away.
- wajchjekleift** [va:çjekleift] *adj.* met kleiwen wajchjemoakt ooda wajchjebrocht - clawed away.
- wajchjelajcht** [va:çjɛla:çt] *adj.* soo daut et en Vewoarunk es; jeschoont; jespikjat - laid away; stored; spared.
- wajchjelokt** [va:çjɛlɔkt] *adj.* met schmeichlen wajchjeleit; schlau berät mettogonen - lured; enticed.
- wajchjenäwelt** [va:çjɛne:vɛlt] *adj.* wajchjestowen; en eene Stoff Wolkj wajchjefoaren; bosich veloten - driven away; hurried away.
- wajchjenomen** [va:çjɛno:mən] *adj.* wiedajedroacht; wajchjebrocht - taken away.
- wajchjepakt** [va:çjɛpa:kt] *adj.* wajchjelajcht; enjepakt; jeschoont; en Vewoarunk - packed away.

- wajchjepust** [va:çjəpʏst] *adj.* wajchjeblost; wajchjeweit; met pusten wajchjemoakt - blown away.
- wajchjerant** [va:çjəra:nt] *adj.* auferant; verant; bosich wajchjegonen; utjekjnäpen - run away. *Category:* **7.2.3.1. Move away, 7.2.6.3. Escape.**
- wajchjeräten** [va:çjəre:tən] *adj.* loossjeräten; wajchjenomen - torn away.
- wajchjesat** [va:çjəza:t] *adj.* jeschoont; wajchjestalt - saved; stored; set aside. *Category:* **7.5.1.1. Separate, scatter.**
- wajchjeschält** [va:çjɛʃe:lt] *adj.* utjeschält; wajchjewoschen - washed away; eroded. *Category:* **1.3.2.1. Flow.**
- wajchjeschekjt** [va:çjɛʃɛkt] *adj.* wajchjedräwen; wajchjejoacht; unja een Befäl wajchjegonen - sent away.
- wajchjeschieet** [va:çjɛʃiət] *adj.* aufjeschieet; met schieren aufjemoakt - worn away; eroded. *Category:* **1.3.2.1. Flow.**
- wajchjeschlapt** [va:çjɛʃla:pt] *adj.* met schlafen wajchjenomen; veschlapt - dragged away.
- wajchjeschliept** [va:çjɛʃlipt] *adj.* met schliepen wajchjemoakt; aufjeschliept - ground away.
- wajchjeschliesat** [va:çjɛʃliisa:t] *adj.* tosied jeschmäten; met schliesren wajchjedräwen - flung away.
- wajchjeschlikjt** [va:çjɛʃlikt] *adj.* met schlikjen wiedajegonen; schlau veloten - snuck away; stolen away.
- wajchjeschmäten** [va:çjɛʃmɛ:tən] *adj.* tosied jeschmäten; ve'acht - thrown away; discarded} - thrown away; discarded.
- wajchjeschnäden** [va:çjɛʃne:dən] *adj.* met schnieden aufjemoakt; loossjeschnäden - cut away. *Category:* **7.5.2.4. Remove, take apart.**
- wajchjeschoaft** [va:çjɛʃɔaft] *adj.* wieda jeschoaft; tosied jeschowen - pushed away.
- wajchjeschowen** [va:çjɛʃo:vən] *adj.* met schuwen wieda jesat; wieda jeschowen - shoved away.
- wajchjestalt** [va:çjɛsta:lt] *adj.* en Vewoarunk jestalt; jeschoont; vestoaken - set away.
- wajchjetrocken** [va:çjɛtrɔkən] *adj.* vereist; wieda jesiedelt; omjesiedelt - moved away.
- wajchjoagen** [va:çjɔagən] *v.s.* ve'enjsten; vejoagen - chase away. *Category:* **7.3.3.4. Chase away.**
- wajchkjikjen** [va:çɔɪcən] *v.w.* no eene aundre Städ kijken - look away. *Category:* **2.3.1.1. Look.**
- wajchkjrieen** [va:çɔriən] *v.s.* eenen Schoden kjrieen von waut eena deit - suffer consequence.
- wajchkleiwēn** [va:çɔkleivən] *v.w.* wajchkrauzen; looskleiwēn - scratch away.
- wajchkomen** [va:çɔkɔ:mən] *v.s.* velieren; nich mea unja Oppsecht sennen - become lost (of a thing).
- Wajchkomen** [va:çɔkɔ:mən] *n.n. Pl:* -. daut von waut eena läft; de Ennom - survival. *Category:* **9.1.1.1. Exist.**
- wajchlajen** [va:çɔla:jən] *v.s.* schoonen; opp eene vestoakne Städ hoolen - lay away.
- wajchleiden** [va:çɔleidən] *v.w.* no eene aundre Städ leiden - lead away.
- wajchlocken** [va:çɔlɔkən] *v.w.* enjankren toom wiedagonen - entice; lure away; tempt away.
- Wajchmeista** [va:çɔmɛista] *n.m. Pl:* **Wajchmeistasch.** een Maun, dee de Äwasecht äwa de Wäaj oppe Kolonie haft - chief of roads.
- wajchmoaken** [va:çɔmɔakən] *v.s.* waut moaken daut et nich to seenen es, ooda nich mea doa es - make road.
- wajchnämen** [va:çɔne:mən] *v.s.* wieda nämen; no eene aundre Städ brinjen - take away; dispossess; deprive; confiscate; expropriate. *Category:* **7.3.3.1. Take something from somewhere, 8.1.2.3. Subtract numbers, 2.6.4.2.1. Rear a child, 4.7.7.2. Fine.**
- wajchnäwlen** [va:çɔnevələn] *v.w.* en eene Stoff Wolkj wajchfoaren - leave in cloud of dust.
- Wajchoabeida** [va:çɔɔabeida] *n.m. Pl:* -. eena dee aum Wajch oabeit - road worker.
- Wajchoppsechta** [va:çɔɔpseçta] *n.m. Pl:* -. eena dee oppaust daut de Wajch en Ordunk es; eena dee de Wajchoabeida aunstalt - road supervisor.
- wajchpaken** [va:çɔpa:kən] *v.w.* enpaken; sikj vonne Städ moaken - pack away.

- wajchpusten** [va:çpystən] *v.w.* wajchblösen; vom Wint veschwinjen - blow away. *Category:* **1.1.3.1. Wind.**
- wajchranen** [va:çra:nən] *v.w.* bosich wajchgonen; utkleiwen; derchbrennen - run away; flee; abscond; desert. *See:* **derchbrennen**. *Category:* **7.2.3.1. Move away, 7.2.6.3. Escape, 1.2.1.6. Forest, grassland, desert, 4.1.7.1. End a relationship, 4.3.3.3. Abandon.**
- wajchriemen** [va:çrimən] *v.w.* oppriemen; wajchnämen - clear away.
- wajchrieten** [va:çritən] *v.s.* wajchfipsen; wieda trakjen - tear away.
- wajchroopen** [va:çrøupən] *v.w.* wajch kroagen - call away.
- wajchrutschen** [va:çrutʃən] *v.w.* utrutschen; wieda rutschen - slide away.
- wajchsaten** [va:çsa:tən] *v.w.* wajchstalen; tosied saten - put away; set aside. *Category:* **7.5.1.1. Separate, scatter.**
- wajchschäären** *v.w.* bat oppe Grunt wajchnämen; aufschäären - shave off.
- wajchschälen** [va:çʃe:lən] *v.w.* wieda schälen; wajchwauschen - wash away by flowing water.
- wajchschaufen** [va:çʃoufən] *v.w.* wajchmoaken; een Enj von waut moaken - do away with; remove. *Category:* **2.6.6.1. Kill, 7.3.2.7. Take something out of something, 7.3.3.1. Take something from somewhere, 7.5.2.4. Remove, take apart.**
- wajchschechren** [va:çʃeçrən] *v.w.* wajchenjsten; wajchjoagen - scare away.
- wajchscheeten** [va:çʃe:itən] *v.s.* aun waut naunscheeten soo daut et veschwinjt - shoot away.
- wajchscekjen** [va:çʃecən] *v.w.* met wäm metscekjen; velangen daut wäa wieda jeit - send away. *Category:* **7.3.3.4. Chase away.**
- wajchschenkjen** [va:çʃɛncən] *v.s.* veschenkjen; wajchjäwen - give away. *Category:* **6.8.3.1. Give, donate.**
- wajchschieren** [va:çʃirən] *v.w.* aufschieren; aufrublen - wear away by friction.
- wajchschlapan** [va:çʃla:pən] *v.w.* tosied schlapan; wieda trakjen - drag away; kidnap. *Category:* **4.3.4.8. Kidnap.**
- wajchschliepen** [va:çʃlipən] *v.s.* aufschliepen; met een Schliepsteen wajchmoaken - grind away with a grindstone.
- wajchschliesren** [va:çʃlisrən] *v.w.* aufschliesren; wajchschmieten - throw with centrifugal force.
- wajchschlikjen** [va:çʃlicən] *v.w.* wieda schlikjen; wajchgonen soo daut andre daut nich enwoaren - sneak away.
- wajchschmieten** [va:çʃmitən] *v.s.* veschmieten; em Mell schmieten - throw away. *Category:* **7.4.5.2. Throw away, 8.3.7.8.3. Garbage.**
- wajchschnieden** [va:çʃnidən] *v.s.* looss schnieden - cut away. *Category:* **7.5.2.4. Remove, take apart.**
- wajchschoawen** [va:çʃoavən] *v.w.* tosied schuwen - push away particles (grain, sand etc) with the hands.
- wajchschoklen** [va:çʃoklən] *v.w.* aun waut henjen un sikj wajch bewäajen - swing away.
- wajchschräden** [va:çʃre:dən] *v.w.* bosich wiedagonen; met groote Staupen veloten - stride away.
- wajchschuwen** [va:çʃyvən] *v.s.* aufschuwen; wieda schoawen - push away. *Category:* **7.3.2.9. Push.**
- wajchsprinjen** [va:çsprɪŋən] *v.s.* wajch hupsen - jump away.
- wajchstalen** [va:çsta:lən] *v.w.* wajchsaten; tosied stalen; waut schoonen ooda oppbewoaren - put away; keep an operation going.
- wajchsteeten** [va:çstøitən] *v.s.* aufsteeten; vesteeten - bump away.
- wajchstieren** [va:çstirən] *v.w.* en eene andre Rechtunk stieren - direct away from; divert. *Category:* **6.6.7.3. Controlling water.**
- wajchstoawen** [va:çstøavən] *v.s.* utstoawen; bat opp daut latste wajchgonen - die away; die off.
- wajchsweipen** *v.w.* wajch tekjen; haustich nämen - snatch away; take without permission.
- Wajchta** [va:çtʌ] *n.m. Pl. -.* eena dee doa woakt; eena dee oppausen saul daut nuscht schlemmet woat - guard; sentinel; watchman; sentry. *Category:* **4.4.4.5. Protect, 4.8.2.4. Defend, 4.8.3.6. Military**



**organization, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.6. Occupation.**

**wajchtrakjen** [va:çtra:cən] *v.s.* move away.

1 • wieda trakjen; omsiedlen - move away (to another yard or city).

2 • wiedatrakjen; looss moaken - pull away; remove. *Category:* **7.2.4. Travel.**

**Wajchutmäta** [va:çutme:tʌ] *n.m. Pl: Wajchutmätasch.* Launtutmäta; eena dee wiest wua de Wajch jebut saul - road surveyor.

**wajchwaundren** [va:çvəundrən] *v.w.* wiedagonen; vebeislen; vebiestren - wander away.

**wajchwauschen** [va:çvəʊʃən] *v.s.* vewauschen; aufwauschen - wash away. *Category:* **1.3.2.1. Flow.**

**wajchweschen** [va:çvɛʃən] *v.w.* veweschen; aufweschen; veschmäaren - wipe away. *Category:* **3.5.6.5. Cry, tear.**

**wajchwiesen** [va:çvisən] *v.s.* wiesen woo eena saul wajchgonen - show way.

**Wajchwiesa** [va:çvisʌ] *n.m. Pl: Wajchwiesasch.* Seins ooda Tieekjens aune Kaunt vom Wajch toom halpen dän rajchten Wajch finjen - road sign; road guide; scout. *Category:* **2.3.1.1. Look, 3.2.2.1. Study.**

**waka** [va:kʌ] *adj.* bie Besennunk; nich schleeprich; äwadäl; oppmoakjsom; munta - awake; alert. *See: oppmoakjsom; schneiw; tigja; munta.* *Category:* **2.5.6.4. Lose consciousness, 3.1.2.1. Alert, 3.3.3.7. Warn.**

**waklen** [va:klən] *v.w.* schwanken; han un trigj von eene Sied no de aundre ducken; gonen, soo aus eene Ent - waddle. *See: waglen.*

**wakjen** [va:cən] *v.s.* oppwakjen; vom Schlop oppjoagen - wake. *Category:* **2.6.6.3. Funeral, 4.2.2.1. Ceremony.**

**Wakjklock** [va:cklɔk] *n.f. Pl: Wakjklocken.* eene Klock dee entostalen jeit soo daut dee klijnjat wan eena oppwakjen saul - alarm clock. *Category:* **5.7.3. Wake up, 8.4.4.2. Clock, watch.**

**Wakjssel** [va:csəl] *n.m. Pl: -.* een Ve'endren; daut kjliene Jelt waut eena en een Haundel trigjkricht wan eena met eenen grooten Zadel betolen - small change.

**wakjslen** [va:cslən] *v.w.* endren; entuschen; kjlienet Jelt entuschen - shift; change; make small change. *Category:* **7.2.2.3. Move sideways, 7.3.2. Move something in a direction, 9.1.1.2. Become, change state.**

**wakjsselhauff** [va:csəlhouft] *adj.* soo daut et leicht endat ooda wakjselt - changeable. *Category:* **9.1.2.6. Change something.**

**Wakjsepunkt** [va:csəlpʊŋkt] *n.m. Pl: Wakjsepunkta.* de Städ ooda Punkt wua waut wakjselt, dreit ooda dukt - turning point.

**Wakjum** [va:cym] *n.m.* een Toostaunt von too weinich ooda meist kjeen Loft - vacuum. *Category:* **1.1.2.1. Blow air, 8.1.8.1. Empty.**

**Wakjumkliena** [va:cʊmkliɲ] *n.m. Pl: Wakjumklienasc.* een Stoffsuua; een Julbasse; een Jereetschoft daut met Loft suen Stoff ooda kjliene Sachen opphäft; Julbasse - vacuum cleaner. *Category:* **6.5.3.1. Building equipment and maintenance.**

**waklich** *See main entry: waglich.*

**Wal** [va:l] *n.f. Pl: Walen.* eene runde Stang von een Raut no daut aundre en een Jereetschoft ooda Maschien, dee woat uk Scheft jesajcht, soo aus Enjlisch; een Rigjen von Wota, soo aus wan de Wint daut Wota oppjejoacht haft - wave of water; machine shaft.

**wälen** [ve:lən] *v.w.* Stemmen auflajen un talen en eene Wol - vote. *Category:* **3.3.1.2. Choose, 4.6.6.4. Election.**

**Walenbräakja** [va:lənbrɛacʌ] *n.m. Pl: Walenbräakjasch.* een Sauntrigjen dee de Walen toom Deel opphoolen ea dee aum Launt steeten - breakwater.

**walich** [va:liç] *adj.* met Walen; soo aus Walen; met Schweifel - wavy; corrugated. *Category:* **8.3.1.5. Bend, 8.3.2.2. Rough.**

**wälich** [ve:liç] *adj.* een bät wilt; utjeloten - frisky; hyper. *Category:* **4.2.7. Play, fun.**

**walkj** [va:lc] *adj.* schlaup; nojeloten - wilted; droopy; withered. *Category:* **1.3.3.1. Dry.**

**walkjen** [va:lcən] *v.w.* wieekj woaren; walkj woaren; vewalkjen; Krauft velieren - wither; droop; wilt. *Category:* **1.3.3.1. Dry, 1.5.6. Growth of plants, 7.1.7.1. Relaxed posture, 2.4.4. Tired.**

**walkje** [va:lcə] *adj.* eenje; een poa; weinich; jewesse - several; some; few; certain ones. *See:* **jewessa.** *Category:* **8.1.5.1. Some, 8.1.3.2. Few, little.**

**wäm** [ve:m] *interr.* wää - whom. *Category:* **9.2.3.3. Relative pronouns.**

**Wämfaul** [ve:mfɔʃ] *n.m. Pl: Wämfal.* en Gramatikj, daut Hauptwuat fa däm dee bedeeent woat - dative.

**wäms** [ve:ms] *interr.* wäm sient - whose.

**wämshaulwen** [ve:mshəʊlvən] *interr.* wääjen wäm; fa wäm - on whose account.

**wan** [va:n] *conj.* wanea; en eenen besondren Faul; no eene besondre Tiet - when; if; in case; provided that; whenever; as long as; as soon as. *See:* **wiels.** *Category:* **8.4. Time, 8.4.3. Indefinite time, 9.2.3.2. Indefinite pronouns, 9.2.3.4. Question words, 9.6.2.8. Condition, 8.4.6.6.5. Every time.**

**wanen** [va:nən] *v.w.* bekaunt woaren; jewant woaren - get used to.

**wanden** [va:ndən] *v.w.* dreien; no wäm rechten - turn to. *Category:* **3.5.1.2. Talk about a subject.**

**wanea** [va:nea] *interr.* woone Tiet - when. *Category:* **8.4. Time, 8.4.3. Indefinite time, 9.2.3.2. Indefinite pronouns, 9.2.3.4. Question words.**

**wanemma** [va:nɛmɪ] *adv.* wan; eendoont wan; wan daut paust - whenever. *Category:* **8.4.3. Indefinite time, 8.4.6.6.5. Every time, 9.2.3.2. Indefinite pronouns.**

**Wanierenkrankheit** [va:nirɛŋkra:ŋkheit] *n.f. Pl: Wanierenkrankheiten.* eene Krankheit dee derch Jeschljachtsläwen wiedadrajcht - venereal disease. *Category:* **2.5.2. Disease.**

**Wanikj** [va:nɪk] *n.m. Pl: Wanikjs.* Waums; eene Jake toom äwatrakjen; een leichtha Äwarock - coat; jacket. *Category:* **5.3.1. Men's clothing, 5.3.2. Women's clothing, 7.5.9.2. Fill, cover.**

**Wanilla** [va:nɪlɪ] *n.f.* een Wota met eenen sea strenjen Jeschmak toom mank Äten nämen - vanilla.

**wanken** [va:ŋkən] *v.w.* go.

1 • gonen; tofoot gonen - go; move; travel.

2 • von eene Krankheit: wiedadroagen - spread, as a disease; communicate. *Category:* **8.4.6.1.1. Beginning, 1.3.2.4. Wave, 4.2.6.1.2. Chess, 7.2. Move, 7.2.4.5. Move to a new house, 7.3. Move something, 9.3.1. Degree, 7.2.4. Travel.**

**wankelmootich** [va:ŋkɛlməʊtɪç] *adj.* nich entschieden; eemol soo un eemol soo äwa eene Sach denkjen-undecided; vacillating; wavering. *Category:* **3.2.5.2. Disbelief.**

**wankent** [va:ŋkɛnt] *adj.* soo daut et wieda drajcht ooda wieda jeit; soo daut et von eenem non aundren äwaschleit - communicable of illness.

**warjen** [va:ʊjən] *v.w.* choke.

1 • wäm soo faust romem Hauls foten daut dee nich jenuach Loft kjricht; stekjen - choke; strangle; gag.

2 • kolkjrich sennen; kockhalsen - gag; be nauseated.

3 • sea aun waut schuwen daut nich jäwen well - push forcably. *See:* **aufwarjen; vestoppen; stekjen.** *Category:* **2.6.6.1. Kill, 2.5.2.3. Stomach illness, 4.7.7.3. Imprison.**

**Wartel** [va:ʊtəl] *n.f. Pl: Wartlen.* daut poat von eene Plaunt daut enne leed es - root. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant, 2.1.1.5. Tooth, 2.1.5. Hair, 6.2.1.2. Growing roots, 9. Grammar.**

**wartlen** [va:ʊtlən] *v.w.* Wartlen schmieten; faust woaren - root. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant, 2.1.1.5. Tooth, 2.1.5. Hair, 6.2.1.2. Growing roots, 9. Grammar.**

**Warteleelj** [va:ʊtələɪl] *n.f. Pl: Warteleeljen.* eene Eelj dee ut eene besondre Wartel jedrekjt woat - root oil.

**Wäs** [ve:s] *n.f. Pl: Wäsen.* Weid; Grausslaunt; leed daut von Grauss derchjewossen es - sod; pasture; moor; lea; meadow; mead. *Category:* **1.2.2.1. Soil, dirt, 1.5.3. Grass, herb, vine, 6.2.1.5. Growing grass, 6.5.3. Building materials, 1.2.1.3. Plain, plateau, 1.6.5. Animal home, 6.3.1.2. Sheep, 6.3.1.3. Goat, 6.3.1.7. Beast of burden, 6.3.2. Tend herds in fields, 1.2.1.1.**

**Mountain, 1.2.1.6. Forest, grassland, desert, 7.5.2. Join, attach, 7.5.4. Tie, 5.2.3.7. Alcoholic beverage.**

**Wäsel** [ve:səl] *n.m.* *Pl:* **Wäsels**. een willet Tia, een bät denna aus ne jeeenelje Kaut - weasel. *Category:* **1.6.1.1.2. Carnivore.**

**Wäsent** [ve:sənt] *n.n.* een Dinkj; eene Sach; soont waut doa es - being. *Category:* **3.3.1.1. Purpose, goal, 3.5.1.8.5. Complain, 9.1.3. Thing.**

**Wast** [va:st] *n.f.* *Pl:* **Wasten**. een Hamd ooda Wanikj onen Meiwen - vest. *Category:* **5.3.1. Men's clothing.**

**Wast Resarw** [va:st Rəza:ɪv] *n.f.* eene Jäajent en Manitoba Canada, wasten vom Red Riefa; de Jäajent rom Winkjla un Altona - West Reserve in Manitoba.

**Wasten** [va:stən] *n.n.* de Rechtunk wua de Sonn unjajeit; jäajenäwa von Oosten - west. *Category:* **8.5.2.8. North, south, east, west.**

**Wastjrens** [va:stjrens] *n.f.* *Pl:* **Wastjrensen**. de Jrens aun de wastne Sied - west boundary.

**wastlich** [va:stliç] *adj.* nom wasten - westerly; western. *Category:* **8.5.2.8. North, south, east, west.**

**wasten** [va:stən] *adj.* em Wasten; nom Wasten; vom Wasten - western. *Category:* **8.5.2.8. North, south, east, west.**

**Wastpuat** [va:stpuæt] *n.n.* *Pl:* **Wastpuats**. daut Puat ooda Hakj aun de wastne Sied - west gate.

**Wastwint** [va:stvɪnt] *n.m.* *Pl:* **Wastwind**. een Wint dee vom Wasten blost - west wind.

**waten** [va:tən] *v.w.* een Massa opp een Watsteen schieren toom schoapen - hone a knife.

**wataschen** [va:ta:fən] *adv.* sea; butajeweenlich sea - immensely.

**Wätatonn** [ve:ta:tən] *n.f.* *Pl:* **Wätatonnen**. eene Tonn met koldet Wota biem Schwienschlachten toom de Läwa, Nieren usw. utwätren - desalinating barrel.

**Wätfru** [ve:tfry] *n.f.* *Pl:* **Wätfrues**. eene Fru dee äa Maun jestorwen es un nich wada befriet es - widow. *Category:* **4.1.9.3. Widow, widower.**

**Wätmaun** [ve:tməun] *n.m.* *Pl:* **Wätmana**. een Maun däm siene Fru jestorwen es un nich wada befriet es - widower. *Category:* **4.1.9.3. Widow, widower.**

**Watsteen** [va:tstəin] *n.m.* *Pl:* **Watsteena**. een Steen opp däm eena een Massa strikjen kaun toom schoapen - whetstone; emerystone; knife sharpener.

**Waudikj** [vɔudɪç] *n.f.* daut Wota daut aufjeit von Botta ooda Kjees moaken - whey. *Category:* **5.2.3.2.2. Milk products.**

**Waul** [vɔt] *n.f.* *Pl:* **Waulen**. een Daum; eene Waunt; Schetzel - dam. *Category:* **6.6.7. Working with water, 6.6.7.2. Conveying water, 6.6.7.3. Controlling water, 7.3.6.2. Block, dam up.**

**Waulfes** [vɔulfɛ] *n.m.* *Pl:* -. een sea groota Fesch dee äare Junge läwendich jebuaren woaren un von de Mutta Malkj kjrieen - whale. *Category:* **1.6.1.1.7. Sea mammal.**

**Waulnät** [vɔulne:t] *n.f.* *Pl:* -. eene Sort Nät dee foaken jejäten woaren bie de Heljedoag - walnut. *Category:* **1.5.1. Tree, 5.2.3.1.1. Food from seeds.**

**Waulnätboom** [vɔulne:tbəum] *n.m.* *Pl:* **Waulnätbeem**. eene Sort Beem dee Waulnäten drajcht - hickory tree.

**Waulnätholt** [vɔulne:tholt] *n.n.* *Pl:* **Waulnäthelta**. Holt von een Waulnätboom - hickory wood.

**waulten** [vɔultən] *v.w.* sea schulpsen; met eene groote Wal Wota schulpsen - surge. *Category:* **1.3.2.4. Wave.**

**Waulz<sub>2</sub>** [vɔults] *n.f.* *Pl:* **Waulzen**. Jereetschoft toom de leed oppe Stap paken - landpacking farm machine; roller; packer.

**Waulz<sub>1</sub>** [vɔults] *n.m.* *Pl:* **Waultzen**. een Dauns em Dreetakt - waltz; dance. *Category:* **4.2.4. Dance, 4.2.2.1. Ceremony.**

**waulzen** [vɔultsən] *v.w.* met eene Waulz de loose leed paken - packer.

**Waums** [vɔums] *n.n.* *Pl:* **Waumsen; Wamsa**. Wanikj; waut toom äwatrakjen - coat; jacket; tunic. *Category:* **5.3.1. Men's clothing, 5.3.2. Women's clothing, 7.5.9.2. Fill, cover.**

**waumsen** [vɔumsən] *v.w.* schlonen; priefjen - spank.

**Waumskje** [vɔumscə] *n.f. Pl: -.* eene Sort Kjniefasch dee Kjeleeda vefräten - bedbug. *Category: 1.6.1.7. Insect.*

**Waun** [vɔun] *n.f. Pl: Waunen.* eene Bodwaun; een groote Bett, soo aus toom bennen boden - tub; bathtub. *See: Bodwaun. Category: 5.6.2. Bathe, 8.2.5.1. Big container, volume.*

**waundren** [vɔundrən] *v.w.* von eene Städ no de aundre gonen - wander; travel. *Category: 1.6.4.1. Animal movement, 7.2.1.3. Wander, 7.2.4. Travel.*

**Waundel** [vɔundəl] *n.m. Pl: -.* Benämen; eenem siene Läwensoat; woo eena sikj oppfieet - behaviour; philosophy of life. *See: Benämen. Category: 4. Social behavior, 4.3. Behavior, 9.1.2. Do.*

**waundlen** [vɔundlən] *v.w.* läwen; oppfieren - wander on life's course.

**Waundra** [vɔundrʌ] *n.m. Pl: -.* eena dee doa waundat ooda opp eene Waundrunk es - wanderer. *Category: 7.2.1.3. Wander.*

**Waundrunk** [vɔundrʊŋk] *n.f. Pl: Waundrungen.* een omtrakjen, jeeenlich von eene Grupp, von eene Jääjent no eene aundre, soo aus von Meksiko no Belize - migration. *Category: 1.6.4.1. Animal movement.*

**Waunt** [vɔunt] *n.f. Pl: Wenj.* eene Sied von een Jebied ooda von eene Stow - wall; partition; rampart. *Category: 6.5.1.5. Fence, wall, 6.5.2.1. Wall, 4.8.3.6.6. Fort.*

**Wauntbekjeled** [vɔuntbɛclɛɪd] *n.f.* daut met waut eena eene Waunt utnoagelt; Seidinj - wall panelling; wainscoting.

**Wauntklock** [vɔuntklɔk] *n.f. Pl: Wauntklocken.* eene Wauntua; eene Klock toom aune Waunt henjen - wall clock.

**Wauntlatoarn** [vɔuntla:tɔaɪn] *n.m. Pl: Wauntlatoarnen.* eene Laump ooda Latoarn dee opp een Brat aune Waunt steit - sconce.

**Wauntpapia** [vɔuntpa:pia] *n.n. Pl: Wauntpapieren.* Rollpapia toom aune Waunt aunbaken enne Städ utfoawen - wallpaper.

**Waunttofel** [vɔunto:fəl] *n.f. Pl: Waunttoflen.* eene groote Tofel aune Waunt aun dee de Liera soo schrift daut aule Schiela daut läsen kjennen - blackboard. *Category: 3.6.2. School.*

**Wauntua** [vɔuntua] *n.f. Pl: Wauntuaren.* eene Ua ooda Klock toom aune Waunt henjen - clock. *Category: 8.4.4.2. Clock, watch.*

**Wausch** [vɔuʃ] *n.f. Pl: -.* de Kjeleeda dee opp eemol jewoschen woaren; Kjeleeda - laundry; wash. *Category: 5.6.4. Wash clothes, 5.6. Cleaning.*

**wauschen** [vɔuʃən] *v.s.* met Wota waut reinmoaken - wash; scrub; do laundry. *Category: 5.6. Cleaning, 1.5. Plant.*

**Wauscha** [vɔuʃʌ] *n.m. Pl: Wauschasch.* eene Wauschmaschien; eene Maschien toom Kjeleeda ooda uk aundret waschen - washing machine. *Category: 5.6.4. Wash clothes.*

**Wauschbenkj** [vɔuʃbɛŋk] *n.f. Pl: Wauschbenkjen.* eene Benkj ooda läaja Desch met Wauschkomm, Seep un Haunduak - washing bench.

**Wauschbett** [vɔuʃbɛt] *n.f. Pl: Wauschbetten.* eene Bett ooda eene groote Komm toom Kjeleeda ooda uk Jekjäakjs waschen - basin. *Category: 1.2.1.3. Plain, plateau, 1.2.1.4. Valley, 1.3.1.3. River, 5.6.4. Wash clothes.*

**Wauschboa** [vɔuʃbɔa] *n.m. Pl: Wauschboaren.* een kortbeenjet wille Tia met een striedjen Zoagel - racoon.

**Wauschjefäss** [vɔuʃjɛfɛ:s] *n.n. Pl: Wauschjefässa.* eene Wauschkomm; Wauschbett; Bodwaun - basin; sink. *See: Komm; Wauschkomm. Category: 1.2.1.3. Plain, plateau, 1.2.1.4. Valley, 1.3.1.3. River, 5.6.4. Wash clothes, 1.3.1.2. Swamp, 1.3.4. Be in water, 6.6.7.1. Plumber, 7.2.2.5.1. Fall.*

**Wauschkjlama** [vɔuʃclɑ:mʌ] *n.m. Pl: Wauschkjlamasch.* een Kjlama met däm de Wausch aune Wauschlien jekjlamt woat - clothes pin.



- Wauschkodda** [vɔʊʃkɔdɔ] *n.n.* *Pl.*: **Wauschkodren**. een Kodda toom waut wauschen; Oppwauschkodda - washcloth; sponging cloth. *Category*: **5.6.2. Bathe**.
- Wauschkomm** [vɔʊʃkɔm] *n.f.* *Pl.*: **Wauschkommen**. eene Komm toom Teetich wauschen - washbasin; basin. *See*: **Komm**; **Wauschjefäss**. *Category*: **5.6.4. Wash clothes, 1.2.1.3. Plain, plateau, 1.2.1.4. Valley, 1.3.1.3. River**.
- Wauschkorf** [vɔʊʃkɔɾf] *n.m.* *Pl.*: **Wauschkjarw**. een Korf toom Wausch no de Lien droagen un vonne Lien holen - clothes basket; clothes hamper.
- Wauschlien** [vɔʊʃli:n] *n.f.* *Pl.*: **Wauschlienen**. eene Lien, soo aus een denna Strank ooda een Drot, dee jebrukt woat toom Wausch opphenjen toom driejeen - clothes line; wash line.
- Wauschmaschien** [vɔʊʃma:ʃi:n] *n.f.* *Pl.*: **Wauschmaschienen**. eene Maschien toom Kjeleeda wauschen; eene Stuckmaschien - washing machine; washer. *Category*: **5.6.4. Wash clothes**.
- Wauschrum** [vɔʊʃry:m] *n.m.* *Pl.*: **Wauschrums**. daut Stofkje wua eena sikj wauschen kaun un aundret perseeneljet besorjen; Zekjreet; Auftrett - washroom.
- Wauschstow** [vɔʊʃsto:v] *n.f.* *Pl.*: **Wauschstowen**. de Stow wua jewoschen woat ooda wua Enrechtunk es toom wauschen - laundry room; washroom; lavatory. *Category*: **6.5.2.7. Room**.
- Wauschwota** [vɔʊʃvo:tɔ] *n.n.* daut Wota toom wauschen, ooda von wauschen - water for laundering.
- Wauss** [vɔʊs] *n.m.* eene Sort dikjet Eelj waut nich verant, soont aus jebrukt woat toom Taulchlichta moaken ooda soo aus daut Wauss em Ua - wax. *Category*: **2.1.1.2. Ear, 6.4.4. Beekeeping**.
- waussen** [vɔʊsən] *v.s.* grow.
- jrata woaren; toonämen - grow; increase.
  - met Wauss beschmäaren - polish with wax. *Category*: **1.5.6. Growth of plants, 2.6.4.6. Grow, get bigger, 6.2.1. Growing crops, 7.3.4.7. Extend, 8.1.4.2. Increase, 9.3.1.3. To a larger degree**.
- waut**<sub>1</sub> [vɔʊt] *interr.* woon Dinkj - what; whatever; that which; something. *Category*: **9.2.3.4. Question words, 9.2.3.2. Indefinite pronouns, 9.1.3. Thing**.
- waut**<sub>2</sub> [vɔʊt] *pron.* jewesset - something. *Category*: **9.1.3. Thing, 9.2.3.2. Indefinite pronouns**.
- wautemma** [vɔʊtɛmɔ] *adv.* eendoont waut - whatever. *Category*: **9.2.3.2. Indefinite pronouns**.
- Wauten** [vɔʊtən] *n.n.* Boomwoll; jekjameldet Boomwoll, soo aus toom en Dakjen enneien - piece of cotton ball; cotton batting; matting; wad.
- wäwen** [ve:vən] *v.w.* Zeich moaken, soo aus met een Wäwastool - weave. *Category*: **6.6.1.4. Weaving cloth, 6.6.4.2. Weaving baskets and mats**.
- Wäwa** [ve:vɔ] *n.m.* *Pl.*: **Wäwasch**. eena dee Zeich moakt von Twierem - weaver. *Category*: **6.6. Occupation, 6.6.1.4. Weaving cloth**.
- Wäwaboom** [ve:va:bøʊm] *n.m.* *Pl.*: **Wäwabeem**. een Jestal toom Zeich wäwen - loom. *Category*: **2.3.1.5.1. Appear, 6.6.1.4. Weaving cloth**.
- Wäwakaum** *See main entry: Wäwkaum*.
- Wäwaschepkje** [ve:va:ʃɛpɕɛ] *n.n.* *Pl.*: **Wäwaschepkjes**. een Stekj daut biem wäwen dän Drot delenjd leit jiedatsmol wan de Wäwakaum no de aundre Sied jetrocken woat - weaver's shuttle.
- Wäwastool** [ve:va:støʊl] *n.m.* *Pl.*: **Wäwasteela**. een Jestal toom Zeich wäwen, doa jehieet een Wäwakaum un een Wäwaschepkje too - loom. *Category*: **2.3.1.5.1. Appear, 6.6.1.4. Weaving cloth**.
- Wäwkaum** [ve:vkøʊm] *n.m.* *Pl.*: **Wäwkjam**. een Stekj aum Wäwastool dee eene Halft von de Dräd helt toom dee tosied hoolen, no eene Sied opp eemol, soo daut daut Wäwaschepkje dän Drot derchtraken kaun - part of loom.
- Wäwastool** [ve:vstøʊl] *n.m.* *Pl.*: **Wäwsteela**. een Stool fa däm Wäwa; een Jestal toom Drot to Zeich wäwen - weaver's loom.
- Wee** [vøɪ] *n.n.* *Pl.*: **Weeen**. Weedoag; Liefschniedinj - pain; ache; hurting. *Category*: **2.3.5. Sense of touch, 2.5.6.1. Pain, 3.4.2.1. Sad, 4.4.2.6. Suffer**.
- wee** [vøɪ] *adv.* piesaken; met Schmoaten - painfully.

- weeden** [væɪdɛn] *v.w.* Krut haken - hoe; weed. *Category:* **6.2.1.3. Growing vegetables, 6.2.4. Tend a field, 6.2.8. Agricultural tool, 6.7.1.2. Digging tool, 7.8.6. Dig, 1.5. Plant, 1.5.3. Grass, herb, vine.**
- Weedhak** [væɪdha:k] *n.f. Pl: Weedhaken.* een Jereetschoft toom Krut em Goaden haken; eene Hak toom weeden - hoe. *Category:* **6.2.1.3. Growing vegetables, 6.2.4. Tend a field, 6.2.8. Agricultural tool, 6.7.1.2. Digging tool, 7.8.6. Dig.**
- Weedoag** [væɪdɔɔɣ] *n.pl. Lit:* days of pain daut wee doonen; Weedoag kjennen rieten, schnieden, stääkjen, brennen, piesaken ooda een Puls haben - aches; pains; agony; pangs. *Category:* **2.5.6.1. Pain, 3.4.2.1. Sad, 4.4.2.6. Suffer.**
- weedoonen** [væɪdɔʊnən] *v.s.* Weedoag haben - be painful.
- Weeen** [væɪən] *n.pl.* de Weedoag von eene Mutta ea daut Kjint to Welt kjemt - labour pains. *Category:* **2.6.3.4. Labor and birth pains.**
- weegaulich** [væɪɣuuliç] *adj.* bekjemmat, beduat - woeful. *Category:* **3.4.2.1. Sad.**
- weelen** [væɪlən] *v.w.* verieren; orriemsch moaken - wallow; root; grub. *Category:* **1.6.5. Animal home, 6.3.1.4. Pig, 1.5.5. Parts of a plant, 2.1.1.5. Tooth, 2.1.5. Hair, 6.2.1.2. Growing roots, 9. Grammar, 1.6.3. Animal life cycle, 5.2.3.2. Food from animals.**
- Weemutta** [væɪmutʌ] *n.f. Pl: Weemitta.* eene Häwaum; eene Fru dee bie de Jeburt trajchthalpt - midwife. *Category:* **2.5.7.1. Doctor, nurse, 2.6.3.5. Help to give birth, 6.6. Occupation.**
- weenichstens** [væɪniçstɛns] *adv.* weens; oppet weinichste - at least. *See: weens.* *Category:* **8.1.4. More, 8.1.5.8.1. Approximate.**
- weens** [væɪns] *adv. Variant: weenstens.* weenichstens; nich weinja aus - at least. *See: weenichstens.* *Category:* **8.1.4. More, 8.1.5.8.1. Approximate.**
- weenstens** *See main entry: weens.*
- Weeräd** [væɪrɛ:d] *n.f. Pl: Weeräden.* eene Räd en dee de Rädna sajcht woo schwoa waut es - pity party.
- Weescha** [væɪʃʌ] *n.m. Pl: Weschasch.* een Schlemms; daut waut wee deit - child's sore.
- Weest** [væɪst] *n.f. Pl: Weesten.* een faustet Unjahamd; eene Schniaweest; een Bra - waist; bodice; girdle. *Category:* **2.1.2. Torso, 5.3.6. Parts of clothing.**
- weeten** [væɪtən] *v.s.* kjanen; vestonen; bekaunt met waut sennen; jehieet haben - know. *Category:* **3.2.3. Know, 3.2.6.2. Recognize, 9.4.4.2. Sure.**
- weetenloten** [væɪtɛnlo:tən] *v.s.* bekaunt moaken - notify.
- weien** [væɪən] *v.w.* dedicate.  
 1 • to eenen besondren Zwakj hanjäwen - dedicate.  
 2 • vom Wint bewäacht sennen; schoklen - wave in wind. *Category:* **4.9.5.8. Dedicate to religious use.**
- weiblich** [væɪbliç] *adj.* Fruesoatich; soo aus bie Frulied - feminine. *Category:* **2.6.5.2. Woman.**
- Weid** [væɪd] *n.f. Pl: Weiden.* Grausslaunt toom Vee weiden - pasture; meadow; mead. *Category:* **1.2.1.3. Plain, plateau, 1.6.5. Animal home, 6.3.1.2. Sheep, 6.3.1.3. Goat, 6.3.1.7. Beast of burden, 6.3.2. Tend herds in fields, 1.2.1.6. Forest, grassland, desert, 5.2.3.7. Alcoholic beverage.**
- weiden** [væɪdɛn] *v.w.* grosen; Grauss oppe Weid äten - graze; browse; pasture. *Category:* **1.6.4.2. Animal eating, 2.5.3. Injure, 6.3.2. Tend herds in fields, 2.3.1.1. Look, 3.5.7.3. Read, 1.2.1.3. Plain, plateau, 1.6.5. Animal home, 6.3.1.2. Sheep, 6.3.1.3. Goat, 6.3.1.7. Beast of burden.**
- Weidflekj** [væɪdflec] *n.n. Pl: Weidflekja.* Weidstap; Weid; een Flekj wua Vee grosen kaun - pasture. *Category:* **1.2.1.3. Plain, plateau, 1.6.5. Animal home, 6.3.1.2. Sheep, 6.3.1.3. Goat, 6.3.1.7. Beast of burden, 6.3.2. Tend herds in fields.**
- Weidlaunt** [væɪdlɔʊnt] *n.n. Pl: Weidlenda.* Launt daut toom weiden to brucken es - pastureland.
- Weidplauz** [væɪdplɔʊts] *n.m. Pl: Weidplaza.* de Städ wua doa Weid es ooda wua Vee grost - pasture. *Category:* **1.2.1.3. Plain, plateau, 1.6.5. Animal home, 6.3.1.2. Sheep, 6.3.1.3. Goat, 6.3.1.7. Beast of burden, 6.3.2. Tend herds in fields.**
- Weidstap** [væɪdsta:p] *n.f. Pl: Weidstapen.* Weidflekj; Weid - pasture field.

- Weifel** [vɛifəl] *n.f. Pl: Weiflen*. Hauspel aun een Binja ooda Schwoda - reel. *Category: 6.4.5.3. Fishing equipment, 7.2.1.5. Walk with difficulty.*
- weiflen** [vɛiflən] *v.w.* fleidren; soo aus Zeich em Wint rieren - wave; wag; gesticulate. *Category: 1.3.2.4. Wave, 3.5.6.1. Gesture, 7.2.2.8. Move back and forth, 4.2.8. Humor.*
- weifzoaglen** [vɛiftsɔaglən] *v.w.* met däm Zoagel weiflen; dän Zoagel weppen - wag the tail.
- weijen** [vɛijən] *v.w. Variant: weigern*. wäaren; schuchta sennen waut to doonen; sikj trigjtrakjen - dare; resist. *Category: 4.4.3.1. Brave, 4.4.4.8. Risk, 4.5.4.6. Rebel against authority, 4.8.2.4. Defend.*
- weinich** [vɛiniç] *adj.* nich väl; mau een poa - few. *Category: 8.1.3.2. Few, little.*
- Weinichkjeit** [vɛiniççɛit] *n.f.* eene Kjliesenichkjeit; de Toostaunt von weinich ooda weinich wieet sennen - pittance; paucity; scarcity. *Category: 8.1.7.2. Lack.*
- Weiruak** [vɛiruək] *n.n. Pl: -*. Materiöl daut eenen scheenen, wan uk strenjen, Jeroch auffeft wan daut schwält, daut woat von Priesta jebrukt toom een besondret Jefeel jäwen bie een Opfa ooda een Fast- incense. *Category: 2.3.4. Smell.*
- Weiruakaultoa** [vɛiruəkaultɔa] *n.m. Pl: Weiruakaultoaren*. een Aultoa em Tempel wua Weiruak jebrent woat - incense altar.
- Weiruakopfa** [vɛiruəkɔpfʌ] *n.n. Pl: Weiruakopfasch*. een Opfa wua Weiruak jebrent wort - incense offering.
- Weis** [vɛis] *n.f. Pl: Weisen*. een Kjint daut de Elren veloaren haft - orphan. *Category: 4.1.9.4. Orphan, 4.4.2.5. Separate, alone.*
- weis** [vɛis] *adj.* kluak; derchjedocht - wise. *Category: 3.2.1.3. Intelligent, 3.3.3.2. Advise.*
- Weisenaumt** [vɛisənɔumt] *n.n. Pl: Weisenamta*. een Toopschauen von Mennoniten toom seenen daut de Wätfrues un Weisenkjinja daut äaje kjieren - early Mennonite financial institution designed to assist Mennonite orphans and widows.
- Weisenheim** [vɛisenhɛim] *n.n. Pl: Weisenheims*. een Heim fa Weisenkjinja - orphanage. *Category: 4.1.9.4. Orphan.*
- Weisenkjint** [vɛisɛɲɔɪnt] *n.n. Pl: Weisenkjinja*. een Kjint däm beid Elren jestorwen, ooda wajch, sent - orphan. *Category: 4.1.9.4. Orphan, 4.4.2.5. Separate, alone.*
- Weisheit** [vɛishɛit] *n.f. Pl: Weisheiten*. kluak sennen; väl weeten; Vestentniss, soont aus enna brukt toom sikj met schwoare Sachen vestonen - wisdom. *Category: 3.2.1.3. Intelligent.*
- Weisheitskjal** [vɛishɛitscvɑ:l] *n.f. Pl: Weisheitskjalen*. eene Städ wua eena Weisheit finjt - fount of wisdom.
- Weisheitstän** [vɛishɛitste:n] *n.f. Pl: Weisheitstänen*. de achte Tän aun jieda Sied Mul, bowen un unjen, dee jeweentlich mau lot rutkjemt - wisdom tooth. *Category: 2.1.1.5. Tooth.*
- weislich** [vɛisliç] *adv.* kluak; derchjedocht - wisely.
- Weit** [vɛit] *n.m.* eene Sort Jeträajd, dee väl jebrukt woat toom Mäl molen - wheat. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.1. Food from seeds, 6.2.6.2. Mill grain.*
- Weitarnt** [vɛita:ɪnt] *n.f. Pl: Weiternten*. de Tiet wan Weit jedrascht woat; de Mot von Weit dee je'arnt es ooda woat - wheat harvest.
- Weitkuarn** [vɛitkuəɪn] *n.m. Pl: Weitkjeena*. een Kuarn Weit; een Sot von Weit; eent von de Kjeena dee en eene riepe Weitoa jewossen es - grain of wheat.
- Weitmäl** [vɛitme:l] *n.n.* daut Mäl von Weit jemolt - wheat flour. *Category: 5.2.1.2.3. Grind flour, 5.2.3.3. Cooking ingredients.*
- Weitoa** [vɛitɔa] *n.f. Pl: Weitoaren*. aul daut Weit toop daut aum Enj von een Weit Staum waust; de Kopp von eene Weit Stud wua de Kjeena dicht aunenaunda waussen - ear of wheat.
- Wekj** [vɛɔ] *n.m.* eene Sort Ranken - vetch. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine.*
- Wekjel** [vɛɔɐl] *n.n.* een Klue; eene Kull; een Wesch Drot - ball of twine, hair etc. *See: Klue; Kull.*
- wekjlen** [vɛɔɐlən] *v.w.* rollen; opprollen; aufrollen - wind. *Category: 1.1.3.1. Wind, 7.3.5. Turn something, 7.3.7.2. Wrap, 7.5.4. Tie, 8.3.1.5.2. Twist, wring.*

**Wekjelduak** [vɛcɛlduək] *n.n. Pl: Wekjeldieekja*. eene Koppbinj; eene Binj dee bekaunt es von Mana en Lenda en Asien - turban. *Category: 5.3.3. Traditional clothing.*

**weljen** [vɛlɛn] *v.w.* wellich to waut sennen; nich jääjenaun sennen - become willing.

**Welkom** [vɛlko:m] *n.m. Pl: welkoms*. een Wuat toom wäm bejreesen - welcome. *Category: 4.2.1.4.1. Welcome, receive.*

**wellen** [vɛlɛn] *v.aux.* em Plon haben; väähaben; waut em Väänämen haben - want; desire; intend; mean to; have a mind to; at the point of doing. **Ekj well sea jieren komen, oba mott ieescht Pa froagen.** I want very much to come, but have to first ask father. *Category: 3.3. Want, 2.6.2.2. Attract sexually, 3.2.7.1. Hope, 3.3.1.8. Lust, 3.3.1.4. Intend.*

**Wellen** [vɛlɛn] *n.m.* eenem sien Väänämen; de Plon, dän eena em Kopp haft; Aufsecht - will; intention; wish; determination. *Category: 2.6.6.7. Inherit, 3.3.1.6. Determined, 3.3.2.4. Willing, 4.7.8. Legal contract, 9.4.4.1. Certainly, definitely, 3.3.1.1. Purpose, goal, 3.3. Want.*

**wellens** [vɛlɛns] *adv. Variant: wellijch*. wellich - willing; willingly. *Category: 3.3.2.4. Willing.*

**wellich** [vɛliç] *adj.* wellens; envestonen met to oabeiden; reed - willing(ly).

**Welt** [vɛlt] *n.f. Pl: Welten*. dise leed; de Toostaunt en de Jemeenschoft en een Launt - world. *Category: 1.7. Nature, environment.*

**weltbekaunt** [vɛltbəkɔunt] *adj.* sea wiet un breet bekaunt - world reknowned.

**Weltdeel** [vɛltdɛil] *n.n. Pl: -*. een grootet Flekj Launt soo aus Nuad Amerika, Sied Amerika, Afrika, Europa, Asien un Australien - continent. *Category: 1.2.1. Land, 1.3.1.5. Island, shore.*

**Weltenj** [vɛltɛn] *n.n.* daut Enj von Tiet soo aus wie daut kjanen; de Tiet von daut latste Jerecht - end of world.

**Weltjerecht** [vɛlcɛrɛçt] *n.n.* daut derchseenen un uadeelen von aule Menschen dee jeläft haben - world judgement.

**Weltkjreiss** [vɛltkreis] *n.m. Pl: Weltkjreis*. een Kjreis rom de Welt; eene breede Strip rom de Welt dee jewesset Wada haft - geographic region. *Category: 4.6.7. Region, 8.5.4. Area.*

**weltkluak** [vɛltkluæk] *adj.* väl vestonen von de Welt - worldly-wise; politic.

**weltlich** [vɛltliç] *adj.* soo aus enne Welt; nich jewessenhaaft; nich soo aus eena de Gloowen haft - worldly; temporal; mundane. *Category: 9.1.3.1. Physical, non-physical, 8.4. Time.*

**Weltlichkeit** [vɛltliççeit] *n.f.* een weltlicha Toostaunt; daut waut weltlich es - worldliness.

**Weltmensch** [vɛltmɛnʃ] *n.m. Pl: Weltmenschen*. eena von enne Welt, aulsoo nich von onse Kolonie; eena dee weltkluak es - man of the world.

**Weltrum** [vɛltrɪm] *n.m.* de Rum wua de Sonn, de Stierns un de leedbaul sent - outer space. *Category: 1.1. Sky.*

**Weltwissenschoft** [vɛltvɪsɛnʃɔft] *n.f. Pl: Weltwissenschoften*. Wissenschoft äwa woo Menschen denkjen un sikj Sachen trajchtdenkjen - philosophy. *Category: 3.2.1.3. Intelligent, 3.2.5.5. Philosophy.*

**Weltz** [vɛlts] *n.m. Pl: Weltzen*. eene Sort Fesch dee aum Boddem vom Riefa ooda Mää foodat - catfish. *Category: 1.6.1.5. Fish.*

**Wempa** [vɛmpɔ] *n.n.* een hekjren ooda nat hielen - whimper. *Category: 1.6.4.3. Animal sounds, 3.5.6.5. Cry, tear.*

**wenjen** [vɛnɛn] *v.s.* turn.

1 • met een Foatich, de Rechtunk endren en dee daut foat - turn.

2 • met de Haunt kroagen - beckon. *Category: 1.6.4.1. Animal movement, 2.6.3.1.*

**Pregnancy, 7.2.2.6. Turn, 7.3.5. Turn something, 9.1.1.2. Become, change state, 3.5.6.1. Gesture.**

**Wenjschwenjel** [vɛnʃvɛnɛl] *n.m. Pl: Wenjschwenjels*. de Enrechtunk aun een Woagen ooda Schläden daut de vääsachte Rāda ooda Kuffel wenjen kjennen; Schämél - bolster on a wagon or sled that swivels. *See: Schämél.*



- Wensch** [vɛnʃ] *n.f.* *Pl.*: **Wenschen**. daut waut eena sikj wensch ooda haben mucht; een Spruch, soo aus to Wienachten - wish; short poem. *Category*: **3.3. Want**.
- wenschen** [vɛnʃən] *v.w.* jankren; sajen waut eenem jankat; sajen woo eena waut haben mucht - wish; recitation by a child at Christmastime. *Category*: **3.3. Want**.
- Wentje** [vɛncə] *n.f.* een kjliena - little one.
- Wepp** [vɛp] *n.f.* *Pl.*: **Weppen**. de denne Spetz von een Boom; Weppel - treetop.
- weppen** [vɛpən] *v.w.* whip.  
 1 • schlaksen von een Enj von waut; klaupsen, soo aus Schlorren - whip without hitting anything.  
 2 • bosich Beisikjel foaren - peddle (like driving a bicycle).
- Weppel** [vɛpəl] *n.m.* *Pl.*: **Weppels**. de denne Spetz von een Boom ooda Stock - top tip of a tree.
- Wepstang** [vɛpsta:ŋ] *n.f.* *Pl.*: **Wepstangen**. Tweeroda; Beisikjel; Flitzepee - bicycle (slang); cycle. *See*: **Flitzepee**. *Category*: **7.2.2.7. Move in a circle, 7.2.4.1.1. Vehicle, 8.4.5.1. Order, sequence, 8.4.5.1.6. Alternate**.
- Werb** [vɛɪb] *n.n.* *Pl.*: **Werben**. Tietwuat; een Wuat daut sajcht waut doa passieet - verb. *Category*: **9. Grammar**.
- werkjlich** [vɛɪclɪç] *adj.* soo; en Woarheit - really; truly; forsooth. *Category*: **9.3. Very, 9.4.4.1. Certainly, definitely**.
- Werkjlichkjeit** [vɛɪclɪççɛit] *n.f.* *Pl.*: **Werkjlichkjeiten**. daut waut werkjlich es; daut waut enna erfoaren haft, waut eena jeseenen un meterläft - reality; truth; fact; actuality; certainty. *See*: **Jewessheit**. *Category*: **3.5.1.3.5. Real, 3.5.1.3. True, 4.7.5.5. Witness, testify**.
- werr** [vɛɪ] *adj.* em Kopp vedreit sennen; nich jlikj denkjnen kjennen - confused. *Category*: **2.5.6.5. Dazed, confused, 3.4.2.5. Confused, 7.5.5.1. Disorganized**.
- Werrennikje** [vɛɪrɛnɪçə] *n.f.* *Pl.*: -. *Variant*: **Warennikje; Wrennikje**. eene Moltiet von jekoakte Fuppen von Dieech met Gloms doabennen - perogy.
- Werscht** [vɛɪʃt] *n.f.* *Pl.*: -. eene Rusche Mot von Launt, onjefää een Kilomeeta - Russian mile.
- Wesch** [vɛʃ] *n.n.* *Pl.*: **Wescha**. *Dim.*: **Weschje**. een Bonsel soo aus waut Hei, Bloomen ooda Hoa en eene Haunt toopjefot; een Klaups - wisp; small bundle; spray. *Category*: **1.3.2. Movement of water, 1.5. Plant, 6.2.4. Tend a field, 6.4.6. Things done to animals**.
- weschen** [vɛʃən] *v.w.* schieren; wauschen; veschmäaren; wajchschmäaren - wipe; run fast. *Category*: **5.6.6. Wipe, erase, 7.7.5. Rub**.
- Wescha** [vɛʃʌ] *n.m.* *Pl.*: **Weschasch**. een Jereetschoft ooda Kodda toom weschen - wiper.
- Weschkje** [vɛʃçə] *n.n.* *Pl.*: **Weschkjes**. een Bunsel; een kjlienet Wesch - tiny wisp.
- Weschpapia** [vɛʃpa:pia] *n.n.* *Pl.*: **Weschpieren**. Papia toom waut oppweschen ooda aufweschen; Papia em Zekjreet - toilet paper. *Category*: **2.2.8. Defecate, feces**.
- wess** [vɛs] *adj.* jewess; bestemt - certain; sure; exact. *See*: **jewess; bestemt**. *Category*: **3.2.5.1. Believe, 9.4.4.1. Certainly, definitely, 8.1.5.8. Exact**.
- wessren** [vɛsrən] *v.w.* Plaunten Wota jäwen - irrigate. *Category*: **6.2.4.3. Irrigate**.
- Wessajäajent** [vɛsa:jaajent] *n.f.* *Pl.*: **Wessajäajenden**. eene Jäajent wua Wota un aundre Määjlichkjeiten sent toom Stapen wesren - irrigation region.
- Wessrunk** [vɛsrʊŋk] *n.f.* *Pl.*: **Wessrungen**. eene Enrechtunk met Ruasch ooda Schläaj toom Wota no Plaunten leiden - irrigation. *Category*: **6.2.4.3. Irrigate**.
- wetrich** [vɛtriç] *adj.* orruich von een Kjint; schlemrich; hekjrich - miserable; irritable. *Category*: **3.4.2.1. Sad, 3.4.2.3. Angry, 4.3.1.5.2. Bad-tempered**.
- wetren** [vɛtrən] *v.w.* ontofräd sennen; kjwinkjlieren; grumsaujen - lament; complain; grumble continually. *Category*: **2.6.6.4. Mourn, 3.4.2.1. Sad, 3.4.2.1.9. Discontent, 3.5.1.8.5. Complain**.
- wia** *See main entry*: **sennen**.

**Wicht** [viçt] *n.f. Pl: Wichten*. daut waut Materiöl schwoa moakt - weight; stress. *Category: 8.2.9.*

**Weigh, 2.5.2. Disease, 3.4.2.4.1. Worried, 3.5.3.1. Word.**

**wichtich** [viçtiç] *adj.* väl wieet haben - weighty; important; significant. *Category: 8.2.9.1. Heavy, 3.5.1.2.8.*

**Emphasize, 8.3.7.5. Important, 8.1.3.1. Many, much.**

**Wichtichkjeit** [viçtiçceit] *n.f. Pl: Wichtichkjeiten*. daut waut waut wichtich moakt - importance; significance; weightiness; import; gravity. *Category: 3.5.1.2.8. Emphasize, 7.2.2.5.1. Fall.*

**Wichtschole** [viçtʃo:l] *n.f. Pl: Wichtschole*. eene Schole ooda een Jereetschoft toom Wicht mäten - scale; weighing machine. *Category: 1.6.2.2. Parts of a reptile, 1.6.2.3. Parts of a fish, 2.1.4. Skin, 4.2.3.*

**Music, 7.2.2.4. Move up, 7.2.4.8. Map, 8.2.8. Measure.**

**wie** [vi] *pron.* Meazol von 'ekj' - we. *Category: 9.2.3. Pronouns.*

**Wiebelt** [vibelt] *n.m. Pl: Wiebelts*. eene Seid aun Jereetschoft, dikj un met schroze Sieden - V-belt.

**Wied** [vid] *n.f. Pl: Wieden*. een Wiedenboom; een Aust von een Wiedenboom; de Breed - willow; withe; width; breadth; extent; distance. *Category: 1.5.1. Tree, 8.2.4. Wide, 7.3.6.3. Limit, 8.1.*

**Quantity, 8.2.8. Measure, 9.3.1. Degree, 8.2.6. Distance, 8.2.6.1. Far.**

**wieda** *See main entry: wiet.*

**wiedadroagen** [vida:drɔgən] *v.s.* no eene aundre Städ nämen ooda droagen; noch lenja droagen - carry further.

**wiedafieren** [vida:firən] *v.w.* no eene aundre Städ fieren waut bat hia jefieet es - convey further.

**wiedafoaren** [vida:fɔarən] *v.s.* noch lenja foaren; wajchfoaren - drive on.

**wiedafräten** [vida:fre:tən] *v.s.* wajchfräten; lenja fräten - continue corroding.

**wiedagonen** [vida:yo:nən] *v.s.* wajchgonen; noch lenja gonen - go further.

**wiedahans** [vida:ha:ns] *adv. Variant: wiedahan*. von nu aun; näakjste mol un jiedatsmol - in the future; from now on; hereafter. *Category: 8.4.6.1.5. Since, from.*

**wiedajäwen** [vida:je:vən] *v.s.* eenem aundren daut jäwen waut eena jekjräajen haft; wieda vetalen; metdeelen - give on.

**wiedajeschlapt** [vida:jeʃla:pt] *adj.* veschlapt; ut siene Städ jeschlapt - dragged further.

**wiedakomen** [vida:ko:mən] *v.s.* nich stellhoolen; - move on.

**Wiedakomen** [vida:ko:mən] *n.n. Pl: -*. daut Stiel von eenem sien Läwen; woo eena läft; een Fuatkomen - existence. *Category: 9.1.1.1. Exist.*

**wiedalangen** [vida:la:ŋən] *v.w.* wieda rieekjen, wieda jäwen - reach further.

**wiedaranen** [vida:ra:nən] *v.w.* noch lenja ranen - run further.

**wiedareisen** [vida:reisən] *v.w.* noch lenja reisen; trigjreisen - travel on.

**wiedarekjen** [vida:rɛcən] *v.w.* wiedagonen opp eene Benkj onen oppstonen - move over. *Category: 7.2.2.3. Move sideways, 7.2.3.5. Move past, over, through.*

**wiedarieekjen** [vida:riɛcən] *v.w.* eene Sach wiedajäwen ooda wieda langen - pass on. *Category: 2.6.6. Die, 4.9.6. Heaven, hell.*

**wiedasaten** [vida:za:tən] *v.w.* opp eene aundre Städ saten; oabeiden; waut jedonen kjriien - further. *Category: 8.1.4. More, 8.2.6.1. Far, 9.6.1.1. And, also.*

**wiedaschlappen** [vida:ʃla:pən] *v.w.* tosied schlappen; noch lenja schlappen - drag along farther; drag oneself along.

**wiedastalen** [vida:sta:lən] *v.w.* aum gonen hoolen; opp eene aundre Städ stalen - carry on; relay.

**wiedatrakjen** [vida:tra:cən] *v.s.* move household.

1 • wajchtrakjen; Städ velajen - move household.

2 • mea aun waut trakjen ooda rieten; wieda rieten - pull farther.

**wiedavetalen** [vida:fə'ta:lən] *v.w.* aundre daut vetalen waut eena jehieet haft - relate story.

**Wiedenboom** [vidɛnbøʊm] *n.m. Pl: Wiedenbeem.* een Sort Beem met schmaule blanke Bläda - willow. *Category: 1.5.1. Tree.*

**Wiedabuak** [viɛda:buək] *n.n. Pl: Wiedabeeekja. Variant: Wiedbuak.* een Buak daut saicht waut Wied meenen - dictionary; lexicon. *Category: 3.5.3. Language, 3.5.3.1. Word.*

**Wiedaschauz** [viɛda:ʃouts] *n.m. Pl: Wiedaschaza. Variant: Wiedaschaz.* de Mot von Wied dee eena haft, ooda dee en eene Jeschicht jebrukt woaren - vocabulary. *Category: 3.5.3.1. Word.*

**Wiedschaz** *See main entry: Wiedaschauz.*

**Wiedwakjssel** *See main entry: Wuatsakjssel.*

**Wieej** [viɛj] *n.f. Pl: Wiejen.* een Kjinjabad opp Jenjlen - cradle; crib. *Category: 7.3.1. Carry, 2.6.4.1.1. Care for a baby.*

**wiejen** [viɛjən] *v.w.* em Oarm schoklen, soo aus toom een Kjint tofräd stalen; enne Wieej lajen un schoklen - rock the cradle.

**Wiejeleet** [viɛjələt] *n.n. Pl: Wiejeleeda.* een Leet toom daut Kjint toschlop brinjen - cradle song; lullaby. *Category: 4.2.3.3. Sing.*

**wieekj** [viɛc] *adj.* Jääjendeel von 'hoat'; morsch; molsch; leicht en to drekjen - soft; tender. *Category: 2.3.2.5. Quiet, 8.3.6.5. Soft, flimsy, 3.3.5. Offer, 4.3.3. Love.*

**wieekjen** [viɛcən] *v.w. Variant: wäkjen.* enwieekjen; loten naut woaren toom wieekj woaren - soften by soaking.

**Wieekjbroot** [viɛcbreüt] *n.n. Pl: Wieekjbrood.* eena dee sikj sea leicht beräden lat un nich aun sien Stekj faust helt - sop. *Category: 1.3.3. Wet.*

**Wieekjheit** [viɛchɛit] *n.f. Variant: Wäkjheit.* de wieekja Toostaunt; de leejenschoft von wieekj sennen - softness.

**wieekjhoatich** [viɛchoatɪç] *adj. Variant: wäkjhoatich.* jenstich; sea om aundre to doonen; mildjäwrich - soft-hearted.

**wieekjlich** [viɛclɪç] *adj. Variant: wäkjlich.* nich auffehoat; neiw; fienfeelent - tender and soft physical constitution.

**wieekjlierich** [viɛcliriç] *adj.* leichtlierich; eena dee leicht waut lieet un vesteit - learning easily and readily.

**wieekjmalkjsch** [viɛcma:lc] *adj.* von eene Koo, sea leicht to malkjen sennen - easily milked.

**Wieet** [viɛt] *n.m. Pl: Wieets.* worth.

1 • wooväl eena waut rääkjent; wooväl waut kost; Rechtichkjeit - worth; value; validity; merit; price; quality.

2 • de leejendeema - owner; boss; landlord; employer. *Category: 8.3.7.9. Value, 6.8.4.3. Price, 4.7.9.3. Deserve, 8.3. Quality, 4.5.1. Person in authority, 6.9.2. Work for someone, 6.5.1.3. Land, property.*

**wieetachten** [viɛta:χtən] *v.w.* Wieet schazen; Wieet talen - value. *Category: 6.8.4.3. Price, 8.3.7.9. Value.*

**wieetlooss** [viɛtløʊs] *adj.* onen Wieet - worthless. *Category: 8.3.7.9. Value.*

**Wieetsche** [viɛtʃə] *n.f. Pl: Wieetsches.* däm Wieet siene Fru - hostess; landlady. *Category: 4.2.1.4. Visit.*

**Wieetshus** [viɛtshys] *n.n. Pl: Wieetshiesa.* däm leejendeema, Wieet, sien Hus - inn; hostel; public house. *Category: 6.5.1. Building, 7.2.4. Travel.*

**Wieetslied** [viɛtslid] *n.pl.* de Maun un siene Fru dee eene Wirtschoft ieejnen - owners; hosts; those in charge.

**wieetvoll** [viɛtʃɔl] *adj.* met Wieet; met vâl Wieet - valuable. *Category: 6.1.2.2.1. Useful, 8.3.7.9. Value.*

**Wief** [vif] *n.n. Pl: Wiewa.* Frumensch; Mumkje - wife; shrew, scolding woman. *Category: 2.6.1. Marriage, 2.6.5.2. Woman, 4.1.9.2.1. Husband, wife.*

**wieharen** [viha:ɹən] *v.w.* daut Jelud von een Pieet moaken - neigh. *Category: 1.6.4.3. Animal sounds.*

**wiel** [vil] *adv.* aus; to de selwje Tiet - while. *Category: 8.4.5.2.2. At the same time, 8.4.5.2.3. During, 9.2.5.2. Clause conjunctions.*

- wiels** [vils] *conj.* wäajen; fa eene jewesse Uasoak ooda Toostaunt - because; while; since; as long as. *See: wan.* *Category: 9.2.5.2. Clause conjunctions, 9.6.2.5. Cause, 8.4.5.2.2. At the same time, 8.4.5.2.3. During, 8.4.6.1.5. Since, from.*
- Wien** [vin] *n.m. Pl: -.* een alkoholische Drinkj von jejäade Wiendruwen - wine. *Category: 5.2.3.7. Alcoholic beverage, 6.2.1.4.1. Growing grapes.*
- Wienachtsfreid** *n.f. Pl: Wienachtsfreiden.* een scheenet Jefeel aum Wienachten; een Jeschenkj ooda Erfoarunk dee eenem bie Wienachten scheen jeit - Christmas joy.
- Wienachten** [vina:χtən] *n.f.* daut Fast aum un rom dän 25. Dezamba fa Jesus siene Jeburt - Christmas; Yuletide.
- Wienachtsboom** [vina:χtsbøum] *n.m. Pl: Wienachtsbeem.* een Taunenboom utjstraumt to Wienachten-Christmas tree.
- Wienachtsfast** [vina:χtsfa:st] *n.n. Pl: -.* daut Fast to Wienachten - Christmas gettogether.
- Wienachtsjeschenkj** [vina:χtsjɛfɛŋc] *n.n. Pl: Wienachtsjeschenkja.* een Jeschenkj fa wäm bie Wienachten - Christmas present.
- Wienachtsjeschicht** [vina:χtsjɛfɪçt] *n.f. Pl: Wienachtsjeschichten.* de Jeschicht von Jesus siene Jeburt un Menschwoaren - Christmas story.
- Wienachtsleet** [vina:χtsləit] *n.n. Pl: Wienachtsleeda.* een Leet to Wienachten; een Leet von waut en de Wienachtsjeschicht - Christmas carol.
- Wienachtslichta** *n.pl.* Lichta dee to Wienachten oppjestalt woaren; Lichta aum Wienachtsboom - Christmas lights.
- Wienachtsmaun** [vina:χtsmoun] *n.m. Pl: Wienachtsmana.* de Nätklos; enna dee sikj Nätklos Kjeleeda äwatrakjt un romjeit toom Jeschenkja jäwen - Santa Claus. *Category: 4.9.2. Supernatural being.*
- Wienachtsowent** [vina:χtso:vənt] *n.m. Pl: Wienachtsowents.* de Owent aum 24. Dezamba; een Owent wua eene Grupp, soo aus eene Sindachschool ooda eene Jemeent, toopkjemt toom een Wienachtsfast hoolen; Kjristowent - Christmas Eve. *See: Christowent.*
- Wienarnt** [vina:ɔnt] *n.f. Pl: Wienarnten.* de Tiet wan Wiendruwen je'arnt woaren; de Mot von de Arnt von Wiendruwen - grape harvest.
- Wienbua** [vinbua] *n.m. Pl: Wienbuares.* eene Wirtschoft von Wiengoades - vintner.
- Wienbuddel** [vinbʊdɐl] *n.f. Pl: Wienbudlen.* eene Buddel met Wien - wine bottle.
- Wiendruw** [vindryv] *n.f. Pl: Wiendruwen.* de Frucht von eene Wiendruwen Rank - grape. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.2. Food from fruit, 6.2.1.4.1. Growing grapes.*
- Wiendruwenarnt** [vindryvəna:ɔnt] *n.f. Pl: Wiendruwenarnten.* de Tiet wan Wiendruwen je'arnt woaren; de Mot von de Arnt von Wiendruwen - grape harvest.
- Wiendruwengoaden** [vindryvɛŋɔadən] *n.m. Pl: Wiendruwengoades.* een Goaden ooda een Flekj wua Wiendruwen aunjeplaunt sent - vineyard. *Category: 6.2.1.4.1. Growing grapes.*
- Wiendruwenhakj** [vindryvɛnha:c] *n.f. Pl: Wiendruwenhakjen.* eene Hakj ooda Schauns von Wienranken- hedge of vines.
- Wiendruwenplaunt** [vindryvɛnpləunt] *n.f. Pl: Wiendruwenplaunten.* eene Wienrank; eene Plaunt de Wiendruwen drajcht - grape plant.
- Wiendruwenprass** [vindryvɛnpra:s] *n.f. Pl: Wiendruwenprassen.* eene Wienpras; eene Enrechtunk toom Wiendruwen tweidrekjen un de Sauft saumlen - wine press.
- Wiendruwensauft** [vindryvɛnsəuft] *n.f.* de Sauft von en Wiendruwen - grape juice. *Category: 6.2.1.4.1. Growing grapes.*
- Wiendruwentol** [vindryvɛnto:l] *n.n. Pl: Wiendruwentols.* een Tol wua Wiendruwen jetrocken woaren - grape valley.
- Wiengoaden** [viŋɔadən] *n.m. Pl: Wiengoades.* een Goaden ooda eena Stap von Wienranken - vineyard. *Category: 6.2.1.4.1. Growing grapes.*



- Wiengoadna** [viŋɔadnɔ] *n.m. Pl: Wiengoadnasch.* dee wäa äwa een Wiengoaden aunjestalt es toom dän besorjen - vineyard owner.
- Wienhendla** [vinhendlɔ] *n.m. Pl: Wienhendlasch.* eena dee Wien vekjaft - vintner.
- Wienjoa** [viŋɔa] *n.n. Pl: Wienjoaren.* daut Joa aus de Wien jemoakt wort - vintage. *Category: 8.4.6.5.4. Old, not new.*
- Wienkjala** [viŋca:lɔ] *n.m. Pl: Wienkjalasch.* eene kjeele Stow toom Wien oppbewoaren - wine cellar.
- Wienkuffel** [viŋkufəl] *n.n. Pl: Wienkuffels.* een Kuffel daut je'ieejent es toom Wien drinkjen - wine cup.
- Wienlada** [vinla:dɔ] *n.n. Pl: Wienladasch.* eene ladane Lusch en dee see leeten Wien jäaren to eene Tiet - wineskin.
- Wienlusch** [vinlʊʃ] *n.f. Pl: Wienluschen.* eene Lusch toom Wien hoolen, soo aus to dee Tiet wua nich Glauss tohaben wia - wineskin.
- Wienprass** [vinpra:s] *n.f. Pl: Wienprassen.* eene Enrechtunk toom Wiendruwen tweidrekjen un de Sauft saumlen - winepress. *Category: 6.2.1.4.1. Growing grapes.*
- Wienrank** [vinra:ŋk] *n.f. Pl: Wienranken.* eene Wiendruwen Plaunt; eene Wienstud - vine. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine, 1.5.5. Parts of a plant, 6.2.1.4.1. Growing grapes.*
- Wienstock** [vinstɔk] *n.m.* Wienrank; Wiendruwen Stieda - vine. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine, 1.5.5. Parts of a plant, 6.2.1.4.1. Growing grapes.*
- Wienstud** [vinstyd] *n.f. Pl: Wienstieda.* Wienrank - grape plant.
- Wiensupa** [vinsypɔ] *n.m. Pl: Wiensupasch.* eena dee väl Wien drinkjt; eena dee too väl Wien drinkjt - wine drinker.
- Wies** [vis] *n.f. Pl: Wiesen.* melody.  
 1 • Mellodie; de Wies von een Leet - melody; tune.  
 2 • een Wajch von waut doonen - method; sort; way. *Category: 4.2.3. Music, 4.2.3.3. Sing, 2.3.2.3. Types of sounds, 6.1.2. Method, 7.5.5. Organize, 8.3.5. Type, kind, 6.5.4.1. Road, 7.2.4.6. Way, route, 8.5.2. Direction, 9.5.1.4. Way, manner.*
- wiesen** [visən] *v.s.* wua han tieekjnen; een Biespel moaken - show; direct; demonstrate. *Category: 2.3.1.4. Show, let someone see, 3.2.3.1. Known, unknown, 3.5.1.6.1. Demonstrate, 3.5.9.4. Movie, 3.6.1. Show, explain, 4.2.2.2. Festival, show, 4.2.5. Drama, 4.5.3.2. Command, 6.9.1. Management, 7.2.2.9. Move straight without turning, 8.3.1.3. Straight, 3.2.5.4.2. Protest.*
- Wiesa** [visɔ] *n.m. Pl: Wiesasch.* eene Feil ooda Stock dee waut wiest - indicator; clock hand; gauge; pointer. *Category: 3.5.8.4. Show, indicate, 3.2.2.3. Evaluate, test, 8.2.8. Measure.*
- Wiesfinja** [visfɪŋɔ] *n.m. Pl: Wiesfinjasch.* de ieeschta Finja biesied däm Dumen; de Finja met däm eene jweenlich wuahan wiest - index finger. *Category: 2.1.3.3. Finger, toe.*
- wiet** [vit] *adj.* een langet Enj; breed - far; wide. *Category: 8.2.6.1. Far.*
- wiet un breed** [vit ən brɛɪt] *adv.ph.* en eene groote Omjäajent en jieda Rechtunk - far and wide. *Category: 8.2.6.1. Far.*
- wietauf** [vitɔuf] *adv.* wiet wajch; eene lange Strakj von hia - afar. *Category: 8.2.6.1. Far.*
- Wietemin** [vitəmin] *n.f. Pl: Wietaminen.* Noarungsstoff daut en Pellen jenomen woat toom jesunt bliewen - vitamin.
- wiethäa** [vitheə] *adv.* von wiet auf un uk hia; von lang trigj un noch emma - from far away.
- wietleftich** [vitleftiç] *adj.* nich dicht; han un wada - sparse; far apart; widely separated. *Category: 8.1.3.2. Few, little, 8.2.6.1. Far.*
- wietsechtich** [vitseçtiç] *adj.* wiet auf kloara seenen aus dichtbie - farsighted. *Category: 2.3.1. See.*
- Wietsprunk** *n.m.* een Spell toom seenen wäa daut wietste sprinjen ooda hupsen kaun - longjump.
- Wiewaknoppen** [viva:knɔpən] *n.m. Pl: Wiewaknoppes.* een Knoppen dee nich sea goot helt - granny knot.

- Wikjs** [vɪcs] *n.f.* jekalieedet Wauss toom waut schmock blank moaken ooda wikjsen - polish; wax. *Category:* **5.4.7. Care for the fingernails, 7.7.5. Rub, 8.3.2.1. Smooth, 2.1.1.2. Ear, 6.4.4. Beekeeping.**
- wikjsen** [vɪcsən] *v.w.* met Wauss enschmäaren ooda beschmäaren - polish. *Category:* **5.4.7. Care for the fingernails, 7.7.5. Rub, 8.3.2.1. Smooth.**
- Wikjsa** [vɪcsʌ] *n.m. Pl: Wikjsasch.* een forscha Jung; waut jehieejet, grootet, bediedendet - polisher; huge fellow.
- Wikjsbarscht** [vɪcsba:ʃt] *n.f. Pl: Wikjsbarschten.* eene Barscht toom wikjsen un blank riewen - polishing brush.
- willa** *See main entry: wilt.*
- Willahowa** [vɪla:ho:vʌ] *n.m.* eene Sort Onkrut daut dän tomen Howa likjent - wild oats.
- Willebie** [vɪləbi] *n.f. Pl: Willebieen.* een Hommel; eene Sort Bieen - wasp; wild bee. *Category:* **1.6.1.7. Insect.**
- Willeduw** [vɪlədyv] *n.f. Pl: Willeduwen.* eene Sort Duwen dee nich en Jebieda kjemt - mourning dove.
- wilt** [vɪlt] *adj.* nich tom; nich jebandicht; sea bewäacht - wild; ferocious; fierce. *Category:* **3.4.1.4.1. Excited, 4.8.2.8. Violent.**
- Wiltfank** [vɪltfa:ŋk] *n.n. Pl: Wiltfanks.* een willet Tia daut eena en eene Faul ooda sest woo jejräpen haft - prey. *Category:* **1.6.4. Animal actions.**
- Wilthan** [vɪltha:n] *n.f. Pl: Wiltheena.* eene wille Sort Heena; een willet Voagel - wild chicken.
- Wiltwiss** [vɪltwɪs] *n.f. Pl: Wiltwissen.* eene Wuste; eene Jääjent wua kjeene Menschen wonen un meist nuscht waust - wilderness; desert. *Category:* **1.2.1.6. Forest, grassland, desert, 4.1.7.1. End a relationship, 4.3.3.3. Abandon.**
- Wiltswien** [vɪltʃvin] *n.n. Pl: -.* eene wille Sort Swien - wild boar.
- wimren** [vɪmrən] *v.w.* hekjren; leicht roaren - whimper. *Category:* **1.6.4.3. Animal sounds, 3.5.6.5. Cry, tear.**
- wimlen** [vɪmlən] *v.w.* flieejen, soo aus väl Väajel toop dee noanich besonda hanflieejen - birds flying in flock.
- windich** [vɪndiç] *adj.* met Wint - windy. *Category:* **1.1.3.1. Wind.**
- Winjel** [vɪŋjəl] *n.f. Pl: Winjlen.* een Kodka daut een Bäbe rom de Sett omjenomen woat toom Stoolgank un soowaut hoolen - diaper; swaddling clothes. *Category:* **2.2.8. Defecate, feces, 2.6.4.1.1. Care for a baby.**
- winjsch** [vɪŋʃ] *adj.* vedreit; schroz; scheef; nich toom paus; akjawalsch - askew; out of kilter; lopsided. *See: akjawalsch; äwa'uat; scheef.* *Category:* **8.3.1.4.2. Leaning, sloping, 8.3.1.5. Bend, 8.2. Big, 8.3.1. Shape.**
- winjschen** [vɪŋʃən] *v.w.* squirm.
- vedreien ooda schroz moaken; grumsaujen; jääjenaun sennen - squirm.
  - jääjenaun sennen; grumsaujen - complain. *Category:* **7.1. Posture, 7.2.2.8. Move back and forth.**
- winkjen** [vɪŋçən] *v.w.* met de Haunt ooda met Jedonten wäm een Tieekjen jäwen; wenjen - wave at.
- Winkjel** [vɪŋçəl] *n.n. Pl: Winkjels.* eene Akj - corner; nook; angle. *Category:* **6.5.2.2. Roof, 6.5.4.1. Road, 8.3.1.6.1. Concave, 8.3.1.4.2. Leaning, sloping, 8.3.1.5. Bend.**
- Winkjeliesa** [vɪŋçəlɪsʌ] *n.n. Pl: Winkjeliesasch.* een Bumeista sien Jereetschoft toom väamäten, väaschriewen, un Winkjels mäten - carpenter's square; steel square.
- Winkjeljedriew** [vɪŋçɛʌdri:v] *n.n. Pl: -.* de Enrechtunk toom eene dreiende Wal rom eene Akj leiden - differential.
- Winkjelmäta** [vɪŋçɛlme:tʌ] *n.m. Pl: Winkjelmätasch.* een Jereetschoft toom mäten wooväl Grod een Winkjel es; towinkjel es 90 Grod - protractor. *Category:* **8.2.8. Measure.**
- Wint** [vɪnt] *n.m. Pl: Wind.* Loft dee sikj riet - wind. *Category:* **1.1.3.1. Wind, 7.3.5. Turn something, 7.3.7.2. Wrap, 7.5.4. Tie, 8.3.1.5.2. Twist, wring.**

- Winta** [vɪntʌ] *n.m.* *Pl:* **Wintasch**. de Joarestiet wan de Doag kort sent un daut Wada kolda aus em Somma - winter. *Category:* **8.4.1.5. Season.**
- Wintahus** [vɪnta:hys] *n.n.* *Pl:* **Wintahiesa**. een Hus wua eene Famielje em Winta wont; een Hus daut eenem jäajen koldet Wada schizt - winter house.
- Wintaschlop** [vɪnta:ʃlo:p] *n.m.* eenje Tieren, tB. Boaren, haben een Wintaschlop wua see sikj fa een poa Moonat äwa Winta en eene Heel vekrupen un schlopen - hibernation.
- Wintatiet** [vɪnta:tit] *n.f.* *Pl:* **Wintatieden**. de Winta; de kolde Tiet vom Joa; de Tiet vom Joa wan daut em Derchschnitt aum kolsten es - wintertime.
- Wintawada** [vɪnta:va:dʌ] *n.n.* daut Wada soo aus daut em Winta es - winter weather.
- Wintaweit** [vɪnta:veit] *n.m.* eene Sort Weit dee em Hoafst jeseit woat un em Farjoa fresch oppkjemt - winter wheat.
- Wintbiedel** [vɪntbidəl] *n.m.* *Pl:* **Wintbiedels**. Wintsak; eena dee sea vetalt un Jeschichten utpuzt; eena dee siene Vetalt äwadrift; Oppschnieda - braggart; boaster. *See:* **Puchhuals**; **Oppschnieda**. *Category:* **3.5.1.7.3. Boast.**
- Wintblos** [vɪntblo:s] *n.f.* *Pl:* **Wintblosen**. Blos; eene Blos aune Hut, wua Loft bennen es - blister. *See:* **Blos**. *Category:* **2.1.4. Skin, 2.5.3. Injure.**
- Wintei** [vɪnteɪ] *n.n.* *Pl:* **Winteia**. een fooset Ei; vefuldet Ei - addled egg; soft-shelled egg.
- Wintfuchtel** [vɪntfʊxtəl] *n.f.* *Pl:* **Wintfuchtlen**. een Säajel; eene Enrechtunk toom vom Wint jeschowen woaren - windsail.
- Winthuarn** [vɪnthuərn] *n.n.* *Pl:* **Winthuarns**. een musikalischet Instrument daut doa velangt daut Odem doanenn jepust woat toom spälen un dan veschiedne Lajcha haft toom veschiedne Teen jäwen - oboe. *Category:* **4.2.3.5. Musical instrument.**
- Winthunt** [vɪnthʊnt] *n.m.* *Pl:* **Winthunj**. een sea lankbeenja Hunt - greyhound; whippet; hound. *Category:* **6.3.1.5. Dog.**
- Wintkjriesel** [vɪntcrisəl] *n.m.* *Pl:* **Wintkjriesels**. een Wirbelwint; een Kjriesel von Wint dee langsam äwa de Stapen trakjt - dust-devil.
- Wintmä** [vɪntme:l] *n.f.* *Pl:* **Wintmälen**. een Jereetschoft daut vom Wint dreit; een Jestal met eene Mäl bowen em Wint, soo aus toom Wota pompen ooda Weit molen - windmill; fan. *Category:* **6.2.4.3. Irrigate, 6.6.7.2. Conveying water, 1.1.2.1. Blow air, 3.4.1.1. Like, love, 3.4.1.4.2. Enthusiastic.**
- Wintmälfuchtel** [vɪntme:lʃʊxtəl] *n.f.* *Pl:* **Wintmälfuchtlen**. eene Flicht aun eene Wintmä; eent von de Oarms aun eene Mäl dee dän Wint schapen un sikj doaderch dreien loten - wind-sail; sail. *Category:* **7.2.4.2.1. Boat.**
- Wintmäta** [vɪntme:tʌ] *n.m.* *Pl:* **Wintmätasch**. Jereetschoft toom de Jeschwindichkjeit von Wint mäten - anemometer.
- Wintpock** [vɪntpɔk] *n.f.* *Pl:* **Wintpocken**. een Kjinja Krankheit met een poa Doag Feeba un säwen Doag wotaje Pocken - chickenpox. *Category:* **2.5.2.2. Skin disease.**
- wintrich** [vɪntriç] *adj.* soo aus em Winta - wintry. *Category:* **8.3.4.1. Cold.**
- Wintrua** [vɪntrua] *n.n.* *Pl:* **Wintruaren**. *Pl:* **Wintruasch**. daut Loftrua vom Schlucka bat de Lungen - trachea. *Category:* **2.1.8. Internal organs.**
- Wintsak** [vɪntsa:k] *n.m.* *Pl:* **Wintsakj**. eena dee sea väl to vetalen haft un foaken een bät äwadrift - windbag.
- wintscheef** [vɪntʃeɪf] *adj.* doljeschloagen ooda jeloagat von Wint - listing from the effects of the wind.
- Wintschoden** [vɪntʃo:dən] *n.m.* *Pl:* -. een Schoden von eenen stoakjen Wint; een Schoden en een Storm - wind damage.
- wintstell** [vɪntstæʃ] *adj.* riastell; nich windich; stelle Loft - calm; lull in the wind. *See:* **riastell**; **stell**. *Category:* **1.1.3.1. Wind, 1.3.2.5. Calm, rough, 3.4.1.2.2. Calm.**
- Wintstooss** [vɪntstøʊs] *n.m.* *Pl:* -. een Stuks von Wint - sudden squall; sudden windstorm; gust of wind.

- Wintstorm** [vɪntstɔ:m] *n.m.* *Pl.*: **Wintstorms**. een Storm von Wint; een Wint de Schoden brinj't ooda stift - wind storm.
- Wipp** [vɪp] *n.f.* *Pl.*: **Wippen**. een schmaula Reemen aum Enj von een Stock, soo aus toom Pieed joagen; Pitsch - whip; cat-o-nine-tails. *See*: **Pitsch**; **Tota**. *Category*: **4.7.7. Punish**, **4.8.3.7. Weapon**, **shoot**, **7.7.1. Hit**.
- wippen** [vɪpən] *v.w.* met eene Wipp schlonen - whip. *Category*: **4.7.7. Punish**, **4.8.3.7. Weapon**, **shoot**, **7.7.1. Hit**.
- Wirbel** [vɪɪbəl] *n.m.* *Pl.*: **Wirbels**. de Medd von waut waut doa dreit - vortex.
- wirblen** [vɪɪblən] *v.w.* peesren; vom Wint enne Rund jejoacht - whirl. *Category*: **7.2.2.7. Move in a circle**, **7.3.5. Turn something**.
- Wirbelstorm** [vɪɪbelstɔ:m] *n.m.* *Pl.*: **Wirbelstorms**. een stoakja Wirbelwint dee Schoden aunrecht; een Storm met sea stoakjen Wint dee enne Rund dreit; Urkaun - tornado; hurricane. *Category*: **1.1.3.5. Storm**.
- Wirbelstroom** [vɪɪbelstrɔ:m] *n.m.* *Pl.*: **Wirbelstream**. een Stroom dee enne Rund rant - whirlpool. *Category*: **1.3.1.3. River**, **1.3.2.1. Flow**.
- Wirbelwint** [vɪɪbəlɪvɪnt] *n.m.* *Pl.*: **Wirbelwind**. Wintkjriesel; Kjrieselwint; Stoffkjriesel - small whirlwind.
- Wirfel** [vɪɪfəl] *n.m.* *Pl.*: **Wirfels**. Kjlaz dee eenem jiedatsmol een Numma jäwen, soo aus von 1 bat 6; Jiezkjlaz - dice. *Category*: **4.2.6.1. Game**, **7.8.3. Cut**.
- wirkjen** [vɪɪçən] *v.w.* aanschlonen, soo aus een Meddel; oabeiden; schaufen - work; be effective; operate. *Category*: **6. Work and occupation**, **6.1. Work**, **6.6. Occupation**, **9.1.2. Do**, **2.5.7. Treat disease**, **6.6.8. Working with machines**, **6.7.9. Machine**.
- wirkjent** [vɪɪçənt] *adj.* soo daut et schauft ooda een unjascheet moakt; met Krauft - effective; working. *Category*: **6.1.2.7. Effective**.
- wirkjsom** [vɪɪçso:m] *adj.* soo daut et wirkjt; aum oabeiden; soo daut et waut deit - practical; efficient. *Category*: **4.3.1.3.2. Sensible**, **6.1.2.3. Work well**, **6.1.2.8. Efficient**.
- Wirkjunk** [vɪɪçɔŋk] *n.f.* *Pl.*: **Wirkjungen**. een wirkjen; woo waut anschleit - effectiveness.
- Wirtschaft** [vɪɪtʃɔft] *n.f.* *Pl.*: **Wirtschaften**. eene Buararie; eene Foarm un aul de Oabeit dee doa jedonen woat - farm operation; disorder resulting from hectic activity.
- wirtschaften** [vɪɪtʃɔftən] *v.w.* buaren; eene Wirtschaft aum ranen hoolen - farm; manage. *Category*: **6.2.9. Farmland**, **6.1.3.2. Succeed**, **6.9.1. Management**, **9.1.2. Do**.
- Wirtschafta** [vɪɪtʃɔftʌ] *n.m.* *Pl.*: **Wirtschaftasch**. een Bua; enna dee eene Wirtschaft haft - entrepreneur.
- wirtschaftlich** [vɪɪtʃɔftliç] *adj.* soo aus bie eene Wirtschaft - economically.
- Wirwoa** [vɪɪvɔə] *n.m.* *Pl.*: -. een Derchenaunda - mishmash; jumble; potpourri; chaos; maze; confusion. *Category*: **7.5.3. Mix**, **7.5.4.2. Tangle**, **7.5.5.1. Disorganized**, **3.4.2.5. Confused**, **4.3.6.4. Mistake**.
- Wissenschaft** [vɪɪsɛnʃɔft] *n.f.* *Pl.*: **Wissenschaften**. daut väl lieren; aules waut enne Natua to lieren es - knowledge; science. *Category*: **3.2.3. Know**, **3.6.6. Science**.
- Wissenschaftla** [vɪɪsɛnʃɔftlʌ] *n.m.* *Pl.*: -. eena dee väl studieet un jeliheet haft, un sea goot om de Wissenschaft weet - scientist. *Category*: **3.6.6. Science**.
- wissenschaftlich** [vɪɪsɛnʃɔftliç] *adj.* soo aus daut enne Natua es ooda jeit ooda vestonen woat - scientific.
- Witrunk** [vɪɪtʃɔŋk] *n.f.* *Pl.*: **Witrunen**. Wada; de Toostaunt en Wint un Wolkjen un woo heet ooda kolt daut buten es - climate; weather; weather conditions. *Category*: **1.1.3. Weather**.
- Wits** [vɪts] *n.m.* daut kloare ooda 'witte' von een Ei - the white of an egg.
- Witsichkeit** [vɪtsiççeit] *n.f.* een Witz; een Kjniffkje; een Wuatspell - wit; wittiness; witticism; humour. *Category*: **3.2.1.3. Intelligent**, **4.2.8. Humor**, **3.5.6.4. Laugh**.
- witt** [vɪt] *adj.* eene sea kloare dache Kalia - white. *Category*: **8.3.3.3.1. White**.
- Wittbroot** [vɪtbrɔʊt] *n.n.* *Pl.*: **Wittbrood**. wittet Broot - white bread. *Category*: **5.2.3.4. Prepared food**.



- wittheet** [vɪthɛɪt] *adj.* sea heet un jleischent witt; wittjlieejendich - white hot; incandescent. *Category:* **8.3.4. Hot.**
- Wittieed** [vɪtiəd] *n.f.* Kaulkj; eene Sort leed dee met witte Foaw Kaulkj jeft - white-wash a solution of quick-lime and whiting used as paint.
- wittjlieejendich** [vɪtjliējɛndiç] *adj.* soo heet daut et witt jlieecht; wittheet - glowing white-hot.
- wittkoppich** *adj.* met eenen witten Kopp; soo aus eene Sort Vee dee aula eenen witten Kopp haben - white-headed.
- wittrodlich** [vɪtrɔdliç] *adj.* licht root - pink. *Category:* **8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**
- Wittrungsberecht** [vɪtrʊŋsbərəçɪt] *n.m. Pl: Wittrungsberechta.* Wada Berecht; een Berecht von de Wittrunk - weather report. *Category:* **1.1.3. Weather.**
- Witz** [vɪts] *n.m. Pl: Witzen.* een Spos; eene witzje Froag ooda Jeschicht - humour; wit; joke; the senses. *Category:* **3.5.6.4. Laugh, 4.2.8. Humor, 3.2.1.3. Intelligent, 2.3. Sense, perceive.**
- witzich** [vɪtsiç] *adj.* spuchtich; kluak; leicht reed met ne Auntwuat - smart alecky.
- Wizha** [vɪʒʌ] *n.m. Pl: Wizhasch.* eena dee wizhrich es; eena dee pienich von eent bat daut aundre jeit - restless one.
- wizhrich** [vɪʒriç] *adj.* orruich; sea bewäacht; nich bie de Sach - fidgety; discomfited. *Category:* **3.4.2.4.2. Nervous.**
- Woa** [vɔa] *n.f.* Väarot von Sachen en een Stua ooda Jeschaft - merchandise; commodities; wares; goods. *Category:* **6.8.4.1. Buy, 9.1.3. Thing, 8.1.3.3. Group of things.**
- woa** [vɔa] *adj.* to truen; opp to veloten; soo aus Woarheit - true. *Category:* **3.5.1.3. True, 4.3.5.2. Faithful, 8.3.1.3. Straight, 9.4.6. Yes.**
- woaren**<sub>1</sub> [vɔaɹən] *v.aux.* met dit Wuat sajcht eena daut eena faust jleeft daut doa waut kjemt ooda eena vespraktj waut aum komen es - will. **Wie woaren fuaz komen, wan wie foadich haben.** We will come right away, when we have finished. *Category:* **2.6.6.7. Inherit, 3.3.1.6. Determined, 3.3.2.4. Willing, 4.7.8. Legal contract, 9.4.4.1. Certainly, definitely.**
- woaren**<sub>2</sub> [vɔaɹən] *v.w.* hoolen von schljacht woaren; schoonen; oppbewoaren - keep from spoiling (like meat).
- Woada** [vɔadʌ] *n.m. Pl: Woadasch.* eene sompje Jäajent; de Stap biesied Riefa dee hanewada äwaschwamt un vâl mol feicht es - delta; swampy; low-lying land. *Category:* **1.3.1.2. Swamp, 1.3.1.3. River, 1.3.3. Wet.**
- woagen** [vɔagən] *v.w.* brow jenuach sennen toom waut doonen; proowen - dare; venture. *Category:* **4.4.3.1. Brave, 4.4.4.8. Risk, 6.1.2.1. Try, attempt.**
- Woagediestel** [vɔagədɪstɛl] *n.m. Pl: Woagendiestels.* de Stenjel vâaren aun een Woagen met dâm de Woagen jetrocken un jewongen woat - wagon pole; wagon tongue.
- Woagen** [vɔagən] *n.m. Pl: Woages.* een Jereetschoft toom Sachen ooda Menschen fieren; een Desch met Râda un jeeenlich een Diestel toom dän trakjen un lenkjen - wagon. *Dim.: Woachkje.* *Category:* **7.2.4.1.1. Vehicle.**
- Woagenraut** [vɔagənɾɔut] *n.n. Pl: Woagenrâda.* daut Raut aun fa een Woagen - wagon wheel.
- Woagenschmâa** [vɔagənʃmɛa] *n.n.* dikjet Schmâa; Schmâa toom Woagenrâda schmâaren - wagon grease.
- Woagenschmett** [vɔagənʃmɛt] *n.m. Pl: Woagenschmetts.* eena dee Râda moaken vesteit; eena dee Woages moakt - wheelwright.
- woaken** [vɔakən] *v.s.* eenen Wajchta siene Oabeit doonen; no waut opppaussen - keep vigil; stay awake.
- Woakj** [vɔac] *n.n. Pl: Woakjen.* Oabeit; daut waut eena deit - work; deed. *Category:* **6. Work and occupation, 6.1. Work, 6.6. Occupation, 9.1.2. Do, 6.5.1.3. Land, property.**
- Woakjbenkj** [vɔacɛŋɪc] *n.f. Pl: Woakjbenkjen.* een Desch ooda eene Benkj opp dee eena siene Oabeit moakt - work place.

- Woakjdesch** [vɔacɔdɛʃ] *n.m.* *Pl.* **Woakjdeschen**. Woakjbenkj; een Desch wua eena siene Oabeit deit - work bench.
- Woakjeldach** [vɔacɛldaːχ] *n.m.* *Pl.* **Woakjeldoag**. een Oabeitsdach; irjent een Dach buta Sindach ooda Heljedach - workday; weekday. *Category:* **8.4.1.8. Special days**.
- Woakjstow** [vɔacstov] *n.f.* *Pl.* **Woakjstowen**. eene Stow wua de Oabeit jedonen woat - workshop. *Category:* **6.5.2.7. Room**.
- Woakposten** [vɔakpɔstən] *n.m.* *Pl.* **Woakpast**. een Wajchta; eene Städ wua een Wajchta woakt - place of guard.
- Woakpuat** [vɔakpuæt] *n.n.* *Pl.* **Woakpuats**. een Puat wua een Wajchta woakt - guarded gate.
- Woaktorm** [vɔaktɔɹm] *n.m.* *Pl.* **Woaktorms**. een Torm von wua een Wajchta woakt - watch tower.
- woam** [vɔam] *adj.* *Variant:* **woarm**. met weinich Hett; nich kolt, nich heet - warm. *Category:* **8.3.4. Hot**.
- woamen** [vɔamən] *v.w.* waut woam moaken; nate Hett aun waut saten - warm. *Category:* **8.3.4. Hot**.
- woamblootich** [vɔambləuɰtɪç] *adj.* met woamet Bloot, woo aus vāle Sorten von Tieren - warm-blooded. *Category:* **1.6.1. Types of animals**.
- Woambuddel** *n.f.* *Pl.* **Woambudlen**. eene gumne Buddel toom heetet Wota hoolen un aum Kjarpa bäajen ooda woamen - hotwaterbottle.
- woanāmen** [vɔaneːmən] *v.s.* eene Jelāajenheit utnutzen - take advantage of. *Category:* **4.3.4.4.2. Use a person**.
- Woarāakjnunk** [vɔarɛacɯŋk] *n.f.* *Pl.* **Woarāakjnungen**. Oppwiess von waut jekoft es - invoice.
- woarnen** [vɔaɹnən] *v.w.* em verut sajen daut Schoden kjemt - warn. *Category:* **3.3.3.7. Warn**.
- woarhaftich** [vɔaɹhɔuftɪç] *adj.* werkjlich; daut es soo - truthfully; truly.
- Woarheit** [vɔaɹheit] *n.f.* *Pl.* **Woarheiten**. eene Lia dee soo es, dee nich faulsch es; eene Lia opp dee eena sikj veloten kaun - truth; veracity. *Category:* **3.5.1.3. True, 4.7.5.5. Witness, testify**.
- woarm** *See main entry: woam*.
- woarnent** [vɔaɹnɛnt] *adj.* soo aus met eene Woarnunk; met eene Woarnunk - warning. *Category:* **3.3.3.7. Warn**.
- Woarnunk** [vɔaɹnɯŋk] *n.f.* *Pl.* **Woarnungen**. *Variant:* **Woarninj**. daut waut eenem woarnt; daut waut eenem fa Schoden bewoaren well - warning; monitory. *Category:* **3.3.3.7. Warn**.
- woarschienlich** [vɔaɹʃinliç] *adj.* goot mājlich; woll; vemutlich; eena kaun doaropp rāakjnen - apparently; probably. *See: vemutlich*. *Category:* **9.4.4.6.3. Seem, 9.4.5.1. Evaluator, 9.4.4.3. Probably**.
- woasajen** [vɔazaːjən] *v.s.* de Oabeit von een Woasaja doonen; sikj opp Jeistakrauft veloten toom em verut sajen waut komen woat - predict; prophesy; foretell; tell fortunes. *Category:* **3.2.7.3. Predict, 4.9.4.6. Prophecy, 4.9.4.7. Omen, divination**.
- Woasaja** [vɔazaːjɹ] *n.m.* *Pl.* -. eena dee vāajeft daut hee sajen kaun waut enne Tookunft woaren woat - soothsayer; seer; fortune-teller.
- Woasajarie** [vɔazaːjaːri] *n.f.* *Pl.* **Woasajarieen**. eene Veheetunk ooda Profezeiunk derch āwanatieedelje Wāaj; eene Hakjsarie - fortune telling. *Category:* **4.9.4.7. Omen, divination**.
- Woasajunk** [vɔazaːjɯŋk] *n.f.* *Pl.* **Woasajungen**. daut waut profezeit woat; een profezeien opp eenen nich Biblischen Jeist - prophecy. *Category:* **4.9.4.6. Prophecy**.
- Woat** [vɔat] *n.m.* *Pl.* **Woats**. de hee bie de Enten - drake. *Category:* **1.6.1.2. Bird, 1.6.7. Male and female animals**.
- woawen** [vɔavən] *v.w.* eene Meenunk unjastetten; fa eene Meenunk enstonen - canvass; propagandize; solicit; electioneer. *See: jworwen*. *Category:* **3.3.2. Request**.
- Woawa** [vɔavɹ] *n.m.* *Pl.* **Woawasch**. eena dee fa waut woaft; eena dee aundre fa eena Sach intressieren well - campaigner.
- Woawel** [vɔavəl] *n.f.* *Pl.* **Woawlen**. een kortet Bratje toom ver eene Dāa dreien, soo daut de Dāa nich opjeit- swivel; keep a door closed. *Category:* **7.2.2.7. Move in a circle**.

- woawlen** [vɔavləŋ] *v.w.* dreien soo aus eene Woawel - swivel. *Category:* **7.2.2.7. Move in a circle.**
- Woawunk** [vɔavʊŋk] *n.f. Pl: Woawungen.* Lied waut prachren; Lied beräden proowen - propaganda. *Category:* **3.5.1.2.1. Announce, 3.5.1.3.2. Tell a lie, 4.8.3. War.**
- Wod** [vo:d] *n.f. Pl: Woden.* daut fleeschje Poat von daut unjaschte Poat vom Been - calf of the leg.
- Wofel** [vo:fəl] *n.f. Pl: Woflen.* eene lokre Pankuak dee en een Wofeliesa jebakt woat - waffle.
- Wofeliesa** [vo:fəlisʌ] *n.n. Pl: Wofeliesasch.* een lesa toom Woflen moaken, daut jeit optodakjen toom Dieech nenschapen un woat dan äwa een Fia jebakt - waffle-iron.
- Wol** [vo:l] *n.f. Pl: Wolen.* een wälen; een aufstemmen toom wäm eene Oabeit ooda Aumt jäwen - election. *Category:* **4.6.6.4. Election.**
- Woljak** [vɔla:k] *n.f. Pl: Woljaken.* een jekjnette Jake; een Zwetta - sweater; cardigan; jersey; pullover. *Category:* **5.3.2. Women's clothing.**
- Wolkj** [vɔlc] *n.f. Pl: Wolkjen.* Jääjenden enne Loft wua sooväl Donst es, daut eena doa nich kaun derchkijkjen; daut von wua de Rääjen kjemt - cloud. *Category:* **1.1.3.2. Cloud.**
- Wolkjamel** [vɔlca:məl] *n.f. Pl: Wolkjamlen.* Jereetschoft toom Woll vekjamlen - wool carder.
- Wolkjenbruch** [vɔlcənbrʊχ] *n.m.* een butajeweenlich groota ooda hunjscha Rääjen - cloudburst. *Category:* **1.1.3.3. Rain, 1.1.3.5. Storm.**
- Wolkjenhimmel** [vɔlcənhiməl] *n.m.* de Lofthimmel; de Rum wua de Wolkjen sent - sky. *Category:* **1.1. Sky.**
- Wolkjenkrauza** [vɔlcəkrautsʌ] *n.m. Pl: Wolkjenkrauzasch.* een sea huaget Jebied; Skajskräpa - skyscraper. *Category:* **6.5.1. Building.**
- Wolkjenstenda** [vɔlcənstendʌ] *n.m. Pl: Wolkjenstendasch.* een sea grootjewosna Mensch - skyscraper. *Category:* **6.5.1. Building.**
- wolkjich** [vɔlcic] *adj.* bewolkjt; met Wolkjen - cloudy. *Category:* **1.1. Sky, 1.1.3.2. Cloud.**
- Woll** [vɔl] *n.f.* de fiene Hoa dee von een Schop jeschoaren woat un jebrukt woat toom Zeich moaken, Dakjen enfoodren, ooda vekjnetten - wool. *Category:* **1.6.2. Parts of an animal, 6.3.1.2. Sheep, 6.3.5. Wool production, 6.3.7. Animal products, 6.6.1. Working with cloth, 6.6.1.1. Cloth.**
- woll<sub>1</sub>** [vɔl] *adv.* woarschienlich; daut es goot mäajlich - probably; likely. *Category:* **9.4.4.3. Probably, 3.2.8. Tendency.**
- wollen** [vɔləŋ] *v.w.* Woll velieren - lose wool.
- Wolldakj** [vɔlda:c] *n.f. Pl: Wolldakjen.* eene Dakj met Woll enjeneit; eene woame dikje Dakj - wollen blanket.
- wolfeilich** [vɔlfəiliç] *adj.* eefach un billich - cheap; inexpensive. *See: billich.* *Category:* **6.8.4.3.2. Cheap.**
- Wollhaunschje** [vɔlhəʊŋjə] *n.f. Pl: -.* Haunschkje dee von Woll jekjnett sent - woollen mitts.
- wollich** [vɔlic] *adj.* soo aus Woll; met Woll - woolly; fleecy.
- Wolloabeit** [vɔlcəbeɪt] *n.f. Pl: Wolloabeiten.* de Oabeit met Woll toom goode Sachen moaken - working with wool.
- Wollzeich** [vɔltseɪχ] *n.n.* wolnet Zeich - worsted cloth.
- Wolm** [vɔlm] *n.m. Pl: Wolms.* de Tun aun de Sied von eene Brigj - handrail; stair-rail; banister. *Category:* **6.5.2.8. Floor, story.**
- woll<sub>2</sub>** [vɔl] *adj.* von Woll jemoakt - woollen.
- Wolrajcht** [vɔlra:çt] *n.n.* daut Väärajcht en eene Wol to wälen - franchise.
- wonen** [vo:nən] *v.w.* en een Hus läwen; eene Wonunk benutzen - reside; live; dwell; lodge. *Category:* **5.9. Live, stay, 1.4. Living things, 2.6. Life, 4.3. Behavior, 6.5.1. Building, 7.5.9. Put.**
- wonboa** [vɔnbɔa] *adj.* soo daut et toom wonen to brucken es - habitable.
- wonent** [vo:nənt] *adj.* met eene jewesse Wonstäd - living at.
- wonhaufft** [vɔnhəuft] *adj.* met eene Wonunk; met een Tus - resident at; domiciled at.

- Wonhoff** [vɔnhɔf] *n.m.* *Pl.* **Wonhäv.** een Hoff wua eene Famielje wont - home yard.
- Wonhus** [vɔnhys] *n.n.* *Pl.* **Wonhiesa.** Hus; Wonjebied; Wonunk; daut Hus wua eena bennen woont - residence; abode; mansion; home. *See:* **Oppenthault**; **Wonunk**. *Category:* **6.5.1.1. House, 6.5.1.2. Types of houses.**
- Wonjebied** [vɔnjɛbid] *n.n.* *Pl.* **Wonjebieda.** Wonhus; Wonunk - dwelling place.
- Wonjebiet** [vɔnjɛbit] *n.n.* *Pl.* **Wonjebieten.** eene Jäajent wua Wonhiesa sent - home region.
- Wonplauz** [vɔnplɔuts] *n.m.* *Pl.* **Wonplaza.** de Städ wua eena wont - residence. *Category:* **6.5.1.1. House.**
- Wons** [vɔns] *n.f.* *Pl.* **Wonsen.** een Hoa; sea dennet Hoa; Jesecht Hoa aun een Tia; Schnurboat - strand of a new soft beard; soft hair.
- Wonsenn** [vɔnsɛn] *n.m.* Errsenn; soont waut nich Senn haft; waut eena sikj soo sea wensch daut eena doavon rät aus wan daut aul es - lunacy; madness; mania; frenzy; stupidity. *Category:* **2.5.8. Mental illness, 4.3.7.2. Crazy, 3.2.1.4. Stupid, 3.4.1.4.1. Excited, 4.8.2.6. Riot, 3.5.5. Foolish talk.**
- wonsennich** [vɔnsɛniç] *adj.* dwautsch; soo aus een vedreida Senn; nich bie kloare Jedanken - mad; stupid; delirious; demented; frantic. *Category:* **2.5.8. Mental illness, 3.4.2.3. Angry, 4.3.7.2. Crazy, 3.2.1.4. Stupid, 3.5.5. Foolish talk, 2.5.6. Symptom of disease, 3.4.2.4.1. Worried.**
- Wonstäd** [vɔnstɛ:d] *n.f.* *Pl.* **Wonstäden.** een Hoff ooda eene Städ wua eena wont - residence. *Category:* **6.5.1.1. House.**
- Wonstow** [vɔnstɔ:v] *n.f.* *Pl.* **Wonstowen.** de Stow wua de Famielje äwadach daut mieeschte es - living room. *Category:* **6.5.2.7. Room.**
- Wonuät** [vo:nuæt] *n.m.* *Pl.* **Wonuaten.** Wonstäd; Wonhus; eenem sien Tus - place of residence.
- Wonunk** [vo:nʊŋk] *n.f.* *Pl.* **Wonungen.** *Variant:* **Woninj.** Wonhus; Wonjebied; daut en waut eena läft un schlapt un at; uk Woninj jesajcht - abode; quarters; residence; dwelling; lodging; habitation. *See:* **Oppenthault**; **Wonhus**. *Category:* **6.5.1.1. House.**
- woo** [vøu] *interr.* opp waut von een Wajch - how; in what way; to what extent; like; such as. *Category:* **6.1.2. Method, 9.2.3.4. Question words, 9.5.1.4. Way, manner, 3.4.1.1. Like, love, 3.4.1.1.1. Enjoy doing something, 4.3.3. Love, 8.3.5.2.2. Like, similar, 9.6.3. Discourse markers, 9.6.3.5. Markers of identificational and explanatory clauses.**
- Wool** [vøul] *n.n.* daut goot wieda komen; daut goot auf sennen - well-being; good health; weal.
- wool** [vøul] *adj.* jesunt; koasch - well. *Category:* **1.2.1.5. Underground, 1.3.1.4. Spring, well, 2.5. Healthy, 8.3.7.7. Right, proper.**
- woolhabent** [vøulha:bɛnt] *adj.* rikj; met een grootet Vermieejen - opulent; having abundantly; well-fixed.
- Woolstaunt** [vøulstɔunt] *n.m.* *Pl.* **Woolstend.** goot to läwen haben - prosperity. *Category:* **4.4.1. Prosperity, 6.9.5. Economics.**
- Woolt** [vøult] *n.m.* *Pl.* **Welda.** eene Jäajent dee met Beem bewossen es - woods; forest; jungle. *Category:* **1.2.1.6. Forest, grassland, desert, 1.5.1. Tree.**
- Wooltjebiet** [vøultɛbit] *n.n.* *Pl.* **Wooltjebieten.** een Woolt; eene Jäajent wua Woolt es - forest region.
- Wooltjebirj** [vøultɛbɪɹj] *n.n.* de Boaj ooda daut Jebirj wua Beem un Woolt waussen - forested mountain.
- Wooltkota** [vøultko:tɔ] *n.m.* *Pl.* **Wooltkotasch.** een willet Tia, meist soo aus eene Kaut - grey squirrel.
- Wooltwirtschaft** [vøultvɪɹtʃɔft] *n.f.* *Pl.* **Wooltwirtschaften.** de Wirtschaft von Beem toom Jebruck aufmoaken un uk fresche Beem plaunten - forestry. *Category:* **6.6.3.1. Lumbering.**
- woolwenschen** [vøulvɛnʃɛn] *v.w.* Jlekj wenschen; Moot moaken - wish someone well; show goodwill. *Category:* **4.3.3. Love.**
- woomääjlich** [vøumeajliç] *adv.* woarschienlich - possibly; however. *Category:* **9.4.4.4. Possible, 9.4.4.6.2. Maybe, 6.1.2. Method, 9.6.1.5. But.**
- woon** [vøun] *interr.* frajcht no eenen jewessen, ooda eenen besondren - who; which one. *Category:* **9.2.3.3. Relative pronouns.**
- woona** [vøunɔ] *adj.* *Variant:* **woont.** ne Froag no eenen besondren ooda jewessen en eene Grupp - who. *Category:* **9.2.3.3. Relative pronouns.**



- wooväl** [vøʊfe:l] *interr.* met waut vonne Mot - how much; how many. *Category:* **8.1. Quantity.**
- Wopp** [vɔp] *n.f. Pl: Woppen.* daut waut aune Howa Stud es enne Städ eene Oa, jieda Kuarn haft een Stenjel soo daut dee nich gauns aum Staum es - head of a developed oat plant.
- worflen** [vɔʁflən] *v.w.* Hei ooda Schwaut dreien toom driejeen - winnow. *Category:* **1.1.2.1. Blow air, 6.2.6.1. Winnow grain.**
- Worm** [vɔʁm] *n.m. Pl: Warm.* een Tia en daut Jeschekj von eene korte runde Stang, onen Knoakes un enne leed romweelt - worm. *Category:* **1.6.1.9. Small animals.**
- Wormfros** [vɔʁmfro:s] *n.n.* daut waut von Warm vefräten es; daut vefrätne Stoff wua Warm jegroft haben - worm remains.
- wormfrosich** [vɔʁmfrosiç] *adj.* von Warm vefräten - worm infested.
- wormoatich** [vɔʁmɔatiç] *adj.* soo aus een Worm - vermicular.
- Worscht** [vɔʁʃt] *n.f. Pl: -. jemolnet Fleesch en Doarm ooda sea denna plastikna Schlauch jeprast - sausage.* *Category:* **6.3.1.4. Pig.**
- Worschtstoppa** [vɔʁʃtstɔpʌ] *n.m. Pl: Worschtstoppasch.* Jereetschoft toom Worscht moaken; Jereetschoft toom jemolnet Fleesch en Doarm ooda Luschen nendrekjen - sausage maker.
- Wos** [vo:s] *n.f. Pl: Wosen.* een schmocket Glauss toom Bloomen oppstalen ooda blooss jrod soo bewundren - vase.
- Woselicht** [vo:səliçt] *n.n. Pl: Woselichta.* daut schwake Licht bie diesta von eene sompje Jääjent - marsh glow; swamp light; phosphorous glow; will-o-the-wisp.
- Wota** [vo:tʌ] *n.n. Pl: -. daut flissendje daut eena jieda Dach brukt toom drinkjen, wauschen un Äten moaken; biem lesspunkt, 0 Grod, frist daut to less, un bie 100 Grod koakt daut to Donst - water.* *Category:* **1.2.3. Solid, liquid, gas, 1.3. Water.**
- wotren** [vɔtrən] *v.w.* wessren; waut naut moaken ooda met Wota bejeeten, bespretzen - water. *Category:* **1.2.3. Solid, liquid, gas, 1.3. Water.**
- Wota'aufleidunk** [vo:ta:'ʔɔʊfleidʊŋk] *n.f. Pl: Wota'aufleidungen.* *Variant: Wota'aufleidinj.* de Enrechtunk toom Wota ooda Aufguss auftrakjen - drainage.
- Wotabeila** [vo:ta:beilʌ] *n.m. Pl: Wotabeilasch.* een groota blajchna Behelta fa Wota enne Kjääkj - vat for heating water.
- Wotablos** [vo:ta:blo:s] *n.f. Pl: Wotablosen.* eene jestade Plak aune Hut wua sikj Wota jesaumelt haft - water bubble; bubble. *Category:* **1.3.2. Movement of water, 2.3.2.3. Types of sounds.**
- Wotaborm** [vo:ta:bɔʁm] *n.m. Pl: Wotaborms.* een Borm met Wota; een Sprinkj ooda Kjwal; een äwaranenda Borm - well; spring. *Category:* **1.2.1.5. Underground, 1.3.1.4. Spring, well, 2.5. Healthy, 8.3.7.7. Right, proper, 6.7.8. Parts of tools, 7.2.1.1.3. Jump, 8.4.1.5. Season.**
- Wotabrigj** [vo:ta:brɪj] *n.f. Pl: Wotabrigjen.* eene Brigj dee eene Wotalleitunk helt; een Wotarua opp Past - viaduct.
- wotadicht** [vo:ta:diçt] *adj.* soo daut et nich Wota nenn ooda rut lat - watertight. *Category:* **1.3. Water.**
- Wotadinkj** [vo:ta:dɪŋc] *n.n. Pl: Wotadinja.* Wotakaun; een Jefäs toom Wota hoolen un jeeten - water container.
- Wotadoop** [vo:ta:dəʊp] *n.f.* daut deepen biem to Jemeent komen - water baptism.
- Wotadroaga** [vo:ta:drɔʌɣʌ] *n.m. Pl: Wotadroagasch.* enna däm siene Oabeit es Wota droagen - water carrier.
- Wotafaul** [vo:ta:foʊ] *n.f. Pl: Wotafaulen.* eene Städ, soo aus en een Riefa, wua daut Wota felt - waterfall; fall. *Category:* **1.3.1.3. River, 7.2.2.5.1. Fall, 8.1.4.3. Decrease, 8.4.1.5. Season, 9.3.1.4. To a smaller degree.**
- Wotagort** [vo:ta:ɣɔʁt] *n.m. Pl: Wotagorts.* een Gort, dän eena ut väasecht en een Boot drajcht, soo daut eena bäta schwamen kaun em Wota - lifebelt.
- Wotahan** [vo:ta:ha:n] *n.f. Pl: Wotaheena.* een Voagel daut sikj dichtbie Wota opphelt un to äten em Wota finjt - water hen; coot; loon. *Category:* **1.6.1.2. Bird.**

- Wotahecht** [vo:ta:hɛçt] *n.f.* *Pl.* **Wotahechten**. de Hecht bat wua Wota en een Borm kjemt; een Wotaspieejel; eene Wotaloag - water level.
- Wotakanol** [vo:ta:ka:no:l] *n.m.* *Pl.* **Wotakanols**. een Growen toom Wota veleiden - water canal.
- Wotakaun** [vo:ta:koun] *n.f.* *Pl.* **Wotakaunen**. een Wotadinkj; eene Kaun toom Wota hoolen - watering can; ewer.
- Wotakaunt** [vo:ta:kount] *n.f.* *Pl.* **Wotakaunten**. de Kaunt von een Wota ooda Mää; de Lienje wua Wota un Launt jrensen - shoreline. *Category:* **1.3.1.5. Island, shore**.
- Wotakjätel** [vo:ta:ce:tɛl] *n.m.* *Pl.* **Wotakjätels**. een Kjätel toom Wota droagen ooda opphetten un kjrakjt jeeten - kettle. *Category:* **5.2.1.3. Cooking utensil**.
- Wotakjeela** [vo:ta:cɛ:lɔ] *n.m.* *Pl.* **Wotakjeelasch**. een Jereetschoft toom Wota kjeel ooda kolt moaken; eene Enrechtunk toom kjeelet Wota leewren - water cooler.
- Wotakjwal** [vo:ta:cva:l] *n.f.* *Pl.* **Wotakjwalen**. een Städ wua Wota ute leed kjwalt; een Sprinkj - source of water.
- Wotakopp** [vo:ta:kɔp] *n.m.* *Pl.* **Wotakjap**. een Jeburtsfäla, derch dän een Kjint eenen sea grooten Kopp voll Wota kjricht - hydrocephalis.
- Wotakrauft** [vo:ta:krouft] *n.f.* Krauft von Wota daut rant ooda felt; daut ellektrische Fia daut von ranendet Wota jetrocken woat - hydro power.
- Wotakron** [vo:ta:kro:n] *n.m.* *Pl.* **Wotakrons**. een Kron dee Wota leewat ooda aufmoakt; een Kron en eene Wotaleidunk von wua eena Wota nämen kaun - tap; faucet; spigot. *Category:* **1.3.2. Movement of water, 2.3.2.1. Listen, 7.7.1. Hit, 6.6.7.1. Plumber**.
- Wotakruck** [vo:ta:krʊk] *n.f.* *Pl.* **Wotakrucken**. eene Kruck toom Wota hoolen - crock for water.
- Wotakrut** [vo:ta:kryt] *n.n.* *Pl.* -. eene Sort Krut daut em Wota waust - water weed.
- Wotakuff** [vo:ta:kʊf] *n.f.* *Pl.* **Wotakuffen**. eene bootoatje Kuff aun een Äarplän toom opp Wota launden - pontoons.
- Wotalakj** [vo:ta:la:c] *n.f.* *Pl.* **Wotalakjen**. eene Lakj ooda Drepp Wota - drop of water.
- Wotaleidunk** [vo:ta:leidʊŋk] *n.f.* *Pl.* **Wotaleidungen**. *Variant:* **Wotaleidinj**. Ruasch en een Hus toom Wota veleiden; Ruasch enne leed toom Wota no Jebieda leiden - aqueduct; drain; drainage. *Category:* **6.6.7.2. Conveying water, 1.3.2. Movement of water, 1.3.3.1. Dry, 6.6.7. Working with water, 6.6.7.1. Plumber, 8.1.8.1. Empty**.
- Wotaloag** [vo:ta:lɔɔ] *n.f.* *Pl.* **Wotaloagen**. eene Städ enne leed wua eena Wota finjt; de Hecht von daut Wota enne leed - water table. *See:* **Wotawoag**.
- Wotaloch** [vo:ta:lɔχ] *n.n.* *Pl.* **Wotalajcha**. een Loch enne leed toom Wota hoolen, soo aus toom Vee drenkjen - pond; dugout; waterhole. *Category:* **1.3.1.1. Ocean, lake**.
- wotaloten** [vo:ta:lɔ:tɛn] *v.s.* pischen - urinate. *Category:* **2.2.7. Urinate, urine, 2.6.4.1.1. Care for a baby**.
- Wotamelloon** [vo:ta:mɛləʊn] *n.f.* *Pl.* **Wotamelloonen**. eene Rebus; Arbus; eene dikjschalje Frucht met seetet, roddeljet Fleesch un jeeeenlich schwote Kjeena - watermelon.
- Wotapapel** [vo:ta:pa:pɛl] *n.f.* *Pl.* **Wotapaplen**. eene Sort Papel met witte Baust un flentaje Bläda - trembling aspen; small poplar.
- Wotapiep** [vo:ta:pip] *n.f.* *Pl.* **Wotapiepen**. eene Piep ooda een Rua toom Wota veleiden - water spout; spout. *Category:* **1.3.2. Movement of water**.
- Wotapuddel** [vo:ta:pʊdɛl] *n.m.* *Pl.* **Wotapuddels**. eene Städ oppe leed wua Wota steit - water puddle.
- Wotarua** [vo:ta:rua] *n.n.* *Pl.* **Wotaruaren**. *Pl.* **Wotaruasch**. Wotapiep; een Rua toom Wota wuhan leiden - water pipe; water hose. *Category:* **6.6.7.1. Plumber**.
- Wotaschruw** [vo:ta:ʃryv] *n.f.* *Pl.* **Wotaschruwen**. eene Mäl dee Wota schift, een Schepp drift, ooda eene Wal drift von Wota daut doa rant - ship's propeller; ship's screw; screw; propeller. *Category:* **6.7.5. Fastening tool, 7.5.2. Join, attach, 1.1.2.1. Blow air**.
- Wotasocht** [vo:ta:zɔxt] *n.f.* jeschwolne Feet ooda Henj - dropsy. *Category:* **2.5.2. Disease**.

- Wotaspieejel** [vo:ta:spiəjəl] *n.m.* *Pl.* **Wotaspieejels**. Wotahecht; de Hecht wua een Wota steit - water surface; horizon. *Category:* **1.1. Sky**.
- Wotastäd** [vo:ta:ste:d] *n.f.* *Pl.* **Wotastäden**. Wota Plak; eene Städ wua Wota es - water place.
- Wotastoff** [vo:ta:stɔf] *n.n.* eene Sort Gauss dee sea leicht es un sea bosich un heet brent - hydrogen. *Category:* **1.2.3.3. Gas, 6.6.2.9. Working with chemicals**.
- Wotastrol** [vo:ta:stro:l] *n.f.* *Pl.* **Wotastrolen**. een stoakja Stroom Wota derche Loft jepralt - water jet.
- Wotastroom** [vo:ta:stroom] *n.m.* *Pl.* **Wotastream**. ranendet Wota; een Riefa; eene Läacht - stream of water.
- Wotastruck** [vo:ta:strok] *n.n.* Struck daut em Wota ooda aune Kaunt von een Wota waust - water shrub.
- Wotatank** [vo:ta:ta:ŋk] *n.f.* *Pl.* **Wotatanken**. eene Wota Tonn; een groota Behelta fa Wota - water tank. *Category:* **6.6.7. Working with water**.
- Wotatia** [vo:ta:tia] *n.n.* *Pl.* **Wotatieren**. een Tia daut emma ooda sea väl em Wota läft - marine animal.
- Wotatroch** [vo:ta:troχ] *n.m.* *Pl.* **Wotaträaj**. een Troch toom Vee Wota jäwen - water trough.
- Wotaväarot** [vo:ta:fəaro:t] *n.m.* de Mot von Wota dee toom brucken es - emergency supply of water; reservoir. *Category:* **1.3.1.1. Ocean, lake, 6.6.7. Working with water**.
- Wotavoagel** [vo:ta:fɔagəl] *n.n.* *Pl.* **Wotaväajel**. een Voagel daut biem Wota läft un em Wota Fräten finjt - water bird. *Category:* **1.6.1.2. Bird**.
- Wotawal** [vo:ta:va:l] *n.f.* *Pl.* **Wotawalen**. een Rigjen von Wota, soo aus vom Wint oppjejoacht - wave. *Category:* **1.3.2.4. Wave, 3.5.6.1. Gesture, 7.2.2.8. Move back and forth**.
- Wotawalkje** [vo:ta:va:lçə] *n.n.* *Pl.* **Wotawalkjes**. eene kjiene Wotawal - ripples.
- Wotawoag** [vo:ta:vɔag] *n.f.* *Pl.* **Wotawoagen**. *Variant:* **Wotaloag**. Loodiesa - level (measuring instrument). *Category:* **6.5.2.8. Floor, story, 6.6.6. Working with land, 8.1. Quantity, 8.2.8. Measure, 8.3.5.2.1. Same, 8.6. Parts of things**.
- Wotawoaw** [vo:ta:vɔav] *n.f.* *Pl.* **Wotawoawen**. Gruntloot; Loodiesa - carpenter's level. *See:* **Gruntloot; Loodiesa**.
- wotrich** [vɔtriç] *adj.* soo aus Wota; met Wota - watery. *Category:* **1.2.3.1. Liquid, 1.3. Water**.
- wrablen** [vra:blən] *v.w.* Kjnettich opmoaken; oppwrablen - ravel. *See:* **oppwrablen**. *Category:* **6.6.4.1. Cordage**.
- Wrak** [vra:k] *n.n.* *Pl.* -. Schunt; Jereetschoft ooda een Jebied en sea proste Ordnunk - waste; debris. *Category:* **2.2.8. Defecate, feces, 2.6.6.1. Kill, 6.1.2.2.6. Waste, 6.8.4.7. Spend, 8.3.7.8.3. Garbage**.
- wraken** [vra:kən] *v.w.* schermezlen; veschwienen; onweis vebrucken - waste. *Category:* **2.2.8. Defecate, feces, 2.6.6.1. Kill, 6.1.2.2.6. Waste, 6.8.4.7. Spend, 8.3.7.8.3. Garbage**.
- Wrang** [vra:ŋ] *n.f.* *Pl.* **Wrangen**. eene Krenk; eene Stang dee je'ieejent es toom een Moota ooda Jereetschoft dreien - motor crank; crank used to turn over a motor.
- wrauntren** [vrəuntren] *v.w.* wriblen; orruich sennen - fidget.
- Wrauntasak** [vrəunta:za:k] *n.m.* *Pl.* **Wrauntasakj**. eena dee nich stelsetten kaun; een Bisworm - fidgety person.
- wrauntrich** [vrəuntriç] *adj.* soo aus eena dee doa wrauntat - fidgety. *Category:* **3.4.2.4.2. Nervous**.
- Wraut** [vrəut] *n.f.* *Pl.* **Wrauten**. een kijlienet opplijgendet Jewauss aune Hut - wart. *Category:* **2.1.4. Skin**.
- wreet** [vrəɪt] *adj.* struf; met strenjen Jeschmak - tart; stringent. *See:* **struf**. *Category:* **2.3.3. Taste, 4.7.9.5. Act harshly**.
- wrekjen** [vrɛcən] *v.w.* eenem sien Foot vedreien loten, tB. wan eena opp eene Kaunt staup - wrench a joint.
- Wrenj** [vrɛŋ] *n.n.* Zopsel - jam. *Category:* **5.2.3.4. Prepared food, 7.5.9.1. Load, pile**.
- wrenjen** [vrɛŋən] *v.w.* wrunschen; nenn ooda rut wrunschen - force one's way.

**Wribbel** [vrɪbəl] *n.m. Pl: Wribbels.* eena dee doa wribbelt; een Kjint daut nich stellsetten kaun - wriggler. *Category: 1.6.1.7. Insect.*

**wriblen** [vrɪblən] *v.w.* bosich dreien; fien voll von Bewääjungen, soo aus wan väl Menschen toop sent un een jiedra siene ieejne Beschaffjunk haft - spin. *Category: 1.6.1.8. Spider, 6.6.1.2. Spinning thread, 7.2.2.7. Move in a circle, 7.3.5. Turn something.*

**Wribbelwrips** [vrɪbəlvrɪps] *n.m. Pl: Wribbelwripsen.* een Kjint daut sea bosich von eent bat daut aundre jeit - small fidgety child.

**wribbelwripsich** [vrɪbəlvrɪpsɪç] *adj.* soo aus een Wribbelwrips; wriblich; wrauntrich - very restless.

**wriblich** [vrɪbliç] *adj.* sea bewäacht; onen stellsetten - wriggly.

**wrigjlen** [vrɪjlən] *v.w.* soone Bewääjunk aus tB. Warm - wriggle. *Category: 7.2.2.8. Move back and forth.*

**Wrigjla** [vrɪjla] *n.m. Pl: Wrigjlasch. Variant: Wrigla.* wriggler.

1 • een Feschlocka; eena dee wrigjelt; eena dee sikj wrenjt wua rut to komen - wriggler.

2 • een Jereetschoft toom een Strank dreien von Benja - tool to make rope.

3 • de Enrechtunk aun eene Wal daut de biejen kaun un doch dreien - universal joint. *Category: 1.6.1.7. Insect.*

**wrigjlich** [vrɪjliç] *adj.* met wrigjlen; met haustje schlangenoatje Bewääjungen - wriggly.

**Wrigla** *See main entry: Wrigjla.*

**wrinjen** [vrɪŋən] *v.s.* Wota rut drekjen; en jieda Haunt een Enj von een Kodda un dan met de Henj en jäajenjesade Rechtungen dreien - wring. *Category: 5.6.4. Wash clothes, 8.3.1.5.2. Twist, wring.*

**Wrinja** [vrɪŋa] *n.m. Pl: Wrinjasch.* een Jereetschoft, jeeenlich aun eene Wauschmaschien, toom daut Wota ute Wausch rutwrinjen - wringer.

**wripsen** [vrɪpsən] *v.w.* haustich von eent bat daut aundre sennen; haustich wajchtekjen - snatch. *Category: 6.8.9.4. Take by force.*

**wripsich** [vrɪpsɪç] *adj.* soo aus biem wripsen; met haustich tekjen ooda wajchrieten - with hasty movements; unruly; fidgety. *Category: 3.4.2.4.2. Nervous.*

**wrisplich** *See main entry: wripsich.*

**wrocken** [vrəkən] *v.w.* sea grunsen; onen opphieren schellen - continually criticize and complain.

**Wruck** [vrʊk] *n.f. Pl: Wrucken.* eene Reew; Jekjäakjs, sea soo aus eene Beet, met een bät een betren Noschmak - turnip. *Category: 1.5.3. Grass, herb, vine.*

**Wruckenflekj** [vrʊkənflɛç] *n.n. Pl: Wruckenflekja.* een Flekj von Wrucken - field of turnips.

**Wrumpel** [vrʊmpəl] *n.m. Pl: Wrumpels.* een kjliena toopjerolda Baul, soo aus von Dieech ooda Liem - wad.

**wrumplen** [vrʊmplən] *v.w.* en kjliene Bala rollen, soo aus Dieech ooda Liem - crumple. *Category: 8.3.1.5.3. Fold.*

**wrumpllich** [vrʊmpliç] *adj.* jewrumpelt; veknutscht; knoblich - knobby.

**Wrungel** [vrʊŋəl] *n.f.* daut schliemje Stekj en de Malkj von eene freschmalkje Koo ooda eene Koo met leda Enzindunk - pretsel.

**wrunglich** [vrʊŋliç] *adj.* met Wrungels; soo aus daut schliemje Stekj en de Malkj von eene freschmalkje Koo ooda eene Koo met leda Enzindunk - coagulated of milk.

**wrunschén** [vrʊnʃən] *v.w.* wrenjen; sikj foaken een bät aundasch trajchtsaten - fidget; shift about.

**wua**<sub>1</sub> [vua] *interr.* opp woone Städ - where. *Category: 8.5.1.7. Indefinite location, 8.5.5. Spatial relations, 9.2.3.2. Indefinite pronouns, 9.2.3.4. Question words.*

**wua**<sub>2</sub> [vua] *pron.* eene jewesse Städ - somewhere. *Category: 8.5.1.7. Indefinite location, 9.2.3.2. Indefinite pronouns.*

**wuabie** [vuəbi] *interr.* bie waut - in what.

**wuaderch** [vuədɛɪç] *interr.* waut brocht daut rom - how; through what. *Category: 6.1.2. Method, 9.2.3.4. Question words, 9.5.1.4. Way, manner.*



**wua'emma** [vua'ʔɛml] *adv.* irjentwua; ekj weet nich wua - wherever. *Category:* **8.5.1.7. Indefinite location, 9.2.3.2. Indefinite pronouns.**

**wuafäa** [vuəfɛa] *interr.* wuaderch; wäajen waut - for what.

**wuahäa** [vuəhɛa] *interr.* woo kjeem daut - from where.

**wuahan** [vuəha:n] *interr.* no woone Städ - whereto.

**wuajäajen** [vuəjɛajən] *interr.* jäajen waut; jäajenäwa - as opposed to. *See:* **jääjenäwa.** *Category:* **9.6.1.5. But.**

**wuamet** [vuəmət] *interr.* met waut - with what.

**wuano** [vuəno:] *interr.* no waut; soo aus waut; - according to what.

**wuaraun** [vuəroun] *interr.* aun waut; aun woone Sach - on what.

**wuaräwa** [vuəre:vɫ] *interr.* äwa waut; wäajen woone Sach - through what.

**wuarenn** [vuəɛn] *interr.* en waut tB. Dan kjeemen de Kjrigh Joaren, wuarenn see flichten musten. - in which.

**wuarenthan** [vuəɛntha:n] *interr.* en woone Rechtunk; met waut von Ziel - which way; in which direction. *Category:* **9.2.3.2. Indefinite pronouns.**

**wuarom** [vuəro:m] *interr.* wäajen waut; wuaderch; wuafäa - why. *Category:* **9.2.3.2. Indefinite pronouns, 9.2.3.3. Relative pronouns, 9.2.3.4. Question words.**

**wuaronen** [vuəro:nən] *interr.* onen waut - without which.

**wuaropp** [vuəɔp] *interr.* opp waut - why. *Category:* **9.2.3.2. Indefinite pronouns, 9.2.3.3. Relative pronouns, 9.2.3.4. Question words.**

**wuarunja** [vuəɔɲɫ] *interr.* unja waut; unja wäm; met waut toop - under what.

**wuarut** [vuəɔɪt] *interr.* ut waut; von woone Städ - out of what.

**Wuat** [vuət] *n.n. Pl: Wieed. Pl: Wieeda.* daut waut een Jedanken utsprakjt, soo aus een Nomen von waut, waut doa passieet ooda eena leejenschoft aunjeft - word. *Category:* **3.5.3.1. Word, 9. Grammar.**

**Wuatforschunk** [vuətfɔɪʃɔɲk] *n.f. Pl: Wuatforschungen. Variant: Wuatforschinj.* een nosieekjen von wua een Wuat häakjemt - etymology. *Category:* **3.5.3.1. Word.**

**wuatlich** [vuətliç] *adj.* Wuat fa Wuat; met krakjt de Wieed dee sestwua jebrukt worden - verbally.

**wuattoo** [vuətəʊ] *interr.* to waut - what for; for what reason. *Category:* **9.2.3.2. Indefinite pronouns.**

**wuatschlapen** [vuətʃla:pən] *v.w.* langsam räden; de Wieed vetrakjen biem räden - drawl.

**Wuatspell** [vuətspɛt] *n.n. Pl: Wuatspells.* een spälen met Wieed; Wieed en een onjewanden Wajch toopbrinjen - play on words; pun. *Category:* **4.2.8. Humor.**

**Wuatstiel** [vuətstil] *n.n.* Räden Stiel; daut Stiel woo eena rät ooda schrift - wording; meaning. *Category:* **3.5.3. Language, 3.5.8.1. Meaning.**

**Wuatwakjse** [vuətva:csəl] *n.m. Pl: -. Variant: Wieedwakjse.* eene jeplonde Striedarie wua beid Sieden eene jewesse Tiet haben toom sikj utdrekjen; eene Striedarie - debate; discussion; exchange of words; argument. *Category:* **3.5.1.6. Debate, 3.5.1.4. Speak with others, 3.5.1.6.2. Quarrel.**

**wuavon** [vuəfo:n] *interr.* von waut; von wua - from what.

**wuawäajen** [vuəvɛajən] *interr.* wäajen waut - why. *Category:* **9.2.3.2. Indefinite pronouns, 9.2.3.3. Relative pronouns, 9.2.3.4. Question words.**

**wuchren** [vuχrən] *v.w.* Entras velangen von waut jeliet woat; velangen daut eenem daut woat trigjtolt wan eena waut utliet ooda deit - demand recompense.

**wuchadriewen** [vuχa:drivən] *v.s.* wuchren; waden; fa Vedeerst waut lieen - gamble; wager; practice usury. *See:* **wuchren.** *Category:* **4.2.6.4. Gambling, 4.4.4.8. Risk.**

**Wucht** [vuχt] *n.f.* Macht; Krauft; Schwunk - momentum.

**wuchtich** [vuχtiç] *adj.* met Wucht; met Krauft - forcefully.

**wuklen** [vuκlən] *v.w.* kjitlen - tickle. *Category:* **2.3.5. Sense of touch, 7.3.4.1. Touch.**

- wudden** [vʊdən] *v.aux.* doonen wan daut mäajlich es; opp Bedinjunk doonen - would. **Ekj wudd wellich halpen, oba mien Dokta sajcht mie daut auf.** I would willingly help, but my doctor tells me not to. *Category:* **8.4.6.4. Future.**
- wujen** [vyjən] *v.w.* beduaren; sikj bekloagen; met aunstrenjen gonen ooda oabeiden - worry. *Category:* **3.4.2.4.1. Worried.**
- Wulf** [vʊlf] *n.m. Pl: Wilw.* een willet Tia, een bät soo aus een Hunt ooda Kajote - wolf. *Category:* **1.6.1.1.2. Carnivore.**
- Wulfschooten** [vʊlffəʊtən] *n.pl.* Schooten von een Boom dee en Palestina bekaunt es, dee to Veefooda ooda uk Brootmäj jebrukt woaren - St John's bread; carob.
- Wund** [vʊnd] *n.f. Pl: Wunden.* een Schoden aum Kjarpa; eene tweinje Städ aune Hut - wound; gash. *Category:* **2.5.3. Injure.**
- wund** [vʊnd] *adj.* schlemm; met Weedoag, kjietren ooda Schwolst - sore. *Category:* **2.5.2.2. Skin disease, 2.5.3. Injure.**
- Wunda** [vʊndʌ] *n.n. Pl: -.* soont waut eenem wundat; waut goodet waut eena nich jedocht haud daut et wudd romkomen - miracle; wonder; marvel. *Category:* **4.9. Religion, 4.9.4. Miracle, supernatural power, 3.2. Think, 3.2.1.1. Think about, 3.4.1.3. Surprise, 9.4.4.6. Unsure.**
- wundren** [vʊndrən] *v.w.* staunen; tieren; oppfaulent sennen - wonder; marvel; be perplexed. *Category:* **3.2. Think, 3.2.1.1. Think about, 3.4.1.3. Surprise, 4.9.4. Miracle, supernatural power, 9.4.4.6. Unsure.**
- wundaboa** [vʊnda:bɔa] *adj.* toom wundren; butajeweenlich; butajeweenlich goot ooda schmock - wonderful; marvellous; miraculous; strange. *Category:* **3.4.1.3. Surprise, 8.3.8.2. Glory, 4.9. Religion, 4.9.4. Miracle, supernatural power, 8.3.5.3.4. Strange.**
- Wunda'eelj** [vʊnda:'ʔɛɪʌ] *n.f.* eene Speetskje dee jebrukt woat toom enschmäaren wan waut nich jesunt es - wonder oil.
- wundalich** [vʊnda:liç] *adj.* butajeweenlich; framd; nich to vestonen - perplexing; strange; peculiar; odd. *Category:* **8.3.5.3.4. Strange, 8.1.1. Number, 8.1.5.8.1. Approximate.**
- wundascheen** [vʊnda:ʃɛɪn] *adj.* sea scheen; toom wundren scheen; butajeweenlich schmock - wonderful; marvellous; beautiful. *See: scheen; schmock; straum.* *Category:* **3.4.1.3. Surprise, 8.3.8.2. Glory, 2.3.1.8.1. Beautiful, 2.6.2.2. Attract sexually.**
- wundastraum** [vʊnda:strɔum] *adj.* sea straum; toom wundren straum - very attractive.
- Wundatieekjen** [vʊnda:tiɛcən] *n.n. Pl: Wundatieekjens.* een Wunda daut een Tieekjen es von dämjanjen dee daut mäajlich jemoakt haft - miracle. *Category:* **4.9. Religion, 4.9.4. Miracle, supernatural power.**
- wundaväl** [vʊnda:fe:l] *adj.* toom wundren väl - surprisingly much.
- wundavoll** [vʊnda:fɔl] *adj.* wundaboa; toom wundren - wonderful. *Category:* **3.4.1.3. Surprise, 8.3.8.2. Glory.**
- Wundawäaj** [vʊnda:vɛaj] *n.pl.* de Jeschicht von eenem ooda eene Grupp dee miere Wunda derchmoaken- marvelous experiences.
- wundawirkjent** [vʊnda:vɪcɛnt] *adj.* met Wunda; soo aus eena dee Wunda wirkjt - wonder-working.
- Wundawoakj** [vʊnda:vɔac] *n.n. Pl: Wundawoakjen.* een Wunda; eene Konst - miracle. *Category:* **4.9. Religion, 4.9.4. Miracle, supernatural power.**
- Wundbinj** [vʊndbɪŋ] *n.f. Pl: Wundbinjen.* daut, met waut eene Wund vebungen woat; een Kodda ooda Strämel opp eene Wund - bandage. *Category:* **2.5.7. Treat disease, 5.4.6.1. Circumcision, 2.5.3. Injure, 4.4.2.6. Suffer.**
- Wundekodda** [vʊndəkɔdʌ] *n.n. Pl: Wundekoddren.* Zeich toom opp eene Wund; Zeich toom eene Wund reinmoaken - swab. *Category:* **7.3.7.3. Spread, smear.**
- Wudentwierem** [vʊndetvɪrɛm] *n.m. Pl: Wudentwierems.* Drot toom eene Wund toopneien - suture; thread for sewing up wounds. *Category:* **2.5.7. Treat disease.**

**Wunsch** [vʊnʃ] *n.m.* *Pl.*: **Wunschen**. Wensch; waut eena haben mucht - wish; child's recitation. *See*: **Wensch**. *Category*: **3.3. Want**.

**wurachen** [vyra:χən] *v.w.* sea schaufen; rakren - toil. *Category*: **6. Work and occupation**.

**Wuste** [vʊstə] *n.f.* *Pl.*: **Wusten**. eene Wiltniss; eene drieje ooda steenaje Jääjent wua kjeena wont - wilderness. *Category*: **1.2.1.6. Forest, grassland, desert**.

**wutschen** [vʊtʃən] *v.w.* haustich von eene Städ no de aundre komen, soo aus een Kjint - slip by or through the fingers in an instant.

**Wutt** [vʊt] *n.f.* groota Oaja onen selfstbeharschen; een nich vejäwen - rage; ire; fury; temper; irascibility. *Category*: **3.4.2.3. Angry, 4.3.1.5.2. Bad-tempered**.

**wuttent** [vʊtənt] *adj.* wuttich; oajalich - furious; irascible. *Category*: **3.4.2.3. Angry**.

**wuttentbleiw** [vʊtəntbleiv] *adj.* soo doll daut daut Jesecht gauns aufjetrocken es - livid. *Category*: **3.4.2.3. Angry, 8.3.3.3. Color**.

**wuttich** [vʊtiç] *adj.* met Wutt; soo aus met Wutt; sea doll un onen selfstbeharschen - raving.

## Z - z

- Zadel** [tsa:dəl] *n.m.* *Pl:* **Zadels**. een Stekj Papia opp daut waut jeschräwen es toom waut weeten loten - tag; slip of paper; tab; ticket; bill; docket; placard; poster; note; leaflet; label. *Category:* **9.7.3. Name of a thing, 3.5.9.4. Movie, 4.7.7.2. Fine, 6.8.4.5. Pay, 1.6.2.1. Parts of a bird, 4.7.1. Laws, 6.8.6.1. Monetary units, 3.2.5.4.2. Protest, 5.1.2. Household decoration, 2.3.2.3. Types of sounds, 3.1.2.2. Notice, 3.2.6. Remember, 3.5.7.7. Letter, 4.2.3.1. Compose music, 4.2.3.3. Sing.**
- Zajchraut** [tsa:çrout] *n.n.* *Pl:* **Zajchräda**. eene jlikje ooda plaute Disk toom de leed enschnieden jrod ea daut Pluachschoa de leed opphäft; Schniedraut - coulter of a plow.
- Zak** [tsa:k] *n.f.* *Pl:* **Zaken**. eene Spetz von waut zakjet; eene Tank - cog.
- zakich** [tsa:kiç] *adj.* met Zaken; soo aus met Zaken; met väle Spetzen - jagged. *Category:* **8.3.1. Shape.**
- Zakraut** [tsa:krout] *n.n.* *Pl:* **Zakräda**. een Raut met Tanken ooda Zaken - cog wheel.
- Zank** [tsa:ŋk] *n.m.* een strieden; Zenkjarie; eene Oneenichkeit tweschen twee Menschen - quarrel; fight; strong disagreement. *Category:* **4.3.4.3.1. Compete with, 4.8.2. Fight.**
- zanken** [tsa:ŋkən] *v.w.* kaublen; sikj oneenich sennen; strieden; rauzen - quarrel; bicker; squabble; wrangle. *See:* **kaublen; sriblen.** *Category:* **3.5.1.6.2. Quarrel, 4.8.2. Fight.**
- zastich** [tsa:stiç] *num.* *Pl:* **zastichs**. Numma; Kardinalzol: 60; Ordnungszol: 60., zastichste - sixty. *Category:* **8.1.1.1. Cardinal numbers.**
- Zatuarock** [tsa:tuərək] *n.f.* *Pl:* **Zatuarakj**. een Rock ooda Jak met Scheeskjes; Scheeskjerock - frock; coat. *See:* **Scheeskjerock.** *Category:* **4.9.8. Religious things, 5.3.1. Men's clothing, 5.3.2. Women's clothing, 7.5.9.2. Fill, cover.**
- zaubren** [tsoubrən] *v.w.* met Zaubarie ooda Jeistakrauft aun wäm oabeiden - accost with magic.
- Zaubarie** [tsouba:ri] *n.f.* *Pl:* **Zaubarieen**. daut aufjäwen met Jeista toom Sachen lenkjen ooda em verut sajen - magic. *Category:* **4.9. Religion, 4.9.4. Miracle, supernatural power.**
- zaublen** [tsoublən] *v.w.* beislen; soo aus een Kjint gonen, daut nich jlikj jeit; zoaglen - trail; follow after. *See:* **zoaglen.** *Category:* **1.5.6. Growth of plants, 6.4.1.1. Track an animal.**
- Zaubra** [tsoubra] *n.m.* *Pl:* -. eena dee sikj met Zaubarie aufjeft; eena dee väajeft Norecht ooda Weisheit von Jeista to haben - magician. *Category:* **4.3.5.5. Deceive, 4.9.4.1. Sorcery.**
- Zaunft** [tsounft] *n.m.* eene Sort blanket hoadet Zeich - taffeta; velvet.
- zäwentich** [tse:vəntiç] *num.* Numma; Kardinalzol: 70; Ordnungszol: 70., zäwentichste - seventy. *Category:* **8.1.1.1. Cardinal numbers.**
- Zechuaje** [tseçuəjə] *n.m.* *Variant:* **Sechajuje**. eene Sort Krut met bleiwe Bloomen, de Bläda kjennen aus Jreens jejäten un de Wartlen jereesch un en Prips jebrukt - chicory; endive. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine.**
- Zeebra** [tsɛibrʌ] *n.m.* *Pl:* -. *Variant:* **Seebra**. een Tia em Jeschekj von een natet Pieet daut witt un schwoat striepje Hut haft - zebra. *Category:* **1.6.1.1.3. Hoofed animals.**
- Zeeda** [tsɛɪdʌ] *n.m.* daut Holt von een Zeedaboom - cedar. *Category:* **1.5.1. Tree.**
- Zeedabaulkjen** [tsɛɪda:boulcən] *n.m.* *Pl:* **Zeedabaulkjes**. een Baulkjen von Zeedaholt - cedar beam.
- Zeedaboom** [tsɛɪda:bəum] *n.m.* *Pl:* **Zeedabeem**. eene Sort Beem - cedar tree.
- Zeedabrat** [tsɛɪda:bra:t] *n.n.* *Pl:* **Zeedabräda**. een Brat von Zeedaholt - cedar board.
- Zeedaholt** [tsɛɪda:holt] *n.n.* *Pl:* **Zeedahelta**. daut Holt von een Zeedaboom - cedar wood.
- Zeedajewault** [tsɛɪda:jəvult] *n.f.* groote Jewault ooda Krauft; soone Krauft dee nich to bräakjen jeit - great force; great resistance.
- zeeda** [tsɛɪdʌ] *adj.* von Zeeda - of cedar.
- Zeedapost** [tsɛɪda:pɔst] *n.m.* *Pl:* **Zeedapast**. een Post ooda Pol von Zeedaholt - cedar post.
- Zeedastaum** [tsɛɪda:stɔum] *n.m.* *Pl:* **Zeedastam**. de Staum von een Zeedaboom - cedar trunk.



**Zeich** [tseiχ] *n.n.* *Pl.*: -. daut Materiöl toom Kijleeda moaken - cloth material; teasel; fabric. *Category*: **6.6.1.1. Cloth**.

**zeich** [tseiχ] *adj.* von Zeich - cloth. *Category*: **6.6.1. Working with cloth, 6.6.1.1. Cloth**.

**Zeichniss** [tseiχnis] *n.n.* *Pl.*: **Zeichnissen**. een vetalen waut eena jeseenen ooda erläft haft - testimony.

**Zeichwäw** [tseiχve:v] *n.f.* *Pl.*: **Zeichwäwen**. Wäwstool; een Jereetschoft toom Zeich wäwen - loom. *Category*: **2.3.1.5.1. Appear, 6.6.1.4. Weaving cloth**.

**Zeida** [tseidʌ] *n.n.* *Pl.*: **Zeidasch**. een jekofta Drunk en Budlen - soda. *Category*: **1.2.2.4. Mineral, 5.2.3.6. Beverage**.

**Zeij** [tseij] *n.f.* *Pl.*: **Zeijen**. eena dee waut selfst jeseenen haft un doavon vetalt - witness; testifier. *Category*: **2.3.1. See, 3.5.1.3.1. Tell the truth, 4.7.5.5. Witness, testify**.

**zeijen** [tseijən] *v.w.* fa waut enstonen waut eena jeseenen haft - witness. *Category*: **2.3.1. See, 3.5.1.3.1. Tell the truth, 4.7.5.5. Witness, testify**.

**Zeitungschreft** [tseitʊŋʃrɛft] *n.f.* *Pl.*: **Zeitungschreften**. de Konst ooda Oabeit von en Zeitungen schriewen- journalism.

**Zeitungschriewa** [tseitʊŋʃrivʌ] *n.m.* *Pl.*: **Zeitungschriewasch**. eena dee fa de Zeitunk schrift; eena dee Norechten fa de Zeitunk reedmoakt - reporter; journalist. *Category*: **3.5.9.3. Newspaper**.

**Zeitunk** [tseitʊŋk] *n.f.* *Pl.*: **Zeitungen**. een Blaut daut pinklich om eene jewesse Tiet rutkjemt met Nieichkjeiten ooda Jeschichten dee de Lied jieren läsen - newspaper; journal; magazine. *Category*: **3.5.9. Mass communication, 3.5.9.3. Newspaper**.

**Zekjreet** [tsecrɛɪt] *n.n.* *Pl.*: **Zekjreeten**. Bekjhus; Hieskje; Kloot; Toilet; 'Banjo' - outhouse; backhouse. *See*: **Bekjhus; Hieskje; Auftrett**. *Category*: **6.5.1. Building, 6.5.1.2. Types of houses**.

**Zekund** [tsəkʊnd] *n.f.* *Pl.*: **Zekunden**. *Variant*: **Sekund**. een Zastichstel (1/60) von eene Minnut - second (time).

**Zekundenwiesa** [tsəkʊndənvisʌ] *n.m.* *Pl.*: **Zekundenwiesasch**. *Variant*: **Zekundewiese**. de Wiesa aun eene Klock ooda Ua dee de Zekunden wiest - second hand (time).

**Zelj** [tsɛʌ] *n.f.* Struns; eene Fru dee een onmoralischet Läwen fieet - loose woman; prostitute. *Category*: **2.6.2.3. Sexual immorality**.

**Zell** [tsæʔ] *n.f.* *Pl.*: **Zellen**. een sea kjliena Kjarpa; jieda läwendjet daut doa stoawen mott es von Zellen toojestalt - cell. *Category*: **1.4. Living things, 2.1. Body, 4.7.7.3. Imprison, 6.5.1. Building**.

**Zellot** [tsɛlo:t] *n.f.* blädajet Jreens vom Goaden toom äten - salad. *Category*: **5.2.3.1.4. Food from leaves, 5.2.3.4. Prepared food**.

**Zelp** [tsɛlp] *n.f.* *Pl.*: **Zelpen**. eene vezoddade Striep Hoa ooda Zeich - whisp.

**zelpich** [tsɛlpiç] *adj.* met Zelpen; soo aus Zelpen - whisp.

**Zelt** [tsɛlt] *n.f.* *Pl.*: **Zelten**. een zeichnet Hus - tent. *Category*: **6.5.1.2. Types of houses**.

**Zeltdäa** [tsɛltdɛa] *n.f.* *Pl.*: **Zeltdäaren**. de Däa to een Zelt - tent door.

**Zeltdakj** [tsɛltda:c] *n.f.* *Pl.*: **Zeltdakjen**. eene Dakj dee jebrukt woat toom een Zelt moaken - tent covering.

**Zeltloaga** [tsɛltloaɣʌ] *n.n.* *Pl.*: **Zeltloagasch**. een Loaga wua miere Zelten oppjestalt sent - encampment.

**Zeltmoaka** [tsɛltmoakʌ] *n.m.* *Pl.*: **Zeltmoakasch**. eena dee Zelten moakt - tent maker.

**Zeltstekjel** [tsɛltstɛcəl] *n.m.* *Pl.*: **Zeltstekjels**. een Stekjel toom enne leed stääkjen un doa een Strank aunbinjen toom een Zelt faust hoolen - tent peg.

**Zeltwonunk** [tsɛltvo:nʊŋk] *n.f.* *Pl.*: **Zeltwonungen**. *Variant*: **Zeltwoninj**. eene Wonunk de een Zelt es - residence. *Category*: **6.5.1.1. House**.

**zementen** [tsɛməntən] *v.w.* Forms oppstalen un Zement tooprieren un enne Forms jeeten - pour concrete.

**zementich** [tsɛməntiç] *adj.* soo aus Zement - like concrete.

**Zemment** [tsɛmənt] *n.m.* eene Mischunk von fien jemoldet jebrendet Kaulkj un Leem, daut met Wota un Saunt toopjerieet woat un sea hoat woat wan sikj daut sat; soon Steen von Zemment un Saunt daut

sikj jesat haft - cement. *Category:* **6.5.3. Building materials, 6.6.2.8. Working with bricks, 7.5.2. Join, attach.**

**zemorjes** [tsəmɔjəs] *adv.* em Morjen; tiedich em Dach; ver Meddach - in the morning; forenoon. *Category:* **8.4.1.2.3. Time of the day.**

**Zenkja** [tsɛŋɔɿ] *n.m. Pl:* **Zenkjasch.** eena dee Zank aunreet; eena dee leicht zankt - quarreller; quarrelsome person.

**Zenkjarie** [tsɛŋɔɿ:ri] *n.f. Pl:* **Zenkjarieen.** een Zank; een Jestried; Striedarie - feud. *Category:* **4.8.2. Fight.**

**zenkjisch** *See main entry: zenkjrigh.*

**zenkjrigh** [tsɛŋɔɿ:riç] *adj. Variant: zenkjisch; zenkisch.* aunjelajcht sennen toom een Zank aurfangen; striedrich; haksch; schlemm - confrontational; quarrelsome; cantankerous; meddlesome; fractious; shrewish. *See: schlemm. Category:* **3.5.1.6.2. Quarrel, 3.4.2.3. Angry, 4.3.1.5.2. Bad-tempered.**

**Zent** [tsɛnt] *n.n. Pl:* **Zenten.** een Jeltstekj von Mettol jemoakt; een hundatstel (1/100) von een Dola - cent. *Category:* **6.8.6.1. Monetary units.**

**Zentimeeta** [tsɛntimɛɪtɿ] *n.m. Pl:* -. een Mot von lenjd, 1/100 von een Meeta (zm.); twee'unhauhf Zentimeeta es ojjeffaa een Zoll - centimetre. *Category:* **8.2.2. Long.**

**Zentrum** [tsɛntrym] *n.n. Pl:* -. eene Städ wua väl Menschen toopkomen, foaken enne Medd von eene Staut- centre. *Category:* **6.5.1. Building, 8.5.1.2.2. Between, 8.6.5. Middle.**

**zeowes** [tsəo:vəs] *adv.* lot em Dach; no Owentkost - evening. *Category:* **8.4.1.2.3. Time of the day.**

**Zepta** [tsɛptɿ] *n.m. Pl:* -. een Stock dee eenem Macht ooda een Väärajcht jeft - sceptre. *Category:* **4.6.1. Ruler.**

**Zerkjel** [tsɛɿcəl] *n.n. Pl:* -. een Kulla; eene Rund - circle. *Category:* **8.3.1.6. Round.**

**zerkjen** [tsɛɿclən] *v.w.* em Krauns gonen ooda foaren - circle; manoeuvre; move into position. *Category:* **8.3.1.6. Round.**

**Zerrei** [tsɛɿrɛi] *n.f. Pl:* **Zerreien.** een Aunbu; Owesied - small lean-to.

**Zerremonie** [tsɛɿrɛmo:ni] *n.f. Pl:* **Zerremonieen.** waut opp een Fast jedonen woat, soo aus een Tauffast ooda eene Bestädjunk - ceremony. *Category:* **2.6.1.2. Wedding, 4.2.2.1. Ceremony.**

**zetrent** [tsɛtrɛnt] *adj.* soo aus biem zetren; met zetren - tremulous.

**zetrigh** [tsɛtriç] *adj.* met tekjren; met zetren; soo aus met zetren - shaky. *Category:* **2.4.2. Weak, 7.2.1.6. Steady, unsteady.**

**zetren** [tsɛtrɛn] *v.w.* flautren; schedren ut Angst ooda von too kolt sennen - tremble; vibrate. *Category:* **3.4.2.4. Afraid, 7.2.2.8. Move back and forth.**

**zheiwren** [ʒɛivrɛn] *v.w.* väl un bosich vetalen; de Vetal von een Kjint dee noch nich Wieed moakt - baby's vocalization.

**Zhomba** [ʒɔmpɿ] *n.m. Pl:* **Zhompasch.** een Kjleet met een grootet Haulsloch un kjeene Meiwen - jumper.

**zieren** [tsirɛn] *v.w. Variant: zearen; ziemen.* schmock moaken; utstrauen - match; be becoming. *Category:* **2.6.1.1. Arrange a marriage, 4.2.6.2. Sports, 4.2.6.2.1. Football, soccer, 5.5.1. Light a fire, 8.3.5.2.1. Same.**

**zichten** *v.w.* Plaunten ooda Tieren fa besondere leejenschoften trakjen - propagate; breed.

**Zichta** *n.m. Pl:* -. eena dee Plaunten ooda Tieren zicht; eena dee Plaunten ooda Tieren fa besondere leejenschoften trakjt - propagator; breeder.

**Zichtarie** [tsiçtɿ:ri] *n.f. Pl:* **Zichtarieen.** daut aufjäwen met Plaunten ooda Vee vebätren met blooss emma de baste toopbrinjen - genetic control centre.

**Ziejoon** [tsijəʊn] *n.m. Pl:* **Ziejoona.** eena von een besondret Volkj em Oosten von Europa, dee sent bekaunt daut dee nich Launt ieejnen un en Woages romreisen un schachren un prachren - gypsy.

**Ziel** [tsil] *n.m. Pl:* **Ziels.** Rechtunk; no waut eena iewat; de Städ wua eena han well; daut foadje Enj - aim; objective; goal; end; destination; target. *See: Rechtunk; Senn; Stiel. Category:* **3.3.1.4. Intend, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.1.2.5. Plan, 6.4.1. Hunt, 7.7.2. Aim at a target, 3.3.1.1. Purpose, goal, 9.1.3.1. Physical, non-physical, 4.2.6.2. Sports, 8.4.5.1.4. Last, 8.4.6.1.2. Stop**

**something, 8.4.6.1.3. End, 9.6.2.6. Result, 7.2.3. Move toward something, 9.5.1.6.3. Goal (of movement), 4.8.2.3. Attack.**

**zielen** [tsilən] *v.w.* waut opp Ziel nämen; no waut jeweset hanoabeiden - aim. *Category:* **3.3.1.4. Intend, 4.8.3.7. Weapon, shoot, 6.1.2.5. Plan, 6.4.1. Hunt, 7.7.2. Aim at a target.**

**Zielpunkt** [tsilpʊŋkt] *n.m. Pl: Zielpunkta.* de Punkt wua eena han well ooda hanzielt; daut Ziel - focus. *Category:* **2.3.1.9. Something used to see.**

**ziemen** [tsimən] *v.w.* aunjenäm sennen; nich schljacht sennen; woat blooss aus 'jeziemt' jebrukt, soo aus 'De weltelje Leeda sinjen jeziemt sikj nich.' - be moral; be proper. **De weltelje Leeda hia sinjen jeziemt sikj nich; ekj unjastett daut nich.** Singing the worldly songs here is not proper; I oppose it. *See:* **zieren.**

**Ziene** [tsinə] *n.m. Pl: Zienes.* een Jeschaft met eene groote Stow wua Bildaseiden un Muwies jewäsen woaren - cinema. *Category:* **3.5.9.4. Movie, 4.2.5. Drama.**

**Ziepa** [tsipʌ] *n.m. Pl: Ziepasch.* de Hoa aum Uagenlett - eyelash. *Category:* **2.1.1.1. Eye.**

**ziepa'uagich** [tsipa:'ʔuəgiç] *adj.* met de Uagen veschleepat un nich gauns opp - squinty-eyed; runtish; naively shy; obsequious; subservient; unassertive.

**zieprich** [tsipriç] *adj.* nich kloa uttomoaken; nich oppjeriemt; scheiwelhaksich - wimpy. *Category:* **4.4.3.2. Cowardice.**

**Zieropp** [tsiɔp] *n.m.* flissendjet oba sea dikja Zocka; irjent een flissendjet daut schljacht to rieren es - syrup. *Category:* **2.5.7.2. Medicine, 5.2.3.4. Prepared food.**

**Ziffa** [tsɪfʌ] *n.m. Pl: Zifren.* een Numma; een Tieekjen von een Toon, huach ooda läach - digit; numeral; cipher; note. *Category:* **2.1.3.3. Finger, toe, 8.1.1. Number, 2.3.2.3. Types of sounds, 3.1.2.2. Notice, 3.2.6. Remember, 3.5.7.7. Letter, 4.2.3.1. Compose music, 4.2.3.3. Sing.**

**Ziffablaut** [tsɪfa:blout] *n.n. Pl: Ziffabläda.* aun eene Klock, daut Blaut met de Nummasch fa de Stunden - watch or clock dial.

**Ziffiluss** [tsɪftɪlys] *n.f.* eene Krankheit dee derch Jeschljachtsvekjia wieda drajcht; eene langsame Enzindunk von dee Menschen vekjräpelt ooda uk dwautsch woaren kjennen - syphilus.

**Zigaret** [tsɪga:rət] *n.f. Pl: Zigaretten.* eene Ziggoa; Schmieekjtich - cigarette. *Category:* **5.2.4. Tobacco.**

**Ziggoa** [tsɪgɔa] *n.f. Pl: Ziggoaren.* Schmieekjtich; Zigaret - cigarette; cigar. *Category:* **5.2.4. Tobacco.**

**Ziggoarenspez** [tsɪgɔarɛspɛts] *n.f. Pl: Ziggoarenspezten.* Jereetschoft toom de Ziegoa hoolen biem schmieekjen; een kortet Rua toom een Enj de Ziegoa hoolen un daut aundre em Mul hoolen - cigarette holder.

**Zillinda** [tsɪlɪndʌ] *n.m. Pl: Zillindasch.* cylinder.

1 • daut Jeschekj von een kortet dikjet Rua - cylinder.

2 • een Gausszillinda es oppe Enja too, un es toom Gauss oppbewoaren; een Glausszillinda toom opp eene Laump es von kloaret Glauss - cylinder.

3 • daut runde Loch en een Moota wua de Piston nopp un rauf foat - cylinder of motor. *Category:* **8.3.1.6. Round.**

**zimlich** [tsɪmliç] *adj.* däaje; haulwääj; eenje Moten; nich weinich - quite; considerable; acceptable; tolerable; passable. *See:* **paussent; haulwääj.** *Category:* **9.3. Very, 3.3.4.1. Give permission, 4.3.1.2. Meet a standard, 8.3.7.7. Right, proper, 4.3.1.5. Patient.**

**zimpel** [tsɪmpəl] *adj.* eefach; met nich väl Vestentniss - simple. *Category:* **3.2.1.4. Stupid, 4.3.2.2. Humble, 7.5.8. Simple, complicated, 8.3.8.1. Simple, plain.**

**zinjren** [tsɪnrən] *v.w.* een sea fienet Räsen daut enne Knoakes to feelen es - tingle uncomfortable; vibrate.

**zinjrigh** [tsɪnrɪç] *adj.* met zinjren; soo aus biem zinjren - vibratingly.

**Zinkj<sub>2</sub>** [tsɪŋc] *n.m. Pl: Zinkjs.* ne Wauschkomm - sink. *Category:* **1.3.1.2. Swamp, 1.3.4. Be in water, 6.6.7.1. Plumber, 7.2.2.5.1. Fall.**

**Zinkj<sub>1</sub>** [tsɪŋc] *n.n. Pl: -.* eene Sort Mettol - zinc. *Category:* **1.2.2.3. Metal.**

**Zinkjkaup** [tsɪŋkɔʊp] *n.f.* *Pl:* **Zinkjkaupen**. eene Kaup dee daut Dienamiet oppblösen moakt - dynamite cap; percussion cap.

**Zinnemma** [tsɪnɛmɐ] *n.n.* *Pl:* **Zinnemmas**. daut Hus ooda Jeschaft wua eena eene Bildaseid ooda Mowie seenen kaun; Ziene - cinema. *Category:* **3.5.9.4. Movie, 4.2.5. Drama.**

**Zinnemmaspell** [tsɪnɛma:spæʔ] *n.n.* *Pl:* **Zinnemmaspells**. eene Bildaseid ooda Mowie - movie; show. *Category:* **3.5.9.4. Movie, 4.2.5. Drama, 2.3.1.4. Show, let someone see, 3.2.3.1. Known, unknown, 3.5.1.6.1. Demonstrate, 3.6.1. Show, explain, 4.2.2.2. Festival, show.**

**Zinniema** *See main entry:* **Zinnemma**.

**Zinsen** [tsɪnsən] *n.f.* zinnias.

1 • eene Sort Bloomen - zinnias.

2 • Entrass; de Onkosten von Jelt lieen - interest on money.

**Zippel** [tsɪpəl] *n.f.* *Pl:* **Ziplen**. *Dim.:* **Zippelkje**. eene Sort Jekjäakjs met rundet jreenet Luak enne Städ Bläda un een Baul enne leed, dee eenen sea strenjen Jeschmak haft; irjent een Baul met Frensen - onion; bulb. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine, 5.2.3.1.5. Food from roots, 1.5.5. Parts of a plant, 8.3.3.1.1. Light source.**

**ziplen** [tsɪplən] *v.w.* roaren; hielen - weep. *Category:* **2.6.6.4. Mourn, 3.5.6.5. Cry, tear.**

**Zippelluak** [tsɪpɛluək] *n.n.* *Pl:* -. daut Luak von Ziplen; Zippel-oatjet Luak von eene Plaunt dee nich Ziplen waust - onion greens; scallion.

**Zippelmetz** [tsɪpɛlmɛts] *n.f.* *Pl:* **Zippelmetzen**. eene jekjnette Metz met een Zippelkje oppe Spetz un kjeen Schilt - toque.

**zippeloatich** [tsɪpɛlɔatiç] *adj.* soo aus eene Zippel; met dän Jeschmak von Ziplen; soo aus de Jeschekj von eene Zippel - eschallot; shallot.

**Zipper** [tsɪpɛr] *n.m.* *Pl:* **Zippers**. een Jlitchknoop; Rutschknoop; Rietknoop - zipper. *Category:* **5.3.6. Parts of clothing, 6.7.5. Fastening tool.**

**zipziel** [tsɪptsil] *adv.* sea krakjt - meticulous; just so; fussy; fastidious; genteel. *Category:* **4.3.6.2. Tidy.**

**zischen** [tsɪʃən] *v.w.* een Jelud moaken soo aus Loft derch een kjlienet Loch pusten - hiss. *Category:* **2.2.1. Breathe, breath, 2.3.2.3. Types of sounds.**

**zischent** [tsɪʃɛnt] *adj.* met zischen; soo aus daut Jelud von Loft unja Druck derch een kjlienet Loch - hissing.

**Zischnikj** [tsɪʃnɪk] *n.n.* *Pl:* -. eene Wartel von em Goaden met eenen strenjen Jeschmak - garlic. *Category:* **1.5.3. Grass, herb, vine.**

**Zista** [tsɪstɐ] *n.f.* *Pl:* **Zistren**. een groota Behelta fa Wota - cistern. *Category:* **5.1. Household equipment, 6.6.7. Working with water, 6.6.7.2. Conveying water.**

**Zitroon** [tsɪtrɔʊn] *n.f.* *Pl:* **Zitroonen**. eene Frucht von een Zitroonen Boom, sea soo aus eene Orange oba jäl un noch suara - lemon. *Category:* **1.5.1. Tree, 5.2.3.1.2. Food from fruit, 8.3.3.3.4. Colors of the spectrum.**

**Zitroonenholt** [tsɪtrɔʊnɛnhɔlt] *n.n.* *Pl:* **Zitroonenhelta**. daut Holt von een Zitroonen Boom - citrus wood.

**Zitta** [tsɪtɐ] *n.f.* een Instrument soowaut aus eene Jittoa, oba kjlanda - zither.

**zoagen** [tsɔagən] *v.w.* duaren; nich Moot haben - endure hardship.

**Zoagel** [tsɔagəl] *n.m.* *Pl:* **Zäajel**. daut lange Jewauss aun een Tia daut vom Rigjstrank aunjelenjt es, eenje sent sea hoarich - tail. *Category:* **1.6.2. Parts of an animal.**

**zoaglen** [tsɔaglən] *v.w.* soo sennen aus een Zoagel; wäm oppe Haken bliewen - follow aimlessly. *See:* **zaublen**.

**Zoagel Duw** [tsɔagəl dyv] *n.f.* *Pl:* **Duwen**. eene Sort Duwen dee dän Zoagel breet utspreeden biem flieejen - tail spreading pigeon.

**Zoagelreemen** [tsɔagɛlrɛimən] *n.m.* *Pl:* **Zoagelreemes**. Bekjreemen; de Reemen vom Zoagel no väaren aun de Sälen - crupper; tailpiece.

**zoagent** [tsɔagent] *adj.* met zoagen; soo aus met zoagen - worrisome. *Category:* **3.4.2.4.1. Worried.**



- zoajen** [tsɔajən] *v.w.* Variant: **soajen**. beleidjen; aum Jefeel steeten - insult.
- zoakren** [tsɔakrən] *v.w.* wäm zoajen; wäm beleidjen - pester. *Category:* **3.4.2.3.1. Annoyed.**
- zoap** [tsɔap] *adj.* wreet; struf; met eenen stoakjen ooda suaren Jeschmak; kjasch - dry taste.
- Zocka** [tsɔkʌ] *n.m.* de witte Kjreemels dee oppen Desch jebrukt woaren toom Äten seet moaken - sugar. *Category:* **5.2.3.3.1. Sugar, 6.2.1.5.1. Growing sugarcane.**
- Zocka met Spoon** [tsɔkʌ mət ʃpo:n] *n.ph.* jesponnena Zocka, foaken jeforwen; Kende - sugar candy.
- Zockabeet** [tsɔka:bɛɪt] *n.f.* Pl: **Zockabeeten**. eene Sort witte Beeten dee jetrocken un ve'oabeit woaren to Zocka - sugar beet.
- Zockaboom** [tsɔka:bøʊm] *n.m.* Pl: **Zockabeem**. en Canada een Boom met zakje Bläda däm em Farjoa Zockawota ute Baust kjwalt - maple tree.
- Zockafabrikj** [tsɔka:fa:bɪɪç] *n.f.* Pl: **Zockafabrikjen**. eene Fabrikj en dee Zockabeeten ooda Zockarua ve'oabeit woat to Zocka - sugar works; sugar refinery.
- Zockakrankheit** [tsɔka:kra:ŋkheit] *n.f.* Pl: **Zockakrankheiten**. eene Krankheit wua de Mensch too väl Zocka em Bloot haft - diabetes. *Category:* **2.5.2. Disease.**
- Zockarua** [tsɔka:rua] *n.n.* eene Plaunt, soo aus riesen grootet Grauss, daut een seeta Staum haft un utjedrejt woat toom Zocka moaken - sugar cane.
- Zockaschoot** [tsɔka:ʃøʊt] *n.f.* Pl: **Zockaschooten**. Jekjäakjs; seete Oaften Schooten - sweet pea pod.
- Zockastekj** [tsɔka:stɛç] *n.n.* Pl: **Zockastekja**. een Stekj toopjeprastet Zocka - sugar cube. *Category:* **5.2.3.3.1. Sugar.**
- Zockawota** [tsɔka:vo:tʌ] *n.n.* seetet Wota; Wota met Zocka enjerieet; daut seete Wota von enne Baust von een Boom - sap. *Category:* **1.5.5. Parts of a plant, 6.2.5.4. Plant product.**
- Zodda** [tsɔdʌ] *n.m.* Pl: **Zoddasch**. een derchenaunda von Dräd ooda Hoa; waut vekjneptet; een Zulta - tangled mess. *Category:* **7.5.4.2. Tangle.**
- zodren** [tsɔdrən] *v.w.* vezodren; Knoppes kjriien; Ordnunk velieren - get knotted.
- zodrich** [tsɔdriç] *adj.* vekjnept; vezoddat; met Zoddasch; soo aus met Zoddasch - knotted. *See:* **Zodda**. *Category:* **8.3.1.5. Bend.**
- zokrich** [tsɔkriç] *adj.* sea seet; met Zocka; vezockat - sugary. *Category:* **2.3.3. Taste, 5.2.3.3.1. Sugar.**
- Zol** [tso:l] *n.f.* Pl: **Zolen**. een Numma; eene Mot en Nummasch - number; figure; digit. *Category:* **4.2.3. Music, 8.1. Quantity, 8.1.1. Number, 8.1.2. Count, 2. Person, 8.3.1. Shape, 2.1.3.3. Finger, toe.**
- zolich** [tso:liç] *adj.* met jewesse Zol; no de Zol no - inch-like.
- Zoll<sub>1</sub>** [tsɔl] *n.m.* Jelt daut oppe Jrens velangt woat fa Sachen äwanämen - duty; customs. *Category:* **9.4.3.2. Hortative.**
- Zoll<sub>2</sub>** [tsɔl] *n.n.* Pl: -. eene Mot von lenjd; een Twalfstel (1/12) von een Schoo - inch. *Category:* **8.2.2. Long.**
- Zollaumt** [tsɔləʊmt] *n.n.* Pl: **Zollamta**. de Städ wua eena Zoll tolt; Jrens Stazion - customs office.
- Zollbrat** [tsɔlbra:t] *n.n.* Pl: **Zollbräda**. een Brat daut Zoll aunjetieekjent haft toom Sachen mäten un toom jlikje Lienjes molen - ruler. *Category:* **4.6.1. Ruler, 8.2.8. Measure.**
- Zoo** [tsøʊ] *n.m.* Pl: **Zoos**. een Tiagoaden; eene Utstalunk von Tieren en Kjäfichs - zoo. *Category:* **6.4.6. Things done to animals.**
- Zooten** [tsøʊtən] *n.pl.* Launen; Jedonten, Enstalungen; woo eena waut haft - habits.
- zootenoatich** [tsøʊtənɔatiç] *adj.* soo aus jewesse Zooten; soo aus de Zooten von jewesse Menschen - habitual; cultural. *Category:* **4.3.9.2. Habit, 8.4.6.6.3. Often, 5.3.9. Style of clothing, 8.4.6.5.6. Old fashioned.**
- Zopp** [tsɔp] *n.f.* Pl: **Zoppen**. Pl: **Zap**. Dim.: **Zopkje**. eene Flajcht; toopjenomne ooda toopjeflajchte Hoa - braid; pigtail; plait. *See:* **Flajcht**. *Category:* **5.4.3.2. Plait hair, 5.4.3.4. Hairstyle, 5.4.3. Care for hair, 8.3.1.5.3. Fold.**
- zoppen** [tsɔpən] *v.w.* enducken; loten Wota entrakjen - dunk; dab up liquid. *Category:* **7.3.2.6. Put in.**

- Zopsel** [tsɔpsəl] *n.n.* *Pl.*: **Zopsels**. waut seetet, soo aus Zieropp, toom opp Broot schmäären - thin wild plum or cherry jam.
- zotieren** [tso:tirən] *v.w.* deelen; utenaunda läsen - sort. *Category*: **7.5.5. Organize, 8.3.5. Type, kind.**
- Zub** [tsyb] *n.f.* *Pl.*: **Zuben**. vekoddadet Stekj Kjeleedie; prostet Kjeleet; een looset Kjeleet; Oabeitskjeleet - old rags or clothes.
- zubich** [tsybiç] *adj.* von Kjeleeda: nich sea krakjt ooda schmock - loose (of clothing).
- Zuch** [tsuχ] *n.m.* *Pl.*: **Ziej**. eene Rieej Woages toopjehoakt, uk soo aus oppe Bon - train. *Category*: **4.2.6.2. Sports, 4.5.3.3. Discipline, train, 6.4.6. Things done to animals, 7.2.4.1.2. Railroad.**
- Zuchbon** [tsuχbo:n] *n.f.* *Pl.*: **Zuchbonen**. de Bon opp dee de Zuch foat; eene stoakje Stang opp dee daut Raut von eene Zuchkoa foat - railroad track.
- Zuchkoa** [tsuχkɔa] *n.f.* *Pl.*: **Zuchkoaren**. een Zuchwoagen; een Woagen dee opp eene Zuchbon foat - train car.
- Zuck** [tsuk] *n.f.* *Pl.*: **Zucken**. *Variant*: **Suck**. eene see Hunt - seedy woman; bitch. *Category*: **1.6.7. Male and female animals, 2.6.5.2. Woman, 3.5.5.1. Obscenity, 6.3.1.5. Dog.**
- Zulta** [tsultʌ] *n.n.* *Pl.*: -. toopjewrabelde Benja ooda Hoa; een Zodda - tangled mess. *Category*: **7.5.4.2. Tangle.**
- zultrich** [tsultriç] *adj.* vezultat; orriemsch von Hoa - tangled; matted. *Category*: **5.4.3. Care for hair, 7.5.4.2. Tangle.**
- Zwakj** [tsva:c] *n.m.* *Pl.*: **Zwakjen**. Ziel; Nutzen; woa waut too es - purpose; object. *Category*: **3.3.1.1. Purpose, goal, 3.3.1.4. Intend, 6.1.2.5. Plan, 3.5.1.8.5. Complain, 9.1.3. Thing.**
- zwakjlooss** [tsva:cləʊs] *adj.* to nuscht goodet to brucken - irrelevant; purposeless. *Category*: **9.6. Connected with, related, 3.3.1.1. Purpose, goal, 9.6.2.7.1. Without purpose.**
- Zwetta** [tsvɛtʌ] *n.m.* *Pl.*: **Zwettasch**. een jekjnettet Äwahamd ooda Jake - sweater. *Category*: **5.3.2. Women's clothing.**
- Zwillinkj** [tsvɪlɪŋc] *n.m.* *Pl.*: **Zwillinje**. eena von een Poakje, daut es, een Poakje dee tojlik to Welt jekomen sent - twin. *Category*: **8.1.1.1.2. Two.**
- Zwinj** [tsvɪŋ] *n.f.* *Pl.*: **Zwinjen**. eene Kjlam; een Jereetschoft toom Sachen faust toophoolen ooda toopdreken - clamp. *Category*: **6.7.5. Fastening tool, 6.7.6. Holding tool.**
- zwitschren** [tsvɪtʃrən] *v.w.* daut Jeschrech ooda Jelud von een Voagen - twitter.
- zwoasch** [tsvɔaʃ] *adv.* wan uk daut aundre soo es - certainly. *Category*: **9.4.4. Epistemic moods, 9.4.4.1. Certainly, definitely, 9.4.6. Yes, 9.6.3.2. Markers of emp**